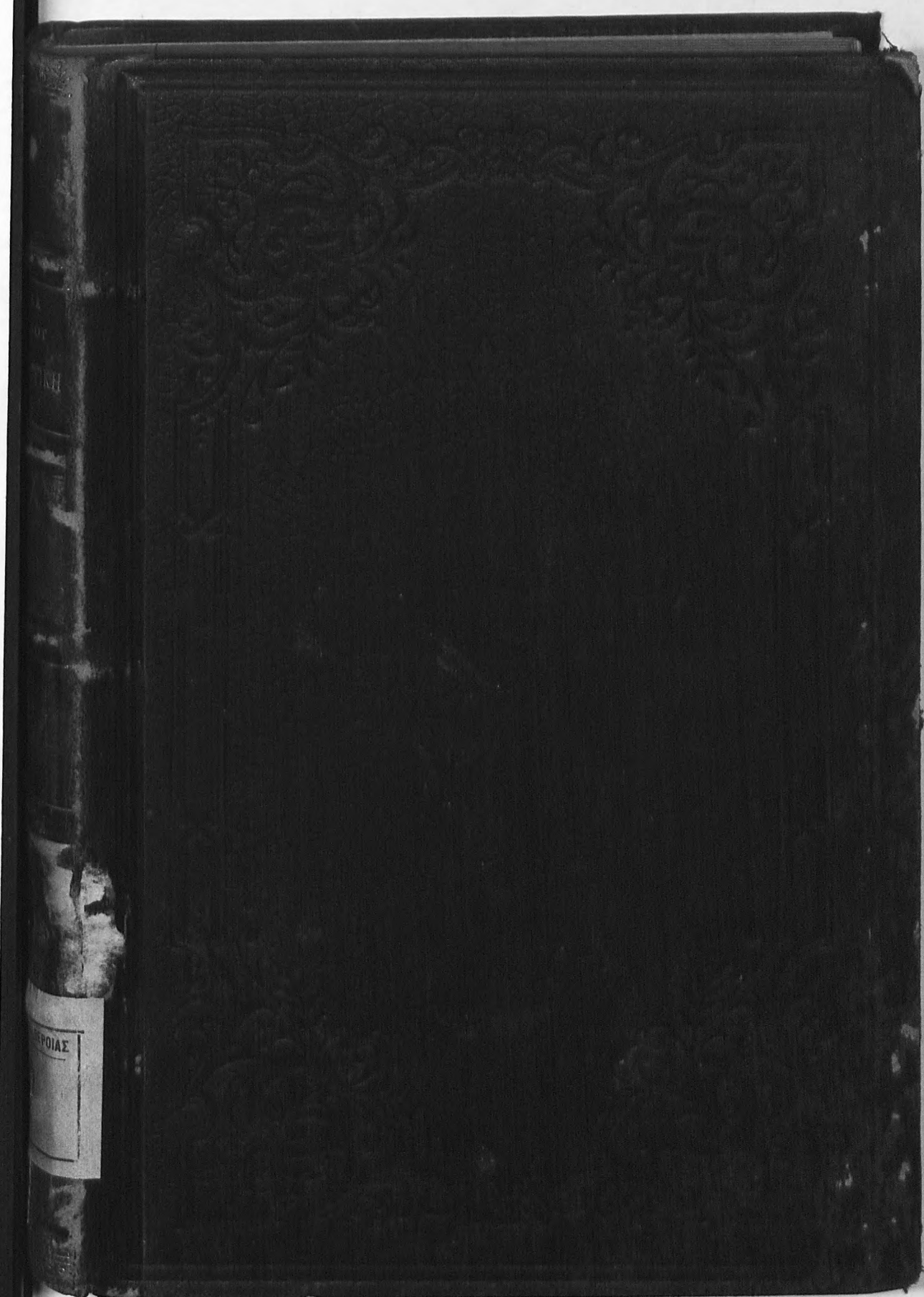




Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

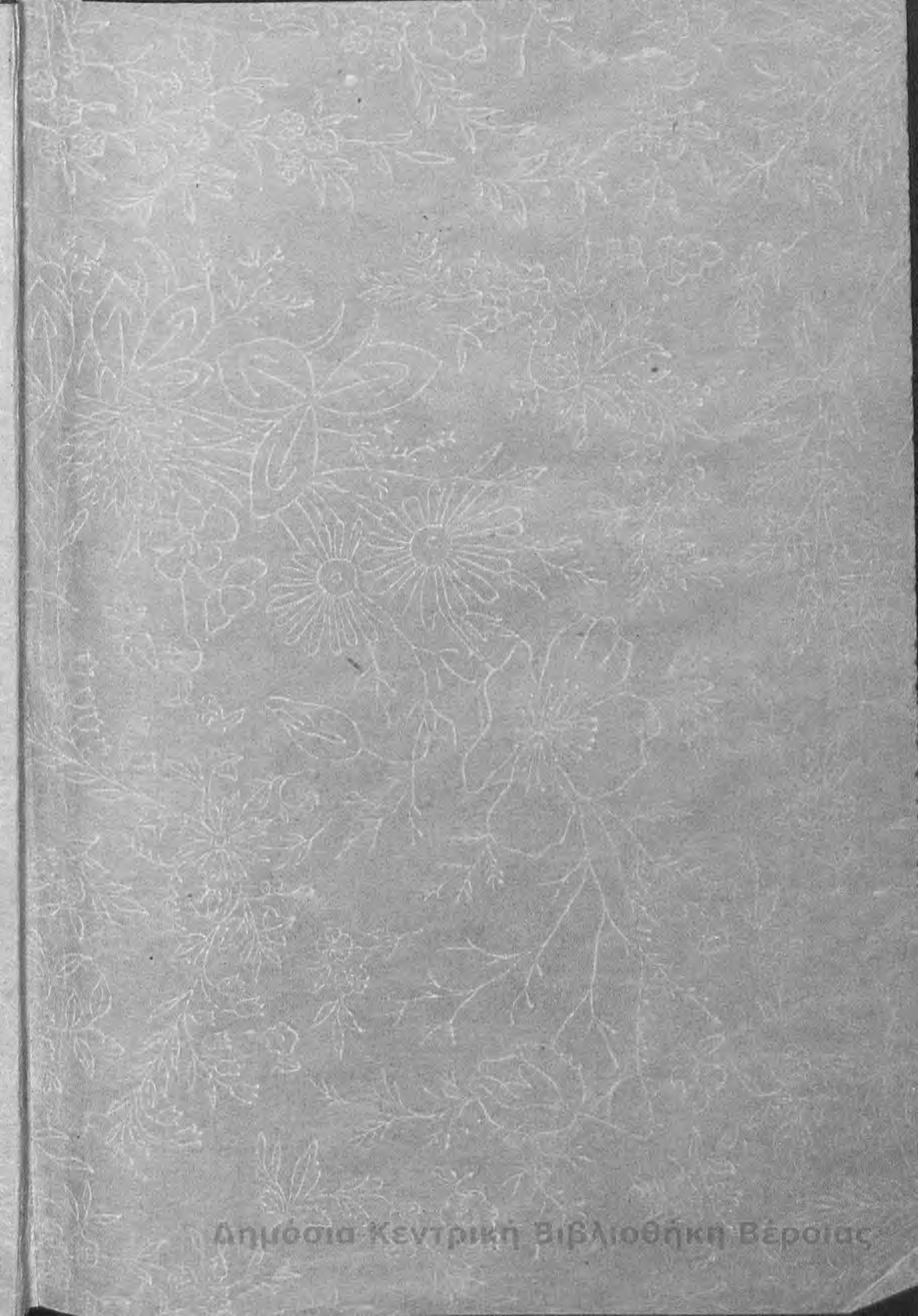
ΔΗΜΟΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΒΕΡΟΙΑΣ

+300
NOV 1976
Αριθ. είσοδ. 10096

ΔΩΡΕΑ *Αγορά εθν.*
ΕΡΥΘΡ. 00099

50

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας



Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΙΑΤΡΟΔΙΚΑΣΤΙΚΗ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας



Α. ΚΑΛΛΙΒΩΚΑ

ιατρού, υπολήγου κλ.

ΚΑΙ

Δ. ΠΟΤΑΜΙΑΝΟΥ

έφ'ετου κλ.

ΙΑΤΡΟΔΙΚΑΣΤΙΚΗ

ΜΕΘ' ΕΡΜΗΝΕΙΑΣ

ΤΩΝ ΣΧΕΤΙΚΩΝ ΝΟΜΩΝ, ΔΙΑΤΑΞΕΩΝ Κ.Τ.Λ.

ΠΡΟΣ ΧΡΗΣΙΝ

ΤΩΝ ΙΑΤΡΩΝ ΚΑΙ ΝΟΜΙΚΩΝ

Αρ. Εισ. 50

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΕΚΔΟΤΙΚΟΥ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΟΣ

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ Δ. ΦΕΞΗ

Δημόσια 1899ική Βιβλιοθήκη Βέροιας

"Εκαστον αντίτυπον μὴ ἐκ κλεψιτυπίας προερχόμενον φέρει τὴν
ὑπογραφὴν τοῦ κ. Καλλιῶκα καὶ τὴν σφραγίδα τοῦ ἐκδότου.

Καλλιῶκα



Δημόσια Κεντρικὴ Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΑΝΤΙ ΠΡΟΛΟΓΟΥ

Διὰ τοῦ ἀνὰ χειρας συγγράμματος φρονοῦμεν ὅτι οὐ σμικρὰν παρέχομεν ὑπηρεσίαν τοῖς τε ἰατροῖς καὶ τοῖς νομικοῖς, ἰδιαίτατα δὲ τοῖς σπουδασταῖς τῶν ἐπιστημῶν τούτων. Ἐχομεν δὲ δι' ἐλπίδος ὅτι θέλομεν συντελέσει, ἔστω καὶ ἐπ' ἐλάχιστον, εἰς τελειοτέραν καλλιέργειαν καὶ εἰς προαγωγὴν τῆς τόσῃ παρ' ἡμῖν ὥς μὴ ὄφειλε παρημελημένης Ἱατροδικαστικῆς, ἥς προφανὲς καὶ ἀναντίρρητος εἶναι ἡ χρησιμότης εἰς τὴν λειτουργίαν τῆς Δικαιοσύνης. Εἰς τοῦτο δ' ἄλλως περιορίζεται ἡ φιλοδοξία ἡμῶν προσδοκούντων ἔργα κρείσσονα καὶ εἰς ὑψηλότερον ἀφορῶντα σκοπόν.

Τὸ ἱατρικὸν μέρος τοῦ βιβλίου ἐλήφθη κατὰ μέγα μέρος ἐκ τῆς συγγραφῆς τοῦ Γάλλου Lutaud, τῆς γνωστῆς ἄλλως παρ' ἡμῖν ἐκ τῶν τριῶν γενεομένων ἐκδόσεων ὑπὸ τοῦ ἐτέρου ἐξ ἡμῶν.

Ἀθῆναι 10/δριος 1898

Α.Κ. Δ.Π.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ἡ ἱατρικὴ ἐπιστήμη δὲν ἀσχολεῖται μόνον περὶ τὴν μελέτην καὶ τὴν θεραπείαν τῶν νόσων, εἰς ἃς ὑπόκειται ὁ ἄνθρωπος, ἀλλὰ καθίσταται ὠφελιμωτέρα χρησιμοποιοῦσα τὰς εἰδικὰς αὐτῆς γνώσεις εἰς τὸν ὀργανισμόν καὶ τὴν λειτουργίαν τοῦ κοινωνικοῦ σώματος. Τὰ καθήκοντα ἄρα τοῦ ἱατροῦ δὲν περιορίζονται παρὰ τὴν κλινικὴν τοῦ ἀρρώστου· ὁ ἱατρός ἔχει ὑποχρεώσεις πρὸς τὴν πολιτείαν, αἵτινες καὶ τὴν ἀποστολὴν αὐτοῦ μεγαλύνουσι, καὶ ἀνυψοῦσι τὴν ἐν τῇ κοινωνίᾳ θέσιν αὐτοῦ.

Ἡ ἱατρικὴ λοιπὸν ἐπιστήμη ἔχει διττὴν ἐφαρμογὴν, τὴν μὲν ἀτομικὴν, τὴν πρακτικὴν τουτέστιν ἱατρικὴν, τὴν δὲ κοινωνικὴν, ἀνταποκρινομένην εἰς γενικὰ συμφέροντα καὶ ἐπιβαλλομένην τοῖς λαοῖς σὺν τῇ ἰσχύϊ τοῦ Νόμου· τοῦτο ἀποτελεῖ τὴν δημοσίαν ἢ πολιτικὴν ἱατρικὴν, περιλαμβάνουσαν τὴν δημοσίαν ὑγίεινὴν καὶ τὴν ἱατροδικαστικὴν.

«Ἡ ἱατροδικαστικὴ, λέγει ὁ Adelon, ἐννῶν ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦτο τὴν δημοσίαν ἱατρικὴν, τὸ μὲν περιλαμβάνει ὁλόκληρον τὴν ἱατρικὴν, τὸ δὲ ἐπιλαμβάνεται παντός τοῦ κοινωνικοῦ βίου τοῦ ἀνθρώπου». Κατ' ἄλλον δὲ τινα ὀρισμὸν ἡ δημοσία ἱατρικὴ εἶναι «ἡ μελέτη τοῦ ἀνθρώπου, καὶ τῶν ἀνθρώπων κατὰ τὰς πρὸς ἀλλήλους καὶ πρὸς τοὺς θεσμοὺς τῆς κοινωνίας σχέσεις αὐτῶν». Ἡ δημοσία δηλονότι ἱατρικὴ συνίσταται εἰς τὴν ἐφαρμογὴν πάντων τῶν τῆς ἐπιστήμης δεδομένων εἰς τὰς τοῦ δημοσίου βίου ἀνάγκας, καὶ μεταξὺ τούτων εἰς ἐκείνας, αἵτινες ὑπερέχουσι πασῶν ἐν τῇ ἠθικῇ καὶ τῇ ὕλικῇ τάξει, τὴν δικαιοσύνην τουτέστι καὶ τὴν ὑγίειαν. Ὑπὸ τὴν διττὴν ταύτην ἔποψιν τὰ καθήκοντα τοῦ ἱατροῦ ὑποδιαιροῦνται : α') ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὸν καταρτισμὸν τῶν ἀστικῶν καὶ ποινικῶν νόμων καὶ τὴν λειτουργίαν τῆς δικαιοσύνης, τοῦτο δ' ἀποτελεῖ τὴν κυρίως ἱατροδικαστικὴν, καὶ β') ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν ὑγίειαν, τὸ εὖ ἔχειν καὶ τὴν διατήρησιν τοῦ βίου τῶν λαῶν, τοῦτο δ' ἀποτελεῖ τὴν δημοσίαν ὑγίεινὴν.

Καὶ ἐπὶ πολλοῖς συνεχόντες ἡ δημοσία ὑγίεινὴ καὶ ἡ ἱατροδικαστικὴ,



αὐτοὶ ὁμογενέστεροι συγγραφεῖς ὠρίζον καὶ περιέγραφον ταύτας ὡς ἓνα κλάδον· ἐκ τοῦ σκοποῦ ὅμως αὐτῶν καὶ τῶν γεγονότων, ἅτινα περιλαμβάνουσιν, οὐσιωδῶς ἀλλήλων διαφέρουσι. Καὶ ἡ μὲν δημοσία ὑγεινὴ εἶναι ἡ ἐφαρμογὴ τῶν ἱατρικῶν γνώσεων ἐν τοῖς ζητήμασι τοῖς ἀφορώσιν εἰς τὴν δημοσίαν ὑγίειαν καὶ τὴν φυσικὴν καὶ ἠθικὴν εὐεξίαν τῶν λαῶν, ἡ δὲ Ἱατροδικαστικὴ εἶναι ἡ ἐφαρμογὴ τῆς ἱατρικῆς ἐν τοῖς ἀφορώσιν εἰς τὴν διατήρησιν τοῦ κοινωνικοῦ ὁσμοῦ καὶ τὰ δικαιώματα καὶ τὰς ὑποχρεώσεις τῶν ἀνθρώπων ἡνωμένων ἐν κοινωνίᾳ.

« Ἡ κοινωνία, λέγει ὁ Tourdes, ἐπιβάλλει ὑποχρεώσεις, ἀποδίδωσι δικαιώματα· ἱατρικὰ γεγονότα μεγίστης σημαντικότητος συνδέονται πρὸς τὰς δύο ταύτας ἐπίψεις. Τὸ παιδίον γεννᾶται, ὁ νόμος προστατεύει αὐτὸ καὶ ἐξασφαλίζει τὴν ταυτότητα αὐτοῦ· τί θὰ ἦτο ἡ προστασία αὕτη ἄνευ τῶν ὑλικῶν γεγονότων, τῶν βεβαιούντων τὴν ἀποκρυψιν, τὴν ὑποβολὴν, τὴν ἀμβλῶσιν, τὸν τοκετόν, τὴν παιδοκτονίαν; Ἐνταῦθα ἡ ἱατρικὴ βεβαίωσις ἐπικρατεῖ. Ἡ διοργάνωσις τῆς οἰκογενείας στηρίζεται ἐπὶ φυσιολογικῶν γεγονότων· εἶναι ἀνάγκη τῆς ἐπιστήμης πρὸς ἐκτίμησιν τῆς νομιμότητος τῶν γεννήσεων, τοῦ βιωσίμου, τῆς ἀρνήσεως τῆς πατρότητος, τῶν ζητημάτων τῆς ἀνικανότητος ὑπὸ τὰς πολλαπλὰς αὐτῶν σχέσεις. Τὸ παιδίον ἠνδρώθη, ἐγένετο πολίτης· διατίθῃσιν ἐλευθέρως ἑαυτὸν καὶ τὴν περιουσίαν αὐτοῦ, ἀλλ' ὑπὸ τὸν ὅρον ὅτι δὲν θὰ ποιήσῃται χρῆσιν τούτων ἐναντίον τῶν ἄλλων καὶ ἐναντίον ἑαυτοῦ. Ἡ φυσικὴ ἐλευθερία ἐξυρτάται ἐκ τῆς ἠθικῆς ἐλευθερίας, ἧς ὁ ἱατρός ὀρίζει τὸν βαθμόν· οὗτος χορηγεῖ τῇ δικαιοσύνῃ τὰς ἀναγκαίαις πληροφορίας πρὸς περιορισμὸν τῶν ἀστικῶν δικαιωμάτων δι' ἀντιλήπτου, διὰ τῆς ἀπαγορεύσεως. Ἡ εὐθύνη ἐκτιμᾶται ἐκ τοῦ βαθμοῦ τῆς ἠθικῆς ἐλευθερίας. Ὁ θέλων ν' ἀπαλλαγῇ τῶν ὑποχρεώσεων τῶν ὑπὸ τῆς κοινωνίας ἐπιβαλλομένων, τῶν ὑποχρεώσεων τοῦ μάρτυρος, τοῦ ἐνόρχου, τοῦ κηδεμόνος, τῆς στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας, εὕρισκε πρῶτον τὸν ἱατρὸν ὡς δικαστὴν τῆς νομιμότητος τῶν ἰσχυρισμῶν αὐτοῦ. Ἡ ἐπιστήμη ἐπεμβαίνει εἰς τὰς σπουδαιοτέρας πράξεις τοῦ βίου. Ὅταν ἡ ἀτομικὴ ἀσφάλεια ἀπειληθῇ, εἰς πάσας τὰς προσβολὰς κατὰ τῶν ἀτόμων, ὁ ἱατρός βεβαιεῖ τὸ ἀποτέλεσμα τῶν βιαιοτήτων, ὀρίζει τὸ ὑλικὸν γεγονός, ὅπερ καθίσταται ἡ βάση τῆς δικαστικῆς ἐκτιμήσεως, τὸ τεκμήριον τοῦ ἐγκλήματος, τὸ μέτρον τῆς ποινῆς. Ἐν τῷ θανάτῳ, ὡς ἐν τῇ γεννήσει, αἱ ἱατροδικαστικαὶ ἐφαρμογαὶ πολλαπλαιοῦνται καὶ ἀκολουθοῦσι τῷ ἀνθρώπῳ σώματι μέχρι

τῶν τελευταίων ἰχνῶν τῆς ὀργανώσεως αὐτοῦ, καὶ εἰς τὴν γῆν τὴν δε-
χθεῖσαν τὰ λείψανα αὐτοῦ.

Οὕτως ἡ Ἱατροδικαστικὴ εἶναι φυσικῶς καὶ ἀναγκαίως βοηθητικὴ τῇ
Νομοθέτῃ καὶ τῇ δικαστῇ, ὅσαςκις ἂν ἡ λύσις ζητήματός τινος νομο-
θετικοῦ ἢ δικανικοῦ χρήζῃ τῶν εἰδικῶν γνώσεων καὶ τῆς ἐφαρμογῆς
τῆς Ἱατρικῆς ἐπιστήμης.

* *

Ἐξετάσωμεν ἤδη ἐν ὀλίγοις τὴν ἱστορίαν τῆς Ἱατροδικαστικῆς, δι-
αιρουντες ταύτην, ὡς ὁ Tourdes, εἰς πέντε περιόδους: 1) Τὴν ἀρ-
χαίαν περίοδον, εἰς ἣν ἀναφέρονται ἡ τῶν Ἑβραίων νομοθεσία καὶ
τινα γεγονότα ἐξαχθέντα ἐκ τῆς ἱστορίας τῶν λαῶν τῆς ἀρχαιότητος·
2) τὴν Ρωμαϊκὴν περίοδον, ὑποδιαιρουμένην εἰς δύο ἐποχάς, τὴν
μὲν προηγούμενην τῆς τοῦ Ἰουστινιανοῦ ἀναμορφώσεως, τὴν δ' ἐπο-
μένην ταύτῃ· 3) τὴν περίοδον τοῦ μεσαιῶνος, καθ' ἣν οἱ νόμοι καὶ
τὰ ἔθιμα τῶν Γερμανικῶν ἔθνων προστίθενται εἰς τὴν ἐπιρροὴν τοῦ χρι-
στιανισμοῦ· 4) τὴν περίοδον τοῦ κανονικοῦ δικαίου, καὶ 5) τὴν
ἐπιστημονικὴν περίοδον.

1. Κατὰ τὴν ἀρχαίαν περίοδον ἔχνη ἱατροδικαστικῆς ἀνευρίσκον-
ται ἐν τῇ Ἑβραϊκῇ Νομοθεσίᾳ, ἐν ἣ ἴσως γίγνεται περὶ ἀμβλώσεως,
περὶ σημείων τῆς παρθενίας, περὶ βιασμοῦ, περὶ παρὰ φύσιν ἐγ-
κλημάτων, περὶ κυήσεως καὶ τοκετοῦ, περὶ τραυμάτων καὶ φόνου,
περὶ μεταδοτικῶν νόσων κτλ. Οὐδαμοῦ ὁμως γίγνεται λόγος περὶ
ἱατρῶν, οἱ ἱερεῖς δὲ καὶ οἱ πρεσβύτεροι ἐδίκουν.

Ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὰ ἀρχαία ἔθνη οἱ συγγραφεῖς συνέλεξαν γεγονότα,
ἐν οἷς ἀνευρίσκουσιν ἔχνη ἱατροδικαστικῆς. Οὕτως ἐν Αἰγύπτῳ ἀπεθνή-
σκοντός τις, ἐξητάζετο ἂν ὁ θάνατος ἦν φυσικὸς ἢ ἐκ βίας. Οἱ νόμοι
τοῦ Μήνιδος ἀνέβαλον τὸ μαρτύριον τῶν ἐγκύων γυναικῶν, αἵτινες,
κατὰ τὸν Πλούταρχον, ἀπηλλάσσοντο πάσης ἀλγεινῆς ποινῆς. Ὁ Στρά-
βων λέγει, ὅτι Ἰνδικὸς τις νόμος ἐτιμῶρει διὰ θανάτου τὸν ποιοῦντα
γνωστὸν νέον δηλητήριον καὶ μὴ ὑποδεικνύοντα τὸ ἀντιδοτόν.

Παρὰ τοῖς ἀρχαίοις Ἕλλησιν ἡ Ἱατροδικαστικὴ ἦν γνωστὴ; Οἱ ἱστο-
ρίαν τῆς Ἱατροδικαστικῆς γράψαντες εὐδόλως ἢ ἥμιστα περὶ τῆς
ὑπάρξεως αὐτῆς παρὰ τοῖς Ἕλλησι μνησθὲν ποιοῦνται, μνημονεύοντες
περιστατικῶν, ἐν οἷς ἔχνη ἱατροδικαστικῆς ἐλάχιστα εὐρίσκουσιν. Ὁ
Μακρὸς πρῶτον ἔχνος ἱατροδικαστικῆς εὐρίσκει τὸ τρυ Γαλλήνου κεφάλαιον
ἀπὸ τοῦ δεξιῦ ἐκλεγχέν τὸς προσποιούμενους νόσους, ὡς καὶ τὸ

περὶ διαφορᾶς τῶν πνευμένων τῶν μήπω ἀναπνευσάντων βρεφῶν ἀπὸ τῶν ἀναπνευσάντων. Τὸ ζήτημα τοῦτο λίαν προσφυῶς ἐπραγματεύθη ὁ αἰμνηστὸς Γεωργαντᾶς ἐν τῷ ἐναρκτηρίῳ αὐτοῦ λόγῳ ὡς ὑφηγητῆς, ἐν ᾧ κηρύττει ὅτι «ἡ ἱατροδικαστικὴ παρὰ τοῖς "Ἑλλήσι καὶ γνωστὴ ἦτο καὶ ἐφηρομόζετο, ἐλλείπετο δὲ ἀπὸ αὐτῆς ἡ ἐπὶ πολλαπλᾷ ζητήματα ἑκτασίς αὐτῆς διὰ τὸ στενὸν τῶν ἱατρικῶν γνώσεων, ἰδίᾳ δὲ διὰ τὴν ἑλλειψιν τῆς ἀνατομίας καὶ χημείας, καὶ ἡ μὴ συστηματοποιήσις αὐτῆς, ἴσως ἕνεκα τῆς οὐχ' ὀβραδέως ἐπιλθούσης τῶν Ἑλληνικῶν πραγμάτων παρακμῆς». Τὴν πρότασιν τοῦ ταύτην ὁ Γεωργαντᾶς ἀποδεικνύει διὰ τῆς προσηκούσης μελέτης τῶν ἀρχαίων συγγραφέων, ὧν παρατίθῃσι χωρία. Οὕτως ἐν τῷ ἱπποκρατείῳ ὅρκῳ καὶ ἐν τῷ λόγῳ Ἰσοκράτους κατὰ Λοχίτου λόγος γίγνεται περὶ τοῦ ἀπορρήτου τῶν ἱατρῶν, ἐν δὲ τῇ πρώτῃ τοῦ Ἀντιφώντος τετραλογίᾳ περὶ δηλητηριάσεων. Κατὰ δὲ τὸν Γαληνόν οἱ νομοθεταὶ Λυκούργος καὶ Σόλων ἀπηγόρευσαν τὴν πρὸς ἐξάμβλωσιν χρῆσιν μέσων καὶ τὸν αὐτουργὸν ἐτιμῶρουν. "Οτι δὲ οἱ τὴν ἐξάμβλωσιν ἐνεργοῦντες ποινικῶς κατεδιώκοντο ἐξάγεται ἐκ τοῦ ἱπποκρατείου ὅρκου καὶ ἐκ τοῦ λόγου τοῦ Λυσίου κατ' Ἀντιγένεως περὶ ἀμβλώσεως. Τὰ δὲ πρὸς διάγνωσιν μέσα τῶν πρὸ τοῦ τέρατος τοκετῶν, κατ' ἀκολουθίαν δὲ καὶ τῶν ἐξαμβλώσεων ἐκτίθενται ἐν τοῖς περὶ ἐπταμήνου, περὶ ὀκταμήνου καὶ περὶ φύσιως παιδίου βιβλίοις τοῦ Ἱπποκράτους, ὡς καὶ ἐν τῷ Α καὶ Β περὶ ἐπιδημιῶν τοῦ αὐτοῦ. Ἐκ δὲ τῶν σωζομένων ἀποσπασμάτων τοῦ λόγου τοῦ Λυσίου κατ' Ἀντιγένεως περὶ ἀμβλώσεως, ἀποδεικνύεται ὅτι τὰ ἐξαμβλώσεως ζητήματα ἐνώπιον τῶν δικαστηρίων οἱ ἱατροὶ καὶ αἱ μαῖαι ἔλυνον. Ὁ δὲ Θεὸν ἀναφέρει ὅτι πολλαχοῦ τοῦ λόγου αὐτοῦ ὁ Λυσίας, κρίνων φόνου τὸν αἵτιον τῆς ἀμβλώσεως διὰ τὸ βρέφος ζῶν εἶναι, ἐπαναλαμβάνει ἐκάστοτε ὡς περὶ οἱ ἱατροὶ καὶ αἱ μαῖαι ἀπεφάναντο». Ἐκ τοῦ βίου τοῦ Δίωνος τοῦ Πλουτάρχου, ἐκ τῆς τρίτης τετραλογίας τοῦ Ἀντιφώντος, ἐκ τοῦ Δημοσθένους κατὰ Εὐέργου καὶ Μνησιβοῦλου, ἐκ τοῦ αὐτοῦ κατὰ Κόνωνος αἰκίας παρατιθέμενος χωρία ὁ Γεωργαντᾶς, ἀποδεικνύει τὴν ὑπαρξίν καὶ ἐφαρμογὴν τῆς ἱατροδικαστικῆς εἰς τὰς αἰκίας καὶ τραύματα. Τέλος, ἐν ἐκτάσει καὶ λίαν πειστικῶς πραγματευόμενος τὸ ζήτημα, ἀποδεικνύει ὅτι ἡ ἱατροδικαστικὴ παρὰ τοῖς "Ἑλλήσι καὶ γνωστὴ ἦτο καὶ ἐφηρομόζετο ὡς αἰκίς ἡ ἀνάγκη τὸ ἐκάλει.

2. Ἡ Ῥωμαϊκὴ περίοδος διατρίπτει εἰς δύο ἐποχάς, τὴν μὲν προη-

γούμενην, τὴν δ' ἐπομένην τῇ τοῦ Ἰουστινιανοῦ ἀναμορφώσει. Ἐν ἀρχῇ τῆς περιόδου ταύτης εὐρίσκεται ὁ εἰς τὸν Νουμᾶ ἀποδιδόμενος νόμος (715—672) διατάσσων τὴν ὑστεροτομήν τῶν θνησκουσῶν ἐγκύων γυναικῶν. Κατὰ τὸν Τίτον Λίβιον, τοῦ Ταρκινίου φονευθέντος ἡ σύζυγος αὐτοῦ Τανακίλη βεβαίωσεν τὸν λαόν : «*Inspectum absterto cruore, omnia salubria sunt*». Σημειωτέον ὅτι ἐν Ρώμῃ πᾶς πολίτης εἶχε τὸ δικαίωμα νὰ ἐπισκεφθῇ τὸ πτώμα ἀτόμου θανόντος βίαιον θάνατον, ὅπερ ἐξετίθετο δημοσίᾳ καὶ ἕκαστος ἐξήνεγκε τὴν ἐαυτοῦ γνώμην ἐπὶ τοῦ εἵδους τοῦ θανάτου. Οὕτως ὁ ἰατρός Ἀντίστιος ἐπισκέπτεται τὸ πτώμα τοῦ Καίσαρος, ἀριθμῶν τὰς ἐπ' αὐτοῦ πληγὰς, καὶ ἐπὶ 23 μίαν μόνην εὐρίσκει θανατηφόρον. Τὸ σῶμα τοῦ Γερμανικοῦ, ὃν ἐκήρυττον δηλητηριασθέντα, ἐξετίθη ἐπὶ τῆς δημοσίας πλατείας τῆς Ἀντισοχείας, κατὰ τὸν Τάκιτον. Οὐδαμῶς ἐν τούτοις φαίνεται ὅτι ἰατροὶ ἐκαλοῦντο εἰς τοιαύτας περιστάσεις, καὶ οὐδὲν δεικνύει τὴν ἐν τῷ δικαίῳ ἐφαρμογὴν τῆς Ἰατρικῆς ἐπιτήμητος, ἥτις ἄλλως τε ὀλίγην ἐνέπνεεν ἐμπιστοσύνην ἐν Ρώμῃ, ὡς ἐξασκουμένη ὑπὸ ξένων καὶ δούλων· αἱ δὲ νεκροψίαι δὲν ἐπετρέποντο, καὶ ἡ φυσιολογία καὶ ἡ ἀνατομία διετέλουν ἔτι ἐν σπαργάνοις.

Διατάξεις τινὲς τῶν ἀρχαιοτέρων νόμων, ἀποσπάσματα τῶν νόμων τῆς Δωδεκαθέλτου (451 π. Χ.) ἀναφέρονται εἰς ἰατρικὰ γεγονότα, ὡς περὶ κηδεμονίας τῶν παραφρόνων, περὶ ταφῆς τῶν νεκρῶν ἐκτὸς τῆς πόλεως· ὁ δὲ Ἀκουίλειος νόμος ἀσχολεῖται περὶ τοῦ θανατηφόρου τῶν τραυμάτων. Ἡ νομιμότης τῶν γεννήσεων καὶ ἡ φυσιολογικὴ διάρκεια τῆς κυήσεως, αἱ κατὰ τῆς ἐξαμβλώσεως ποιναὶ, διαφέρουσαι ἀναλόγως τῶν ἰσχυουσῶν γνώμῶν περὶ τῆς ἐμψυχώσεως τοῦ ἐμβρύου (ἐπὶ Ἀδριανοῦ 131, Ἀντωνίνου, Μάρκου Αὐρηλίου, Σεβήρου 211), θὰ ἤγειρον ἰατρικὰ ζητήματα. Ἐν τούτοις ἰατροὶ οὐδαμῶς ἐπενέβαινον καὶ ἡ ἱατροδικαστικὴ δὲν φαίνεται ἔτι.

Ἡ ἐπιρροὴ τοῦ χριστιανισμοῦ ἐπέδρασεν ἐπὶ τῶν νόμων ἀπὸ τοῦ Κωνσταντίνου (313) καὶ δέκνυται εἰς τὸν Θεοδοσιανὸν κώδικα (438) ὅσων ἀφερᾶ εἰς τὸν γάμον. Ἀπὸ δὲ τῆς ἀναμορφώσεως τοῦ Ἰουστινιανοῦ (527—565) ἄρχεται νέα φάσις πραγμάτων. Καὶ δὲν ἱδρύσε μὲν ὁ Ἰουστινιανὸς τὴν ἱατροδικαστικὴν, πλεῖσταί ὅμως διατάξεις, περιεχόμεναι ἐν ταῖς συλλογαῖς τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, τόσῳ στενὴν σχέσιν ἔχουσι πρὸς τὴν ἱατρικὴν, ὥστε ὑποτίθεται ὅτι ἱατρῶν ἡ γνώμη ἐζητεῖτο. Οὕτως ἐν τοῖς Πανδέκταις ἡ ἐπεμβασία τῶν μαίων ἐν περιπτώσε-

σεσιν ἀμφιβόλου κυήσεως ἀπαιτεῖται· αἱ δὲ μαῖαι ἀπετέλουν μέρος τοῦ ἱατρικοῦ σώματος. Εἰς τὸν κώδικα τοῦ Ἰουστινιανοῦ λόγος γίγνεται περὶ καὸ' ὑπόκρισιν νόσων, ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν ἀπὸ δημοσίων ὑποχρεώσεων ἀπαλλαγὴν. Διατάξεις τινὲς τῶν Πανδεκτῶν καὶ τῶν Νεαρῶν ἀναφέρονται εἰς τὸν γάμον, εἰς τὴν ἀνικανότητα, εἰς τὸν ἀπὸ κοίτης χωρισμόν, εἰς τὴν ἐποχὴν τοῦ τοκετοῦ, εἰς τὸ βιώσιμον. Ἐν τούτοις ἡ ἱατροδικαστικὴ δὲν ὑφίσταται ἔτι.

3. Κατὰ τὴν περιόδον τοῦ μεσαιῶνος ἀπαντᾷ ἡ ἀπ' εὐθείας ἐπέμβασις τοῦ ἱατροῦ. Οἱ γερμανικοὶ λαοί, ἀνατρέψαντες τὴν Ρωμαϊκὴν αὐτοκρατορίαν, φέρουσι τοὺς ἑαυτῶν νόμους καὶ ἔθιμα. Ὁ Σαλικὸς νόμος ἐπιβάλλει ποινὰς εἰς τοὺς διαπράττοντας βιαιότητες κατὰ τῶν γυναικῶν· εἰσὶ δ' αὐστηρότεραι αἱ ποιναὶ ἂν ἡ γυνὴ ᾖ ἐγκυος, ἂν τὸ ἔμβρυον ἀπεβίωσεν εἰς ἐποχὴν κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον πλησιάζουσαν τῷ τέρματι καὶ ἂν ᾗτο ἄρρεν.

Ὁ νόμος τῶν Γερμανῶν (*Iex Alamanorum*) περιέχει ἀκριβεῖς ἀνατομικὰς λεπτομερεῖας ἐπὶ τῶν τραυμάτων, ὥστε εἰκάζει τις μετὰ πιθανότητος ὅτι ἀπηρτεῖτο ἡ ἐπέμβασις ἱατρῶν πρὸς ἐκτίμησιν αὐτῶν.

Διατάξεις τῶν νόμων *Capitulaires* Κηρόλου τοῦ Α' (*Charlemagne*) ἀπαιτοῦσι τὴν ἐπέμβασιν τῶν ἱατρῶν, ἐπὶ τῆς γνώμης τῶν ὁποίων πρέπει νὰ στηρίζωνται οἱ δικασταί.

Μετὰ τὸν Κηρόλον Α', λέγει ὁ *Marc*, ἡ ἱατροδικαστικὴ, μόλις γεννηθεῖσα, ὑφίσταται τὴν τύχην τῶν λοιπῶν θεσμοθεσιῶν τοῦ νομοθέτου τούτου καὶ σβέννυται. Αἱ συνήθειαι αἱ μᾶλλον βάρβαροι, αἱ μᾶλλον παράλογοι, ἡ δοκιμασία τοῦ πυρός, τοῦ ὕδατος, ἡ αἱμάτωσις τῶν πτωμάτων, ἡ δικαστικὴ μονομαχία ἀντικατέστησαν τὰς εἰς τὴν λογικὴν στηριζομένας ἀνακρίσεις. Ἐν τούτοις τῷ 1100 εἰς τὸ διάταγμα τοῦ Γοδεφρείδου τοῦ Βουλωνίου *Assises de Jérusalem* ἐνδείκνυται ἡ ἱατρικὴ πραγματογνωμοσύνη. Ὁ ἀποφεύγων τὴν δικαστικὴν μονομαχίαν ἠτιμάζετο καὶ τὴν ὑπόθεσιν αὐτοῦ ἔχανεν. Ἐντεῦθεν ἡ ἀνάγκη ἱατρικῆς βεβαιώσεως περὶ ἀσθενείας κωλυούσης τὸν ἀντίδικον ἀπὸ τῆς μονομαχίας.

Εἰς τὸν νόμον *Coutumes de Maine*, ἐνδείκνυνται αἱ ἱατρικαὶ ἐπισκέψεις. Κατὰ τὴν αὐτὴν περίπου ἐποχὴν χειρουργοὶ πραγματογνώμονες ὑπῆρχον εἰς τὰ δικαστήρια τῶν Παρισίων, τὰ δὲ σώματα τῶν βίαιον θάνατον ἀποθνήσκόντων ὑπεβάλλοντο εἰς ἱατρικὴν ἐξέτασιν. Διάταγμα τι τοῦ Φιλίππου τοῦ Ὁράτου (1311) ἐγκατέστησεν ἱατροὺς, χειρουργοὺς καὶ φάρμακούς.

γούς καὶ μαζὰς ἐνόρκους εἰς Châtelet. Γεγονός ὅμως ἀναμφίλεκτον καὶ ἀποδεικτικὸν εἶναι διάταγμά τι τοῦ Πάππα Ἰννοκεντίου τοῦ τρίτου τῷ 1809, ὅπερ ποιεῖται μνηεῖαν τῆς ἱατρικῆς ἐξετάσεως τῶν τραυμάτων ὡς περὶ γεγονότος ἐν συνηθείᾳ.

4. Ἡ περίοδος τοῦ κανονικοῦ δικαίου περιλαμβάνει τὸ τέλος τοῦ μεσαιῶνος καὶ τὴν ἀρχὴν τῆς νεωτέρας ἱστορίας ἀπὸ τοῦ 1200 μέχρι τοῦ 1600 περίπου. Ὁ Χριστιανισμός τίθησι τοὺς ἑαυτοῦ Νόμους. Νέα ὅλως νομοθεσίαι παράγεται ἐκ τῶν διατάξεων τῶν Παπῶν καὶ τῶν συνόδων τῶν ἀρχιερέων (conciles) ἐνωθεῖσα ἐν ἐνὶ σώματι ὑπὸ τὸ ὄνομα Décrétales ὑπὸ Γρηγορίου τοῦ ἐνάτου. Ἐν ταῖς νόμοις τούτοις γίνεσθαι λόγος περὶ ἀνικανότητος, περὶ γάμου, περὶ τοκετοῦ καὶ καισαρικῆς ἐγγχειρήσεως, περὶ νομιμότητος τῶν γεννήσεων, περὶ προσβολῆς τῶν ἡθῶν κ.λ.· ἡ δ' ἀπόκρυψις τῆς κηρύσεως καὶ ἡ παιδοκτονία θεωροῦνται ἐγκλήματα.

Τῷ 1532 Κάρολος ὁ Ε' ἐξέδοτο τὸν ποινικὸν τῆς Καρολίνας νόμον, ὅς ἐν διαφόροις ἄρθροις ἀπαιτεῖ ἐξέτασιν καὶ γνώμην ἱατρῶν, χειρουργῶν ἢ μαιῶν πρὸ τῆς ἀποφάσεως τῶν δικαστῶν ἐν περιπτώσεσι τραυμάτων, φόνου, κρυφίου τοκετοῦ, ἀμβλώσεως, παιδοκτονίας κ.λ. Οὕτως ἡ Ἱατροδικαστικὴ ἄρχεται ἐδραιουμένη ἐπὶ βάσεων στερεῶν.

Ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὰς ἱατροδικαστικὰς νεκροψίας ὑποτίθεται ὅτι περὶ τὰ μέσα τοῦ 16ου αἰῶνος ἡ τῶν τραυμάτων ἀνατομὴ ἦν ἐν χρήσει καὶ ὅτι περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ 17ου ἐξετελοῦντο αἱ τῶν πτωμάτων διανοίξεις. Ὁ Fortunato Fideli τῷ 1602 συνιστᾷ τὴν διάνοξιν τοῦ σώματος εἰς τὰς δηλητηριάσεις· ὁ Welsch, κατὰ τὸν Siebold, τίθησιν ὡς κανόνα τῷ 1660 τὴν διάνοξιν τῶν πτωμάτων ἐν περιπτώσεσι βιαίου θανάτου. Ἡ Ἱατροδικαστικὴ κατὰ τὸν 16ον αἰῶνα μεγάλως ἐπωφελήθη ἐκ τῶν προόδων τῆς ἀνατομίας καὶ περὶ τὰ μέσα τοῦ 17ου αἰ. νεκροψίαι ἦσαν συνηθείς.

Τὸ πρῶτον σύγγραμμα Ἱατροδικαστικῆς ἐξέδοτο ὁ Ambroise Paré τῷ 1575. Εἰς τὴν Ἱταλίαν ἐν τούτοις ὀφείλονται τὰ πρῶτα λεπτομερῆ καὶ πλήρη Ἱατροδικαστικὰ συγγράμματα. Τοιαῦτα εἰσὶ τὸ τοῦ Baptista Codronchi ἱατροῦ ἐν Imola καὶ τὸ πολλῶ ἀξιολογώτερον τοῦ ἐν Πανόρμῳ ἱατροῦ Fortunato Fideli Μετ' οὐ πολὺ ὅμως ἔργον ἔτι σπουδαιότερον ἐξεδόθη. Ἐν Ρώμῃ ὁ ἱατρός τοῦ ἀνωτάτου δικαστηρίου τῆς Santa-Rota Παῦλος Zacchias ἐδημοσίευσεν ἀπὸ τοῦ 1621—1658 τὰ δέκα αὐτοῦ βιβλία τῶν Ἱατροδικαστικῶν ζητημάτων.

των. Ἐν τῷ συγγράμματι τούτῳ, ἱστορικὴν ἀξίαν ἔχοντι σήμερον, συζητοῦνται πάντα σχεδὸν τῆς Ἱατροδικαστικῆς τὰ ζητήματα.

5. Ἡ ἐπιστημονικὴ περίοδος ἄρχεται ἀπὸ τοῦ Zacchias. Ἡ Ἱατροδικαστικὴ ἠκολούθησε τῇ προόδῳ τῶν ἱατρικῶν ἐν γένει καὶ τῶν φυσικῶν ἐπιστημῶν καὶ ἀφίκετο εἰς μέγαν τελειοποιήσεως βαθμὸν εἰς πάσας τὰς πεπολιτισμένας χώρας.



Ἐν Γερμανίᾳ ὁ νόμος τῆς Καρολίνας ὀρίζει ὡς υποχρεωτικὴν τὴν ἱατρικὴν ἐπέμβασιν εἰς ὀρισμένας περιστάσεις. Ἐν τούτοις καθ' ὅλον τὸν 16ον αἰῶνα καὶ τὴν ἀρχὴν τοῦ 17ου ἡ Ἱατροδικαστικὴ ἐν Γερμανίᾳ ἦν κατωτέρα τῆς ἐν Γαλλίᾳ καὶ Ἰταλίᾳ, καὶ μόνον κατὰ τὸ δεύτερον ἡμισυ τοῦ 17ου λαμβάνει ἀξιοσημείωτον ἀνάπτυξιν. Κατὰ τὸ τέλος τοῦ αἰῶνος τούτου ἔλαβε χώραν ἀξιοσημείωτον γεγονός· ἡ δοκιμασία τῶν πνευμόνων ἐφηρμόθη τὸ πρῶτον ἐν τῇ δικαιοσύνῃ τῷ 1682 ὑπὸ τοῦ Schreyer ἐνεργήσαντος τὴν ὑδροστατικὴν δοκιμασίαν. Κατὰ δὲ τὸν 18ον αἰῶνα ἡ Ἱατροδικαστικὴ ἐξίκετο εἰς μέγαν ἀναπτύξεως βαθμὸν. Συγγράμματα πολλὰ ἐγράφησαν, ὧν τὸ ἀρχαιότερον εἶναι τὸ τοῦ Teichmeyer ἐκδοθὲν τῷ 1722 ἐν Ἰένῃ. Ἐκ τοῦ συγγράμματος τούτου καταδείκνυται ὅτι κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἡ Ἱατροδικαστικὴ ἐδιδάσκετο ἐν τοῖς Πανεπιστημίοις. Πλὴν δὲ τῶν συγγραμμάτων καὶ μονογραφιῶν ὑπάρχει μέγας ἀριθμὸς συλλογῶν ἐκθέσεων καὶ ὑπομνημάτων, ἐν οἷς οἱ ἱατροὶ ἐκτιθέασιν τὰ ἀποτελέσματα τῆς ἑαυτῶν πείρας· καὶ τὰ περιοδικὰ δὲ εἰσὶν οὐκ ὀλίγα.

Ἐν Γαλλίᾳ ὁ Ambroise Paré, εἶναι οἶονεὶ ὁ πλάστης τῆς Ἱατροδικαστικῆς ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ. Τὰς ἀρχὰς τοῦ 17ου αἰῶνος μεγίστη παρατηρεῖται τάσις εἰς πρόοδον, καὶ ἐνδιαφέροντά τινα συγγράμματα ἐξεδόθησαν· πλὴν ἕνεκα τῆς ἀτελείας τοῦ ποινικοῦ δικαίου καὶ τοῦ κακοῦ ὀργανισμοῦ τῆς ἱατρικῆς, ἡ Ἱατροδικαστικὴ δὲν προώδευσεν, ἀλλὰ τούναντίον κατέπεσε. Κατὰ τὸ δεύτερον ἡμισυ τοῦ 17ου αἰῶνος καὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ 18ου ἐλαχίστη ἡ οὐδεμία παρατηρεῖται βελτίωσις· περὶ τὰ μέσα ὅμως καὶ ἰδίᾳ περὶ τὰ τέλη τοῦ 18ου ἡ Ἱατροδικαστικὴ ἄρχεται ἀναγεννωμένη. Πολλοὶ ἀσχολοῦνται εἰς διάφορα τῆς Ἱατροδικαστικῆς ζητήματα, ὁ δὲ Louis ἀναλαμβάνει τὰς ἐρεῖνας αὐτοῦ ἐπὶ τῶν διαφορῶν εἰδῶν τοῦ θανάτου, μελετᾷ τοὺς ἀνατομικοὺς

χαρκτηρας του άπαρχονισμού, και έγκαινιάζει ούτως είπειν την διδασκαλίαν της Ιατροδικαστικής δια των δημοσίων αυτού μαθημάτων εις Saint Come 'Ο Chaussile τῷ 1783 έν ύπομνήματι άναγνωσθέντι ένόπιον της ακαδημείας του Dijon κηρύσσει την σπουδαιότητα της Ιατροδικαστικής. Τῇ αὐτῇ εποχῇ ή Συντακτική συνέλευσις μεταβάλλει την ποινικήν νομοθεσίαν, κηρύσσουσα άναπόφευκτον την έκτίμησιν πάντων των υλικῶν γεγονότων· ούτως ή Ιατροδικαστική προώριστο μεγάλας νά παράσχη ύπηρεσίας. Έν τούτοις τὰ πολιτικά συμβάντα άναχαιτίζουσι ταύτην έν τῇ προόδῳ αὐτῆς· τῷ δὲ 1792 κατηγοήθησαν τὰ πανεπιστήμια και οί υπό τούτων άποδιδόμενοι τίτλοι, και ούτως ή της Ιατρικῆς εξάσκησις άπέβη έλευθέρα τοῖς πᾶσι. Τῆς τάξεως άποκατασταθείσης, ή Ιατροδικαστική άρχεται γοργῷ τῷ βήματι πρὸς τὰ πρόσω βαινουσα και ή διδασκαλία του κλάδου τούτου έγκαθίσταται έν ταῖς νέαις σχολαῖς. 'Ο Fodéré δημοσιεύει τῷ 1797 τὸ άξιόλογον αυτού σύγγραμμα Ιατροδικαστικῆς θεωρητικῆς και πρακτικῆς. Τὰ συγγράμματα πολλαπλασιάζονται και ή Ιατροδικαστική έξικνεῖται εις μέγαν άναπτύξεως βαθμόν χάρις εις τὰ έργα των Sue, Chaussier, Marc, Orfila, Devergie, Adelon, Tardieu και άλλων.

Και έν ταῖς λοιπαῖς πεπολιτισμέναις χώραις ή Ιατροδικαστική ἐπ' ίσης προόδουσε, ταχέως άναπτυχθεῖσα.

Έκ της μελέτης ταύτης της Ιστορίας της Ιατροδικαστικῆς πηγάζει ὅτι, καιτοι άνευρίσκονται ίχνη ταύτης έν τῇ Έθραϊκῇ νομοθεσίᾳ, καιτοι παρὰ τοῖς αρχείοις Έλλησι και γνωστή ήτο και έφημερόζετο, ούχ ήττον ή έκτασις, ή συστηματοποίησις και ή τελειοποίησις αὐτῆς πρὸ ὀλίγου μόνον χρονολογεῖται. 'Η σύστασις της Ιατροδικαστικῆς δὲν δύναται νά χωρισθῇ των προόδων των Ιατρικῶν έν γένει και των φυσικῶν επιστημῶν, και αὐτή δὲ ή ύπαρξις αὐτῆς έξαρτάται ὁλοσχερῶς και εις πάσας τὰς χώρας εκ της καταστάσεως της Νομοθεσίας και του βαθμού της τελειοποιήσεως αὐτῆς.

..

Εἶναι ἔργον μεγίστης σπουδαιότητος ή εξάσκησις της Ιατροδικαστικῆς, δημιουργούσης τῷ Ιατρῷ υποχρεώσεις, ὧν ή εκπλήρωσις άπαιτεῖ φρόνησιν και μεγίστην περίσκεψιν. Έκζητῶν πάντοτε ὁ Ιατροδικαστής σκληρὰ στοιχεῖα, δὲν άποβλέπει εἰμῇ εις τὸ γεγονός αὐτὸ καθ' έαυτό, μη λαμβάνων μέτρα εἴτε ὑπὲρ εἴτε κατὰ της κατηγορίας. Ζητεῖ και

ἂν δύνηται ἀποδεικνύει γεγονός τι· ἂν δὲ τοῦτο βαρύνῃ τὸν κατηγορούμενον ἢ τοῦναντίον τείνῃ ν' ἀποδείξῃ τὴν ἀθωότητα αὐτοῦ, ὁ ἱατροδικαστὴς ὀφείλει νὰ ἀγνοῇ τοῦτο κατ' ἀρχήν. Ἐνα καὶ μόνον ἐπιδιώκει σκοπὸν, τὴν ἀλήθειαν. Ὁ λαμβάνων ὑπ' ὄψιν τὰ καθημερινὰ γεγονότα, πῶσας δὲν ἀνευρίσκει περιστάσεις, καθ' ἃς ὁ ἱατροδικαστὴς μετέβαλεν ἢ ἐτροποποίησε τὴν γνώμην τοῦ δικαστηρίου, εἰς περιστάσεις πρὸ πάντων, καθ' ἃς μαρτυρικὰ ἀποδείξεις καὶ ὕλικὰ γεγονότα ἔλλειπουσιν! Ἀλλ' ὅταν καὶ τὰ στοιχεῖα ταῦτα ὑπάρχουσιν, ἡ γνώμη τοῦ ἱατροῦ ὑπερτερεῖ. Ὅποιαν σημασίαν ἔχουσιν αἱ μαρτυρικὰ ἀποδείξεις, ἀπέναντι τῆς γνώμης τοῦ ἱατροῦ ἐν περιπτώσεσι παιδοκτονίας; Τίς θὰ κρίνῃ περὶ τῆς βαρύτητος τῶν τραυμάτων, περὶ τοῦ πραγματικοῦ καὶ τοῦ βαθμοῦ τῶν προσβολῶν τῆς αἰδοῦς ἂν μὴ ὁ ἱατρός; τίς θὰ διατυπώσῃ ἐπιστημονικὴν γνώμην περὶ τῆς ἡλικίας ἢ τοῦ βιωσίμου τοῦ παιδίου, ἢ περὶ τῆς διανοητικῆς καταστάσεως τοῦ προσώπου, οὗ ἀμφισβητοῦνται αἱ ἀστικαὶ πράξεις καὶ αὐτὴ ἡ ἐλευθερία, ἂν μὴ ὁ ἱατροδικαστής; Εἶναι ὑψηλὸν τοῦ ἱατροδικαστοῦ τὸ ὑπόυργημα! πολλὰκις δ' ἄνευ ὑπερβολῆς ἡ τιμὴ, ἡ ἐλευθερία καὶ αὐτὴ ἡ ζωὴ τῶν πολιτῶν ἐξαρτῶνται ἐκ τῶν ἀποφάνσεων αὐτοῦ.

« Ἡ Ἱατροδικαστικὴ, ἔλεγεν ὁ Boyer Collard, παρακάθεται οὕτως εἰπεῖν τοῖς δικασταῖς καὶ συμμετέχει τοῦ ὑψίστου προνομίου τοῦ σταθμίζειν εἰς τὴν πλάστιγγα τῆς δικαιοσύνης τὰ πολυτιμότερα συμφέροντα τῶν πολιτῶν ». Καὶ δὴ συντάσσων ὁ ἱατρός τὴν ἑαυτοῦ ἔκθεσιν ὀφείλει ν' ἀποφαίνεται γνώμην μετὰ πεποιθήσεως καὶ ἄνευ δισταγμῶν· ὁπότεν δ' εἰς δυσκόλους τινὰς περιστάσεις ἢ λύσεις ζητήματός τινος ἤναι ἀδύνατος, ὀφείλει νὰ μὴ ἀποφαίνεται ποσῶς. Καὶ ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου καλεῖται πολλάκις ὁ ἱατρός προφορικῶς νὰ καταθέσῃ. « Ἐκεῖ, λέγει ὁ Tardieu, ἐνώπιον τῆς θρησκείας δεχομένης τὸν ὄρκον ὡμῶν, τῆς δικαιοσύνης ἐξεταζούσης ὡμᾶς, τῶν ἐνόρκων ἀναμενόντων ἐξ ὡμῶν τὸ φῶς καὶ σταθμιζόντων διὰ τῆς κοινῆς κρίσεως ἑκαστον τῶν λόγων ὡμῶν, καὶ τῆς ὑπερασπίσεως προθύμου νὰ πολεμήσῃ τούτους, νὰ ἐλαττώσῃ τὴν ἀξίαν καὶ καταστρέψῃ τὸ ἀποτέλεσμα, πρέπει νὰ αἰσθάνηται τις ἑαυτὸν ἰσχυρὸν ἐν τῇ ἀληθείᾳ, ἣν ἀποκαλύπτει, καὶ νὰ ἔχῃ πλήρη συναίσθησιν τῆς ἐκτάσεως καὶ συγχρόνως τῶν ὀρίων τῆς ἀποστολῆς του, ἵνα μὴ κλονισθῇ καὶ διακυβεύσῃ τὴν ἐπιστήμην καὶ τὴν ἀξίαν τοῦ ὑπουργήματος εἴτε διὰ δισταγμῶν καὶ ἀσθενῶν ἀποφάνσεων, εἴτε διὰ τολμηρῶν καὶ παρακακιστικῶν ἀποφάνσεων ».

«Ὅσον τὸ ἐπ' ἐμοί, προστίθῃσιν ὁ μέγας ἰατροδικαστής, οὐδέποτε ἐμφανίζομαι ἐνώπιον κακουργοδικείου, ἄνευ ἐνδομύχου καὶ ζωηροτάτης ἀπασχολήσεως πολὺ ἥττον περὶ τοῦ θριάμβου τῆς ἐμῆς γνώμης ἢ περὶ τῆς εὐθύνης, εἰς ἣν μετ' ἐμοῦ ἐκτίθεται ἡ ἐπιστήμη, ἣν ἐκπροσωπῶ». Καὶ πόσον τῶντι ὁ ἰατροδικαστής πρέπει νὰ ᾔῃαι προσεκτικός καὶ ἀκριβής, ἀναλογιζόμενος ὅτι ἀπερίσκεπτος γνώμη δύναται ν' ἀπαλλάξῃ τῆς ποινῆς κακουργὸν ἢ νὰ καταδικάσῃ ἀθῶον. Εἶναι ὑψηλὸν τοῦ ἰατροδικαστοῦ τὸ ὑποῦργημα ! δύναταί τις δ' εἰπεῖν ὅτι μεταξὺ τῶν πρὸς τὴν πολιτείαν καθηκόντων τοῦ ἱατροῦ, τὰ μετέχοντα τοῦ ἔργου τῆς δικαιοσύνης, ἀνυψοῦσι καὶ ἐξευγενίζουσιν αὐτόν, καὶ ὅτι ἡ τιμὴ τῆς ἱατρικῆς δοκιμάζεται ἐν τῇ ἐκπληρώσει τῶν τοιούτων αὐτῆς καθηκόντων.

Ἐκ τῶν μέχρι τοῦδε ρηθέντων καταδηλοῦται ἡ ἀνάγκη τῆς μετ' ἐμβριθείας μελέτης τῆς Ἰατροδικαστικῆς, ὁλοκλήρου τουτέστι τῆς Ἰατρικῆς ἐπιστήμης, ὡς τῆς Ἰατροδικαστικῆς ἀρυομένης τὰ ἑαυτῆς μέσα ἐκ πάντων τῶν κλάδων τῆς ἱατρικῆς, ἐπὶ πλέον δὲ καὶ τῶν φυσικῶν ἐπιστημῶν, ὧν ἡ μελέτη ἐπ' ἴσης τῷ ἱατρῷ ἀναγκαία. Ὅφείλει ἐπ' ἴσης ὁ ἰατροδικαστής νὰ μελετήσῃ τὰ ζητήματα τοῦ δικαίου τὰ μᾶλλον πρὸς τὴν ἱατρικὴν σχετιζόμενα, καὶ νὰ ἔχῃ γενικὴν τινα ἰδέαν τῆς ἀστικῆς καὶ ποινικῆς νομοθεσίας τῆς πατρίδος αὐτοῦ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ

ΠΕΡΙ ΒΛΑΒΗΣ ΤΩΝ ΗΘΩΝ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ὁ ὅρος «Ποινικὸν δίκαιον» δύο ἀναλυόμενος περιέχει κυρίως ἐννοίας, ἥτοι ἐξ ἑνὸς μὲν ἐμφαίνει τῆς πολιτείας τὸ κυριαρχικὸν δικαίωμα τοῦ τιμωρεῖν (*jus puniendi*) καὶ ἐξ ἑτέρου τὸ σύνολον τῶν κανόνων, οἷς δεῖον κατ' ἀνάγκην ν' ἀκολουθῇ ἡ πολιτεία ἐν τῇ τῶν τοιούτων δικαιοματίων ἐνασκήσει· ὑπὸ τὴν ἔποψιν δὲ ταύτην ἐπισκοπούμενον τὸ ποινικὸν δίκαιον εἰκότως δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς μέρος τοῦ Δημοσίου δικαίου ἀποτελοῦν, οὗ ἕνεκα καὶ ὁ Beranger λέγει ὅτι αἱ ποινικὴ νομοθεσία ἔδει νὰ ᾖ τὸ συμπλήρωμα τοῦ δημοσίου δικαίου». Ἡ ποινὴ βεβαίως δὲν ἐπιβάλλεται ἀποκλειστικῶς χάριν τοῦ ἀδικηθέντος προσώπου καὶ ὑπὲρ αὐτοῦ μόνον, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὸ δημόσιον συμφέρον. Πᾶς ὁ ὅπωςδῆποτε τὸν ποινικὸν νόμον προσβάλλων, εἴτε κατὰ τοῦ ἰδιώτου ἀπευθύνεται, εἴτε κατὰ τῆς οἰκογενείας, εἴτε κατὰ τῆς κοινωνίας, λογίζεται πάντοτε ὡς ἀντιτασσόμενος κατὰ τῆς ἀπὸλύτου τοῦ δικαίου ἐννοίας καὶ τὴν ἁρμονίαν τῶν βάσεων αὐτοῦ διαταράσσων, καὶ ἡ πολιτεία καθήκον ἔχει νὰ προστατεύῃ τὸ δίκαιον ἐναντίον πάσης τοιαύτης ἐπιθέσεως τὴν ποινικὴν ἐξασκοῦσα ἐνέργειαν· διότι ἡ παρὰ τῷ λαῷ ἐπικράτησις τοῦ δικαίου εἶναι ἔργον αὐτῆς καὶ αὕτη μόνον, περὶ τῆς ἀμεροληψίας τῆς ὁποίας οὐδεὶς δύναται ν' ἀμφισβάζῃ, ὑποχρεοῦται νὰ μεριμνᾷ περὶ τῆς ἀκριβοῦς τῶν κανόνων αὐτοῦ τηρήσεως.

Ἀλλὰ τοῦ ποινικοῦ νόμου αἱ παραβάσεις ὑπὸ ποικίλας, ὡς γνωστόν, ἐμφανίζονται μορφὰς ἀναλόγως τοῦ ἀντικειμένου καθ' οὗ ἀπευθύνονται, ἕνεκα δὲ τῶν πολλῶν καὶ ἀνομοίων στοιχείων, ἐξ ὧν ἀποτελεῖται τῶν διαφόρων ἀδικημάτων ἡ ἐννοία, οἱ περὶ τούτων ἀσχετοῦς

ληθέντες συγγραφεῖς δὲν ἠδυνήθησαν νὰ ἐξεύρωσιν ἄχρι τοῦδε κανόνας γενικοὺς πρὸς ἐνιαίαν καὶ συστηματικὴν αὐτῶν κατὰτάξιν· καὶ οὐδὲ θὰ ἐξευρεθῶσι βεβαίως τοιοῦτοι, καθ' ὅτι, ὡς παρατηρεῖ ὁρθῶς εἰς τῶν ἀρχαιοτέρων τῆς Γερμανίας ποινικολόγων, ἐπισταμένη μελέτη περὶ τοῦ κατὰ τὸ εἰδικὸν μέρος τοῦ ποιν. νόμου τηρητέου συστήματος ἄγει ἀσφαλῶς εἰς τὸ συμπέρασμα, ὅτι ἡ περιπεπλεγμένη τῶν ἀδικημάτων φύσις ἀδύνατον καθίστησι βεβαίαν καὶ συστηματικὴν κατὰτάξιν αὐτῶν. Τῷ ἡμετέρῳ ἐν τούτοις ἐπόμενοι ποιν. νόμῳ, ὅστις ἐν τῇ τῶν ἐγκληματικῶν πράξεων διαιρέσει ὡς ὑπόδειγμα εἶχε τὰ Βαυαρικὰ νομοσχέδια τοῦ 1827 καὶ 1831, ἀρχόμεθα ἀπὸ τῆς βλάβης τῶν ἠθῶν.

Καὶ εἶναι μὲν ἀληθές ὅτι προηγεῖται ἡ περὶ μονεμαχίας διάταξις, ἀλλὰ περὶ αὐτῆς, ὡς ὑπαγομένης κυρίως εἰς τὰ περὶ ἀνθρωποκτονιῶν καὶ τραυμάτων ἀδικήματα, δεόν ἀλλαχοῦ νὰ γείνη λόγος.

Διάφοροι βεβαίως εἰσὶν αἱ τὴν ἠθικὴν προσβάλλουσαι πράξεις· πλὴν τινὲς μὲν προκαλοῦσιν ἀπλῶς τὴν κοινὴν κατὰκρισιν καὶ τὸ ὀνειδος, οὐχὶ ὅμως καὶ τιμωρίαν, ἄλλαι δὲ ἄπτονται ἀμεσώτερον τῆς δημοσίας χρηστότητος, καὶ μετὰξὺ τούτων πρωτίστην κατέχουσι θέσιν αἱ τὴν φυσικὴν τῶν φύλων σχέσιν παραβιάζουσαι καὶ τὴν ἱερότητα τοῦ γάμου μολύνουσαι. Ἡ πολιτεία κατ' ἀκολουθίαν καθήκον ἔχει νὰ τιμωρῇ ἀναλόγως τῶν τοιούτων ἢ τοιούτων τοῦ δημοσίου συμφέροντος ἀπαιτήσεων, οὐ μόνον τὰς ἐναντίον τοῦ γάμου προσβολάς, ὡς λ. χ. τὴν μοιχείαν καὶ τὴν διγαμίαν, ἀλλὰ καὶ τὰς ἀπειθυνομένας κατὰ τῆς ἀρχῆς αὐτῆς τοῦ γάμου, ἥτοι πᾶσαν ἐν γένει ἀκόλαστον πράξιν, ἣν ὁ Βέρνερ χαρακτηρίζει ὡς βαθμιαίαν ἀπὸ τῆς φύσεως διάστασιν.

Αἱ ἐν γένει τιμωρητέαι ἀκολασίαι εἰς τρεῖς δύνανται νὰ διαιρεθῶσι κατηγορίας : α') εἰς τὴν μὴ παρὰ φύσιν ἀκολασίαν, β') εἰς τὴν ἀκούσιαν διαφορὰν καὶ τὸν βιασμόν καὶ γ') εἰς τὴν παρὰ φύσιν ἀκολασίαν.

ΑΡΘΡΟΝ Α'.

ΠΡΟΣΒΟΛΗ ΚΑΤΑ ΤΩΝ ΗΘΩΝ ΕΝ ΓΕΝΕΙ

"Αρθρον 272. "Ὅστις πρὸς κοινὸν σκάνδαλον, ἢ ἐπὶ σκοπῷ τοῦ νὰ παρασύρῃ ἄλλους βλάπτει τὰ ἤθη, διαδίδων ἀκόλαστα συγγράμματα ἢ συμβολικοὺς παρα-

στάσεις, τιμωρεῖται μὲ φυλάκισιν τὸ πολὺ ἐνὸς ἔτους, καὶ ὅστις ὡσαύτως προσβάλλει τὴν αἰδῶ δι' ἀκολάστων πράξεων, μὴ τιμωρουμένων ἰδίως εἰς τὸν παρόντα ποινικὸν νόμον, καταδικάζεται εἰς φυλάκισιν τὸ πολὺ τριῶν μηνῶν. — Ὁ ἔνοχος, ἐὰν ἔχῃ ἐκκλησιαστικὴν τινὰ ἢ πολιτικὴν ὑπερσίαν, γίνεται συγχρόνως ἐκπτώτος αὐτῆς. — Ὅταν δὲ τρεῖς τιμωρηθῇ διὰ μίαν τῶν ἀνωτέρω πράξεων, διατάσσεται καὶ ἰδιαίτερα ἀστυνομικὴ ἐπιτήρησις. Π. Ν. 35, 37. 141. 591. 658. 659 Ε 52 (Γαλλ. Π. Ν. 330 ἐπ.).

Ἄρθρον 659. Ὅσις, ἐκτὸς τῆς περιπτώσεως τοῦ 272 ἄρθρου, προσβάλλει τὴν αἰδῶ δι' ἀκολάστων πράξεων γινομένων δημοσίως, τιμωρεῖται μὲ κράτησιν ἢ πρόστιμον.

Ἐκ τῶν σήμερον κρατουσῶν ἰδεῶν, καθ' ἃς ἡ ἠθικὴ διακρίνεται τοῦ δικαίου, οὔτε τάχιστα τῆς χρηστότητος ὅρια δύνανται νὰ ὀρίσθωσιν ἐπακριβῶς, οὔτε ἡ ἔννοια αὐτῆς νὰ ὑπαχθῇ ὅπωςδήποτε εἰς κανόνας βεβαίους.

Τούτου ὁ ἔνεκα καὶ αἱ νεώτεραι νομοθεσίαι, ἐκτὸς τῶν πράξεων ἐκείνων, αἵτινες, τὸ ἀπολύτως δίκαιον παραβιάζουσαι, προσβάλλουσιν ἅμα καὶ τῆς Πολιτείας ἢ τῶν ἰδιωτῶν τὰ προστατευτέα δικαιώματα, ἀφίνουσιν ἀκαταδίωκτους τὰς λοιπὰς ἀκολάστους πράξεις, ὡς λ. χ. τὴν κατ' ἐπάγγελμα πορνείαν, τὴν παλλακείαν, τὴν ἀκολασίαν καὶ ἄλλας, θεωροῦσαι αὐτάς ὡς μὴ θιγούσας ἀμέσως τὴν χρηστότητα καὶ μὴ δυναμένας ἐπομένως νὰ ἔχωσιν ὡς ἀποτέλεσμα τῆς δημοσίας ἠθικῆς τὴν διασάλευσιν. Ἀλλ' ἐὰν ἐνεργῶνται κατὰ τρόπον δυνάμενον νὰ ἐλκύσῃ τὴν κοινὴν προσοχὴν καὶ προκαλοῦντα σκάνδαλον, παύσονται πλέον νὰ ὦσιν ἀκαταδίωκτοι, καὶ ἡ Πολιτεία ἐπεμβαίνουσα ἀπειλεῖ κατ' αὐτῶν τιμωρίαν.

Τοιούτου εἶδους βεβαίως εἰσὶν αἱ ὑπὸ τοῦ 272 ἄρθρου προβλεπόμεναι ἀκόλαστοι πράξεις, αἵτινες μόνον ἀνήκουσι τῇ Ἱατροδικαστικῇ, καὶ περὶ τῶν ὑποίων διὸν ἰδιαίτερος νὰ γείνη λόγος.

Ὁ Κωστής ὡς ἀκολάστους πράξεις (*Unzüchtige Handlungen*) θεωρεῖ μόνον τὰς πηγυζούσας ἐκ τῶν παρεκτροπῶν τῆς γενετησίου ὀρμῆς, ἢ τεινούσας εἰς διεγερσιν αὐτῆς, ἢ ἀναφερομένας εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν αὐτῆς, εἰ καὶ ὁ ἄμεσος σκοπὸς δὲν ἦτο ἡ ἀπόλαυσις τῆς τοιαύτης τοῦ ὄρωντος ἐπιθυμίας, καὶ ρητῶς διακρίνει αὐτάς ἀπὸ τὰς ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 659 προβλεπομένας.

Νομίζομεν ὅτι ὁ περιορισμὸς οὗτος δὲν δικαιολογεῖται καὶ ὅτι ἀντίκειται προφανῶς εἰς τὴν γενικότητα, μεθ' ἧς ἐκφράζεται τὸ ἐρμη-

νευγμένον ἄρθρον καὶ ἐκ τῆς ὁποίας καταφαίνεται ὅτι ὁ Νομοθέτης ἡννείει ἀναμφισβητήτως νὰ τιμωρήσῃ πᾶσαν πράξιν διεγείρουσαν τὴν κοινὴν προσοχὴν καὶ προσβάλλουσαν ὅπωςδήποτε τὰ ἤθη.

Οὕτω τὸ διατρέβειν τινὰ ἐν τῷ οἴκῳ γυμνὸν ὅν δύναται βεβαίως νὰ θεωρηθῇ ὡς πράξις κολάσιμος, ἀλλ' ἐάν, ἀνεωγμένων ὄντων τῶν παραθύρων, ἡ γυμνότης αὐτοῦ καθίσταται ὁρατὴ, εἴτε ὑπὸ γειτόνων εἴτε ὑπὸ τῶν διαβατῶν, καὶ ἂν οὗτος ἐξακολουθῇ πρὸς κοινὸν σκάνδαλον διακτινόμενος οὕτως, ὑπάρχει ἀναμφισβήτητος κατὰ τὴν ἔννοιαν τοῦ νόμου προσβολὴ αἰδοῦς, ἥτις τιμωρεῖται συμφώνως πρὸς τὴν διάταξιν τοῦ ἄρθρ. 272, καίτοι μὴ ἔχουσα ὡς ἀφορμὴν **παρεκτροπήν γενετησίου ὁρμῆς**. Πρὸς ἐνίσχυσιν ὅμως τῆς ἐναντίας ἐκδοχῆς ὁ ρηθεὶς συγγραφεὺς ἐπικαλεῖται καὶ τὴν διάταξιν τοῦ ἄρθρ. 659· ἀλλ' ὑπ' αὐτῆς οὐδὲ πόρρωθεν κἂν δικαιολογεῖται, νομίζομεν, ἡ εἰς τὸ ἄρθρ. 272 ἀποδιδομένη ἔννοια. Ὁ Νομοθέτης δι' ἀμφοτέρων τῶν ἄρθρων κοινὴν τίθησιν ἀρχήν, ὅτι δῆλα ὅτ' καταδιώκεται πᾶσα ἀκόλαστος πράξις, ἐκ τοῦ συνόλου δ' αὐτῶν τὰς μὲν τιμωρεῖ βαρύτερον, ἢτοι εἰς βαθμὸν πλημμελήματος (ἀδιαφόρως τοῦ ἂν προέρχωνται ἐκ παρεκτροπῆς τῆς γενετησίου ὁρμῆς ἢ ἐκ λόγου ἄλλου), θεωρῶν αὐτάς ὡς ἀμέσως καὶ σπουδαιότερον θιγούσας τὴν αἰδῶ καὶ ἀπαφίνων τὴν περὶ τοῦτου ἐκτίμησιν εἰς τοῦ δικαστηρίου τὴν κρίσιν, τὰς δὲ εἰς βαθμὸν πταισματος διὰ τὸν αὐτὸν πάντοτε λόγον, ὅστις καὶ φρονούμεν ὅσον νὰ θεωρηθῇ ὡς ἀποτελῶν τὸ μόνον τῶν δύο κατηγοριῶν διακριτικὸν γνώρισμα.

Ὅπωςδήποτε, ὡς πράξεις προβλεπόμεναι ὑπὸ τῶν ἄρθρων 272 καὶ 659 ἐκτὸς τῶν ἀνωτέρω δύνανται νὰ θεωρηθῶσιν, ἐπὶ παραδείγματος, ἡ ἐν δημοσίῳ τόπῳ συνουσίαις, ὁ ὑπ' ὅψιν τοῦ κοινοῦ ἐκτελούμενος ἀντανισμὸς (Weiss Commentar, ἄρθρ. 223 II σελ. 43), αἱ δημοσίᾳ γινόμεναι ἀναιδεῖς κινήσεις ὡς καὶ αἱ ἀσελγεῖς ἐπιψεύσεις, ἡ ἐκδόσις εἰκόνων ἀσέμνων, τὸ λούεσθαι κατὰ τρόπον προδίδοντα περιφρόνησιν τοῦ κοινοῦ καὶ προσβάλλοντα τὴν αἰδῶ κλπ.

Ἄλλ' ἐνταῦθα γεννᾶται τὸ ζήτημα : ἐκτὸς τῶν ἀνωτέρω δύνανται καὶ ἕτεραι πράξεις νὰ θεωρηθῶσιν ὡς προσβολὴ τῆς αἰδοῦς; Βεβαίως μετὰ τὸ αὐτῶν καὶ τῆς ἀποπείρας συναφῶν ἄλλων ἀδικημάτων ὑπάρχει μεγάλῃ συγγένεια καὶ δυσχερεστάτη ἀποβαίνει ἡ τελεία διάκρισις, ἀλλὰ, φρονούμεν, ὅτι ὅν δύναται καὶ νὰ θεωρηθῇ ἀδύνατος ὅλως. Οὕτως ἄσπεροι θεωρεῖται ἐπιψεύσεις τῶν ἀποκρῶν μελῶν ἀρρευνῶν ἢ

θηλέων, ἡ εἰσβολὴ τῶν δακτύλων εἰς τὰ μόρια αὐτῶν, ἐὰν μὲν ἐτελέσθησαν ἐπὶ ἀτόμου ὠρισμένης ἡλικίας ἐν τόπῳ μὴ δημοσίῳ καὶ δὲν προεκλήθῃ κοινὸν σκάνδαλον, θεωροῦνται βεβαίως ὡς ἀπόπειρα ἀποπλάνησεως εἰς ἀσέλγειαν· ἐὰν ὅμως ἡ πράξις ἀπευθύνεται ἐναντίον ἀτόμου μὴ ἀνθρώπου καὶ προῆλθῃ κοινὸν σκάνδαλον, ἡ πράξις ἀναμφισβητήτως φέρει τὸν χαρακτῆρα προσβολῆς τῆς αἰδοῦς.

Ὡς διατυπῶνται τὸ ἐρμηνεύμενον ἄρθρον εὐδεμία δύναται νὰ γεννηθῇ ἀμφιβολία ὡς πρὸς τὸ συστατικὸν τῆς πράξεως στοιχεῖον. Πρὸς ἐφαρμογὴν αὐτοῦ ἀπαιτεῖται οὐχὶ κυρίως προσβολὴ δημοσίας, ἀλλὰ προσβολὴ προκαλέσασα κοινὸν σκάνδαλον· διὸ προσβολὴ μὴ συνοδευθεῖσα ὑπὸ τοῦ κοινοῦ σκανδάλου δὲν θεωρεῖται τιμωρητέα, καὶ ἂν ὁ κατηγορούμενος ἐγίνωσκεν ὅτι ἡδύνατο ἡ πράξις αὐτοῦ νὰ ἔχῃ τοιαῦτα ἀποτελέσματα. Ὁ Ἄρειος Πάγος ὁμοίαν ἀπεφάντατο κατὰ τὸ 1858 γνώμην διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 55 ἀποφάσεως, ἐξ ἧς δικαιούται τις νὰ συμπεράνῃ ὅτι κατὰ τὸ Δικαστήριον ἡ πράξις θεωρεῖται ἀξιόποινος ἀνεξαρτήτως τῶν προκαλεσάντων αὐτὴν αἰτίων, ἢ τοῦ σκοποῦ εἰς ὃν ἀφεώρα ὁ αὐτοურγός.

Πρὸς ἐφαρμογὴν τοῦ ἄρθρ. 659 ἀρκεῖ ἡ πράξις νὰ ἔλαβε χώραν εἰς μέρος προσιτὸν τῷ κοινῷ, ἐνθα οἱ πράξαντες ἐξετέθησαν ἐκουσίως ἢ ἐξ ἁμελείας· ὥστε συστατικὸν τῆς πράξεως στοιχεῖον εἶναι ἡ δημοσιότης μόνη.

Τινὲς ὑπεστήριζον παλαιότερον ὅτι οὐδέποτε θὰ συμπίσῃ περιπτώσις σχετιζομένη πρὸς πράξεις τοιαύτας, καθ' ἣν νὰ καταστῇ ἀναγκία τοῦ ἱατροῦ ἡ συνδρομὴ, διότι, καθ' ἣ διετείνετο ὁ Devergie, τὰ ἀδικήματα ταῦτα τελοῦνται ἀναγκάτως ἐνώπιον μαρτύρων, αἱ δ' ἀποδείξεις αὐτῶν δύνανται νὰ προκύψωσιν ἐκ τῶν τοιούτων μαρτυριῶν.

Ἡ γνώμη ὅμως αὕτη ἀπεκρούσθη ὑπὸ πολλῶν, καὶ φρονούμεν δικαίως. Βεβαίως αἱ τοιαῦται πράξεις ἔχουσιν ὡς ἀφορμὴν συνήθως κακοήθειας ὀργῆς, ἀλλ' ἐνίοτε, καὶ οὐχὶ σπανίως, τῶν ἡθῶν ἡ προσβολὴ δυνατόν νὰ ἐπέλθῃ ἐκ πράξεων, ὧν τὸ ἐλαττήριον εἶναι ἀποτέλεσμα διανοητικῆς ἀσθενείας ἢ νόσου ἄλλης, ἢ παθήσεως τοπικῆς, ὃ δὲ ἱατρός καλεῖται οὐχὶ πρὸς ἀπόδειξιν τοῦ γεγονότος, ἀλλ' ἵνα ἐρμηνεύσῃ τὴν φύσιν αὐτοῦ καὶ ἐκτιμῇσιν τὴν βαρύτητα τῶν ὑπὸ τῆς ὑπερασπίσεως ἀντιτασσομένων σχετικῶν ἐνστάσεων.

Πολλάκις οἱ ἐνοχοὶ εἰσὶ γέροντες ἢ ἐταῖραι, αἵτινες ἐνεκα τῶν κακῶν αὐτῶν ἔξωον προσβάλλουσι τὴν δημοσίαν ἠθικὴν ἀσυνειδήτως, καὶ τῆς ἐπιστήμης ἢ συνδρομῇ καθίσταται ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἀπαραίτητος ἡ ἐξουσία

ραϊτήτος. Οὕτω κατηγορεῖται τις ἐπὶ προσβολῇ ἡθῶν καὶ ἰσχυρίζεται ὅτι ἡ πρᾶξις προῆλθεν ἐκ νόσου ἢ παθήσεως τοπικῆς· ὁ ἀνακριτὴς ἢ τὸ δικαστήριον δύναται νὰ ἐρωτήσῃ τὸν ἰατρὸν : Ὁ κατηγορούμενος παρυσιάζει διατάραξιν διανοητικὴν ἢ νόσον ἄλλην ; Πάσχει ἐκ τοπικῆς παθήσεως ; Ἡ πάθσις αὕτη δύναται νὰ ἔχῃ ὡς ἀποτέλεσμα τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ἀποδιδομένης τῇ κατηγορουμένῳ πράξεως ;

Προκειμένου νὰ ἐξετάσῃ ὁ ἰατρὸς τὴν διανοητικὴν κατάστασιν ἀνθρώπου κατηγορουμένου ἐπὶ πράξει προσβαλλούσῃ τὴν αἰδῶ, ἐχέτω ὑπ' ὄψιν ὅτι τινές, ὑπεύκοντες εἰς παράδοξον παρόρμησιν, ἐπιδεικνύουσι τὰ γεννητικὰ αὐτῶν ὄργανα, ἀρκούμενοι εἰς τοῦτο καὶ μόνον. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει πιθανώτατα πρόκειται περὶ ψυχώσεως, περὶ διαταράξεως φρενῶν προδρομικῆς ἐγκεφαλικῆς παθήσεως δευνοτέρας.

Ἄλλοτε πρόκειται περὶ δερματικῆς τινος νόσου, περὶ ἐκζέματος ἢ ἄλλης ἀναλόγου παθήσεως, ἐνεδραζομένης περὶ τὸν ἀκτύλιον ἢ κατὰ τὰ γεννητικὰ ὄργανα, καὶ ἐξ ἧς ὁ πάσχων ἀναγκάζεται νὰ ψαύῃ καὶ νὰ ξέχῃ τὰ πεπονθότα μέρη. Ἐννοεῖται ὅτι αἱ τοιαῦται ἐπιψεύσεις δύνανται νὰ θεωρηθῶσιν ὡς πράξεις προσβάλλουσαι τὴν αἰδῶ ἀπὸ σκοποῦ γιγνόμεναι, ἐν τοιαύταις δὲ περιστάσεσι μόνος ὁ ἰατρὸς δύναται νὰ διαφωτίσῃ τὴν δικαιοσύνην περὶ τῶν πραγματικῶν αἰτίων τῆς πράξεως.

Ἰστέον προσέτι ὅτι τινές, κυρίως προβεβηκότες τὴν ἡλικίαν, πάσχοντες ὑπὸ χρονίας παθήσεως τῶν οὐρητικῶν ὀργάνων, ἀναγκάζονται νὰ ἐκτελῶσιν, ἵνα ὑποβοηθήσωσιν εἰς τὴν οὐρησιν, κινήσεις, αἵτινες δύνανται νὰ θεωρηθῶσιν ὡς ἄσεμνοι.

Ἄν δὲ πρόκειται περὶ γυναικός, ὅπερ σπανιώτερον, ὁ ἰατρὸς ὀφείλει ἐπιμελῶς νὰ ἐξετάσῃ μήπως ἡ κατηγορουμένη πάσχει ὑπὸ νυμφομανίας ἢ ἐρωτομανίας.

ΑΡΘΡΟΝ Β'.

ΒΙΑΣΜΟΣ

Ἀρθρ. 273.—Ὅστις ἀναγκάζει εἰς ἀσέλγειαν θῆλυ ἢ ἄρρεν, μεταχειρίζομενος σωματικὴν βίαν ἢ ἀπειλὰς, ἡνωμένος μὲ ἐπικείμενον κίνδυνον σώματος ἢ ζωῆς, ἢ καταστάνει τινὰ ἀνίκανον ἀμύνης φέρων δολίως εἰς ἀπομόρφωσιν τὰς αἰσθήσεις του, καὶ οὕτως ἔχοντα κατὰ κράτος αὐτὸν πρὸς ἀσέλγειαν, τιμω-

ρεΐται ἔνεκα βιασμοῦ.—1. με δεσμὰ διὰ βίου, ἐὰν τὸ βιασθὲν πρόσωπον, διὰ τῆς ἐκτελέσεως τῆς πράξεως, μὴ γενομένης μολοντοῦτα με σκοπὸν φόνου, ἀπολέσῃ τὴν ζωὴν του.—2. με πρόσκαιρα δεσμὰ, ἐὰν τοῦ βιασθέντος ἡ υἰεὶα ἐβλάψῃ ὡς ἐκ τῆς πράξεως, ἢ ἐὰν ὁ βιασθεὶς ἄνθρωπος ἢ ο νεώτερος τῶν δύο δεκτὴ ἐσὶ —3 με εἰς κτὴν. εἰς πᾶσαν ἄλλην περίπτωσιν παρὰ τὰς εἰρηγ. εἰνας II N 112 274 ε 280. 288. 307. 330.

Μετὰ τὴν προστασίαν τῆς αἰδοῦς καὶ τῆς δημοσίας χρηστότητος, ὁ Νομοθέτης ὤφειλε φυσικῶς νὰ προβλέψῃ περὶ προστασίας καὶ τῆς προσωπικῆς τῶν ἀτόμων τιμῆς. Κατὰ τὸν ἡμέτερον νόμον, ὡς διατυπύεται τὸ ἄρθρον 273, βιασμός ἐν γένει καλεῖται ἡ πράξις, δι' ἧς ἀναγκάζει τις θῆλυ ἢ ἄρρεν εἰς ἀσέλγειαν, χρώμενος βία ἢ ἀπειλαῖς ἢ νομῆναις με κίνδυνον τῆς ζωῆς, τῆς υἰεὶας ἢ τοῦ σώματος τοῦ βιαζομένου, ἢ στερωὺν αὐτὸν τῶν μέσων τῆς ἀμύνης διὰ δολίας ἀποναρκώσεως τῶν αἰσθήσεων.

Τὸ ἀδίκημα τοῦτο, δι οὗ προσβάλλεται οὐ μόνον ἡ τιμὴ ἀλλὰ καὶ ἡ ἐλευθερία τοῦ ἀτόμου, διευτυπώθη κυρίως ὡς ἐγκλημα ἰδιώνυμον κατὰ τοὺς μεσαιωνικοὺς χρόνους· διότι παρὰ Ρωμαίους ἡ πρᾶξις ἐτιμωρεῖτο ὡς ἀπλή βία (vis) μὴ θεωρουμένη ὡς ἴδιον ἐγκλημα ἔνεκα τῆς σκοπούμενης δι' αὐτῆς ἀκολασίας (N. 5. § 4 | 48. 6 | τῶν Πανδ. ad legem juliam de vi publica), ἐνῷ παρὰ τοῖς Γερμανοῖς ρητῶς διεκρίνετο ἡ πρὸς ἀκολασίαν βία (Nothnunft) ὡς ἀξιώποινος πρᾶξις.

Ἐπ' ὅσης οὐσιωδῶς διέφερον ἡ ἀρχικὴ τοῦ ἀδικήματος ἐννοια ἀπὸ τῆς ἀπόψεως, ὅφ' ἦν ἐξετάζουσιν αὐτὴν οἱ νεώτεροι. Κατὰ τὰς παλαιότερας νομοθεσίας, τὸ ἀδίκημα ἐθεωρεῖτο ὡς δυνάμενον νὰ τελεσθῇ παρ' ἀνδρὸς μόνον· γυνὴ δὲ βιάζουσα ἀνδρὰ ὅπως συνευρεθῇ μετ' αὐτῆς ἐτιμωρεῖτο ὡς ἑνοχος ἀπλῆς βίας (crimen vis) καὶ οὐχὶ βιασμοῦ· καὶ τὸ ἰδιάζον τοῦ βιασμοῦ χαρακτηριστικὸν δὲν συνίστατο εἰς τὸν τῆς ἐλευθερίας περιορισμόν, ἀλλ' εἰς τὴν βιαιάν προσβολὴν τῆς γυναικείας τιμῆς. Συμφώνως δὲ πρὸς τὰ τοιαῦτα τῆς πράξεως στοιχεῖα, ὡς ἀντικείμενον αὐτῆς ἀπητεῖτο ἀπολύτως ὁ ἐντιμος τῆς γυναικὸς χαρακτήρ.

Αἱ νεώτεροι ὅμως νομοθεσίαι ἐτέρα ἡκολούθησαν ὁδῷ. Τοὺς Ρωμαίους μιμηθεῖσαι, ἐθεώρησαν τὴν πρᾶξιν ὡς ἐνέχουσαν τῆς προσωπικῆς ἐλευθερίας περιορισμόν, δεχθεῖσαι πρὸς τούτοις ὅτι ἀπαραίτητον τοῦ ἀδικήματος ὅρον δὲν ἀποτελεῖ τῆς βιασθείσης γυναικὸς τὸ ἀνεπίληπτον. Ὁ ἡμέτερος μάλιστα νόμος, πλείοντον γενικεύων τῆς πράξεως τὴν ἐννοίαν, ἀποφαίνεται, ὅπως ὁ Γαλλικὸς καὶ τῶν Βασιλικῶν ἐνόμιον

Νομοσχέδια, ὅτι βιασμόν ἀποτελεῖ ἢ εἰς ἀκολασίαν ἐξανάγκασις οἰου-
δήποτε θήλεος ἢ ἄρρενος προσώπου.

Τινὲς τῶν νεωτέρων συγγραφέων ἐφρόνουν καὶ ὑπεστήριζον ὅτι βια-
σμός ἐκτελεῖται παρ' ἀνδρὸς μόνον, ἐκ τῆς ἐξετάσεως ὅμως τῶν ἀπο-
τελούντων τὸ ἀδίκημα ὅρων, ὡς διατυπῶνται οὔτοι ἐν τῇ ἡμετέρῃ
νόμῳ, καταφαίνεται ὅτι ὡς αὐτουργός δύναται νὰ ᾔναι οὐ μόνον ὁ
ἀνὴρ ἀλλὰ καὶ γυνή, ἥτις, ὡς ἀπέδειξε πείρα μακρά, δὲν εἶναι ἀδύνατον
νὰ μετέλθῃ ἐπ' ἴσης ἐναντίον ἀνδρὸς βίαν τοιαύτην.

Ὁ νόμος οὐδεμίαν ὡσαύτως ποιεῖται διαστολὴν μεταξὺ παρθένου
ἢ γυναικὸς ὑπάνδρου, καὶ ἐντίμου ἢ μὴ χρηστῶν ἡθῶν.

Τὰ μέσα, δι' ὧν ἐκτελεῖται ὁ βιασμός εἰσὶ κατὰ τὸ ἀρθρ. 273
πολλὰ, διάφορα δὲ ἐν τῇ ἐφαρμογῇ αὐτῶν δύνανται νὰ προκαλέσωσι
ζητήματα.

Ὡς πρῶτον πρὸς ἐκτέλεσιν μέσον ἀναγράφεται, ὡς εἶδομεν, ἡ βία,
ἥς τὸ εἶδος καὶ ἡ ἔντασις ἀποτελεῖ πάντοτε ζήτημα πραγματικόν, οὐ
ἡ ἐκτίμησις ἀνήκει τῇ δικαστῇ. Ἀλλ' ἡ τῆς βίας ἄσκησις ἀναγκαίαν
ἐπ' ἴσης προϋπῶσιν ἔχει τοῦ βιαζομένου τὴν ἀντίστασιν, ὥστε
πρωτίστως ἐξεταστέον ἐστὶν ὅποιαν ὁ βαθμός τῆς ἀντιτασσομένης ἀρ-
νήσεως ἀσκεῖ ἐπὶ τοῦ ἀξιοποίνου τῆς πράξεως ἐπιρροήν. Τινὲς τῶν
νεωτέρων συγγραφέων, ἰδίᾳ ἐν Γαλλίᾳ, στενὴν δίδοντες τῇ λέξει βία
ἐρμηνείαν, δογματίζουσιν ὅτι ὅταν δὲν ἀσκηθῇ βία πραγματικὴ, ὑπάρ-
χει μὲν προσβολὴ αἰδοῦς ὅποιαδήποτε, οὐχὶ ὅμως καὶ βιασμός. Ἡ
γνώμη αὕτη δὲν ἡδύνατο βεβαίως νὰ τύχῃ ἐπιδοκιμασίας καὶ τάχιστα
ἐγκατελείφθῃ, διότι ἐκτός τοῦ ὅτι ὁ παθὼν δύναται νὰ ἐξαναγκασθῇ
πρὸς ἀσέλγειαν καὶ ψυχολογικῶς, ὡς καὶ διὰ μέσων δολίων, ἀποναρ-
κουμένων τῶν αἰσθήσεων αὐτοῦ, ἡ ἀντίστασις δὲν ἀπαιτεῖται, κατὰ
τὴν γνώμην τῶν πλείστων συγγραφέων, νὰ ᾔ ἀνένδοτος, οὔτε νὰ διαρκῇ
μέχρι τῆς ἀποπερατώσεως τῆς πράξεως. Τὸ ἀξιοποίνον ἄρα δύναται νὰ
θεωρηθῇ ἐκλιπὸν μόνον ὅταν ἡ ἀντίστασις ἐγένετο κατὰ προσποίησιν
καὶ εἶναι ἀποδεδειγμένον ὅτι ὁ παθὼν ὑπέκυψεν εἰς βίαν εὐχάριστον
(*vim gratam*), οὐχὶ δὲ καὶ ὅταν, κατὰ τὴν κρίσιν τοῦ δικαστηρίου,
ἡ ἀντιταχθεῖσα ἄρνησις ᾔ σπουδαία, ἢ ὅταν ἡ ἀντίστασις δὲν ἐξηκο-
λύθητε μέχρι τέλους, ὡς ἐκ τοῦ ἀκουσίως ἀναπτυχθέντος κατὰ τὴν
ἐκτέλεσιν φυσικοῦ ἐρεθισμοῦ.

Συμφώνως πρὸς τὰνωτέρω ἀναπτυσσόμενα, δεόν νὰ δεχθῶμεν ὅτι
ἐάν τις εἰσέρχεται βίᾳ ἐντὸς ξένου οἴκου καὶ ὁ ἔνοικος συναινῇ ἄνευ

ἀντιστάσεως εἰς ἀκολασίαν, βιασμός βεβαίως δὲν ὑφίσταται, διότι κατὰ τὸν νόμον ἡ βία δεόν νὰ ἐνασκήται ἐναντίον τοῦ προσώπου μόνον. Ἐπ' ἴσης ἵνα θεωρηθῇ ἀποδεδειγμένον ὅτι ἔλαβε χώραν βία σωματική, δεόν κατ' ἀνάγκην νὰ ὑπάρχῃ πραγματική μετὰ τὸν κατηγορευμένου καὶ παθόντος ἀνισότης δυνάμεων, ὅπερ πάντοτε ἀποτελεῖ ζήτημα πραγματικὸν εἰς τοῦ δικαστοῦ τὴν ἐκτίμησιν ὑπαγόμενον.

Συγγραφεῖς τινες, ἀρκοῦσαν τὴν ἀνωτέρω ὀριζομένην ἀντίστασιν θεωροῦντες, ὑποστηρίζουσιν ὅτι οὐδεμίαν ἄλλην ὑποχρέωσιν φέρουσιν οἱ βιαζόμενοι, καὶ ὅτι οὐδὲν ἕτερον ἀπαιτεῖται διὰ τὴν πράξιν στοιχεῖον. Φρονοῦμεν ὅτι ἡ γνώμη αὕτη, ἐξελεγχομένη, πολλαπλῶς δεικνύεται πλημμελής· διότι ἐὰν ἡ πράξις ἔλαβε χώραν ἐν ἡμέρᾳ καὶ ἐν οἴκῳ κεντρικῷ, ὁ βιασθεὶς δεόν νὰ θεωρηθῇ ὡς ἐκουσίως ὑποκύψας, ἐὰν ἀποδειχθῇ ὅτι δὲν ἐζήτησε βοήθειαν, ἣν ἡδύνατο ἀσφαλῶς νὰ ἔχῃ. Ἐπ' ἴσης ὡς στοιχεῖον τῆς πράξεως ἀναγκαῖον δεόν ν' ἀπαιτῆται ἐκάστοτε καὶ τὸ νὰ φέρῃ τὸ σῶμα τοῦ βιασθέντος σημεῖα τινὰ ὕλικά, μαρτυροῦντα ὅτι ὑπέστη ὅπωςδῆποτε βίαν.

Ἐκτός τῆς πραγματικῆς βίας, ὁ νόμος ὡς μέσον ἐκτελέσεως τῆς πράξεως ἀναγράφει πρὸς τοῦτοις καὶ τὴν ψυχολογικὴν, θεωρεῖ δὲ ὡς τοιαύτην τὴν δι' ἀπειλῶν ἠνωμένων μὲ κίνδυνον σώματος ἢ ζωῆς πραγματοποιουμένην ἐξανάγκασιν εἰς ἀκολασίαν. Κατὰ τὴν ἀληθῆ ἐπομένως ἔννοιαν τοῦ ἐρμηνευομένου ἄρθρου ἡ ψυχολογικὴ βία αὕτη καθ' ἑαυτὴν δὲν ἀποτελεῖ συστατικὸν τοῦ βιασμοῦ στοιχεῖον, ἐὰν δὲν συνοδεύεται μὲ κίνδυνον καὶ δὴ ἐπικείμενον τῆς ζωῆς ἢ τοῦ σώματος, ὅπερ καὶ ἀποτελεῖ τὸν ἀπαραίτητον πρὸς ἐφαρμογὴν τοῦ νόμου ὄρον.

Ὅταν δὲ ὁ ἀπειλούμενος κίνδυνος ᾗται μὴ ἐπικείμενος ἢ ἀφορᾷ εἰς ἕτερα τοῦ προσβαλλομένου ἀτόμου δικαιώματα, ὡς λ. χ. τὴν περιουσίαν, ἐννοεῖται οἷοθεν ὅτι ἡ βία δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ἀρκοῦσα ὅπως καταστήσῃ ἀκουσίαν τὴν τοῦ βιασθέντος ἀτόμου ὑποχώρησιν· διότι τὸ ἄρθρ. 273 ὀρίζει ρητῶς ὡς λόγους ἀποκλείοντας τὴν συναίνεσιν τὸν κίνδυνον τῆς ζωῆς ἢ τοῦ σώματος· ὑποτίθεται ἄρα ὅτι ἡννοεῖ νὰ ἐξαιρέσῃ τὰ λοιπὰ τοῦ παθόντος δικαιώματα. Ὡς πρὸς τὸ ἀντικείμενον, καθ' οὗ ἡ ἀπειλὴ τοῦ κινδύνου ἀπευθύνεται, ὁ νόμος ἐκφράζεται ἁορίστως, ἔνεκα δὲ τῆς τοιαύτης ἁοριστίας εἰκότως δυνάμεθα νὰ συμπεράνωμεν ὅτι τὰ αὐτὰ βεβαίως ἀποτελέσματα δύναται νὰ ἔχῃ ἡ ψυχολογικὴ βία καὶ ὅταν ὁ ἀπειλούμενος κίνδυνος ἀφορᾷ εἰς ἀνιόντας ἢ κατιόντας ἐξ αἵματος συγγενεῖς τοῦ βιαζομένου ἢ ἀδελφούς καὶ ἀ-

ζυγον αὐτοῦ, κατὰ τὸ ἄρθρον 96, ὅπερ ρητῶς ὀρίζει ὡς ἀκαταλογίστους πράξεις ἀξιολογίμους τελεσθείσας ὑπὸ τῇ κράτος ἀπειλῶν ἠνωμένων μετὰ κίνδυνον ζωῆς ἢ σώματος τοῦ ἐνεργούντος ἢ τῶν ὡς εἴρηται συγγενῶν αὐτοῦ.

Ὡς τρίτον ἐκτελέσεως τρόπον ἀναγράφει, ὡς ἐρρήθη, ὁ νόμος τὴν δολίαν τῶν αἰσθήσεων ἀπονάρκωσιν, πραγματοποιουμένην οὕτως, ὥστε νὰ καθίσταται ἐντελῶς πρὸς ἄμυναν ἀνίκανος ὁ παθὼν. Περὶ τῶν μέσων τῆς ναρκώσεως γενήσεται περαιτέρω λόγος.

Ἐκ τῆς ἀναλύσεως τῶν διαφορῶν τοῦ ἄρθρου 273 ὅρων ἀριθμητικῶς, νομιζόμεν, συνάγεται ὅτι ὁ αὐτουργὸς θεωρεῖται τιμωρητέος ἀπολύτως καὶ μόνον ὅταν ἢ ἀποδεδειγμένον ὅτι ἐγίνωσκε τὸ παράνομον τῆς ὑπ' αὐτοῦ τελεσθείσης πράξεως, ἐκ τούτου δὲ διάφορα γεννῶνται ζητήματα τῇ Ἱατροδικαστικῇ ἀνήκοντα. Οὕτως ἐάν τις συνευρεθῇ μετὰ γυναικὸς ξένης, ἣν ἐκ πλάνης ἀποδεδειγμένης ἐνόμισεν ὡς ἰδίαν, βιασμός δὲν ὑπάρχει, διότι ἐλλεῖπει ὁ σκοπὸς τῆς πρὸς ἀσέλγειαν ἐξαναγκάσεως. Τοῦτ' αὐτὸ ρητέον καὶ διὰ τὸν σύζυγον, ὅστις βίᾳ ἐπιβάλλεται τῇ ἰδίᾳ γυναικί, καὶ ἂν διατελῇ ἀπ' αὐτῆς κεχωρισμένος ἀπὸ τραπέζης καὶ κοίτης· καθ' ὅτι τοῦ ἀνδρὸς πλήρη ἔχοντος τὰ ἐπὶ τῆς συζύγου δικαιώματα, δὲν δύναται ὡς εἰκὸς νὰ ὑποτεθῇ ὅτι ὑφίσταται πρᾶξις ἀξιοποινος.

* Ἄλλως δέ, ὡς δεχονται καὶ οἱ τὴν γνώμην ταύτην ἀσπαζόμενοι συγγραφεῖς, τῆς συζυγικῆς παστάδος ἀπόκρυφα δὲν πρέπει ποτὲ νὰ καθίστανται ποινικῆς δίκης ἀντικείμενον, ὥστε εἰκότως δικαιουται τις νὰ δεχθῇ ὅτι ἡ ἀπόφασις τοῦ Ἀκυρωτικοῦ (τῆς 31 Ἰουλίου τοῦ 1839) τῆς Γαλλίας ἐπλανήθη τὰ ἐναντία ἀποφηνάμενη, καθ' ὅσον δύναται μὲν καὶ πρέπει νὰ τιμωρῆται ὁ ἀνὴρ ἐκβιάζων τὴν σύζυγον εἰς παρά φύσιν ἀσέλγειαν, ἥτις καὶ πρὸς τοὺς φυσικοὺς νόμους ἀντιτίθεται καὶ πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦ γάμου, οὐχὶ ὅμως καὶ ὁ ἐξαναγκάζων αὐτὴν εἰς ἀπλὴν συνουσίαν.

Καὶ περὶ τούτου μὲν οὐδεμία λογικῶς δύναται νὰ ἐγερθῇ ἀμφισβήτησις· ὑπάρχουσιν ὅμως καὶ περιπτώσεις ἄλλαι, καθ' ἃς αἱ γνώμαι ποικίλλουσιν, ὡς λ. χ. ἐπὶ τοῦ ἐξῆς ζητήματος: Ἐάν τις, ἐπωφελοῦμενος τῆς ἀπουσίας τοῦ ἀνδρὸς, ἀναπειθῇ καθ' ὕπνου τὴν γυναῖκα δολῶ ὅτι εἶναι ὁ σύζυγος καὶ συνευρίσκειται μετ' αὐτῆς, ὑπάρχει βία; Συγγραφεῖς τινες φρονοῦσιν ὅτι, ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, ὑφίσταται μὲν ἀσέλγεια, ἀλλ' οὐχὶ βιασμός· στηρίζουσι δὲ τὴν τοιαύτην γνώ-

μην ἐπὶ τὸν λόγον, ὅτι δὲν ἔλαβε χώραν οὔτε πραγματικὴ οὔτε ψυχολογικὴ βία. Τὸ Ἀκυρωτικὸν ὅμως τῆς Γαλλίας πολλάκις ἀπεφάνετο τὰ ἐναντία καὶ νομιζομεν διὰ λόγους πλείοτερον πείθοντας (Cass. 25 'Ιουνίου 57). Βάσις τοῦ ἀδικήματος εἶναι, ὡς εἶδμεν, κυρίως παραβίασις τῆς θελήσεως τοῦ ἀτόμου· ἀλλ' αὕτη παραβιάζεται οὐ μόνον διὰ βίας πραγματικῆς ἢ ψυχολογικῆς, ἀλλὰ καὶ διὰ πλάνης καὶ δι' ἀπάτης. Ἐπ' ἴσης ὁ ὑπνωτισμός, ἦτοι ὁ ὕπνος, εἰς ὃν περιπίπτουσι γυναῖκες ὑστερικαὶ διὰ τῆς προσηλώσεως τοῦ βλέμματος ἢ ἐτέρων μεθόδων, περιορίζει ὡσαύτως τὴν θέλησιν, καὶ ἡ κατ' αὐτὸν συνουσία δὲν δύναται ἢ νὰ θεωρηθῇ ὡς βιασμός.

Ἐν τῇ συμφέροντι τῆς κοινωνίας καὶ τῆς ἐντεῦθεν κινδυνευούσης ἀικογενειακῆς τιμῆς δεόν πάντοτε νὰ θεωρῇται ὡς βία πᾶσα τοιαύτη προσβολὴ τῆς γυναικὸς, γινομένη ἄνευ τῆς συναισέσεως καὶ ἐναντίον τῆς εἰκαζομένης θελήσεως αὐτῆς. Τὸ Ἀκυρωτικὸν μάλιστα τῆς Γαλλίας προβαίνει ἔτι περαιτέρω, δεχόμενον ὅτι ὁ κατηγορούμενος καὶ ἂν (ἀνακαλυψάσης τῆς γυναικὸς τὴν πλάνην πρὸ τῆς ἐντελοῦς τῆς πράξεως ἐκπληρώσεως) ἀναχωρήσῃ χωρὶς νὰ ἐπιμείνῃ πρὸς ἐξακολούθησιν, θεωρεῖται οὐδὲν ἥττον καὶ εἶναι βιασμοῦ ἔνοχος (Cass. 25 'Ιουνίου 1857).

Ἐπὶ μνηστείας ὅμως οὐδεμία δύναται νὰ γεννηθῇ ἀμφισβόλια, διότι ὁ μνηστήρ ἐξαναγκάζων εἰς ἀσέλγειαν τὴν μνηστὴν θεωρεῖται, μὴ συντρέχοντων τῶν αὐτῶν ἐπὶ συζύγων λόγων, ὡς ἔνοχος βιασμοῦ (Chauveau Hélie Code pénal. II ἄρθρ. 2826). Ἐπ' ἴσης ὡς βιαστής ὁ ἐόν νὰ τιμωρῇται καὶ ὁ εἰς ἀκολασίαν ἐξαναγκάζων τὴν μεθ' ἧς συνοικεῖ παλλακίδα. Τὸ ἀδικημα τοῦ βιασμοῦ, ὡς δηλοῦται ἐκ τοῦ ἄρθρ. 280, τιμωρεῖται προκειμένου μὲν περὶ ἄρρενος ἐξ ἐπαγγέλματος, ὁσάκις δ' ἄφορᾷ εἰς θῆλυ, κατ' αἰτήσιν αὐτοῦ ἢ τῶν γονέων καὶ ἐπιμελητῶν, ἂν ἡ πράξις ἐτελέσθῃ κατὰ τὸ ἄρθρ. 275, ἢ διηγεῖται τὴν κοινὴν περιέργειαν, ἢ, συμφώνως πρὸς τὴν διάταξιν τοῦ ἄρθρου 273, ἂν ἔσχεν ὡς ἀποτέλεσμα τοῦ βιασθέντος τὸν θάνατον.

Τὴν συγγένειαν μεταξύ βιασθέντος καὶ βιάσαντος ὁ νόμος θεωρεῖ ὡς ἰδιαίτερον ἐπιβαρυντικὴν περίπτωσιν.

Συμφώνως πρὸς τὰ μέχρι τοῦδε ἀναπτυχθέντα ὁ βιασμός εἶναι ἐκ τῶν ἀδικημάτων τῶν δεκτικῶν ἀποπείρας, δυσχερέστατος ὅμως ἀποβάνει ἐνίοτε ὁ ἀκριβὴς καθορισμός τῆς μεταξύ αὐτῆς καὶ ἄλλων προσομοίων ἀκολασιῶν, ἢ τῆς τετελεσμένης πράξεως, ὑφισταμένης διαφορᾶς

(Α. Π. Α' 65 τοῦ 71—115 τοῦ 72—17 τοῦ 74—128 τοῦ 78. — Περ Dollman-Risch Commentar II σελ. 609 καὶ 664 σημ. 24. — Chauveau II. ἀρθ. 2385). Τὸν διακριτικὸν ἐν τούτοις τοῦ βιασμοῦ ὡς καὶ τῆς προσβολῆς τῆς αἰδοῦς χαρακτηρισμὸν δίδωσιν ὁ Tardieu ὡς ἐξῆς : « ἡ ἐντελής εἰσαγωγή τοῦ πέους, λέγει, μετὰ ἢ ἄνευ διακορεύσεως χαρακτηρίζει τὸν βιασμόν, ἡ δὲ μὴ εἰσαγωγή ἰδιάζει τῇ ἀπλῇ τῆς αἰδοῦς προσβολῇ ». Ἀρχαιότερον μεγάλη ὑπῆρχε μεταξύ τῶν συγγραφῶν διαφωνία, περὶ τοῦ ἂν ἢ « immissio penis » ἢ « seminis emissio » ἢ « immissio » ἀπετέλεον χαρακτηριστικὸν τῆς πράξεως στοιχείον· κατὰ τὰς σήμερον ὅμως κρατούσας ἰδέας, ὡς τετελεσμένη λογίζεται ἡ πράξις, ὅταν ἔλαβε χώραν τῶν γεννητικῶν μορίων ἡ προσέγγις, πραγματοποιουμένη διὰ τῆς ἐντελοῦς εἰσαγωγῆς τοῦ πέους, καὶ ἂν διεκόπη ἐκ λόγου οἰουδῆποτε· ὥστε ἡ μὴ διακορευσις, ἡ μὴ ἐκσπερμάτωσις καὶ ἡ ἐπελθοῦσα τυχόν διακοπή, εἴτε ἐξ ἀδυναμίας φυσικῆς, εἴτε ἐκ τῆς προσελεύσεως τρίτων προσώπων, δὲν ἀλλοιοῦσι βεβαίως τὸν χαρακτήρα τῆς πράξεως, θεωρουμένης οὐδὲν ἥττον ὡς ἐνεχούσης πάντα τὰ ὑπὸ τοῦ νόμου διὰ τὸν βιασμόν ἀπαιτούμενα στοιχεῖα.

Ἄλλ' ἐνταῦθα δύναται νὰ γεννηθῇ φυσικῶς ἡ ἐξῆς ἀπορία, ἐξ ἧς σπουδαιότατα παράγονται ζητήματα. Ἡ διὰ τεχνητῶν μέσων ἢ διὰ σώματος ἄλλοτρίου τελουμένη διακορευσις ἢ ἡ οὕτως πραγματοποιουμένη ἀσέλγεια θεωρεῖται, κατὰ τοῦ ἡμετέρου νόμου τὴν ἔννοιαν, ὡς πρᾶξις βιασμοῦ. Ὁ Α. ἐπὶ παραδείγματος ἐπιτίθεται ἐναντίον παρθένου, βίαν δὲ μετερχόμενος ἢ δολίως ἀπονάρχων τὰς αἰσθήσεις, ἐξαναγκάζει αὐτὴν νὰ ὑποκύψῃ· ἀλλ' ἔνεκα τελείας φυσικῆς ἀνικανότητος, προσερχομένης εἴτε ἐξ ἐλλείψεως στύσεως, εἴτε ἔνεκα καθολικῆς ἢ μερικῆς μὲν ἀλλ' οὐσιώδους ἀποκοπῆς τοῦ πέους, διακορεῖ αὐτὴν διὰ τῶν δακτύλων, διὰ τεχνητοῦ πέους ἢ ἄλλως· ὑπάρχει βιασμοῦ πρᾶξις; Εἰς τὸ πνεῦμα καὶ τὸν σκοπὸν τοῦ νόμου ἀφορῶντες, καθ' ὃν τετελεσμένον λογίζεται τὸ ἄδίκημα, ὅταν ἐγένετο ἡ πρὸς συνουσίαν ἀπαιτουμένη προσέγγις τῶν γεννητικῶν μορίων, ὀφείλομεν ἀποφατικὴν νὰ δώσωμεν εἰς τὸ ζήτημα λύσιν. Ταῦτά δὲ δέχεται, ὡς εἶδομεν, καὶ ὁ Tardieu εἰς οὗ τὴν γνώμην μεγάλη ἀποδίδεται παρὰ πάντων σημασία, ἀποφαινόμενος, ὅτι τὸν βιασμόν χαρακτηρίζει οὐχὶ ἡ ἐπελθοῦσα ἢ μὴ διακορευσις, ἀλλ' ἡ ἐντελής τοῦ πέους εἰσαγωγή, ἄνευ τῆς ὁποίας ἡ πρᾶξις φέρει τὸν χαρακτήρα τῆς προσβολῆς τῆς αἰδοῦς. Ὁ κατηγορούμενος ἐ-

πομένως δύναται μὲν ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει νὰ θεωρηθῇ ἔνοχος ἀπο-
πείρας μετὰ σωματικῆς βλάβης, ἔνεκα τῆς καταστροφῆς τοῦ παρθε-
νοῦ ὕμνος, οὐχὶ ὅμως καὶ βιασμοῦ. Ἐπ' ἴσης ὁ αὐτὸς χαρακτηρισμὸς
ἔσον νὰ δεθῇ καὶ εἰς τὴν πράξιν, δι' ἧς ὁ αὐτουργός, τὴν ἑλλειψιν τῆς
στόσεως ἢ τοῦ πένους ἀναπληρῶν διὰ τεχνητοῦ τοιοῦτου, ἐπιτίθετα
κατὰ γυναικὸς μὴ παρθένου καὶ ἀκολασταίνει ἐπ' αὐτῆς τεχνητῶς·
διότι ὁ νόμος ἀπαιτεῖ κυρίως καὶ μόνον τὴν πρὸς συνουσίαν ἀπαι-
τουμένην προσέγγισιν τῶν γεννητικῶν μορίων, ἐνῶ, κατὰ τὴν ἐκτέλε-
σιν τῆς ἀνωτέρω διατυπωμένης πράξεως, ὑφίσταται μὲν εἰσαγωγή ξέ-
νου σώματος ἐντὸς τῶν γεννητικῶν τῆς παθούσης μορίων, οὐχὶ ὅμως
καὶ προσέγγις οἷαν ἐννοεῖ αὐτὴν ὁ νόμος ἢ συνουσία. Βεβαίως
καὶ ἐνταῦθα συντρέχουσι τὰ πλεῖστα τοῦ βιασμοῦ στοιχεῖα, καὶ ἐν-
ταῦθα ὑπάρχει ἡ ἀπαιτουμένη βία, ἢ ἡ ἀπονάρκως τῶν αἰσθήσεων,
ὁ περιορισμὸς τῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς διακορέσεως ἢ τῆς ἀκολασίας
τὸ γεγονός, ἀλλ' ἑλλείπει τὸ προσδίδον κυρίως τῇ πράξει τὸν χαρα-
κτῆρα τοῦ βιασμοῦ, ἥτοι ἡ πρὸς συνουσίαν ἀναγκαία προσέγγις τῶν
γεννητικῶν μορίων, πραγματοποιουμένη μόνον διὰ τῆς ἐντελοῦς εἰσα-
γωγῆς τοῦ πένους, ἥτις ἀποτελεῖ τὸ οὐσιωδέστερον τῆς πράξεως στοι-
χεῖον καὶ τῆς ὁποίας ἡ τεχνητὴ ἀναπλήρωσις βεβαίως δὲν ἀρκεῖ.

Χωροῦμεν ἤδη εἰς τὴν ἐξέτασιν τῆς ἀποπείρας. Κατὰ τὸ ἄρθρ. 46
τοῦ Π. Ν. τὴν ἀπόπειραν ὠρισμένου ἀδικήματος ἀποτελεῖ κυρίως,
ἀφ' ἐνὸς μὲν ὁ τῆς ἐκτελέσεως αὐτοῦ σκοπός, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἡ ἐκδή-
λωσις τοῦ τοιοῦτου σκοποῦ διὰ τῆς ἐνεργείας πράξεων περιεχουσῶν
ὁπωσδήποτε ἀρχὴν ἐκτελέσεως. Ἀλλ' ἡ ἀρξαμένη ἐκτέλεσις δὲν περιέ-
χει πάντοτε οὐδ' ἀναγκαίως πάντα ἐν γένει τὰ στοιχεῖα, τὰ ποτε-
λοῦντα τῆς σκοπούμενης πράξεως τὴν ἔννοιαν· τοῦτου δ' ἕνεκεν ὁ
κατηγορούμενος, καὶ ἂν ἡ ἐκτέλεσις δὲν περιέχῃ ἐν πᾶσι τοῦ μελετη-
θέντος ἀδικήματος τὴν ἐκπλήρωσιν, ἐξακολουθεῖ οὐδὲν ἥττον θεωρούμε-
νος ὡς ἔνοχος ἀποπείρας. Ὑπὸ τοιαύτην ἐκδοχὴν διάφοροι βεβαίως δὲ-
ναι νὰ ὧσι τῆς ἀποπείρας οἱ βαθμοί, ὧν ἡ ἐκτίμησις ἀφίσταται πάν-
τοτε εἰς τοῦ δικαστοῦ τὴν διακριτικὴν ἐξουσίαν. Οὕτως ἐάν τις
ἐπεχειρήσῃ πᾶσας τὰς ἀναγκαίας πρὸς ἐκπλήρωσιν τοῦ βιασμοῦ ἀπαι-
τουμένας πράξεις, κατορθώσας ὥστε ὁ παθὼν νὰ ὑποχωρήσῃ, ἀλλ'
ἔνεκα φυσικῆς ἀδυναμίας ἐμποδίζεται νὰ προβῇ εἰς ἐκτέλεσιν, ἢ ἀπό-
πειρα ἐστὶν ἀναμφισβητήτως πλήρης. Τοῦτ' αὐτὸ ρητέον καὶ ὅταν ὁ
κατηγορούμενος δὲν ᾔδων ἢ νὰ φέρῃ εἰς πέρας τὴν πράξιν, ἔνεκα τῆς

ἀντιταχθείσης ἐκ μέρους τοῦ παθόντος ἀντιστάσεως, ἢ ὅταν καθ' ἣν στιγμήν ἐποιεῖτο ἀρχὴν ἐκτελέσεως ἀνεκώπῃ ἐκ τῆς προσελεύσεως τρίτων.

Ἐπὶ τῆς διαβαθμίσεως τῆς ποινῆς ἐν μόνον γεννᾶται Ἰατροδικαστικὸν ζήτημα. Κατὰ τὸ ἄρθρ. 273 ποινὴ ἰσοθίων καὶ προσκαίρων δεσμῶν ἐπιβάλλεται ὅταν ὁ βιασθεὶς ἀποθάνῃ ἢ βλάβῃ ἐκ τῆς πράξεως. Καὶ ὅταν μὲν ὑφίσταται μεταξὺ τῆς πράξεως καὶ τοῦ θανάτου ἢ τῆς βλάβης σχέσις αἰτίου καὶ αἰτιατοῦ, οὐδεμία γεννᾶται ἀμφισβήτησις, πολλοὶ ὅμως ἐγείρονται δισταγμοί, ὅταν ὁ θάνατος ἢ ἡ βλάβη ὧσι μὲν ἀπὸ τοκοῦ τῆς πράξεως, ἀλλ' ἐξ ἀφορμῆς ἑμμέσου ἢ ἀπωτέρας, ὡς λ. χ. ὅταν ὁ μὲν βιασμός ἐχῇ ὡς ἀποτέλεσμα τὴν ἐγκυμοσύνην τῆς βιασθείσης γυναικός, ὁ δὲ τοκετός ἐπενέγκῃ θάνατον ἢ βλάβην. "Οτι ἀρχικὴ τῶν γεγονότων τούτων αἰτία ἦν ὁ βιαστής δὲν δύναται ν' ἀμφισβητηθῇ, ἀλλ' ὡς ἀποτέλεσμα ἑμμέσου τῆς πράξεως ἄδικον ἤθελεν εἶσθαι ν' ἀποδοθῇ ὁ θάνατος τῷ αὐτουργῷ. Ὁρβότερον ἐπομένως εἶναι ἀποφατικῶς πάντοτε νὰ λύηται τὸ ζήτημα τοῦτο (Dollmann Risch Commentar II σελ. 612).

Ὁ νόμος ἐπιβάλλει μὲν, ὡς ἐρρήθη, ποινὴν διὰ τὴν ἐκ τῆς πράξεως ἐπελθοῦσαν τυχόν βλάβην τοῦ σώματος ἢ τῆς ὑγιείας τοῦ παθόντος, ἀλλ' οὐδεμίαν ποιεῖται διαστολὴν καὶ περὶ τοῦ εἶδους αὐτῆς. Οἱ πλείστοι ἐν τούτοις τῶν συγγραφέων δέχονται ὅτι ἡ βλάβη γενικῶς μὲν πρέπει νὰ ᾖ πάντοτε σπουδαία, ὡς εἰδικαί δὲ περιπτώσεις αὐτῆς δύναται νὰ θεωρηθῶσιν, ἐπὶ παραδείγματος, ἡ ἀπώλεια μέλους οἰοῦν ποτε, ἡ παράλυσις αὐτοῦ καὶ αἱ ψυχικαὶ παθήσεις.

Ἡ περὶ τῆς ἐπελθούσης βλάβης καὶ τῆς σπουδαιότητος αὐτῆς κρίσις ἀποτελεῖ πάντοτε ζήτημα πραγματικόν εἰς τοῦ δικαστοῦ ὑπαγόμενον τὴν ἐκτίμησιν· ἡ φυσικῶς ὅμως ἐκ τοῦ βιασμοῦ ἐπελθοῦσα ἀπώλεια τῆς παρθενίας οὐδέποτε δύναται νὰ θεωρηθῇ παρ' αὐτοῦ ὡς βλάβη τοῦ σώματος ἢ τῆς ὑγιείας, ἐκτός ἂν ἐκ τῆς καταστροφῆς τοῦ παρθενικοῦ ὑμένης ἐπῆλθε πάθησις ἄλλη.

Ἐπάναγκας ἀποβαίνει διὰ τὴν τελείαν τοῦ θέματος μελέτην, ἰδίᾳ δὲ πρὸς κατανόησιν τῶν κατὰ τὰ γεννητικὰ ὄργανα σημείων, οἱ ὧν προσδίδεται ὁ βιασμός ἢ αἱ ἄλλαι ἀκόλαστοι πράξεις, νὰ γινώσκωμεν τὴν κατάστασιν τῶν γεννητικῶν ὀργάνων παρὰ τε ταῖς παρθένοις, ταῖς διακορευθείσαις καὶ ταῖς τεκούσαις· διὸ ἐν πρώτοις μὲν ἐπιλαμβανό-

μεθ' αὐτῆς μελέτης ταύτης, εἶτα δ' ἐξετάζομεν τὰ σημεῖα τοῦ βιασμοῦ καὶ τῶν ἄλλων ἀσελγῶν πράξεων.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΓΕΝΝΗΤΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΩΝ

ΤΩΝ ΜΙΚΡΩΝ ΚΟΡΑΣΙΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΠΑΡΘΕΝΩΝ

Καίτοι ἡ περιγραφή τῶν γεννητικῶν ὀργάνων τῆς γυναικὸς εὕρηται ἐν πᾶσι τοῖς συγγράμμασι περιγραφικῆς καὶ τοπογραφικῆς ἀνατομικῆς, φρονούμεν οὐχ ἥττον, ὅτι θέον διὰ βραχέων περὶ τούτων νὰ διαλάβωμεν, ἰδίᾳ δὲ περὶ τῶν μᾶλλον ὑπὸ ἰατροδικαστικὴν ἔποψιν ἐνδιαφερόντων μερῶν. Ἀλλὰ πρὶν ἢ προβῶμεν εἰς τὴν περιγραφὴν ταύτην, παρατηροῦμεν ὅτι ἀδύνατον σχεδὸν ἀποβαίνει νὰ περιγραφῶσι τὰ γεννητικὰ τῆς γυναικὸς ὄργανα ὑπὸ ἐνιαῖον τύπον, ἔνεκα τῶν πολλῶν ἀτομικῶν διαφορῶν.

Ἐκ τῆς ἀνατομικῆς παρατηρήσεως ὀρμώμενος ὁ καθηγητὴς Dolbeau, διαιρεῖ τὰ γεννητικὰ τῆς παρθένου ὄργανα εἰς δύο μοῖρας, τὴν μὲν κοιλικὴν, τὴν δὲ αἰδοῦν. Ἡ αἰδοῦν μοῖρα, κειμένη πρόσθεν τοῦ παρθενικοῦ ὕμενος, περιγράφεται ὑπὸ τοῦ συγγραφέως τούτου ὑπὸ τὸ ὄνομα αἰδοῦνικὸς ἀγωγός, περιλαμβάνει δ' αὐτὸς τὰ μεγάλα καὶ τὰ μικρὰ χεῖλη, τὸν βολβὸν καὶ τὰ σφραγγώδη σώματα κατὰ τὰ πλάγια, πρὸς τὰ ἄνω τὴν κλειτορίδα, καὶ πρὸς τὰ κάτω τὸν χαλινὸν καὶ τὴν σκαφοειδῆ κοιλότητα. Ἐκ τῆς κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον μεγάλης παραμορφώσεως τοῦ ἀγωγοῦ τούτου ἐξαρτᾶται ἡ λύσις πολλῶν ἰατροδικαστικῶν ζητημάτων, σχετικῶν πρὸς τὰς προσβολὰς τῆς αἰδοῦς παρὰ τοῖς μικροῖς κορασίοις.

Θέλομεν δὲ περιγράψαι διαδοχικῶς τὰ μεγάλα καὶ τὰ μικρὰ χεῖλη, τὴν κλειτορίδα, τὸν παρθενικὸν ὕμενα, τὸν κήλπον, καὶ τέλος τὰ ὅστα τῆς πυέλου ἐν σχέσει πρὸς τὰ μέρη ταῦτα.

Τὰ μεγάλα χεῖλη εἰσὶ δύο εὐμεγέθεις καὶ στρογγύλαι πτυχαὶ ἀφορίζουσαι ἐκ τῶν πρῶσω πρὸς τὰ ὀπίσω τὸ σχῆμα τοῦ αἰδοῦ. Ἡ ἑσωτερικὴ αὐτῶν ἐπιφάνεια εἶναι ροδόχρους καὶ λεῖα, ἡ δ' ἐξωτερικὴ καλύπτεται ὑπὸ τριχῶν κατὰ τὴν ἐφηβὸν ἡλικίαν. Πρὸς τὰ κάτω τὰ μεγάλα χεῖλη ἐνοῦνται διὰ τοῦ μεμβρανώδους χαλινου, ὅπισθεν δὲ τούτου ὑπάρχει μικρὰ κοιλότης σκαφοειδὴς καλουμένη καὶ χωρίζουσα αὐτὸν ἀπὸ τῆς εἰσόδου τοῦ κόλπου.

Ὁ Devergie παρατηρεῖ ὅτι ἡ διάταξις τῶν μεγάλων χειλέων εἶναι ἰδιόζουσα παρὰ τοῖς μικροῖς κορασίοις, συνισταμένη εἰς εὐρυσιν τοῦ σχίσματος τοῦ αἰδοίου πρὸς τὰ ἄνω. «Παρὰ ταῖς παιδίσκαις, τὰ μεγάλα χεῖλη χρησιμεύουσιν ἀποκλειστικῶς διὰ τὴν εὐρησιν, καὶ διὰ τοῦτο παρουσιάζουσι διάνοξιν καταφανεστέραν πρὸς τὰ πρόσω μᾶλλον ἢ πρὸς τὰ ὀπίσω, ἐνῷ βραδύτερον, προσωρισμένα εἰς ἐκπλήρωσιν τῆς γενετησίου ὁρμῆς, παρουσιάζουσι τὴν ἀντίστροφον διάταξιν».

Ἐσῶθεν τῶν μεγάλων χειλέων καὶ ὅλως ὑπὸ τούτων καλυπτόμενα εὐρίσκονται τὰ μικρὰ χεῖλη. Εἰσὶ δ' αὐτὰ δύο βλενωδὴ πέταλα, ἅτινα, ὁρμώμενα ἐκ τῆς πύσεως τῆς κλειτορίδος, ἀπολήγουσι πρὸςθεν τοῦ παρθενικοῦ ὕμενος.

Ἡ κλειτορίς εἶναι μικρὸν ὄργανον ἐπιδεκτικόν στύσεως, κείμενον εἰς τὸ ἀνώτερον σημεῖον τῆς ἐνώσεως τῶν μικρῶν χειλέων· εἶναι δὲ κατὰ πολὺ ἀνάλογον πρὸς τὸ πῖος τοῦ ἀνδρὸς κατὰ τε τὴν ὕψην καὶ τὴν μορφήν.

Ἐπὶ τῶν μεγάλων καὶ τῶν μικρῶν χειλέων ἀναφέρονται κυρίως αἱ ἀτομικαὶ διαφοραί, περὶ ὧν ἀνωτέρω εἵπομεν. Τὰ μικρὰ χεῖλη δυνατόν, καὶ παρ' αὐτῇ τῇ παρθένῳ, ὑπερβαλλόντως νὰ ἀναπτυχθῶσι καὶ κατὰ πολὺ νὰ ὑπερβῶσι τὰ μεγάλα, ὃ δὲ ἱατρός εἰς πολλὰς περιπτώσεις τὴν τοιαύτην μήκυνσιν θ' ἀποδώσῃ τῷ ἀυνανισμῷ. Ὅφειλει ὅμως νὰ ᾖ λίαν ἐπιφυλακτικὸς. Καὶ δὴ παρὰ νεαραῖς γυναῖξί, παρ' αἷς οὐδ' ὑπόνοια ἀυνανισμοῦ ὑπῆρχε, τὰ μικρὰ χεῖλη εὐρέθησαν ἔχοντα μήκος 3—4 ὑπεκατομέτρων. Τοῦτ' αὐτὸ ρητέον καὶ διὰ τὴν κλειτορίδα, ἥς εἶναι ἀδύνατον νὰ ὀρίσῃ τις, ἔστω καὶ κατὰ προσέγγισιν, τὰς φυσικὰς διαστάσεις. Παρὰ πολλαῖς ἐταίραις, ἐκδότοις τῷ ἀυνανισμῷ, εὐρίσκεται σμικρὰ ἡ κλειτορίς. Καίτοι δὲ γενικῶς παραδεδεγμένον τυγχάνει, ὅτι ὁ ἀυνανισμὸς καὶ αἱ ἀφροδίσιμοι διεγέρσεις συνεπάγονται τὴν αὐξησιν τοῦ ὄγκου τῆς κλειτορίδος, ὁ ἱατρός ὅμως ἐκ τῶν σημείων τούτων ἀπλῶς μόνον ὑπονοίας θὰ συλλάβῃ.

Ὁ παρθενικὸς ὕμην ἀποτελεῖται ὑπὸ πτυχῆς τοῦ βλεννογόνου καὶ ἀποφράσσει τὴν εἴσοδον τοῦ κόλπου. Ὡς πρὸς δὲ τὴν μορφήν καὶ τὴν σύστασιν αὐτοῦ μεγάλας παρουσιάζει διαφοράς. Δανατὸν νὰ ἔχῃ μορφήν μηνοειδῆ μὲ ἀνωτέραν κοιλότητα, κατέχων τὰ ὀπίσθιον ἕμισυ τοῦ αἰδοϊκοῦ στομίου, τὰ δὲ ἄκρα αὐτοῦ ν' ἀπολήγῃσιν ἐκατέρωθεν τοῦ στομίου τῆς οὐρήθρας. Ἄλλοτε ὁ ὕμην εἶναι προσπεφυκὼς καθ' ὅλην

αὐτοῦ τὴν περιφέρειαν εἰς τὴν εἴσοδον τοῦ κόλπου καὶ φέρει πρὸς τὸ ἄνωτερον τριτημόριον ὅπῃ διαφόρου μεγέθους.

Ἄλλοτε ὁ παρθενικός ὕμν ἔχει χειλικὴν διάταξιν (ὕμν σχιστός). τὰ χεῖλη δ' αὐτοῦ, χωριζόμενα διὰ καθέτου σχισμῆς, προέχουσιν εἰς τὴν εἴσοδον τοῦ κόλπου, ὃν οὕτως ἀποφράσσουσιν. Ὁ Tardieu θεωρεῖ τὴν μορφήν ταύτην ὡς λίαν συχνήν. Ἐνίοτε ὁ ὕμν ἔχει μορφήν στενῆς λωρίδος περιγουρούσης τὴν εἴσοδον τοῦ κόλπου· ἡ μορφή αὕτη, καθ' ἣν δυνατὴ ἀποβαίνει ἡ εἰσαγωγή ἄλλοτρίου σώματος ἄνευ διακορύψεως, δεόν μετὰ προσοχῆς νὰ σημειωθῇ. Τέλος, ὁ παρθενικός ὕμν παρίσταται εἰς κανονικοῦ διαφράγματος κυκλικοῦ, φέροντος κεντρικὴν ὀπήν· ἡ μορφή δ' αὕτη, καθάπερ καὶ ἡ προηγουμένη, εἶναι σπανιότερα.

Ὁ παρθενικός ὕμν ἀείποτε ὑπάρχει; Καίτοι ὁ Tardieu ἐπὶ πλέον τῶν πεντακοσίων περιπτώσεων καὶ ὁ Orfila ἐπὶ διακοσίων εὐρον αὐτὸν πάντοτε, καίτοι ὁ Casper βεβαιῶν ἐπ' ἱσῆς, ὅτι πάντοτε ἀνεῦρεν αὐτόν, εἶναι οὐχ ἥττον ἀναντίρρητον ὅτι ἐν τισι σπανιωτάταις περιπτώσεσιν ἐλλείπει συγγενῶς· εἶδομεν δὲ καὶ ἡμεῖς περίπτωσιν τελείας ἀπουσίας τοῦ παρθενικοῦ ὕμενος παρὰ κορασίῳ διετεῖ. Ἄλλ' εἶναι ἐξαιρετικάι αἱ περιπτώσεις αὗται, κατὰ γενικὸν δὲ κανόνα ὁ ὕμν ὑπάρχει μαρτύριον τῆς παρθενίας. Ἰστέον δ' ὅτι παρὰ ταῖς νεαραῖς παιδίσκαίς κεῖται βαθέως, δεόν δὲ ν' ἀπομακρυνθῶσιν ἐπαρκῶς τὰ μικρὰ χεῖλη, ἵνα καταφανῆς γένηται. Προϊούσης τῆς ἡλικίας ἡ διάταξις αὕτη τροποποιεῖται, παρὰ δὲ ταῖς ἐφήβοις κορασίοις ὁ παρθενικός ὕμν προσπελάζει πλείοτερον τῷ αἰδοίῳ.

Αἱ διαστάσεις τοῦ στομίου τοῦ κόλπου εἰσὶ διαφοραὶ ἀναλόγως τῆς ἀναπτύξεως καὶ τῆς θέσεως τοῦ παρθενικοῦ ὕμενος, τῶν ἔξεων, τῆς ὑγιείας ἢ τῆς νόσου κτλ. Παρὰ τοῖς νεαροῖς κορασίοις, τὸ στόμιον τοῦτο δὲν ἐπιτρέπει τὴν εἰσαγωγὴν εἰμῇ σώματος σμικροτάτου πάχους, ὡς π.χ. τῆς ἄκρας πτεροῦ· παρὰ τῇ ἐφήβῳ μόλις δύναται νὰ εἰσχωρήσῃ ὁ μικρὸς δάκτυλος, παρὰ δὲ τῇ ἐνηλικίᾳ τὸ ἄκρον τοῦ δείκτου εὐσκόλως δύναται νὰ εἰσαχθῇ. Ἐν τούτοις, ἕνεκα πολλῶν αἰτίων, πλὴν τῆς σπουδαιότητος, δυνατόν ν' ἀλλοιωθῶσιν αἱ διαστάσεις καὶ ἡ ἀντίστασις τοῦ παρθενικοῦ ὕμενος, κατ' ἀκολουθίαν νὰ τροποποιηθῶσιν αἱ διαστάσεις τοῦ στομίου τοῦ κόλπου.

Αἱ ἄνωτέρω γενικότητες μεγάλῃν ἔχουσιν ἐν τῇ ἰατροδικαστικῇ σπουδαιότητῃ, πρέπει ὅμως νὰ ρηθῇ, ὅτι ἡ παρουσία τοῦ ὕμενος δὲν

ἔχει εἶαν ἀπέδωκαν αὐτῇ ἀξίαν οἱ ἀρχαιότεροι συγγραφεῖς. Ἀναμφισβήτητον ὄντως τυγχάνει, ὅτι ἡ συνουσία θανάτον νὰ τελεσθῇ, χωρὶς νὰ φθαρῇ ὁ παρθενικός ὕμην. Καὶ ὅς ὁ Budin ἐπὶ 75 πρωτοτόκων εὔρεν εἰς 13 τὸν ὕμηνον ἄθικτον. Καίτοι δὲ τὴν ἀναλογίαν ταύτην θεωροῦμεν ὑπερβολικὴν, φρονοῦμεν οὐχ ἤττον μετὰ τοῦ καθηγητοῦ Brouardel, ὅτι ἡ ὑπαρξίς τοῦ παρθενικοῦ ὕμενος δὲν ἀποκλείει προηγουμένην συνουσίαν, ὅτι δὲ τὸ λυτεῖον πρόβλημα εἶναι ὅλως ἀτομικόν.

Ἡ διάταξις τῶν ὀστέων τῆς πυέλου χρήζει, ἐπ' ἴσης μελέτης. Παρὰ ταῖς νεαραῖς παιδίσκασις ἡ σμικροτάτη διάνοιξις τοῦ ἡβικοῦ τόξου ἀποβαίνει ἀνυπερβλήτον κώλυμα εἰς τὴν εἰσαγωγὴν τοῦ πέους, καὶ καθιστᾷ ἀδύνατον παρ' αὐταῖς τὴν ἐντελὴ διακόρουσιν. Δὲν δυνάμεθα δὲ νὰ ὀρίσωμεν ἀκριβῶς κατὰ ποίαν ἡλικίαν ἡ διάνοιξις τοῦ ἡβικοῦ τόξου ἐπιτρέπει τὴν συνουσίαν· οἱ συγγραφεῖς διαφωνοῦσιν ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου. Ὁ Toulmouche φρονεῖ ὅτι ὁ βιασμός δὲν δύναται νὰ λάβῃ χώραν κάτω τῆς ἡλικίας τῶν δεκατριῶν ἐτῶν, ἐνῷ ὁ Tardieu ἰσχυρίζεται ὅτι δύναται νὰ τελεσθῇ καὶ κατὰ τὸ δέκατον ἔτος· παρτήρησε μάλιστα ἐντελὴ διακόρουσιν παρὰ ἑξαετῆ κορασίῳ. Ὁ δὲ Colles ἐδήμοσε περὶ πτωσιν, καθ' ἣν ἡ πλήρης εἰσαγωγὴ τοῦ πέους ἐγένετο παρὰ ὀκταετίδι παιδίσκα. Εἶναι προφανές ὅτι ἡ ἀνάπτυξις τῶν ὀστέων τῆς πυέλου παρουσιάζει, παρὰ κορασίοις τῆς αὐτῆς ἡλικίας, ἀξιοσημειώτους διαφοράς.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΓΕΝΝΗΤΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΩΝ

ΠΑΡΑ ΤΑΙΣ Δ' ΑΚΟΡΕΥΘΕΙΣΑΙΣ ΓΥΝΑΙΞΙ ΚΑΙ ΤΑΙΣ ΎΕΚΟΥΣΑΙΣ

Ἡ κατάστασις τῶν γεννητικῶν ὀργάνων παρὰ ταῖς διακεκορευμέναις γυναίξιν διαφέρει ἀναλόγως τῆς κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἤττον μεμακρυσμένης ἐποχῆς τῆς διακορεύσεως, καὶ ἀναλόγως τῶν ἔξεων τῆς ἐγκρατίας ἢ τῆς ἀκολασίας. Μὴ λαμβάνοντες ὅμως ὑπ' ὄψιν τὰς περιστάσεις ταύτας, οὔτε τὰς ἀτομικὰς διαφοράς, θέλομεν περιγράψαι τὴν κατάστασιν τῶν γεννητικῶν ὀργάνων ὡς αὕτη ἐμφανίζεται συνθέστερον.

Τὰ μεγάλα χεῖλη εἰσὶ πεπλατυσμένα καὶ λίαν ἀνεπτυγμένα· δὲν ἔχουσι πλέον τὴν ροδαεῖδῃ χροίαν οὔτε τὴν φυσικὴν ὄψιν, ἣν ἔχουσι παρὰ τῇ παρθένῳ. Διέστανται ἀλλήλων κατὰ διάφορον βαθμόν· ἡ δὲ διάνοιξις αὐτῶν, ἢ ἐκ τῆς ἀπομακρύνσεως τῶν μερῶν προκύπτουσα, εἶναι

καταφανεστέρα εἰς τὴν κατωτέραν μοῖραν τοῦ αἰδοίου. Τῆς σκαφοειδοῦς κοιλότητος τὸ βάθος ἐλαττοῦται, ἔστι δ' ὅτε καὶ ὅλως αὕτη ἐξαφανίζεται. Ἀντὶ δὲ τοῦ παρθενικοῦ ὑμένος, καταστραφέντος, εὐρίσκονται τὰ μύρτα.

Τὰ μύρτα δὲν εἶναι, ὥς τινες συγγραφεῖς ἰσχυρίσθησαν, ἔχνη υποτυπώδη ὑμένος ἀτελῶς ἀναπτυχθέντος, ἀλλὰ λείψανα τούτου διαρρηχθέντος, παραμένοντα ἐπὶ πλεονα μετὰ τὴν διακόρουσιν ἔτη καὶ λαμβάνοντα ποικίλας μορφάς. Ἀδύνατον ἀποβαίνει νὰ περιγραφῶσιν ἀκριβῶς, καθ' ὅσον ἐμφανίζονται ὅτε μὲν ὑπὸ μορφὴν ἐπιθηλιακῶν ἐκπλαστήσεων κατὰ τὴν εἰσοδὸν τοῦ κόλπου, ὅτε δὲ ὑπὸ μορφὴν γλωσσίδων ἢ φυμάτων. Ἐνίοτε ἐκ τῶν λειψάνων τούτων προέρχεται ἡ πάθης ἢ περιγραφομένη ὑπὸ τὸ ὄνομα κολπισμὸς (σπασμὸς τοῦ κόλπου, vaginisme).

Παρὰ ταῖς τεκούσαις γυναῖξιν τὰ γεννητικὰ ὄργανα ἐν συνόλῳ εἰσι μᾶλλον προπετῆ· ὁ κόλπος εἶναι κατὰ πολὺ εὐρύτερος, αἱ δὲ ρυτίδες καὶ αἱ πτυχαὶ αὐτοῦ εἰσὶ καταφανέστεραι. Ὁ χαλινός, ὅστις παρὰ ταῖς μὴ τεκούσαις εἶναι κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον ἄθικτος, εὐρίσκεται διερρηγμένος. Τὰ μύρτα εἰσὶν ἥττον καταφανῆ, ἔστι δ' ὅτε τὰ ἔχνη τοῦ παρθενικοῦ ὑμένος ὅλως ἐξαφανίζονται.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΠΑΡΘΕΝΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΠΡΟ ΜΙΚΡΟΥ ἢ ΠΡΟ ΠΟΛΛΟΥ

ΧΡΟΝΟΛΟΓΟΥΜΕΝΗΣ ΔΙΑΚΟΡΕΥΣΕΩΣ

Παρὰ τὰς ἀντιρρήσεις, τὰς κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον δεδικοιολογημένας, κοινῇ παραδεδεγμένον τυγχάνει νῦν παρὰ πάντων τῶν συγγραφέων, ὅτι ἡ μὲν ὑπαρξίς τοῦ παρθενικοῦ ὑμένος εἶναι βέβαιον σημεῖον παρθενίας, ἡ δὲ διαφθορὰ αὐτοῦ ἀπόδειξις διακορευσεως.

Εἴπομεν ἤδη, ὅτι παρὰ τισι γυναῖξιν εὐρίθῃ ὁ παρθενικός ὕμην κατὰ τὸν τοκετόν. Αἱ τοιαῦται παρατηρήσεις εἰσὶν ἀναμφισβήτητοι, ἀλλ' οὐδὲν ἄλλο ἀποδεικνύουσιν, εἰμὴ ὅτι ἡ γονιμοποίησις δύναται νὰ συμβῇ καὶ ἄνευ τῆς ἐντελοῦς εἰσαγωγῆς τοῦ πέους, ἢ ὅτι ἡ συνουσία δύναται νὰ τελεσθῇ ἀπωθουμένου καὶ μὴ τελείως ρηγνυμένου τοῦ ὑμένος.

Ἡ γνώμη τινῶν, καθ' ἣν ὁ παρθενικός ὕμην ἐξαφανίζεται προϊούσης τῆς ἡλικίας, οὐδαμῶς στηρίζεται. Ἀπαράδεκτος ἐπ' ἴσης τυγχάνει ὁ ἰσχυρισμὸς τοῦ Severin Pineau, ὅτι ἡ χαλαρότης τοῦ παρθενικοῦ

ὤμένος, κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς ἐμμήνου καθάρσεως, εἶναι τοσαύτη, ὥστε νὰ ἐπιτρέψῃ παρὰ τῇ παρθένῳ τὴν εὐκολὸν ἐκτέλεσιν τῆς συνουσίας.

Ἐκ τῶν μέχρι τοῦδε ρηθέντων συνάγεται, ὅτι ἡ παρθενία ἐν γένει εἶναι ἡ κατάστασις, ἐν ᾗ διατελεῖ ἡ μηδέποτε συνουσιασθεῖσα γυνή. Δέον ὅμως νὰ διακρίνωμεν τὴν φυσικὴν ἀπὸ τῆς ἡθικῆς παρθενίας. Καὶ ἀληθῶς νεαρά τις κορασίς δυνατὸν νὰ ᾖ ἐκδοτός εἰς τὸν αὐνανισμόν καὶ νὰ ὑπέστη ἐπιψύσεις ἢ ἀτελῶς μετ' ἀνδρὸς νὰ συνευρέθῃ, καὶ νὰ διατηρῇ ἔτι τὰ φυσικὰ σημεῖα τῆς παρθενίας.

Διακόρευσις. — Ἡ ἔλλειψις τοῦ παρθενικοῦ ὤμένος εἶναι τὸ χαρακτηριστικὸν τῆς διακορεύσεως σημεῖον. Ἐνδιαφέρει ὁ ἐνίοτε νὰ γνωσθῇ ἡ ἐποχὴ, καθ' ἣν αὕτη ἐγένετο· πρὸς τοῦτο δὲ ἡ ἐξέτασις τῶν γεννητικῶν ὀργάνων δύναται νὰ παρήσχω ἀσφαλὴ διδόμενα. Ἄν ἡ διακόρευσις ᾖ πρόσφατος, ἂν ἐγένετο μετὰ τινος βίας, τὰ χεῖλη τῆς ρήξεως τοῦ παρθενικοῦ ὤμένος εἰσὶ κροσσωτὰ καὶ αἱμάσσουσι, τὰ δὲ περὶ μιλιακὰ μόρια εἰσὶν ἔδρα φλεγμονῆς πλέον ἢ ἑλαττον ἐντόνου. Τὰ φαινόμενα ταῦτα ἐπιμένουσιν ἐπ' ὀλίγον χρόνον, μεθ' ὃν ἀδύνατος σχεδὸν ἀποβαίνει ἡ διάκρισις τῆς προσφάτου ἀπὸ τῆς πρὸ πολλοῦ γενομένης διακορεύσεως. Ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου θέλομεν κατωτέρω ἐπανεῖλθαι, ὅταν θὰ πραγματευθώμεν περὶ τῶν ἀλλοιώσεων τῶν ἐπερχομένων ἐκ τῆς καταστροφῆς τοῦ παρθενικοῦ ὤμένος ἐν περιπτώσει βιασμοῦ.

Γνωστὸν ὅτι ἡ διακόρευσις συνοδεύεται σχεδὸν πάντοτε ὑπὸ ρύσεως αἵματος· γνωστὰ ἐπ' ἴσης τυγχάνουσιν ἥ τε σημασία, ἣν πάντοτε ἀπέδωκαν εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο, καὶ αἱ κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον δεδικοιολογημέναι ὑπόνοιαι, ἃς ἐγείρει ἡ ἔλλειψις αὐτοῦ. Σημειοῦμεν μόνον, ὅτι κατὰ τὸν τοῦ Μωϋσέως νόμον, ὅταν τὸ σημεῖον τοῦτο ἔλειπεν, ἡ κόρη ἐτίμωρεῖτο διὰ θανάτου. Ὡς εὐφῶς ὅμως παρατηρεῖ ὁ Tourdes, τὸ εὐκολὸν τῆς ἀπάτης ἐμετρίαζεν ἀναμφιβόλως τὴν αὐστηρότητα τοῦ νόμου.

ΙΧΝΗ ΒΙΑΣ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΑΙ ΑΛΛΟΙΩΣΕΙΣ

ΕΝΕΚΑ ΒΙΑΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΛΛΩΝ ΑΣΕΛΓΩΝ ΠΡΑΞΕΩΝ

Ἡ διακόρευσις εἶναι τὸ χαρακτηριστικὸν σημεῖον τοῦ βιασμοῦ. Ἐπὶ τούτου λοιπὸν ὁ ἱατροδικαστὴς ἐν ἀρχῇ θὰ διευθίνη τὰς ἐρεῖνας αὐτοῦ· θὰ βεβαιώσῃ ἐληλέναι· Ἀγν. τὴν ὑπαρξὴν ἢ μὴ τοῦ παρθενικοῦ ὤμε-

νος, καὶ Βον, τὴν κατάστασιν τῶν κρημνῶν καὶ τὸ ἔχνη τῆς ἐπουλώσεως.

Ἐπὶ 207 περιπτώσεων βιασμοῦ, παρατηρηθεισῶν ὑπὸ τοῦ Tardieu, ἡ ἐντελής διακρέυσις ἦν εἰς 160, ἡ δ' ἀτελής εἰς 47. Αἱ παρατηρήσεις αὗται ἀριθμητικῶς ἀποδεικνύουσιν ὅταν σημασίαν ἔχει ἡ ἡλικία. Καὶ ὅτ' ἡ ἐντελής διακρέυσις, σπανία παρὰ ταῖς νεαρᾶς παιδίσκαις, ἀποβαίνει συχνότερα ἐφ' ὅσον ἡ ἡλικία προσεγγίζει τῇ εἰκοστῇ ἔτει (1).

Οἱ κρημνοὶ τοῦ παρθενικοῦ ὕμενος ὑπὸ ποικίλης ἐμφανίζονται μορφῆς, ἀναλόγως τῆς ἐκτάσεως καὶ τῆς μορφῆς, ἣν εἶχεν ὁ ὕμην πρὸ τῆς ρῆξεως. Συχνότερον ἡ ρῆξις γίγνεται ἐκ τῶν ἄνω πρὸς τὰ κάτω εὐτως, ὥστε παράγονται δύο κρημνοὶ ἀνὰ εἰς ἑκατέρωθεν τῆς εἰσόδου τοῦ κόλπου. Ἡ τοιαύτη δὲ ρῆξις ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὴν χειλικὴν μορφήν τοῦ παρθενικοῦ ὕμενος. Ἄλλοτε παράγονται ἐκ τῆς ρῆξεως τρεῖς ἢ καὶ τέσσαρες κρημνοί· τοῦτο δὲ συμβαίνει, ὅταν ὁ ὕμην ἔχῃ μορφήν ἡμισελήνοειδῇ ἢ διαφραγματικῇ.

Οἱ κρημνοὶ δυνατόν νὰ διατηρηθῶσιν ἐπὶ μῆνας καὶ ἔτη, χωρὶς νὰ ὑποστῶσι καταφανῇ συστολήν, ἂν ἡ συνουσία δὲν ἐγένετο πολλάκις καὶ κατ' ἐπανάληψιν. Ἐν ἐναντίᾳ περιπτώσει ἐξαφανίζονται ἀντικαθιστάμενοι ὑπὸ τῶν μύρτων. Ἐνίοτε δὲ σχηματίζουσι κατὰ τὴν εἴσοδον τοῦ κόλπου οἰονεῖ τύλην ἢ βλενωδὴ πτυχήν.

Ἡ ἐπουλώσις τοῦ παρθενικοῦ ὕμενος δύναται νὰ παράσχη σπουδαίας ἐνδείξεις, δηλοῦσα τὴν κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον πρόσφατον ἐποχὴν, καθ' ἣν τὸ ἔγκλημα ἐτελέσθη. Διό, ἡ διάρκεια τῆς περιόδου τῆς ἐπουλώσεως ἐγένετο εὐλόγως ἀντικείμενον ἐρεῦνης ὑπὸ τῶν συγγραφέων. Καὶ ὅτ' οἱ Devergie καὶ Orfila ἰσχυρίσθησαν, ὅτι πᾶν ἔχνος ἐπουλώσεως ἐκλείπει μετὰ δύο ἢ τρεῖς ἡμέρας, ἀλλ' οἱ Toulmouche καὶ

(1). Ως ἐξῆς κατατάσσονται καθ' ἡλικίαν αἱ 207 παρατηρήσεις τοῦ Tardieu :

	Περιπτώσεις.	Διακρέυσις. ἐντελής.	Διακρέυσις ἀτελής.
Κάτω τῶν 11 ἐτῶν . . .	39	14	25
ἀπὸ 11 μέχρι 15 ἐτῶν . . .	93	72	21
ἀπὸ 15 μέχρις 20 . . .	67	66	1
ἄνω τῶν 20	6	6	—
ἀγνώστου ἡλικίας . . .	2	2	—

Tardieu, στήριζόμενοι ἐπὶ νεωτέρων καὶ πρακτικωτέρων ἐρευνῶν, βεβαιοῦσιν ὅτι ἡ ἐπούλωσις συντελεῖται ἐν διαστήματι ὀκτῶ ἢ δέκα ἡμερῶν. Ὁ Schroeder, οὗτινος ὁ Brouardel ὑποστήριζει τὴν γνώμην, ἰσχυρίζεται ὅτι παρὰ τὸν ἀριθμὸν καὶ τὴν σπουδαιότητα τῶν ρήξεων τοῦ ὕμενος, ὑπάρχει πάντοτε σχέσις μεταξὺ τῶν διαφόρων κρημνῶν αὐτοῦ· ὑπάρχει ὁλόνότι πάντοτε κυκλική μοῖρα τοῦ ὕμενος μὴ ἐξαφανιζομένη τελείως, εἰμὴ μετὰ τὸν τοκετόν, ὅτε ἀντικαθίσταται ὑπὸ τῶν μύρτων.

Ἡ ρῆξις τοῦ παρθενικοῦ ὕμενος παράγει τραῦμα διὰ θλάσεως, οὗ ἡ βεβαίωσις εἶναι εὐκόλος, ἂν ἡ ἐξέτασις γένηται ἀμέσως μετὰ τὴν πρᾶξιν. Ἡ φλεγμονὴ καὶ ἡ πύησις, αἱ συνοδεύουσαι τῷ τραύματι τούτῳ, δυνατόν, εἰς τινὰς περιστάσεις, νὰ ἐπιβραδύνωσιν ἐπὶ πολὺ τὴν ἐπούλωσιν.

Ἦ ἀλλὰ ἔχνη βίαις ἢ αἱ ἄλλαι ἀλλοιώσεις εἰσὶν, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, κοιναὶ τῷ τε βιασμῷ καὶ ταῖς ἄλλαις ἀκολάττοις πράξεσιν. Ἐκ τούτων σημειοῦμεν τὴν φλεγμονὴν καὶ τὸν ἐρεθισμὸν τοῦ αἰδοίου, τὴν παραμύρφωσιν αὐτοῦ καὶ τὰ ἀφροδίσια πάθη.

Φλεγμονὴ τοῦ αἰδοίου. — Εἰς πολλὰς περιστάσεις, ἰδίᾳ δὲ παρὰ ταῖς παιδίσκαις, ἀναπτύσσεται τάχιστα φλεγμονὴ ἔντονος τοῦ αἰδοίου. Ἐπὶ τε τῶν μικρῶν καὶ τῶν μεγάλων χειλέων, ὡς καὶ κατὰ τὴν εἴσοδον τοῦ κόλπου, εὐρίσκονται ἐπιπόλαιοι διαθρώσεις, ἐνίοτε δὲ καὶ ἀληθεῖς ἐκχυμώσεις, αἵτινες, ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, δεόν νὰ θεωρηθῶσιν ὡς ἀκολουθία οὐχὶ τῆς φλεγμονῆς, ἀλλὰ κακώσεων ἐπενεχθεισῶν ἐπὶ τῶν γεννητικῶν ὀργάνων.

Ἡ φλεγμονὴ αὕτη ἀπεργάζεται ταχέως ρύσιν ὑγροῦ πρασινοκιτρίνου, ὅπερ, ἀπεξηραινόμενον, συγκαλλᾷ τὰ χεῖλη τοῦ αἰδοίου.

Εἶναι δυστυχῶς δύσκολον πολλάκις νὰ διακρίνωμεν τὴν ἔνεκεν ἀσελγείας φλεγμονὴν καὶ πύησιν τοῦ αἰδοίου, ἀπὸ τῆς ἀπλῆς καταρροϊκῆς φλεγμονῆς, τῆς συχνάκις παρατηρουμένης εἰς νεαρὰ κοράσια. Εἶναι ἔτι δυσκολώτερον νὰ διακρίνωμεν αὐτὴν κλινικῶς ἀπὸ τῆς βλεννορροϊκῆς φλεγμονῆς. Οὐχ ἥττον σπανίως φλεγμονὴ ὀφειλομένη εἰς ἄλλην αἰτίαν, ἐκτὸς τοῦ βιασμοῦ, εἰσβάλλει τόσῳ ταχέως, οὔτε συνοδεύεται ὑπὸ τῶν ἐκδορῶν, τῆς ἐξοιδήσεως καὶ τῶν πόνων, τῶν παρατηρουμένων κατὰ τὴν ἔνεκεν ἀμέσου βίαις φλεγμονῇ. Ὡς πρὸς δὲ τὴν διάκρισιν ἀπὸ τῆς βλεννορροίας, τὸ ζήτημα λύει ἡ διὰ τοῦ μικροσκοπίου ἐξέτασις τοῦ ἐκχυρί-

ματος, ἐν ᾗ ἐπὶ βλεννορροίας ἀνευρίσκονται οἱ χορκακτηριστικοὶ γεν- κοκοί.

Ὁ ἰατρός ὀφείλει ἐν τοιαύταις περιπτώσεσι νὰ προβαίνει μετὰ πολλῆς περισκέψεως, νὰ ἐπαναλαμβάνῃ πολλάκις τὴν ἐξέτασιν καὶ νὰ παρακολουθήσῃ ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας τῇ πορείᾳ τῆς παθήσεως πρὶν ἢ ἀποφθινηταὶ γνώμην. Ὁφείλει πρὸ παντός νὰ ἔχῃ πάντοτε ὑπ' ὄψιν, ὅτι παρὰ τοῖς μικροῖς κορασίοις ἢ ἐκ καχεξίας φλεγμονὴ τοῦ αἰδοῦς εἶναι συνη- τάτη, ὅτι δὲ αὕτη δύναται, ἄνευ καταφανέως αἰτίας, νὰ ὑποβῇ αἰ- φνης ὀξείαν ἢ ὑποξὺν μορφήν.

Ὁ Tardieu βεβαίως ὅτι αἱ προστριβαί, αἱ ἐξασκούμεναι ἐπὶ τῶν γεννητικῶν ὀργάνων νεαρᾶς κορασίδος ὑπὸ ὑγιоῦς ἀνδρός, δύνανται νὰ προκαλέσωσι φλεγμονὴν ἐπ' ἴσης ἔντονον καὶ διαφυητικήν, ὡς καὶ ἡ μετ' ἀνδρός πάσχοντος βλεννόρροϊαν συνουσία. Λέγει ἐν τούτοις, συμ- φωνῶν τῷ Ricord, ὅτι κατὰ τὴν μὴ βλεννορροϊκὴν φλεγμονήν, ἡ ρύσις ἐνεδράζεται κατὰ τὴν εἰσοδὸν τοῦ κόλπου, ἐνῶ κατὰ τὴν βλεννορροϊα- κήν ἐνεδράζεται κατὰ τε τὴν εἰσοδὸν τοῦ κόλπου καὶ τὴν εὐρήθραν.

Ἡ φλεγμονὴ τοῦ αἰδοῦς, περὶ ἧς λόγον ἐποιησάμεθα, ἐλλείπει πολλάκις ἐν περιπτώσεσιν ἀσελγῶν πράξεων. Συχνότερον ὑπάρχει ἀπλοῦς ἐρεθισμὸς τοῦ αἰδοῦς, χαρακτηριζόμενος ὑπὸ ἐξοιδήσεως καὶ ἐρυθρότητος. Ἀλλ' αἱ ἔνεκα βιασμοῦ φλεγμονώδεις διαταραχαὶ καθί- στανται ἐνίοτε βαρύτεραι, καὶ δύνανται νὰ προκαλέσωσιν ἔστιν ὅτε καὶ θάνατον. Ὁ Colles ἐδημοσίευσε περίπτωσιν, καθ' ἣν βιασμὸς παρὰ ὀκταετῇ κορασίῳ προεκάλεσε θανατηφόρον περιτονίτιδα. Τὰ δ' ἐπὶ τῶν ἐξωτερικῶν γεννητικῶν ὀργάνων ἔχνη βίας δὲν ἦσαν λίαν σημαντικά, ἀλλ' ἡ εἰσοδὸς τοῦ κόλπου καὶ αὐτὸς ὁ κόλπος ἦσαν ἔδρα ἐντόνου φλεγ- μονῆς. Ἡ μετὰ θάνατον ἐξέτασις ἐδείξε διάρρηξιν ἐκτεταμένην τοῦ ὀπισθίου τοιχώματος τοῦ κόλπου κατὰ τὴν μετὰ τῆς μήτρας ἔνωσιν αὐτοῦ. Ὁ ἔνοχος ὡμολόγησε τὸ ἔγκλημα.

Παραμόρφωσις τοῦ αἰδοῦς. — Αἱ περιγραφεῖσαι ἀλλοιωσεις προέρχονται προφανῶς ἔνεκα πράξεως μεθ' ὁρμῆς γενομένης καὶ κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον μεμονωμένης· εἰσὶν ὅμως ἄλλα τινα σημεῖα, ἅτινα ὁ ἰατρός καλεῖται συχνάκις νὰ βεβαιώσῃ, προερχόμενα οὐχὶ ἐκ τοῦ κυρίως βιασμοῦ, ἀλλ' ἐκ πράξεων προσβαλλουσῶν τὴν αἰδῶ. Τὰ ση- μεῖα ταῦτα ἀποτελοῦσι τὴν ὑπὸ τοῦ Toulmouche σημειουμένην χα-

ρακτηριστικὴν παραμόρφωσιν τοῦ αἰδοίου, ἣν κάλλιστα περιέγραψεν ὁ Tardieu.

« Ἐπὶ πολλῶν περιπτώσεων, λέγει ὁ συγγραφεὺς οὗτος, ἡ κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον συχνὴ ἐπανάληψις τῶν αὐτῶν πράξεων παρήγαγε βραδεῖαν καὶ βαθμιαίαν παραμόρφωσιν τῶν γεννητικῶν ὀργάνων καὶ ἀφῆκεν ἔχνη ὅπως χαρακτηριστικά » (1).

Ἡ τοιαύτη παραμόρφωσις παρατηρεῖται κυρίως εἰς νεώτατα κοράσια, διότι παρ' αὐτοῖς ἡ στένωσις τοῦ ἡβικοῦ τῆξου κωλύει τὴν πλήρη εἰσαγωγὴν τοῦ πέους· σχηματίζεται κατ' ἀκολουθίαν κατὰ τὴν εἰσόδον τοῦ κόλπου οἰσινὴ χώνη, ἱκανὴ νὰ ὑποδεχθῇ μόνον τὸ ἄκρον τοῦ πέους. Ὁ παρθενικός ὕμην ὥς ἐπὶ τὸ πολὺ ἀπωθεῖται πρὸς τὰ ὀπίσω, χωρὶς νὰ διαρραγῇ· ἐνίοτε ὁμῶς συρρικνῶνται, ἐμφανίζεται δὲ τότε ὑπὸ μορφὴν κυκλικοῦ τυλείου, δι' οὗ φαίνεται χαίνουσα ἡ εἰσόδος τοῦ κόλπου.

Ἐκ πάντων τῶν μερῶν τοῦ αἰδοίου ἀποτελεῖται ἡ χώνη αὕτη, ἥς αἱ διαστάσεις δυνατόν νὰ ποικίλλωσι κατὰ τε τὸ πλάτος καὶ τὸ βάθος, ἀναλόγως τῶν παραγασουσῶν αὐτὴν περιστάσεων.

Εἰς μεγαλείτερα κοράσια ἡ πλάτυνσις τοῦ αἰδοίου δυνατόν νὰ ᾖ μεγάλη ἄνευ ρήξεως τοῦ ὕμενος. Ἐντεῦθεν ἐρμηνεύονται αἱ περιπτώσεις κυήσεως ἄνευ διακορύψεως.

Ἀφροδίδιοι νόσοι μεταδοθεῖσαι διὰ τοῦ βιασμοῦ ἢ ἄλλων ἀσελγῶν πράξεων. — Αἱ τρεῖς ἀφροδίδιοι νόσοι, ἡ βλεννόρροια, τοϋτέστι, τὸ μαλακὸν ἔλκος καὶ ἡ σύφιλις, δυνατόν νὰ ἐμφανισθῶσι κατὰ τὴν συνήθη τῆς συχνότητος αὐτῶν τάξιν. Πραγματευόμενοι περὶ τῆς φλεγμονῆς τοῦ αἰδοίου, εἵπομεν περὶ τῶν σημείων, δι' ὧν διακρίνεται ἡ βλεννόρροια ἀπὸ τῆς ἀπλῆς φλεγμονῆς. Ὅσα ὁ ἄφορξ εἰς τὴν σύφιλιν καὶ τὸ μαλακὸν ἔλκος, φρονοῦμεν ὅτι εἶναι ἀνωφελές νὰ πραγματευθῶμεν ἐνταῦθα περὶ τῶν συμπτωμάτων, δι' ὧν αἱ νόσοι αὗται ἐκδηλοῦνται. Λέγομεν μόνον, ὅτι αἱ διαβρώσεις καὶ αἱ ρήξεις, αἱ ἐπερχόμεναι συχνάκις ἐκ τοῦ βιασμοῦ, δυνατόν νὰ καταστήσωσιν εὐκολωτέραν τὴν μόλυνσιν καὶ νὰ ἐλαττώσωσι τὴν διάρκειαν τῆς ἐπιδράσεως.

(1) Ὁ Tardieu παρετήρησε τὴν χαρακτηριστικὴν παραμόρφωσιν τοῦ αἰδοίου σχεδὸν ἀποκλειστικῶς παρὰ τοῖς μικροῖς κορασίοις· κάτω τῶν ἐνδεκα ἐτῶν, ἐπὶ 59 περιπτώσεων, ἀπὸ ἐνδεκα μέχρι δεκαπέντε ἐτῶν ἐπὶ 42, ἀπὸ δεκαπέντε μέχρις εἴκοσι τετράκις μόνον καὶ τέλος, ἐξαιρετικῶς ὅπως εἰς κόρην 41 ἐτῶν.

Ὁ Fournier καὶ οἱ πλείστοι τῶν συφιλιδολόγων ἐπιμένουσιν ἐπὶ τινὰ χαρακτηῖρα, δι' οὗ διακρίνονται ἀμέσως αἱ ἀπλᾶι ἐξεγκώσεις ἀπὸ τοῦ ἔλκους τοῦ αἰδοίου· οὗτος δ' εἶναι ἡ ἀνώδυνος ἐξοδήσις τῶν βουδωνικῶν λεμφικῶν ἀδένων ἰδιόζουσα τῇ συφίλιδι.

Σημεῖα προκύπτοντα ἐκ τῆς ἐξετάσεως τῶν ἐνδυνάτων. — Κηλίδες σπέρματος καὶ αἵματος. — Ὁ ἱατρός, καλούμενος ἵνα βεβαιώσῃ βιασμόν, οὐδέποτε πρέπει νὰ παραμελῇ τὴν μετ' ἐπιστάσις εξέτασιν τῶν ἐνδυνάτων, ἅτινα ἔφερε τὸ θύμα κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς πράξεως.

Δυνατὸν νὰ εὐρεθῶσιν ἐπ' αὐτῶν κηλίδες ἐξ αἵματος, ἐκ σπέρματος, ἐκ βλέννης κτλ. Κατὰ τὸν Devergie, αἱ ἐκ σπέρματος κηλίδες ἐνεδράζονται σχεδὸν ἀποκλειστικῶς ἐπὶ τοῦ προσθίου μέρους τοῦ χιτῶνος (ὕποκαμίσου), ἐνῶ αἱ ἐκ ρύσεως αἵματος παραγόμεναι εὐρίσκονται ἐπὶ τοῦ ὀπισθίου. Τοῦτο δυνατὸν νὰ ᾖ ἀληθές εἰς πολλὰς περιπτώσεις, δεόν ὅμως νὰ μὴ ἀποδῶμεν μεγάλην σημασίαν εἰς τὴν παρουσίαν τοῦ σπέρματος ἐπὶ τοῦ προσθίου ἢ τοῦ ὀπισθίου μέρους τοῦ χιτῶνος.

Ἡ βλεννοπυώδης ὕλη, ἡ ἐκκρινόμενη ἐκ τῆς ἐπιφανείας τῶν γεννητικῶν ὀργάνων τῆς γυναικός, δυνατὸν ἐπ' ἴσης νὰ παραγάγῃ ἐπὶ τῶν ἐνδυνάτων κηλίδας, ὧν λεπτομερῶς θέλομεν ἐν δέοντι μελετήσῃ τὴν φύσιν.

ΚΑΝΟΝΕΣ ΟΙΣ ΔΕΟΝ Ν' ΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ Ο ΙΑΤΡΟΔΙΚΑΣΤΗΣ

ΚΑΛΟΥΜΕΝΟΣ ΝΑ ΒΕΒΑΙΩΣΗ ΒΙΑΣΜΟΝ

Η ΑΛΛΑΣ ΑΣΕΛΓΕΙΣ ΠΡΑΞΕΙΣ

Ὁ ἱατρός καλούμενος ὑπὸ τῆς δικαστικῆς ἀρχῆς νὰ βεβαιώσῃ βιασμόν ἢ ἄλλας ἀκολάστους πράξεις, δεόν νὰ τηρήσῃ κανόνας τινάς, οὓς δὲν χρίνομεν ἄσκοπον νὰ σημειώσωμεν.

Ἡ εὐκοσμία ἀπαιτεῖ, ὅπως ἡ εξέτασις γίγνηται παρουσία ἐνός ἢ δύο μαρτύρων, οὓς ὁ ἱατρός πρέπει νὰ ἐκλέξῃ, εἰ δυνατὸν, μεταξύ τῶν συγγενῶν τοῦ ἐξεταστέου προσώπου. Πρέπει ἐπ' ἴσης, πρὶν ἢ ἐρωτήσῃ τοὺς συγγενεῖς καὶ προῃτὶ εἰς τὴν εξέτασιν, νὰ ἐρωτήσῃ ἰδίᾳ τὸ θύμα. Τὸ ἀκριβές τῶν ἀπαντήσεων, τὸ σαφές καὶ τὸ ἀπλοῦν τῆς ἀφηγήσεως ἔσονται πολὺτιμι διὰ τὸν ἱατροδικαστὴν, προκειμένου κυρίως

περὶ νεαρᾶς παιδείας. Θέλει ἰδεῖν εἶτα, ἂν ἡ ἀφήγησις τοῦ θύματος συμφωνῇ μετὰ τῆς τῶν συγγενῶν, καὶ ἐντεῦθεν θὰ ἐννοήσῃ ἂν πρόκειται περὶ ὑπεκρίσεως. Ἐν πάσῃ περιπτώσει αἱ ἐρωτήσεις γενέσθωσαν μετὰ φρονήσεως καὶ ἐπιφυλάξεως ἄνευ ἀδιακρίτου περιεργείας.

Ἡ ἐξέτασις θὰ ἐπαναληφθῇ ὁσάκις τοῦτο εἶναι ἀναγκαῖον. Τοῦτο εἶναι οὐσιώδες διὰ τὴν διαφορικὴν διάγνωσιν τῶν παθήσεων τοῦ αἰδοίου, ἀφροδισίων ἢ τραυματικῶν, τῶν ἐκδηλουμένων μετ' ἀσελγείας πράξεις ἢ βιασμών.

Ὁ ἰατρός πρέπει νὰ τοποθετήσῃ καταλλήλως τὴν ἐξετασθησομένην, ὅστις δυνατόν ἡ ἐξέτασις, παρατεινομένη, νὰ καταπονήσῃ τό τε θῦμα καὶ τὸν ἰατροδικαστήν. Ἡ παθοῦσα τοποθετεῖται κάλλιον ἐπὶ τοῦ χεῖλους κλίνης εἰς μέρος ἐπαρκῶς φωτιζόμενον. Πολλάκις δὲ συμβαίνει, ὥστε ἡ αἰδώς, ὁ φόβος ἢ ὁ πόνος νὰ καταστήσῃσι δυσχερεστάτην τὴν ἐξέτασιν· ἐν γένει ὅμως αἱ δυσχερεῖαι κατανικῶνται διὰ τῆς ἡρέμα καὶ μετὰ περισκέψεως ἐνεργείας.

Ἀφοῦ σημειώσῃ ὁ ἰατρός τὰ περὶ τὰ γεννητικὰ ὄργανα ἔχνη βίας, θὰ περιγράψῃ διαδοχικῶς τὰ ὄργανα. Θ' ἀπομακρύνῃ ἀλλήλων μετὰ προσοχῆς τὰ μεγάλα καὶ τὰ μικρὰ χεῖλη, ἵν' ἀποκαλύψῃ τὸν παρθενικὸν ὕμηνον, καὶ θὰ περιγράψῃ, ἂν μὲν οὗτος ὑπάρχῃ ἄρρηκτος, τὴν μορφήν καὶ τὰς διαστάσεις, ἂν δὲ διερράγῃ, τὴν κατάστασιν τῶν κρημνῶν αὐτοῦ, ὡς καὶ τὰ τραύματα καὶ τὰ ἐπ' αὐτῶν ἔχνη τῆς ἐπουλώσεως. Δέον ἐπ' ἑσῆς νὰ μὴ λησμονήσῃ τὴν λεπτομερῆ περιγραφὴν τῶν ἐξελκώσεων, τῶν ἐκχυμώσεων, τῶν ρύσεων καὶ τῶν ἄλλων ἀλλοιώσεων, τῶν τυχόν εὗρισκομένων ἐπὶ τῶν γεννητικῶν ὀργάνων τῶν τε ἐσωτερικῶν καὶ τῶν ἐξωτερικῶν.

Ἄν ἡ ἐξέτασις ἀποδεικνύῃ ἔξιν ἀναισθημοῦ ἢ ἀκολασίας, ὀφείλει ὁ ἰατροδικαστὴς νὰ σημειώσῃ τοῦτο μετ' ἐπιφυλάξεως, ἀποφεύγων ν' ἀποφάνηται γνώμην μετ' ἀπολύτου βεβαιότητος. Παρὰ ταῖς παιδίσκαις ταῖς ἐκδότοις εἰς τὸν ἀναισθημὸν εὗρισκονται πολλάκις ἢ τε κλειτορίς καὶ τὰ μικρὰ χεῖλη λίαν ἀνεπτυγμένα, τὰ δὲ γεννητικὰ ὄργανα ἐν συνόλῳ εἰσὶν ἀνεπτυγμένα δυσαναλόγως πρὸς τὴν ἡλικίαν καὶ τὴν ἰδιοσυστάσιν τοῦ ἀτόμου. Εὐκόλως ὅμως ἐννοεῖται ὅτι αἱ τοιαῦται βεβαιότητες δεόν νὰ γίνωνται μετὰ περισκέψεως καὶ ἐπιφυλάξεως.

Πρέπει πρὸς τούτοις νὰ ζητηθῶσιν ὅ τε χιτῶν, ὃν ἔφερε τὸ θῦμα κατὰ τὴν πρᾶξιν, ὡς καὶ ἐκεῖνοι, οὓς ἔφερε κατόπιν. Τὰ ἐνδύματα τὰ φέρονται κηλίδας τίθενται κατὰ μέρος, ἵνα ἐξετασθῶσι βραδύτερον

Ὁ ἰατρός πρέπει νὰ μεταβῇ διὰ τὴν ἐπίσκεψιν εἰς ὦραν, καθ' ἣν νὰ μὴ ἀναμείνηται, ἵνα οὕτως ἀποφύγῃ πᾶσαν τυχὸν προπαρασκευὴν πρὸς παραπλάνησιν αὐτοῦ. Πρέπει ἐπ' ἴσης ν' ἀποφύγῃ, ὡς εἶδόν τε, νὰ ἐνεργήσῃ τὴν ἐξέτασιν κατὰ τὴν περίοδον τῆς ἐμμήνου καθάρσεως· ἂν ὅμως ὑποχρεῶται πρὸς τοῦτο, δεόν νὰ ἐπαναλάβῃ τὴν ἐπίσκεψιν μετὰ τινος ἡμέρας.

Ἄν ἡ παθοῦσα ἀρνήται ἀνενδότως νὰ ὑποβληθῇ εἰς τὴν ἐξέτασιν, ὁ ἱατροδικαστὴς θὰ περιορισθῇ, μετὰ τὰς δεούσας παρατηρήσεις, ν' ἀναφέρῃ τὸ γεγονός ἐν τῇ ἐκθέσει αὐτοῦ.

Ἄν παραστῇ ἡ ἀνάγκη νὰ ἐξετάσῃ ὁ ἰατρός τὸ μέρος, ἐνθα τὸ ἔγκλημα ἐτελέσθη, θ' ἀκολουθήσῃ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ταῖς ὑποδείξεσι τῆς δικαστικῆς ἀρχῆς.

Ἐξέτασις τοῦ κατηγορουμένου. — Πολλάκις ὁ ἰατρός καλεῖται ἵνα ἐξετάσῃ τὸν διὰ βιασμόν ἢ προσβολὴν τῆς αἵδους κατηγορούμενον.

Καὶ ὅτε μὲν θὰ ἐξετάσῃ τὴν διανοητικὴν κατάστασιν αὐτοῦ, ὅτε δὲ ἡ δικαιοσύνη θέλει νὰ γνωρίσῃ τὴν κατάστασιν τῶν φυσικῶν αὐτοῦ ὁνύμων, ἵνα συγκρίνῃ αὐτὰς πρὸς τὰς τοῦ θύματος. Ἄλλοτε ἡ ἐξέτασις δυνατὸν ν' ἀφορᾷ εἰς τὴν μορφήν καὶ τὰς διαστάσεις τοῦ πέους. Τέλος, εἷς τινὰς σπανιωτέρας περιπτώσεις, ὁ ἱατροδικαστὴς ἐντέλλεται νὰ βεβαιώσῃ τὴν ὑπαρξίν φυσικῶν ἢ νοσηρῶν καταστάσεων, ὡς κηλῶν, ὑποσπαδισμού κ.τ.τ., ἃς προβάλλει ὁ κατηγορούμενος ὡς αἰτία ἀνικανότητος.

Ἡ βεβαίωσις σημείων τινῶν, παρατηρηθέντων ὑπὸ τοῦ θύματος ἐπὶ τοῦ σώματος τοῦ κατηγορουμένου κατὰ τὴν πρᾶξιν, δύναται νὰ διαφωτίσῃ τὴν δικαιοσύνην. Ὁ Tardieu εἶδεν εἰς δύο κατηγορουμένους ἐπὶ βιασμῷ ὄγκον ἀγγειώδη καὶ ἰδιάζουσαν διάταξιν τῶν τριχῶν τῆς ἡβῆς, σημεῖα ἅτινα ἐπεκαλοῦντο αἱ παθοῦσαι ὡς μαρτύριον τῆς ἀληθείας τῶν καταθέσεων αὐτῶν.

Τέλος, ἡ ἐξέτασις ἵνα ᾖ πλήρης, δεόν νὰ περιλάβῃ τὰ ἔχνη πάλης, ὅσον δῆγματα, ἐκδοράς, θλάσεις, ὡς καὶ τὴν ὑπαρξίν ἀφροδισίων νόσων.

ΑΡΘΡΟΝ Γ'.

ΑΠΟΠΛΑΝΗΣΙΣ ΕΙΣ ΑΣΕΛΓΕΙΑΝ

"Αρθρ. 274 "Οτις, ἐκτὸς τῆς περιπτώσεως τοῦ προηγουμένου ἄρθρου, ἀσελ γαίνει κατὰ τινος προσώπου, μὴ συμπληρώσαντος εἰσέτι τὸ δωδέκατον ἔτος τῆς ἡλικίας, τιμωρεῖται κατὰ τὴν διαστολὴν τῶν εἰς τὸ προηγούμενον ἄρθρον ἀναφερομένων περιπτώσεων ἐπίσης μὲ βιαστήν. Π. Ν. 273. 275. 276. 278. 280. 282. 331. 658.

"Αρθρ. 275. Ἐὰν μητρίδῃ ἢ μητριά, ἐπιμεληταὶ παίδων, ἐπίτροποι, παιδαγωγοί, ἢ οἰκοδιδάσκαλοι, διδάσκαλοι σχολείων, ἢ ἐπιστάται καὶ ἔφοροι δημοσίων καταστημάτων, ἰδίως δὲ διδάσκαλοι τῆς θρησκείας ἢ κληρικοί, γενῶσιν ἔνοχοι παρομοίας πράξεως πρὸς τὰ πνευματικὰ τέκνα ἢ πρὸς τοὺς ὑπὸ ἐπιμέλειαν παίδας, ἀφήλικας, μαθητάς, ἢ ὑπεξουσίους των, ἢ σχέσις αὐτῆ τοῦ πράξαντος πρὸς τὸν ἀποπλανηθέντα ἰσχύει εἰς τὴν ἐπιμέτρησιν τῆς ποινῆς ὡς ἰδίαι τέρα ἐπιβαρυντικὴ αἰτία. Π. Ν. 273. 274. 276. 277. 280. 281.

"Αρθρ. 276. Οἱ εἰς τὸ προηγούμενον ἄρθρον ἀναφερόμενοι, ἂν μὲν τὸ εἰς ἀσελγειαν παρ' αὐτῶν κακομεταχειρισθὲν πρόσωπον συνεπλήρωσε τὸ δωδέκατον ἔτος τῆς ἡλικίας, τιμωροῦνται μὲ φυλάκισιν τοῦλάχιστον ἕξ μηνῶν, οἱ δὲ διδάσκαλοι θρησκείας, διδάσκαλοι σχολείων, ἐπιστάται ἢ ἔφοροι δημοσίων καταστημάτων, γίνονται προσέτι καὶ τῆς ὑπηρεσίας των ἑκπτώτοι. Π. Ν. 275. 277. 279. 280.

"Αρθρ. 277. Οἱ εἰς τὰ δύο προηγούμενα ἄρθρα ἀναφερόμενοι κηρύττονται προσέτι ἀνίκανοι πάσης ἐπιτροπείας καὶ κηδεμονίας· πρὸς τούτοις δὲ δύνανται νὰ λάβωσι μέρος εἰς συγγενικὰ συμβούλια, ἀποστεροῦνται δὲ πάντων τῶν προσήκοντων εἰς αὐτοὺς δικαίων ἐπὶ τοῦ ὅποιου κατεχράσθησαν προσώπου. Π. Ν. 23. 275. 276. Πολ. 654. 3.

"Αρθρ. 278. Μὲ φυλάκισιν τριῶν μηνῶν μέχρι δύο ἐτῶν τιμωρεῖται ὁ ἐπ' ἀσελείᾳ καταχρώμενος παράφρονος, μεθυσμένου, ἢ ἄλλως ἀπενευρακωμένου ἀνθρώπου. Π. Ν. 273. 274.

"Αρθρ. 279. Μὲ φυλάκισιν ἕξ μηνῶν μέχρις ἑνὸς ἔτους τιμωροῦνται ὑπὲρ τι καὶ σύνοικοι, οἵτινες κατεχράσθησαν ἀφηλίκων ὑπερβάντων τὰ δώδεκα ἔτη, ἔχόντων συγγένειαν μὲ τὸν οἰκοδεσπότην ἢ τὴν οἰκοδέσποιαν, ἢ ὑποκειμένων εἰς τὴν ἐξουσίαν, ἐπιτροπείαν, κηδεμονίαν ἢ ἐπιμέλειαν τῶν οἰκοδεσποτῶν, καὶ ἀνηκόντων εἰς τὴν αὐτὴν οἰκιακὴν χορεία. Π. Ν. 276.

Τὸ ὑπὸ τῶν ἀνωτέρων ἄρθρων προβλεπόμενον ἄδίκημα καλεῖται ἀποπλάνησις εἰς κατὰ ἢ παρὰ φύσιν ἀσελγειαν· συγγενὴς δ' ἐστὶ πρὸς τὸν βιασμόν, μὲ τὴν διαφορὰν ὅτι, ἐπὶ τούτου μὲν ἀπαιτεῖται ὡς συστατικὸν τῆς πράξεως στοιχεῖον ἡ βία, ἐνῶν ἐπὶ ἐκείνῃς ἔχοντες ἀπλῶς

καὶ μόνον τὴν ἀποπλάνησιν τοῦ εἰς ἀσέλγειαν ὑποκύψαντος προσώπου. Ὡστε ἡ ἀποπλάνησις εἰς ἀσέλγειαν καθορίζεται ὡς ἀκολασία ἐνεργουμένη διὰ ψευδῶν παραστάσεων ἢ δι' ὑποσχέσεων οἰωνόηποτε ἐναντίον προσώπου: α' μὴ συμπληρώσαντος ἢ ὑπερβάντος τὸ 12 ἔτος, καὶ β' στερευμένου ἐλευθέρως θελήσεως (*Stuprum nec violentum nec voluntarium*). Πρὸς ἐφαρμογὴν τῶν σχετικῶν διατάξεων ἀπαιτεῖται πάντοτε ἡ ἐκτέλεσις τῆς πράξεως νὰ ἔλαβε χώραν κατὰ τινὰ τῶν ὑπ' αὐτῶν ὀριζομένων περιπτώσεων, αἱ περιπτώσεις δ' αὐταὶ ἀφορῶσιν εἰς τὴν ἡλικίαν τοῦ παθόντος καὶ διαιροῦνται εἰς δύο κατηγορίας. Καὶ ἡ μὲν περιλαμβάνει τοὺς μὴ συμπληρώσαντας τὸ δωδέκατον ἔτος (ἄρθρ. 274), ἡ δὲ τοὺς συμπληρώσαντας αὐτὸ (ἄρθρ. 276). Κατὰ τὴν πρώτην κατηγορίαν (καθ' ἣν τὸν αὐτουργὸν τιμωρεῖ ὁ νόμος, ἕνεκα τῆς νεαρᾶς τοῦ παθόντος ἡλικίας, ὡς βιαστήν, κατὰ τὰς περιπτώσεις τοῦ ἄρθρ. 273) ἐν μόνον γεννᾶται ζήτημα, ἐὰν ὅγλα ὁ κατηγορούμενος δύνηται νὰ ἐπικαλεσθῇ ἄγνοιαν τῆς ἡλικίας τοῦ παθόντος καὶ ἂν ὠφεληται ἐντεῦθεν.

Ἐὰν τοῦ βιασθέντος ἡ ἡλικία μὴ δύνηται νὰ διαγνωσθῇ ἐπακριβῶς ἐκ σημείων ἐξωτερικῶν, ὁ ἐνεργήσας δικαιοῦται βεβαίως καὶ συμφέρον ἔχει νὰ ὑποβάλῃ τοιαύτην ἔνστασιν· ἀλλὰ πρὸς παραδοχὴν αὐτῆς δεόν ἀφ' ἐνὸς μὲν νὰ δικαιολογηται ἐπαρκῶς ἡ περὶ τούτου πραγματικὴ τοῦ ἐνισταμένου πλάνη, καὶ ἀφ' ἑτέρου ν' ἀποδεικνύηται ὅτι αὕτη δὲν προήλθεν ἐξ ἀπερισκεψίας ἐκείνου, συμφώνως πρὸς τὰ ἄρθρ. 92, 93 καὶ 94 τοῦ Π. Ν.

Καὶ τὸ ἀδίκημα τοῦτο, ὡς διατυπῶνται αἱ σχετικαὶ διατάξεις, ἐστὶν ἐπ' ὅσῃς δεκτικὸν ἀποπείρας· μὴ ὀρίζοντος ὁμῶς τοῦ νόμου καὶ τὰς ἀποτελοῦσας αὐτὴν πράξεις, δεόν, κατ' ἀνάγκην, νὰ δεχθῶμεν ὅτι ἡ περὶ τούτου κρίσις ἀπόκειται τῇ διακριτικῇ τοῦ δικαστηρίου ἐξουσίᾳ (Α. Π. 115 τοῦ 64). Ὡς ἀπόπειρα, ἐπὶ παραδείγματός, δύναται νὰ θεωρηθῇ ἡ διὰ τῶν χειρῶν θωπεία τῶν ἀποκρύφων μελῶν νεανίδων ἀνήθων, ἢ ἡ εἰσβολὴ τῶν σακτύλων εἰς τὰ μύρια αὐτῶν (Α. Π. 110 τοῦ 52).

Μεταξὺ τῶν διαφόρων περιπτώσεων τῆς εἰς ἀσέλγειαν ἀποπλάνησεως τὸ ἄρθρον 278 ἀναγράφει πρὸς τούτοις τὴν ἀνωτέρω μνημονευθεῖσαν περίπτωσιν, ἣν εἰ ἀρχαιότεροι ἐκάλουν «*Stuprum nec voluntarium nec violentum*». Ἡ πράξις αὕτη (ἥτις, ὡς διατυπύεται, ἀποτελεῖ κυρίως οὐχὶ τὴν πρὸς ἀσέλγειαν ἀποπλάνησιν, ἀλλὰ τὴν ἐπὶ ται-

οὕτῳ σκοπῷ κατάχρησιν προσώπου, ὅπερ διατελεῖ ἐν καταστάσει ἀνικάνῳ ὅπως ἀμυνθῇ ἐναντίον τοιαύτης ἐπιθέσεως) ταυτίζεται ἐπ' ἴσης πρὸς τὸν βιασμόν, διαφέρεισα μόνον ἐκείνου, καθ' ὅτι ἐνταῦθα ὡς συστατικόν τῆς πράξεως στοιχεῖον ἀπαιτεῖται οὐχὶ ἡ βία, ἀλλ' ἡ δολία τοῦ κατηγορουμένου προαίρεσις, γινώσκοντος καὶ ἐπωφελομένου τῆς ἀτελοῦς τοῦ παθόντος καταστάσεως.

Ὡς ἰδιαιτέρα ἐπιβαρυντικὴ περίπτωσις θεωρεῖται ἡ συγγένεια τοῦ κατηγορουμένου πρὸς τὸν παθόντα καὶ ἡ ἐκ μέρους τοῦ ἐνεργήσαντος παρασκευὴ τῆς ἀναισθησίας τοῦ προσβληθέντος προσώπου, ὅπως εὐκολώτερον περατώσῃ τὸν ἀκόλαστον αὐτοῦ σκοπόν. Κατὰ τὴν ἀληθῆ τοῦ νόμου ἔννοιαν, ἡ μὲν παραφροσύνη ἀπαιτεῖται νὰ ὑπάρχῃ ἐν τῇ τῆς ἐκτελέσεως στιγμῇ, ἡ δὲ μέθη καὶ ἡ ἀπονάρκωσις νὰ ᾖ τελεία, διότι μόνον ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, ὁ παθὼν δύναται νὰ ὑποτεθῇ ὅτι διετέλει ἐν καταστάσει πλήρους πρὸς ἀντίστασιν ἀνικανότητος.

Οὐδὲν τὸ ἰδιόζων ἔχομεν νὰ παρατηρήσωμεν ἱατρικῶς ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν ἀποπλάνησιν εἰς ἀσέλγειαν· ὁ νόμος μόνον χαρακτηρίζει τὴν πρᾶξιν, ὡς ἐρρήθη, ὡς ἴδιον ἀδίκημα ὡς ἐκ τῆς ἡλικίας τοῦ θύματος κ.τ.τ.

Ἐν τούτοις ἂν μὴ ἄλλοθεν (ἐκ ληξιαρχικῆς πράξεως ἢ ἄλλων ἐπισήμων ἐγγράφων) βεβαιῶται ἡ ἡλικία τοῦ θύματος, δυνατόν καὶ πρέπει ἐπὶ τούτου νὰ ζητηθῇ τοῦ ἱατροῦ ἡ γνώμη.

Πρὸς προσδιορισμόν τῆς ἡλικίας ὁ ἱατρός θὰ ἐξετάσῃ τὴν ἐν γένει σωματικὴν τοῦ θύματος ἀνάπτυξιν, ἰδίᾳ δὲ θὰ ἴδῃ ἂν φύονται τρίχες κατὰ τὴν ἡθὴν κ. τ. τ. Δὲν ἐπιμένομεν δὲ πλεονέτερον ἐπὶ τὸ ζήτημα τοῦ προσδιορισμοῦ τῆς ἡλικίας, ὅπερ ἀνήκει ἀλλαχοῦ.

ΑΡΘΡΟΝ Δ'.

ΠΑΡΑ ΦΥΣΙΝ ΑΣΕΛΓΕΙΑ

"Αρθρον 282. "Ο ἔνοχος παρὰ φύσιν ἀσελγείας, ἐὰν δὲν ἐπισύρῃ εἰς ἑαυτὸν μεγαλειτέραν ποινὴν «κατὰ τὸ ἀρθρον 274, τιμωρεῖται μὲ φυλάκισιν τοῦλάχιστον ἐνός ἔτους καὶ ὑποβάλλεται εἰς ἀστυνομικὴν ἐπιτήρησιν.

Ὁ ὅρος τοῦ ἡμετέρου νόμου «παρὰ φύσιν ἀσελγεία» εἶναι γενικός, διάφορα περιλαμβανόντων συγγενῆ ἀδικήματα· ἐννοητέον δὲ ὑπ' αὐτὸν

ἀκολασίαν τελεσθεῖσαν ἀφ' ἐνός μὲν μεταξύ ἄρρενος καὶ ἄρρενος, ἀφ' ἑτέρου δὲ ὑπὸ γυναικὸς ἐπὶ γυναικὸς, καὶ ἐκ τρίτου μεταξύ ἀνθρώπων καὶ κτηνῶν. Καὶ ἡ μὲν πρώτη καλεῖται κυρίως *Παιδεραστία*, ἡ δευτέρα *Σοδομία* (*Sodomia ratione sexus*) καὶ ἡ τρίτη *Κτηνοβοσκία* (*Sodomia ratione generis*). Ἀλλὰ καὶ ἡ ὑπ' ἀνδρὸς ἐπὶ γυναικὸς τελευμένη διὰ τοῦ ἀπειθυσμένου συνουσία εἶναι «παρά φύσιν ἀσέλγεια».

Παιδεραστία. — Ὡς μαρτυρεῖται ὑπὸ πολλῶν ἀρχαίων συγγραφέων, ἡ παιδεραστία ἀνεφάνη τὸ πρῶτον ἐν Ἑλλάδι, ἐνθα αἱ περὶ τοῦ ἀδίκηματος κρατοῦσαι ἰδέαι ἦσαν οὐ μόνον χαλαρόταται, ἀλλὰ καὶ πρωτότυποι ὅλως, ἀφοῦ, ὡς διδασκόμεθα ὑπὸ τοῦ Πλουτάρχου (ἐν βίῳ Πελοπ.), οἱ Θηβαῖοι ἐπέτρεπον τοῖς νέοις τὴν πρᾶξιν, ἵνα ἡμερώτεροι τὰ ἥθη καθίστανται· ἐξ Ἑλλάδος δὲ μετέχθη καὶ ἐν Ρώμῃ. Ἀλλ' ἐὰν ἐν τῇ τελευταίᾳ ταύτῃ χώρᾳ ἡ πρᾶξις ἔλαβε μεγάλην ἐπ' ἴσης ἀνάπτυξιν, ἡ Πολιτεία ὅμως αὐστηρότατα κατεδίωξεν αὐτήν.

Νόμος τὸ ἀδίκημα τοῦτο κολάζων φαίνεται ὅτι ἐξεδόθη τὸ πρῶτον ἐπὶ τοῦ δευτέρου Φοινικικοῦ πολέμου, ἣν δὲ ὁ γνωστός ὑπὸ τὴν ἑπωνυμίαν *Lex Scatinia*. ὅστις αὐστηροτάτως ἠπέλκει κατὰ τῆς *ne-fanta libido* καὶ *Venus monstrosa* ποινὰς (J F Christ *historia legis Scatinia Halæ 1727*). Ἀλλ' ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ταύτης ἡ νομοθετικὴ πρόνοια πολλαπλασιάζεται μετὰ σπουδῆς, καὶ οἱ σχετικοὶ νόμοι διαδέχονται ἀλλήλους. Οὕτως ἐπὶ Αὐγούστου ἡ πρᾶξις ὑπῆχθη εἰς τὴν *Lex de adulteriis* (Εἰσηγ. § 4. | 4. 18 | *de publ. jud.*), οἱ Χριστιανοὶ Αὐτοκράτορες ὥρισαν ποινὰς ἐπὶ αὐστηροτέρας, καὶ ὁ Βαλεντιανός, τὸν Μωσαϊκὸν ἀπομιμούμενος νόμον, ἠπέλγησε θάνατον διὰ πυρός, μέχρις οὗ ὁ Ἰουστινιανὸς ἐπανήγαγε τὴν ἐπὶ Κωνσταντίνου καὶ Κῶνστα ἐπιβαλλομένην ἀπλὴν κεφαλικὴν ποινὴν (N. 31. Κώδ. *ad legem Juliam*).

Οἱ πλείστοι τῶν συγγραφέων παρέρχονται συνήθως ἐν σιγῇ τὸ ζήτημα ἢ ὀλίγας ἀφιεροῦσι τῇ παιδεραστίᾳ γραμμὰς· μόνος δὲ ὁ Tardieu ἔσχε τὸ ἡρωϊκὸν ὄντως θάρρος, ὅπως ἐπιληφθῇ μετὰ περρησίας τοῦ εἶδε-χθοῦς τούτου θέματος μεθ' ὅλης τῆς λεπτομερείας τῆς προσηκούσης ἐν τῇ ἱατροδικαστικῇ αὐτοῦ σπουδαιότητι.

Ὁ Casper μικρὰν ἀποδίδει ἀξίαν εἰς τὴν ἱατροδικαστικὴν βεβαίω-σιν τῶν φυσικῶν σημείων τῆς παιδεραστίας, ὧν τινων ἀρνεῖται καὶ αὐτὴν ἔτι τὴν ὑπαρξιν. Φρονοῦμεν ἐν τούτοις ὅτι δὲν εἶναι ἀπολύτως ἀναγκαῖον νὰ ἐπιμενίσωμεν ἐπὶ τὴν ἐπιστημονικὴν ἀξίαν τῶν σημείων

τῶν μαρτυρούντων τὴν παρὰ φύσιν ἀσέλγειαν, διότι ἡ κατωτέρω γινόμενη ἀνάπτυξις θέλει ἁρκέσει πάντως, ἵνα ἐκτιμηθῶσι ταῦτα θεόντως. Ἄλλως αἱ περὶ τοῦ ἀδικήματος ἀντιρρήσεις τοῦ Casper ἡδύναντο νὰ ἐννοηθῶσιν, ἂν ἡ παρὰ φύσιν ἀσέλγεια περιορίζετο ἐν τῇ ἰδιωτικῇ μόνον βίῳ· εἶναι ὅμως ἀποδεδειγμένον, ὅτι αἱ περιστάσεις, καθ' ἃς ἀσκεῖται ἡ παιδεραστία, συνδέουσιν αὐτὴν στενῶτατα καὶ ἀμέσως, ὥς ἐπὶ τὰ πολλά, πρὸς τὴν βλάβην τῶν ἠθῶν καὶ ἐτέρας ἐγκληματικὰς πράξεις.

Καὶ ἄλλῳθς, πολλάκις οἱ παιδερασταὶ κορεννῶσι τὸ βδελυρὸν αὐτῶν πάθος ἐπὶ παίδων εἴτε βίᾳ εἴτε παραπείθοντες αὐτοὺς δι' ἀπειλῶν καὶ ὑποσχέσεων. Ἄλλοτε σύζυγοι ἀκολασταὶ μισοῦσιν ἐπὶ τῶν ἰδίων συζύγων, ὅτε μὲν βίβλ, ὅτε δέ, ὅπερ καὶ συνηθέστερον, ἀποκρύπτοντες αὐταῖς τὸ ἀποτρόπαιον τῶν πράξεων, ἃς ἐκτελοῦσιν.

Ἐν Παρισίοις ἡ παιδεραστία παρίσταται συνδεδεμένη πρὸς τὴν ἐντεχνωτέραν αἰσχροκερδεῖαν· πρὸ τινων δ' ἐτῶν πολλὰς παρήγαγε διασήμους δίκας, ὧν αἱ δυσχερεῖς συζητήσεις ἀπέδειξαν, ὅτι οἱ εἰς τὸ ἐλάττωμα τοῦτο ἔκδοτοι ὄν ὀπισθοδρομοῦσι πρὸ τῆς κλοπῆς καὶ αὐτοῦ ἐτι τοῦ φόνου.

Ἐν ταῖς μεγαλοπόλεσιν ἡ παιδεραστία ἐξασκεῖται ὑπὲρ τὸ μέτρον καὶ ἀποτελεῖ, ὥς παρατηρεῖ ὁ Tardieu, τὸ συμπλήρωμα τῆς γυναικείας πορνείας. «Ἐν Παρισίοις, λέγει, τὸ ἔγκλημα τοῦτο ἀνεπτύχθη εἰς βαθμὸν ἀπίστευτον καὶ κρύφα ὀργανώθη οὕτως, ὥστε νὰ εὐκολύνῃ τὴν ἐνοχον βιομηχανίαν τὴν καλουμένην ἐκβίασιν ἠθικὴν (chantage)... Οἱ εἰς τὸ εἶδος τοῦτο τῆς αἰσχροκερδεῖας ἀσχολούμενοι εἰσὶ συνήθως κλέπται ἰδίῳ συστήματι, ὅτινας, μὴ ὄντες αὐτοὶ ἔκδοτοι εἰς τὴν παιδεραστίαν, κερδοσκοποῦσιν ἐπὶ τῶν ἀνηθικῶν ἔξεων ἀνθρώπων τινῶν, οὓς προσελκύουσι διὰ τοῦ θεληγῆτρου τῶν κρυφίων αὐτῶν παθῶν εἰς παγίδας, ἐνθα ἀκόπως ἀναγκάζουσιν αὐτοὺς νὰ ἐξαγοράσωσι τὴν ἐπιδειχθεῖσαν ἐπονείδιστον ἄδυναμίαν. Ἄλλ' οἱ ἄνθρωποι οὗτοι, οἱ διὰ τῆς κλοπῆς πλουτίσαντες καὶ μετὰ τινος εὐπρεπείας περιβαλλόμενοι, ἔχουσιν εἰς τὴν κυριότητα αὐτῶν νεανίας, οὓς περισυλλέγοντες καὶ μισθοῦντες διαφθείρουσι καὶ ἀπολλῶσιν· ἀποκαλοῦσι δὲ τοὺς νεανίας ἐν τῇ φοδερῇ αὐτῶν κυνισμῷ ὄργανα, ὧν ποιοῦνται χρῆσιν ἵνα προσελκύσωσι τοὺς εὐαπατήτους καὶ ἀρπάσωσι τὰ θύματα αὐτῶν. Οἱ ἄθλιοι οὗτοι παῖδες, ἀποπλανηθέντες ἐνίοτε ἀπὸ τῆς ἐντίμου ἀσχολίας τοῦ ἐργασταρίου ἢ συχνότερον περισυλλεγόντες ἐκ τοῦ

βορβόρου τῶν τριόδων, ἡ τῆς ὀκνηρίας τῶν δυσωνύμων μερῶν, ἀποστέλλονται καθ' ἐκάστην ἐσπέραν εἰς τὰ ἔρημα καὶ γνωστὰ σημεῖα τῆς πόλεως, ἔνθα γνωρίζουσι νὰ προσελκύωσι τὴν ἀθλίαν αὐτῶν ἄγρην. Ὅταν δὲ κατορθώσωσι νὰ πλησιάσῃ τις, ἐμφανίζονται αἰφνης οἱ πάτρωνες αὐτῶν, οἵτινες, ὑποκρινόμενοι τὰ ὄργανα τῆς ἀστυνομίας, τὰ ἐντεταλμένα νὰ προσσπίζωσι τὴν προσβαλλομένην ἠθικὴν, κατορθοῦσι τέλος νὰ πληρωθῶσι διὰ τὴν ἐπιείκειαν αὐτῶν.»

Ὁ ἡμέτερος νόμος (ἡ μᾶλλον τὰ Βαυαρικὰ νομοσχέδια, ἐξ ὧν ἐλήφθησαν αἱ σχετικαὶ διατάξεις), θεωρῶν τὸ ἐκ τῆς καταδιώξεως τοῦ ἀδικήματος κοινωνικὸν συμφέρον μείζον τοῦ δυναμένου νὰ παραχθῇ ἐκ τῆς δίκης σκανδάλου, ρητὴν ἀναγράφει διατάξιν, χωρὶς ὅμως νὰ καθορίζῃ εἰδικῶς καὶ τὸ ἀδίκημα, οὗ τὸν ὅρισμόν ὡς δυσχερέστατον οὐδ' οἱ ποινικολόγοι δίδουσι σαφῶς· εἰς τὸν δικαστὴν ἐπομένως ἀπόκειται νὰ ὀρίξῃ ἀκάστοτε, ἐὰν ἡ λαβοῦσα χώραν πρᾶξις φέρῃ τὰ συστατικὰ τοῦ ἀδικήματος στοιχεῖα. Κατὰ τὸ ἄρθρον 282 ὡς ποινὴ ἐπιβάλλεται φυλάκισις, ἥς προσδιορίζεται ὁ ἐλάχιστος ὅρος· σημειωτέον ὅμως, ὅτι δυνατόν, κατὰ τινὰς περιπτώσεις, νὰ ἐπιβληθῶσι καὶ ποιναὶ βαρύτεραι, ὡς λ. χ. ἐὰν κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν ἔλαβε χώραν καὶ πρᾶξις ἐγκληματικὴ ἄλλη.

Ἐπὶ τοῦ ἀδικήματος τούτου, ὅπερ θεωρεῖται τετελεσμένον, ὡς καὶ ὁ βιασμός, δὲν ἀποκλείεται καὶ τῆς ἀποπείρας ἡ ἔννοια. Βεβαίως δὲν συντρέχει ἐνταῦθα οὔτε βία, οὔτε ὑπαίτιος στέρησις τῶν μέσων τῆς ἀμύνης, διότι ἡ πρᾶξις ἀναγκαίαν προϋπόθεσιν ἔχει τοῦ παθαίνοντος προσώπου τὴν ἀβίαστον συναίνεσιν· οὐχ ἥττον ὅμως ὑπάρχουσι καὶ περιπτώσεις, καθ' ἃς οἱ κατηγορούμενοι ἐπιχειροῦσι μὲν ἀρχὴν ἐκτελέσεως, ἀλλ' ἐκ λόγων ἀνεξαρτήτων τῆς θελήσεως αὐτῶν κολύονται ὅπως φέρωσιν αὐτὴν εἰς πέρας (ὡς λ. χ. ἐὰν, καθ' ἣν στιγμὴν πρόκειται ν' ἀρχίσῃ ἡ καὶ ἤρχισεν ἡ ἀκόλαστος ἐνέργεια, παρεμποδίζονται ἐκ τῆς αἰφνιδίας παρουσίας τρίτου προσώπου ἢ ἐκ φυσικῆς διὰ τὴν ἐνέργειαν ἀδυναμίας) καὶ ἐπομένως δὲν εἶναι ἀδύνατον νὰ καθορισθῇ τῆς ἀποπείρας τὸ στάδιον.

Ἡ πρὸς τὸν τρόπον τῆς καταδιώξεως ἀντίθεσις τοῦ ἡμετέρου νόμου πρὸς τὰ Βαυαρικὰ νομοσχέδια, ἐξ ὧν ἐλήφθη ἡ σχετικὴ διάταξις, δεῖκνυσι νομιζομεν σαφῶς τὸν σκοπὸν τοῦ Νομοθέτου, ὅπως ἡ πρᾶξις τιμωρεῖται ἀδιαφόρως ἂν εἶχεν ὡς ἀποτέλεσμα τὸ κοινὸν σκάνδαλον ἢ ἂν προηγήθῃ ἐγκλήσεως τοῦ παθόντος. Τοῦ τοιούτου δὲ νεωτερισμοῦ ἡ

ὀρθότης δὲν δύναται βεβαίως νὰ διαμφισβητηθῇ, διότι ἡ καταδίωξις ἀφορᾷ οὐχὶ εἰς τὸ συμφέρον τοῦ ἑκουσίως ὑποκύψαντος, ἀλλὰ εἰς τὰ τῆς δημοσίας ἠθικῆς καὶ χρηστότητος, ἅτινα καὶ σπουδαιότερα εἰσὶ, καὶ καθήκον ἔχει ἡ πολιτεία νὰ προσπύσῃ, λαμβανόμενου μάλιστα ὑπ' ὄψιν, ὅτι ἐν προκειμένῳ ἀδικηθεὶς δὲν ὑπάρχει, ἀφοῦ ὁ ἑκουσίως καὶ ἀβιάστως ὑποκύψας, συμφέρον ἔχει ὅπως ἀποκρύψῃ τὴν πράξιν.

Συδομία.—Μία τῶν ἀνιαροτέρων ἀσχολιῶν εἶναι βεβαίως τὸ ἀνακινεῖν ζητήματα, δι' ὧν ἀποκαλύπτονται εἰδεχθῇ τῆς κοινωνίας ἔλκη· ἀλλ' ἐάν ἡ πολιτεία καθήκον ἔχῃ νὰ ἡ ἀμείλικτος ἐν τῇ καταδίωξει τῶν προκαλουσῶν τὰς τοιαύτας πληγὰς ἀφορμῶν, καὶ ἡ ἐπιστήμη ὑποχρεῖται οὐδὲν ἥττον ἀπαθῶς καὶ μετὰ θάρρους ν' ἀναλύῃ τὰ αἷτια ταῦτα, ὅπως περιορίζῃ μὲν αὐτά, προλαμβάνῃ δὲ κατὰ τὸ ἐφικτὸν τὰ παρακολουθεῦντα, κατ' ἀνάγκην, κινδυνώδη ἀποτελέσματα.

Ἡ ἀνάλυσις θὰ προκαλέσῃ βεβαίως ἀηδίαν καὶ ἀπογοήτευσιν διὰ τὴν τῶν ἡθῶν ἔκλυσιν· ἀλλ' ὁ ἀναγινώσκων ἐχέτω πάντοτε ὑπ' ὄψιν ὅτι ἡ ἐπιστήμη, ὡς ἡ ἡλιακὴ ἀκτίς, ἐπὶ τοῦ βορρῶρου προσπίπτουσα, φωτίζει ἀλλὰ δὲν κηλιδούται.

Ἡ **σοδομία**, ἥτις σήμερον ἀπαντᾷ ἐν πάσαις ταῖς ἐπὶ πολιτισμῷ ἐπαιρομέναις κοινωνίαις, ἦν γνωστὴ καὶ ἐν τῇ ἀπωτάτῃ ἀρχαιότητι· καλεῖται δ' οὕτω γενικῶς, οὐ μόνον ἡ ὑπ' ἀνδρὸς διὰ τοῦ ἀπευθυμένου τελουμένη συνουσία ἐπ' ἀνδρὸς ἢ ἐπὶ γυναικός, ἥτις ἐπ' ἴσης χαρακτηρίζεται ὡς παρὰ φύσιν ἀσέλγεια, ἀλλὰ κυρίως πᾶσα ἐν γένει μεταξὺ γυναικῶν ἀκολασία, ἣν οἱ Ῥωμαῖοι ἐκάλουν *sodomia rati one sexus*.

Εἶδος σοδομίας τοιαύτης δύναται εἰκότως νὰ θεωρηθῇ καὶ ὁ **σαπφισμός** (*sappisme* ἢ *tribadisme*), ὅστις βεβαίως ἀποτελεῖ κλάδον ἐκείνης.

Τὸν ὅρισμόν τῆς πράξεως δίδωσιν ὁ *Legrand du Saulle*, ὅστις καθορίζει αὐτὴν «ὡς πρὸς τριψιν τῆς κλειτορίδας διὰ τῆς γλώσσης, συνοδευομένην καὶ ὑπὸ ἐκχυζήσεως αὐτῆς»· καὶ προσιδιάζει μὲν τῆς τοιαύτης ἀκολασίας τὸ εἶδος ταῖς γυναιξίν, ἀλλ' ἐνίοτε ἀπαντᾷ καὶ εἰς τὸ ἄρρεν φύλον.

Ὑπάρχουσιν ἄνδρες, λέγει ὁ ἱατρὸς *Martineau*, ὧν ἡ γενετήσιος ὁρμὴ εἶναι κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον κατεστραμμένη, καὶ οἵτινες ἐπιζητοῦσι νὰ διεγείρῳσιν αὐτὴν ἐμπνέοντες τῇ γυναικὶ ἰσχυροτάτης ἡδονῆς αἴσθημα. Πρὸς ἐπιτυχίαν τῆς τοιαύτης προθέσεως δὲν διατά-

ζουσι νὰ προστρέξωσιν εἰς γυναῖκας μισθουμένας κατ' ἐπάγγελμα. Οὕτω δὲ βλέπει τις αὐτούς, μετὰ δεῖπνον εὐθυμένον, νὰ ὀδηγῶσι τὰς συνοδοὺς αὐτῶν εἰς οἴκους εἰδικούς, ὅπως ὑποβάλωσιν αὐτὰς εἰς σαπφισμὸν καὶ διεγείρωσιν ὀρμὴν γενετήσιον παρ' αὐταῖς, αἵτινες ἀγνοοῦσι συνήθως τὴν πράξιν, καὶ αἱ ὁποῖαι εἰσὶ τόσῳ μᾶλλον πρόθυμοι εἰς ἱκανοποίησιν τῶν τοιούτων ὀρέξεων, ὥσῃ αἰσθάνονται μερίζονα ἡδονήν. Καὶ ἀπαντᾷ μὲν ὁ σαπφισμός, ὡς ἐρρήθη ἤδη, παρὰ τῇ γυναικί συνηθέστερον, ἀλλ' εἰκότως δύναται τις εἰπεῖν περὶ τῶν εἰς τὸ ἐλάττωμα τοῦτο ἐκδόντων, ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν, ὅτι εἰσὶ προσβεβλημένοι ὑπ' ἀνωμάλου γενετήσιου ἐντυπώσεως. Τοῦτο τοῦλάχιστον ἀποδεικνύουσιν αἱ ὑπὸ τοῦ ἱατροῦ Martineau γενόμεναι καὶ ὑπὸ τοῦ Legrand du Saulle μνημονευόμεναι παρατηρήσεις.

Κατὰ τινὰ τούτων γυνὴ νεωτάτη, ἥτις πρὸ τοῦ γάμου αὐτῆς παρζῶλετο μετὰ τινος φίλης εἰς σαπφισμὸν, μὴ δυναμένη ἔτη τινὰ μετὰ τὸν γάμον ν' ἀντιστῇ εἰς τὸν ἔρωτα, ὃν ἔτρεφε πρὸς τὴν φίλην, ἐπέβαλεν εἰς τὸν σύζυγον ὅπως συζῇ μετ' αὐτῆς, καὶ οὕτως ἀπετέλουν κοινωνίαν γάμου τρισυπόστατον.

Ἐτέρα γυνὴ τριακοντούτις περίπου καὶ μήτηρ πολλῶν τέκνων, εἴτ' ἐκ φόβου μὴ ἀποκτήσῃ καὶ ἕτερα, εἴτε διότι ἐν τῇ συνουσίᾳ ὅν εὑρίσκει πλέον εὐχαρίστησιν, ἐπέβαλε τῷ συζύγῳ τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ σαπφισμοῦ, τελουμένου ὅς ἢ πρὶς ἀνὰ εἴκοσι καὶ τέσσαρας ὥρας.

Ἐν τέλει, ὁ αὐτὸς ἱατρὸς ποιεῖται μνητεῖον γυναικὸς τινος τῆς φυλακῆς τοῦ Ἀγίου Λαζάρου, ἥτις, κατηγορουμένη ἐπὶ ἀπιστίᾳ ὑπὸ τῆς σαπφικῆς φίλης, ἀπεφάσισεν ὅπως καταταχθῇ μετ' αὐτῆς μεταξὺ τῶν κοινῶν γυναικῶν, εἰσέλθωσιν ἐν οἴκῳ δημοσίῳ καὶ ζώσιν ἀπὸ κοινού· ἀναγγέλλουσα δὲ τὸ γεγονός πρὸς τινὰ φίλην, ἔγραφεν: «οὕτως οὐδεμία ἀφορμὴ ζηλοτυπίας δύναται νὰ γεννηθῇ μεταξὺ ἡμῶν καὶ ζῶμεν εὐτυχεῖς».

Καὶ ἡρόντα μὲν νὰ ὑποθέσῃ τις, ὅτι αἱ παρατηρήσεις αὗται ἀποτελοῦσι παραδείγματα μεμονωμένα, ἀλλ' ὁ καθηγητὴς Hoffmann προσεπικυροῖ αὐτὰς γράφων, ὅτι κατὰ τὰς παρατηρήσεις τοῦ ἱατροῦ Fischer, ὅν εἶναι σπάνιον νὰ ἴδῃ τις νεαρὰς κόρας εἰθισμένας εἰς ἡδονὰς σαρκικὰς· ἀποκαθιστῶσι σχέσεις τοιαύτας ἐντὸς τοῦ οἴκου καὶ νὰ ἱκανοποιῶσι τὰς ὀρέξεις αὐτῶν· προστίθῃ δὲ ὅτι τὸ πάθος αὐτῶν εἶναι καταπληκτικῶς ἀνεπτυγμένον καὶ ὅτι ὑφίστανται τὰς ἐκ τοῦ ἔρωτος καὶ τὰς ζηλοτυπίας θλίψεις, αἵτινες παρατηροῦνται μεταξὺ ἀνδρὸς καὶ γυναικός. «Ὅτι ὅμως καταπλήσσει ἰδίως εἶναι, ὅτι καὶ ἡ παιδικὴ ἡλικία δὲν εἶναι ἀπηλλαγ-

γμένη τοῦ ὀλεθρίου τούτου πάθους· ὡς δ' ἀναφέρει ὁ ἀνωτέρω συγγραφεύς, ὑπάρχουσι κόραι ἀπὸ 10 — 15 ἐτῶν, αἵτινες περιερχόμεναι τὰ ζυθοπωλεῖα, ὑπὸ τὴν πρόφασιν πωλήσεως ἀνθῶν, ἐξασκοῦσιν ἐπ' ἀμοιβῇ τὰ σαρκικά αὐτῶν παίγνια.

Ἄγνοοῦμεν ἂν καὶ ἐν Ἑλλάδι εὖρεν ἔδαφος τὸ ὀλέθριον τοῦτο πάθος· ὅπως δὲ ποτε ὅμως δυνάμεθα εἰπεῖν μετὰ βεβαιότητος ὅτι, ἐν δεδομένη περιστάσει, ἢ πράξις δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς παρὰ φύσιν ἀσέλγεια καὶ νὰ ὑπαχθῇ εἰς τὰς ὑπὸ τοῦ ἄρθρ. 282 προβλεπομένας καὶ τιμωρουμένας πράξεις.

Κτηνοβασία τέλος λέγεται ἡ ὑπ' ἀνθρώπου ἐπὶ ζώου τελουμένη ἀκολασία, ἣν καὶ οἱ Ἕλληνες καὶ οἱ Γερμανοὶ συγγραφεῖς γενικῶς καλοῦσι σοδομίαν· ἀπαντᾷ δὲ ἰδίᾳ ἐπὶ ποιμένων καὶ ὑπηρετῶν ἐπαύλειον, διαρκῶς πρὸς ζῶα ἀναστρεφόμενων, καὶ τελεῖται πάντοτε ὑπ' ἀνδρὸς ἐπὶ ζώου θήλειος. Εὐτυχῶς ὅμως οὐδὲν ἀναφέρεται παράδειγμα τῆς τοιαύτης ἀκολασίας μετὰ ζῶα γυναικὸς καὶ ζώου, αἱ δὲ περὶ τούτου συμβολικαὶ τῶν ἀρχαίων παραστάσεις δὲν δύνανται, λογικῶς ἐξεταζόμεναι, ἢ νὰ θεωρηθῶσιν ὡς ἀπλᾶ σκώμματα τῶν γυναικείων παρεκτροπῶν.

ΣΗΜΕΙΑ ΤΗΣ ΠΑΙΔΕΡΑΣΤΙΑΣ

Οἱ συνήθως ἑκδοτοὶ εἰς τὴν παιδεραστίαν φέρουσιν, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, ἐφ' ἑαυτῶν τὰ στίγματα τοῦ ἐπονειδίστου πάθους. Ἐνίοτε μάλιστα τὸ βάδισμα αὐτῶν καὶ οἱ τρόποι ἀρκοῦσιν ὅπως ἐξησηκημένον ὄμμα ἀναγνωρίσῃ αὐτοῦς. Ἐν τούτοις χρειάζεται προσοχή, ἵνα μὴ περιπέσῃ τις εἰς τὴν ὑπερβολὴν, ἣν σημειοῖ ὁ Casper· διότι, ἂν ὑπάρχουσι γενικά σημεῖα, δηλοῦντα παρὰ τισιν ἀνθρώποις τὴν παρὰ φύσιν ἀσέλγειαν, ταῦτα δὲν εἶναι ἀπολύτως χαρακτηριστικά. Οὐχ ἤττον, εὐκόλως ἐννοεῖ τις, ὅτι αἱ παρὰ φύσιν καταχρήσεις καὶ αἱ ἀκολασίαι, εἰς ἃς διδόνται οἱ παιδερασταί, δυνατόν ὀλεθρίως νὰ ἐπιδράσωσιν ἐπὶ τὴν ὑγίειαν αὐτῶν.

Τὸ ἐξωτερικὸν λοιπὸν τῶν παιδεραστῶν δέον μετὰ προσοχῆς νὰ σημειωθῇ· διότι, ἂν δὲν παρέχῃ τὴν βεβαιότητα, χορηγεῖ τοῦλάχιστον ἐνδείξεις ἐχρούσας ἀξίαν τινά, ἰδίᾳ παρ' ἐκείνοις, οἵτινες ἀποζῶσιν ἐκ τοῦ ἀποτροπαίου τούτου ἐλαττώματος. «Τὴν κόμην ἔχοντες εἰς βεστρύχους, τὸ πρόσωπον ἐψιμυθιωμένον, τὸν τράχηλον ἀποκεκαλυμμένον, τὴν σάφην περιεσφιγμένην, ὥστε νὰ προέχουσιν οἱ γλουτοί, τοὺς

δακτύλους, τὰ ὦτα, τὸ στήθος πλήρη κοσμημάτων, ἀναδίδουσιν ὁσμήν ἐκ τῶν μᾶλλον εὐόσμων ἀρωμάτων, ἐν δὲ τῇ χειρὶ κρατοῦσι ρινύμακτρον, ἄνθη ἢ κέντημά τι. Τοιαύτη εἶναι ἡ παράδοξος, ἡ εἰδεχθῆς καὶ ἡ εὐλόγως ὑποπτος φυσιογνωμία, ἡ προδίδουσα τοὺς παιδεραστάς» (Tardieu).

Οὐδὲν ἔχομεν νὰ προσθῶμεν εἰς τὴν τόσῃ ἐναργῇ ταύτην εἰκόνα, ἣν ἐχάραξεν ὁ ἐπιφανὴς καθηγητὴς τῶν Παρισίων· λέγομεν μόνον, ὅτι ὁ ἱατροδικαστὴς δέον νὰ ᾖ προσεκτικὸς καὶ νὰ μὴ ἀποδώσῃ ἀξίαν εἰς τὰ γενικὰ ταῦτα σημεῖα, εἰμὴ ἂν ταῦτα ἐπιβεβαιῶνται διὰ τῆς τοπικῆς ἐξετάσεως.

Τὰ τοπικὰ λοιπὸν σημεῖα μόνον εἰσὶ τὰ ἔχοντα ἀληθῆ ἀξίαν ἐν τῇ ἱατροδικαστικῇ καὶ δυνάμενα νὰ παράσχωσι σχεδὸν βεβαιότητα περὶ τῆς ὑπάρξεως τῆς ἐνεργητικῆς ἢ παθητικῆς παιδεραστίας, καὶ νὰ καταστήσωσι γνωστὴν τὴν φύσιν τῶν ἐπὶ παίδων ἢ ἄλλων προσώπων τελουμένων ἐγκληματικῶν προσβολῶν. Τὰ σημεῖα τῆς παθητικῆς παιδεραστίας εἰσὶ τόσῃ κοινά, ὥστε ὁ Tardieu ἐπὶ 273 τοιούτων περιπτώσεων παρτήρησεν αὐτὰ εἰς 217.

Ἄν ἡ πρᾶξις ἢ πρόσφατος καὶ ἐτελέσθῃ ἐπὶ προσώπου μὴ ἐκδότου εἰς τὴν παρά φύσιν ἀσέλγειαν, τὰ εὐρισκόμενα σημεῖα εἰσὶ διάφορα, ἀναλόγως τῆς κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον μεγάλης βίας, μεθ' ἧς ἐτελέσθῃ ἡ ἐνοχος πρᾶξις. Εἰσὶ δὲ ταῦτα φλεγμονώδης ἐρυθρότης, αἰσθημα καύσου κατὰ τὸ ἀπευθυμένον, ἐκδοραὶ καὶ ραγάδες, δυσκολία κατὰ τὴν βᾶδισιν καὶ τέλος φλεγμονὴ κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον ἔντονος τοῦ βλεννογόνου. Ὡς εἴπομεν ἤδη, τὰ σημεῖα ταῦτα δυνατόν νὰ ἑλλείπωσιν ἐν μέρει, ἐν γένει δ' ἐξαφνίζονται μετὰ τινος ἡμέρας.

Ἄλλ' ἂν ἡ παρά φύσιν ἀσέλγεια πρὸ μεμακρυσμένης χρονολογῆται ἐποχῆς, παρατηροῦνται σημεῖα μεγίστης σπουδαιότητος. Παρὰ τοῖς πλείστοις τῶν πρὸ μακροῦ χρόνου ἐκδότων εἰς τὴν παθητικὴν παιδεραστίαν εὐρίσκεται **χαρακτηριστικὴ παραμόρφωσις τῆς ὕδρας**, ἣν πρῶτος περιέγραψεν ὁ Cullerier, ὅστις πολλάκις ἔσχε τὴν εὐκαιρίαν νὰ παρατηρήσῃ αὐτὴν εἰς τὸ νοσοκομεῖον τῶν ἀφροδισίων παθῶν. Συνίσταται δὲ ἡ παραμόρφωσις αὕτη εἰς χωνοειδῆ διάταξιν, ἀνάλογον πρὸς τὴν παρατηρουμένην εἰς τὸ αἶδον τῶν μικρῶν κορασίων, καὶ παραγομένην ἐκ τῆς ἀπίσεως τοῦ δακτυλίου κατὰ τὴν παρά φύσιν ἀσέλγειαν, καὶ ἐκ τῆς ἀντιστάσεως, ἣν προβάλλει ὁ σφιγκτὴρ εἰς τὴν εἰσαγωγὴν τοῦ πέους. Ἡ ὑπερβολικὴ πολυσαρκία, ὡς καὶ ἡ μεγάλη

ἰσχυρότης, δυνατόν νὰ ἐξαλείψωσι τὴν χώνην ταύτην καὶ νὰ καταστήσῃ τὴν βεβαίωσιν δύσκολον ἢ μὴ ἀδύνατον.

Ὁ Tillaux δὲν ἀποδίδει μεγάλην σημασίαν εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο τῆς παθητικῆς παιδευτικῆς· δι' αὐτὸν σπουδαιότερα ἐνδείξεις εἶναι ἡ μείζων ἢ ἡ ἐλάσσων ἀντίστασις τοῦ σφιγκτήρος. Ὁ Casper ἀποκρούει τοῦτο ὁλοσχερῶς· ἀλλ' ὁ Tardieu ὅστις τοσοῦτον ἐπιμένει εἰς τὴν περιγραφὴν τοῦ σπουδαίου τούτου χαρακτήρος, λέγει ὅτι ἡ χωνοειδὴς παραμόρφωσις τῆς ἑώρας εἶναι σημεῖον πραγματικὸν καὶ συχνότατον τῆς παιδευτικῆς, τόσῳ δὲ συχνόν, ὥστε παρατήρησεν αὐτὸ εἰς πάσας σχεδὸν τὰς περιπτώσεις παθητικῆς παιδευτικῆς.

Ἡ χαλαρότης τοῦ σφιγκτήρος καὶ ἡ ἐξάλειψις τῶν ἀκτινοειδῶν πτυχῶν, αἱ ἀπαντῶσαι εἰς πολλὰς περιπτώσεις, εἰσὶν ἐπ' ἴσης σημεία μεγάλης ἁλίας. Παρατηρήθησαν ἐπ' ἴσης ἐκπλασθήσεις καὶ ὑπερσαρκώσεις περὶ τὸν ὀσφυλίου, ὡς καὶ ἐξοίδησις τοῦ βλεννογόνου. Τέλος, ἡ παιδευτικὴ, καθ' ὑπερβολὴν καὶ ἐπὶ μακρὸν χρόνον τελουμένη, δυνατόν νὰ προκαλέσῃ πολλὰς βαρείας παθήσεις. Πλὴν τῶν ἀφροδισίων παθῶν, σημειοῦμεν τὴν ἀκράτειαν τῶν κοπράνων, τὰς ραγάδας, τὰς αἰμορροΐδας καὶ τὰ συρίγγια τοῦ ἀπενθυσμένου.

Οἱ περιγραφέντες χαρακτήρες ἀνήκουσι τῇ παθητικῇ παιδευτικῇ. Πλὴν δὲ τούτων, εἰσὶ καὶ ἄλλοι σπανιώτεροι καὶ ἥττον σπουδαῖοι, ἰδιόζοντες ἀποκλειστικῶς τῇ ἐνεργητικῇ παιδευτικῇ. Οἱ χαρακτήρες οὗτοι, αὖς πρῶτος περιέγραψεν ὁ Tardieu. ἀμφισβητοῦνται ὑπὸ πολλῶν ἱατροδικαστῶν, ἰδίᾳ δὲ τοῦ καθηγητοῦ Brouardel. Συνίστανται δὲ εἰς λέπτυνσιν, εἰς βαθμιαίαν σμίκρυνσιν τοῦ πέους, ἐξ ἧς τοῦτο λαμβάνει μορφήν αἰχμηρὰν καὶ ὀξεῖαν, καθάπερ τὸ πέος τοῦ κυνός. Ὁ Tardieu εἶπεν ἐπ' ἴσης, ὅτι παρὰ τισὶ παιδευσταῖς παρατηρεῖται ὑπέρμετρος ἐπιμήκυνσις τῆς βαλάνου καὶ μεταβολὴ τῆς διευθύνσεως τοῦ στομίου τῆς οὐρήθρας οὕτως, ὥστε τὸ πέος ὑφίσταται πραγματικὴν συστρεφὴν. Ὁ Brouardel, ὅστις μετὰ πολλῆς προσοχῆς πολλοὺς ἐξήτασε παιδευστὰς, δὲν ἐβεβαίωσε τὰς ἀνωτέρω παρατηρήσεις τοῦ Tardieu. Παρατήρησεν μὲν λεπτότητά τινα τοῦ πέους παρὰ πολλοῖς παιδευσταῖς ἐνεργητικοῖς, τοῦτο ὅμως ἀποδίδει τῇ καταστάσει τῆς ἐκθλυσμοῦ, ἐν ᾗ διατελοῦσιν οἱ πλεῖστοι τῶν τῇ παιδευτικῇ ἐκδότων νεανιῶν ἐν ταῖς μεγαλοπόλεσιν.

Ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν χωνοειδῆ παραμόρφωσιν, ὁ Brouardel ἀπέλθον ἐπ' ἴσης εἰς συμπέρασμα τῆς μεγίστης πρακτικῆς ἁλίας. Παρα-

τηρεῖ πρῶτον, ὅτι ἡ χώνη δυνατόν νὰ παρατηρηθῇ μετὰ μίαν μόνην πράξιν παιδεραστίας. Ὅταν, ἐπὶ παραδείγματος, μεμονωμένη πρᾶξις ἐτελέσθῃ προσφάτως ἐπὶ νεανίου, ὁ δακτύλιος ἔλκεται πρὸς τὰ ἄνω, οἱ δὲ γλουτοὶ σχηματίζουσι κῶνον, οὗτινος ἡ κορυφὴ εἶναι ἐν τῷ δακτυλίῳ. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει δὲν ὑπάρχει παραμόρφωσις ἐξ ἐπαλειγμένης ἀπώσεως, ὁ δὲ Brouardel ἐρμηνεύει τὴν ὑπαρξίν τῆς χώνης ἐκ τῆς συσπάσεως τοῦ ἀνεκτιτήρος τοῦ δακτυλίου. Ὁ μὲς οὗτος τηρεῖ ἀνυψωμένον τὸν δακτύλιον, ἔλκων αὐτὸν πρὸς τὴν μικρὰν πύελον, καὶ προσκαλεῖ τὸν σχηματισμὸν τῆς χώνης. Ἡ ὑπὸ τοῦ διαπρεποῦς καθηγητοῦ διδομένη ἐξηγήσις τόσῳ μᾶλλον εἶναι παραδεκτὴ, ὅσῳ παρατηρεῖ τις τὸ αὐτὸ φαινόμενον οὐ μόνον μετὰ τῆς συνθλάσεως τὰς ἐκ τῆς βίβλ. τελουμένης παιδεραστικῆς πράξεως προκυπτούσας, ἀλλὰ καὶ ὅταν ὑπάρχωσιν εἴτε ἀπλὴ ρωγμὴ, εἴτε φλεγμᾶίνουσαι καὶ ἐπώδυνοι αἰμορροΐδες.

Εἰς ποίας περιστασεις ὁ ἱατρός

Καλεῖται νὰ βεβαιώσῃ τὰ ἰκνὴ παιδεραστίας

Ὁ Ἑλληνικὸς ποινικὸς νόμος, ὡς ἐρρήθη, προβλέπει καὶ τιμωρεῖ τὴν παρὰ φύσιν ἀσέλγειαν. Ἡ ἱατροδικαστικὴ λοιπὸν πραγματοποιησύνῃ ζητεῖται ὡςάκις καταγγελία περὶ παρὰ φύσιν ἀσελγείας γένηται τῇ δικαιοσύνῃ, ἢ ὡςάκις ἡ πρᾶξις ἐτελέσθῃ δημοσίᾳ. Ἐκτὸς ὅμως τῶν περιστάσεων τούτων, ἡ παρὰ φύσιν ἀσέλγεια συνυπάρχει μετ' ἄλλων ἐγκλημάτων, ἐπιπλέκουσα οὕτως εἰπεῖν αὐτά· τοιαῦτα δ' εἰσὶ φόνοι, κλοπαὶ κτλ. Καὶ εἰς τὰς τοιαύτας περιστάσεις, τὰς δυστυχῶς μὴ σπανίας, ἡ ἱατροδικαστικὴ ἐξέτασις ἀποβαίνει ἀναγκαία.

Δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ εἰπώμεν, ὅτι πάντες σχεδὸν οἱ κατηγορούμενοι ἀνήκουσιν εἰς τὴν κοινωνικὴν ὑποστάθμην. Πολλοὶ τούτων, πάντα εἰδότες τὰ τεχνάσματα, προσπαθοῦσι ν' ἀποπλανήσωσι τὴν δικαιοσύνην καὶ νὰ ἐξαπατήσωσι τὸν ἐντεταλμένον τὴν εξέτασιν αὐτῶν ἱατρὸν. Θ' ἀντιτάξωσιν, ἐπὶ παραδείγματος, τὴν προγενεστέραν ὑπαρξίν νόσου τίνος, ὡς ραγάδων ἢ συριγγίων τοῦ ἀπευθυμένου, αἰμορροΐδων κττ. Θὰ ἐπικλεσθῶσι τὴν προκεχωρημένην αὐτῶν ἡλικίαν, τὰς μετὰ γυναικῶν σχέσεις αὐτῶν, τὴν ὑπαρξίν ἀφροδισίων νόσων. Ἐν δ' ἐκ τῶν συχνωτέρων αὐτῶν τεχνασμάτων συνίσταται εἰς τὴν ἰσχυρὰν σύσπασιν τῶν γλουτῶν κατὰ τὴν εξέτασιν. Ἄλλ' ὁ ἱατρός, προσεκτικὸς ὢν, θὰ κατανικήσῃ

παῖσαν τοιαύτην ἀπόπειραν, εἴτε διὰ τῆς μεθ' ὑπομονῆς παρατηρήσεως, εἴτε παρατείνων τὴν ἐξέτασιν, ὥστε νὰ καταπονήσῃ τὸν κατηγορούμενον καὶ νὰ ἀναγκάσῃ αὐτὸν ἵνα υποκύψῃ ἐκουσίως εἰς τὴν ἐξέτασιν.

Οὐχ ἦττον δέον νὰ μὴ λησμονῶμεν, ὅτι ἡ βεβαίωσις τῶν ἔξεων τῆς παιδευαστίας εἶναι λίαν δύσκολος, ἵνα μὴ εἰπώμεν ἀδύνατος. Ἡ ἐπιφύλαξις λοιπὸν καὶ ἡ φρόνησις εἰσὶν ἀπολύτως ἀναγκαῖαι εἰς τοιαύτας περιστάσεις. Τὰ ἀνωτέρω περιγραφέντα σημεῖα τότε μόνον ἔχουσιν ἀπόλυτον ἀξίαν καὶ ἐπιτρέπουσι τὴν βεβαίωσιν, ὅταν εὐρίσκωνται ἡνωμένα παρὰ τῷ αὐτῷ ἀτόμῳ. Καὶ αὐτὸς ὁ Tardieu λέγει, ὅτι «τὰ καταφανῆ σημεῖα τῆς παιδευαστίας ἐλλείπουσι πολλάκις παρὰ τοῖς μᾶλλον ἐκδότοις εἰς αὐτήν.»

Ὁ Casper δὲν συμμερίζεται τὴν γνώμην τῶν Γάλλων συγγραφέων ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν παιδευαστίαν, ὡς δύναται τις νὰ κρίνῃ ἐκ τῶν κατωτέρω συμπερασμάτων, εἰλημμένων ἐκ τοῦ συγγράμματος τοῦ γερμανοῦ ἱατροδικαστοῦ.

Αον. Τὰ τοπικὰ καὶ γενικὰ σημεῖα, τὰ ὑπὸ τινων συγγραφέων ὡς χαρακτηριστικὰ τῆς παιδευαστίας θεωρούμενα, δέον νὰ μὴ λαμβάνωνται ὑπ' ὄψιν, καθ' ὅσον δὲν στηρίζονται ἐπὶ ἀναμφισβητήτων παρατηρήσεων, δυνατὸν δὲ νὰ ἐλλείπωσι καὶ πολλάκις ἐλλείπουσι.

Βον. Ἡ χωνοειδὴς παρμύρφωσις δέον νὰ λαμβάνηται ὑπ' ὄψιν.

Γον. Ἡ ἐξάλειψις τῶν ἀκτινοειδῶν πτυχῶν εἶναι τὸ βεβαιότερον μετὰ τῶν ἀβεβαίων σημείων τῆς παιδευαστίας.

ΚΤΗΝΟΒΑΣΙΑ

Οἱ Γερμανοὶ συγγραφεῖς ἐπειράθησαν νὰ δώσωσιν ἐπιστημονικὴν ὄψιν εἰς τὰς βδελυγμίας ταύτας. Καὶ δὴ ὁ Kutter ἐδημοσίευσε περίπτωσιν, καθ' ἣν ὑπαξιωματικὸς τις κατηγορήθη ὑπὸ τοῦ λοχαγοῦ αὐτοῦ, ὅτι ἡσέλησεν ἐπὶ φορβάδος. Αἱ ἱατροδικαστικαὶ βεβαιώσεις τοῦ αὐτοῦ ἱατροῦ συνοψίζονται ἐν τοῖς ἑξῆς : ὁ κόλπος τῆς φορβάδος παρουσίαζεν ἐλαφρὴν ἐρεθισμὸν καὶ ῥύσιν βλεννώδη αἱματηρὰν. Ἐπὶ τοῦ χιτῶνος τοῦ κατηγορουμένου, ὑποβληθέντος ἐκουσίως εἰς τὴν ἐξέτασιν, εὐρέθησαν σταγόνες αἵματος, μετὰξὺ δὲ τῆς πύσθης καὶ τῆς βελάνου παχεῖαι τινες καὶ βραχεῖαι τρίχες, ὧν ὁ στρατιώτης ἐξηγεῖτο τὴν παρουσίαν λέγων, ὅτι τὴν προτερὰν συνενερέθη μετὰ γυναικός. Αἱ τρίχες, ἐξετασθεῖσαι διὰ τοῦ μικροσκοπίου, δὲν παρουσιάζον τοὺς χαρακτηρὰς τῶν τῆς ἡδῆς,

ὁμοιάζον δὲ καὶ ἐκ τῆς μορφῆς καὶ ἐκ τῆς χροιάς αὐτῶν πρὸς τὰς τοῦ ὀπισθίου μέρους τοῦ ζώου. Ἀδύνατον ἦν νὰ ὀρισθῇ, ἂν αἱ ἐπὶ τοῦ χιτῶνος εὑρεθεῖσαι κηλίδες παρήχθησαν ἐκ τῆς ἐκ τοῦ κόλπου τοῦ ζώου ρύσεως. Οὐχ ἤττον, ὁ ἱατρός Kutter συνεπέρανεν ὅτι ὁ στρατιώτης ἦν ἑνοχος κτηνοβασίας.

Ὁ Casper λέγει ἐν τούτοις, ὅτι αἱ ἀποδείξεις τῆς πράξεως ταύτης οὐδέποτε εἶναι δυνατόν νὰ προκύψωσιν ἐκ τῆς ιατροδικαστικῆς ἐξετάσεως, ἢν οὐδέποτε ὁ ἱατρός θὰ κληθῇ ἵνα ἐνεργήσῃ. Τῇ γνώμῃ ταύτῃ συντασσόμεθα βεβαίως καὶ ἡμεῖς.

ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΙΑΤΡΟΔΙΚΑΣΤΙΚΑ

ΣΧΕΤΙΚΑ ΤΗ: ΠΡΟΣΒΟΛῃ ΤΗΣ ΑἸΔΟΥΣ, ΤΩ: ΒΙΑΣΜΩ: ΚΑΙ ΤΗ: ΠΑΙΔΕΡΑΣΤΙΑ:

Τὰ ιατροδικαστικά ζητήματα δυνατόν νὰ προκύψωσιν ὑπὸ τὰς μάλ-
λον ποικίλας καὶ ἀπρόοπτους μορφάς· ὁ δὲ ἱατρός, καλούμενος νὰ λύσῃ
αὐτά, θέλει πολλάκις εὑρεθῇ ἐναντι ἀπροσδοκῆτων δυσχερειῶν, πρὸς
ἀποφυγὴν τῶν ὁποίων οἱ πλείστοι τῶν συγγραφέων, μετὰ τὰς γενικὰς
ἀρχάς, πραγματεύονται σειρὰν ζητημάτων, ὡς ταῦτα προβάλλονται
τῷ ιατροδικαστῇ. Ὁ Tardieu ἐν τῇ περὶ βλάβης τῶν ἡθῶν μελέτῃ
αὐτοῦ τίθησιν εἴκοσι καὶ ὀκτὼ ζητήματα, ἅτινα ἡμεῖς περιορίζομεν
εἰς ὡδέκα διὰ τὸ στενὸν τῶν ὁρίων τοῦ παρόντος ἐγχειρίδιου.

Α^{ον}. **Ἔλαβε χώραν βιασμός ἢ ἀπλὴ προσβολὴ τῆς αἰδοῦς;** — Ἄν ἡ γυνὴ ἦν ἐτι παρθένος κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς πράξεως, τὸ ζήτημα τοῦτο δύναται νὰ λυθῇ ἐκ τῆς ὑπάρξεως ἢ μὴ τοῦ παρθενικοῦ ὕμενος. Εἴπομεν ἀνωτέρω, ὅτι οὗτος δυνατόν νὰ διατηρηθῇ μετὰ τὴν συνουσίαν, ὅτι δὲ ἡ παρουσία αὐτοῦ δὲν εἶναι βεβαία ἀπόδειξις τῆς παρθενίας. Ἀφοῦ λοιπὸν ὁ ιατροδικαστὴς λάβῃ ὑπ' ὄψιν τὰ τῇ προσβολῇ ἰδιάζοντα σημεῖα, θὰ ἐπιστήσῃ τὴν προσοχὴν αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ παρθενικοῦ ὕμενος. « Ἄν ὁ ὕμην ὑπάρχῃ, πρέπει νὰ ἴδωμεν πῶς οὗτος ἐμφανίζεται. Ἄν παρέχῃ ἀντίστασιν, ἢ ἂν ἦναι ἰσχυρῶς τεταμένος πρὸ τοῦ κόλπου, θὰ παραδεχθῶμεν ὅτι δὲν ἔλαβε χώραν ἢ εἰσαγωγὴν τοῦ πέους· ἂν, τοῦναντίον, ἦναι χαλαρὸς καὶ οἷον εἰσάγῃται κατὰ τὴν εἴσοδον τοῦ πεπλατυσμένου κόλπου, εἶναι προφανὲς ὅτι δύναται νὰ ἐπι-
τελεσθῇ ἡ πράξις. »

τρέψη τὴν πλήρη εἰσαγωγὴν χωρὶς νὰ διαρρηχθῇ». Οἱ λόγοι τοῦ Tar dieu ἀποδεικνύουσι πόσον ἡ λύσις τοῦ ζητήματος τούτου εἶναι δυσχερής, διότι ἡ εἰσαγωγὴ τοῦ πέους δυνατόν νὰ ἐτελέσθῃ καίτοι τοῦ πορθε- νικοῦ ὑμένος ὑπάρχοντος. Αἱ σκέψεις αὗται γίνονται βεβαίως προ- κειμένου περὶ παρθένου· διότι ἂν τὸ θῆμα πρὸ πολλῶν ἐτῶν ἐκτελῇ τὴν συνουσίαν, ἀποβαίνει ἀναγκαστικῶς ἀδύνατον νὰ παράσχῃ τὴν φυσικὴν ἀπόδειξιν τοῦ τελεσθέντος βιασμοῦ, ἐκτός ἂν ἡ εἰσαγωγὴ τοῦ πέ- ους, βιαίως γενομένη, προῦξένῃσε βαρείας καὶ ὅλως ἐξαιρετικῆς βλάβας.

Βον. Μετεδόθη ἀφροδισιάς τις νόσος ; — Εἴπομεν ἤδη περὶ τῶν δυσκολιῶν τῆς διαγνώσεως τῶν καταρροϊκῶν παθήσεων τοῦ αἰδοῦς παρὰ ταῖς νεαρᾶς παιδίσκαις καὶ ταῖς ἐνγλήκοις (σελ. 38). Εἶναι λοι- πὸν δύσκολον πολλάκις ν' ἀποφηνώμεθα γνώμην, ἂν πρόκειται περὶ ἀπλῆς φλεγμονῆς ἔνεκεν ἀσελγείας, ἢ περὶ βλεννορροϊκῆς. Ἡ συνύπαρξις βλεν- νορροίας εἰς τὸν κατηγορούμενον δύναται νὰ συντελέσῃ εἰς λύσιν τοῦ ζητήματος. "Ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν συμφύλιν καὶ τὸ μαλακὸν ἔλκος, οἱ κλι- νικοὶ χαρακτῆρες τῶν παθήσεων τούτων εἰσὶ νῦν ἀρκούντως γνωστοί, ὥστε ἡ διάγνωσις νὰ μὴ ᾖ δύσκολος εἰμὴ εἰς ὀλίγας περιστάσεις. Μὴ λησμονώμεν ἐν τούτοις, ὅτι ἐν τῇ ἱατροδικαστικῇ οἱ ἀπλούστεροι κλι- νικοὶ χαρακτῆρες δυνατόν νὰ παρουσιάσωσιν ἰδιάζοντά τινα, δυσχεραί- νοντα τὴν διάγνωσιν.

Ὁ ἱατρός δυνατόν νὰ κληθῇ ἵνα γνωμοδοτήσῃ περὶ τῆς ἐποχῆς τῆς ἐ- νάρξεως τῆς νόσου. Ἡ λύσις τοῦ ζητήματος τούτου μεγάλην ἔχει σημα-σίαν, διότι δύναται, δηλοῦσα τὴν ἐποχὴν τοῦ ἐγκλήματος, νὰ ἐπιρρίψῃ τὴν κατηγορίαν ἐπὶ τούτου ἢ ἐκείνου τοῦ ἀτόμου. "Αν ὁ ἱατροδικαστὴς κληθῇ μετ' ὀλίγον ἀπὸ τῆς πράξεως χρόνον, εὐκόλως θὰ δυνηθῇ, ἐκ τῶν χαρακτῆρων τῆς φλεγμονῆς καὶ τῆς ρύσεως, νὰ ὀρίσῃ κατὰ προσέγγισιν τὴν ἐποχὴν τοῦ ἐγκλήματος· ἀλλ' ἂν ἡ ἐξέτασις γένηται ἐβδομάδας τινὰς μετὰ τὴν πράξιν, ὅτε ἡ ρύσις ἤδη ἐξέλιπεν ἢ κατέστη χρονία, ὁ ἱατροδικαστὴς οὐδεμίαν χρήσιμον πληροφορίαν θὰ δυνηθῇ νὰ παράσχῃ τῇ δικαιοσύνῃ. Εὐχερίστερον βεβαίως εἶναι νὰ γνωρίσωμεν τὴν ἐποχὴν τῆς ἐνάρξεως τῆς συμφύλινος, διότι ἡ ἐξέλιξις τῆς νόσου ταύτης εἶναι κανονικὴ, ὥστε εἶναι δυνατόν πολλάκις νὰ ὀρίσωμεν τὰ κατ' αὐτὴν ἐκ τῆς ἐξετάσεως μιᾶς ἐκδηλώσεως.

Εἰς τὰς πλείστας ἐν τούτοις τῶν περιπτώσεων ὁ ἱατροδικαστὴς δεόν νὰ μὴ ἀποφηνῇται γνώμην μετὰ πολὺν βεβαιότητος. Θὰ ἐκθέσῃ τὰς

τελέσματα τῆς ἐξετάσεως αὐτοῦ καὶ θὰ συναγάγῃ συμπεράσματα μετὰ πιθανότητος κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον μεγάλης ἀναλόγως τῶν περιστάσεων.

Γον. Αἱ παρατηρούμεναι βλάβαι ὀφείλονται εἰς τὴν εἰσαγωγὴν ἀλλοτρίου σώματος, εἰς ἐκουσίαν συνουσίαν, ἢ εἰς ἄλλας αἰτίας ἀσχέτους τῇ ἀσελγείᾳ ; — « Ὁμολογῶ, λέγει ὁ Orfila, ὅτι, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, ἀποβαίνει ἀδύνατον νὰ λύσω τὸ ζήτημα τοῦτο. Πῶς νὰ διακρίνωμεν τὰς ἐπὶ τῶν γεννητικῶν ὀργάνων κακώσεις, τὰς παραχθείσας ὑπὸ τοῦ πέους, ὑπὸ πεσσοῦ ἢ ἄλλου τινὸς σώματος, τὸ ὅποιον ἀσελγῆς γυνὴ ἤθελεν εἰσαγάγει ἐν τῷ κόλπῳ ; »

Οἰοῖσθε ποτε καὶ ἂν ὧσιν αἱ δυσχέρειαι αἱ περιβάλλουσαι τὸ ζήτημα τοῦτο, εἶναι ἀναμφισβήτητον ὅτι τὰ ἔργα τῶν συγχρόνων συγγραφέων διηκολύνουν πολὺ τὴν λύσιν. Δὲν δύναται τις βεβαίως νὰ παραδεχθῇ ὅτι ὄργανόν τι, εἰσαγόμενον ἐν τῷ κόλπῳ ἐπ' ἀσελγείᾳ σκοπῷ, δύναται νὰ προξενήσῃ σοβαρὰς βλάβας, φλεγμονήν, ρήξιν, ρύσιν, περὶ ὧν ἀνωτέρω εἴπομεν. Τοῦτ' αὐτὸ ρητέον καὶ διὰ τὴν εἰσαγωγὴν πεσσοῦ ἢ ἄλλου ὀργάνου πρὸς θεραπευτικὸν σκοπόν. Οὐδεὶς χειρουργὸς θὰ ἦναι τόσο ἀπότομος, τόσο ἀδέξιος, ὥστε νὰ διαρρήξῃ ἀποτόμως τὸν παρθενικὸν ὕμνον. Ὅταν ἀλλότρια σώματα εἰσαχθῶσιν ἐκουσίως καὶ βλαβηδὸν ἐν τῷ κόλπῳ, ὁ ὕμνος χαλαροῦται· εἴπομεν μάλιστα ὅτι ἐνίοτε δύναται νὰ ἐπιτρέψῃ τὴν ὀλοσχερῇ εἰσαγωγὴν τοῦ πέους χωρὶς νὰ διαρρηχθῇ.

Ἐνίοτε ἐν τούτοις, ὁ παρθενικὸς ὕμνος δύναται νὰ διαρρηχθῇ τυχρίως ὑπὸ περιστάσεις ὅλως ἀσχέτους τῇ ἀσελγείᾳ. Καὶ ὃς ἐκλήθημέν ποτε νὰ παράσχωμεν τὴν συνδρομὴν ἡμῶν εἰς νεάνίδα εἰκοσαέτιδα, πεσοῦσαν ἱππαστρί ἐπὶ τὸ ἔρρισμα καθέδρας, ἐνῶ ἤπλου ὀθόνας. Ἀφρονος αἰμορρογία ἐπῆλθε μετὰ τὴν πτώσιν, κατὰ δὲ τὴν ἐξέτασιν παρατηρήσαμεν ἐκτεταμένον τραῦμα τῆς κατωτέρας μοίρας τοῦ κόλπου. Ἡ ρήξις τοῦ χηλικοῦ συνεπήγαγε τὴν τοῦ παρθενικοῦ ὕμνονος, οὐτινος εὐκόλως ἐφαίνοντο τὰ λείψανα.

Πολὺ ὁμως ἀπέχουσι τὰ τοιαῦτα συμβεβηκότα ἀπὸ τῶν ὑπὸ τοῦ Devergie ἀναφερομένων. Ὁ συγγραφεὺς οὗτος λέγει, ὅτι βίαιον ἄλμα, ἢ ἱππασία, ἢ ἀπότομος ἐξώθησις θρόμβου δύνανται νὰ προκαλέσωσι διακόρουσιν. Ἄν τοιαῦται αἰτίαι ἢ δυνατόν νὰ καταστρέψωσι τὸ σημεῖον

τῆς παρθενίας, ὅπερ ἀμφίβολον, δὲν δύνανται ὁμῶς νὰ συγχυθῶσι πρὸς τὰς βιαιάς πράξεις, τὰς προκαλούσας τὴν ἐγκληματικὴν διακόρευσιν.

Εἶναι ἐν τούτοις εἰδὸς τι ἀσελγείας, ὅπερ μὴ ὄν κυρίως βιασμός, προξενεῖ ὁμῶς ἐπὶ τὰ γεννητικὰ ὄργανα βαρείας ἀλλοιώσεις. Τοῦτο συνίσταται εἰς ἀσελγεῖς βιαιότητας, ἐκτὸς τῆς εἰσαγωγῆς τοῦ πέους, τελουμένας ἐπὶ γυναικῶν ἢ νεαρῶν κορασίων. Ὁ Toulmouche πολλάκις παρετήρησε ρῆξιν τοῦ παρθενικοῦ ὕμενος ἕνεκεν ἀποτόμου εἰσαγωγῆς τῶν δακτύλων. Ὁ Casper ἀναφέρει τὴν περίπτωσιν δεκαετίδος παιδίσκης, ἧς ὁ κόλπος εἶχε διασταλῇ διὰ δύο ἐν ἀρχῇ δακτύλων, εἴτα διὰ τεσσάρων καὶ τέλος δι' ὀγκώδους ἀλλοτρίου σώματος. Ὁ παρθενικός ὕμην δὲν εἶχεν ἐντελῶς καταστραφῇ, ἀλλ' εἶχε διαρρηχθῇ, ὃ δὲ βλενογόνος ἦν εἶδρα ἰσχυρῶς φλεγμονῆς. Ὁ ἰατρός Brady ἀνεκοίνωσεν εἰς τὸ συνέδριον τῶν ἰατρῶν τοῦ Δουβλίνου περίπτωσιν βιασμοῦ διὰ τοῦ δακτύλου εἰς παιδίσκην ἑνῶκα μηνῶν ὑπὸ στρατιώτου ἐν μέθῃ διατελοῦντος. Ἡ παιδίσκη ἀπέθανεν εἴκοσι τέσσαρας ὥρας μετὰ τὴν πρᾶξιν· κατὰ δὲ τὴν νεκροψίαν παρετηρήθησαν σοβαραὶ ἀλλοιώσεις: τὰ γεννητικὰ ὄργανα ἐν συνόλῳ ἰσχυρῶς ἐφλέγμαινον, τὸ περιτόναιον εἶχε διαρρηχθῇ, ὃ δὲ κόλπος ἀποχωρισθῇ ἀπὸ τοῦ τραχήλου τῆς μητρὸς. Παρομοίαν περίπτωσιν ἀναφέρει καὶ ὁ Lender.

Μὴ λησμονῶμεν πρὸς τούτοις, ὅτι κατάδηλοι ἀλλοιώσεις δυνατόν νὰ εὐρεθῶσιν ἕνεκεν ἐκουσίας συνουσίας. Πολλάκις ἡ γυνὴ δὲν θέλει νὰ φανῇ ὑποχωροῦσα εἰμὴ βία, ἐν τοιαύτῃ δὲ περιπτώσει ἀνθίσταται κατὰ τὸ φαινόμενον, αἱ δὲ τυχόν εὐρισκόμεναι συνθλάσεις προκύπτουσιν ἐκ τῆς κατὰ προσποίησιν γενομένης πάλης. Προσθῶμεν ὅτι ἡ ἐκούσια συνουσία, τελουμένη ἐπὶ παρθένου ἐν παραφορᾷ πάθους, δύναται νὰ προξενήσῃ ἐπὶ τὰ γεννητικὰ τῆς γυναικὸς ὄργανα τὰς κατὰ τὸν βιασμόν περιγραφείσας ἀλλοιώσεις.

Δον. Γυνὴ τις δύναται νὰ βιασθῇ ἐν ἀγνοίᾳ αὐτῆς ἢ ἐν ἀναισθησίᾳ; — Ὅτι ὁ βιασμός δύναται νὰ τελεσθῇ ἐν ναρκωτικῷ ὕπνῳ, εἶναι ἀναμφίβολον· ὅτι ἐπ' ἱσῆς δύναται νὰ τελεσθῇ ἐπὶ γυναικὸς εἰθισμένης εἰς τὴν συνουσίαν, ἐν ὕπνῳ βαθεῖ, εἶναι παραδεκτόν· ἀλλ' ὅτι παρθένος δύναται νὰ βιασθῇ κατὰ τὸν φυσικὸν ὕπνον, τοῦτο ὁλῶς ἀπαράδεκτον τυγχάνει. Τοιαύτη εἶναι ἡ ἀπάντησις τοῦ Ἀγγλοῦ ἱατροδικαστοῦ Guy εἰς τὸ ζήτημα τοῦτο, τὸ πάντων ἴσως λεπτότερον,

ὅπερ ὁ Tardieu θεωρεῖ ὡς μὴ δυνάμενον νὰ λυθῇ μετ' ἀπολύτου βεβαιότητος εἴτε καταφατικῶς εἴτ' ἀποφατικῶς.

Ἐσχάτως ἐδημοσιεύθησαν ἐνδιαφέρουσαι παρατηρήσεις, αἵτινες φαίνονται ἀποδεικνύουσαι, ὅτι ὁ ὑπνωτισμὸς δύναται νὰ βυθίσῃ τὴν γυναῖκα εἰς νάρκην καὶ ἀναισθησίαν, ὥστε νὰ μὴ δύνῃται ν' ἀντιστῇ καὶ νὰ ὑποστῇ οὕτω τὸν βιασμόν.

Ἐρρήθη ἤδη ὅτι ὁ βιασμὸς ἢ ἄλλαι ἀσελγεῖς πράξεις ἐτελέσθησαν ἐν ἀναισθησίᾳ. Δυνατὸν ὅμως ὁ τοιοῦτος ὕπνος νὰ προκαλέσῃ παρὰ τῇ γυναικί ἡδυπαθεῖς αἰσθήσεις, ὧν τηρεῖ τὴν ἀνάμνησιν ἀφυπνιζομένη. Δύναται τότε ἡ πάσχουσα καλῇ τῇ πίστει νὰ κατηγορήσῃ τοῦ ἱατροῦ ὡς ἀσελγήσαντος ἐπ' αὐτῆς. Σπουδαιότατον λοιπὸν τυγχάνει, ἵνα ὁ ἱατρὸς μὴ ἐνεργῇ τὴν ἀναισθησίαν, ἂν μὴ παρευρίσκῃται καὶ ἕτερος συναδελφος. Ἀλλως δὲ ἡ ἀναισθησία αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν εἶναι σοβαρὰ πρᾶξις· φρόνιμον κατ' ἀκολουθίαν εἶναι νὰ τελῇται λαμβανομένων πασῶν τῶν ἀναγκαίων προφυλάξεων.

Εον. Γυνή τις δύναται ἀνθισταμένη νὰ βιασθῇ ; — Τὸ ζήτημα τοῦτο δὲν δύναται νὰ λυθῇ ὑπὸ γενικὴν ἔποψιν, δεόν δέ, πλεόν ἢ ἄλλο, νὰ θεωρηθῇ κεχωρισμένως ἐν ἐκάστη περιπτώσει. Ἐκ πολλῶν ἀναμφισβητήτων παρατηρήσεων προκύπτει, ὅτι γυναῖκες ὑπέστησαν τὴν συνουσίαν καίτοι ἐρρωμένως ἀνθίσταντο. Δεόν λοιπόν, ἐν τῇ αὐτῇ περιπτώσει, νὰ ἐξετάσωμεν ἰδίᾳ τὰς δυνάμεις τοῦ τε θύματος καὶ τοῦ κατηγορουμένου· πρέπει ὅμως ἔτι νὰ λάβωμεν ὑπ' ὄψιν τὸ δυνατόν συγκοπῆς, ἀποστερούσης στιγμιαίως τὴν γυναῖκα τῶν πρὸς ἀντίστασιν μέσων. Ὁ Tardieu παρατηρεῖ, ὅτι τὸ ζήτημα τοῦτο κέκτηται μεγάλην ἠθικὴν σημασίαν, περιλαμβάνει δέ, μέχρι τινός, τὴν ἀπίδειξιν τοῦ σκοποῦ καὶ τῆς θελήσεως τῆς γυναικὸς πρὸς ἀντίστασιν· ἀλλὰ, λέγει, ὀφείλει ὁ ἱατροδικαστὴς νὰ μὴ ἐξετάσῃ τὸ ζήτημα ὑπὸ τὴν ἔποψιν ταύτην, ὅπερ οὐδέποτε ἐστὶν ἔργον αὐτοῦ.»

**Σον. Τοῦ βιασμοῦ δύναται νὰ ἐπακολουθήσῃ κύν-
δις ;** — Οὐχὶ πρὸ πολλῶν χρόνων παρεδέχοντο ὅτι ἦν ἀδύνατον ἡ γυνὴ νὰ συλλάβῃ, χωρὶς νὰ αἰσθανθῇ τὴν ἡδονικὴν συγκίνησιν τῆς συνουσίας. Ἡ ἐπὶ βιασμῷ λοιπὸν κατηγορία θ' ἀπερρίπτετο, ἂν τῇ συνουσίᾳ ἐπηκολούθει κύησις καὶ ἂν ὁ κατηγορούμενος ἰσχυρίζετο, πρὸς ὑπεράσπισιν αὐτοῦ, ὅτι ἡ συνουσία ἐγένετο τῇ ἀμοιβαίᾳ συναντίσει. Ἡ

ἐπιστήμη ὁμῶς κατέρριψε τὰς προλήψεις ταύτας, καὶ εἶναι νῦν ἄνευ ἀντιρρήσεως παραδεξιγμένον, ὅτι ἡ γυνὴ δύναται νὰ συλλάβῃ, οὐ μόνον μετὰ συνουσίαν τελεσθεῖσαν ἄνευ τῆς συγκαταθέσεως αὐτῆς, ἀλλὰ καὶ μετὰ συνουσίαν, καθ' ἣν ἡ εἰσαγωγή τοῦ πέους δὲν ᾔην τελεία (1).

Ζον. Τὰ γεννητικὰ ὄργανα τοῦ κατηγορουμένου εἰδὼν ἀνάλογα πρὸς τὰ τοῦ θύματος ; — Καλούμενοι νὰ γνωμοδοτήσωμεν ἂν ἡ συνουσία ᾔην τελεία, ὁφείλομεν κατὰ πρῶτον νὰ ἐξετάσωμεν ἂν δὲν ὑπάρχῃ δυσανάλογία τῶν γεννητικῶν ὀργάνων τοῦ κατηγορουμένου πρὸς τὰ τοῦ θύματος, πρὸ πάντων δὲ ἂν πρόκειται περὶ παιδίσκης (Casper). Καὶ ἀληθῶς, μόνον ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει δύναται τις νὰ ἐπιληφθῇ σοβαρῶς τοῦ ζητήματος τούτου· διότι, ἂν ἡ κατηγορία γίνηται ὑπὸ ἐνηλίκου γυναικός, ἡ ὑπεράσπισις τοῦ κατηγορουμένου, ἡ στηριζομένη ἐπὶ τοῦ λίαν μεγάλου ἢ λίαν σμικροῦ ὄγκου τοῦ πέους αὐτοῦ, δὲν θὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν. Διὰ τίνων ἄλλως τε μέσων δύναται τις νὰ ὀρίσῃ τὰς ἀκριβεῖς διαστάσεις οὐ μόνον τοῦ πέους, ἀλλὰ καὶ αὐτῶν τῶν γεννητικῶν ὀργάνων τῆς γυναικός ; Τὸ γεγονός τοῦ Zacchias, καυχωμένου ὅτι ἠδυνήθη ν' ἀθωώσῃ ἄταμον, οὐτινος τὸ μικρὸν καὶ ἰσχνὸν πέος δὲν ᾔην ἀνάλογον πρὸς τὰ γεννητικὰ ὄργανα τῆς κατηγορούσης αὐτοῦ γυναικός, δέον νὰ μὴ λογισθῇ νῦν μεταξὺ τῶν ἐπιστημονικῶν παρατηρήσεων.

*Ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὸν βιασμόν παρὰ τοῖς μικροῖς κορασίοις, ἄλλοιεν εἶναι τὸ ζήτημα. Εἶδομεν ὅτι παρ' αὐτοῖς ἡ διάταξις τῶν ὀστέων τῆς πυέλου δὲν ἐπιτρέπει τὴν ὀλοσχερῇ εἰσαγωγῇ τοῦ πέους· κατωτέρω ἡλικίας τινός, ἥς τὸ ἔσχατον ὄριον δύναται νὰ ὀρισθῇ εἰς τὸ ἕκτον ἢ τὸ ἑβδόμον ἔτος.

Ηον. *Ὁ κατηγορούμενος φέρει σωματικὴν τινα βλάβην κωλύουσαν αὐτὸν ἀπὸ τῆς συνουσίας ; — Πολλάκις οἱ κατηγορούμενοι ἐπικαλοῦνται, πρὸς ὑπεράσπισιν αὐτῶν, τὴν ὑπαρξίν σωματικῆς βλάβης, καθιστώσης αὐτοὺς φυσικῶς ἀνικάνους εἰς συνουσίαν. Ὡς παρατηρεῖ ὁ Tardieu ἀδὲν πρόκειται νὰ ἐξετάσωμεν τὸ κατὰ τὸ

(1) Ἡ συνουσία ἐγένετο ἐν ἄναισθησίᾳ ἐπὶ τῷ σκοπῷ νὰ προκαλέσῃ κύησιν εἰς περιπτώσεις, καθ' ἃς σπασμὸς τοῦ κόλπου καθίστα ἀδύνατον τὴν συνουσίαν (De vaginisme These de Paris 1878).

μᾶλλον ἢ ἦττον πραγματικόν καί εὐκόλον κανονικῆς συνουσίας, ἀλλ' εἰς πολλές περιστάσεις, τὸ δυνατόν μόνον ἐπιψεύσεων καὶ ἄλλων ἀσελγῶν πράξεων, ἅς οὐδ' ἡ μᾶλλον ἐκπεφρασμένη ἀνικανότης δύναται νὰ ἐμποδίσῃ. Εἶδομεν πολλές κατηγορίας ἐπὶ προσβολῇ τῆς αἰδοῦς, ἀφορώσας εἰς γέροντας σχεδὸν ὁγδοηκοντούτεις καὶ τινὰς μάλιστα διατελοῦντας ἐν τῇ μᾶλλον προκεχωρημένῃ γήρατι.».

Οὐχ ἦττον, ὁ ἱατροδικαστὴς θὰ ἐξετάσῃ τὸν τοιοῦτα ἐπικαλούμενον κατηγορούμενον καὶ θὰ βεβαιώσῃ, ἂν ἀληθῶς φέρῃ βλάβην τινὰ καὶ ἂν ἡ ἰσχὺς αὐτοῦ καὶ ἡ σωματικὴ διάπλασις ὥσιν ἀνάλογοι πρὸς τὴν φύσιν τοῦ ἀποδιδόμενου αὐτῷ ἐγκλήματος.

Θυν. Ποίας φύσεως εἶδιν αἱ κηλίδες αἱ εὐρεθεῖσαι ἐπὶ τῶν ἐνδυμάτων τοῦ θύματος καὶ τοῦ κατηγορουμένου;
—Τὸ ζήτημα τοῦτο εἶναι ἐκ τῶν σπουδαιότερων τῆς ἱατροδικαστικῆς, διὰ τῶν γνώσεων δ' ἡμῶν δυνάμεθα νὰ λύσωμεν αὐτὸ μετὰ πολλῆς ἀκριβείας καὶ βεβαιότητος. Τὰ ἐνδύματα, ἅτινα ἔφερον τό τε θῦμα καὶ ὁ κατηγορούμενος κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς πράξεως, δυνατόν νὰ φέρωσι κηλίδας ἐξ αἵματος, σπέρματος, βλέννης κ.τ.τ. Ἐν ἰδίῳ κεφαλαίῳ θέλομεν πραγματευθῇ περὶ τῶν χημικῶν καὶ ἱστολογικῶν χαρακτῆρων, δι' ὧν ἀναγνωρίζονται αἱ διάφοροι αὗται κηλίδες· ἐνταῦθα σημειοῦμεν μόνον ἰδιότητάς τινας χρήσιμους πρὸς προκαταρκτικὴν διάκρισιν, ἅνευ τῆς βοήθειας τοῦ μικροσκοπίου.

Ἐν γένει, εὐκόλως διακρίνονται αἱ ἐξ αἵματος ἢ σπέρματος κηλίδες ἀπὸ τῶν προερχομένων ἐξ ἀκαθαρσίας ἢ κοπράνων. Ὀφείλομεν ὅμως νὰ μὴ ἀρκεσθῶμεν εἰς τὴν ἀπλὴν ταύτην εξέτασιν, διότι, ὡς παρατηρεῖ ὁ Casper, σπανίως ἔχομεν πρὸ ἡμῶν ἐνδύματα καθάρια καὶ συχνάκις ἐναλλασσόμενα, ὡς παρὰ τοῖς εὐποροῦσιν, ἀλλ' ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ρυπαρά, πεπαλαιωμένα καὶ διὰ παντοίων κηλίδων κατὰστικτα.

Ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὰς ἐξ αἵματος κηλίδας, εἶναι πολλάκις εὐκόλον νὰ διακρίνωμεν τὰς προερχομένας ἐκ τραύματος ἢ ἐξ ἐμμήνου καθάρσεως. Αἱ ἐκ τραύματος εἰσὶν ἐν γένει σαφῶς ἀφορισμέναι καὶ ζωηρῶς ἐρυθραὶ, ὅπερ δὲν παρατηρεῖται εἰς τὰς ἐξ αἵματος ἐμμήνου καθάρσεως προερχομένας κηλίδας. Διακρίνονται προσέτι καὶ ἐξ ἱστολογικῶν τινῶν χαρακτῆρων, περὶ ὧν βραδύτερον θέλομεν πραγματευθῇ. Ἀλλ' ἐπαναλαμβάνομεν, εἰς οὐδὲν πρέπει νὰ καταλήγωμεν συμπέρασμα, πρὶν ἢ ἐνεργήσωμεν τὴν χημικὴν καὶ ἱστολογικὴν εξέτασιν.

Ὁ Hoffmann εὐλόγως συνίστησιν, ἐπὶ προσφάτου πράξεως, τὴν μικροσκοπικὴν ἐξέτασιν τοῦ καλύπτοντος τὰ γεννητικὰ ὄργανα ἐπιχρίσματος, ὅπερ προσκολλᾶται ταῖς θριξὶ τῆς ἡθῆς. Ὁ δὲ Brouardel ἐδημοσίευσεν περίπτωσιν, καθ' ἣν ἐκ τινος σπερματικῆς κηλίδος ἐπὶ τοῦ δέρματος εὐρεθείσης ἀνεκαλύφθη τελεσθεῖσα προσβολὴ τῆς αἰδοῦς.

Ιον. Ἡ προσβολὴ τῆς αἰδοῦς ἢ ὁ βιασμός μὴ πως ἔναι καθ' ὑπόκρισιν ; — Τὸ ζήτημα τοῦτο κέκτηται μεγάλην πρακτικὴν σπουδαιότητα, διότι συχνάκις γίνονται ψευδεῖς κατηγορίαι εἴτε πρὸς κερδοσκοπίαν εἴτε καὶ δι' ἐκδίκησιν. Ἐν Ἀγγλίᾳ πρὸ πάντων, ἐνθα οἱ προστατεύοντες τὴν γυναῖκα νόμοι μετὰ τοσαύτης ἐφαρμοζόνται αὐστηρότητος, τὰ τοιαῦτα γεγονότα εἰσὶ συχνότατα. Ὁ ἱατρός Merland ἐδημοσίευσεν περίπτωσιν, καθ' ἣν γυνὴ τις εἰσέγαγεν ἐκουσίως ἄλλότρια σώματα ἐν τῷ κόλπῳ καὶ τῷ ἀπευθυμένῳ, καταγγέλλουσα ἐπὶ τούτῳ δύο ἀδελφούς, οὓς ἡ ἱατροδικαστικὴ ἐξέτασις ἀπήλλαξε τῆς κατηγορίας. Πολλάκις ἐπ' ἴσης κατηγοροῦνται ἱατροὶ ἐπὶ προσβολῇ τῆς αἰδοῦς ὑπὸ προσώπων, παρ' οἷς καλοῦνται ὅπως παράσχωσι τὴν ἑαυτῶν συνδρομήν.

Αἱ περιστάσεις, καθ' ἃς τὸ ζήτημα τοῦτο προβάλλεται, εἰσὶ πολλάκις λίαν περιπεπλεγμέναι, ἀπαιτοῦσαι παρὰ τοῦ ἱατροδικαστοῦ μεγάλην δεξιότητα. Ὁ Tardieu, ὅστις ἐν τῇ πραγματείᾳ αὐτοῦ ἀναφέρει πολλὰς ἐνδιαφερούσας περιπτώσεις, λέγει ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου, ὅτι καλὸν εἶναι νὰ δυσπιστῶμεν εἰς τὴν ἀφήγησιν τῶν μικρῶν κορασίων καὶ τῶν περὶ αὐτά, καὶ νὰ βασιζώμεθα εἰς τὴν ἰδίαν ἡμῶν παρατήρησιν καὶ τὴν ὑλικὴν κατάστασιν τῶν ὀργάνων. Ὅτι δὲ ἡ τοιαύτη μέθοδος εἶναι ἡ φρονιμωτέρα, ἀποδεικνύουσιν αἱ περιπτώσεις ἐκείναι, καθ' ἃς ἡ κατηγορία ἐπὶ βιασμῷ καταπίπτει ἐκ τῆς ἐξετάσεως τῆς ὡς θύματος προβαλλομένης, παρ' ἧς ἡ ἔλλειψις παντὸς ἔχρους βίας καὶ τὰ χαρακτηριστικὰ σημεῖα τῆς ὑφισταμένης παρθενίας ἀποδεικνύουσι προφανῶς τὴν ὑπόκρισιν.

Οἱ Fournier καὶ Brouardel εὐλόγως ἐπιμένουσιν ἐπὶ τὴν συχνότητα τῶν περιπτώσεων, καθ' ἃς γονεῖς ὑποκρίνονται ἐπὶ τῶν τέκνων αὐτῶν προσβολὰς τῆς αἰδοῦς ἐπὶ σκοπῷ ἐκθιάσεως. Ὁ Fournier εἰδὼς εἰς τὸ νοσοκομεῖον τῆς Lourcine κοράσιον, παρ' ᾧ ἡ μήτηρ εἶχε προκαλέσει φλεγμονὴν τοῦ αἰδοίου τρίβουσα διὰ ψήκτρας τὰ γεννητικὰ ὄργανα, καταγγόρει ὅτι εἶτα ἐπὶ προσβολῇ τῆς αἰδοῦς ἐντὶ τοῦ ἀνδρός.

Τὰς τοιαύτας περιπτώσεις ἔχων ὑπ' ὄψιν ὁ ἱατρός ὀφείλει νὰ ᾗ ἐπιφυλακτικὸς λίαν.

ΙΑον. Ἡ παρὰ φύσιν ἀσελγεία ἐγένετο δίς; —Τὸ ζήτημα τοῦτο προβάλλεται ὁσάκις ἂν ἡ πράξις τελεῖται ἐπὶ γυναικῶν ἢ παιδίων, μὴ ἔτι μολυνθέντων ὑπὸ τῆς παιδεραστικῆς διαφθορᾶς. Εἰς τοιαύτας περιπτώσεις εὐκόλως ὁ ἱατρός θὰ βεβαιώσῃ τὰς ὑπὸ τῆς παρὰ φύσιν ἀσελγείας προκληθείσας βλάβας, εἴτε διὰ τῆς ἐξετάσεως τοῦ ἀπευθυμένου, εἴτε διὰ τῆς ἀναζητήσεως τῶν σημείων πάλης ἢ ἀντιστάσεως. Ἄν τὸ ἔγκλημα προσφάτως ἐτελέσθῃ, εὐρίσκονται φλεγμονὴ καὶ πόνος κατὰ τὸ ἀπευθυμένον, ἐνίοτε δὲ καὶ ἐκδορά! καὶ ρῆξις τοῦ σφιγκτήρος. Τὰ σημεῖα ταῦτα ἐξαφανίζονται, ἐν γένει, μετ' ὀλίγας ἡμέρας, μεθ' ἃς δυσκόλως φαίνεται τι ἄξιον λόγου. Ἡ ἐξέτασις τοῦ κατηγορουμένου ἔσται ἀναγκαία, εἴτε διὰ τὴν παραβολὴν τοῦ ὄγκου τοῦ πέους αὐτοῦ πρὸς τὰς εἰς τὸ θῦμα περατρουμένης βλάβας, εἴτε διὰ τὴν ἔρευναν τῆς καθ' ἑξίν ἐνεργητικῆς ἢ παθητικῆς παιδεραστίας.

ΙΒον. Ὁ κατηγορούμενος φέρει ἰχνη ἔξεων παιδεραστίας; —Πρὸς λύσιν τοῦ ζητήματος τούτου πρέπει νὰ ἐξετάσωμεν ἂν τὸ ἄτομον φέρῃ τὰ ἀνωτέρω περιγραφέντα σημεῖα. Ἄν ταῦτα ὡς χαρακτηριστικὰ καὶ πολυάριθμα, ὥστε νὰ ἐπιτρέπωσι τὴν βεβαιότητα, δὲν θὰ διστάσωμεν ν' ἀπαντήσωμεν καταφατικῶς. Ἄν ὅμως ἔλλειπωσιν, ἢ ἂν δὲν ᾖσαι σαφῶς ἐκπεφρασμένα, ὥστε ν' ἀποκτήσωμεν πεποίθησιν, θ' ἀρκεσθῶμεν νὰ σημειώσωμεν τὴν ἔλλειψιν τῶν φυσικῶν χαρακτήρων τῆς παιδεραστίας· θέλομεν ὅμως παρατηρήσει, ὅτι αὕτη δύναται νὰ ὑπάρχῃ καὶ ἄνευ φυσικῶν σημείων καταφανῶν. Θ' ἀποφύγωμεν τοιοῦτο τρόπον τὰς ἐκ τῆς ἀρνητικῆς ἀπαντήσεως δυναμένας νὰ προκύψωσιν αἰτιάσεις, ἂν τὸ ἄτομον συνελήφθῃ ἐπ' αὐτοφώρῳ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΖΩΗΣ ΠΡΟΣΒΟΛΩΝ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Εἰς τελειοτέραν κατανόησιν ἐκάστου ἀδικήματος μεγάλως συντελεῖ, ὡς γνωστόν, ἡ ἱστορικὴ αὐτοῦ προεξέτασις· τούτου δ' ἔνεκεν ἀναγκαῖον ἐστὶ καὶ ἐν προκειμένῳ, πρὶν ἢ ἐπιληφθῶμεν ἐν λεπτομερείᾳ τῆς ἐρεύνης τῶν κατὰ τὴν πρᾶξιν συντρεχουσῶν περιστάσεων, ν' ἀνατρέξωμεν εἰς τὴν ποινικὴν τῶν Ῥωμαίων νομοθεσίαν.

Κατὰ τὰς ἐν τῷ ἀρχαιοτέρῳ αὐτῶν δικαίῳ ἐπικρατούσας ἀρχάς, τῆς ἀνθρωποκτονίας τὸ ἐγκλημα ἐλογίζετο γενικῶς ὡς πρᾶξις τὴν πολιτείαν αὐτὴν προσβάλλουσα διὰ τῆς στερήσεως ἐνὸς τῶν πολιτῶν, καὶ τούτου ἔνεκεν ἐδιώκετο ὡς *Perduellio*· βραδύτερον δὲ ὡς *homicidium* μὲν ἔθεωρεῖτο ὁ φόνος πολίτου ἐλευθέρου (*liberis*), ὡς ζημία δὲ ὑλικὴ ἢ τοῦ δούλου (*servis*) ἀνθρωποκτονία, ἥτοι ὡς ἀδικήμα καθαρῶς *privatum*, καθ' ὃ ὁ κανονισμὸς τῆς ζημίας ἐγίνετο οὐχὶ ἐν σχέσει πρὸς τὴν δολίαν ἢ μὴ τοῦ ἐνεργήσαντος προαίρεσιν, ἀλλὰ πρὸς τὸ ἐπελθὼν μόνον ἀποτέλεσμα, καὶ κατὰ τὸ ὅποιον δικαίωμα προσφυγῆς εἰς τὰ δικαστήρια εἶχον κυρίως μόνον ἐὰν ἐπῆλθε θάνατος· ἐξ οὗ ἔπεται ὅτι διπλὴν πάντοτε παρουσίαζεν ἡ πρᾶξις μορφήν, τὴν τῆς ἀποζημιώσεως καὶ τὴν τῆς ἐγκληματικότητος. Καὶ ἡ μὲν πρώτη ἐστηρίζετο ἐπὶ τοῦ Ἀκουιλίου Νόμου, ἡ δὲ δευτέρα ἐπὶ τῆς *Lex Cornelia de sicariis ei beneficiis* (Δ. 48. 7) καὶ τῆς *Lex Pompeja de parricidiis* (Δ. 48. 8.) Κατὰ τὸν Ἀκουίλιον, ὁ μὲν φόνος δούλου ἐδιώκετο οὐχὶ ὡς ἀδικήμα αὐτοτελές, ἀλλ' ὡς *damnum injuria datum*, καὶ ὑπέκειτο τῇ πληρωμῇ πολιτικῆς ἀποζημιώσεως, ἐνῷ τοῦναντίον ὁ Κορνήλιος καὶ ὁ Πομπήιος ἐξήταζον τὸν φόνον ἐλευθέρου ὑπὸ

τὴν ἔποψιν τοῦ τε ἀποτελέσματος καὶ τῆς δολίας προαιρέσεως, ὅπερ συνάγεται ἐκ τῆς ρήτρας «*in lege Cornelia dolus pro facto accipitur*» (N. 7.)· ὑπὸ τοιαύτην δ' ἔποψιν διεμορφώθη ἡ ἀνθρωποκτονία (*homicidium*) ὡς πρᾶξις ἰδίᾳ καὶ αὐτοτελὴς, ἔχουσα ὅμως πάντοτε ὡς ἀντικείμενον τὸν φόνον πολίτου ἐλευθέρου.

Τὴν δολίαν ἐπ' ἴσης προαίρεσιν ἔχοντες ὑπ' ὅψιν οἱ Ῥωμαῖοι, ἐταύτιζον αὐτὴν πρὸς τὸ διωκόμενον ἀποτέλεσμα, καὶ συνέχεον ἐπομένως τὴν ἀπόπειραν πρὸς τὸ τετελεσμένον ἀδίκημα, τιμωροῦντες ὁμοίως ἀμφοτέρους καὶ ἐξομοιοῦντες τὸν αὐτουργὸν πρὸς τὸν συνεργόν· ἡ δολία ὅμως προαίρεσις ρητῶς διεστέλλετο τῆς γνώσεως ἐν τισι περιπτώσεσιν, ὡς λ.χ. ἐπὶ μοιχείας, ληστείας, κλπ., καθ' ἃς ὁ αὐτουργὸς ἐλογίζετο μὲν ὡς ἐνεργήσας μετὰ γνώσεως, οὐχὶ ὅμως καὶ ἐκ προθέσεως.

Ὁ Κορνήλιος Νόμος (ὅστις ὑπέστη μὲν κατὰ διαφόρους ἐποχὰς τροποποιήσεις τινάς, πλὴν πάντοτε ἔμεινεν ἐν συνόλῳ ἰσχύων) κατὰ μὲν τῶν ἐλευθέρων ἔτασεν ἀειφυγίαν, κατὰ δὲ τῶν δούλων τὴν ποινὴν τοῦ θανάτου· ἐπὶ τῆς δικτατορίας δὲ τοῦ Καίσαρος κατὰ τροποποιήσιν προτετίθη καὶ δήμευσις τοῦ ἡμίσεος τῆς περιουσίας τοῦ κηρυχθέντος ἐνόχου.

Ὡστε γενικῶς δύναται τις εἰπεῖν ὅτι κατὰ τὸ P. Δ' καιὸν ἡ ἐκ προθέσεως προσβολὴ τοῦ σώματος ἐτιμωρεῖτο ὅτε μὲν ὡς ὕβρις (*injuria*), ὅτε δὲ ὡς βία (*Crimen vis* Παραβλ. N. 13. πρ. 5. 6. 7. *ad legem Aquilianam*, καὶ 10 § 1 *ad legem Juliam de vi publica*).

Ἐν τῷ κεφαλαίῳ τούτῳ, καὶ πρὶν ἢ ἐπιληφθῶμεν τῆς μελέτης τοῦ κυρίου θέματος, θέλομεν κατὰ πρῶτον μελετήσαι τὰ σημεῖα τὰ δηλοῦντα τὸν πραγματικὸν θάνατον καὶ τὴν ἐποχὴν, καθ' ἣν ἐπῆλθεν οὗτος. Θέλομεν εἰτα ἐξετάσαι τὰ πρὸς τὴν ἀνθρωποκτονίαν, τὰς αἰτίας καὶ τὰς κακώσεις σχετικὰ ζητήματα, μεθ' ὧν θὰ πραγματευθῶμεν περὶ τῶν διαφόρων εἰδῶν τοῦ θανάτου δι' ἀσφυξίας, πνιγμονῆς, στρεγγαλισμοῦ, ἀπαγχονισμοῦ καὶ καταδύσεως, ἐπ' ἴσης δὲ καὶ περὶ ἀμβλώσεως, παιδοκτονίας κτλ.

ΑΡΘΡΟΝ Α΄

ΠΕΡΙ ΘΑΝΑΤΟΥ

Παρατίθεμεθα τὰ σχετικά Β. Διατάγματα καὶ τὰ ἄρθρα τοῦ ποινικοῦ νόμου τὰ σχετικά πρὸς τὸν ἐνταφιασμόν, τὴν νεκροτομὴν καὶ τὴν ἐξόρυξιν τῶν τάφων.

Α. εν. **Ἐνταφιασμός.** Τὸ περὶ τῶν νεκροταφείων καὶ τοῦ ἐνταφιασμοῦ τῶν νεκρῶν Βασιλικὸν Διάταγμα τῆς 28 Μαρτίου 1834 ὁρίζει τὰ περὶ τῆς κατασκευῆς τῶν νεκροταφείων ἐν γένει, τῶν τάφων καὶ τῆς ταφῆς τῶν νεκρῶν. Τὸ δὲ περὶ νεκροσκοπίας Β. Δ. τῆς 13 Μαΐου 1835 ὁρίζει λεπτομερῶς τὰ περὶ τῶν νεκροσκόπων καὶ τῶν καθελόντων αὐτῶν, πρὸς ἀποφυγὴν τῶν ἀπερισκέπτων ἐνταφιασμῶν τῶν νεκροφανῶν. Τὸ ἄρθρον 7 τοῦ Διατάγματος τούτου ἔχει ὡς ἐξῆς :

« Ἐλθὼν δὲ παρὰ τὸν κείμενον ὁ νεκροσκόπος ἔχει νὰ διαλύσῃ τὰ ἀκόλουθα ζητήματα — Α' Ὁ θάνατος ὑπάρχει πραγματικῶς, ἢ κατ' ἐπιφάνειαν ; — Β' Συνέβη φυσικῶς ἢ ἀπὸ βίαν ; — Γ' Ὁ ἄνθρωπος ἀπέθανεν ἀπὸ διαδόσιμόν τινα νόσον, ἢ μὲ αὐτὴν ; — Εἰς τὰ παραγγέλματα τοῦ νεκροσκόπου εὐρίσκονται τὰ σημεῖα, ἐξ ὧν βοηθούμενος μέλλει νὰ λύσῃ τὰ ζητήματα ταῦτα. »

Εἰς τὰ παραγγέλματα τοῦ Ἱατροσυνεδρίου πρὸς τοὺς νεκροσκόπους ἐκδοθέντα τὴν 11 Ἰανουαρίου 1835, ἀναφέρονται τὰ σημεῖα, ἅτινα ὀφείλει ν' ἀναζητήσῃ ὁ νεκροσκόπος, ὅπως βεβαιώσῃ τὸν θάνατον, ὡς καὶ τὰ μέσα, ὧν τινων δέον νὰ ποιῇται χρῆσιν ἐν περιπτώσει νεκροφανείας.

Β. εν. **Νεκροτομὴ καὶ ἐξόρυξις τάφου. Ποινικὸς νόμος :**

Ἀρθο. 645.—Μὲ κρίτησιν τὸ πολὺ ἐξ ἐβδομάδων ἢ μὲ πρόστιμον εἴκοσι μέχρι τριακесίων δραχμῶν τιμωρεῖται ὅστις ὑφαίρει, κακοποιεῖ πτώματα, ἢ ἄλλως καταχρᾶται αὐτῶν πρὸς ἀθεμίτους σκοποὺς ὅστις χωρὶς νὰ πράξῃ κλοπὴν, ἀνερῶνται τάφους ἄνευ δικαίωματος Π. Ν. 372, 2. 573.

Ἀρθο. 646.—Μὲ κρίτησιν τὸ πολὺ δύο ἐβδομάδων καὶ μὲ πρόστιμον τιμωρεῖται ὅστις ἀποσκευάζει αὐτὸς ἢ δι' ἄλλου κρυφίως νεκρὸν πτώμα τέρατος, ἢ ἁώρου μὲν, ἀλλ' ἤδη μορφωμένου γένους ὅστις ἐνταφιάζει ἢ ἀνατέμνει μόνος ἢ δι' ἄλλου νεκρὸν, χωρὶς τῆς διατεταγμένης νεκροψίας, ἢ ἄνευ ἀδείας τῆς ἀρχῆς, ἢ πρὸ τοῦ διωρισμένου χρόνου Π. Ν. 573, 647, 648.

*Αρθρ. 647. — Εἰ, κράτῃσι δύο μέχρ' ἐκ τριῶν μηνῶν, καὶ εἰς πρόστιμον ἑκατὸν μέχρι διακοσίων δραχμῶν κατοδικάζεται ὅστις, χωρὶς νὰ εἰδοποιήσῃ, τὴν ἀρχήν, ἀποσκευάζει μόνος ἢ δι' ἄλλου, ἢ ἀποκρύπτει κατ' ἄλλον τρόπον νεκρόν, φέροντα ἰχνη βίας βλάβης, φαρμακείας, ἢ ἄλλης θανάτου. Π. Ν. 618.

*Αρθρ. 648. — Κράτῃσι τὸ πολὺ δύο ἐβδομάδων καὶ πρόστιμον εἶκοσι μέχρι διακοσίων δραχμῶν ἐπιβάλλεται εἰς ἐκεῖνον ὅστις ἐπὶ τῆς νεκροφίας, ἢ προσερχόμενος εἰς τὴν ἀρχήν, ἀναγγέλλει ἰσφαλμένως τὸν χρόνον τοῦ θανάτου τινὸς καὶ δίδει ἐντεῦθεν ἀφορμὴν εἰς τὸ γένεθ' ἢ ἀνατομὴν ἢ ὁ ἐνταφιασμός τοῦ νεκροῦ τάχιον παρὰ τὸ διατεταγμένον.

*Αρθρ. 649. — Ὅστις εὐσεβέντος τινὸς νεκροφανοῦς, δὲν προσκαλεῖ εἰς βοήθειαν ἱατρὸν ἀνεγχειρῶν ἢ ἄλλον εἰδήσαντα ἢ καλόμενον ἀποποιεῖται τὴν δυνατὴν αὐδρομήν πρὸς τὴν βοήθειαν ταύτην τιμωρεῖται μὲ κατήχησιν ἢ πρόστιμον, εἰς τὴν τελευαίαν δὲ περίπτωσιν δημοσιεύεται καὶ ἡ ποινικὴ ἀπόφασις. Π. Ν. 29.

ΣΗΜΕΙΑ ΤΟΥ ΘΑΝΑΤΟΥ

Οὐδὲν ἄλλο ζήτημα, ὅσον τὸ τοῦ θανάτου, ἀπασχόλησε πλείοτερον τὴν κοινὴν γνώμην. Καίτοι δὲ ἀναγνωρίζομεν τὰς ὑπερβολὰς καὶ τοὺς φαντασιώδεις φόβους, τοὺς ἐκ τούτου προκύπτοντας, φρονεῦμεν οὐχ ἥττον, ὅτι δεόν ὁ ἱατρὸς μετὰ πολλῆς προσοχῆς νὰ μελετήσῃ τὰ σημεῖα τοῦ πραγματικοῦ θανάτου.

Τὰ σημεῖα τοῦ θανάτου διηρέθησαν εἰς βέβαια καὶ ἀβέβαια. Διεκρίθησαν ἐπ' ἴσης εἰς λειτουργικὰ καὶ ὀργανικὰ καὶ τὰ μὲν παρέχονται ἐκ τῆς λήξεως τῶν λειτουργικῶν τῆς ζωῆς, τὰ δὲ ἐκ τῶν τροποποιήσεων τῶν ἐπερχομένων ἐν τοῖς ὀργανοῖς μετὰ θάνατον. Χωρὶς δὲ ν' ἀκολουθῶμεν εἰδικῇ τινι διαίρεσει, θέλομεν διαδοχικῶς περιγράψαι τὰ ἐκ τῆς γενικῆς ὕψεως παρεχόμενα σημεῖα, τὴν ἀπώλειαν τῆς αἰσθητικότητος, τῆς κινήσεως, τῆς μυϊκῆς συστατικότητος, τὴν κατὰπτωσιν τῆς θερμοκρασίας, τὴν ἔλλειψιν τῆς ἀναπνοῆς καὶ τῆς κυκλοφορίας, τὰ ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ παρεχόμενα σημεῖα, καὶ τέλος τὴν πτωματικὴν ἀκαμψίαν καὶ τὴν σήψιν.

Ασν. Πρόσωπον, σχηματισμός, γενικὴ ὄψις. — Τὸ πτωματικὸν πρόσωπον δὲν εἶναι χαρακτηριστικὸν σημεῖον τοῦ θανάτου, καθ' ὅσον δὲν παρατηρεῖται εἰς τοὺς ἀποθνήσκοντας τυχαίως ἢ μετ' ὀξείαν νόσον, παρατηρεῖται δ' ἐνίοτε καὶ ἐν τῇ ζωῇ. Ἐν τούτοις, μεγάλην ἔχουσι σημασίαν ἡ νεκρικὴ ὠχρότης, ἡ κατὰπτωσις τῆς κάτω γνάθου καὶ ἡ διάνοξις τῶν ὀφθαλμῶν καὶ τοῦ σαφούς.

Ἡ ἔκφρασις τοῦ προσώπου εἶναι διάφορος, ἐκφράζουσα εἰς τινὰς περιπτώσεις τὰ συναισθήματα τὰ κατέχοντα τὸν ἄνθρωπον κατὰ τὰς τελευταίας στιγμὰς τῆς ζωῆς. Φρονοῦμεν δ' ὅτι ἡ ἔκφρασις τοῦ προσώπου, σὺν τῷ σχηματισμῷ τοῦ σώματος, δύναται πολλάκις νὰ διαφωτίσῃ τὰς περιστάσεις, καθ' ἃς ἔλαβε χώραν ὁ θάνατος· δὲν θεωροῦμεν ὅμως τὴν τοῦ προσώπου ἔκφρασιν ὡς δυναμένην νὰ παράσχωι σημεῖον ἀληθῶς χρήσιμον διὰ τὴν διάγνωσιν τῆς αὐτοχειρίας ἢ τοῦ φόνου.

Ἐκ τοῦ σχηματισμοῦ δυνάμεθα ἐνίοτε νὰ γνωρίσωμεν τὸ εἶδος τοῦ θανάτου. Προέρχεται δ' οὗτος, συχνότερον, ἐκ τῆς βαρύτητος καὶ τῆς θέσεως, ἣν εἶχε τὸ σῶμα κατὰ τὰς τελευταίας στιγμὰς τῆς ζωῆς. Κατὰ τὸν τέτανον ὅμως καὶ ἄλλας παθήσεις παρατηρεῖται δυσκαμψία τηροῦσα τὸ σῶμα εἰς σχηματισμὸν ἀσύμφωνον πρὸς τοὺς νόμους τῆς βαρύτητος.

Ἡ κάμψις τοῦ ἀντιχειρος, προσερχομένη ἐξ ἐσχάτης μυϊκῆς συστολῆς κατὰ τὴν ἀγωνίαν, ἑλλείπει πολλάκις. Κατὰ τὸν Josat, τὸ σημεῖον τοῦτο ἑλλείπει ἐπτάκις ἐπὶ δέκα περιπτώσεων καὶ ὑπάρχει, κατὰ τὴν αὐτὴν σχεδὸν ἀναλογίαν, πρὶν ἢ ἐπέλθῃ ὁ θάνατος.

Αἱ πτωματικαὶ ὑποστάσεις καὶ αἱ ραβδώσεις εἰσὶν ἐκ τῶν ταχυτέρων καὶ βεβαιωτέρων σημείων τοῦ θανάτου. Τοῦ πτώματος ὄντος κατακεκλιμένου συνηθέστερον ὑπτίου, τὸ αἷμα καταλείπει τὴν ἀνωτέραν μοῖραν τοῦ σώματος καὶ παράγει ἐπὶ τῶν κατωφερῶν μερῶν χροιάς ὑπερύθρους, ἰσχροῦς καὶ ὑπολεύκους, ὑπὸ μορφὴν πλακῶν καὶ ἀκανονίστων ραβδώσεων, ἐξαρτωμένων ἐκ τῆς πίεσεως τῶν ἀντικειμένων, ἐφ' ὧν κεῖται τὸ πτώμα. Ἄν τις τέμῃ τὰς ραβδώσεις ταύτας, βλέπει τὴν ἐπιδερμίδα ἄχρουν, τὸ δὲ ἀγγειακὸν πλέγμα διεσταλμένον ὑπὸ τοῦ ὕγρου αἵματος· ἐνφ. ἂν ἡ χρῶσις τοῦ δέρματος ὀφείλῃται εἰς τὴν ἐν ζωῇ συρροὴν τοῦ αἵματος, ὁ ἴστος τοῦ χορίου εἶναι στικτὸς καὶ ἐννειμμένος ὑπὸ τοῦ ὕγρου τούτου. Τὸ σημεῖον τοῦτο εἶναι σταθερόν, δύναται δὲ νὰ παραχθῇ τέσσαρας ἢ πέντε μετὰ τὸν θάνατον ὥρας. Ὑπάρχουσιν ὅμως ἀξιοσημείωτοι διαφοραὶ, ἀναλόγως τῶν ἀτόμων, ὡς πρὸς τὴν ἔντασιν τοῦ φαινομένου καὶ τὸν χρόνον τῆς παραγωγῆς αὐτοῦ. Τὸ μόνον, ὅπερ δύναται τις ν' ἀντιτάξῃ διὰ τὸ σημεῖον τοῦτο, εἶναι ὅτι δύναται νὰ ἐκδηλωθῇ καὶ κατὰ τὴν ἀγωνίαν.

Βον. Ἡ ἀπώλεια τῆς οἰσθητικότητος δέον νὰ βεβαιωθῇ, ἀλλὰ μετὰ τῶν ἀναγκαίων προφυλάξεων, ἵνα μὴ, ἂν ἐπέλθῃ ἀναβιώσις, ὑπελείφωσι βαρεῖαι τρώσας. Τὸ μᾶλλον δ' ἐν γρήσει μέσα συνίσταται,

ται εἰς ἐντριβάς, ἐκδόρια, βελονονυγμούς, σικύας καὶ ἐγκαύματα. Τὰ μέσα ταῦτα ἐφαρμόζονται, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, ἐπὶ τῆς ἀνωτέρας καὶ προσθίης μοίρας τοῦ θώρακος, τῶν ἄκρων τῶν δακτύλων τῶν τε χερῶν καὶ τῶν ποδῶν, τοῦ πέλματος καὶ τοῦ ἐπιγαστρίου. Οἱ Desgranges (de Lyon) καὶ Josat σημειοῦσι τὴν θηλὴν τοῦ μαστοῦ ὡς ἔδραν τῆς ζωηροτέρας αἰσθητικότητος. Ὁ τελευταῖος δ' οὗτος συγγραφεὺς ἐπετόλμα ἰδιόζουσαν λαβίδα, ἥς τὰ ἄκρα ἔχουσι βελόνας, αἵτινες συμπλέκονται εἰσχωροῦσαι ἐν τῷ μαστιδίῳ. Διὰ τοῦ ὀργάνου τούτου ἐβεβαίωσε ποτε φαινομενικὸν θάνατον καὶ ἀπεκάλυψε τὸ τέχνασμα μαγνητιστοῦ, ὅστις εἶχεν ὑπομείνει πάντα τᾶλλα ἐπώδυνα μέσα.

Τὸ ἔγκαυμα ἀποδεικνύει οὐ μόνον τὴν κατάλυσιν τῆς αἰσθητικότητος, ἀλλὰ καὶ τὴν μὴ παραγωγὴν ἀλλοιωσέων τινων, οἷον τῆς ὀρρώδους φλυκταίνης καὶ τῆς φλεγμονώδους ἄλλω, τῶν παρατηρουμένων ἐπὶ τῶν ζώντων ἰστών. Διὰ τὸ ἔγκαυμα ποιοῦνται χρῆσιν ζέοντος ὕδατος, πεπυρακτωμένου σιδήρου, φλογὸς στεατοκηρίου, ἀναλελυμένου κηροῦ. Οὐδέποτε παρατηροῦνται ἐπὶ τοῦ πτώματος ἡ ὀρρώδης φλύκταινα καὶ ἡ ἐρυθρὰ χρώσις. Τὸ σημεῖον τοῦτο ἔχει μεγάλην ἀξίαν, δύναται δὲ νὰ προκύψῃ ἀμέσως ἢ στιγμᾷ τινος μετὰ τὸν θάνατον.

Γον. Ἀπώλεια τῆς κινήσεως καὶ συσταλτικότητος τῶν μυῶν. — «Οἱ μύες εἰσὶν ὄργανα διατηροῦντα ἐπὶ μακρὸν χρόνον τὰς ζωϊκὰς αὐτῶν ιδιότητας, λέγει ὁ Tourdes· οὕτω δὲ παρέχουσιν, ὅταν αὐταὶ ἐκλείπωσιν, ἐν ἑκ τῶν βεβαιωτέρων σημείων τοῦ θανάτου. Οἱ Nysten καὶ Hallé διὰ πειραμάτων ὥρισαν τὴν διάρκειαν τῆς περιόδου, καθ' ἣν οἱ μύες διατηροῦσι τὴν συσταλτικότητά αὐτῶν· εὔρον δὲ ὡς μίσητον ὅρον ἑπτὰ μέχρις ὀκτὼ ὥρων διὰ τοὺς μύς τῆς ζωϊκῆς ζωῆς. Ἡ συσταλτικότης δ' ἐκλείπει ταχύτερον εἰς τοὺς μύς τῆς ὀργανικῆς ζωῆς. Ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ γαλθανισμοῦ διὰ τὴν βεβαίωσιν τοῦ θανάτου τελεῖται διὰ πολλῶν καὶ ποικίλων ὀργάνων· ἐν γένει ὅμως ποιοῦνται χρῆσιν ἐπαγωγικῶν μηχανημάτων, ἅτινα εἰσὶ τὰ μᾶλλον ἐν χρήσει καὶ εὐμετακόμιστα. Ἡ ἔλλειψις πάσης μυϊκῆς συσταλτικότητος ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν ἡλεκτρικῆς μηχανῆς ἐπαγωγικῆς, ἱκανῆς νὰ παραγάγῃ σπινθήρας ἐνὸς μέχρι δύο ὑποχιλιομέτρων ἢ ἐνὸς μέχρι δύο ὑφεκατομέτρων, ἀναλόγως τοῦ μηχανήματος οὗτινος ποιεῖται τις χρῆσιν, δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς βέβαιον σημεῖον θανάτου». (Tourdes)

Δον. Ἡ κατάπτωσις τῆς θερμοκρασίας, θεωρουμένη ἄλλοτε ὡς ἀμφίβολον σημεῖον, ἐκτίησται ἄξιαν, ἂν ᾗ αἱ θερμομετρικαὶ ἔρευναι τελοῦνται μετ' ἀκριθείας. Πρέπει κατὰ πρῶτον νὰ ὀρίσωμεν τὸν ἀναγκαῖον χρόνον πρὸς τὴν ψῦξιν τοῦ σώματος καὶ τὴν ἐξίσωσιν τῆς θερμοκρασίας αὐτοῦ πρὸς τὴν τοῦ ἐξωτερικοῦ ἀέρος. Ὁ χρόνος οὗτος εἶναι κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον μακρὸς καὶ διαφέρει ἀναλόγως τοῦ ἔδους τοῦ θανάτου, τῆς πολυσαρκίας, τῆς ἡλικίας, τοῦ περιβάλλοντος. Τὰ πειράματα τῶν Taylor καὶ Wil ἀποδεικνύουσιν ὅτι μετὰ παρέλευσιν δύο ἢ τριῶν ὥρῶν ἡ θερμοκρασία τοῦ πτώματος κατέρχεται μεταξὺ 18 καὶ 34 βαθμῶν, μετὰ τέσσαρας ἕως ἑξ ὥρας μεταξὺ 16 καὶ 30, καὶ μετὰ δώδεκα ὥρας μεταξὺ 13 καὶ 26. Ἡ δ' ἐξίσωσις μετὰ τῆς θερμοκρασίας τοῦ περιβάλλοντος ἀποκαθίσταται εἰς διάστημα δεκαεξέ μέχρις εἰκοσιτεσσάρων ὥρῶν μετὰ θάνατον.

Πρέπει εἴτα νὰ ὀρίσωμεν τὸν βαθμὸν τῆς πρὸς τὴν ζωὴν ἀσυμβίβαστου θερμοκρασίας. Κατὰ τοὺς Sivas καὶ Bouchut δεόν νὰ θεωρήσωμεν τὸν θάνατον ὡς βέβαιον, ὅταν τὸ θερμομέτρον κατέρχεται βαθμὴδὸν εἰς 28 ἢ 27 βαθμοὺς. Εἶναι ὅμως ἀνάγκη νὰ ἐπαναλάβωμεν πολλάκις τὴν θερμομέτησιν ἐν τῇ μασχάλῃ καὶ τῷ ἀπυθυσμένῳ, καὶ νὰ βεβαιώσωμεν τὴν βαθμιαίαν κατὰπτωσιν τῆς θερμοκρασίας, λαμβάνοντες ὑπ' ὄψιν τὴν θερμοκρασίαν τοῦ περιβάλλοντος.

Εον. Ἡ ἔλλειψις τῆς ἀναπνοῆς, βεβαιουμένη διὰ κατόπτρου ἢ στεατοκρίου, τιθεμένου πρὸ τοῦ στόματος, εἶναι λίαν ἀμφίβολον σημεῖον, διότι πολλάκις τὸ κατόπτρον δὲν ἐθελώθη εἰς ἀσφυκτικούς καὶ ὑστερικούς νεκροφανεῖς. Ἡ ἀκίνησις τοῦ θώρακος, δυσκόλως βεβαιουμένη, εἶναι ἐπ' ἴσους ἀμφίβολον σημεῖον. Ἡ ἀκρόασις πορίζει ἀσφαλεστέραν ἀπόδειξιν, δεόν ὅμως νὰ προσέχωμεν, μὴ λησμονοῦντες ὅτι εἰς περιστάσεις, καθ' ἃς ἡ ἀναπνοὴ ἐξασθενεῖ ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε ἀποβαίνει ἀκατάληπτος. Γνωστὸν δ' ὅτι ἡ ἀναπνοὴ ἐκλείπει πρὸ τῆς κυκλοφορίας, ὅτι κατ' ἀκολουθίαν ἀκούονται οἱ καρδιακοὶ ψόφοι καὶ μετὰ τὴν λήξιν τῶν ἀναπνευστικῶν κινήσεων.

Σον. Παῦσις τῆς κυκλοφορίας. — « Ἡ ὀριστικὴ παῦσις τῶν κινήσεων τῆς καρδίας καὶ τῆς κυκλοφορίας, βεβαιουμένη διὰ τῆς ἀκρόασεως, εἶναι σημεῖον τόσῳ βεβαιότερον, ὅσοι συνεπάγεται ἀμέσως τὴν

παῦσιν τῆς ἀναπνοῆς καὶ τῶν λειτουργιῶν τοῦ νευρικοῦ συστήματος, ὅταν αὕτη δὲν προηγήθῃ.

« Ὑπολείπεται νὰ ὀρίσωμεν ἐπὶ πόσον χρόνον ἡ παῦσις τῶν παλμῶν τῆς καρδίας δύναται νὰ ᾖ ἀπλῇ ἀναστολῇ, μετὰ παρέλευσιν πόσου χρόνου ἡ παῦσις τῶν συστολῶν τῆς καρδίας δεόν νὰ θεωρηθῇ, ἄνευ φόβου πλάνης, ὡς ὀριστικῇ. Κατὰ τὰς παρατηρηθείσας ἀγωνίας, τὸ μέγιστον διάλειμμα μεταξὺ τῶν τελευταίων παλμῶν ἦν περίπου ἑπτὰ δευτερολέπτων. Ἡ ἀκαδημαϊκὴ λοιπὸν ἐπιτροπὴ φρονεῖ :

« Ὅτι ἡ παῦσις τῶν παλμῶν τῆς καρδίας, βεβαιουμένη διὰ τῆς ἀκροάσεως ἐπὶ πάντων τῶν σημείων ἔνθα φυσικῶς ἢ τυχαίως δυνατόν οὗτοι ν' ἀκούονται, καὶ ἐφ' ἑκάστου ἐξ αὐτῶν, εἰς διάστημα πέντε πρώτων ἐπειῶν, τουτέστιν εἰς διάστημα χρόνου πεντηκοντάκις μείζον ἐκείνου, ὅπερ παρέσχεν ἡ παρατήρησις τῶν ψόφων τῆς καρδίας εἰς περιπτώσεις ἀγωνίας μέχρι θανάτου, οὐδεμίαν καταλείπει ἀμφιβολίαν περὶ τῆς ὀριστικῆς παύσεως τῶν καρδιακῶν παλμῶν καὶ τῆς πραγματικότητος τοῦ θανάτου (1) ».

Καίτοι παρατηρήσεις τινὲς ἀσθενῶν, ἀνακληθέντων ἐν τῇ ζωῇ μετὰ τὴν ἀναστολὴν τῶν καρδιακῶν παλμῶν, διαρκέσασαν ἡμίσειαν ὥραν καὶ πλέον, ἀντιτάσσονται τῷ συμπεράσματι τούτῳ τῆς Ἀκαδημείας, δύναται τις οὐχ ἥττον νὰ παραδεχθῇ, ὅτι ἡ παῦσις τῶν παλμῶν τῆς καρδίας, βεβαιωθείσα διὰ τῆς ἀκροάσεως, εἶναι ἐν τῶν ἀσφαλεστέρων σημείων τοῦ θανάτου. Ἄν ἡ στιγμιαία διακοπὴ τῆς κυκλοφορίας δὲν ᾖ ναὶ ἐναργῆς ἀπόδειξις τοῦ θανάτου, δύναται τις νὰ ἐπαναλάβῃ τὴν ἀκρόασιν πολλάκις, κατὰ διαλείμματα λεπτῶν τινῶν, ἢ ἀντιληφθῇ τῶν διαλείψεων καὶ πεισθῇ περὶ τῆς πραγματικότητος ἢ μὴ τοῦ θανάτου.

Τὸ ἀβλαβὲς τῶν τρώσεων τῆς καρδίας, γενομένων ἐπὶ ζώων διὰ λεπτοτάτων βελονῶν, ἐνέπνευσε τὴν ἰδέαν τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ βελονογμυῦ πρὸς βεβαίωσιν τῶν κινήσεων τοῦ ὀργάνου τούτου. Ὑπὸ τὸ ὄνομα ἀκιδοπεραστικῇ (akidopeirastique) ὁ Tourdes περιγράφει, κατὰ τὸν Middeldorf, τὴν ἐπομένην μέθοδον: Ἐμπείρομεν λεπτοτάτην βελόνην ἔχουσαν μῆκος δέκα ὑφεκτομέτρων ἐν τῷ μέσῳ τοῦ σημείου, ἔνθα συνήθως ἀντιλαμβάνεται τις τῶν παλμῶν τῆς καρδίας, εἰς τὸ πέμπτον μεσοπλεύριον διάστημα, εἰς ἀπόστασιν τριῶν δακτύλων ἀπὸ τοῦ στέρνου καὶ δύο κάτωθεν τοῦ μαστιδίου· ἡ βελὸν ὠθεῖται διὰ περιστρο-

(1) Bulletin de l'Académie de médecine, 1848. Ἐκθεσὶς τοῦ Royer.

φικῆς κινήσεως εἰς τὸ τοίχωμα τῆς ἁριστερᾶς κοιλίας· πέντε δὲ τὸ πλὴν ὑφεικατόμετρα τῆς βελόνης δεόν νὰ εἰσχωρήσωσιν ἐν τοῖς ἰστοῖς· βλέπομεν τότε ἂν ἡ βελὼν κινηταὶ ἀμφιρρόπως ἢ τρομωδῶς ἢ ἂν ἀκινήτῃ.

Ἡ ἐφαρμογὴ περιδέσεων καὶ σικκῶν αἱματηρῶν προϋτάθῃ πρὸς ἀπόδειξιν τῆς παύσεως τῆς τριχοειδοῦς κυκλοφορίας. Ἐφαρμόζοντες περιδέσειν κατὰ τὸ ἀντιβράχιον ἢ δάκτυλόν τινα, βλέπομεν τὸ ἄκρον τοῦ μέλους λαμβάνον χροῖαν ἐρυθράν, κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον ἰοειδῇ, ἂν τὸ ἄτομον ζῇ· ἀφαιροῦντες δὲ τὴν περίδεσιν βλέπομεν ἐξαφανιζομένην τὴν χροῖαν ταύτην. Τὸ τοιαῦτο δὲν λαμβάνει χώραν ἐπὶ πτώματος. Τοῦτ' αὐτὸ συμβαίνει καὶ ἐπὶ τῇ ἐφαρμογῇ αἱματηρᾶς σικκύας· ἢ μὴ ἐκ τῶν ἀγγείων ἐξοδὸς αἵματος δεικνύει τὴν ἔλλειψιν τῆς τριχοειδοῦς κυκλοφορίας, ἄρα τὸν θάνατον. Τὰ δύο ταῦτα σημεῖα κέκτληται μεγάλῃν ἀξίᾳ· δύναται τις ὅμως ν' ἀντιτάξῃ, ὅτι αἱ κινήσεις τῆς καρδίας δυνατόν νὰ ὑπάρχωσι, χωρὶς νὰ ἐπιδρῶσιν ἐπὶ τὴν τριχοειδῇ κυκλοφορίαν.

Ἡ κατάστασις τοῦ αἵματος παρέχει ἐπ' ἴσης ἀξιόλογα σημεῖα. Ἀνεξαρτήτως τῆς πήξεως, τελουμένης τέσσαρας ἕως ἑξ μετὰ τὸν θάνατον ὥρας, δεόν ἐστὶ νὰ λάβωμεν ὑπ' ὄψιν τοὺς ἱστολογικοὺς χαρακτῆρας, περιγραφέντας ὑπὸ τῶν Feltz καὶ Tourdes.

Αἱ ἐπόμεναι τροποποιήσεις τοῦ αἵματος εἰσὶν ἐνδείξεις τῆς πραγματικότητος καὶ τῆς ἐποχῆς τοῦ θανάτου : Αον, ἡ ἐμμονὴ τῶν αἵμοσφαιρίων ἐν στήλῃ καὶ τῆς νομισματοειδοῦς αὐτῶν μορφῆς, διὰ τὰς πρώτας μετὰ τὸν θάνατον ὥρας· Βον, ἡ ἐξαφάνισις τῶν στηλῶν, ἢ παρεμύρφωσις τῶν αἵμοσφαιρίων, ἅτινα ρικνοῦνται, ρυτιδοῦνται καὶ φέρουσιν ἐγκατεσπαρμένους ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας αὐτῶν μικροὺς λευκοὺς ἰνώδεις κόκκους, μετὰ δωδεκάδα ὥρων· Γον, ἡ κατ' ἀκανόνιστα ἀθροίσματα ἐνώσις τῶν αἵμοσφαιρίων τούτων, ἀλλοιωθέντων καὶ μειγμένων μετ' εὐδιακρίτων τινῶν λευκῶν αἵμοσφαιρίων, μετὰ τεσσαρακονταοκτὼ ὥρας καὶ πλέον· Δον, ἡ ἐμφάνισις τῶν βακτηριδίων, ὧν ἡ παρουσία εἶναι φάσις τῆς καταστρεφῆς, διαρκούσης, κατὰ τὸ ἔαρ καὶ τὸ φθινόπωρον, ἀπὸ τῆς πέμπτης μέχρι τῆς δωδεκάτης ἡμέρας· Εον, ἡ διάλυσις τοῦ ὑγροῦ εἰς λεπτὰ κοκκία μετὰ σφαιρίων πιμελῆς καὶ ποικιλομόρφων κρυστάλλων. Κατὰ τὴν προεχωρηκυῖαν ταύτην ἐποχὴν ἡ σύστασις τοῦ αἵματος δὲν ἀναγνωρίζεται.

Ζον. α' Η χαλαρότης πάντων τῶν σφιγκτῆρων, καὶ τοῦ τῆς κόρης συμπεριλαμβανομένου, ἀποτόμως καὶ σχεδὸν ἀκαριαίως ἐπερχομένη, εἶναι παρὰ τῷ ἀνθρώπῳ, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, ἀποτέλεσμα τοῦ θανάτου καὶ οὐχὶ νοσηρᾶς καταστάσεως. Ἐν τούτοις, ἡ χαλαρότης πάντων τῶν σφιγκτῆρων συμβαίνει πολλάκις κατὰ τὴν ἀγωνίαν, ἐγκεφαλικάι δὲ τινες παθήσεις δυνατόν νὰ προκαλέσῃσι, σὺν τῇ χαλαρότητι τῶν σφιγκτῆρων, τὴν διαστολὴν τῆς κόρης· διὰ τοῦτο, ἡ ἐπιτροπὴ φρονεῖ, ὅτι τὸ σημεῖον τοῦτο δὲν κέντηται ἀρκοῦσαν βεβαιότητα. Ταῦτα ἔλεγεν ὁ Royer, ἐν τῇ πρὸς τὴν Ἀκαδημίαν ἐκθέσει αὐτοῦ διὰ τὸ σημεῖον τοῦτο, εἰς ὃ οἱ συγγραφεῖς τοσαύτην ἀπὸδωκαν σημασίαν. Εἶναι ἀληθῶς βέβαιον, ὅτι ἡ διαστολὴ τῶν σφιγκτῆρων δυνατόν νὰ ᾖ ἀποτέλεσμα τῆς συγκοπῆς, τῆς παρατηρηθείσης εἰς ἀσφυκτικούς ἀνακληθέντας εἰς τὴν ζωὴν, καὶ ὅτι τὸ σημεῖον τοῦτο μόνον διὰ τῆς ἐμμονῆς αὐτοῦ ἔχει ἀξίαν.

Βον. Τα ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ παρέρχόμενα σημεῖα (θανатоφθαλμολογία) «εἰσὶ τὰ πλείότερα καὶ τὰ ἀσφαλέστερα, ἀπ' αὐτῆς τῆς στιγμῆς τοῦ θανάτου μέχρις ἐποχῆς προκεχωρημένης τῆς ἀποσυνθέσεως» (Tourdes). Τὰ κυριώτερα τούτων εἰσὶ τὰ ἑξῆς :

α'. Συνίησις καὶ χαλαρότης τοῦ βολβοῦ τοῦ ὀφθαλμοῦ. — Ἡ συνίησις λαμβάνει χώραν ἀμέσως μετὰ τὸν θάνατον ἕνεκα τῆς στάσεως τῆς κυκλοφορίας. Ἡ χαλαρότης ἐπέρχεται ὀλίγῳ βραδύτερον καὶ ὀφείλεται εἰς τὴν ἐξάτρισιν τῶν ὑγρῶν, ἰδίᾳ δὲ τοῦ ὑδατώδους. «Οὐδεμία νόσος, οὐδεμία ἀλλοίωσις ἐν τῷ ἀνθρωπείῳ σώματι συνεπάγεται τοιαύτην μεταβολήν· τὸ σημεῖον τοῦτο εἶναι χαρακτηριστικόν, τολμῶ δ' εἰπεῖν ἀναμφίβολον». Οὕτως ἐξεφράζετο ὁ Louis, θεωρῶν εὐλόγως τὴν μαλάκυνσιν τοῦ ὀφθαλμοῦ ὡς μίαν ἐκ τῶν ἀσφαλεστέρων ἀποδείξεων τοῦ θανάτου.

β'. Ἀναισθησία τοῦ ἐπιπεφυκότος ὑμέμεος καὶ τοῦ κερατοειδοῦς χιτῶνος ἀπώλεια τῆς διαυρείας τοῦ ὀφθαλμοῦ καὶ τῆς διαφανείας τῶν μέσων αὐτοῦ. — Τὸ πρῶτον ἐκ τῶν σημείων τούτων εἶναι σαφὲς ἀπόδειξις τῆς καταλύσεως τῆς αἰσθητικότητος, ὑπάρχει ὅμως κατὰ τὴν ἀναισθησίαν καὶ τὴν ἀτελῆ ἀσφυξίαν. Τὸ δεύτερον ἔχει ἐπ' ἴσης ἀξίαν τινά, δεόν ὅμως νὰ σημειώσωμεν, ὅτι ἡ διαφάνεια τῶν μέσων δύναται νὰ παραταθῇ ἐπὶ δωδεκάδᾳ ὥρων μετὰ τὸν θάνατον.

γ'. Διαστολὴ τῆς κόρης. — Ὁ Bouchut ἐπιμένει πολὺ ἐπὶ τῇ βεβαιότητι

σημεῖον τοῦτο, ὅπερ παράγεται συγχρόνως τῇ χαλαρότητι τῶν λοιπῶν σφιγγτήρων καὶ παρέχει ἄμεσον ἀπόδειξιν. Ἡ διαστολὴ αὕτη σπανίως ἐλλείπει· γνωστὸν ὅμως τυγχάνει, ὅτι δυνατόν ἐπ' ἴσης νὰ παραχθῇ ὑπὸ τῆς εὐθελείας καὶ τινῶν ἐγκεφαλικῶν παθήσεων. Ταῦτα ἔχοντες ὑπ' ὄψιν, ὀυνάμεθα εἰπεῖν ὅτι τὸ σημεῖον τοῦτο εἶναι ἐκ τῶν ἀσφαλεστέρων καὶ ἐκ τῶν εὐκολώτερον ἀμέσως βεβαιουμένων.

δ'. *Ἀκίνησία καὶ παραμόρφωσις τῆς ἱριδος*. — Μίαν ἢ δύο μετὰ τὸν θάνατον ὥρας, ἡ ἱρίς μένει ἀκίνητος καὶ ἀναίσθητος εἰς τὸ φῶς. Ἡ παραμόρφωσις ἄρχεται ἀφ' ἧς στιγμῆς ἡ διαστολὴ ἐλαττωταί, καταφανῆς ὅμως καθίσταται ὅταν παράγῃται ἡ συνίζησις τοῦ ὀφθαλμοῦ. Τὸ τελευταῖον τοῦτο σημεῖον ἔχει πραγματικὴν ἀξίαν, δὲν βεβαιοῦται ὅμως εὐκόλως κατὰ τὰς πρώτας μετὰ θάνατον ὥρας.

ε'. *Μέλαινα κηλὶς τοῦ σκληροῦ*. — Τὸ σημεῖον τοῦτο, ὅπερ ὑπέδειξεν ὁ Sommer, ἐμελέτησε δ' ἐκ νέου ὁ Larcher, ἔχει ἀξίαν τινά. Ὁ σκληρὸς λαμβάνει χροιάν ὑποκίτρινον δύο ἢ τρεῖς μετὰ τὸν θάνατον ὥρας· ἡ χροὶ δ' αὕτη καθίσταται καταφανεστέρα εἰς τι σημεῖον, καὶ μεταβάλλεται εἰς ὑποκύανον ἢ ὑπομέλαιναν κηλῖδα. Ἡ κηλὶς ἀναφαίνεται σχεδὸν πάντοτε πρὸς τὸ ἐξωτερικόν τοῦ ὀφθαλμοῦ μέρος· ἅμα δ' ὡς σχηματισθῇ εἶναι μέλαινα ἔχουσα μορφήν ἐπιμήκη ἢ ὠσειδῆ. Ἐτέρα κηλὶς, ἥττον σαφής, σχηματίζεται εἰτα πρὸς τὸ ἐσωτερικόν μέρος. Βραδυτέρον αἱ δύο κηλῖδες προσεγγίζουσιν ἀλλήλαις καὶ ἀποτελοῦσιν ἐλλειπτικόν τμήμα κύκλου μὲ κατωτέραν κυλίστην. Ὁ Larcher ἀποδίδει τὴν κηλῖδα ταύτην εἰς τὴν πτωματικὴν διαπότισιν.

ς'. *Ἀποχρωματισμὸς τοῦ ἀμφιβληστροειδοῦς*. — Πρῶτος ὁ Bouchut ἐπέστησε τὴν προσοχὴν ἐπὶ τοῦ σημείου τούτου. «Ὁ ὀφθαλμὸς εἶναι τὸ μόνον μέρος, ἐνθα δύναται τις νὰ ἴδῃ ἀρτηρίαν ἀποκεκαλυμμένην καὶ πλήρη αἵματος· ἐκεῖ ἄρα δύναται τις νὰ παρατηρήσῃ τὴν ὑπὸ τοῦ θανάτου προκαλουμένην ἀρτηριακὴν κενότητα.» Καὶ ἀληθῶς, τὸ βέθος τοῦ ὀφθαλμοῦ, ὅπερ ἦν ὑπέριυθρον κατὰ τὴν ζωὴν, ἀποχρωματίζεται αἴφνης, μετὰ δὲ τὸν θάνατον παρατηροῦνται τὰ ἐπόμενα σημεῖα: ἐξάλειψις τῆς θηλῆς τοῦ ὀπτικοῦ νεύρου, πλήρης κενότης τῆς κεντρικῆς ἀρτηρίας τοῦ ὀπτικοῦ νεύρου καὶ τοῦ ἀμφιβληστροειδοῦς, κενότης κατὰ χώρας τῶν φλεβῶν τοῦ ἀμφιβληστροειδοῦς, ὑπόφαιος ἀποχρωματισμὸς τοῦ χοριοειδοῦς.

Θυν. *Πτωματικὴ ἀκαμψία*. — Τὸ σημεῖον τοῦτο εἶναι ἐκ τῶν

βεβαιωτέρων τοῦ θανάτου. Γνωστὸν ἀπὸ τοῦ Zacchias, κατέστη προφανὲς ὑπὸ τοῦ Louis. Ἡ πτωματικὴ ἀκαμψία ἀναφαίνεται καθ' ἣν στιγμὴν λήγει ἡ μυϊκὴ συσταλτικότης, παράγεται δὲ ὑπὸ χημικῆς τροποποιήσεως τῶν μορίων τοῦ μυϊκοῦ συστήματος. Ὁ μῦς καθίσταται ὄξινος τὴν ἀντίδρασιν μετὰ τὸν θάνατον, ὡς μετὰ βιαίους ἀγῶνας· ἴσως δ' αὕτη εἶναι ἡ συνήθης αὐτοῦ ἀντίδρασις, κολαζομένη ὑπὸ τοῦ διαποτιζοντος αὐτὸν ἀλκαλικοῦ ὑγροῦ· ὅταν ἡ κυκλοφορία σταματήσῃ, ἡ ὀξινότης ὑπερισχέι, προκαλοῦσα τὴν πῆξιν τῆς συντονίνης ἢ μυοσίνης, οὐσίας λευκοματουχοῦ πληρούσης τὴν ἴνα. Ἡ πῆξιμος αὕτη ὕλη εἶναι οἶονεϊ ἐν πυκνῇ διαλύσει ἐν τῇ ζῶντι μυϊ, μετὰ τὸν θάνατον δὲ μεταβάλλεται εἰς πῆγματα ἢ θρόμβους. Ὅταν ἐκθλίβῃ τις τὴν οὐσίαν ταύτην ἐκ τοῦ μύος, οὗτος ἀπόλλυσι τὴν ἰδιότητα τῆς ἀκαμψίας. Ὁ μῦς ἀποκαθίσταται μαλακός, ὅταν ἡ μὲν ἀμμωνία κορεννῇ τὸ ὄξύ, ἡ δὲ ἰς ἀποσυντίθεται.

Ἡ πτωματικὴ ἀκαμψία ἄρχεται τρεῖς ἢ τέσσαρας μετὰ τὸν θάνατον ὥρας· καθίσταται δὲ γενικὴ μετὰ εἰκοσιτέσσαρας, μεθ' ὃ ἐλαττοῦται καὶ λήγει μετὰ τριάκοντα καὶ ἑξ ἢ τεσσαράκοντα ὥρας. Ἐπέρχεται ταχύτερον εἰς τοὺς γέροντας καὶ τοὺς ἐξηθρονημένους ὑπὸ τῶν νόσων· βραδύτερον ἀναφαίνεται εἰς τοὺς νέους καὶ εἰς τοὺς βίαιον θάνατον θανόντας, ἰδίᾳ δὲ εἰς τοὺς ἐξ ἀνθράκων ἀσφυκτικούς. Παρατείνεται πολὺ μακρότερον ὅταν ἡ θερμοκρασία ᾖ ξηρὰ καὶ ψυχρά. Δέον δὲ νὰ διακρίνωμεν τὴν πτωματικὴν ἀκαμψίαν ἀπὸ τῆς καταψύξεως. Τὴν κατάστασιν τῶν ἐν καταψύξει ἰστῶν εὐκόλως διακρίνει τις ἀμπτων τὰς ἀρθρώσεις· ἀκούει τότε ἐλαφρὸν ἤχον ἀνάλογον τῷ κριγμῷ τοῦ κασιτέρου, παραγόμενον ἐκ τῆς ρήξεως τῶν μικρῶν κρυστάλλων τῶν περιχομένων ἐν τῇ συνδετικῇ ἰστῷ.

Ιον. — **Σηψις** — Ἡ ἀποσύνθεσις τοῦ σώματος τοῦ ἀνθρώπου εἶναι ἀναμφιβόλως τὸ χαρακτηριστικώτερον σημεῖον τοῦ θανάτου. Ἀναγνωρίζεται δ' ἐκ τῶν ἐπομένων χαρακτήρων : Α' ὑποκύανος, ὑποπράσινος ἢ ὑπόφαις χρώσις τοῦ δέρματος· Β' μαλάκυνσις τῶν ἰστῶν· Γ' πτωματικὴ ὁσμή· Δ' ἀνάπτυξις ἀερίων· Ε' ἐμφάνισις μικροργανισμῶν.

Τῆς σήψεως γιγνομένης ἐν τῷ ἐλευθέρῳ ἀέρι, πρώτη πάντων ἀναφαίνεται ἡ ὑποπράσινος ἢ ὑποκύανος χρώσις κατὰ τὴν κοιλίαν· ἄρχεται δ' ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἐκ τῆς δεξιᾶς λαγονίου χώρας, ἐξαπλοῦται

καθ' ἅπασαν τὴν κοιλίαν, ἐξικνεῖται μέχρι τοῦ θώρακος καὶ καταλαμβάνει ἅπαν τὸ σῶμα. Τῇ πρασίνῃ χρώσει ἔπεται ἐνίοτε ὑπόφαιας, ἀρχομένη ἐπ' ἴσης ἀπὸ τῆς κοιλίας καὶ τῇ αὐτῇ ἀκολουθεῖσα πορεία.

Μετὰ τοῦτο ἄρχεται ἡ μαλάκυνσις τῶν ἰστών καὶ ἡ ἀνάπτυξις τῶν ἀερίων ἐν τοῖς ἀγγείοις, τῷ συνδετικῷ ἰστῷ καὶ ταῖς ὀρρώδεσι κοιλότησι. Τὸ ἀναπτυσσόμενον ἐμφύσημα ἀποδιώκει διὰ τῶν δυσωδῶν ἀερίων τὰς τροφὰς μέχρι τοῦ φάρυγγος. Τοῦτο ἔχει σημασίαν τινά, διότι ἡ παρουσία τῶν τροφῶν ἐν τῷ στομάχῳ δηλοῖ, ὅτι τὸ ἄτομον δὲν ἀπεβίωσε πρὸ πολλοῦ. Ἡ πτωματικὴ ὁσμὴ ἀναπτύσσεται ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον, τὰ κοιλιὰ καὶ τοιχώματα ρήγνυνται καὶ ἐξέρχονται δυσώδεις ὕλαι καὶ ἀέρια. Ἡ σήψις δυνατὸν τότε ν' ἀνασταλῇ, ἂν ἡ ἀτμοσφαιρικὴ θερμοκρασία ᾖ θερμὴ καὶ ξηρά, ὃ δὲ ἀερισμὸς λίαν δραστήριος· ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ὅμως ἡ σήψις προβαίνει, τὰ μαλακὰ μόρια μεταβάλλονται εἰς σήπεδονώδη οὐσίαν, τὰ ὅσα γυμνοῦνται καὶ δὲν υπολείπεται εἰμῇ λιπαρά τις ὕλη, τὸ τελευταῖον τῆς σήψεως προϊόν (Devergie).

Κατὰ ποῖαν ἐποχὴν ἐπέρχονται τὰ καταφανῆ σημεῖα τῆς σήψεως; Κατὰ τὸν Tourdes, ἡ ἀποσύνθεσις ἐκδηλοῦται διὰ καταφανῶν σημείων μετὰ εἰκοσιτέσσαρας ἢ τριακονταεξ ὥρας, ὅτε δηλαδή ἡ πτωματικὴ ἀκαμψία ἐξαφανίζεται. Ἀλλ' ἡ ἐποχὴ αὕτη εἶναι ἀναγκαίως διάφορος, ἀναλόγως τῆς θερμοκρασίας, τῆς ὑγρασίας, τῆς καταστάσεως τοῦ πτώματος καὶ τοῦ εἴδους τοῦ θανάτου.

"Ο,τι μέχρι τοῦδε εἵπομεν ἀναφέρεται προφανῶς εἰς τὴν ἐν τῷ ἐλευθέρῳ ἀέρι σήψιν. Ὄταν βραδύτερον θὰ πραγματευθῶμεν περὶ τοῦ διὰ καταδύσεως θανάτου, θὰ ἐπανέλθωμεν ἐπὶ τὰ χαρακτηρίζοντα τὴν ἐν τῷ ὕδατι σήψιν φαινόμενα.

Ἐν τῷ περὶ παιδοκτονίας ἄρθρῳ θέλωμεν πραγματευθῆ περὶ τῆς σήψεως ἐν τοῖς βόθροις τῶν ἀποπάτων. Τὸ ζήτημα τοῦτο ἐμελετήθη κυρίως ἐπὶ νεογνῶν ὑπὸ τῶν Orfila καὶ Tardieu. Ἰδοὺ δὲ κατὰ τὸν τελευταῖον τοῦτον συγγραφεῖα, ὅποιον εἶναι τὸ ἐξωτερικὸν πτώματος μετὰ διαμονὴν μικρὸν παρατεταμένην ἐν βόθρῳ : α' Ἀναδίδει ὁσμὴν ὅλως ἰδιάζουσαν, οὐχὶ καθαρῶς κοπρανώδη, ἀλλὰ ὀριμεῖαν καὶ διαπεραστικήν. Ἡ χροιά τοῦ δέρματος, ἂν ἡ ἐν τῷ βόθρῳ διαμονὴ διήρκεσεν ὀλίγας μόνον ἡμέρας, εἶναι λευκὴ ὑποπράσινος, οἷονεὶ μολυβδῶδης ὡχρά, βραδύτερον καθίσταται βαθυτέρα, φαῖα ἢ ἀποκλίνουσα πρὸς τὸ ὑπόφαιον πρᾶσινον. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἡ χροὺς αὕτη εἶναι

ὁμοειδῆς καὶ ἐξ ἴσου διαδεδομένη ἐπὶ τῶν διαφόρων τοῦ σώματος μερῶν. Ἡ σῆψις βραδέως καταλαμβάνει τὸ ἐν βόθρῳ ἀποπάτου ἀπορριφθὲν πτώμα· δὲν συνοδεύεται δὲ ὑπὸ ἀφθόνου παραγωγῆς δυσωδῶν αερίων καὶ διὰ τοῦτο ὁ ὄγκος τοῦ σώματος δὲν μεταβάλλεται οὐσιωδῶς. Τὰ μαλακὰ μέρη, μετὰ μακρὰν ἐν τῷ βόθρῳ διαμονήν, ὑφίστανται σαπώνειδῃ ἐκφύλισιν καὶ βαθμηδὸν ἀποσυντίθενται. Τὰ ὁστᾶ καθίστανται φαιά, σχεδὸν μέλανα.

Σῆψις ἐν τῇ γῇ.— Ἡ σῆψις ὑπὸ ὅλως ἄλλοιους χαρακτῆρας ἐκδηλοῦται, ὅταν τὸ σῶμα ἐνεταφιάσθῃ. Τότε δ' εὐκολώτερον καὶ ταχύτερον συντελεῖται, ὅσῳ πλησιέστερον τῇ ἐπιφανείᾳ τοῦ ἐδάφους εἶναι ὁ τάφος, ὅταν τοῦτο ᾖ ἀργιλλῶδες καὶ ὑγρὸν, ἔχον παχεῖαν στιβάδα φυτικῆς γῆς. Εἶναι ἄλλως τε ἀδύνατον νὰ ὀρίσωμεν ἀκριβῶς τὸν ἀναγκαῖον χρόνον πρὸς σῆψιν πτώματος ὑπὸ τὴν γῆν, καθ' ὅσον πολλαὶ καὶ ἑκτακτοὶ, ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὸ ζήτημα τοῦτο, παρατηρήθησαν ποικιλίαι καὶ διαφοραί. Ὁ ἐπόμενος πίναξ δείκνυσι τὴν τάξιν, καθ' ἣν τὸ συχνότερον ἐπέρχονται τὰ φαινόμενα τῆς ἀποσυνθέσεως. Τὰ φαινόμενα ταῦτα διηρέθησαν εἰς πέντε φάσεις ἢ περιόδους· φρονοῦμεν ὅμως, ὅτι εἶναι ἀδύνατον νὰ προσδιορίσωμεν τὴν ἐκάστη τούτων ἀντιστοιχοῦσαν ἐποχὴν.

ΠΙΝΑΞ Α'.—Φαινόμενα τῆς δὴψεως τῶν ἐνταφια

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Α'	ΠΕΡΙΟΔΟΣ Β'
Τὸ πτώμα ἀναδίδει ὀσμὴν δυσώδη.	Τὸ πτώμα καλύπτεται ὑπὸ λιπαρᾶς οὐσίας κιτρίνης, ὑπερύθρου, ἢ ξηροῦ ἐπιχρίσματος ἀναλόγου ξηρανθέντι φλοιῷ τυροῦ.
Οἱ ὀνυχες μαλακύνονται καὶ ὑπεγείρονται.	Οἱ ὀνυχες ἀποπίπτουσιν.
Ἡ ἐπιδερμὶς μαλακύνεται, ἀποσπᾶται, πτύσσεται, παχύνεται, καθίσταται λευκὴ εἰς τοὺς πόδας. Πολλὰκις σχηματίζονται φλύκταιναι πλήρεις ὑποπρασίνου ὀρρώδους ὑγροῦ. Τὸ δερμα εἶναι ὑπέρυθρον, εἶτα δὲ ὑποπράσινον, ὑποκύανον ἢ κίτρινον ρυπαρόν.	Τὸ δερμα καλύπτεται ὑπὸ κοκκίων ψαμμωδῶν ἀποτελουμένων ὑπὸ φωσφορικοῦ ἀνθρακίου. Εὐκόλως ρήγνυται, εἰς τινα δὲ σημεῖα εἶναι ἀποκεκολλημένον ἀποτελοῦν θυλάκιον.
Τὰ μαλακὰ μέρη τοῦ προσώπου συμπίπτουσιν.	Τὰ μαλακὰ μέρη τοῦ προσώπου λεπτύνονται καὶ ἀποσπῶνται.
Ὁ θώραξ τηρεῖ τὴν μορφήν αὐτοῦ.	Αἱ πλευραὶ ἀποχωρίζονται τῶν χόνδρων αὐτῶν. Τὸ στήρνον συμπιέζεται καὶ πλησιάζει πρὸς τὴν σπονδυλικὴν στήλην.
Ἡ κοιλία καθίσταται πρασίνῃ κιτρίνῃ, μαρμαροειδὲς ἢ ὠχρώδης.	Τὰ κοιλιακὰ τοιχώματα λεπτύνονται, συμπίπτουσι καὶ πλησιάζουσι τῇ σπονδυλικῇ στήλῃ.
Τὰ ἄκρα λαμβάνουσι τὴν χροιάν τῆς κοιλίας.	Τὰ ἄκρα παραμορφοῦνται.
Οἱ μύες μαλακύνονται.	Οἱ μύες σαπυνοποιοῦνται, διαβρέχονται ὑπὸ ὀρρώδους αἱματηροῦ ὑγροῦ, παρέχοντος αὐτοῖς πηκτώδη μορφήν.

θόντων πτωμάτων κατὰ Briand—Chaudé.

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Γ'	ΠΕΡΙΟΔΟΣ Δ'	ΠΕΡΙΟΔΟΣ Ε'
Πᾶν ἔχνος ἐπιδερμίδος ἐξέλιπε	Τὰ μαλακὰ μόρια εἰσὶν ἀνεπαρκῆ ὅπως συγκρατήσωσι τὰ ὀστέα.	
Τὸ δέρμα ἐλεπτύνθη. ἔχει χροιάν κιτρίνην ἢ φαίαν καὶ εὐρωτιᾷ	Τὸ δέρμα εἶναι ὑποκιτρινόν, λεπτόν, διάτρητον ὑπὸ σκωλήκων.	Τὸ δέρμα ἐξέλιπε σχεδὸν ἐξ ὁλοκλήρου.
Τὰ μαλακὰ μόρια τοῦ προσώπου κατεστράφησαν	Τὰ ὀστέα τῆς κεφαλῆς εἰσὶ γεγυμνωμένα. Δι' ἐλαχίστης βίας ἡ κεφαλὴ ἀποσπᾶται τοῦ κορμοῦ.	Τὰ ὀστέα τῆς κεφαλῆς εἰσὶν ἐξηθρωμένα.
Τὸ στήρνον καὶ οἱ χόνδροι ἀπασπασήσαν τῶν πλευρῶν.	Τὸ στήρνον ἔχει πίσει ἐν τῷ θώρακι ἢ τῇ κοιλίᾳ, καταλιπὼν πρὸς τὰ πρόσω πλατὺ χάσμα.	Τὸ θωρακικὸν κύτος κατεστράφη, αἱ πλευραὶ ἀπασπασήσαν.
Τὰ ἄκρα εἰσὶ κατὰ μέγα μέρος γεγυμνωμένα τῶν μαλακῶν μορίων.		Ἡ κοιλία δὲν εἶναι εἰμὴ μέλαινα μάζα, ἔχουσα τὴν στίλπνότητα στεατώδους οὐσίας· εἶναι τὸ ὑπόλειμμα τῶν μαλακῶν μορίων.
Οἱ μῦες εἰσὶν ἐλάχιστοι τὸν ὄγκον, ἐνίοτε δὲ εἰσὶ σαπυνοποιημένοι.	Οἱ μῦες μετεβλήθησαν εἰς μάζας κυτταρώδεις, φαῖς ὑπομελαινάς.	Οἱ μῦες, οἱ σύνδεσμοι καὶ οἱ τένοντες ἐξαφανίζονται. Τὰ ὀστέα γυμνά.

ΠΙΝΑΞ Α' . (Συνέχεια) — Φαινόμενα τῆς

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Α'	ΠΕΡΙΟΔΟΣ Β'
Ὁ συνδετικός ἰστός ἀποξηραίνεται πρὸς τὰ πρόσω, καθίσταται ὑγρὸς ἐπὶ τῶν κατωφερῶν μερῶν καὶ περιέχει ὑπερύθρον ὑγρὸν. Ὁ ἐγκέφαλος ἄρχεται μαλακυνόμενος καὶ λαμβάνει χροῖαν ὑπόφαιον. Οἱ πνεύμονες εἰσὶν ἐμφυσηματώδεις καὶ πληροῦσι τὸν θώρακα. Ἡ καρδία, ἡ γλώσσα, ὁ φάρυγξ, ὁ οἰσφάγος μαλακύνονται· καὶ λαμβάνουσι χροῖαν ὑποπράσινον. Ὁ στόμαχος δυνατόν νὰ τηρῇ τὴν φυσικὴν αὐτοῦ χροῖαν ἢ νὰ ᾖναι ὑπερύθρος ἢ ἐρυθρὸς· παρουσιάζει ἐνίοτε κηλίδας φαιᾶς σχιστολιθόχρους. Ὁ ἰστός αὐτοῦ μαλακύνεται, ὁ δὲ ὄγκος διαφέρει ἀναλόγως τῆς ποσότητος τοῦ αἵματος, ὃ περιέχει. Τὰ ἔντερα ὑφίστανται τὰς αὐτὰς οἷας καὶ ὁ στόμαχος ἀλλοιώσεις. Τὸ ἥπαρ καὶ ὁ σπλὴν μαλακύνονται, λαμβάνουσι χροῖαν φαιὴν ἢ ὑποπράσινον. Τὰ γεννητικὰ ὄργανα εἰσὶ μεμαλακυσμένα, τηροῦσιν ὅμως ἔτι τὴν μορφήν αὐτῶν.	Ὁ ὑποδόριος συνδετικός ἰστός σαπυνοποιεῖται· τεμνόμενος ἔχει πορώδη μορφήν. Οἱ χόνδροι καὶ οἱ σύνδεσμοι μαλακύνονται. Ὁ ἐγκέφαλος ἐλαττοῦται τὸν ὄγκον καὶ μαλακύνεται ἐξωτερικῶς· ἡ χροιά αὐτοῦ εἶναι φαῖα ὑποπράσινος. Οἱ πνεύμονες εἰσὶ συμπεπιωκότες καὶ εὐκόλως ρηγνύνται. Ἡ καρδία εἶναι λεπτή καὶ πεπιεσμένη. Τὸ διάφραγμα διατηρεῖται. Ὁ στόμαχος εἶναι μεμαλακυσμένος, καὶ φέρει ἐγκατεσπαρμένους ὑποκύνους κηλίδας. Τὰ ἔντερα εἰσὶν ἡλαττωμένα τὸν ὄγκον καὶ ἀλλήλοις συγκεκολλημένα. Τὸ ἥπαρ παρουσιάζει ψαμμώδη κοιλία φωσφορικοῦ ἀσβεστίου. Τὰ σπαραγγώδη σώματα καὶ τὸ ὄσχεον συμπύπτουσι.

σήμεως τῶν ἐνταφιασθέντων πτωμάτων.

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Γ'	ΠΕΡΙΟΔΟΣ Δ'	ΠΕΡΙΟΔΟΣ Ε'
Ὁ ἐγκέφαλος ἔχει τὴν ὄψιν ἀργίλου. Οἱ πνεύμονες ὁμοιάζουσι δύο μεμβράνας ἐφηρμοσμένας κατὰ μῆκος τῆς σπονδυλικῆς στήλης. Ὁ στόμαχος δὲν εἶναι εἰμὴ μικρὸς κύλινδρος φέρων κοιλότητα. Τὰ ἔντερα ὑφίστανται τὴν αὐτήν, οἷαν καὶ ὁ στόμαχος ἀποσύνθεσιν. Τὸ ἥπαρ δὲν εἶναι εἰμὴ πεπιεσμένη μᾶζα πάχους δύο ὑφεκατοστομ. Τὸ ὄσχεον καὶ τὸ πέος εἰσὶν ἀπεξηραμμένα.	Ὁ συνδετικὸς ἱστὸς σαπυνοποιεῖται ἐκεῖ, ἔνθα περιεῖχε πιμελήν ἀλαχοῦ ἐξηφανίσθη. Ὁ ἐγκέφαλος, ἀργιλώδης τὴν ὄψιν, δὲν ἔχει εἰμὴ τὸ δωδέκατον τοῦ ὅγκου αὐτοῦ. Οἱ πνεύμονες δὲν ἀναγνωρίζονται. Ὁ στόμαχος δὲν εἶναι εἰμὴ ἀγνώριστος πτυχώδης μᾶζα. Εἰς τὴν θέσιν τῶν γεννητικῶν ὀργάνων εὐρίσκεται μᾶζα γλοιώδης καὶ ὑπομέλαινα.	Ὁ ἐγκέφαλος εἶναι ἐκ τῶν ὀργάνων ἐκείνων, ὧν τὰ ἔχνη ἐπὶ μακρὸν διατηροῦνται. Δὲν διακρίνονται πλέον ὁ στόμαχος, τὰ ἔντερα, τὸ ἥπαρ καὶ ὁ σπλήν. Τὰ γεννητικὰ ὄργανα μετεβλήθησαν εἰς ὑπομέλαιναν μᾶζαν, ἐφ' ἧς εἰσὶν αἱ τρίχες, ἀλλ' ἄνευ ἐνδείξεως τοῦ φύλου.

ΑΡΘΡΟΝ Β'.

ΠΕΡΙ ΑΝΘΡΩΠΟΚΤΟΝΙΑΣ, ΑΪΚΙΩΝ ΚΑΙ
ΚΑΚΩΣΕΩΝ

Ἀνθρωποκτονία ἐν γένει — Ἀρθρ. 287. — Διὰ τὰ νομίζεαι καιρίῃ (θανατηφόρος) βλάβη τις ἢ πληγὴ, δὲν ἀπαιτεῖται ἄλλο τι παρὰ τὴν βεβαιότητά, ὅτι αὕτη παρήγαγεν ὡς ἐνεργὸς αἰτία τὸν θάνατον τοῦ βλαφθέντος ἢ πληγωθέντος. Ὅθεν εἰς τὴν περὶ καιρίας βλάβης ἢ πληγῆς δικαστικὴν κρίσιν, δὲν παρατηρεῖται ἐὰν αὕτη εἰς ἄλλας περιπτώσεις μὲ τὴν βοήθειαν τῆς τέχνης λάθῃ ἢ ὄχι, ἐὰν τὸ θανατηφόρον ἀποτελεσματὸν ἡδύνατο νὰ ἐμποδισθῇ εἰς τὴν προκειμένην περίπτωσιν δι' ἐγκαίρου καὶ καταλλήλου βοήθειας τῆς τέχνης· ἐὰν ἡ βλάβη ἢ ἡ πληγὴ ἐπέφερε τὸν θάνατον ἀμέσως, ἢ δι' ἄλλων μὲν, ἀλλ' ἐξ αὐτῆς τεθέντων εἰς ἐνέργειαν ἐμμέσων αἰτίων· ἐὰν τέλος πάντων αὕτη ᾖ ἐν γένει θανατηφόρος, ἢ παρήγαγε τὸν θάνατον μόνον διὰ τὴν ἰδιόζουσαν σωματικὴν τοῦ θανατωθέντος κατάστασιν, ἢ διὰ τὰς τυχαίας περιστάσεις καθ' ἃς ἐπηνέχθη εἰς αὐτόν. Π. Ν. 288, 289, 290, 291, 293, 294, 299, 300, 303, 305, 1. 316, 319. (Γαλλ. Ποιν. Ν. 297. ἐπ.).

Ἡ ἀνθρωποκτονία δύναται ἐν γένει νὰ ὀρισθῇ ὡς πράξις παράνομος ἢ παράλειψις ἔχουσα ὡς ἀποτέλεσμα τὴν στέρησιν τῆς ζωῆς προσώπου τινός. Ἐκ τοῦ τοιούτου δὲ ὀρισμοῦ συνάγεται σαφῶς ἀφ' ἐνός μὲν ὅτι ὑποκείμενον ἢ ἀντικείμενον τῆς πράξεως εἶναι εἷς ἢ πλείονες ἄνθρωποι, καὶ ἀφ' ἑτέρου ὅτι ἡ πράξις, ἐξ ἧς προήλθε τοῦ θανάτου τὸ γεγονός, δεόν πάντοτε νὰ ᾖ παράνομος, οὗ ἕνεκα καὶ ὁ ἐν καταστάσει ἀμύνης ἢ ἀνάγκης διαπράξας ἀνθρωποκτονίαν δὲν δύναται, κατὰ τὴν ἀληθῆ τοῦ νόμου ἔννοιαν, νὰ θεωρηθῇ καὶ κηρυχθῇ ἔνοχος. Ὡστε δοῦνται μὲν ν' ἀπαλλαγῇ τῆς ποινῆς ὁ ἐπιχειρήσας ἐναντίον νεκροῦ πράξιν εὐανδρότητα, εἰς ἀφαίρεσιν τῆς ζωῆς τείνουσαν, οὐχὶ ὅμως, ὡς περὶ κτηρεῖ ὁρθῶς ὁ Κωστής, καὶ ὁ ἐνεργήσας ἐναντίον ἀνθρώπου μέλλοντος ἀναμφισβητήτως ν' ἀποθάνῃ μετ' ὀλίγον φυσικῶς ἢ νὰ ὑποστῇ τὴν ποινὴν τοῦ θανάτου, ὡς καὶ ὁ τελέσας τὴν ἀνθρωποκτονίαν τῇ διαταγῇ ἢ αἰτήσῃ τοῦ παθόντος· διότι ἐκτός τῶν ἐν τοῖς περὶ μονομαχίας καὶ αὐτοχειρίας ἄρθροις ἀναπτυχθησομένων λόγων καὶ κατὰ τὸ ἄρθρ. 98, πράξις ἀπαγορευμένη ὑπὸ τοῦ νόμου δύναται νὰ θεω-

ρηθῇ ἀτιμώρητος μόνον ἐὰν ἀναφέρηται εἰς ἀφάρεσιν ἢ βλάβῃν ἰδιοκτεσίας καὶ δὲν ἐπέρχεται ἐντεῦθεν κίνδυνός τις δημόσιος.

Ἡ παράνομος πράξις, δι' ἧς ἐπέρχεται ὁ θάνατος ἢ ὁ τραυματισμός, ἀποτελεῖται συνήθως ἐκ βιαιᾶς ἐναντίον τοῦ παθόντος προσβολῆς, ἐντεῦθεν δὲ ἐν σχέσει πρὸς τὸ εἶδος τῆς ἐπενεχθείσης βλάβης διάφορα ἐπ' ἑσῆς δύνανται νὰ γεννηθῶσι ζητήματα στενοτάτην ἔχοντα πάντοτε πρὸς τὴν Ἱατροδικαστικὴν σχέσιν.

Τὸ ἄρθρ. 143 τοῦ Βασιλικοῦ Νόμου τοῦ 1833, οὗ τοὺς ὁρίσμοὺς ἀναγράφει καὶ τὸ 287 τοῦ ἡμετέρου, ἀποκροῦν τὴν ὑπὸ τῶν ἀρχαιοτέρων ποινικολόγων ὑποστηριζομένην θεωρίαν, καθ' ἣν ἀνθρωποκτονία ὑπάρχει μόνον, ὅταν ἡ ἐπελθοῦσα βλάβη ἢ ἡ ἐπενεχθεῖσα πληγὴ ἔχῃ πάντοτε ὡς ἀποτέλεσμα τὸν θάνατον, ἠκολούθησεν ὁδῶ ἄλλῃ καὶ, δεχόμενον ὡς ἀρχὴν ὅτι ἵνα νομίζεται θανατηφόρος βλάβη τις ἢ πληγὴ ἀπαιτεῖται μόνον ἡ βεβαιότης ὅτι αὕτη παρήγαγεν ὡς αἰτία ἐνεργὸς τὸν θάνατον, ἀπέκλεισε ρητῶς πάσας τὰς περιπτώσεις, αἵτινες ἠδύναντο νὰ ἐρευνηθῶσι κατὰ τὴν ἐκτίμησιν τοῦ θανατηφόρου τῆς βλάβης ἢ τῆς πληγῆς. Ὁ κατηγορούμενος ἐπομένως, ἐκ τῆς πράξεως ἢ παραλείψεως τοῦ ὁποίου ἐπῆλθε βλάβη καιρῖα ἢ πληγὴ, δὲν δύναται νὰ ἐπικαλεσθῇ, οὔτε νὰ ζητήσῃ ἵνα τεθῇ ζήτημα τοῖς ἐνόμοις περὶ τοῦ ἀν' α') ἢ τοιαύτη βλάβη ἢ πληγὴ, κατὰ περιστάσιν ἄλλην, ἰάθῃ τῇ βοηθείᾳ τῆς ἐπιστήμης· β') ἐὰν τὸ θανατηφόρον ἀποτέλεσμα ἠδύνατο νὰ προηλθῇ τῇ ἐγκαίρῳ τῆς ἐπιστήμης συνδρομῇ· γ') ἐὰν ὁ θάνατος προῆλθεν ἀμέσως ἐκ τῆς βλάβης ἢ τῆς πληγῆς ἢ δι' ἄλλων μὲν, ἐξ αὐτῆς ὅμως πάντοτε πηγαζόντων αἰτίων, καὶ δ') ἐὰν ἡ βλάβη ᾗται ἐν γένει θανατηφόρος ἢ προῆλθεν ἕνεκα τῆς ἀσθενικῆς τοῦ σώματος τοῦ παθόντος καταστάσεως· ἐξ οὗ ἐπεται κατ' ἀνάγκην ὅτι ἡ βλάβη δύναται νὰ ᾗται οὐ μόνον ἄμεσος ἀλλὰ καὶ ἔμμεσος, ἐκτὸς ἂν πρόκειται περὶ γεγονότων ξένων καὶ ἐντελῶς ἀσχέτων πρὸς αὐτήν, ὡς λ. χ. ἐὰν ὁ παθὼν, πρὶν ἢ θεραπευθῇ ἢ ἐπενεχθεῖσα πληγὴ, προσβληθῇ καὶ ἀποθάνῃ ἐκ νόσου ἄλλης μὴ σχετιζομένης πρὸς ἐκείνην καὶ μὴ οὐσης ἀποτόκου αὐτῆς.

Ὡστε κατὰ τὸ ἄρθρ. 287 καὶ ἡ ἔμμεσος εἰς τὸν θάνατον συντρέχουσα αἰτία δὲν διακόπτει τὴν μεταξὺ τῆς θανατηφόρου βλάβης ἢ τῆς πληγῆς καὶ τοῦ ἐπελθόντος θανάτου ὑφισταμένην σχέσιν, καὶ ἐπομένως δὲν θεωρεῖται ὡς κατ' ἀνάγκην ἀποκλείουσα τὴν ποινὴν.

Ὡς ἐρρήθη ἀνωτέρω, ἀντικείμενον ἀνθρωποκτονίας εἶναι μόνον ὁ

ζῶν ἄνθρωπος· ἐντεῦθεν ἔπεται ὅτι ὁ θάνατος τέρατος, μὴ ἔχοντος ἀνθρώπου προσωπικότητα, δὲν δύναται, καθ' ἃ ρηθῆσεται καὶ περαιτέρω, νὰ θεωρηθῇ ὡς ἀνθρωποκτονία.

Φόνος. — " Ἀρθρ. 288. — Ὡς φονεὺς τιμωρεῖται μὲ θάνατον ὅστις ἐκ προμελέτης ἀπεφάσισεν ἢ ἐσκεμμένως ἐξετέλεσε τὴν παρ' αὐτοῦ πραχθεῖσαν ἀνθρωποκτονίαν. Ποιν. 511, 2. Π. Ν. 175, 1. 273. 287. 294. 295. 299. 300. 303. 319. 409. 419.

ὑπὸ τὴν ἐποψιν τῆς προαιρέσεως ἐξεταζόμενα τὰ κατὰ τῆς ζωῆς ἀδικήματα εἰς τρεῖς κυρίως δύνανται νὰ διαιρεθῶσι κατηγορίας, τὴν τοῦ φόνου, τὴν τῆς ἀναίρεσεως καὶ τὴν τῆς ἀνθρωποκτονίας ἐξ ἀμελείας, ὧν σπουδαιότερα εἶναι ὁμολογουμένως ἡ τοῦ φόνου. Αἱ τοιαῦται δὲ περὶ τῆς σπουδαιότητος τῆς πράξεως ἰδέαι ἀπαντῶσι καὶ παρὰ τοῖς Ἀρχαίοις ὡσαύτως καὶ ἰδίᾳ ἐν ταῖς Νομοθεσίαις τῶν τριῶν μεγάλαιων τῆς Ἀρχαιότητος λαῶν, ἥτοι τῶν Ἑβραίων, τῶν Ἑλλήνων καὶ τῶν Ρωμαίων.

Οἱ πρῶτοι ἀπῆλθον ὡς συστατικόν τοῦ ἀδικήματος στοιχεῖον τὴν δολίαν προαίρεσιν, ἐδέχοντο δὲ ὅτι ὑπῆρχε τοιαύτη, ὅταν ἀπεδεικνύετο μετὰ ζῆλον κατηγορουμένου καὶ παθόντος ἢ ὑπαρξίς μίσους ἢ ἀφορμῆς ἐκδικήσεως, καὶ διήρουν τὴν πρᾶξιν εἰς ἐκουσίαν καὶ ἀκουσίαν. Οἱ Ἀθηναῖοι, ὡς διδασκόμεθα ὑπὸ τῆς ἱστορίας, διέκρινον ἐπ' ἴσης τὴν ἀνθρωποκτονίαν ἐκ τῆς προθέσεως καὶ διήρουν αὐτὴν εἰς δύο κατηγορίας, ὧν ἡ μὲν πρώτη περιελάμβανε τοὺς κυρίως φόνους, δῆλα ὃν τοὺς ἐκ προνοίας τοιοῦτους, ἡ δὲ δευτέρα τὰς συμφώνους μὲν πρὸς τὴν βούλησιν τοῦ ἐνεργούντος, ἀλλ' ἄνευ προνοίας ἀνθρωποκτονίας, ὡς ἐπὶ παραδείγματος τὸν φόνον μοιχοῦ ἐκ μέρους τοῦ προσβληθέντος συζύγου, ἢ τὸν θάνατον τὸν προελθόντα συνεπεὶα διαπληκτισμῶν, ἥτοι τὴν σήμερον καλουμένην ἀναίρεσιν. Ἐν γένει δὲ δύναται τις εἰπεῖν, ὅτι κατὰ τὰς παρ' Ἑλλήσι κρατούσας ἰδέας, ὁ φόνος ἔθεωρεῖτο μᾶλλον ὡς ἐπιφέρων ἄγος τῇ πολιτείᾳ ἢ ὡς ἀδίκημα. Οἱ Ρωμαῖοι, ὡς εἶδομεν, ὁμοίαν ἐποιοῦντο διάκρισιν, τιμωροῦντες ὅμως αὐστηρότερον τὴν ἐκ προθέσεως ἀνθρωποκτονίαν.

Ὁ φόνος κατὰ τὸν ἡμέτερον νόμον δύναται νὰ ὀρισθῇ κυρίως ὡς ἀνθρωποκτονία δολία, ἀποφασισθεῖσα ἐκ προμελέτης, ἢ ἐκτελεσθεῖσα ἐσκεμμένως· συστατικόν δὲ τῆς πράξεως στοιχεῖον εἶναι οὐ μόνον ἢ

πρὸς ἀνθρωποκτονίαν ἀπόφασις, ἀλλὰ καὶ ἡ προηγηθεῖσα περὶ αὐτῆς μελέτη καὶ σκέψις.

*Ὅπως ἐκφράζεται τὸ ἄρθρ. 288, τὸ ἕτερον τῶν στοιχείων τούτων ἀρκεῖ, ἵνα θεωρηθῇ πλήρης ἡ πρᾶξις, διότι ὁ σύνδεσμος «ἢ» εἶναι διαζευκτικός καὶ οὐχὶ συμπλεκτικός. Ἀποφαινομένων ἐπομένως τῶν ἐνόρκων, ὅτι ἡ ἀνθρωποκτονία ἐτελέσθη ἐσκεμμένως μόνον, δύναται νὰ ἐπιβληθῇ ἡ ποινὴ τοῦ θανάτου. Ἀλλ' ἐνταῦθα γεννᾶται ἕτερον ζήτημα: Ὑπάρχει φόνος, ὅταν οἱ ἐνόρκοι ἀποφανθῶσιν ὅτι ὁ κατηγορούμενος ἀπεφάσισεν μὲν ἐκ προμελέτης, οὐχὶ δὲ καὶ ἐσκεμμένως, νὰ πράξῃ ἀνθρωποκτονίαν; Ὁ Ἄρειος Πάγος (Ποιν. 6 τοῦ 1870) ἐδέχθη τὸ ἐναντίον καὶ φρονούμεν λίαν δεδικαιολογημένως, διότι τὸ ἐν ἀποκλείει τὸ ἕτερον, ἀφοῦ ὁ ὅρος ἐκ προμελέτης ἐμφαίνει σαφῶς, ὅτι ὁ κατηγορούμενος προεργάσατο τὴν πρᾶξιν ἐν διανοίᾳ ἡρέμῃ καὶ μετὰ προηγουμένην σκέψιν. Κατὰ τὴν ἀληθῆ ἄρα τοῦ νόμου ἔννοιαν, ὡς φόνος δύναται νὰ χαρακτηρισθῇ ἡ πρᾶξις, μόνον ὅταν ὑπάρχῃ ἡ προμελέτη ἢ σκέψις καὶ ὅταν αὗται συνδύνωνται μετὰ τοῦ ἀποτελέσματος ὥστε, ἐάν τις, παραιτηθεὶς τοῦ προμελετηθέντος σκοποῦ ἐναντίον τοῦ Α, ἐνεργήσῃ βραδύτερον εἰς βρασμὸν ψυχικῆς ὁρμῆς ἀνθρωποκτονίαν κατ' αὐτοῦ, ἔνεκεν ἀφουρμῶν νέων, ἡ πρᾶξις φέρει τὸν χαρακτηριστὴν ἀναιρέσεως καὶ οὐχὶ φόνου. — Ἡ λέξις ἀποκτείνειν εἶναι ταυτόσημος τοῦ ἐκτελεῖν ἀνθρωποκτονίαν, καὶ κατ' ἀκολουθίαν ἡ ἀπλήτης πρώτης χρήσις οὔτε παραβιάζει τὸ γράμμα τοῦ νόμου, οὔτε ἀποκλείει τῆς ποινῆς τὴν ἐφαρμογὴν (Α. Π. 150 τοῦ 1872).

Ὡς ἐροῖτο ἤδη, ὅ,τι κυρίως διακρίνει τὸν φόνον τῶν λοιπῶν ἀνθρωποκτονιῶν εἶναι ἡ δολία προαίρεσις τοῦ κατηγορουμένου καὶ ἡ πρόθεσις τοῦ νὰ θώσῃ τὸν θάνατον ὡς συνέπειαν ἄρα τῆς ἀρχῆς ταύτης δέον κατ' ἀνάγκην νὰ δεχθῶμεν, ὅτι, ἀποδεδειγμένης οὕσης τῆς τοιαύτης προθέσεως, δὲν ἀπαιτεῖται ἡ ἐξέτασις οὔτε τῆς αἰτίας, ἐξ ἧς ὁρμήθη ὁ κατηγορούμενος, οὔτε τοῦ εἶδους τῆς τοιαύτης ἢ τοιαύτης ἐνεργείας αὐτοῦ, οὔτε τῶν μέσων ὧν ἐποιήσατο χρῆσιν, διότι ἐν πάσῃ περιπτώσει ὑπάρχει *dolus eventualis*. Τούτου ἔνεκεν, ἐάν τις, σκοπῶν ἐκ προμελέτης καὶ ἐσκεμμένως νὰ φονεύσῃ τὸν Α, φονεύῃ ἐκ πλάνης ἄλλον, ἡ πρᾶξις λογίζεται πάντοτε ὡς φόνος, διότι τὸ ἀποτέλεσμα εἶναι ἐντελὲς πρὸς τὴν θέλησιν αὐτοῦ σύμφωνον, καὶ ἐπομένως δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ἢ ὡς προϊόν τοῦ ἰδίου δόλου (Παραβλ. Bauer Abhandl. I σελ. 403 καὶ ἐπ. — Chauveau — Hélie Cod. pénal 3, σελ. 417).

Ἐὰν ὅμως, ἐπιχειρῶν τις ἐκ προμελέτης καὶ ἐσκεμμένως νὰ ἐκτελέσῃ ἀνθρωποκτονίαν, ἀποτύχῃ τοῦ προμελετηθέντος σκοποῦ, ἀνεξαρτήτως τῆς θελήσεως αὐτοῦ, ἢ ἕνεκα κακῆς ἐκλογῆς μέσων, εἴτε ἐκ λόγων ἄλλων οἰωνοῦντο, κηρύσσεται ἔνοχος ἀποπείρας, κατὰ τὰ ἄρθρ. 47 καὶ 49 τοῦ Π.Ν., ἐκτός ἂν ἕνεκεν εὐηθείας ἐξελέξατο μέσα, ἅτινα ἦσαν ἀκατάλληλα ὅλως διὰ τὴν μελετωμένην πράξιν. Τὸ Ρωμαϊκὸν δίκαιον καὶ αἱ παλαιότεραι νομοθεσίαι διεκρίνον καὶ μεταξὺ τῶν φόνων εἶδη τινά, ἅτινα καὶ αὐστηρότερον ἐτιμώρουν· αἱ νεώτεραι ὅμως νομοθεσίαι, ὡς καὶ ὁ ἡμέτερος ποινικὸς νόμος, οὐδόλως λαμβάνουσιν ὑπ' ὄψιν τὰς συντρεχούσας τυχὸν ἐπιβαρυντικὰς περιπτώσεις.

Ἀναίρεσις.—Ἄρθρον 293.—"Ὅστις ἀπρομελετήτως εἰς βρασμὸν ψυχικῆς ὁρμῆς ἀπεφάσισε καὶ ἐξετέλεσεν ἀνθρωποκτονίαν, τιμωρεῖται ὡς ἔνοχος ἀναιρέσεως.—1. μὲ δεσμὰ ἀπὸ δεκαπέντε μέχρι εἴκοσι ἐτῶν, ἐὰν δὲν συνῆλθῃ κάμνῃα τῶν εἰς τοὺς ἐφεξῆς ἀριθ. 2 καὶ 3 σημειουμένων περιπτώσεων.—2. μὲ δεσμὰ τὸ πολὺ δεκαπέντε ἐτῶν, ἐὰν ὁ φονεὺς εἰς ἡρέθισε καὶ παρώργισε τὸν ἀναιρέτην.—3. μὲ εἰρκτὴν, ἐὰν ἡ ἐρέθισις αὐτῇ ἐγινε διὰ χαλεπῶν ὀνειδισμῶν, δεινῆς ὑβρεως, ἢ βαρείας αἰκίας. Π.Ν. 75.287 (Γαλλ. Ποιν. Ν 321)

Ἀναιρέσεις, ὡς διατυποῖ τὴν πράξιν τὸ ὡς εἴρηται ἄρθρον, εἶναι ἢ ἀπρομελετήτως καὶ εἰς βρασμὸν ψυχικῆς ὁρμῆς γιγνομένη ἀνθρωποκτονία· ἢ διαφορὰ ἄρα ἢ μεταξὺ αὐτῆς καὶ τοῦ φόνου ὑπάρχουσα συνίσταται κυρίως καὶ μόνον εἰς τὴν διάκρισιν τῆς προθέσεως ἢ τῆς προμελέτης ἀνηκούσης τῷ φόνῳ ἀπὸ τῆς ἀπλῆς ψυχικῆς ὁρμῆς προσηκούσης τῇ ἀναιρέσει. "Ὡστε ἐπὶ τῆς ἀναιρέσεως, καὶ ἐν τῇ συλλήψει τῆς ἰδέας τοῦ ἐγκλήματος καὶ ἐν τῇ ἐκτελέσει αὐτοῦ, ἡ κυρίως ἀσκοῦσα ἐπιρροὴν εἶναι ἡ τεταρταγμένη τοῦ αὐτουργοῦ ψυχικὴ κατάστασις.

Ἡ εἰς τὴν πράξιν ἐπιβαλλομένη ποινὴ εἶναι ἡ τῶν προσκαίρων ἀπὸ 15—20 ἐτῶν δεσμῶν· δύναται δὲ νὰ μετριασθῇ αὕτη εἰς δεσμὰ 15 ἐτῶν ἢ εἰς εἰρκτὴν μόνον, ἐὰν ὁ ἀναιρεθεὶς ἡρέθισε καὶ παρώχυνε τὸν παθόντα, καὶ ἂν ἡ ἐρέθισις ἐγένετο διὰ χαλεπῶν ὀνειδισμῶν, δεινῆς ὑβρεως, ἢ βαρείας αἰκίας. Ὁ ἐρεθισμὸς ὅμως ἢ περὶ τοῦ ὁποίου κρίσις, ὡς ζητήματος πραγματικοῦ, ἀπόκειται τῇ ἐξουσίᾳ τοῦ δικαστηρίου, δεόν πάντως νὰ προέλθῃ ἐκ τοῦ προσώπου τοῦ ἀναιρεθέντος, διότι ἂν οὗτος ἀναφέρηται εἰς πρόσωπον ἕτερον, ὡς λ. χ. φίλου ἢ συγγενεὺς τοῦ παθόντος, ὁ κατηγορούμενος δὲν δύναται, κατὰ νόμον, νὰ ἐπικαλεσθῇ

ὑπὲρ αὐτοῦ τὰς ἐλαφρυντικὰς τῶν ἑδαφ. 1 καὶ 2 περιπτώσεις (Α. Π. 49. τοῦ 68.).

Εἵπομεν ἀνωτέρω ὅτι ἡ ἀναίρεσις διαφέρει τοῦ φόνου ὡς ἐκ τῆς ἐλλείψεως τοῦ στοιχείου τῆς προμελέτης. Ἄλλ' ἐκ τούτου συνάγεται καὶ ἑλλειψὶς πλήρης διανοίας καὶ συνειδήσεως τοῦ ἐνεργήσαντος ; Βεβαίως ὄχι, εἰδὼς ὅτι ἐὰν δὲν ὑπῆρχε συνειδήσις, δὲν θὰ ὑπῆρχεν ἀναμφισβητήτως καὶ προαίρεσις δολία, καὶ ἐπομένως δὲν θὰ ἡδύνατο λογικῶς νὰ ὑποστηρίχθῃ καταλογισμός. Ἡ ἀναίρεσις ἐπομένως εἶναι μὲν πάντοτε ἀποφάσεως προῖόν, ἀλλὰ μὴ μεμελετημένης. Ἡ διάρκεια τοῦ ἀποκλείοντος τὴν ἰδέαν τοῦ φόνου βρασμοῦ τῆς ψυχικῆς ὁρμῆς δὲν ἡδύνατο, ὡς εἰκός, νὰ ὀρισθῇ ὑπὸ τοῦ νόμου· διὰ τοῦτο ἀφίεται εἰς τὴν κρίσιν τοῦ δικαστοῦ, ἀποφαινομένου ἐκάστοτε ἐκ τῶν συνοδευουσῶν τῇ πράξει ἰδιαιτέρων περιστάσεων.

Ἡ ἐκ τοῦ ὅλου τοῦ αὐτουργοῦ ἀπορρέουσα ἐνέργεια δύναται πολυάκις νὰ μὴ καταλήξῃ εἰς τὸ σκοπούμενον ἀποτέλεσμα, ἕνεκα λόγων διαφορῶν ἀνεξαρτήτων πάντοτε τῆς θελήσεως αὐτοῦ, ἐκ τούτου δ' ἐπεταὶ ἀναγκαιῶς ὅτι καὶ ἐπὶ τοῦ ἀδικήματος τῆς ἀναίρεσεως χωρεῖ ἀπόπειρα. Ἡ ἀπόπειρα τιμωρεῖται πάντοτε κατὰ τοὺς ὅρους τῶν ἀνωτέρω ἀναφερομένων ἄρθρων 49 καὶ 50, ἅτινα, ὡς ἐρρήθη, ἰσχύουσι καὶ ἐπὶ συνεργῶν.

Ἀνθρωποκτονία ἐξ ἀμελείας. — Ἄρθρ. 300. — "Ὅστις φονεὺς ἐξ ἀμελείας, ἀπροσεξίας, ἀπερυσκείας, ἢ ἀνεπιτηδεύτητος, τιμωρεῖται, 1. ἐὰν μὲν ὁ φόνος ἐγίνεν ἐξ ὑπαίτιου ὑπερβίσεως τῶν ὄρων τῆς νομίμου ἀμύνης, ἢ τοῦ δικαίου τῆς ἀνάγκης, μὲ φυλάκισιν τὸ πολὺ ἐνὸς ἔτους· 2. ἄλλως δὲ μὲ φυλάκισιν τριῶν μηνῶν ἕως δύο ἐτῶν. Π. Ν. 43. 99 107. 291 298. 302. 305. 340 320, 687. (Γαλ. Ποιν. Ν. 319)

Ἄρθρ. 301. — Ἐὰν ὁ ἐξ ἀμελείας φονὸς προῆλθεν ἐκ τῆς ἀνεπιτηδεύτου ἐφαρμογῆς ἐπιστήμης τινός, τέχνης, ἢ ἐπιτηδεύματος, τὰ ὅποια ὁ ὑπαίτιος εἶχε τὴν ἀδειαν νὰ μετέρχεται, πρὸς τῇ ποινῇ τοῦ προηγουμένου ἄρθρου, τοῦ ἀφαιρεῖται συγχρόνως καὶ ἡ ἀδεία αὕτη, κατὰ τὰς περιστάσεις, διόλου ἢ πρὸς καιρόν, ἢ ἀμέσως εἰς τὴν πρώτην φοράν, ἢ ὅταν ὁ πράξας περιπέσῃ καὶ αὐθις εἰς τὸ αὐτό. Π. Ν. 111. 231.

Ἄρθρ. 302. — Κατὰ τοὺς ὅρους περὶ τοῦ ἐξ ἀμελείας φόνου τιμωρεῖται 1. ὅστις ἐν γνώσει ἐνταφιάζει μόνος ἢ δι' ἄλλου κυοφοροῦσάν τινα, ἢ ἡς ἀπέθανε πρὸ τοῦ τοκετοῦ, καὶ τῆς ἐποίας τὸ ἔμβρυον, ἀναλογιζόμενος τοῦ χρόνου τῆς κυφορίας, δύναται νὰ ζήσῃ, μηδεμιᾶς εἰς ἐξετάσεως γενομένης ὑπὸ δημοσίου ἱατροῦ ἢ μαιευτοῦ, ἢ παραμεληθέντων τῶν μέσων, τὰ ὅποια οὗτος ἐνέκρινε πρὸς σωτηρίαν τοῦ παιδός· 2. ὅστις ἀνατέμνει ἢ ἐνταφιάζει μόνος ἢ δι' ἄλλου

λου νεκρὸν φανῇ τινά, ἢ ὅστις, ἀναγγέλλων σφαιερῶς τὸν χρόνον τῆς τελευτῆς, γίνεται αἷτις τῆς τοιαύτης προώρου ἀνατομῆς ἢ ἐνταφιάσεως· ἐὰν δὲ τυχὸν ὁ ἐκροφανῆς σωθῇ, ἢ ἄλλως ἐπιβλητέα εἰς τὸν ἔνοχον ποινὴ ἐλαττωταί κατὰ τὸ ἡμῖς Π Ν 300. 646. 648.

Ἡ τρίτη τῆς ἀνθρωποκτονίας μορφή εἶναι ἡ ἐξ ἀμελείας. Ἐπὶ τοῦ φόνου ἀπαιτεῖται, ὡς εἶδομεν, προμελέτη καὶ σκέψις, ἐπὶ τῆς ἀναιρέσεως κατὰστάσις ψυχικῆς ὁρμῆς, καὶ ἐπὶ τῆς ἐξ ἀμελείας ἀνθρωποκτονίας, ἀντὶ τῆς δολίας προαιρέσεως ἀπρυσέξια, ἀνεπιτηδεύτης καὶ ἀμέλεια, ὡς δικαιολογητικός δὲ τῆς ἐπεικεστέρας ἐπιμετρήσεως τῆς ποινῆς λόγος δεῖν νὰ θεωρηθῇ ἢ ἔλλειψις τῆς προθέσεως (*animus nocendi*), ἐνεκα τῆς ὁποίας δὲν εἶναι οὔτε δίκαιον οὔτε ἐπεικὲς νὰ ἐκτιμᾶται ἡ πρᾶξις ἀναλόγως τοῦ ἐπελθόντος ἀποτελέσματος. Κατὰ τὸ ἄρθρ. 300, ἐὰν ὁ φόνος προῆλθεν ἐξ ὑπαίτιου ὑπερβάσεως τῶν ὁρῶν τῆς ἀμύνης ἢ τοῦ δικαίου τῆς ἀνάγκης, τιμωρεῖται ὁ ἔνοχος μὲ φυλάκισιν ἐνός ἔτους, ἄλλως μὲ φυλάκισιν 3 μηνῶν μέχρι δύο ἐτῶν.

Τὸ ἄρθρ. 301 προβλέπει ἐτέραν περίπτωσιν, ἥτοι τὸν φόνον τὸν προελθόντα ἐξ ἀνεπιτηδεύου ἐφαρμογῆς ἐπιστήμης τινός, τέχνης ἢ ἐπιτηδεύματος, ἀτινα ὁ ὑπαίτιος εἶχε τὴν ἄδειαν ὅπως μετέρχηται· περὶ τούτου δὲ ρηταί ἀπκνῶσι καὶ ἐν τῷ Ρ. Δικιῶ διατάξεις (Ν.6. § 7. (1. 18) de affic. — 7. § 8. ad leg. Aquil.), δι' ὧν καθιεροῦται τῷ ἱατρῷ ἡ εὐθύνη ἐν τῇ ἐνασχήσει τοῦ ἐπαγγέλματος αὐτοῦ.

Ὅσακις πρόκειται περὶ φόνου προελθόντος οὐχὶ ἐκ δολίας προθέσεως, ἀλλὰ κατὰ τὰς ἀνωτέρω μνημονευομένας περιπτώσεις, δὲν εἶναι βεβαίως δίκαιον νὰ ἐκτιμᾶται ἡ πρᾶξις ἀναλόγως τοῦ ἐπελθόντος βλαβείους ἀποτελέσματος· ἀλλὰ νομίζομεν ὅτι ἀτόπως ὑπὸ τοῦ νόμου διὰ τὸν ἐκ κακῆς ἐφαρμογῆς τέχνης, καὶ πρό πάντων ἐπιστήμης, θάνατον ἀπειλεῖται μόνον ποινὴ φυλακίσεως τριῶν μηνῶν μέχρι δύο ἐτῶν. Ἡ ἔλλειψις τῆς *animus nocendi* δικαιολογεῖ μὲν τὴν ἐλάττωσιν τῆς ποινῆς, ἀλλ' οὐχὶ καὶ ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε ὁ φόβος αὐτῆς νὰ μὴ ἀσκή πληρόν ἐπιρροὴν εἰσενδύσῃ. Ὁ ἱατρός ὁ καταστρέφων ἐξ ἀνεπιτηδεϊότητος τὴν ζωὴν καὶ τὴν υἰείαν, ἣν καλεῖται ὅπως προφυλάξῃ ἢ θέρειν, καὶ ὁ φαρμακοποιὸς ὅστις ἐξ ἀμελείας ἢ ἀπερισκεψίας ἀντικαθίστησι τὸ ὑπὸ τοῦ ἱατροῦ ἀναγραφέν φάρμακον δι' ἐτέρου, καὶ γίνεται ἀφορμὴ θανάτου καταστρέφοντος πολλὰς οἰκογένειαν ὁλόκληρον, δὲν εἶναι δίκαιον νὰ τιμωρῶνται ὡς φονεῖς, ἀλλὰ δὲν εἶναι ἐπ'

ἴσης δίκαιον ὅπως ἐπιβάλληται αὐτοῖς ποινὴ φυλακίσεως τριῶν μηνῶν ἕως δύο ἐτῶν.

Ὅπως δὴ ποτε ὑποκείμενα τῆς πράξεως εἰσὶ μόνον οἱ ἱατροί, φαρμακοποιοὶ καὶ μαῖαι, ἢ καὶ πρόσωπα μετερχόμενα ἐπιστήμην ἢ τέχνην τινὰ δυνάμει ἀδείας σχετικῆς, ὡς λ. χ. ὁ ἀρχιτέκτων ἢ ὁ διευθυντὴς μηχανικοῦ καταστήματος, οἵτινες ἐπ' ἴσης ἐξ ἀμελείας ἢ ἀπερিসκεψίας δύνανται νὰ καταστήσιν ἀνθρωποκτονίας ἔνοχοι, ὡς ἐπὶ παραδείγματος ὅταν κατὰ τὴν ἀνέγερσιν οἰκοδομῆς φονεύηται διαβάτης τις διὰ λίθου πεσόντος, ἢ ἐν βιομηχανικῷ καταστήματι τραυματίζεται ἐργάτης ἢ καὶ ξένος ἕνεκεν ἀμελείας τοῦ διευθύνοντος, μὴ ἐξουκλήσαντος τὴν πρὸς κανονικὴν τοῦ μηχανήματος λειτουργίαν ἀπαιτουμένην ἐποπτεῖαν (Παραβλ. Blanche Cod. Pén. 4. § 8).

Ἡ ἔκτασις τῆς εὐθύνης τῶν ἱατρῶν, φαρμακοποιῶν καὶ μαίωv συζητεῖται ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτέρων ἐτι χρόνων, ὡς πράξεις δὲ βαρυνούσας αὐτοὺς δυνάμεθα κεφαλαιωδῶς νὰ δεχθῶμεν τὴν ὑπὸ τοῦ ἱατροῦ πλημμελεῖ τοῦ ἀσθενοῦς εξέτασιν, τὴν παροχὴν ὑπερόγκων δόσεων οὐσιῶν δηλητηριωδῶν καὶ τὴν μὴ ἔγκαιρον παροχὴν τῆς συνδρομῆς αὐτοῦ, τὴν ὑπὸ τοῦ φαρμακοποιοῦ πλημμελεῖ παρασκευὴν ἢ ἐκτέλεσιν τοῦ ἀναγραφέντος φαρμάκου, ὡς καὶ τὴν μὴ ἔγκαιρον παροχὴν τοιοῦτου, καὶ τὴν ὑπὸ τῆς μαίας ἀνεπιτήδειον τῆς τικτοῦσης περιποίησιν κατὰ καὶ μετὰ τὸν τοκετὸν (Chauveau—Hélie Cod. Pén. II 295—12953, Mittermayer Archives de crim. R. — 1853 σελ. 1).

Τὸ ὑπὸ τοῦ ἀρθρ. 301 προβλεπόμενον ἀδίκημα εἶναι κυρίως εἰπεῖν αὐτοτελές καὶ ἄσχετον ὅλως πρὸς τὸν ἐξ ἀμελείας φόνον, ἥτοι δὲ ἐκρίθη πρέπον ὑπὸ τοῦ Νομοθέτου νὰ ἐξομοιωθῇ πρὸς ἐκεῖνον ὡς ἐκ τοῦ δυναμένου νὰ προέλθῃ ἐντεῦθεν κινδύνου τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς.

Πρὸς ἐφαρμογὴν αὐτοῦ ἀπαιτεῖται, κατὰ μὲν τὸ 1 ἐδάφ. α) γυνὴ κυφορῶσα καὶ ἀποθανοῦσα πρὸ τοῦ τοκετοῦ· β') ἐνταφιασμὸς αὐτῆς· γ') ἐμβρυον οὗ τὸ βιώσιμον βεβαιοῦται ἐκ τοῦ ἀναλογισμοῦ τοῦ χρόνου τῆς κυφορίας· δ') μὴ εξέτασις τοῦ πτώματος ὑπὸ ἱατροῦ ἢ μαίας, καὶ ε) παρμηλῆσις τῶν ὑπ' αὐτῶν ἐγκριθέντων πρὸς διάσωσιν τοῦ ἐμβρύου μέσων· κατὰ δὲ τὸ 2 ἐδάφ. ἀπαιτεῖται ἀνατομὴ καὶ ἐνταφιασμὸς ἀνθρώπου ζῶντος καὶ παρουσιάζοντος συμπτώματα νεκροφανείας, καὶ κατὰ τὸ 3 ἢ σφαλερὰ ἀναγγελία τοῦ χρόνου τοῦ θανάτου, ἐξ ἧς ἐπῆλθε πρόωρος νεκροτομή ἢ ἐνταφιασμὸς.

Συμφώνως πρὸς τοὺς τοιούτους ὅρους τοῦ νόμου, δεῖν κατ' ἀνάγκην

νὰ δεχθῶμεν: α') ὅτι ἂν βεβαιῶται ἱατρικῶς, ὅτι τὸ ἔμβρυον ἦν νεκρὸν πρὸ τοῦ τοκετοῦ ἔνεκα λόγων ἄλλων, ποινὴ δὲν ἐπιβάλλεται· διότι ἡ σκοπὴ τοῦ νόμου εἶναι οὐχὶ κυρίως ὁ μὴ ἔνταφιασμός τῆς γυναικὸς πρὸ τῆς ὑπὸ ἱατροῦ ἢ μαίας ἐξετάσεως τοῦ πτώματος, ἀλλ' ἡ διάσωσις τοῦ θυναιμένου πιθανῶς νὰ ζῇ ἔμβρυον· β') τὴν γνώσιν τοῦ ὑπαιτίου ὅτι ἡ θανούσα ἦν ἔγκυρος, καὶ γ') ἐπὶ τοῦ β', ἐδ. τοῦ ἄρθρ. 302 ὅτι ἡ νεκροτομὴ καὶ ὁ ἔνταφιασμός ἐλαβον χώραν πρὸ τῆς κατὰ τὸ σχετικὸν διάταγμα ὑπὸ τοῦ νεκροσκοποῦ γενομένης ἐξετάσεως καὶ τῆς πρὸς ἔνταφιασμόν δοθείσης ἀδείας, καὶ ὅτι ἐξ αὐτῶν ἐπὶ ἤλθεν ἀναμφισβητήτως ὁ θάνατος. Ἐὰν ὁ νεκροφανὴς διεσώθῃ εἴτε ἐκ τοῦ ἔνταφιασμοῦ εἴτε ἐκ τῆς νεκροτομῆς, ἡ ποινὴ ἐλαττοῦται κατὰ τὸ ἥμισυ.

Περὶ τραυμάτων καὶ βλαβῶν ἐν γένει — "Ἀρθρ. 307. —

"Ὅστις καθ' οἰονδήποτε τρόπον προξενῇ εἰς ἄλλον ἐπιτήδεας σωματικὴν βλάβην (τραῦμα), ἐὰν αὕτη ἀπεφασίσθῃ προμελετημένως, ἢ ἐξετελέσθῃ ἑσκευμένως, τιμωρεῖται ὡς ἀκολούθως — 1. μὲ δεσμὰ πρόσκαιρα. ἐὰν ὁ βλαφθεὶς κατέστη διὰ τῆς αἰτίας παντάπασιν ἄχρηστος εἰς τὸ ὅποιον μετέρχεται ἐπάγγελμα, ἢ ἐστερήθῃ τῆς γλώσσης, τῆς ἀκοῆς, τοῦ ἐτέρου ἢ ἀμφοτέρων τῶν ὀφθαλμῶν, τοῦ ἐτέρου ἢ ἀμφοτέρων τῶν βραχιόνων, χειρῶν, ἢ ποδῶν, ἢ τῆς χρήσεως αὐτῶν κατέστη ἀνίκανος εἰς παιδοποιεῖαν, ἢ ὑπέκυψεν εἰς ψυχικὴν τιὰ νόσον, χωρὶς νὰ ὑπάρχῃ ἀποχωρῶσα πιθανότης ἀναρρώσεως, ἢ ἐστερήθῃ τῆς ζωῆς — 2. μὲ εἰρκτὴν, ἐὰν ὁ αἰκισθεὶς ἠκρωτηριάσθῃ, ἀπέβαλῃ τὴν χρῆσιν ἄλλου τινὸς τῶν μελῶν του, παρεμορφώθῃ, ἢ κατὰ τὴν ὁμολογίαν τῶν πραγματογνωμόνων κατέστη ἄχρηστος εἰς τὰ ἔργα τοῦ ἐπαγγέλματός του ὑπὲρ τοὺς τρεῖς μῆνας — 3. μὲ φυλάκισιν τοῦλάχιστον δύο ἐτῶν, ἐὰν ὁ αἰκισθεὶς ἐδόλφῃ τὸ σῶμα κατ' ἄλλον τρόπον, καὶ ἐντεῦθεν ὑπέπεσεν εἰς νόσον ἢ ἀνικανότητα ἐργασίας, διαρκούσαν ὑπὲρ τὰς τριάκοντα ἡμέρας, ἀλλ' ὅχι καὶ ὑπὲρ τοὺς τρεῖς μῆνας, καὶ δὲν φαίνεται ὅτι τὸ διάστημα τοῦτο παρῆλθε μόνον ἐξ αἰτίων μὴ δυναμένων νὰ καταλογισθῶσιν εἰς τὸν πράξαντα — 4. μὲ φυλάκισιν ἑξ μηνῶν ἕως δύο ἐτῶν, ἐὰν ἡ νόσος ἢ ἡ πρὸς ἐργασίαν ἀνικανότης τοῦ βλαφθέντος διήρκεσαν ὑπὲρ τὰς τρεῖς ἡμέρας, ἀλλ' ὅχι καὶ ὑπὲρ τὰς τριάκοντα. Π. Ν. 165 288. 289. 311 ἐ. 419. (Γαλλ. Ποιν. Ν. 309. 310).

"Ἀρθρ. 308. — Ἐὰν ὁ τραυματισμός ἀπεφασίσθῃ καὶ ἐξετελέσθῃ ἀπρομελετήτως εἰς βρασμὸν ψυχικῆς ὁμῆς, ἢ εἰς ἀπαρασκευάστους διηληκτισμούς, καταγινώσκειται — 1. εἰρκτὴ. κατὰ τὰς εἰς τὸ 307 ἄρθρον ἀριθ. 1 ὁρισθείσας περιπτώσεις — 2. φυλάκισιν τοῦλάχιστον δύο ἐτῶν, κατὰ τὰς εἰς τὸν ἀριθ. 2 τοῦ αὐτοῦ ἄρθρου εἰρημένους περιπτώσεις — 3. φυλάκισιν ἑξ μηνῶν μέχρι δύο ἐτῶν, κατὰ τὰς εἰς τὸν ἀριθ. 3 ὁρισμένους περιπτώσεις — 4. φυλάκισιν τὸ πολὺ ἑξ μηνῶν εἰς τὴν περίπτωσιν τοῦ ἀριθ. 4. Π. Ν. 309 ἐ. 317 688.

"Ἀρθρ. 309. — Ἐὰν ἐπὶ τισι ἀπρομελετήτου τραυματισμοῦ ὁ βλαφθεὶς πα-

ρῶζονε τὸν πράξαντα δι' ἀθεμίτων ὀνειδισμῶν καὶ ὕβρεων, καταγινώσκεται τότε.—1. εἰς μὲν τὰς περιπτώσεις τοῦ ἄρθρ. 307 ἀριθ. 1 φυλάκισις τουλάχιστον δύο ἐτῶν, καὶ ἐὰν ἡ ἐρεθίσις ἔγινε διὰ χαλεπῶν ὀνειδισμῶν καὶ ὕβρεων ἢ διὰ βρειῶν αἰκιῶν, φυλάκισις ἐνὸς μέχρι δύο ἐτῶν —2. εἰς τὰς περιπτώσεις τοῦ ἀριθ. 2 τοῦ αὐτοῦ ἄρθρου, κατὰ τὴν εἰς τὸν ἀριθ. 1 τοῦ παρόντος ἄρθρου γενομένην διαστολήν, φυλάκισις ἐξ μηνῶν, ἢ δεκατεσσάρων ἡμερῶν μέχρι τριῶν μηνῶν.—3. εἰς τὰς περιπτώσεις τοῦ ἀριθ. 3 τὸ πολὺ τριῶν μηνῶν ἢ τὸ πολὺ ἐνὸς μηνός.—4. εἰς τὴν περίπτωσιν, τοῦ ἀριθ. 4 φυλάκισις τὸ πολὺ ἐνὸς μηνός, ἢ ἀπὸ τριῶν ἕως δεκατεσσάρων ἡμερῶν. Π. Ν. 307 ἔ. 688.

Ἄρθρ 310 —"Ὅστις ἐξ ἀπερίσκεψίας, ἀπροσεξίας, ὀλιγωρίας, ἢ ἀνεπιτηδεότητος, πληγώσῃ τινα ἢ βλάβῃ τὴν υἰεῖαν αὐτοῦ, τιμωρεῖται, παρεκτὸς ἐὰν προέκυψεν ἐκ τούτου θάνατος, ἐὰν ἡ νόσος ἢ ἡ πρὸς ἐργασίαν ἀνικανότης τοῦ βλαφθέντος διήρκεσεν ὑπὲρ τὰς τρεῖς ἡμέρας, μὲ φυλάκισιν τὸ πολὺ ἐξ μηνῶν, καὶ ἂν ὑπερέβη τὰ ὅρια τῆς ἀμύνης, μὲ φυλάκισιν τριῶν μέχρι τριάκοντα ἡμερῶν.—Καὶ εἰς τὰς περιπτώσεις τῆς ἐξ ἀμελείας σωματικῆς βλάβης ἐφαρμόζονται ὅσα εἰς τὸ 301 ἄρθρον ὠρίσθησαν περὶ στερήσεως τῆς ὁδοιῆσης ὑδατῆς πρὸς τὸ μετέρχεσθαι ἐπιτήμην τινα, τέχνην καὶ ἐπιτήδευμα, καθὼς καὶ ὅσα ὠρίσθησαν περὶ συρροῆς (ἄρθρ. 109—110). Π. Ν. 43 107 291, 2. 300. 305. 311. 312 313. 314. 317.

Μετὰ τὰ ἐγκλήματα τῆς ζωῆς καὶ τῆς τιμῆς τοῦ ἀτόμου, ὁ ἡμέτερος νόμος πραγματεύεται εἰδικῶς περὶ βλάβης τοῦ σώματος ἢ τῆς υἰεῖας. Ἡ πολιτεία συμφώνως πρὸς τὰς παρὰ τοῖς νεωτέροις κρατούσας ιδέας δὲν ἠδύνατο βεβαίως ν' ἀσχοληθῇ μόνον περὶ τῆς ζωῆς, ὤφειλε πρὸς τοῦτοις νὰ προφυλάξῃ τὰ ἄτομα καὶ ἀπὸ πάσης ἐν γένει ἀδίκου ἐπιθέσεως δυναμένης νὰ ἔχῃ ὡς ἀποτέλεσμα τὴν βλάβην τοῦ σώματος ἢ τῆς υἰεῖας, λαμβάνουσα ἐκάστοτε ὑπ' ὄψιν, ἀφ' ἐνός μὲν τὸν σκοπὸν τοῦ αὐτουργοῦ καὶ ἀφ' ἐτέρου τὸ ἐπελθόν ἀποτέλεσμα.

Τραῦμα ἐν γένει καλεῖται πᾶσα ἀνωμαλία ὀργανικῆ, οὔσα ἀπτόκοος βίας, προερχομένης ἔξωθεν ἢ ἐσωθεν· ἀναλόγως δὲ τῶν ἐξ ὧν δύναται νὰ προέλθῃ τοῦτο αἰτίων καὶ εἰς διαφόρους ὑπόκειται διαιρέσεις. Τὰς διαιρέσεις ταύτας ὑπ' ὄψιν ἔχουσαι καὶ αἱ νεώτεραι Νομοθεσίαι, εἰς ποικίλας ὑπάγουσι κατηγορίας τὰ τραύματα. Ὁ ἡμέτερος ὁμοῦ νόμος ἀφ' ἐνός μὲν λαμβάνει ὑπ' ὄψιν τὸ βλαβέν μέλος τοῦ σώματος, ἐξ αὐτοῦ κρίνων καὶ περὶ τοῦ σκοποῦ ὃν εἰδίωκεν ὁ αὐτουργός, καὶ ἀφ' ἐτέρου τὴν ἐπελθοῦσαν νόσον καὶ τὴν πρὸς ἐργασίαν ἀνικανότητα. Κατὰ τὸ τοιοῦτον ἐπομένως σύστημα τῆς πράξεως ὁ χαρακτηρισμὸς ἐξευρίσκεται ἀναγκαίως ἐκ τῶν παρακολουθούντων αὐτῇ πραγματικῶν περιστατικῶν, ὧν ἡ ἐκτίμησις ἀφίεται πάντοτε εἰς τὸν δικαστὴν μορ-

φούντα τὴν πεποίθησιν αὐτοῦ τὸ πλεῖστον ἐκ τῆς γνωμοδοτήσεως ἰατροῦ καὶ κατὰ τὰ ὁποῖα ἡ ποινὴ προσμετράται ἀναλόγως τοῦ εἰς τὸ ἀδικήμα δοθέντος χαρακτηρισμοῦ.

Οὐσιώδη τῆς πράξεως στοιχεῖα, κατὰ τὸν ἡμέτερον νόμον, εἰσὶν ἀκριβῶς ἐκεῖνα, ἅτινα ἀποτελοῦσι καὶ τὴν ἔννοιαν τῆς ἀνθρωποκτονίας. Καὶ ἐπ' αὐτῶν ἐπομένως ἀπαιτεῖται ἀφ' ἑνὸς μὲν ἡ *δολία* τοῦ αὐτουργοῦ *προαίρεσις*, ὁπότε ἐξετάζεται ἐὰν ὁ δόλος ᾖναι ἀποτέλεσμα προμελέτης ἢ μὴ τοιαύτης, καὶ ἀφ' ἑτέρου ἡ *ἀμέλεια*· ἡ δὲ προσβολὴ δεόν νὰ μὴ περιλαμβάνη πρόθεσιν φόνου ἢ ἀναίρεσέως καὶ νὰ μὴ χρησιμεύῃ ὡς ἀπλοῦν πρὸς ἐκτέλεσιν ἐτέρας ἀξιοποίνου πράξεως μέσον.

Κατὰ τὰ ἀνωτέρω παρατιθέμενα ἄρθρα, αἱ τιμωρητέαι σωματικαὶ βλάβαι δεόν νὰ διαιρεθῶσιν εἰς τέσσαρας κυρίως κατηγορίας, εἰς τὰ ἐκ *προμελέτης* τραύματα, τὰ *ἀπρομελέτητα*, τὰ *ἀπρομελέτητα*, ὧν προηγέθη ἐρεθισμὸς τοῦ κατηγορουμένου δι' ἀθεμίτων ὀνειδισμῶν καὶ ὕβρεων πραγματοποιηθεῖς, καὶ εἰς τὰ *προξενηθέντα* ἐξ *ἀπερισκεψίας*, *ἀπροβλεψίας*, *ὀλιγορίας* ἢ *ἀνεπιτηδεϊότητος*.

Ἡ σοβαρότερα θεβαίως τῶν σωματικῶν βλαβῶν εἶναι ἡ ἐκ προμελέτης γενομένη, ὅπως ἐπὶ τῆς ἀνθρωποκτονίας ὁ φόνος, περὶ αὐτοῦ δὲ πραγματεύεται εἰδικῶς τὸ ἄρθρον 307, ὅπερ περιέχει τέσσαρα διαφορα εἶδη, ἀναλόγως τοῦ ἐκ τοῦ τραύματος ἐπελθόντος τοιούτου ἢ τοιούτου ἀποτελέσματος.

Εἰς τὸν κατηγορούμενον ἐπιβάλλεται, ὡς ἐρρήθη, ἡ τῶν προσκαίρων δεσμῶν ποινὴ, ἐὰν ὁ παθὼν κατέστη ἄχρηστος παντάπασιν εἰς τὸ ὅποῖον μετέρχεται ἐπάγγελμα, ἐὰν ἐστερήθῃ τῆς γλώσσης, τῆς ἀκοῆς, τοῦ ἐτέρου ἢ ἀμφοτέρων τῶν ὀφθαλμῶν, τοῦ ἐτέρου ἢ ἀμφοτέρων τῶν βραχιόνων ἢ ποδῶν, ἢ τῆς χρήσεως αὐτῶν, ἐὰν κατέστη ἀνίκανος εἰς παιδοποιεῖαν, ἐὰν ὑπέκυψεν εἰς ψυχικὴν νόσον, ἐὰν δὲν ὑπάρχῃ πιθανότης ἀποχωρῶσα περὶ ἀναρρώσεως, ἢ ἐὰν ἐστερήθῃ τῆς ζωῆς. Ἐκ τῆς τοιαύτης ὁμῶς τοῦ ἐρμηνευομένου ἁρθρου διατυπώσεως διάφορα γεννῶνται κατ' ἀνάγκην ζητήματα σχέσιν πρὸς τὸ ἐπελθόν ἀποτέλεσμα ἔχοντα.

Ὁ ὅρος «*τῆς χρήσεως αὐτῶν*» ἄνευ προσδιορισμοῦ ἐτέρου δὲν δύναται βεβαίως νὰ θεωρηθῇ ὡς ἐν πᾶσιν ἀκριβής, οὐχ ἥττον ὁμῶς ἐκ τῆς λογικῆς ἐρμηνείας τῆς ὅλης διατάξεως ἀσφαλές δύναται νὰ συναχθῇ συμπέρασμα, ὅτι ὁ Νομοθέτης ἡννοεῖ τὴν *πλήρη* καὶ οὐχὶ τὴν *μερικὴν* ἀπώλειαν τῆς χρήσεως, ἥτις ἀναμφισβητήτως ὑπάγεται εἰς

τοῦ δευτέρου ἐδαφίου τὴν περίπτωσιν. Οὔτε ἐπομένως τῆς ὁράσεως ἢ ἐξασθένεισι, οὔτε τῆς ἀκοῆς ἢ ἐλάττωσις δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς περίπτωσις προβλεπομένη ὑπὸ τῆς διατάξεως τοῦ 1 ἐδαφίου.

Ἡ πρὸς παιδοποιίαν ἀνικανότης εἶναι τὸ καὶ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις γνωστὸν ἔγκλημα τῆς ἀγνοουποιήσεως, τὸ σύνθηες ἰδίᾳ παρὰ Ῥωμαίοις, οἵτινες ἐχρῶντο τοῖς εὐνούχοις, ὡς ἱστορεῖται (Plin. hist. nat. XII 39 N. 4 § 1. II. ad legem Corneliam de sicariis), εἰς φυλακὴν τῶν γυναικῶν καὶ πρὸς παρὰ φύσιν ἀσέλγειαν· ἡ τοιαύτη δὲ ἀνικανότης, κατὰ τὸν ἡμέτερον νόμον ἀφορᾷ οὐ μόνον εἰς στέρησιν ἀλλὰ καὶ εἰς βλάβην καιρίαν τῶν γεννητικῶν μορίων προσόμοια δυναμένην νὰ ἔχῃ ἀποτελέσματα.

Τῆς τοιαύτης βλάβης ἀντικείμενον δύναται νὰ ᾖ οὐ μόνον ὁ ἀνὴρ ἀλλὰ καὶ ἡ γυνή.

Ὁ ἡμέτερος νόμος, ἀποκρούων τὴν ὑπὸ τινῶν ἐκ τῶν ἀρχαιοτέρων ποινολόγων ὑποστηριχθεῖσαν θεωρίαν, καθ' ἣν αἱ κατὰ τῶν ψυχικῶν δυνάμεων προσβολαὶ ἀποτελοῦσιν ἀδίκημα ἰδιαίτερον, θεωρεῖ μὲν τὴν ἐκ τοῦ τραύματος ἐπελθοῦσαν διανοητικὴν ἀλλοίωσιν ὡς βλάβην σωματικὴν, ἀποφαίνεται ὅμως αὐτὴν τιμωρητέαν μόνον, ἐὰν ᾖ ἀποχρῶντως πιθανόν, ὅτι δὲν δύναται αὕτη νὰ ἰαθῇ, οὐ ἢ ἐξακρίβως δυσχερεστάτη ἀποβαίνει, ὡς θὰ ἴδωμεν, εἰ μὴ ἀδύνατος. Τὴν περὶ τοῦτου πεποιθῆσιν ὁ δικαστὴς ὀφείλει, ὡς ἐννοεῖται, νὰ σχηματίζῃ ἐκάστοτε ἐξ ἱατρικῆς γνωμοδοτήσεως.

Μεταβαίνομεν ἤδη εἰς τὰς περιπτώσεις τοῦ β' ἐδαφίου.

Κατ' αὐτὸ τιμωρεῖται διὰ τῆς ποινῆς τῆς εἰρκτῆς ὁ κατηγορούμενος, ἐὰν ὁ παθὼν ἠκρωτηριάσθῃ, ἐὰν ἀπέβαλε τὴν χρῆσιν ἄλλου τινὸς μέλους τοῦ σώματος, ἐὰν παρεμορφώθῃ καὶ ἐὰν, κατὰ τὴν γνώμην πραγματογνωμόνων, κατέστη ἄχρηστος εἰς τὰ ἔργα τοῦ ἐπαγγέλματος αὐτοῦ ὑπὲρ τοὺς τρεῖς μῆνας. Τὸ ἐδάφιον τοῦτο ὡς ἐκ τοῦ ὅρου « ἠκρωτηριάσθῃ » καὶ τῆς ἀμέσως παρakoλευθούσης φράσεως « ἀπέβαλε τὴν χρῆσιν ἄλλου τινὸς τῶν μελῶν του » πολλὰς τῇ ἀληθείᾳ παρέχει τῷ ἑρμηνευτῇ δυσχερείας. Ἐὰν δὲν πρόκειται περὶ στέρησεως τῶν ὀφθαλμῶν, τῶν βρυχιόνων, τῶν χειρῶν καὶ τῶν ποδῶν, περὶ ὧν πραγματεύεται τὸ 1 ἐδάφ., ἡ περὶ στέρησεως « ἄλλου τινὸς τῶν μελῶν », γεννᾶται φυσικῶς τὸ ἐρώτημα εἰς τί ὁ ἀκρωτηριασμός οὗτος συνίσταται. Ὁ Κωστῆς, ἑρμηνεύων τὴν λέξιν « ἠκρωτηριάσθῃ », προστίθῃσι « διὰ τῆς ἀποκοπῆς τῶν ὠτῶν, τῆς ρινός, τῶν χειλέων κλπ. », ἀλλὰ ταῦτα περιλαμ-

θάνονται ἀναμφισβητήτως εἰς τὴν ρήτραν «τὰ ἄλλα μέλη»· διότι μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν τῶν ὀφθαλμῶν, τῆς γλώσσης, τῶν χειρῶν, τῶν βραχιόνων καὶ τῶν ποδῶν, δὲν ὑπολείπονται ἢ μόνον τὰ ὦτα, ἢ ρίς καὶ τὰ χεῖλη, ἢ ἀποβολὴ τῆς χρήσεως τῶν ὁποίων ταυτίζεται ἐντελὲς πρὸς τὴν ἀποκοπὴν. Ὁ Ἄρειος Πάγος (Α. Π.19 τοῦ 56), ἐπὶ χειρῶν νὰ διαφωτίσῃ τὴν τοιαύτην τοῦ νόμου ἀοριστίαν, ἀποφαίνεται δι' ἀποφάσεως, ἣτις ὁμως ἐναγωνίζεταί ἐπ' ἀοριστίᾳ μετὰ τῆς ἐκφράσεως τοῦ ἐρμηνευμένου ἄρθρου, ὅτι «διὰ τῆς λέξεως ἀκρωτηριασμοῦ ἐμφαίνει ὁ νόμος οὐαυδὴποτε κωλόβωσιν τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος καὶ ὅτι δὲν εἶναι ὀρθὸς ὁ ἰσχυρισμός, ὅστις θεωρεῖ ὡς ἀκρωτηριασμένον τὴν στέρξιν τῶν ἐν τῷ ἄρθρῳ 307 § 2 ἀπαριθμουμένων τοῦ σώματος ἐνεργειῶν». Φρονοῦμεν ὅτι ὀρθώτερον εἶναι νὰ δεχθῶμεν, καὶ δὲν μακρονόμειθα βεβαίως τῆς ἀληθείας, ὅτι ἡ μὲν φράσις «ἐὰν ἀπέβαλε τὴν χεῖρσιν ἄλλου τινὸς μέλους» ἀναφέρεται εἰς τὰ ὦτα, τὰ χεῖλη καὶ τὴν ρίνα, ὧν ἡ χρῆσις δὲν δύναται, ὡς ἐρρήθη, φυσιολογικῶς, οὐδὲ νὰ χωρισθῇ τῆς ἀποκοπῆς, οὐδὲ νὰ ἐννοηθῇ ἄνευ αὐτῆς, τὸ δὲ «ἡκρωτηριάσθη» ὅτι ἀναφέρεται προφανῶς εἰς μόνον τοὺς δακτύλους τῶν χειρῶν καὶ ποδῶν, διότι, ἐξαίρουμένων τῶν ὀφθαλμῶν, τῆς γλώσσης, τῶν βραχιόνων, τῶν ποδῶν, τῶν ὠτων, τῶν χειλέων, τῆς ρινὸς καὶ τῶν δακτύλων, οὐδὲν ἕτερον ἀπομένει πρὸς κωλόβωσιν, ἐκτὸς μόνον τῆς ἐναντίας γνώμης.

Ὡς παρχμύρφωσιν δέον νὰ ἐννοήσωμεν πᾶσαν ἐν γένει δυσμορφίαν, προξενηθεῖσαν δι' οὐλῶν ἢ δι' ἀποκοπῆς μέρους μέλους τινὸς τοῦ προσώπου.

Τὸ γ' καὶ δ' ἐδάφιον διαβαθμίζουσι τὴν ἐπιβλητέαν ποινήν, ὅταν ἐκ τοῦ τραύματος ἐπῆλθε νόσος ἢ ἀνικανότης πρὸς ἐργασίαν ὑπὲρ τὰς τριάκοντα ἢ ὑπὲρ τὰς τρεῖς ἡμέρας, ὡς δὲ διατυποῦνται συνάγεται ὅτι ἐὰν ὁ παθὼν δὲν μετέρχεται ἐπάγγελμά τι, ἀποκλείεται ἡ ἐφαρμογὴ αὐτῶν, ἐξ οὗ πολλὰ ἐπέρχονται ἄτοπα διὰ τὰς περιπτώσεις, καθ' ἃς δὲν ἀπαιτεῖται καὶ νόσος. Τοῦτου ἕνεκα Νομοθεσίαι τινὲς ἐδέχθησαν τὸν ὅρον «τῆς πρὸς πᾶσαν ἐργασίαν ἀπολύτου ἀνικανότητος».

Ἡ ἀνικανότης κατὰ τὸ γράμμα τοῦ νόμου δέον νὰ βεβαιῶται μόνον «διὰ τῆς ὁμολογίαςπραγματογνωμόνων», οἵτινες ἐθεωρήθησαν ὡς μόνοι πρὸς τοῦτο ἀρμόδιοι· ἡ διάρκεια δ' αὐτῆς, ὡς καὶ τῆς νόσου, ἄρχεται ἀπὸ τῆς ἡμέρας, ἀφ' ἣς ἔλαβε χώραν ἡ πρᾶξις, καὶ λήγει τὴν ἐπομένην ἐκείνης, δι' ἣς συμπληροῦται ἡ ὑπὸ τοῦ νόμου ὀριζομένη προθεσμία.

Γενικοὶ ὁρισμοί. — "Ἀρθρ. 311. — "Ὅταν εἰς τινὰ συμπλοκὴν, πολλοὶ ἐπέβηλον χεῖρα εἰς τὸν θανατωθέντα ἢ πληγωθέντα. — 1. εἰ μόνον ἡ σύμπτωσις τῶν πολλῶν πληγῶν ἔφερε τὸ γεόμενον ἀποτέλεσμα, ἕκαστος τῶν ἐπαγαγόντων πληγὴν. — 2. εἰ δὲν ᾔται βέβαιον, ὅτι μόνον αὐταὶ ἢ ἐκεῖναι τῶν γενομένων πληγῶν ἐπέφερον τὸ ἀποτέλεσμα τοῦτο, πᾶς ὅστις ἐπέφερε μίαν τῶν πληγῶν τούτων, τιμωρεῖται ὡς αὐτουργὸς τοῦ συμβάντος ἀποτελέσματος Π. Ν. 312 εἰ.

"Ἀρθρ. 312. — "Ἐάν εἰς τὴν περίπτωσιν τοῦ προηγουμένου ἀρθρ. 311, ἀριθ. 2 δὲν ἐξηκριβώθη παρὰ τινος αἱ τοιαῦται πληγαὶ ἔγιναν, ἐκεῖτοι μὲν, περὶ τῶν ὁποίων εἶναι ἀποδεδειγμένον ὅτι δὲν ἐπέφερον καμμίαν ἐξ αὐτῶν, τιμωροῦνται κατὰ λόγον τῶν ἐκτὸς τούτων μικροτέρων πληγῶν, τῶν ὁποίων ἤθελον εὐρεθῇ ἔχνη εἰς τὸ σῶμα τοῦ πληγωθέντος, οἱ δὲ λοιποὶ, ἀντὶ μὲν τῶν δεσμιῶν, ἄτινα διὰ τὸ συμβάν ἀποτέλεσμα ἐπιβάλλονται, μὲ εἰρκὴν τὸ πολὺ ὀκτώ εἰπών· ἀντὶ δὲ τῆς εἰρκῆς, μὲ φυλάκισιν τὸ πολὺ δύο εἰπών, καὶ τέλος, εἰ ἐπρόκειτο νὰ καταγινώσκῃ φυλάκισις, ἢ ἐπιβάλλετο αὔξη εἰς βαθμὴν ἀναλόγως μικρότερον ἢ προσδιορίζεται ἀνάλογος χρηματικὴ ποινὴ Π. Ν. 313

"Ἀρθρ. 313. — Κατὰ παντὸς ὅστις κατέστη ἔνοχος σωματικῆς βλάβης πρὸς συγγενεῖς ἐξ αἵματος εἰς ἀνιόντα καὶ κατόντα βαθμὸν, πρὸς σύζυγον, πρὸς ἀδελφούς, πρὸς γυναῖκα, τὴν ὁποίαν ἐγνώριζεν ἐγκυμονοῦσαν, πρὸς τὸν ἐπίτροπόν του, πρὸς τὸν ἐπιμελητὴν του, πρὸς τὸν διδάσκαλον ἢ κύριόν του, ἢ πρὸς ἄλλους, εἰς τοὺς ὁποίους χρεωστῇ ἰδιαιτέρον σέβας, ἢ προσωπικῇ αὐτῇ σχέσει ἰσχύει ὡς ἰδιαιτέρως ἐπιβαρύνουσα αἰτία Π. Ν. 307 312. 315.

"Ἀρθρ. 314. — "Ἐάν τις, ἐνῷ διαχειρίζει τὸν κατ' οἶκον τιφρονισμὸν, ὅλιγων τὴν προσήκουσαν πρόνοιαν καὶ μετριότητα, ἐπέφερε σωματικὴν βλάβην εἰς τοὺς διατελοῦντας ὑπὸ τὴν ἐφορείαν, ἐξουσίαν, ἢ ἐπιμέλειαν αὐτοῦ, τιμωρεῖται μὲ φυλάκισιν τὸ πολὺ τριῶν μηνῶν· ὃ δὲ αἰκισθεὶς λαμβάνεται ἀπὸ τὰς χεῖρας τῶν αἰκίζόντων γονέων, ἐπιμελητῶν, ἐπιτρόπων, ἢ ἐπιστατῶν, ἂν καὶ εἰς τὸ μέλλον εἶναι φόβος αἰκιδῶν, αἵτινες ἐπαπειλοῦσι κίνδυνον τῆς ζωῆς ἢ τοῦ σώματος, καὶ διὰ δαπάνης τῶν ὑπὲρ τῶν πτωχῶν ὑφισταμένων καταστημάτων παραδίδεται εἰς ἄλλων ἐπιτήρησιν Πολ. 490. Π. Ν. 308 εἰ. 326.

"Ἀρθρ. 315. — Γινώσκοντες πρωταίτιοι διαπληκτισμῶν, συνήθως διαπληκτιζόμενοι ἄνθρωποι δις τοῦλάχιστον ἐπὶ σωματικῇ βλάβῃ τιμωρηθέντες, παρομοίως καὶ ὅσοι τρίς ἔγειναν ἔνοχοι σωματικῆς βλάβης, κατὰ τῶν εἰς τὸ ἀρθρ. 313 ἀναφερομένων προσώπων υποβάλλονται πρὸς τὴν ποινὴν καὶ εἰς ἰδιαιτέραν ἀστυνομικὴν ἐπιτήρησιν, Π. Ν. 35. 37.

"Ἀρθρ. 316. — "Ὅσα εἰς τὸ ἀρθρὸν 287 ὤρίσθησαν περὶ θανατηφόρων βλαβῶν, ἐφαρμόζονται καὶ εἰς ὅλας τὰς περιπτώσεις, καθ' ἃς ἐπισυμβαίνει θάνατος ἐκ τῶν σωματικῶν βλαβῶν. Π. Ν. 307 εἰ.

"Ἀρθρ. 317. — Δι' ἀπρομελετήτως καὶ ἐξ ἀμελείας προερχόμενα σωματικὰ βλάβαι, περὶ ὧν ἐγίνε λόγος εἰς τὸ ἀρθρὸν 308 ἀριθ. 2—4, εἰς τὸ ἀρθρ. 309 ἀριθ. 2—4, καὶ εἰς τὸ ἀρθρ. 310, καθ' ὅσον δὲν ἔχουσιν ἐπαχέλουθον τὴν διατάραξιν τῆς κοιῆς ἡσυχίας καὶ εὐταξίας, καταδικάζονται καὶ τιμωροῦνται μόνον

κατ' αἵτησιν τοῦ βλαφθέντος ἢ τῶν νομίμων ἀντιπροσώπων του, ἐκτός μόνον ὅταν οἱ ἀντιπρόσωποι οὗτοι ἔγιναν οἱ ἴδιοι ἔνοχοι τῆς σωματικῆς βλάβης, καὶ ὁ βλαφθεὶς δὲν ἦντι εἰς κατὰστασιν ν' ἀναφερθῇ μόνος εἰς τὴν ἀρχήν. Ποιν. 22 § 78 ε'.

Τὸ ζήτημα τῆς εὐθύνης τῶν προσώπων τῶν μετασχόντων συμπλοκῆς, καθ' ἣν ἐπῆλθε θάνατος ἢ τραυματισμός, ποικίλας παρήγαγε γνώμας, ἐντελῶς ἀντικειμέναις πρὸς ἀλλήλας, καὶ μεγάλας παρέσχε τοῖς νεωτέροις Νομοθέταις δυσχερείας.

Ἡ Καρολίνα μεταξὺ τῶν περὶ ἀνθρωποκτονίας διατάξεων ἀνέγραφε καὶ τὴν ἐξῆς (ἄρθρ. 148):

Ἐάν τις ἐν συμπλοκῇ ἀποκτείνῃ ἕτερον ἐν βρασμῷ ψυχικῆς ὁρμῆς καταγινώσκειται κατ' αὐτοῦ ἡ ποινὴ τοῦ ἀναιρέτου, ἥτοι ὁ διὰ τῆς σπάθης θάνατος.

Ἐάν πλείονες ἐκ προθέσεως τραυματίσωσιν ἐν συμπλοκῇ τινὰ θανατηφόρως: α') ἐάν ὁ θάνατος ἐπῆλθεν ἐκ τῆς συμπτώσεως τῶν πολλῶν τραυμάτων, πάντες οἱ αὐτουργοὶ εἰσὶ τιμωρητέοι ὡς ἀναιρέται· β') ἐάν ὁ παθὼν ἔλαβε πλείονα παρὰ διαφόρων θανατηφόρα τραύματα, εἰς δὲ ἐπῆνεγκε τὸν θάνατον, τιμωροῦνται πάντες ὡς ἀναιρέται, καθ' ἣν περίπτωσιν κατέστη ἀδύνατος ἢ τοῦ ἐνὸς τούτου ἀνακάλυψις, καὶ γ') ἐάν ὁ τὸν θάνατον ἐπενεγκὼν ἀνεκαλύφθη, καταγινώσκειται κατ' αὐτοῦ μόνου ἢ τοῦ φόνου ποινὴ (Παραβλ. Βέρνερ Ἀνθρωποκτονία ἐν συμπλοκῇ).

Ἐκ τῶν διακρίσεων τούτων τῶν οὕτω λεπτολογῶν ἐγεννήθησαν ἔριδες καὶ διαφωνίαι, καὶ ἐπηκολούθησε σύγχυσις, ἥτις παρατηρεῖται καὶ ἐν ταῖς πλείστοις τῶν νεωτέρων Νομοθεσιῶν· καὶ ὁ ἡμέτερος δὲ νόμος πραγματεύεται εἰδικῶς τὰ περὶ τούτου διὰ τῶν ἀνωτέρω ἀναγραφόμενων διατάξεων, διατυπωθειῶν ἐπὶ τῇ βάσει τῶν διακρίσεων τοῦ ἄρθρου 148 τῆς Καρολίνας καὶ τῶν νόμων 1 § 3 (48. 8) καὶ 11 § 1 (ad leg. Aquil. 9. 2).

Τὸ ἄρθρον 311, χωρὶς νὰ διδῇ τῆς συμπλοκῆς τὸν ὀρισμὸν, ὀρίζει γενικῶς, ὅτι κατὰ τὴν ἐν συμπλοκῇ γενομένην ἀνθρωποκτονίαν ἢ τραυματισμὸν, τιμωρεῖται ὡς αὐτουργός: α') ἐάν μόνον ἢ σύμπτωσις τῶν πολλῶν πληγῶν ἔφερε τὸ γενόμενον ἀποτέλεσμα, ἕκαστος τῶν ἐπαγαγόντων πληγὴν, καὶ β') ἐάν δὲν εἶναι βέβαιον ὅτι αὗται ἢ ἐκείναι τῶν γενομένων πληγῶν ἐπῆνεγκον τὸ ἀποτέλεσμα τοῦτο πᾶς ὅστις κατήνεγκε μίαν τῶν πληγῶν τούτων. Ἐκ τῆς τοιαύτης δὲ διατυπώσεως



συνάγονται ἀναγκαίως τὰ ἐξῆς συμπεράσματα : Α' ὅτι ἔνα θεωρηθῇ ὑπάρχοντες ἡ ἐν συμπλοκῇ εὐθύνη, δεόν νὰ ἐνῆργησεν εἰς κατὰ πολλῶν ἢ πλείονες ἐναντίον πλειόνων, καὶ Β' ὅτι ἀφοῦ, κατὰ τοὺς γενικούς τοῦ δικαίου ὁρίσμούς, ἡ ἐκ συστάσεως ἢ συνεργείας ἐνέργεια βαρύνει πάντας τοὺς συστασιώτας ἢ συνεργούς, ἔπεται ὅτι οἱ συμπλοκῆς συμμετασχόντες δεόν νὰ μὴ συνδέωνται διὰ δεσμοῦ σχέσεως τοιαύτης.

Τὸ ζήτημα, ἐὰν τὸ ἐπελθὼν ἀποτέλεσμα προῆλθεν ἐκ τῆς συμπτώσεως τῶν πολλῶν πληγῶν ἢ ἐκ τινων μόνον, ὑπάγεται μὲν ὡς πραγματικὸν εἰς τὴν ἐκτίμησιν τοῦ δικαστοῦ, ἀλλ' οὗτος ὀφείλει νὰ μορφώσῃ τὴν πεποίθησιν αὐτοῦ, προκειμένου περὶ πράγματος ἀπαιτοῦντος ἰδίως ἐπιστήμης γνώσεις, ἐκ τῆς γνωμοδοτήσεως ἱατροῦ.

Ἐνώπιον τῶν κκουργιοδικῶν, περὶ τοῦ ζητήματος ἐὰν ἡ σύμπτωσης τῶν πολλῶν πληγῶν ἐπῆνεγκε τὸ ἀποτέλεσμα, δεόν, πρὸς ὀρθὴν ἐφαρμογὴν τοῦ ἄρθρου 311, νὰ ἐρωτῶνται εἰ ἔνορκοι. (Α.Π.Ποιν. 121 τοῦ 65).

Τὸ ἄρθρον 312, ἐναντίον τοῦ γενικοῦ τοῦ δικαίου κανόνος, καθ' ὃν ποινὴ καταγινώσκεται μόνον ἐὰν ἡ εἰς τὸν κατηγορούμενον ἀποδιδόμενη πρᾶξις ἀποδειχθῇ, καθιεροῖ κατ' ἐξάρεσιν ἀπλουῶν ἐνοχῆς τεκμήριον· διετυπώθη δὲ κατὰ ζῆλον τῶν ἀρχῶν τοῦ κοινοῦ τῆς Γερμανίας δικαίου, ὅπερ, ὡς ἐρρήθη, ἐστηρίχθη κυρίως ἐπὶ τῆς Καρολίνας καὶ τῶν σχετικῶν διατάξεων τῆς ποινικῆς τῶν Ρωμαίων Νομοθεσίας.

« Ἐάν, λέγει τὸ ὡς εἴρηται ἄρθρον, δὲν εἶναι βεβαιωμένον, ὅτι αὐτὰ ἢ ἐκείναι τῶν πληγῶν ἐπῆνεγκον τὸ ἀποτέλεσμα, καὶ παρὰ τίνος αἱ τοιαῦται πληγαὶ κατηνέχθησαν, ἐκεῖνοι μὲν, περὶ τῶν ὁποίων εἶναι ἀποδεδειγμένον ὅτι δὲν κατήνεγκον τινὰ ἐξ αὐτῶν, τιμωροῦνται ἀναλόγως τῶν ἐκτὸς τούτων μικροτέρων πληγῶν, τῶν ὁποίων ἤθελον εὑρεθῇ ἵχνη ἐπὶ τοῦ σώματος τῶν παθόντων, οἱ δὲ λοιποὶ, ἀντὶ μὲν τῶν προσκαίρων δεσμῶν, ἅτινα διὰ τὸ ἐπελθὼν ἀποτέλεσμα ἐπιβάλλεται, μὲ εἰρκτὴν τὸ πολὺ 8 ἐτῶν, ἀντὶ τῆς εἰρκτῆς μὲ φυλάκισιν τὸ πολὺ 2 ἐτῶν, καὶ ἐὰν ἐπρόκειτο νὰ καταγινώσθῃ φυλάκισις, ἢ ἐπιβάλλεται αὕτη εἰς βαθμὸν μικρότερον, ἢ προσδιορίζεται ἀνάλογος χρηματικὴ ποινὴ ».

Ὡστε ἐν τῇ ἀνωτέρῳ ἐκτιθεμένῃ περιπτώσει ἐὰν μὲν τὸ σῶμα τοῦ τραυματισθέντος φέρῃ μικροτέρων πληγῶν ἵχνη, ἥτοι πληγῶν, ἐξ ὧν ἀναμφισβητήτως δὲν προῆλθε τὸ ἀποτέλεσμα, ἐκεῖνοι οἵτινες εἶναι ἀποδεδειγμένον ὅτι δὲν ἐπῆνεγκον τινὰ τῶν τραυμάτων, περὶ ὧν

ὑπάρχει ἀμφιβολία ἐὰν ἦσαν τοῦ ἐπελθόντος ἀποτελέσματος αἷτια, τιμωροῦνται ἀναλόγως τῶν μικροτέρων πληθῶν, ἐὰν ὅμως τοιαῦται δὲν ὑπάρχωσι, δεῖον ἀναγκασίως νὰ δεχθῶμεν ὅτι μένουσιν ἀτιμώρητοι. Ἐν τῇ αὐτῇ περιπτώσει οἱ λοιποὶ τῶν κατηγορουμένων τιμωροῦνται μὲν ὡς αὐτουργοί, ἀλλὰ κατὰ τὴν ἐν τῷ ἄρθρῳ ἀναγραφομένην διαβάθμισιν.

Ἄλλ' ἡ διὰ τεκμηρίου ἤκιστα ἀσφαλοῦς ἀντικατάστασις τῆς ἐπὶ τῆς λογικῆς καὶ τοῦ δικαίου στηριζομένης ἀρχῆς, καθ' ἣν εὐθύνῃν ποινικὴν ὑπέχει τὸ ἄτομον ἀπολύτως καὶ μόνον ἐκ τῶν ἰδίων αὐτοῦ πράξεων, ἣν βεβαίως προῖον συγχύσεως, ἐπελθούσης ἐκ τῆς ἐφαρμογῆς τῶν διατάξεων τῆς Καρλίνας· αἱ διὰ τοῦ εἰρημένου δὲ ἄρθρου ποιούμεναι λεπτολόγοι διαστολαὶ καθιστῶσι προδηλοτέρους τοὺς δισταγμοὺς τοῦ Νομοθέτου περὶ τῆς ὀρθότητος τῆς διατάξεως καὶ καταφανεστέραν τὴν πλάνην αὐτοῦ. Ὁρθότερα ἐπομένως εἶναι ἡ ἐπιψις, ὅφ' ἣν ἐξετάζουσι τὴν πρᾶξιν τινὲς τῶν νεωτέρων Νομοθεσιῶν, αἵτινες ἀφ' ἐνός μὲν θεωροῦσιν ἀξιόποινον αὐτὴν ταύτην τὴν συμμετοχὴν εἰς συμπλοκὴν, καθ' ἣν ἐπῆλθε θάνατος, τραυματισμός, ἢ σωματικὴ βλάβη, καὶ ἀφ' ἐτέρου τιμωροῦσιν αὐστηρότερον ἐκεῖνον, εὐ ἡ ἐνέργεια ἐπήνεγκε τὸν θάνατον ἢ τὴν σωματικὴν βλάβην, διότι ἐν προκειμένῳ ὡς βάσις τοῦ ἀξιopoίνου τῆς πράξεως λογίζεται ἡ εἰς συμπλοκὴν συμμετοχὴ, μετὰξὺ δ' αὐτῆς καὶ τοῦ ἐπελθόντος ἀποτελέσματος ὑφίσταται σχέσις αἰτίου καὶ αἰτιατοῦ.

Τὸ ἄρθρον 313 ὀρίζει τὰς ἐπιβαρυντικὰς τῆς πράξεως αἰτίας· ὡς τοιαύτην δὲ θεωρεῖ καὶ τὴν ἐγκυμοσύνην τῆς κατὰ τὸ σῶμα βλαβείσης. Ἐὰν ἐκ τῆς πράξεως ἐπῆλθε καὶ βία τῆς παθούσης ἀποβολή, ὑπάρχει ἐκτρώσεως καὶ σωματικῆς βλάβης συρροή καὶ ἐπὶ τῇ βάσει αὐτῆς θὰ κανονισθῇ ἡ κατὰ τὸ ἄρθρον 109 ἐπιβλητέα διὰ τὴν βαρύτεραν πρᾶξιν ποινή. Πρὸς ἐφαρμογὴν ὅμως τοῦ ἄρθρου 109 ἀπαιτεῖται πάντοτε ἡ περὶ τῆς τοιαύτης καταστάσεως τῆς παθούσης γνῶσις τοῦ κατηγορουμένου, διότι ἄλλως τιμωρεῖται οὗτος ὡς ἔνοχος σωματικῆς μόνον βλάβης.

Κατὰ τὸ ἄρθρον 316, ἐὰν ἐκ τῆς ἐπενεχθείσης σωματικῆς βλάβης ἐπῆλθε θάνατος, ἐφαρμόζονται οἱ ὅρισμοί τοῦ ἄρθρου 287· ὥστε ὅσα ἀνωτέρω ἀνεπτύχθησαν περὶ τῆς ἀνθρωποκτονίας ἐν γένει ἰσχύουσιν καὶ ἐνταῦθα.

Τὸ ἄρθρον 317 πραγματεύεται εἰδικῶς περὶ τοῦ νομίμου τῆς κα-

ταδιώξεως τρόπου ἐν ταῖς ὑπ' αὐτοῦ καταριθμουμέναις περιπτώσεσιν, ὀρίζει δὲ ὅτι αἱ σωματικαὶ βλάβαι, αἱ ἀναφερόμεναι ἐν τοῖς ἐδ. 2—4 τοῦ ἄρθρου 308, αἱ ἐν τοῖς ἀριθμοῖς 2—4 τοῦ 309, ὡς καὶ αἱ ἐν τῷ ἄρθρῳ 310, ἐὰν δὲν ἔχωσιν ὡς ἀποτέλεσμα καὶ τὴν διατάραξιν τῆς κοινῆς ἡσυχίας καὶ τάξεως, καταδιώκονται καὶ τιμωροῦνται τῇ αἰτήσῃ τοῦ παθόντος ἢ τῶν νομίμων αὐτοῦ ἀντιπροσώπων, ἐκτός ἂν οὗτοι ὦσιν οἱ ἔνοχοι καὶ ὁ βλαβεὶς εἶναι, ὡς ἐκ τῆς καταστάσεως αὐτοῦ, ἀνίκανος ὅπως ἐπικαλεσθῇ μόνος τῆς Ἀρχῆς τὴν βοήθειαν.

Ἐλθωμεν ἤδη εἰς τὴν μελέτην τῶν διαφορῶν αἰκιῶν καὶ κακώσεων καὶ τῶν συναφῶν ταύταις ἱατρικῶν ζητημάτων.

1. — ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΔΙΑΦΟΡΩΝ ΕΙΔΩΝ ΤΩΝ ΑΙΚΙΩΝ ΚΑΙ ΚΑΚΩΣΕΩΝ

Ὁρισμός, διαίρεσις. — Ἡ λέξις *κάκωσις*, κατὰ τὴν ἱατροχειρουργικὴν ἐκδοχὴν αὐτῆς, περιλαμβάνει πᾶσαν λύσιν τῆς συνεχείας, πᾶσαν τοπικὴν βλάβην, ἐπερχομένην εἴτε αὐτομάτως, εἴτε ἔνεκεν ἐξωτερικῆς βίας. Ἐν τῇ ἱατροδικαστικῇ ἡ ἐκδοχὴ τῆς λέξεως εἶναι πολλῶ μᾶλλον ἐκτεταμένη, περιλαμβάνουσα οὐ μόνον τὰ θλάσματα, τὰ κατάγματα, τὰ ἐγκαύματα, τὰς διακινήσεις καὶ πάντα ἐν γένει τὰ τραύματα, ἀλλὰ καὶ ἐσωτερικὰς τινὰς νόσους· οὕτως, ἐν τινὶ ἀποφάσει τοῦ δικαστηρίου τῆς *Lyon*, ὁ ἐνοφθαλμισμὸς τῆς συμφύλλιδος ἐθεωρήθη ὡς ἐκούσιον τραῦμα.

Κατὰ τὴν διαίρεσιν τῶν αἰκιῶν καὶ κακώσεων, οἱ ἱατροδικασταὶ ἐστηρίχθησαν μᾶλλον ἐπὶ τὸν βαθμὸν τῆς βαρύτητος ἢ ἐπὶ τὴν φύσιν τῆς βλάβης· οὕτω δὲ διήρεσαν τὰς κακώσεις εἰς *ἐλαφράς*, *βαρεῖας* καὶ *θανατηφόρους*.

Οἱ *Briand* καὶ *Chaudé* ὥρισαν σημαντικὴν διάκρισιν ἐν τῇ κατηγορίᾳ τῶν βαρειῶν κακώσεων. Κατὰ πρῶτον τάσσουσι τὰς ἐντελὲς *λατὰς* κακώσεις, μετὰ τὴν ἴασιν τῶν ὁποίων οὐδεμία ὑπολείπεται βλάβη ἢ διατάραξις λειτουργικῇ, εἴτα δὲ τὰς ἀτελὲς *λατὰς*, τὰς ἀναγκαίως συνεπαγομένους διηρηκεῖς ἢ παροδικὰς βλάβας. Ἡ διάκρισις αὕτη ἔχει οὐσίωδῃ σημασίαν, καθ' ὅσον, ὡς εἵπομεν ἤδη, ἐκ τῆς μείζονος ἢ ἐλάσσονος βαρύτητος τῆς κακώσεως ἐξαρτᾶται ἡ κατὰ τὸ μᾶλ-

λον ἢ ἤττον αὐστηρὰ ἐφαρμογὴ τοῦ νόμου, ὡς καὶ ὁ προσδιορισμὸς τῆς ἀποζημιώσεως.

Ὁ Tardieu ἄλλοίαν προϋτείνει πορείαν ἐν τῇ βεβαιώσει τῶν τραυμάτων. «Νομίζομεν πολὺ ἀπλούστερον, λέγει, νὰ λάβωμεν ὡς βάσιν τῆς ἐξετάσεως τῶν αἰκίων καὶ κακώσεων τὸ ἀντικείμενον τῆς ἀποστολῆς τοῦ ἱατρογνώμονος, ὀριζόμενον ὑπ' αὐτῶν τῶν φράσεων, ὧν ποιεῖται χρῆσιν ὁ δικαστὴς, ὁ ἐπικαλούμενος τὰς γνώσεις τοῦ ἱατροῦ καὶ ἐντελλόμενος αὐτῷ: Δον, νὰ ἐπισκεφθῇ τὸν τραυματίαν καὶ νὰ γνωμοδοτήσῃ περὶ τῆς καταστάσεως αὐτοῦ· Βον, νὰ βεβαιώσῃ τὴν φύσιν τῶν τραυμάτων αὐτοῦ· Γον, νὰ γνωμοδοτήσῃ περὶ τῶν αἰτίων αὐτῶν· Δον, νὰ ὀρίσῃ τὰς ἀκολουθίας, ἃς δυνατόν νὰ ἔχωσιν, ἢ ἐν περιπτώσει θανάτου νὰ ἐξετάσῃ τὸ πτῶμα, νὰ ὀρίσῃ τὰς αἰτίας τοῦ θανάτου καὶ ν' ἀποφῇνηται γνώμην ἂν οὗτος ἐπῆλθεν ἐκ τῶν τραυμάτων· Εον, νὰ ὀρίσῃ τὰς περιστάσεις, καθ' ἃς τὰ τραύματα ἐπῆνέχθησαν».

Θέλομεν ἤδη πραγματευθῇ περὶ τῶν διαφορῶν εἰδῶν τῶν κακώσεων ὑπὸ ἱατροδικαστικῇ ἐποψίῃ. Θέλομεν, δηλονότι, μελετήσῃ διαδοχικῶς τὰς διακινήσεις, τὰ θλάσματα καὶ τὰ ἐκχυμώματα, τὰ ἐξαρθρήματα καὶ τὰ κατάγματα, τὰ διάφορα εἶδη τῶν τραυμάτων καὶ τὰ ἐγκλύματα, μεθ' ὃ θέλομεν ἐξετάσῃ τὰς κακώσεις ὡς πρὸς τὴν ἔδραν αὐτῶν καὶ τὴν βαρύτητα. Θὰ πραγματευθῶμεν εἴτα περὶ τῶν ἔνεκα σιδηροδρομικῶν συμβάντων τραυμάτων κ.τ.τ.

2. — ΠΕΡΙ ΔΙΑΚΙΝΗΣΕΩΣ

Διακίνησις ἢ διάσεισις εἶναι ὁ κλονισμὸς ὁ μεταδιδόμενος εἰς ὄργανόν τι διὰ πλῆξεως ἢ πτώσεως ἐπὶ μοῖραν τοῦ σώματος κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἤττον μεμακρυσμένην τοῦ ὀργάνου τούτου. Τοιοῦτος τοῦλάχιστον εἶναι ὁ ὀρισμὸς, ὃν δίδουσιν οἱ πλεῖστοι τῶν Γάλλων παθολόγων, οἱ περιγράφοντες τὰ συμπτώματα τῆς διακινήσεως, καθ' ὅσον αὕτη προσβάλλει τὸν ἐγκέφαλον, τὸν νωτιαῖον μυελόν, τὸ ἥπαρ κτλ. Καὶ ὅτε μὲν ἡ διακίνησις τοῦ ὀργάνου λαμβάνει χώραν ἄνευ τῆς ἐλαχίστης καταφανοῦς ἀλλοιώσεως, ὅτε δὲ παρατηροῦνται τοιαῦται, ἐρμηνεύουσαι τὰ παρατηρούμενα συμπτώματα. Ἀναφέρονται πολλαὶ περιπτώσεις, καθ' ἃς ἄτομα ἀπέθανον μετὰ πτώσιν, χωρὶς νὰ βεβαιωθῇ διὰ τῆς λεπτομερεστεράς ἐξετάσεως ὀργανικὴ βλάβη.

Οἱ Ἀγγλοὶ παθολόγοι λέγοντες διακίνησιν (concussion) ἐννοοῦσι

τὴν παροδικὴν ἢ διαρκὴ ἐξάντλησιν τῆς νευρικῆς ἰσχύος, προσερχομένην ἐξ αἰφνιδίου καὶ ὑπερβαλλούσης ἀναλώσεως. Ἡ νευρικὴ αὕτη ἐξάντλησις προκαλεῖ τὰ φαινόμενα, τὰ παρατηρούμενα μετὰ πτώσιν, πληθύνει καὶ μεγάλους τραυματισμούς. Ἡ τραυματικὴ διακίνησις (shock) τῶν συγγραφέων ἐκ τῆς αὐτῆς προέρχεται αἰτίας.

Κατὰ τὸν Duret τὰ τῆς διακινήσεως φαινόμενα ὀφείλονται κυρίως τῷ ἐγκεφαλονωτιαίῳ ὑγρῷ. «Κατὰ τινα ἐπὶ τὴν κεφαλὴν πτώσιν ἢ πλῆξιν τοῦ κρανίου, συρροὴ ὑγροῦ γίνεται περὶ τὰ ἡμισφαίρια καὶ ἐν ταῖς κοιλάσι, μεταδίδουσα τὴν ἐπὶ τινος σημείου βίαν κατὰ πάσας τὰς μοίρας τῶν νευρικῶν κέντρων, ἰδίᾳ δὲ κατὰ τὸν προμήκη μυελόν».

Ὅπως ποτ' ἂν ᾔ, ἡ διακίνησις εἶναι συχνοτάτη, πολλάκις δὲ θέλει ἐλκύσει τὴν προσοχὴν τοῦ ἱατροδικαστοῦ. Παρατηρεῖται πρὸ πάντων ἔνεκα συγκρούσεως ἀμαξοστοιχιῶν, πτώσεων ἀπὸ ὕψηλων μερῶν κτλ. Ὁ ἱατροδικαστὴς θέλει πολλάκις ἐξετάσει ἄτομα φέροντα τραύματα, ἐλαφρὰ κατὰ τὸ φαινόμενον, ἅτινα ὅμως παρουσιάζουσι βαρὴ γενικὰ συμπτώματα· ἐκ τῆς φύσεως δὲ τῶν συμπτωμάτων τούτων θὰ δυνηθῇ ἐνίοτε νὰ ὀρίσῃ, ἂν ἡ διακίνησις ἀφορᾷ μερικώτερον εἰς τὸν ἐγκέφαλον ἢ τὸν νωτιαῖον μυελόν. Εἷς τινὰς περιπτώσεις τὰ ὑπὸ τῆς διακινήσεως προκαλούμενα ἀποτελέσματα δυνατὸν νὰ ὦσι παροδικὰ καὶ οὐδὲν νὰ καταλείπωσιν ἔχνος· ἐν γένει ὅμως τὰ φαινόμενα εἰσὶ βαρὴ καὶ μακρὸν διαρκοῦσιν. Οὕτω παρατηροῦνται παραλύσεις, κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον ἐκτεταμέναι καὶ διανοητικαὶ διαταραχαί, ἀφασία, ἐξασθένεισις ἢ ἀπώλεια τῆς μνήμης, ἡλιθιότης, κτλ. Ὁ ἱατρός ἐν τούτοις δεῖν νὰ ᾔ προσεκτικὸς, μὴ λησμονῶν ὅτι ἐνίοτε περὶ οὐδενὸς ἄλλου πρόκειται εἰμὴ περὶ ὑποκρίσεως.

Μία τῶν συχνοτέρων ἀκολουθιῶν τῆς διακινήσεως εἶναι ἡ παροδικὴ ἀμνησία, ἥτις συνήθως ἐπέρχεται ἀμέτῳ μετὰ τὸν ἐγκεφαλικὸν τραυματισμόν, ἀλλ' ἥτις ἐνίοτε βραχύτερον ἀναπτύσσεται. Ὁ Brouardel σημειοῖ τὴν περίπτωσιν κυρίας, ἥτις μεταβαίνουσα εἰς Βερσαλλίας, ἵνα παραστῇ εἰς τὴν κηδεῖαν συγγενοῦς, ἐπλήγη ὑπὸ τῆς θυρίδος κατερχομένη τῆς ἀμαξοστοιχίας. Πίπτει χωρὶς ν' ἀπολέσῃ τὴν συνείδησιν καὶ ἀφ' ἐκυτῆς ἐγείρεται· ἐλησμώνησεν ὅμως ἐντελῶς τὸν θάνατον τῆς συγγενοῦς αὐτῆς καὶ τὴν αἰτίαν, δι' ἣν μετέβη εἰς Βερσαλλίας. Ἀνάλογον περίπτωσιν ἀναφέρει ὁ Pritchard Ἀνθρωπὸς τις πεσὼν ἀπὸ τοῦ ἵππου, ἐλησμώνησεν οὐ μόνον τὴν πτώσιν, ἀλλὰ καὶ τὰς πρὸ αὐτῆς περιστάσεις. Τὰ τοιαῦτα περιστατικὰ εἰσὶ πολυάριθμα.

3.—ΠΕΡΙ ΘΛΑΣΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΕΚΧΥΜΩΜΑΤΩΝ

Θλάσμα εἶναι κάκωσις παραγομένη ἐπὶ τῶν ζώντων ἰστών διὰ πλήξεως σκληροῦ σώματος, μὴ τέμνουτος, οὐδὲ νύσσοντος, καὶ ἀνευ λήσεως τῆς συνεχείας τοῦ δερματος. Παρουσιάζει δὲ τοῦτο διαφόρους βαθμούς, ἀπὸ τῆς ἀπλῆς ἐρυθρότητος τοῦ δερματος μετ' ἐξειδίξεως, μέχρι τῆς συντριψέως τῶν ὑποκειμένων ἰστών, ἐξ ἧς προκύπτει τὸ ἐκχύμωμα.

Ὅταν ἡ ἔκχυσις τοῦ αἵματος γίγνηται ἐν τῷ ὑποδόριῳ συνδετικῷ ἰστῷ καλεῖται τότε ἐκχύμωμα διὰ διηθήσεως· ὅταν δὲ λαμβάνῃ χώραν ἐν ἐστία ἀποτελουμένη ἐν τῷ μέσῳ τῶν συντριβέντων ἰστών, ὀνομάζεται ἐκχύμωμα δι' ἐκχύσεως.

Τὸ ἐκχύμωμα δὲν ἀναφαίνεται πάντοτε ἀμέσως μετὰ τὴν πλήξιν. Ὅταν τὸ θλάσμα ᾗ ἐπιπόλαιον, τὸ ἐκχύμωμα ἀναφαίνεται μίαν ἢ δύο ὥρας μετὰ τὴν προσβολήν ὑπὸ μορφήν κυανῆς, μελαίνης ἢ ὤχρεοερύθρου κηλίδος, ἧς ἡ ἔκτασις καὶ ἡ χροιά ἐπαυξάνουσιν ἐπὶ τριάκοντα ἢ τεσσαράκοντα ὥρας. Ἡ κηλὶς σμικρύνεται εἴτα, καθισταμένη διαδοχικῶς ἰόχρους, ὑποπράσινος, κιτρίνη καὶ λευκὴ πρὶν ἢ ὅλως ἐξαλειφθῇ. Εἰς ἐλαφρὰς περιπτώσεις ἡ ἐκχυμωτικὴ κηλὶς ἐξαφανίζεται ἐν γένει μετὰ παρέλευσιν ἐβδομάδος· δυνατόν ὅμως νὰ ἐπιμείνῃ ἐπὶ δεκαπέντε, εἴκοσιν ἢ καὶ εἰκοσιπέντε ἡμέρας.

Ὅταν ἡ θλάσις ᾗ λίαν ἰσχυρά, προσβαλοῦσα τοὺς κατὰ βάθος ἰστούς, δυνατόν ἐν ἀρχῇ οὐδεμίᾳ ἀλλοίωσιν ν' ἀναφανῇ εἰς τὸ δέρμα καὶ τὸν ὑποκείμενον συνδετικὸν ἰστόν, τὸ δ' ἐκχύμωμα νὰ παραχθῇ τέσσαρας ἢ πέντε ἡμέρας μετὰ τὴν προσβολήν. Παρουσιάζει τότε ἰδιάζοντας καὶ σημαντικούς χαρακτῆρας· τὸ εἰς κατὰ βάθος κειμένην χώραν ἐκχυθὲν αἷμα δὲν ἀφικνεῖται εἰς τὸ δέρμα, εἰμὴ ἀποῦ ὑποστῇ μεταμορφώσεις τινάς, ἡ δὲ κηλὶς, ἀντὶ νὰ ᾗ κυανῇ ἢ ὑπομέλαινα, ἐμφανίζεται εὐθὺς κιτρίνη. Πολλάκις ἐπ' ἴσης ἡ κηλὶς δὲν ἀναφαίνεται εἰς ὁ μέρος ἐγένετο ἡ πλήξις, ἀλλ' εἰς σημεῖα κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον μεμακρυσμένα· εἰς ᾧ τὸ ἐκχυθὲν αἷμα ἠδυνήθη εὐκολώτερον νὰ μεταβῇ, ἔνεκεν εὐνοϊκοτέραις διὰ τὴν μετάβασιν αὐτοῦ ἀνατομικῆς διατάξεως. Οὕτως, εἰς βαθεῖαν θλάσιν κατὰ τὴν χώραν τῆς μασχάλης ἢ τοῦ ὤμου, ἀναφαίνεται συχνάκις μετὰ παρέλευσιν ἡμερῶν τινῶν λίαν ἐκτεταμένον ἐκ-

χρῶμα κατὰ τὸν βραχίονα, εἰς δὲ θλάσεις τοῦ μηροῦ ἀναφαίνονται ὑποκίτρινοι κηλίδες ἄνωθεν τοῦ γόνατος.

Οἱ χειρουργοὶ σημειοῦσιν ἰδιόζουσαν περίστασιν σχετικὴν πρὸς τὴν λοξότητα τῆς πλήξεως. Ὅταν τὸ τιτρώσκον ὄργανον πλήττη οὐχὶ κατὰ κάθετον, ἀλλὰ κατὰ πλῆξιν διεύθυνσιν, δυνατόν νὰ προκύψῃ λίαν ἐκτεταμένη ἀποκόλλησις, ἀποτελοῦσα κοιλότητα κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον μεγάλην, ἐνθα ἐκχέεται εἴτε αἷμα εἴτε ὀρρώδες ὑγρόν. Τὰ ἐκχυμώματα ταῦτα, τὰ παρατηρούμενα κυρίως μετὰ διέλευσιν τροχοῦ ἀμάξης, ἐκλήθησαν ὑπὸ τοῦ Morel—Lavallée ὀρρώδεις τραυματικαὶ ἐκχύσεις.

Ἄν τὸ τιτρώσκον ὄργανον διήρесе τὸ δέρμα, συγχρόνως δὲ συνέτριψε τὰ κατὰ βάθος μύρια, παρατηρεῖται τότε τραῦμα διὰ θλάσεως, οὗτος οἱ χαρακτηρὲς προσομοιάζουσι κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον πρὸς τοὺς χαρακτηρὲς τῶν διὰ τεμνόντων ὀργάνων τραυμάτων.

Ἐν συνόψει, ἡ διάγνωσις τῶν θλασμάτων καὶ τῶν ἐκχυμωμάτων ἐπὶ ζώντος εἶναι ἐν γένει εὐκολος. Καὶ ἀληθῶς, δὲν δύναται τις νὰ συγχύσῃ αὐτὰ μὲ τὰς γαγγραινώδεις κηλίδας, τὰ σκορβουτικὰ ἐκχυμώματα καὶ τὰ διάφορα ἐξανθήματα. Ἐπὶ τοῦ πτώματος ἡ διάγνωσις δυνατόν νὰ παρουσιάσῃ δυσχερείας, περὶ ὧν θὰ πραγματευθῶμεν βραδύτερον. Ὅσον δ' ἀφορᾷ εἰς τὴν πρὸγνωσιν, δύναται τις εἰπεῖν, ὅτι εἰς τὰς πλείστας τῶν περιπτώσεων τὸ θλάσμα δὲν συνεπάγεται κίνδυνον ζωῆς, αἱ δὲ ἀλλοιώσεις δὲν καθίστανται σοβαραί, ὅταν ἡ ἐκχυμωτικὴ ἐστία μεταβληθῇ εἰς ἀπόστημα. Εἶναι τότε λίαν δύσκολον νὰ ὀρίσωμεν τὴν διάρκειαν τῆς νόσου καὶ τῆς πρὸς ἐργασίαν ἀνικανότητος.

Καλούμενος νὰ βεβαιώσῃ τὴν ὑπαρξίν ἐκχυμωμάτων, ὁ ἰατρός δὲν πρέπει νὰ λησμονῇ, ὅταν εὕρισκῃ ἐπὶ τοῦ πτώματος αἱματηρὰς ἐκχύσεις κατὰ τὸ φαινόμενον προσφάτους, ὅτι τὸ θῦμα δυνατόν κατὰ τὰς πρὸ τοῦ θανάτου ἡμέρας νὰ ἔπαθε θλάσματα ἐν τινὶ ρήξει, ὅτι δὲ τὰ ἐκχυμώματα δὲν εἶναι κατ'ἀνάγκην σύγχρονα τῇ πράξει τῇ ἐπενεγκούσῃ τὸν θάνατον (Brouardel).

4.—ΠΕΡΙ ΒΞΑΡΘΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΚΑΤΑΓΜΑΤΩΝ

Τὸ ἐξάρθρωμα ἐντελῶς ἀναταχθὲν δὲν καταλείπει ἱχνη· ὑφίσταται ὅμως πάντοτε ἐπὶ χρόνον κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον μακρὸν πόνος καὶ δυσχέρεια κατὰ τὰς κινήσεις. Πολλάκις λοιπὸν ἔσται δύσκολον

νὰ ὀρίσῃ τις ἂν προὑπῆρξεν ἐξάρθρημα· συχνάκις ὁμῶς συμβαίνει, ὥστε τὸ ἐξarthρωθὲν μέλος νὰ πάθῃ παροδικὴν ἢ διαρκῆ παράλυσιν, ὀφειλομένην εἰς σύνθλασιν τῶν νεύρων. Αἱ παραλύσεις αὗται, αἱ πρὸ πάντων εἰς γέροντας παρατηρούμεναι μετὰ ἐξarthρήματα τοῦ ὤμου, εἰσὶ πολλάκις ἀνίατοι, συνοδεύονται δὲ σχεδὸν πάντοτε ὑπὸ ἀτροφίας τῶν μυῶν τοῦ μέλους.

Τὰ κατάρματα ἀναγνωρίζονται πολλάκις μετὰ μακρὸν ἀπὸ τῆς παραγωγῆς αὐτῶν χρόνον ἐκ τῆς ὑπάρξεως τοῦ πύρου· γνωστὸν ὁμῶς τυγχάνει πόσον εἶναι δυσχερὲς νὰ ἐπιβεβαιώσωμεν τὴν ὑπαρξιν πύρου, βεθέως κειμένου ἐν τοῖς μαλακοῖς μορίοις. Δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ ὑπομνήσωμεν ἐνταῦθα πόσον βαρέα εἰσὶ τὰ κατάρματα ὡς ἐκ τῆς ἔδρας αὐτῶν· τὰ ἀπλᾶ κατάρματα τῆς μέσης μοίρας τῶν μακρῶν ὀστέων εἰσὶν ἐν γένει ὀλίγον σοβαρά· ἡ πρόγνωσις εἶναι σοβαρότερα, ὅταν τὸ κάταγμα ἐνεδράζῃται ἐγγὺς ἀρθρώσει. Σχετικῶς πρὸς τὴν διάρκειαν τῆς θεραπείας, γενικῶς παραδέχονται ὅτι τεσσαράκοντα ἡμέραι ἀπαιτοῦνται διὰ τὴν πύρωσιν. Ἡ ἐκτίμησις ὁμῶς αὕτη κακῶς βασίζεται, καθ' ὅσον σημαντικὰ ὑπάρχουσι διαφοραὶ ἀναλόγως τῶν ἀτόμων καὶ τοῦ κατεαγότος ὀστοῦ. Ἡ πύρωσις δύναται νὰ τελεσθῇ εἰς εἴκοσιν ἡμέρας παρὰ τῷ παιδί, ἐνῷ παρὰ τῷ ἐνηλίκῳ ἀπαιτεῖ ἓνα μῆνα, ἐνίοτε δὲ καὶ δύο παρὰ τῷ γέροντι. Γνωστὸν ἐπ' ἴσης ὅτι ἡ πύρωσις συντελεῖται ἐν γένει ταχύτερον εἰς τὰ ἀνώτερα ἄκρα ἢ εἰς τὰ κατώτερα. Ἰσχυρίσθησαν ὅτι ἡ κύσις ἐπιβραδύνει τὴν πύρωσιν, ἀλλ' ἡ γνώμη αὕτη δὲν στηρίζεται ἐπὶ πολλῶν παρατηρήσεων, ἵνα δεκτὴ γένηται ἐν τῇ ἱατροδικαστικῇ.

Ὁ ἱατροδικαστὴς δεόν νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν, κατὰ τὴν βεβαίωσιν τῶν καταγμάτων, τὰς διαφορὰς περιστάσεις, αἵτινες δυνατόν νὰ διευκόλυνον τὴν παραγωγὴν. Εἶναι γνωστὸν, ἀληθῶς, ὅτι ἡ ἡλικία καὶ τινες διαθέσεις μεγάλως ἐπιδρῶσιν ἐπὶ τὴν στερεότητα τοῦ ὀστίτου ἱστοῦ. Ἀλλ' ἡ σπουδαιότερα διάκρισις εἶναι ἡ ὑπάρχουσα μεταξὺ τῶν ἀπλῶν καὶ τῶν ἐπιπεπλεγμένων καταγμάτων.

5.—ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΚΥΡΙΩΣ ΤΡΑΥΜΑΤΩΝ

Τραῦμα καλεῖται πᾶσα λύσις τῆς συνεχείας, γενομένη εἰς τὰ μαλακὰ μέρη ὑπὸ αἰτίας μηχανικῶς δράσης. Οἱ χαρακτῆρες τῶν τραυμάτων εἰσὶ διάφοροι ἀναλόγως τῶν παραγόντων αὐτὰ αἰτίων· οὕτω

διακρίνομεν : α') τραύματα διὰ τεμνόντων ὀργάνων· β') τραύματα διὰ νυσσόντων ὀργάνων· γ') τραύματα διὰ διασχίσεως, ἀποσπάσεως ἢ θλάσεως καὶ δ') τραύματα διὰ πυροβόλων ὅπλων.

α'. **Όργανα τέμνοντα.** — Τὸ διὰ τμητικῷ ὀργάνου παραγόμενον τραῦμα εἶναι τομὴ γραμμικὴ ἐπιμήκης μὲ χεῖλη ὁμαλὰ, ἀφιστάμενα ἀλλήλων καὶ ἀποτελοῦντα γωνίας ὀξείας. Ἡ διάγνωσις οὐδεμίαν παρουσιάζει δυσκολίαν, ἐκτὸς μοιρῶν τινῶν τοῦ κρανίου, καθ' ὅς τραῦμα διὰ θλάσεως δυνατόν νὰ προσομοιάζῃ πρὸς τοιοῦτο διὰ τέμνοντος ὀργάνου. Ἀλλ' ἡ διὰ τοῦ φακοῦ ἐξέτασις λύει πᾶσαν ἀπορίαν, δεικνύουσα ἂν τὰ χεῖλη τοῦ τραύματος διεσχίσθησαν ἢ ἐτμήθησαν.

Ἡ βαρύτης τῶν τραυμάτων τούτων ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς συνοδευούσης αὐτοῖς αἱμορραγίας, ἥτις τόσῳ ἀφθονωτέρα εἶναι, ὅσῳ τὸ τραῦμα μᾶλλον ἐκτεταμένον καὶ βαθύτερον, καὶ κεῖται εἰς χώραν διελευνομένην ὑπὸ σημαντικῶν ἀγγείων.

Όταν αἱ δύο ἐπιφάνειαι τοῦ τραύματος διατηρήσωσι τὴν ζωτικότητα αὐτῶν καὶ ἀμέσως προσκολληθῶσιν, ἢ ἔνωσις δύναται νὰ ἐπέλθῃ κατὰ πρῶτον σκοπὸν, ἢ δὲ ἴσως νὰ τελεσθῇ εἰς τινὰς ἡμέρας. Συχνότερον ὅμως ἡ ἐπούλωσις γίγνεται μετὰ μακρὰν κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον διαπύσιν. Ἄν τὸ τραῦμα θὰ διαπυθῇ, αἱμάσσει ἐπὶ τινὰς ὥρας ἢ καὶ ἐπὶ μίαν ἡμέραν· ἐπέρχεται εἴτα ἡ φλεγμονὴ μετ' ὀρρώδους ἐκκρίσεως· τὴν τρίτην ἡμέραν ἡ ὀρρώδης ρύσις ἐλαττοῦται καὶ ἄρχεται ἡ πλαστικὴ διήθησις· τὴν τετάρτην ἢ πέμπτην ἡμέραν ἡ διαπύσις ἐγκαθίσταται. Μετὰ χρόνον διόφορον, ὃν ὅμως δυνάμεθα νὰ ὀρίσωμεν κατὰ προσέγγισιν εἰς εἴκοσιν ἢ εἰκοσιπέντε ἡμέρας, τὸ τραῦμα στενοῦται, ἡ διαπύσις ἐλαττοῦται καὶ ἀναφαίνεται ὑμὴν λεπτότατος, ἡ οὐλώδης ἐπίδερμις, ἥτις βαθμηδὸν καλύπτει ὁλόκληρον τὴν σάρκοφυοῦσαν τραυματικὴν ἐπιφάνειαν. Ἡ ἐπούλωσις θεωρεῖται πλήρης, ὅταν πᾶσα μὲν ἐξιδρώσις ἐκλείπῃ, τὰ δὲ σπληνία τῆς ἐπιδέσεως δὲν προσκολλῶνται εἰς τὸ τραῦμα.

Ὁ ἰατροδικαστὴς ὀφείλει καλῶς νὰ γνωρίσῃ τὰ φαινόμενα τῆς κατὰ πρῶτον σκοπὸν καὶ τῆς διὰ διαπυήσεως ἐπούλώσεως, διότι δύνανται νὰ παράσχωσι σημαντικὰς ἐνδείξεις διὰ τὸν ὀρισμὸν τῆς ἐποχῆς, καθ' ἣν τὸ τραῦμα ἐπηνέχθη. Τοῦτ' αὐτὸ ρητέον καὶ περὶ τῶν εἰς τὰς οὐλὰς ἐπερχομένων μεταβολῶν, περὶ ὧν θὰ πραγματευθῶμεν ἰδίᾳ.

Ἐννοεῖ τις ὡς ἀν σημανσίαν ἔχει ἐν τῇ ἰατροδικαστικῇ ὁ ὀρισμὸς τοῦ

εἶδους τοῦ ὀργάνου, δι' οὗ τὸ τραῦμα ἐπηνέχθη· ἀλλ' ὁ ὀρισμὸς οὗτος εἶναι πολλάκις λίαν δύσκολος. Ἐν τούτοις, χαρακτηρῆς τινες τοῦ τραύματος δυνατόν να παράσχωσιν ἐνδείξεις περὶ τοῦ βάρους, τῆς μορφῆς καὶ τοῦ μᾶλλον ἢ ἥττον τέμνοντος τοῦ ὀργάνου. Ἡ ἀνισότης τῶν χειλέων τοῦ τραύματος, τὸ βάθος αὐτοῦ, ἡ τομὴ ὀργάνων ἀντίστασιν παρεχόντων, δεικνύσιν ὅτι τὸ ὄργανον ἐνήργησε διὰ τε τοῦ βάρους καὶ τῆς ἀκμῆς αὐτοῦ· τοιαῦτά εἰσι τὰ τραύματα τὰ παραγόμενα διὰ πέλκους, ὀρεπάνου, σπάθης, φιαλῶν, ὡς καὶ τὰ προσερχόμενα ἐκ πτώσεων ἐπὶ τεμαχίων ὑάλου, κεράμου κτλ. Ἡ ὁμαλότης τῶν χειλέων τοῦ τραύματος, τὸ μήκος τῆς ἀπολήξεως αὐτοῦ δηλοῦσιν ὄργανα λίαν τμητικά. Τὸ ξυράφιον καταλείπει πολλάκις ἐπὶ τῶν ἰστών ἐντύπωσιν τοῦ ἀμβλῆος αὐτοῦ ἄκρου (Tourdes, Warton)· ψαλὶς ἀνοικτὴ παράγει διπλὰς καὶ συμμετρικὰς τομὰς καὶ σχηματίζει τρίγωνον κρημνόν, οὗτινος ἡ κορυφὴ εἶναι πολλάκις ἀμβλεῖα (Tardieu).

Ἡ πρόχυσις τῶν διὰ τῶν τμητικῶν ὀργάνων τραυμάτων εἶναι διάφορος. Ὑπὸ τὴν ἐποψιν τῆς ἀπωλείας τῶν λειτουργιῶν θὰ στηριχθῇ τις ἐπὶ τὴν σπουδαιότητα τῶν τρωθέντων ὀργάνων καὶ τὴν κατάστασιν τῆς χώρας τοῦ σώματος μετὰ τὴν τελείαν οὐλόωδον σύσπασιν.

Ὁ Rrouardel ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὰ τοιαῦτα τραύματα ἐποίησατο σπουδαιοτάτην παρατήρησιν. Εἷς τινὰς, δηλονότι, περιστάσεις ἢ προστριβὴ τῆς προσεχούσης ἀκάνθης ὁσῶν τινων δύναται νὰ διαιρέσῃ τὸ δέρμα ὡς τμητικὸν ὄργανον. Τοῦτο πρέπει πάντοτε νὰ ἔχῃ ὑπ' ὄψιν ὁ ἰατροδικαστής, ἵνα μὴ ἀποδώσῃ εἰς θλῶντα ὄργανα ἰδιάζουσιν μορφήν, ἥτις πράγματι ἀνήκει αὐτῇ τῇ κατασκευῇ τοῦ ὁστοῦ ὀρῶντος ὡς τμητικοῦ ὀργάνου.

β'. **Ὁργανα νύσσοντα.**—Τὰ διὰ νυσσόντων ὀργάνων τραύματα συνδέονται σχεδὸν πάντοτε πρὸς τὴν αὐτοχειρίαν ἢ τὸν φόνον· εἰσὶ δὲ στενὰ καὶ βαθέα. Δυνατόν νὰ παραχθῶσιν ὑπὸ ποικίλων ὀργάνων, ἥτοι βελόνων, ξιφῶν, ἐγχειριδίων, μαχαίρων κτλ., ἡ δὲ μορφή αὐτῶν δεικνύσιν ἐνίοτε τὴν φύσιν τοῦ τρώσαντος ὀργάνου.

Ὁ Tourdes διαιρεῖ τὰ νύσσοντα ὄργανα εἰς τέσσαρας κατηγορίας :

Αον. Τὰ **στρογγύλα ὄργανα**, ὡς τύπον ἔχοντα τὴν βελόνην ἢ τὸ κεντητήριον καὶ παράγοντα σμικρὸν ἐπίμηκες τραῦμα, οὗ τὰ δύο χεῖλη

εἰσὶν ἴσα καὶ προσπλησιάζοντα ὑπὸ λίαν ὀξείας γωνίας. Ἄν τὰ χεῖλη τοῦ τραύματος ἀφίστανται ἀλλήλων, ἀρκεῖ νὰ τείνωμεν τὸ δέρμα ἵνα προσπλησιάσωσιν. Ἡ διεύθυνσις τῶν τραυμάτων τούτων εἶναι διάφορος, ἀναλόγως τῆς χώρας τοῦ σώματος καὶ τῆς τάσεως τοῦ δέρματος· κατὰ τὰ πλάγια τοῦ τραχήλου διευθύνονται λοξῶς ἐκ τῶν ἄνω πρὸς τὰ κάτω καὶ ἐκ τῶν ὀπίσω πρὸς τὰ πρόσω· εἰς τὴν προσθίαν μοῖραν εἰσὶν ἐγκάρσια· εἰς τὸν θώρακα εἰσὶ παράλληλα τῇ διευθύνσει τῶν μεσοπλευρίων διαστημάτων· εἰσὶ λοξὰ κατὰ τὴν προσθίαν μοῖραν τῆς κοιλίας, ἐγκάρσια εἰς τὸ μέσον. Τὸ τραῦμα δ' εἶναι πάντοτε μικρότερον τοῦ παραγαγόντος αὐτὸ ὄργανον.

Βον. Τὰ ὀξυτενῆ καὶ τέμνοντα ὄργανα, ὧν τύπος εἶναι τὸ ἐγχειρίδιον, παράγουσι τραύματα χαρακτηριστικῆς ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ μορφῆς. Ὄταν τὸ νύσσον καὶ τέμνον ὄργανον εἰσδύηται καθέτως τῇ ἐπιφανείᾳ τοῦ δέρματος, τὸ τραῦμα παρίστησι σχεδὸν τὴν μορφήν τοῦ ὄργανου, μὲ τὴν διαφορὰν ὅτι τὸ μήκος τοῦ τραύματος εἶναι ἐλασσον τοῦ πλάτους τοῦ ὄργανου, ἢ δὲ διάνοιξις αὐτοῦ μέλῳ τοῦ πάχους τοῦ ὄργανου. Τὸ βάθος τοῦ τραύματος δείκνυσιν ἐνίοτε τὸ μήκος τοῦ ὄργανου· ἢ ἐξέτασις τῶν γωνιῶν αὐτοῦ ἀηλοῖ ἂν τὸ πρῶτον ὄργανον ἦν ἀμφίστομον ἢ οὔ. Ὄταν τὸ τραῦμα ἦναι πλατύτερον κατὰ τὴν βαθυτέραν αὐτοῦ μοῖραν ἢ κατὰ τὸ στόμιον, τοῦτο ἀποδεικνύει ὅτι τὸ ὄργανον εἰσχωρήσαν ἀνεκινήθη.

Γον. Τὰ τριγωνικὰ ἢ τετραγωνικὰ ὄργανα (ἐγχειρίδιον ράβδου, λίγχη) ἀπεργάζονται τραύματα ἀκανόνιστα καὶ πολλάκις σμικρὸν ἀνάλογα πρὸς τὸ ὄργανον. Ὄταν τὰ χεῖλη ὧσι τέμνοντα, φαίνονται ἐπὶ τῶν τραυμάτων τὰ ἴχνη τῶν γωνιῶν τῆς λεπίδος· ὅταν ὧσιν ἀμβλέα, τὸ τραῦμα παρίσταται κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον στρογγύλον ἢ ἑλλειπτικόν μετὰ δύο ἀνίσων γωνιῶν. Κατὰ τὴν τελευταίαν ταύτην περιπτώσιν, ὁ ἱατροδικαστὴς θὰ γνωμοδοτήσῃ, ὅτι τὸ τραῦμα δεν κατηγήθη διὰ τεμνούσης λεπίδος, οὔτε ὑπὸ στρογγύλου ὄργανου, ἀλλ' ὅτι τοῦτο εἶχε γωνίας, χωρὶς νὰ ὀρίσῃ τὸν ἀριθμὸν αὐτῶν (Tourdes).

Δον. Τέλος, τὰ διατετρῶντα ἀκανόνιστα ὄργανα, οἷον σφήνες, ὀξύχιμοι ράβδοι, κττ. παράγουσι λύσεις τῆς συνεχείας προσομοιάζουσα; τοῖς διὰ θλάσεως τραύμασιν.

γ'. Ὅργανα θλῶντα, ἀποσπῶντα καὶ διασχιζόντα. —

Τὰ θλῶντα ὄργανα τρία πινὰ κυρίως συνεπάγονται: τὴν διακέντησιν

τῆς πληγείσης μοίρας, τὴν θλάσιν καὶ τὴν καταστροφὴν τῶν ἰστών (Devergie). Ἐπομεν ἀνωτέρω περὶ τῆς διακινήσεως καὶ τῆς θλάσεως. θελομεν ἥδη πραγματευθῆ δι' ὀλίγων περὶ τῆς καταστροφῆς τῶν ἰστών, ἣν αἱ συγγραφεῖς καλοῦσι σύντριψιν.

Ἐν τῶν πρώτων αποτελεσμάτων τῆς συντρίψεως εἶναι τὸ ἐκχύμωμα, ὅπερ δυνατόν νὰ παρουσιάσῃ διαφόρους χαρακτήρας καὶ ν' ἀπολήξῃ διὰ τῆς διαλύσεως ἢ τῆς διαπύσεως. Συχνότερον ὅμως ἢ ἐντελής ἢ ἀτελής σύντριψις τοῦ δέρματος παράγει λύσιν τῆς συνεχείας, καλουμένην τραῦμα διὰ θλάσεως. Ἡ μορφή τῶν τραυμάτων τούτων δυνατόν ἐνίοτε νὰ ᾖ ἀνάλογος τῇ τοῦ θλῶντος ὀργάνου τοῦ παραγαγόντος αὐτά· ὥς ἐπὶ τὸ παλὺ ὅμως εἰς λίαν ἀκανόνιστα, μετὰ παχείων κρημνῶν καὶ χελίων ὀδοντωτῶν. Ἐὰν διὰ θλάσεως τραύματα παρουσιάζουσι κατὰ τὴν πορείαν αὐτῶν δύο διακεκριμένας φάσεις. Κατὰ τὴν πρώτην, ἥς ἡ διάρκεια εἶναι διάφορος, τελεῖται ἡ ἀπόπτωσις τῶν καταστραφέντων ἰστών, τὸ τραῦμα ἀποσμήχεται· κατὰ τὴν δευτέραν ἡ κυκλοφορία ἀποκαθίσταται καὶ τελεῖται ὥς εἰς τὰ μετ' ἀπωλείας τῆς οὐσίας τραύματα. Ἐν γένει τὰ τραύματα ταῦτα βραδέως ἰῶνται καὶ παράγουσι λίαν ἀκανονίστους οὐλὰς. Εὐκόλως δ' ἀναγνωρίζεται τραῦμα διὰ θλάσεως, ὅταν ᾖ πρόσφατον· ὅταν ὅμως πρὸ πολλοῦ χρονολογῆται καὶ κατέχῃ ἐκτεταμένην ὥπωσιν ἐπιφάνειαν, δύναται νὰ συγχυθῇ μεθ' ἑλκους.

Ὁ Brouardel εὐλόγως παρατηρεῖ, ὅτι ἂν πολλάκις ᾖ δύσκολον νὰ ὀρισθῇ ἐκ τῆς μορφῆς τῶν τραυμάτων τῶν μαλακῶν μορίων ὅποιον ᾖ τὸ θλῶν ὄργανον, ὅπερ ἐπληξεν, εὐρίσκεται ἐνίοτε ἐπὶ τῶν ὀστέων ἀκριβὲς ἔχνος τοῦ ὀργάνου τούτου. Ἐν τινι περιπτώσει εὗρεν οὗτος ἐν τῷ μετωπιαίῳ ὀστέϊ εἰσώθῃσιν ἀνάλογον τῇ μορφῇ σφύρας ἐπιπλοποιού.

Τὰ δι' ἀποσπάσεως τραύματα καὶ αἱ διαφορῆξεις ἔχουσιν ἀναλογίαν τινὰ πρὸς τὰ διὰ θλάσεως τραύματα, διακρίνονται ὅμως τούτων ἐν γένει ἐκ τῆς ἐλλείψεως τοῦ ἐκχυμώματος. Ἡ λύσις τῆς συνεχείας εἶναι συχνάκις λίαν ἐκτεταμένη καὶ ἀκανόνιστος, ἔχουσα ἐνίοτε ἕνα ἢ πλειοτέρους κρημνοὺς· τοιαυτὰ εἰς τὰ τραύματα τὰ ἐπὶ τῶν κοιλιακῶν τοιχωμάτων παρατηρούμενα, ἕνεκα πλήξεων διὰ κεράτων ζώων, καὶ τὰ παραγόμενα ὑπὸ ἀγκίστρου, σχαλίδος κ.τ.τ. Τὰ δι' ἀποσπάσεως τραύματα προκύπτουσιν ἐκ τῆς βίαιας ἀποσπάσεως μέλους ἢ μοίρας οἷας ὅποτε τοῦ σώματος ὑπὸ τῶν τροχῶν μηχανῆς ἢ ἀμάξης, δέξεων ζώων κ.τ.τ. Συνοδεύονται δὲ πολλάκις ὑπὸ καταγαγμάτων ἢ κατασυντρίψεως τῶν ὀστέων, καὶ οὐδέποτε σχεδὸν προκαλοῦσιν, εἰς τὰς συνήθεις περι-

στάσεις, αἱμορραγίαν. Τὰ τραύματα ταῦτα ἀκολουθοῦσιν ἐν γένει τῇ αὐτῇ πορείᾳ, οἷα καὶ τὰ διὰ θλάσεως καὶ παρουσιάζουσιν ἐπ' ἴσης οὖο διακεκριμένας φάσεις, τὴν τῆς ἀποπτώσεως, δηλονότι, καὶ τὴν τῆς ἐπουλώσεως.

Ἡ πρόγνωσις εἶναι διάφορος, πολλάκις ὅμως σοβαρά, ἔνεκα τῆς βραδύτητος τῆς ἐπουλώσεως καὶ τῶν διαταραχῶν, τῶν δυναμένων νὰ ἐπέλθωσιν εἰς τὰς λειτουργίας τῶν προσβληθέντων μελῶν. Αἱ διαταραχαὶ αὗται δυνατόν νὰ προκύψωσιν ἐκ τῆς καταστροφῆς τῶν ἰστῶν καὶ τῆς ρήξεως τῶν μυῶν καὶ τῶν νεύρων· πολλάκις ὅμως ὀφείλονται εἰς τὴν ἔκτασιν καὶ τὴν παραμόρφωσιν τῆς οὐλῆς.

δ'. **Πυροβόλα ὄπλα.** — Τὰ διὰ πυροβόλων ὄπλων εἰς συχνότερον τραύματα διὰ θλάσεως· σφαῖραι ὅμως τινὲς κωνικαὶ παρουσιάζουσι τὸν χαρακτῆρα ὀργάνου νύσσοντος καὶ δύνανται νὰ παραγάγωσι νύγμα (ἴδε τραύματα διὰ νυσσόντων ὀργάνων). Συχνότερον ἐπ' ἴσης τὰ διὰ πυροβόλων ὄπλων τραύματα ἐπιπλέκονται μετ' ἐγκαυμάτων, ὀφειλομένων εἰς τὴν ἀνάφλεξιν τῆς πυρίτιδος. Τέλος, εὐρίσκονται συχνάκις ἰδιάζουσαι ἀλλοιώσεις, παραγόμεναι ὑπὸ τοῦ βύσματος καὶ τῶν διαφόρων βλημάτων. Ἐνεκα τῶν περιστάσεων τούτων ἀναγκαία ἀποβάνει· εἰδικὴ περιγραφή τῶν διὰ πυροβόλων ὄπλων τραυμάτων.

Πρέπει κατὰ πρῶτον νὰ ὀρισθῇ ἂν τὸ τραῦμα ἐγένετο διὰ πυροβόλου ὄπλου. Ὁ Tourdes ὡς ἑξῆς περιγράφει τοὺς γενικοὺς χαρακτῆρας τῶν τοιούτων τραυμάτων: «Τραῦμα ἐν γένει στρογγύλον, περιωρισμένων διαστάσεων, περιγυρούμενον ὑπὸ ἐπιφανείας ὑπομελαίνης καὶ ξηρᾶς, πελιδνῆς καὶ ἐκχυμωτικῆς, μετ' ἰχνῶν ἐγκαύματος ἢ πυρίτιδος ἀναλόγως τῆς ἀποστάσεως, οὗτινος τὰ χεῖλη εἰσὶν ἔδρα χαρακτηριστικῆς ἐσχάρας, προκυπτούσης ἐκ τῆς συντρίψεως τῶν ἰστῶν. Τὸ τραῦμα τοῦτο μικρὸν αἱμάσσει (ἀλλ' ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, ἀφ' οὔτου ἐφευρέθησαν τὰ νέα ὄπλα), ἐκτός ἂν ἐγένετο ρῆξις τοῦ δέρματος ἢ βλάβη σημαντικοῦ ἀγγείου». Ἀφοῦ ὁ ἱατρὸς βεβαιώσῃ τοὺς χαρακτῆρας τούτους, θ' ἀναζητήσῃ τὰ ἴχνη τῆς πυρίτιδος, τοῦ βύσματος καὶ τοῦ βλήματος· θὰ ἐξετάσῃ τὴν κατάστασιν τῶν ἐνδυμάτων καὶ θὰ ἴδῃ ἂν ταῦτα ἐκάθασαν, ἂν ὦσιν αἱμόφυρτα καὶ διάτρητα· τοιοῦτοτρόπως θὰ ἔχῃ σύνολον ἀποδείξεων, αἵτινες σμικρὰν ἢ οὐδεμίαν καταλείπουσιν ἀμφιβολίαν περὶ τῆς φύσεως τοῦ τραύματος.

Καλὸν εἶναι ὁ ἱατροδικαστὴς νὰ ἐκτελῇ αὐτὸς οὗτος πάντα τὰ ἀναγκαῖα πειράματα διὰ τοῦ ὅπλου καὶ τῶν φυσιγγίων τῶν παραγαγόντων τὸ τραῦμα καὶ νὰ μὴ ἀρκῆται εἰς τὰ πρὸ αὐτοῦ γενόμενα πειράματα.

Τὰ ὑπὸ τῶν πυροβόλων ὅπλων προκαλούμενα ἀποτελέσματα διαφέρουσιν ἀναλόγως : 1ον, τῆς φύσεως τοῦ ὅπλου· 2ον, τῆς ἀποστάσεως, ἀφ' ἧς ἐγένετο ἡ ἐκπυρσοκρότησις· 3ον, τῆς φύσεως τῆς πυρίτιδος καὶ τοῦ βλήματος· 4ον, τῆς διευσθύνσεως τοῦ βλήματος.

Ὁ Gosselin διήρπασε τὰ διὰ πυροβόλων ὅπλων τραύματα εἰς τρεῖς κατηγορίας: Αον, τραύματα ἀβλακωτὰ μολὶς αἱμάσσοντα καὶ παρουσιάζοντα ἐπιφάνειαν οἰοῦν καυτηριασθεῖσαν ὑπὸ τοῦ βλήματος· Βον, τραύματα κολπωτὰ εὐκολώτερον αἱμάσσοντα· Γον, τραύματα διασυντοειδῆ, ἐφ' ὧν ὁ ἱατροδικαστὴς δύναται νὰ μελετήσῃ τοὺς χαρακτῆρας τῆς ὁπῆς τῆς εἰσόδου καὶ τῆς τῆς ἐξόδου, καὶ νὰ γνωρίσῃ κατὰ ποίαν διεύθυνσιν καὶ ἐκ τίνος ἀποστάσεως ἐγένετο ἡ ἐκπυρσοκρότησις.

1. Φύσις τοῦ ὅπλου.—Αἱ τελευταῖαι τελειοποιήσεις εἰς τὰ τοῦ πολέμου ὄργανα ἐγέννησαν νέα στοιχεῖα εἰς τὰ προβλήματα ταῦτα. Τὰ ὑπὸ τῶν νέων ὅπλων παραγόμενα τραύματα εἰσὶν ἀληθῶς βαθύτερα, μᾶλλον ἐπιπεπλεγμένα, φονικώτερα· ἀξιοπαρατήρητον ὅμως εἶναι ὅτι μέχρι τοῦ νῦν, αἱ αὐτοχειρίαι καὶ αἱ ἀνθρωποκτονίαι τελοῦνται σχεδὸν πάντοτε δι' ὅπλων ἢ βλημάτων συνήθων. Ἡ δὲ δικαιοσύνη ἐξαίτεται τὴν γνώμην οὐ μόνον τοῦ ἱατροῦ περὶ τῆς φύσεως τοῦ ὅπλου, ἀλλὰ καὶ ὀπλοποιῶν καὶ ἄλλων εἰδότην τὸν χειρισμὸν τῶν ὅπλων. Πολλὰκις ἀποβαίνει ἀναγκαῖον νὰ γείνωσι πειράματα, ἅτινα δεόν νὰ τελεσθῶσι διὰ τοῦ εὐρεθέντος ἢ ἄλλου ἀναλόγου αὐτῷ ὅπλου. Τὰ ὑπὸ σφαιρῶν τηλεβόλων, ὀθίδων καὶ μυδροβόλων παραγόμενα τραύματα παρουσιάζουσι ἰδιόζοντας χαρακτῆρας, περὶ ὧν δὲν θ' ἀσχοληθῶμεν ἐνταῦθα. Ἡ μελέτη τῶν τραυμάτων τούτων εἶναι ἐνδιαφέρουσα, σπανίως ὅμως ἀπαντῶσιν ἐν τῇ ἱατροδικαστικῇ πράξει. Ἡ περιγραφή αὐτῶν ἄλλως τε εὕρηται ἐν ἐκτάσει ἐν τοῖς συγγράμμασι χειρουργικῆς τοῦ πολέμου.

2. Ἀπόστασις.—Ὅταν ὁ σὺλὴν τοῦ ὅπλου ἐφαρμύζεται ἀκριβῶς ἐπὶ τοῦ δέρματος, παράγει μόνον θλάσιν· ἡ σφαῖρα, ἐξασθενήσασα ὑπὸ τῆς στιβάδος τοῦ πεπιεσμένου ἀέρος, ἀπωθεῖται καὶ πίπτει χαμαί, ἢ εἰς ἐλάχιστον βάθος εἰσχωρεῖ. Ἐνίοτε ἐν τούτοις τὸ ὅπλον, ἀκριβῶς ἐπὶ τοῦ δέρματος ἐφαρμύζομενον, δύναται νὰ προξενήσῃ σοβαροτέρας θλάδας, ἢ ὅτε περίστασις αὕτη δύναται νὰ εὐκολύνῃ τὴν διάρ-

ρηξιν τοῦ ὄπλου. Ἄν ἡ ἐκπυρσοκρότησις ἐγένετο ἀπὸ ἐλαχίστης ἀποστάσεως (à brûle pourpoint), παράγονται βαρεῖαι βλάβαι, ὀφειλόμεναι κατὰ μέγα μέρος εἰς τὴν πυρίτιδα. Τὸ στόμιον τῆς εἰσόδου τῆς σφαίρας, ἀκανονίστου μορφῆς, ποικίλλει ἀπὸ 5 μέχρι 10 ὑφεκατομέτρων· οἱ ἴστοι εἰσὶ συντετριμμένοι, τὸ δέρμα ἀπεξηραμένον, τὰ χεῖλη τοῦ τραύματος συντεθλασμένα, κεκαυμένα καὶ ὑπομέλανα ἕνεκα τῆς πῆξεως τοῦ μετὰ πυρίτιδος καὶ ἀνθρακώδους κόνεως μεμιγμένου αἵματος. Διὰ πιστολίου 17 ὑφεκατομέτρων μήκους, ἐνὸς γράμμου πυρίτιδος καὶ βύσματος ἐκ στυπίου, ὁ Tourdes ἔσχε τὴν ἐπομένην κλίμακα ἀποστάσεων: Ρῆξις τοῦ δέρματος ἀπὸ ἀποστάσεως 0μ. 02 μέχρι 0μ. 04· κάταγμα τῶν πλευρῶν ἀπὸ 0μ. 04 μέχρι 0μ. 06· ἔγκαυμα μέχρι 0μ. 24· χρωσὶς διὰ τῆς ἀνθρακώδους κόνεως ἀπὸ 0μ. 80· ἐμπεπαρμένοι κόκκοι πυρίτιδος ἀπὸ 1 μέτρου μέχρις 1μ. 50 καὶ 2 μέτρων. Ἡ ἐκ τῆς ἐκπυρσοκροτήσεως ἐπὶ τοῦ δέρματος σχηματισθεῖσα ἄλως εἶχεν, ἀπὸ ἀποστάσεως 3 ὑφεκατομέτρων, διάμετρον 3 ὑφεκατομέτρων· ἀπὸ 5 μέχρις 7, 4 μέχρι 5 ὑφεκατομέτρων· ἀπὸ 11 ὑφεκατομέτρων, 6· ἀπὸ 23, 8 ἐπὶ 12 ὑφεκατομέτρων· ἀπὸ 92 παρήχθη ζώνη ὀλίγον καταφανής, ἐκτάσεως 17 ὑφεκατομέτρων· πέραν τῆς ἀποστάσεως ταύτης ἐνεπείροντο μόνον μεμονωμένοι κόκκοι πυρίτιδος. Ὁ Lachèze διὰ τυφεκίου ὀλικῆς διέσχισε τὸ δέρμα εἰς ἀπόστασιν ἐλάσσονα τῶν 18 ὑφεκατομέτρων· ἀπὸ 2 ὑφεκατομέτρων ἰσχυρὰ ὀθόνη ἀνεφλέγετο. Οὐσιώδες ἀποβαίνει νὰ παρατηρήσωμεν, ὅτι τὸ ἔγκαυμα δὲν δηλοῖ πάντοτε τὴν μικρὰν ἀπόστασιν, καθ' ὅσον τοῦτο δύναται νὰ παραχθῇ ὑπὸ τοῦ ἀναφλεγέντος βύσματος· ἡ δὲ καῦσις τῶν ἰσθῶν δεικνυσι τὴν ἐγγύτητα, ὅταν συνοδεύηται ὑπὸ ἐμπεπαρμένων κόκκων πυρίτιδος (Tourdes).

Ὅταν ἡ ἐκπυρσοκρότησις γίγνηται ἀπὸ μεγάλης ἀποστάσεως (πλέον τῶν 2 ἢ 3 μέτρων) δὲν φαίνονται ἔχνη ἐγκαύματος, τὸ δὲ δέρμα, ἀντὶ νὰ ᾗ συνεσπασμένον, παρουσιάζει εἰσώθησιν καὶ μικρὰν ὀπήν.

3. Φύσις τοῦ βλήματος. — Ὅ,τι πρὸ ὀλίγου εἶπομεν περὶ τῆς ἀποστάσεως, ἐφαρμόζεται εἰς τὰ ὑπὸ μιᾶς σφαίρας ἢ ἐνὸς καὶ μόνου βλήματος παραγόμενα τραύματα. Ὅταν τὸ τραῦμα γίγνηται διὰ τυφεκίου πεπληρωμένου διὰ πολλῶν σφαιριδίων (σφαιριδίων θηρευτικῶν), αἱ βλάβαι ἐμφανίζονται ὑπὸ ἄλλοιαν ὄψιν, καὶ δύνανται νὰ παράσχωσιν ἐνδείξεις χρησίμους περὶ τῆς ἀποστάσεως. Ὅταν ἡ ἐκπυρσοκρότησις γίγνηται ἀπὸ μικρᾶς ἀποστάσεως, ὥστε τὰ σφαιρίδια νὰ μὴ ἀποχωρισθῶ-

σιν, ἀλλ' οἶονε! μίαν σφαῖραν ν' ἀποτελῶσιν, ἕκαστον σφαιρίδιον ἀκολουθεῖ πορείᾳ μεμονωμένη καὶ ἀποκλινούσῃ, διελαύνει τοὺς ἰστούς καὶ σταματᾷ, ἀφοῦ διανύσῃ διάστημα 16 μέχρι 18 ὑφεκατομέτρων περίπου (Briand καὶ Chaudé). Ἀλλὰ τὸ μῆκος τῆς ἀποστάσεως ταύτης εἶναι προφανῶς διάφορον, ἀναλόγως τῆς ἀντιστάσεως τῶν ἰστῶν καὶ τῆς δυνάμεως τῆς ἐκपुरσοκροτήσεως. Τὰ σφαιρίδια διατιτραίνουσι τὰ ὅσῃ, ἅτινα συναντῶσι καθετῶς καὶ ἀποφιλῶσιν ἐκεῖνα, ἅτινα συναντῶσι πλαγίως.

Ὁ ἀποχωρισμὸς τῶν βλημάτων δείκνυσιν ὅτι ἡ ἐκपुरσοκρότης ἐγένετο ἀπὸ ἱκανῆς ἀποστάσεως. Κατὰ τὰ πειράματα τοῦ Lachèze τὰ σφαιρίδια ἀποχωρίζονται εἰς ἀπόστασιν 50 ὑφεκ. ἀπὸ τῆς ἀποστάσεως ταύτης ἕκαστον σφαιρίδιον παράγει ἴδιον τραῦμα, πάντα δὲ τὰ τραύματα κατέχουσι διάστημα διαμέτρου 8 μέχρι 10 περίπου ὑφεκατομέτρων· εὕρχεται ὅμως ἔτι κεντρικὸν τραῦμα· ἀπὸ ἀποστάσεως ἐνὸς μέτρου δὲν ὑπάρχει πλέον κεντρικὴ ὀπή. Εἰς ἐκपुरσοκρότησιν ἀπὸ 15 βλημάτων ἀποστάσεως τὰ σφαιρίδια διεσπάρησαν ἐφ' ἀπάσης τῆς ράχεως ἀτόμου τινός, τινὰ δὲ τούτων εἰσέδυσαν εἰς τὸν θώρακα καὶ τὴν κοιλίαν, χωρὶς νὰ διατρήσωσι τὰ ὅσῃ. Ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν πρόγνωσιν, δύναται τις εἰπεῖν ὅτι τὸ ὑπὸ σφαιριδίων παραγόμενον τραῦμα εἶναι ἐπικινδυνωδέστερον τοῦ διὰ σφαίρας, ἂν ἡ ἐκपुरσοκρότης ἐγένετο ἀπὸ ἐλαχίστης ἀποστάσεως, εἶναι δὲ, τοῦναντίον, ἥττον κινδυνώδες, ἂν ἡ ἐκपुरσοκρότης ἐγένετο ἀπὸ μεγάλης ἀποστάσεως.

Μεγάλως ἐνδιαφέρει νὰ γνωρίσωμεν τὸ εἶδος τῆς πυρίτιδος. Εἶναι πυρίτις θήρας, πολέμου ἢ ὑπονόμων; Δύναται τις πολλάκις περὶ τούτου νὰ βεβαιωθῇ ἐξετάζων τὴν διάμετρον τῶν μὴ καέντων κόκκων. Παρατηροῦμεν ὅμως ὅτι διὰ τῶν νέων ὅπλων πολὺ ὀλίγοι κόκκοι δὲν καίονται. Κατὰ τὸν Tourdes, οἱ κόκκοι οὗτοι, ὧν ἡ διάμετρος εἶναι ἀπὸ ἐξ δεκάτων μέχρι ἐνὸς τετάρτου ἢ ἐνὸς πέμπτου τοῦ ὑποχιλιομέτρου, ἡ πυκνότης 0,8 μέχρις 0,9, καὶ ὁ ἀριθμὸς 388 μέχρις 2023 καὶ πλέον κατὰ γράμμον, ἀποτελοῦσι μικρὰ βλήματα, ἅτινα εἰσδύονται πλέον ἢ ἔλασσον ἐν τοῖς ἰστοῖς καὶ δύναται νὰ δείξωσι τὴν ἀπόστασιν, ἀφ' ἧς ἐγένετο ἡ ἐκपुरσοκρότης.

Ὅταν ἡ ἐκपुरσοκρότης γίγνηται ἐκ λίαν σμικρᾶς ἀποστάσεως δι' ὅπλου πεπληρωμένου μόνον διὰ πυρίτιδος, τὸ βῆμα, ὅπερ ἀποτελεῖ μίαν μαζάν μετὰ τῶν μὴ ἀναφλεγέντων κόκκων τῆς πυρίτιδος, δύναται νὰ παργάγῃ βλάβην καὶ νὰ εἰσδύσῃται ἔτι εἰς τὰ δέρμα· δὲν ὅμως πρὸς

τοῦτο, ὅπως τὸ ὄπλον ἢ μεγάλης ὀλκῆς καὶ πεπληρωμένον διὰ διπλῆς ποσότητος πυρίτιδος. Ἄν ἡ ἐκπυρσοκρότησις συμβαίῃ ἐξ ἀποστάσεως πλέον τῶν 16 ὑφεκατομέτρων, τὸ βύσμα δὲν δύναται νὰ προξενήσῃ σοβαρὰν βλάβην· δύναται μόνον νὰ παραγάγῃ μικρὸν ἔγκαυμα μετ' ἐκπεπαρμένων κόκκων πυρίτιδος, ἂν ἡ ἐκπυρσοκρότησις γίγνηται ἐπὶ δέρματος γυμνοῦ.

4. Διευθύνσις τοῦ βλήματος.—Αὕτη ὀρίζεται ἐκ τῆς ἐξετάσεως τῆς διευθύνσεως τοῦ τραύματος, ἐκ τῆς καταστάσεως τῶν ἐνδυμάτων καὶ τῆς βεβαιώσεως τῶν στομίων τῆς εἰσόδου καὶ ἐξόδου.

Ὁ πόρος τοῦ τραύματος βαίνει πλατυνόμενος ἕνεκα τῆς περιστροφῆς τῆς σφαίρας, ἥτις πολλάκις ὑποσκάπτει πρὸ αὐτῆς σωλῆνα, ἔνθα ἔγκατασκηνοῖ, ἀποτελοῦσα εἰς τὸ τέλος τοῦ πόρου εἶδος ληκτικοῦ κόλπου. Ἐνεκα πολλῶν αἰτίων τὸ βλήμα δυνατόν νὰ ἐκτραπῇ τῆς ἀρχικῆς αὐτοῦ διευθύνσεως. Τὰ ὅσα, οἱ τένοντες, οἱ συνεσταλμένοι μύες καὶ αὕτη ἐστὶ ἡ ἀπλὴ διαφορά τῆς πυκνότητος τῶν ἰστῶν δυνατόν νὰ προκαλέσωσιν ἐκτροπὰς, ἃς ὁ ἱατροδικαστὴς δεῖν νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν. Ὁ Tourdes ἀναφέρει, ὅτι ἐν τινι μονομαχίᾳ, καθ' ἣν ἀνθρωπὸς τις ὑψηλοῦ ἀναστήματος ἐπλήγῃ θανασίμως εἰς τὸ στήθος ὑπὸ τοῦ ἀντιπάλου, χαμηλοτέρου ὄντος, ἡ διευθύνσις τοῦ τραύματος, ἐκ τῶν ἄνω πρὸς τὰ κάτω, ἤγειρεν ἐν ἀρχῇ ὑπονοίαν περὶ φόνου· ἀλλ' ὁ ἱατροδικαστὴς ἀνεῦρε κατὰ τὴν κλειῖδα σημεῖον τρωθέν, ἀφ' οὗ ἡ σφαῖρα παρεξέτραπῃ τῆς διευθύνσεως αὐτῆς, ἐτράπη πρὸς τὰ κάτω καὶ διήλθε τὸν θώρακα ἐκ τῶν ἄνω πρὸς τὰ κάτω καὶ ἐκ τῶν πρόσω πρὸς τὰ ὀπίσω. Ἐν τούτοις, ὅταν ἡ ἐκπυρσοκρότησις γίγνηται ἐκ τοῦ πλησίον, ἡ πρώτη διευθύνσις τηρεῖται καθ' ἅπαν τὸ διάστημα.

Ἡ κατάσταση τῶν ἐνδυμάτων δύναται ἐπ' ἴσης νὰ παράσχῃ ἐνδείξεις τινάς. Ὅταν τὸ βλήμα συμπαρασύρῃ τεμάχιον ὑφάσματος, ὅπερ εἰσχωρεῖ ἐν τοῖς ἰστοῖς, οὐδεμίᾳ τότε ὑπολείπεται ἀμφιβολία περὶ τοῦ στομίου τῆς εἰσόδου. Ἐνδείξεις ἐπ' ἴσης παρέχουσι καὶ ἡ ἐν εἵδει σχισμῆς ἑξόδος καὶ ἡ διάταξις τῶν στομίων.

Τὰ στόμια τῆς εἰσόδου καὶ ἐξόδου τῆς σφαίρας παρουσιάζουσι χαρακτηριστικὰ σημεῖα μεγάλης ἀξίας· ἐπὶ πολὺ παραδέχοντο, ὅτι τὸ στόμιον τῆς εἰσόδου εἶναι στενότερον τοῦ τῆς ἐξόδου· τοῦτο εἶναι ἀληθές διὰ τὰ ἐξ ἀποστάσεως τραύματα· γνωστὸν ὅμως τυγχάνει ὅτι διὰ τὰ ἐξ ἀποστάσεως μικροτέρας τῶν 2 ἢ 3 μέτρων τραύματα τὸ στόμιον τῆς εἰσόδου εἶναι μείζον τοῦ στομίου τῆς ἐξόδου. Ἄλλως

οὐσιώδους χαρακτήρ τῶν ἐξ ἀποστάσεως τραυμάτων διὰ πυροβόλων ὅπλων εἶναι ὅτι τὰ χεῖλη τοῦ στομίου τῆς εἰσόδου εἰσὶν ὁμαλὰ καὶ πρὸς τὰ ἔσω ἐστραμμένα, ἐνῶ τὰ τοῦ στομίου τῆς ἐξόδου προέχουσιν, εἰσὶν ἀκανόνιστα καὶ πολλάκις κατατετμημένα εἰς μικροὺς κρημνοὺς.

Ὁ ἰατροδικαστὴς πρέπει νὰ ζητῇ παρὰ τοῦ ἀνακριτοῦ τὴν συνδρομὴν ὀπλοποιοῦ ἢ ἄλλου τινὸς μεγάλῃν κεκτημένου πεῖραν ἐν τῇ χειρίσει τῶν ὅπλων. « Ἄν ὁ ἰατρὸς μὴ συνοδεύηται ὑπὸ εἰδικοῦ, λέγει ὁ Brouardel, εἰς τῶν ἐνόρκων θά ἔχῃ ἢ θὰ νομίζῃ ὅτι ἔχει ἀκριβεστέρως γνώσεις, οὕτω δὲ κατὰ τὴν διαδικασίαν ἐν τῷ κακούργου δικεῖφ ἢ συζητήσις θὰ λάθῃ χώραν μεταξὺ τοῦ ἐνόρκου καὶ τοῦ ἱατροῦ διατελοῦντος προφανῶς ἐν ὑποδεεστέρᾳ μοίρᾳ ».

Ἐπρὸς γὰρ τὴν ἐπεκρίσιν περὶ τῶν κυριωτέρων χαρακτήρων τῶν διὰ πυροβόλων ὅπλων τραυμάτων, Ἐν ἑτέρῳ κεφαλαίῳ τοῦ παρόντος ἐγχειρίδιου θέλομεν μελετήσῃ τὰς ἐκ τῆς ἐξετάσεως τοῦ ὅπλου παρεχόμενας ἐνδείξεις.

6. — ΠΕΡΙ ΕΓΚΑΥΜΑΤΩΝ

Τὰ ἐγκαύματα εἰσὶ βλάβαι, κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον βαρεῖαι, παραγόμεναι ἐπὶ ζῶντος ἰστοῦ ὑπὸ τῆς ὁπωσοῦν παρατεταμένης ἐπιδράσεως εἴτε πεπυκνωμένου θερμαντικοῦ, εἴτε οὐσιῶν τινων καλουμένων καυστικῶν. Διακρίνομεν λοιπὸν δύο εἴδη ἐγκαυμάτων: τὰ ὑπὸ πεπυκνωμένου θερμαντικοῦ καὶ τὰ ὑπὸ καυστικῶν.

Α. Τὰ ὑπὸ πεπυκνωμένου θερμαντικοῦ ἢ τὰ κυρίως ἐγκαύματα ἐπέρχονται συνήθως ἕνεκα τυχαίων συμβεβηκότων· οὐχ ἥττον ὁ ἰατρὸς πολλάκις θὰ κλιθῇ ἵνα ἐξετάσῃ αὐτά, ὅπως ὀρίσῃ τὴν ὑπὸ τοῦ τυχαίου συμβάντος προκληθεῖσαν βλάβην. Ἐκ τοῦ βάθους τῶν ἀλλοιώσεων τῶν ἰστῶν ὁ Dupuytren παραδέχεται ἕξ βαθμοὺς ἐγκαυμάτων.

Κατὰ τὸν πρῶτον βαθμὸν ἀναπτύσσεται ἐπιπολῆς φλεγμονὴ τοῦ δέρματος, χαρακτηριζομένη ὑπὸ ἐρυθρότητος ἀνευ φλυκταινῶν.

Κατὰ τὸν δευτέρου ἀναπτύσσεται λίαν ἰσχυρὰ φλεγμονὴ καὶ σχηματίζονται ἀμέσως φλύκταιναι πλήρεις κιτρίνου καὶ διαφανοῦς ὁρρώδους ὑγροῦ, οὗτινος οἱ χημικοὶ χαρακτήρες εἰσὶ πάντοτε ὅμοιοι. Ἡ ἀναπύξις τοῦ τραύματος δὲν εἶναι σταθερά.

Κατὰ τὸν τρίτον ἐπέρχεται καταστροφὴ τοῦ θηλώδους στρώματος

τοῦ δέρματος, χαρακτηριζομένη ὑπὸ μελαγχρόων, κιτρίνων ἢ φαιῶν κηλίδων. Αἱ ἐσχάραι ἀποπίπτουσι καὶ ἀντικαθίστανται ὑπὸ ἐπιπολαίων ἐλκώσεων, ὧν αἱ οὐλαὶ σχηματίζονται, μὴ προκαλοῦσαι μὲν σύσπασιν, καταλείπουσαι ὅμως ἀνεξίτηλα ἔχνη.

Κατὰ τὸν τέταρτον συμβαίνει πλήρης ἐσχαροποίησις τοῦ δέρματος, ὅπερ καταστρέφεται μέχρι τοῦ ὑποδερμοῦ συνδετικοῦ ἰστοῦ. Αἱ ἐσχάραι εἰσὶ στερεαὶ καὶ παχεῖαι· ἡ τῆς ἀποπτώσεως ἐπεξεργασία ἄρχεται περὶ τὴν ἕκτην ἡμέραν, ἐκ δὲ τῆς ἀποπτώσεως τῆς ἐσχάραις ἀπομένει ἀποκεκαλυμμένον βαθύ τραῦμα, οὔτινος ἡ ἐπούλωσις εἶναι λίαν μακρά, παράγουσα σύσπασιν κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον σοβαράν, ἀναλόγως τοῦ παθόντος μέρους.

Κατὰ τὸν πέμπτον αἱ ἐπιπόλαιοι στιβάδες καὶ οἱ ὑποκείμενοι ἱστοὶ μεταβάλλονται εἰς ἐκτεταμένην ἐσχάρην, ἡ δὲ καῦσις ἐκτείνεται μέχρι τῶν ὀστέων. Τὰ φαινόμενα εἰσὶν ἀνάλογα πρὸς τὰ τοῦ προηγούμενου βαθμοῦ, ἀλλ' αἱ βλάβαι εἰσὶ πολλῶ μείζονες καὶ αἱ ἐσχάραι μετὰ μακρόν χρόνον ἀποπίπτουσι.

Τέλος, κατὰ τὸν ἕκτον βαθμὸν ἡ ἀπανθράκωσις εἶναι πλήρης, ἡ δὲ καῦσις καταλαμβάνει ἅπαν τὸ μέλος. Ἄν αἱ βλάβαι μὴ ἐπήνεγκον τὸν θάνατον, προκαλοῦσιν ἀναγκάως τὴν ἀπώλειαν εἴτε τοῦ μέλους ὁλοκλήρου, εἴτε μέρους αὐτοῦ, καὶ συνεπάγονται κατ' ἀκολουθίαν σοβαρὰν σωματικὴν βλάβην.

Ἡ πρόγνωσις δὲν εἶναι πάντοτε ἀνάλογος πρὸς τὸν βαθμὸν τοῦ ἐγκαύματος, ἐξαρτωμένη κυρίως ἐκ τῆς ἐκτάσεως καὶ τοῦ βάθους αὐτοῦ. Ἐγκαυμα πρώτου βαθμοῦ δύναται νὰ ἐπενέγκῃ ταχέως τὸν θάνατον, ἔνεκα τοῦ πόνου καὶ τῆς νευρικῆς ἐξαντλήσεως. Ἡ ἐπιγενὴς φλεγμονὴ καὶ ἡ ἀφθονος διαπύσιν καθιστῶσιν ἐπ' ἴσης σοβαροτέραν τὴν πρόγνωσιν.

Β. Τὰ ὑπὸ καυστικῶν ἐγκαύματα προέρχονται πρὸ πάντων ἐκ ρευμάτων οὐσιῶν ριπτομένων ἐπὶ σκοπῶ παραμορφώσεως. Ἡ ζηλοτυπία εἶναι σχεδὸν πάντοτε ἡ αἰτία τῶν τοιούτων ἐγκλημάτων, τελουμένων ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ὑπὸ γυναικῶν. Τὸ θεικόν ὀξύ εἶναι τὸ συνηθέστερον ἐκ τῶν καυστικῶν, παράγει δὲ κηλίδας μελαγχρόους, αἵτινες τόσῳ μελαινότεραι καθίστανται, ὅσῳ μακροτέρα ἡ ἐπαφὴ τοῦ ὀξέος. Αἱ ἐσχάραι αὗται περιγυροῦνται τότε ὑπὸ ὑπόφαλου κύκλου, ἐφ' οὗ ἡ ἐπιδερμὶς μόλις συνάπτεται. Ὅταν ἡ ἐπαφὴ ἢ παρατεταμένη, γύρωθεν τοῦ ἐγκαύμα-

τος σχηματίζονται ἀκτινοειδεῖς πτυχαί. Αἱ ὑπὸ τοῦ νιτρικοῦ ἢ τοῦ ὕδρουχλωρικοῦ ὀξέος παραγόμεναι ἐσχάραι εἰσὶν ὑποκίτρινοι, περιγυρόμεναι ὑπὸ ἐρυθρᾶς στεφάνης· ἀποξηραίνονται δὲ διὰ τῆς ἐξατμίσεως καὶ ἀποπίπτουσι περὶ τὴν δεκάτην πέμπτην ἡμέραν. Τὰ ὑπὸ τῶν καυστικῶν ἐγκαύματα παράγουσιν ἀνεξιτήλους οὐλὰς.

Τὰ καυστικὰ ρευστά, εἰσαγόμενα ἐν τινι κοιλότητι, προκαλοῦσι συχναίαις τὸν θάνατον. Οὕτω, γυνή τις χέει θεικὸν ὀξύ ἐν τῷ στόματι τοῦ κοιμωμένου συζύγου· ἀνὴρ τις χέει νιτρικὸν ὀξύ ἐν τῷ ὠτί τῆς συζύγου κλπ. Ἄλλ' αἱ περιπτώσεις αὗται συνδέονται μᾶλλον τῇ τοξικολογίᾳ.

Καλὸν εἶναι, ἐν περιπτώσεσιν ἐκτεταμένων ἐγκαυμάτων ὑπὸ καυστικῶν, ν' ἀναζητῶμεν τὰ ὀξέα ἐν τοῖς οὔροις καὶ τῷ αἵματι, καὶ νὰ ὑποβάλλωμεν τὴν ἐσχάραν εἰς χημικὴν ἀνάλυσιν. Ἀναφέρονται περιστατικά ἀπορροφήσεως ἐξ ἐγκαυμάτων ὑπὸ θεικοῦ ὀξέος (Tourdes).

Κατωτέρω θέλομεν μελετήσῃ τὰ ἐκ τοῦ κεραυνοῦ ἐγκαύματα.

Αὐτόματος ἀνάφλεξις.

« Ἡ θεωρία τῆς αὐτομάτου ἀναφλέξεως, λέγει ὁ Tourdes, εἰσῆχθη ἐν τῇ ἐπιστήμῃ πρὸ διακοσίων ἐτῶν· ἐκπλήττουσα τὴν φαντασίαν κατέστη κοινῇ πιστευτὴ· κατέπεσεν ὅμως αἰφνίς, ὅταν ἡ σοβαρὰ κριτικὴ ἐξήττησε τὰ γεγονότα, ἐφ' ἃ αὕτη ἐστηρίζετο ».

Μέχρι τοῦ 1850 οἱ σοβαρότεροι ἄνδρες παρεδίδοντο ὅτι τὸ ἀνθρώπειον σῶμα ἦτο ἐπίδεκτικὸν ἀναφλέξεως διὰ τῆς κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον ἀμέσου ἐπαφῆς διαπύρου σώματος καὶ χωρὶς τοῦ ἀναφλεγόμενου σώματος νὰ ᾖ ἀνάλογον πρὸς τὴν μᾶζαν τῶν καιομένων μερῶν. Παρεδίδοντο μάλιστα ὅτι ἡ ἀνάφλεξις τοῦ ἀνθρωποειδούς σώματος δύναται νὰ ἐπέλθῃ αὐτομάτως ἄνευ γνωστῆς αἰτίας. Πολλοὶ δὲ παρατηρήσεις ἐδημοσιεύθησαν πρὸς ὑποστήριξιν τῆς θεωρίας ταύτης, ἥτις εἶχε μεταβληθῇ εἰς ἐπιστημονικὸν δόγμα.

Τὴν 13 Ἰουνίου 1847, εἰς Darmstadt, τὸ πτώμα τῆς κομῆσεως τοῦ Goerlitz εὗρέθη ἐν μέρει κεκαυμένον ἐν μέσῳ τῶν ἐπ' ἴσης καέντων ἐπίπλων. Εἷς τῶν ἱατροδικαστικῶν ἐπίστευσεν ὅτι προῖκειτο περὶ αὐτομάτου καύσεως, τὰ δὲ δικαστήρια ἐξήτησαν τὴν γνώμην τῶν γερμανῶν ἐπιστημόνων. Ὁ Siebold καὶ ἄλλοι πραγματογνώμονες ἐξεφράσθησαν ὑπὲρ τῆς αὐτομάτου ἀναφλέξεως· ἄλλ' οἱ Bishoff καὶ Lie-

big ἠρνήθησαν ὅτι ἡ κόμησσαν ἦν θῶμα τοιαύτης καύσεως καὶ ἀπέκρουσαν τὸ δυνατόν ἐν γένει τοῦ πράγματος. Οἱ Magendie, Pelouze καὶ Regnault, ὧν ἡ γνώμη ἐπ' ἴσης ἐπὶ τοῦ γεγονότος τούτου ἐζητήθη, τὴν αὐτὴν ἐξήνεγκον γνώμην. Ἡ δικαιοσύνη δὲν διέκοψε τὰς ἐρεῦνας, τῷ δὲ 1850, τρία μετὰ τὸ γεγονὸς ἔτη, ὁ ἔνοχος τοῦ ἐγκλήματος καταδικάσθη εἰς ἰσόβιον εἰρκτὴν· ὡμολόγησε δὲ τὴν πρᾶξιν. Ἀποῦ ἀπέπνιξε τὴν κόμησσαν, ἔθετο περὶ αὐτὴν εὐφλέκτους ὕλας καὶ ἀνῆψε πυρραϊάν, ἵνα ἐξαλείψῃ τὰ ἔχνη τοῦ ἐγκλήματος.

Τὸ περιστατικὸν τοῦτο βαρὺ ἐπήνεγκε τραῦμα κατὰ τῆς αὐτομάτου ἀναφλέξεως. Οὐδεμία νέα παρατήρησις ἐδημοσιεύθη ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ταύτης· τὰ ἱατροδικαστικὰ συγγράμματα, ἅτινα ἐκτενῶς ἄλλοτε ἐπραγματεύοντο τὰ ἀντικείμενον τοῦτο, ὀλίγας μόνον ἀφιερῶσιν ἤδη γραμμῶν· ἀρνοῦνται δὲ, τὸ πλεῖστον, τὸ δυνατόν τῆς αὐτομάτου ἀναφλέξεως. Εἴπωμεν ἐν τούτοις, ὅτι ὁ Legrand du Saulle δὲν ἐγκατέλειπεν ἔτι ὁλοσχερῶς τὴν ἀρχαίαν θεωρίαν.

Ἄν ἐπετρέπετο ἡμῖν νὰ ἐξενέγκωμεν τὴν γνώμην ἡμῶν μετὰ τῶν σοφῶν, οἵτινες διεφώτισαν τὴν ὑπόθεσιν τῆς κομῆσεως Goerlitz, θὰ ἐλέγομεν, ὅτι ἡ αὐτόματος ἀνάφλεξις δεόν νὰ περιληφθῇ μεταξὺ τῶν θαυμασίων ἄλλης ἐποχῆς. «Ἀρκεῖ νὰ σκεφθῇ τις ἐπὶ σμικρόν, ὅτι εἶναι δύσκολος ἡ ἀνάφλεξις τῶν οὐσιῶν, ἐξ ὧν ἀποτελεῖται τὸ ἀνθρώπειον σῶμα, ὅτι μεγίστη ποσότης ὕδατος δεόν νὰ ἐξατμισθῇ πρὶν ἢ ἐπέλθωσιν ἡ ἀνάφλεξις καὶ ἡ καύσις, ὅτι τὸ ὀξυγόνον ἐλλεῖπει ἐκ τῶν ἐσωτερικῶν κοιλοτήτων, ὅτι ἡ σμικρὰ ποσότης τοῦ ὑπάρχοντος ἀερίου ταχέως καταναλίσκεται, ἡ δὲ ἀνάφλεξις τοῦ οἰνοπνεύματος ἢ ἄλλων πτητικῶν οὐσιῶν παύεται ἐκ τούτου, ἵνα παραδεχθῇ τὸ ἀδύνατον τοῦ πράγματος» (Regnault). «Εἶναι θλιβερόν, λέγει ὁ Casper, νὰ ὑποχρεωταί τις ἐν ἐπιστημονικῇ συγγράμματι νὰ πραγματευῇται ἔτι (τῷ 1861) περὶ αὐτομάτου ἀναφλέξεως». Ἡ αὐτόματος λοιπὴν ἀνάφλεξις ἱστορικὴν μόνον ἀξίαν ἔχει νῦν, τὸ δὲ ζήτημα ἀπολήγει εἰς τὴν μελέτην τῆς καύσεως τοῦ ἀνθρωπείου σώματος, ὅπερ μεγάλως ἐνδιαφέρει τὴν τε ἱατροδικαστικὴν καὶ τὴν ὑγιεινὴν. Ἐνδιαφέρει ἀληθῶς νὰ γνωρίσωμεν, ἂν ὑπάρχωσι περιστάσεις, καθ' ἃς τὸ ἀνθρώπειον σῶμα δύναται νὰ υποθάλῃ τὸ εἰς αὐτὸ μεταδοθὲν πῦρ, ἂν σώματά τινα, ἰδίως τὰ τῶν πολυσάρκων καὶ ἐκδότων εἰς τὰ οἰνοπνευματώδη, δύνανται νὰ ὦσι μᾶλλον καύσιμα ἄλλων· δὲν ἔχομεν ὅμως ἔτι ἀρκούντα τεκμήρια πρὸς ἱκανὴν λύσιν τοῦ ζητήματος.

7.—ΠΕΡΙ ΟΥΛΩΝ

Ἡ μελέτη τῶν οὐλῶν ἔχει διττὴν ἐν τῇ ἱατροδικαστικῇ ἐφαρμογῇ· δύναται ἀφ' ἑνὸς νὰ διαφωτίσῃ τὴν δικαιοσύνην ἐν τοῖς ζητήμασι τῆς ταυτότητος, καὶ νὰ παράσχῃ ἀφ' ἑτέρου ἐνδείξεις χρησίμους περὶ τῆς φύσεως καὶ τῆς ἀρχαιότητος τῶν τραυμάτων.

Ἡ οὐλὴ ἀποτελεῖται ὑπὸ νεοπλάστου συνδετικοῦ ἱστοῦ, περιελθόντος εἰς ἰνὸδὴ κατὰστασιν· ἡ ὕψὺ αὐτῆς εἶναι πάντοτε ἡ αὐτὴ, οἰαδήποτε καὶ ἂν ᾖ ἡ φύσις τοῦ προηγηθέντος τραύματος· ἐμφανίζεται ὅμως ὑπὸ διαφόρους μορφάς, σχεδὸν πάντοτε ἀναλόγους τῇ μορφῇ τοῦ τραύματος. Ἡ οὐλὴ τῶν διὰ τμητικῶν ὀργάνων τραυμάτων ἔχει μορφήν γραμμικὴν ἢ ἑλλειπτικὴν, ἐξαρτωμένην ἐν γένει ἐκ τῆς ἐλαστικότητος καὶ τῆς τάσεως τοῦ δέρματος, καὶ ἐκ τῆς χαλαρότητος τοῦ ὑποδορίου συνδετικοῦ ἱστοῦ. Αἱ οὐλαὶ τῶν διὰ θλάσεως τραυμάτων ἔχουσι πολλὰκις κυκλικὴν μορφήν, αἱ δὲ περιγυροῦσαι αὐτὴν μικραὶ ἐξογκώσεις εἰσὶ μᾶλλον προέχουσαι. Ἡ ἐκ τραύματος διὰ πυροβόλου ὄπλου προσερχομένη παρίστησι δίσκον πεπιεσμένον εἰς τὸ κέντρον, ἂν ἡ ἐκπυρσοκορότησις ἐγένετο ἀπὸ μεγάλης ἀποστάσεως· ἂν, τούναντίον, ἐγένετο ἀπὸ μικρᾶς ἀποστάσεως, ἡ οὐλὴ εἶναι ἐπ' ἴσης πεπιεσμένη, τὰ χεῖλη ὅμως αὐτῆς εἰσὶν ἀκανόνιστα. Τὰ ἐγκύματα παράγουσιν οὐλὰς διαφόρους, ἀναλόγως τῆς οὐσίας ἣτις παρήγαγεν αὐτά· τὰ ζέοντα ρευστὰ ἢ ἡ ταχεῖα ἐπαφὴ διαπύρου σώματος παράγουσιν οὐλὰς ἐκτεταμένας καὶ ἐπιπολῆς· τὰ δὲ καυστικὰ προξενοῦσιν ἐν γένει μᾶλλον περιγεγραμμένας καὶ βαθυτέρας οὐλὰς.

Δέον νὰ μὴ συγχέωμεν τὰς ἐκ τραυμάτων οὐλὰς μετὰ τῶν ἐπερχομένων ἔνεκεν ἐσωτερικῆς παθήσεως ἢ ἐφαρμογῆς ἐπὶ τοῦ δέρματος θεραπευτικῶν τιμῶν μέσων (ἐκδορίων, καυτηρίων, διασύρτων). Οὕτως αἱ κατὰ τὸν τράχηλον, τὰς μασχάλας καὶ τὰς βουβωνικὰς χώρας οὐλαὶ δέον νὰ ἐγείρωσιν ὑπονοίας περὶ προϋπαρξάσης χειραδικῆς ἢ ἀφροδισίου παθήσεως. Παρὰ δὲ ταῖς χειραδικαῖς αἱ οὐλαὶ εἰσιν, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, εὐμεγέθεις καὶ προέχουσι τοῦ περίξ δέρματος.

Ἡ ἐποχὴ, ἀφ' ἧς χρονολογεῖται οὐλὴ τις γνωρίζεται ἐκ τῆς χροιοῦς αὐτῆς. Ἡ ὑπέρυθρος χροῖσις, ἡ κατὰ τὴν ἀρχὴν πορατηρευμένη, διαρκεῖ ἐπὶ τρεῖς περίπου μῆνας. Εἴτα ἡ οὐλὴ συστέλλεται, σμικρύνεται τὴν ἑκτασιν καὶ ὑψίσταται τροποποιήσεσι κατὰ τὴν μορφήν καὶ τὴν

σύστασιν. Μετὰ παρέλευσιν χρόνου τινός καθίσταται λευκὴ καὶ οὐδεμίαν πλέον ὑφίσταται μεταβολήν· ἀποβαίνει τότε ἀδύνατον νὰ ὀρίσωμεν τὴν ἐποχὴν τοῦ τραυματισμοῦ. Ἡ ἱστολογικὴ ἐξέτασις ἐπιτρέπει ἐπ' ἴσης νὰ διακρίνωμεν τὴν ἀρχαιότητα τοῦ ἱστοῦ. « Ἄν ἡ οὐλὴ ᾖ πρόσφατος, περιέχει ἐτι σφαιρικὰ στοιχεῖα· τὰ κύτταρα δὲν κατέστησαν ἐτι ὅλως ἐπιμήκη, οὐδὲ μετεβλήθησαν εἰς ἴνας. Ἄν, τοῦναντίον, ἡ ἀρχαία, εἶναι ὅλως ἰνώδης· ὁ πυκνὸς συνδετικὸς ἱστὸς ἀποτελεῖ τὴν οὐλώδη οὐσίαν. » (Tourdes).

Προκειμένου νὰ ὀρίσῃ ὁ ἱατροδικαστὴς τὴν ἐποχὴν, καθ' ἣν ἐπῆλθε κατάγμα τι, θὰ εὕρῃ σημεῖα μεγάλης ἀξίας εἰς τοὺς ὑπὸ τῆς πύρωσεως τοῦ ὀστεώδους ἱστοῦ παρεχομένους χαρακτῆρας. Κατὰ τὴν πρῶτην ἐβδομάδα τὰ ὀστᾶ περιβάλλονται ὑπὸ αἵματος καὶ πλαστικοῦ λέμφου· κατὰ τὴν δευτέραν εὐρίσκονται ἀγγεῖα καὶ νεόπλαστος οὐσία οἰονεὶ χονδρῶδης· κατὰ τὴν τρίτην ἀρχεται ἡ ἀποστέωσις. Ἡ πύρωσις δ' εἶναι πλήρης μετὰ ὀκτὼ ἕως δέκα ἐβδομάδας. Ὁ πῦρος ἐπὶ χρόνον διάφορον ἀποτελεῖ ὄγκον εὐκόλως πάντοτε βεβαιούμενον. Δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ ὑπομνήσωμεν τῷ ἱατροδικαστῇ ὅτι περιστάσεις τινὲς δυνατόν νὰ μεταβάλῃσι τὴν διὰ τὴν πύρωσιν τῶν καταγμάτων περιγραφεῖσαν πορείαν.

8. — ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΚΑΚΩΣΕΩΝ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΑΡΑΝ ΑΥΤΩΝ

Ἡ διάγνωσις καὶ ἡ πρόγνωσις τῶν κακώσεων παρουσιάζουσιν ἀναλόγως τῆς χώρας τοῦ σώματος ἐν ᾗ ἐνεδράζονται διαφοράς, ἃς κρίνομεν εὐλογον νὰ σημειώσωμεν.

Α. Κακώσεις τῆς κεφαλῆς καὶ τῆς ράχews — Διὰ τὰς κακώσεις τῆς κεφαλῆς ὁ Tourdes σημειοῖ τοὺς ἐπομένους χαρακτῆρας : 1ον, Τὸ κατὰ τὸ φαινόμενον ἀβλαβὲς τραυμάτων τινῶν, ἅτινα βραδύτερον προκαλοῦσι λίαν βαρεῖα συμπτώματα, καί, τοῦναντίον, ἡ εὐκόλος ἵσσις σημαντικῶν βλαβῶν. 2ον, ἡ ἀπόδειξις τοῦ κατάγματος τῆς βάσεως τοῦ κρανίου· ἡ ρύσις αἵματος ἐκ τοῦ ὠτός· τὸ ἰσθμὸν τῶν καταγμάτων τούτων. 3ον, ἡ διακίνησις τοῦ ἐγκεφάλου, ἡ ἐπίδρασις αὐτῆς ἐπὶ τὴν μνήμην καὶ ἰδίως ἐπὶ τὴν ἀνάμνησιν τῶν τελευταίων ἐντυπώσεων· ἡ ἀντιτυπία, ἡ ἀλλοίωσις τοῦ ἐγκεφάλου κατὰ τὸ ἀντίθετον μέρος. 4ον, τὸ δυνατόν πράξεων τινῶν· ἡ συνείδησις καὶ ἡ λαλιὰ διατηρούμενη.

ρούμεναι κατὰ τὰς τελευταίας στιγμὰς· θον, ἡ διαφορικὴ διάγνωσις τῆς μίθης καὶ τῶν ἀποτελεσμάτων ἐγκεφαλικῆς βλάβης· θον, ἡ τραυματικὴ ἔκχυσις καὶ ἡ ἀποπληξία· ἡ ἀλλοίωσις τῶν ἀγγείων, ἡ ἔδρα τῆς βλάβης ἐν τῷ παρεγγύματι χαρακτηρίζουσι τὴν αὐτόματον βλάβην· δυνατόν ὅμως ἡ βία νὰ ἐγένετο ἐπὶ ἀτόμου, οὗτινος αἱ ἀθροωματοῶδες ἀρτηρίαι εὐκόλως διερρήχθησαν θ.

Αἱ βλάβαι τῆς θάλασσης παρουσιάζουσιν ἰδιόζοντά τινα, ἐφ' ᾧ ὁ Legrand du Saulle ἐφιστᾷ τὴν προσοχὴν τῶν ιατροδικαστῶν. Παρατιθέμεθα ταῦτα ἐν περιλήψει: 1ον, Τὰ κατάγματα τῶν σπονδύλων προκαλοῦσι συχάνικis ἐπιγενεῖς παραλύσεις, αἵτινες πολλάκις ἐπέρχονται μετὰ τὴν πώρωσιν τοῦ κατάγματος· 2ον, αἱ ἐνδορραχιαῖαι μηνιγγικαὶ αἱμορραγίαι προκαλοῦσιν ἐνίοτε τὸν θάνατον ἐκ τῆς προόδου τῆς αἱματηρᾶς ἐκχύσεως, ἥτις τέλος καταλαμβάνει ἅπασαν τὴν μυελώδη θήκην, οὕτω δὲ συμπίπτει τὸν προμήκη· 3ον, εἰς περιπτώσεις βιαιῶν πτώσεων ἢ πλήξεων ἐπὶ τὴν ράχιν δυνατόν νὰ ἐπέλθωσι παροδικαὶ παραλύσεις καὶ θανατηφόροι ἐτι διακινήσεις ἄνευ τῆς ἐλαχίστης ὕλικῆς βλάβης τοῦ νευρικοῦ συστήματος· 4ον, εἰς τινὰς περιπτώσεις βιαιᾶς κάμψεως καὶ ἐκτάσεως τῆς σπονδυλικῆς στήλης, τῆς κεφαλῆς στηριζομένης, δυνατόν νὰ ἐπέλθωσι παραπληγικὰ φαινόμενα, λίαν βαρέα κατὰ τὸ φαινόμενον, ἅτινα ἀπολήγουσιν εἰς ἐντελῆ ἴασιν. Τὰ φαινόμενα ταῦτα ἀπεδόθησαν εἰς ἑκτασιν τοῦ νωτιαίου μυελοῦ.

Β. Κακώσεις τοῦ προσώπου καὶ τοῦ τραχήλου. — Τὰ ἀπλὰ τοῦ προσώπου τραύματα ἰῶνται συνήθως κατὰ πρῶτον σκοπὸν εἰς τέσσαρας ἢ πέντε ἡμέρας, ἡ διὰ διαφυῆσεως εἰς δεκαπέντε ἢ εἴκοσιν· ἀλλ' ὅταν ᾧσι βαρύτερα, δυνατόν νὰ προκαλέσωσι παραμορφώσεις. Τραύματά τινα τοῦ ὑπεροφρύου τόξου εἰσὶ βαρέα καὶ προκαλοῦσιν ἐνίοτε παράλυσιν τῶν βλεφάρων καὶ ἀμαύρωσιν· τρώσεις δὲ τοῦ ὀφθαλμοῦ δυνατόν νὰ προκαλέσωσι διαφόρους βλάβας τοῦ ὀργάνου τούτου. Τὰ τραύματα τῆς ρινὸς συνεπάγονται πολλάκις κάταγμα ἢ σύντριψιν τῆς ὕψεως ἢ τῶν ρινικῶν ὀστέων, παράγουσι δ' οὕτω ἐπίσχημον παραμόρφωσιν. Δυνατόν ἐπ' ἴσης ἔνεκα βιαιῶν θλάσεων τῆς ρινὸς νὰ ἐπέλθωσι κατάγματα τοῦ ἡθμοειδοῦς ὀστοῦ καὶ τέτανος.

Τὰ τραύματα τοῦ τραχήλου εἰσὶ πολλάκις ἐπικίνδυνα, ἡ δὲ βαρύτερης αὐτῶν ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς σπουδαιότητος τῶν τραυέντων ὀργάνων. Τὰ ἐπὶ τῆς προσθίας μέρους τοῦ τραχήλου τραύματα εἰσὶ σχεδὸν πάν-

τοτε ἐγκάρσια· τὰ χεῖλη τότε αὐτῶν ἀφίστανται ἀλλήλων ἕνεκα τῆς συσπάσεως τῶν διαιρεθέντων μυῶν. Τὰ τραύματα ταῦτα ἐπάγονται ταχέως τὸν θάνατον, ὅταν προσβάλλωσι τοὺς ἀρτηριακοὺς κορμούς τῆς χῶρις ταύτης. Ἡ τομὴ τῶν κυριωτέρων νευρικῶν κορμῶν, ὡς τοῦ μεγάλου συμπαθητικοῦ, τῶν νεύρων τῆς δευτέρας συζυγίας, δύναται νὰ ἐπενέγκῃ τὸν θάνατον. Ἡ τοῦ παλινδρόμου τομὴ προξενεῖ ἀφωνίαν· σπανιώτατα ὅμως παρατηροῦνται μεμονωμένως τομαὶ τῶν νεύρων. Τὰ τραύματα τοῦ λάρυγγος καὶ τοῦ οἰσοφάγου εἰσὶν ἐν γένει βαρύτερα, συνεπαγόμενα, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, κίνδυνον ζωῆς.

Γ. Κακώσεις τοῦ θώρακος.—Αἱ κακώσεις τοῦ θώρακος εἰσὶ κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον βαρεῖαι, ἂν τὸ τιτρώσκον ὄργανον προσέβαλε τὰ ἐν τῷ θώρακι σπλάγχνα, ἢ δὲν ὑπερέβη τὰ θωρακικὰ τοιχώματα· ἐντεῦθεν ἡ κλασικὴ διαίρεσις εἰς τραύματα μὴ διαμπερῆ καὶ τραύματα διαμπερῆ.

Εἰς πάντα τὰ συγγράμματα χειρουργικῆς παθολογίας εὐρίσκεται ἡ περιγραφὴ τῶν συμπτωμάτων τῶν ἰδιαζόντων τοῖς τοῦ θώρακος τραύμασι. Σημειοῦμεν μόνον λεπτομερείας τινάς, σχετικὰς πρὸς τὰ τῶν πνευμόνων καὶ τῆς καρδίας τραύματα. Ὅταν ὁ πνεῦμων τρωθῇ, ἂν μὴ ἐπέλθῃ ἄφρονος αἱμορραγία, προκαλοῦσα τὸν θάνατον ἐκ συγκοπῆς ἢ συμπίεσεως τῶν πνευμόνων καὶ τῆς καρδίας, ὁ τραυματίας δυνατόν νὰ σωθῇ· δεόν ἄρα ἡ διάγνωσις νὰ καθορίζηται μετ' ἐπιφυλάξεως. Τὰ διαμπερῆ τῶν πνευμόνων τραύματα ἀναγνωρίζονται ἐκ τῆς ἐπερχομένης αἱμοπύσεως, ἐκ τῆς διὰ τοῦ ἐξωτερικοῦ τραύματος ἐκροῆς τοῦ αἵματος καὶ ἐκ τοῦ ἐμφυσήματος· δὲν πρέπει ὅμως νὰ λησμονώμεν, ὅτι τὸ ἐμφύσημα τῶν θωρακικῶν τοιχωμάτων δὲν σημαίνει πάντοτε τὸ διαμπερές, διότι ἀναφέρονται περιπτώσεις μὴ διαμπερῶν τραυμάτων, καθ' ὅς τὸ ἐμφύσημα ὠφείλετο εἰς τὴν διὰ τοῦ τραύματος εἰσοδὸν τοῦ αἵματος καὶ εἰς τὴν σύσπασιν τῶν μυῶν, οὔτινες ἐνῆργουν ὡς ἐμβολον.

Τὰ τραύματα τῆς καρδίας δὲν εἶναι ἀναποφεύκτως καὶ ἀναρρώσιμα θανατηφόρα. Αναφέρονται ἐξαιρετικὰ τινα περιστατικὰ ἰάσεως τοιούτων τραυμάτων. Ἡ ταχεῖα δ' ἐπέλευσις τοῦ θανάτου ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς ἔδρας καὶ τῆς ἐκτάσεως τῆς βλάβης. Ἐπὶ 24 περιπτώσεων μεμονωμένων τραυμάτων τῆς δεξιᾶς κοιλίας, ἀναφερομένων ὑπὸ τοῦ Ollivier d'Angers, δύο μόνον ἐπήνεγκον τὸν θάνατον εἰς διάστημα ἑλαστον τῶν 48 ὥρων· εἰς τὰς λοιπὰς ἡ ζωὴ παρετάθη ἐπὶ 4—8 ἡμέ-

ρας. Ἐπὶ 12 τραυμάτων τῆς ἀριστερᾶς κοιλίας, 3 δὲν ἐπήνεγκον ἀμέσως τὸν θάνατον. Τραῦμα τῶν κόλπων συνεπάγεται σχεδὸν πάντοτε ἄμεσον θάνατον.

Δ. Κακώσεις τῆς κοιλίας καὶ τῶν γεννητικῶν ὀργάνων. — Τὰ τραύματα τῆς κοιλίας διηρίθησαν ἐπ' ἴσης εἰς διαμπερῆ καὶ μὴ. Τὰ μὴ διαμπερῆ δὲν εἶναι μᾶλλον ἐπικίνδυνα τῶν συνήθων τραυμάτων, ὅταν ἡ λύσις τῆς συνεχείας δὲν ᾖναι λίαν ἐκτεταμένη· τινὰ τούτων, ἐν τούτοις, εἰσὶν ὅπως οὖν σοβαρά, τοιαῦτα δ' εἰσὶν ἐκεῖνα, ἅτινα ἐκ τοῦ βάθους καὶ τῆς μεγάλης αὐτῶν ἐκτάσεως δύναται ν' ἀπεργασθῶσι φλεγμονὴν τοῦ κυτταρώδους ἴστου τοῦ τοιχώματος καί, κατ' ἀκολουθίαν, διάχυτον φλέγμονα. Ἡ φλεγμονὴ αὕτη δύναται νὰ ἐπεκταθῇ μέχρι τοῦ περιτοναίου· ἡ τοιαύτη ὁμῶς ἐπιπλοκὴ εἶναι σπανιωτάτη, εἰ δὲ χολώδεις ἔμμετοι καὶ οἱ κατὰ τὴν κοιλίαν πόνοι, οἱ εἰς τοιαύτας περιστάσεις ἐπερχόμενοι, ὀφείλονται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἰς συμπαθητικὰ φαινόμενα. Ἡ πρόγνωσις δὲν νὰ ἐξενέγκηται πάντοτε μετ' ἐπιφυλάξεως, διότι δυνατόν τρῶσις τις ἢ θλάσις νὰ φαίνηται ἑλαφρά, ἐν τούτοις νὰ ἔπαθε βλάβην ἐσωτερικόν τι ὄργανον. Ὑπομνησκόμεν ὅτι ἡ ἐντεροκήλη ἐπέρχεται συχνάκις μετὰ θλάσεις καὶ τραύματα κατὰ τὴν κοιλίαν.

Ἐγεννήθη τὸ ζήτημα ἂν βιαία ἐπὶ τὸ ὑπογάστριον πλῆξις δύνηται νὰ προκαλέσῃ ἄμεσον θάνατον. Τοῦτο δὲν εἶναι ἀποδεδειγμένον ἐξ αὐθεντικῶν παρατηρήσεων, ἀναφέρονται ὁμῶς περιπτώσεις ταχέως θανάτου μετὰ θλάσεις τῆς κοιλίας προκαλεσάσας ρήξεις τῶν σπλάγχων ἢ ἀφθόνους αἱμορραγίας.

Εἶναι νῦν ἀποδεδειγμένον ὅτι εἰς περιπτώσεις βαρειῶν θλάσεων τῆς κοιλίας οὐδεμία ἐπὶ τῶν τοιχωμάτων παρατηρεῖται ἐκχύμωσις. Τοιαῦτα περιστατικὰ ἀναφέρει πολλὰ ὁ Laugier.

Τὰ διαμπερῆ τραύματα εἰσὶ κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον βαρέα, ἂν ᾖσιν ἀπλᾶ, ἄνευ τουτέστι βλάβης τῶν σπλάγχων, ἢ ἐπιπεπλεγμένα μετὰ βλάβης ἐνός ἢ πλείονων σπλάγχων. Τὰ ἀπλᾶ, ἅτινα ἐνίοτε δυσκόλως διακρίνονται τῶν μὴ διαμπερῶν, εἰσὶν οὐχ ἥττον βαρέα, ἔνεκα τῆς περιτονίτιδος, ἣν συχνάκις συνεπάγονται. Τὰ ἐπιπεπλεγμένα, ἅτινά εἰσι πάντοτε βαρύτερα, ὑπὸ διαφόρων συνοδεύονται συμπτωμάτων, ἀναλόγως τοῦ βλαφθέντος ὀργάνου. Ἐν πάσῃ περιπτώσει τραύματος κατὰ τὴν κοιλίαν, ὁ ἰατρός ὀφείλει νὰ μὴ εἰσγάγῃ τὸν δάκτυλον ἢ ἄλλο τι

ὄργανον, ἵνα βεβαιώσῃ τὸ διαμπερές ἢ μὴ. Τὸ τοιοῦτο καὶ ἀνωφελές καὶ ἐπικίνδυνον εἶναι.

Τὰ τραύματα τῶν γεννητικῶν ὀργάνων συνδέονται κατὰ μέγα μέρος τῇ ἱστορίᾳ τοῦ εὐνουχισμοῦ καὶ τῆς βλάβης τῶν ἡθῶν.

Ὁ γαλλικὸς ποινικὸς νόμος προβλέπει καὶ τιμωρεῖ ἰδιαιτέρως τὸ ἔγκλημα τοῦ εὐνουχισμοῦ (1). Ὁ ἐλληνικὸς νόμος δὲν προβλέπει ἰδίᾳ τὴν περίστασιν ταύτην· οὐχ ἤττον ὅμως, ἐπειδὴ ὁ εὐνουχισμὸς συνεπάγεται ἀναγκαιῶς ἀνικανότητα εἰς παιδοποιεῖν, ἀποτελεῖ κατὰ τὸ ἄρθρον 307 ἐπιβαρυντικὴν περίπτωσιν καὶ τιμωρεῖται ὁ ἔνοχος μὲ πρόσκαιρα δεσμὰ, ὡς ἐπενεγκὼν τραῦμα συνεπαγόμενον τοιαύτην ἀνικανότητα.

Ἀνικανότης εἰς παιδοποιεῖν ἐπέρχεται οὐ μόνον μετὰ τὸν εὐνουχισμόν, τῇ ἐξαιρέσειν δηλονότι τῶν ὄρχεων, ἀλλὰ καὶ ἐξ ἄλλων τραυμάτων καὶ ἐκ τῆς ἀποτομῆς ὀργάνου οἰουδῆποτε, ἀναγκαίου εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τῆς γενετησίου λειτουργίας. Ὁ ἀκρωτηριασμός τοῦ πέους, καθιστῶν τὸ ἄτομον ἀνίκανον εἰς συνουσίαν, καθιστᾷ αὐτὸ κατ' ἀνάγκην ἀνίκανον εἰς παιδοποιεῖν. Ὁ τοιοῦτος ἀκρωτηριασμός, ἐγκληματικῶς τελούμενος, εἶναι σπανιώτατος νῦν, καὶ παρατηρεῖται μόνον ὡς πρᾶξις παραφροσύνης, ζηλοτυπίας ἢ φανατισμοῦ. Ἐν Γαλλίᾳ τὸ ἔγκλημα τοῦ εὐνουχισμοῦ δὲν τιμωρεῖται, ἂν ἐγένετο ἀμέσως ἔνεκα βίαιας προσβολῆς τῆς αἰδοῦς.

Ε. Κακώσεις τῶν ἄκρων, τῶν ὀστέων καὶ τῶν ἀρθρῶν.— Αἱ κατὰ τὰ ἄκρα κακώσεις δὲν εἶναι ἐν γένει λίαν βαρεῖαι, ἐκτός ἂν ἐτμήθη ἄγγεϊον ἢ νεῦρον σημαντικόν. Μεταξὺ τῶν δυνατῶν ἐπιπλοκῶν ἀναφέρομεν : 1ον τὸν διάχυτον φλέγμονα· 2ον, τὴν τομὴν τοῦ βραχιονίου πλέγματος ἢ τοῦ ἰσχιαδικοῦ νεύρου· 3ον, τὸ ἀπλοῦν καὶ τὸ ἀρτηριοφλεβικὸν ἀνεύρυσμα.

Αἱ κατὰ τὰ ὀστᾶ συνηθέστερον παρατηρούμεναι βλάβαι εἰσὶ τὰ κατάγματα καὶ αἱ ὀστεοπεριostίτιδες. Ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν πρόγνωσιν καὶ τὸ πρὸς ἑασιν τῶν καταγμάτων ἀπαιτούμενον χρονικὸν διάστημα,

(1) Γαλλικὸς ποινικὸς νόμος : Ἄρθρ. 316. — Ὁ ἔνοχος ἐγκλήματος εὐνουχισμοῦ τιμωρεῖται δι' ἰσοβίῃν ἀναγκαστικῶν ἔργων. Ἐὰν ἐπὶ ἧλθεν ὁ θάνατος πρὸ τῆς παρελεύσεως τεσσαράκοντα μετὰ τὸ ἔγκλημα ἡμερῶν, ὁ ἔνοχος τιμωρεῖται μὲ θάνατον.

λέγομεν, μετὰ τοῦ Legrand du Saulle, ὅτι ὁ ἰατροδικαστὴς ὀφείλει νὰ μὴ στηριχθῇ ἐπὶ τὰ ἐν τοῖς χειρουργικοῖς συγγράμμασι δεδομένῃ. Ὁ χειρουργὸς δύναται νὰ θεωρήσῃ ἀτάγμα τῆς κινήσεως ὡς ἰαθὲν μετὰ τεσσαράκοντα ἡμέρας· ἡ ἴασις ὅμως αὕτη δὲν εἶναι ἀρκούντως τελεία, ὅπως ἐπιτρέψῃ εἰς τὸν παθόντα τὴν χρῆσιν τοῦ μέλους καὶ τὴν ἐξάσκησιν κοπιώδους ἐπαγγέλματος.

Ἡ θλάσις τῶν ὀστέων συνεπάγεται συχνάκις, παρὰ τοῖς παισὶ καὶ τοῖς ἐφήβοις, ὅσπερπεριστίτιδα, ἧς ἡ πρόγνωσις εἶναι ἐν γένει σοβαρά.

Αἱ τρώσεις καὶ αἱ θλάσεις τῶν ἀρθρώσεων εἰσὶ πολλάκις βαρεῖαι, καὶ ἰδίως τὰ διαμπερῆ τραύματα αὐτῶν. Ἀπαιτοῦσιν ἐν γένει μακρὰν ἀνάπαυσιν καὶ δύναται νὰ προκαλέσωσιν ἐπιμόνους ἀρθρίτιδας καὶ ἀγκυλώσεις. Οὐδὲν λέγομεν περὶ τῶν ἐξαρθρημάτων· εἰς τὸν ἰατροδικαστὴν ἀπέκειται νὰ ἐκτιμήσῃ, κατὰ τὰς περιστάσεις, τὴν βαρύτητα τῆς περιπτώσεως καὶ τὴν πιθανὴν διάρκειαν τῆς νόσου καὶ τῆς πρὸς ἐργασίαν ἀνικανότητος.

9. — ΚΑΚΩΣΕΙΣ

ENEKA ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΙΚΩΝ ΔΥΣΤΥΧΗΜΑΤΩΝ

Τὰ σιδηροδρομικὰ δυστυχήματα δίδουσι χώραν συχνότατα εἰς σπουδαίας ἰατροδικαστικὰς ἐφαρμογὰς. Ἐν Ἀγγλίᾳ ἰδιαζόντως ἐμελετήθησαν ὑπὸ τὸ γενικὸν ὄνομα σιδηροδρομικὴ παθολογία (railway pathology). Ὁ Tourdes πραγματεύεται ἐξαίρετως περὶ αὐτῶν ἐν τῷ ἄρθρῳ αὐτοῦ *Τραύματα εἰς τὸ Ἐγκυκλοπαιδικὸν λεξικὸν τῶν ἱατρικῶν ἐπιστημῶν*. Καθάπερ δὲ εἰς τὰς πλείστας τῶν περιπτώσεων τῶν τυχαίων ἢ ἐξ ἀμελείας τραυμάτων, οὕτω καὶ ἐνταῦθα ἡ ἱατρικὴ ἐπέμβασις εἶναι χρήσιμος, ἵνα ἀπομακρύνῃ τὴν ὑπόνοιαν τοῦ ἐγκλήματος καὶ παράσχῃ τοῖς δικαστηρίοις τὰς ἀναγκαίας πληροφορίας πρὸς προσδιορισμὸν τῆς ἐκτάσεως τῆς ὑλικῆς ζημίας· εἶναι πρὸς τοῦτοις ἀναγκαῖα, ὅπως γνωσθῇ ἂν ὑπῆρξεν ἀμέλεια ἐκ μέρους τοῦ θύματος.

Κατὰ τὸν Tourdes, τὰ δυστυχήματα ταῦτα ὡς ἐξῆς διαιροῦνται: 1ον, Σύνθλιψις μεταξὺ δύο ἐμβόλων, συμβαίνουσα εἰς ἐργάτας, εἰς ὑπαλλήλους ἢ ἄλλους ἀπροσέκτους ἀνθρώπους, οἵτινες συμπιέζονται μεταξὺ δύο ἀμαξῶν. « Ὁ θάναξ εἶναι συμπεπιεσμένος ἐκ τῶν πρὸς τὸν πρὸς τὰ ὀπίσω, ἢ ὀλίγον λοξῶς, ἀναλόγως τῆς μοίρας τοῦ σώματος, ἐν

ἢ ἐφηρμόσθησαν τὰ ἔμβολα· τὸ δέριμα εἶναι ἀνέπαφον ἢ μόνον ἐκχυμώσεως ἀσημάντους φέρει, τὸ θωρακικὸν κύτος διερρήχθη, εὐρίσκονται πολλαπλὰ κατάγματα τῶν πλευρῶν, τοῦ στέρνου καὶ τῆς σπονδυλικῆς στήλης μετὰ ρήξεως τοῦ πνεύμονος, τῆς καρδίας καὶ τῶν μεγάλων ἀγγείων· ὁ θάνατος ἐπέρχεται ἀκαριαῖος· » Ζον, ἡ κατασύντριψις ἐπὶ τῶν σιδηρῶν ράβδων τῆς γραμμῆς· εὐρίσκονται τότε ἐπιμήκη ἴχνη, πολλάκις δὲ ἀποτομή ὀλοσχερῆς μοίρας τοῦ σώματος· παρὰ τὰ συντριβέντα μέρη εὐρίσκονται ἄλλα ἀνευ οὐδεμιᾶς βλάβης. Τὸ ἀλεξιλιθον (chasse-pierre) παράγει πολλάκις ἰδιάζοντα ἴχνη καὶ ἀπεργάζεται ἀκνονίστους κατὰ τε τὴν ἑδραν καὶ τὴν μορφὴν βλάβας· Ζον, αἱ ἀπὸ ἀμάξης πτώσεις· παρατηροῦνται τότε τὰ ἐκ τῆς θλάσεως καὶ διακινήσεως ἀποτελέσματα. Αἱ πτώσεις, ἔνεκα τῆς ὀριζοντίου ὁρμῆς, γίνονται συχνάκις ἐπὶ τῶν σιδηρῶν ράβδων, μοῖρα δέ τις τοῦ σώματος κατασυντρίβεται. » Ὅπως δὲ ὁ ἰατρός ὀρίση ἂν πρόκειται περὶ τυχαίας πτώσεως ἢ περὶ ἐγκλήματος, δεόν ν' ἀναζητήσῃ σημεῖα πάλης· Ζον, αἱ συγκρούσεις καὶ προσκρούσεις τῶν ἀμαξοστοιχιῶν· κατὰ τὰς τοιαύτας περιστάσεις παρατηροῦνται τὰ ἐκ θλάσεως καὶ διακινήσεως φαινόμενα. Ὑπελόγισαν ὅτι κατὰ τὰς συγκρούσεις τὰ ἐπὶ τοῦ σώματος παραγόμενα ἀποτελέσματα ὑπὸ τῆς ὀριζοντίου ἐκσπενδονίσεως εἰσὶν ἀνάλογα τοῖς ἐκ καθέτου πτώσεως ἐξ ὕψους. Οὕτω, δι' ἀμαξοστοιχίαν κινουμένην μετὰ ταχύτητος 11 μ. 11 κατὰ δευτερόλεπτον τὸ ἀποτέλεσμα εἶναι τὸ αὐτό, ὡς εἰ τὸ θῦμα ἔπιπτεν ἀπὸ ὕψους 6 μ. 29· εἰς ταχύτητα 15 μ. 88 ἀναλογεῖ ὕψος 9 μ. 82· ἡ ταχεῖα ἀμαξοστοιχία, ἡ διανύουσα 16 μ. 16 κατὰ δευτερόλεπτον, θὰ παρήγαγε τὸ αὐτὸ ἀποτέλεσμα, ὡς καὶ πτώσις ἀπὸ ὕψους 15 μ. 15, ἐκτὸς τῶν ἐκ τῶν προστριβῶν ἐλαττώσεων. Μετὰ τοιαῦτα συμβεβηκότα παρατηροῦνται συχνότερον ἢ διακινήσεις καὶ ἡ νευρική ἐξάντλησις, περὶ ὧν εἵπομεν ἀνωτέρω· Ζον, σπανιότερα εἶδη θανάτου· τοιαυτὰ εἰσὶν ἐγκαύματα ἔνεκα πυρκαϊᾶς ἢ ἀτμοῦ, ἀσφυξία ἐκ καταδύσεως, μετὰ πτώσιν τῶν ἀμαξῶν εἰς ρεῦμα ὕδατος ἢ τέλμα κ.τ.τ.· Ζον, συμβάματα κατὰ τὰς ἐν τοῖς σταθμοῖς μετακινήσεις τῶν ἀμαξῶν ἢ τὰς ἐργασίας ἐν γένει· τούτων θύματά εἰσιν οἱ ἐργάται, οἱ ὑπάλληλοι, οἱ θερμασταὶ κτλ., αἱ ἐντεῦθεν δὲ προκύπτουσαι κακώσεις οὐδὲν τὸ ἰδιάζον ἔχουσι καὶ ὑπάγονται εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν ἐκ τῶν διαφόρων ἐπαγγελματίων τυχαίων συμβάντων· Ζον, ἐγκληματικαὶ πράξεις, λαμβάνουσαι χώραν ἐν ταῖς ἀμάξαις ἢ ἐπὶ τῆς δη-

μοσίαις ὁδοῦ· αὐταὶ ἐγείρουσι ζητήματα ἀναφερόμενα εἰς τὸν τόπον ἐνθα ἐτελέσθησαν.

Ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὰ τῇ διακινήσει συνδεόμενα ἐπιγενήφαινόμενα, ἅτινα συχνάκις διδούσιν ἀφορμὴν εἰς αἰτήσεις ὑπερβολικῶν ἀποζημιώσεων, ὁ ἱατροδικαστὴς δεόν μετὰ προσοχῆς νὰ ἐξετάσῃ μὴ περὶ ὑποκρίσεως πρόκειται· δὲν πρέπει ἐν τούτοις ν' ἀμφιβάλλῃ τις συστηματικῶς περὶ τῶν πολλάκις ἀσφαλῶν συμπτωμάτων, ἅτινα ἐξαγγέλλουσι τὰ ἐνδιαφερόμενα πρόσωπα. «Τέλος, λέγει ὁ Tardieu, εἷς τινες περιστάσεις, αὐτὰ τὰ νευρικὰ κέντρα ὑπέστησαν τοσοῦτω βαθέως τὴν ἀπήχησιν τῶν ἐξωτερικῶν συνθλάσεων, ὥστε νοσηρὰ ἐπεξεργασία ἀναπτύσσεται ἐν αὐτοῖς, ἥς ἡ πορεία εἶναι ἐπίβουλος, ἀλλ' ἥτις, ἐπὶ τέλους, διὰ τῶν προόδων αὐτῆς ἐξαντλεῖ τὸν ὀργανισμόν καὶ συνεπάγεται βραδέως μὲν, ἀλλ' ἀσφαλῶς τὸν θάνατον πολλὰ ἔτη μετὰ τὸ συμβάν, ὅπερ ἦν ἡ πρώτη αἰτία. Ἀναφερόμεν μετὰ πεποιθήσεως τὰ γεγονότα ταῦτα, διότι τοσαῦτα εἶδομεν, ὥστε νὰ βεβαιωθῶμεν καὶ νὰ μὴ ἀπατώμεθα περὶ τῆς φύσεως αὐτῶν· τοσοῦτω δ' ἐντονώτερον ἐπιμένομεν, καθ' ὅσον εἰσὶ μὲν ὀλίγως γνωστὰ καὶ πολλάκις παραγνωρίζονται ἐν ἀρχῇ καὶ θεωροῦνται, ὡς συχνάκις συμβαίνει ἐν τοιαύταις περιστάσεσιν, εἴτε ὡς ὑπερβολικαὶ αἰτήσεις ἀποζημιώσεως, εἴτε ὡς ὑπόκρισις».

Ὅ,τι ἀνωτέρω εἶπομεν περὶ διακινήσεως, δύναται νὰ ρηθῇ καὶ διὰ τὰ ἐκ σιδηροδρομικῶν συμβαμάτων τραύματα.

10. — ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΕΚ ΤΟΥ ΚΕΡΑΥΝΟΥ ΕΓΚΑΥΜΑΤΩΝ

ΚΑΙ ΑΛΛΩΝ ΒΛΑΒΩΝ

Ὁ κεραυνὸς δύναται νὰ προξενήσῃ βαρεὰ ἐγκαύματα.

Τὰ ἐπὶ τῶν σωμάτων τῶν ἀνθρώπων γινόμενα ἐγκαύματα εἰσὶ κατὰ τὸ μαῖλλον ἢ ζηττον βαθεῖα· δύναται δὲ νὰ φθάσῃ μέχρι τοῦ τετάρτου βαθμοῦ. Ἐνίοτε εἰσὶ διατεταγμένα κατὰ γραμμὰς δηλούσας τὴν πορείαν τοῦ κεραυνοῦ.

Πιστεύεται γενικῶς, ὅτι τὰ ἐγκαύματα ταῦτα προέρχονται ἐκ τῆς ἀναφλέξεως τῶν ἐνδυμάτων· νῦν ὁμως εἶναι ἀποδεδειγμένον ὅτι δύναται νὰ ᾖσι τὸ ἄμεσον τοῦ κεραυνοῦ ἀποτέλεσμα. Ὁ Taylor καὶ ὁ Fleming μνημονεύουσι περιπτώσεων, καθ' ἃς ἐκτεταμένα ὑπῆρχον ἐγκαύματα ἄνευ ἀναφλέξεως τῶν ἐνδυμάτων.

Κατὰ τὸν Vincent, λεπτομερῶς μελετήσαντα τὸ ζήτημα τοῦτο, τὰ ἐπὶ τοῦ πτώματος τῶν κερυνοβλήτων παρατηρούμενα ἐγκαύματα οὗτ' ὑπὸ φλεγμονώδους ἄλλω οὗτ' ὑπὸ φλυκταινῶν συνοδεύονται.

Ἡ ἀξιοσημείωτος ὁμαλότης, ἡ πολλάκις παράδοξος μορφή τοῦ ἐγκαύματος, ὅπερ ἐνίοτε παριστᾷ εἶναι ἐν σχεδιάσματι ἀντικείμενόν τι ἐν ἐπαφῇ μετὰ τοῦ σώματος, εἰς ἡλικαστικά.

Ἄλλ' ὁ κεραυνὸς παράγει ποικιλοτέρας ἐτι βλάβας. Πολλάκις ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τοῦ σώματος παρατηροῦνται ἐκχυμώματα, ἅτινα δυνατόν ν' ἀποδοθῶσιν εἰς ἐτέρας βιαιότητας. Ἀναφέρονται περιπτώσεις ἀποσπάσεως τῆς γλώσσης, βραχίονος, μοίρας τῆς κεφαλῆς. Ἡ διατρήσις τοῦ τυμπάνου ἐπ' ἴσης εἶναι συχὴ.

Ἀναφέρονται πρὸς τοῦτοις περιπτώσεις, καθ' ἃς ἀπεσπᾶσθαι ἡ κόμη καὶ αἱ τρίχες εἴτε ἀπὸ τινος μοίρας εἴτε ἀπὸ τῆς ἐπιφανείας τοῦ σώματος, καὶ ἄλλαι σπανιώτεροι, καθ' ἃς ὁ κεραυνὸς ἀφήκεν ἔχνη ἐπὶ τῶν τριχῶν τοῦ αὐτοῦ χρώματος, ἐνῶ τρίχες διαφόρου χροῆς παρέμειναν ἀνέπαφοι.

Παρατηροῦνται ἐπ' ἴσης κατάγματα καὶ διατρήσεις τῶν ὀστέων τοῦ κρανίου, ὀφειλόμεναι βεβαίως τῇ διελεύσει τοῦ κεραυνοῦ.

Ὁ σχηματισμὸς εἰκόνων φωτοηλεκτρικῶν ἐπὶ τοῦ δέρματος, ὑπὸ τοῦ Φραγκλίνου παρατηρηθεῖς, εἶναι γεγονὸς ἐπιστημονικῶς παραδεγμένον.

Κατὰ τὴν νεκροψίαν εὐρίσκονται ἐνίοτε αἱ παραδοξότεραι ἀλλοιώσεις. Οὕτω, παρατηρήθησαν τελεία ἀποσύνθεσις τῆς ἐγκεφαλικῆς οὐσίας, πολλαπλαῖ ρήξεις τοῦ ἥπατος καὶ ὑποπλεύριοι ἐκχυμώσεις.

Ἡ πτωματικὴ ἀκαμψία ἐπέρχεται ἐν γένει ὀλίγιστον μετὰ τὸν θάνατον χρόνον.

Ἐν γένει, ἀξιοπαρατήρητος εἶναι ἡ ποικιλία καὶ τὸ παράδοξόν τῶν ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ πτώματος παρατηρουμένων ἀλλοιώσεων.

Ἐν κεφαλαίῳ, τὰ ὑπὸ τοῦ κεραυνοῦ προκαλούμενα φαινόμενα, ἅτινα μέχρι τοῦ νῦν δὲν εἶχον ἐπισύρει πολὺ τὴν προσοχὴν τῶν ἰατροδικαστῶν, ἔχουσι μεγίστην σπουδαιότητα ὑπὸ ἰατροδικαστικὴν ἔποψιν.

11. — ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΕΝ ΖΩΗ Η ΜΕΤΑ ΘΑΝΑΤΟΝ ΕΠΕΝΕΧΘΕΙΣΩΝ ΚΑΚΩΣΕΩΝ

Πολλάκις ὁ φονεὺς ὅπως καλύψῃ τὴν φύσιν τοῦ ἐγκλήματος καὶ
ΙΑΤΡΟΔΙΚΑΣΤΙΚΗ

παρκαλύψῃ τὴν ἐνέργειαν τῆς δικαιοσύνης, προξενεῖ κακώσεις ἐπὶ τοῦ πτώματος διὰ πυροβόλων ὅπλων ἢ τμητικῶν ὀργάνων, διαμελίζει ἢ καταρρίπτει αὐτὸ εἰς φρέσρ ἢ ἀλλαχοῦ. Κατὰ τὴν τελευταίαν ταύτην περίστασιν, δυνατόν ἢ πτώσις νὰ προξενήσῃ βλάβας, ὧν τὴν φύσιν καλεῖται νὰ βεβαιώσῃ ὁ ἱατροδικαστής.

Εἴπομεν ὅτι ἡ θλάσις παράγει ἐπὶ τοῦ ζώντος, μετὰ τινος ὥρας, ἐκχύμωμα, κυανὴν, μέλαιναν ἢ ὠχροέρυθρον κηλῖδα, ὀφειλομένην εἰς τὴν ἐκ τῶν τριχειδῶν ἀγγείων ἐκχυσιν τοῦ αἵματος. Τὸ φαινόμενον τοῦτο δὲν συμβαίνει ἐπὶ τοῦ πτώματος. Ἄν ἡ θλάσις ἐγένετο ὀλίγας μετὰ τὸν θάνατον ὥρας, παρατηρεῖται μὲν ἐλαφρά τις χρώσις, τὸ αἷμα ὅμως δὲν διηθῆται ἐν τῷ δέρματι καὶ δὲν ἀποτελεῖ εἰμὴ λεπτὴν καὶ ρωδῶν στιβαδᾶ. Ἄν ἡ θλάσις ἐπῆλθε πολλὰς μετὰ τὸν θάνατον ὥρας, παράγει ἐπὶ τοῦ δέρματος ἐλαφρὰν μόνον ξηρότητα καὶ περγαμνοειδῆ ὄψιν.

Οἱ Briand καὶ Chaudé κάλλιστα περιγράφουσι τὴν ἐπὶ τοῦ ζώντος καὶ ἐπὶ τοῦ πτώματος ὄψιν τοῦ θλάσματος. «Ὅταν βλέπῃ τις ἰσοειδῆ ὄγκον, εἴτε σκληρόν, εἴτε κλυδαζόντα, ἀλλ' ἐλαστικόν· ὅταν τὸ δῆρμα τεμνόμενον εὐρίσκηται διηθημένον δι' αἵματος καθ' ὅλον αὐτοῦ τὸ πάχος, τὰ δὲ ἀραιώματα τοῦ συνδετικοῦ ἰστοῦ ὡσι πλήρη ἐξ αὐτοῦ, ἢ ὅταν τὸ ὑγρὸν τοῦτο περιέχῃται ἐν τινι ἐστίᾳ, ἀλλ' ὅταν κατ' ἀμφοτέρας τὰς περιστάσεις ἦναι πυκνόν, παχύ, πεπηγός, εἶναι σχεδὸν βέβαιον ὅτι αἱ βλάβαι ἐγένοντο ἐν ζωῇ. Ἄν, τούναντίον, τὸ δῆρμα ἔχῃ ἰσοειδῆ χροιάν ἀνευ ἐξοιδήσεως ἢ μετὰ μόλις καταφανοῦς τοιαύτης, ἂν ἦναι μαλθακὸν καὶ δὲν παρέχῃ ἀντίστασιν· ἂν τὸ δῆρμα τεμνόμενον ἔχῃ τὸ φυσικὸν πάχος ἀνευ διηθήσεως αἵματος· ἂν τὸ αἷμα τὸ εἰς τὸν συνδετικὸν ἰστόν ἐκχυθὲν, ἢ ἐν ἐστίᾳ περιεχόμενον, ἦναι ὑγρὸν ἢ πάραυτα διαρρέῃ, δύναται τις νὰ συμπεράνῃ ὅτι ἡ βλάβη ἐγένετο μετὰ θάνατον.

Γνωστὸν ὅτι ἡ ἐκ τοῦ πτώματος ρύσις τοῦ αἵματος εἶναι ἐλαχίστη, ἐκτός ἂν διηνοίχθῃ εὐμεγέθης φλέψ. Δύναται τις λοιπὸν εἰπεῖν, ὅτι τραῦμα τι, προκαλέσαν ἄφθονον αἰμορραγίαν, ἐγένετο ἐν ζωῇ. Τὸ ἐπὶ ζῶντος ἐπενεχθὲν τραῦμα χαίνει, κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον, ἔνεκα τῆς συσπάσεως τοῦ δέρματος καὶ τῶν μυῶν· εὐρίσκονται προσέτι θρόμβοι αἵματος, κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον συμπεφυκότες, μετ' ἐρυθρότητος τῶν ἰστῶν καὶ διηθήσεως τοῦ κυτταρώδους ἰστοῦ· παρατηρεῖται ἐναρξὺς συγγελλετικῆς ἢ διαπυρρῆς φλεγμονῆς, καὶ πάντες αἱ ἱστολογικαὶ

χαρακτήρες τῆς ὑδαροῦς ἢ πλαστικῆς ἐξιδρώσεως. Τὸ ἐπὶ πτώματος ἐπενεχθὲν τραῦμα δὲν προκαλεῖ σύσπασιν· τὰ χεῖλη αὐτοῦ εἰσὶν ὠχρά, ἄνευ ἐξοιδήσεως, φαίνονται δὲ δι' αὐτοῦ εὐδιακρίτως οἱ ἰστοί.

Ἐν τούτοις, τὰ σημεῖα ταῦτα δὲν εἶναι λίαν ἐκπεφρασμένα κατὰ τὰς πρώτας μετὰ τὸν θάνατον στιγμὰς, καταφανῆ δὲ καθίστανται καθ' ὅσον ἐκλείπουσι τὰ ζωϊκὰ φαινόμενα. Οἱ χαρακτήρες τῶν τραυμάτων δυνατόν ἐνίοτε νὰ συντελέσωσιν, ἵνα γνωρίσῃ τις κατὰ ποίαν τάξιν ἐπηνέχθησαν ταῦτα, ἀλλ' ἡ βεβαίωσις αὕτη εἶναι πάντοτε δυσκολωτάτη.

Κατὰ τὰ ἐν τῇ ζωῇ παραχθέντα ἐγκαύματα παρατηρεῖται σταθερῶς ἐρυθρότης, κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον ἔντονος, περιβάλλουσα τὸ τραῦμα ἢ τὴν ἐσχάραν. Ὁ χαρακτήρ οὗτος, ὅστις δὲν παρατηρεῖται εἰς τὸ μετὰ θάνατον ἐγκαύμα, ἔχει πολλὴν ἀξίαν. Ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν φλύκταιναν, δὲν εἶναι ὁμαθερά ἐπὶ τοῦ ζῶντος, δύναται δὲ νὰ παραχθῇ καὶ ἐκ τῆς ἐπιδρώσεως θερμαντικοῦ ἐπὶ τοῦ δέρματος οἰδηματωδῶν πτωμάτων.

Τέλος, ἐπὶ τοῦ πτώματος δυσκολώτερον χαλᾶται ἢ τῶν μορίων ἀλλήλουχία. Συγγραφεῖς τινες ἐπιμένουσιν ἐπὶ τοῦ γεγονότος τούτου, ὅπερ κυρίως ἀναφέρεται εἰς τὰ κατάγματα καὶ τὰς βλάβας τοῦ δέρματος. Ὁ Malgaigne παρατήρησεν ἐπ' ἴσης, ὅτι τὰ ὅσα πολὺ δυσκολώτερον κατάγνυνται ἐπὶ τοῦ πτώματος ἢ ἐπὶ τοῦ ζῶντος, ὁ δὲ Casper φρονεῖ, ὅτι τὰ κατάγματα τοῦ ὑοειδοῦς ὅσπου καὶ τοῦ λάρυγγος δὲν παράγονται μετὰ θάνατον· ἐπ' ἴσης δὲν ἠδυνήθη νὰ διαρρήξῃ οὔτε τὸ ἦπαρ οὔτε τὸν σπλῆνα.

12. — ΚΑΝΟΝΕΣ ΟἷΣ ΔΕΟΝ Ν' ΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ Ο ΙΑΤΡΟΔΙΚΑΣΤΗΣ ΚΑΛΟΥΜΕΝΟΣ ΝΑ ΕΞΕΤΑΣΗ ΦΟΝΕΥΘΕΝΤΑ Η ΤΡΑΥΜΑΤΙΑΝ

Ἐξέτασις τοῦ πτώματος. Αὐτοψία. Νεκροτομή.

Ὁ ἱατροδικαστής, καλούμενος ὑπὸ τῆς δικαστικῆς ἀρχῆς ὅπως προβῇ εἰς τὴν εξέτασιν πτώματος, ὀφείλει, ὡς οἶόν τε τάχιστα, νὰ μεταβῇ εἰς τὸν τόπον τοῦ ἐγκλήματος ἢ ἀλλαχοῦ, ἔνθα τυχόν μετηνέχθη τὸ πτώμα. Συμμορφούμενος δὲ κατὰ γράμμα τοῖς ὅροις τῆς παραγγελίας, θέλει προβῇ εἴτε εἰς τὴν ἀπλὴν αὐτοψίαν, τὴν ἐξωτερικὴν τουτέστι τοῦ πτώματος εξέτασιν, εἴτε καὶ εἰς τὴν νεκροτομήν.

Α. Ἐξωτερικὴ τοῦ πτώματος ἐξέτασις. — Ἀφοῦ λεπτομερῶς περιγράψῃ ὁ ἱατροδικαστὴς τὴν κατάστασιν τῶν ἐνδωμάτων καὶ τοῦ τόπου, θὰ προβῇ εἰς τὴν μεθοδικὴν τοῦ πτώματος ἐξέτασιν, ἥν, κατὰ τὸν Toudes, κατὰ τὴν ἐξῆς δεῖον νὰ ἐνεργήσῃ τάξιν : «Θ' ἀναζήτησις : α') Τὰ σημεῖα τοῦ θανάτου καὶ τὰ ἔχνη τῆς σήψεως (σελ. 69 καὶ ἐπόμεν.), τὴν κατάψυξιν, τὴν ἀκαμψίαν, τὸν μετεωρισμόν, τὴν πτωματικὴν χροιάν καὶ ἰδίως τὰς ὑποστάσεις, ὧν θὰ περιγράψῃ λεπτομερῶς τὴν τε εἶδριν καὶ τὴν διάταξιν. β') Τὰ σημεῖα τῆς ταυτότητος· ἀλλ' ἡ ἔρευνα αὕτη ἀποβαίνει πολλάκις ἀνωφελής. Πρέπει ὅμως νὰ σημειώσῃ τὴν κατάστασιν τοῦ πτώματος, τὴν εὐσαρκίαν, τὴν ἐν γένει διαμέρφωσιν καὶ τὸ ἀνάστημα· ἂν πρόκειται περὶ γυναικός, θὰ σημειώσῃ τὰς ἐπὶ τῆς κοιλίας ραγάδας, τὴν κατάστασιν τῶν μαστῶν καὶ τὴν ὑπερξὶν γάλακτος. γ') Τὰ ἔχνη βίας, τὰ τραύματα, τὰ θλάσματα, τὰ περγαμηνοειδῆ ἀποτυπώματα· πρέπει ἐπ' ἰσῆς νὰ ἐξετάσῃ τὰ ὑποπτα ἢ κεκαλυμμένα μέρη τοῦ σώματος, τὸν τράχηλον, τὰ στόμα τῶν κοιλοτήτων, τὸ ἐκ τῶν μυκτῆρων ἢ τῶν ὠτων ρέον αἷμα, τὴν τυχόν ὑπάρχουσαν ρῆξιν τοῦ τυμπάνου. Δὲν πρέπει νὰ λησμονῇ ὅτι ἐκπυρσοκροτήσεις πιστολίων ἐν τῷ στόματι δυνατόν νὰ μὴ προξενήσωσιν ἐξωτερικὰς βλάβας. Δεῖον νὰ μὴ παραμελήσῃ τὴν ἐξέτασιν τοῦ ἀπευθυσμένου. Κατὰ τινὰ αὐτοψίαν ἀνθρώπου, εὐρεθέντος νεκροῦ παρὰ τινὰ δόον, ὁ ἱατρός, καίτοι βεβαιώσας τὸν φόνον, παρημέλησε νὰ ἐξετάσῃ τὴν χώραν ταύτην· βραδύτερον ὑποπτοὶ σχέσεις, ἀποδιδόμεναι εἰς τὸν φονευθέντα καὶ δυνάμεναι νὰ ἐρμηνεύσωσι τὸ ἔγκλημα, δὲν ἐβεβαίουντο ἐκ τῆς ἱατροδικαστικῆς ἐξετάσεως. δ') Τὰ σημεῖα νόσου καθολικῆς ἢ τοπικῆς, οἷον ἐξανθήματα, αἱμορραγίας, διάφορα ἐκκρίματα, κήλας. Εἰς πάσας ταύτας τὰς ἐρεῖνας ὀφείλει ὁ ἱατροδικαστὴς νὰ προβῇ κατ' ἀνατομικὴν τάξιν ἐκ τῶν ἄνω πρὸς τὰ κάτω, νὰ ἐπισκοπήσῃ διαδοχικῶς τὴν προσθίαν, τὴν ὀπισθίαν καὶ τὰς πλαγίας ἐπιφανείας τοῦ σώματος νὰ ψηλαφήσῃ καὶ ἐπικρουσῇ τὰς διαφόρους χώρας αὐτοῦ, νὰ κινήσῃ τὰ μέλη, χωρὶς οὐδαμοῦ τοῦ σώματος νὰ φέρῃ τὸ μαχαίριον.»

Τέλος, θὰ περιγράψῃ μετὰ προσοχῆς τὰ τυχόν πλησίον τοῦ πτώματος εὐρεθέντα ὄπλα, ὡς καὶ τὰ ἔχνη τοῦ αἵματος, τὰ ἐκκρίματα, τὰς τρίχας, τὰ λείψανα τῶν ὀργάνων κτλ.

Ἡ ἐξέτασις αὕτη πρέπει νὰ γίνηται, εἰ δυνατόν, εἰς ὃ μέρος εὐρέθῃ τὸ πτῶμα· δύναται ὅμως ὁ ἱατροδικαστὴς νὰ συμπληρώσῃ αὐτὴν εἰς μέρος καταλλήλότερον. Ἀφοῦ βεβαιώσῃ τὴν θέσιν καὶ τὸν σχημα-

τισμὸν τοῦ πτώματος, δεόν νά λάβῃ τὰς ἀναγκαίαις προφυλάξεις, ἵνα μὴ παρὰ τοῦ βλάβαι, αἵτινες δυνατόν βραδύτερον νά παρὰ πλανήσωσι.

Β. Νεκροτομή. — Τοῖς ἐπομένοις κανόσι, κατὰ τὸν Devergie, ὀφείλει ν' ἀκολουθήσῃ ὁ ἐντεταλμένος τὴν νεκροψίαν ἰατροδικαστῆς.

1. Οὐδέποτε θὰ ἐκτελέσῃ νεκροψίαν ἄνευ ἐντολῆς δικαστικῆς τινος ἀρχῆς.

2. Ἡ νεκροψία πρέπει νά τελεῖται παρουσίᾳ δικαστοῦ τινος ἢ ἀντιπροσώπου αὐτοῦ. Ὁ κανὼν ὅμως οὗτος οὐδαμῶς τηρεῖται.

3. Ὅφειλει πρὸ παντός νά ὁμώσῃ ἐνώπιον τοῦ δικαστοῦ τὸν νομιζόμενον ὄρκον (1), νά προβῇ εἰτα εἰς τὰ ἐρεῦνας καὶ νά γράψῃ τὴν ἐκθεσιν αὐτοῦ τιμῶς καὶ εὐσυνειδήτως.

Ὁ ἰατρός θὰ ἐφοδισθῇ διὰ τῶν ἀναγκαίων ὀργάνων, θὰ ἐκλέξῃ τὸ κατάλληλον μέρος καὶ θὰ προπαρασκευάσῃ ἀντισηπτικὰς τινὰς οὐσίας (φαινικὸν ὀξύ, ὑπερμαγγανικὸν κάλιον, χλωριούχον ἀσβεστίνον) καὶ ὅλα χρήσιμα ἀντικείμενα, οἷον ὕδωρ, σπόγγους, σπληνία, νήματα δι' ἀπολινώσεις, δοχεῖα πρὸς ἐναπόθεσιν τῶν σπλάγχχνων κτλ.

Ἐν γένει, ἡ νεκροψία τελεῖται εἰκοσιτέσσαρας τοῦλάχιστον μετὰ θάνατον ὥρας· δύναται ὅμως νά τελεσθῇ καὶ πρότερον ἐντολῇ τῆς δικαστικῆς ἀρχῆς. Πολλάκις δὲ καὶ αὐτὸς ὁ ἰατρός ἐξαιτεῖται ἵνα τῷ ἐπιτηρῇ νά ἐκτελέσῃ τὴν νεκροψίαν πρὸ τῆς παρελεύσεως τῆς νομίμου προθεσμίας, ὅταν τὸ πτώμα ταχέως ἀποσυντίθεται, ἢ ὅταν ᾗται ἀνάγκη νά βεβαιωθῶσιν ἀμέσως φαινόμενά τινα.

Ἐκτέλεσις τῆς νεκροτομῆς — Ἐν Γερμανίᾳ ὁ ὑπὸ τῶν δικαστηρίων ὀριζόμενος ἰατροδικαστῆς ὑποχρεοῦται νά συμμορφωθῇ πρὸς τὰς διδομένας αὐτῷ ἐπισήμους ὁδηγίας, ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῆς νεκροτομῆς. Μολονότι ἐν Ἑλλάδι ὁ ἰατρός ἀφίεται ἐλεύθερος νά ἐκτελέσῃ ὡς βούλεται τὴν νεκροψίαν, οὐχ ἔχοντος ὑποχρεοῦται νά ἐνεργῇ αὐτὴν εὐμεθόδως, τηρῶν κανόνας τινάς. Φρονοῦμεν λοιπόν, ὅτι δὲν εἶναι ἀνωφελές νά περιγράψωμεν τὸν τρόπον, καθ' ὃν συνήθως οἱ ἰατροδικασταὶ ἐκτελοῦσι τὴν νεκροτομήν· παρατηροῦμεν

(1) Παρ' ἡμῶν ὁ ἰατροδικαστῆς ὀρκίζεται ἐφ' ᾧ διὰ πάσας τὰς ἰατροδικαστικὰς πράξεις, ὡς καθ' ὅλον αὐτοῦ τὸ βίον θέλει ἐκτελέσει.

ὅμως ὅτι ἡ διάνοιξις τῶν διαφορίων τοῦ σώματος κοιλοτήτων δύναται νὰ γείνη κατὰ διάφορον τάξιν, ἀναλόγως τῆς φύσεως τῶν ἀλλοιώσεων καὶ τοῦ εἶδους τοῦ θανάτου, δι' οὗ τὸ ἄτομον ἐτελεύτησεν.

Ὁ Tourdes, παρ' οὗ ἀρούμεθα τὰς πλείστας τῶν κατωτέρω λεπτομερειῶν, συνίστησι τὴν ἐκτέλεσιν τῆς νεκροτομῆς κατὰ τὴν ἐπομένην τάξιν: κρανίον, πρόσωπον, στόμα καὶ φάρυγξ, τράχηλος, θώραξ, κοιλία, γεννητικὰ ὄργανα, ράχις, ὀπισθία ἐπιφάνεια τοῦ θώρακος καὶ ἴσθρα, ἀνώτερα ἄκρα καὶ κατώτερα. Τὰ ὄργανα δεόν νὰ ἐξετάζωνται ἐν ἀρχῇ, ὅταν τοῦτο ᾔηται δυνατόν, ἐν τῇ θέσει αὐτῶν, μεθ' ὃ ἐξάγονται ἐκ τῶν κοιλοτήτων, ὅπως ὑποβληθῶσιν εἰς περαιτέρω ἐξέτασιν καὶ ζυγισθῶσι.

Κρανίον. — Ἀφοῦ κείρωμεν τὴν κόμην, δυνάμεθα ν' ἀποκαλύψωμεν τὸν θόλον τοῦ κρανίου διὰ δύο μεθόδων· εἴτε ποιούμεθα δύο τομὰς τῶν περικαλυμμάτων σταυροειδῶς, τὴν μὲν ἐκ τῶν πρὸς τὰ ὀπίσω, τὴν δὲ ἐκ δεξιῶν πρὸς τὰ ἀριστερά, καὶ ἀνατέμνομεν τοὺς κρημνοὺς, εἴτε ἄγομεν τομὴν κυκλωτερῇ καὶ ἀποσπῶμεν οὕτω τὰ μαλακὰ μέρη ἐν εἴδει κεκρυφάλου, οὗ ἐξετάζομεν πάντα τὰ σημεῖα διὰ τῆς διαφανείας. Ἡ τελευταία αὕτη μέθοδος εἶναι ἰδίως κατάλληλος εἰς νεκροφίας νεογνῶν. Μετὰ τὴν ἀπόξιν καὶ τὴν ἐξέτασιν τῆς ἐπιφανείας τῶν ὀστέων, διανοίγομεν τὸ κρανίον διὰ τοῦ πρίονος. Ἡ χρῆσις τοῦ ὀργάνου τούτου εἶναι ἀναπίφευκτος, διότι ἡ σφύρα δύναται νὰ ἐπενέγκῃ βλάβας τοῦ ἐγκεφάλου καὶ κατάγματα.

Ἀποκαλύπτομεν εἴτα τὸν ἐγκέφαλον, ἐνεργοῦντες ἐπὶ τῆς σκληρᾶς μήνιγγος, ἐκατέρωθεν τοῦ ἀνωτέρου ἐπιμήκους κολπου, διπλὴν τομὴν, ἐκτεινομένην πρὸς τὰ ὀπίσω μέχρι τοῦ σκηνιδίου τῆς παρεγκεφαλίδος. Διὰ τῆς μεθόδου ταύτης μένουσιν ἀνέπαφα ἡ ὀρεπανοειδὴς προβολή καὶ ὁ ἀνώτερος ἐπιμήκης κόλπος. Ἄγομεν εἴτα τομὴν κάθετον τῇ πρώτῃ ἐφ' ἐκατέρας τῶν δύο ἐξωτερικῶν μοιρῶν τῆς σκληρᾶς μήνιγγος, οὕτω δὲ ἀποκαλύπτονται τὰ δύο ἡμισφαίρια τοῦ ἐγκεφάλου. Κατὰ πρῶτον ἐξετάζομεν τὴν ἐξωτερικὴν ὄψιν αὐτοῦ, τὴν ἀραχνοειδῆ, τὴν παχειὰν μήνιγγα καὶ τὰς ἑλικας· ἐξαιρούμεν εἴτα τὸν ἐγκέφαλον καὶ ἐξετάζομεν αὐτόν, ἐνεργοῦντες διαφόρους τομὰς κατὰ τὴν μέθοδον τῆς ἀνατομικῆς ἐπίδειξεως. Μετὰ τοῦτο ἐπισκοποῦμεν τὴν βάσιν τοῦ κρανίου μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν τῆς σκληρᾶς μήνιγγος.

Πρόσωπον, τράχηλος, λάρυγξ καὶ φάρυγξ. — Ἄγομεν κατὰ πρῶτον κάθετον τομὴν ἀπὸ τοῦ μέσου τοῦ κατωτέρου χείλους μέχρι τῆς

μηνσιδούς ἐντομῆς τοῦ στέρνου· εἴτα ἐκ τοῦ κατωτέρου ἄκρου τῆς γραμμῆς ταύτης ἄγομεν ἐκατέρωθεν ὀριζόντιον τομήν κατὰ μήκος τῆς κλειδῆς μέχρι τοῦ ἐξωτερικοῦ ἄκρου αὐτῆς. Τέλος, ἐνσῶμεν δι' ἑτέρας τομῆς τὰς γωνίας τῶν χειλέων μετὰ τοῦ στερνίου τοῦ ἐξωτερικοῦ ἀκουστικοῦ πόρου. Σχηματίζομεν οὕτω δύο τετραπλεύρους κρημνούς, ἀρκεῖ δέ τότε νὰ πρίσωμεν τὸ ὅσπουν τῆς γνάθου ἐν τῇ μέσῳ καὶ ν' ἀνατρέψωμεν αὐτὸ πρὸς τὰ ἔξω, ἀφοῦ ἀνατάμωμεν τοὺς ἐκτὸς προσφυομένους μῦς. Εὐκόλως εἴτα ἀνατέμνοντες ἀποκαλύπτομεν τὸν λάρυγγα, τὴν τραχεῖαν καὶ τὰ ἀγγεῖα.

Θώραξ. — Ἐκ τοῦ μέσου ἐκατέρας τῶν κλειδῶν ἄγομεν τομήν διερχομένην διὰ τοῦ προσθίου τριτημορίου τῶν πλευρῶν καὶ ἀπολήγουσαν εἰς τὰ πλάγια τῆς κοιλίας· τέμνομεν εἴτα δι' ἐνὸς συρμοῦ τοῦ πρίνου ἐκατέρωθεν τὴν κλειδα καὶ τὰς πλευράς καὶ ἀνατρέπομεν ἐπὶ τῆς κοιλίας τὸ ἀποτμηθὲν τμήμα τοῦ θωρακικοῦ τοιχώματος, προσέχοντες ν' ἀποσπᾶσωμεν τὸν ὑποκείμενον συνδετικὸν ἱστόν, χωρὶς νὰ διανοίξωμεν τὰς ὑποκλειδίους φλέβας. Οὕτως ἀποκαλύπτονται τὰ ἐν τῇ θώρακι ὄργανα.

Ἀρχόμεθα ἀπὸ τῆς ἐξετάσεως τῆς καρδίας, χωρὶς νὰ μετακινήσωμεν αὐτήν. Ἀφοῦ διανοίξωμεν τὸ περικάρδιον καὶ παρατηρήσωμεν τὴν ποσότητα τοῦ ἐν αὐτῇ περιεχομένου ὑγροῦ, διανοίγομεν τὴν δεξιάν κοιλίαν διὰ τομῆς ἐν εἶδει V, εἴτα δὲ καὶ τὸν κόλπον διὰ καμπύλης καὶ σταυροειδοῦς τομῆς, μετὰ τῶν κοίλων φλεβῶν καὶ κατὰ τὴν διεύθυνσιν τῶν ἀγγείων τούτων, ὥστε νὰ μὴ τρώσωμεν τὸ μεσοκοιλικὸν διάφραγμα. Ἡ ἀριστερὰ κοιλία διαιρεῖται ἐπ' ἴσης διὰ διπλῆς τομῆς, ἀποτελούσης τρίγωνον κρημνόν· ὁ δὲ κόλπος διανοίγεται μετὰ τῶν πνευμονικῶν φλεβῶν. Ἀφοῦ σημειώσωμεν τὸ ποσόν, τὴν σύστασιν, τὴν χροίαν τοῦ αἵματος καὶ πάσας τὰς λοιπὰς λεπτομερείας, ἐξαιροῦμεν τὴν καρδίαν, ἀποτέμνοντες τὰ ἐκ τῆς βάσεως ὀρμώμενα μεγάλα ἀγγεῖα, καὶ βεβαιοῦμεν τὴν δυσκαμψίαν ἢ τὴν χαλαρότητα, τὸ βάρος, τὸν ὄγκον αὐτῆς καὶ τὰς ἀλλοιώσεις τοῦ μυϊκοῦ στρώματος. Ἐξετάζομεν εἴτα τὰ ἀγγεῖα, τὸν λάρυγγα, τὴν τραχεῖαν, τοὺς βρόγχους καὶ τοὺς πνεύμονας· μεθ' ὧν ἐξαιροῦμεν τὰ ὄργανα ταῦτα καὶ ὑποβάλλομεν αὐτὰ εἰς λεπτομερῆ ἐξέτασιν.

Κοιλία. — Ἀποβαίνει πολλάκις ἀναγκαῖον νὰ διανοίξωμεν τὸν θώρακα, χωρὶς νὰ θιῶμεν τὴν κοιλίαν, ἵν' ἀποφύγωμεν τὴν τῶν ἐκχυνομένων ὑγρῶν ἀνάμιξιν. Διανοίγομεν εἴτα τὴν κοιλίαν ἐκ τῶν κάτω καὶ ἑξωτερικῶν

ἐνεργοῦμεν τὴν τομὴν τῶν τοιχωμάτων αὐτῆς καθ' ἅπασαν τὴν κατωτέραν αὐτῶν περιφέρειαν, ἀκολουθοῦντες γραμμῇ ἐκτεινομένῃ ἀπὸ τῆς ἀκρολοφίας τοῦ λαγονίου ὀστοῦ καὶ τῆς προσθίας καὶ ἀνωτέρας λαγονίου ἀκάνθης τοῦ ἐνὸς μέρους πρὸς τὴν τοῦ ἀντιθέτου, καὶ διερχομένη ὑπερθεῖν τοῦ βουδωνικοῦ τόξου καὶ τοῦ ὀστοῦ τῆς ἡβῆς. Διὰ τῆς μεθόδου ταύτης δὲν τιτρώσκουμεν τὸ διάφραγμα καὶ τοὺς κοιλιακοὺς μῦς.

Πρὶν ἢ οὐδὲν τέμνωμεν, βεβαιοῦμεν τὴν κατάστασιν τοῦ περιτοναίου καὶ ἐξετάζομεν ἅπασαν τὴν ἐπιφάνειαν τῶν σπλάγχχνων. Τέμνομεν ἐγκαρσίως τὸ γαστροκολικὸν ἐπίπλουν, ἵνα ἴδωμεν τὸ πάγκρεας καὶ τὴν ὀπισθίαν ἐπιφάνειαν τοῦ στομάχου· ἀνατρέπομεν εἴτα αὐτὸ ἐκ τῶν κάτω πρὸς τὰ ἄνω, ἵνα ἐξετάσωμεν τὸν ἐντερικὸν σωλῆνα καὶ τὸ μεσεντέριον. Ἐφαρμόζομεν διπλᾶς περιδέσεις ὑπερθεῖν τῆς καρδίας τοῦ στομάχου, κάτωθεν τοῦ πυλωροῦ καὶ κατὰ τὴν κατωτέραν μοῖραν τοῦ δωδεκαδακτύλου. Ἐξαιροῦμεν οὕτω τὴν πρώτην ταύτην μοῖραν τοῦ πεπτικοῦ σωλῆνος, ἐξετάζομεν αὐτήν, τὸ δὲ περιεχόμενον φυλάττομεν, ἵαν ἀνάγκη πρὸς τοῦτο παρίσταται. Ἄλλας περιδέσεις ἐφαρμόζομεν κατὰ τὰ λεπτὰ ἔντερα καὶ τὸ κίλον, ἅτινα κατὰ τὸν αὐτὸν ὡς ἄνω ἐξετάζομεν τρόπον.

Γεννητικὰ καὶ οὐροποιητικὰ ὄργανα.—Κατὰ δύο ἐνεργοῦμεν μεθόδους: Ἀν. Διαιροῦμεν τὸ ὀστοῦν τῆς ἡβῆς κατὰ τὴν μέσην γραμμὴν καὶ τέμνομεν ἐπὶ τὰ πλάγια τὴν ἱερολαγόνιον σύμφυσιν· οὕτως ἀπομακρύνονται τὰ σκέλη τοῦ ἡβικοῦ ὀστοῦ καὶ δυνατὴ καθίσταται ἡ ἐξέτασις τῆς πυελικῆς κοιλότητος. —Βον. Ἐνεργοῦμεν διὰ πρίονος τομὴν τῶν ὀριζοντίων καὶ κατιόντων σκελῶν τοῦ ἡβικοῦ ὀστοῦ οὕτως, ὥστε ν' ἀνατρέψωμεν πρὸς τὰ πρόσω τὴν σύμφυσιν. Ἡ τελευταία αὕτη μέθοδος εὐκολώτερον ἐκτελεῖται. Τὰ γεννητικὰ ὄργανα δέον μεθοδικῶς νὰ ἐξετασθῶσι· θὰ ἐρευνήσωμεν δὲ τὰ ἐξῆς: τὴν παρουσίαν τοῦ σπέρματος, τὴν συμφορῆσιν τῶν σηραγγωδῶν σωμάτων, τὴν κατάστασιν τῶν ὠκρῶν σωμάτων, τὴν ἔμμηνον κάθαρσιν, πρόσφατον τοκετόν, τὴν μαστὴν καὶ τὰς διαστάσεις τῆς μήτρας, τὴν πυρηνίδα κτλ.

Ράχις καὶ ἄκρα. — Ἰ. ἐξετάσωμεν τὴν ράχιν, ἀναστρέφομεν τὸ πτωμα. Ἀγομεν δύο βαθεῖας τομὰς κατὰ μῆκος τῶν ἐγκαρσίων ἀποφύσεων, ἐκτεινομένας ἀπὸ τοῦ ἱνιακοῦ ὀγκου εἰς τὸν δεῦτερον ὀσφυϊκὸν σπόνδυλον· ἀπομακρύνουμεν οὕτω τοὺς μῦς, ἐφαρμόζομεν τὸν διπλοῦν πρίονα τοῦ ραχιδόμου καὶ δι' ἰσχυρὰς λαβίδος ἐξαιροῦμεν τὰ διὰ τοῦ

πρίνος ἀποσπασθέντα τμήματα τῆς σπονδυλικῆς στήλης. Σημειοῦμεν εἴτα τὴν ἔνεσιν τῶν ἀγγείων, τὴν ποσότητα τοῦ ἐγκεφαλονωτιαίου ὑγροῦ κτλ. Πολλάκις δὲν διανοίγομεν ὁλόκληρον τὴν σπονδυλικὴν στήλην (Tourdes), ἀλλ' ἀρκούμεθα εἰς τὴν εξέτασιν τῆς ἀνωτέρας μοίρας.

Ἡ νεκροτομή λήγει διὰ τῆς εξέτάσεως τῶν ἄκρων, ἐφ' ὧν ἐνεργοῦμεν τομάς, ἀναζητοῦντες ἐκχυμώσεις κατὰ βάθος καὶ ἄλλας ἀλλοιώσεις. Τιθέμεθα κατόπιν τὰ σπλάγχνα ἐν τῇ θέσει αὐτῶν, ἐπανακλείμεν καὶ ράπτομεν τὰς κοιλότητας.

Κατωτέρω θέλομεν πραγματευθῆ περὶ ἰδιαζουσῶν τινῶν ἐνδείξεων, ἀφορῶσάν εἰς τὴν νεκροψίαν ἀτόμων θανόντων ἐκ δηλητηριάσεως καὶ ἐξ ἀσφυξίας διὰ στραγγαλισμοῦ ἢ καταδύσεως. Σημειοῦμεν ἤδη τὴν σημασίαν, ἣν δέον ν' ἀποδῶσῃ ὁ ἱατροδικαστὴς εἰς τὴν περιγραφὴν καὶ τὴν ἀνατομὴν τῶν τραυμάτων.

Ἡ μικροσκοπικὴ εξέτασις καὶ αἱ χημικαὶ ἔρευναι, αἱ ἀποτελοῦσαι τὸ ἀναγκαῖον συμπλήρωμα πάσης νεκροψίας, ἐνεργοῦνται, ἐν γένει, βραδύτερον, ἀνατίθενται δὲ, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, εἰς εἰδικούς ἐπιστήμονας.

Πολλάκις παρίσταται ἀνάγκη νὰ διατηρήσωμεν ὄργανά τινα ἢ μέρη τοῦ σώματος. Ἐπ' ἴσης καταφεύγομεν ἐνίοτε εἰς τὸ σχεδιάσμα, τὴν φωτογραφίαν ἢ τὸ ἐκμαγεῖον, ἵνα γνωρίσωμεν τοὺς χαρακτῆρας ἀλλοιώσεων τινῶν σημαντικῶν καὶ σπιννίων. Ἐν γένει δὲ οὐδὲν παραμελοῦμεν ἐκ τῶν δυναμένων νὰ διατηρήσωσι τὴν εἰκόνα τῶν γεγονότων, ἢ χρησίμων πρὸς ἀπόδειξιν τῆς ταυτότητος.

Ἱατροδικαστικὴ εξέτασις τῶν κακώσεων ἐπὶ τοῦ ζῶντος.

Πρέπει, ἐφ' ὅσον τοῦτο εἶναι δυνατόν, νὰ προβαίνωμεν εἰς τὴν εξέτασιν ἀμέσως, πρὶν ἢ τὰ τραυματισθέντα μέρη ἐξογκωθῶσι καὶ πρὶν ἢ ἐπίδεσμοι ἢ ἄλλα ὄργανα ἐφαρμοσθῶσιν. Ὅταν ἡ εξέτασις δὲν ἐγένετο ἀμέσως, ὅταν δὲ ἡ ἐξοίδησις ᾖ μεγάλη, προτιμότερον εἶναι ν' ἀναβάλωμεν δι' ἄλλην ἡμέραν τὴν ἐπίσκεψιν καὶ νὰ βεβαιώσωμεν μόνον, ἐν προσωρινῇ ἐκθέσει, τὴν γενικὴν κατάστασιν τοῦ τραυματίου. Πρὶν ἢ ἀφαιρέσωμεν ἐπίδεσμόν τινα, καλὸν εἶναι νὰ βεβαιωθῶμεν διὰ λεπτομέρειας

μεροῦς ἐξετάσεως, ὅτι ἡ ἀφαίρεσις αὐτῇ δύναται νὰ γείνη ἄνευ κινδύνου διὰ τὸν τραυματίαν (1).

Ὁ ἰατροδικαστὴς δύναται, ἀπὸ τῆς πρώτης αὐτοῦ ἐπιτεκίψεως, νὰ ὀρίσῃ τὴν πιθανὴν διάρκειαν τῆς νόσου. Ἄν πρόκειται περὶ κακώσεως σμικρῆς σπουδαιότητος, δύναται ν' ἀποφάνηται γνώμην ὅτι αὕτη δὲν θὰ προσενήσῃ ἀνικανότητα ἐργασίας πλέον τῶν τριάκοντα ἡμερῶν, οὔτε θὰ προκαλέσῃ σωματικὴν τινα βλάβην ἢ διαταραχὴν τῶν λειτουργιῶν. Φρονίμως οὐχ ἤττον ποιῶν, ὀφείλει νὰ προσθήσῃ ὅτι ἡ ἐκθασίς ἐστὶ τοιαύτη, ἂν μὴ ἀπρόοπτόν τι ἐπέλθῃ.

Ἄν ἡ κάκωσις φαίνεται σοβαρὰ, θὰ ἐξενέγκῃ μὲν φόβους περὶ τῆς πιθανῆς ἐκθάσεως, ἀλλὰ μετὰ πολλῆς ἐπιφυλάξεως, ἐπιφυλαττόμενος νὰ ἐξενέγκῃ τὴν πρόγνωσιν ἐν δευτέρᾳ ἐκθέσει.

Αἱ ἀνωτέρω λεπτομέρειαι ληπτέαι ὑπ' ὅψιν προκειμένου νὰ βεβαιωθῇ ἡ φύσις καὶ ἡ βαρύτης τῆς κακώσεως. Καταλήγομεν σημειοῦντες ἰδιαζούσας τινὰς περιστάσεις, δυναμένας νὰ καταστήσωσι χαλεπωτέραν τὴν πρόγνωσιν. Εἰσὶ δ' αὗται προγενέστεραι ἢ μεταγενέστεραι τῇ κάκώσει. Μεταξὺ τῶν πρώτων σημειοῦμεν τὰς νοσηρὰς προδιαθέσεις τὰς σχετικὰς τῇ κηΐσει καὶ τῇ πλημμελεῖ ἰδιοσυττασίᾳ τοῦ ἀτόμου. Ἐλαφρὰ αἰτία δύναται νὰ παραγάγῃ ἕλκος εἰς κερσώδη κνήμην, ἢ περισφιγγὶν κήλης, ρῆξιν ἀνευρύσματος κ.τ.τ., ἐπενεχθεῖσα εἰς τινὰς χώρας τοῦ σώματος. Αἱ μεταγενέστεραι ἐπιβαρυντικαὶ περιστάσεις εἰσὶ συνήθως ἀποτέλεσμα τῆς θεραπείας, τῶν ἐπικρατούντων νοσογόνων αἰτιῶν, τῶν ἐπιδημιῶν κ.τ.λ.

ΑΡΘΡΟΝ Γ'.

ΠΕΡΙ ΜΟΝΟΜΑΧΙΑΣ

Τὰ τὸ ἀδίκημα τοῦτο προβλέποντα καὶ τιμωροῦντα ἄρθρα εἰσὶ τρία, ὧν τὰ μὲν δύοπραγματεύονται εἰδικῶς περὶ τῆς τιμωρίας τῶν προκα-

(1) Προκειμένου νὰ ἐξετάσῃ ὁ ἰατροδικαστὴς τραῦμα ἐπιδεθὲν ἤδη, καλὸν εἶναι νὰ προσκαλῇ καὶ τὸν θεράποντα τοῦ τραυματοῦ ἰατρόν. Οὕτως ὁ ἰατροδικαστὴς ἀπαλλάσσεται τῆς εὐθύνης, ἂν ἀπρόοπτόν τι ἐπέλθῃ.

λεσάντων ἢ δεχθέντων μονομαχίαν, μὴ λαβούσαν χώραν, ὡς καὶ τῶν ἀποκρουσάντων τὸν προταθέντα δικαστικὸν πρὸς λύσιν τῆς διαφορᾶς τρόπον, τὸ δὲ τρίτον ἔχει οὕτως:

Ἄρθρ. 208. — Ὅστις ἐξ οἰασθῆποτε αἰτίας προκαλεῖ τινὰ εἰς μονομαχίαν δι' ὅπλων, καὶ ὅστις προκαλούμενος οὕτω, παρουσιάζεται εἰς τὸν ἀγῶνα, τιμωρεῖται — 1. με φυλάκισιν δεκατεσσάρων ἡμερῶν ἕως ἑξ μηνῶν, ἐὰν ἡ μονομαχία δὲν ἐπέφερε τραῦμα. — 2. με φυλάκισιν τριῶν μηνῶν ἕως δύο ἐτῶν, ἐὰν τὸ τραῦμα ἐπέφερεν ἀνικανότητα ἐργασίας κατωτέραν τῶν τριῶν μηνῶν. — 3. με φυλάκισιν τοῦλάχιστον δύο ἐτῶν, ἐὰν τὸ τραῦμα ἐπροξένησεν ἀνικανότητα ἐργασίας ὑπὲρ τοὺς τρεῖς μῆνας, ἢ ἐὰν ἡ μονομαχία ἐγένεν ἄνευ βοηθῶν ἢ μαρτύρων. — 4. με εἰρκτὴν, ἐὰν ὁ ἕτερος τῶν μονομαχοῦντων ἐτραυματίσθῃ θανατηφόρως, ἢ ἐφονεύθῃ ἄνευ προηγουμένης συμφωνίας θανάτου τοῦ ἐνὸς ἐξ αὐτῶν. — 5. με δεσμὰ πρόσκαιρα ὅταν συμβῇ θάνατος ἐνὸς μέρους προὔπαρχούσης συμφωνίας. Π. Ν. 112. 205. 207. 209. 210. 211.

Οἱ πλεῖστοι τῶν περὶ τὸ ποινικὸν δίκαιον ἀσχοληθέντων συγγραφέων ὑπολαμβάνουσι τὴν μονομαχίαν, οὐχὶ δικαίως, ὡς μὴ γινώριμον τοῖς ἀρχαίοις, καὶ τῇ γνώμῃ ταύτῃ ἐπόμενοι δογματίζουσιν ὅτι κατὰ τοὺς παλαιότερους χρόνους τὸ αἶσθημα τῆς τιμῆς ἐπαρκῶς ἱκανοποιεῖτο διὰ τῆς κοινῆς ὑπολήψεως, καὶ ὅτι τὸ ἄτομον οὐδῶλως ἐτάραττεν ἢ πρὸς αὐτὸ γενομένη τυχὸν ὕβρις. Φρονοῦμεν ὅτι ἡ τοιαύτη δόξα δὲν δύναται ἐν πᾶσι νὰ διέλθῃ ἀλώβητος τὴν δοκιμασίαν τῆς ἱστορίας. Ὅτι ἡ διὰ τῶν ὅπλων ἱκανοποίησις τῆς προσβληθείσης τοῦ ἀτόμου τιμῆς ἀνῆλθεν εἰς δόγμα κοινωνικὴν καὶ ἐτελειοποιήθη κατὰ τοὺς μεσαιωνικοὺς χρόνους, εἶναι γεγονὸς μὴ δεκτικὸν ἀμφισβήτησεως, ἀλλ' ἐπ' ἴσης ὡς βέβαιον δεόν νὰ θεωρηθῇ καὶ ὅτι ἡ μονομαχία δὲν ἦτο ποσῶς ἄγνωστος τοῖς ἀρχαίοις, διότι ἄφθονοι ὑπάρχουσιν αἱ περὶ τοῦ ἐναντίου εἰδήσεις, ὡς μαρτυροῦσι τοῦ Ὀμήρου αἱ περιγραφαὶ καὶ τῶν Ὀρατίων καὶ Κουρατίων αἱ γνωσταὶ μονομαχίαι· ἐν τῷ Ρωμαϊκῷ μάλιστα δικαίῳ ρητὴ ἀναγράφεται διάταξις, καθ' ἣν ἡ ἐκ τοῦ Ἀκουιλίου νόμου ἀγωγή οὐδεμίαν εἶχεν ἐφαρμογὴν ἐπὶ τοῦ ἐν δημοσίῳ θεάματι ἀποκτείνοντος τὸν ἀντίπαλον αὐτοῦ. Καὶ εἶναι μὲν ἀληθές ὅτι ἡ μονομαχία, ἐν τοῖς πρώτοις χρόνοις, ἐλάμβανε χώραν κυρίως ὡς μέσον ἐπιεικεστέρας λύσεως ἐθνικῶν ἀνταγωνισμῶν καὶ προσελάμβανε πολλάκις τὸν ἐπικείμενον πόλεμον· ἀλλ' ἐκ τούτου ἀποδεικνύεται μὲν ὅτι διέφερον τῶν μονομαχιῶν τὰ αἷτια, οὐχὶ ὅμως καὶ ὅτι τὸ ἔθιμον τοῦτο τῆς χειροδικίας ἦν ἄγνωστον. Ὁρῶντες ἐπομένως εἶναι νὰ δε-

χθὴ τις ὅτι ἡ μονομαχία, ἥτις παρὰ τοῖς ἀρχαίοις διετίλει ἐν καταστάσει νηπιῶδες, ἀνεπτυχθῆ κυρίως ἐν Γερμανίᾳ. ὡς ἱστορεῖ ὁ Vellejus Paterculus (Β.βλ. II κεφ. 118) καὶ ὁ Τάκιτος καὶ ἐτελειοποιήθη ἐπὶ τῆς 16ης καὶ 17ης ἑκατονταετηρίδος ἐν Γαλλίᾳ, ἀφ' ἧς καὶ ἐξετάθη ἐνδημήσασα ἐπὶ τῶν λοιπῶν τῆς Εὐρώπης μερῶν.

Οἱ νεώτεροι ποινικοὶ νόμοι, ἐκτὸς ἐξαιρέσεων εὐαρίθμων, μίαν τῶν ὁποίων ἀποτελεῖ καὶ ἡ Γαλλία (ἥς ὅμως τὴν νομοθετικὴν ἑλλειψιν ἀναπληροῖ, τῶν δικαστηρίων ἡ νομολογία) ρητῶς προβλῆπουσι καὶ τιμωροῦσι τὴν πρᾶξιν, καὶ ὁ ἡμέτερος δέ, κατὰ ζῆλον τῶν Βαυαρικῶν νομοσχεδίων, ἐξ ὧν παρέλαβε τὰς σχετικὰς διατάξεις, ἀναγράφει μὲν ὡς τιμωρητέαν τὴν μονομαχίαν, ἀλλ' ἐνδοιάζων προφανῶς περὶ τῆς εἰς τὸ ἀπολύτως δίκαιον καὶ τὴν ἠθικὴν ἀντιστρατεύσεως αὐτῆς, κατατάσσει τὸ ἀδίκημα μεταξὺ τῶν περὶ συγχύσεως τῆς εἰρήνης ἐγκλημάτων καὶ τῶν παρανόμων πράξεων καὶ οὐχὶ μεταξὺ τῶν ἀφορώντων εἰς τὴν ζωὴν καὶ τὴν ἀκραιότητα τοῦ ἀτόμου, ἃ καὶ ὡς ἀποτέλεσμα δύναται νὰ ἔχῃ καὶ ἀνθρωποκτονίαν καὶ τραύματα ἀπλᾶ καὶ θανατηφόρα. Τὸ τοιοῦτον ὅμως ἀτόπημα δὲν πρέπει νὰ καταλογισθῇ τῇ ἡμετέρῳ μόνον νομοθέτῃ, διότι ἡ αὐτὴ ἀνακολουθία παρατηρεῖται καὶ ἐν νομοθεσίαις ἐτέροις, ὅπερ δείκνυσιν ἐμφανῶς ὅτι αἱ σχετικαὶ διατάξεις χρῆζουσι γέας ἐπισκοπήσεως.

Ἡ μονομαχία εἶναι τῷ ὄντι τὸ μόνον ἀδίκημα, τὸ τιμωρητὸν τοῦ ὁποίου δὲν ἐπιδοκιμάζεται, ὡς ἐπὶ τῶν λοιπῶν ἀξιοποίνων πράξεων, παρὰ τῆς κοινῆς γνώμης· ἀφοῦ δὲ καὶ οἱ νομοθέται τιμωροῦσι τὴν πρᾶξιν ὑπὸ τὴν προκατάληψιν, ὅτι ἡ μονομαχία κατὰ τὰς σήμερον κρατούσας ἰδέας εἶναι κακόν, ἀλλὰ κακὸν ἀναγκαίου, λογικώτερον ἤβη-
 λεν εἶσθαι ἢ νὰ ἐξευρεθῇ μέσον συντελεστικόν εἰς καταπολέμησιν τῆς τοιαύτης προκαταλήψεως, καὶ ταχῶσιν αἱ ἀρμόζουσαι εἰς τὴν πρᾶξιν ποιναί, ἢ ν' ἀφελθῇ ἡ πρᾶξις ὅπως ἐν Γαλλίᾳ ἀκαταδίκως, εἴτε κατὰ τὸ ἀξίωμα «*volanti non fit injuria*» (N. 1 § 5 τῶν Πανδ. de injuriis), ὅπερ εἰκότως δύναται νὰ ἐφαρμωσθῇ καὶ ἐπὶ τοῦ ἐκουσίως ὑποβάλλοντος ἑαυτὸν εἰς τὴν προσβολὴν τρίτου, ὡς δέχονται τινὲς τῶν νεωτέρων συγγραφέων, εἴτε καὶ θεωρουμένης ἀπλῶς τῆς πράξεως ὡς εἰδους νομίμου ἀμύνης· διότι ἐφ' ὅσον ὑφίσταται ἡ προκατάληψις, καὶ ἡ ἐπιβαλλομένη τιμωρία προδίδει καταφανῶς τὰς περὶ τοῦ ὀρθοῦ αὐτῆς ἀμφιβολίας τοῦ τιμωροῦντος νομοθέτου, ὅστις ἠδύνατο καὶ ὥφειλε ἅλ-
 λως νὰ ὑπαγάγῃ τὸ ἀδίκημα εἰς τὰς ἐκ προμελέτης ἀνθρωποκτονίας,

οὔτε τὰ δικαστήρια θὰ ἐπιβάλωσι ποτὲ ποινὴν, οὔτε ἡ κοινωνία θὰ θεωρῇ τὴν μονομαχίαν ὡς πρᾶξιν ἀξιόποινον.

Πολλοὶ εἰσιν ὁμολογουμένως οἱ ἐπιβάλλοντες ἐνίοτε τὴν διὰ τῶν ὤπλων λύσιν τῶν προσωπικῶν διαφορῶν λόγοι. Ὑπάρχουσι ζητήματα τιμῆς, ὧν ἡ λεπτότης ἀποκρούει τὴν δικαστικὴν παρέμβασιν, μυστήρια οἰκογενειακά, ἐπὶ τῶν ὁποίων ἡ παρακολουθοῦσα τῇ δίκῃ δημοσιότης ἐντείνει ἐπὶ τὸ προσβλητικώτερον τὴν ἣν ἐγκλείουσιν ὕβριν, ἄλλως δὲ τοῦ δικαστηρίου ἡ ψῆφος, πιστοποιεῖ μὲν τὴν γενομένην προσβολήν, πλὴν ἡ ἐπιβαλλομένη τιμωρία, σύνοπτον εἶναι ὅτι δὲν ἰσχύει ὅπως μεταίωσθαι τὴν ἐκ τῆς ὕβρεως ἐπαρχομένην τῆς ὑπολήψεως μείωσιν· ἀλλ' ἐκτὸς τούτου ὑφίσταται, ὡς ἔρρηθῃ, καὶ ἡ προκατάληψις, καὶ ἐφ' ὅσον αὕτη ὑπάρχει δὲν δύνανται κοινωνικαί τινες ἰδίᾳ τάξεις ν' ἀντιταχθῶσι κατ' αὐτῆς, προαιρούμεναι τὴν λύσιν τῆς διαφορᾶς διὰ δικαστικῆς ὁδοῦ, καθ' ἣν θ' ἀκούσωσιν ἑκατοντάκις ἐπαναλαμβανομένην τὴν ὕβριστικὴν λέξιν. Καὶ εἶναι μὲν ἀληθές ὅτι ἐν τῇ μονομαχίᾳ δυνατόν νὰ ἐπέλθῃ τοῦ προσβληθέντος ὁ θάνατος, πλὴν καὶ ἐν τούτῳ ὑφίσταται πάντοτε ἱκανοποίησις, διότι ὁ θυσιάζων δι' ὕβριν οἰανόποτε τὴν ζωὴν, δεῖκνυσιν ἀπέναντι πάντων καὶ τοῦ προσβαλλόντος πρωτίστως, ὅτι δὲν ἦτο τῆς τοιαύτης ὕβρεως ἄξιος. Ἡ μονομαχία ἐπομένως δύναται μὲν νὰ θεωρηθῇ, ἀπολύτως ἐξεταζομένη, ὡς κακόν, ἀλλ' ἔνεκα τῶν κοινωνικῶν προλήψεων ἀποβαίνει κακὸν ἀναγκαῖον.

Ὁ νόμος ἵνα μὴ περιορίσῃ, κατὰ τον Κωστὴν, τῆς πράξεως τὴν ἐννοίαν ἐντὸς ὁρίων στενῶν παρέχων οὕτως ἀφορμὴν ἐνδοιασμῶν ἐν τῇ τοῦ ἄρθρου ἐφαρμογῇ, παρέλιπε νὰ δώσῃ τῆς πράξεως τὸν ὅρισμόν· ἐκ τοῦ συνδυασμοῦ οὐδὲν ἤττον τῶν σχετικῶν διατάξεων εἰκότως δυνάμεθα νὰ συμπεράνωμεν ὅτι μονομαχία εἶναι ἡ κατὰ προήγουμένην συμφωνίαν καὶ δι' ὀπλῶν ἐντελῶς ὁμοίων λύσις τῆς μεταξύ δύο ἀτόμων ὑφισταμένης διαφορᾶς, ἔνεκεν ὕβρεως προσωπικῆς γενομένης παρὰ τοῦ ἐνὸς τούτων πρὸς τὸν ἕτερον. Οὐσιώδῃ τῆς πράξεως στοιχεῖα κατὰ τὸν νόμον εἰσὶ κυρίως ἡ πρόκλησις, ἡ προηγουμένη μεταξύ τῶν διαφορομένων συμφωνία, καὶ ἡ ἐνοπλος προσβολὴ (attaque) ἡ ἐπιμέτρησις δὲ τῆς ποινῆς, ὅταν ὡς ἀποτέλεσμα εἶχεν ἡ μονομαχία τὸν τραυματισμὸν τινὸς ἢ ἀμφοτέρων τῶν μονομαχοῦντων, ἐξαργαῖται, ὡς ἐπὶ πάσης σωματικῆς κακώσεως, ἐκ τῆς διάρκειας τῆς ἀσθενείας καὶ τοῦ χρόνου τῆς πρὸς ἐργασίαν ἀνικανότητος. Ἐνεκα τῆς ὁμολογουμένης ὠφελείας, ἣν παρέχει τοῖς διαμαχομένοις ἡ κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς πράξεως

παρουσία τρίτων προσώπων, οἱ μάρτυρες κατὰ τὸ ἄρθρον 211 εἰς οὐδεμίαν ὑποβάλλονται ποινὴν, ἀλλ' ὡς τοιοῦτοι δὲν δύνανται βεβαίως νὰ θεωρηθῶσι καὶ οἱ κατὰ τινα τῶν ὑπὸ τῶν ἄρθρ 56 § 3, 72 § 1 καὶ 74 § 2 τοῦ Ποιν. νόμου ὀριζομένων τρόπων ὅπωςδῆποτε συνεργήσαντες, ὡς λ. χ. οἱ παρακινήσαντες τοὺς κατηγορουμένους πρὸς μονομαχίαν, οἱ παρασχόντες τὰ πρὸς ἐκτέλεσιν τῆς πράξεως μέσα κλπ.

Κατὰ τὴν ἐπιμέτρησιν ἐν γένει τῆς ποινῆς ὁ δικαστὴς δεῖν πάντοτε νὰ λαμβάνῃ ὑπ' ὄψιν καὶ τὴν περὶ τοῦ ἀδικήματος γνώμην τῆς τάξεως, εἰς ἣν ἀνήκει ὁ κατηγορούμενος καὶ νὰ τιμωρῇ αὐτὸν ἐπιεικέστερον, ὡς ἐπὶ παραδείγματος, ἀξιωματικόν· διότι, ὡς παρατηρεῖ ὁ Βέρνερ, ἡ δύναμις τῶν ὑπὲρ τῆς μονομαχίας ἰδεῶν παρὰ τοῖς στρατιωτικοῖς εἶναι ἀκαταγώνιστος, καὶ ὁ ἀξιωματικὸς ἐπομένως, οὗ ἡ τιμὴ εἶναι οὐσιωδῶς ὀπλῶν τιμῇ, δύο τινὰ ὑποχρεῖται συνήθως νὰ πράξῃ, ἢ νὰ μονομαχήσῃ προσβληθεὶς ἢ προκαλούμενος, ἢ νὰ παραιτηθῇ τῶν τάξεων τοῦ στρατοῦ.

Τοῦ ἱατροδικαστοῦ ἡ ἐπέμβασις ἐπὶ μονομαχίας ἔσται οἷα καὶ ἐπὶ τραυμάτων ἐν γένει, φόνου κ.τ.τ. Δεῖν δ' οὐ μόνον οὗτος νὰ βεβαιώσῃ τὴν φύσιν καὶ τὸ χαλεπὸν τῶν τραυμάτων, ἀλλὰ καὶ νὰ ὀρίσῃ ὡς οἷόν τε ὅποια ἦν ἡ θέσις τῶν μονομαχησάντων, τίνων ὀπλῶν ἐγένετο χρῆσις κ.τ.τ. Εὐνόητον δ' ὅτι πάντα ταῦτα ἀποβαίνουνσι τὰ μάλα σημαντικὰ προβαλλομένου τοῦ ζητήματος ἂν ὁ φονευθεὶς ἔπεσεν ἐν μονομαχίᾳ γενομένη κατὰ τοὺς κανόνας καὶ κανονικῶς δύνатаί τις εἰπεῖν.

ΑΡΘΡΟΝ Δ'.

ΠΕΡΙ ΑΥΤΟΧΕΙΡΙΑΣ

Ἐνταῦθα θὰ διαλάβωμεν περὶ σπουδαίου τῆς ἱατροδικαστικῆς θέματος, ἥτοι τῆς αὐτοχειρίας· ἡ πρᾶξις δ' αὕτη ὁμοιάζει κατὰ τὴν βάσιν πρὸς τὴν μονομαχίαν, καθ' ὅτι καὶ ἐπὶ τῆς πρώτης ὡς καὶ ἐπὶ τῆς δευτέρας τὸ ἄτομον ἐκουσίως ὑποβάλλεται εἰς τὴν προσβολήν.

Ἡ ἐρώτησις, λέγουσιν οἱ Briand καὶ Chaudé, εἰ ἂν δύνηται ν' ἀπαγγελοθῇ ποινὴ ἐναντίον τοῦ αὐτόχειρος, ταυτίζεται πρὸς τὴν ἐρώ-

τησιν, ἂν δύνηται τις νὰ διεκδικήσῃ ἐπὶ πτώματος τὴν προσβλῆθῃσαν φύσιν καὶ θρησκείαν, καὶ ν' ἀποτρέψῃ τὴν αὐτοχειρίαν διὰ τοῦ φόβου τοῦ αἵσχους». Οὕτω τιθεμένης τῆς ἐρωτήσεως, οὐδεμία ἀπομένει ἀμφιβολία, ὅτι ἀποφατικῇ δεόν νὰ δοθῇ ἀπάντησις· ἀλλὰ περιοριζομένου τοῦ ἐρωτήματος ἐντὸς τῶν φυσικῶν αὐτοῦ ὁρίων, ἂν δηλαδὴ πρέπει κατ' ἀρχὴν νὰ τιμωρῇται ἡ αὐτοχειρία, πολλὰ καὶ σπουδαῖα γεννῶνται ζητήματα ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν συνέργειαν.

Ἐὰν ἡ αὐτοχειρία ᾖται ἡλαττωμένης διανοητικῆς καταστάσεως ἀποτελεσμα, ὡς ὑποστηρίζουσιν τινες, ἡ πολιτεία ἡδύνατο ν' ἀφαιρήσῃ ἀπὸ τοῦ ἐκδηλώσαντος τοιαύτας προθέσεις τὰ μέσα τῆς ἐκτελέσεως, κατακλείουσα αὐτὸν ἐν φρενοκομείῳ· ἂν δὲ ᾖται ἀπλῇ ἐξάφνης τῶν παθῶν ἀκολουθία, καθήκον εἶχε νὰ τιμωρῇ οὐ μόνον τὸν ἀποπειραθέντα αὐτοχειρίαν, ἀλλὰ καὶ τὸν ὁπωσδήποτε παρασχόντα ἐκείνῳ συνδρομήν. Οἱ πλείστοι ἐν τούτοις τῶν συγγραφέων καὶ πᾶσαι αἱ νομοθεσίαι ἀποφαίνονται γνώμην ὑπὲρ τοῦ μὴ τιμωρητοῦ τῆς πράξεως.

Ὁ Πλάτων ἐν τῷ Φαίδωνι κατακρίνει τὴν αὐτοχειρίαν ὡς πρᾶξιν ἄνανδρον, ἀλλ' ὁ Σενέκας ἐξαίρει αὐτὴν ὡς ἀπόφασιν ἡρώικῃν, καὶ ὁ Βεκκαρίας δ' ἀποκρούει τὴν ποινὴν ἐπὶ τῷ λόγῳ, ὅτι ἡ τιμωρία πτώματος οὐδεμίαν προξενεῖ ἐπὶ τῶν ζώντων ὠφέλιμον ἐντύπωσιν.

Τὴν πολιτείαν ἐπομένως ἐν τῇ πράξει ταύτῃ ἀντικαθίστησιν ἡ θρησκεία, ἥτις, θεωροῦσα τὴν αὐτοχειρίαν ὡς ἀπειθειαν κατὰ τῆς θείας θελήσεως, ἐπιβάλλει κατὰ ζήλον τῶν ἀρχαίων ποινὴν ἀναθέματος καὶ στερεῖ τοὺς αὐτόχειρας τῆς δι' ἱεροτελεστίας ταφῆς, ἣτινα ἥμιστα βεβαίως δύνανται ν' ἀποτρέψωσι τῆς ἐκτελέσεως ἄνθρωπον, ὅστις αὐτοκτονεῖ παραβλέπων καὶ τοῦ θανάτου τὸν φόβον, καὶ τοὺς ἰσχυροὺς τῆς συγγενείας καὶ τοῦ φίλτρου δεσμούς, οἵτινες συνδέουσιν αὐτὸν πρὸς τὴν περιφρονουμένην ζωὴν.

Μὴ τιμωρουμένης, ὡς ἐρρήθη, τῆς αὐτοχειρίας ὑπὸ τοῦ νόμου, οὐδεὶς βεβαίως δύναται νὰ γείνῃ λόγος καὶ περὶ τιμωρίας τῶν εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῆς πράξεως ὑποδοθησάντων συνεργῶν. Ἀλλὰ γεννᾶται τὸ ζήτημα ἐνταῦθα, ὁποῖον χαρακτῆρα φέρει ἡ πρᾶξις ἐκείνου, ὅστις, ταῖς παρακλήσεσι τοῦ θέλοντος αὐτοκτονῆσαι ὑπέλκων, φονεῖται ἢ τραυματίζει αὐτόν; Περὶ τούτου οὐδεμία ἐν τῷ ἡμετέρῳ νόμῳ εὑρίσκεται διάταξις, ἀναμφισβητήτως ὅμως ἀφίλομεν νὰ δεχθῶμεν, ὅτι ὁ ὑπὸ τοιαύτας περιστάσεις ἐνεργήσας φόνον ἢ τραυματισμὸν εἶναι οὐχὶ συνεργὸς ἀλλὰ φονεὺς, καὶ ὡς τοιοῦτος δεόν νὰ τιμωρῇται, διότι οἱ τὴν ζωὴν

καὶ τὴν ἀκεραιότητα τοῦ σώματος προστατεύοντες νόμοι εἰσὶ δημοσίας τάξεως, καὶ ἡ ἰδιωτικὴ θέλησις δὲν ἀρκεῖ βεβαίως, ὅπως καταστήσῃ ἀτιμώρητον πρᾶξιν, ἣν ρητὴ διάταξις χαρακτηρίζει ὡς κολάσιμον. Τὴν ὀρθότητα τῆς γνώμης ταύτης ἐνισχύει καὶ ἡ ὁμοιόμορφος Νομολογία τῶν Γαλλικῶν Δικαστηρίων, ὧν αἱ ἀποφάσεις μεγάλην παρέχουσιν ἡμῖν συμβολήν.

Οὕτως ὁ Lefloch, φονεύσας τινὰ κατὰ γραπτὴν αὐτοῦ διαταγὴν, παρεπέμφθη ἐνώπιον τοῦ Κακουργιοδικείου καὶ οἱ ἔνοργοι ἀπεφώνησαν: «Ναὶ εἶναι ἔνοχος ἀνθρωποκτονίας, ἀλλὰ τὴν πρᾶξιν ἐξετέλεσε κατ' αἰτησιν τοῦ φονευθέντος· τὴν γνώμην δὲ ταύτην ἐκύρωσε καὶ τοῦ ἀνωτάτου δικαστηρίου ἡ ψῆφος (Cass. 16 Νοεμβρίου 1868).

Ἄλλ' ἐνταῦθα ἐγείρεται ἕτερον μεγάλης σπουδαιότητος ζήτημα. Ἐὰν δύο, ἀποφασίσαντες ν' αὐτοκτονήσωσι, συμφωνῶσιν ὅπως κτυπηθῶσι διὰ πιστολίου λ. χ. ἀμοιβαίως, καὶ ὁ μὲν εἰς φονεύεται, ὁ δ' ἄλλος τραυματίζεται ἀπλῶς, ὁ τραυματισθεὶς δύναται νὰ τιμωρηθῇ ἐπὶ φόνῳ; Νομίζομεν ὀρθοτέραν τὴν ἀποφατικὴν εἰς τὸ ἐρώτημα ἀπάντησιν. Ἐὰν ἀμφότεροι ἐφονεύοντο ἢ ἀμφότεροι ἐσώζοντο, βεβαίως δὲν θὰ ὑπῆρχεν ἔγκλημα, ἀλλὰ τὸ τυχαῖον ὅλως καὶ ἀνεξάρτητον τῆς θελήσεως γεγονός, δι' οὗ ὁ ἕτερος διέφυγε τὸν θάνατον, δύναται νὰ ἀλλοιώσῃ τὴν φύσιν τῆς πράξεως μεταβάλλουσα αὐτὴν ἀπὸ αὐτοχειρίας εἰς φόνον;

Ἐν τῷ φόνῳ τινός, κατ' αἶτησιν ἢ διαταγὴν αὐτοῦ γενομένην, ὁ ἐνεργήσας λογίζεται διαπράξας ἀνθρωποκτονίαν, διότι μεταξὺ αὐτοῦ καὶ ἐκείνου δὲν ὑπάρχει βεβαίως συμφωνία περὶ αὐτοχειρίας ἀμοιβαίας· ὁ φονεύων ὁμῶς τινὰ ἐπὶ τῇ συμφωνίᾳ καὶ τῇ ἐλπίδι ὅτι θὰ φονευθῇ καὶ αὐτὸς παρ' ἐκείνου, δὲν θὰ ἦναι βεβαίως δίκαιον νὰ θεωρηθῇ ὡς φονεὺς, διότι ἐνταῦθα πρόκειται ἀπλῶς καὶ μόνον περὶ αὐτοχειρίας, καθ' ἣν δὲν συντρέχουσιν οὔτε οἱ αὐτοὶ λόγοι, οὔτε καὶ αἱ αὐταὶ περιστάσεις.

Ἐν Γαλλίᾳ ἐν τούτοις ἀντίθετος φαίνεται κρατοῦσα γνώμη. Τὸ Ἀκυρωτικὸν ἐπὶ περιστάσεως προσομοίας σκεψάμενον ἀπεφώνησε ὅτι πρόκειται περὶ φόνου καὶ οὐχὶ αὐτοχειρίας, ἔδξατο δὲ τὰ ὑπὸ τοῦ εἰσαγγελέως Dupin προταθέντα ἐπιχειρήματα, ἅτινα ἦσαν τὰ ἑξῆς: «Ἐν τῇ προκειμένῃ περιπτώσει δὲν ὑπάρχει συμβατικὴ αὐτοχειρία» (suicide conventionnel), ἀλλ' ἄνθρωπος ἐσχέθει τὴν ἐντολήν ὅπως «φονεύσῃ διότι ἂν ἀντὶ νὰ εἶπῃ ἀφ' ὧν μεν εἶπεν αὐτὸς φονευθῶ-

»μεν», δὲν ἀπόλλυσι τὸν ἐγκληματικὸν αὐτῆς χαρακτῆρα ἢ πράξις.

»Διπλὴ αὐτοχειρία ὑπάρχει μόνον, ὅταν ἐκάτερος φονεύῃ ἑαυτόν.»

Δὲν προτιθέμεθα βεβαίως ν' ἀμφισβητήσωμεν τὸ κύρος καὶ τὴν βαρύτητα τῆς γνώμης τοῦ Ἀκυρωτικοῦ, ἀλλὰ νομίζομεν ὅτι «suicide conventionnel» εἶναι κυρίως οὐχὶ ὅταν ἐκάτερος φονεύηται μόνος, ἀλλ' ὅταν προὑπάρξῃ συμφωνία ὅπως φονευθῶσιν ἀμοιβαίως. Τὸ ἄτοπον ἄλλως τῆς ὑπὸ τοῦ Ἀκυρωτικοῦ γενομένης διαστολῆς καταφαίνεται ἐν τῇ ἀκολουθίᾳ περιπτώσει. Ἀνὴρ καὶ γυνὴ ἀποφασίζουσι ν' αὐτοκτονήσωσι δι' ἀσφυξίας· ἀμφότεροι προμηθεύονται τοὺς ἄνθρακας καὶ ἀμφότεροι ἀνάπτουσιν αὐτοὺς, ἀλλ' ὁ θάνατος καταλαμβάνει μὲν τὴν γυναῖκα, φέδεται δὲ τοῦ ἀνδρός. Δύναται οὗτος νὰ καταδιωχθῇ ὡς φονεὺς; Τίς θεωρεῖται ἐνταῦθα ὡς ἐκτελέσας τὴν ἐντολὴν τοῦ ἄλλου; Ἄλλ' ἄς λάβωμεν παράδειγμα ἕτερον, ὅπερ ἐναργέστερον δείκνυσι τῆς τοιαύτης ἐκδοχῆς τὸ ἄτοπον, ἥτοι τὸ ἀνωτέρω παράδειγμα τῆς διὰ πιστολίου ἀμοιβαίας αὐτοχειρίας. Οἱ ἀποφασίσαντες ν' αὐτοκτονήσωσι συμφωνοῦσιν ὅπως φονευθῶσιν ἀμοιβαίως διὰ πιστολίων καὶ πυροβολήσωσι ταυτόχρονως· ἡ συμφωνία πραγματοποιεῖται, ἀμφότεροι πυροβολοῦσι συγχρόνως καὶ ὁ μὲν φονεύεται, ὁ δὲ τραυματίζεται ἀπλῶς. Ἡ πράξις αὕτη δὲν φέρεi ἀναμφισβητήτως τὸν χαρακτῆρα αὐτοχειρίας συμβατικῆς; Ἐὰν ἐκάτερος ἐφονεύετο μόνος, θὰ εἴχομεν διπλὴν αὐτοχειρίαν καὶ οὐχὶ συμβατικὴν, καθ' ἣν ἀκριβῶς ἕνεκα τῆς προηγηθείσης συμφωνίας περὶ τῆς ἀμοιβαίας καὶ ταυτόχρονον ἐκτελέσεως ὁ ἕνα ἐφύλαξε καὶ σωθεὶς δὲν εἶναι δίκαιον νὰ θεωρηθῇ ὡς φονεὺς. Σύμφωνας πρὸς τὴν ὑφ' ἡμῶν ὑποστηριζομένην γνώμην εἶναι καὶ ἀπόφασίς τις, ἥς μνείαν ποιοῦνται οἱ Briand καὶ Chaudé.

Ὁ Bancal, χειρουργὸς τοῦ ναυτικοῦ, καὶ γυνὴ τις Π. ἀπεφάσισαν νὰ συναποθάνωσιν. Ὁ Bancal συνεφώνησε μετὰ τῆς ἐρωμένης αὐτοῦ ὅτι, πρὶν αὐτοχειρισθῇ, θὰ διήνοιγε τὰς φλέβας τῶν ποδῶν αὐτῆς καὶ ἐπωφελοῦμενος τῆς λιποθυμίας, ἣν θὰ προσκάλει ἡ ἀπώλεια τοῦ αἵματος, θὰ ἤνοιγεν ἐπ' ἴσης καὶ τὴν ἀρτηρίαν· ἐν ἀνάγκῃ δὲ θὰ ἐδηλητηριάζοντο ἀμφότεροι δι' ὀξικῆς μορφίνης, ἣν μεθ' ἑαυτοῦ ἔφερε· θὰ ἐνέπηγε πρὸς τοὺτοισι εἰς τὴν καρδίαν αὐτῆς, εἰτα δὲ καὶ εἰς τὴν ἑαυτοῦ, μακρὸν ὀξύαιχμον, χειρουργικὸν μαχαίριον. Τὴν 25 Μαρτίου 1855 προβαίνουσιν εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ ἀπαισίου αὐτῶν σκοποῦ· τὴν ἐνδεκάτην τῆς ἐσπέρας ὡραν ὁ Bancal διανοίγει τὰς φλέβας τῆς ἐρωμένης αὐτοῦ. Τοῦ πρώτου τοῦτου μέσου ἀποτυχόντος,

λαμβάνουσιν ἀμφότεροι ἰσχυρὰν δόσιν ὀξικῆς μορφίνης, ὃ δὲ Bancal διανοίγει ἀρτηρίαν τοῦ ἀριστεροῦ βραχίονος τῆς γυναικός. Τὸ ἐκλητῆριον ἀποβάλλεται δι' ἐμέτων, ὃ δὲ θάνατος φαίνεται βραδύνων. Τῆς ἡμέρας ὑποφωσκούσης, ἡ Π. παρακαλεῖ τὸν ἐραστὴν νὰ θέσῃ τέρμα εἰς τὴν ἀγωνίαν αὐτῆς, ποιούμενος χρῆσιν τοῦ **μαχαίριου**. Ὁ Bancal βυθίζει αὐτὸ δις εἰς τὴν καρδίαν αὐτῆς καὶ συμπληροῖ οὕτω τὴν πράξιν, ἧς ἤρξατο τὴν ἐνδεκάτην τῆς ἐσπέρας. Εἶτα πλήττει ἑαυτὸν πολλάκις διὰ τοῦ μαχαίριου πρὸς τὴν καρδιακὴν χώραν, χωρὶς νὰ δυνήθῃ νὰ τρώσῃ τὴν καρδίαν. Μετ' ὀλίγον εὐρίσκουσιν αὐτὸν ἐπιθανάτον. Οἱ κληθέντες χειρουργοὶ βεβαιοῦσι καίρια τραύματα, ἅτινα κατήνεγκεν ὅπως αὐτοχειριασθῇ. Συνελθὼν εἰς ἑαυτὸν εἰσάγει τοὺς δακτύλους εἰς τὰ τραύματα, ὅπως ἐπιδεινώσῃ τὴν κατάστασιν. Τὴν 25 'Ιουλίου 1855 ἐδικάζετο ἐνώπιον τοῦ κακουργιοδικείου ὡς ἐνοχός: α) ὅτι ἐκ προμελέτης καὶ ἐσκεμμένως ἐφόνευσε τὴν Π. καὶ β') ὅτι ἀπεπειράθη κατὰ τῆς ζωῆς τῆς ρηθείσας κυρίας, χρησάμενος αὐτῇ οὐσίας δυναμένης νὰ φέρωσι θάνατον. Αἱ περιστάσεις ὅμως, ὑφ' ἃς ἐτελέσθη ἡ ἀνωτέρω πράξις, δὲν ἐπέτρεπον νὰ ἐξομωθῇ αὕτη πρὸς ἔγκλημα καὶ τοῦτου ἕνεκεν, ἐκ τῆς ἀγορεύσεως τοῦ Hardy πεισθέντες οἱ ἑνορκοί, ἠθώσαν τὸν κατηγορούμενον.

Α. Συχνότης τῆς αὐτοχειρίας καὶ εἶδη αὐτῆς — Ἡ συχνότης τῆς αὐτοχειρίας αὐξάνει κατ' ἔτος. Ἀπὸ τοῦ 1826 μέχρι τοῦ 1830 ἐγένοντο ἐν Γαλλίᾳ 1739 αὐτοχειρίαι· ἀπὸ δὲ τοῦ 1866 μέχρι τοῦ 1869, 5198. Ὁ ἀριθμὸς οὗτος ἠῤῥησεν ἔτι ἀπὸ τοῦ 1870 ἕνεκα τῶν συμβάντων, ἅτινα τοσαύτας κατέστρεψαν ὑπάρξεις καὶ τοσαύτας ἐματαίωσαν φιλοδοξίας. Ἐν συνόψει, ὁ ἀριθμὸς τῶν αὐτοκτόνων ἐτριπλασιάσθη ἐν Γαλλίᾳ ἀπὸ 50 ἐτῶν. Ἐπὶ 100,000 κατοίκων ἀπὸ τοῦ 1836—1840 ἠριθμοῦντο 7 αὐτοχειρίαι· ἤδη συμβαλνέουσι 16 (Motet).

Πολλὰ εἰσὶ τὰ αἷτια τῆς αὐτοχειρίας, τὸ συχνότερον ὅμως πάντων εἶναι ὁ ἀλκοολισμὸς.

Ἡ ἡλικία τῶν αὐτοκτόνων ποικίλλει. Πολλὰ ἀναφέρονται περιστατικὰ αὐτοχειρίας παρὰ παισὶν ὀκταετέσι καὶ δεκαετέσι. Τοῦτο ἐξηγεῖται τις μόνον ἐκ τῆς ὑπάρξεως ἐγκεφαλικῶν παθήσεων κληρονομικῶν. Ἐπὶ τοῦ γεγονότος ὅμως τούτου ἐλλείπουσιν ἡμῖν ἀσφαλὴ δεδομένα.

Ἐκ τῶν 27,737 αὐτοχειριῶν, τῶν παρατηρηθεισῶν ἐν Γαλλίᾳ,

προκύπτει ὅτι ἡ κατάδυσιν καὶ ὁ στραγγαλισμὸς εἰσὶ τὰ συχνότερα τῆς αὐτοχειρίας εἶδη· μετ' αὐτά, κατὰ τάξιν συχνότητος, τάσσονται τὰ πυροβόλα ὅπλα, ἡ ἀσφυξία, τὰ τμητικὰ ὄργανα, αἱ ἀπὸ ὑψηλῶν μερῶν πτώσεις, καὶ, τελευταῖον, ἡ ὀηλητηρίασις. Ἐκ τῶν στατιστικῶν προκύπτει, ὅτι ἡ αὐτοχειρία εἶναι συχνότερα ἐν ταῖς Ἑνωμέναις Πολιτεῖαις, εἴτα ἐν Ἀγγλίᾳ, Γαλλίᾳ, Πρωσσίᾳ καὶ Αὐστρίᾳ· ἥττον συχνὴ εἶναι ἐν Ρωσσίᾳ, Ἰταλίᾳ καὶ Ἰσπανίᾳ. Ἡ ἡλικία, τὸ φύλον, αἱ κοινωνικαὶ συνθήκαι ἐπιδρῶσιν ἐπὶ τὴν ἐκλογὴν τοῦ τρόπου τῆς αὐτοχειρίας (Legrand du Saulle). Ὁ νεανίας καταφεύγει κατὰ προτίμησιν εἰς τὴν κατάδυσιν, ὁ ἀνὴρ ποιεῖται χρῆσιν συχνάκις πυροβόλων ὁπλῶν, ὁ δὲ γέρον τοῦ ἀπαγχονισμοῦ. Αἱ γυναῖκες ἐκλέγουσι τρόπον μὴ προκαλοῦντα πόνους καὶ ἐπαγόμενον τὸν θάνατον ἄνευ παραμορφώσεως· διὰ τοῦτο προτιμῶσιν, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, τὴν ἀσφυξίαν.

Β. Ἡ αὐτοχειρία εἶναι πρᾶξις παθολογικὴ· — Πολλοὶ παθολόγοι θεωροῦσι τὴν αὐτοχειρίαν ὡς πρᾶξιν διανοητικῆς διαταράξεως καὶ σταθερὸν σύμπτωμα παραφροσύνης. Τοῦτο εἶναι κινδυνώδης πλάνη, ἀντιθαίνουσα καὶ τῇ ἐπιστήμῃ καὶ τῇ λογικῇ. Ἀναμφιβόλως πολλοὶ τῶν αὐτοκτονούντων, τὸ πλεῖστον ἴσως αὐτῶν, εἰσὶ παράφρονες· εἶναι ὅμως ἀναντίρρητον, ὅτι πολλοὶ θηήσκουσιν ἐκούσιως, ἐσκεμμένως καὶ ἐν ὑγιᾶ καταστάσει φρενῶν. «Ὅχι, λέγει ὁ Legrand du Saulle, δὲν ἦσαν ἀπότοκοι παραφροσύνης αἱ πράξεις τοῦ Βρούτου καὶ τοῦ Κάτωνος, τοῦ Κουρτίου καὶ τοῦ Κόδρου, τοῦ γενναίου Ἀριστοδήμου, ὅστις, θέλων νὰ ἐξαλείψῃ τὸ ὄνειδος τὸ ὑπὸ τῶν συμπολιτῶν αὐτοῦ προσαπτόμενον αὐτῷ, διότι δὲν ἐπολέμησεν εἰς Θερμοπύλας, ἀπώλεσε τὴν ζωὴν εἰς τὴν μάχην τῶν Πλαταιῶν ἐπιδεικνύων ριψοκίνδυνον γενναϊότητα· τοῦ Σωκράτους, ὅστις, σεβόμενος τοὺς νόμους τῆς πατρίδος αὐτοῦ, ἔπιε τὸ δι' αὐτὸν παρασκευασθὲν κώνειον. ... Δύναται τις νὰ συγκρίνῃ τὰ περιστατικὰ ταῦτα τῆς αὐτοχειρίας πρὸς ἐκεῖνα, ἅτινα πηγάζουσιν ἐκ παρανόων ἀντιλήψεων καὶ παρακρουστικῆς καταστάσεως; Προφανῶς ὄχι. Τὸ φονεῦν ἑαυτὸν δὲν εἶναι πάντοτε πρᾶξις παραφροσύνης, οὐδὲ στερεῖται πάντοτε ἡθικῆς ἐλευθερίας.»

Συμμερίζομεθα τὴν γνώμην ταύτην τοῦ Legrand du Saulle, οὐ δόλως ὅμως δικαιολογοῦμεν τὴν αὐτοχειρίαν, ὅφ' εἰσαδῆποτε καὶ ἐν τελῇται περιστάσει. Ἐξανιστάμεθα, τούναντίον, πάσῃ δυνάμει κατὰ τῆς ἰδέας ταύτης, γενικῶς παραδεδομένης ὑπὸ τῆς σκεπτικῆς ἡμῶν ἐποχῆς.

γενεᾶς, ὅτι ὁ ἄνθρωπος ἔχει τὸ δικαίωμα τοῦ ἀφαιρεῖν τὴν ζωὴν αὐτοῦ.

Γ. Προόκειται περὶ τυχαίου συμβεβηκότος, αὐτοχειρίας ἢ φόβου ;—Δὲν θὰ πραγματευθῶμεν διὰ μακρῶν τὸ ζήτημα τοῦτο, οὐτινος ἡ λύσις παρουσιάζει μεγάλας δυσκολίας, μὴ δυναμένη πολλάκις νὰ ἐπιτευχθῇ, εἰμὴ διὰ τῆς λεπτομεροῦς ἐξετάσεως πασῶν τῶν περιστάσεων τοῦ γεγονότος. Δύναται δὲ νὰ προβληθῇ ἐν πάσῃ περιπτώσει βιαίου θανάτου, οἷον δηλητηριάσεως, ἀπαγχονισμοῦ, καταδύσεως, θανάτου διὰ πυροβόλων ὅπλων καὶ τμητικῶν ὀργάνων· εἰσὶ δὲ δυστυχῶς περιστάσεις τινές, καθ' ἃς ὁ ἰατροδικαστὴς ἀδυνατεῖ ν' ἀποφῆνται γνώμην μετὰ βεβαιότητος.

Ἀλλὰχοῦ θέλομεν ἐξετάσει τὰς περιστάσεις, τὰς σχετικὰς πρὸς τὸν δι' ἀσφυξίας καὶ δηλητηριάσεως θάνατον· ἥδη θέλομεν δι' ὀλίγων πραγματευθῇ περὶ τῶν ἀφορώντων εἰς τὴν διὰ τῶν πυροβόλων ἢ τῶν ἀγγεμάχων ὅπλων αὐτοχειρίαν.

Εἰς τὰς τοιαύτας περιστάσεις ὁ ἰατρὸς τὴν πεποιθῆσιν αὐτοῦ θ' ἀρυσθῇ ἐκ τῆς ἔδρας καὶ τῆς διευθύνσεως τοῦ τραύματος, τῆς φύσεως τοῦ ὅπλου, τῶν ἰχνῶν πάλης, τῆς θέσεως καὶ τοῦ σχηματισμοῦ τοῦ σώματος, καὶ τέλος ἐκ τῶν διαφόρων ἐνδείξεων ἐκάστης περιπτώσεως, τῶν ὀργανικῶν ἀλλοιώσεων καὶ τῶν κληρονομικῶν προδιαθέσεων, αἵτινες δυνατόν νὰ ὑποδηλώσι τὴν εἰς τὴν αὐτοχειρίαν τάσιν.

Ἡ θέσις τοῦ τραύματος, λέγει ὁ Tourdes, δὲν ἔχει μὲν ἀπόλυτον σημασίαν, παρέχει ὅμως ἐνδείξεις μεγάλης πιθανότητος. Ὁ αὐτόχειρ ἐκλέγει τὰς προσφορωτέρας καὶ ἀσφαλεστέρας θέσεις· ἡ δ' ἔδρα τῆς ἐκλογῆς εἶναι ὁ τράχηλος διὰ τὰ τμητικὰ ὄργανα, ἡ καρδιακὴ χώρα διὰ τὰ νύσσοντα, τὸ στόμα καὶ ἡ καρδιακὴ ἐπ' ἴσης χώρα διὰ τὰ πυροβόλα ὅπλα καὶ σπανιώτερον ὁ κρόταφος. Ἐνεκα τῆς δειλίας καὶ τοῦ φόβου τρέμει πολλάκις ἡ χεὶρ τοῦ αὐτόχειρος. Ἡ αὐτοχειρία τῶν παραφρόνων κατὰ πολλοὺς, ἐνίοτε δὲ καὶ παραδόξους, τελεῖται τρόπους.

Ἡ διεύθυνσις τοῦ τραύματος παρέχει πολυτίμους ἐνδείξεις. Ἄν ἡ αὐτοχειρία ἐγένετο δι' ὄργανον ἠκονημένον, ἐγχειριδίου, μαχαίρας κ.τ.τ., τὸ τραῦμα, συνηθέστερον ἐπὶ τοῦ θώρακος καὶ σπανιώτερον ἐπὶ τῆς κοιλίας ἐπενεγκόμενον, ἔχει σχεδὸν πάντοτε λοβὴν διεύθυνσιν ἐκ δεξιῶν πρὸς ἀριστερά, ἐνῷ τὸ φονικὸν ὄργανον τοῦ φονέως, προσβάλλοντος συνήθως ἐκ τῶν πρόσω τὸ θῦμα εἰσδύεται συχνότερον ἐξ ἀριστεροῦ πρὸς τὰ δεξιὰ. Ἄν τὸ ὄργανον ᾖ τμητικόν, ξυράφιον ἐπὶ

πραδείγματος, τὰ τραύματα καταφέρονται σχεδὸν πάντοτε ἐπὶ τοῦ τραχήλου, διευθύνονται δέ, ἐν αὐτοχειρίᾳ, ἐξ ἀριστερῶν πρὸς τὰ δεξιὰ καὶ μικρὸν ἐκ τῶν ἄνω πρὸς τὰ κάτω. Ἄν ὁ αὐτόχειρ ᾦν ἀριστερόχειρ, τὰ τραύματα ἔχουσι προφανῶς τὴν ἀντίστροφον διεύθυνσιν. Τραῦμα διευθυνόμενον ἐκ τῶν ἄνω πρὸς τὰ κάτω, κατὰ τὴν ὀπισθίαν ἐπιφάνειαν, ἀποκλείει τὴν αὐτοχειρίαν.

Τὸ πολλαπλοῦν τῶν τραυμάτων δείκνυσι τὴν ἀνθρωποκτονίαν. Ὁ φονεὺς πλήττει πολλάκις καὶ παράγει πολλὰ καὶ ἀκανόνιστα τραύματα, συγχρόνως δὲ καὶ σημεῖα βίας καὶ ἄλλας βλάβας δηλοῦσας τὴν λαβοῦσαν χώραν πάλιν. Τὸ ἐνιαῖον τοῦ τραύματος δηλοῖ αὐτοχειρίαν, ἀλλ' ὁ κανὼν οὗτος ἔχει πολλὰς ἐξαιρέσεις, διότι πολλάκις ὁ φονεὺς τρέπεται εἰς φυγὴν μετὰ τὸ πρῶτον τραῦμα, πολλάκις δ' ἐπ' ἴσης ὁ αὐτόχειρ πλείονας καθ' ἑαυτοῦ καταφέρει τρώσεις.

Τέλος, ὁ ἰατροδικαστὴς δύναται νὰ πορισθῇ χρησίμους ἐνδείξεις ἐξ αὐτῶν τῶν περιστάσεων τοῦ γεγονότος, ἐξετάζων τὸν τόπον ἔνθα ἡ πρῆξις ἐτελέσθη, τὰ ἐνδύματα τοῦ θύματος, τὸν σχηματισμὸν τοῦ σώματος, τὰς κηλίδας κ.τ.τ. Πρέπει ἐπ' ἴσης ν' ἀναζητήσῃ τὰς κληρονομικὰς προδιαθέσεις καὶ τὰς ὀργανικὰς παθήσεις, αἵτινες φαίνονται ὡς θοῦσαι εἰς τὴν αὐτοχειρίαν. Μεταξὺ τῶν τελευταίων τούτων οἱ συγγραφεῖς σημειοῦσι τὸν ἀλκοολισμὸν, τὴν ὑπερτροφίαν τῆς καρδίας, τὰς γαλακτώδεις κηλίδας τῆς ἀραχνοειδοῦς (Tourdes), τὰς χρονίας παθήσεις τῶν γεννητικῶν ὀργάνων καὶ πρὸ πάντων τὴν παραφροσύνην.

ΑΡΘΡΟΝ Ε΄.

ΠΕΡΙ ΑΣΦΥΞΙΑΣ

Ἀσφυξία εἶναι ἡ ἄμεσος ἀκολουθία τῆς ἀναστολῆς τῶν ἀναπνευστικῶν φαινομένων. Ἡ ἀναστολὴ δ' αὕτη δύναται νὰ προέλθῃ, εἴτε διότι τὸ αἷμα δὲν ἔρχεται εἰς ἐπαφὴν μετὰ τοῦ ἀέρος, εἴτε διότι ἡ σύνθεσις τοῦ εἰσπνεομένου ἀέρος ἀνθίσταται εἰς τὴν ἀποβολὴν τοῦ ἀνθρακικοῦ ὀξέος, εἴτε διότι ἡ κατάστασις τοῦ περιβάλλοντος τὰ πνευμονικὰ λίθια ὑμένος οὐδεμίαν ἐπιτρέπει ἐναλλαγὴν ἀερίων, εἴτε τέλος διότι τὸ αἷμα ἐτροποποιήθῃ οὕτως, ὥστε καθίσταται ἀνίκανον εἰς ἀπορρόφησιν τοῦ ὀξυγόνου.

Τὰ διάφορα τῆς ἀσφυξίας εἶδη, τὰ ἰδίως τῇ ἱατροδικαστικῇ σχετιζόμενα, εἰσὶν ἡ καταδύσεις, ὁ ἀπαγχονισμός, ὁ στραγγαλισμός, ἡ πνιγμονὴ καὶ ἡ εἰσπνοὴ δηλητηριωδῶν ἀερίων. Τὸ τελευταῖον τοῦτο εἶδος συνδέεται τῇ μελέτῃ τῶν δηλητηριάσεων.

1.—ΑΣΦΥΞΙΑ ΔΙΑ ΚΑΤΑΔΥΣΕΩΣ

Ἡ καταδύσεις δύναται νὰ προκαλέσῃ δύο διάφορα εἶδη φαινομένων· εἴτε, δηλονότι, τὸ καταποντισθὲν ἄτομον θνήσκει ἐκ πραγματικῆς ἀσφυξίας, ἀφοῦ κατέβαλεν ἀγῶνας ἵνα ἐπιπλεύσῃ καὶ ἀναπνεύσῃ, εἴτε ἀφοῦ ἐρρίφθῃ αἶφνης ἐν τῷ ὕδατι, καταλαμβάνεται ὑπὸ βιαίας καταπλήξεως καὶ συγκοπῆς· ὁ θάνατος τότε ἐπέρχεται ἐξ ἐγκεφαλικῆς συμφορήσεως, ἀποπληξίας ἢ ἄλλης αἰτίας.

Κατὰ τὴν πρώτην περίστασιν παρατηροῦνται καθολικὴ ὠχρότης, ἐκδοραὶ κατὰ τὴν ραχιαίαν ἐπιφάνειαν καὶ τὰ ἄκρα τῶν δακτύλων, ἰλὺς ἢ ἄμμος ὑπὸ τοὺς ὄνυχας, ἐνίοτε ὑπέρυθροι ἢ ἰόχροι πλάκες κατὰ τὰ ὦτα, τοὺς μηρούς καὶ ἀλλαχοῦ τοῦ σώματος. Ὁ ἐν τῷ ὕδατι καταρριφθεὶς, ὁ κατὰ τοῦ θανάτου παλαιάσας, προσεπάθησε νὰ ἀνέλθῃ εἰς τὴν ἐπιφάνειαν ἢ νὰ ἀναπνεύσῃ, ἀλλ' ἀνερρόφησεν ὕδωρ συγχρόνως δὲ καὶ αἶρα· ἐντεῦθεν ἡ παραγωγὴ τοῦ ἀφροῦ καὶ ἡ παρουσία τοῦ ὕδατος ἐν ταῖς βρόγχοις. Ἡ εὗρεσις ὕδατος καὶ ἀφροῦ ἐν ταῖς ἀναπνευστικαῖς ὁδοῖς εἶναι νῦν ἀναμφισβήτητος, ἀποτελοῦσα κατὰ τοὺς Bergeron καὶ Montano τὸ μόνον σταθερὸν καὶ βέβαιον σημεῖον τοῦ διὰ καταδύσεως θανάτου. Εὐρίσκεται περίπου ἐν κοιλίῳ ὕδατος, ὁ δὲ ἀφρὸς εἶναι λευκὸς μετὰ λεπτῶν φυσαλλίδων, αἵτινες καταπίπτουσιν, ὥσπερ αἱ ἐκ σάπωνος φυσαλλίδες, κατὰ τὴν διάνοξιν τοῦ λάρυγγος καὶ τοῦ οἰσφύγου. Ὁ στόμαχος περιέχει μείζονα ποσότητα ὕδατος, ἡμῖσι περίπου λίτρον. Οὐ σπανίως δὲ ἀπὸ τοῦ στόματος τῶν καταποντισθέντων ἐξέρχεται ὑπέρυθρος ἀφρὸς.

Οἱ πνεύμονες εἰσὶν ἠϋξημένοι τὸν ὄγκον, σκληροὶ, πληθωρικοὶ, τρίζοντες ὑπὸ τὸν δάκτυλον. Ἡ χροιά αὐτῶν εἶναι ὑπέριαις ἢ ἰσειδής· εἰς νοιγομένου τοῦ θώρακος, ἀντὶ νὰ συμπέσωσι, παρουσιάζουσιν ἀντίστασιν τῇ πιεζούσῃ αὐτοὺς χειρί, ἂν δέ τις ἐνεργήσῃ καὶ τομὰς τοῦ παρεγχύματος, βλέπει διαρρέον ἀφθονον ὑγρὸν ἀφρώδες, ὑπέρυθρον καὶ αἰμυλφυρτον. Διὰ τῆς διὰ τοῦ φρακοῦ ἐξετάσεως εὐκόλως φαίνονται κυψελίδες πλήρεις ἀέρος μεγάλης διαμέτρου, ἀναμῖξ μετὰ λεπτοτάτων

τοιούτων, τινὲς δ' αὐτῶν, λίαν διεσταλμένοι, διεροήχθησαν καὶ ἐντεῦθεν ἔρρευσεν ὕδωρ, ὅπερ ἐξεχύθη ὑπὸ τὸν ὑπεζωκῶτα.

Πάντες οἱ συγγραφεῖς παραδέχονται ὅτι ἡ ρευστότης τοῦ αἵματος εἶναι σταθερὰ εἰς τοὺς πνιγέντας· κατὰ τὸν Faure ὁμως τὸ φαινόμενον τοῦτο δὲν παρατηρεῖται εἰς ἐκείνους, οἵτινες ἐξήχθησαν τοῦ ὕδατος πρὶν ἀποθάνωσιν, οὐδὲ εἰς τοὺς μετὰ θάνατον καταποντισθέντας.

Ὁ Brouardel ἀπέδειξε διὰ πολλῶν πειραμάτων ἐπὶ ζώων, ὅτι ἡ τοῦ αἵματος ρευστότης ὀφείλεται τῇ ποσότητι τοῦ ὕδατος τοῦ διὰ τοῦ πνευμονικοῦ βλεννογόνου εἰσδυσμένου ἐν τῇ κυκλοφορίᾳ. Ἡ ποσότης αὕτη τοῦ ὕδατος δύναται νὰ ᾔηται ἴση πρὸς τὸ τρίτον τοῦ ὀλικοῦ τοῦ αἵματος ὄγκου.

Ἡ τοῦ αἵματος ρευστότης εἶναι μᾶλλον ἐκπεφρασμένη ὅταν τὸ ἄτομον πνίγεται βραδέως, ἀνερχόμενον πολλάκις ἐν τῇ ἐπιφανείᾳ τοῦ ὕδατος ἢ ἀναπνεύσῃ. Ἐν αἷς ἂν περιπτώσεσιν ὁ διὰ καταδύσεως θάνατος ἐπέρχεται ταχύς, ὁ δὲ πνιγόμενος δι' οἰανδήποτε αἰτίαν (συγκοπήν, διακίνησιν, μέθην) βυθίζεται εἰς τὸν πυθμένα, χωρὶς ν' ἀνέλθῃ ἢ ἀναπνεύσῃ ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας, δύναται τις νὰ εὕρῃ τὸ αἷμα πεπηγός, τὰ δὲ συμπτώματα ἀνάλογα τῇ διὰ πνιγμονῆς θανάτῳ.

Ὡς ἐξῆς δὲ ὁ διαπρεπὴς καθηγητὴς συνοψίζει τὰ τῇ ρευστότητι τοῦ αἵματος καὶ τῇ καταστάσει τοῦ πνεύμονος σχετικὰ ζητήματα :

« Ἄν τὸ αἷμα μὴ ᾔῃ ρευστόν, ἂν οἱ πνεύμονες δὲν ἐμφανίζωσι τὴν ἰδιόζουσαν τοῦ ὕδατιῶδους ἐμφυσήματος ὄψιν, δύναται τις εἰπεῖν, ὅτι ἡ κατάδυσις ἐγένετο οὕτως, ὥστε ὁ καταποντισθεὶς οὐδεμίαν ἡδυνήθη νὰ καταβάλλῃ προσπάθειαν, ὅπως παλάση κατὰ τῆς ἀσφυξίας. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει πρέπει νὰ ὀρίσθῃ ἡ αἰτία τῆς τοιαύτης ἐλλείψεως τῆς πάλης (μέθη, διακίνησις κ.λ.).

« Ἄν, τοῦναντίον, οἱ πνεύμονες ὥσι πλήρεις ὕδατος, ἂν τὸ αἷμα ᾔῃ ρευστόν, ἂν αἱ ὑποπλευρίαι ἐκχυμώσῃσι ὥσι πλατεῖαι, ὀλίγον καταφανεῖς, ἂν ἡ καρδία δὲν περιέχῃ θρόμβους, δύναται τις νὰ συμπεράνῃ, ὅτι ἡ κατάδυσις ἦν βραδεῖα, ὅτι δὲ ὁ θάνατος ἐπῆλθε μετὰ πάλην ἐνστικτον, καθ' ἣν ἀλεπάλληλοι ἀναρροφήσεις ὕδατος ἐγένοντο ἐν τῇ τραχείᾳ καὶ ἀπερροφήθησαν διὰ τοῦ πνευμονικοῦ βλεννογόνου ».

Κατὰ τὴν δευτέραν περίστασιν, ὅταν τὸ καταποντισθὲν ἄτομον θνήσκῃ ἐξ ἐγκεφαλικῆς συμφορῆσεως, δὲν εὕρεσκειται ὕδωρ ἐν τῇ στομάχῳ, οὔτε ἀπρὸς ἐν τοῖς βρόγχοις καὶ τῇ τραχείᾳ. Αἱ χαρακτηριστικαὶ καὶ ἀλλοιώσεις τῆς τὸν θάνατον ἐπενεγκούσης παθήσεως εὕρεσκονταί

ἐν τοῖς σπλάγχνοις. Τὸ συνηθέστερον ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει φαινόμενον εἶναι ἡ στικτὴ ὄψις τῆς ἐγκεφαλικῆς οὐσίας. Ἐνίοτε ὁ θάνατος ἐπέρχεται καὶ ἐξ ἐγκεφαλικῆς συμφορῆσεως καὶ ἐξ ἀσφυξίας, παρατηροῦνται δὲ τότε αἱ ἀλλοιώσεις αἱ ἰδιόζουσαι ἐκατέρᾳ τῶν καταστάσεων τούτων ἠνωμέναι.

Εἰς τρία δύναται τις νὰ συνοψίσῃ τὰ ἱατροδικαστικὰ ζητήματα, τὰ προκύπτοντα ἐν περιπτώσει καταδύσεως: Ἀον, Ὁ θάνατος προῆλθεν ἐκ καταδύσεως; Βον, Ὁ ἐκ καταδύσεως θάνατος προῆλθεν ἕνεκα τυχαίου συμβεβηκότος, αὐτοχειρίας ἢ ἐγκλήματος; Γον, Ἐπὶ πόσον χρόνον τὸ πτώμα διέμεινεν εἰς τὸ ὕδωρ;

Αον. Ὁ θάνατος προῆλθεν ἐκ καταδύσεως; — Ἐξ ὧν ἀνωτέρω εἵπομεν, εὐκόλως βλέπει τις ὅτι τὰ σημεῖα τῆς καταδύσεως οὐδὲν χαρακτηριστικὸν ἔχουσιν, ἐκτὸς τοῦ ἐν τοῖς βρόγχois ἀφροῦ καὶ τοῦ ἐν ταῖς ἀναπνευστικαῖς ὁδοῖς καὶ τῷ στομάχῳ ὀλίγου ὕδατος. Πολύκις λοιπὸν ἔσται δύσκολος ἡ λύσις τοῦ ζητήματος τούτου καὶ ἡ βεβαιώσις, ἂν τὸ ἐν τῷ ὕδατι καταρριφθὲν ἄτομον ἀπέθανεν ἐκ τῆς καταδύσεως. Οὐχ ἦττον ὁ ἱατροδικαστὴς θὰ ἐξετάσῃ μετὰ πολλῆς προσοχῆς πάσας τὰς περιστάσεις, τὰς σχετικὰς πρὸς τὸν τόπον καὶ τὴν κατὰστασιν, ἐν ᾗ εὑρέθη τὸ πτώμα, θὰ ἐνεργήσῃ τὴν νεκροψίαν καὶ ὡς σπουδαιοτέραν ἔνδειξιν θὰ σημειώσῃ τὴν ὑπαρξίν τοῦ ἀφροῦ ἐν τοῖς βρόγχois. Θὰ ἐξετάσῃ ἐπ' ἴσης τὴν κατὰστασιν τοῦ ἐγκεφάλου, τῆς καρδίας καὶ τῶν ἀγγείων καὶ ἐπισταμένως θὰ βεβαιώσῃ τὸ ποσὸν τοῦ ἐν τῷ στομάχῳ περιεχομένου ὕδατος.

Βον. Ὁ ἐκ καταδύσεως θάνατος προῆλθεν ἐκ τυχαίου συμβεβηκότος, αὐτοχειρίας ἢ ἐγκλήματος; — Τὰ σημεῖα βίας, ἅτινα δυνατόν νὰ παρουσιάξῃ τὸ καταποντισθὲν πτώμα, οἷον δεσμοὶ κατὰ τοὺς πόδας, βάρη ἀνηρτημένα ἀπὸ τοῦ σώματος, πυροβολισμοὶ κτλ. δὲν εἶναι ἀποδείξεις βέβαιαι τοῦ ἐγκλήματος, καθ' ὅσον ἀναφέρονται πολλαὶ περιπτώσεις ἀτόμων, ἅτινα αὐτὰ προσέδεσαν βάρη κατὰ τοὺς πόδας καὶ ἐπυροβολήθησαν πρὶν ἢ ριφθῶσιν εἰς τὸ ὕδωρ. Ὅφειλε λοιπὸν ὁ ἱατροδικαστὴς, ἐν τοιαύταις περιπτώσεσι, νὰ καταφύγῃ εἰς τὰ μέσα ἐκεῖνα, δι' ὧν διακρίνεται ἡ αὐτοχειρία ἀπὸ τῆς ἀνθρωποκτονίας, νὰ ἐξετάσῃ τὴν ἑδραν καὶ τὴν διεύθυνσιν τῶν τραυμάτων, ὡς καὶ τὸν τρόπον, δι' οὗ ἐφηρμόσθησαν αἱ δεσμοί.

Ἐν τούτοις, ὅταν τὸ πῶμα πνιγέντος οὐδὲν παρουσιάξῃ ἵχνος βίας, θὰ πιστεῦσῃ τις ὅτι πρόκειται περὶ αὐτοχειρίας ἢ τυχαίου συμβεβηκότος, διότι δύσκολον εἶναι νὰ παραδεχθῇ, ὅτι ἄτομον τι δύναται βιά νὰ ριφθῇ εἰς τὸ ὕδωρ, χωρὶς νὰ προβάλῃ ἀντίστασιν, ἥτις θὰ κατέλιπε τινὰ σημεῖα. Ἄφ' ἑτέρου, ἡ ἐγκληματικὴ κατάδυσις τελεῖται μᾶλλον ἐπὶ τῷ σκοπῷ ἐξαφανίσεως πτώματος ἀτόμου φονευθέντος, ἢ ὡς ἄμεσος τρόπος ἀνθρωποκτονίας. Ὁ δὲ Tardieu εὐλόγως παρατηρεῖ ἔτι ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου, ὅτι εἰς τοὺς ἐκ καταδύσεως θανόντας ἢ συμφορήσις καὶ πληθώρα τοῦ αἵματος καταλαμβάνουσιν ὅλον τὸν πνεύμονα, σπανίως δὲ παρατηροῦνται ὑποπλεύριοι ἐκχυμώσεις καὶ ὑποπερικάρνιοι καὶ ὑποπερικάρδιοι ἐκχύσεις. Ἐντεῦθεν προκύπτει, ὅτι ὅταν εὐρίσκωνται αἱ τρεῖς αὗται ἀλλοιώσεις ἐπὶ τῶν ἐκ τοῦ ὕδατος ἐξαγομένων πτωμάτων, θὰ συμπεράνῃ τις ὅτι τῆς καταδύσεως προηγῆθη πνιγμονή, ὅτι, ἐπομένως, τὸ ἄτομον κατεποντίσθη νεκρόν.

Ρον. **Επὶ πόσον χρόνον τὸ πτώμα διέμεινεν εἰς τὸ ὕδωρ;**—Χάρις εἰς τὰ περισπούδαστα ἔργα τοῦ Devergie περὶ τῆς ἐν τῷ ὕδατι σήψεως, δυνάμεθα πολλάκις νὰ λύσωμεν τὸ ζήτημα τοῦτο. Θίλομεν λοιπὸν σημειώσει, κατὰ τὸν ἐπιφανῆ τοῦτον ἱατροδικαστὴν, **τὴν τάξιν τῆς ἐμφανίσεως τῶν φαινομένων τῆς ἐν τῷ ὕδατι σήψεως:** παρατηροῦμεν ὅμως, ἐν ἀρχῇ, ὅτι ὡρῶν τινων ἐπαφῇ τοῦ ἀέρος ἀρκεῖ ὅπως καταστήσῃ λίαν δυσχερὲς τὸ ἔργον τοῦ ἱατροδικαστοῦ. Τὸ πτώμα τοῦ πνιγέντος, ἐκτιθέμενον ἐν τῷ αἵρι, τάχιστα ἀλλοιοῦται, σχεδὸν πάντοτε δὲ συμβαίνει, ὥστε ὁ θάνατος νὰ ὑποτεθῇ ἀρχαιότερος ἢ ὅσον πράγματι εἶναι.

¹Εν χειμῶνι τὰ ἐπόμενα παρατηροῦνται φαινόμενα :

Κατὰ τὰς τρεῖς πρώτας ἡμέρας οὐδεμία ἀλλοίωσις φαίνεται.

Ἀπὸ τῆς τρίτης μέχρι τῆς πέμπτης παρατηρεῖται πτωματικὴ ἀκαμψία, ἣ δ' ἐπίδερμις τῶν χειρῶν ἄρχεται λευκαιομένη.

Ἀπὸ τῆς τετάρτης μέχρι τῆς ὀγδόης αἱ σάρκες εἰσὶ λίαν μαλ-
θακαὶ καὶ διατηροῦσι τὴν φυτικὴν αὐτῶν χροιάν· ἡ δὲ ἐπιδερμὶς τῆς
παλάμης εἶναι λευκοτάτη.

'Απὸ τῆς ὀγδόης μέχρι τῆς δωδεκάτης τὸ πρόσωπον εἶναι μεμ-
λκυσμένον, ἔχει δὲ χροιάν ἀμαυράν, διάφορον τῆς τοῦ δέρματος τοῦ
λοιποῦ σώματος· ἡ ἐπιδερμὶς τῆς ραχιδῆς ἐπιφανείας τῶν χειρῶν ἄρ-
χεται λευκαίνομένη· τὰ πέλματα ἔχουσι λευκὴν χροιάν.

Μετὰ δέκα πέντε ἡμέρας ἡ ἐπίδερμις τῶν τε χειρῶν καὶ τῶν ποδῶν εἶναι ὅλως λευκὴ καὶ ἄρχεται συρρικνουμένη· τὸ πρόσωπον εἶναι οἰδηματώδες, ἐρυθρὸν κατὰ χώρας· κατὰ τὸ μέσον τοῦ στέρνου παρατηρεῖται χροιά ὑποπράσινος.

Μετὰ ἓνα μῆνα ἡ ἐπίδερμις τῶν τε χειρῶν καὶ τῶν ποδῶν εἶναι λευκοτάτη καὶ συρρικνωμένη οἶονεῖ ἐκ καταπλασμάτων· τὸ πρόσωπον εἶναι ἐρυθρὸν μελάγχρουν, τὰ βλέφαρα καὶ τὰ χεῖλη πράσινα· κατὰ τὴν προσθίαν ἐπιφάνειαν τοῦ θώρακος παρατηρεῖται μελανέρυθρος πλάξ περιθυλλομένη ὑπὸ χροιάς ὑποπρασίνου.

Μετὰ δύο μῆνας ἡ ἐπίδερμις τῶν τε χειρῶν καὶ τῶν ποδῶν κατὰ μέγα μέρος ὑπεγείρεται καὶ ἀποσπᾶται τοῦ δέρματος, τὸ πρόσωπον ἐν γένει εἶναι μελάγχρουν καὶ ἐξωδηκός· αἱ τρίχες μόλις συγκρατοῦνται· οἱ ὄνυχες εἰσὶν ἔτι προσπεφυκότες.

Μετὰ δύο καὶ ἥμισυ μῆνας ἡ ἐπίδερμις καὶ οἱ ὄνυχες τῶν χειρῶν ἀπεσπᾶσθαι ἡ ἐπίδερμις τῶν ποδῶν ἐπ' ἴσης, ἀλλ' οἱ ὄνυχες αὐτῶν προσφύονται ἔτι. Εἰς τὴν γυναῖκα ὁ ὑποδόριος συνδετικὸς ἰστός, θαψιλέστερος ὢν, σαπώνοποιεῖται κατὰ τὰς παρεῖας, τὰς ὀφρύας, τὸ πηγώνιον, τὴν ἀνωτέραν μοῖραν τοῦ τραχήλου· συμβαίνει ἐπ' ἴσης καὶ ἐπιπολῆς σαπωνοποίησις κατὰ τοὺς μαστούς, τὰς βουβωνικὰς χώρας καὶ τὴν προσθίαν ἐπιφάνειαν τῶν μηρῶν.

Μετὰ τρεῖς καὶ ἥμισυ μῆνας ἐπέρχεται καταστροφή μέρους τοῦ τριχωτοῦ τῆς κεφαλῆς, τῶν βλεφάρων καὶ τῆς ρινός, μερικὴ σαπωνοποίησις τοῦ προσώπου, τῆς ἀνωτέρας μοῖρας τοῦ τραχήλου καὶ τῶν βουβωνικῶν χωρῶν, διάθρωσις καὶ καταστροφή τοῦ δέρματος εἰς διάφορα μέρη τοῦ σώματος· ἡ ἐπίδερμις τῶν χειρῶν ἔχει ὅλως ἀφαιρεθῇ, οἱ δὲ ὄνυχες ἀπέπεσαν.

Μετὰ τέσσαρας καὶ ἥμισυ μῆνας ἡ σαπωνοποίησις τῆς πιμελῆς εἶναι σχεδὸν καθολικὴ κατὰ τὸ πρόσωπον, τὸν τράχηλον, τὰς βουβωνικὰς χώρας καὶ τὴν προσθίαν ἐπιφάνειαν τῶν μηρῶν. Παρατηρεῖται ἐνανθῆξις τιτανόδους μὲν ἐναποθέσεως ἐπὶ τῶν μηρῶν, σαπωνοποίησεως δὲ τῆς προσθίας μοῖρας τοῦ ἐγκεφάλου· τὸ πλεῖστον τοῦ δέρματος εἶναι ἀπογυμνωμένον· ἀποκόλλησις καὶ καταστροφή παρατηρεῖται καθ' ἅπασαν σχεδὸν τὴν ἔκτασιν τοῦ τριχωτοῦ τῆς κεφαλῆς· τὸ κρανίον εἶναι γυμνωμένον καὶ ἄρχεται ὃν εὐθρυπτον.

Εἰς ἐποχὴν ἔτι μᾶλλον ἀπομακρυσμένην ἀποβαίνει ἀδύνατον γὰρ ὑποδεῖξαι καὶ κατὰ προσέγγισιν ἔτι τὰ φαινόμενα τῆς σήψεως.

Τάποτελέσματα ταῦτα ἐπέρχονται κατὰ τὸν χειμῶνα· προκείμενου ἐν θέρει νὰ ὀρίσωμεν, ἐκ τῶν φαινομένων τῆς σήψεως, τὸν χρόνον, καθ' ὃν πτώμα τι διέμεινεν εἰς τὸ ὕδωρ, πρέπει προφανῶς νὰ λάβωμεν ὑπ' ὄψιν τὴν διαφορὰν τῶν ἐποχῶν. Κατὰ τὸν Devergie, διαμονὴ ἐν τῷ ὕδατι πέντε μέχρι ὀκτῶ ὥρων κατὰ τὸ θέρος ἰσοδυναμεῖ πρὸς διαμονὴν τριῶν μέχρι πέντε ἡμερῶν κατὰ τὸν χειμῶνα· εἰκοσitéσσαρες ὥραι ἰσοδυναμοῦσι πρὸς τέσσαρας ἕως ὀκτῶ ἡμέρας· τέσσαρες ἡμέραι πρὸς δεκαπέντε, καὶ δώδεκα ἡμέραι πρὸς ἓνα μῆνα ἢ ἐξ ἑβδόμαδας.

Πρέπει ἐπ' ἴσης νὰ λάβωμεν ὑπ' ὄψιν τὰς διαμέσους ἐποχάς, τὸν χρόνον, καθ' ὃν τὸ πτώμα διέμεινεν ἐκτός τοῦ ὕδατος, τὴν φύσιν τοῦ περιβάλλοντος, ἐν ᾗ ἐγένετο ἡ κατάδυσις, τὴν ἡλικίαν, τὸ φύλον, τὴν κατάστασιν τῆς εὐσαρκίας καὶ τῆς ὑγείας τοῦ πνιγέντος ἀτόμου. Ὁ ἱατροδικαστὴς θ' ἀποφῆνται γνώμην μετὰ περισκέψεως, ἀποῦ λάβῃ ὑπ' ὄψιν πάντα ταῦτα τὰ δεδομένα.

2.—ΑΣΦΥΞΙΑ ΔΙ' ΑΠΑΓΧΟΝΙΣΜΟΥ

Ὁ ἀπαγχονισμὸς εἶναι βία πᾶξις, καθ' ἣν τὸ σῶμα, λαμβανόμενον ἐκ τοῦ τραχήλου ἐν βρόχῳ προσδεδεμένῳ εἰς σταθερὸν σημεῖον, καὶ ἀφιέμενον εἰς τὸ ἴδιον αὐτοῦ βάρος, ἐξασχεῖ ἐπὶ τὸν κρεμαστήρα βρόχον ἑλξιν ἀρκούντως ἰσχυράν, ὥστε νὰ προκαλέσῃ ἀποτόμως τὴν ἀπώλειαν τῆς αἰσθήσεως, τὴν στάσιν τῶν ἀναπνευστικῶν λειτουργιῶν καὶ τὸν θάνατον. Ὁ ὀρισμὸς οὗτος τοῦ Tardieu θὰ ἦτο ἀκριβής· ἀλλ' εἰς σπανιωτάτας τινὰς περιπτώσεις ὁ ἀπαγχονισμὸς δὲν προκαλεῖ ἀπὸτομον θάνατον. Ὁ Sikor ἐπήνεγκε τὴν περίπτωσιν καταδίκου ἐν Βιέννῃ, ὅστις ἐπέζησεν 24 μετὰ τὴν ἐκτέλεσιν ὥρας. Γνωστὸν ἐπ' ἴσης τυγχάνει ὅτι πολλοὶ δι' ἀπαγχονισμοῦ αὐτοκτονοῦντες ἀνακαλοῦνται εἰς τὴν ζωὴν.

Πιστεῖται γενικῶς ὅτι κατὰ τὸν δι' ἀπαγχονισμοῦ θάνατον τὸ σῶμα δέον νὰ ᾖ ἀνηρτημένον ὀριζοντίως εἰς ἀπόστασιν τινα ὑπὲρ τὸ ἔδαφος καὶ μακρὰν παντὸς σημείου δυναμένου νὰ παράσχῃ στήριγμα εἰς τοὺς πόδας. Ἡ δοξασία αὕτη εἶναι ἀπολύτως ἐσφαλμένη. Γνωστὸν νῦν τυγχάνει ὅτι ὁ δι' ἀπαγχονισμοῦ ἐκούσιος θάνατος ἐπέρχεται εἴτε ἐν ὀρθῇ στάσει, τοῦ σώματος στηριζομένου ἐπὶ τοίχου καὶ τῶν ποδῶν πατούντων ἐπὶ τοῦ ἔδαφους, εἴτε γονυκλιτῶς, εἴτε τοῦ

σώματος κεκαυμένου ὄντος, εἴτε τοῦ ἀτόμου καθεζομένου, ἐνοκλάζοντος ἢ σχεδὸν κατακεκλιμένου. Τοιαῦτα περιστατικὰ οὐκ ὀλίγα ἀναφέρονται. Ἐπὶ 174 ἀπαγχονισθέντων, οὓς παρατήρησεν ὁ Brierre de Boismont, οἱ 124 ἐπάτουν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἢ ἐστηρίζοντο ἀλ-
λαχοῦ 6 ἀπαγχονίσθησαν ἐν τῇ κλίνῃ, τὰ γόνατα ἔχοντες κεκαυ-
μένα, ἢ τοὺς πόδας ἐντελῶς στηριζομένους ἐπὶ τῶν στρωμνῶν· 33 ἀπαγχονίσθησαν ἐνοκλάζοντες, γονυπετεῖς ἢ κεκαυμένοι ἔχοντες τὸ
σῶμα· 4 ἀφ' οὗ ἐκρεμάσθησαν ἀπὸ τῶν στύλων τῆς κλίνης, ἀφέθησαν
νὰ κατολισθήσωσι χαμαί, οὕτω δὲ τὸ σῶμα αὐτῶν ἦν σχεδὸν παράλ-
ληλον τῷ ἐδάφει· 11 ἐκάθηντο· εἰς τούτων ἦν ἐντὸς ἀμάξης, ἀπαγ-
χονίσθη δὲ διεκβαλὼν τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ δι' ἐνὸς ἐκ τῶν ἐν τῇ ἀμάξῃ
ἀνηρτημένων ἐρσιμάτων τῶν χειρῶν. Ὁ Marc ἀνήνεγκε τὴν ἱστορίαν
ἀνθρώπου, ὅστις ἀπαγχονίσθη διὰ τοῦ ρινομάκτρου αὐτοῦ εἰς τὸ χαμη-
λὸν παράθυρον τῆς φυλακῆς, ἀφ' οὗ πρότερον προσέδεσεν ἰσχυρῶς τὰς χεῖ-
ρας δι' ἐτέρου ρινομάκτρου τῇ βοήθειᾳ τῶν ὀδόντων. Ἡ περίστασις
αὕτη βεβαίως θά ἤγειρεν ὑπονοίας περὶ ἐγκλήματος, ἂν μὴ ἡ αὐτοχει-
ρία ἀπεδεικνύετο ἐξ ἄλλων περιστάσεων.

Δύναται τις λοιπὸν εἰπεῖν, ὅτι οὐδεὶς ὑπάρχει σχηματισμὸς τοῦ
σώματος, καθ' ὃν ὁ ἐκούσιος δι' ἀπαγχονισμοῦ θάνατος νὰ μὴ
δύνηται νὰ ἐπέλθῃ καὶ ὅτι ἡ δι' ἀπαγχονισμοῦ ἀνθρωποκτονία εἴ-
ναι σπανιωτάτη.

Κακῶς ἐπ' ἱσῆς πιστεύεται ὅτι πάντες οἱ ἀπαγχονιζόμενοι ἔχουσι
τὸ πρόσωπον ἐξωδηκὸς καὶ πελιδνόν, τοὺς ὀφθαλμοὺς προέχοντας ἔξω
τῶν κόγχων, τὴν γλῶσσαν ὑπομέλαιναν, ἐξωδηκυῖαν καὶ ἔξω τοῦ στό-
ματος κρεμαμένην, τὸ πρόσωπον συνεσταλμένον σπασμωδικῶς τὸ πῆος
ἐνστίσει, τοὺς δακτύλους συνεσφιγμένους κτλ. Τὴν εἰκόνα ταύτην δυ-
νατὸν νὰ παρουσιάσωσιν οἱ κακοῦργοι, οἱ ὑφιστάμενοι τὸν δι' ἀγχόνης
θάνατον, ἢ οἱ ὑπὸ ἀνθρωποκτόνων χειρῶν ἀπαγχονιζόμενοι· ἀλλ' ὁ ἐν
ἀπαθείᾳ αὐτοκτονῶν σπανίως παρουσιάζει φοβερὰν ἢ ὑπερβαλλόντως
τεταραγμένην τὴν ὄψιν.

Ὁ ἀπαγχονισμὸς δύναται νὰ προκαλέσῃ δύο εἰδῶν διάφορα φαινό-
μενα· τὰ τῆς ἀποπληξίας, δηλονότι, ἢ τὰ τῆς ἀσφυξίας, πολλάκις δὲ
καὶ ἀμφοτέρω συγχρόνως. Αἱ διαφοραὶ αὗται ἐξαρτῶνται πρὸ πάντων
ἐκ τοῦ τρόπου, δι' οὗ ὁ βρόχος ἐφηρμύσθη. Ἄν ὁ τράχηλος δὲν συμ-
πιέζεται καθ' ὅλην αὐτοῦ τὴν περίφερίαν, ἂν δὲ ὁ βρόχος ἐφηρμύσθη
κατὰ τὸν θυρεοειδῆ χόνδρον, ἢ ἀσφυξία ἐπέρχεται βραδέως, προκα-

λοῦσα ἐπ' ἑσθῆς βραδείως τὴν ἀπεπληξίαν. Ἄν ὁ βρόχος ἐφαρμόσθῃ ὑπερθεν τοῦ ὕσειδους ὁστοῦ, μεταξὺ τοῦ πωγωνίου καὶ τοῦ λάρυγγος, ὅπερ καὶ τὸ συχνότερον, τὰ μαλακὰ μόρια, πρὸς τὰ ὀπίσω ἀπωθούμενα, ἀποφράσσουσι τὸ στόμιον τοῦ λάρυγγος καὶ ὁ ἀπαγχονιζόμενος θνήσκει ταχέως ἐξ ἀσφυξίας.

Ἡ ἐξοιδήσις τοῦ πένους εἶναι σχεδὸν σταθερὰ παρὰ τοῖς ἀπαγχονιζομένοις· σπανίως ὅμως παρατηρεῖται πραγματικὴ στύσις μετ' ἐκσπερματώσεως, καθ' ὅσον τὸ φαινόμενον τοῦτο δὲν ἰδιάζει τῷ ἀπαγχονισμῷ. Ἐκ τῆς τοιαύτης τοῦ πένους ἐξοιδήσεως ἐπιστεύετο ἄλλοτε, τινὲς δὲ ἔτι καὶ νῦν φρονοῦσιν, ὅτι ὁ ἀπαγχονιζόμενος αἰσθάνεται ζωηρὰν ἡδυπάθειαν.

Ἄλλαι βλάβαι, κατ' ἐξαίρεσιν εὐρίσκόμεναι, εἰσὶ κατάγματα τοῦ ὕσειδους ὁστοῦ καὶ τοῦ λάρυγγος καὶ ἐξάρθρωσις τῶν αὐχενικῶν σπονδύλων. Αἱ βλάβαι αὗται παρατηροῦντο πρὸ πάντων μετὰ τὰς θανατικές ἐκτελέσεις, καθ' ὅτι περιστρέφον κατ' αὐτάς τὸ σχοινίον.

Κατὰ τὸν Blanchard, τὸ ἀσφαλέστερον σημεῖον πρὸς διάγνωσιν τοῦ ἐν τῇ ζωῇ τελεσθέντος ἀπαγχονισμοῦ εἶναι ἡ ἐν τῷ κατὰ βᾶθος συνδετικῷ ἰσθμῷ, καθ' ὃ μέρος ὁ βρόχος ἐφαρμόσθῃς πηρήγαγεν αὐλακα, μεταξὺ τῶν μυῶν καὶ τῶν ἀγγείων, παρουσία αἵματος ἐκχυθέντος, πεπηγότος καὶ ἰσχυρῶς συμπεφυκτός, ὅπερ ἡ διαβροχὴ καὶ ἡ πλύσις δὲν ἀφαιροῦσι. Τὸ σημεῖον τοῦτο ἔχει ἀξίαν τινά, δύναται ὅμως καὶ μετὰ θάνατον νὰ παραχθῇ.

Σημεῖα τοῦ ἀπαγχονισμοῦ. — Α. Σημεῖα ἐξωτερικά. —

Κοινῇ παραδεδεγμένον τυγχάνει νῦν ὡς ἀναμφισβήτητον γεγονός, ὅτι εἰς τὰς πλείστας τῶν περιπτώσεων ἀπαγχονισμοῦ δὲν παράγονται ἐκχυμώματα, ὅτι τότε μόνον συμβαίνει ἐκχύμωσις, ὅταν σὺν τῷ ἀπαγχονισμῷ ἐγένοντο καὶ ἄλλαι κακώσεις, ἢ ὅταν τὸ ἄτομον ἀπηγχονίσθῃ διὰ λίαν μακροῦ βρόχου καὶ ἐρρίφθῃ ἀπὸ ὑψηλοῦ μέρους (Devergie, Tardieu, Briand καὶ Chaudé). Οἱ παραδεχόμενοι τὰ ἐκχυμώματα συγγραφεῖς θεώρησαν ὡς τοιαῦτα τὴν φαινομένην χροίαν, ἣν παρουσιάζει τὸ δέρμα κατὰ τὴν ὑπὸ τῆς περιτρίβξεως παραχθεῖσαν αὐλακα.

Εἰς τὸν τράχηλον εὐρίσκεται ἡ κυριώτερα ἀλλοίωσις, εἶναι δ' αὕτη ἡ ἐκ τοῦ βρόχου παραγομένη αὐλαξ, ἥτις εἶναι διάφορος ἀναλόγως τοῦ ἀριθμοῦ τῶν περιστροφῶν, τοῦ πάχους καὶ τοῦ εἶδους τοῦ βρόχου. Αἱ

αὐλακες τόσῳ στενότεραι καὶ βαθύτεραί εἰσιν, ὅσῳ ἦττον ὀγκώδης ὁ βρόχος.

Τῆς αὐλακος θὰ ἐξετάσωμεν τὴν θέσιν, τὴν μορφήν, τὴν διεύθυνσιν καὶ τὴν ὄψιν.

Κεῖται κατὰ τὰ τέσσαρα πέμπτα τῶν περιπτώσεων ὑπερθεν τοῦ λάρυγγος, κατὰ τὸ ἐν πέμπτον, ἐπὶ τοῦ λάρυγγος, δις δὲ μόνον ὁ βρόχος εὐρέθῃ κάτωθεν αὐτοῦ.

Ἡ μορφή τῆς αὐλακος ἔχει μεγάλην σημασίαν. Εἶναι χαρακτηριστική, ὁμοία ἱππεῖω πετάλῳ, λίαν καταφανὴς πρὸς τὰ πρόσω, ἦττον κατὰ τὰ πλάγια, λήγουσα κάτωθεν τῶν ὠτων καὶ ὅλως ἀφανὴς πρὸς τὰ ὀπίσω. Τότε ἡ αὐλαξ εἶναι κυκλική, ὅταν ὁ ἀπαγχονισθεὶς περιέσφιγξε τὸν βρόχον πρὶν ἢ κρεμασθῇ, ἢ πλεονάκεις περιέβαλε τὸν τράχηλον αὐτοῦ.

Ἡ διεύθυνσις τῆς αὐλακος ἀντιστοιχεῖ σχεδὸν τῇ ἄξει τοῦ σώματος.

Ὡς εἴπομεν, ἡ αὐλαξ δὲν ἔχει τὴν ὄψιν ἐκχυμώματος ὡς κατὰ τὸν στραγγαλισμὸν. Ἄν ἐξετάσωμεν τὸ τοῦ τραχήλου δέρμα, ἀμέσως μετὰ τὸν ἀπαγχονισμὸν, οὐδεμίαν κατ' ἀρχάς μεταβολὴν τῆς χροιάς βλέπομεν, ὅταν ὅμως οὗτος ἀπὸ πολλῶν χρονολογῆται ἡμερῶν, ἡ αὐλαξ εἶναι μελάγχρους, περγαμηνοειδὴς καὶ ἀφοριζομένη ὑπὸ δύο ἐτέρων ὑποκυάνων ἢ ἰοχρῶν αὐλάκων. Ἀνατέμνοντες τὸ περγαμηνοειδὲς τοῦτο δέρμα, εὐρίσκομεν τὸν ὑποκείμενον συνδετικὸν ἴστον συμπεπιεσμένον μὲ ὄψιν στίλβουσαν καὶ ἀργυροειδῇ. Οἱ στερνοκλειδομαστοειδεῖς εἰσὶ πεπιεσμένοι ὑπὸ τοῦ βρόχου.

Ἡ κατάστασις αὕτη τοῦ δέρματος καὶ τοῦ συνδετικοῦ ἴστου προέρχεται ἐκ τῆς, τῇ ἐπιδράσει τοῦ ἀέρος, ἀποξηράνσεως τοῦ δέρματος. Τὸ καθαρῶς φυσικὸν τοῦτο φαινόμενον δεόν νὰ μὴ θεωρηθῇ ὡς ἀσφαλὲς σημεῖον τοῦ δι' ἀπαγχονισμαῦ θανάτου· δὲν εἶναι σταθερόν, οὐδ' ἀμέσως μετὰ τὸν θάνατον ἐκδηλοῦται, δύναται δὲ νὰ παραχθῇ διὰ περισφίξεως καὶ ἐπὶ τοῦ πτώματος.

Β. Σημεῖα ἐσωτερικά. — Ταῦτα εἰσὶ τὰ σπουδαιότερα, κυρίως δ' ἐκ τῆς ἐξετάσεως τῶν πνευμένων καὶ τῆς καρδίας προκύπτουσι τὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ ἀπαγχονισμοῦ σημεῖα.

Ὁ βλεννογόνος τοῦ λάρυγγος καὶ τῆς τραχείας ἔχει χροιάν ὑπέρυθρον· ὁ ἀφρὸς σπανιώτερον εὐρίσκεται ἢ κατὰ τὸν στραγγαλισμὸν καὶ τὴν πνιγμονήν, εἶναι ὅμως παχυρρευστότερος καὶ μᾶλλον συμπεφυκώς.

Οἱ πνεύμονες εἰσὶ πληθωρικοί, ἐμφυσηματώδεις εἰς τινὰ σημεῖα καὶ

ἔχουσι χροῖαν ὑπομέλαιναν κατὰ τὰ ἐπικλινῆ μέρη. Ἡ χροιά αὕτη προέρχεται ἐκ τῆς συμφώνως τοῖς νόμοις τῆς βαρύτητος ἐπερχομένης στάσεως τοῦ αἵματος. Ὁ ἐγκέφαλος περιέχει ἐπ' ἴσης αἷμα εἰς τὰ ἐπικλινῆ μέρη, ἂν ἡ κεφαλὴ ἡρεῖσθετο ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Ἡ συμφόρησις τοῦ ὀργάνου τούτου εἶναι σταθερά.

Ἄν ὁ ἀπαγχονισμὸς ἐπῆνεγκε τὸν θάνατον ἐξ ἀποπληξίας, ἀμφότεραι αἱ κοιλίαι τῆς καρδίας, ἡ τε δεξιὰ καὶ ἡ ἀριστερά, περιέχουσιν αἷμα. Ἄν ὁ θάνατος ἐπῆλθεν ἐξ ἀσφυξίας, ὃ τε ἀριστερὸς κόλπος καὶ ἡ ἀριστερὰ κοιλία τῆς καρδίας δὲν περιέχουσιν αἷμα, ἐνῷ ὁ δεξιὸς κόλπος, ἡ δεξιὰ κοιλία καὶ τὰ μεγάλα ἀγγεῖα περιέχουσιν ἐν ποσότητι κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον μεγάλη. Οὐδέποτε παρατηροῦνται ὑποπερικάρδιοι ἐκχυμώσεις. Τὸ αἷμα εἶναι ἐν γένει ρευστόν, σπανίως δ' ἐν τῇ καρδίᾳ εὐρίσκονται θρόμβοι.

Ὁ ἱατροδικαστὴς καλούμενος νὰ γνωμοδοτήσῃ ἐν περιπτώσει, καθ' ἣν ὁ ἀπογχοιτισμὸς ἐγείρει ὑπονοίας ἐγκλημάτων, θὰ προσπαθήσῃ, ἐν ἀρχῇ, νὰ ὀρίσῃ ἂν ὁ ἀπαγχονισμὸς ἐγένετο ἐν ζωῇ. Θὰ ἐξετάσῃ τὸ εἶδος καὶ τὸ μῆκος τοῦ βρόχου, τὴν μορφήν, τὸν ἀριθμὸν καὶ τὴν διεύθυνσιν τῶν αὐλάκων, εἶτα δὲ πάρας τὰς περιστάσεις τὰς συνοδευούσας τῷ γεγονότι. Πρέπει νὰ γνωρίζωμεν ὅτι, ἂν ἦναι δυνατόν ν' ἀποπνίξῃ τις ἄνθρωπον διὰ τῶν χειρῶν, εἶναι δυσχερέστερον ν' ἀποπνίξῃ αὐτὸν διὰ βρόχου καὶ σχεδὸν ἀδύνατον ν' ἀπαγχονίσῃ αὐτόν, ἐκτός ἂν ἡ παιδίον, ἡλίθιος ἢ παράλυτος. Ὁ ἐγκληματικὸς ἀπαγχονισμὸς ἀπαιτεῖ τὴν σύμπραξιν πλειοτέρων ἀτόμων· θὰ ὑπονοήσωμεν λοιπὸν ὅτι ἔλαβε χώραν πάλῃ καὶ θ' ἀναζητήσωμεν τὰ ἔχνη τῆς ὑπὸ τοῦ θύματος καταβληθείσης ἀντιστάσεως, οἷον ἐκδοράς, ἐκχυμώματα, τραύματα, ἔξαρθρήματα, κατάγματα τῶν δακτύλων κ τ λ.

3. — ΑΣΦΥΞΙΑ ΔΙΑ ΣΤΡΑΓΓΑΛΙΣΜΟΥ

Ὁ στραγγαλισμὸς συνίσταται εἰς περισφιγξίν ἐξασκουμένην εἴτε περὶ τὸν τράχηλον, εἴτε πρὸ αὐτοῦ· συνεπάγεται δὲ, παρεμποδίζων τὴν διάβασιν τοῦ ἀέρος, τὴν ἀπτότομον κατάλυσιν τῆς ἀναπνοῆς καὶ τῆς ζωῆς.

Ὁ στραγγαλισμὸς κατὰ διαφόρους δυνατὸν νὰ τελεσθῇ τρόπους· ὅτε μὲν ἡ περισφιγξίς γίγνεται διὰ σχοινίου, ρινομάκτρου, ἱμάντος, ταινίας ἢ οἰοῦντοτε ἄλλου βρόχου, ὅτε δὲ, ὅπερ καὶ τὸ συχνότερον, βερίαις

τελεῖται ἀπ' εὐθείας διὰ τῆς μιᾶς ἢ καὶ ἀμφοτέρων τῶν χειρῶν. Δὲν χρειάζεται οὔτε μεγάλη ἰσχύς, οὔτε χρόνος μακρὸς, ὅπως διακοπῇ ἢ εἰς τὰς ἀναπνευστικὰς ὁδοὺς εἰσόδος τοῦ ἀέρος. Δύο ἢ τρεῖς δάκτυλοι ἀρκοῦσι διὰ τὴν διὰ στραγγαλισμοῦ παιδοκτονίαν.

Ὁ στραγγαλισμὸς δυνατὸν νὰ ᾖ πρᾶξις ἀνθρωποκτονίας ἢ αὐτοχειρίας. Ἐπὶ πολὺ ἤρνοῦντο ὅτι ἀτομόν τι δύναται ν' αὐτοκτονήσῃ διὰ στραγγαλισμοῦ· ἀλλ' αἱ παρατηρήσεις εἰς νῦν πολλαὶ καὶ ἀναμφισβήτητοι, ὥστε νὰ μὴ ἀμφιβάλλῃ τις περὶ τοῦ δυνατοῦ τοῦ πράγματος. Τοιαῦτα παραδείγματα παρέχουσι κυρίως οἱ παράφρονες· ἀναφέρονται δὲ περιστατικὰ ἀτόμων, ἅτινα ἐστραγγαλίσθησαν, περισφίγγαντα ἀπλῶς τὸν τράχηλον διὰ δύο λαιμοδετῶν συγκρατουμένων διὰ δύο κόμβων. Ὁ Brierre de Boismont ἀναφέρει περίπτωσιν, καθ' ἣν νεαρὸς ξένος ἐστραγγαλίσθη ἐν τινι φρενοκομείῳ, χωρὶς νὰ ἴδῃσι αὐτὸν ἐκτελοῦντά τὴν ἐλαχίστην κίνησιν· κατακλιθεὶς καὶ ἔχων παρ' αὐτῷ δύο φύλακας, ἔσχισε τὸ κατώτερον μέρος τοῦ χειτῶνος αὐτοῦ, ὅπερ συνέστρεψεν ἐν εἵδει σχοινίου καὶ περιέβαλε τὸν τράχηλον· ἀπλῶς κόμβος, ἰσχυρῶς περισφιγθεὶς, ἤρκεσε νὰ ἐπενέγκῃ ταχέως τὸν θάνατον. Οὐχ ἤττον, εἰς πάσας σχεδὸν τὰς περιπτώσεις στραγγαλισμοῦ πρόκειται περὶ ἐγκλήματος, ὃ δὲ ἱατροδικαστὴς ὀφείλει πάντοτε νὰ ἐξετάζῃ μετὰ προσοχῆς, ὅταν ὁ θάνατος ἀποδίδῃται εἰς αὐτοχειρίαν, μήτοι, πρὸ τοῦ στραγγαλισμοῦ, συνέβη φόνος, ὃν ζητοῦσι νὰ καλύψωσι.

Σημεῖα τοῦ στραγγαλισμοῦ.—Τὸ πρόσωπον τῶν πτωμάτων εἶναι ἐν γένει ἐξωδηκός, ἰόχρουν καὶ οἰονεὶ μαρμαροεῖδες, ἀλλ' ἢ ἀλλοίωσις τῆς φυσιογνωμίας εἶναι τόσῳ ἀσθενεστέρα, ὅσῳ ἤττον ἰσχυρόν τὸ θῦμα· παρὰ τοῖς νεογνοῖς μόλις εἶναι καταφανές.

Ἡ γλῶσσα συνήθως προέχει, περισφίγγεται μεταξὺ τῶν ὀδόντων ἢ προσηλῶται ὀπισθεν τῶν φραγμῶν αὐτῶν. Ἐνίοτε παρατηρεῖται ρύσις ἀφρώδους αἵματος ἐκ τοῦ στόματος καὶ τῶν μυκτῆρων· τὸ σταθερότερον ὅμως σημεῖον εἶναι ὁ σχηματισμὸς πολυαριθμῶν καὶ λίαν σμικρῶν ἐκχυμώσεων ἐπὶ τοῦ προσώπου, ὑπὸ τὸν ἐπιπεφυκότα καὶ εἰς τὴν προσθίαν ἐπιφάνειαν τοῦ τραχήλου καὶ τοῦ θώρακος. Πάντα ταῦτα τὰ μέρη παρουσιάζουσι σειρὰν ἐρυθρῶν στιγματῶν, παρεχόντων αὐτοῖς ἰδιάζουσιν ὅσιν· τὸ σημεῖον ὅμως τοῦτο δὲν εἶναι χαρακτηριστικὸν τοῦ στραγγαλισμοῦ, διότι παρατηρεῖται ἐπ' ἴσης εἰς τινὰς περιπτώσεις πνιγ-

μονῆς διὰ συμπίεσεως τῶν τοιχωμάτων τοῦ θώρακος καὶ τῆς κοιλίας, οὐ σπανίως δὲ ἀπνιτᾶ καὶ μετὰ δυσχερῆ τοκετὸν ἢ βλαίον καὶ παρατεταμένον ἀγῶνα. Οὐχ ἦττον αἱ στικταὶ ἐκχυμώσεις οὐδέποτε εἰσὶ τοσοῦτον ἐκπεφρασμέναι καὶ συχναί, ὥστε εἰς τὸν στραγγαλισμὸν.

Πλὴν τῶν ἐξωτερικῶν τούτων τοῦ στραγγαλισμοῦ φαινομένων, πρέπει νὰ σημειώσωμεν τὰ ἔχνη πράξεων καὶ κακώσεων ἐπιπλεκουσῶν αὐτὸν σχεδὸν πάντοτε.

Παρὰ τὰ κοινὰ ταῦτα ἐξωτερικὰ σημεῖα ὑπάρχουσιν ἄλλα ἰδιάζοντα ἐκάστῳ τρόπῳ στραγγαλισμοῦ. Πρέπει ὄντως νὰ διακρίνωμεν τὸν διὰ βρόχου τελούμενον στραγγαλισμὸν ἀπὸ τοῦ διὰ τῆς χειρὸς γιγνομένου. Ἄν βρόχος περιεσφίγῃ περὶ τὸν τράχηλον, εὐρίσκεται ἀποτύπωμα ἀνάλογον πρὸς τὴν μορφήν καὶ τὸ πάχος τοῦ βρόχου καὶ τὸν τρόπον, δι' οὗ οὗτος ἐφηρμόσθη καὶ προσεδέθη. Ἐν γένει, τὸ ἀποτύπωμα τοῦτο εἶναι αὐλαξ ἑγκαρσία, ὀλίγον βαθεῖα, μὴ περγαμηνοειδὴς καὶ μόλις μεταβαλοῦσα τὴν χροιάν τοῦ δέρματος. Ἡ αὐλαξ δυνατὸν νὰ ᾖ ἀπλή, διπλή ἢ πολλαπλή, ἀναλόγως τοῦ ἀριθμοῦ τῶν περιστροφῶν τοῦ βρόχου, δὲν εἶναι ὅμως πάντοτε καταφανὴς καθ' ἅπασαν τὴν περιφέρειαν τοῦ τραχήλου. Συχνάκις ὁμῶς φαίνονται ἀπλαῖ γραμμικαὶ ἐκδοραί, αἵτινες, κατὰ τὸν Blanchard, ἀρκοῦσι σχεδὸν πρὸς διάκρισιν τοῦ στραγγαλισμοῦ ἀπὸ τοῦ ἀπαγχονισμοῦ. Τὸ τῆς αὐλακος δέρμα εἶναι πολλάκις ὠχρόν, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν ἰοειδῇ χροιάν τῶν πέριξ μερῶν. Ἄν ἡ πράξις ἐτελέσθῃ διὰ πιέστρου, εὐρίσκονται ἐνίοτε ἔχνη τούτου εἰς τὰ γείτονα ἢ πέριξ μέρη.

Ὅταν ὁ στραγγαλισμὸς συντελῇται διὰ τῶν χειρῶν, ἡ παρουσία ἐκχυμώσεων καὶ ἐκδορῶν ἐπὶ τοῦ τραχήλου ἐπιτρέπει πολλάκις νὰ γνωρίσωμεν τὴν θέσιν τῶν χειρῶν τοῦ φονέως καὶ κατ' ἀκολουθίαν τὴν πρὸς ἀλλήλους θέσιν τοῦ προσβολέως καὶ τοῦ θύματος κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ ἐγκλήματος. Αἱ δακτυλικά ἐντυπώσεις εἰσὶν ἐν ἀρχῇ ζωηρῶς ἐρυθραί, εἶτα δὲ ὑποκύανοι καὶ ἰσχροὶ. Κατὰ τὸν Toulmouche, δύναται τις ἐκ τῆς φύσεως τῶν ἐντυπώσεων τούτων νὰ ἐννοήσῃ, ἂν τὸ ἄτομον ᾖ ἀριστερόχειρ. Ἄν αὗται ὥσι πολὺ καταφανέστεραι ἀριστερόθεν, δύναται τις ἀληθῶς νὰ ὑποθέσῃ, ὅτι ἡ ἀριστερὰ χεὶρ ἐφηρμόσθη μετὰ πλείονος ἰσχύος.

Ἡ διάκρισις, ἣν ἀνωτέρω ἐποιησάμεθα, τοῦ διὰ βρόχου ἀπὸ τοῦ διὰ τῆς χειρὸς τελουμένου στραγγαλισμοῦ, ἀποβαίνει σημαντικὴ προκειμένου νὰ βεβαιωθῶσιν αἱ ἐσωτερικαὶ ἀλλοιώσεις. Κατὰ τὸν διὰ βρό-

χου στραγγαλισμὸν αἱ ἀλλοιώσεις ὁμοιάζουσι ταῖς τοῦ ἀπαγχονισμοῦ, ἐνῷ κατὰ τὸν διὰ τῆς χειρὸς στραγγαλισμὸν αὐταὶ εἰσὶν ἀνάλογοι ταῖς τῆς πνιγμονῆς.

Οὐδέποτε πρέπει νὰ παραμελῶμεν τὴν ἐκτέλεσιν τῆς νεκροψίας. Πολλάκις θέλομεν εὑρεῖ εἰς τὸν κατὰ βάθος συνδετικὸν ἱστὸν, μεταξὺ τῶν μυῶν τοῦ τραχήλου καὶ μέχρις ἐγγύς τῷ λάρυγγι καὶ τῇ τραχείᾳ, ἐκχύσεις αἵματος, ὧν οὐδὲν ἐδείκνυν ἐξωτερικῶς τὴν ὑπαρξιν. Αἱ ἀλλοιώσεις αὗται παρατηροῦνται πρὸ πάντων, ὅταν ὁ στραγγαλισμὸς τελεῖται διὰ τῆς χειρὸς. Οἱ βρόγχοι καὶ ἡ τραχεία πληροῦνται πολλάκις λευτοῦ καὶ ἀφθόνου ἀφροῦ, ὅτε μὲν λευκοῦ, ὅτε δὲ ὑπερύθρου καὶ αἱμοφύρτου· ἡ κατάστασις αὕτη συνυπάρχει σχεδὸν πάντοτε μετὰ ἰοχρόου συμφορήσεως τῶν βλεννοῦμένων. Οἱ πνεύμονες εἰσὶν ὅτε μὲν ἀνοικτῶς ὑπερύθροι ἢ ὠχροί, ὅτε δὲ βαθίως κεχρωσμένοι· ἐνίοτε εἰσὶν ἔδρα συμφορήσεως ὀλίγον ἐπισήμου, ἐνῷ ἄλλοτε εἰσὶν ὀγκώδεις καὶ ἐντόνως ὑπεραιμικοί· τὸ χαρακτηριστικώτερον ὅμως φαινόμενον εἶναι ἐμφύσημα προερχόμενον ἐκ τῆς ρήξεως τῶν ἐπιπολῆς κηψελίδων. Τὸ ἐμφύσημα τοῦτο εἶναι κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον ἐκτεταμένον· φαίνεται κατ' ἀρχὰς ὡς εἰ ὁ πνεύμων ἐπιστρώννυται διὰ ψευδομεμβρανῶν, εὐκόλως ὅμως ἐννοοῦμεν, ὅτι ἡ ὄψις αὕτη ὀφείλεται εἰς μικρὰς φυσαλλίδας αἵρας, ἐξαφανιζομένης ἀμέσως δι' ἐνὸς νυγμοῦ. Ἐνίοτε εὐρίσκονται, παρὰ τὴν ἄλλοτε ὑπὸ τοῦ Tardieu ὑποστηριχθεῖσαν γνώμην, ὑποπλευρίοι ἐκχυμώσεις.

Ἡ καρδία οὐδὲν τὸ ἰδιάζον παρουσιάζει· ἐνίοτε εἶναι κενή, συχνότερον ὅμως περιέχει μικρὰν ποσότητα αἵματος μέλανος καὶ ὑγροῦ. Ὁ ἐγκέφαλος, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, εὐρίσκεται ἐν φυσιολογικῇ καταστάσει, ὑπερὸν δὲ συμβαίνει κατὰ τὸν ἀπαγχονισμόν, καθ' ὃν ἡ συμφύσεις τοῦ αἵματος εἶναι σχεδὸν σταθερά.

Ἄν ὁ στραγγαλισμὸς ᾗ ἀτελής, ἢ δ' ἀπόπειρα ᾗν τοσοῦτον ἔντονος, ὥστε νὰ καταλείπη ἵχνη, ὁ ἱατροδικαστὴς τὰ ἐπόμενα εὐρίσκει σημεῖα: πρόσωπον ἐξφθηκὸς, ἰόχρουν, μαρμαροειδές, ἐρυθρῶς στικτόν, πελιδνόν. Ἀφρὸς ἐκρέει ἀπὸ τοῦ στόματος καὶ τῶν μυκτῆρων. Οἱ ὀφθαλμοὶ αἰμάσσουσιν, ὑπὸ δὲ τὸν ἐπιπεφυκότα εὐρίσκεται ἐκχύμωσις. Ὁ τράχηλος εἶναι ἐξφθηκὸς καὶ ἐπώδυνος, ἡ φωνὴ διακεκομμένη, ἡ κατάποσις δυσχερής. Ἡ ἐξοίδησις ἐκτείνεται καθ' ἅπασαν τὴν χώραν τοῦ τραχήλου καὶ τὴν κατωτέραν μοῖραν τῆς γνάθου. Τὰ ἀποτυπώματα τῶν δακτύ-

λων εἰσὶν ἐνίοτε λίαν καταφανῆ. Αἱ ἀκολουθίαι ἀποπείρας στραγγαλισμοῦ ἐπὶ μακρὸν ἐν γένει διαρκοῦσιν, οὕσαι ἐνίοτε λίαν σοβαραί.

4.—ΑΣΦΥΞΙΑ ΔΙΑ ΠΝΙΓΜΟΝΗΣ

Ὅταν μηχανικόν τι κώλυμα, πλήν τοῦ στραγγαλισμοῦ καὶ τοῦ ἀπαγχονισμοῦ, παρεμβληθῇ εἰς τὴν ἐν τοῖς ἀναπνευστικοῖς ὀργάνοις εἵσοδον τοῦ αἵρος, συμβαίνει πνιγμονή.

Ὁ Tardieu διακρίνει τέσσαρα εἴδη πνιγμονῆς : Ἀον, τὴν ἄμεσον ἀπόφραξιν τῶν μυκτῆρων καὶ τοῦ στόματος, εἴτε διὰ τῆς χειρός, εἴτε διὰ τῆς ἐφαρμογῆς καὶ τηρήσεως αἰουδήποτε σώματος, ἀρμοζομένου ἀκριβῶς ἐν αὐτοῖς καὶ ἀποφράσσοντος τὰ στόμια, εἴτε διὰ τῆς εἰσγωγῆς καὶ εἰσώθησεως μέχρι τοῦ φάρυγγος πώματος, ὑφάσματος ἢ ἄλλου σώματος ἀποφράσσοντος· Βον, τὴν συμπίεσιν τῶν τοιχωμάτων τοῦ θώρακος καὶ τῆς κοιλίας· Γον, τὴν κατόρυξιν τοῦ σώματος ἐν τῇ γῇ ἐν ἄμμῳ, τέφρῃ, πιτύροις, κόπρῳ ἢ ὕλαις ἐν βόθρῳ ἀποτάτου κ.τ.λ. Δον, τὸν ἀποκλεισμόν ἐν κιβωτίῳ, θήκῃ, ἢ πᾶσαν ἀναγκαστικὴν διαμονὴν ἐν στενῷ χώρῳ.

Σημεῖα τῆς πνιγμονῆς.—Αἱ ἀλλοιώσεις εἰσὶν αἱ μὲν κοιναὶ εἰς πάντα τὰ εἴδη τῆς πνιγμονῆς, αἱ δὲ ἴδιαι εἰς ἕκαστον τούτων.

Οἰονδήποτε καὶ ἂν ᾖ τὸ εἶδος τῆς πνιγμονῆς, οἱ πνεύμονες εἰσὶν ἐλαφρῶς ῥῆξημένοι τὸν ὄγκον, ὑπέρυθροι ἢ ὠχροί, παρουσιάζουσι δὲ συμφορήσιν κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον ἐπίσημον μόνον κατὰ τὴν βᾶσιν καὶ τὸ ὀπίσθιον αὐτῶν χεῖλος. Οἷοςδήποτε ὅμως κἂν ᾖ ὁ βαθμὸς τῆς συμφορήσεως, παρατηροῦνται σχεδὸν πάντοτε ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῶν πνευμόνων μικραὶ στικταὶ ἐκχυμωτικαὶ κηλίδες, ἀκανονίστως κυκλικαί, βαθυέρυθροι, σχεδὸν μέλαιναι, ὧν αἱ διαστάσεις ποικίλλουσιν ἀπὸ κεφαλῆς καρφοβελόνης μέχρι κόκκου καννάβεος (Tardieu). Αἱ κηλίδες αὗται εἰσὶ διεσπαρμέναι ὑπὸ τὸν ὑπεζωκότα κατὰ διάφορον ἀριθμόν, παρατηρούμεναι πρὸ πάντων εἰς τὸ ὀπίσθιον καὶ περὶ τὰ ὀξέα χεῖλη· εἰς σπανιωτέρας τινὰς περιπτώσεις εὐρίσκονται εἰς τὸ περικάρδιον, ἐπὶ τοῦ θύμου παρὰ τοῖς νεογνοῖς, καὶ ἐπὶ τοῦ περικρανίου συνδετικοῦ ἴστου. Αἱ ὑποπλεύριοι ἐκχυμωτικαὶ κηλίδες εἰσὶ σχεδὸν σταθεραί, δυνατόν δὲ νὰ ὑπάρχωσιν ἄνευ τοῦ ἐλαχίστου ἐξωτερικοῦ ἔχοντος βίας, καὶ γὰρ ἐπιμείνωσιν ἐπὶ μακρότατον χρόνον, καθ'

ὅτι ὁ Tardieu ἀνεύρειν αὐτὰς μετὰ δέκα μῆνας εἰς παιδίον, τοῦ ὁποίου τὸ πτώμα εἶχε διαμείνει ἐν βόθρῳ ἀποπάτου.

Γνωστὸν ὅτι ὁ Tardieu, ὅστις πρῶτος ἐσημείωσε τὰς ὑποπλευρί-
ους ἐκχυμώσεις, ἐθεώρει αὐτὰς ὡς σημεῖον χαρακτηριστικόν τοῦ διὰ
πνιγμονῆς θανάτου. Ἄλλ' αἱ νεώτεροι ἔρουναι τῶν Liman, Page,
Girard, Pénard, Brouardel καὶ Legroux ἀπέδειξαν, ὅτι αἱ ἐκ-
χυμώσεις αὗται, αἱ συνήθως ἐκ τῆς πνιγμονῆς παραγόμεναι, δέν ἰδιά-
ζουσιν ἀποκλειστικῶς αὐτῇ, δύνανται δὲ νὰ παρατηρηθῶσι κατὰ τὴν
κατάδυσιν, τὸν ἀπαγχονισμόν, τὸν στρυγγαλισμόν καὶ τὰς πλείους
τῶν περιπτώσεων ταχέως ἐπερχομένου καὶ βιαίου θανάτου.

Κατὰ τὸν Brouardel αἱ ὑποπλεύριοι ἐκχυμώσεις δύνανται νὰ εὑ-
ρεθῶσιν εἰς τρεῖς περιστάσεις : Αὐν, ὑπαρχούσης διαταραχῆς τῆς κυ-
κλοφορίας ἢ τῆς ἀναπνοῆς· Βον, ὑφισταμένης διαταραχῆς τῆς ἐννευ-
ρώσεως· Γον, κατὰ τὰς ἐκ δηλητηριάσεων ἀλλοιώσεις τοῦ αἵματος.

Αἱ ἐκχυμώσεις αὗται ἀναπτύσσονται μᾶλλον ἐπὶ τῶν νεογνῶν, ὧν τὰ
ἀγγειακὰ τοιχώματα σμικρὰν προβάλλουσιν ἀντίστασιν.

Ὅσον ἀφορᾷ λοιπὸν εἰς τὴν ἀσφυξίαν λέγομεν, ὅτι πᾶσαι αἱ ὀξεῖαι
τοῦ πνεύμονος νόσοι δύνανται ν' ἀπεργασθῶσιν ὑποπλευρίους ἐκχυμώ-
σεις, ὅτι δ' αὗται παρετηρήθησαν ἐν περιπτώσεσιν ἀσφυκτικῆς βρογχίτι-
δος τῶν ἐνηλίκων. Σπανίως ὅμως ἐλλείπεται κατὰ τὴν διὰ πνιγμο-
νῆς ἀσφυξίαν (1).

Ἡ καρδία οὐδεμίαν ἰδιάζουσαν τῇ πνιγμονῇ ἀλλοίωσιν παρουσιάζει· τὸ αἷμα εἶναι συνήθως ρευστόν· ἀλλ' ἂν ὁ θάνατος ἐπῆλθε λίαν

(1) Ἐν συνόψει, πᾶσαι αἱ ὀξεῖαι νόσοι τοῦ πνεύμονος δυνατόν νὰ παραγά-
γῃσιν ὑποπλευρίους ἐκχυμώσεις, ὡς καὶ πᾶσαι αἱ νόσοι τῆς κυκλοφορίας. Αἱ
ἐκχυμώσεις αὗται συχνάκις εὐρίσκονται κατὰ τὸν τέτανον, τὴν ἐπιληψίαν, τὴν
ἐκλαμψίαν, κτλ. καὶ κατὰ τραυματικὰς ἔτι παθήσεις τοῦ νευρικοῦ συστήματος.
Ἐν γένει ὅμως κατὰ τὰς νευρικὰς παθήσεις παρατηροῦνται ἐκχυμώσεις καὶ ὑπὸ
τὸ περιτόναιον, εἰς τοὺς νεφροὺς καὶ τὴν κατωτέραν ἐπιφάνειαν τοῦ ἥπατος.
Ὑποπλεύριοι ἐκχυμώσεις εὐρίσκονται πρὸς τούτοις εἰς τὸ σκροβοῦτον, τὴν πορ-
φύραν, τὴν χιμορραγικὴν εὐφλογίαν, τὴν χολέραν κ.τ.λ. Παρατηροῦνται ἐπ'
ἴσης καὶ κατὰ τὰς δηλητηριάσεις διὰ φωσφόρου, μολύβδου, δακτυλίτιδος, στρυ-
χνίνης κ. ἄ.

Ἐντεῦθεν προκύπτει, ὅτι ἀπόλυτον σημασίαν δέον νὰ μὴ ἀποδίδωμεν εἰς τὴν
ὑπαρξίν τῶν ὑποπλευρίων ἐκχυμώσεων, αἵτινες τότε μόνον χαρακτηρίζουσι τὴν
πνιγμονήν, ὅταν μετ' ἄλλων χαρακτηριστικῶν φαινομένων συνυπάρχουσιν.

βραδέως, παρατηρεῖται τότε μερική πήξις. Ὑπὸ τὸ περικάρδιον καὶ κατὰ τὴν ἔκφυσιν τῶν μεγάλων ἀγγείων παρατηροῦνται ἐκχυμωτικά κηλίδες ὁμοίαι ταῖς ὑπὸ τὸν ὑπεζωκότα.

Αἱ ἐκχυμωτικά κηλίδες εἰσὶν ἐν γένει καταφανέστεραι, ἂν ἢ πνιγμονὴ ἐγένετο δι' ἁμέσου ἀπ' ἀφράξεως τοῦ στόματος καὶ τῆς ρινός. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει δέον ν' ἀναζητήσωμεν τὰ λείψανα ὑφάσματος, πώματος ἢ ἄλλου σώματος, ὅπερ ἐχρησίμευσε διὰ τὴν ἀπ' ἀφράξιν.

Ἄν ἡ πνιγμονὴ προῆλθεν ἐκ συμπίεσεως τῶν τοιχωμάτων τοῦ θώρακος καὶ τῆς κοιλίας (παιδιά συμπιεζόμενα ἐν σπαργάνοις, ἄτομα ἀποπνιγόμενα ἐν συρροῇ πλήθους), τὰ θωρακικά τοιχώματα καὶ ἡ κοιλία σπανίως φέρουσιν ἵχνη τῆς πίεσεως· συχνάκις ὅμως παρατηρεῖται λίαν ἐκτεταμένον ἐμφύσημα τοῦ πνεύμονος, εἰς ὃν αἱ ἐκχυμωτικά κηλίδες παρέχουσιν ὄψιν μαρμαροειδῆ. Παρατηροῦνται ἐπ' ἴσης πολυάριθμοι ἐκχύσεις αἵματος ἐν τῷ ἐπικρανίῳ συνδετικῷ ἱστίῳ.

Κατὰ τὴν διὰ κατορυξέως πνιγμονὴν ὁ θάνατος ἐπέρχεται ἐν γένει βραδέως, αἱ δὲ ὑποπλευρίαι καὶ ὑποπερικράνιοι κηλίδες εἰσὶν οὐχ ἥττον σταθεραὶ ὥς καὶ κατὰ τὰ ἄλλα εἶδη τῆς πνιγμονῆς. Ὑπάρχει ἐπ' ἴσης ἐμφύσημα καὶ αἰμόφυρτος ἀφρός εἰς τὰς ἀεροφόρους ὁδούς. Ἐν τῷ στόματι καὶ τῷ στομάχῳ εὐρίσκεται ὕλη εἰς ἐκείνην, ἐν ᾗ ἐγένετο ἡ κατορυξίς, ἡ δὲ κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον ἐντελής εἰσχωρήσις τῆς ὕλης ταύτης παρέχει σημαντικὰς ἐνδείξεις· ἂν ἡ κατορυξίς ἐτελεύτησεν ἐν ζωῇ, ἡ ὕλη εἰσχωρεῖ εἰς τὸ στόμα, τὸν αἰσφάγον καὶ εἰς αὐτὸν ἔτι τὸν στομάχον· ἂν, τοῦναντίον, ἐγένετο μετὰ θάνατον, κατάποσις δὲν γίνεται, ἡ δὲ ὕλη δὲν εὐρίσκεται εἰμὴ κατὰ τὴν εἴσοδον τοῦ στόματος καὶ τῶν μυκτῆρων.

5. — ΑΣΦΥΞΙΑ ΔΙ' ΕΙΣΠΝΟΗΣ ΔΗΛΗΤΗΡΙΩΔΩΝ ΑΕΡΙΩΝ

Ἡ διὰ δηλητηριωδῶν ἀερίων ἀσφυξία συνδέεται τῇ μελέτῃ τῶν δηλητηριάσεων, κατατασσομένη ὑπὸ τῶν συγγραφέων ἐν τῇ τάξει τῶν σηπτικῶν (Orfila) καὶ αἱματικῶν (Rabuteau) δηλητηρίων. Ἐν τούτοις, ἕνεκα τῆς ἀναλογίας συμπτωμάτων τινῶν, θὰ περιγράψωμεν αὐτὴν μετὰ τῶν λοιπῶν τῆς ἀσφυξίας εἰδῶν, ἐπόμενοι οὕτω τοῖς πλείστοις τῶν συγγραφέων. Θὰ μελετήσωμεν λοιπὸν διαδοχικῶς τὴν δι' ἀνθράκων καὶ φωτιστικοῦ ἀερίου ἀσφυξίαν, ὡς καὶ τὴν ἐν βούρκοις ἀποπνιγμάτων καὶ ὑπονόμοις, ὅσαις Κεντρικῇ Βιβλιοθήκῃ Βεροῦνης.

α') 'Ασφυξία δι' ἀνθρώπων.

Τὰ προϊόντα τῆς καύσεως τῶν ἀνθρώπων ἀποτελοῦνται πρὸ πάντων ἐξ ἀνθρακικοῦ ὀξέος καὶ ἐκ πολλῶν ἐλάσσονος ποσότητος ὀξιδίου τοῦ ἁθροῦς. Τὸ ἐν ταῖς ἀερίοις τούτοις περιεχόμενον ὀξυγόνον λαμβάνεται ἐκ τοῦ ἀέρος, ὅστις οὕτως ἀλλοιοῦται, ἔνεκα τῆς ἐλαττώσεως ταύτης, ἣν ὑφίσταται. Ἐσημείωσαν ἐπ' ἴσης σμικρὰν ποσότητα ἀνθρακούχου ὕδρογόνου· ἀλλὰ τὸ ἀέριον τοῦτο προέρχεται πιθανῶς ἐκ τῆς δράσεως τῆς θερμότητος ἐπὶ τινων τεμαχίων ἀνθρακος ἀτελῶς ἀπανθρακωθέντων ἢ θυμαλώπων (Coulrier). Ὁ ἀήρ, καταστὰς ἀσφυκτικὸς ἐκ τῶν ἀνθρώπων, παρουσιάζει ἄλλως πολλὰς περὶ τὴν σύνθεσιν διαφορὰς, ἀναλόγως τοῦ τρόπου τῆς καύσεως· εἶναι ὅμως νῦν ἀποδεδειγμένον, ὅτι τὸ μὲν ἀνθρακικὸν ὀξὺ δευτερευόντως συμβάλλεται εἰς τὴν ἀσφυξίαν, ὃ δὲ θάνατος ὀφείλεται εἰς τὸ ὀξίδιον τοῦ ἀνθρακος.

Συμπτώματα.—Ὁ ἄνθρωπος αἰσθάνεται ἐν ἀρχῇ βάρος κατὰ τὴν κεφαλὴν, κεφαλαλγίαν, οἶονε συμπίεσιν κατὰ τοὺς κροτάφους, σκοτοδινίαν, τιντιρισμοὺς ἢ ἐμβοὰς τῶν ὠτῶν, ἐπιρρέπειαν εἰς ὕπνον. Ἀπόλλυσι τότε τὴν μυϊκὴν αὐτοῦ ἰσχύν. Ἡ διάνοια μένει καθαρὰ. Μετ' οὐ πολὺ ἢ ὅρασις θολοῦται, αἱ κινήσεις τῆς καρδίας εἰσὶν ἄτακτοι, ἡ ἀναπνοὴ ταρασσεται, ἡ ἀγωνία αὐξάνει, ὁ σφυγμὸς ἐπιταχύνεται καὶ καθίσταται ἀσθενής. Ἐνίστε ἐπέρχονται ἔμετοι, εἶτα κῶμα, καὶ ἔστιν ὅτε τοῦ θανάτου προηγούνται βίαιοι σπασμοί (1).

(1) Δυστυχῆς τις, καλούμενος Déal, ἐσκέφθη νὰ καταλείπη περιγραφὴν τῶν συμπτωμάτων, ἅτινα ἐφ' αὐτοῦ παρετήρησεν Ἰδοὺ πῶς περιγράφει, κατὰ διαλείμματα δέκα λεπτῶν τῆς ὥρας, τὰ συμπτώματα τῆς ἀγωνίας αὐτοῦ.

«Ἐσκέφθην ὅτι θά ᾔτο ὠφέλιμον, πρὸς τὸ συμφέρον τῆς ἐπιστήμης, νὰ γνωσθῇ ὅποια εἰσὶ τὰ ἀποτελέσματα τῶν ἀνθρώπων ἐπὶ τοῦ ἀνθρώπου. Τίθημι ἐπὶ τραπέζης λαμπτήρα, στεατοκῆριον καὶ ὠρολόγιον, καὶ ἀρχομαι τῆς παρατηρήσεως. Εἶναι ἡ ὥρα 10η καὶ 15'. Ἦναψα τὰ πύραυλά μου· οἱ ἀνθρακες δυσκόλως καίονται.—Ὡρα 10η καὶ 20'. Ὁ σφυγμὸς εἶναι ἥρεμος καὶ δὲν πάλιεται ταχύτερον τοῦ συνήθους.—Ὡρα 10η καὶ 30'. Ἀτμός πυκνὸς διαχέεται κατ' ὀλίγον εἰς τὸ δωμάτιόν μου· τὸ στεατοκῆριον φαίνεται ἔτοιμον νὰ σβεσθῇ· ἡρξάμην αἰσθανόμενος ἰσχυρὰν κεφαλαλγίαν· οἱ ὀφθαλμοί μου πληροῦνται δακρύων, αἰσθάνομαι γενικὴν κακουχίαν, ὁ σφυγμὸς μου εἶναι τεταραχμένος.—Ὡρα 10η καὶ 40'. Τὸ στεατοκῆριον ἐσβέσθη, ὁ λαμπτήρ καίει ἔτι· οἱ κρό-

Αἱ ἀλλοιώσεις εἰσὶν ἄλλως τε διάφοροι, ἐξαρτώμεναι ἐκ τῆς κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον ταχείας πορείας τῆς ἀσφυξίας καὶ ἐκ τοῦ μᾶλλον ἢ ἥττον μακροῦ χρόνου, ὅστις διέρρευσεν ἀπὸ τοῦ θανάτου μέχρι τῆς νεκροφίας. Ὅτε μὲν τὸ πρόσωπον εἶναι ἐνεμμένον, οἱ ὀφθαλμοὶ ζωηροὶ καὶ λάμποντες καὶ τὰ μέλη εὐκαμπτα, ὅτε δὲ γενικὴ παρατηρεῖται ὠχρότης καὶ τετανικὴ δυσκαμψία, ἐπερχομένη ἀμέσως μετὰ τὸν θάνατον καὶ δυναμένη νὰ παρέλθῃ μετὰ τινος ὥρας. Ὁ καταφανέστερος ὅμως χαρακτήρ, ὃν παρουσιάζουσι τὰ πτώματα εἶναι ἡ παρουσία πλατειῶν κλακῶν ὑπερύθρων, πλέον ἢ ἐλάσσον βαθυχρόων, ἐπὶ τῶν μηρῶν, τῆς κοιλίας καὶ τοῦ θώρακος. Αἱ ὑπέρυθροι αὗται κηλίδες εἰς οὐδὲν ἄλλο εἶδος ἀσφυξίας παρατηροῦνται ἐπιμένουσι δὲ καὶ μετὰ τὴν ἐναρξιν τῆς σήψεως. Εἰς τὸν πνεύμονα δὲν εὐρίσκονται οὔτ' ἀποπληκτικαὶ ἐστίαι, οὔτε ὑποπλευροὶ ἐκχυμώσεις, ὥς εἰς τὸν διὰ στραγγαλισμοῦ καὶ πνιγμονῆς θάνατον. Ὁ ἐγκέφαλος εἶναι ἢ ἐν φυσιολογικῇ καταστάσει ἢ ὑπεραιμικός, ἀναλόγως τῆς μείζονος ἢ ἐλάσσονος ταχύτητος, μεθ' ἧς ἐπῆλθεν ὁ θάνατος.

Ἄλλος σημαντικὸς χαρακτήρ εἶναι ἡ ρευστότης καὶ ἡ οἰνωὶ χροῖσιν αὐτοῦ στυλπνότης τοῦ αἵματος. Τὸν χαρακτήρα τοῦτον ἡρμήνευσεν ὁ Cl. Bernard ἀποδείξας, ὅτι τὰ σωματῖα τοῦ αἵματος ἔχουσι πρὸς τὸ ὀξείδιον τοῦ ἁνθρακος πολλῶν μείζονα συγγένειαν ἢ ὅσην ἔχουσι πρὸς τὸ ὀξυγόνον. Ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τοῦ πρώτου ἐκ τῶν ἀερίων τούτων λαμβάνουσι τὴν χροῖαν τοῦ ἀρτηριακοῦ αἵματος, ἡ δὲ χροῖα αὕτη, ἀντὶ νὰ ἐξαλειφθῇ κατὰ τὴν κυκλοφορίαν, ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τῆς ἀφαιρέσεως τοῦ ὀξυγόνου, εἶναι σταθερὰ καὶ ἐπιμένει. Τὸ ὑπὸ τοῦ οὕτως ἀλλοιωθέντος αἵματος παρεχόμενον φάσμα εἶναι τὸ τοῦ ἀρτηριακοῦ αἵματος, ὅπερ αἱ ἀναγωγικαὶ οὐσίαι, αἶον τὸ ὑδροθειοῦχον ἀμμώνιον, δὲν δύναται νὰ μεταβάλῃ εἰς φάσμα φλεβικόν. Ἡ ιδιότης αὕτη τῆς αἵμο-

ταφοῦ μου πάλλονται ὥς εἰ αἱ φλέβες ἤθελον νὰ διαρρηχθῶσι θέλω νὰ κοιμηθῶ ἁλγῶ ἰσχυρῶς κατὰ τὸν στόμαχον· ὁ σφυγμὸς πάλλεται 80 παλμοῦς.—"Ὁρα 10η καὶ 50". Ἀσφυκτιῶ, ἰδέαι παράδοξοι μοι ἔρχονται ἐν τῷ νῷ καὶ μόλις δύναμαι ν' ἀναπνεύσω· δὲν θὰ ζήσω ἐπὶ πολὺ· ἔχω συμπτώματα παραφροσύνης.—"Ὁρα 11η. Δὲν δύναμαι πλέον νὰ γράψω· ἡ δρασίς μου ταράσσεται, ὁ λαμπτήρ σβέννυται· δὲν ἐπίστευα ὅτι δεῖν νὰ ὑποφέρῃ τις ἐπὶ τοσοῦτον ἔν' ἀποθάνῃ." Ὁρα 11η καὶ 2'. . . (Ἐνταῦθα εἰσι χαρακτῆρές τινες μὴ ἀναγνωστέοι).

σφαιρίνης ἐρμηνεύει ἐπ' ἱσῆς τὴν ἐπὶ τοῦ δέρματος παρουσίαν τῶν ὑπερῶν κηλίδων.

Τῆς δι' ἀνθρώπων ἀσφυξίας οὕτης πραγματικῆς δηλητηριάσεως δι' ὀξυγόνου τοῦ ἀνθρακός, ὁ ἰατροδικαστὴς ὀφείλει νὰ συλλέξῃ κατὰ τὴν νεκροψίαν 100 μέχρι 200 γράμμων αἵματος. Οὕτως ὁ καθηγητὴς Brouardel ἐθεσίωνε διὰ τοῦ μικροφασματοσκοπίου τὴν ὑπαρξίν τοῦ ὀξυγόνου τοῦ ἀνθρακός ἐν τῷ αἵματι ἐνός τῶν θυμάτων τῆς πυρκαϊᾶς τοῦ νοσοκομείου τοῦ Ἀγίου Ἀντωνίου τῷ 1877.

Ἡ βραδύτης τῆς σήψεως εἶναι ὅλως χαρακτηριστικὴ ἐπὶ τῶν πτωμάτων τῶν ἐξ ἀνθρώπων ἀσφυκτικῶν, πάντες δ' οἱ παρατηρηταὶ σημειοῦσιν αὐτήν. Δέον ἐπ' ἱσῆς νὰ ὑπομνήσωμεν ὅτι ἡ ἀσφυξία καταλύει ὁλοσχερῶς τὴν πέψιν.

Ἡ ἐξ ἀνθρώπων ἀσφυξία δύναται νὰ γεννήσῃ πολλὰ ἰατροδικαστικὰ ζητήματα, ὧν τὰ σπουδαιότερα εἰσὶν τὰ ἐξῆς :

Αον. Ἡ ἀσφυξία δύναται νὰ ἐπέλθῃ ἢν τὸ δωμάτιον ἦναι ἀτελῶς κεκλεισμένον ; — Ἐπὶ πολλῶν στηριζόμενοι παραδειγμάτων ἀπαντῶμεν καταφατικῶς εἰς τὸ ζήτημα τοῦτο. Ἡ ἀσφυξία δύναται νὰ ἐπέλθῃ καὶ ὅταν ἔτι ἡ θερμάστρα δὲν ᾔνῃ πεφραγμένη, τὸ δὲ παράθυρον καὶ ἡ θύρα ὧσιν ἀτελῶς κεκλεισμένα. Πρὸς τοῦτοις, δύο ἄτομα δυνατόν νὰ εὕρισκωνται ἐν τῷ αὐτῷ δωματίῳ εἰς διάφορον ὕψος καὶ νὰ μὴ πάθωσιν ἀμφοτέρω, ἢ ν' ἀποθάνωσιν εἰς διάφορα διαστήματα. Τὰ γεγονότα ταῦτα ἐξηγούμεθα ἐκ τῆς διατάξεως τῶν ἀνοιγμάτων (θυρῶν, παραθύρων), τῆς διευθύνσεως τῶν σωλήνων τῶν θερμαστρῶν καὶ πρὸ πάντων ἐκ τῆς πυκνότητος τοῦ ὀξυγόνου τοῦ ἀνθρακός, οὕτης 0,967. Πρέπει λοιπὸν νὰ λάβωμεν ὑπ' ὄψιν τοὺς ἐπομένους ὑπὸ τοῦ Coulier διατυπωθέντας κανόνες :

1. Ὁ ἐκ τοῦ πυραύνου ὀρμώμενος ἐφθαρμένος ἀήρ εἶναι ἐλαφρότερος τοῦ αἵρος καὶ καταλαμβάνει τὸ ἀνώτερον μέρος τοῦ δωματίου.

2. Ὅταν ἐπαρκῶς ἀποψυχθῇ, καθίσταται βαρύτερος καὶ ἀθροίζεται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους.

3. Ὅταν ἡ διάχυσις ἔσχῃ τὸν καιρὸν νὰ τελεσθῇ, ἡ ἀνάμιξις καθίσταται ὁμοιόμορφος.

4. Ἡ διάχυσις αὕτη τελεῖται ἀρκετὰ βραδίως, ὥστε ἐν δωματίῳ μετρίας χωρητικότητος δυνατόν ἡ ἀσφυξία νὰ ᾔνῃ δυνατὴ εἰς ἓν μέρος, ἐνῶ εἰς τὰ ἄλλα οὐχί.

Ἡ διάταξις καὶ ἡ διεύθυνσις τῶν σωλήνων τῶν θερμαστρῶν δυνατόν νὰ προκαλέσῃ τυχαίας ἀσφυξίας. Ὁ D' Arcet ἀνένεγκε τὴν περίπτωσιν δύο κυριῶν, αἵτινες ἔπαθον ἀσφυξίαν ἐν τινὶ οἰκίᾳ κατὰ τὴν ὁδὸν Bondy, διότι ὁ σωλὴν τῆς θερμάστρας τοῦ ἐστιατορίου ἤγεν εἰς θερμάστραν τοῦ κατωτέρου πατώματος, ἔνθα εἶχον διατηρήσει πυρὰν καθ' ὅλην τὴν νύκτα. Ἀναφέρονται ἐπ' ἴσης πολλὰ παραδείγματα ἀσφυξίας ἐξ ἀπανθρακώσεως δοκῶν, τεθειμένων ὑπὸ τὰς ἐστίαις, ἢ τεμαχίων ξύλων, ἐρειδομένων εἰς θερμάστρας ἢ θερμαγωγούς. Ἐκ τῆς εἰσαγωγῆς δὲ τῶν κινητῶν θερμαστρῶν, τόσῳ ἐπικινδύνων διὰ τὴν δημοσίαν ἀσφάλειαν, ἐγένοντο πολλαὶ τυχαῖαι ἀσφυξίαι.

Βον. Ποία εἶναι ἡ ποσότης τῶν ἀνθράκων ἡ ἀναγκαία πρὸς παραγωγὴν τῆς ἀσφυξίας; — Ἵνα ἡ ἀτμοσφαῖρα δωματίου τινὸς καταστῇ ἀσφυκτικὴ, δεόν τὸ ἐν ἑκατοστὸν τοῦ ἀέρος νὰ μεταποιηθῇ εἰς ὀξείδιον τοῦ ἀνθράκος. Ἀνάγκη λοιπὸν, πρὸς λύσιν τοῦ ζητήματος τούτου, νὰ γνωρίσωμεν τὰς διαστάσεις τοῦ δωματίου, ὡς καὶ τὴν ποσότητα τῶν ἀνθράκων, αἵτινες ἐδέησε νὰ καύσιν, ἵνα παραχθῇ ἡ ἀναγκαία ποσότης τοῦ ὀξειδίου τοῦ ἀνθράκος. Κατὰ τὸν Leblanc, ἐν χιλιόγραμμον ἀνθράκων ἢ θυμάλωπων, ἐν ἐλευθερᾷ καύσει, δύναται νὰ καταστήσῃ ἀσφυκτικὰ 25 κυβικὰ μέτρα ἀέρος. Κατὰ τὸν Devergie τὸ ἀποτέλεσμα τοῦτο δύναται νὰ ἐπέλθῃ δι' 600 περίπου γράμμων ἀνθράκος. Ἀλλὰ μόνον κατὰ προσέγγισιν δύναται τις νὰ λύσῃ τὸ ζήτημα τοῦτο. Γνωστὸν ἄλλως τε τυγχάνει, ὅτι ἡ φύσις τῶν ἀνθράκων ἐπιτρέπει παραγωγὴν κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον μεγάλην ὀξείδιου τοῦ ἀνθράκος, ἀναλόγως τῆς πορείας τῆς καύσεως. Κατὰ τὸν Ebelmen, οἱ θυμάλωποι τῶν ἀρτοποιῶν παράγουσι μείζονα ποσότητα ὀξειδίου τοῦ ἀνθράκος ἢ οἱ κοινοὶ ἀνθράκες.

Γον. Πόσος χρόνος χρειάζεται ὅπως ἐπέλθῃ ἡ ἀσφυξία; — Ὁ ἱατροδικαστὴς θὰ δυνθῇ ν' ἀπαντήσῃ κατὰ προσέγγισιν εἰς τὸ ζήτημα τοῦτο, ἐξετάζων τὰς σχετικὰς ἐκάστῳ γεγονότι περιστάσεις. Δέον νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν τὰς διαστάσεις τοῦ δωματίου, τὸ ποσὸν τῶν ἀνθράκων, τὴν δραστηριότητα τῆς καύσεως καὶ τὸν ἀερισμὸν. Κατὰ τὴν παρατήρησιν τοῦ Déal ὁ θάνατος φαίνεται ὅτι ἐπῆλθεν εἰς ὀλιγώτερον τῆς μιᾶς ὥρας.

Δον. Ἡ ταχέως ἐπερχομένη συγκοπὴ εἶναι ὠφέλιμος εἰς τὸ ἄτομον, τὸ ἐκτεθειμένον ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν ἀ-
 τμῶν ἀνθρώπων ; — Ἡ συγκοπὴ δύναται νὰ ἐπιβραδύνῃ τὴν ἀ-
 σφυξίαν, δυσκόλως ὅμως δύναται τις νὰ παραδεχθῇ ὅτι ὅλως ἀποσοβεῖ
 αὐτήν. Ἡ ἀναπνοὴ ἐξακολουθεῖ τελουμένη· εἶναι μὲν ἀσθενής, ἀλλ' ἐπαρ-
 κὴς ὅμως, ὅπως ἡ εἰσπνοὴ τεῦ ἀερίου προκαλέσῃ τὸν θάνατον, μετὰ πα-
 ρέλευσιν χρόνου κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον μακροῦ.

Εον. Ὅποία εἶναι ἡ ἐπίδρασις τῆς ἡλικίας καὶ τοῦ
 φύλου ἐπὶ τὴν πορείαν τῆς ἀσφυξίας ; — Ὁ Castelnau ἰ-
 σχυρίσθη, πιθανὸν εὐλόγως, ὅτι πὰ παιδίᾳ θνήσκουσι ταχύτερον. Γεγο-
 νότα τινὰ φαίνονται ἐπ' ἴσης ἀποδεικνύοντα, ὅτι οἱ ἄνδρες θνήσκουσι
 ταχύτερον τῶν γυναικῶν.

Ἐν συνόψει, ὁ ἱατροδικαστὴς καλούμενος νὰ βεβαιώσῃ ἀσφυξίαν ἐξ
 ἀνθρώπων, δὲν θ' ἀρκεσθῇ εἰς τὴν βεβαίωσιν τῆς αἰτίας τοῦ θανάτου,
 ἀλλὰ θὰ ἐξετάσῃ μὴ, ὑπὸ τὰ φαινόμενα αὐτοχειρίας, κρύπτηται ἕγ-
 κλημα. Θ' ἀναζητήσῃ ἐν ἀρχῇ τὰς ἀνωτέρω περιγραφείσας ἀλλοιώσεις
 καὶ τὰ συμπτώματα καὶ θὰ ἐξενέγκῃ τὴν γνώμην αὐτοῦ, ἀφοῦ μελετήσῃ
 τὸν τόπον καὶ τὰς τῷ γεγονότι συνδεομένας περιστάσεις.

β'.) Ἀσφυξία διὰ τοῦ φωτιστικοῦ ἀερίου.

Αἱ δηλητηριώδεις ιδιότητες τοῦ φωτιστικοῦ ἀερίου ὀφείλονται εἰς
 τὸ βαρὺ ἀνθρακοῦχον ὑδρογόνον ἢ αἰθυλαίνιον, εἰς τοὺς ὑδρογονάνθρα-
 κας καὶ πρὸ πάντων εἰς τὸ ὀξείδιον τοῦ ἀνθρακος.

Ἡ ὑπὸ τοῦ ἀερίου τούτου ἀναδιδομένη ὁσμὴ εἶναι πολύτιμος ἐγγύη-
 σις διὰ τὴν δημοσίαν υἱείαν, ὡς προειδοποιούσα περὶ τοῦ κινδύνου
 καὶ καθιστῶσα οὕτω σχετικῶς σπανίας τὰς περιπτώσεις δηλητηριάσεως.
 Ἡ ὁσμὴ αὕτη γίγνεται αἰσθητὴ, ὅταν τὸ ἀέριον δὲν ἀνελίχθῃ ἔτι εἰμὴ
 κατὰ ἓν χιλιοστὸν μὲ τὸν ἀτμοσφαιρικὸν ἀέρα, καὶ καθίσταται μᾶλ-
 λον ὀχληρὰ καθ' ὅσον ἡ ἀναλογία αὐξάνει. Ὅταν τὸ ἀέριον φθάσῃ νὰ
 ἀποτελέσῃ τὸ ἓν ἐνδέκατον τοῦ ἀέρος, ἐκπυρσοκροτεῖ ἐπὶ τῇ ἐπαφῇ
 φλεγόμενου σώματος· ἀλλ' ἡ ἀτμοσφαῖρα δυνατὸν νὰ περιέχῃ ποσό-
 τητα ἀερίου ἀνεπαρκῆ μὲν ἵνα ἐκπυρσοκροτήσῃ, ἀλλ' ἀρκούσαν πρὸς
 πρόκλησιν ἀσφυξίας.

Συμπτώματα. — Τὸ φωτιστικὸν ἀέριον φαίνεται ἀκούει δηλητηριώδη

ἐνέργειαν ἐπὶ τὸ ἐγκεφαλωνωτιαῖον σύστημα. Ἄν ἡ ποσότης τοῦ εἰσπνευσθέντος ἀερίου ᾖ μεγάλη, ἐπέρχεται κεφαλαλγία, εἴτα δὲ ταχὺ καὶ βαθεῖα ἀλλοιώσεις τῆς διανοίας, τῆς αἰσθητικότητος καὶ τῶν ἐκουσίων κινήσεων, μεθ' ὃ ἀναφαίνονται τὰ συνήθη φαινόμενα τῆς ἀσφυξίας.

Κατὰ τὴν νεκροψίαν εὐρίσκεται, ἐν γένει, ἔντονος συμφόρησις τοῦ ἐγκεφάλου. Τὸ αἷμα εἶναι μέλαν καὶ πεπηγός, ἀντὶ τὰς ἔρυθρόν καὶ ὑγρόν, ὡς κατὰ τὴν δι' ἀνθρώπων ἀσφυξίαν. Αἱ ἀναπνευστικαὶ ὁδοὶ εἰσὶν ἐννευμμένοι, οἱ βρόγχοι πλήρεις γλοιώδους καὶ αἰμοφύρτου ἁφροῦ. Τὸ παρέγχυμα τοῦ πνεύμονος εἶναι ζωηρῶς ἐρυθρόν, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν φαιὰν ὑπέρυθρον χροίαν τῆς ἐπιφανείας τοῦ ὄργανου. Παρατηροῦνται ἐπ' ἑσῆς ὑπέρυθροι πλάκες ἐπὶ διαφόρων μερῶν τοῦ σώματος.

γ'.) Ἀσφυξία ἐν βόθροις ἀποπάτων καὶ ὑπονόμοις.

Ἡ τῶν βόθρων τῶν ἀποπάτων δηλητηριώδης μίανσις ὀφείλεται εἰς τὴν μεμονωμένην ἢ συνηνωμένην ἐνέργειαν τῶν τριῶν κυριωτέρων ἀερίων σωμάτων, τοῦ ὕδροθειοῦ, τοῦ ὕδροθειοῦχου ἀμμωνίου καὶ τοῦ ἀζώτου. Τὰ ἀέρια ταῦτα καταλαμβάνουσι διαφόρους ἐν τῷ βόθρῳ θέσεις· εἴτε πληροῦσι τὸ μὴ περιέχον κοπρανώδεις ὕλας μέρος, εἴτε σωρεύονται ὑπὸ τὸν φλοιόν, ἢ ἐν τῇ πυραμίδι τῇ σχηματιζομένη κατωθεν τοῦ ἀγωγοῦ τῆς καταβάσεως.

Γνωστὴ τυγχάνει ἡ συχνότης τῶν τυχαίων ἔνεκα τῆς δηλητηριώδους ταύτης μίανσεως συμβάντων, ἅτινα εὐκόλως ἀποτρέπονται διὰ τῆς ἐν τῷ βόθρῳ καταβάσεως ἀνημμένων λαμπτήρων, ὅποτε παρατηρεῖ τις ἂν οὗτοι καίωσι, καὶ τῆς εἰσαγωγῆς πυρᾶντων πεπληρωμένων ἀνθρώπων καλῶς ἀνημμένων.

Τὸ ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τοῦ ὕδροθειοῦ καὶ τοῦ ὕδροθειοῦχου ἀμμωνίου ἐκτεθέμενον ἄτομον αἰσθάνεται, ἐν ἀρχῇ, ἰσχυρὸν πόνον κατὰ τὴν κειραλὴν καὶ τὸ ὑπογάστριον· ἀπόλλυσι ταχέως τὴν συνείδησιν καὶ ἀπὸ τοῦ στόματος αὐτοῦ ἐκρέει ἁφρὸς ὑπέρυθρος. Τὸ σῶμα εἶναι ψυχρόν, τὸ πρόσωπον πελιδνόν, οἱ ὀφθαλμοὶ ἀμαυροί, αἱ κόραι διεσταλμέναι καὶ ἀκίνητοι· ὁ πᾶσχων ἐκβάλλει κραυγὰς, ἔχει πόνους ἰσχυροὺς, σπασμούς, ἐπειξίς εἰς ἑμετον καὶ θνήσκει ἐν μέσῳ σπασμῶν. Εἰς σπανιωτέρας τινὰς περιπτώσεις ἢ ἐξασθένησις καὶ τὸ κῶμα εἰσὶ τὰ προεξάρχοντα συμπτώματα. Δημόσια Κεντρικὴ Βιβλιοθήκη Βέροιας

Ἡ δηλητηριώδης μίανσις τῶν ὑπονόμων προέρχεται κυρίως ἐκ τοῦ ἀζώτου, τοῦ ἀνθρακικοῦ ὀξέος καὶ τοῦ ὑδροθείου, πρὸ πάντων ὅμως ἐκ τοῦ τελευταίου τούτου. Τὰ αἶρια ταῦτα ἀναδίδονται κυρίως κατὰ τὸν καθαρισμόν, ὅταν ἀποσπῶνται αἱ συμπαγεῖς ὕλαι.

Τὰ συμπτώματα μικρὸν διαφέρουσι τῶν τῆς ἀσφυξίας ἐν βύθροις ἀποπάτων. Παρατηρεῖται συγκοπή, γενικὴ ἐξασθένησις, ἐνίοτε καθολικὸς τρόμος καὶ ἄγριον παραλήρημα. Τὸ αἷμα καθίσταται μέλαν, ὡς καὶ πάντα τὰ παρεγχυματικὰ ὄργανα, οἱ δὲ ἴστοι τοῦ ὁργανισμοῦ ταχέως σήπονται μετὰ τὸν θάνατον.

Καθάπερ κατὰ τὴν δι' ἀνθρώκων ἀσφυξίαν, ὁ ἰατροδικαστὴς θ' ἀναζητήσῃ ἐν τῷ αἵματι τὸ δηλητηριώδες αἶριον.

ΑΡΘΡΟΝ ΣΤ'.

ΠΕΡΙ ΑΜΒΛΩΣΕΩΣ

Ἄρθρ. 303.—Ἐὰν ἡ μήτηρ, τεκοῦσα πρόωρον ἢ νεκρὸν βρέφος, μετεχειρίσθῃ προηγουμένως ἐν γνώσει ἢ μόνῃ, ἢ δι' ἄλλου, ἐξωτερικὰ ἢ ἐσωτερικὰ μέσα, δυνάμενα νὰ φέρωσι πρῶτον τόκον, ἢ τὸν ἐν τῇ κοιλίᾳ τῆς μητρὸς θάνατον τοῦ ἐμβρύου, τιμωρεῖται μὲ εἰρκτὴν. Π. Ν. 294. 304.

Ἄρθρ. 304.—Ἡ αὕτῃ ποινὴ ἐπιβάλλεται εἰς τὰς μαίας, εἰς τοὺς φαρμακοπώλας, ἢ ἄλλους διωρισμένους εἰς ἱατρικὴν ὑπηρεσίαν, καὶ εἰς πάντας τοὺς ἐπιχειροῦντας τοιαύτην τινὰ πρᾶξιν μὲ συγκατάθεσιν τῆς κυοφορούσης, ἢ ὑποδεικνύοντας, ἢ προμηθεύοντας τὰ πρὸς ἐκτέλεσιν τοιοῦτου κακούργηματος πρόσφορα μέσα. Π. Ν. 303. 305.

Ἄρθρ. 305.—Ἐὰν τοιαύτη πρᾶξις ἔγινεν ἐκ προθέσεως ἄνευ ἢ ἐναντίῳ τῆς θελήσεως τῆς μητρὸς, ὁ ἔνοχος τιμωρεῖται, — μὲ θάνατον, ἐὰν ἐκ τῆς χρήσεως τοιούτων μέσων ἐδύνατο νὰ προέλθῃ ὁ θάνατος τῆς μητρὸς, ἐὰν τοῦτο ἦτο γνωστὸν εἰς τὸν πράξαντα, καὶ ἐὰν ὁ θάνατος συνέβῃ τῷ ὄντι.— 2. μὲ ἰσμὰ ἀπὸ δεκαπέντε μέχρι εἴκοσιν ἐτῶν, ἐὰν ἡ μήτηρ ἐστερήθῃ τῆς ζωῆς, χωρὶς νὰ ὑπάρχουν ὅσα ἄλλα προϋποθέτει ὁ προηγούμενος ἀριθ. 1.—3. μὲ δεσμὰ τὸ πολὺ δεκαπέντε ἐτῶν, ἐὰν ἡ μήτηρ διὰ τῶν ἐφαρμοσθέντων μέσων ὑπέπεσεν εἰς κίνδυνον ζωῆς, ἢ εἰς φρενοβλάβειαν ἢ εἰς ὅσον σωματικὴν, βεβαίως ἢ πιθανῶς ἀνιάτους.—4. μὲ εἰρκτὴν, εἰς ὅλας τὰς λοιπὰς περιπτώσεις.—Ἐὰν ἡ πρᾶξις προέρχεται ἐξ ἀμελείας ἢ ἀνεπιτηδεϊότητος ἐφαρμόζονται τότε οἱ ὅροι τοῦ ἄρθρ. 310. Π. Ν. 287. 340.

Ἐκτὸς τῶν μέχρι τοῦδε ἀναπτυχθέντων ἀδικημάτων ὑπάρχουσι καὶ

πράξεις ἕτεραι, ἃς αἱ νεώτεραι νομοθεσίαι σχετίζουσι πρὸς τὴν ἀνθρωποκτονίαν, ὡς τεινούσας εἰς καταστροφὴν ἢ ἐκμηδένισιν τοῦ γιννομένου ἀνθρώπου. Ἡ ἀμβλώσις ἢ ἐκτρώσις κατὰ τὸν ἡμέτερον νόμον δύναται νὰ ὀρίσθῃ ὡς ἀποβολὴ ἐμβρυοῦ γενομένη ἐν τῇ ἐποχῇ τῆς κυήσεως, καὶ ὑπὸ τῆς μητρὸς ἢ ἐν γνώσει αὐτῆς, διὰ μέσων ἐξωτερικῶν ἢ ἐσωτερικῶν δυναμένων νὰ ἔχωσιν ὡς ἀποτέλεσμα τὸν πρόωρον τόκον ἢ τὴν ἐν τῇ κοιλίᾳ θανάτωσιν τοῦ ἐμβρυοῦ. Ὑπὸ ἱατροδικαστικὴν ὅμως ἔποψιν ὁ ὀρίσμός οὗτος δύναται νὰ τροποποιηθῇ ὡς ἑξῆς : α) πρὸ ὥρως καὶ βιαίως προκαλουμένη ἀποβολὴ τοῦ προϋόντος τῆς κυήσεως, ἀνεξαρτήτως τῆς ἡλικίας, τοῦ βιωσίμου καὶ αὐτῆς ἐν τῆς κανονικῆς διαπλάσεως.

Ἐν ταῖς ἀρχαίαις Νομοθεσίαις, οὐδὲν σχεδὸν ἀπαντᾷ ἔχνος ποινικῆς διατάξεως τιμωρούσης τὴν ἀμβλώσιν· τοῦτο δέον ν' ἀποδοθῇ κυρίως εἰς τῆς ἐποχῆς ἐκείνης τὰς ἰδέας, κατὰ τὰς ὁποίας τὸ ἐμβρυον ἀποτελεῖ μέρος τῆς γαστρὸς· τὰς ἰδέας μάλιστα ταύτας καὶ τὴν ἐξ αὐτῶν ἀπορρέουσιν ἀρχὴν τοῦ ἀτιμωρήτου ἐδέχοντο οὐ μόνον οἱ Ἑλληνες (Ἀριστ. Πολιτ. 7, 10.), ἀλλὰ καὶ οἱ Ῥωμαῖοι, ἡ ποινικὴ τῶν ὁποίων Νομοθεσία (N. 4. (47.11) de extraord. crim. — 27 § 22 (9. 2) ad. leg. Aquil.) ἐξετάζει τὴν ἐκτρώσιν μόνον ἐφ' ὅσον προσβάλλει τὴν ἐπὶ τοῦ μέλλοντος τέκνου πατρικὴν ἐξουσίαν ἢ σχετίζεται πρὸς σωματικὴν τῆς μητρὸς βλάβην, ὡς αἰκίς ἢ πρᾶξις ἐτελέσθη παρὰ τρίτου.

Αἱ ἰδέαι ἐν τούτοις αὐταί, ὅσῳ καὶ ἂν ὑποτεθῶσι παράδοξοι, δὲν προσιδιάζουσι τοῖς ἀρχαίοις μόνον χρόνοις, διότι καὶ τῶν νεωτέρων πολλοὶ προσομοίας ὡσαύτως ὑποστηρίζουσιν ἀρχάς.

Κατὰ τινὰς ἱατροδικαστικὰς, ἡ ἀμβλώσις δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς πρᾶξις ἀξιόποινος, μόνον ὅταν ὑπάρχῃ οὖμα ἐγκλήματος· ἄλλοι φρονοῦσιν ὅτι κινδυνῶδες καὶ ἀνωφελὲς θά ἦτο νὰ ἐκτεθῶσιν ἐν λεπτομερεῖᾳ τὰ ἐκτρωτικὰ μέσα, καὶ ἕτεροι, μετὰ τῶν ὁποίων ὁ Orfila καὶ ὁ Devergie, ταυτίζουσι τὴν ἀμβλώσιν πρὸς τὴν παιδοκτονίαν. Αἱ πεπλανημέναι δ' αὐταὶ γνώμαι εἰς ἀπείρων παρέσχον ἀβεβαιότητων ἀφορμὴν, ἐν τούτοις σὺν τῇ χρόνῳ ἐπεκράτησαν ἀρχαὶ ὑγιέστεραι· αἶτε τὸ ἐμβρυον εἶναι ζῶν, παρατηρεῖ ὁ Tardieu, εἶτε τεθνός, εἶτε ἀφίκετο εἰς ἐποχὴν βιωσιμότητος, εἶτε διατελεῖ ἐν τῇ ἀρχῇ τῆς διαπλάσεως αὐτοῦ, οὐδόλως μεταβάλλονται ἐντεῦθεν αἱ φυσικοὶ ἢ ἠθικοὶ τῆς ἀμβλώσεως ὅροι. Τὴν αὐτὴν γνώμην ἀσπάζεται καὶ ὁ Tourdes.

αὐτὸ ὑλικόν, λέγει, τοῦ ἐγκλήματος στοιχεῖον ἀποτελεῖται ἐκ τοῦ γεγονότος, ὅτι ἡ φυσιολογικὴ διάρκεια τῆς κυήσεως ἐβραχύνθη ἐκουσίως, ἀνεξαρτήτως τοῦ προϊόντος τῆς κυήσεως». Οὐδεμία ἐπομένως ὑφίσταται ἀνάγκη νὰ ἔχῃ τις πρὸ ὀφθαλμῶν τὸ ἔμβρυον, ὅπως συμπεράνῃ περὶ τῆς ἀμβλώσεως.

Ἐκ τῆς ἀναλύσεως τῶν τοῦ ἄρθρ. 303 ὄρων διάφορα γεννῶνται ζητήματα, σχεῖσιν πρὸς τὴν ἰατροδικαστικὴν ἔχοντα· καὶ δὴ ὡς ὑποκείμενον τοῦ ἐγκλήματος δύναται νὰ ᾖ οὐ μόνον ἡ μήτηρ, ἀλλὰ καὶ τρίτον πρόσωπον· τὸ πρόσωπον ὅμως τοῦτο, ὁπαῖόν τινα φέρει χαρακτηριστῆρα; Ὁρθωτέραν νομίζομεν ἐνταῦθα τὴν ἐξῆς διαστολήν:

Ἐὰν ὁ συμπράξας ᾖ ἰατρός, φαρμακοποιὸς ἢ μαῖα, ἢ καὶ πᾶς ἄλλος ὅστις ἐπιχειρεῖ τοιαύτην πράξιν τῇ συγκαταθέσει τῆς μητρὸς ὑποδεικνύων ἢ προμηθεύων τὰ πρὸς ἐκτέλεσιν πρόσφορα μέσα, ὑπάρχει ἀναμφισβητήτως ἡ ὑπὸ τοῦ ἄρθρ. 304 προβλεπομένη συναυτουργία· ἐὰν ὅμως πρόκειται περὶ ἀνθρώπου μὴ ἔχοντος ὑπηρεσίαν ἱατρικὴν, ὅστις ἀπλῶς καὶ μόνον βοηθεῖ τῇ γυναικὶ κατὰ τὴν πραγματοποίησιν τῶν παρ' ἄλλων ὑποδειχθέντων ἢ προμηθευθέντων μέσων, ἢ παρέσχε τόπον πρὸς ἐκτέλεσιν ἢ τὰ μέσα πρὸς ἀπόκρυψιν τῆς ἀμβλώσεως, ὁ αὐτὸς συμπράξας, δύναται μὲν νὰ θεωρηθῇ ὡς συνεργὸς καὶ νὰ τιμωρηθῇ ὡς τοιοῦτος, οὐχὶ ὅμως καὶ ὡς αὐτουργός· διότι ὁ νομοθέτης τὴν συναυτουργίαν περιορίζει εἰς τὴν ἐπιχειρήσιν τῆς πράξεως καὶ τὴν ὑπόδειξιν ἢ προμήθειαν τῶν προσφύρων μέσων.

Ἀντικείμενον τοῦ ἀδικήματος εἶναι κατὰ τὸν νόμον κυοφορούμενον ἔμβρυον νομίμως ἢ ἐκ κλεψιγαμίας συλληφθέν, ὡς τετελεσμένη δὲ θεωρεῖται ἡ πράξις, ὅταν ἐπὶ λθῇ προῶτως ἡ ἐκτρώσις τοῦ ἐμβρύου, ζῶντος ἢ καὶ νεκροῦ. Βεβαίον ὂντος ὅτι ὁ θάνατος ἔλαβε χώραν πρὶν ἢ τεθῶσιν εἰς ἐνέργειαν τὰ πρὸς ἀμβλώσιν ἐγκληματικά μέσα, ἀξιόποινος πράξις δὲν ὑφίσταται βεβαίως.

Ἄλλ' ἂν ἡ ἐγκυμοσύνη ᾖ προκεχωρημένη, καὶ ἂν τὸ ἐκτρωθέν, τελείως ὢν ἐσχηματισμένον, δὲν παρουσιάζῃ ἀνθρωπίνην μορφήν, ὑπάρχει ἀδίκημα; Νομίζομεν ὅτι ἀποφατικὴ δεῖν νὰ δοθῇ, ἐν μέρει, ἀπάντησις, διότι ὁ νόμος ὡς ἀντικείμενον τῆς πράξεως ἀπαιτεῖ τὴν καταστροφὴν ἀνθρώπου ἐν τῷ γίνεσθαι καὶ οὐχὶ τέρατος.

Ὁ ἐνεργήσας ἐπομένως δὲν δύναται νὰ τιμωρηθῇ οὔτε ὡς ἐνοχος παιδοκτονίας, οὔτε ὡς ἐνοχος τερατοκτονίας, ἀφοῦ ὁ νόμος τιμωρεῖ μὲν τὸν φόνον γεννηθέντος τέρατος, οὐχὶ ὅμως καὶ κυοφορουμένου τοι-

οὔτου. Τούναντίον ὀφείλομεν νὰ δεχθῶμεν ὅτι ἂν τὸ ἐκτρωθὲν ᾖναι ἀσχημάτιστον ἔτι, εἴτε ἄρτιον καὶ μὴ ἔχον τέρατος μορφήν, ἢ μήτηρ ἢ ὁ συμπράξας δὲν δύναται ν' ἀπαλλαγῇ τῆς εὐθύνης ὑποστηρίζων ὅτι ἐνήργησεν ἐπὶ τῇ πεποιθήσει ὅτι τὸ κυφορούμενον ᾖν τέρας.

Κατὰ τὴν ἀληθῆ τοῦ νόμου ἔννοιαν τὸ χρονικὸν διάστημα, καθ' ὃ δύναται νὰ τελεσθῇ ἀμβλώσις, ἄρχεται ἀφ' ἧς ἐγένετο ἡ σύλληψις καὶ περατοῦται κατὰ τὴν στιγμὴν τοῦ φυσιολογικοῦ τοκετοῦ.

Τὰ πρὸς ἀμβλωσιν μέσα διαιρεῖ ὁ ἡμέτερος νόμος εἰς ἐσωτερικά καὶ ἐξωτερικά· χαρακτηρίζει δὲ ὡς πρόσφορα τὰ δυνάμενα νὰ ἔχωσιν ὡς ἀποτέλεσμα τὸν πρόωρον τοκευτὴν ἢ τὸν ἐν τῇ ραστρὶ θάνατον τοῦ ἐμβρύου, χωρὶς ὅμως καὶ νὰ προσδιορίζῃ, ὡς ἐπραξεν ὁ Γαλλικὸς νόμος (ἄρθρ. 317), ἐπακριθῶς καὶ τὸ εἶδος αὐτῶν ἢ περὶ τοῦ ἀποτελέσματος ἐπομένως κρίσις ἀφίεται τῷ δικαστῇ, ὅστις δύναται νὰ σχηματίσῃ πεποίησιν ἐκ τῆς γνωμοδοτήσεως ἰατροῦ.

Ὡς διατυποῦνται τὰ σχετικὰ τοῦ νόμου ἄρθρα, εἰκότως ἡδυνάτό τις νὰ ὑποθέσῃ ὅτι ἡ ἐξ ἀμελείας ἐπελθοῦσα ἀμβλώσις δὲν θεωρεῖται ὡς πρᾶξις ἀξιόποινος ὅπωςδὴποτε, καὶ ὅμως τὴν ἐπιείκειαν ταύτην χορηγεῖ ὁ νομοθέτης τῇ μητρὶ μόνον, διότι μόνον περὶ αὐτῆς δὲν ὑπάρχει διάταξις εἰδική. Περὶ τούτου οὐδεμία δύναται νὰ γεννηθῇ ἀμφισβήτησις ὡς ἐκ τοῦ ἁρθροῦ 305.

Κατὰ τὸ τέταρτον ἐδάφιον, ἡ παρὰ τρίτου ἐκ προθέσεως, μετὰ ἢ ἄνευ τῆς συναινέσεως τῆς μητρός, τελεσθεῖσα ἀμβλώσις τιμωρεῖται διὰ τῆς ποινῆς τῆς εἰρκτῆς ἐν πάσῃ ἐτέρα περιπτώσει, ἂν ὀηλονότι ἐπῆλθε φρενοβλάβεια ἢ βλάβη σωματικὴ ἄλλη ἢ καὶ ἀπλὴ ἀμβλώσις ἄνευ βλάβης τῆς μητρός· κατὰ δὲ τὸ ἐπόμενον, ἐὰν ἡ πρᾶξις προέρχεται ἐξ ἀμελείας ἢ ἀνεπιτηδεϊότητος, ἐφαρμόζονται οἱ ὅροι τοῦ ἁρθρ. 300 ἢ 310 τοῦ αὐτουργοῦ τιμωρουμένου κατ' ἀκολουθίαν ὡς ἐνόχου φόνου ἐξ ἀμελείας.

Ἡ τοιαύτη τοῦ νομοθέτου σκέψις, καθ' ἣν ἐθεώρησε πρέπον νὰ τιμωρήσῃ οὐ μόνον τὴν ἐκ προθέσεως, ἀλλὰ καὶ τὴν ἐξ ἀμελείας, ἄνευ βλάβης τῆς μητρός οἰασδὴποτε, ἀμβλωσιν ὡς ἀνθρωποκτονίαν, ἂν καὶ τὸ ἐμβρυον δὲν θεωρεῖται ὡς ἔχον τελείαν ἀνθρώπου προσωπικότητα, δὲν δύναται βεβαίως νὰ θεωρηθῇ ὡς μεροληπτικὴ ὅπωςδὴποτε, ἐναντίον τοῦ τρίτου, τοῦλάχιστον ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν ἐξ ἀνεπιτηδεύου ἐφαρμογῆς τέχνης ἢ ἐπιστήμης προελθοῦσαν ἀμβλωσιν, διότι αἱ οὕτως ἐνεργήσαντες ἐν τῇ ἐξασκήσει τοῦ ἔργου αὐτῶν ὀφείλου πάντως μείζονα ἐνέργειαν

νὰ καταβάλλωσι προσοχὴν, καὶ θεωροῦνται ὡς μᾶλλον τῆς μητρὸς ἀξιό-
ποιοι.

Τὴν ἀμβλωσιν, ἐν τοῦτοις, δύνανται νὰ ἐνεργήσωσιν, ὡς εἶδομεν,
καὶ τρίτοι, ἄνευ τῆς συγκαταθέσεως τῆς γυναικὸς, ὡς λ. χ. συγγε-
νεῖς, θέλοντες νὰ ἐξαφανήσωσι τὸ ἔχνος τῆς ἀτιμίας τῆς συγγενεῦς
αὐτῶν· ἐν ταιαύτῃ ὁμως περιπτώσει ἡ πράξις θεωρεῖται ἀπευθυνομένη
κατὰ τε τῆς μητρὸς καὶ τοῦ ἐμβρύου, καὶ ἡ ποινὴ αὐξάνει οὐ μόνον
ἀναλόγως τοῦ ἐπελθόντος ἀποτελέσματος, ἀλλὰ καὶ τῆς βαρύτητος τῶν
μέσων, ἅτινα ἐτέθησαν εἰς ἐνέργειαν πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ διωκομένου
σκοποῦ.

Περὶ τῆς ἐπὶ τοῦ ἀδικήματος ἀποπείρας αἱ γινῶμαι ποικίλλουσιν.
Οὕτως ἐν Γερμανίᾳ, οἱ ὡς ἀναγκαίαν τῆς πράξεως προϋπόθεσιν δεχό-
μενοι τὸν θάνατον τοῦ προῦτως τεχθέντος ἐμβρύου ἀποφαίνονται μὲν
ὕπὲρ τῆς ἀποπείρας, ἀλλὰ μόνον ἐὰν κατὰ τὸν πρόωρον τοκετὸν ἔζησε
τὸ τεχθὲν· ἐν Γαλλίᾳ δέ, ἐκτὸς τοῦ Cheveau — Hélie (Cod. pén.
II ἀριθ. 2063. —) καὶ τοῦ Blanche (Cod. pén. 4. σελ. 703. —
Παραβλ. Dalloz ἐν λέξει *avortement* ἀριθ. 11 καὶ ἐπ.) τῇ
γνώμῃ τῶν ὁποίων συντάσσεται καὶ τὸ Ἀκυρωτικόν, πάντες οἱ συγ-
γραφεῖς ἀποκρούουσι τὴν ἀπόπειραν· ἀλλὰ κατὰ τὸν ἡμέτερον νόμον
δὲν δύναται βεβαίως νὰ γεννηθῇ ἀμφισβηλία ὅτι χωρεῖ ἀπόπειρα τιμω-
ρουμένη κατὰ τοὺς ὅρους τοῦ ἄρθρ. 49, ὅπερ προβλέπει περὶ ἀποπεί-
ρας ἐπὶ πασῶν ἐν γένει τῶν ἀξιοποίνων πράξεων. Ὡς ἀπόπειρα, ἐπὶ
παραδείγματος, δύναται νὰ χαρακτηρισθῇ ἡ περίπτωσις, καθ' ἣν τὰ μὲν
μέσα ἦσαν πρόσφορα, ἀλλ' οὐδὲν ἐπῆλθεν ἀποτέλεσμα εἴτε ἔνεκεν ἐγ-
καίρως παρασχεθείσης συνδρομῆς, εἴτε ἐκ λόγων ἀνεξαρτήτων τῆς θελή-
σεως τοῦ ἐνεργήσαντος.

Συχνότης τῆς ἀμβλώσεως — Τὸ ἐγκλήμα τῆς ἀμβλώσεως
εἶναι ἐκ τῶν συχνότερων, εὐκόλως δ' ἀποκρύπτεται ἂν χαλεπαὶ ἀκο-
λουθίαι μὴ ἐπέλθωσι καὶ ἀποκαλύψωσιν αὐτὸ, οἷον ὁ θάνατος τῆς γυ-
ναικὸς. Ἐν ταῖς μεγαλοπόλεσιν ἡ ἀμβλώσις ἀποτελεῖ ἀληθὴ βιομη-
χανίαν· ἐν Γερμανίᾳ δὲ ἡ πράξις αὕτη τελεῖται καθ' ὑπερβολήν, οἱ δ'
ἔνοχοι εἰσὶ σχεδὸν βέβαιοι ὅτι δὲν θὰ τιμωρηθῶσι, διότι πρὸς κατα-
δίκην ἀπαιτεῖται τὸ σῶμα τοῦ ἐγκλήματος. Ἐν Ἀγγλίᾳ, καίτοι τὸ

ἔγκλημα τοῦτο τιμωρεῖται διὰ τῆς ποινῆς τοῦ θανάτου, οὐχ ἥτιον εἶναι συχνότατον (1).

Εἰς Παρίσιον ἀπὸ τοῦ 1836 μέχρι τοῦ 1845 εὗρέθησαν ἐπὶ τῆς δημοσίας οδοῦ 393 ἔμβρυα, ἐφ' ὧν 92 νεκροψίαι ἀπεκάλυψαν 17 ἔγκληματα, ὧν οἱ αὐτουργοὶ ὄν ἐγνώσθησαν. Ἀπὸ τοῦ 1836 μέχρι τοῦ 1862, εἰς τὴν Μόργγην ἐξετέθησαν 1898 ἔμβρυα μὴ ἀφικόμενα ἔτι εἰς τὸ τέρμα τῆς κυήσεως, ἐξ ὧν 825 εἶχον ἡλικίαν μικροτέραν τῶν ἐξ μηνῶν. Ἐπὶ 288 νεκροψιῶν, 69 παρέσχον ἐνδείξεις προκληθείσης ἀμβλώσεως. Ἀπὸ τοῦ 1870 μέχρι τοῦ 1877 ἐγένοντο ἐν Γαλλίᾳ 1071 κατηγοροίαι ἐπὶ ἀμβλώσει, ὁ δ' ἀριθμὸς τῶν κατηγορουμένων ἀνῆλθεν εἰς 2475.

Ἐκ τῆς ἐτήσιας στατιστικῆς τῶν ἔγκλημάτων ἀμβλώσεως, τῶν ἐκδικασθέντων ἀπὸ τοῦ 1851 μέχρι τοῦ 1855 φαίνεται ὅτι ὁ ἀριθμὸς τῶν κατηγορουμένων ὑπερβαίνει κατὰ τὰ δύο τρίτα τὸν τῶν κατηγοριῶν, ὅπερ ἀποδεικνύει, ὅτι τὸ ἔγκλημα τῆς ἀμβλώσεως περιλαμβάνει σχεδὸν πάντοτε τρεῖς συνενόχους. Ὁ ἀριθμὸς τῶν γυναικῶν ὑπερβαίνει κατὰ πολὺ τὸν τῶν ἀνδρῶν, θὰ ἦτο δ' ἔτι μείζων, ἂν μὴ οἱ ἱατροὶ ὄν ἐπιτύχανον πολλάκις τὸν ἀριθμὸν τῶν κατηγορουμένων ἀνδρῶν. Εἶναι λυπηρὸν ὅτι ἐπὶ 604 καταδικῶν ἐπὶ ἀμβλώσει, 148, σχεδὸν τὸ ἓν ἕκτον, ἐπεβλήθησαν εἰς μαίεας καὶ ἱατρούς. «Τὸ ἔγκλημα τῆς ἀμβλώσεως εἶναι ἴσως τὸ μόνον μεταξύ ὄλων, δι' ὃ ὁ ἱατρὸς ὀφείλει ἐκθύμως νὰ συντελῇ εἰς τὴν καταδίωξιν, διότι εἶναι τὸ μόνον μεταξύ ὄλων, ὅπερ ἀτιμάζει καὶ κηλιδῶ συχνότερον τὸ ἱατρικὸν ἐπάγγελμα.» (Tardieu).

Ἐποχὴ τῆς κυήσεως, καθ' ἣν συχνότερον τελεῖται ἡ ἀμβλώσις — Ἡ ἔγκληματικὴ ἀμβλώσις προκαλεῖται συχνότερον μεταξύ τοῦ τρίτου καὶ τοῦ πέμπτου μηνός. Ἡ ἀναλογία αὕτη ἐπιβεβαιούται ἐκ τῶν παρατηρήσεων τοῦ Tardieu. Ἐπὶ 88 περιπτώ-

(1) Ὁσαρ τις ἐξήσκει παρανόμως τὴν ἱατρικὴν ἐν Μαγχεστέρᾳ. Τῷ 1875 νεῖνις τις συνεβουλευθὲν αὐτὸν θέλουσα ν' ἀμβλώσῃ. Εἰσῆγαγεν αὐτὴν εἰς δωμάτιον ἐνθα παρουσία συνενόχου ὑπὸ τῆς ἐνέργειας ἐπ' αὐτῆς τοὺς ἀπαιτοῦ μένους χειρισμούς. Ἡ νεῖνις ἀπέβαλεν ὄντως τὸ προῖόν τῆς κυήσεως, μετὰ δύο ὅμως ἡμέρας ἀπέθανεν. Ἡ νεκροψία ἔδειξε περιτονίτιδα προκληθεῖσαν ἐκ δύο παρακεντήσεων γενομένων ἐπὶ τῆς μήτρας. Ὁ Ὁσαρ καταδικάσθη εἰς θάνατον, ἡ δὲ ποινὴ ἐξετελέσθη ἐν Λιβερπούλῃ τὴν 25 Ἀπριλίου 1875.

σεων, καθ' ἃς ὠρίσθη ἡ ἐποχὴ τῆς ἀμβλώσεως, ὁ συγγραφεὺς οὗτος εὗρε:

30 κατὰ τοὺς τρεῖς πρώτους μῆνας, ἐξ ὧν	{	3	τὸν 1	1)2	μῆνα
		10	τὸν 2		μῆνα
		7	τὸν 2	1)2	μῆνα
30 ἀπὸ τοῦ 3 μέχρι τοῦ 6 μηνός, ἐξ ὧν	{	10	τὸν 3		μῆνα
		11	τὸν 4		μῆνα
		7	τὸν 4	1)2	μῆνα
19 μετὰ τὸν 6 μῆνα, ἐξ ὧν	{	21	τὸν 7		μῆνα
		13	τὸν 6		μῆνα
		5	τὸν 7		μῆνα
		1	τὸν 9		μῆνα

ἐν ὧν 88

Οἱ ἀριθμοὶ οὗτοί εἰσιν ἀκριβῶς σύμφωνοι πρὸς τὰς περιστάσεις, καθ' ἃς, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, τελεῖται ἡ ἀμβλῶσις. Πρὸ τοῦ τρίτου μηνός δὲν εἶναι ἔτι βεβαία ἡ γυνὴ περὶ τῆς κνήσεως· μετὰ τὸν τέταρτον ἢ τὸν πέμπτον διστάζει πολλάκις νὰ προβῇ εἰς τὸ ἔγκλημα, ὡς ἐκ τῶν ἐνεργητικῶν κινήσεων τοῦ ἐμβρύου, δηλουσῶν οἶονεῖ τὴν βαρύτητα τῆς πρᾶξεως.

Περὶ αὐτομάτου ἢ τυχαίας ἀμβλώσεως. — Ἐπειδὴ ὁ ἰατρός, καλούμενος νὰ βεβαιώσῃ ἐγκληματικὴν ἀμβλῶσιν, δεόν νὰ ἔχῃ ἐν νῷ τὰ πολλὰ αἰτία, ἅτινα δυνατόν νὰ προλαίσωσιν αὐτόματον ἔκτρωσιν, διὰ τοῦτο ὑπομιμνήσκωμεν αὐτὰ ἐν ὀλίγοις. Τὰ αἰτία ταῦτα διαιροῦνται εἰς προδιαθετικά καὶ ἄμεσα.

Τὰ προδιαθετικά αἰτία δυνατόν νὰ προέρχωνται: Αὐν, ἐκ τοῦ πατρὸς· Βον, ἐκ τῆς καθόλου ὑγείας καὶ τῆς ἔξω τῆς μητρός· Γον, ἐκ τῆς καταστάσεως τῆς μήτρας καὶ τῶν ἐξαρτημάτων αὐτῆς· Δον, ἐκ νόσων τοῦ φύου καὶ Εὐν, ἐκ νόσων τοῦ ἐμβρύου.

Ὁ πατὴρ δυνατόν νὰ ᾖ ἡ αἰτία τῆς ἀμβλώσεως, ἔνεκα τῆς ἰδιοσυστάσιος καὶ τῶν νοσηρῶν αὐτοῦ καταστάσεων. Ἀνὴρ γεγεννηκώς, πολὺ νέος ἢ ἐξηγνημένος ἐκ τῶν καταχρήσεων, θὰ ἐγονιμοποιεῖ, λέγουσι, γόνον, ὅστις σπανίως θὰ ἐξικνεῖτο μέχρι τοῦ τέρατος· φρονοῦμεν ὅμως ὅτι μετ' ἐπιφυλάξεως δεόν νὰ παραδέξηται τις τὴν πιθανὴν ἐπίδρασιν τοῦ πατρὸς ἐπὶ τὴν παραγωγὴν τῆς ἀμβλώσεως.

Ἐκ τῆς μητρός, σημειοῦμεν τὰς ὑγεινὰς καὶ τὰς ἐκ τοῦ κλίματος συνθήκας, τὰς ὀξείας καὶ χρονίας νόσους, τοὺς ἐξανθηματικούς πυρετούς, τὴν σφίλινδα, τὴν χειράδωσιν, τὴν θυματίωσιν, τὸν καρκίνον,

τὴν ἐκ μολύβδου δηλητηρίασιν, τὸν ἀλκοολισμόν κτλ. Μεταξὺ δὲ τῶν τοπικῶν αἰτίων σημειοῦσι τὰς φλεγμονὰς καὶ τὰς συμφύσεις τῆς μήτρας, ἰδιόζουσαν τινὰ κατάστασιν διεγερσιμότητος καὶ δυσκαμψίας αὐτῆς. Ἀπὸ τῶν ἐξαρτημάτων, σημειοῦμεν πάσας τὰς νόσους, εἰς ἃς ταῦτα ὑπόκεινται : συμφύσεις, παρχυμorfώσεις, ἐκτοπίσεις, διαφοροῦς ἐκφυλίσεις κτλ.

Πᾶσαι αἱ νόσοι τοῦ ὥρου δυνατόν νὰ προκαλέσωσιν ἔκτρωσιν. Αἱ μᾶλλον δ' ἐνδιαφέρουσαι τούτων εἰσὶν : ὁ ὕδρωψ τοῦ ἀμνίου, ἡ ὑδρόρροια, ἡ ὑδατώδης μήλη, ἡ ἀποπληξία τοῦ πλακούντος καὶ ἡ ἰνολιπώδης ἐκφυλίσις αὐτοῦ (Gazeaux).

Ἐκ δὲ τῶν ἀμέσων αἰτίων σημειοῦσι τὰς βιαίας διασεύσεις καὶ τὰς ἐπὶ τὴν κοιλίαν πλήξεις. Τὰ αἷτια ταῦτα προκαλοῦσι συνήθως ἀποκόλλησιν πλέον ἢ ἑλαττον ἐκτεταμένην τοῦ πλακούντος, ἢ ἐπάγονται ρῆξιν ἢ φλεγμονὴν τῶν ὑμένων τοῦ ὥρου. Παρατηροῦμεν ἐν τούτοις, ὅτι ἀνηγέχθησαν περιπτώσεις, καθ' ἃς ἡ κύσις διήρκεσε μέχρι τοῦ τέρατος, καίτοι βαρύντατα ἐπῆλθον συμβεβηκότα.

Ἐκ τῶν ὀλίγων τούτων καταδείκνυται ἡ ἀβεβαιότης τῶν αἰτίων τούτων. Διὸν λοιπὸν νὰ μὴ βασίζηται τις κυρίως, ἐν ταῖς ἰατροδικαστικαῖς ἐρεῦναις, εἰς τὰς ἀβεβαίας καὶ ἀορίστους συνθήκας τῆς αὐτομάτου ἀμβλώσεως. Πρέπει, τὸναντίον, νὰ ἐρευνήσῃ κατὰ πρῶτον, ἐὰν εἰς τὴν περίπτωσιν, ἣν καλεῖται νὰ ἐξετάσῃ, ὑπάρχωσιν ἐνδείξεις ἐγκληματικῶν χειρισμῶν, καὶ μετὰ ταῦτα νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν τὰ προβαλλόμενα αὐτῇ ὡς προκαλέσαντα αὐτόματον ἔκτρωσιν.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΠΡΟΣ ΑΜΒΛΩΣΙΝ ΕΝ ΧΡΗΣΕΙ ΜΕΣΩΝ

Τὰ πρὸς ἄμβλωσιν μέσα διαιροῦμεν εἰς προπαρασκευαστικά, ἔμμεσα ἢ ἱατρικὰ καὶ ἄμεσα ἢ χειρουργικά.

α'. **Μέσα προπαρασκευαστικά.**—Αἱ πλεῖσται τῶν γυναικῶν, αἵτινες θέλουσι ν' ἀμβλώσωσι, πρὶν ἢ προβῶσιν εἰς τὰ ἐνεργητικά, ἀποπειρῶνται διὰ τινων προπαρασκευαστικῶν μέσων· τοιαῦτα δ' εἰσὶν, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, καθολικά λουτρά, ἐρεθιστικά ποδύλουτρα, ὑποκαπνισμοί, ἀναγκαστικαὶ ἀσκήσεις, κόματα, συμπιέσεις τῆς κοιλίας κττ. Τὰ μέσα ὅμως ταῦτα οὐδὲν ἐπάγονται συνήθως ἀποτέλεσμα.

θ'. Μέδα ξυμεδα ἢ ἱατρικὰ.—Εἰς τὴν κατηγορίαν ταύτην ἀνήκουσι φαρμακευτικαὶ τινες οὐσίαι, ἀμβλωτικαὶ καλούμεναι, ὧν τινων ἀνέκχθεν μεγάλη ἐγένετο χρῆσις πρὸς πρόκλησιν ἀμβλώσεως. Ὡς δὲ παρατηρεῖ ὁ Tardieu, ἡ πληθὺς τῶν οὐσιῶν τούτων εἶναι ἴση πρὸς τὸ ἀνίσχυρον αὐτῶν.

Πολλὰς ἀναφέρουσι συγγραφεῖς τινες οὐσίαι ὡς ἀμβλωτικαί, εἶον τὴν σκίλλαν, τὴν σαρσαπαρίλην, τὸ ἱερόξυλον, τὴν ἀλόην, τὰ χαμαίμηλα, τὴν ἄψινθον, τὴν ἀρτεμισίαν, τὸν κρίνον, τὸν βόρακα, τὰς ἀρκευθίδας κ. ἄ. Οὐδεμία ὅμως τῶν οὐσιῶν τούτων προσεκάλεσέ ποτε ἀμβλωσιν.

Ὑπάρχουσιν ἐν τούτοις οὐσαὶ ἐπιδρῶσαι ἀναμφιβόλως ἐπὶ τὴν μήτραν καὶ αἵτινες δύνανται, εἰς τινὰς περιπτώσεις, νὰ προκαλέσωσιν ἢ τοῦλάχιστον νὰ διευκολύνωσι τὴν ἀμβλῶσιν. Αἱ γνωστότεραι μεταξὺ αὐτῶν εἰσὶ τὸ πηγανον, τὸ ἰωδιούχον κάλιον, ἡ ἐρυσιβιδῆς βρίζα, τὸ βράθυ καὶ ἡ τάζος.

Πήγανον.—Ἡ ἀμβλωτικὴ ἐνέργεια τοῦ φυτοῦ τούτου ἀπεδείχθη ὑπὸ τοῦ Hélie de Nantes ἐν τῇ ὑπ' αὐτοῦ τῷ 1883 δημοσιευθείσῃ πραγματείᾳ. Ὅσάκις τὸ πηγανον προεκάλεσεν ἀμβλῶσιν, ἐπήνεγκε πάντοτε βαρέα συμπτώματα ἀπὸ τοῦ νευρικοῦ συστήματος, σημαντικὴν ἐλάττωσιν τῶν παλμῶν τῆς καρδίας, ἰσχυρὸν πόνον κατὰ τὸν στήμαχον καὶ ὅλως ἰδιόζουσαν ἐξοίδησιν τῆς γλώσσης. Ὅ,τι ὅμως χαρακτηρίζει τὴν οὐσίαν ταύτην, εἶναι ὅτι, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ ἐκ τῆς χρήσεως τῶν ἄλλων ἀμβλωτικῶν οὐσιῶν συμβαῖνον, αἱ συστολαὶ τῆς μήτρας δὲν ἐπέρχονται ὡς ἔσχατον φαινόμενον κατὰ τὴν ἀγωνίαν, ἀλλ' ἐκφαίνονται ἐν γένει πρὸ τοῦ τέλους τῆς δευτέρας ἡμέρας ὡς ἀληθὲς σύμπτωμα τῆς εἰδικῆς δηλητηριάσεως, μετ' οὐ πολὺ δ' ἐπέρχεται ἡ ἀμβλῶσις. Ἡ ἱατρικὴ δόσις τοῦ πηγάνου εἶναι ἀπὸ μιᾶς μέχρι πέντε σταγόνων αἰθερίου ἐλαίου, εἴκοσιν ὑπεκατογράμμων κόνεως εἰς καταπότια, καὶ ἀπὸ 2 μέχρι 3 γράμμων φύλλων εἰς ἔγχυμα (Le-grand du Saulle). Ἐν τῷ κώδικι ἀναγράφεται οἰνοπνευματώδες ἐκχύλισμα, χορηγούμενον εἰς δόσιν 1 μέχρι 5 δεκάτων τοῦ γράμμου. Ὁ Orfila ἐσπούδαζε τὰς ὑπὸ τοῦ πηγάνου ἐπὶ τοῦ πτώματος ἀλ-
λοιώσεις καὶ εἰς ἀρνητικὰ κατέληξεν ἀποτελέσματα. Εὗρε μόνον ἐλαφρὰν φλεγμονὴν τοῦ βλεννογόνου τοῦ στομάχου, μὴ οὖσαν ποσῶς ἀνάλογον πρὸς τὰς τοῦ νευρικοῦ συστήματος καὶ τῆς μήτρας διαταραχάς.

Ἐν τινὲς νεωτέρᾳ πραγματείᾳ ὁ Hamelin συνεπλήρωσε τὰς παρα-

τηρήσεις τοῦ **Hélie**, καὶ ἀπέδειξε διὰ πολλῶν ἐπὶ κοινίλων πειραμάτων τὰς ἐκτρωτικὰς ιδιότητας τοῦ πηγάνου.

Ίωδιούχον κάλιον.— Τὸ ἰώδιον καὶ τὰ ἐξ αὐτοῦ σύνθετα ἔχουσιν ἐπ' ἴσης ιδιότητας ἀμβλωτικὰς. Τῇ ἐπιστήμῃ ἐν μόνον εἶναι γνωστὸν περιστατικόν, ἀλλ' ἀρκούντως ἀποδεικτικόν. Βοτανοπώλης τις ἐκ Μπασαλίας ἐχορήγησεν ἐγκύῳ γυναικὶ τεσσάρων μηνῶν ποτὸν 150 γράμμων, ἐν ᾧ περιέχοντο 4 γράμματα ἰωδιούχου καλίου· παρατηρήθησαν δὲ τὰ ἐξῆς συμπτώματα : μετὰ τὴν λήψιν τοῦ πρώτου κοχλιαρίου ἡ γυνὴ ἡσθάνθη καῦσον κατὰ τὸ ἐπιγάστριον· τὴν ἐπιοῦσαν μετὰ τὴν λήψιν τοῦ τρίτου κοχλιαρίου ἔπαθεν ἰσχυρὰν αἱμορραγίαν ἀπὸ τῆς μήτρας. Χορηγηθέντος τετάρτου κοχλιαρίου τὴν ἐσπέραν καὶ πέμπτου τὴν πρωίαν τῆς ἐπιούσης τὰ σημεῖα τῆς ἀμβλώσεως ἐξεδηλώθησαν. Οἱ **René, Dumas** καὶ **Fuster**, κληθέντες ὡς πρᾶγματογνώμονες ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ, ἀπεφάναντο ὅτι τὸ ἰωδιούχον κάλιον ἦν ἡ αἰτία τῆς ἀμβλώσεως.

Έρυσιβώδης βρίζα.— Ἐκ πολλῶν παρατηρήσεων προκύπτει ὅτι κατὰ τὸ πρῶτον ἡμισυ τῆς κυήσεως ἡ ἐρυσιβώδης βρίζα ὑπόβουθαι μόνου εἰς τὴν ἐπιτέλεισιν τῆς ἀμβλώσεως, δὲν προκαλεῖ ὅμως αὐτὴν εἰς ἐποχὴν μᾶλλον προκεχωρημένην δύναται ἐνίοτε νὰ διεγείρῃ τὴν μήτραν εἰς συστολὰς. Τοιαύτη εἶναι ἡ γνώμη τοῦ **Danyau**, ἣν ἀσπάζεται ὁ **Tardieu**. Ἡ ἐρυσιβώδης βρίζα διεγείρει τὴν συσταλτικότητα τῆς μήτρας, ὅταν, ἐξηντλημένη αὕτη οὕτα, φαίνεται οἷον εἰ καθεύδουσα· διεγείρει δ' αὐτὴν δυσκόλως, ἐπὶ πολὺ μάλιστα ἐπιστεῦετο ὅτι τότε μόνον διηγείρειν αὐτὴν, ὅταν ἦδῃ ἤρξατο συστελλομένη. Βραδύτερον ὅμως ἀπεδείχθη ὅτι ἡ ἐρυσιβώδης βρίζα κίνηται τὴν ιδιότητα ταύτην, εἰς προκεχωρημένην τοῦλάχιστον ἐποχὴν τῆς κυήσεως. Οὕτως, εἰς πολλὰς περιπτώσεις ὁ τοκετὸς τῇ χρήσει τῆς οὐσίας ταύτης προεκλήθη πρὸ τοῦ τέρατος. Ὅτι δὲ οἱ ἰατροὶ πράττουσι πρὸς τὸ συμφέρον τῆς μητρὸς καὶ τοῦ παιδίου, δὲν δύνανται ἄρα γε νὰ πράξωσιν ἄλλοι ἐπὶ ἐγκληματικῇ σκοπῇ; Φρονοῦμεν λοιπὸν ὅτι ἡ ἐρυσιβώδης βρίζα δὲν δύναται αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν, ἄνευ ἐνάρξεως τοκετοῦ, ἄνευ ἀλλοτρίας παρορμήσεως, ἄνευ προηγουμένων χειρισμῶν, νὰ διεγείρῃ εἰς συστολὰς τὴν μήτραν κατὰ τὸ πρῶτον ἡμισυ τῆς κυήσεως, καθ' ὃ συγχρότερον τελεῖται τὸ ἐγκλημα τῆς ἀμβλώσεως. Ἀναμφισβήτητον ὅμως τυγχάνει ὅτι δύναται νὰ ὑποβοηθῇ εἰς τὴν ἐκτέλεισιν τῆς πράξεως.

Βράθυ.— Αἱ γυνῶμαί εἰσιν ἀντίθετοι ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν οὐσίαν ταύ-

τῇ. Ὁ Fodéré ἀνήνεγκε τὴν περίπτωσιν γυναικὸς ἐγκύου 7 μηνῶν, ἥτις πιούσα λοπάδιον οἶνου περιέχοντος ἰσχυρὰν δόσιν βράθυος ἐν κύνει, ἔσχεν ἐπὶ δεκαπέντε ἡμέρας ἐμέτους καὶ πυρετὸν ἔντονον· ἡ κύσις ἐν τούτοις διήνυσεν τὴν φυσιολογικὴν αὐτῆς πορείαν μέχρι τοῦ τέλους. Ἀφ' ἑτέρου οἱ Murray καὶ Letheby ἐδημοσίευσαν δύο παρατηρήσεις, καθ' ἃς ἡ χρῆσις τοῦ βράθυος εἰς ἐγχυμα ἐπήνεγκεν ἀμβλωσιν καὶ θάνατον. Ἐκ τῶν πειραμάτων δὲ τοῦ Orfila ἀπεδείχθη ὅτι τὸ βράθυον προκαλεῖ ζωηρὰν φλεγμονὴν τῶν πεπτικῶν ὀργάνων καὶ βαρεῖας διαταραχὰς ἀπὸ τοῦ νευρικοῦ συστήματος, ὅτι δὲ ἡ ἐνέργεια αὐτοῦ δὲν διαφέρει ἐπαισθητῶς δηλητηριάσεως, καθ' ἣν ἡ ἀμβλωσις ἐπέρχεται ὡς ἐσχάτη ἀκολουθία γενικῆς διαταράξεως προκαλούσης τὸν θάνατον. Ὅπως δὲ ποτε, ἡ ἀμβλωτικὴ ἐνέργεια τοῦ βράθυος εἶναι ἤτον χαρακτηριστικὴ τῆς τοῦ πηγάνου.

Ταῦτα. — Πολλὰ περιπτώσεις ἀποπειρῶν ἀμβλώσεως ἐπενεγκουσῶν τὸν θάνατον τῇ χρήσει ἐγχύματος ἐκ φύλλων τοῦ ἐνδερὸς τούτου ἀνηγέχθησαν. Κατὰ τὰς περιπτώσεις ταύτας ὁ θάνατος ἐπῆλθε πρὸ τῆς ἀποβολῆς τοῦ προϊόντος τῆς κυήσεως. Αἱ ἀμβλωτικαὶ ἐπομένως ἰδιότητες τῆς τάξεως δεόν νὰ μὴ θεωρηθῶσιν ὡς σταθεραί. Τοῦτ' αὐτὸ ρητέον καὶ δι' ἄλλας δηλητηριώδεις οὐσίας (τὸν ἔνθειον ἀνθράκα, τὴν δακτυλίτιδα, τὴν κόνιν τῶν κανθαρίδων), ὧν ἡ ἐπὶ τῆς μήτρας εἰδικὴ ἐνέργεια δὲν ἀπεδείχθη ἐπαρκῶς. Ὁ Legrand du Saulle ἐν τούτοις ἰσχυρίζεται ὅτι ὁ ἔνθειος ἀνθράξ κίετται ἀμβλωτικὰς ἰδιότητας, ἀναφέρει δὲ εἰς ἐνίσχυσιν τῆς γνώμης αὐτοῦ τὴν συχνότητα τῆς ἀμβλώσεως παρὰ ταῖς ἐργάσις ταῖς κατεργαζομέναις τὸ ἔνθειον ἐλαστικὸν κόμμι.

Ἀφαιμάξεις. — Ἡ ἀφαιμάξις καὶ ἡ ἐφαρμογὴ βδέλλων ἐθεωροῦντο ἄλλοτε ὡς μέσα ἀμβλωτικά. Ἀλλὰ λίαν ἀμφίβολος εἶναι ἡ ἐνέργεια τῶν βδέλλων, ἐφαρμοζομένων καὶ κατ' αὐτὸ τὸ αἰδοῖον. Οὐχ ἤττον τὰ μέσα ταῦτα, τελούμενα ἐπὶ γυναικὸς ἐγκύου ἄνευ συμβουλῆς ἱατροῦ, δεόν νὰ ἐγείρῳσιν εὐλόγους ὑπονοίας.

γ'. Μέσα ἁμέσῃ ἢ χειρουργικά. — Ταῦτα συνίστανται εἰς ἐγχειρήσεις κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον ἀπλᾶς, τελουμένας ἐπὶ τῆς μήτρας πρὸς ἐπίτευξιν τῆς ἀποκολλήσεως τοῦ φέου ἢ τῆς διατρήσεως τῶν τοῦ ἐμβρύου ὑμένων. Εἰς τὰς ἐγχειρήσεις ταύτας καταφεύγουσι συνήθως, ἀφοῦ ἐπὶ ματαίῳ πειραθῶσι διὰ τῶν ἄνω περιγραφέντων ἱα-

τρικῶν μέσων. Κρίται ἐνίοτε εἶναι δυνατόν νὰ φθάσῃ τις μέχρι τῆς μήτρας διὰ τοῦ δακτύλου, οὐχ ἥττον ἢ ἐγγείρησις ἀπαιτεῖ σχεδὸν πάντοτε τὴν χρῆσιν ὀργάνου. Ἄλλ' οἱ ἐκτελοῦντες τὴν ἀμβλῶσιν, ἰδίᾳ αἱ μαῖαι, ὅν ποιοῦνται συνήθως χρῆσιν εἰδικῶν χειρουργικῶν ὀργάνων, ἀλλὰ παντοίων ἄλλων, οἷον βελονῶν κεντήματος, ἀτράκτων, χηνείων πτερῶν κττ.

Ἐκ τῶν τελευταίων προόδων τῆς ἐπιστήμης ἐπωφηλῆθησαν οἱ ἐγκληματαῖαι, ἰδίᾳ δ' οἱ ὅπωςδὴποτε μὴ ξίνοι τῇ ἱατρικῇ. Ἦδη κατέφυγον πολλάκις εἰς τὸν παρεσκευασμένον σπόγγον, εἰσαγόμενον ἐν τῇ κοιλότητι τοῦ τραχήλου· ἐποίησαντο χρῆσιν ἐνέσεων θερμοῦ ὕδατος, ὡς συνιστᾷ ὁ **Kiwisch**, ὀλίγαι δ' εἰσὶν αἱ μαῖαι, ἐκ τῶν ἐκτελουσῶν τὴν ἀμβλῶσιν, αἱ μὴ γνωρίζουσαι τὴν χρῆσιν τοῦ μητροδιαστολέως τοῦ **Tarnier**. Εἷς τινὰ περίπτωσιν, ἀνακοινωθεῖσαν ὑπὸ τοῦ **Tardieu**, ἄτομόν τι εἰς μάτην ἐπειράθη διὰ τοῦ ἡλεκτρισμοῦ νὰ προκαλέσῃ ἀμβλῶσιν τῇ ὑπὲρ ἐτιοῖ αὐτοῦ.

Ἡ ἱατροδικαστικὴ πραγματογνωμοσύνη, κατὰ τὰς τελευταίας ταύτας περιπτώσεις, ἔσται τόσῳ δυσχερεστέρα, ὅσῳ οἱ κατηγορούμενοι ἀσκαοῦσιν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ τὴν μαιευτικὴν καὶ δύνανται νὰ δικαιολογήσωσι τοὺς χειρισμοὺς αὐτῶν καὶ νὰ παράσχωσιν ἐπιστημονικὴν καὶ κατὰ τὸ φαινόμενον εὐλογον δικαιολογίαν.

Ὡς εἰπομεν ἄνωτέρῳ, εἰς δύο τάξεις διαίρουνται τὰ χειρουργικὰ μέσα εἰς τὰ προκαλοῦντα τουτέστι τὴν ἀποκόλλησιν τοῦ ὡῦ καὶ εἰς τὰ συνεπαγόμενα τὴν διάτρησιν τῶν ὑμένων. Ὡς δὲ παρατηροῦσιν οἱ **Briand** καὶ **Chaudé**, ἡ διάκρισις αὕτη ἔχει σημασίαν τινὰ ὑπὸ ἱατροδικαστικὴν ἔποψιν, καθ' ὅτι ἡ εὐρεσις ἀλλοιούσεων ἐπὶ τοῦ ἐμβρύου καθιστᾷ πιθανὴν τὴν διάτρησιν, ἐνῶ τοῦναντίον ἡ ἔλλειψις αὐτῶν ὑποδεικνύει τὴν ἀποκόλλησιν. Ἐπειδὴ δ' ὁ τρόπος οὗτος εἶναι δυσκολώτερος καὶ οὕτως εἰπεῖν ἐπιστημονικώτερος, ἡ δικαιοσύνη δύναται ἐκ τούτου νὰ εἰκάσῃ, ὅτι ἡ ἀμβλῶσις ἐγένετο ὑπὸ ἥσκημένης χειρὸς, καὶ νὰ στηρίξῃ οὕτω μετὰ πλείονος βεβαιότητος τὰς ὑπονοίας αὐτῆς.

Μεταξὺ τῶν ἀμέσων μέσων τῶν δυναμένων νὰ προκαλέσωσιν ἡ τοῦλάχιστον νὰ διευκολύνωσι τὴν ἀμβλῶσιν, ὁ **Hoffmann** σημειοῖ τὰς ἐπὶ τῆς κοιλίας ἐνεργουμένης ἐντρίβας. Ὁ **Wistraud** ἀνήνεγκε περίπτωσιν, καθ' ἣν ἡ ἀμβλῶσις ἐτελέσθη διὰ ὀραστηρίων καὶ ἐπανειλημμένων ἐπὶ τοῦ ὑπογαστρίου ἐντρίβων. Κατὰ τὸν αὐτὸν συγγραφεῖα,

υπάρχουσιν ἐν Σουηδία ἄνθρωποι ἀποκτήσαντες φήμην ὡς πισταὶ τῆς κοιλίας (Bauchdrücker), καὶ θεωρούμενοι ὡς εὐκόλως ἐνεργοῦντες τὴν ἀμβλώσιν. Μὴ ἀρνούμενοι ἀπολύτως τὴν ἐνέργειαν τοῦ μηχανικοῦ τούτου μέσου, φρονούμεν ὅτι δὲν ἔχει μεγάλην ἐν τῇ ιατροδικαστικῇ σημασίαν, καθ' ὅσον ἀδύνατον ἀποβαίνει, ν' ἀποδειχθῇ ἐκ τῆς ἐξετάσεως, ὅτι τοῦ μέσου τούτου ἐγένετο χρῆσις ἐπὶ ἐγκληματικῷ σκοπῷ.

ΙΑΤΡΟΔΙΚΑΣΤΙΚΗ ΒΕΒΑΙΩΣΙΣ ΤΗΣ ΑΜΒΛΩΣΕΩΣ

Ἡ ἐγκληματικὴ ἀμβλώσις, ἕνεκα τῶν ἰδιαζουσῶν περιστάσεων, ὅφ' ἃς τελεῖται, διαφέρει κατὰ τὴν συμπτωματολογίαν καὶ τὴν πρόγνωσιν τῆς αὐτομάτου ἀμβλώσεως, ὡς καὶ τῆς ὑπὸ τοῦ μαιευτῆρος πρὸς θεραπευτικὸν σκοπὸν τελουμένης.

Ἐν τοῖς συγγράμμασι τῆς μαιευτικῆς εὐρίσκεται ἡ περιγραφὴ τῶν συμπτωμάτων τῆς αὐτομάτου ἐκτρώσεως.

Ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὰ τῆς ἐγκληματικῆς ἀμβλώσεως φαινόμενα, οὐδὲν ταῦτα ἔχουσι τὸ ἀκριβῶς χαρακτηριστικόν. Ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, ἡ γυνὴ αἰσθάνεται κατὰ τὴν ἐγχείρησιν, ἢ μικρὸν μετ' αὐτὴν, ἰσχυρὸν πόνον εἴτε κατὰ τοὺς νεφρούς εἴτε κατὰ τι σημεῖον τῆς κοιλίας. Αἱμορραγία, κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον θαψιλῆς, ἐπέρχεται σχεδὸν ἀμέσως, ἰδίως ἂν ἐγένετο παρακέντησις τῆς μήτρας. Ἐπέρχονται μετὰ τοῦτο ναυτίαι, ἔμετοι, ρύσις αἵματος καὶ ἐναμνίου ὑγροῦ, ἀγγέλλοντα τὴν ἐναρξιν τῆς ἀμβλώσεως.

Πρὸς ἀπόδειξιν τοῦ κυνδύνου τῶν ἐνόχων ἀμβλωτικῶν χειρισμῶν ἀρκεῖ νὰ ὑπομνήσωμεν ὅτι ἐξ 116 περιπτώσεων ἐγκληματικῆς ἀμβλώσεως, 60 ἀπέληξαν εἰς θάνατον, ἐνῷ ἐπὶ 26 τελεσθεισῶν πρὸς θεραπευτικὸν σκοπὸν, κατὰ τοὺς κανόνας τῆς ἐπιστήμης, οὐδὲν σοβαρὸν συμβεβηκὸς ἐπῆλθεν. Ἡ αἱμορραγία, ἡ μητροπεριτονίτις καὶ ἡ ρήξις τῆς μήτρας εἰσὶν αἱ μᾶλλον κινδυνώδεις ἐπιπλοκαὶ τῆς ἀμβλώσεως· πολλάκις δ' ἐκ τῶν ἀκολουθῶν τούτων ἀποκαλύπτεται τὸ ἐγκλημα. Ἄλλ' ἡ χαλεπωτέρα καὶ ἡ συχνότερα ἐπιπλοκὴ τῆς ἐγκληματικῆς ἀμβλώσεως εἶναι ἡ ἐν τῇ μήτρᾳ ἐπίσχεσις τῶν ὑμένων, ἡ προκαλοῦσα τὴν σηψαιμίαν, καὶ ἥς αἱ ἀκολουθεῖαι δυνατόν νὰ ἐκδηλωθῶσι μετὰ πλείονας ἡμέρας ἢ καὶ ἐβδομάδας, ὅταν ἡ γυνὴ φαίνεται ἐκτὸς κινδύνου διατελοῦσα.

Ἐνδιαφέρει νὰ ὀρίσθῃ, εἰ δυνατόν, τὸ χρονικὸν διάστημα, ὅπερ διέρ-

ρυσεν ἀπὸ τῆς τελέσεως τῶν ἀμβλωτικῶν χειρισμῶν μέχρι τῆς ἀποβολῆς τοῦ ὥρου. Ἐπὶ 34 περιπτώσεων προκληθέντος τοκετοῦ, ὁ Orfila παρετήρησεν ὅτι τὸ μὲν ἐλάχιστον διάστημα ἀπὸ τῆς ἐγχειρήσεως μέχρι τῆς ἀποβολῆς ἦν 13 1)2 ὥρων, τὸ δὲ μέγιστον 6 ἡμερῶν. Ὁ δὲ Tardieu, ὅστις πολλὰς παρετήρησε περιπτώσεις ἀμβλώσεως ἐνεκεν ἀμέσων ἐγκληματικῶν χειρισμῶν, τὴν ἐπομένην ἐξήνεγκε γνώμην: «Θεωροῦμεν ὡς σπανίας τὰς περιπτώσεις, καθ' ἃς τὸ χρονικὸν διάστημα τῆς ἀποβολῆς τοῦ ἐμβρύου ἦν ἑξ, ἐπτὰ, ὀκτὼ ἢ ἐνδεκα ἡμερῶν. Τὸ μέγιστον καὶ τὸ ἐλάχιστον τοῦ χρόνου, τοῦ παρερχομένου ἀπὸ τῆς ἐγχειρήσεως μέχρι τῆς ἐπιτελέσεως τῆς ἀμβλώσεως, παικίλλει ἀπὸ πέντε ὥρων μέχρις ἐνδεκα ἡμερῶν· ἀλλ', ἐπαναλαμβάνομεν, τὸ ἀποτέλεσμα ἐπετεύχθη συχνότερον κατόπιν ἐγκληματικῶν χειρισμῶν κατὰ τὰς τέσσαρας πρώτας ἡμέρας. Ἄν δ' ἐγένετο χρῆσις τῆς συχνάκις νῦν ἐφαρμοζομένης μεθόδου τῆς ἐνδομητρίου ἐνέσεως, ἡ ἀμβλώσις ἐπέρχεται ταχύτερον ἔτι. Μετὰ μίαν ἡμέραν, ἂν αὕτη εἰσεχώρησεν ἄντως ἐν τῇ κοιλότητι τῆς μήτρας, αἱ συστολαὶ ἄρχονται ταχέως καὶ δύνανται νὰ προκαλέσωσι τὴν ἀποβολὴν ἐν διαστήματι ὥρων τιῶν. Οὐδέποτε εἶδομεν αὐτὴν βρονδύνασαν πλέον τῶν δεκαοκτὼ ὥρων, εἰς δύο δὲ περιπτώσεις ἐπῆλθε μετὰ παρέλευσιν ἑξ ἢ ὀκτὼ ὥρων». Δὲν συμμεριζόμεθα ὁλοσχερῶς τὴν γνώμην ταύτην τοῦ Tardieu, φρονοῦμεν δ' ὅτι δυνατόν νὰ ᾖ μακρότερον τὸ ἀπὸ τῶν ἀμβλωτικῶν χειρισμῶν μέχρι τῆς ἀποβολῆς τοῦ προΐοντος χρονικὸν διάστημα.

Ὁ ἰατροδικαστής, ἐντελλόμενος ὑπὸ τῆς δικαιοσύνης ἵνα γνωμοδοτήσῃ ἐν περιπτώσει ἀμβλώσεως, θὰ προβῇ εἰς τὴν ἐξέτασιν τοῦ ἀποβληθέντος προϊόντος, εἰς τὴν ἐξέτασιν τῆς γυναικὸς καὶ εἰς τὴν νεκροψίαν, ἂν ἐπῆλθεν ὁ θάνατος τῆς μητρὸς.

Α. Ἐξέτασις τοῦ προϊόντος τῆς κυήσεως. — Πρέπει κατὰ πρῶτον νὰ βεβαιωθῇ ἡ φύσις τοῦ προϊόντος τούτου, ὅπερ δυνατόν ν' ἀπέμεινεν εἰς τὰ γεννητικὰ ὄργανα τῆς μητρὸς, ἢ νὰ εὑρίσκηται ἐν τοῖς θρόμβοις τῆς αἱμορραγίας. Ἡ ἔρευνα αὕτη, δυσχερὴς πολλάκις οὕτα, δεόν νὰ ἐνεργῇται μετὰ πολλῆς προσοχῆς, ἵνα μὴ πάθῃ τὸ προϊόν βλάβην ἢ ρήξεις, αἵτινες ἐνδέχεται νὰ ἐκληφθῶσιν ὡς ἐγκληματικαὶ κακώσεις. Τὸ οὐσιώδες εἶναι νὰ βεβαιωθῇ ἂν τὰ κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον ἄμορφα λείψανα, ἅτινα δίδονται ἐνίοτε τῷ ἰατροδικαστῇ πρὸς ἐξέτασιν, ἀνήκωσι πράγματι εἰς ἔμβρυον. Πρὸς τοῦτο πρέπει τὰ

λείψαντα ταῦτα, ἀφοῦ πλυθῶσι μετὰ προσοχῆς, νὰ ἐξετασθῶσιν ἀνατομικῶς ἐν λεπτομερείᾳ. Πολλάκις δ' ἀποβαίνει ἀναγκαῖα καὶ ἡ ιστολογικὴ ἐξέτασις πρὸς βεβαίωσιν τῆς ὕψους τῶν ὑμένων καὶ τῆς παρουσίας λειψάνων τοῦ πλακούντος.

Θὰ ἐξετάσῃ εἴτα ὁ ἱατροδικαστὴς μὴ ὑπάρχῃ νόσος τις τοῦ ἐμβρύου καὶ τῶν ἑξαρτημάτων αὐτοῦ (αἱμορραγία, ὕδατιδες, λιπώδεις διηθήσεις κ.τ.τ.), ἥς ἡ ὑπαρξὶς δύναται νὰ προκαλέσῃ αὐτόματον ἀμβλῶσιν.

Τὰ τραύματα τοῦ ἐμβρύου καὶ τῶν ὑμένων αὐτοῦ εἰσι σπάνια διὰ τῶν ἐν χρήσει νῦν μεθόδων ἀμβλώσεως οὐχ ἤττον δέον μετὰ προσοχῆς ν' ἀναζητηθῶσιν. Ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, ἐπὶ τῆς ὁροφῆς τοῦ κρανίου εὐρίσκονται αἱ νύξεις, αἱ ρήξεις ἢ αἱ ἄλλαι βλάβαι, αἱ ἐπενεχθεῖσαι κατὰ τὴν ἐνδομήτριον ζώην. Ἐν ταῖς ὑπὸ τῶν Ollivier d' Angers καὶ Tardieu μνημονευομέναις περιπτώσεσι τὰ ἐπὶ τοῦ ἐμβρύου τραύματα ἦσαν εἰς τὴν κορυφὴν τῆς κεφαλῆς, τὸ ἰνίον, τὴν προσθίαν πηγὴν καὶ τὴν ἀπὸ τῆς κορυφῆς τῆς κεφαλῆς μέχρι τῶν αὐχενικῶν σπονδύλων ἐκτεινομένην μοῖραν. Ἐν τινι περιπτώσει τὸ ἰνίον εἶχε διατρηθῇ, εἰς ἄλλας δὲ τὰ ὅσῃα τοῦ κρανίου ἦσαν κατεαγῶτα (Hufeland).

Ἐκ τῆς ἐξωτερικῆς τοῦ ἐμβρύου ὀψεως δύναται τις ἐνίοτε νὰ ὀρίσῃ κατὰ προσέγγισιν τὴν ἐποχὴν, καθ' ἣν τοῦτο ἔθανεν ἐν τῇ μήτρᾳ. Εὐκόλως ἄλλως τε διακρίνεται ἡ ἐν τῷ ἐλευθέρῳ ἀέρι ἐπερχομένη σῆψις ἀπὸ τῆς ἐν τῇ μήτρᾳ διαβροχῆς. Ἡ ὑπέγερσις τῆς ἐπιδερμίδος, αἱ ρυτίδες καὶ ἡ μαλθακότης τοῦ δέρματος, ἡ μελάγχρους ἐρυθρὰ ὁμοιόμορφος χροιά τῶν περικαλυμμάτων, ἡ ἐν τῷ συνδετικῷ ἱστίῳ καὶ ταῖς ὀρρώδεσι κοιλότησι διηθήσις ὑπερύθρου ὀρρώδους ὑγροῦ, εἰσὶ σημεῖα μαρτυροῦντα ὅτι τὸ ἔμβρυον ἔθανε πλείονας πρὸ τῆς ἀποβολῆς αὐτοῦ ἡμέρας. Κατὰ τὸν Tourdes, λίαν προκλιωρῆμένη σῆψις καθιστᾷ πιθανωτέραν τὴν αὐτόματον ἀποβολήν, ἐνῶ τὰ σημεῖα τῆς ζωῆς καὶ ἡ κατάστασις τῆς νωπότητος τῶν ἱστίων δηλοῦσι ταχεῖαν ἀμβλῶσιν.

Ἐν τινι περισπουδᾶστω πραγματείᾳ δημοσιευθείσῃ τῷ 1876, ὁ Le Blond συνέλεξεν ἀριθμὸν τινα παρατηρήσεων, ἐξ ὧν συνεπέραναν ὅτι ἡ αὐτόματος ἀμβλῶσις, ἡ ἐπερχομένη κατὰ τοὺς τρεῖς πρῶτους τῆς κυήσεως μῆνας, γίνεται συνήθως ἐν ἀθροίσματι τὸ ἔμβρυον τουτέστιν ἀποβάλλεται περιβαλλόμενον ὑπὸ τῶν ὑμένων αὐτοῦ ἀκραιῶν. Εὐκόλως ἐννοεῖται ἡ σημαντικότης τοῦ γεγονότος τούτου ὑπὸ τὴν ἑποψιν τῆς ἱατροδικαστικῆς βεβαιώσεως τῆς ἀμβλώσεως. Ἄν ἡ θεωρία αὕτη ἐπιβεβαιωθῇ διὰ νέων παρατηρήσεων, θὰ δικαιοῦται τις νὰ παρα-

δεχθῇ, μετὰ τοῦ Le Blond, ὅτι ἡ κατὰ τοὺς πρώτους τῆς κηΐσεως μῆνας ἐπερχομένη ἀμβλώσις μεθ' ὑμένων διερχομένων καὶ ὑγιῶν εἶναι ἐγκληματική. Ἡ γνώμη αὕτη ὑπεστηρίχθη πειστικῶς ἐνώπιον τῆς Ἐταιρείας τῆς ἰατροδικαστικῆς ὑπὸ τοῦ Gallard, ἀλλ' ἐπολεμήθη ὑπὸ τοῦ Charpentier. Δὲν εἶναι λοιπόν, φρονοῦμεν, δυνατόν τό γε νῦν ἔχον ν' ἀποφηνώμεθα γνώμην ὀριστικήν ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου.

Ὅπως δὲ ποτε οἱ Gallard, Brouardel, Charpentier καὶ Le Blond συμφωνοῦσιν, ὅτι ἐν γένει κατὰ τοὺς δύο πρώτους μῆνας ἡ ἀμβλώσις γίγνεται ἐν ἐνὶ ἀβροσμάτι, ἐν ᾧ περιλαμβάνεται τὸ ὥριον μετὰ τοῦ ἐν αὐτῷ περιεχομένου· αὕτη καλεῖται ἀμβλώσις *ᾠριακή*. « Ἄν ἐτελείτο εἰς δύο χρόνους, λέγει ὁ Brouardel, ὁ ἰατροδικαστὴς δὲν θά ἠδύνατο νὰ πορισθῇ ἐκ τοῦ γεγονότος τούτου ἐπαρκεῖς ἐνδείξεις, ἵνα βεβαιώσῃ ὅτι ἡ ρῆξις δὲν ἦν αὐτόματος, καὶ ἵν' ἀναγνωρίσῃ μετὰ βεβαιότητος ὅτι οἱ ὑμένες δὲν εἶχον πάθει ἀλλοίωσιν. »

Ἐνδιαφέρει ἐπ' ἱσῆς νὰ βεβαιωθῇ ἡ πιθανὴ ἡλικία τοῦ ἐμβρύου, ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ἀναπτύξεως τῶν ἐξωτερικῶν καὶ ἐσωτερικῶν ὀργάνων· παρατηροῦμεν ὅμως ὅτι ἡ βεβαιώσις αὕτη ἔχει δευτερεύουσαν σημασίαν, χρήσιμος μόνον οὖσα πρὸς ἐξέλεγχιν περιστάσεων τινῶν ἐκ τῆς ἀνακρίσεως προκυπτουσῶν, ἢ ἰσχυρισμῶν τινῶν τῆς γυναικός.

Δὲν ἀπα.τεῖται, κατὰ τὸν Tardieu, ἡ αὕτη ἐπὶ τοῦ ἀμβλώματος ἔρευνα, οἷα ἐπὶ τοῦ νεογνοῦ, ὅπερ ἐκ παιδοκτονίας θνήσκει, πλὴν τῆς σπανιωτάτης περιπτώσεως, καθ' ἣν, ἐκ τῆς προκεχωρημένης ἡδῆ ἡλικίας καὶ τοῦ πιθανῶς βιωσίμου τοῦ ἀποβληθέντος ἐμβρύου, ὑποπτεύει τις ὅτι ἐτελέσθη συγχρόνως, ἢ κάλλιον εἰπεῖν διαδοχικῶς, ἀμβλώσις καὶ παιδοκτονία. Τῇ γνώμῃ ταύτῃ συντασσόμεθα ἀπολύτως.

Β. Ἐξέτασις τῆς γυναικός. — Δύο περιστάσεις δυνατόν νὰ προκύψωσιν : εἴτε δηλονότι ἡ γυνὴ οὐδὲν φέρει ἔχνος ἐκ τῆς ἀμβλώσεως, ἢ τις πρὸ μακροῦ ἐτελέσθη χρόνου, ἢ πάσχει ἐκ τῶν ἀκολουθιῶν ἀμβλώσεως προσφάτου ἢ πρὸ πολλοῦ χρονολογουμένης. Κατὰ τὴν πρώτην περίστασιν, ἡ τῶν γεννητικῶν ὀργάνων ἐξέτασις δὲν παρέχει ἐνδείξεις περὶ τελεσθείσης ἀμβλώσεως· δύναται ὅμως νὰ ᾖ χρήσιμος, ὑποδεικνύουσα τὴν πρὸ γενεστέραν ὑπαρξίν κηΐσεως. Ἐν τῇ περὶ τοκετοῦ κεφαλῇ θά ἴδωμεν πόσον ἡ βεβαιώσις τῆς κηΐσεως εἰς τὰς πλείους τῶν περιπτώσεων εἶναι δύσκολος· παρατηροῦμεν ἡδῆ ὅτι τὰ γεννητικὰ ὄργανα γυναικός τεκούσης ἀμβλώμα ἐβδομάδιον τινῶν δὲν

δύνανται νὰ παραβληθῶσι πρὸς τὰ γεννητικὰ ὄργανα γυναικὸς τεκούσῃς παιδίον καλῶς ἀνεπτυγμένον μετὰ κύσιν φυσιολογικὴν. Ἀνωφελὲς λοιπὸν ἀποβαίνει, ἐν περιπτώσει ἀμβλώσεως, πρὸ μακροῦ τελεσθείσης χρόνου, νὰ ἐπιμείνη τις εἰς τὴν εξέτασιν ταύτην, ἥτις οὐδεμίαν βεβαίαν ἐνδείξιν παρέχει· ὀφείλει ὅμως τότε ὁ ἰατροδικαστὴς νὰ ἐρευνησῇ τὰ γεγονότα, ἅτινα δύνανται νὰ στηρίξωσι τὴν ὑπόνοιαν. Δέον νὰ μελετήσῃ τὰς περιστάσεις, καθ' ἃς τὸ ἐγκλημα ἐτελέσθη, νὰ πληροφωρηθῇ ἂν ἡ γυνὴ ἀπέκρυψε τὴν κύσιν αὐτῆς, ἂν ἐποίησατο χρῆσιν ἀμβλωτικῶν φαρμάκων, ἂν ἐλάβανε συχνάκις καθαρτικά κττ. Πᾶσαι αἱ πληροφωρίαι αὗται, ἃς ὁ ἰατρὸς δύναται ν' ἀρυσθῇ κάλλιον παντὸς ἄλλου, δύνανται πολλάκις νὰ ὑποβοηθήσωσι τὴν δικαιοσύνην εἰς τὸ ἔργον αὐτῆς.

Κατὰ τὴν δευτέραν περίστασιν, ὅταν ἡ ἀμβλωσις ἦν πρόσφατος, ὁ ἰατρὸς δύναται νὰ βεβαιώσῃ φυσικὰ τινα σημεῖα μεϊζονος ἀξίας. Ἡ χαλαρότης τῶν κοιλιακῶν τοιχωμάτων, ἡ ἐξόγκωσις τῶν μαστῶν, αἱ διαστάσεις τῆς μήτρας, ἡ διάνοιξις τοῦ τραχήλου αὐτῆς, ἡ αἰμορραγία, ἡ ἐρυθρότης καὶ ἡ διαστολὴ τοῦ κόλπου, ἡ ρύσις τῶν λοχίων, ἡ ὠχρότης, ὁ πυρετὸς καὶ τινες ἄλλοι γενικοὶ χαρακτῆρες δηλοῦσι πολλάκις μετὰ βεβαιότητος τὴν προϋπάρξαν κύσιν καὶ τὸν τελεσθέντα τοκετόν. Ἐν αἷς ὅν περιπτώσεσιν ὁ ἰατρὸς ἀφικνῆται κατὰ τὸν τοκετόν, ἡ διάγνωσις εἶναι εὐκολωτέρα· εἰς τὰ συνήθη σημεῖα τῆς κύσεως προστίθενται τὰ τοῦ τοκετοῦ, λημβάνονται δὲ πᾶσαι αἱ προφυλάξεις πρὸς διαφύλαξιν τοῦ προϊόντος τῆς κύσεως. Αἱ τοπικαὶ τότε ἀλλοιώσεις καὶ ἡ πορεία τῶν συμβεβηκότων δυνατὸν νὰ παράσχωσι χρήσιμους ἐνδείξεις περὶ τῆς φύσεως τῆς ἀμβλώσεως.

Γ. Αὐτοψία. — Καίτοι ἡ ἐπὶ τοῦ πτώματος εξέτασις δύναται βεβαιότερα νὰ χορηγήσῃ συμπεράσματα, οὐχ ἥττον σπουδαίως παρουσιάζει δυσκολίας. Ἐκτὸς ὀλίγων τινῶν περιπτώσεων, καθ' ἃς εὐκόλως βεβαιοῦνται τρώσεις καὶ νύξεις τῆς μήτρας, δηλοῦσαι ὅτι χρῆσις ἐγένετο τιτρώσκοντος ὀργάνου, συχνάκις παρατηρεῖται φλεγμονὴ τοῦ περιτοναίου ἢ τῆς μήτρας, ἥτις δυνατὸν νὰ προέρχεται ἐκ διαφόρων αἰτιῶν. Ὑπάρχουσιν οὐχ ἥττον ἰδιάζοντά τινα σημεῖα, χρήσιμα τῇ ἰατροδικαστῇ διὰ τὴν βεβαίωσιν τῆς κύσεως καὶ τῆς ἀμβλώσεως.

Κατὰ τὸν καθηγητὴν Tourdes, ὡς ἐξῆς γενέσθω ἡ μετὰ θάνατον ὑπὸ τοῦ ἰατροδικαστοῦ εξέτασις: Ἄν τὸ ἔμβρυον περιέχεται ἔτι ἐν

τῇ μήτρᾳ, θὰ ἐρευνήσῃ μὴ ὑπάρχωσιν ἔχνη βίαιοτήτων, γανομένων ὅπως καταστρέψωσιν αὐτό. Ἡ ἔκτασις τῆς μετὰ διαρρηξέως καὶ αἱμορραγίας ἀποκολλήσεως δυνατόν νὰ μὴ ᾖ ἀνάλογος πρὸς τὴν κατάστασιν τοῦ τραχήλου, μὴ ἐξηλειμμένου καὶ μόλις δηλοῦντος ἑναρξιν τοκετοῦ. Ἄν τὸ προϊόν ἀπεβλήθῃ, πρέπει ὁ ἰατρός ν' ἀναζητήσῃ κυρίως τὸ μέρος τῆς προσφύσεως τοῦ πλακούντος. Θὰ παρατηρήσῃ εἰς τι σημεῖον, ὅπερ δυνατόν νὰ ᾖ ἄλλοτε ἄλλο, τῆς ἐσωτερικῆς μοίρας τῆς μήτρας, ἐπιφάνειαν ρικνὴν, ἄνισον, ὑπέρυθρον ἢ καὶ διαπυρρῆσαν, ἥτις προέρχεται ἐκ τοῦ ἀποχωρισμοῦ τοῦ πλακούντος. Ὁ βλεννογόνος κατὰ τὸ σημεῖον ἐκεῖνο εἶναι παχύτερος καὶ προέχει· φαίνονται δ' ἐν αὐτῇ τὰ στόμια τῶν διαρρηχθέντων ἀγγείων. Ἡ κοιλότης τῆς μήτρας εἶναι πλήρης θρόμβων αἵματος καὶ λειψάνων τοῦ φθαρτοῦ χιτῶνος, ἀποτελεσμένων ἐκ κυττάρων κατὰ διαφόρους βαθμοὺς ἀλλοιωθέντων. Ἡ ἀνάπτυξις τῶν μυϊκῶν ἰνῶν εἶναι ἐκ τῶν μᾶλλον χαρακτηριστικῶν σημείων· ἡ μικροσκοπικὴ ἐξέτασις δείκνυσιν ὅτι κατὰ πολὺ αἱ διαστάσεις αὐτῶν εἰσὶν ὑψηλόμεναι, δυνάμεναι νὰ φθάσωσι μέχρι 0,5 κατὰ μῆκος καὶ 0,1 κατὰ πᾶχος. Τὸ σημεῖον τοῦτο εἶναι χαρακτηριστικὸν τῆς φυσιολογικῆς ἀυξήσεως τῆς μήτρας ἕνεκα τῆς κινήσεως. Ἡ πάχυνσις τῶν τοιχωμάτων εἶναι καταφανὴς μέχρι τοῦ πέμπτου μηνός. Ἡ σφαιροειδὴς μορφή τῆς μήτρας, ἡ σμίκρυνσις τοῦ τραχήλου καὶ ἡ πλάτυνσις τοῦ σώματος αὐτῆς παρέχουσιν ἐνδείξεις. Αἱ διαστάσεις τῆς μήτρας πρὸ πάσης κινήσεως εἰσὶ : μῆκος 6 μέχρις 7 ὑφεκατομέτρων, πλάτος 4 μέχρι 4 1/2, πᾶχος 2 μέχρι 2 1/2, καὶ βάρος 30 μέχρι 45 γράμμων· παρὰ γυναικί, ἥτις ἐγένετο ἥδη μήτηρ : μῆκος 7 μέχρις 8 ὑφεκατομ., πλάτος 4 1/2 μέχρι 5 1/2, πᾶχος 2 1/2 μέχρι 3 καὶ βάρος 60 μέχρις 70 γράμμων. Κατὰ τὴν κύησιν, πᾶσαι αὗται αἱ διαστάσεις βαίνουσιν ἀυξάνουσαι, αἱ δὲ διάμετροι τῆς μήτρας εἰσὶ κατὰ τὸν τρίτον μῆνα 8 περίπου ὑφεκατομ., κατὰ τὸν τέταρτον 10 καὶ κατὰ τὸν τοκετὸν 23 ἐπὶ 16, ὅτε καὶ ὁ ὄγκος ἐν γένει εἶναι εἰκοσιτετράκις μείζων τοῦ φυσιολογικοῦ.

Συνηθέστερον παρὰ τὸν τράχηλον εὐρίσκονται τὰ ἔχνη τῶν ἐπὶ τῆς μήτρας ἐπενεχθέντων τραυμάτων διὰ τιτρώσκοντος ὀργάνου. Εἰσὶ δὲ ταῦτα νύξεις, ρήξεις, ἐνίοτε δὲ καὶ διατρήσεις τῆς μήτρας, ὧν οἱ χαρακτηριστικαὶ εἰσὶ τοσοῦτῃ καταφανεῖς, ὥστε δὲν εἶναι δυνατόν νὰ παραγνωρισθῶσιν. Ὁ ἰατροδικαστὴς θὰ περιγράψῃ λεπτομερῶς τὰ τραύματα ταυ-

τα, ὧν ἡ διεύθυνσις δηλοῦται συνήθως ὑπὸ μικρᾶς ἐκχύσεως αἵματος πεπηγότος.

Δυνατὸν ὁ κατηγορούμενος, ἂν μάλιστα ἡ ἱατρὸς, νὰ ἰσχυρισθῇ ὅτι ἐπῆλθεν αὐτόματος ρήξις τῆς μήτρας. Ἄλλ' αἱ αὐτόματοι ρήξεις εἰσὶ σπανιώταται. Ἀπὸ τοῦ 1839 μέχρι τοῦ 1848 ἐπὶ 31,560 τοκετῶν, γενομένων ἐν τῷ Μαιευτηρίῳ τῶν Παρισίων, οὐδέποτε ἐπῆλθε ρήξις. Ἀπὸ τοῦ 1848 μέχρι τοῦ 1858, ἐπὶ 28,299 τοκετῶν, τελεσθέντων ἐν τῷ αὐτῷ καταστήματι, παρετηρήθησαν 11 ρήξεις τῆς μήτρας (Wieland) ἄλλως τε, σχεδὸν πάντοτε εἰς προκεχωρημένην ἐποχὴν τῆς κυήσεως καὶ κατὰ τὸ στάδιον τῆς ἐξωθήσεως παρετηρήθησαν αἱ ρήξεις αὗται. Ὅσάκις δέ, εἰς σπανίας περιπτώσεις, ἡ ρήξις ἐπῆλθεν αὐτομάτως, ὠφείλετο πάντοτε εἰς μαλάκυνσιν καὶ ἀλλοίωσιν τοῦ ἱστοῦ τῆς μήτρας. Πρέπει ἐπ' ἴσης νὰ ἐξετασθῶσιν αἱ ῥωθῆκαι. Ἡ ἑλλειψις προσφάτων ὀχρῶν σωμάτων καὶ ἡ παρουσία τοιούτου ἀρχαίου καὶ λίαν ὀγκώδους ἔχοντος μήκος 16 μέχρις 24 ὑποχιλιομέτρων, δηλοῦσιν ἀμβλῶσιν ἐπελθοῦσαν κατὰ τὰ μέσα τῆς κυήσεως, περὶ τὸν πέμπτον μῆνα· ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ταύτης τὸ ὥχρον σῶμα σμικρύνεται καὶ φθάνει μέχρις 7 ἢ 8 ὑποχιλιομέτρων μετὰ τὸν τοκετὸν (Toures).

Μέχρι τίνος ἐποχῆς δύναται τις νὰ βεβαιώσῃ τὰ ἴχνη τῆς ἀμβλώσεως ἢ τοῦ τοκετοῦ; Αἱ γινώμαι ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου εἰσὶ διάφοροι. Ὁ χρόνος, ὁ ἀπαιτούμενος ὅπως τὰ ὄργανα ἐπανέλθωσιν εἰς τὴν φυσιολογικὴν αὐτῶν κατάστασιν, ὑπελογίσθη εἰς ἑξ ἑβδομάδας· ἀλλ' ἡ περίοδος αὕτη δύναται νὰ ᾖ βραχυτέρα, ἂν ἡ ἀμβλῶσις ἐγένετο ἐν ἐποχῇ τῆς κυήσεως ὀλίγον προκεχωρημένη· δύναται νὰ ᾖ μακροτέρα, ἂν νόσοι τινές, οἷον περιτονίτις, περιμητρικοί φλέγμονες κττ. ἐπιβραδύνωσι τὴν συστολὴν τῆς μήτρας καὶ παρατείνωσι τὴν παθολογικὴν κατάστασιν.

Ὑπομιμνήσκωμεν ἐπ' ἴσης ὅτι ἡ μετὰ θάνατον ἐξέτασις δεόν νὰ γίνηται καὶ ἐπὶ πάντων τῶν λοιπῶν ὀργάνων, ὧν αἱ ἀλλοιώσεις δυνατόν νὰ καταστήσωσι προφανῆ τὴν αἰτίαν τοῦ θανάτου καὶ τὸ πραγματικὸν τῆς ἀμβλώσεως.

Ἄλλως τε, ὁ ἱατροδικαστὴς ὀφείλει νὰ σημειώσῃ τὰ ἄξια προσοχῆς γεγονότα, καὶ ὅταν ἔτι αὐτὰ δὲν ἀναφέρονται εἰς τὸ ἀντικείμενον τῆς πραγματογνωμοσύνης.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΚΑΘ' ΥΠΟΚΡΙΣΙΝ ΑΜΒΛΩΣΕΩΣ

Μεταξὺ τῶν μᾶλλον ἀπροσδοκῆτων περιστάσεων, αἵτινες δυνατόν νὰ προκύψωσιν ἐν τῇ ἱατροδικαστικῇ πράξει, πρέπει νὰ σημειώσωμεν τὴν καθ' ὑπόκρισιν ἀμβλῶσιν. Οἰανδῆποτε καὶ ἂν φαντασθῇ τις τὴν διαστροφὴν καὶ τὴν πανουργίαν τοῦ ἀνθρωπείου πνεύματος, δυσκόλως θὰ παραδεχθῇ ὅτι γυνὴ τις δύναται νὰ ὑποκριθῇ ὅτι ἐξετέλεσεν ἔγκλημα ἀτιμωτικόν, ἢ νὰ ὁμολογήσῃ ψευδῶς ἑαυτὴν συνένοχον πράξεως αὐστηρῶς ὑπὸ τοῦ νόμου τιμωρουμένης.

Ἐν τούτοις, ἀνγέχθησαν σπάνιά τινα τοιαῦτα περιστατικά (Tardieu, Legrand du Saulle). Ἐννοεῖται ὅτι ἡ ἔλλειψις παντὸς σημείου προϋπαρξάσης κυήσεως ἢ τελεσθείσης ἀμβλώσεως θέλει καταστήσει καταφανῆ τὴν ὑπόκρισιν.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΙΑΤΡΙΚΗΣ ΑΜΒΛΩΣΕΩΣ

Ἡ ἀμβλῶσις, τελουμένη πρὸς θεραπευτικὸν σκοπὸν, προεκάλεσε, καθάπερ καὶ ἡ κεφαλοτριψία, τὰς ἀντιρρήσεις πολλῶν ἰατρῶν. Κατὰ τὴν συζήτησιν, ἥτις ἐγένετο ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου ἐν τῇ Ἀκαδημίᾳ τῆς ἱατρικῆς τῇ 1852, πάντες οἱ ἀγορεύσαντες, ἐξαιρέσει τῶν **Begin** καὶ **Moreau**, ἀνεγνώρισαν τὸ ἀναγκαῖον καὶ νόμιμον τῆς εἰς τινὰς ὠρισμένας περιστάσεις προκαλουμένης ἀμβλώσεως.

Πρέπει λοιπὸν ὁ ἱατροδικαστὴς νὰ γινώσκῃ τὰς περιστάσεις, καθ' ἃς ἡ τοιαύτη ἐπέμβασις εἶναι ἀναγκαία. Δέον πρὸς τοῦτο ἡ ζωὴ τῆς μητρὸς σπουδαῖον νὰ διατρέχῃ κίνδυνον, καθ' ὅσον οὐδαμῶς ἐνταῦθα, καθάπερ εἰς τὸν πρόωρον τοκετόν, ἐλπίζεται νὰ διασωθῇ ζῶν τὸ παιδίον.

Ἡ Ἀκαδημία, κατὰ τὴν συζήτησιν αὐτῆς, ἡσυχολήθη μόνον περὶ τῶν στενωσεων τῆς πυέλου, τῶν κατωτέρω τῶν 65 ὑποχιλιομέτρων, καὶ τῶν ἀκατασχέτων ἐμέτων· ἄλλ' ὁ **Joulin** σημειοῖ καὶ ἄλλας ἐπειγούσας περιστάσεις, καθ' ἃς πρέπει νὰ ἐκτελῇται ἡ ἀμβλῶσις. Ἐνδείκνυται ἐπ' ἴσης αὕτη ἐν αἷς ἂν περιπτώσεσιν ὄγκοι μὴ δυνάμενοι νὰ ἐξαιρεθῶσιν ἢ νὰ μετακινήθωσιν, ἐπιδρῶσιν, ὡς ἐκ τοῦ μεγέθους αὐτῶν, καθάπερ αἱ στενώσεις αἱ κατωτέρω τῶν 65 ὑποχιλιομέτρων. Ἡ πρὸς τὰ ὀπίσω στροφὴ τῆς μήτρας ἀπαιτεῖ ἐπ' ἴσης τὴν τοιαύτην ἐπέμβασιν. Ἡ ἐκλαμψία, ἡ αἱμορραγία καὶ αἱ ἄλλαι παθήσεις, αἱ ἀπαιτοῦ-

σαι τὸν πρόωρον τοκετόν, σπανιότατα ἀπαιτοῦσι τὴν κένωσιν τῆς μήτρας πρὸ τῆς ἐποχῆς, καθ' ἣν τὸ ἐμῶρον εἶναι βιώσιμον. (Joulin).

Ἀλλὰ δύναται τις ν' ἀποκρούσῃ πάντοτε τοὺς ὑπὸ τοῦ κατηγορουμένου προβαλλομένους ἰσχυρισμούς, ὑπομιμνήσκων τὸν ἱατρικὸν νόμον, καθ' ὃν ἐν οὐδεμιᾷ περιπτώσει πρέπει νὰ ἐπιχειρηθῇ ἡ προκαλουμένη ἀμβλωσις ἄνευ προηγουμένου συμβουλίου μετὰ συναδέλφων. Τοῦτο εἶναι κανὼν ἄνευ οὐδεμιᾶς ἐξαιρέσεως, καθ' ὅσον ἡ ἐγχείρησις οὐδέποτε ἀποβαίνει τοσοῦτον ἐπείγουσα, ἔχει δὲ τις πάντοτε τὸν καιρὸν νὰ παρασκευασθῇ πρὸς τοῦτο.

ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΙΑΤΡΟΔΙΚΑΣΤΙΚΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΤΗ ΑΜΒΛΩΣΕΙ

Α. Ὑπάρχουσιν οὐσίαι ἱκαναὶ νὰ προκαλέσωσιν ἀμβλωσιν; — Ἐξ ὧν ἀνωτέρω εἴπομεν, περιττὸν ἀποβαίνει νὰ πραγματευθῶμεν διὰ μακρῶν τὸ ζήτημα τοῦτο, ὅπερ συχνάκις προβάλλεται τῷ ἱατρῷ ὑπὸ τῆς δικαιοσύνης. Φρονοῦμεν, μετὰ τῶν πλείστων ἱατροδικαστῶν, ὅτι αἱ καλούμεναι ἀμβλωτικά οὐσίαι ἀσήμενον ἢ δευτερεῦον διαδραματίζουσι μέρος εἰς τὰς πλείστας περιπτώσεις ἀμβλώσεως. Ἐν συνόψει, λέγει ὁ Tardieu. ἂν ζητήσῃ τις νὰ ἐννοήσῃ ἀκριβῶς τὰ πραγματικὰ ἀποτελέσματα τῶν φημιζομένων ὡς ἀμβλωτικῶν οὐσιῶν, βλέπει ὅτι αἱ πλείσται δὲν ἀξίζουσι τὸν χαρακτηρισμὸν τοῦτον, καὶ ὅτι ἂν ἡ δηλητηριώδης ἐνέργεια τῆς τάξου, τοῦ βράθους καὶ πρὸ πάντων τοῦ πηγάνου, συνδύαζται μετ' εἰδικῆς τινος ἐπιδράσεως ἐπὶ τὴν μήτρην, δὲν ἔχει ὅμως οὕτω καὶ διὰ τὴν ἐρυσιβώδη βρίζαν, ἥτις, ἀνίσχυρος νὰ προκαλέσῃ συστολὰς τῆς μήτρας, ἐπιδρᾷ διεγείρουσα οἶονεῖ αὐτὴν δευτερεύοντως. Ἐντεῦθεν προκύπτει ὅτι εἰς τὰς πλείστας τῶν περιπτώσεων τὰ ἀμβλωτικά καλούμενα φάρμακα, κατὰ τὸ φαινόμενον μόνον συμβάλλονται εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ ἐγκλήματος τῆς ἀμβλώσεως, καὶ ὅτι ἄλλαχού δέον ν' ἀναζητηθῶσι τὰ πραγματικὰ καὶ ἄμεσα μέσα.

Ἐν τῇ περιστάσει λοιπὸν ταύτῃ ὁ ἱατροδικαστικὴς θὰ συμμερισθῇ τὴν ὑπὸ τῶν ἐπιφανεστέρων ἱατροδικαστῶν ὑποστηριχθεῖσαν γνώμην. Ἐν πάσῃ περιπτώσει, θ' ἀποφύγῃ πάντοτε ν' ἀπαντήσῃ καταφατικῶς, ἀρκούμενος νὰ εἴπῃ, ὅτι οὐσίαι τινὲς φημιζονται ὡς ἱκαναὶ νὰ προκαλέσωσιν ἀμβλωσιν, ἄλλ' ὅτι αἱ ἀμβλωτικαὶ αὐτῶν ιδιότητες δὲν ἐβεβαιώθησαν ἔτι ὑπὸ ἀναμφισβητήτων ἐπιστημονικῶν παρατηρήσεων.

Β'. Υπάρχει νόσος τις δικαιολογοῦσα τὴν ἀμβλωσιν;—Ὅσα προκειμένου περὶ τῆς ἰατρικῆς ἀμβλώσεως εἶπομεν, τὰ μάλᾳ συντελοῦσιν εἰς τὴν λύσιν τοῦ ζητήματος τούτου. Ἐὰν ὁ κατηγορούμενος ὀχυρῶται ὀπισθεν τῆς ἀκανθώδους θεωρίας τοῦ νομίμου τῆς ἀμβλώσεως, ὁ ἰατροδικαστὴς θὰ δυνηθῇ εὐκόλως νὰ ἐκτιμήσῃ τὸ βέβαιον καὶ τὸ ἐπείγον τῶν ἐνδείξεων, συγχρόνως δὲ καὶ τὴν ὀλιγορίαν πασῶν τῶν ἐγγυήσεων, ἃς ἀπαιτοῦσι τὸ ἐπαγγελματικὸν καθήκον καὶ ἡ ἀσφάλεια.

Γ'. Εἶναι δυνατόν ἡ κατηγορουμένη νὰ ἠγνόει τὴν φύσιν τῶν χειρισμῶν, οἵτινες ἐπ' αὐτῆς ἐτελέσθησαν;—Ὅταν ἡ γυνὴ ἀποφασίζῃ νὰ ὑποβληθῇ εἰς τὴν ἀμβλωσιν, ἀγνοεῖ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ τὴν φύσιν τῶν χειρισμῶν, οὓς θὰ ὑποστῇ. Ὡς εἶπομεν ἀνωτέρω, οἱ χειρισμοὶ οὗτοι εἰσὶν ἀπλούστατοι, παραδεχόμεθα δέ, μετὰ τοῦ Tardieu, ὅτι δυνατόν νὰ τελεσθῶσιν ἐπὶ τινος γυναικός, χωρὶς αὕτη νὰ ἔχῃ ἀκριβῆ ἰδέαν τῆς τελουμένης πράξεως. «Οὔτω, πλείστα τῶν θυμάτων ἰσχυρίζονται καλῇ τῇ πίστει ὅτι ἡ μαῖα περιωρίσθη νὰ εἰσαγάγῃ τὸν δάκτυλον ἐν τῇ μήτρᾳ αὐτῶν, καὶ ὅτι ἡ εἰσαγωγή αὕτη οὐδόλως διέφερε τῶν προηγούμενων, εἰμὴ ἐκ τῶν ἀποτελεσμάτων.» Εἶναι προφανές ὅτι εἰς τὰς πλείστας τῶν περιπτώσεων, ὅταν γυνὴ τις ᾔδει ἔγκυος καὶ ἀφίεται εἰς τὴν διάκρισιν μαλας, αἱ προθέσεις αὐτῆς δέον νὰ ᾖσιν ὑποπτοί· ἀλλ' ἐπαναλαμβανόμεν, δυνατόν ν' ἀγνοῇ ἐντελῶς τὴν στιγμὴν, καθ' ἣν ἡ ἐγκληματικὴ πράξις ἐτελέσθη.

ΑΡΘΡΟΝ Ζ'.

ΠΕΡΙ ΠΑΙΔΟΚΤΟΝΙΑΣ

*Αρθρ. 294.—Ἡ μήτηρ, ἥτις φονεῖται ἐπίτηδες διὰ πράξεώς τινος ἢ ἑλλείψεως τοῦ νόθου νεογνὸν τέκνον τῆς, ἣ ἐπεχείρησεν ἐπὶ σκοπῷ δολοφονίας θανατηφόρους κακώσεις κατὰ τοῦ νόθου τέκνου τῆς, ἐν καιρῷ τοῦ τοκετοῦ, πρὶν εἶτι τὸ προαγάγῃ ἐντελῶς εἰς τὸ φῶς, τιμωρεῖται ὡς παιδοκτόνος μὲ δεσμὰ δεκαπέντε μέχρις εἴκοσιν ἐτῶν.—Ἐὰν ἡ παιδοκτόνος ἀπεφάσισα τὸν φόνον τοῦ παιδός της πρὸ τοῦ τοκετοῦ ἢ ἔξε ἐλεσεν αὐτὸν ἐσκεμμένως, ἡ περίστασις αὕτη

θεωρεῖται ὡς ἰδιαιτέρως ἐπιβαρυντική. — Ὡς νεογνὸν θεωρεῖται πᾶν τὸ μὴ ἔχον εἰσὶν εἰκοσιτεσσάρων ὥρων ἡλικίαν. Π. Ν. 287, 288, 295, 306.

Ἄρθρ. 295. — Ἐὰν δὲ ἔγινεν ἡ παιδοκτονία εἰκοσιτέσσαρας ὥρας μετὰ τὸν τοκετὸν, ἐφαρμόζονται τότε οἱ γενικοὶ περὶ ἀνθρωποκτονίας νόμοι. — Τὸ αὐτὸ ἰσχύει καὶ ἐὰν μήτηρ τις φανεύσῃ τὸ ἐκ νομίμου γάμου νεογνὸν αὐτῆς τέκνον. Π. Ν. 288, 296, 306.

Ἄρθρ. 296. — Μὴ οὖσης ἀποδείξεως, ὅτι τὸ νόθον τέκνον ἔζησε μετὰ τὸν τοκετὸν, ἡ ἀπεβίωσε διὰ τινος πράξεως ἢ ἐλλείψεως τῆς μητρός, ἡ μήτηρ ἥτις ἀπέκρυψε τὸν τοκετὸν τῆς τιμωρεῖται. — 1. ἐὰν τὸ τέκνον ἐκρύφθῃ παρ' αὐτῆς ἢ ἐξηφανίσθῃ. — α'. μὲ εἰρκτῇ, ὁμολογηθέντος ἢ ἀποδειχθέντος τοῦ δολοφόνου σκοποῦ τῆς — β'. μὲ φυλάκισιν τοῦλάχιστον τριῶν ἐτῶν, μὴ ὁμολογηθέντος οὐδὲ ἐξελεγχθέντος τοῦ δολοφόνου σκοποῦ. — 2. ἐὰν δὲν ἐκρύφθῃ ἢ δὲν ἐξηφανίσθῃ τὸ τέκνον, μὲ φυλάκισιν ἐξ μὲν τοῦλάχιστον μηνῶν εἰς τὴν περίπτωσιν τοῦ 1, α', τὸ πολὺ δὲ ἐξ μηνῶν εἰς τὴν περίπτωσιν τοῦ 1, β'. Π. Ν. 194 ἐ. 643.

Ἄρθρ. 297. — Ὁ τοκετὸς ἀποκρύπτεται, ἐὰν ἡ κυοφοροῦσα, ἥτις ἡδύνατο νὰ ἔχῃ πρὸς μαίευσιν τὴν συνδρομὴν ἄλλου τινός, τίκτη ἢ μηδεὸς παρευρεῖσθαι σκεπτόμενος, ἢ ἐπὶ παρουσίᾳ μόνον τῶν μετ' αὐτῆς συνενοσημένων. Π. Ν. 296. 643.

Ἄρθρ. 298. — Ἡ μήτηρ, ἥτις ἀποδεδειγμένως ἔφερε νεκρὸν εἰς φῶς νόθον βρέφος, ἢ τῆς ὁποίας τὸ ζωογέννητον βρέφος ἀπέθανε μετὰ τὴν γέννησιν θάνατον φυσικόν, ἐὰν ἐκ τῆς ἀποκρύψεως προῆλθεν ἡ νεκροτομία ἢ ὁ θάνατος τοῦ βρέφους ἐπισύρει εἰς ἑαυτὴν τὴν ποινὴν τοῦ ἐξ ἀμελείας φόνου (ἄρθρ. 300). Π. Ν. 296, 300, 643.

Ἡ παιδοκτονία (*infanticidium*) παρὰ Ῥωμαίους δὲν ἐκρίνετο ὅπως ὑπὸ τῶν νεωτέρων νομοθεσιῶν. Κατὰ τοὺς παναρχαίους τῆς χώρας χρόνους ἢ ὑπὸ τοῦ πατρός, ἔχοντος ἐπὶ τῆς οἰκογενείας «*jus vitae et necis*», τελουμένη παιδοκτονία ἐλογίζετο ὡς ἐν νομίμῳ διαπραχθεῖσα δικαιοσύνη. Καὶ ἐθεωρήθη μὲν ἐπὶ Κωνσταντίνου ὡς πρᾶξις ἀξιόποινος τιμωρουμένη διὰ τῶν ποινῶν τοῦ *parricidium*, ἀλλὰ, καθ' ἃ μαρτυρεῖται ὑπὸ πολλῶν, ἀφείρεα μᾶλλον εἰς μεγάλῃς ἡλικίας τέκνα καὶ μόνον ἐπὶ τῶν μεταγενεστέρων Αὐτοκρατόρων ἀπηγορεύθη ἐντελῶς τὸ *infanticidium*, ἀλλὰ πάλιν ἐθεωρεῖτο ὡς φόνος συγγενεῶς καὶ οὐχὶ ὡς ἀδίκημα τοῖον καὶ αὐτοτελές. Ἐν γένει δὲ κατὰ τὸν Ν. Ι. Πανδ. *de lege Pomp. de parricidium* ἡ πρᾶξις ἐτιμωρεῖτο ἀδιαφόρως τοῦ ἂν τὸ τέκνον ᾗν νόθον ἢ γνήσιον καὶ μικρᾶς ἢ μεγάλῃς ἡλικίας.

Αἱ νεώτεραι νομοθεσίαι τὴν παιδοκτονίαν, ὡς ἐκ τῶν συνοδευουσῶν αὐτῇ ἰδιαιτέρων περιστάσεων, ὑπὸ διάφορον ὅλως ἐξετάζουσιν ἔποψιν καὶ κατὰ τὴν ἐπιμέτρησιν τῆς ποινῆς ἐπιεικέως ὡς τὰ πολλὰ ἐκράτησαν παρ' αὐταῖς ἰδέαι. Ὁμολογουμένως δὲ πολλοὶ ὑπὲρ τῆς ταιαύτης

ἐπιεικείας συνηγοροῦσι λόγοι. Ἡ γέννησις νόθου τέκνου ὡς ἀφορμὴν δὲν ἔχει πάντοτε τὴν χαλαρότητα τῶν ἡθῶν, ἐκπεσοῦσα δὲ ἡ γυνὴ καὶ μήτηρ καθισταμένη, πολλάκις εἰ μὴ πάντοτε, ὑπὸ τοῦ αἰσθήματος τῆς αἰδοῦς παρασυρομένη καὶ ἐκ σκέψεων πλημμελῶν ὑπολαμβάνουσα ὅτι δύναται ἢ δικαιоῦται νὰ διασώσῃ τὴν ἀπολεσθεῖσαν τιμὴν, ὠθεῖται ἐν στιγμῇ παραφορᾶς εἰς τὴν ἐγκληματικὴν ἐξαφάνισιν τῆς ἀποδείξεως τοῦ παραπτώματος αὐτῆς.

Ἡ μαρτυρικὴ πάλη μεταξύ τοῦ φίλτρου καὶ τῆς τιμῆς, τὸ πρὸς τὸν ἄνδρα τὸν παρζίτιον τῆς τοιαύτης πάλης μῖσος καὶ ὁ φόβος τῆς ἀνακαλύψεως καὶ τῆς κοινῆς κατακρίσεως, ἀπεργάζεται ἀναμφισβητήτως κατὰστασιν διανοητικὴν τεταραχμὴν ὅπως ἔφητε, καὶ ὁ νομοθέτης δὲν ἠδύνατο βεβαίως νὰ παρίῳι οὐδὲ τῆς ψυχῆς τὸν ἐρεθισμόν, οὐδὲ τοῦ νοῦ τὴν ταραχὴν, ἀπειλῶν καὶ ἐν προσκειμένῳ τὰς διὰ τὸν φόνον ὀρίζομενας αὐστηροτάτας ποινάς. Πολλοὶ μάλιστα τῶν συγγραφέων ὑποστηρίζουσιν ὅτι τῆς γυναικὸς ἡ διανοητικὴ κατὰστασις, κατὰ καὶ μετὰ τὸν τοκετόν, δὲν δύναται, καὶ καλῶς ἐχόντων τῶν πραγμάτων, νὰ θεωρηθῇ ὡς οὔσα φυσιολογικῶς πλήρης. Ἡ δεινὴ θέσις τῆς γυναικὸς, λέγει ὁ Βέρνερ, ἥτις δὲν τολμᾷ κατὰ τὴν κρίσιν τοῦ τοκετοῦ στιγμὴν νὰ ἐπικαλεσθῇ βοήθειαν, φοβουμένη μὴ ἀντὶ βοηθοῦ εὖρη προδότῃν, δεικνυσιν ἐμφανῶς τὰ εἰς τὸ ἐγκλημα ὠθοῦντα τὴν μητέρα αἷτια, εἰτα δὲ καὶ ὁ φυσικὸς ἐρεθισμός, ὁ ἐν γένει ὑπάρχων ἐν τῷ τοκετῷ καὶ κατὰ τὰς περιστάσεις ταύτας ἐπιτεινόμενος, καὶ τέλος ὁ φόβος τῆς μητρὸς μὴ τὸ τέκνον αὐτῆς μέλῃ ἄνευ τροφῆς καὶ προστασίας παρ' ἐκείνου, ἐν βαρύνουσι τοῦ πατρὸς καὶ προστάτου τὰ καθήκοντα.

Καὶ εἶναι μὲν ἀληθὲς ὅτι τ' ἀνωτέρω αἷτια δὲν εἶναι δυνατόν νὰ συνυπάρχωσι πάντα, ἀλλὰ καὶ τινα μόνον τούτων δικαιολογοῦσι βεβαίως τὴν ἐπιεικὴ τοῦ νομοθέτου πρόνοιαν.

Κατὰ τὸν ἡμέτερον νόμον, ὡς ὑπαίτιος τῆς πράξεως θεωρεῖται πάντοτε ἡ μήτηρ μόνον, διότι πᾶς ἄλλος, μὴδὲ τοῦ πατρὸς ἐξαιρουμένου, βεβαίως τιμωρεῖται κατὰ τὰς περὶ κοινῆς ἀνθρωποκτονίας διατάξεις.

Ὡς ἀντικείμενον μὲν ἀπαιτεῖται τέκνον ζῶν, νόθον καὶ ἔχον ἀνθρώπου προσωπικότητα, ὡς χρονικόν δὲ σημεῖον, πέραν τοῦ ὁποίου ἡ πράξις ἀπώλλυσι τῆς παιδοκτονίας τὸν χαρακτῆρα λογικὴν ὡς φόνος, ἡ μὴ συμπλήρωσις εἴκοσι καὶ τεσσάρων ἀπὸ τοῦ τοκετοῦ ὥρῶν.

Ὡς πρὸς τὸ τελευταῖον τοῦτο ἀναγκαῖον φρονούμεν ἰδιαιτέρος νὰ γείνη λόγος.

Βεβαίως ἐφ' ὅσον ἡ διάταξις ἀναγράφεται ἐν τῷ νόμῳ εἶναι σεβαστὴ καὶ ἐφαρμοστέα, ἀλλ' ὁ σκοπός, ὃν προέθετο ὁ νόμος, δὲν ἐκπληροῦται ἀναμφισβήτητως διὰ τοῦ προσδιορισμοῦ τοῦ χρονικοῦ τούτου σημείου, διότι δυσχερεστάτη, εἰ μὴ ἀδύνατος, ἀποβαίνει ἡ ἀκριβὴς ὑπὸ τοῦ ἱατροῦ ἐξεύρεσις τῶν ὥρων, ἃς ἀριθμεῖ τὸ φανευθὲν βρέφος, καὶ ὑπ' οὐδενὸς δικαιολογεῖται λόγου τοῦ χρονικοῦ διαστήματος ἡ βραχύτης. Οὐδεὶς ἀμφισβητεῖ ὅτι ἡ ἀνώμαλος τῆς γυναικὸς κατάστασις καὶ ὁ ἐξ αὐτῆς ἀπορρέων φυσικὸς ἐρεθισμός, ὁ δικαιολογῶν ἐν μέτρῳ τινὶ τὴν πράξιν, δὲν δύναται νὰ ἐξακολουθῇ ἐπ' ὀπειρον· ἀλλ' ἡ περὶ τούτου κρίσις τοῦ δικαστοῦ, ἣν ἡδύνατο νὰ προσπορισθῇ διὰ γνωμοδοτήσεως ἱατροῦ, δὲν ἔπρεπε, νομιζομεν, ν' ἀντικατασταθῇ δι' ἀριθμῶν ἡκιστα ἀσφαλῶν, καὶ μάλιστα ὅταν δὲν δύναται τις μετὰ πεποιθήσεως νὰ βεβαιώσῃ ὅτι ὁ τοιοῦτος ἐρεθισμὸς παύεται μετὰ εἴκοσι καὶ τέσσαρα ὥρας.

Ὅπωςδὴποτε ἐντὸς τοῦ χρονικοῦ τούτου ὁρίου παιδοκτονία δύναται νὰ τελεσθῇ καὶ δι' ἄλλης παρανόμου πράξεως, ὡς λ. χ. ὅταν ἡ μήτηρ καταλίπῃ τὸ τέκνον ἄνευ τροφῆς ἢ περιθάλψεως, ὡς συστατικόν δ' αὐτῆς στοιχεῖον δὲν ἀπαιτεῖται τοῦ νεογνοῦ τὸ βιώσιμον.

Ἡ τοιαύτη τοῦ νόμου ἀπαίτησις δὲν δύναται, φρονοῦμεν, νὰ θεωρηθῇ ὡς ἀντικειμένη ὅπωςδὴποτε πρὸς τὰς περὶ τοῦ ἀδικήματος ἐπιεικεῖς τοῦ νομοθέτου ἀρχάς, διότι καὶ ἡ ἀναμφισβήτητος τῆς ζωῆς βραχύτης δὲν δικαιολογεῖ βεβαίως τὴν κατ' αὐτῆς προσβολήν, οὐδὲ συντρέχει ἐπὶ τῆς παιδοκτονίας λόγος τις ἰδιαίτερος, δυνάμενος νὰ ἐξαναγκάσῃ τὸν νομοθέτην ὅπως θεωρήσῃ τὸ μὴ βιώσιμον τοῦ νεογνοῦ ὡς ἐξαίρεσιν τῆς ἀνωτέρω ἐκτιθεμένης γενικῆς ἀρχῆς. Ὁρθωτέρα ἐπομένως ἐξελέγχεται ἡ γνώμη, ἣν ἐκύρωσε καὶ ὁ ἡμέτερος νόμος, κατὰ τὸν ὅποιον ὡς στοιχεῖον τῆς πράξεως συστατικόν δὲν ἀπαιτεῖται τοῦ νεογνοῦ τὸ βιώσιμον, τοῦ ἐναντίου θεωρουμένου ὡς ἐλαφρόντος τῆς κατηγορουμένης μητρὸς τὴν θέσιν.

Ἡ ἐπιείκεια ὅμως, ἣν δικαιολογοῦσι τὰ ἀνωτέρω ἐκτιθέμενα αἴτια, δὲν ἡδύνατο βεβαίως νὰ ἐφαρμοσθῇ καὶ ἐπὶ τῆς παιδοκτονίας τέκνου νομίμου, τούτου δ' ἔνεκεν ὁ νομοθέτης αὐστηρότερος δεικνύμενος ὥρισε διὰ τοῦ β' ἐδ. τοῦ ἄρθρ. 295 ὅτι ἰσχύουσιν οἱ γενικοὶ περὶ ἀνθρωποκτονίας ὅρισμοί. Ἡ αὐτὴ ἐπ' ἴσης αὐστηρότης δεικνύεται πρὸς τὴν μητέρα, ἃν ἀπεφάσιζε τὴν παιδοκτονίαν πρὸ τοῦ τοκετοῦ, ἢ ἐξε-

τέλεσεν αὐτὴν ἐσκεμμένως, διότι ἡ τοιαύτη μερικότης λογίζεται ὡς ἰδιαιτέρα ἐπιβαρυντικὴ περίπτωσις.

Ὡς ἐρρήθη ἤδη, ἀντικείμενον τῆς πράξεως εἶναι πάντοτε νεογνὸν βρέφος ζῶν· ἀλλ' ὁ νόμος, μὴ δυνάμενος νὰ ὀρίσῃ ἐκ τῶν προτέρων καὶ ἐπακριβῶς τὰ σημεῖα, ἅτινα δύναται νὰ παράσχω τὸ βρέφος ὅπως θεωρηθῇ τοιοῦτον, ἀφίθη εἰς τὴν κρίσιν τοῦ δικαστοῦ, ὅστις δύναται καὶ ὀφείλει νὰ μορφώσῃ τὴν περὶ τοῦ πράγματος πεποιθήσιν ἐκ γνωμοδοτήσεως ἰατρῶν ἐπὶ τούτῳ καλουμένων.

Καὶ εἶναι μὲν ἀληθές ὅτι κατὰ τὸ α' ἐδ. τοῦ ἄρθρ. 294, ὡς ἀντικείμενον τῆς πράξεως θεωρεῖται ἐπ' ἴσης καὶ τὸ μὴ προαχθὲν εἶτι εἰς φῶς βρέφος, καθ' οὗ ἡ μήτηρ ἐν καιρῷ τοῦ τοκετοῦ ἐπάγεται θανατηφόρους κακώσεις, ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ πρέπει ὁ θάνατος νὰ μὴ ἐπῆλθε πρὸ τοῦ τοκετοῦ.

Ὡς νόθον θεωρεῖται οὐ μόνον τὸ ὑπὸ κόρης ἢ γυναικὸς ἐν χηρείᾳ διατελούσης τεχθέν, ἀλλὰ καὶ τὸ ὑπὸ γυναικὸς ἐγγάμου μὲν, παρανόμως ὅμως συλληφθὲν τέκνον. Ἐὰν δὲ διὰ μέσων βιαίων ἐπῆλθεν ἡ καταστροφή τῆς κυήσεως, ἢ πρᾶξις ἀπόλλυσι τὸν χαρακτήρα τῆς παιδοκτονίας, ὑπαγομένη ὡς θὰ ἴδωμεν εἰς περίπτωσιν ἄλλην.

Τὰ ἄρθρ. 296, 297 καὶ 298 ὀρίζουσι τὰς συνεπείας τῆς ἀποκρύψεως τοῦ τοκετοῦ καὶ τὰς κατ' αὐτὴν ἐπιβαλλομένας ποινάς.

Οἱ οὐσιώδεις τῆς πράξεως ὅροι, κατὰ τὰ ὡς εἴρηται ἄρθρα, εἰσὶν ἐγκυμοσύνη ἐκ κλειψιγαμίας, ἢ μὴ πρόσκλησις ἰατροῦ ἢ μαίας ὅπως παράσχω τῆς ἐπιστήμης τὴν συνδρομὴν, καὶ σκοπὸς ἀποκρύψεως τοῦ τοκετοῦ, ἀδιαφόρως τοῦ λόγου τοῦ προκαλέσαντος αὐτήν.

Τοῦ τοκετοῦ τὴν ἀπόκρυψιν ὀρίζει τὸ ἄρθρ. 297, καθ' ὃ ἀπόκρυψις ὑπάρχει, ὅταν ἡ τίκτουσα, καίτοι δυναμένη νὰ ἔχω τὴν συνδρομὴν ἄλλων, τίκτῃ μόνῃ ἢ ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ συνεργοῦ· ὡς ποινὴ δ' ἐπιβάλλεται: α' εἰρακτὴ, ἐὰν ἡ ἀπόκρυψις ἐγένετο μὲ σκοπὸν δολοφονίαν· β' φυλάκισις 3 τοῦλάχιστον ἐτῶν, ἐὰν δὲν ἀπεδείχθη τοιοῦτος σκοπός, καὶ γ' φυλάκισις ἕξ τοῦλάχιστον μηνῶν, ἂν τὸ τέκνον δὲν ἀπεκρύβῃ ἢ δὲν ἐξηφανίσθῃ. Κατὰ τὸ ἄρθρον 298, ἐὰν ὡς ἐκ τῆς ἀποκρύψεως τοῦ τοκετοῦ βρέφος νόθου ἐπῆλθεν ἡ νεκροτομία ἢ ὁ θάνατος, τιμωρεῖται ἡ μήτηρ κατὰ τοὺς ὀρισμοὺς τοῦ ἄρθρ. 300, ἥτοι ὡς ἐνοχος φόνου ἐξ ἀμελείας.

Ἄλλ' ἐνταῦθα ἐγείρεται ζήτημα ἄλλο μεγάλης σπουδαιότητος καὶ πρὸς τὴν παρὰ τρίτων παρεχομένην συνδρομὴν σχετιζόμενον. Ὡς διαβέβηκεν

τυποῦται τὸ ἄρθρον 296, τῆς ἀποκρύψεως τὸ ἄδίκημα ὑπάρχει μόνον ὅταν ἐνεργῇ ἡ μήτηρ, διότι ὡς ἀξιόποινος ὄρος θεωρεῖται ἡ παρ' αὐτῆς ἐνέργεια, ἀλλ' ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἐρωτᾶται: ἡ παρὰ τρίτου γενομένη ἀπόκρυψις εἶναι τιμωρητέα; Ἡ ἀπάντησις δὲν δύναται βεβαίως νὰ ᾖ κατὰφατική, διότι μὴ ὑπαρχούσης εἰδικῆς διατάξεως, ἡ παρὰ τρίτου γενομένη ἀπόκρυψις δὲν δύναται βεβαίως νὰ θεωρηθῇ ἀξιόποινος, ἢ μόνον ἐὰν συνήρῃσιν καὶ ἡ μήτηρ καὶ μόνον ὡς συνεργός (Παραβλ. Α. Π. ποιν. 55 τοῦ 67).

Συχνότης τῆς παιδοκτονίας. — Ἡ παιδοκτονία, καθάπερ καὶ τᾶλλα κατὰ τοῦ ἀτόμου ἐγκλήματα, καθίσταται ἀπὸ ἔτους εἰς ἔτος συχνότερα. Ἐν Γαλλίᾳ ὁ μέσος ὄρος ἦν ἀπὸ τοῦ 1826 μέχρι τοῦ 1830, 102 κατηγοροίαι καὶ 113 κατηγορούμενοι· ἀπὸ τοῦ 1831 μέχρι τοῦ 1835, 94 κατηγοροίαι καὶ 103 κατηγορούμενοι· ἀπὸ τοῦ 1836 μέχρι τοῦ 1840, 135 κατηγοροίαι καὶ 157 κατηγορούμενοι· ἀπὸ τοῦ 1841 μέχρι τοῦ 1845, 143 κατηγοροίαι καὶ 167 κατηγορούμενοι· ἀπὸ τοῦ 1846 μέχρι τοῦ 1850, 152 κατηγοροίαι καὶ 172 κατηγορούμενοι· ἀπὸ τοῦ 1851 μέχρι τοῦ 1855, 183 κατηγοροίαι καὶ 212 κατηγορούμενοι· ἀπὸ τοῦ 1856 μέχρι τοῦ 1860, 214 κατηγοροίαι καὶ 252 κατηγορούμενοι· τέλος, ἀπὸ τοῦ 1861 μέχρι τοῦ 1865, 205 κατηγοροίαι καὶ 231 κατηγορούμενοι.

Ἡ συχνότης τοῦ ἐγκλήματος τῆς παιδοκτονίας προέρχεται καὶ ἐξ ἄλλων μὲν αἰτίων, ἰδίως ὅμως ἐκ τῆς πενίας.

ΙΑΤΡΟΔΙΚΑΣΤΙΚΑΙ ΕΡΕΥΝΑΙ ΧΡΗΣΙΜΟΙ ΔΙΑ ΤΗΝ

ΒΕΒΑΙΩΣΙΝ ΤΗΣ ΠΑΙΔΟΚΤΟΝΙΑΣ

Θέλομεν διαιρέσει τὰ σχετικὰ τῇ παιδοκτονίᾳ ἱατροδικαστικὰ ζητήματα εἰς κύρια καὶ δευτερεύοντα. Ἐν τοῖς πρώτοις θέλομεν μελετήσῃ τοὺς θεμελιώδεις χαρακτήρας, ἐξ ὧν ἀποδεικνύεται ὅτι τὸ παιδίον ἐγεννήθη ζῶν, ὅτι ἐζῆσε καὶ ἀνέπνευσε καὶ ὅτι ἀπέθανε βίαιον θάνατον. Ἐν τοῖς ἄλλοις θέλομεν πραγματευθῇ περὶ τῆς ἡλικίας τοῦ παιδίου, τῆς ἐποχῆς τοῦ θανάτου καὶ τῶν σχετικῶν τῇ γυναικὶ περιστάσεων.

Δημόσια Κεντρικὴ Βιβλιοθήκη Βερόιας

ΚΥΡΙΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ

I — Τὸ παιδίον ἐγεννήθη ζῶν ; ἀνέπνευσεν ;

Ὁ Devergie ἐπέμεινε πολὺ εἰς τὴν διάκρισιν, ἥτις δεόν νὰ γίνηται μεταξὺ τῶν δύο τούτων ζητημάτων. Ἀληθῶς, τὸ ἔγκλημα τῆς παιδοκτονίας δύναται νὰ τελεσθῇ ἐπὶ παιδίου, ὅπερ, καίτοι ἐγεννήθη ζῶν, δὲν ἀνέπνευσεν. Ἡ θεωρία αὕτη τοῦ ἐπιφανοῦς ἱατροδικαστοῦ καθιερώθη ἄλλως τε διὰ πλείστων γεγονότων καὶ ἀποδεχόμεθα αὐτὴν ἀνεπιφυλάκτως.

Δύσκολον ὅμως εἶναι νὰ χωρισθῇ ἡ μελέτη τῶν δύο τούτων ζητημάτων. Θέλομεν λοιπὸν προβῇ εἰς γενικὴν ἐξέτασιν καὶ θέλομεν ἐξετάσει τὰ μέχρι τοῦ νῦν προταθέντα διάφορα μέσα, δι' ὧν δύναται νὰ βεβαιωθῇ: Α' ὅτι τὸ παιδίον ἐγεννήθη ζῶν· Β' ὅτι δὲν ἀπέθανε κατὰ τὸν τοκετὸν, ἢ ἀμέσως μετὰ ὑτόν, καὶ Γ' ὅτι ἀνέπνευσε.

Α'. Τὸ παιδίον ἐγεννήθη ζῶν. — Ἡ ἐξωτερικὴ τοῦ πτώματος ὄψις ἀρκεῖ πολλάκις, ἵνα βεβαιωθῇ ἐκ τῶν προτέρων ὅτι τὸ παιδίον δὲν ἐγεννήθη ζῶν. Ἀλλ' ὡς παρατηρεῖ ὁ Tardieu, πάντα τὰ νεκρὰ τικτόμενα παιδιά δὲν ἐμφανίζουσι τὰ ἐξωτερικὰ σημεῖα, ἐξ ὧν ἀναγνωρίζονται· πρὸς τοῦτο πρέπει ὁ θάνατος νὰ προηγήθῃ τῆς γεννήσεως κατὰ πλείονας τοῦλάχιστον ἡμέρας.

Οἱ Santez καὶ Lempereur περιέγραψαν ἀκριβῶς τοὺς χαρακτήρας, οὓς παρουσιάζει τὸ ἔμβρυον, ὅπερ ὑπέστη τὴν ἐν τῇ μήτρᾳ σήψιν· τοὺς χαρακτήρας τούτους εἶχον ἤδη ἐπαρκῶς μελετήσει οἱ Chaussier καὶ Orfila. Μετὰ τινων ἡμερῶν ἐμβρυοχὴν ἐς τῷ ἐναμνίῳ ὑγρῷ τὸ ἔμβρυον διηθῆται δι' ὑπερύθρου ἀρρώδους ὑγροῦ, ἡ κοιλία εἶναι συμπεπτωκυῖα καὶ χαλαρά· τὸ δέρμα λαμβάνει εἰς τινα σημεῖα, κυρίως δ' εἰς τὴν κοιλίαν καὶ τὰ γεννητικὰ ὄργανα, χροιάν ἐρυθρὰν μελάγχρσα, ἥτις μετ' οὐ πολὺ ἐξαπλῶνται ὁμοιόμορφως ἐφ' ὅλου τοῦ σώματος. Ἡ ἐπίδερμις ἀποσπᾶται εἰς πλείονα μέρη καὶ διὰ τῆς ἐλαχίστης προστριβῆς, οὕτω δὲ ὑπολείπεται γυμνὸν τὸ ὑγρὸν καὶ ἰξῶδες δέρμα. Τὰ ὀστέα τοῦ κρανίου εἰσὶν εὐκίνητα, ἡ δὲ κεφαλὴ ἐξωγκωμένη καὶ συμπεπιεσμένη, ὥσπερ ἡ τῶν καταποντισθέντων (Tardieu). Ὁ λῶρος δὲν εἶναι πλέον συνεστραμμένος περὶ ἐαυτὸν, ἀλλ' ἀποτελεῖ κύλινδρον πλαδαρὸν, βέροισις

υπερύθρον καὶ διτθημένον διὰ μελάγχρου ὕγρου. Τὰ σπλάγχνα εἰσὶ μεμαλακυσμένα καὶ παρουσιάζουσι, κατὰ τὴν ἱστολογικὴν ἐξέτασιν, τὰς χαρακτηριστικὰς τῆς λιπώδους ἐκφυλίσεως κοκκιάσεις. Ἀνωφελεὲς νὰ προσθῶμεν ὅτι ἂν ὁ θάνατος πρὸ μεμακρυσμένης χρονολογῆται ἐποχῆς, οἱ ἱστοὶ παρουσιάζουσι τὴν ἀποξηρανσίν, τὴν μομιεποίησιν καὶ τὴν σαπυνοποίησιν, αἵτινες παρατηρήθησαν ἐνίοτε εἰς περιπτώσεις, καθ' ὅς τὸ νεκρὸν ἔμβρυον διέμεινεν ἐπὶ μακρὸν ἐν τῇ μήτρᾳ.

Εἶναι προφανὲς ὅτι ἂν οἱ προσημειωθέντες χαρακτήρες ὥσι καταφανεῖς, αἱ ἄλλαι ἔρευναι ἀποβαίνουσιν ἀνωφελεῖς, ἥ δ' ἐπὶ παιδοκτονία κατηγορία καταπίπτει ἀμέσως.

Β'. Τὸ παιδίον ἀπέθανε κατὰ τὸν τοκετὸν ἢ ἀμέσως μετ' αὐτόν. — Ὁ ἱατροδικαστὴς δεῖον νὰ ἔχῃ ἐν νῷ πάντα τὰ αἷτια, ἅτινα δυνατόν νὰ ἐπήνεγκον τὸν θάνατον τοῦ ἐμβρύου κατὰ τὸν τοκετόν. Τὰ αἷτια ταῦτα περιγράφονται διὰ μακρῶν ἐν τοῖς μαιευτικοῖς συγγράμμασιν· οὐχ ἥττον συνοψίζομεν αὐτὰ ἐν τοῖς ἑξῆς:

α. *Μακρὰ διάρκεια τοῦ τοκετοῦ.* — Ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ ὁ θάνατος δυνατόν νὰ ἐπέλθῃ εἴτ' ἐκ τῆς διακοπῆς τῆς κυκλοφορίας, ἔνεκα συμπίεσεως τοῦ ὀμφαλίου λώρου, εἴτ' ἐκ τῆς συμπίεσεως τοῦ πλακοῦντος. Τὰ μέσα τῆς ἀναγνωρίσεως εἰσὶ λίαν ἀβέβαια. Οἱ συγγραφεῖς σημειοῦσιν ὄγκον ὀρρώδῃ ἢ ὀρρώδῃ αἵματηρόν, ἐνεδραζόμενον παρὰ τὴν κορυφὴν τῆς κεφαλῆς. Ἄλλ' ὁ ὄγκος οὗτος παρατηρεῖται ἐπὶ πολλῶν παιδίων γυναικῶν πρωτοτόκων· ἐκ τῆς ἐκτάσεως λοιπὸν αὐτοῦ δύναται τις νὰ εἰκάσῃ τὴν διάρκειαν καὶ τὴν δυσκολίαν τοῦ τοκετοῦ. Δυνατόν νὰ ἔχῃ πᾶχος 10 μέχρι 15 ὑποχιλιομέτρων· εἶναι εὐπίστος κατὰ τὴν ζωὴν, παρέχων μείζονα ἀντίστασιν μετὰ θάνατον. Ἡ κατὰ πλάτος διάμετρος αὐτοῦ δύναται νὰ ᾖ μέχρις 6 ὑψεκτομέτρων· χροιάν ἔχει ἐνίοτε ἰσοιδῇ, τὸ περίεξ ὅμως ὕδρμα διατηρεῖ τὴν φυσικὴν αὐτοῦ ὄψιν (Devergie). Σημειοῦσιν ἔτι τὴν μήκυνσιν καὶ τὴν παραμόρφωσιν τῆς κεφαλῆς. Ὁ χαρακτήρ οὗτος ἔχει σημασίαν τινά, κυρίως ἂν συνυπάρχῃ μετὰ τοῦ ὄγκου.

β. *Πρόπτωσις τοῦ λώρου.* Περιέλησις αὐτοῦ περὶ τὸν τράχηλον τοῦ παιδίου. — Κατὰ τὴν πρώτην περίστασιν ὁ θάνατος ὀφείλεται εἰς συμπίεσιν τοῦ λώρου καὶ εἰς τὴν ἐντεῦθεν προερχομένην ἀσφυξίαν. Εὐρίσκονται τότε κατὰ τὴν νεκροτομὴν ὑποπλεύριοι ἐκχυμώσεις καὶ τὰ ἄλλα τῆς ἀσφυξίας σημεῖα. Κατὰ τὴν δευτέραν ὁ θάνατος ἐπέρχεται

εἴτε ἕνεκα τῆς συμπίσεως τοῦ λώρου, εἴτε ἕνεκα τοῦ στραγγαλισμοῦ, ὃν ἐπάγεται ἑλὶξ τοῦ λώρου τὸν τράχηλον τοῦ παιδίου περισφίγγουσα. Ἐπὶ 685 τοιούτων περιπτώσεων, παρατηρηθεῖσων εἰς τὴν κλινικὴν τοῦ Noegelé συνέβησαν μόνον 18 θάνατοι, ἐνῷ ἐπὶ 743 περιπτώσεων συμπίσεως τοῦ λώρου, ἐγεννήθησαν 408 παιδία νεκρά.

Οἱ συγγραφεῖς ἐκτενῶς ἐμελέτησαν τοὺς χαρακτήρας, οἵτινες διακρίνουσι τὸν ἐκ περιειλήσεως τοῦ λώρου θάνατον ἀπὸ τοῦ ἐγκληματικοῦ στραγγαλισμοῦ· φρονούμεν ὅμως ὅτι μεγάλη ἀπεδόθη σημασία εἰς τὴν διάκρισιν ταύτην, καὶ ὅτι εἰς τὰς τοιαύτας περιστάσεις ὁ θάνατος δέον ν' ἀποδοθῇ οὐχί εἰς τὸν στραγγαλισμόν, ἀλλ' ἀπλῶς εἰς τὴν στάσιν τῆς κυκλοφορίας, ἕνεκα συμπίσεως τοῦ λώρου κατὰ τὸν τοκετόν. Ὅπως δὲ εἶναι βέβαιον ὅτι ὁ λῶρος δύναται νὰ παραγάγῃ ἐπὶ τοῦ τραχήλου καὶ αὐτοῦ ἔτι τοῦ θώρακος καὶ τῆς κοιλίας τοῦ νεογνοῦ ἀποτύπωμα ἐν εἶδει αὐλακος ἐλαφρῶς ἐκχυμωτικῆς. Ἐν τῷ περὶ στραγγαλισμοῦ ἄρθρῳ ἱκανῶς ἐμελετήσαμεν τοὺς χαρακτήρας τῆς αὐλακος τῆς ἐκ πραγματικοῦ στραγγαλισμοῦ προερχομένης. Παρατηροῦμεν ἐνταῦθα ὅτι τὸ μόνον ἀληθῶς σημαντικὸν σημεῖον εἶναι ὅτι, ὅταν τὸ παιδίον γεννᾶται στραγγαλισθὲν ὑπὸ τοῦ λώρου, οὐδέποτε ἡ ἀναπνοὴ τελεῖται τελείως, ἐπομένως οἱ πνεύμονες δὲν ἐπιπλέουσιν. Ἄν λοιπὸν ἀποδειχθῇ ὅτι ἡ ἀναπνοὴ ἐγκατεστάθῃ, τοῦτο εἶναι ἀποδείξις ὅτι ὁ στραγγαλισμὸς δὲν προῆλθεν ἐκ περιειλήσεως τοῦ λώρου πρὸ τῆς γεννήσεως (Tardieu).

γ. Αἰμορραγίαι ἐξ ἀποκολλήσεως τοῦ πλακούντος. — Ἄν τὸ παιδίον ἀπέθανεν ἐξ αἰμορραγίας προελεύσης ἐκ τῆς ἀποκολλήσεως τοῦ πλακούντος, τὸ πτώμα ἔσται ὠχρόν, τὸ δὲ δέρμα κηρῶδες καὶ διαφανές· τὰ σπλάγχνα ἐπ' ἴσης ἔσονται ἑξικίμα, ἡ δὲ καρδίκα καὶ τὰ μέγала ἀγγεῖα κενὰ καὶ συμπεπτωκότα. Παρατηροῦνται ἐπ' ἴσης καὶ ἐπὶ τῆς μητρὸς συμπτώματα βεβαιοῦντα τὴν ὑπαρξιν τῆς αἰμορραγίας.

Γ'. Τὸ παιδίον ἀνέπνευσεν — Αἱ ἐκ τῆς ἐγκαταστάσεως τῆς ἀναπνοῆς ἐπέρχόμεναι τροποποιήσεις ἐν τοῖς ὀργάνοις τοῦ ἐμβρύου, εἰσὶν αἱ μόναι, ἐξ ὧν δύναται τις ν' ἀποφῇνηται γνώμην μετὰ βεβαιότητος ὅτι τὸ παιδίον ἔζησεν. Αἱ τροποποιήσεις αὗται ἀναφέρονται εἰς τὸν ὄγκον τοῦ θώρακος, τὴν θέσιν, τὴν ἐξωτερικὴν ὄψιν, τὴν ὕψην, τὸν ὄγκον, τὸ βάρος καὶ τὴν πυκνότητα τῶν πνευμόνων.

α. Ὅγκος τοῦ θώρακος. — Ἐπεὶ δὲ ἡ ἀναπνοὴ, τελουμένη πέραν

διαστολὴν τοῦ θώρακος, οἱ ἀρχαιοτέροι συγγραφεῖς ἐζήτησαν νὰ χρησιμοποιήσωσι τὴν περίστασιν ταύτην εἰς τὰς σχετικὰς τῇ παιδοκτενίᾳ ἱατροδικαστικὰς ἐρεῦνας. Ἄλλ' ὁ Tardieu εὐλόγως παρατηρεῖ ὅτι ἂν σταθερῶς ὁ ὄγκος τοῦ θώρακος αὐξάνῃ παρὰ τῷ ἀναπνεύσαντι παιδίῳ, ἔδει νὰ ᾖ δυνατὴ ἡ καταμέτρησις παρὰ τῷ αὐτῷ παιδίῳ πρὸ τῆς εἰσόδου τοῦ ἀέρος ἐν τῷ θώρακι καὶ μετ' αὐτήν, ὅπερ ἀποβαίνει ἀδύνατον. Πρέπει ἐπ' ἰσῆς νὰ προσθώμεν ὅτι ἡ κυρτότης τοῦ θώρακος, ἥτις ἦν πλέον ἢ ἑλαττον καταφανὴς κατὰ τὴν ζωὴν, ὑφίσταται σύμπτωσιν μετὰ θάνατον. Λέγομεν λοιπὸν μετὰ τοῦ Casper, ὅτι ἡ κυρτοῖσις τοῦ θώρακος, ὡς διαγνωστικὸν σημεῖον, οὐδεμίαν κέκμηται ἀξίαν.

β. *Θέσις τῶν πνευμόνων*. — Πρὸ τῆς ἐγκαταστάσεως τῆς ἀναπνεύσεως οἱ πνεύμονες κεῖνται εἰς τὴν βαθυτέραν μοῖραν τοῦ θώρακος, εἰς τὴν πλευροσπονδυλικὴν αὐλάκα, καλυπτόμενοι ὁλοσχερῶς ὑπὸ τοῦ θύμου καὶ τῆς καρδίας. Κατὰ τὸν Casper, μόνον τὸ τρίτον τοῦ θωρακικοῦ κύτους πληροῦσιν. Ὅταν ἡ ἀναπνευὴ τελεσθῇ, οἱ πνεύμονες πληροῦσι τὸ θωρακικὸν κύτος καὶ καλύπτουσι τὸ περικάρδιον. Ὁ Devergie παρατηρεῖ ὅτι ἐνίοτε πνεύμονες, λίαν σμικροὶ καὶ βαθεῖως ἐν τῷ θώρακι κείμενοι, δυνατόν ν' ἀνῆλθωσιν εἰς παιδίᾳ ἀναπνεύσαντα.

γ. *Ἐξωτερικὴ ὄψις*. — Οἱ μὴ ἀναπνεύσαντες πνεύμονες ἔχουσι λείαν ἐπιφάνειαν, ἐν ᾗ μόλις διακρίνονται αἱ χωρίζουσαι τὰ πνευμονικὰ λόβια κυψελιδικαὶ γραμμαί, χωρὶς σαφῶς νὰ διακρίνωνται αἱ κυψελίδες. Ἡ χροιά αὐτῶν εἶναι ἐρυθρὰ ὑπομέλαινα, ἀνάλογος τῇ τοῦ ἥπατος ἐνηλίκου, τὰ δὲ χεῖλη εἰσὶν ἀνοικτότερον ἐρυθρὰ (Devergie, Casper)· ἡ χροιά εἶναι συχνότερον ἐρυθρὰ, καθάπερ ἡ τῆς τρυγός, ἀνάλογος τῇ τοῦ σπληνός καὶ ὁμοιόμορφος καθ' ἅπασαν τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ ὀργάνου (Tardieu). Παρὰ τῷ ἀναπνεύσαντι παιδίῳ οἱ πνεύμονες ὑπὸ ὅλως διάφορον ἐμφανίζονται ὄψιν. Ἡ χροιά εἶναι ζωηρῶς ὑπέρυθρος, ἡ ἐρυθρὰ κυανίζουσα, μετὰ πολλῶν καὶ περιγεγραμμένων κηλίδων· ἐνίοτε εἶναι ἐρυθρὰ ροδοειδῆς μετὰ κηλίδων ἐρυθρῶν βαθέως κυανίζουσῶν· οὐδέποτε ὅμως εἶναι ὁμοιόμορφος, ἀλλὰ παραλλάσσει πάντοτε καὶ εἶναι μαρμαροειδῆς. Ἡ τοῦ ὀργάνου ἐπιφάνεια εἶναι λοβοειδῆς, διηρημένη εἰς μικρὰς πολυγωνικὰς κυψελίδας διασταλείσας ὑπὸ τοῦ ἀέρος καὶ πολλάκις γυμνῇ ὀφθαλμῷ ὁρατάς.

δ. *Τφῆ*. — Οἱ μὴ ἀναπνεύσαντες πνεύμονες αποτελοῦνται ὑ-

ἰστοῦ συμπαγοῦς καὶ σπογγώδους, μόλις δικτυωτοῦ, σχηματιζομένου ὑπὸ λοβίων πυκνῶν, σαρκωδῶν καὶ τόσῳ μᾶλλον ἀλλήλοις συννηνωμένων, ὅσῳ μᾶλλον τὸ παιδίον προσεγγίζει τῷ τέρματι τῶν ἐννέα μηνῶν (Devergie). Τελεσθείσης τῆς ἀναπνοῆς, οἱ πνεύμονες εἰσὶ διεσταλμένοι, αἱ δὲ κυψελίδες λίαν εὐδιακρίτως φαίνονται. Ἄν τις συμπίεσῃ τὸν πνευμονικὸν ἰστόν, αἰσθάνεται χαρακτηριστικόν τινα κριγμόν, οὐδέποτε παραγόμενον εἰς τὸν μὴ ἀναπνεύσαντα πνεύμονα.

ε. **Βάρος, ὄγκος καὶ πυκνότης.** — Αἱ δοκιμασίαι, εἰς ἃς ὑποβάλλονται οἱ τοῦ νεογνοῦ πνεύμονες, ἵνα βεβαιωθῶσιν αἱ τροποποιήσεις τοῦ βάρους καὶ τῆς πυκνότητος, εἰσὶ τὰ μάλα σημαντικά. Τὸ σύνολον αὐτῶν ἀποτελεῖ τὴν καλουμένην *δοκιμασίαν τῶν πνευμόνων*.

Δοκιμασία τῶν πνευμόνων.

A. **Δοκιμασία διὰ τῆς πλάστιγγος.** (Μέθοδος τοῦ Ploucquet). — Ἐπειδὴ τὸ βάρος τοῦ πνεύμονος αὐξάνει ἀξιοσημειώτως, ὅταν ἐν αὐτῷ εἰσχωρήσωσιν ὁ ἀήρ καὶ τὸ αἷμα, ὁ Ploucquet ἐσκέφθη τῷ 1736 νὰ ἐρευνήσῃ ὅποια ἀναλογία ὑπάρχει μεταξὺ τοῦ βάρους τῶν πνευμόνων καὶ τοῦ ὅλου βάρους τοῦ σώματος, ὅταν τὸ παιδίον ἀνέπνευσεν ἢ οὐ. Ἐπ' ὀλίγων στηριζόμενος παρατηρήσεων ἰσχυρίσθη, ὅτι τὸ βάρος τοῦ πνεύμονος νεκροῦ τεχθέντος παιδίου πρὸς τὸ τοῦ ὅλου σώματος εἶναι ἐν ἀναλογίᾳ 1:70, ὅτι δέ, ἂν τὸ παιδίον ἀνέπνευσεν, ἡ ἀναλογία αὕτη εἶναι 1:35. Τοὺς ἀριθμοὺς τούτους παρεδίξαντο οἱ Fodéré καὶ Mahon, ἀλλ' ἐκ τῶν ἔργων τοῦ Devergie, τοῦ Orfila καὶ πρὸ πάντων τοῦ Casper ἀπεδείχθη ὅτι ἡ ἀναλογία αὕτη δὲν εἶναι ἀκριβής, ποικίλλουσα ἀναλόγως τῆς ἡλικίας, τοῦ εἴδους τοῦ θανάτου, τῆς ἰδιοσυστάσις τοῦ ἀτόμου κττ., καὶ ὅτι οὐδεμίαν *πρακτικὴν ἀξίαν* ἔχει ἐν ταῖς σχετικαῖς τῇ παιδοκτονίᾳ *ιατροδικαστικαῖς ἐρεῖναις*. Ἡ μέθοδος λοιπὸν τοῦ Ploucquet ὅλως ἐγκατελείφθη ἐν τῇ *ιατροδικαστικῇ*.

B. **Υδροστατικὴ δοκιμασία διὰ τῆς μεθόδου τοῦ DANIEL.** — Ἡ μέθοδος αὕτη, στηριζομένη ἐπὶ τὴν ἀρχὴν τοῦ Ἀρχιμήδους, χρονολογεῖται ἀπὸ τοῦ 1870· οὐδέποτε ὅμως ἡ χρῆσις αὐτῆς κατέστη γενικὴ, νῦν δὲ σχεδὸν ὅλως ἐγκατελείφθη. Κατὰ τὴν μέθοδον ταύτην, ἀποσπῶμεν τοὺς πνεύμονας, τὴν καρδίαν καὶ τὸν θύμον ἀπὸ

τοῦ θωρακικοῦ κύτους, ἀφοῦ περιδέσωμεν τὰ μεγάλα ἀγγεῖα, ἵνα μὴ ἐκρεύσῃ τὸ αἷμα· σταθμίζομεν εἰτα τὰ ὄργανα ταῦτα διὰ λίαν εὐαισθητοῦ πλάστιγγος, ἐχούσης ἄγκιστρον εἰς τὸ κατώτερον μέρος ἑνὸς ἐκ τῶν δίσκων αὐτῆς. Ἀποχωρίζομεν τὴν καρδίαν καὶ τὸν θύμον καὶ ἐκ νέου σταθμίζομεν αὐτά· ἀφαιρουμένου εἰτα τοῦ βάρους τῆς καρδίας καὶ τοῦ θύμου, ὑπολείπεται τὸ καθαρὸν βάρος τῶν πνευμένων. Ἀναρτῶμεν τότε αὐτοὺς μόνους ἀπὸ τοῦ ἀγκίστρου τοῦ δίσκου τῆς πλάστιγγος καὶ θυθίζομεν ἐν ὕδατι· ἂν καταθυθίζωνται, σημειοῦμεν ἐπὶ τῆς κλίμακας τοῦ δοχείου τὸν βαθμὸν, μέχρι τοῦ ὁποῦ ὑψοῦται τὸ ὑγρὸν, καὶ τιθέμεθα ἐν τῷ ἐτέρῳ δίσκῳ βάρος ἰκανὸν πρὸς ἀποκατάστασιν τῆς ἰσορροπίας. Ἄν ἐπιπλέωσι, καταθυθίζομεν τιθέμενοι αὐτοὺς ἐν μικρῇ κανίστρῃ ἐκ νημάτων ἀργύρου· σημειοῦμεν δὲ καὶ τότε τὸν ἐκτοπίζόμενον ὄγκον τοῦ ὕδατος καὶ τὸ πρὸς ἀποκατάστασιν τῆς ἰσορροπίας ἀναγκαῖον βάρος.

Τὰ πειράματα ταῦτα σκοποῦσι ν' ἀποδείξωσι τὴν ἐκ τῆς ἀναπνοῆς ἐπερχομένην αὐξήσιν τοῦ ὄγκου καὶ τοῦ βάρους. Οὕτως, οἱ μὴ ἀναπνεύσαντες καὶ μικροῦ ὄγκου πνεύμονες θὰ ἐκτοπίσωσιν ὀλίγον ὕδωρ καὶ ὀλίγον θ' ἀπολέσωσι βάρος· ἐνῷ, τὸναντίον, οἱ ἀναπνεύσαντες καὶ μείζονα ὄγκον ἔχοντες θὰ ἐκτοπίσωσι πολὺ ὕδωρ καὶ πολὺ ἐκ τοῦ βάρους αὐτῶν θ' ἀπολέσωσιν. Ἐὰν, ἐπὶ παραδείγματός, οἱ μὴ ἀναπνεύσαντες πνεύμονες ἔχωσι βάρος 50 ἐν τῷ ἐλευθέρῳ ἀέρι, δύνανται ν' ἀπολέσωσι 15· ὑπολείπεται οὕτω βάρος 35. Ἄν οἱ πνεύμονες ἀνέπνευσαν, δυνατόν νὰ ἔχωσι βάρος 100 ἐν τῷ ἐλευθέρῳ ἀέρι, ν' ἀπολέσωσι 30 διὰ τῆς ἐμβαπτίσεως καὶ νὰ ὑπολειφθῇ οὕτω βάρος 70. Εἴπομεν ἄνωτέρῳ ὅτι τὸ βάρος τοῦ ἀναπνεύσαντος πνεύμονος σχεδὸν διπλασιάζεται.

Ἡ μέθοδος τοῦ Daniel στηρίζεται ἐπὶ ἀμετάβλητον ἀρχὴν τῆς φυσικῆς· ἄλλ' ἕνεκα τῶν ἀτομικῶν διαφορῶν τοῦ βάρους καὶ τοῦ ὄγκου τοῦ πνεύμονος καὶ τῆς μεγάλης προσοχῆς, ἥς δεῖται ἡ ἐφαρμογὴ αὐτῆς, καθίσταται ἀνεφάρμοστος ἐν τῇ ἰατροδικαστικῇ. Τοῦτ' αὐτὸ λέγομεν καὶ διὰ τὴν μέθοδον τοῦ Bernt, τὴν πνευμονοηπατικήν, ἥτις στηρίζεται εἰς τὴν μεταξὺ τοῦ βάρους τοῦ πνεύμονος καὶ τοῦ ἥπατος ἀναλογίαν. Πᾶσαι αὗται αἱ μέθοδοι ὑποχωροῦσιν ἀπέναντι τῆς κατωτέρω περιγραφομένης συνήθους μεθόδου ἥτις μόνῃ ἄγει εἰς ἀσφαλῆ συμπεράσματα.

δου ἢ τοῦ Γαλνουῦ. — Ἡ τῶν ἀρχαίων μέθοδος εἶναι ἡ ἀπλουστέρα καὶ ἡ ἀσφαλεστέρα πασῶν. Καίτοι ὁμοίως ὁ Γαληνὸς ὑποδεικνύει αὐτὴν ἐν τῷ *Περὶ χορίας* μυθίων βιβλίῳ αὐτοῦ, οὐχ ἦττον ἐν τῇ ἱατροδικαστικῇ εἰσῆχθῃ τῷ 1663 ὑπὸ τοῦ Bartholin καὶ τῷ 1682 ὑπὸ τοῦ Schreger. Στρεφίζεται δ' ἡ μέθοδος αὕτη ἐπὶ τὴν ἀρχήν, ὅτι παρὰ τῷ μὴ ἀναπνεύσαντι παιδίῳ, ὁ πνεύμων εἶναι πυκνότερος τοῦ ὕδατος καὶ διὰ τοῦτο δὲν ἐπιπλέει, ἐνῷ ὁ πνεύμων, ἐν ᾧ εἰσεχώρησεν ὁ ἄνθρωπος, εἶναι ἥττον πυκνὸς τοῦ ὕδατος καὶ διὰ τοῦτο ἐπιπλέει.

Ἡ ἐκτέλεσις τῆς μεθόδου εἶναι ἀπλουστάτη· χρῆζει οὐχ ἥττον μεγάλῃ προσοχῇ, ἵνα μὴ εἰς πεπλανημένα ἀγάγῃ συμπεράσματα. Ὁ Tardieu ὡς εἴης περιγράφει αὐτήν :

« Ὁ ἱατροδικαστὴς ὀφείλει νὰ προμηθευθῇ ἀγγεῖον πλήρες ὕδατος ἀρκούντως εὐρὺ καὶ βαθύ, ὥστε τὰ ἐμβαπτισθησόμενα ὄργανα νὰ κινῶνται ἐλευθέρως, χωρὶς νὰ ἐφάπτονται τῶν τοιχωμάτων ἢ νὰ ἑλκωνται ὑπ' αὐτῶν. Συνήθως κάδος εἶναι λίαν κατάλληλος διὰ τὸ πείραμα. Τὸ ἀγγεῖον πληροῦται ὕδατος ἐν συνήθει θερμοκρασίᾳ. Διανοιχθέντος τοῦ θώρακος, συλλαμβάνεται διὰ λαβίδος τὸ ἀνώτερον ἄκρον τοῦ λάρυγγος καὶ τοῦ οἰσοφάγου καὶ τέμνεται διὰ μιᾶς τομῆς· ἐνῷ δὲ ἡ χεὶρ ἡ κρατοῦσα τὴν λαβίδα ἐγείρει καὶ ἔλκει πρὸς τὰ πρόσω, φέρεται τὸ μαχαίριον κατὰ τὴν διεύθυνσιν τῆς σπονδυλικῆς στήλης, τέμνον οὕτω πᾶσαν πρόσφυσιν μέχρι τοῦ διαφράγματος· στρέφεται τότε τὸ μαχαίριον ὀριζοντίως ἐκ τῶν ὀπίσω πρὸς τὰ πρόσω καὶ τοιοῦτοτρόπως, διὰ μιᾶς τομῆς, ἀποσπᾶται τὸ σύνολον τῶν ἐν τῷ θώρακι περιεχομένων ὀργάνων· χωρὶς δὲ ν' ἀφεθῇ ἡ κρατοῦσα αὐτὰ λαβὶς, φέρονται ἀμέσως πάντα ὁμοῦ ἐν τῷ πλήρει ὕδατι ἀγγεῖῳ ἐνθα ἀφίενται ».

Φρονοῦμεν μετὰ τοῦ Tardieu καὶ πολλῶν ἄλλων συγγραφέων, ὅτι δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ περιδεθῶσι προηγουμένως ἡ τραχεῖα καὶ τὰ ἀγγεῖα. Ἡ ἐργασία αὕτη ἤθελεν ἀνωφελῶς ἐπαυξῆσαι τὴν διάρκειαν καὶ τὰς δυσχερεῖας τοῦ πειράματος· ἄλλως τε δὲ ἡ ποσότης τοῦ ἐκρέοντος αἵματος δὲν εἶναι τοσαύτη, ὥστε νὰ μεταβληθῇ οὐσιωδῶς ἢ ἀναλεγίᾳ τοῦ βάρους τοῦ πνεύμονος πρὸς τὸν ὄγκον αὐτοῦ.

Ὅταν τὰ θωρακικὰ ὄργανα ριφθῶσιν οὕτω πάντα ὁμοῦ ἐν τῷ ὕδατι, πρκατηρεῖται ἂν ἐπιπλέωσιν ἢ ἂν καταβυθίζωνται εἰς τὸν πυθμένα. Σημειοῦται δ' ἀκριβῶς ἡ μείζων ἢ ἐλάσσων ταχύτης, μεθ' ἧς καταπίπτουσιν, ἂν κατέρχωνται μέχρι τοῦ πυθμένος, ἢ, ἂν αἰωρῶνται εἰς ὕψος τι ἐν τῷ ὕγρῳ.

Ἐπαναλαμβάνεται εἴτα τὸ πείραμα, χωρίζομένων τῶν πνευμόνων ἀπὸ τῶν λοιπῶν ὀργάνων. Ἐνεργεῖται ἡ δοκιμασία διὰ τῶν πνευμόνων ἄνευ τοῦ θύμου καὶ τῆς καρδίας, εἴτα δὲ δι' ἑκατέρου πνεύμονος, δι' ἑκάστου λοβοῦ καὶ διὰ τεμαχίων ἐπὶ μεγέθους ἀμυγδάλης, σημειομενῶν τῶν προκυπτόντων δι' ἑκάστου τεμαχίου ἀποτελεσμάτων.

Τὰ ἄμεσα τῆς τοιαύτης τῶν πνευμόνων δοκιμασίας ἀποτελέσματα εἰς δύο δυνατόν νὰ ὑπαχθῶσι περιστάσεις : εἴτε τουτέστι τὰ ὄργανα ἐπιπλέουσιν, εἴτε καταβυθίζονται.

α. Οἱ πνεύμονες ἐπιπλέουσιν. — Ὁ Tardieu εὐλόγως παρατηρεῖ ὅτι ὁ ἱατροδικαστής, ὅστις ἤθελεν ἀμέσως συμπεράνει ὅτι οἱ πνεύμονες ἐπιπλέουσι διότι ἀνέπνευσαν, ἤθελεν ἐνίοτε πλανηθῆ. Τρεῖς ἀληθῶς περιστάσεις δυνατόν νὰ προκαλέσωσι τὴν εἰσόδου ἀερίων ἐν τοῖς πνεύμοσιν, ἐπομένως τὴν ἐπιπλῆυσιν αὐτῶν, αὗται δ' εἰσὶν : ἡ φυσικὴ ἀναπνοή, ἡ σήψις, ἡ προκαλοῦσα τὴν ἀνάπτυξιν σηπτικῶν ἀερίων, καὶ ἡ ἐμφύσησις, ἣν πολλάκις ἐκτελοῦσιν ἀμέσως μετὰ τὸν τοκετόν, ἵνα ἐπαναγάγωσιν ἐν τῇ ζωῇ παιδίον νεκροφανές τικτόμενον.

Εἶναι ἀναμφισβήτητον ὅτι ἡ σήψις δύναται νὰ προκαλέσῃ τὴν ἐπιπλῆυσιν τῶν πνευμόνων, δεόν ὅμως νὰ παρατηρήσωμεν ὅτι αὕτη, ἰδίᾳ πρὸς τῷ νεογνῷ, λίαν βραδέως καταλαμβάνει τοὺς πνεύμονας. Ἀνηνέχθησαν περιπτώσεις, καθ' ἃς ἐπὶ πτωμάτων παιδίων, διαμεινάντων ἐπὶ μῆνας ἐν τῷ ὕδατι, τὰ ἀποτελέσματα τῆς ὑδροστατικῆς δοκιμασίας οὐδόλως ἠλλοιώθησαν ἐκ τῆς παρουσίας σηπτικῶν ἀερίων. Ἀξιὸν σημειώσεως ὅμως τυγχάνει ὅτι τὸ πτώμα, ἅμα τῇ ἐκ τοῦ ὕδατος ἐξαγωγῇ αὐτοῦ, ταχέως ἀποσυντίθεται· ἐπειδὴ δὲ πολλάκις μετὰ πολλὰς ἡμέρας τελεῖται ἡ νεκροψία, ὁ ἱατροδικαστής θὰ εὕρῃ, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, παρὰ τοῖς ἐπὶ μακρὸν ἐν ὕδατι διαμείνασι παιδίοις σηπτικὸν ἐμφύσημα. Ὁ πνεύμων, παρ' ᾧ ἤρξατο ἤδη σήψις, ἀναγνωρίζεται ἐκ πολλῶν φυσαλλίδων ἡθροισμένων κατὰ τὴν ἐπιφάνειαν αὐτοῦ καὶ ἰδίᾳ πρὸς τὴν βάσιν. Πρέπει τότε νὰ διατηρηθῶσιν αἱ φυσαλλίδες αὗται καὶ ν' ἀποβληθῶσι τὰ ἐρία δι' ἐλαφρᾶς ἐν τῷ ὕδατι ἐκθλίψεως. Μετὰ τοῦτο ἐκτελεῖται ἡ δοκιμασία ὡς ἀνωτέρω περιεγγραφή.

Οὐδεμίᾳ ἀναφέρεται περίπτωσις, καθ' ἣν ἡ ἐμφύσησις ἦν αἰτία πλάνης ἐν τῇ ἱατροδικαστικῇ πράξει· δεόν ὅμως ὁ ἱατροδικαστής νὰ γνωρίζῃ τοὺς κυριωτέρους χαρακτῆρας, δι' ὧν ἀναγνωρίζονται οἱ ἐμφυσθέντες πνεύμονες. Ἡ ἐμφύσησις δύναται ἀληθῶς νὰ ᾖ ἡ αἰτία, δι' ἣν οἱ πνεύμονες ἐπιπλέουσιν· ἀλλ' ὁ ἐμφυσθεὶς πνεύμων διακρίνεται

ἐκ τῆς ὁμοιομόρφου ὑπερύθρου αὐτοῦ χροιάς καὶ ἐκ τῆς ἐν τῇ παρεγ-
χύματι περιεχομένης ποσότητος τοῦ αἵματος. Ὁ τελευταῖος οὗτος
χαρακτήρ εἶναι σημαντικός, διότι ἡ τεχνητὴ τοῦ αἵρος εἰσαγωγή δὲν
ἀπεργάζεται, ὥσπερ ἡ φυσικὴ ἀναπνοή, συρροὴν αἵματος· ἂν δέ τις ἐν
τῷ ὕδατι ἐκθλίψῃ μικρὸν γεμάχιον τοῦ πνεύμονος, παρατηρεῖ ὅτι
μόνον ἀήρ ἐξέρχεται, οὐχὶ δὲ καὶ αἷμα.

Ὁ Herbet ἀνήνεγκε λίαν ἐνδιαφέρουσαν περίπτωσιν, καθ' ἣν ὁ
πνεύμων ἐμβρίου ὑποστάς τελείαν κατάψυξιν ἐπέπλεε, τότε δὲ μόνον
ἐβυθίσθη, ἀφοῦ διέμεινεν ἐν θερμῷ ὕδατι. Ἀρκεῖ νὰ ἔχῃ τις ὑπ' ὅψιν τὸ
γεγονός τοῦτο, ἵν' ἀποφύγῃ τὴν τοιαύτην πλάνην.

Ἡ ἐν τῷ οἶνοπνεύματι διαμονὴ δύναται ἐπ' ἴσης νὰ καταστήσῃ
τὸν πνεύμονα τοῦ ἐμβρίου εἰδικῶς ἐλαφρότερον, νὰ προκαλέσῃ ἐπομέ-
νωσ· μέχρι τινὸς τὴν ἐπίπλευσιν. Ἐν τινι περιπτώσει, ὑπὸ τοῦ Tar-
dieu παρατιθεμένη, ὁ πρῶτος πραγματογνώμων συνεπέρανεν ὅτι ἡ ἀνα-
πνοὴ δὲν ἐτελείσθη, ἐν ᾧ μετὰ πέντε ἡμέρας, ἀφοῦ οἱ πνεύμονες ἐτέ-
θησαν ἐν οἶνοπνεύματι, ἕτερος πραγματογνώμων εἶδεν αὐτοὺς ἐπιπλέ-
οντας καὶ λίαν βραδέως βυθιζομένους ἐν τῇ πυθμένι. Πρέπει διὰ τοῦτο
νὰ μὴ τηρῶνται ἐν οἶνοπνεύματι οἱ πνεύμονες πρὸ τῆς ὑδροστατικῆς
δοκιμασίας.

Ὁ Chaussier περιέγραψεν ἐμφύσημα τῶν νεογνῶν, δυνάμενον,
εἰς τινὰς περιστάσεις, νὰ προκαλέσῃ τὴν ἐπίπλευσιν μὴ ἀναπνευσάν-
των πνευμόνων· ἀλλ' οἱ νεώτεροι σύγγραφεῖς ἡρνήθησαν εὐλόγως τὴν
ὑπαρξίν τῆς παθήσεως ταύτης, μὴ στηριζομένης ἐπὶ γεγονότων ἀναμ-
φισθητήτων.

Ὁ Tardieu ὡς ἐξῆς διετύπωσε τὸ ἐκ τῆς ἐπιπλεύσεως προκῦπτον
συμπέρασμα : « Ἄν οἱ πνεύμονες ἐπιπλέωσιν, εἴτε ὁμοῦ εἴτε μεμο-
νωμένως, ὁλόκληροι ἢ κατατετμημένοι, μὴ ὥσι δὲ σεσηπότες, οὐδὲ
τεχνητῶς ἐμπεφυσημένοι, ἂν δὲν ὑπέστησαν τελείαν κατάψυξιν,
οὔτ' ἐν οἶνοπνεύματι ἐμβροχὴν, δύναται τις νὰ βεβαιώσῃ ὅτι τὸ
παιδίον ἀνέπνευσεν, ὅτι ἐπομένως ἔζησεν »

β. Οἱ πνεύμονες δὲν ἐπιπλέουσιν. — Δὲν πρέπει ἐκ τούτου νὰ
συμπεράνῃ τις ἀμέσως ὅτι τὸ παιδίον δὲν ἀνέπνευσε. Δύο περιστάσεις
ἐνατὸν νὰ προκαλέσωσι τὸν καταβυθισμόν τῶν ἀναπνευσάντων πνευ-
μόνων, ταυτέστιν ἀλλοιωσεις παθολογικαὶ καὶ καταστροφὴ τοῦ ὄρ-
γανου ἐκ σήψεως ἢ ἄλλων αἰτίων.

Δυνατὸν ὄντως νὰ ὑπάρχωσι παρὰ τῷ παιδίῳ ἀλλοιωσεις παθολο-

γικαί ὡς ἐκ τῶν ὁποίων ὁ ἀὴρ νὰ μὴ εἰσχωρῇ εἰμὴ ἐν μέρει εἰς τοὺς πνεύμονας καὶ νὰ μὴ δύνηται ἔτι νὰ διαμεῖνῃ ἐν ταῖς κυψελίσιν. 'Τοιαῦται εἰσὶν αἱ ἀλλοιώσεις αἱ ὀφειλόμεναι εἰς τὴν συγγενῇ συμφύλιν, τὴν πνευμονικὴν ἠπάτῳσιν καὶ τὴν ἰδιάζουσιν παρὰ τοῖς νεογνοῖς σκλήρυνσιν τὴν καλουμένην ἀτελεντασίαν. Εὐκόλως ἄλλως τε ἀναγνωρίζονται αἱ ἀλλοιώσεις αὗται. Ἐπειδὴ δὲ ἡ νόσος σπανίως καταλαμβάνει ἅπαντα τὸν πνεύμονα, εὐρίσκονται μέρη ὑγιῆ ἐπιπλέοντα καὶ ἄλλα καταβυθίζόμενα. Ὑπάρχουσιν ἐπ' ἴσης περιστάσεις, καθ' ἃς, ὡς ἐκ τῆς ἐσχάτης ἀτονίας τοῦ παιδίου, ἢ διαμαρτιῶν τῆς διαπλάσεως, δὲν δύναται ἡ ἀναπνοὴ νὰ τελεσθῇ ἐντελῶς. Εἶναι ἐπ' ἴσης εὐκολον τότε νὰ βεβαιωθῇ ἡ αἰτία τοῦ θανάτου.

"Ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν σῆψιν, δύναται αὕτη ὅλως ν' ἀλλοιώσῃ τὴν ὑρὴν τοῦ πνεύμονος, ν' ἀποδιώξῃ τὸν ἐν αὐτῇ περιεχόμενον ἀέρα καὶ τὰ ἄλλα ἀέρια καὶ νὰ μεταποιήσῃ αὐτὸν εἰς πόλτον πυκνότερον τοῦ ὑδατός. Ἄλλ' ἵνα τὸ φαινόμενον τοῦτο παραχθῇ, δεόν ἡ σῆψις νὰ χρονολογῇται ἀπὸ πολλῶν ἐβδομάδων καὶ πολλῶν ἔτι μηνῶν. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει πᾶσα δοκιμασία ἀποβαίνει ἀνωφελής.

Δύναται τις λοιπὸν νὰ συμπεράνῃ ὅτι, ὅταν οἱ πνεύμονες δὲν ἐπιπλέωσιν, ἂν δὲν ὑπέστησαν παθολογικὴν τινα ἢ ἄλλην ἀλλοίωσιν, τὸ παιδίον δὲν ἀνέπνευσεν.

Δ. Ὀπτικὴ πνευμονικὴ δοκιμασία. — Οἱ συγγραφεῖς περιγράφουσιν ὑπὸ τὸν τίτλον τοῦτον νέαν μέθοδον ἐρεῦνης, ὀφειλομένην τῷ Bouchut. Ὁ διὰ τοῦ φακοῦ ἐξετάζων μὴ ἀναπνεύσαντα πνεύμονα, βλέπει ὅτι ὁ ἱστός εἶναι συμπαγὴς μὲν, ὡχροέρυθρος καὶ οἰνοεῖ ἀναιμικός, ἂν τὸ ἔμβρυον ἔχῃ τεσσάρων ἢ πέντε μῆνῶν ἡλικίαν, ἐρυθρός δὲ, πελιδνός, χροαῖς θεοβρώματος (σοκολάτας) ἢ τρυγός, οἴνου, ἂν τὸ παιδίον προσήγγιζε τῷ τέρματι τῆς κυήσεως. Οὐδεμίαν φαίνεται πνευμονικὴ κυψελίς, διακρίνονται ὅμως αἱ τὰ λόβια χωρίζουσαι κυψελίδικαί γραμμαί. Ἄν ὁ πνεύμων ἀνέπνευσε, φαίνεται ἄθροισμα κυψελίδων κυκλικῶν λίαν εὐδιακρίτων, ὧν ἐκάστη ἔχει τὸ φωτεινὸν αὐτῆς σημεῖον, πλησιέστατα ἀλλήλαις κειμένων καὶ ἀνίσων διαστάσεων. Ἄν ἡ ἀναπνοὴ ἦν ἀτελής, φαίνονται λόβια, ὧν αἱ κυψελίδες διεσπάρησαν ὑπὸ τοῦ ἀέρος, καὶ ἄλλα συμπαγῇ καὶ ἄνευ κυψελίδων. Διὰ τοῦ φακοῦ ἐκάστη κυψελίς φαίνεται ἔχουσα μέγεθος 1 μέχρι 2 ὑπόχιλιομέτρων.

Οἱ χαρακτηρῆς οὗτοι, οἵτινες ἄλλως τε συμφωνοῦσι πρὸς ἐκείνους,

οὓς ἀνωτέρω περιεγράψαμεν, ὅτε ἐπραγματεύθημεν περὶ τῆς ἐξωτερικῆς τοῦ πνεύμονος ὀψews, δύνανται νὰ χρησιμεύσωσι πρὸς ἐξελεγχζίν τῶν ἄλλων δοκιμαστικῶν μεθόδων. Τῆς μεθόδου ὁμῶς ταύτης δὲν ἐγένετο μέχρι τοῦ νῦν χρήσις ἐν τῇ ἰατροδικαστικῇ.

Ε. Ὡτική δοκιμασία. — Ὀφείλομεν νὰ ἐπιστήσωμεν τὴν προσοχὴν ἐπὶ τινος σπουδαίου σημείου, προκύπτοντος ἐκ τῆς καταστάσεως τοῦ ὥτός τοῦ νεογνοῦ. Τὸ σημεῖον τοῦτο σημειοῦσιν οἱ Gellé, καὶ Wreden. Ὅταν ἐξετάσῃ τις τὸ οὖς μὴ ἀναπνεύσαντος παιδίου, εὐρίσκει τὴν κοιλότητα τοῦ τυμπάνου πλήρη μελάγχρου πόλτου, ἐν τῇ μέσῳ τοῦ ὀποίου φαίνονται ὡς δύο λευκὰ σημεῖα τὰ ὁσάτρια· δὲν εὐρίσκεται ὁμῶς ἀήρ. Ὅταν ἡ ἀναπνοὴ τελεσθῇ, ἐξακολουθήσῃ δ' ἐπὶ τινὰς ὥρας, ὁ πόλτος ἐκλείπει καὶ ἡ κοιλότης τοῦ τυμπάνου πληροῦται ἀέρος.

Ὁ Wendt εὗρεν εἰς τέσσαρα νεογνὰ τὸ κοῖλον τοῦ τυμπάνου κενόν ἐκ τοῦ πώματος αὐτοῦ, ἀλλ' ἄνευ ἀέρος, διὰ τῆς μικροσκοπικῆς δ' ἐξετάσεως ἀνεγνώρισεν ἐν τῇ πληροῦντι αὐτὸ ὑγρῷ τὰ στοιχεῖα τοῦ ἀμνιωτικοῦ ὑγροῦ. Κατὰ τὸν συγγραφεὰ τοῦτον, τὸ ὑγρὸν τοῦτο, μετενεχθὲν ἐκεῖ δι' ἰσχυρῶν εἰσπνοῶν, καὶ τοῦ ὀποίου ἡ παρουσία ἦν ἀπόδειξις τῆς ἀναπνοῆς, εἶχεν ἀντικαταστήσει τὸν ἀέρα.

Ὁ Wendt συνεπέρανεν ἐντεῦθεν: α) ὅτι ὅταν εὐρίσκηται παρὰ νεογνῷ ἢ ἐμβρύῳ εἰς τὸ τέρμα ἢ ἐγγὺς αὐτῷ, τὸ βλενωδὲς πῶμα τοῦ κοίλου τοῦ τυμπάνου ὁλόκληρον, δὲν ἐτελέσθῃ δραστηρίᾳ ἀναπνοῇ, οὐτ' ἐνδομήτριος, οὐτ' ἐξωμήτριος· β') ὅτι ἡ ἀναπνοὴ ἐτελέσθῃ, ἂν τὸ πῶμα δὲν ὑφίσταται· γ') ὅτι ἡ παρουσία ἐν τῇ κοίλῳ τοῦ τυμπάνου ἀέρος, ἀμνιωτικοῦ ὑγροῦ, βλενωδῶν ὑλῶν τοῦ τοκετοῦ, ὑγροῦ ἀποπάτων, ἀποδεικνύει ὅτι τὸ ἔμβρυον ἐξετέλεσεν ἰσχυράς εἰσπνοάς ἐν ἐνὶ τῶν μέσων τούτων.

Ἴνα δὲ ὀρθῶς ἐκτιμήσῃ τις τὴν ἰατροδικαστικὴν ἀξίαν τῆς ὥτικῆς δοκιμασίας δεόν νὰ γνωρίζῃ: α) ὅτι αἱ κατὰ τὸ μέσον οὖς τροποποιήσεις τελοῦνται τελέως μετὰ εἰκοσιτετράωρον κανονικὴν ἀναπνοήν· β') ὅτι συνηθέστερον ἐν περιπτώσει παιδοκτονίας, ὀλίγαι μόνον ἀναπνοαὶ τελοῦνται πρὸ τοῦ θανάτου. Τούτων λαμβανομένων ὑπ' ὄψιν, φρονούμεν ὅτι ἡ ὥτικὴ δοκιμασία καθίσταται χρήσιμος πρὸς ἐξελεγχζίν τῶν ἐκ τῆς πνευμονικῆς δοκιμασίας προκύπτόντων ἀποτελεσμάτων.

Ἴνα ἐνεργήσωμεν τὴν ὥτικὴν δοκιμασίαν, πρέπει, ἀφοῦ ἀφαιρήσωμεν τὸν ἀέρα ἀπὸ τοῦ ὥτος, νὰ ἐκτελέσωμεν τὴν ἐξωμνηστικὴν ἐνέργειαν, πρὸς τὴν ἀναπνοὴν.

μεν τὸν ἐγκέφαλον, νὰ διαιρέσωμεν ἐγκαρσίως τὴν βᾶσιν τοῦ κρανίου εἴτε δι' ἰσχυροῦ μαχαίριου, εἴτε διὰ λεπτοῦ πρίονος, ὅπισθεν τῶν μαστοειδῶν ἀποφύσεων καὶ περὶ τὸ μέσον τοῦ ζυγωματικοῦ τόξου, εἴτα δὲ ν' ἀπεζαρθρώσωμεν τὴν κάτω γνάθον, ἵνα ὅλως ἀποχωρίσωμεν τὸ ὀστεῶδες τμήμα. Ἀφαιροῦμεν εἴτα μετὰ προσοχῆς τὸ ἀνώτερον τοίχωμα τοῦ κοίλου τοῦ τυμπάνου, ὅπερ εἶναι λεπτόν καὶ εὐκόλως ἀποσπᾶται. Καλὸν δ' εἶναι ν' ἀρχώμεθα διὰ τῆς διανοίξεως τῆς μαστοειδοῦς κοιλότητος, πρὶν ἢ θιξώμεν τὰ τοιχώματα τοῦ τυμπάνου. Δὲν παραβλάπτομεν οὕτω τὴν κεφαλὴν τῆς σφύρας, ἥτις ἀντιστοιχεῖ εἰς τὸ ἀνώτερον τοίχωμα αὐτοῦ. Ἄν εὕρωμεν ὑγρὸν ἐν τῇ κοίλῳ τοῦ τυμπάνου, ὑποβάλλομεν αὐτὸ εἰς τὴν διὰ τοῦ μικροσκοπίου ἐξέτασιν. Ἀφοῦ δ' ἀποχωρίσωμεν τὸν ἄκρον καὶ τὸν ἀναβολέα καὶ τέμνομεν τὸν τένοντα τοῦ διατεινόντος τὸ τύμπανον μυὸς, τέμνομεν δι' ἰσχυρῆς ψαλίδος καθέτως ἀφ' ἐνὸς μὲν τὰ τοιχώματα τῆς μαστοειδοῦς κοιλότητος, ἀφ' ἑτέρου δὲ τὸ ἀνώτερον ἄκρον τοῦ κοίλου τοῦ τυμπάνου, ποιοῦμενοι τὴν τεμνὴν παραλλήλως τῇ τοιχώματι τοῦ λαβυρίνθου. Δυνάμεθα τότε νὰ διανοίξωμεν τὸ τύμπανον ὥσπερ ὄστρακον καὶ ν' ἀποχωρίσωμεν τὰ δύο πλάγια τοιχώματα. Εὐκόλως τότε βεβαιοῦται ἂν τὸ βλεννώδες πῶμα ὑπάρχῃ ἔτι, ἢ ἂν ἐξηφανίσθῃ ἐν ὅλῳ ἢ ἐν μέρει.

2. — Τὸ παιδίον ἀπέθανε βίαιον θάνατον ;

Ποῖαι εἰσὶν αἱ αἰτίαι τοῦ θανάτου ;

Οἱ συγγραφεῖς διακρίνουσιν ἀναλόγως τῆς αἰτίας τοῦ θανάτου, τὴν διὰ τελέσεως παιδοκτονίας ἀπὸ τῆς ἐξ ἐλλείψεως. Τῇ μὲν πρώτῃ ὑπάγονται αἱ δι' ἀμέσων βιαιοτήτων παιδοκτονίαι, τῇ δὲ δευτέρᾳ ἐκεῖναι, ἐν αἷς ὁ θάνατος προῆλθεν ἐξ ἐλλείψεως φροντίδων. Δὲν θ' ἀκολουθήσωμεν ὁμῶς τῇ διαιρέσει ταύτῃ, ἣν ἀνωφελεῖ κρίνομεν, ἀλλὰ θέλωμεν μελετήσῃ τὸ ζήτημα ἐπόμενοι τῇ συστήματι τοῦ Tardieu.

Ὁ ἰατροδικαστὴς οὗτος ἐξήτασεν ἐντολῇ τῆς δικαιοσύνης 804 πτώματα νεογνῶν ἀπὸ τοῦ 1844 μέχρι τοῦ 1868. Ἐκ τούτων 231 ἐγεννήθησαν νεκρά, 18 ἔθانون ἐξ ἐσωτερικῶν νόσων ἢ συγγενοῦς ἀδυναμίας, τὰ δ' ὑπολειπόμενα 555, ἅτινα ἀπωλέσθησαν ἐκ παιδοκτονίας, ὡς ἐξῆς κατατάσσονται :

Διὰ πνιγμονῆς	281
Διὰ καταρρίψεως ἐν βόθροις ἀποπάτων	72
Διὰ κατάγματος τοῦ κρανίου	70
Διὰ στραγγαλισμοῦ	60
Διὰ καταδύσεως	31
Ἐξ ἐλλείψεως φρονιδῶν	14
Διὰ τραυμάτων	8
Διὰ καύσεως	8
Ἐξ αἱμορραγίας τοῦ θυφαλλίου ὡρου	6
Δι' ἐκθέσεως εἰς τὸ ψῦχος	3
Διὰ δηλητηριάσεως	2

Ἐν ὅλῳ 555

Ὁ πίναξ οὗτος δείκνυσι, κατὰ τάξιν συχνότητος, τὰ τοῦ θανάτου αἷτια. Συμφώνως λοιπὸν τούτῳ θέλομεν ἐξετάσει τὰ αἷτια ταῦτα καὶ τὰ τούτοις συνδεόμενα εἰδικὰ ζητήματα.

Θάνατος διὰ πνιγμονῆς.—Οὗτος εἶναι ὁ πάντων συχνότερος καὶ κατὰ διαφόρους δύναται νὰ τελεσθῇ τρόπους: δι' ἀπεφράξεως τῶν ἀεροφόρων ὁδῶν, δι' εἰσαγωγῆς πώματος ἢ ἄλλου ἀλλοτριοῦ σώματος εἰς τὸν φάρυγγα, δι' ἀποκλεισμοῦ ἐν στενῷ χώρῳ καὶ τέλους διὰ κατορύξεως.

Ὁ ἐκ πνιγμονῆς θάνατος σπανίως καταλείπει ἵχνη ἐξ ἀμέσων βιαιοτήτων, ἐξαιρέσει τῶν περιπτώσεων, καθ' ἃς ἡ ἀπόφραξις τῶν ἀεροφόρων ὁδῶν, διὰ τῆς χειρὸς γενομένη, ἤθελεν καταλείπει ἀποτυπώματα τῶν δακτύλων περὶ τὴν ρίνα καὶ τὸ στόμα. Κυρίως λοιπὸν ἐν τοῖς ἐσωτερικοῖς ὀργάνοις θ' ἀναζητηθῶσι τὰ σημεῖα.

Οἱ ἀσφυκτικοὶ πνεύμονες παρουσιάζουσι παρὰ τῷ νεογνῷ ὑπέρυθρον χροιάν, πλεον ἢ ἑλαττον βαθεῖαν, ἐνίοτε δ' ἐρυθρὰν σχεδὸν μέλαιναν. Ἡ ἔντασις τῆς χροιάς ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον μεγάλης συμφορήσεως, ἣν προῦκάλεσεν ἡ ἀσφυξία. Οἷοσδὴποτε ὁμως καὶ ἂν ᾖ ὁ βαθμὸς τῆς συμφορήσεως, συχνάκις φαίνονται ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῶν πνευμόνων αἱ μικραὶ ἐκχυμωτικαὶ κηλίδες, αἱ ὑποπλεύριοι καλούμεναι ἐκχυμώσεις, ἃς περιεγράψαμεν ὅτε περὶ πνιγμονῆς ἐπραγματεύθημεν. Εἰς σπανιωτέρας τινὰς περιπτώσεις αἱ ἐκχυμώσεις αὗται εὐρίσκονται ἐπὶ τοῦ περικαρδίου, τοῦ θύμου καὶ τοῦ περικρανίου κυτταρώδους ἰστοῦ.

Ὡς εἵπομεν ἤδη, ὁ Tardieu θεώρει τὰς ἐκχυμωτικὰς ταύτας κη-

λῖδας ὡς σημεῖον παθολογικόν τοῦ ἐκ πνιγμονῆς θανάτου· βραδύτερον ὅμως ἀπεδείχθη, ὅτι εὐρίσκονται καὶ κατὰ τὸν ἀπαγχονισμόν, τὸν στραγγαλισμόν, τὴν κατάδυσιν, δηλητηριάσεις τινάς, νόσους τῶν πνευμόνων κτλ.

Παρατηρεῖται προσέτι κατὰ τὸν διὰ πνιγμονῆς θάνατον καὶ ὑπεραιμία, πλεόν ἢ ἑλασσον καταφανής, τῶν κυριωτέρων σπλάγχχνων. Τὸ αἷμα εἶναι σχεδὸν πάντοτε ρευστόν· εἰς τινας ἐν τούτοις περιστάσεις, καθ' ὅς ἡ ἀγωνία ἦν λίαν μακρά, εὐρίσκεται ἐν μέρει πεπηγός.

Τὰ ἐξωτερικὰ σημεῖα εἰσὶν ἐνίοτε κατὰδῆλα. Ἄν ἡ ἀπόφραξις τῶν ἀεροφόρων ὁδῶν ἐγένετο διὰ τῶν δακτύλων, δυνατόν νὰ παρατηρηθῶσι, πλὴν τῆς παραμορφώσεως τῶν μερῶν, ἀποτυπώματα τῶν ὀνύχων καὶ ἐκχυμώσεις ἀνάλογοι τοῖς ἄκροις τῶν δακτύλων. Τὸ δὲ σῶμα, ὅπερ τυχὸν ἐχρησίμευσεν εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ ἐγκλήματος, δυνατόν ν' ἀνευρεθῇ. Δυνατόν ἐπ' ἴσους νὰ παρατηρηθῶσι παραμορφώσεις καὶ ἐκχυμώσεις ἢ ρωγμαὶ τοῦ βλεννογόνου τοῦ στόματος.

Ἄν ἡ πνιγμονὴ ἐγένετο διὰ κατορύξεως ἐν τῇ γῇ, ἄμμω, πιτύροις, κόπρῳ κ.τ.τ., πρέπει νὰ ὀρισθῇ, ἂν τὸ παιδίον κατορύχθῃ ζῶν ἢ νεκρόν. Πρὸς τοῦτο θὰ στηριχθῇ τις ἐπὶ τὰ ὑπὸ τῶν ἀλλοιώσεων τῶν πνευμόνων παρεχόμενα σημεῖα καὶ ἐπὶ τὸ ἐξῆς χαρακτηριστικόν γεγονός, ὅπερ προκύπτει ἐκ τῆς ιατροδικαστικῆς παρατηρήσεως καὶ ἐκ πολλῶν ἐπὶ ζῶνιν τελεσθέντων πειραμάτων: Παρὰ τῷ μετὰ θάνατον κατορυχθέντι παιδίῳ, ἡ ὕλη, ἐν ᾗ ἡ κατορύξις ἐγένετο, δύναται νὰ εἰσχωρήσῃ εἰς τὸ στόμα, τὸν φάρυγγα καὶ τὸν λάρυγγα· ἵνα ὅμως εἰσχωρήσῃ περαιτέρω, ἰδίως δ' ἐν τῷ εἰσοφάγῳ, τῷ στομάχῳ καὶ τοῖς ἐντέροις, δεόν ἡ κατορύξις νὰ τελεσθῇ πρὸ τοῦ θανάτου, τὸ δὲ παιδίον νὰ ἐκτελέσῃ κινήσεις καταπόσεως.

Θάνατος διὰ καταρτίψεως ἐν βόθροις ἀποπάτων.—

Τὸ παιδίον ρίπτεται ἐν βόθρῳ ἀποπάτου νεκρὸν μᾶλλον ὅπως ἐξαφανισθῇ, ἢ διὰ νὰ φονευθῇ. Ἐν τούτοις ἀναφέρονται περιστατικά, καθ' ἃ νεογνὰ ἐρρίφθησαν ζῶντα καὶ ἀπέθανον διὰ καταδύσεως ἐν ταῖς ὕλαις τοῦ βόθρου.

Τὸ πτώμα νεογνοῦ, ὅπερ διέμεινεν ἐν βόθρῳ, ἀναδίδει ἰδιάζουσαν ὁσμὴν, οὐχὶ καθαρῶς κοπρανώδη, ἀλλὰ ὀριμεῖαν καὶ διαπεραστικὴν. Τὰ περικαλύμματα εἰσὶ λευκὰ ὑποπράσινα, ἂν ἡ διαμονὴ ἦν ὀλίγον παρατεταμένη· κατόπιν ὅμως καθίστανται μελάγχροα καθάπερ καὶ τὰ

ὅσῳ. Ἡ σήψις ἐπέρχεται βραδέως μὴ παράγουσα μεγάλην ποσότητα ἀερίων· διὰ τοῦτο τὸ σῶμα δὲν αὐξάνει τὸν ὄγκον.

Τὸ πρῶτον ἐν τῇ αὐτῇ περιπτώσει τῇ ἱατροδικαστῇ προβαλλόμενον ζήτημα εἶναι τὸ ἐπόμενον : τὸ παιδίον ἐρρίφθη ζῶν ; Ἡ λύσις εἶναι ἐν γένει εὐκόλος. Τὸ παιδίον θά φέρῃ, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, ἔχνη τραυμάτων καὶ κατάγματος ἐπὶ τοῦ κρανίου, ἔνεκα τῶν πληξέων καὶ τῶν προστριβῶν, ἃς ὑπέστη κατὰ τὴν πτώσιν. Δύναται τις λοιπὸν νὰ βεβαιώσῃ ἂν αἱ βλάβαι αὗται παρήχθησαν ἐν ζωῇ· ἀλλ' ὡς παρατηρεῖ ὁ Tardieu, ἡ ἀμαυρὰ ὄψις, ἣν λαμβάνει τὸ δέρμα ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τῆς ἀτμοσφαιρας τοῦ βόθρου, δύναται νὰ μεταβάλλῃ τὴν ἐπιπολῆς ὄψιν τῶν κακώσεων· ἀναγκαῖον λοιπὸν ἀποβαίνει ἀνὰ ἐνέργησιν τις τομᾶς ἐπὶ πάντων τῶν σημείων, ἐφ' ὧν ὑπάρχουσιν ἐκδοραί, καὶ νὰ παρατηρήσῃ, ὅν ἐν τῷ ὑποδορίῳ συνδετικῷ ἰσθμῷ ὑπάρχῃ ἐνέσεις τῶν τριχοειδῶν ἀγγείων, ἔκχυσις καὶ διήθησις αἵματος· τὰ σημεῖα ταῦτα οὐδέποτε ἑλλείπουσιν, ἂν τὸ παιδίον ἐρρίφθη ζῶν». «Ἄν ὑπάρχῃ κάταγμα τοῦ κρανίου, θὰ εὐρεθῶσιν ἐκτεταμέναι ἐκχύσεις αἵματος ὑπὸ τὸ τριχωτὸν τῆς κεφαλῆς καὶ εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ ἐγκεφάλου, διευκολύνουσαι τὴν διάγνωσιν. Περὶ τούτων ἐπραγματεύθημεν ἤδη ἐν τῷ περὶ κακώσεων κεφαλαίῳ.

Τέλος, ἕτερος σημαντικὸς χαρακτήρ, ὃν ἐσημειώσαμεν ἤδη προκειμένου περὶ κατορύξεως, εἶναι ὅτι, ἂν τὸ παιδίον ἐρρίφθη ζῶν, αἱ κοπρανώδεις ὕλαι θὰ εὐρεθῶσιν οὐ μόνον εἰς τὸ στόμα, ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ οἰσοφάγῳ καὶ μέχρι τοῦ στομάχου.

Ἄλλο σπουδαῖον ζήτημα, προκῦπτον ἐν περιπτώσει παιδοκτονίας διὰ καταρρίψεως ἐν βόθρῳ ἀποπάτου, εἶναι τὸ ἐπόμενον : Μήπως τὸ παιδίον ἔπεσε τυχαίως ἐν τῷ ἀποπάτῳ κατὰ τὴν στιγμήν τῆς ἐξωθήσεως ; Πολλοὶ ὄντως τῶν κατηγορουμένων ἰσχυρίζονται ὅτι καταληφθεῖσαι αἰφνης ὑπὸ φυσικῆς ἀνάγκης μετέβησαν εἰς τὸν ἀποπάτεν· μὴ γνωρίζουσαι ὅτι ἀφίκοντο εἰς τὴν στιγμήν τοῦ τοκετοῦ, ἔτεκον ἐκεῖ, τὸ δὲ παιδίον ἔπεσεν ἐν τῷ βόθρῳ, χωρὶς νὰ δυνηθῶσι νὰ προλάβωσι τὴν πτώσιν.

Ὑλικῶς τὸ γεγονός εἶναι πιθανόν, δύναται τις δ' ἐν γένει εἰπεῖν, ὅτι τὸ παιδίον δυνατόν νὰ πέσῃ ἐν τῷ ἀποπάτῳ, καθ' ἣν στιγμήν ἡ μήτηρ τίκτει ἐκεῖ· ἀλλ' ὡς παρατηρεῖ ὁ Tardieu, «πρέπει ὁ ἱατροδικαστὴς νὰ προσέξῃ, μὴ λαμβάνων ὑπ' ὅψιν τὸ δυνατόν τοῦ πράγματος γενικῶς, ἀλλ' ἐξετάζων ἐν ἑκάστη περιπτώσει». ἵνα ἡ τοι-

αὕτη τυχαία πτώσις τελεσθῇ, χρειάζεται συνδρομὴ περιστάσεων τόσο ἐκτάκτων, ὥστε δύναται τις ἐκ τῶν προτέρων εἰπεῖν, ὅτι πρακτικῶς τὸ τοιοῦτο γεγονός ἀποβαίνει ἀδύνατον. Καὶ ἀλλῶς, καὶ ἂν τις παρὰδεχθῇ, ὅτι ἡ γυνὴ δύναται νὰ ἐκλάβῃ τὰς τοῦ τοκετοῦ ὠδῖνας ὡς ἀνάγκην ἀποπατήσεως, πρέπει ἔτι ν' ἀποδεχθῇ: Ἄς, ὅτι τὸ στόμιον τοῦ βυθροῦ εἶναι ἀρκούντως εὐρύ, ὥστε νὰ ἦ δυνατόν ἡ κεφαλὴ, εἴτα δὲ καὶ τὸ σῶμα, νὰ διέλθωσιν εὐκόλως, ἀνευ πίεσεως· ἀλλ' εἰς τὰς πόλεις τὸ κατώτερον στόμιον τῶν λεκανῶν τῶν ἀποπάτων ποικίλλει ἀπὸ 10 μέχρι 12 ὑφεκτομέτρων, ἐνῷ ἡ κεφαλὴ τοῦ εἰς τὸ τέρμα ἀφικμένου νεογνοῦ εἶναι 11· Βόν, ὅτι ὁ ὀμφάλιος λῶρος ἐκόπη, ἢ ὅτι ὁ πλακοῦς ἀπεβλήθη συγχρόνως μετὰ τοῦ παιδίου· ἂν τὸ στόμιον τοῦ ἀποπάτου ἦν ἀρκούντως εὐρύ, ὅπως ἐπιτρίψῃ εὐκόλως τὴν διόδον τοῦ παιδίου, πρέπει νὰ ἐρευνηθῇ, ἂν ὁ λῶρος ἐτμήθῃ ἢ διερρήχθῃ, καὶ νὰ βεβαιωθῇ ἡ ἔλλειψις ἢ ἡ παρουσία τοῦ πλακοῦντος· Γόν, ὅτι ἡ ἐπιφάνεια τοῦ στομίου ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὴν αἰδοιοκολπικὴν· ἂν τις παραβάλλῃ τὸν ἄξονα τῆς λεκάνης τοῦ ἀποπάτου πρὸς τὸν τῆς πυέλου τῆς γυναικός, βλέπει ὅτι διαφέρουσιν, ὅτι δὲ τὸ ἐξωθούμενον παιδίον θὰ παρεμπροσθῇ εἰς τὰ χεῖλη τῆς ὀπῆς τοῦ ἀποπάτου ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε νὰ δυνηθῇ ἡ μήτηρ νὰ προλάβῃ τὴν πῶσιν (Tardieu). Τέλος, ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει δεόν ν' ἀναζητηθῶσι τὰ ἄλλα σημεῖα, οἷον κηλίδες αἵματος, μηχανίου κττ., ἅτινα δύνανται ν' ἀποδείξωσιν ὅτι ὁ τοκετός δὲν ἐτελέσθῃ ἐν τῇ ἀποπάτῃ ἀλλ' ἄλλοχού.

Θάνατος διὰ καταδύσεως.—Ὅταν τὸ πῶμα νεογνοῦ ἐξάγῃται τοῦ ὕδατος, πρέπει κατὰ πρῶτον νὰ ὀρισθῇ, ἂν ἡ κατάδυσις ἦ ἢ πραγματικὴ αἰτία τοῦ θανάτου, ἢ μὴ ἐγένετο ὅπως ἐξαφανισθῇ παιδίον νεκρὸν ἤδη. Σπανίως ἄλλως τε ἡ κατάδυσις εἶναι ἢ πραγματικὴ αἰτία τοῦ θανάτου. Πρέπει λοιπὸν ἐν πρώτοις ὁ ἰατροδικαστὴς νὰ ἐκτελέσῃ τὴν δοκιμασίαν τῶν πνευμόνων, εἴτα δὲ, ἀποδεικνυμένου ὅτι τὸ παιδίον ἀνέπνευσε, νὰ ἐξετάσῃ ἂν ἀπέθανε διὰ καταδύσεως, ἢ μήπως ὁ θάνατος προῆλθεν ἐξ ἄλλων βιαιοτήτων. Τὰ σημεῖα τοῦ διὰ καταδύσεως θανάτου εἰσὶ τὰ αὐτὰ παρὰ τῇ νεογνῷ, οἷα περιεγράψαμεν καὶ παρὰ τῇ ἐνηλίκῃ.

Σπουδαῖον ζήτημα σχετικὸν τῇ διὰ καταδύσεως παιδοκτονίᾳ εἶναι τὸ ἐξῆς ὑποτιθεμένου ὅτι ὁ τοκετός ἐτελέσθῃ ἐν λουτρῷ, εἶναι δυνατόν τὸ παιδίον, ἐνεκὰ τοῦ γεγονότος τούτου, ν' ἀπέθανε τυ-

χαίως ; Κατὰ τὸν Tardieu παρατηρήσαντα τοιαύτην τινὰ περίπτωσιν, ἡ παρουσία ἐπὶ τοῦ σώματος τοῦ νεογνοῦ κηλίδων ἐηλοῖ ὅτι τοῦτο δὲν διέμενεν ἐν ὕδατι· ἄλλως τε ἂν διὰ τῆς πνευμονικῆς δεκτικότητος ἀποδειχθῇ ὅτι τὸ παιδίον ἀνέπνευσεν, ἀποκλείεται ὁ διὰ πνιγμοῦ θάνατος. Τέλος, τὸ παιδίον δύναται νὰ ζήσῃ ἐπὶ τινὰ χρόνον ἐν τῷ ὕδατι, ἂν μὴ ἀποχωρισθῇ ἀπὸ τοῦ πλακούντος.

Θάνατος διὰ στραγγαλισμοῦ.—Τὸ παιδίον δύναται νὰ ἀποθάνῃ εἴτε δι' ἀπλοῦ στραγγαλισμοῦ, εἴτε διὰ τούτου μετὰ πνιγμονῆς. Κατὰ τὴν πρώτην περίστασιν ὁ στραγγαλισμὸς τελεῖται ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ διὰ βρόχου, διότι ἡ διὰ τῶν χειρῶν ἀσκουμένη ἐπὶ τοῦ τραχήλου πίεσις θὰ ἐφόνευσεν τὸ παιδίον διὰ πνιγμονῆς μᾶλλον ἢ διὰ στραγγαλισμοῦ.

Ἄν τὸ παιδίον ἐστραγγαλισθῇ διὰ τῆς χειρὸς, δυνατόν νὰ εὑρεθῶσιν ἐκχυμώματα καὶ ἀποτυπώματα ἀνάλογα τοῖς ἄκροις τῶν δακτύλων καὶ μικρὰ ἡμισελήνοειδῆ τραύματα, ἔχοντα τὴν μορφήν τῶν ὀνύχων· ἐκ τούτων ἐννοεῖ τις ὅτιν θέσιν εἶχεν ἡ φονεύσασα χεὶρ. Ἄν ἡ μήτηρ ἐστραγγάλισεν τὸ παιδίον, καθ' ἣν στιγμὴν ἡ κεφαλὴ ἐξήρχετο τοῦ αἰδοίου, θὰ ἐποιήσατο χρῆσιν τῆς δεξιᾶς χειρὸς, ἐκτὸς ἂν ἦ οἱ ἄριστερὸς χεῖρ (Briand καὶ Chaudé). Ἄν τὸ ἔγκλημα ἐτελέσθῃ ὑπὸ συνενόχου, τὰ ἔχνη θὰ παικίλλωσιν ἀναλόγως τῆς θέσεως, ἣν οὗτος εἶχε πρὸς τὴν γυναῖκα· οὐχ ἦττον τὰ ἔχνη ταῦτα ἔσονται ἐν γένει καταφανέστερα.

Ἄν ὁ στραγγαλισμὸς ἐγένετο διὰ βρόχου, εὐρίσκεται αὐλαξ ὑπόλευκος μετ' ἰοχρόων χειλέων, ἧς τὸ βάθος καὶ ἡ ὄψις ποικίλλουσιν ἀναλόγως τοῦ εἶδους τοῦ βρόχου. Τοὺς χαρακτηρὰς τῶν ἀλλοιώσεων τούτων ἐσπουδάσαμεν ὅταν περὶ στραγγαλισμοῦ παρὰ τῷ ἐνηλίκῳ ἐπραγματεύθημεν. Παρατηροῦμεν ἐνταῦθα μόνον, ὅτι πολλάκις τὰ ἐξωτερικὰ σημεῖα εἰσι μόλις καταφανῆ, δὲν δύναται τις δὲ νὰ μορφώσῃ γνώμην, εἰμὴ ἀφοῦ συγκρίνῃ τὰς τοπικὰς βλάβας πρὸς τὰς τῶν ἐσωτερικῶν ὀργάνων ἀλλοιώσεις, αἵτινες εἰσὶν ἴσως σφαιρότερον ἐκδηλωμέναι παρὰ τῷ νεογνῷ ἢ παρὰ τῷ ἐνηλίκῳ.

Προεβλήθη τὸ ζήτημα, εἰν ὁ θάνατος δύνηται νὰ προέλθῃ ἐκ τῆς περιεπλήσεως τοῦ λώρου περὶ τὸν τραχήλου κατὰ τὸν τοκετόν, οἱ δὲ συγγαρφεῖς ἡσχολήθησαν νὰ γνωρίσωσιν, ἂν ἡ περιέπλησις αὕτη καταλείπῃ ἔχνη. Οἱ Marc, Casper καὶ Tardieu παραδέχονται ὅτι ὁ λώρος δύ-

καταί να παραγάγῃ ἐκχυμωπικὰς αὐλακὰς οὐ μόνον ἐπὶ τοῦ τραχήλου, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῆς κοιλίας καὶ τοῦ θώρακος. Ἄλλ' ὡς παρατηρεῖ ὁ Tardieu, τὴ σπουδαῖον εἶναι ὅτι, ὅταν τὸ παιδίον γεννᾶται στραγγαλισθὲν ὑπὸ τοῦ λώρου, δὲν ἀνέπνευσεν ἐντελῶς· ἂν ἐπομένως ἡ δοκιμασία ἀποδείξῃ ὅτι ἡ ἀναπνοὴ ἐγκατεστάθη, βεβαιοῦται τότε ὅτι τὸ παιδίον δὲν ἐστραγγαλίσθη πρὸ τῆς γεννήσεως.

Θάνατος διὰ κατάγματος τοῦ κρανίου καὶ τραυμάτων.—Μεταξὺ τῶν ἐκουσίων τραυμάτων, τῶν προκαλούντων τὸν θάνατον τοῦ νεογνοῦ, τὰ τῆς κεφαλῆς κατέχουσι τὴν πρώτην θέσιν. Ὁ διὰ κατάγματος τοῦ κρανίου θάνατος εἶναι ὄντως λίαν συχνός, ἡ δὲ βεβαίωσις αὐτοῦ θὰ ᾔτο ἀπλουστάτη, ἂν μὴ τὸ ζήτημα περιεπλέκετο ἐκ τοῦ πιθανοῦ εὐρέσεως καταγμάτων ἐξ ἄλλης αἰτίας προσερχομένων. Πάντες οἱ μαιευτῆρες ἀληθῶς συμφωνοῦσιν ὅτι κατάγματα καὶ εἰσωθήσεις τῶν ὀστέων τοῦ κρανίου δύνανται νὰ παραχθῶσι κατὰ τὸν τοκετὸν καὶ ἐκ τυχαίων ὅλως αἰτίων, οἷον διαμαρτιῶν τῆς διαπλάσεως τῆς πυέλου, ἢ ἀνωμάλου εὐθραυστότητος τῶν ὀστέων τοῦ παιδίου. Οὐσιώδεις λοιπὸν ἀποβαίνει νὰ ὀρισθῶσιν οἱ διακριτικοὶ χαρακτῆρες τῶν ἐκουσίων καὶ τῶν τυχαίων τραυμάτων, ἅτινα εὐρίσκονται ἐπὶ τοῦ νεογνοῦ.

Ἄν αἱ βλάβαι προέρχωνται ἐκ χειρισμῶν ἢ ἐφαρμογῆς μαιευτικῶν ὀργάνων, δὲν γεννῶσιν ὑπόνοιαν παιδοκτονίας, καθ' ὅσον ἀφ' ἑαυτῶν μαρτυροῦσι τὴν ἐπέμβασιν τοῦ ἱατροῦ. Ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὰ κατάγματα, τὰ προσερχόμενα ἐκ διαμαρτίας περὶ τὴν διάπλασιν τῆς πυέλου, καὶ εἰδικώτερον ἐκ τῆς προεξοχῆς τῆς ἱεροσφυϊκῆς γωνίας, ταῦτα ἐνεδράζονται ἐν γένει εἰς τὴν προσθίαν μοῖραν ἐνός ἐκ τῶν βρεγματικῶν ὀστέων καὶ ἐνίοτε εἰς τὰ περίξ τοῦ μετωπικοῦ καὶ κροταφικοῦ. Τὰ δ' ἐκ τοῦ ἐμβρυουλκοῦ προσερχόμενα, ὧν τὰ ἔχνη εὐκόλως ἀναγνωρίζονται, ἔχουσι διάφορον ἔδραν, ἀναλόγως τῆς μοίρας, ἐν ᾗ τὸ ὄργανον ἐφηρμόσθη· ὑπομινμήσκομεν ὅμως ὅτι κατάγμα παράγεται κυρίως, ὅταν ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ ἐμβρυουλκοῦ ᾖ κανονικῇ, ἐπομένως τοῦτο ἐνεδράζεται εἰς τὴν προσθίαν ἐπιφάνειαν τοῦ μετωπικοῦ ἢ εἰς τὸ ἕτερον μέρος τοῦ ἰνιακοῦ ὁστοῦ (Danyau).

Ἐγεννήθη ἐπ' ἴσης τὸ ζήτημα, ἂν τὸ κατάγμα τοῦ κρανίου δύνηται νὰ προέλθῃ ἐκ πτώσεως ἐπὶ τοῦ ἐδάφους κατὰ τὸν τοκετόν. Τοῦτο ὀλίγως εἶναι δυνατὸν, ὅσον ὅμως νὰ ἐξετασθῇ ἂν ἐπῆλθε ρηξὶς τοῦ λώ-

ρου ἢ ἀλλεπάλληλος ἐξώθησις τοῦ τε πλακοῦντος καὶ τοῦ ἐμβρύου. Ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου παρατηροῦμεν ὅτι ὁ λῶρος σπανίως ἔχει πλέον τῶν 50 ὑφεκατομέτρων μῆκος· τοῦτο δ' εἶναι μικρότερον τοῦ ὕψους τῶν σκελῶν γυναικὸς μετρίου ἀναστήματος.

Τὸ ἐξάρθρωμα τῶν σπονδύλων ἦν ἐνίοτε ἡ αἰτία τοῦ θανάτου, εἴτε διότι τὸ σῶμα ἀνεστράφη βιαίως πρὸς τὰ ὀπίσω, εἴτε διότι ἡ κεφαλὴ ὑπέστη περιστροφικὰς κινήσεις. Ἄλλ' ἡ ἐγκληματικὴ ἐπέμβασις σχεδὸν πάντοτε, ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἀναγνωρίζεται ἐκ τῆς παρουσίας ἐκχυμωμάτων ἢ ἄλλων κακώσεων. Εἶναι ἐν τούτοις δυνατόν οὐδεμία νὰ εὑρεθῇ καταφανὴς βλάβη, καὶ μόνον ἡ νεκροψία ν' ἀποκαλύψῃ τὴν ρῆξιν καὶ τὴν περιστολὴν τῶν συνδέσμων, ὡς καὶ τὰς ἀλλοιώσεις τοῦ νωτιαίου μυελοῦ. Δέον ὅμως ὁ ἱατροδικαστὴς νὰ μὴ λησμονῇ ὅτι τοιαῦται βλάβαι παρετηρήθησαν καὶ μετὰ ἀκαίρων μαλειωτικὰς χειρίσεις, καὶ νὰ προσπαθῇ νὰ γνωρίσῃ τὰς περιστάσεις, ὑφ' ἃς ἐγένετο ὁ τοκετός.

Οὐ σπανίως εὐρίσκονται νεογνὰ διαμεμελισμένα διὰ τμητικοῦ ὄργανου, ἐνίοτε δ' εἰς πολλὰ τεμάχια· ἀλλ' ἐν γένει ὁ διαμελισμὸς γίγνεται μᾶλλον ἵνα ἐξαφανισθῇ τὸ πτώμα τοῦ παιδίου. Ἄλλοτε τὸ πτώμα ἐφεταί· τὰ τοιαῦτα γεγονότα δεόν μετὰ προσοχῆς νὰ σημειῶνται, διότι πολλάκις δηλοῦσι διανοητικὴν διαταραχὴν τῆς κατηγορουμένης.

Ἀναφέρονται ἐπ' ἴσης περιστατικὰ παιδοκτονιῶν διὰ βελονοιυγμοῦ. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, ἡ βελὸν ἑμπεύρεται εἰς τὴν κεφαλὴν, τὴν ράχιν ἢ τὴν καρδιακὴν χώραν, εἶναι δὲ δυνατόν τὰ νύγματα νὰ μὴ παρατηρηθῶσιν, ἂν ἡ ἐξέτασις γένηται ἐπιπολαιῶς. Πρέπει λοιπὸν μετὰ πολλῆς προσοχῆς νὰ ἐξετάζωνται καὶ αἱ ἐλάχισται βλάβαι. Δὲν εἶναι χρεῖα νὰ ὑπομνήσωμεν ὅτι ἐν πάσῃ περιπτώσει γεννᾶται τὸ ζήτημα, ἂν αἱ κακώσεις ἐπηνέχθησαν ἐν ζωῇ.

Θάνατος διὰ καύσεως.—Τοῦ πυρὸς συνηθέστερον γίγνεται χρῆσις πρὸς ἐξάλειψιν παντὸς ἔχους τοῦ ἐγκλήματος· ἐν τούτοις, οἱ συγγραφεῖς ἀναφέρουσι περιστατικὰ, καθ' ἃ τὰ παιδία ἐκάησαν ζῶντα. Εὐνόητον ὅτι εἰς τὰς τοιαύτας περιστάσεις εἶναι λίαν δύσκολον νὰ παράσχῃ ὁ ἱατροδικαστὴς πληροφορίαν μεγάλῃς ἀξίας.

Ἄν τὸ παιδίον ἐκάη ζῶν, ἂν δὲ τὸ πῦρ ἐπενήργησεν ἀπὸ ἀπροστάσεως, εὐρίσκονται ἐνίοτε φλύκταιναι ἐπὶ τοῦ πτώματος· ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον

ὁμως δὲν ἀνευρίσκονται εἰμὴ τέφρα καὶ ἄμωρα λείψανα. Οὐχ ἤττον πρέπει ταῦτα νὰ ἐξετάζωνται μετὰ πολλῆς προσοχῆς· ἂν δ' εὐρεθῶσιν ὅσα, ἐπάναγκας ἀποβαίνει νὰ παραβληθῶσι πρὸς τὰ αὐτὰ ὅσα ἄλλου ἐμβρύου, ἀφικομένου εἰς τὸ τέρμα. Ἡ σύγχυσις εἶναι ἐνίοτε δυνατὴ πρὸς τὰ μακρὰ ὅσα ζῶων τινῶν· εἰς τοῦτο ὁμως παρατηροῦμεν ὅτι τὰ ὅσα τῶν πρὸς τροφήν χρησίμων ζῶων εἰσὶν ἐντελῶς διαπεπλασμένα, ἐνῷ τὰ τοῦ ἐμβρύου εἰσὶ τούναντίον ἀτελῶς ἀποστεωμένα.

Ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν χημικὴν ἀνάλυσιν τῆς τέφρας, ὁ Roussin ἀπεδείκνυεν ὅτι ἡ ἐκ φυτικῶν ἢ ὀρυκτῶν οὐσιῶν προερχομένη ἐλαχίστην ποσότητα σιδήρου περιέχει, τούναντίον δὲ σχετικῶς μεγάλην ἡ ζωϊκῇ.

Θάνατος διὰ δηλητηριάσεως. — Καίτοι ὁ Slingenberg ἀνήνεγκε δύο περιπτώσεις παιδοκτονίας διὰ δηλητηριάσεως, ἐν τούτοις σχεδὸν πάντοτε ἐκ τυχαίου συμβεβηκότες τὰ παιδία θνήσκουσι δηλητηριασθέντα κατὰ τὰς πρώτας μετὰ τὴν γέννησιν ἡμέρας. Διὰ τοῦτο ὁ ἱατρὸς καλεῖται νὰ βεβαιώσῃ δηλητηριάσιν παρὰ νεογνοῖς, κυρίως ἐν περιπτώσεσι παιδοκτονίας ἐξ ἀμελείας.

Θάνατος ἐξ ἑλλείψεως φροντίδων· αἱμορραγία τοῦ ὀμφαλίου λώρου, ἐκθεσις εἰς τὸ ψῦχος, νηστεία (Παιδοκτονία ἐξ ἑλλείψεως). — Σπανίως τὰ τοιαῦτα γεγονότα διδουσι χώρον εἰς κατηγορίαν ἐπὶ παιδοκτονίᾳ, διότι καὶ ὅταν ἐπὶ ἡ ἑλλείψις τῶν φροντίδων ᾖ ἐκούσια, τὸ ἔγκλημα, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, χαρακτηρίζεται ὡς ἀνθρωποκτονία ἐξ ἀμελείας.

Ἡ μὴ περιδέσις τοῦ λώρου ἀποτελεῖ τὴν πρώτην ἑλλείψιν, δέον ὁμως πρὸ παντός νὰ ἐκτιμῆσῃ ὁ ἱατροδικαστὴς τὴν σπουδαιότητα τῆς τοιαύτης ἑλλείψεως. Καὶ ὄντως, ὁ ἐξ αἱμορραγίας τοῦ ὀμφαλίου λώρου θάνατος εἶναι σπανιώτατος ἐν τῇ παιδοκτονίᾳ (6 μόνον περιπτώσεις ἐπὶ 555 τοῦ Tardieu), καίτοι παρὰ τοῖς πλείστοις τῶν φονευμένων παιδίων ἡ περιδέσις τοῦ λώρου δὲν γίνεταί. Ἐπεταὶ λοιπὸν ἐντεῦθεν ὅτι ἡ μὴ περιδέσις δὲν προκαλεῖ πάντοτε αἱμορραγίαν, ἢ ὅτι ἂν ἐπέλθῃ τοιαύτη, σπανίως ἀποβαίνει θανατηφόρος. Ὁ Velpeau τὴν ἐξῆς ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου ἐξήνεγκε γνώμην : « Ἐγκαταλείφθεις εἰς ἑαυτὸν καὶ μὴ περιδεθείς ὁ λῶρος, δὲν ἐκτίθησιν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ τὸ νεογνὸν εἰς αἱμορραγίαν ἢ ἄλλο τι συμβεβηκός, καὶ ἂν ἐπὶ ἐντέλει καὶ δὲν διαρρήχῃ. Ἐν τούτοις, ἐπειδὴ τὸ ἐναντίον δυνα-

τόν νά συμβῇ, ἐπειδὴ ἀρκεῖ ὁ θώραξ ὀλίγον νά συμπιεσθῇ, ἢ ἡ λειτουργία ὀργάνου τινὸς νά παρεμποδισθῇ, ἵνα ἐπέλθῃ διατάραξις τῆς κυκλοφορίας, τὸ δὲ αἷμα νά ἐκρεύσῃ ἀπὸ τοῦ ὀμφαλοῦ· ἐπειδὴ ἀναφέρονται περιπτώσεις παιδίων θανόντων ἐξ αἱμορραγίας ἐν τοῖς σπαραγμοῖς, ἕνεκα κακῆς τοῦ λώρου περιδέσεως· ἐπειδὴ, τέλος, ἡ περίδεσις οὐδένα ἀφ' ἑαυτῆς συνεπάγεται κίνδυνον καὶ οὐδεμίαν παρουσιάζει δυσκολίαν, διὰ τοῦτο δὲν πρέπει τις ν' ἀπέχη τῆς ἐρεύνης ταύτης· μεμπτός δὲ θὰ ᾔτο ἂν παρημέλει αὐτήν.

Ἀφοῦ ὁ ἱατροδικαστὴς σημειώσῃ τὸ μῆκος τοῦ λώρου καὶ βεβαιώσῃ ἂν οὗτος ἐτμήθῃ ἢ διερρήχθῃ, θὰ ἐξετάσῃ ἂν ἡ αἱμορραγία ᾗ ἡ πραγματικὴ αἰτία τοῦ θανάτου τοῦ νεογνοῦ. Πρέπει ὅμως νά παρατηρήσωμεν ὅτι μικρὰ ἀπώλεια αἵματος δύναται νά προκαλέσῃ τὸν θάνατον τοῦ νεογνοῦ, καὶ ὅτι δὲν εὐρίσκονται πάντοτε τὰ συνήθη σημεῖα τῆς αἱμορραγίας (κενότης τῆς καρδίας καὶ τῶν ἀγγείων, κηρώδης ὠχρότης κ. τ. τ.). Τὰ σημεῖα ταῦτα δυνατόν νά ἐλλείπωσιν ἢ μόλις καταφανῇ νά ᾧσιν· ἀλλὰ, κατὰ τὸν Tardieu, ὑπάρχει ἐν σπουδαίωτατον καὶ οἶονεὶ χαρακτηριστικὸν τῆς ὀμφαλικῆς αἱμορραγίας, τοῦτο δὲ εἶναι ὁ ἀποχρωματισμὸς τοῦ ἥπατος καὶ ἡ ἐξ αὐτοῦ ἄλλειψις τοῦ αἵματος, γνωστὸν δὲ τυγχάνει ὅτι παρὰ τῷ νεογνῷ τὸ ἥπαρ ἐν φυσιολογικῇ καταστάσει εἶναι πληθωρικὸν καὶ βαθύχρουν.

Ἡ ἐκθεσις εἰς τὸ ψῦχος ἐπάγεται εὐκόλως τὸν θάνατον τοῦ νεογνοῦ. Κατὰ τὸν Marc ἀρκεῖ πρὸς τοῦτο ψῦχος 5 μέχρις 6 βαθμῶν ἐκτονταβάθμου. Ὁ Laborde κάλλιστα περιέγραψε τὰς ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει παρατηρουμένας ἀλλοιώσεις. Τὸ πτώμα ἔχει ἐν γένει χροιὰν λευκὴν ἀμαυρὴν καὶ παρουσιάζει εἰς τινὰς χώρας σκληρύνειν, ὡς ἐκ τῆς ὁποίας μόλις εἶναι δυνατόν νά ὑπεγείρῃ τις τὸ δέρμα διὰ τῶν ἄκρων τῶν δακτύλων. Τὰ τριχοειδῆ τοῦ δέρματος φαίνονται ὅλως ἐξαίμα. Οἱ πνεύμονες ἔχουσι πάθει συμφορήσειν, πολλάκις δὲ καὶ ἡπάτωσιν, εἰσὶ δὲ πλήρεις αἵματος μέλανος καὶ ρευστοῦ. Ὁ ἐγκέφαλος ἐμφανίζει ἄφθονα στίγματα, τὸ δὲ περιτόναιον εἶναι ὑπεραιμικόν. Οἱ πνεύμονες, εἰς οὓς εἰσεχώρησε μὲν ὁ ἀήρ, ἀλλ' οἵτινες ὑπεβλήθησαν εἰς τὴν ἐπίδρασιν τοῦ ψύχους, ἀτελῶς ἐπιπλέουσιν.

Ἡ ψηστία προκαλεῖ πολλάκις τὸν θάνατον· τὰ τοιαῦτα ὅμως γεγονότα σπανίως διδούσι χώραν εἰς ἐπὶ παιδοκτονία κατηγορίαν, διότι τὸ νεογνὸν δύναται ν' ἀντίσχη ἐπὶ 8 ἡμέρας καὶ πλέον εἰς τὴν ἑλλειψιν τροφῆς. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει δὲν παρατηροῦνται ἰδιό-

ζοντα σημεῖα· εὐρίσκονται τὰ πεπτικά ὄργανα κενά, ξηρά καὶ συσπασμένα, τὰ ὀστέα τοῦ κρανίου εὐκίνητα καὶ ἐπικείμενα τὰ μὲν τῶν δὲ καὶ τὰ ἐντερικά τοιχώματα λελεπτυσμένα (Casper)· εὐρίσκεται πρὸς τοῦτοις ἔντονος συμφόρησις τῶν μηνίγγων καὶ τοῦ ἐγκεφάλου (Bouchard), μαρμαρυγὴ καὶ καταρραγὴς ἐλάττωσις τοῦ βάρους τοῦ σώματος, ἄνευ ἐντελοῦς ἐξαφανίσεως τοῦ λιπώδους ἱστοῦ.

ΔΕΥΤΕΡΕΥΟΝΤΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ

1. — Προσδιορισμὸς τῆς ἡλικίας τοῦ παιδίου.

Τὸ ζήτημα τοῦτο συνδέεται οὐ μόνον τῇ παιδοκτονίᾳ, ἀλλὰ καὶ τῇ ἀμβλώσει, τῇ ἐλθείσει καὶ τῇ ταυτότητι· ἀλλ' ὥς παρατηρεῖ ὁ Devergie, τὰ τῆς ταυτότητος ζητήματα προϋποτιθεῖσι σχεδὸν πάντοτε τὸν προσδιορισμὸν τῆς ἡλικίας εἰς μᾶλλον προκεχωρημένην ἐποχὴν τῆς ζωῆς. Ἐπόμενοι λοιπὸν τῷ παραδείγματι τοῦ ἱατροδικαστοῦ τούτου, παρατιθέμεθα ἐν τῇ παιδοκτονίᾳ τὴν σπουδὴν τῶν χαρακτήρων, δι' ὧν ἀναγνωρίζεται ἡ ἡλικία ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῆς συλλήψεως μέχρι τῆς τεσσαρακοστῆς πέμπτῃς μετὰ τὴν γέννησιν ἡμέρας. Θέλομεν ἐπομένως διαίρεσαι τὸ ἀντικείμενον εἰς δύο μέρη, ἐξ ὧν τὸ μὲν πρῶτον ἀναφέρεται εἰς τὴν ἐνδομήτριον ζωὴν καὶ ἔχει τὴν συχνοτέραν αὐτοῦ ἐφαρμογὴν ἐν τοῖς ζητήμασι τῆς ἀμβλώσεως, τὸ δὲ δεύτερον ἀφορᾷ εἰς τὴν ἐξωμήτριον ζωὴν, συνδεόμενον εἰδικώτερον τῇ παιδοκτονίᾳ.

Α. Προσδιορισμὸς τῆς ἡλικίας κατὰ τὴν ἐνδομήτριον ζωὴν — Περιλαμβάνομεν ἐν τῷ ἐπομένῳ πίνακι τοὺς χαρακτῆρας τοῦ ἐμβρύου, ἀφ' ἧς ἐποχῆς ἡ διάπλασις αὐτοῦ οὐδεμίαν καταλείπει ἀμφιβολίαν περὶ τῆς ὑπάρξεως αὐτοῦ. Ἡ ἐποχὴ αὕτη δὲν ὥρισθη ἔτι ἀκριβῶς, ὁ δὲ Devergie φρονεῖ ὅτι ἐν τῇ ἱατροδικαστικῇ δὲν εἶναι δυνατόν ν' ἀποφῇνηται τις γνώμην μετὰ βεβαιότητος πρὸ τῆς παρελεύσεως ἐνὸς μηνός.

Ὡς βλέπει τις ἐκ τοῦ πίνακος τούτου, οἱ πλείστοι τῶν χαρακτήρων ποικίλλουσι καὶ μόνον κατὰ προσέγγισιν παρέχουσιν ἐνδείξεις, κυρίως κατὰ τοὺς πρώτους μῆνας· ὅσον ὅμως ἀφορᾷ εἰς τὴν παιδοκτονίαν, δὲν εἶναι ἀναγκαῖον νὰ ὀρίσθῃ ἡ ἡλικία κατὰ τοὺς πρώτους μῆνας τῆς ἐνδομήτρίου ζωῆς.

ΠΙΝΑΞ Β' — Ἀνάπτυξις τοῦ ἐμβρυοῦ κατὰ τὴν ἐνδομήτριον ζωὴν.

ΗΛΙΚΙΑ	ΜΗΚΟΣ	ΒΑΡΟΣ	ΑΠΟΣΤΕΩΣΙΣ	ΟΜΦ. ΛΩΡΟΣ	ΑΛΛΟΙ ΧΑΡΑΚΤΗΡΕΣ
ἡ-ε ἐβδομά- δων μέχρι δύο μηνῶν.	Ἀπὸ 30 μέ- χρι 35 υποχι- λιομ.	Ἀπὸ 2 μέ- χρι 3 γραμ.	Ὅστεώδεις πυρῆν εἰς τὴν κλεῖδα καὶ τὴν κά- τω γνάθον. Ἐμφάνισις τοῦ πλαστικότητος τῶν προσποριῶν ὀδόντων. (Magitot).	Προσφύεται πρὸς τὸν τοῦ ἄρου τοῦ κόλπου καὶ περιλαμβάνει τὰ ὀφ- θαλμοεσεντερικά ἀγγεία, μοῖραν τοῦ οὐραχοῦ ἢ τοῦ ἀλλαντοειδοῦς καὶ τὰ ἐν- τερα.	Φαίνονται τὸ στόμα, ἡ ρίς καὶ τὰ ὦτα, ἡ κεφαλὴ ἀποτελεῖ τὸ ἥμισυ τοῦ κορ- μοῦ. Ὁ θώραξ καὶ ἡ κοιλία ἀποτελοῦσι μὴν κοιλότητα, περιέχουσιν τὸ ἥπαρ, αὐτὸ τὸ βέλτος εἶναι ἴσον πρὸς τὸ λοιπὸν τοῦ σώματος. Ποῖσεν τῆς ἐδρας ὑπάρχει κωνικὸν σῆμα, ὅπερ εἶναι ἡ ὑποτυπώσις τοῦ πέους ἢ τῆς κλειτοριδος.
Ἀπὸ δύο μέ- χρι τριῶν μη- νῶν.	Ἀπὸ 35 μέ- χρι 40 υποχι- λιομ.	Ἀπὸ 20 μέ- χρι 40 γραμ.	Ὅστεώδεις πυρῆνες εἰς τὰς ἀπορροεῖς τῶν πρῶ- των τραχηλικῶν σπονδύ- λων καὶ μετὰ τινος ἡμέ- ρας εἰς τὴν ὀλένην τὴν κερκίδα, τὴν ὀμοπλάτην, τὰς πλευράς, τὸ ἱνιαχὸν καὶ τὸ μετωπιαῖον δόστουν.	Προσφύεται εἰς τὸ κα- τώτερον μέρος τῆς κοι- τίας.	Ἡ κεφαλὴ ἀποτελεῖ τὸ τρίτον περί- που τοῦ σώματος. Ὑποτυπώσεις τῆς ρί- δος καὶ τῶν χειλέων. Ὁ τράχηλος δὲν εἶναι εἰς εὐθείαν. Τὰ ὦτα ἄρα εἰσι κεχωρισμένα τοῦ κορμοῦ. Ἡ ἐδρα ὑπο- δύεται ὑπὸ μέλανος σημείου. Τὸ δέμα δὲν εἶναι εἰς εὐθεῖαν ἐπὶ χερσὶν. Ἡ ὄψις λῶδης μεμβράνα ὑπάρχει.
Ἀπὸ τριῶν μέχρι τεσσάρων μηνῶν.	Ἀπὸ 8 μέ- χρι 10 ὤρεκατ.	Ἀπὸ 40 μέ- χρι 70 γραμ.	Ὅστεώδεις πυρῆν εἰς τὸ ἱσχίον. Ἐμφάνισις τῶν βυλιακίων τῶν δόντων διὰ τὴν δευτέραν ὀδοντοφυΐαν	Προσφύεται πληρῶς ἐπὶ τα τῆ ἡδῆ καὶ περιλαμ- βάνει τὰ ὀφθαλμικά ἀγ- γεία καὶ μικρὸν ποσὸν τα πνεύματος τοῦ Warthon	Τὸ στόμα, ὁ βολβὸς τοῦ ὀφθαλμοῦ, τὰ ὄτα σχηματίζονται. Ὁ θώραξ εἶναι κε- κλεισμένος ὁ τράχηλος ἀποτελεῖ χωρι- σμα μετὰ τῆς κεφαλῆς καὶ τοῦ θώρα- κος. Ἡ κλειτορίς καὶ τὸ πέος ἐσχημα- τίσθην. Ὁ θυμὸς ὑπάρχει. Αἱ κοιλίαι τῆς καρδίας διακρίνονται. Τὸ τε ὄμα- λινόν καὶ τὸ ἀλλαντοειδὲς κυστείδιον, καθάπερ καὶ τὰ ὀφθαλμοεσεντερικά

ΗΛΙΚΙΑ	ΜΗΚΟΣ	ΒΑΪΟΣ	ΑΠΟΣΤΕΩΣΙΣ	ΟΜΦ. ΛΟΡΟΣ	ΑΛΛΟΙ ΧΑΡΑΚΤΗΡΕΣ
Ἀπὸ τεσσάρων μέχρι πέντε μηνῶν.	Ἀπὸ 10 μέχρι 15 ὑπερχομέτρων.	Ἀπὸ 100 μέχρι 150 γραμμ.	Ταχεία ἑναρξίς τῆς ἀποστέωσης τοῦ ὁσίου τῆς πτέρνης.	Προσρῦνται εἰς μικρὰν ἀπόστασιν ὑπερθεῖν τῆς ῥῆς. Ὁ ὁμαλὸς σχηματίζεται.	Ἀγγεῖα ἐξηρανίσθησαν Ὁ πλακοῦς ἐσχηματίσθη. Οἱ μῦες σχηματίζονται. Τὸ δέρμα λαμβάνει σύστασιν τινα.
					Οἱ ὀφθαλμοὶ οἱ μυκτῆρες καὶ τὸ στόμα εἰσι κεκλεισμένα· τὸ πνογιόν ἀρχεται προεχόν. Μηκύνον ἐν τῷ ὁδοκαθακτύλῳ. Τὸ ἦπαρ μικρύνεται καὶ λαμβάνει σύστασιν τινα. Τὸ πῦλον διακρίνεται σαφώς ὁ δακτύλιος εἶναι ἀνοικτός Ἡ χοληδόχος κύστις ἀναφαίνεται. Τὸ τυφλὸν κεῖται πλησίον τοῦ δεξιῦ νεφροῦ. Αἱ ἀρθρώσεις τῶν δακτύλων τῶν τε χειρῶν καὶ τῶν ποδῶν εἶναι ὁραταί. Τὸ δέρμα εἶναι ὑπερύθρον, περιβίλλεται ὑπὸ στεατοῶδων κοκκιάσεων καὶ παρυσιάζει θηλὰς τινὰς τριχῶν. Οἱ ὄνυχες ἐμφανίζονται.
Ἀπὸ πέντε μέχρι ἑξέ μηνῶν.	Ἀπὸ 20 μέχρι 25 ὑπερχομέτρων.	Ἀπὸ 200 μέχρι 250 γραμμ.	Ἀποστέωσις τοῦ ὁσίου σπαραγάλου.	Ἡ πρόσφυσις ἀπομακρύνεται ἐπὶ μάλλον καὶ μάλλον τῆς ῥῆς.	Ἡ κεφαλὴ ἀποστειλεῖ μόνον τὸ τέταρτον τοῦ διου μήκου τοῦ σώματος. Τὸ πρόσωπον εἶναι ἐντελὲς ἐσχηματισμένον. Τὸ μηκύνον λαμβάνει χροιάν κίτρινον ὑποπράσινον καὶ καταλαμβάνει τὴν ἀρχὴν τῶν λεπτῶν ἐντέρων. Οἱ νεφροὶ εἰσιν ὀγκώδεις. Τὸ δέρμα, βαθυχρόυστερον, ἀρχεται καλυπτόμενον ὑπὸ τριχῶν· αἱ τῆς κεφαλῆς τρίχες ἀναστάνονται· οἱ ὄνυχες σαφὲς διακρίνονται.

ΗΛΙΚΙΑ	ΜΗΚΟΣ	ΒΑΡΟΣ	ΑΠΟΣΤΕΩΣΙΣ	ΟΜΦ. ΛΩΡΟΣ	ΑΛΛΟΙ ΧΑΡΑΚΤΗΡΕΣ
Ἀπὸ 25 ἐξ μέ- χρις ὀκτώ μη- νών.	Ἀπὸ 30 μέ- χρις 25 ὑπεκα- τομέτρ.	Ἀπὸ 300 μέ- χρις 800 γραμ.	Σημεῖα ἀποστείσεως ἐπὶ τῶν ἀνωτέρων μερῶν τοῦ στέρνου.	Ἡ πρόσφυσις ἐξακο- λουθεῖ νὰ πλησιάζῃ τὸ ἐπιμήκει ἄξονι τοῦ σώ- ματος.	Ἡ κεφαλὴ εἶναι ἥττον ὀγκώδης τὰ τοιχώματα αὐτῆς εἰσι μαλ' ἀνά, αἱ δὲ πληγαὶ λίαν πλατεῖαι. Τὸ μηκύνον εὐ- ρηται ἐν ταῖς λεπταῖς ἐντέροις. Τὸ ἥπαρ ἔχει χρυσὴν ἐρυθρὰν σκιστήν. Ἡ χο- λὸς κύστις περιέχει ὕγρον ὀρώδες μὴ πικρὸν. Οἱ ὄρχις καὶ αἱ θύβηται κενναὶ ἔτι κάτωθεν τῶν νεφρῶν. Τὸ δερ- μα ἔχει χρυσὴν κατὰ τὸ μᾶλλον ἥ ἥττον πορφύραν, ἡ δ' ἐπιδερμὶς σαφὲς διακρί- νεται. Τὸ στήνματογονον ἐπὶ χρίσμα ἡ- ναίνεται.
Ἀπὸ ὀκτώ μέ- χρις ὀκτώ μη- νών.	Ἀπὸ 35 μέ- χρις 10 ὑπεκα- τομέτρ.	Ἀπὸ 1 μέχρι 1 1/2 χιλιογρ.	Ἡ ἀποστείσις τῶν μερῶν τοῦ στέρνου συμ- πληροῦται.	Ἡ πρόσφυσις ἀπέχει 3 ἢ 4 ὑπεκατόμετρα ἀπὸ τοῦ σημείου τοῦ ἀντι- στοιχοῦντος εἰς τὸ μέσον τοῦ μήκους τοῦ σώματος.	Τὰ ὅσα τὰ τοῦ κρηνίου εἰσι στερεώτε- ρα. Τὰ βιέσπαρα διανοίγονται. Τὸ μη- κύνον καταλαμβάνει ὅπαν τὸ παχὺ ἐν- τέρον. Ἡ τυφλὴν καίται εἰς τὸν δεξιὸν λαγόνιον βόθρον. Αἱ Κερκίριαι βαλ- θίδες ἀνακαίνονται. Ο ὀρίστερος λοθός τοῦ ἥπατος εἶναι σγεδόν ἐπ' ὅλης παλῆς ὅσον ὁ δεξιός. Ἡ χολόχος κύστις πε- ριέχει χολήν. Τὸ δερμα εἶναι ἰσώδες, πα- χύ, κεκαλυμμένον ὑπὸ στήνματογονου ἐπιχρίσματος. Αἱ τρίχες τῆς κεφαλῆς εἰσι μακρότεραι καὶ βαθυχρυσότεραι.
Ἀπὸ ὀκτώ μέ- χρις ἑννέα μη- νών.	Ἀπὸ 40 μέ- χρις 45 ὑπεκα- τομέτρ.	Ἀπὸ 1 1/2 μέχρι 2 1/2 χι- λιογρ.	Ἀποστείσις τῶν τε- λευταίων σπονδύλων τοῦ ἱεροῦ ὁστού.	Ἡ πρόσφυσις ἀπέχει μόνον 1 ἢ 2 ὑπεκατόμε- τρα ἀπὸ τοῦ σημείου.	Οἱ γυροὶ τοῦ ἐγκεφάλου στυπάζον- ται. Ἡ δηλώδης μεθρίνα ἐξαφανί- ται. Τὸ μήκος τῶν λεπτῶν ἐντέρων εἰ-

ΗΛΙΚΙΑ	ΜΗΚΟΣ	ΒΑΡΟΣ	ΑΠΟΣΤΕΩΣΙΣ	ΟΜΦ. ΔΟΡ(Σ)	ΑΛΛΟΙ ΧΑΡΑΚΤΗΡΕΣ
Εἰς τὸ τέρμα.	*Απὸ 45 μέ- χρι 50 ὕψους τομέτρ	*Απὸ 3 μέ- χρι 3 1/2 χ. λειτουργία.	*Οστέωδης πυρὴν τῆς κονδύλαιδου ἐπιτύσσας τῶν μηριαίων ὀστέων Ἡ κάτω γνάθος διαίρεται εἰς τέσσαρας κοιλότητας.	τοῦ ἀντιστοιχοῦντος εἰς τὸ μέσον τοῦ σώματος.	ναὶ δακτύλις ἴσον πρὸς τὴν ἀπὸ τοῦ στό- ματος μέχρι τοῦ δακτυλίου ἀπόστασιν. Οἱ δυνεῖς φθάνουσιν εἰς τὰ ἄκρα τῶν δακτύλων. Οἱ ὄργανοι εἰσχωροῦσιν εἰς τοὺς κοιλιὰς δακτύλους. Τὸ δέρμα εἶναι ἥτιον λεῖον καὶ κεκαλυμμένον ὑπὸ σμηγματογόνου ἐπιχρίσματος.
				Προσφύεται κατὰ τὸ μέσον περίπου τοῦ ὅλου μήκους τοῦ σώματος ἢ δύον ἀνωτέρω.	Διαστάσεις τῆς κεφαλῆς : *Απὸ τοῦ ἰνίου μέχρι τοῦ μετώπου 115 υποχλιό- μετρα ἀπὸ τοῦ ἰνίου μέχρι τοῦ πηγώνιου 135 ἀπὸ τοῦ μετώπου μέχρι τοῦ πω- γώνιου 95· μεταξύ τῶν δύο βρεγματι- κῶν 90. *Ο ἐγκέφαλος παρουσιάζει πολ- λοὺς γυρῶς καὶ ὀλίγη λευκὴν οὐσίαν. Τὸ μηνίγγιον καταλαμβάνει τὸ τέλος τοῦ παχέος ἐντέρου. Τὸ μήκος τοῦ λεγτοῦ εἶναι δωδεκάκις ἴσον πρὸς τὴν ἀπὸ τοῦ στόματος μέχρι τοῦ δακτυλίου ἀπόστασιν Τὸ ὄργανον περιέχει ἐνίοτε τοὺς ὄργανοι. Τὸ δέρμα καλύπτεται ὑπὸ παχέος σμηγ- ματογόνου ἐπιχρίσματος. Οἱ δυνεῖς ὑπερ- βαίνουν τὰ ἄλλα τῶν δακτύλων.

Ὁ Casper, ὅστις ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου πολλὰς ἐξετέλεσεν ἐρεῦνας, ἐβεβαίωσεν ὅτι ἀπὸ τοῦ πέμπτου μηνὸς τῆς ἐνδομητρίου ζωῆς, ἂν τις διαιρέσῃ διὰ τοῦ 5 τὸν ἀριθμὸν τοῦ ὅλου μήκους τοῦ σώματος, τὸ πηλίκον δίδει τὴν ἡλικίαν τοῦ ἐμβρύου εἰς μῆνας. Οὕτως, ἡ ἡλικία ἐμβρύου 25 ὑφεκατομέτρων εἶναι ὁ 25 διαιρούμενος διὰ τοῦ 5, τούτέστι 5 μηνῶν, ἡ δὲ ἡλικία ἐμβρύου 30 ὑφεκατομέτρων εἶναι ὁ 30 διαιρούμενος διὰ τοῦ 5, τούτέστιν 6 μηνῶν, καὶ οὕτω καθέξῃς διὰ τὴν ἡλικίαν τῶν 7, 8 καὶ 9 μηνῶν.

Τὰ ἐκ τῆς ἀποστεώσεως παρεχόμενα σημεῖα εἰσὶ σπουδαῖα. Μείζονα σημασίαν ἔξ ὅλων κέκτηται τὸ σημεῖον τῆς ἀποστεώσεως, ὅπερ ὑπάρχει εἰς τὸ κέντρον τοῦ χόνδρου τοῦ κατωτέρου ἄκρου τοῦ μηροῦ, μετὰ τῶν δύο κονδύλων, καὶ τοῦ ὁποίου ἡ ὑπαρξίς εἶναι σταθερὰ κατὰ τὸν ἕνατον μῆνα. Ἐπ' ἴσης ἡ βεβαίωσις τῆς τελείας διαιρέσεως εἰς τέσσαρα φάτνια ἐπὶ τοῦ ἡμίσεος ἑνὸς ἐκ τῶν τῆς γνάθου ὀστέων ἐπιτρέπει ν' ἀποφηνώμεθα γνώμην ὅτι τὸ παιδίον ἀφίκετο εἰς τὸ τέρμα.

Β. Προσδιορισμὸς τῆς ἡλικίας κατὰ τὴν ἐξωμήτριον ζωὴν. — Ὁ προσδιορισμὸς τῆς ἡλικίας ἔχει ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει τόσῃ μείζονα σημαντικότητα, ὅσῃ εἶναι ἐνίοτε δυνατόν ν' ἀποδειχθῇ, ὅταν αἱ δοκιμαστικαὶ μέθοδοι δὲν ᾔναι δυνατόν νὰ ἐκτελεσθῶσιν, ὅτι τὸ παιδίον ἔζησε. Τὰ σημεῖα, δι' ὧν ὀρίζεται ἡ ἡλικία ἀναφέρονται κυρίως εἰς τὴν ἀπολέπισιν τοῦ δέρματος, τὴν ἀποβολὴν τοῦ μηχανίου, τὴν ἀπόπτωσιν τοῦ ὀμφαλίου λώρου καὶ τὴν ἀπόφραξιν τῶν ὀμφαλικῶν ἀγγείων, τοῦ φλεβικοῦ πόρου, τοῦ Βοταλίου τρήματος καὶ τοῦ ἀρτηριακοῦ πόρου. Ταῦτα περιλαμβάνομεν ἐν τῇ ἐπομένῃ πίνακι.

ΗΛΙΚΙΑ	ΚΑΤΑΣΤΑΣΙΣ ΤΟΥ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΠΕΡΙΚΑΛΥΜΜΑΤΟΣ	ΟΜΦ. ΛΩΡΟΣ	ΑΠΟΒΟΛΗ ΤΟΥ ΜΗΚΩΝΙΟΥ	ΑΠΟΦΡΑΣΙΣ ΤΩΝ ΑΓΓΕΙΩΝ ΚΑΙ ΑΛΛΟΙ ΧΑΡΑΚΤΗΡΕΣ
Πρὸ τῆς ἀ- ναπνοῆς.	Δέρμα ἐρυθρόν, μαλθα- κόν, κεκαλυμμένον ὑπόσπρηγ- ματογόνου ἐπιχρίσματος.	Ὁ λῶρος εἶναι πρόσκατος, στερρὸς, κυκλικός, ὑποκύ- κλος, περιέχων μείλινα ἢ ἐλάσσονα ποσότητα τη- κτῆς τοῦ Warthon.	Μηκόνιον περιεχόμενον ἐν τῷ ἐντέρῳ.	Ὁ ἀρτηριακὸς πόρος ἔχει μήκος 14 ὑποχιλιομέτρων, εἶναι κυλινδρικός καὶ παρουσιάζει διάμετρον διπλασίαν τῆς διαμέτρου ἐκάστου κλάδου τῆς πνευμονικῆς ἀρτηρίας.
Μετὰ εἰκοσι- τέσσαρας ὥρας.	Δέρμα στερρότερον καὶ ἥττον ἐρυθρόν.	Ὁ λῶρος ἄρχεται μα- ραίνόμενος. Αἱ ὀμφαλικάι ἀρτηρίαι ἄρχονται ἐλαττού- μεναι.	Τὸ μηκόνιον, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, ἔχει κενώθῃ, ἀλλὰ τὸ ἐντερον ὑπερδύεται ἔτι ὑπὸ σπιδάδος ὑποπρασίνων βλενωδίων υἰών.	Βοτάλιον τῆμα ἀνοικτόν. Φλεβώδης πόρος, φλέβες καὶ ἀρτηρίαι ὀμφαλικάι ἀνοικταί.
Δύο ἡμέραι	Τὸ δέρμα καθίσταται ὑ- ποκίτρινον καὶ παρουσιάζει εἰς τινα μέρη τοῦ σώματος σημεῖα τῆς προσεχούσας αὐ- τοῦ ἀπολείψεως.	Ὁ λῶρος ἐμαράνθη ὁλο- σχερῶς καὶ ᾗδῃ παρουσιάζει ἐν ἀρκύν ἀποξηράνσεως. Καθίσταται μελάνχρους ἀπὸ τοῦ ἄκρου αὐτοῦ πρὸς τὴν βάσιν.	Τὸ μηκόνιον ἐκενώθη· εὐρίσκονται ἔτι ὑποπράσινοι βλενωδεις υἰαι.	Βοτάλιον τῆμα ἀνοικτόν, πλὴν τσα- σάρων ἐπὶ 29 περιπτώσεων. Ὁ ἀρτη- ριακὸς πόρος ἀρχεται ἀποφρασσόμενος, αἱ δὲ ὀμφαλικάι ἀρτηρίαι στενεύονται. Ἡ ὀμφαλικὴ φλέβη εἶναι ἀνοικτὴ καθάπερ καὶ ὁ φλεβώδης πόρος.
Τρεῖς ἡμέραι.	Ἡ ἀπολείψις τῆς ἐπι- δερμίδος ᾤρετο ἀπὸ τῆς κοιλίας καὶ τῆς βάσεως τοῦ θώρακος.	Ὁ λῶρος ἀπέξηράνθη καὶ ἔχει χροιάν μελάνχροα ὑπέρυθρον· τὰ ἀγγεῖα αὐ- τοῦ εἰσὶ καταρυνῇ καὶ συ- νιστραμμένα. Ὁ ὀμφαλι- κὸς λακτύλιος εἶναι περίε- νεϊμένος.	Ἐλλείψις τοῦ μηνωνίου. Τὸ ὑποπράσινον ἐπιχρίσμα ἔχει ἐν μέρει ἀποσκαθῇ.	Βοτάλιον τῆμα ἐνίοτε κεκλεισμένον. Ὁμφαλικάι ἀρτηρίαι συγχρόνως πε- φραγμέναι. Φλέβη ἀνοικτὴ ἔτι, καθάπερ καὶ ὁ φλεβώδης πόρος.

ΗΛΙΚΙΑ	ΚΑΤΑΣΤΑΣΙΣ ΤΟΥ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ ΠΕΡΙΚΑΛΥΜΜΑΤΟΣ	ΟΜΦ. ΛΩΡΟΣ	ΑΠΟΒΟΛΗ ΤΟΥ ΜΗΚΡΙΟΥ	ΑΠΟΦΡΑΣΙΣ ΤΩΝ ΑΓΓΕΙΩΝ ΚΑΙ ΑΛΛΟΙ ΧΑΡΑΚΤΗΡΕΣ
Ἀπὸ τῆς τέ- ταρτης μέχρι τῆς ἑκτῆς ἡμέ- ρας.	Ἡ ἀπολέπισις τῆς ἐπι- δερμίδος ἐκτείνεται εἰς τοὺς ὤμους, τὰς μασχάλας καὶ τὰς βουβωνικάς χώρας. Ἡ ἐπιδερμὶς ἀποκρίνεται ὑπὸ μορφήν πλακῶν ἢ λεπίδων.	Ὁ λῶρος ἀποκρίνεται αἰ- μερβορῶναι αὐτοῦ ἀποκρί- πτουσι κατὰ πρῶτον, εἴτα αἱ ἀρτηρίαι καὶ κατόπιν αἱ φλέβες.	Σχεδὸν δὲν εὐρίσκεται πλέον ὑποπεπράσινον ἐπι- χρίσμα ἐν τῷ ἐντέρω.	Βοτάλιον τρῆμα ἀνοικτὸν ἔτι εἰς τὰς ἡμέρας τῶν περιπτώσεων αἱ ὀφθαλμικαὶ ἀρτηρίαι καὶ φλέβες καὶ ὁ ἀρτηριακὸς πόρος ἀπερράχθησαν.
Ἀπὸ τῆς ἑν- τῆς μέχρι τῆς δωδεκάτης ἡμέ- ρας.	Ἡ ἀπολέπισις εἶναι κα- βολικὴ.	Ἡ ἀπόπτωσις τοῦ λῶρου εἶναι σταθερά, ἡ ἐπούλωσις συντελεῖται πρὸ τῆς δεκά- της ἡμέρας.	Οὐδ' ἔγνωσ μνηκωνίου εὖ. ρίσκεται πλέον ἐν τῷ ἐν- τέρω.	Αἱ ἀρτηρίαι, ἡ φλέψ, ὁ ἀρτηριακὸς πόρος καὶ τὸ Βοτάλιον τρῆμα ἀπε- ρράχθησαν.
Ἀπὸ τῆς δω- δεκάτης μέχρι τῆς τεσσαρακο- στῆς πέμπτῃς ἡμέρας.	Ἡ ἀπολέπισις ἐξακο- λουθεῖ ἐντελὲς ἀπόπτωσις τῆς ἐπιδερμίδος. Ἡ ἀπο- λέπις συμπληροῦται περὶ τὴν τεσσαρακοστὴν ἡμέραν.	Ὁ ὀφθαλμὸς ἐπουλώθη ἀπομένει ὅμως πολλάκις βλενωδὴς διιδρωσις, ἥτις δυνατὸν νὰ ἐπιμείνῃ μέχρι τῆς 25 ἡμέρας.		

Γ. Διάπλασις τῶν ὀδόντων — Ὁ Magilot ἀνεκοίνωσε τῇ Ἀκαδημίᾳ τῶν ἐπιστημῶν (27 Ἀπριλίου 1874) τὸ ἀποτέλεσμα τῶν ἐρευνῶν, ἃς ἐποίησατο ὅπως προσδιορίσῃ τὴν ἡλικίαν τοῦ ἀνθρώπου ἐκ τοῦ ἐμβρύου διὰ τῆς ἐξετάσεως τῆς διαπλάσεως τοῦ συστήματος τῶν ὀδόντων. Ὁ συγγραφεὺς οὗτος ἐξήτασε τὴν ἀνάπτυξιν τῶν θυλακίων ἀπὸ τῆς ἐβδόμης ἐβδομάδος ἀπὸ τῆς συλλήψεως, ὅτε τὸ ἔμβρυον ἔχει τριῶν μόνον ὑπεκατομέτρων μῆκος, μέχρι τοῦ τέλους τοῦ ἐνάτου μηνός. Ἐν τῷ ἔργῳ τοῦ Magilot ὁρίζεται ἀκριβῶς ἡ ἐποχὴ τῆς ἐμφάνισις τῶν διαφορῶν μερῶν, ἐξ ὧν ἀποτελοῦνται οἱ προσωρινοὶ ἢ οἱ μόνιμοι ὀδόντες.

Διὰ τὴν προσωρινὴν ὀδοντοφυΐαν παρατηρεῖ τις ὅτι κατὰ τὴν ἐβδόμην ἐβδομάδα ὑπάρχει μόνον τὸ ἐπιθηλιακὸν ἔπαρμα καὶ τὸ πέταλον τοῦ Kolliker, ἀλλ' ὅτι τὰ ἐπιθηλιακὰ δερμάτια (ὄργανα τῆς ἀδαμαντίνης οὐσίας) ἄρχονται ἀναφαινόμενα. Τὸ πρῶτον ἔχνος τοῦ βλαστήματος φαίνεται κατὰ τὴν ἐνάτην ἐβδομάδα. Ἡ ἐμφάνισις τοῦ ἐπαρματος τοῦ κυρίου ἱστοῦ τῶν ὀδόντων συμβαίνει περὶ τὴν δεκάτην ἐβδομάδα διὰ τοὺς τομεῖς καὶ τοὺς κυνόδοντας. Ἀπὸ τῆς εἰκοστῆς ἐβδομάδος αἱ καθέτοι διαστάσεις τοῦ ἐπαρματος τούτου αὐξάνουσι κανονικῶς σὺν τῇ ἡλικίᾳ τοῦ ἐμβρύου.

Διὰ τοὺς μόνιμους ὀδόντας οὐδὲν ἔχνος θυλακίου εὐρίσκεται πρὸ τῆς δεκάτης πέμπτης ἐβδομάδος. Τὸ βλάστημα ἀναφαιίνεται ἀπὸ τῆς δεκάτης ἐβδόμης μέχρι τῆς εἰκοστῆς· τὸ ἔπαρμα τοῦ ἱστοῦ τῶν ὀδόντων φαίνεται κατὰ τὴν εἰκοστὴν πέμπτην ἐβδομάδα διὰ τὸν πρῶτον γόμφιον ὀδόντα. Διὰ τοὺς λοιποὺς ἀναπτύσσεται μετὰ τὴν γέννησιν.

Αἱ ἐρευναι τοῦ Magilot κέκτηνται μεγάλην σπουδαιότητα ἐν αἷς ἂν περιπτώσεσι τῷ ἱατροδικαστῇ δίδονται πρὸς ἐξέτασιν μόνον ἢ κεφαλὴ τοῦ ἐμβρύου, οὗ ζητεῖται νὰ ὁρισθῇ ἡ ἡλικία.

Ἀφοῦ ἐρευνήθῃ ἡ ἡλικία τοῦ παιδίου, ἐνδιαφέρει νὰ γνωσθῇ περὶ πόσου χρόνου ἐπῆλθεν ὁ θάνατος.

Ἐν τῷ περὶ θανάτου ἄρθρῳ ἐμελετήσαμεν τὸν προσδιορισμὸν τῆς ἐποχῆς αὐτοῦ ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ὑπὸ τῆς σήψεως παρεχομένων σημείων. Ἐνταῦθα παρατηροῦμεν μόνον ὅτι ἡ σήψις εἶναι ταχύτερα παρὰ τῷ νεογνῷ ἢ παρὰ τῷ ἐνηλίκῳ, ἐπερχομένη ἔτι ταχύτερον ἐν τῷ ἀέρι ἢ ἀλλοχαῦ, ἥττον ταχέως ἐν τῇ κόπρῳ ἢ εἰς τὸν αἶρα, ἀλλὰ ταχύτερον ἐν τῇ τελευταίᾳ ταύτῃ ἢ ἐν ὕλαις ἀποπάτου. Ἄν τὸ σῶμα τοῦ παι-

δίου ἐξήχθη τοῦ ὕδατος, δέον νὰ γινώσκῃ τις ὅτι ἡ σῆψις, βραδύνουσα ἂν τὸ σῶμα καλύπτεται ὑπὸ τοῦ ὕδατος, βαίνει τάχιστα ἂν διατελῇ εἰς ἐπαφὴν μετὰ τοῦ ἀέρος. Ἐν κατωρύχῳ ἐν τῇ γῇ, πρέπει νὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ἡ φύσις τοῦ ἐδάφους, ἂν τοῦτο ᾖ ἀργιλλώδες, ὑγρὸν, ψυμμώδες. Τέλος, ἰστέον ὅτι ὁ προσδιορισμὸς τῆς ἐποχῆς τοῦ θανάτου τῶν νεογνῶν παρουσιάζει πολλάκις μεγάλας δυσκολίας.

2. — Περιστάσεις σχετικαὶ τῇ γυναικί.

Τοῦ ἱατροδικαστοῦ ἡ ἀποστολὴ δὲν λήγει μετὰ τὴν ἐξέτασιν τοῦ προϊόντος τῆς κυήσεως καὶ τὴν ἀπόδειξιν τῆς τελείσεως τοῦ ἐγκλήματος. Ὑπάρχουσιν ἄλλα γεγονότα, ἅτινα αὐτὸς μόνος δύναται νὰ διαφωτίσῃ, ταῦτα ὅ' εἰσὶ σχετικὰ τῇ γυναικί, ἥτις ὑποτίθεται ὅτι ἐφόνευσε τὸ τέκνον αὐτῆς.

Ἴνα ἡ ἐπὶ παῖδοκτονίᾳ κατηγορία ὑποστηριχθῇ, δέον ν' ἀποδειχθῇ: Ἄρα, ὅτι ἡ γυνὴ ἔτεκε· Βον, ὅτι ὁ τοκετός αὐτῆς ἀντιστοιχεῖ τῇ ἡλικίᾳ τοῦ παιδίου. Περιεγράψαμεν ἤδη τὰ σημεῖα, δι' ὧν ἀναγνωρίζεται ὁ πρὸ μικροῦ ἢ πρὸ πολλοῦ τελεσθεὶς τοκετός· παρατηροῦμεν μόνον ὅτι ἐν περιπτώσει παιδοκτονίας ἡ βεβαίωσις τοῦ τοκετοῦ δὲν παρουσιάζει ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ μεγάλας δυσκολίας, διότι τὸ ἐγκλήμα συχνότερον τελεῖται ὀλίγον μετὰ τὸν τοκετὸν χρόνον. Ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὰ σημεῖα, δι' ὧν δύναται τις νὰ ὀρίσῃ τὴν ἐποχὴν τοῦ τοκετοῦ, ταῦτα εἰσὶ λίαν ἀβέβαια. Κατὰ τὸν Μαρσέ, ὅταν ἐκ τοῦ συνόλου τῶν περιστάσεων πεισθῇ ὁ ἱατροδικαστὴς ὅτι τὸ ὑπὸ τὴν ἐξέτασιν αὐτοῦ ἔμβρυον ἐτέχθη ὑπὸ τῆς γυναικὸς, ἥτις παρουσιάζει ἔχνη προσφάτου τοκετοῦ, δὲν πρέπει νὰ ὀρίσῃ τὴν ἐποχὴν τῆς γεννήσεως ἀκριβῶς, ὥστε νὰ ταῦτίσῃ αὐτὴν πρὸς τὴν ἡμέραν, καθ' ἣν, ὡς ἐκ τῶν ἀνακρίσεων προκύπτει, ἐγένετο ὁ τοκετός. Τὸ σφάλμα τοῦτο, ὃν πάντοτε χαλεπὸν, καθ' ὅσον ἡ ἐπιστήμη οὐδὲν κατέχει μέσον, δι' οὗ νὰ δύνῃται τις νὰ ἐξενέγκῃ γνώμην μετὰ τσαύτης θετικότητος καὶ ἀκριβείας, θέλει ἀποβῇ τόσῳ χαλεπώτερον, ὅσῳ θέλει εἶσθαι πρὸς τὸ συμφέρον τῆς κατηγορίας.

Ἐπιλόχειος παραφροσύνη. — Εἰς περιπτώσεις παιδοκτονίας, ἡ ὑπεράσπισις ἐπικαλεῖται τὴν παραφροσύνην. Εἰς τὰς τοιαύτας περιστάσεις πρόκειται οὐχὶ περὶ τῆς παρανοίας, ἥτις συχνάκις ἐπέρχεται κατὰ τὰς πρώτας τοῦ θηλασμοῦ ἡμέρας, ἀλλὰ περὶ παροδικῆς καὶ πα-

ρορμητικῆς παραφροσύνης, καταλαμβάνουσας τὴν μητέρα, ἥτις ἕνεκα τούτου φονεῦει τὸ τέκνον αὐτῆς. Ὁ Marcé ἐξήτασε πολλά τοιαῦτα γεγονότα καὶ λύει τὸ ζήτημα παραδεχόμενος τὸ δυνατόν τῆς ἐπελεύσεως στιγμιαίου παροξυσμοῦ παρανοίας κατὰ τὸν τοκετόν. Ἀλλ' ὁ Legrand du Saulle καὶ ὁ Tardieu δὲν παραδέχονται τὴν παροδικὴν παραφροσύνην, φρονοῦσι δ' ὅτι τὰ περιστατικὰ τοῦ Marcé κακῶς ἡρμηνεύθησαν. Ὁ Legrand du Saulle δὲν ἀρνεῖται ὅτι ὑπάρχουσι περιπτώσεις, καθ' ἃς ἡ μὲν παιδοκτονία εἶναι ἀπότοκος παραφροσύνης, ἡ δὲ γυνὴ θέον νὰ θεωρηθῇ ἀνεύθυνος, δὲν παραδέχεται ὅμως τὴν παροδικὴν ἀποπλάνησιν τοῦ νοῦς, ἥτις διαρκεῖ ἀκριβῶς τοσοῦτον χρόνον, ὅσος ἀρκεῖ εἰς τὴν γυναῖκα νὰ διαμελίσῃ διὰ ψαλίδος ἢ μαχαιρίου τὸ παιδίον, νὰ περιδέσῃ βρόχον περὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ καὶ νὰ ρίψῃ αὐτὸ ἐν ἀποπάτῃ ἢ ἀλλαχοῦ. «Αἱ περιπτώσεις, καθ' ἃς ἡ γυνὴ δύναται νὰ θεωρηθῇ ἀνεύθυνος εἰσὶν ἐκτεῖναι, καθ' ἃς ἡ παραφροσύνη, εἴτε πρὸ τοῦ τοκετοῦ εἴτε μετ' αὐτὸν ἐκδηλωθεῖσα, δὲν εἶναι παροδική, ἀλλ' ἐπὶ ἡλθεν, ἀφοῦ προηγήθησαν τὰ συνήθη συμπτώματα τῆς ὑστερικῆς παραφροσύνης, ὅτε μὲν, ὅπερ συχνότερον, λυπημανικῆς μελαγχολίας μετὰ παρακρούσεων, ὅτε δέ, ὅπερ σπανιώτερον, μανικοῦ παροξυσμοῦ».

Ἐξέτασις τῶν κηλίδων.—Μεταξὺ τῶν ἐρευνῶν τῶν καταλήλων πρὸς διαφώτισιν τῶν περιστάσεων, καθ' ἃς τὸ ἐγκλημα τῆς παιδοκτονίας ἐτελέσθη, δὲν πρέπει νὰ παραλείπωμεν τὰς ἀναφερομένας εἰς τὰς ὑπὸ τοῦ σώματος τοῦ νεογνοῦ παραγομένας διαφόρους κηλίδας, τὰς ἐκ τοῦ σμηγματογόνου τουτέστιν ἐπιχρίσματος, τῆς ἐπιδερμίδος τοῦ ἐμβρύου καὶ τοῦ μηχανίου. Τοὺς χαρακτηριστὰς τῶν κηλίδων τούτων θέλομεν μελετῆσαι ἐν ἐτέρῳ κεφαλαίῳ.

ΚΑΝΟΝΕΣ ΟΙΣ ΔΕΟΝ Ν' ΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ Ο ΙΑΤΡΟΔΙΚΑΣΤΗΣ

ΚΑΛΟΥΜΕΝΟΣ ΝΑ ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ ΕΝ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙ

ΠΑΙΔΟΚΤΟΝΙΑΣ

Ἄν ὁ ἰατροδικαστὴς κληθῇ ἀμέσως μετὰ τὴν ἀνακάλυψιν τοῦ σώματος τοῦ ἐγκλήματος, ὀφείλει κατὰ πρῶτον νὰ ἐρευνήσῃ μὴ ὑπάρχωσιν ὀθόναι, ὄργανα ἢ ἄλλα ἀντικείμενα, ἅτινα δυνατόν νὰ ἔχεται

πρὸς τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ ἐγκλήματος. Ἄν τὸ πτώμα κατωρύχθῃ, πρέπει νὰ πληροφορηθῇ ὑπὸ ποίας περιστάσεις ἐγένετο ἡ ἐξόρυξις, πρὸ πάντων δὲ νὰ μάθῃ πόσος ἀπὸ ταύτης παρῆλθε χρόνος καὶ ἐπὶ πόσον τὸ πτώμα ἔμεινεν ἐκθειζόμενον εἰς τὸν ἀέρα.

Ἀφοῦ μετὰ προσοχῆς σημειώσῃ τὰ ἐκ τῆς ἐξωτερικῆς τοῦ σώματος ἐξετάσεως προκύπτοντα σημεῖα (ἐκχυμώματα, τραύματα, κακώσεις τοῦ τριχωτοῦ τῆς κεφαλῆς καὶ κατάγματα τοῦ κρανίου, κατάστασις τοῦ ὀμφαλίου λώρου, φύλον, μῆκος τῶν μελῶν κ.τ.λ.), θὰ προβῇ εἰς τὴν διάνοξιν τῶν μεγάλων κοιλοτήτων, τουτέστιν εἰς τὴν κυρίως νεκροψίαν.

Ἐπραγματεύθημεν ἀλλαχοῦ ἐκτενῶς περὶ τοῦ τρόπου τῆς ἐκτελίσεως τῶν ἱατροδικαστικῶν νεκροψιῶν. Ὁ Chaussier συνεβούλευσε νὰ διανοίγηται πρῶτον ἡ ράχις, εἴτα δὲ τὸ κρανίον, ὁ θώραξ καὶ ἡ κοιλία. Φρονοῦμεν ὅμως, ὥσπερ καὶ πολλοὶ ἄλλοι συγγραφεῖς, ὅτι ἡ μέθοδος αὕτη εἶναι πλημμελής, ἰδίως διὰ τὰ νεογνά, διότι, τοῦ πτώματος τιθεμένου ἐπὶ τὴν κοιλίαν, ὅπως διανοιχθῇ ἡ ράχις, προστρέβονται ὅ τε ὀμφάλιος λῶρος καὶ τὰ ἀγγεῖα αὐτοῦ, δυνατόν δ' οὕτω νὰ παραχθῶσι βλάβαι, ὧν δύναται τις νὰ παραγνωρίσῃ τὴν αἰτίαν. Θέλομεν λοιπὸν ὑποδείξει διὰ τὴν νεκροψίαν τῶν νεογνῶν τὴν ὑπὸ τῶν Briand καὶ Chaudé περιγραφομένην μέθοδον.

Ἐξετάζομεν κατὰ πρῶτον τὴν κοιλίαν, εἴτα δὲ τὸν θώρακα, τὸ κρανίον καὶ τὸν νοτιαῖον σπλῆνα.

Αὖτον. Τέμνομεν τὰ κοιλιακὰ τοιχώματα ἀπὸ τῆς στερνικῆς ἀποφύσεως μέχρι μικρᾶς ἀποστάσεως ἀπὸ τοῦ ὀμφαλοῦ, ὃν περιγυροῦμεν προεκτείνοντες τὴν τομὴν μέχρι τοῦ μέσου τοῦ χώρου, τοῦ περιλαμβανομένου μεταξὺ τῆς προσθίας ἄνω λαγονίου ἀκάνθης καὶ τῆς ἡβικῆς συμφύσεως. Ὑπεγείρομεν εἴτα τὸν ὀμφαλόν, ἵνα οὕτω φανῶσι προέχουσαι αἱ πτυχαὶ τοῦ περιτοναίου, αἱ περιέχουσαι τὰ ὀμφαλικά ἀγγεῖα, καὶ τέμνομεν κυκλικῶς τὸ δέρμα κύκλῳ τῶν κοιλιακῶν τοιχωμάτων. Παρατηροῦμεν τότε πρὸς ποῖον μέρος ἀντιστοιχεῖ ὁ θόλος τοῦ διαφράγματος, εἴτα δ' ἐξετάζομεν τὴν κατάστασιν τοῦ ὀμφαλικοῦ θακτυλίου, τὰ ὀμφαλικά ἀγγεῖα, τὸν φλεβικὸν πόρον, τὸ ἥπαρ καὶ τὴν χοληδόχον κύστιν. Παρατηροῦμεν ἐπ' ἴσης ἂν ὑπάρχῃ ἐκχυσις ἐν τῇ κοιλίᾳ καὶ ἐξετάζομεν τὸν στόμαχον, τὴν κύστιν, τὸν σπλῆνα καὶ τὰ γεννητικὰ ὄργανα. Τιθέμεθα εἴτα τὰ σπλάγνα ἐν τῇ κοιλίᾳ καὶ διὰ ραφῶν συναρμολόγομεν τὰ κοιλιακὰ τοιχώματα.

Βον. Προβαίνομεν εἰς τὴν εξέτασιν τῶν ἀνάπνευστικῶν ὀργάνων. Τέμνομεν τὰς γωνίας τῶν χειλέων μέχρι τοῦ συστοίχου ὠτός καὶ διαιροῦμεν τὸ κατώτερον χεῖλος διὰ τομῆς, ἣν προεκτείνομεν κατὰ τὴν μέσσην γραμμὴν μέχρι τοῦ στέρνου. Ἐξετάζομεν τοιοιτοτρόπως τὸ βάθος τῆς κοιλότητος τοῦ στόματος, τὸν φάρυγγα, τὴν γλωττίδα καὶ τὴν ἐπιγλωττίδα. Διὰ τῆς ἐπεκτάσεως τῶν τομῶν τούτων δυνάμεθα νὰ ἐξετάσωμεν τὸν συνδετικὸν ἰστόν καὶ τοὺς μῦς τοῦ τραχήλου, τὰς καρωτίδας καὶ τὴν τραχεῖαν.

Ἵνα διανοίξωμεν τὸν θώρακα, ἄγομεν ἐκατέρωθεν ἐγκαρσίαν τομὴν κατὰ μῆκος τῆς κλειδῆς μέχρι τοῦ πρὸς τὸ ἀκρόμιον ἄκρου αὐτῆς. Εἴτα, ἐξ ἐκατέρας στερνοκλειδικῆς ἀρθρώσεως, τέμνομεν τὸ δέρμα κατὰ λίαν λοξὴν διεύθυνσιν πρὸς τὰ ἔξω μέχρι τῆς τελευταίας πλευρᾶς. Διαιροῦμεν τὰς ἀρθρώσεις ταύτας καὶ τέμνομεν τοὺς χόνδρους, οἵτινες ἐνεῶσι τὰς πλευρὰς πρὸς τὸ στήρνον καὶ, ὑπεγείροντες τὸ ἀνώτερον μέρος τοῦ ὅσπου τούτου, ἀνατρέπομεν αὐτὸ ἐπὶ τὴν κοιλίαν. Ἀποκαλύπτονται οὕτω τὰ ἐν τῷ θώρακι ὄργανα, ὧν μετὰ προσοχῆς ἐξετάζομεν τὴν ἐσωτερικὴν ὄψιν καὶ τὰς πρὸς τὸ περικάρδιον σχέσεις αὐτῶν. Ὑπεγείρομεν εἴτα αὐτά, καθάπερ καὶ τὸν θύμον, ἵνα ἴδωμεν μὴ ὑπάρχει ἐκχυσις εἰς τὸν ὑπεζωκῶτα καὶ ἵνα ἐξετάσωμεν τὴν κατάστασιν τοῦ ἀρτηριακοῦ πόρου. Ἐφαρμόζομεν μετὰ τοῦτο διπλᾶς περιδέσεις : α) ἐπὶ τῆς κάτω κοίλης φλεβῆς· β) ἐπὶ τῶν κοινῶν καρωτίδων· γ) ἐπὶ τῆς ἀορτῆς, ἀμέσως ἄνωθεν τοῦ ἀρτηριακοῦ πόρου· δ) ἐπὶ τῆς ἄνω κοίλης φλεβῆς· ε) ἐπὶ τῆς τραχείας πλησίον τῆς διαιρέσεως αὐτῆς. Ἀποσπῶμεν εἴτα συγχρόνως τοὺς πνεύμονας, τὴν καρδίαν καὶ τὸν θύμον καὶ προβαίνομεν εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῶν δοκιμαστικῶν μεθόδων μετὰ τὸ πέρας τῆς νεκροψίας.

Γον. Ἵνα διανοίξωμεν τὸ κρανίον, τέμνομεν κατὰ πρῶτον τὸ δέρμα, ἀρχόμενοι ἀπὸ τοῦ ἐνὸς ὑπεροφρύου τῷξου καὶ βαλίνοντες ὀπίσθεν τοῦ ὠτός καὶ κάτωθεν τοῦ ἰνιακοῦ ὄγκου, ἵνα ἐπανέλθωμεν εἰς τὸ μέρος ἡρξάμεθα τῆς τομῆς. Δυνάμεθα ἔτι νὰ ἐνεργήσωμεν δύο τομὰς : τὴν μὲν ἀπὸ τῆς ρίζης τῆς ρινός, ἐκτεινομένην εἰς τὴν κορυφὴν τῆς κεφαλῆς, ἐπὶ τῆς μέσης γραμμῆς, καὶ ἀφικνουμένην μέχρι τοῦ πέμπτου ἢ ἕκτου ἀχενικοῦ σπονδύλου, τὴν δὲ ἀπὸ τοῦ ἐνὸς εἰς τὸ ἔτερον οὗς ὑπὸ ὀξείαν γωνίαν. Ἡ τοιαύτη μέθοδος δύναται ἄλλως τε νὰ τροποποιηθῇ ἀναλόγως τῶν περιστάσεων, διότι αἱ τομαὶ οὐδέποτε

πρέπει νὰ γίνωνται ἐπὶ τῶν μερῶν, ἐφ' ὧν ὑπάρχουσι βλάβαι πρὸ τῆς νεκροφίας.

Διαιρεθέντος οὕτω τοῦ δέρματος τῆς κεφαλῆς, εἰσάγομεν εἰς τὸ κατώτερον τριτημόριον τῆς ὑμενώδους γωνίας, ἥτις ἐνοῖ τὸ μετωπικὸν πρὸς τὸ βρεγματικὸν ὅστω, τὸ ἐν σκέλος ψαλίδος καὶ βαίνοντες ἐπὶ τῶν χειλέων τοῦ βρεγματικοῦ, τέμνομεν διαδοχικῶς τοὺς ὑμένας, οἵτινες ἐνοῦσιν αὐτὸ πρὸς τὸ μετωπικόν, τὸ κροταφικόν καὶ τὸ ἰνιακόν ὅστω. Δέον δὲ νὰ προσέχωμεν κατὰ τὴν τομὴν ταύτην, ἵνα μὴ διανοίξωμεν τὸν πλάγιον κόλπον τῆς μῆνιγγος, ὅστις κεῖται ἐγγὺς τῇ μαστοειδεῖ γωνίᾳ τοῦ βρεγματικοῦ πρὸς τοῦτο ἀναγκαῖον ἀποβαίνει ἵνα, ὅταν πλησιάζωμεν πρὸς τὸ σημεῖον τοῦτο, ἀπομακρυνώμεθα τῆς γωνίας καὶ καταλείπωμεν μικρὰν μοῖραν τοῦ ὅστω. Ἀφοῦ τέμνομεν τὰς ὑμενώδεις γωνίας ἐπὶ τῶν τριῶν χειλέων τοῦ βρεγματικοῦ, ἀνατρέπομεν αὐτὸ πρὸς τὴν κορυφὴν τῆς κεφαλῆς καὶ ἀποσπῶμεν ἐξ ὀλοκλήρου, τέμνοντες αὐτὸ εἰς τινα ἀπὸ τῆς μέσης γραμμῆς ἀπόστασιν, ἵνα μὴ τρώσωμεν τὰς φλέβας τὰς ἐκβαλλούσας εἰς τὸν μέσον τῆς μῆνιγγος κόλπον. Τοῦτ' αὐτὸ πράττομεν καὶ εἰς τὸ ἕτερον μέρος καὶ ἐξετάζομεν λεπτομερῶς τὸν ἐγκέφαλον, τοὺς ὑμένας αὐτοῦ καὶ τὰ ἄγγεα. Ἀφαιροῦμεν τὸ ὁστεῶδες μέρος τοῦ κρανίου, ὅπερ διετηρήθη, καὶ ἀποσπῶμεν ὀλοκλήρον τὸν ἐγκέφαλον, ἵνα οὕτω δυνηθῶμεν νὰ ἐξετάσωμεν καὶ τὴν παρεγκεφαλίδαν.

Δον. Ἡ ἐξέτασις τοῦ νωτιαίου σπλήνους εἶναι σημαντικὴ, διότι δυνατόν ἐστιν ἀποδείξαι ἂν ὁ θάνατος προήλθεν ἐξ ἐκουσίων κακώσεων ἢ ἐκ παθολογικῶν ἀλλοιώσεων τοῦ νωτιαίου μυελοῦ. Ἐνεργοῦμεν δ' αὐτὴν τιθέμενοι τὸ πτώμα ἐπὶ τὴν κοιλίαν, ἄγοντες τομὴν ἀπὸ τοῦ ἰνίου μέχρι τοῦ ἱεροῦ ὅστω καὶ ἀποσπῶντες τὸ δῆρμα καὶ τοὺς ἐκατέρωθεν τῆς σπονδυλικῆς στήλης μύς. Τῶν τόξων τῶν σπονδύλων ἀποκαλυφθέντων οὕτως, εἰσάγομεν τὸ ἐν σκέλος ἰσχυρᾶς ἀμβλείας ψαλίδος ὑπὸ τὸ τόξον τοῦ τελευταίου ὀσφυϊκοῦ σπονδύλου, ὅσον εἶναι δυνατόν πλησιέστερον τῇ βάσει τῆς ἐγκαρσίας ἀποφύσεως· ἀνερχόμενοι δὲ μέχρι τοῦ αὐχένος, τέμνομεν διαδοχικῶς ἐκατέρωθεν ἅπασαν τὴν ὀπισθίαν μοῖραν τῶν σπονδύλων. Ἀποσπῶμεν εἴτα τὸ μακρὸν τοῦτο ὁστεῶδες τμήμα καὶ ἀποκαλύπτομεν οὕτω τὸν νωτιαῖον μυελὸν καὶ τὰ περικαλύμματα αὐτοῦ.

ΑΡΘΡΟΝ Η'.

ΠΕΡΙ ΤΕΡΑΤΟΚΤΟΝΙΑΣ

*Αρθρ. 299. Μὲ φυλάκισιν τὸ πολὺ ἐξ ἐβδομάδων τιμωρεῖται ὅστις φονεύσει αὐθερέτως ζωογέννητον τέρας ὡς στερούμενον ἀνθρωπίνης μορφῆς Π. Ν. 287. 288. 294 ἐ. 300.

Ὡς ἐρρήθη καὶ ἀνωτέρω, ἀντικείμενον τῆς ἀνθρωποκτονίας ἐν γένει εἶναι πάντοτε ἄνθρωπος, ἤτοι ὃν ἀνθρώπου ἔχον μορφήν καὶ μὴ δυνάμενον, ὡς ἐκ σχηματισμοῦ ἐντελῶς παρὰ φύσιν, νὰ θεωρηθῇ ὡς τέρας. Ἀλλὰ τὸ ζήτημα πότε ὑπάρχει ἄνθρωπος καὶ πότε τέρας δὲν εἶναι βεβαίως ἐκ τῶν εὐχερεστέρων. Τινὲς τῶν φιλοσόφων καὶ νομοδιδασκάλων παραδέχονται ὅτι ὡς τέρας δύναται νὰ χαρακτηρισθῇ ἐν γένει τὸ ὃν, ὅπερ στερεῖται κεφαλῆς, διότι αὕτη μόνον θεωρεῖται τῆς νοητικῆς τοῦ ἀνθρώπου δυνάμεως ἡ ἔδρα (Παραβλ. Clueck T.B'. σελ. 65)· ἀλλ' αἱ μέχρι τοῦδε γινόμεναι ἐπιστημονικαὶ ἔρευναι ἀποδεικνύουσιν ὅτι δυσχερεστάτη εἰ μὴ ἀδύνατος εἶναι ἡ παρ' ἀνθρώπου γέννησις ὄντος στερούμενου ἐντελῶς μορφῆς ἀνθρωπίνης. Καὶ ἀναφέρουσι μὲν τινες ὅτι ἐν ἀρχαιοτέροις χρόνοις ἐγεννῶντο ὄντα σῶμα ἀνθρώπινον καὶ κεφαλὴν ζῶον ἔχοντα, ἀλλ' αἱ παραδόσεις αὗται προῦν φαντασίας ἀνεπτυγμένης δὲν δύναται βεβαίως νὰ διέλθωσιν ἀλώθητοι τὴν δοκιμασίαν τῆς ἐπιστήμης.

Καὶ περὶ τῶν Σπαρτιατῶν εἶναι μὲν μεμαρτυρημένον ὅτι ἀνεγνωρίζετο ὑπὸ τοῦ Νόμου ἡ δημοσία οὕτως εἰπεῖν παιδοκτονία, ἀλλ' αὕτη ἀνεφέρετο προφανῶς οὐχὶ εἰς τέρατα, ἀλλ' εἰς παιδία σωματικὴν ἔχοντα δυσμορφίαν καὶ μὴ ἐκπληροῦντα τοὺς ὑπὸ τῶν Δωριέων ἀπαιτούμενους ὅρους τῆς εὐρωστίας τῶν πολιτῶν.

Τοῦτο τοῦλάχιστον δυνάμεθα νὰ συμπεράνωμεν ἐκ τῆς σαφοῦς τοῦ Πλουτάρχου (Λυκούργ. Ι') μαρτυρίας αἰ μὲν εὐπαγὲς εἶη (τὸ νεογνόν) καὶ ρωμαλέον τρέφειν ἐκέλευον... εἰ δ' ἀγενὲς καὶ ἄμορφον ἀπέπειμπον εἰς τοὺς λεγομένους ἀποθέτας, παρὰ τὸν Ταύγετον, βαρυσώδη τόπον, ὡς οὔτε ἐν τῷ ζῆν ἄμεινον, οὔτε τῇ πόλει τὸ μὴ καλῶς εὐθύς ἐξ ἀρχῆς πρὸς εὐεξίαν καὶ εὐαίην πεφυκός.

Ὅπως δὲ ποτε ὅμως καὶ ὁ ἡμέτερος νόμος, κατὰ ζήλον τινῶν τῶν νεωτέρων νομοθεσιῶν, παρασυρθεῖσιν ἐκ τῶν περὶ τεράτων ἀρχαίων προ-

λήψεων, ἐθεώρησεν ἀναγκαῖον νὰ πραγματευθῇ εἰδικῶς καὶ περὶ τερατοκτονίας, ἣν ὀρίζει ὡς θανάτωσιν αὐθαίρετον ζωογεννήτου τέρατος στερουμένου ἀνθρωπίνης μορφῆς καὶ ἣν τιμωρεῖ διὰ ποινῆς φυλακίσεως ἐξ ἐβδόμαδων.

Κατὰ τὸ ἄρθρ. 646 εἰς βαθμὸν πταίσματος τιμωρεῖται ὅστις ἀποσκευάζει αὐτὸς ἢ δι' ἄλλου κρυφίως νεκρὸν πτώμα τέρατος.

Δὲν δυνάμεθα βεβαίως ἐνταῦθα νὰ διαλάβωμεν περὶ τεράτων ἐν γένει καὶ νὰ καθορίσωμεν τὰς περὶ τὴν διάπλασιν διαμαρτίας, ἐξ ὧν τὸ τικτόμενον δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς τέρας. Κατ' ἀκολουθίαν ἀφίσταται εἰς τὴν ἐκτίμησιν τοῦ ἱατροῦ ἡ περίστασις αὕτη ἂν ποτε παρουσιασθῇ τοιαύτη.

ΑΡΘΡΟΝ Θ'.

ΠΕΡΙ ΕΚΘΕΣΕΩΣ

"Αρθρ. 306.—Γονεῖς, οἵτινες ἀπομακρύνουσιν ἀφ' ἑαυτῶν καὶ ἐγκαταλείπουσιν ἀδοξήθητον τὸ τέκνον των, τὸ ὅποῖον διὰ τὴν νεαρὰν ἡλικίαν, νόσον, ἢ ἀναπηρίαν δὲν δύναται νὰ εὕρῃ ἐν ἑαυτῷ βοήθειαν· καὶ ὅσοι φέρονται παρομοίως πρὸς τέκνά, ἢ πρὸς νοσοῦντας ἢ ἀναπήρους, εἰς τὴν περίθαλψιν τῶν ὁποίων εἶναι ὑπόχρεοι, τιμωροῦνται ἔνεκεν ἐκθέσεως κατὰ τὴν ἀκόλουθον διαστολὴν· 1. ἐὰν ὁ κίνδυνος τοῦ ἐκτεθέντος ᾗτο τοιοῦτος, ὥστε δὲν ἡλπίζετο πιθανῶς ἡ λύτρωσίς του·—α'. μὲ δεσμὰ ἄπὸ δέκα πέντε ἕως εἴκοσιν ἐτῶν, ἐὰν ὁ ἐκτεθεὶς ἀπεβίωσεν·—β'. μὲ δεσμὰ τὸ πολὺ δέκα πέντε ἐτῶν, ἐὰν ἐβλάφθη κατὰ τὸ σῶμα ἢ κατὰ τὴν ὑγείαν·—γ'. μὲ εἰρκτὴν, ἐὰν ἔμεινεν ἀβλαβής·—2. ἐὰν ἡ ἐκθεσις δὲν ᾗτο μὲν ἀκίνδυνος, ὑπῆρχεν ὅμως πιθανότης καὶ εὐλογος ἐλπίς σωτηρίας, καταγινώσκειται τότε, κατὰ τὴν διαφορὰν τῶν εἰς τὸν ἄριθ. 1. ἀναφερομένων περιπτώσεων, —α'. εἰρκτὴ τοῦλάχιστον ἐξ ἐτῶν·—β'. τὸ πολὺ ἐξ ἐτῶν·—γ'. φυλάκισις τοῦλάχιστον ἐνὸς ἔτους·—3. ἐὰν δὲν ὑπῆρχε κανεὶς κίνδυνος τῆς ζωῆς καὶ ὑγείας τοῦ ἐκτεθέντος, μὲ τὴν αὐτὴν ὡσαύτως διαστολὴν καταγινώσκειται φυλάκισις·—α'. τοῦλάχιστον ἐνὸς ἔτους·—β'. τὸ πολὺ ἐνὸς ἔτους·—γ'. τὸ πολὺ ἐξ μηνῶν. Π. Ν. 294 ἐ. 356. 638 ἐ. (Γαλλ. Ποιν. Ν. 349. 352).

Ἡ ἐκθεσις συγγενὲς ἐστὶ τῆς παιδοκτονίας ἀδίκημα, ἣν δὲ κατὰ τὸ πλεῖστον ἄγνωστον τῆς ἀρχαίας.

Ἐν Ἑλλάδι τῆς πατρικῆς ἐξουσίας τὰ εὐρύτατα ὅρια παρείχον, ὡς εἰκόσ, τῷ πατρὶ τὸ δικαίωμα οὐ μόνον νὰ ἐκθέτῃ τὰ ἴδια τέκνα, ἀλλὰ καὶ νὰ πολὺ ἔτι αὐτά. Τοῦλάχιστον ἐν Ἀθήναις ἐπαρκῶς βεβαιοῦται ὅτι ἐγένετο τοῦτο μέχρι τῶν χρόνων τοῦ Σόλωνος. Ἐν Ρώμῃ δὲ αἱ αὐταὶ ἐκράτου ἀρχαὶ μέχρι τῆς ἐποχῆς τοῦ χριστιανισμοῦ, οὗ ἡ εὐεργετικὴ ἐπιδράσις ἐπέβαλεν, οὕτως εἰπεῖν, τὴν νομοθετικὴν ἐνέργειαν, καὶ ἐπὶ Κωνσταντίνου ἡ πράξις ἐθεωρήθη ὡς *parricidium*, τιμωρευθεῖσα βραδύτερον ὑπὸ τοῦ Βαλεντιανοῦ καὶ τοῦ Βαλεντίνου διὰ τῆς ποι- νῆς τοῦ θανάτου (N. 1, *Κωδ. ad legem Corneliam de sicariis* (9.14) — καὶ αὐτόθ. (9.16) 3).

Ἄλλ' ἐὰν τοῦ ἀδικήματος αἱ βάσεις ἐτίθησαν ἀρχαιότερον, ἡ τε- λειότερα αὐτῶν διαρρυθμίσις ὀφείλεται τῷ *Κανονικῷ δικαίῳ*, ὅπερ ἐξέ- τεινε τὰ ὅρια αὐτοῦ οὐ μόνον ἐπὶ βρεφῶν, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ παντός ἐν γένει ἀνθρώπου χρηζόντος βοηθείας ξένης (*Lanquidi*). Ὡστε ὑπο- κείμενα μὲν τῆς πράξεως ἐθεωροῦντο οὐ μόνον γονεῖς, ἀλλὰ καὶ τέκνα καὶ πρόσωπα τρίτα, ὡς ἀντικείμενον δέ, ἐκτὸς τῶν βρεφῶν, καὶ πᾶς ἔχων ἀνάγκην βοηθείας. Τὰς διατάξεις ταύτας παρέλαβον καὶ αἱ πλεί- σται τῶν νεωτέρων νομοθεσιῶν.

Κατὰ τὸν ἡμέτερον νόμον, ὑποκείμενα τῆς πράξεως εἰσὶ: α') γονεῖς ἐκθιτόντες ἴδια τέκνα· β') ὅσοι ἀνέλαβον τὴν διατροφὴν καὶ ἀνα- τροφὴν τοιούτων· γ') τέκνα ἅτινα ἐκτιθέασι γονεῖς πάσχοντας, καὶ δ') ὅσοι ἀνέλαβον τὴν περίθαλψιν πασχόντων. Ὡστε ὁ διευθυντὴς ἐκπαι- δευτηρίου, ὅστις ἐκτίθῃσι παιδιὰ, περὶ ὧν ὑπεσχέθη νὰ μεριμνᾷ ἢ ὁ ἰατρὸς ἢ ὁ νοσοκόμος, ὅστις ἀνέλαθεν ὑποχρεωτικῶς νὰ περιθάλπῃ πά- σχοντας, δύναται ἐπ' ἴσης νὰ καταδιωχθῇ ἐπὶ ἐκθέσει. Ὡς ἀντικείμε- νον δὲ θεωρεῖται, ἐκτὸς τέκνων νεαρᾶς ἡλικίας, νοσοῦντων ἢ ἀναπή- ρων, καὶ γέροντες πάσχοντες καὶ ἀνάπηροι, ἀποβαλλόμενοι ὑπὸ τέ- κνων ἢ ἐκείνων, οἵτινες φέρουσι τοιαύτην ὑποχρέωσιν ἢ ἐκ τοῦ Νό- μου ἢ ἐκ λόγου ἄλλου. Τὸ ἀδίκημα λογίζεται τετελεσμένον, ὅταν ὁ εἰς τοῦτο ὑπόχρεως ἐγκαταλείπῃ ἄνευ βοηθείας τὸν χρηζόντα τοιαύτης καὶ ἀπομακρύνῃ αὐτόν· ὁ σκοπὸς δὲ δι' ὃν ἐνηργήθη ἡ ἐκθεσις δύνα- ται μὲν νὰ χρησιμεύσῃ διὰ τὴν ἐπιβολὴν τῆς ποινῆς, οὐχὶ ὅμως καὶ διὰ τὸν χαρακτηρισμὸν τῆς πράξεως.

Ὡς πρὸς τὴν ἀποπείραν ἡ αὐτὴ ἐπ' ἴσης ὑπάρχει ποικιλία γνωμῶν.

Τινὲς κατατάσσοντες τὸ ἀδίκημα μεταξὺ τῶν *delicta ommissio- nis* (ἐγκλήματα ἐκ παραλείψεως) ἀποκλείουσι πᾶσαν περὶ ἀποπείρας

ἰδεῖν, ἐπὶ τῷ λόγῳ ὅτι ἀδύνατον ὅλως εἶναι νὰ προσδιορισθῇ ἐπακρι-
δῶς τὸ μεταξὺ τῆς τετελεσμένης πράξεως καὶ τῆς ἀποπείρας σημεῖον·
ἀλλ' ἡ τοιαύτη δυσχέρεια δὲν δύναται βεβαίως νὰ θεωρηθῇ ὡς λόγος
δικαιολογῶν ὅπωςδῆποτε τὸν ἀποκλεισμόν τῆς ἀποπείρας. Ὁρθώτε-
ρον ἐπομένως εἶναι νὰ δεχθῶμεν ὅτι χωρεῖ καὶ ἐνταῦθα ἀπόπειρα, ὡς
λ. χ. ἐν τῇ περιπτώσει, καθ' ἣν ἡ μήτηρ, ἀμομακρύνουσα τὸ τέκνον
καὶ ἐτοιμαζομένη ν' ἀποθέσῃ αὐτὸ ἐν τόπῳ μακρὸν αὐτῆς κειμένῳ,
συλλαμβάνεται ἢ ἐμποδίζεται πρὸς ἀπόθεσιν ἐκ τῆς αἰφνιδίας ἐμφα-
νίσεως τρίτου.

Τῆς ἐκθέσεως τὸ ἀδίκημα δὲν εἶναι ὀλιγώτερον τῆς παιδοκτονίας
ἀνεπτυγμένον καὶ ἂν δὲν ὑποπίπτῃ συνεχῶς εἰς τὴν κοινὴν ἀντίληψιν,
τοῦτο προέρχεται ἐκ τῆς καθιέρωσεως καταστημάτων ἐκθέτων.

Ἄλλ' ἐνταῦθα γεννᾶται φυσικῶς ἡ ἐρώτησις: ἡ ὑπαρξὶς τῶν τοιού-
των καταστημάτων εἶναι ὑπὸ κοινὴν ἔποψιν συμφέρουσα; Νομίζομεν
ναί, διότι ἂν δὲν βελτιῶται ἡ ἡθικὴ τῶν γονέων κατάστασις, σῴζεται
τούλάχιστον τοῦ ἀθλίου ἐκείνου καρποῦ τοῦ παρανόμου ἔρωτος ἡ ζωὴ.

Ὁ Βέρνερ ἐν τούτοις κηρύσσεται ἀπολύτως ἐναντὶς τῶν εὐεργετι-
κῶν τούτων καταστημάτων· ὡς λόγον δὲ φέρει τὸ ὅτι ἡ ὑπαρξὶς αὐτῶν
παροτρύνει γονεῖς κακοήθεις εἰς τὸ ν' ἀπαλλαγῶσι τῶν τέκνων αὐτῶν,
ὅτι ὑποθάλλουσι ταῦτα τὴν πρὸς παράνομον τῶν φύλων συγκοινωνίαν
κλίσιν, ὅτι καταστρέφουσι τοῦ φίλτρου τὸ αἶσθημα καὶ ὅτι τὸ πλεῖστον
τῶν σωζομένων ἐκθέτων ἀπόλλυνται ἡθικῶς, διότι ὡς τὰ πολλὰ ἀπο-
τελοῦσι βραδύτερον τοὺς οἰκοτρόφους τῶν πορνείων καὶ τῶν φυλακῶν.

Τὸ τῆς ἐκθέσεως ἔγκλημα (προκειμένου παιδίου, ὅπερ συχνότερον)
δύναται νὰ ἐγείρῃ τὰ ἐπόμενα ἱατροδικαστικὰ ζητήματα: 1. Ἡ γυνὴ
ἔτετε; 2. Τὸ παιδίον, ὅπερ ἀποδίδεται αὐτῇ, εἶναι ἴδιον αὐτῆς πράγ-
ματι, ἢ ὁ' ἐποχὴ τῆς γεννήσεως αὐτοῦ συμφωνεῖ πρὸς τὴν ἐποχὴν τοῦ
τοκετοῦ; 3. Τὸ παιδίον παρουσιάζει ἔχνη βιαιοτήτων, τραυμάτων,
νόσων κτλ., αἵτινες ἤδυναντο νὰ προκύψωσιν ἐκ τῆς ἐκθέσεως; Περὶ
πάντων τούτων τῶν ζητημάτων γίγνεται λόγος ἐν τοῖς περὶ τοκετοῦ
καὶ παιδοκτονίας ἄρθροις καὶ ἐν τῷ περὶ ταυτότητος κεφαλαίῳ.

Καὶ ἐπὶ ἐνγλίκου δὲ θὰ ἐξετασθῇ κατὰ πόσον ἡ ἐκθεσις ἦν ἡ αἰτία
τοῦ θανάτου, τῆς νόσου ἢ βλάβης κ. τ. λ.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΤΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ Β'.

ΣΩΜΑΤΙΚΑΙ ΒΛΑΒΑΙ ΚΑΙ ΚΙΝΔΥΝΟΙ ΕΚ ΠΑΡΑΒΑΣΕΩΣ
ΤΩΝ ΠΕΡΙ ΛΟΙΜΟΚΑΘΑΡΤΗΡΙΩΝ ΝΟΜΩΝ ΚΑΙ ΕΚ
ΤΗΣ ΔΙΑΔΟΣΕΩΣ ΜΟΛΥΝΤΙΚΩΝ ΝΟΣΩΝ

Νόμος τῆς 25 Νοεμβρίου 1845.

Ἄρθρον 15. — Ὁ παραβάτης τῶν ἐν τῷ παρόντι νόμῳ ὀρισμῶν, καὶ ἐν γένει τῶν ἐν ἰσχύϊ ὑγειονομικῶν διατάξεων ἢ κανονισμῶν, τιμωρεῖται : α') μὲ θάνατον, ἐὰν ἐν γνώσει ἔθεσεν ἀμέσως ἢ ἐμμέσως τόπον τινὰ τοῦ Βασιλείου εἰς συγκοινωνίαν μὲ ἀνθρώπους, ζῶα, πλοῖα, ἢ πράγματα, ὑπαγόμενα εἰς τὴν κατηγορίαν τῆς ἀκαθάρτου πιστοποιήσεως, ἐκ δὲ τῆς συγκοινωνίας ταύτης ἐπήγαγε λοιμώδης νόσος· β') μὲ δεσμὰ διὰ βίου, ἐὰν ἔθεσεν ἀμέσως ἢ ἐμμέσως τόπον τινὰ τοῦ βασιλείου εἰς συγκοινωνίαν μὲ ἀνθρώπους, ζῶα, πλοῖα, ἢ πράγματα, ὑπαγόμενα εἰς τὴν κατηγορίαν τῆς ἀκαθάρτου πιστοποιήσεως, ἐκ δὲ τῆς συγκοινωνίας ἐπήγαγε λοιμώδης νόσος· γ') μὲ δεσμὰ πρόσκαιρα, ἐὰν ἀμέσως ἢ ἐμμέσως ἔθεσεν εἰς συγκοινωνίαν τόπον τινὰ τοῦ Βασιλείου μὲ ἀνθρώπους, ζῶα, πράγματα ἢ πλοῖα, ὑπαγόμενα εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν ὑπόπτων πιστοποιήσεων καὶ ὡς ἐκ τῆς συγκοινωνίας ταύτης ἐπήγαγε λοιμώδης νόσος· δ') μὲ εἰρκτὴν ἐὰν ἀμέσως ἢ ἐμμέσως ἔθεσεν εἰς συγκοινωνίαν τόπον τινὰ τοῦ Βασιλείου μὲ ἀνθρώπους, ζῶα, πλοῖα, ἢ πράγματα, ὑπαγόμενα εἰς τῆς καθαρᾶς πιστοποιήσεως τὴν κατηγορίαν, καὶ ὡς ἐκ τῆς συγκοινωνίας ταύτης ἐπήγαγε λοιμώδης νόσος.

Ἄρθρον 16. Ἐὰν ἐκ τῆς συγκοινωνίας δὲν ἐπήγαγε λοιμώδης νόσος, τιμωρεῖται, εἰς τὴν περίπτωσιν τοῦ α' § τοῦ ἀνωτέρω ἄρθρου, μὲ δεσμὰ διὰ βίου· εἰς τὴν περίπτωσιν τοῦ β' § μὲ δεσμὰ πρόσκαιρα· εἰς τὴν περίπτωσιν τοῦ γ' § μὲ εἰρκτὴν, καὶ εἰς τὴν περίπτωσιν τοῦ δ' § μὲ φυλάκισιν τοῦλάχιστον τεσσάρων ἐτῶν.

Ἄρθρον 17. Ἐὰν ἡ παραβίασις ἐγένετο ἐξ ἀμελείας ἢ ἀνεπιτηδείότητος καὶ ἐκ ταύτης ἐπήγαγε λοιμώδης νόσος, τιμωρεῖται εἰς τὴν περίπτωσιν τοῦ α' § τοῦ ἄρθρου 15 μὲ φυλάκισιν τοῦλάχιστον τεσσά-

ρων ἐτῶν· εἰς τὴν περίπτωσιν τοῦ β' § μὲ φυλάκισιν τριῶν μέχρι τεσσάρων ἐτῶν· εἰς τὴν τοῦ γ' μὲ φυλάκισιν δύο μέχρι τριῶν ἐτῶν, καὶ εἰς τὴν τοῦ δ' περίπτωσιν μὲ φυλάκισιν ἑνὸς μέχρι δύο ἐτῶν.

Ἄρθρον 18.—Ἐὰν ἡ παραβίασις ἐγένετο ἐξ ἀμελείας ἢ ἀνεπιτηδεϊότητος, καὶ ἐκ ταύτης δὲν ἐπήγασε λοιμώδης νόσος, τιμωρεῖται εἰς τὴν περίπτωσιν τοῦ α' § τοῦ ἁρθρου 15 μὲ φυλάκισιν δύο μέχρι τεσσάρων ἐτῶν, εἰς τὴν περίπτωσιν τοῦ β' § μὲ φυλάκισιν ἑνὸς μέχρι δύο ἐτῶν, εἰς τὴν περίπτωσιν τοῦ γ' μὲ φυλάκισιν 6 μηνῶν μέχρις ἑνὸς ἔτους, εἰς τὴν περίπτωσιν τοῦ δ' § μὲ φυλάκισιν τριῶν μέχρις ἑξ μηνῶν.

Ἄρθρον 21.—Τιμωρεῖται μὲ θάνατον, ὅστις διὰ βίας, διὰ ρήξεως, ἢ διὰ λαθραίας ἀναβάσεως ἢ καταβάσεως ἔθεσεν εἰς συγκοινωνίαν τόπον τινὰ τοῦ Κράτους, μὲ ἀνθρώπους, ζῶα, πλοῖα ἢ πράγματα, ὑπαγόμενα εἰς τὴν κατηγορίαν τῆς ἀκαθάρτου πιστοποιήσεως, ἐὰν ἐκ τῆς συγκοινωνίας ταύτης ἐπήγασε λοιμώδης νόσος· μὲ δεσμὰ δὲ διὰ βίου, ἐὰν δὲν ἐπήγασε τοιαύτη. —Μὲ δεσμὰ διὰ βίου, ὅστις διὰ τῶν αὐτῶν μέσων ἔθεσεν εἰς συγκοινωνίαν τόπον τινὰ τοῦ Κράτους μὲ ἀνθρώπους, ζῶα, πλοῖα ἢ πράγματα ὑπαγόμενα εἰς τὴν κατηγορίαν τῆς ὑπόπτου πιστοποιήσεως, καὶ ἐκ τῆς συγκοινωνίας ταύτης ἐπήγασε λοιμώδης νόσος· μὲ δεσμὰ δὲ πρόσκαιρα, ἐὰν δὲν ἐπήγασε λοιμώδης νόσος. Μὲ πρόσκαιρα δεσμὰ, ὅστις διὰ τῶν αὐτῶν μέσων ἔθεσεν εἰς συγκοινωνίαν τόπον τινὰ τοῦ Κράτους μὲ ἀνθρώπους, ζῶα, πλοῖα ἢ πράγματα ὑπαγόμενα εἰς τὴν καθαρὰν πιστοποίησιν, καὶ ἐκ τῆς συγκοινωνίας ταύτης ἐπήγασε λοιμώδης νόσος.

Ἄρθρον 25.—Ὅστις διατελῶν ὑπὸ κάθαρσιν συγκοινωνήσει μὲ πράγματα, ἀνθρώπους ἢ ζῶα εὐρισκομένους ἐπ' ἴσης ὑπὸ κάθαρσιν, διαχωρισμένους δὲ ἀπ' αὐτῶν κατὰ τὰς ὑγειονομικὰς διατάξεις, ἐὰν ἡ συγκοινωνία ἐγένετο ἄνευ ἀδείας τῆς ἀρμοδίας ὑγειονομικῆς ἀρχῆς, δὲν ἐτίθη δὲ εἰς συγκοινωνίαν τόπος τις τοῦ Βασιλείου, τιμωρεῖται μὲ τὴν ποινὴν ἀποπείρας τοῦ ἁρθρου 15, ὅποτεν ὡς ἐκ τῆς συγκοινωνίας ταύτης διεδόθη εἰς τινα τῶν ἄλλων τῶν εὐρισκομένων πὸ κάθαρσιν λοιμώδης νόσος· ἄλλως μὲ τὴν ποινὴν τῆς ἀποπείρας τοῦ ἁρθρου 16.—Τιμωρεῖται μὲ τὰς αὐτὰς ποινάς, ὅστις διατελῶν ὑπὸ κάθαρσιν ἐν τῇ παρουσίᾳ τῆς ἐπιτηρεύσεως αὐτὸν ἀρχῆς ἢ τινος ὑγειονομικοῦ φύλακος, ἀλλ' ἄνευ τῆς ἀδείας αὐτῆς, κοινωῇ μὲ τινα τῶν εἰς ἐλευθέραν κοινωνίαν, χωρὶς ἐκ τούτου νὰ τεθῇ εἰς συγκοινωνίαν τό-

πος τις τοῦ Βασιλείου. Ἐὰν αἱ παραβάσεις αὗται ἐγένοντο ἐξ ἀμελείας καὶ διεδόθη εἰς τοὺς ἄλλους λοιμώδης νόσος, τιμωρεῖται ὁ παραβάτης μὲ τὴν ποινὴν τοῦ ἄρθρου 17, ἡλαττωμένην μὲν ἀλλ' ὅχι κατωτέραν τοῦ ἡμίσεος αὐτῆς, ἄλλως δὲ μὲ κράτησιν καὶ πρόστιμον τοῦλάχιστον 50 δραχμῶν.

Ἄρθρον 26. Ἐὰν τις ἐκ τῶν συγκαινωνησάντων κατὰ τὸ ἀνωτέρω ἄρθρον λάβῃ ἐλευθέραν κοινωνίαν, ἣτις δὲν ἤθελε τῷ δοθῇ, ἂν ἡ ἀρμοδία ἀρχὴ ἐγνώριζε τὴν γενομένην παράβασιν, τιμωρεῖται μὲ τὴν πλήρη ποινὴν τῶν ἁρθρῶν 15 καὶ 16 κατὰ τὰς εἰς αὐτὰ διαλαμβανομένας διακρίσεις.

Ἄρθρον 30. Τιμωροῦνται μὲ κράτησιν δεκαπέντε τοῦλάχιστον ἡμερῶν ἢ πρόστιμον 100—200 δραχμῶν, ὅσοι λαβόντες γνῶσιν λοιμώδους τινὸς νοσήματος, ἀγνώστου εἰσέτι εἰς τὴν ἀρχήν, συμβάντος ἐν τῷ Κράτους, δὲν ἤθελον πᾶρξυτα ἀναφέρει τοῦτο εἰς τὴν ἀρμοδίαν ὑγειονομικὴν ἢ διοικητικὴν ἀρχήν. — Ἐὰν ὁ τοιοῦτος ᾖ ἰατρός τιμωρεῖται μὲ φυλάκισιν τοῦλάχιστον τριῶν μηνῶν καὶ μὲ χρηματικὴν ποινὴν 200 μέχρι 500 δραχμῶν, περιπλέον στερεῖται ἐπὶ 6 μῆνας μέχρι δύο ἐτῶν τοῦ δικαιώματος τοῦ νὰ μετέρχεται τὸ ἐπάγγελμα τοῦ ἱατροῦ.

Ποιν. Νόμος. Ἄρθρ. 319. — "Ὅστις μεταδίδει εἰς ἀνθρώπους ἐκ προθέσεως μολυντικὴν τινὰ νόσον τιμωρεῖται:—1. μὲ θάνατον, ἐὰν ἐντεῦθεν ἀφῆρήθῃ ἐνὸς ἢ πλείοτέρων ἀνθρώπων ἡ ζωή.—2. μὲ δεσμὰ πρόσκαιρα, ἐὰν τοῦλάχιστον δέκα ἄνθρωποι ἐμολύνθησαν, ἢ ἐὰν ἡ διαδοθεῖσα νόσος ᾖ το λοιμός ἢ ἄλλη τις παρομοία χαλεπὴ νόσος.—3. μὲ εἰρκτὴν, εἰς πᾶσαν ἄλλην περίπτωσιν Π. Ν. 297 εἰ.

Ἄρθρ. 320. — "Ὅστις μεταδίδει μολυντικὴν νόσον ὅχι ἐκ προθέσεως, ἀλλ' ἐξ ἀπλῆς ὀλιγωρίας, ἀπεισεκφίας, ἀπροσεξίας, ἢ ἀνεπιτηδεϊότητος, τιμωρεῖται:—1. μὲ φυλάκισιν τριῶν μηνῶν ἕως δύο ἐτῶν, ἐὰν τις ἀπέθανεν ἐκ τῆς νόσου ταύτης.—2. μὲ φυλάκισιν τὸ πολὺ ἕξ μηνῶν εἰς πᾶσαν ἄλλην περίπτωσιν Π. Ν. 43. 300, 567. εἰ.

Τὸ ἄρθρον 316 τοῦ Ποιν. Νόμου κατηργήθη ἀντικατασταθὲν διὰ τῶν ἀνωτέρω παρατιθεμένων διατάξεων τοῦ νόμου τοῦ 1845, αἵτινες κανονίζουσιν ἐν λεπτομερείᾳ τὰς ἀξιοποίνους παραβάσεις τῶν ὑγειονομικῶν κανονισμῶν καὶ τὰς καταγινωσκομένας ποινάς.

Κατὰ τὸ ἄρθρον 15 ὡς ὑποκείμενον μὲν τῆς πράξεως θεωρεῖται πᾶς ὁ ἐναντίον τῶν ὑγειονομικῶν κανονισμῶν ἐνεργήσας, ὡς μέσα δὲ ἡ ἄμεσος ἢ ἔμμεσος συγκοινωνία πόλεως ἢ χωρίων τοῦ Βασιλείου πρὸς ἀνθρώπους, ζῷα, πλοῖα ἢ πράγματα πρὸς ἔλκεντα ἐκ μερῶν τῆς ἑλλοσπύης, ἀκαθάρτων καὶ ὡς ἀποτέλεσμα ἡ διάδοσις νόσου λοιμώδους. Πρὸς ἐφαρμογὴν τῆς διατάξεως καὶ ἐπιβολὴν τῆς ποινῆς τοῦ θανάτου, τῶν ἰσοβίων ἢ προσκαλῶν δεσμῶν καὶ τῆς εἰρκτῆς, δὲν ἀρκεῖ νὰ ἔλαβε χώραν ἀπλὴ συγκοινωνία, ἀλλὰ νὰ ἐπῆλθε καὶ διάδοσις νόσου, ἄνευ τῆς ὁποίας ἀποκλείεται τῆς ἐν λόγῳ διατάξεως ἡ ἐφαρμογὴ διὰ τὴν ποινὴν δὲ τοῦ θανάτου προσπατιεῖται καὶ ἡ γυνῶσις τοῦ κατηγορουμένου, ἐνῷ ἐπὶ τῶν λοιπῶν δὲν ἀπαιτεῖται.

Περὶ τοῦ τρόπου, καθ' ὃν δύναται νὰ λάβῃ χώραν ἡ ἀξιόποιμος συγκοινωνία δὲν ὀρίζει ἑτέρον τι ὁ νόμος, ἡ ἐξεύρεσις ὁμῶς τῶν εἰδικῶν περιπτώσεων δὲν παρουσιάζει δυσχερεῖας μεγάλας. Τῶν λοιμοκαθαρητῶν ἢ σύστασις ἐγένετο ὅπως εἰσέρχονται ἐν αὐτοῖς καὶ διατρίβωσιν ἐφ' ὀρισμένον χρόνον οἱ ἀλλαχόθεν ἐρχόμενοι, ὡς περιπτώσιν ἐπομένως ὑπαγομένην εἰς τοῦ ἄρθρου 15 τὴν διάταξιν. Δυνάμεθα νὰ θεωρήσωμεν ἐκείνην, καθ' ἣν ἄνθρωπός τις, ἐκ μέρους ἀκαθάρτου ἐρχόμενος, δὲν παρουσιάζεται πρὸς κάθαρσιν ἢ δὲν διατρίβει ἐν τῇ λοιμοκαθαρητῇ κατὰ τὸν ὑπὸ τῆς ὑγειονομικῆς ἀρχῆς ὀρισθέντα χρόνον, καὶ μεταβαίνων εἰς πόλιν ἢ χωρίον μεταδίδει τὴν νόσον· ἐπ' ἧσιν ὁ πλοίαρχος, ὅστις συγκοινωνεῖ, πρὶν λάβῃ ἀρμοδίως τὴν πρὸς τοῦτο ἄδειαν, ἢ οἱ λεμβούχοι, οἵτινες, ἐρχόμενοι εἰς συγκοινωνίαν μετὰ πλοίου ἢ ἐπιβατῶν ὑποκείμενων εἰς κάθαρσιν, ἐπανερχονται εἰς τὴν πόλιν, ἢ οἱ μεταφέροντες εἰς μέρος τι τοῦ βασιλείου πράγματα ἢ ζῷα ἐκ πλοίου ὑπαγόμενα εἰς κάθαρσιν, ἢ ἐκ τοῦ καθαρηγίου, πρὶν ἢ παρὲλθῃ ὁ πρὸς κάθαρσιν ὀριζόμενος χρόνος.

Ἀλλὰ λοιμώδη νόσον λέγων ὁ νόμος, ἐννοεῖ ἄρα μόνον τὴν βουβωνικὴν πανώλην; Νομίζομεν ὅχι. Ὑπὸ τὸν ὅρον αὐτὸν ἐννοεῖ προφανῶς πᾶσαν νόσον μολυσματικὴν, διότι ἡ χολέρα, ὁ κίτρινος πυρετός καὶ ἄλλαι, δὲν ἐμβάλλουσι βεβαίως εἰς κίνδυνον μικρότερον τὴν δημοσίαν ὑγίειαν, ὁ δὲ νόμος αὐτὴν κυρίως ἠθέλησε νὰ προστατεύσῃ, ὡς ἐξαγεται ἐκ τῆς αὐστηρότητος τοῦ ἄρθρου 16, καὶ ὅτι καὶ ἡ ἄνευ μεταδόσεως νόσου συγκοινωνία τιμωρεῖται, κατὰ τὰς δι' αὐτοῦ ὀριζόμενας διαστάσεις, διὰ δεσμῶν ἰσοβίων καὶ προσκαλῶν ἢ εἰρκτῆς.

Διὰ τῶν ἄρθρων 17 καὶ 18 προβλέπονται ἡ ἐξ ἀμελείας ἢ ἀνεπιβουλοῦς

τηδεύοντος παράβασις τῶν υγιεινομικῶν διατάξεων, καὶ ἡ ποινὴ κανονίζεται ἀναλόγως τοῦ ἐπελθόντος ἀποτελέσματος, ἥτοι τῆς μεταδόσεως νόσου λοιμῶδους.

Τὸ ἄρθρον 21 προβλέπει περίπτωσιν ἑτέραν· ἡ περίπτωσις δ' αὕτη δύναται νὰ ἔχῃ ὡς ὑποκείμενα πρόσωπα διάφορα. Ὁ ἐπιβάτης πλοίου ὑποκειμένου εἰς κάθαρσιν, ὅστις καταβαίνει ἐξ αὐτοῦ λάθρα, ἢ ὁ ἐξερχόμενος λοιμοκαθαρηθρίου διὰ βίας ἐναντίον τῶν φυλάκων, ἢ διὰ ρήξεως τῶν θυρῶν καὶ τῶν παραθύρων, ἢ διὰ λαθραίας καταβάσεως, ὑπάγεται ἀναμφισβητήτως εἰς τὴν περίπτωσιν ταύτην· ἀλλ' ἐπ' ἴσης καὶ πᾶς ὅστις ἔρχεται εἰς συγκοινωνίαν λάθρα, βία ἢ διὰ ρήξεως, μετ' ἀνθρώπων τελούντων κάθαρσιν, ἢ διὰ τῶν αὐτῶν μέσων λαμβάνει καὶ μεταφέρει εἰς πόλιν ἢ χωρίον πράγματα ἀνήκοντα εἰς ἐκεῖνους.

Ὡς ἀξιόποινος θεωρεῖται ἡ πράξις καὶ ἐὰν οἱ ἄνθρωποι ἢ τὰ πράγματα, μεθ' ὧν ἤλθεν εἰς συγκοινωνίαν οἱ κατηγορούμενοι, ὑπάγονται εἰς τὴν τάξιν οὐχὶ ἀκαθάρτου, ἀλλὰ καὶ ὑπόπτου πιστοποιήσεως.

Διὰ τοῦ ἁρθρου 30 ἐπιβάλλεται ποινὴ προστίμου ἢ κρατήσεως εἰς ἐκεῖνον, ὅστις, λαβὼν γνῶσιν νοσήματος συμβάντος ἐντὸς τοῦ Κράτους καὶ ἀγνώστου ἔτι εἰς τὴν Ἀρχήν, δὲν ἀναγγέλλει αὐτό· ἐὰν δὲ ὁ τοιοῦτος ᾖ ναὶ ἰατρός, τιμωρεῖται διὰ φυλακίσεως 3 τοῦλάχιστον μηνῶν, διὰ χρηματικῆς ποινῆς 200—500 δραχμῶν καὶ στέρησεως τοῦ δικαιώματος τῆς ἐξασκήσεως τοῦ ἐπαγγέλματος ἐπὶ ἑξ μηνῶν μέχρι δύο ἐτῶν.

Τὰ ἄρθρ. 319 καὶ 320 προβλέπουσι τὰς περιπτώσεις, καθ' ἃς ἐκ δόλου, ὀλιγορίας, ἀπερισκεψίας, ἀπροσεξίας, ἢ ἀνεπιτηδεύτητος μετεδόθη νόσος μολυσματικῆ, ἔχουσα ὡς ἀποτέλεσμα τὸν θάνατον ἢ τὴν βλάβην ενός ἢ πλείονων.

Περὶ τοῦ εἵδους τῆς νόσου οὐδὲν ἀναφέρουσι τὰ ἐν λόγῳ ἄρθρα· ὡς τοιαύτην οὐδὲν ἤττον δυνάμεθα νὰ θεωρήσωμεν πᾶσαν ἐν γένει νόσον, ἥτις, κατὰ τὴν γνωμοδότησιν ἰατροῦ, ἡδύνατο ἐκ δόλου ἢ ἀμελείας νὰ μεταδοθῇ, ὡς ἐπὶ παραδείγματος ἡ πνευμονικὴ φθίσις, ἡ ὀφθαλμία, ἡ εὐφλογία, αἱ ἀφροδίσοι νόσοι, ἡ ψώρα, ὁ ἀχῶρ, ἡ διφθερίτις καὶ ἄλλαι.

Πρὸς συμπλήρωσιν ὑπολείπεται νὰ ὁμιλήσωμεν περὶ τῶν ἁρθρῶν 571 καὶ 572, ἅτινα προβλέπουσι περιπτώσεις σπουδαίως ἐνδιαφερούσας τὴν δημοσίαν υγίειαν.

Κατὰ τὸ πρῶτον ἐὰν γυνή τις, γνωρίζουσα ὅτι νοσεῖ μολυσματικὴν νόσον, λαμβάνῃ θέσιν τροφοῦ ἢ ὑπερετρίας, ἢ, περιπεσούσα εἰς τοιαύ-

την νόσον ἐν τῷ ὑπηρετεῖν, ἐξακολουθῇ ὑπηρετοῦσα ἢ ἔρχεται μετ' ἄλλων εἰς τοιαύτην προσωπικὴν συγκοινωνίαν, τιμωρεῖται διὰ κρατήσεως μιᾶς μέχρις ἕξ ἐβδομάδων, ἢ προστίμου εἰκοσι μέχρι διακοσίων δραχμῶν, καὶ ἡ πταίσασα ὑποβάλλεται, ἐφ' ὅσον διαρκεῖ ὁ τοῦ μολυσματος κίνδυνος, εἰς ἀστυνομικὴν ἐπιτήρησιν. Ἡ ἔννοια τοῦ πταίσματος τούτου ὑφίσταται, κατὰ ταῦτα, ὅταν συντρέχωσιν οἱ ἐξῆς ὅροι : Ἀον, ἡ μίσθωσις γυναικὸς ὡς τρυφῶν ἢ ὑπερετρίας· Βον, νόσος μολυσματικῇ· Γον, γνώσις τῆς ὑπαρχούσης νόσου· Δον, καθ' ἣν περίπτωσιν ἡ ἀσθένεια ἐπῆλθεν ἐν τῷ ὑπηρετεῖν, ἐξακολουθήσῃ τῆς ὑπηρεσίας, καὶ Εον, ἡ μετ' ἄλλων τῆς πασχούσης συγκοινωνία, ἐξ ἧς ἀμέσως νὰ δύνηται νὰ διαδοθῇ τὸ κακὸν περαιτέρω. Ὡστε ὑποκείμενον τῆς πράξεως δύναται νὰ ᾖ οὐχὶ ἀνὴρ, ἀλλὰ γυνή, ἢ διάκρισις δ' αὕτη ὀφείλεται βεβαίως εἰς τὸν λόγον, ὅτι ἡ γυνή, ὡς ἐκ τοῦ εἶδους τῆς ὑπηρεσίας αὐτῆς, εἰς στενοτέρας πρὸς τὴν οἰκογένειαν ἐρχομένη σχέσεις, δύναται εὐχερίστερον νὰ μεταδώσῃ τὴν ὑπάρχουσαν ἢ ἐν τῷ ὑπηρετεῖν γεννηθεῖσαν νόσον.

Περὶ τοῦ εἶδους τῆς νόσου καὶ τῆς μολυσματικότητος αὐτῆς ἀποφαινεται γνώμην ἐκάστοτε ὁ δικαστής, μετὰ προηγουμένην ὁμῶς πάντοτε γνωμοδότησιν ἱατροῦ.

Εἰς τὴν αὐτὴν ποινὴν κατὰ τὸ ἄρθρ. 572 ὑποβάλλεται, ὅστις κρύπτει ἀπὸ τῆς ἀρχῆς ἐνδύματα ἢ ἐπιπλά ἀνθρώπου ἀποθανόντος ἐκ νόσου μολυσματικῆς, ἢ παραβιάζει τὰ περὶ ἀπολυμάνσεως ἢ καταστροφῆς τοιούτων πραγμάτων παρὰ τῆς Ἀρχῆς διατασσόμενα, ἢ πωλεῖ καὶ ἀγοράζει τοιαῦτα πράγματα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΡΙΤΟΝ

ΠΕΡΙ ΓΑΜΟΥ ΚΥΗΣΕΩΣ ΚΑΙ ΤΟΚΕΤΟΥ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Τὰ περὶ γάμου, κυήσεως καὶ τοκετοῦ ζητήματα δὲν συνάπτονται βεβαίως πρὸς ἄλληλα ἀμέσως, καθάπερ ἐν τοῖς δυοῖ προηγουμένοις κεφαλαίοις τὰποτελοῦντα αὐτὰ ἄρθρα, συνάπτονται ὅμως φυσιολογικῶς οὕτως εἰπεῖν, καθ' ὅτι συνδέονται πρὸς τὴν θεμελιώδη πράξιν, ἥτις ἀποτελεῖ τὸ κύριον τοῦ κεφαλαίου τούτου θέμα, τὴν ἔνωσιν τουτέστιν ἀνδρὸς καὶ γυναικὸς εἰς γάμου κοινωνίαν.

Ἄλλως δὲ περιλαμβάνομεν τὰ τρία ζητήματα ἐν ἐνὶ καὶ τῷ αὐτῷ κεφαλαίῳ ἐπόμενοι τοῖς πλείστοις ἱατροδικαστικοῖς συγγράμμασιν, ἅτινα ἔχομεν ὑπ' ὄψιν.

Εὐνόητος δὲ ἡ σημαντικότης τοῦ κεφαλαίου τούτου, ἰδίᾳ δὲ τοῦ περὶ γάμου ἁρθρου, λαμβανομένου ὑπ' ὄψιν ὅτι ὁ γάμος εἶναι ἡ κρηπίς, ἐφ' ἣν στηρίζεται τὸ ὅλον κοινωνικὸν οἰκοδόμημα. Εὐνόητον κατ' ἀκολουθίαν ὅτι πολλῆς δέονται περισκέψεως τὰφορῶντα εἰς τὸν γάμον ζητήματα, ἰδίᾳ δὲ τὰ σχετικὰ πρὸς τὴν λύσιν αὐτοῦ, ἐν ᾗ μάλιστα ἐποχῇ ἐπὶ τοσοῦτον ἐπεξετάθη ἡ εἰς διάζευξιν τάσις.

ΑΡΘΡΟΝ Α'.

ΠΕΡΙ ΓΑΜΟΥ

ΣΥΣΤΑΣΙΣ ΤΟΥ ΓΑΜΟΥ

Τὰ εἰς τὸν γάμον ἀφορῶντα συνήθως ζητήματα, ἅτινα δύνανται νὰ ἔχωσι σχέσιν πρὸς τὴν ἰατροδικαστικὴν, εἰσὶ δύο κυρίως, ἥτοι ἀφ' ἑνὸς μὲν τὰ γεγονότα, ἅτινα ἀποτελεῦσι κατὰ νόμον οὐσιῶδες πρὸς σύστασιν καὶ τέλεσιν ἐγκύρου γάμου κώλυμα, καὶ ἀφ' ἑτέρου οἱ λόγοι, ὧν ἕνεκεν ὁ ἕτερος τῶν συζύγων δικαιούται νὰ ἐπιδιώξῃ δικαστικῶς τοῦ τελεσθέντος γάμου τὴν λύσιν. Τὰ δύο δὲ ταῦτα ζητήματα θέλουσιν ἀποτελέσει, κατ' ἀνάγκην, τοῦ μέρους τούτου τὸ ἀντικείμενον.

Οἱ ἀρχαῖοι τῆς Ἑλλάδος νομοθέται, ὑπολαμβάνοντες τὸν γάμον ὡς θεσμὸν τὴν πολιτείαν κυρίως ἐνδιαφέροντα, ἐνήργουν οὕτως, ὥστε τῶν ἰδιωτῶν καὶ τῆς οἰκογενείας τὰ συμφέροντα κατεῖχον πάντοτε θέσιν δευτερεύουσαν καὶ ὑπεχώρουν πρὸ τῶν πραγματικῶν ἢ ὑποτιθεμένων τῆς πολιτείας ἀναγκῶν· τούτου δ' ἕνεκα καὶ τὰ πρὸς γάμον κωλύματα καὶ ὀλίγα ἦσαν καὶ σύμφωνα πρὸς τὰς περὶ τοῦ θεσμοῦ ἐν γένει κρατούσας τότε ἰδέας. Αἱ νεώτεραι ὁμῶς νομοθεσίαι, ὡς ἐκ τῆς ἐπικρατήσεως ἀρχῶν ὑγιειντέρων, ἐτράπησαν ὁδὸν ἐντελῶς ἄλλην καὶ ἐξετάζουσιν ὑπὸ ἐκείνῃ ὅλως νέαν τὸν γάμον, ὅστις γενικῶς δύναται νὰ ὀρισθῇ ὡς ἔνωσις νόμιμος ἀνδρὸς καὶ γυναικὸς πρὸς πλήρωσιν, οὐ μόνον τῶν ἀναγκῶν τῆς φύσεως ἀλλὰ καὶ τῶν ἀπαιτήσεων τῆς ἠθικῆς.

Ἄλλ' ἵνα ὁ γάμος λογίζεται νόμιμος, δεόν ἐἶναι τὴν σύστασιν καὶ τέλεσιν αὐτοῦ νὰ μὴ ἀντίκεινται ὅπωςδήποτε γεγονότα, ἀποτελοῦντα κωλύματα.

Προέρχονται δὲ τὰ κωλύματα ταῦτα, κατὰ τὸν ἡμέτερον νόμον, ὅτε μὲν ἐκ λόγων φυσικῶν καὶ ἠθικῶν, ὅτε δὲ κοινωνικῶν ἀπλῶς, οἷοι εἶναι λ. χ. ἡ ὑπαρξὶς γάμου προηγουμένου, ἡ διαφορὰ τῶν κοινωνικῶν τάξεων, ἡ μοιχεία κ.τ.λ. Καὶ περὶ μὲν τῶν δευτέρων, ὧν ἡ ἔρυνα δὲν ἀνήκει τῇ ἰατροδικαστικῇ, οὐδεὶς δύναται νὰ γείνῃ λόγος, περιοριζόμεθα δέ, κατ' ἀκολουθίαν, εἰς μόνον τῶν πρώτων τὴν ἐξέτασιν.

Κατὰ τὸ ἄρθρ. 4 τοῦ ἀπὸ 26 8)βρίου τοῦ 1856 νόμου, αὐτὸς γάμος

ρυθμίζεται, καὶ ὡς πρὸς τὸν ἐν ἀλλοδαπῇ διατρίβοντα Ἕλληνα, ὑπὸ τῶν ἑλληνικῶν νόμων, αἱ αὐταὶ δὲ σχέσεις τοῦ ἀλλοδαποῦ ὑπὸ τῶν νόμων τῆς πολιτείας, εἰς ἣν ἀνήκει· οὕτω τὰ πρὸς τὸν γάμον κώλυματα κρίνονται γενικῶς κατὰ τὴν ἐθνικότητα τοῦ ἀνδρός.

Ἡλικία.— Συμφώνως πρὸς τὰ ἀνωτέρω, ἡ τοῦ ἀνδρός καὶ τῆς γυναικὸς ἔνωσης δὲν ἡδύνατο, ὡς εἰκόσ, νὰ θεωρηθῇ σπουδαία, ἐὰν μὴ ἐν τῇ τοιαύτῃ συναφείᾳ συνέτρεχε καὶ ἡ ὑπαρξίς προσόντων φυσικῶν. Πρωτίστως ἄρα εἶδει νὰ ἐξευρεθῇ ἡ πρὸς γάμον κατάλληλος ἡλικία, καὶ πρὸς τοῦτο ὁ Νομοθέτης, συνδυάζων τοῦ σώματος τὴν ἀνάπτυξιν πρὸς τὴν τῆς διανοίας, ὥρισεν ὡς χρόνον, ἐπὶ μὲν τῶν θηλέων τὴν συμπλήρωσιν τοῦ 12ου, ἐπὶ δὲ τῶν ἀρρένων τοῦ 14ου ἔτους, ὅτε ὑπάρχει σωματικὴ ὥριμότης, δηλαδὴ ἀρχομένης τῆς ἡθης, ἥτις λογίζεται τοιαύτη ἀπὸ τῆς ἡλικίας τῶν 14 ἢ 12 ἐτῶν, κατὰ πρόληψιν ἀπλὴν τοῦ Ἰουστινιανοῦ ἀποκρούσαντος ὡς ἀπρεπὴ τοῦ σώματος τὴν ἐξέτασιν. Ἡ διάτοξις ἐπομένως τῶν Ἰσαύρων (ἐκλογ. 11 ἀ.) ὀρίζοντων, ὅτι ἡ πρὸς γάμον ἱκανότης ἀρχεται ἐπὶ τῶν μὲν ἀνδρῶν ἀπὸ τοῦ 15ου, καὶ ἐπὶ τῶν γυναικῶν ἀπὸ τοῦ 13ου ἔτους, δὲν δύναται βεβαίως νὰ θεωρηθῇ ὡς καινοτομία, ἀφοῦ κατὰ τὰ ἀνωτέρω ἡ ἐφηβεία ἐπέρχεται κυρίως ἀπὸ τῆς συμπληρώσεως τοῦ 12ου καὶ 14ου ἔτους. Καὶ ἰσχυροποιεῖται μὲν καὶ ὁ μεταξὺ προσώπων ἀτελῶν λόγος ἡλικίας συναφθεὶς γάμος, ἀλλὰ μόνον ἐὰν παραταθῇ ἡ συμβίωσις αὕτη καὶ πέραν τῆς ἡθης (Ἀρμεν. Α'. δ'. 4).

Τὸ ἄωρον ἐν τούτοις τῆς ἡλικίας δὲν ἦτο παρὰ Ῥωμαίους τὸ μόνον πρὸς γάμον ἔγκυρον κώλυμα, διότι ἐπὶ πολὺ συνεζητήθη, καὶ ἐπεκράτησε μάλιστα ἐπὶ χρόνον τινά, ἡ ἀρχὴ ὅτι καὶ ἡ μεγάλη ὥριμότης, ἥτις προσόμοια ἐνέχει φυσικὰ μειονεκτήματα, ἀπετέλει ἐπ' ἴσης κώλυμα. Τὴν ὑπὸ τοῦ Ἰουλίου ὁμῶς νόμου καθιερωθεῖσαν ἀπαγόρευσιν, καθ' ἣν δὲν ἐπετρέπετο γάμος μεταξὺ ἀνδρὸς ὑπερβάντος τὸ ἐξῆς κοστὸν καὶ γυναικὸς ὑπερβάσης τὸ πεντηκοστὸν τῆς ἡλικίας ἔτος, κατήγγησεν ὁ Ἰουστινιανός, καὶ ἐπομένως οὐδὲν σήμερον ὑφίσταται ἐν τούτῳ κώλυμα (N. 27. Κωδ. (5. 4) καὶ Βασιλ. Κ. Η'. δ'. 39).

Ἡ ἐκκλησία κατ' οὐδὲν ἐπ' ἴσης ἐκαινοτόμησεν, ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν ἡλικίαν, διότι, ἐμμένουσα εἰς τὰς ἀνωτέρω τοῦ Ρ. Δικαίου διατάξεις, οὐ μόνον τιμωρεῖ τοὺς εὐλογοῦντας τοιοῦτον γάμον ἱερεῖς, ἀλλὰ

καὶ τὸν γάμον αὐτὸν θεωρεῖ ὡς ἐκθεσμον καὶ ἀνύπαρκτον (Σύνταγμα
Ράλλη καὶ Ποτλῆ Ε'. 35 καὶ 109).

Ἀνικανότης φυσική. — Ἐκτὸς τοῦ αἵμου τῆς ἡλικίας, ὁ ἡμέ-
τερος νόμος θεωρεῖ, καθ' ἃ ἐρρέθη, ὡς κώλυμα καὶ τὴν σωματικὴν
τοῦ ἀνδρὸς ἀνικανότητα· αἱ αἰτίαι δέ, ἐξ ὧν δύναται νὰ προέλθῃ ἀνι-
κανότης φυσική καὶ τὰ εἶδη αὐτῆς εἰσὶν, ὡς ρηθῆσεται, διάφορα·
ἀλλὰ τὸ Ρ. Δίκαιον μίαν μόνον ἐκ τούτων ἐθεώρησεν ὡς καθιστῶσαν
τὸν γάμον ἀνύπαρκτον καὶ ἐπαγομένην ἀπραξίαν τῆς κοίτης, ἥτοι
τὴν τῶν ἐκτετμημένων (Castratos), οὐχὶ δὲ καὶ τὴν τῶν θλιβιδῶν
καὶ σπαδῶων, ὅπερ ἀποδοτέον, τοῦτο μὲν εἰς τὴν ἐπὶ φυσικῆς ἀνι-
κανότητος κρατοῦσαν εὐχέρειαν τῶν διαζυγίων, τοῦτο δὲ εἰς τὸ ἀνάρμο-
στον τῆς τοιαύτης ἐρεύνης, ἥτις πράγματι δὲν ἀρμόζει πρὸς τοῦ θε-
σμοῦ τὴν σπουδαιότητα (Παραβ. Ν. 22. κεφ. 5').

Τὰ ἀφανῆ ἄρα σωματικά ἐλαττώματα δὲν ἀπετέλουν κώλυμα οἷον-
ἄποτε· ἐνῶ ἐν ταῖς νεωτέραις νομοθεσίαις ἀντίθετοι ἐπεκράτησαν
ἄρχαι. Οὕτως ἐν μὲν τῇ Ἰταλίᾳ (Κωδ. ἄρθρ. 107) ἡ ἀνικανότης θε-
ωρεῖται ὡς λόγος ἀκυρότητος τοῦ γάμου, ὅταν ᾖναι manifesta e per-
petua (ἐμφανὲς καὶ διηνεκές), ἐνῶ ἐν Γαλλίᾳ πολλὰ ὑπάρχουσι γνω-
μαί, κατὰ τὴν ὀρθωτέραν τῶν ὁποίων ἡ τοῦ τοιοῦτου ἐλαττώματος
ἄγνοια, ὡς ἀποτελοῦσα πλάνην σπουδαίαν καὶ εἰς οὐσιώδεις ἀφορώσαν
ιδιότητας, ἀποκλείει τέλεον πᾶσαν πρὸς γάμον συναίνεσιν (Παραβλ.
Démol. III. ἀρθ. 246 καὶ 254). Καὶ κατὰ τὸ ἄρθρον δὲ 130 ἐδ.
6'. τοῦ ἡμετέρου νομοσχεδίου, ὑπὸ τῶν αὐτῶν ἐμπνεομένου ἰδεῶν, ἡ
περὶ τῆς προϋπαρχούσης ἔνεκεν ἐλαττώματος ἀνικανότητος ἄγνοια
ἀποκλείει ἐπ' ἑσῆς τὴν ἐλευθέραν συναίνεσιν.

**Συγγένεια ἐξ αἵματος, κατ' εὐθείαν, ἐκ πλαγίου, ἐξ
ἀγχιστείας.** — Ὡς κώλυμα πρὸς γάμον ἔγκυρον θεωρεῖται ὡσαύτως
ὑπὸ τοῦ νόμου ἡ μετὰ τῶν μελλόντων νὰ ἔλθωσιν εἰς γάμου κοινωνίαν
ὑπάρχουσα τυχὸν συγγένεια· διαιρεῖται δ' αὕτη εἰς τὴν ἐξ αἵματος
καὶ εἰς τὴν ἐκ σχέσεως ἐπιγαμίας παραγομένην, κατ' εὐθείαν ἢ ἐκ
πλαγίου· καὶ δὴ ἐξεταστέον, κατὰ τὸ Ρ. Δίκαιον, τοὺς κανόνας τῆς
Ἑκκλησίας καὶ τὰς διατάξεις τῶν Αὐτοκρατόρων.

Οἱ Ρωμαῖοι πλείοτερον παντὸς ἄλλου τῆς ἀρχαιότητος λαοῦ ἐκῆ-
δοντο τῆς ἡθικῆς τῶν οἰκεγενειῶν ἐνότητος καὶ ἀπέφευγον τὴν ὑπὸ πᾶ-

ρυθμίζεται, καὶ ὡς πρὸς τὸν ἐν ἀλλοδαπῇ διατρίβοντα "Ελληνα, ὑπὸ τῶν ἐλληνικῶν νόμων, αἱ αὐταὶ δὲ σχέσεις τοῦ ἀλλοδαποῦ ὑπὸ τῶν νόμων τῆς πολιτείας, εἰς ἣν ἀνήκει.» οὕτω τὰ πρὸς τὸν γάμον κωλύματα κρίνονται γενικῶς κατὰ τὴν ἐθνικότητα τοῦ ἀνδρός.

Ἡλικία.— Συμφώνως πρὸς τὰ ἀνωτέρω, ἡ τοῦ ἀνδρός καὶ τῆς γυναικὸς ἔνωσις δὲν ἡδύνατο, ὡς εἰκόσ, νὰ θεωρηθῇ σπουδαία, ἐὰν μὴ ἐν τῇ τοιαύτῃ συναφείᾳ συνέντρεχαι καὶ ἡ ὑπαρξίς προσόντων φυσικῶν. Πρωτίστως ἄρα ἔδει νὰ ἐξευρεθῇ ἡ πρὸς γάμον κατάλληλος ἡλικία καὶ πρὸς τοῦτο ὁ Νομοθέτης, συνδυάζων τοῦ σώματος τὴν ἀνάπτυξιν πρὸς τὴν τῆς διανοίας, ὥρισεν ὡς χρόνον, ἐπὶ μὲν τῶν θηλέων τὴν συμπλήρωσιν τοῦ 12ου, ἐπὶ δὲ τῶν ἀρρένων τοῦ 14ου ἔτους, ὅτε ὑπάρχει σωματικὴ ὥριμότης, δηλαδὴ ἀρχομένης τῆς ἡβης, ἥτις λογίζεται τοιαύτη ἀπὸ τῆς ἡλικίας τῶν 14 ἢ 12 ἐτῶν, κατὰ πρόληψιν ἀπλῆν τοῦ Ἰουστινιανοῦ ἀποκρούσαντος ὡς ἀπρεπὴ τοῦ σώματος τὴν ἐξέτασιν. Ἡ διάταξις ἐπομένως τῶν Ἰσαύρων (ἐκλογ. 11 ἀ.) ὀριζόντων, ὅτι ἡ πρὸς γάμον ἱκανότης ἀρχεται ἐπὶ τῶν μὲν ἀνδρῶν ἀπὸ τοῦ 15ου, καὶ ἐπὶ τῶν γυναικῶν ἀπὸ τοῦ 13ου ἔτους, δὲν δύναται βεβαίως νὰ θεωρηθῇ ὡς καινοτομία, ἀφοῦ κατὰ τὰ ἀνωτέρω ἡ ἐφηβεία ἐπέρχεται κυρίως ἀπὸ τῆς συμπληρώσεως τοῦ 12ου καὶ 14ου ἔτους. Καὶ ἰσχυροποιεῖται μὲν καὶ ὁ μεταξὺ προσώπων ἀτελῶν λόγῳ ἡλικίας συναφθεὶς γάμος, ἀλλὰ μόνον ἐὰν παραταθῇ ἡ συμβίωσις αὕτη καὶ πέραν τῆς ἡβης (Ἀρμεν. Δ'. δ'. 4).

Τὸ ἄωρον ἐν τούτοις τῆς ἡλικίας δὲν ἦτο παρὰ Ῥωμαίοις τὸ μόνον πρὸς γάμον ἔγκυρον κώλυμα, διότι ἐπὶ πολὺ συνεζητήθη, καὶ ἐπεκράτησε μάλιστα ἐπὶ χρόνον τινά, ἡ ἀρχὴ ὅτι καὶ ἡ μεγάλη ὥριμότης, ἥτις προσόμοια ἐνέχει φυσικὰ μειονεκτήματα, ἀπετέλει ἐπ' ἰσῆς κώλυμα. Τὴν ὑπὸ τοῦ Ἰουλίου δμως νόμου καθιερωθεῖσαν ἀπαγόρευσιν, καθ' ἣν δὲν ἐπετρέπετο γάμος μεταξὺ ἀνδρὸς ὑπερβάντος τὸ ἐξῆς κοστὸν καὶ γυναικὸς ὑπερβάσης τὸ πεντηκοστὸν τῆς ἡλικίας ἔτος, κατήργησεν ὁ Ἰουστινιανός, καὶ ἐπομένως οὐδὲν σήμερον ὑφίσταται ἐν τούτῳ κώλυμα (N. 27. Κωδ. (5. 4) καὶ Βασιλ. Κ. Η'. δ'. 39).

Ἡ ἐκκλησία κατ' οὐδὲν ἐπ' ἰσῆς ἐκαινοτόμησεν, ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν ἡλικίαν, διότι, ἐμμένουσα εἰς τὰς ἀνωτέρω τοῦ Ρ. Δικαίου διατάξεις, οὐ μόνον τιμωρεῖ τοὺς εὐλογοῦντας τοιοῦτον γάμον ἱερεῖς, ἀλλὰ

καὶ τὸν γάμον αὐτὸν θεωρεῖ ὡς ἐκθεσμον καὶ ἀνύπαρκτον (Σύνταγμα
Ράλλη καὶ Ποτλῆ Ε'. 35 καὶ 109).

Ἀνικανότης φυσικῇ. — Ἐκτὸς τοῦ ὥρου τῆς ἡλικίας, ὁ ἡμέ-
τερος νόμος θεωρεῖ, καθ' ἃ ἐρρήθη, ὡς κώλυμα καὶ τὴν σωματικὴν
τοῦ ἀνδρὸς ἀνικανότητα· αἱ αἰτίαι δέ, ἐξ ὧν δύναται νὰ προέλθῃ ἀνι-
κανότης φυσικῇ καὶ τὰ εἶδη αὐτῆς εἰσὶν, ὡς ρηθῆσεται, διάφορα·
ἀλλὰ τὸ Ρ. Δίκαιον μίαν μόνον ἐκ τούτων ἐθεώρησεν ὡς καθιστώσαν
τὸν γάμον ἀνύπαρκτον καὶ ἐπαγομένην ἀπραξίαν τῆς κοίτης, ἥτοι
τὴν τῶν ἐκτετημημένων (Castratos), οὐχὶ δὲ καὶ τὴν τῶν θλιβένων
καὶ σπαδώνων, ὅπερ ἀποδοτέον, τοῦτο μὲν εἰς τὴν ἐπὶ φυσικῆς ἀνι-
κανότητος κρατοῦσαν εὐχέρειαν τῶν διαζυγίων, τοῦτο δὲ εἰς τὸ ἀνάρμο-
στον τῆς τοιαύτης ἐρεύνης, ἥτις πράγματι δὲν ἀρμόζει πρὸς τοῦ θε-
σμοῦ τὴν σπουδαιότητα (Παραβ. Ν. 22, κεφ. 5').

Τὰ ἀφανῆ ἄρα σωματικὰ ἐλαττώματα δὲν ἀπετέλουν κώλυμα οἷον-
δήποτε· ἐνῷ ἐν ταῖς νεωτέραις νομοθεσίαις ἀντίθετοι ἐπεκράτησαν
ἀρχαί. Οὕτως ἐν μὲν τῇ Ἰταλίᾳ (Κωδ. ἄρθρ. 107) ἡ ἀνικανότης θε-
ωρεῖται ὡς λόγος ἀκυρότητος τοῦ γάμου, ὅταν ᾖναι manifesta e per-
petua (ἐμφανὲς καὶ διηνεκές), ἐνῷ ἐν Γαλλίᾳ πολλὰ ὑπάρχουσι γινώ-
μει, κατὰ τὴν ὁρθωτέραν τῶν ὁποίων ἡ τοῦ τοιοῦτου ἐλαττώματος
ἄγνοια, ὡς ἀποτελοῦσα πλάνην σπουδαίαν καὶ εἰς οὐσιώδεις ἀφορῶσαν
ιδιότητας, ἀποκλείει τέλεον πᾶσαν πρὸς γάμον συναίνεσιν (Παραβλ.
Démol. III. ἀρθ. 246 καὶ 254). Καὶ κατὰ τὸ ἄρθρον δὲ 130 ἐδ.
6'. τοῦ ἡμετέρου νομοσχεδίου, ὑπὸ τῶν αὐτῶν ἐμπνεομένου ἰδεῶν, ἡ
περὶ τῆς προϋπαρχούσης ἔνεκεν ἐλαττώματος ἀνικανότητος ἄγνοια
ἀποκλείει ἐπ' ἔσσης τὴν ἐλευθεράν συναίνεσιν.

**Συγγένεια ἐξ αἵματος, κατ' εὐθείαν, ἐκ πλαγίου, ἐξ
ἀγχιστείας.** — Ὡς κώλυμα πρὸς γάμον ἔγκυρον θεωρεῖται ὡσαύτως
ὑπὸ τοῦ νόμου ἡμεταξὺ τῶν μελλόντων νὰ ἔλθωσιν εἰς γάμου κοινωνίαν
ὑπάρχουσα τυχὸν συγγένεια· διαιρεῖται δ' αὕτη εἰς τὴν ἐξ αἵματος
καὶ εἰς τὴν ἐκ σχέσεως ἐπιγαμίας παραγομένην, κατ' εὐθείαν ἢ ἐκ
πλαγίου· καὶ δὴ ἐξεταστέον, κατὰ τὸ Ρ. Δίκαιον, τοὺς κανόνας τῆς
Ἐκκλησίας καὶ τὰς διατάξεις τῶν Αὐτοκρατόρων.

Οἱ Ρωμαῖοι πλεονέτερον παντὸς ἄλλου τῆς ἀρχαιότητος λαοῦ ἐκή-
δοντο τῆς ἡθικῆς τῶν οἰκογενειῶν ἐνότητος καὶ ἀπέφευγον τὴν ὑπὸ πᾶ-

σαν ἔποψιν ὀλεθρίαν τοῦ αἵματος μιξίν, τούτου δ' ἕνεκα καὶ πρὸ τῆς εὐεργετικῆς τοῦ χριστιανισμοῦ ἐπιδράσεως ἡ συγγένεια ἐλογίζετο ὡς σπουδαιότατον πρὸς γάμον ἔγκυρον κώλυμα.

Κατὰ τὸ Ρωμαϊκὸν ἐπομένως οἶκαιον ὁ γάμος ἀπηγορεύετο: α') μεταξύ ἀνιόντων καὶ κατιόντων, γνησίων ἢ νόθων, ἄνευ διαστολῆς βαθμοῦ, καὶ ἐὰν ἔτι ἐπῆλθον ἡ χειραφεσία ἢ ἡ υἰοθεσία τῶν δευτέρων· β') μεταξύ μητρικῆς ἢ πατρικοῦ καὶ προγόνων καὶ πενθερᾶς ἢ πενθεροῦ καὶ νόμφης καὶ γαμβροῦ, καὶ γ') μεταξύ τῶν δι' υἰοθεσίας ἐλθόντων εἰς σχέσιν τριαύτην, ἥτοι θετοῦ υἱοῦ καὶ μετὰ τὴν χειραφεσίαν αὐτοῦ· ἢ ἀπαγόρευσις δ' αὕτη ισχύουσα καὶ ἐνταῦθα, κατ' εὐθείαν γραμμὴν ἐπ' ἄπειρον, περιλαμβάνει ἐπ' ἴσης καὶ τὴν μνηστείαν. Εἰκότως ἄρα ὁ Παῦλος καὶ ὁ Πορμφήιος ἀναφέρουσιν ὅτι οἱ περὶ κωλυμάτων ὅρισμοί τῶν Ρωμαίων πηγὴν ἔχουσιν οὐ μόνον τῆς θρησκείας τὸ αἶσθημα, ἀλλὰ καὶ τῆς ἠθικῆς, διότι ὁμολογουμένως διὰ τῶν σχετικῶν διατάξεων πληροῦνται, κατὰ τὸ πλείστον, αἱ ἀπαιτήσεις καὶ τῆς ἐκκλησίας καὶ τῆς ἠθικῆς· καὶ τοῦτο, ἐνῷ οἱ Ἀσύριοι, οἱ Πέρσαι, οἱ Αἰγύπτιοι καὶ αὐτοὶ οἱ Ἕλληνες ἐπέτρεπον ἐναντίον τῶν αὐστηρῶν τῆς φυσιολογίας κανόνων γάμους, οὓς ἀπέκρουεν ἡ φύσις (Πλουτ. Ἀλεξ. Τύχ. II. 6—Διοδ. Σικελ. 1.27—Παράβαλ. Zhishman σ. 224).

Καὶ ταῦτα μὲν ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν κατ' εὐθείαν γραμμὴν. Ἐκ πλαγίου δὲ τὰ κωλύματα ἦσαν τὸ πρῶτον σχετικῶς ὀλιγώτερα, διότι ἐν τῇ βαθμῷ τούτῳ ἀπηγορεύετο μὲν ὁ γάμος: α') μεταξύ ἀδελφῶν ἀμφιθαλῶν ἢ ἑτεροθαλῶν· β') ἀδελφῶν δι' υἰοθεσίας ἐφ' ὅσον ὑφίσταται ὁ θεσμός· οὗτος γ') ἀδελφῶν νόθων, καὶ δ') θείας ἢ μεγάλης θείας καὶ ἀνεψιοῦ συνεχωρεῖτο ὁμοῦς μεταξύ τέκνων δύο συζύγων ἐξ ἄλλου γάμου, ὡς καὶ μετ' ἀδελφῆς ἢ ἀδελφοῦ τοῦ πρῶτον συζύγου. Ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν κατ' εὐθείαν γραμμὴν συγγένειαν, οὐδὲν βεβαίως ἠδύναντο νὰ προσθέσωσιν οἱ κανόνες τῆς ἐκκλησίας· ὡς πρὸς τὴν ἐκ πλαγίου ὁμοῦς τὸ ἔδαφος ἦν ἀναμφισβητήτως προσφορώτερον εἰς μεταβολάς, καὶ τούτου ἕνεκεν οἱ νεωτερισμοὶ αὐτῆς τε καὶ τῶν Αὐτοκρατόρων ἦσαν καὶ ἀφθονοὶ καὶ σπουδαῖοι, διότι ἐκτὸς τῆς ἀπαγορεύσεως τοῦ γάμου ἐξαδελφῶν (καν. 54 τῶν Πανθ. Συν. ἐν ἔτει 692), ἐθέσπισε καὶ τέσσαρα κωλύματα ἐξ ὀχληστείας, ἥτοι γάμον πατρός καὶ υἱοῦ μετὰ μητρός καὶ θυγατρὸς, πατρὸς καὶ υἱοῦ μετὰ δύο ἀδελφῶν, μητρός καὶ θυγατρὸς μετὰ δύο ἀδελφῶν καὶ ἀδελφῶν μετ' ἀδελφῶν. Ἐπ' ἴσης ἐθεώρησαν ὅτι

υφίσταται κώλυμα πρὸς γάμον νόμιμον μεταξύ γυναικὸς καὶ δύο ἀδελφῶν ὡσαύτως κατὰ διαδοχὴν.

Ἀλλὰ καὶ οἱ Αὐτοκράτορες, ὡς ἐρρήθη, δὲν ἐθεώρησαν καλὸν νὰ μὴ αὐξήσωσι τὰ ἐν τῇ ἐκ πλαγίου ἐξ αἵματος συγγενείᾳ κωλύματα, οὕτω δὲ Ἐκκλησία καὶ Αὐτοκράτορες, ἐκ παραλλήλου βαδίζοντες καὶ μὴ ἔχοντες συνοδὸν καὶ συμπάρεδρον τὴν λογικὴν, προσέβησαν περαιτέρω, ἀναζητοῦντες κωλύματα καὶ ἐν τῷ ἐβδόμῳ ἔτι βαθμῷ (Ρ. καὶ Π. Συντ. σ. 156).

Συνέπειαι ἀθεμίτων σχέσεων. — Διάφοροι καὶ σπουδαιόταται ἦσαν πάνποτε τῶν αἰμομικτικῶν καὶ ἀθεμίτων, λόγῳ συγγενείας, γάμων αἱ συνέπειαι, τ' ἀποτελέσματα δὲ ταῦτα τοῦ ἀρχαιοτέρου δικαίου ἐκύρωσαν καὶ οἱ Αὐτοκράτορες. Κατὰ τοὺς Ρωμαίους, πάντες ἐν γένει οἱ αἰμομικτικοὶ γάμοι (*incestuosus*) οὐ μόνον ἐλογίζοντο αὐτοδικαίως ἄκυροι, ἀλλὰ καὶ τὰ τέκνα ἐθεωροῦντο ὡς νόθα (*spurii*). ὁ δὲ Ίουστινιανός, περαιτέρω προβαίνων, ἐστέρησε τὰ τέκνα καὶ αὐτοῦ ἔτι τοῦ δικαίωματος τῆς διατροφῆς. Ὅπως μάλιστα ἐκφράζεται ἡ Νεαρά 12 (κεφ. α') εἰκότως δύναται τις νὰ συναγάγῃ ὡς συμπέρασμα, ὅτι τὰς δεινὰς ταύτας συνέπειας συνεπάγονται οὐ μόνον οἱ αἰμομικτικοὶ γάμοι, ἀλλὰ καὶ ἐν γένει πάντες οἱ ὁπωσδήποτε κωλυόμενοι.

Τῶν ἀρχῶν τούτων ἐπῆλθεν ἐν τούτοις, κατὰ τὸ ἰσχύον δίκαιον, μεταβολὴ οὐσίῳδης, ἵνα ὁ Ποιν. Ν. (ἄρθρον 281) οὐδένα ποιεῖται περὶ τοῦ αἰμομικτικοῦ γάμου λόγον, περιοριζόμενος μόνον νὰ διατυπώσῃ τὴν αἰμομιξίαν ὡς ἀξιόποινον πρᾶξιν ὑπάρχουσαν μόνον μεταξύ ἀνιόντων καὶ ἀδελφῶν γνησίων ἀμφιθαλῶν ἢ ἑτεροθαλῶν. Τὸ ἄρθρον δὲ 16 τοῦ καταστατικοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ὀρίζει ὅτι ἡ Ἐκκλησιαστικὴ ἀρχή, πληροφορηθεῖσα τὴν τέλεσιν γάμου παρανόμου, ἀπαιτεῖ παρὰ τῆς Πολιτικῆς τὴν ἐξ ἐπαγγέλματος ὑπὸ τῶν δικαστηρίων ἐνέργειαν τῶν διὰ τοῦ πολιτικοῦ νόμου ὀριζομένων. Ἡ πραγματοποίησις ὅμως τῆς τοιαύτης ἀπαιτήσεως ἀποβαίνει, ὡς ἔχει παρ' ἡμῶν ὁ ὡς εἴρηται νόμος, ἀνέφικτος ὅλως.

Τὸ ἄρθρον 281 τοῦ Π. νόμου δὲν προβλέπει, ὡς εἶδομεν, περὶ γάμου αἰμομικτικοῦ, ἀλλὰ περὶ αἰμομιξίας τελουμένης μεταξύ ὀριζομένων προσώπων, ὥστε πέραν τοῦ βαθμοῦ τούτου ἀξιόποινος πρᾶξις δὲν υφίσταται, ἐνῷ ἂν ἑτέρου οὔτε ὁ ἀστικός νόμος, οὔτε ἡ πολιτικὴ δικονομία περιέχουσι διατάξιν, δυνάμει τῆς ὁποίας ἡ εἰσαγγελία τῇ

ἀπατήσῃ τῆς Ἐκκλησίας, δύναται νὰ προκαλῇ τὴν ἐξ ἐπαγγέλματος ἐνέργειαν τῶν δικαστηρίων πρὸς λύσιν τῶν παρανόμων γάμων.

Κατ' ἀκολουθίαν, ὀφείλομεν νὰ δεχθῶμεν ὅτι ὁ ἐκ λόγου οἰουδὴποτε ἀθέμιτος γάμος οὐδεμίαν ἔχει συνέπειαν νόμιμον, ὅτι οἰκογένεια δὲν παράγεται ἐντεῦθεν, ὅτι προῖξ δὲν ὑφίσταται καὶ ὅτι τὰ γεννώμενα τέκνα λογίζονται κατὰ κανόνα νόθα. Ἀλλ' ἡ ἀκυρότης, εἰ καὶ ὁ ἀθέμιτος γάμος προσβάλλει τὴν δημοσίαν τάξιν, δύναται νὰ ζητηθῇ οὐχὶ ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας καὶ τῆς εἰσαγγελίας αὐτεπαγγέλτως, ἀλλ' ὑπὸ τῶν συζύγων, ἢ ἐκείνων, οἵτινες ἀσχοῦσιν ἐπ' αὐτῶν πατρικὴν ἐξουσίαν ἢ ἐπιμέλειαν, καὶ ἐν γένει παρὰ παντός ἔχοντος πρὸς τοῦτο συμφέρον.

ΠΕΡΙ ΤΕΛΕΣΕΩΣ ΓΑΜΟΥ

Μαινόμενοι.—Πρὸς νόμιμον τοῦ γάμου τέλεσιν τρεῖς κυρίως ἀπαιτοῦνται, κατὰ τὸν ἡμέτερον νόμον, νὰ συντρέξωσιν ὅροι : α') συναινέσεις, β') ἐπισκοπικὴ ἄδεια, καὶ γ') ἱεροτελεστικά, ἐξ ὧν μόνον ὁ πρῶτος σχετίζεται πρὸς τὴν ἱεροδικαστικὴν ἀμέσως.

Ὡς στερούμενος θελήσεως καὶ κατ' ἀκολουθίαν τοῦ δικαιώματος πρὸς συναινέσιν, ἄνευ τῆς ὁποίας δὲν ὑπάρχει γάμος, θεωρεῖ ὁ ἡμέτερος νόμος : α') τοὺς μαινομένους (N. 16. § 2 (23. 2) καὶ 8 (123.1) τῶν Πανδ. Βασιλ. ΚΗ'. ε. 16. καὶ Ἀρμεν. Δ. α' 14.)· β') τοὺς ὑπεξουσίους (J. pr. de nupt. (1.10) καὶ N. 7. § 1 (23.1) τῶν Πανδ. Βασιλ. ΚΗ'. α' 5.), καὶ γ') τοὺς συναινέσαντας βίᾳ, φόβῳ, ἢ πλάνῃ.

Τῶν ἀνθρωπίνων δυνάμεων ἡ πλήρης ἐνέργεια ἀνακόπτεται οὐ μόνον ἐκ τῆς ἀτελοῦς ἡλικίας, ἀλλὰ καὶ ὑπὸ νόσων διαφόρων πολλαῖς· αἱ παθήσεις δ' αὗται γενικῶς εἰς δύο διαιροῦνται· κατηγορίας, ἥτοι εἰς ψυχικὰς καὶ σωματικὰς. Καὶ αἱ μὲν σωματικαί, μὴ ἔχουσαι κατὰ κανόνα ἄλλο ἀποτέλεσμα παρὰ τὴν κατὰστροφὴν ἢ τὴν μείωσιν τῶν αἰσθητηρίων δυνάμεων, δὲν ἀπεργάζονται κατάστασιν ἀποκλείουσαν τὴν ἐλευθεράν συναινέσιν, ὡς εἶναι λ. χ. ἡ τῶν κωφῶν, ἀλάλων ἢ τυφλῶν· ἀλλὰ τὸ αὐτὸ δὲν δύναται βεβαίως νὰ ρηθῇ καὶ περὶ τῶν πρώτων, ἀφοῦ οἱ ἐξ αὐτῶν πάσχοντες καὶ θελήσεως στεροῦνται καὶ τῶν πρᾶττομένων δὲν ἔχουσι συνειδήσιν.

Περὶ τῶν ἐκ παθῶσεων ψυχικῶν ἐπερχομένων ἀλλοιώσεων τοῦ λογι-

κοῦ, αἵτινες ὑπὸ παντοίας ἐκάστοτε ἐμφανίζονται μορφάς, θέλει γίνεαι ἰδιαιτέρος λόγος ἐν τῷ περὶ φρενοπαθειῶν κεφαλαίῳ, ἐνταῦθα δὲ περιοριζόμεθα μόνον ἐπὶ τῶν δύο γενικωτέρων τῆς παθήσεως τύπων, τῶν σχετιζομένων πρὸς τὴν ἔποψιν, ὑφ' ἣν ἐξετάζει αὐτὴν ὁ νόμος. Ἡ πρώτη τῆς ἐμπαθοῦς ψυχικῆς καταστάσεως μορφή εἶναι κατὰ τὸ Ρ. Δίκαιον ἡ ἡλιθιότης, ἥτοι ἡ ἐκ γενετῆς ἢ συνεπείᾳ ἐτέρας νόσου ὑπάρχουσα καθολικὴ ἢ μερικὴ τῶν ψυχικῶν δυνάμεων ἀτονία, καὶ ἡ ἐξασθένησις τοῦ νοῦ, ἣν ρητῶς ἀναγνωρίζουσιν οἱ Ῥωμαῖοι, ὀνομάζοντες τὸν ἐξ αὐτῆς πάσχοντα *fatuus* (N. 2 de postul. (3.1) 21. (42, 5) de reb. auctor. jub.)· ἡ δὲ δευτέρα εἶναι ἡ πανταλὴς τῆς κρίσεως νάρκωσις, ἥς ἕνεκα τὰς ἀληθεῖς ἐννοίας ἀντικαθιστῶσι τῆς φαντασίας τὰ πλάσματα.

Ἡ τοιαύτη πάθσις εἶναι ἡ γενικῶς λεγομένη παραφροσύνη ἢ ἀνοία (*dementia*), ἥς τὰ διάφορα εἶδη καὶ τὰς ἀφορμὰς θὰ ἴδωμεν περαιτέρω.

Ὡς ἰδιαιτερον μονομανίας εἶδος ἡ νεωτέρα ἐπιστήμη θεωρεῖ ἐκείνην, καθ' ἣν ἀνθρώπος τις, ὕγιως ἔχων ἐν πᾶσι, κατέχεται ὑπὸ παραλόγου φόβου καὶ ἐν τούτῳ μόνον παραλογίζεται· ὀνομάζει δ' αὐτὸν φόβου καταδιώξεις.

Ἡ τοιαύτη κατάστασις, μόνιμος οὔσα καὶ οὐσιωδῶς διαφέρουσα τῆς διαλειπούσης παραφροσύνης, σπουδαίας ἀπεργάζεται δυσχερείας. Πλήρη τὴν συνείδησιν ἔχων ὁ ἐκ τοιαύτης μονομανίας πάσχων, δὲν δύναται βεβαίως νὰ θεωρηθῇ ὡς ἀνίκανος· ἐὰν ὅμως ἡ παθολογικὴ αὐτῆς κατάστασις κυριαρχῇ οὕτως, ὥστε ἡ πλάνη, ἐν ἣ διατελεῖ, καθίσταται ὁ μόνος τῆς βουλήσεως αὐτοῦ παράγων, οὐδεμία ἀπομένει ἀμφιβολία, ὅτι πρέπει νὰ δεχθῶμεν ὅτι ὑφίσταται παραφροσύνη ἀποκλείουσα τὴν ἐλευθέραν συναίνεσιν (*Troplong* 452 καὶ ἐπ.).

Καὶ ἐὰν μὲν ἡ ψυχικὴ κατάσταση ᾗται διαρκής, οἱ ἐκ ταύτης πάσχοντες εἰσὶν ἐντελῶς πρὸς ἐνέργειαν ἀνίκανοι· ἐὰν ὅμως ἡ νόσος παρυσιάξῃ διαλειμματα, αἱ ἐν ὑφέσει γινόμεναι πράξεις ἔχουσι, κατὰ τὸν Τουστινιανόν, πληρὴς κῆρος καὶ ἄνευ τῆς συμπράξεως τοῦ κηδεμόνος.

Ἡ τῶν ψυχικῶν παθήσεων διαίρεσις τοῦ νεωτέρου νόμου δὲν διαφέρει τῆς κατὰ τὸ Ῥωμαϊκὸν δίκαιον τοιαύτης, καὶ ἡ ἔποψις δὲ ὑφ' ἣν ἐξετάζει αὐτὴν ἐστὶ προσωπεῖα· διότι κατὰ τὸ ἄρθρον 115 τοῦ περὶ ἐπιτροπείας νόμου τοῦ 1861, ἕνεκα παραφροσύνης ἢ μανίας καὶ ἂν ἡ

πάρχῳσι διαλείμματα ἔχεφροσύνης, καὶ ἔνεκα βλακείας δύναται νὰ ζητηθῇ παρὰ τοῦ ἀρμοδίου δικαστηρίου ἢ τοῦ πάσχοντος ἀπαγόρευσις· ἐξ ὧν ἔπεται ὅτι λόγοι νομίμου ἀπαγορεύσεως εἰσὶν ἡ βλακεία, ἡ παραφροσύνη καὶ ἡ μανία, ἥτις εἶναι ἐπ' ἴσης παραφροσύνης εἶδος.

Κατὰ τὸ ἄρθρον 122, ἐὰν ἡ πνευματικὴ νόσος δὲν ᾖναι ἀποδεδειγμένη, τὸ δικαστήριον διορίζει ἀντιλήπτορα, ἄνευ τῆς συναινέσεως τοῦ ὁποίου δὲν δύναται, ὁ ἐν τοιαύτῃ καταστάσει διατελὼν νὰ ἐνεργῇ ὡς ἐνάγων ἢ ἐναγόμενος, νὰ συμβιβάζεται καὶ νὰ δέχεται κεφάλαια ἐπὶ ἐξοφλήσει.

Ἄλλ' ἐνταῦθα γεννᾶται ζήτημα σπουδαῖον: ὁ ὑπὸ ἀντιλήπτορα διατελὼν δύναται βεβαίως νὰ νυμφευθῇ, θεωρεῖται ὅμως ὡς ἔχων τοιοῦτο δικαίωμα καὶ ὁ ἀπαγορευθεὶς; Συγγραφεῖς τινες ὑποστηρίζουσιν ὅτι πράξεις τοῦ ἀπαγορευθέντος γενόμεναι καθ' ὃν χρόνον ἡ νόσος διετέλει ἐν ὑφέσει, εἰσὶν ἔγκυροι (Demolombe III 127, VIII 639), καὶ ὡς λόγους πρὸς ὑποστήριξιν τούτου φέρουσι τὸ ὅτι ὁ νόμος δὲν ἐσκόπει νὰ θεωρήσῃ ἐν πᾶσι καὶ πάντοτε ἀνίκανον τὸν ἀπαγορευθέντα, ὅτι ἡ ἀπαγόρευσις δὲν περιλαμβάνει καὶ πράξεις ἐντελῶς προσωπικάς, ὅτι ἡ νόσος πιθανόν νὰ παρουσιάσῃ διάλειμμα, ὅτε ἡ ἀπαγόρευσις δὲν δύναται ν' ἀρθῇ, καὶ ὅτι ἤθελεν εἶσθαι ἄδικον ν' ἀρνηθῇ τις τὴν ἐνάσκησιν τοιούτων δικαιωμάτων ἐν ἐποχῇ καθ' ἣν δὲν ὑφίστατο νόσος. Καὶ οἱ ἐγχώριοι δὲ συγγραφεῖς, τῇ γνώμῃ ταύτῃ ἐπόμενοι, ἀποφαίνονται ὡσαύτως, ὅτι μὴ ὑπαρχουσῶν παρ' ἡμῖν εἰδικῶν διατάξεων περὶ γάμου, υἱοθεσίας κλπ. ἀποκλείουσιν τὴν παραδοχὴν τοιούτων πράξεων, δεόν νὰ ἐφαρμοσθῇ τὸ P. Δίκαιον, καθ' ὃ τὰ ἐν ὑφέσει γιγνόμενα εἰσὶν ἐρρωμένα. Νομίζομεν ὅτι τὸ τοιοῦτο συμπέρασμα ἐστὶν ὅλως ἀστήρικτον καὶ κατ' ἀκολουθίαν αὐθαίρετον. Ὅτι ὑπάρχουσι καὶ πράξεις τινές, ὡς λ. χ. ὁ γάμος, ἡ υἱοθεσία, ἡ διαθήκη καὶ ἄλλαι, αἵτινες ὡς προσωπικαὶ ὅλως, ἔδει, καίτοι ὑπαρχούσης ἀπαγορεύσεως, νὰ ἐξαιρῶνται, ἂν ἐνηργήθησαν ἐν καταστάσει ὑφέσεως, εἶναι βέβαιοι· ἐκ τούτου ὅμως δὲν ἔπεται ποσῶς καὶ ὅτι ὑπὸ τὸ κράτος τοῦ νέου νόμου δεόν αὐταὶ νὰ ἐξαιρῶνται ἢ νὰ ἐφαρμύζωνται αἱ σχετικαὶ τοῦ P. Δικαίου διατάξεις· διότι κατὰ τὸ σαφές καὶ ἀνεπίδεκτον διττῆς ἐρμηνείας γράμμα τοῦ ἁρθροῦ 124, πᾶσα πράξις γενομένη μετὰ τὴν ἀπαγόρευσιν εἶναι ἄκυρος.

Υπεξούσιοι.—Τῶν ὑπὸ τὴν πατρικὴν ἐξουσίαν διατελούντων ἀνηλίκων ἢ συναινέσις δὲν ἠδύνατο βεβαίως νὰ θεωρηθῇ ὑπὸ τοῦ νόμου ἀρ-

κοῦσα πρὸς τέλεσιν γάμου ἐγκύρου· τούτου δ' ἕνεκα ἀπαιτεῖται ἡ τοῦ πατρός, ἥτις, καὶ μετὰ τὸν γάμον διδομένη, αἶρει τὴν ἐκ τῆς ἐλλείψεως αὐτῆς ὑπάρχουσαν ἀκυρότητα. Ὡστε πρὸς τέλεσιν γάμου ἐγκύρου ἀπαιτεῖται ἀμφοτέρων ἡ συναίνεσις, ἐπὶ θηλέων δὲ λογίζεται ὑπάρχουσα, ἐὰν δὲν ἀντιτάσσεται ρητῶς ἀντίρρησης.

Ἐὰν ὁ πατὴρ πάσῃ τὰς φρένας, ἀναπληροῦται ὑπὸ τῆς μητρός, καὶ ἐν ἐλλείψει αὐτῆς διορίζεται ἐπίτροπος, τῇ γνωμοδοτήσει τοῦ συγγενικοῦ συμβουλίου, οὗ τὸ διάσκεμμα ὑποβάλλεται ὑπὸ τοῦ Δικαστηρίου τὴν κρίσιν.

Βία, φόβος, πλάνη.— Ἐκτὸς τῶν ἀνωτέρω ἐκτιθεμένων, ὡς γεγονότα ἐπηρεάζοντα τὴν βούλησιν, καὶ κατ' ἀκολουθίαν ἀποκλείοντα τὴν ἐλευθέραν συναίνεσιν, θεωρεῖ ὁ νόμος καὶ τὴν βίαν, τὸν φόβον καὶ τὴν πλάνην.

Καὶ περὶ μὲν τῆς σωματικῆς βίας τῆς ἐνεργουμένης ἀπ' εὐθείας κατὰ τοῦ ἀτόμου, καὶ διὰ τῆς ὁποίας ἐξαναγκάζεται τις νὰ δεχθῇ, τι ἢ ἐλευθέρα βούλησις ἤθελεν ἀποκρούσει, οὐδεμία ἀπομένει ἀμφιβολία ὅτι καθίστησιν ἄκυρον τὸ πραχθέν· ἐκτὸς ὅμως αὐτῆς ὑπάρχει καὶ ψυχολογική, ἥτις ἐνεργεῖ ἐμμέσως μὲν, πλὴν μετὰ τοῦ αὐτοῦ πάντοτε ἀποτελέσματος, καθὼς ὅταν ἀπειληταί τις διὰ κακοῦ, ἀφορώντος εἰς πρόσωπα στενῶς συνδεόμενα μετ' αὐτοῦ διὰ συγγενείας, οἷα εἰσὶ τὰ ἐν τῷ ἄρθρῳ 96 τοῦ Ποιν. νόμου ἀναφερόμενα, ἦτοι ἀνιόντες καὶ κατιόντες, ἀδελφοὶ ἢ σύζυγοι. Καὶ ἐν τοιαύτῃ ἄρα περιπτώσει δὲν ὑπάρχει ἐπ' ἴσης ἐλευθέρα συναίνεσις, διότι ἡ ὑπὲρ τῶν ἀπειλουμένων στοργὴ εἶναι τοσοῦτον ἐπιβλητικὴ, ὥστε ὑπερτερεῖ πολλάκις καὶ τοῦ τῆς αὐτοσυντηρήσεως αἰσθήματος.

Ἐν τούτοις, μετὰ τῆς ἀπειλῆς καὶ τοῦ ἐπελθόντος ἀποτελέσματος ὀέον πάντως νὰ μὴ παρεμβληθῇ σκέψις ἰδίᾳ, καθ' ὅτι τότε τὸ πραχθέν λογίζεται ὡς ἐκούσιως γενόμενον. Τὰ τέκνα, ἐπὶ παραδείγματος, ἅτινα, ἐνδίδοντα εἰς τὰς περὶ ἀποκληρώσεως ἀπειλὰς τοῦ πατρός, ἢ καὶ συγγενῶν ἄλλων, συναινοῦσι, προαιρούμενα νὰ εὐαρεστήσωσιν αὐτοῖς, δὲν δύνανται βεβαίως νὰ θεωρηθῶσιν ὡς ἐνεργήσαντα ἄνευ ἐλευθέρας θελήσεως, ρητῶς δὲ ἀναφέρεται ἐν τῷ νόμῳ ὅτι ὁ ὑποχωρήσας εἰς τὸν καταναγκασμὸν τοῦ πατρός λογίζεται ἐκούσιως συναινέσας (Ν. 21. 22, (23.2) τῶν Πανδ. καὶ 4 (5. 4) τοῦ Κώδικος).

Ἐπ' ἴσης τὸ ἀπειλούμενον κακὸν ὀέον νὰ ᾖ ἐπικείμενον καὶ ἄφευ-

κτον, διότι ἡ ἄνευ ἀνάγκης πραγματικῆς ὑποχώρησις ἐξελέγχει τὸλμης ἔλλειψιν καὶ δειλίαν κατάκριτον.

Κατὰ τὴν ἐγκύκλιον τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς 2 Ἀπριλίου 1835, ἐὰν πρεσβύτερος εὐλογήσῃ βίαν γάμον, ἄνευ ἀδείας ἐκκλησιαστικῆς, ἡ πράξις λογίζεται ἄκυρος.

Ἡ πλάνη (error), καθ' ἣν ἐκλαμβάνει τις ἄλλο ἂντ' ἄλλου, προσομοίως ἐπ' ἴσης ἐνεργεῖ ἐπὶ τῆς βουλήσεως· καὶ δὲν ἔχομεν μὲν εἰδικὰς περὶ πλάνης ἐπὶ τοῦ γάμου διατάξεις, τὰς γενικὰς οὐδὲν ἤττον περὶ συναλλαγμάτων ἐφαρμόζοντες καὶ ἐνταῦθα ἀρχάς, ὀφείλομεν νὰ δεχθῶμεν ὅτι ἡ πραγματικὴ πλάνη δύναται νὰ ἔχῃ ὡς ἀποτέλεσμα τοῦ γάμου τὴν ἀκύρωσιν.

Τὸ ζήτημα ἄρχ, ἂν ἡ πλάνη δεόν νὰ ᾖ οὐσιώδης ἢ ἐπουσιώδης καὶ ν' ἀφορᾷ εἰς τὴν ταυτότητα τοῦ προσώπου μόνον ἢ καὶ εἰς τὰς φυσικὰς ἢ ἠθικὰς αὐτοῦ ιδιότητας, δὲν εἶναι ἐκ τῶν εὐχερεστερῶν.

Τινὲς περιορίζουσι τὴν πλάνην ἐπὶ μόνῃς τῆς ταυτότητος τοῦ προσώπου (ὡς λ. χ. ὅταν τις νομίζων ὅτι νυμφεύεται τὴν Α λαμβάνῃ ὡς σύζυγον τὴν Β) καὶ τοῦτο βεβαίως πρέπει νὰ θεωρηθῇ ὡς κανὼν· νομίζομεν ὅμως ὅτι τὸ ζήτημα εἶναι ἐντελῶς πραγματικόν, ὅτι δεόν νὰ μὴ περιορίζηται μόνον ἐπὶ τοῦ φυσικοῦ προσώπου, καὶ ὅτι ἐκ τῆς κρίσεως τοῦ δικαστηρίου ἐξαρτᾶται πάντοτε, ἂν τὸ γεγονός περὶ ὃ στρέφεται ἡ πλάνη ᾖ οὐσιώδης (Loiré Legisl. civ. IV σελ. 440. Demol. III ἀριθ. 253. Marcadé ἐπὶ τοῦ ἀρ. 180).

Βεβαίως οὐδεὶς δύναται ν' ἀρνηθῇ ὅτι ἡ περὶ τὴν εὐφύαν, τὴν ἀγαθότητα καὶ τὴν ἀρετὴν πλάνη, ἢ ἡ ἔλληψις περιουσίας παρὰ τῇ ἐνὶ τῶν συζύγων δὲν δύναται νὰ χρησιμεύσῃ ὡς λόγος διαζυγίου, ὑπὲρ τοῦ πλανηθέντος ἐν τούτῳ· ἐὰν ὅμως ὁ ἀνὴρ ᾖ, ἐπὶ παραδείγματός, κοτὰδικος, ἢ ὑπῆρξε τοιοῦτος, ἢ ἀνήκει εἰς ἐθνικότητα ἄλλην, δὲν θὰ ᾖ, φρονούμεν, δίκαιον νὰ μὴ θεωρηθῇ ἡ τοιαύτη πλάνη ὡς οὐσιώδης καὶ ἐπαγομένη τοῦ γάμου τὴν λύσιν.

Καὶ ἐν Γαλλίᾳ δὲ ὑπάρχουσι μὲν περὶ τοῦ ζητήματος διάφοροι γνώμαι, ἀλλ' οἱ πλεῖστοι τῶν συγγραφέων, ἐπὶ σπουδαιότητων ἐρειδόμενοι ἐπιχειρημάτων, ἀποφαίνονται ὅτι ἡ πλάνη δὲν πρέπει νὰ περιορίζηται μόνον ὡς πρὸς τὸ φυσικόν πρόσωπον, καὶ ὅτι τὸ ζήτημα, ἐὰν αἱ φυσικαὶ ἢ ἠθικαὶ ιδιότητες ἀποτελῶσι τῆς ταυτότητος τοῦ προσώπου τὸ κύριον γνώρισμα, εἶναι ζήτημα πραγματικόν εἰς τὴν διακρι-

τικὴν τοῦ δικαστοῦ ἐξουσίαν ὑπόγόμενον (Παραβ. *Toulier* I 521. — *Demol.* αὐτίθ. 251 — *Duranton* II 60 καὶ 64).

Λαμβανομένου ἄρα ὑπ' ὅψιν, ὅτι χαρακτηρηστικὸν τοῦ προσώπου δὲν εἶναι μόνον τὸ ὄνομα, ἢ φυσιογνωμία ἢ τὸ ἀνάστημα, ἢ ὑπ' ἀριθ. 4592 τοῦ 49 ἀποφασίς τοῦ Ἐφετείου Ἀθηνῶν, δι' ἧς ἡ πλάνη περιορίζεται μόνον ἐπὶ τοῦ φυσικοῦ προσώπου, δὲν δύναται βεβαίως νὰ θεωρηθῇ ὀρθή.

ΠΕΡΙ ΔΙΑΖΥΓΙΟΥ

Αἱ περὶ συστάσεως καὶ λύσεως τοῦ γάμου διατάξεις δὲν εἶναι ὅσον φαίνονται ἴσως ἐκ πρώτης ὄψεως ξέναι τῇ ἱατροδικαστικῇ, διότι ἐνίοτε γεννῶνται καὶ κατ' αὐτὰς ζητήματα ἱατροδικαστικὰ σπουδαιότατα, καὶ πολλάκις ἐν δίκῃ περὶ διαζυγίου μεγάλην προσπερίζει ἡ ἱατρικὴ ἐπιστήμη συμβολήν.

Ὁ ἱατρός, λέγει ὁ *Legrand du Saulle*, διὰ τῆς ἐπιπολαίου ὑπογραφῆς πιστοποιητικοῦ ἢ ἀδιακρίτου γνωμοδοτήσεως παρεμβάλλεται συνεχῶς μεταξὺ τῶν ζωηρῶν συζητήσεων τῶν συζυγικῶν συγκρούσεων, καὶ τῶν ἐνστάσεων τῆς περὶ χωρισμοῦ ἀπὸ τραπέζης καὶ κοίτης, δίκης, καὶ παρὰ τὰς ἀγαθὰς προθέσεις, ὑφ' ὧν ἐμφορεῖται, ἐκτίθεται ὑπὸ ἔποψιν χαρακτηρὸς, ἀξίας καὶ φήμης. Ὑπάρχει ἄρα ἐνταῦθα πρόσκομμα, καὶ ἐπειδὴ ἡ ἄγνοια δὲν δύναται ν' ἀνέλθῃ εἰς περιωπὴν συγγνώμης, ὁ ἱατρός δὲν δικαιολογεῖται λέγων ὅτι ἀμυρεῖ καὶ τῶν κοινοτέρων τῆς ἐπιστήμης τοῦ δικαίου γνώσεων. Ὁρθώτερον ἐπομένως εἶναι νὰ μελετήσῃ πᾶν τὸ πρὸς τὸν γάμον καὶ τὴν λύσιν αὐτοῦ σχετιζόμενον ζήτημα.

Λόγοι διαζυγίου ὑπὲρ τοῦ ἀνδρός. — Οὐδὲν ἴσως τῆς *Ρωμαϊκῆς* νομοθεσίας μέρος ὑπέστη τοιαύτας ἀλλοιώσεις, ὅσας τὸ περὶ διαζευξέως, οἱ λόγοι δέ, δι' οὓς σήμερον συγχωρεῖται τῷ ἀνδρὶ ἢ ἐκ μονομερείας διάζευξις καὶ οἵτινες σχετίζονται πρὸς τὴν ἱατροδικαστικὴν εἰσὶν οἱ ἑξῆς.

Δον. Μοιχεία τῆς γυναικός. Ὁ λόγος οὗτος εἶναι ἡ συνηθεστέρα τῆς διαζευξέως αἰτία, καλύπτοντες ὅμως αὐτὴν οἱ διαφερόμενοί προαιροῦνται, κατὰ κανόνα, ὡς εὐσχημοτέραν τὴν ἐν οἴκῳ ξένῳ αὐτόβουλον διανυκτέρευσιν τῆς γυναικός.

Κατὰ τὴν *Νεαράν* 117 (κεφ. 8 § 2), ἵνα ὁ ἀνὴρ ζητήσῃ τὴν λύσιν τοῦ γάμου, ὀφείλει πρῶτον νὰ καταδιώξῃ τὴν γυναῖκα ἐπὶ μοιχείᾳ, πρὶν

πει δὲ ν' ἀποδειχθῇ ἡ κατηγορία. Ὁ τοιοῦτος ὁμῶς περιορισμὸς δὲν ἰσχύει σήμερον· διότι ἡ μοιχεία, ὡς ἀπλοῦς τῆς διαζεύξεως λόγος, διακρίνεται κατ' ἀνάγκην ὑπὸ τοῦ πολιτικοῦ δικαστηρίου. Ἐπομένως ἡ ὑπὸ τῆς Νεαρᾶς ἀπαιτούμενη ποινικὴ δίκη, ὡς τύπος διαδικαστικός, λογίζεται καταργηθεῖσα (Δ. Π. 22 τοῦ 42—103 τοῦ 47).

Ἐὰν ὁ ὑβριστὴς σύζυγος μετὰ τὴν ἀποκάλυψιν τῆς μοιχείας ἐξακολουθῇ συμβιών μετὰ τῆς γυναικός, δὲν δύναται πλέον νὰ αἰτησῇται ἐπὶ τούτῳ τῇ λόγῳ τὴν διάζευξιν, διότι ἐντεῦθεν λογίζεται παρασχὼν συγνώμην (Δ. Π. 42 τοῦ 50).

Βον. Ἐπιβουλή τῆς ζωῆς αὐτοῦ ἐκ μέρους τῆς γυναικός.

Γον. Μανία. Αἱ περὶ τοῦ λόγου τούτου γῶμαι τῶν διαφόρων Αὐτοκρατόρων ἦσαν ἀντίθετοι. Ὁ Ἰουστινιανὸς ἐθεώρει μὲν αὐτὴν ὡς παρκαλύουσαν τὴν σύστασιν τοῦ γάμου, οὐχὶ ὁμῶς καὶ ὡς ἐπαγομένην τὴν λύσιν αὐτοῦ. Ὁ Λέων ὁμῶς διὰ τῶν Νεαρῶν 111 καὶ 112 ὥρισεν, ὅτι ἕνεκα τοῦ λόγου τούτου ὁ ἀνὴρ μετὰ τριετὴ καὶ ἡ γυνὴ μετὰ πενταετὴ συμβίωσιν δύνανται νὰ ζητήσωσι δικαστικῶς τὴν διάζευξιν· εἰ δὲ καὶ ὁ Φώτιος (Νομ. Συντ. Α. σελ. 330) ἀπέκρουσε τὴν μανίαν, ὡς μὴ ἀναγραφομένην ἐν τῇ Νεαρᾷ 117, ἐν τούτοις καὶ ὁ Ἀρμενόπουλος περιέλαβεν αὐτὴν καὶ ἡ ἐκκλησία ἐκύρωσεν (Βαλαμῶν εἰς Νομ. Συντ. Α. σελ. 331 καὶ 335, εἰς καν. Τιμοθ. Ἀλεξ. Συντ. Δ. σελ. 340), καὶ ἡ νομολογία δὲ τῶν δικαστηρίων ὑπὲρ τῆς παραδοχῆς τοῦ λόγου ἀπέρηκετο (Ἀποφ. ἐφ. Αθ. 11407 τοῦ 53). Ἡ διάταξις ἄρα τῆς ἐκλογῆς (ἐν ἔτει 740. Τίτλ. II. ιγ'), καθ' ἣν «εἰ δὲ συμβῇ ἐξ αὐτῶν (τῶν συζύγων), ἕνα μετὰ τὸν γάμον ὑπὸ δαιμονος κυριευθῆναι, τούτους ἐκ τῆς τοιαύτης αἰτίας ἀπ' ἀλλήλων μὴ χωρίζεσθαι», δὲν δύναται ἢ νὰ θεωρηθῇ καταργηθεῖσα καὶ μὴ ἰσχύουσα παρ' ἡμῖν, μετὰ τὴν διάταξιν 15 (Δ.Α.) τοῦ Ἀρμενοπούλου, ἥτις ἀποφαίνεται ρητῶς ὅτι ἐὰν μὲν ἡ μανία ἐπιγένηται πρὸ ἢ κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ γάμου, αὐτίκα καὶ ἡ διάλυσις γενήσεται, ἐὰν δὲ μετὰ, ὁ ἀνὴρ μέχρι τρίτου καὶ ἡ γυνὴ μέχρι πέμπτου ἔτους φέρειν τὴν δυστυχίαν καὶ τῆς κατηφείας ἀπολαύειν.

Καὶ εἶναι μὲν ἀληθές ὅτι ὁ Ἀρμενόπουλος, σὺν τῇ νεαρᾷ τοῦ Λέοντος, ἀνέγραψε καὶ τὸν κανόνα (Δ. ιε'. 7) τοῦ Τιμοθέου Ἀλεξανδρείας, ὅστις ἐρωτηθεὶς ἀπήντησεν ὅτι αἰὶ ὁ δαιμονιώσων ἔχων, γυναῖκα λήψεται ἄλλην μοιχᾶται». Ὁ κανὼν ὁμῶς οὗτος δὲν δύναται βεβαίως νὰ θεωρηθῇ κατισχύων Αὐτοκρατορικῶν διατάξεων. Ἀλλ' ἐνταῦθα δύναται νὰ γεννηθῇ τὸ ἐξῆς ζήτημα: ἐὰν ᾖναι ἀποδεδειγμένον μὲν ὅτι μετὰ

τριετῇ ἢ πενταετῇ συμβίωσιν ἐξακολουθεῖ ἡ τοιαύτη κατάστασις, ἀλλὰ ἀνυχρόνως ὅτι ὁ πάσχων δὲν ὑπεβλήθη εἰς θεραπείαν οἰανδήποτε ἢ τοῦλάχιστον κατάλληλον, καὶ ὅτι ἡ πάθσις κατὰ τὴν γνώμην ἱατροῦ εἶναι ἰάσιμος, δύναται νὰ ζητηθῇ ἡ διάζευξις; Νομίζομεν ὀρθωτέραν τὴν ἀποφατικὴν λύσιν, διότι ὅπως ἐκφράζεται ἡ Νεαρά, δεόν πάντως νὰ ὑπάρχῃ ἀπόλυτος περὶ τῆς μὴ ἰάσεως βεβαιότης.

Τοῦ νόμου ἀπαιτοῦντος μανίαν, ἐννοεῖται οἰκοθεν ὅτι ἡ ἀπλὴ μελαγχολία, ἡ μὴ δυναμένη νὰ ὑπαχθῇ εἰς κατηγορίαν τινὰ φρενοβλαβείας, δὲν ἀποτελεῖ λόγον διαζεύξεως, οὔτε ἐπ' ἴσης καὶ ἡ ἀπλὴ τῆς διανοίας ἐξασθένησις.

Γον. *Ἀμβλωσις*. Ἐὰν ἡ γυνὴ ἐπιχειρῇ ἀμβλωσιν, ὡς ὀρίζει αὐτὴν ὁ ποινικὸς νόμος, δίδωσι χώραν εἰς εὐλογον διαζεύξεως αἰτίαν.

Δον. *Ἐκπαρθένευσις γυναικός*. Ὁ Ἀρμενόπουλος τέλος ἐκ τῆς πείρας ἀνέγραψε διάταξιν τοῦ Πατρικίου, καθ' ἣν ὁ ἀνὴρ, ὅταν εὕρῃ ἐκπαρθενευμένην τὴν γυναῖκα, δύναται ἐν αὐτῇ τῇ νυκτί, διαμαρτυρίαν ποιούμενος τοῖς οἰκείοις αὐτῆς, νὰ αἰτήσῃται διάζευξιν τὸ τοιοῦτον ὅμως, προελθὼν ἴσως ἐκ παρερμηνείας τῶν περὶ ἀγοραπωλησίας δούλης ὁρισμῶν καὶ μὴ ἀναγραφόμενον ἐν ταῖς Αὐτοκρατορικαῖς διατάξεσι, ἀνὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ σήμερον ὡς δεκτικὸν ἰσχύος. Αἱ ἀποφάσεις ἐπομένως τοῦ ἑφετείου Ἀθηνῶν, αἱ ὑπὸ τοὺς ἀριθμοὺς 6095 καὶ 116,243 τοῦ 49, δι' ὧν διατάσσονται ἀποδείξειν περὶ πλάνης περὶ τὴν παρθενίαν εἰσὶν ἀναμφισβητήτως ἐσφαλμένοι.

Λόγοι διαζεύξεως ὑπὲρ τῆς γυναικός. — Ὡς λόγους, δι' οὓς ἡ γυνὴ δύναται νὰ ζητήσῃ δικαστικῶς τὴν διάζευξιν ἀναγράφει ὁ νόμος τοὺς ἑξῆς :

Αον. *Ἐπιβουλὴ τῆς ζωῆς*. Πότε ὑπάρχει ἐπιβουλὴ, ἀφίεται πάντοτε εἰς τὴν κρίσιν τοῦ δικαστοῦ, ὡς τοιαύτη δέ, κατὰ τὴν ἀληθῆ τοῦ νόμου ἐννοίαν, δεόν νὰ δεχθῶμεν ὅτι εἶναι μόνον ἡ ἐκ δολίας προαιρέσεως καὶ προμελέτης πρᾶξις, ἡ τείνουσα εἰς ἀφαίρεσιν τῆς ζωῆς τῆς γυναικός, ὥστε κακώσεις οἰαιδήποτε ὑπὸ τοῦ ἀνδρός γενόμεναι ἄνευ ἐπιβουλῆς τῆς ζωῆς ἢ ἐν καταστάσει μέθης δὲν δύνανται νὰ θεωρηθῶσιν ὡς εὐλόγοι πρὸς διάζευξιν αἰτίαι (Α. Π. 24 τοῦ 47 καὶ 70 τοῦ 55).

Βον. *Ἐπιβουλὴ τῆς σωματικῆς, καὶ ἡν ὁ ἀνὴρ ἢ ὠθεῖ τὴν γυναῖκα εἰς πράξεις ἀκολασίας, ἢ ἐπιχειρῇ νὰ παραδῶσῃ αὐτὴν εἰς ἄλλον διὰ λόγον οἰονδήποτε.*

Γον. Καταδίκη ἐπὶ μοιχεία μετὰ γυναικὸς ἐγγάμου.

Δον. Συνεχῆς τοῦ ἀνδρὸς διαμονὴ μετὰ γυναικὸς ἐτέρας ἐν τῷ συζυγικῷ ἢ ἐν ἄλλῳ οἴκῳ.

Εον. Ἀνικανότης τοῦ ἀνδρὸς φυσική. Ἐνῷ, καθ' ἃ ἐρρήθη ἀνωτέρω, ὁ νομοθέτης δὲν ἐθεώρησεν ὡς κωλύοντα τὸν γάμον τὰ ἀφανή φυσικὰ ἐλαττώματα, ἐν τῇ διαζεύξει, ὅπως ἐκφράζεται ἡ σχετικὴ διάταξις, δεόν νὰ δεχθῶμεν ἀντιθέτως ὅτι ἐξ οἰουδῆποτε καὶ ἂν προέρχεται λόγου, ἡ ἀνικανότης, ὅταν ἔχῃ ὡς ἀποτέλεσμα τῆς κοίτης τὴν ἀπραξίαν, δύναται νὰ χρησιμεύσῃ ὡς εὐλογος λύσεως τοῦ γάμου αἰτία.

Περὶ τῶν αἰτίων τῆς ἀνικανότητος θὰ ἐμιλήσωμεν κατωτέρω.

Ἐπ' ἴσης ἐκ τοῦ τρόπου, καθ' ὃν ἐκφράζεται ὁ νόμος, φέρονται ἐν ἀδυνατήσῃ ὁ ἀνὴρ ἐπὶ τριετίᾳ ἀπὸ καιροῦ τοῦ γαμικοῦ συναλλαγματος τῇ οἰκείᾳ μιγῆναι γυναικίᾳ (Ἐκλογὴ Λέοντος καὶ Κωνσταντίνου Γ' Γ. Π. ιγ'. — Νεαρ. 117 ιβ'. — Ἀρμεν. Δ. ιε'. §. 2 — Νεαρ. 22. κεφ. η') συνάγεται ὅτι ἡ ἀνικανότης δεόν ἀφ' ἐνὸς μὲν νὰ διαρκέσῃ ἐπὶ τρία ἔτη συναπτά, καθ' ἃ ἡ κατάστασις θεωρεῖται διαρκής, καὶ ἀφ' ἑτέρου νὰ προὔρξῃ τοῦ γάμου, διότι ἡ μετ' αὐτὸν ἐπερχομένη δὲν ἀποτελεῖ εὐλογον πρὸς διάζευξιν αἰτίαν (Α. Π. 182 τοῦ 56).

Ὡστε γάμος, καθ' ὃν ὑπῆρξεν ἀπραξία τῆς κοίτης ἐπὶ τριετίαν ἔνεκεν ἀνικανότητος τοῦ ἀνδρὸς μετὰ τὸν γάμον ἐκδηλωθείσης, διαλυθεὶς ἔνεκα λόγου ἄλλου καὶ ἀνασυσταθεὶς δὲν δύναται νὰ διαλυθῇ ἐκ νέου δι' ἀπραξίαν τῆς κοίτης, διότι καὶ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἡ ἀνικανότης λογίζεται πάντοτε ἐπελθοῦσα μετὰ τὸν γάμον.

Ἄλλ' ἐνταῦθα γεννᾶται τὸ εἰς ζήτημα : ἡ γυνὴ δύναται νὰ ζητήσῃ τὴν διάζευξιν ἔνεκεν ὑπερφυσικῆς ἀναπτύξεως τῶν γεννητικῶν τοῦ ἀνδρὸς μορίων ; Φρονοῦμεν ὅτι καταφατικὴ δεόν νὰ δοθῇ ἀπάντησις. Καὶ δὴ ἀπραξίαν κοίτης λέγων ὁ νόμος, δὲν ἔννοεῖ βεβαίως μόνον τὴν περίπτωσιν τῆς ἐξ ἐλλείψεως τῶν ἀπαιτουμένων συνθηκῶν ἀνικανότητος, ἀλλὰ τὴν ἐπὶ τριετίαν ἀπραξίαν τῆς κοίτης ἐκ λόγου οἰουδῆποτε· εἰν δὲ ἀποδεχθῇ ὅτι ἔνεκα δυσμορφίας τοῦ ἀνδρὸς εἶναι ἀπολύτως ἀδύνατος, ἢ τοῦλάχιστον ἄνευ οὐσιώδους βλάβης τῆς γυναικὸς ἡ συνουσία, ἢ περίπτωσις αὕτη δεόν νὰ ἐξαιρωθῇ πρὸς τὴν ὑπὸ τοῦ νόμου ἀπαιτουμένην ἀνικανότητα· διότι καὶ ἀνεπιεικὲς καὶ ἄδικον ἦτο· εἶσθαι τὸ νὰ ἐξαναγκασθῇ ἡ γυνὴ δικαστικῶς εἰς συμβίωσιν κινδυνώδη καὶ εἰς ἀνοχὴν βίου μαρτυρικῆν.

Κατὰ τὸ Ρ. Δίκαιον οὐδεμία ἀπαιτεῖτο διὰ τὴν λύσιν τοῦ γάμου

σύμπραξις τοῦ δικαστοῦ· αἱ νεώτεραι ὁμῶς νομοθεσίαι δὲν ἠδύναντο βεβαίως νὰ ἐξαρτήσωσι τοῦ διαζυγίου τὸν κανονισμόν ἐκ τῆς αὐθαιρέτου τῶν ιδιωτῶν ιδιοτροπίας· τοῦτου δ' ἕνεκα καὶ παρ' ἡμῖν, διὰ τῶν ἄρθρων 685 καὶ 689 τῆς Πολ. Δικονομίας, τὰ διαζύγια ὑπῆχθησαν, ἐν γένει, εἰς τῶν τακτικῶν δικαστηρίων τὴν ἀρμοδιότητα.

ΧΩΡΙΣΜΟΣ ΑΠΟ ΤΡΑΠΕΖΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΤΗΣ

Πολιτικῆς Δικονομίας ἄρθρον 682.—Ὁ σύζυγος, ὁ ζητῶν τὸν ἀπὸ τραπέζης καὶ κοίτης χωρισμόν, πρέπει ν' ἀπαταθῇ περὶ τούτου δι' ἀναφορᾶς πρὸς τὸ δικαστήριον τῶν Πρωτοδικῶν, καὶ ν' ἀναφέρῃ ἐν αὐτῇ ἀκριβῶς τὰ περιστατικά, ἐπὶ τῶν ὁποίων στηρίζεται.—Μετὰ ταῦτα προσδιορίζει ὁ Πρόεδρος τῆν ἡμέραν καὶ ὥραν, καθ' ἣν οἱ δύο σύζυγοι πρέπει νὰ ἐμφανισθῶσι πρὸς ἀπόπειραν ἐνώσεως αὐτοπροσώπως, ἄνευ ἀντιληπτῶν καὶ κεκλεισμένων τῶν θυρῶν. Κατὰ τὰ λοιπὰ πράττονται τὰ ἐν τῷ ἄρθρῳ 643 ὁρισμένα. Πολ. 162.

Διὰ τῆς διατάξεως τοῦ ἀνωτέρου ἄρθρου, ὡς καὶ τοῦ ἄρθρου 17 τοῦ Καταστατικοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, καθιεροῦται καὶ ἡπιώτερον τοῦ διαζυγίου μέτρον, ἥτοι ὁ ἄπλους ἀπὸ τραπέζης καὶ κοίτης χωρισμός, κατὰ ζῆλον τῆς οὐτικῆς ἐκκλησίας, ἥτις, στενῶς ἐρμηνεύουσα τοῦ Εὐαγγελίου τὰ ρήματα, ἐθεώρησε τὸν γάμον ἀδιάρρηκτον.

Ἀλλὰ διὰ τῆς Πολ. Δικονομίας οὔτε ὠρίσθησαν, οὔτε ἠδύναντο νὰ ὁρισθῶσιν οἱ εἰς τὸ πολιτικὸν δικαίον ὑπαγόμενοι λόγοι, ὧν ἕνεκα συγχωρεῖται ὁ χωρισμός· ὡς τοιοῦτους ὁμῶς δυνάμεθα νὰ θεωρήσωμεν οὐ μόνον τοὺς πρὸς διάζευξιν ἐν τῷ ἀστικῷ δικαίῳ ἀναγραφόμενους, ἀλλὰ καὶ πάντα ἕτερον, ὃν τὸ δικαστήριον εὕρισκε ὡς σπουδαῖον καὶ δυνάμενον νὰ συντελέσῃ ὅπωςδῆποτε πρὸς τὸν σκοπόν, εἰς ὃν ἀφεώρα τοῦ θεσμοῦ ἡ εἰσαγωγή (Α.Π. 19 τοῦ 47).

Ἐκ τῆς μελέτης τῶν ἀνωτέρω προκύπτει ὅτι ὁ ἱατρὸς δύναται νὰ κληθῇ ὑπὸ τῆς δικαιοσύνης ἵν' ἀποφῇνηται γνώμην ὅσον μὲν ἀφορᾷ εἰς τὰ κυλόμενα τοῦ γάμου, περὶ τῆς ἡλικίας, περὶ τοῦ φύλου καὶ περὶ τῆς ὑπάρξεως διανοητικῆς διακαράξεως· ὅσον δ' ἀφορᾷ εἰς τὴν λύσιν τοῦ γάμου, περὶ τῆς ἀνικανότητος. Καὶ περὶ μὲν τῆς ἡλικίας θέλομεν πραγματευθῇ ἐν τῷ περὶ ταυτότητος κεφαλαίῳ, περὶ δὲ τῆς διανοητικῆς

διαταράξεως ἐν τῷ περὶ παραφροσύνης. Ἐνταῦθα λοιπὸν ὁ λόγος ἔσται περὶ ἀνικανότητος καὶ ἐρμαφροδιτισμοῦ.

ΠΕΡΙ ΑΝΙΚΑΝΟΤΗΤΟΣ

Πρὸς ἐκτέλεσιν τῆς συνουσίας ἀπαιτεῖται ἀναγκαίως ἡ στῦσις, ἡ δ' ἑλλειψις τοῦ φαινομένου τούτου εἶναι ἡ συχνοτέρα αἰτία τῆς πρὸς συνουσίαν ἀνικανότητος.

Ἡ στῦσις, κατὰ τὸν Hoffmann, ἀνακλαστικὸν φαινόμενον εὔσα, δυνατόν εἴτε ἀτελῶς νὰ παράγῃται, εἴτε καὶ ὅλως νὰ ἐλλείπῃ. Ἡ παντελὴς ἑλλειψις δυνατόν νὰ προέρχῃται: Ἀον, ἐκ τῆς μὴ διεγέρσεως, ἡ ἀτελοῦς τοιαύτης τῶν νευρικῶν κέντρων τῆς στύσεως. Βον, ἐκ διαταραχῶν κατὰ τὴν συνέχειαν τῶν νέρων, δι' ὧν τελεῖται τὸ ἀνακλαστικὸν τοῦτο φαινόμενον, καὶ Γον, ἐκ ψυχικῶν διαταραχῶν.

Ἐκτὸς τούτων, ἡ ἑλλειψις τῆς στύσεως δυνατόν νὰ προέλθῃ καὶ ἐξ ἄλλων αἰτίων μηχανικῶς ὁρῶντων, τοιαῦτα δ' εἰσὶν οὐλαὶ συνεσταλμένοι, χρόνια ἐξιδρώματα εἰς τὰ σπραγγώδη σώματα ἢ ἀλλαχοῦ τοῦ πέους, νεοπλάσματα κ.τ.λ. Ἐπ' ἴσης, ὅγκοι ἐνεδραζόμενοι περὶ τὸ πέος δυνατόν νὰ παρακωλύσωσι τὴν συνουσίαν καίτοι τοῦ πέους στυομένου, οἷον ἐλεφαντίσις τοῦ ὀσχεοῦ, ὀσχεοκῆλαι κ. ᾗ.

Ἀκρωτηριασμὸς τοῦ πέους συνεπάγεται ἀναγκαίως ἀνικανότητα εἰς συνουσίαν* μὴ λησμονῶμεν ὅμως ὅτι μετὰ μερικὸν ἀκρωτηριασμὸν δύναται ἡ συνουσία νὰ τελεσθῇ διὰ τοῦ ὑπολειφθέντος κολοβώματος.

Περὶ τὸν νὰ εἴπωμεν ὅτι νοσήματά τινα, ἰδίως πυρετικά, ἀναιροῦσι προσωρινῶς τὴν πρὸς συνουσίαν ἰκανότητα.

Κυρίως ἡ ἀνικανότης ἡ ἐκ καταφανοῦς διαμαρτίας περὶ τὴν διάπλασιν τῶν γεννητικῶν ὀργάνων πηγάζουσα θ' ἀπασχολήσῃ συχνότερον τὸν ἱατροδικαστὴν. Δὲν θὰ πραγματευθῶμεν λοιπὸν περὶ τῆς ἀνικανότητος τῆς παρατηρουμένης εἰς καθολικὰς τινὰς διαταραχάς, ἣν ἐνίοτε καλοῦσι νευρικὴν. Εἶναι δ' ἀναμφισβήτητον ὅτι ὁ αὐνανισμὸς, αἱ περὶ τὰ ἀφροδίσια προγενέστεραι καταχρήσεις, ὁ ἀλκοολισμὸς, ἡ ἀναιμία καὶ πλεῖστα ἄλλα αἰτία δυνατόν νὰ προξενήσωσι τοιαύτην ἀνικανότητα· ἀλλ' εἰς τινὰς περιστάσεις θὰ δυνηθῇ ὁ ἱατρὸς ν' ἀποφῇνηται γνώμην μετὰ βεβαιότητος περὶ τῆς ὑπάρξεως αὐτῆς:

Ἐκ τῶν περὶ τὴν διάπλασιν διαμαρτιῶν, τῶν συνεπαγομένων ἀνικα-

νότητα παρὰ τῷ ἀνδρί, σημειοῦμεν τὴν ἔλλειψιν τοῦ πέους, τὴν ἔλλειψιν τῶν ὀρχεων καὶ τὸν ὑποσπαδισμόν.

Ἡ ἔλλειψις τοῦ πέους, ἐξ ἧς ἀδύνατος ἀποβαίνει ἡ ἐκτέλεσις τῆς συνουσίας, εἶναι αἰτία ἀνικανότητος· πρέπει δ' ὅμως ἡ ἔλλειψις τοῦ πέους νὰ ᾖ ὀλοσχερής, ἵνα θεωρηθῇ ὡς βέβαιον σημεῖον ἀνικανότητος.

Ἡ συγγενὴς ἔλλειψις τῶν ὀρχεων εἶναι σπανία καὶ πολλάκις δυσκόλως βεβαιοῦται. Οὐ σπανίως, ἀληθῶς, οἱ ὀρχεοὶ δυνατόν νὰ ἔλλειπωσιν ἀπὸ τοῦ ὀσχεύου, ἡ δ' ἔλλειψις αὕτη νὰ ᾖ φαινομενική, τῶν ὀρχεων ἀνευρισκομένων ὀπισθεν τοῦ βουβωνικοῦ δακτυλίου, ἔνθα πολλάκις μένουσι καθ' ὅλον τὸν βίον· ἐνίοτε ὅμως, τοῦ χρόνου προϊόντος, κατέρχονται ἐν τῷ ὀσχεύῳ. Ἡ γνώμη τοῦ Follin, ὅτι ἡ ἀνώμαλος θέσις τῶν ὀρχεων συνεπάγεται τὴν κατάλυσιν τῶν λειτουργιῶν αὐτῶν, δὲν εἶναι ἀρκούντως ἀποδεδειγμένη.

Ἄλλ' ἡ ἔλλειψις τῶν ὀρχεων δὲν εἶναι πάντοτε συγγενής, οὔσα πολλάκις ἀποτέλεσμα ἐξαιρέσεως εἴτε δι' ἐγχειρήσεως, εἴτε ἕνεκα τυχαίου συμβάντος (1). Ἡ τοιαύτη ἔλλειψις εὐκόλως ἀναγνωρίζεται ἐκ τῶν ἐν τῷ ὀσχεύῳ ὑπαρχουσῶν οὐλῶν. Ἡ δ' ἐξαιρέσις τῶν ὀρχεων συνεπάγεται πάντοτε ἀνικανότητα, τελουμένη πρὸ τῆς ἐφήβου ἡλικίας. Εἰς τοὺς ὑποστάντας ὅμως τὴν ἐξαιρέσιν ταύτην κατὰ τὴν ἐφηβὸν ἡλικίαν, ἢ καὶ μετ' αὐτήν, δυνατόν νὰ διατηρηθῶσιν ἐπὶ τινα χρόνον ἐτι αἱ γενετήσιοι λειτουργίαι. Ὁ Astley Cooper ἀνήνεγκε τὴν περίπτωσιν ἀτόμου, ὅπερ ἐτεκνοποίησεν ἐξ μηνῶς μετὰ τὴν ἐξαιρέσιν τῶν ὀρχεων.

Ἐν γένει, οἱ στερούμενοι ὀρχεων ἔχουσι λεπτὴν τὴν φωνήν, τὸν σχηματισμὸν τοῦ σώματος γυναικεῖον· αἱ τοῦ προσώπου τρίχες εἴτε ὅλως ἐλλείπουσιν, εἴτε ὀλίγον ἀνεπτυγμέναι εἰσίν· ἐν ἐνὶ λόγῳ, ἐκ τῆς φυσικῆς διαπλάσεως καὶ τοῦ ἐν γένει ἥθους προσομοιάζουσι ταῖς

(1). Οἱ Βούρζινοι ὑπὸ τὸ γενικὸν ὄνομα *εὐνοῦχοι* περιλαμβάναν τριῶν εἰδῶν τοιοῦτους. Κατὰ τὸν Ἀρμενόπουλον (Βιβλ. Β. τίτλ. η. § 2) αὐτῶν γὰρ εὐνούχων οἱ μὲν καλοῦνται *σπάδωνες*, οἱ δὲ *θλιβεῖαι*, οἱ δὲ *κατρίτοι*. Καὶ σπάδωνες μὲν εἰσὶν οἵτινες διττὸ πάθος ἢ ψύξιν ἐνοχλήσασαν τοῖς γονίμοις μορίοις παιδοποιεῖν καλοῦνται. Θλιβεῖαι δὲ οἵτινες ὑπὸ τῆς τροφῆς ἢ τῆς μητρὸς τυχὸν ἐκθλίβιν τῶν διδύμων ὑπέστησαν. Καστράτοι δὲ ἐφ' ὧν γέγονεν ἡ τομὴ τῶν γεννητικῶν μορίων· καὶ μόνον περὶ τῶν τελευταίων εἰδέμετο κώλυμα ἐπειδὴ (τοῦ) ἄλλου(ς) ἐλπίς τοῦ πάθους ἀπαλλαγέντας δύνασθαι παιδοποιεῖν ἐνόμιζον (§1).

γυναιξίν· εἰσὶ δ' οὗτοι ἀνίκαντοι εἰς ἐκπλήρωσιν τῆς γενετησίου λειτουργίας, πλὴν ὀλιγίστων ἐξαιρέσεων.

Ὁ ὑποσπαδισμός δεόν νά μὴ θεωρηθῇ ὡς συνεπαγόμενος ἀπολύτως ἀνικανότητα, ἰδίᾳ ὅταν τὸ στόμιον τῆς οὐρήθρας εὐρίσκηται εἰς μικρὰν ἀπὸ τῆς βάλανου ἀπόστασιν. Ἀναφέρονται, ἄλλως τε, πολλὰ καὶ ἀναμφισβήτητα περιστατικά ὑποσπαδόνων τεκνοποιησάντων. Ἐν τούτοις, ἂν ἡ παραμόρφωσις αὕτη ᾖ εἰς προκεχωρημένον βαθμόν, ἐπιπλέκηται δὲ κατὰ τὴν στῦσιν μετὰ μεγάλης καμπυλότητος τοῦ πέους, ἡ γονιμοποίησις ἀποβαίνει ὅλως ἀδύνατος. Ὁ Duplay κάλλιστα περιέγραψε τὴν μορφήν ταύτην, ἣν ἀποκαλεῖ *περιναιοσχεακὴν*. Κατ' αὐτὴν τὸ στόμιον τῆς οὐρήθρας εὐρίσκεται κατὰ τὸ σημεῖον τῆς ἐνώσεως τοῦ περιναίου μετὰ τοῦ ὀσχεοῦ. Κατὰ τὴν στῦσιν τὸ πέος καμπυλοῦται πρὸς τὰ κάτω οὕτως, ὥστε ἡ βάλανος φέρεται πρὸς τὰ ὀπίσω, εἰσχωροῦσα μετὰ τοῦ ὀσχεοῦ. Τοιουτοτρόπως τὸ σπέρμα οὐδὲ κατὰ τὴν εἰσοδὸν τοῦ αἰδοίου ἐναποτίθεται, κατὰ δὲ τὰς πρὸς συνουσίαν ἀποπείρας χύνεται ἐπὶ τοῦ ὀσχεοῦ. Χάρις εἰς τὴν ὑπὸ τοῦ Duplay συνιστωμένην χειρουργικὴν θεραπείαν ἡ μορφή αὕτη εἶναι ἱατῇ. Ἄλλως δὲ παρ' ἡμῖν μόνῃ ἡ πρὸς συνουσίαν ἀνικανότης εἶναι λόγος διαζεύξεως, οὐχὶ δὲ καὶ ἡ πρὸς παιδοποιεῖαν.

Ἡ ὀσχεοκὴλη, καὶ ὀγκώδης ἂν ᾖ, δὲν πρέπει νά θεωρηθῇ ὡς αἰτία ἀνικανότητος, καθ' ὅσον εἰς σπανιωτάτας περιπτώσεις εἶναι τοσοῦτον ὀγκώδης, ὥστε νά παρεμποδίσῃ ὀλοσχερῶς τὴν εἰσαγωγὴν τοῦ πέους· ἄλλως τε δὲ εἶναι ἐπιδεκτικὴ ἂν οὐχὶ ἰάσεως, τοῦλάχιστον τηρήσεως διὰ κηλεπιδέσμου.

Ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὰς ἄλλας ὑπὸ τῶν ἀρχαιοτέρων συγγραφέων ἀναφερομένας αἰτίας ἀνικανότητος, ὅσον πάχος ἢ μῆκος ὑπέρμετρον τοῦ πέους, στένωσις τῆς οὐρήθρας κ.τ.λ., φρονούμεν ὅτι δεόν νά μὴ ἀποδῶμεν ἐν τῇ ἱατροδικαστικῇ μεγάλῃν σημασίαν.

Παρὰ τῇ γυναικί αἰτία ἀπολύτου ἀνικανότητος εἶναι ἡ ἔλλειψις ἢ ἡ ἀτρησία τοῦ αἰδοίου, τοῦ κόλπου ἢ τῆς μήτρας. Δὲν πραγματευόμεθα περὶ τῆς ἐλλείψεως τῶν ὡσθηκῶν καὶ ἄλλων τιῶν αἰτίων, ἅτινα σχεδὸν ἀδύνατον ἀποβαίνει νά βεβαιωθῶσι κατὰ τὴν ζωὴν.

Ὅταν ὑπάρχῃ ἀτρησία τοῦ αἰδοίου, ὁ κόλπος ἐκβάλλει ἐνίοτε ἐν τῷ ἀπευθυμένῳ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἡ γονιμοποίησις εἶναι δυνατὴ διὰ τῆς παρὰ φύσιν συνουσίας, ἣν ὅμως οὐδέποτε πρέπει νά συμβου-

λεύση τις. Ἡ δ' ἀπόφραξις τοῦ κόλπου δυνατόν νά ᾖ τυχαία, προσερχομένη ἐκ φλεγμονῆς, ἐγκαύματος ἢ ἄλλης αἰτίας.

Ἡ ἑλλείψις τοῦ κόλπου, συνυπάρχουσα σχεδὸν πάντοτε μετ' ἐλλείψεως τῆς μήτρας, εἶναι ἀναμφισβήτητος αἰτία ἀνικανότητος.

Ὅγκοι ἀποφράσσοντες τὸν κόλπον, πρόπτωσις τῆς μήτρας, μεταβολὴ τῆς θέσεως αὐτῆς, ὡς καὶ πᾶσα ἄλλη νόσος τοῦ ὀργάνου τούτου, δεόν νά μὴ θεωρηθῶσιν ὡς αἰτίαι ἀνικανότητος, διότι πολλάκις αἱ βλάβαι αὗται ἐπίδεκτικαί ἰάσεως.

ΠΕΡΙ ΕΡΜΑΦΡΟΔΙΤΙΣΜΟΥ

Ἐρμαφροδιτισμός ἐστὶν ἡ κατάστασις ἐκείνη, καθ' ἣν ἄνθρωπος ἢ γυνὴ παρουσιάζει τοιαύτας περὶ τὴν διάπλασιν τῶν γεννητικῶν ὀργάνων διαμαρτίας, ὥστε ταῦτα συμμέτεχουσι καὶ τοῦ ἐτέρου φύλου.

Καίτοι εἰς τὰς πλείστας τῶν περιπτώσεων τὸ φύλον τοῦ ἀτόμου εὐκόλως βεβαιοῦται, ἀναφέρονται οὐχ ἥττον πολλὰ περιστατικά ἐρμαφροδιτισμοῦ, προκαλέσαντα συζητήσεις καὶ ἀντιθέτους γνώμας τῶν ἐπιστημόνων. Εἶναι δυνατόν, ἀληθῶς, τὰ γεννητικά ὄργανα νά παρουσιάζωσι τοιαύτην κατασκευὴν, ὥστε ὁ προσδιορισμὸς τοῦ φύλου ν' ἀποβῇ ἀδύνατος ἢ λίαν δυσχερὴς· ἡ τοιαύτη δὲ διαμαρτία τῆς διατάξεως ἐκλήθη οὐδέποτε ἐρμαφροδιτισμός. Ἡ μορφή αὕτη εἶναι σπανιστάτη, τὰ δὲ παρουσιάζοντα αὐτὴν ἄτομα δεόν νά θεωρηθῶσιν ὡς ἀνήκοντα εἰς τὸ ἄρρεν φύλον. Τῷ 1816, ὁ σφραγιδοφύλαξ τοῦ κράτους ἐν Γερμανίᾳ ἐρωτήθη περὶ τοῦ φύλου, εἰς ὃ ἔδει νά ὑπαχθῇ οὐδέτερός τις ἐρμαφροδίτης ἀπάντησεν ὅτι κί εὐτυχῶς σπάνιαι πλάναι τῆς φύσεως δὲν πρέπει νά ἐξερευνῶνται μετὰ πολλῆς ἀκριβείας ὅταν ἐμφανίζωνται, ὅτι δὲ εἰς τὰ ἄτομα, εἰς ἃ αὗται ἀφορῶσιν, ἢ εἰς τοὺς γονεῖς αὐτῶν ἀπόκειται νά ἐκλέξωσι τὸ μᾶλλον αὐτοῖς ἀρμόζον φύλον. Οὕτως ὀρίζει ἡ γερμανικὴ νομοθεσία, εὐκόλως ὅμως ἔννοεῖται ὅποια ἄτομα συναπάγεται τὸ τοιοῦτο.

Τὰ σχετικὰ τῷ ἐρμαφροδιτισμῷ ζητήματα δὲν καθωρίσθησαν ἔτι ὀριστικῶς. Τῷ 1876 παρουσίασεν ὁ Luteaud τῇ Ἑταιρείᾳ τῆς Ἱατροδικαστικῆς τὴν παρατήρησιν ἀτόμου ζώντος ἔτι, ὅπερ παρουσίαζε μέχρι τῆς τεσσαρακοκταετοῦς αὐτοῦ ἡλικίας τοὺς χαρακτήρας ἐρμαφροδίτου, καὶ ὅπερ, ὑπερσχύωντος τοῦ θήλειου φύλου, ὡς γυνὴ συνευσιάζετο. Τὸ αὐτὸ ἄτομον εἶδε βραδύτερον τὸ πῶς αὐτοῦ ἀναπτυσσόμενον, ἡδυνήθη

δὲ νὰ ἐκπληρώσῃ, καίτοι ἀτελῶς, χρέη ἀνδρός. Εὐρέθη πρὸς τοῦτοίς σπέρμα ἐν τῷ προΐοντι τῆς ἐκσπερματώσεως αὐτοῦ. Ἀναμφιβόλον ὅτι ὁ ἐρχομὸς οὗτος θὰ προεκάλει ζωηρὰς δικαστικὰς συζητήσεις ὅν ἐνυμφεύστο ἐν Γαλλίᾳ.

Ἑτέραν ἐνδιαφέρουσαν περίπτωσιν ἀνήνεγκεν ὁ Tardieu, τὴν τῆς Ἀλεξίνης B..., ἥτις ὡς κόρη εἶχεν ἐγγραφῇ ἐν τοῖς ληξιαρχικοῖς βιβλίοις, καὶ ἥτις ἀνατραφεῖσα ἐν οἰκοτροφείῳ ἐγένετο ὑποδιευθύντρια αὐτοῦ. Τὰ αἰσθήματα, ὑφ' ὧν κατελαμβάνετο κατὰ τὴν μετὰ κορασίων ἀναστροφὴν καὶ ἄλλα συμπτώματα ἐγέννησαν ἐν αὐτῇ ἀμφιβολίας περὶ τοῦ φύλου αὐτῆς καὶ τέλος ἀπεφάσισε νὰ ὑποβληθῇ εἰς ἰατρικὴν ἐξέτασιν. Ἡ Ἀλεξίνα εἶχεν αἰδοῖον καὶ κόλπον ὑποτυπώδη, δὲν εἶχεν ὅμως ἐμμηνον κάθαρσιν, οὐδὲ τοὺς μαστοὺς ἀνεπτυγμένους· εἶχε πρὸς τοῦτοίς πῆος καὶ ἀντελαμβάνετο τις τῶν ὄρχεων ἐν τῷ ὅσχεϊ, ὅπερ ὁμοίαζε πρὸς μεγάλη χεῖλη. Ἡ πλάνη ἀνεγνωρίσθη δι' ἀποφάσεως τοῦ δικαστηρίου τῆς Rochelle, ὅπερ μετέβαλε τὴν ἐν τοῖς ληξιαρχικοῖς βιβλίοις ἐγγραφὴν τῆς Ἀλεξίνης, ἥτις τρία ἔτη βρῦότερον, τῷ 1868, ἡτοκτόνησεν καταλιπούσα ἀπομνημονεύματα λίαν ἐνδιαφέροντα.

Ὁ ἐρμαφροδιτισμὸς δύναται ἔτι νὰ ἐγείρῃ τὸ ζήτημα τῶν πολιτικῶν δικαιωμάτων, ἅτινα εἰσὶ προνόμιον τοῦ ἀνδρός. Καὶ δὴ ἄνθρωπος, τοῦ ὁποῦ το ὄφλλον εἶναι ἀμφίβολον, δύναται νὰ ψηφοφορῇ ἢ νὰ ἐκλέγῃται πρὸς ἐκπλήρωσιν δημοσίων λειτουργιῶν;

Ὁ ἰατροδικαστής, οὐχ ἥττον, καλούμενος νὰ ὀρίσῃ τὸ φύλον ἀτόμου τινός, εὐκόλως θὰ ἐκπληρώσῃ τὴν ἐντολὴν ταύτην διὰ λεπτομεροῦς καὶ προσεκτικῆς ἐξετάσεως. Παρὰ τῷ ἀνδρὶ ἡ κρυφορχία, πῆος λίαν ἀτελῶς ἀνεπτυγμένον μετὰ σχισμῆς κατὰ τὸ ὅσχεον ἢ ὑποσπασμοῦ, δυνατόν νὰ παραπλανήσῃ τοὺς ἀπείρους. Παρὰ τῇ γυναικὶ ἡ πλάνη δυνατόν νὰ προέλθῃ ἐξ ὑπερβαλλούσης ἀναπτύξεως τῆς κλειτορίδος ἢ προπτώσεως τῆς μήτρας, ἣν δύναται τις νὰ ἐκλάβῃ ὡς πῆος. Τὰ ἐκ τῆς ἐξωτερικῆς διαμορφώσεως τοῦ σώματος προκύπτοντα σημεῖα, αἱ ὀρέξεις, αἱ ἐξεις κ.τ.λ. συντελοῦσιν εἰς τὴν ἀπάτην. Οὕτως, ἡ γυνή, ἥτις ἐκλαμβάνεται ὡς ἀνὴρ, ἔχει, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, ἐξωτερικὸν ἀνδρικόν, φωνὴν ἰσχυράν καὶ μῦς λίαν ἀνεπτυγμένους· ὁ δὲ ἀνὴρ, ὁ ὡς γυνὴ θεωρούμενος, ἔχει συνήθως τὴν φωνὴν λεπτὴν, τοὺς μαστοὺς ἀνεπτυγμένους καὶ τὰ πωγώνιον ἄνευ γενείου. Κατὰ τὸν Casper μεγάλην σημασίαν ἔχει πρὸς διάκρισιν τοῦ φύλου ἡ διάταξις τῶν τριχῶν τοῦ ἐπι-

δαίου, αἵτινες παρὰ τῇ γυναικί ἀποτελοῦσι κύκλον σαφῶς περιγεγραμμένον, ἐνῷ παρὰ τῷ ἀνδρὶ ἡ τρίχωσις ἐκτείνεται κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον πρὸς τὸν ὀμφαλόν. Ἐπὶ τὴν τοιαύτην διάταξιν δεόν νὰ μὴ ἀποδῶμεν ἀπόλυτον σημασίαν ἐν τῇ ἱατροδικαστικῇ, καθ' ὅσον εἰς πολλὰς περιπτώσεις ἡ ἀνωτέρω διὰ τὴν γυναῖκα σημειουμένη διάταξις ἐλλείπει.

Ὁ ἱατροδικαστὴς δύναται ν' ἀκολουθήσῃ τῇ περὶ ἔρμαφροδιτισμοῦ τερατολογικῇ διαιρέσει τοῦ Geoffroy Saint Hillaire. Κατὰ τὸν ἐπιφανῆ τοῦτον φυσιοδίφην ὁ ἔρμαφροδιτισμὸς εἰς τρεῖς διαιρεῖται κατηγορίας.

Ἡ πρώτη περιλαμβάνει τοὺς θετικούς τελείους ἀνδρὺς, εἰς ταύτην δ' ὑπάγονται ἄτομα ἀληθῶς ἄρρενα καὶ ἄλλα ἀληθῶς θήλεα, ἀλλὰ πλημμελοῦς διαπλάσεως, ὥστε ὁ προσδιορισμὸς τοῦ φύλου αὐτῶν ἀποβαίνει ἐνίοτε ἀδύνατος.

Ἡ δευτέρα περιλαμβάνει τοὺς μερικοὺς κατὰ προσέγγισιν ἀνδρῶν, εἰς τὴν κατηγορίαν δὲ ταύτην ὑπάγονται τὰ ἄτομα ἐκεῖνα, ὧν τὰ γεννητικὰ ὄργανα οὔτ' ἄρρενα οὔτε θήλεα εἰσίν, ἀλλ' ἀμφοτέρων τῶν φύλων μετέχουσι κατ' ἄνισον ἀναλογίαν. Ἐκ τῶν δύο φύλων ὑπερισχύει τὸ ἓν, ὅπερ, χωρὶς νὰ ᾖ πλήρες, δύναται ἐνίοτε νὰ ἐκπληρώσῃ τὰς λειτουργίας αὐτοῦ (ἔρμαφροδιτισμὸς ἡμιπλάγιος, πλάγιος καὶ διγενής).

Ἡ τρίτη περιλαμβάνει τοὺς ἀρνητικούς οὐδετέρους ἔρμαφροδιτις. Τῶν εἰς τὴν κατηγορίαν ταύτην ὑπαγομένων τὸ φύλον δὲν δύναται νὰ προσδιορισθῇ ἀνασταλείσης τῆς ἀναπτύξεως αὐτοῦ, μόνον ἐν τῷ ἐμβρύῳ εὐρίσκεται τὸ ἀνάλογον αὐτοῦ, ἢ δύναται νὰ συμμετέχῃ ἐξ ἴσου τῶν γεννητικῶν ὀργάνων ἀμφοτέρων τῶν φύλων. Ἡ ἀνωμαλία αὕτη περιλαμβάνεται μεταξὺ τῶν δύο φύλων καὶ εἰς οὐδέτερον τούτων ἀνήκει.

ΑΡΘΡΟΝ Β'.

ΠΕΡΙ ΚΥΗΣΕΩΣ

Τῆς γυναικὸς ἡ κύησις ζῶντος τοῦ ἀνδρὸς οὐδὲν παρουσιάζει τὸ ἐκτακτον, ἐν περιπτώσει ὅμως θανάτου αὐτοῦ διάφοροι ἐπιβάλλονται τῇ μητρὶ ὑποχρεώσεις.

Αἱ ὑποχρεώσεις αὗται κανονίζονται ὑπὸ τοῦ ἄρθρ. 12 τοῦ περὶ ἐπιτροπείας Νόμου τοῦ 1861, ὅπερ ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὸ ἄρθρ. 339 τοῦ Γαλ. ἀστικῷ νόμου καὶ ὅπερ ἔχει οὕτως: « Ἐὰν ἡ γυνὴ μετὰ τὴν ἀποβίωσιν τοῦ ἀνδρός, μὴ ἔχουσα ἐξ αὐτοῦ ἄλλα ἀχειράφετα ἀνήλικα τέκνα ἦναι, ἡ λέγει ὅτι εἶναι ἔγκυος, διορίζεται ἐμβρυωρὸς, προηγούμενης γνωμοδοτήσεως τοῦ συγγενικοῦ συμβουλίου· γεννηθέντος δὲ τοῦ παιδὸς καθίσταται ἐπίτροπος ἡ μήτηρ, ὃ ὁ ἐμβρυωρὸς εἶναι αὐτοδικαίως παρἐπίτροπος ».

Εἰς τὸν σκοπὸν τοῦ νόμου ἀφορῶντες, δυνάμεθα νὰ ὀρίσωμεν τὸν ἐμβρυωρὸν ὡς τὸ παρὰ τοῦ δικαστηρίου διοριζόμενον πρόσωπον, ὅπως ἐφορεύῃ καὶ παρακολουθῇ τῇ κυήσῃ. Εἰς διορισμὸν δ' αὐτοῦ ἀπαιτοῦνται οἱ ἐξῆς κυρίως ἔροι: α') θάνατος τοῦ συζύγου, β') ἔλλειψις ἄλλων ἀχειροφέτων καὶ ἀνηλίκων τέκνων, γ') ἐγκυμοσύνη πραγματικὴ ἢ λεγόμενη, δ') ὁμολογίαι τῆς μητρός, καὶ ε') γνωμοδότησις τοῦ συγγενικοῦ συμβουλίου καὶ ἀποφασίς τοῦ δικαστηρίου. Ἐκ τούτων ἄρα συνάγεται ὅτι, ὑπαρχόντων τέκνων ἀνηλίκων, διορισμὸς ἐμβρυωροῦ ὄν ἀπαιτεῖται, διότι, ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, ἐκλείπει ὁ ὑποτιθέμενος τῆς ὑποβολῆς ἡ ἀντικαταστάσεως κίνδυνος.

Ὅπως ἐκφράζεται ὁ ἡμέτερος νόμος, ἡδυνάτό τις νὰ ὑποθίῃ, ὅτι τοῦ ἐμβρυωροῦ τὰ καθήκοντα περιορίζονται ἀπλῶς καὶ μόνον εἰς ληψὶν μέτρων ἀσφαλιστικῶν τῆς εἰς τὸ κυοφορούμενον περιελευσόμενης παρουσίας· ἀλλὰ τοῦτο ἤθελεν εἶσθαι προφανῶς ἐναντίον τοῦ σκοποῦ τοῦ νομοθέτου. Κατὰ τοὺς νόμους 1 § 1 (25. 4) καὶ 1 § 1 (37. 9) τῶν Πανδεκτῶν, οὔτινες ὑπὸ τῶν αὐτῶν ἐνεφοροῦντο ἰδεῶν, ἡ ἐγκυμοσύνη οὐ μόνον εἰς ἔρευναν ὑπεβάλλετο πρὸς ἐξελεγχεῖν τῆς λεγομένης ἐγκυμοσύνης, ἀλλὰ καὶ ἀνὰ πᾶν αὐτῆς βῆμα παρακολουθεῖτο. Τὰ αὐτὰ δὲ ἀκριβῶς πρέπει νὰ δεχθῶμεν καὶ ὑπὸ τὸ κράτος τοῦ νεωτέρου νόμου, εἰς τὸν σκοπὸν αὐτοῦ ἀφορῶντες. Ὁ ἐμβρυωρὸς ἄρα, δυνάμει τῆς ἀνατιθεμένης αὐτῷ ὑπὸ τοῦ δικαστηρίου ἐντολῆς, δικαιούται οὐ μόνον νὰ ἐπιτηρῇ τὴν γυναῖκα, ἐφ' ὅσον διαρκεῖ ἡ ἐγκυμοσύνη, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὸν τοκετὸν νὰ παρίσταται, ὅπως μὴ λάβῃ χώραν ὑποβολὴ ἢ ἀντικατάστασις.

Κατὰ τὸν Demolombe (VII ἀριθ. 60 καὶ 63) ἐὰν ἡ γυνὴ ὄν ἐνηλῶσῃ τὴν τοιαύτην κατάστασιν, πᾶς ἔχων συμφέρον καὶ ὁ εἰρηνοδίκης αὐτός, ὡς προϊστάμενος κατὰ νόμον τοῦ Συγγενικοῦ συμβουλίου, δικαιούται νὰ προκαλέσῃ τὸν διορισμὸν ἐμβρυωροῦ ἐν περιπτώσει ὅς

δηλώσεως, ἡ γυνὴ δύναται νὰ ὑποβληθῇ καὶ εἰς ἐξέτασιν ἰατρικὴν περὶ τῆς λεγομένης ἐγκυμοσύνης.

Δύναται καὶ ὁ σύζυγος μετὰ διάζευξιν νὰ ζητήσῃ τὴν δικαστικὴν βεβαίωσιν τῆς ἐγκυμοσύνης τῆς συζύγου αὐτοῦ, ἀφ' ἧς διαζέγνυται, ἵνα μὴ αὕτη ἀποκρύψῃ τὸ τεχνησόμενον, ὡς καὶ ἡ γυνὴ δύναται νὰ ζητήσῃ τοῦτο (Βασίλ. Βιβλ. ΛΑ, τίτλ. ζ. διάτ. 1). «Ἐὰν μετὰ τὸ διαζύγιον ὁ ἀνὴρ λέγῃ τὴν γαμετὴν ἐγκυμονεῖν, αὕτη δὲ διαρνεῖται, ἐπιλέγεται ὁ ἄρχων τρεῖς μαίας δοκίμους τὴν τέχνην καὶ τὴν πίστιν καὶ θεωροῦσι, καὶ ἐὰν αἱ τρεῖς εἴτε αἱ δύο εἴπωσιν αὐτὴν ἐγκυμονεῖν, δέχεται φύλακα, ὡσανεὶ αὕτη τοῦτο ἤτησεν· εἰ δὲ αἱ τρεῖς εἴτε αἱ δύο εἴπωσιν αὐτὴν μὴ ἐγκυμονεῖν, οὐ δέχεται φύλακα». Τοῦτο ἰσχύει καὶ ἡδὴ (Καλλιγᾶ Δ' § 175) τὸν ἄρχοντα ἀναπληροῖ τὸ δικαστήριον καὶ τὰς μαίας ἰατροὶ (κατὰ τὴν Πολ. Δικονομίαν).

Περὶ γυναικὸς ἐγκύου προβλέπει καὶ ἡ ποινικὴ νομοθεσία δυνάμει διατάξεων διαφορῶν· αἱ διατάξεις δ' αὗται εἰσὶν αἱ ἐξῆς :

Ποινικὴ Δικονομία : Ἀρθρ. 547.—Ἐκτὸς τῆς περιπτώσεως τοῦ ἄρθρου 537 καὶ 548 ἀριθ. 2, ἀναβάλλεται ἡ ἐκτέλεσις τῆς ποινῆς καὶ εἰς τὰς ἐξῆς προσέτι περιστάσεις.—1. ἐπὶ θανατικῶν ποινῶν, ἐγκύου μὲν οὔσης τῆς καταδικασθείσης, μέχρι τοῦ τοκετοῦ κ.τ.λ.

Ποινικὸς νόμος : Ἀρθρ. 6.—Ἐὰν γυνὴ τις, καταδικασθεῖσα εἰς θάνατον, ὁμολογήσῃ, αὐτὴν ἐγκυον, καὶ ἡ ὁμολογία αὐτῆς εὐρεθῇ ἀληθῆς, ἡ θανατικὴ ποινὴ τῆς ἐκτελεῖται μετὰ τὸν τοκετόν. Ποιν. 547, 1.

Ἀρθρ. 460.—Με κράτησιν τὸ πολὺ δύο ἐβδομάδων ἡ μὲν πρόστιμον τὸ πολὺ πεντήκοντα δραχμῶν τιμωρεῖται ὅστις ἐπιχειρεῖ κατὰ γυναικῶν ἐγκύων ἢ τικτουσῶν ἢ ἐνώπιόν των πράξιν, διὰ τῆς ὁποίας ἐμποιεῖται βιάως εἰς αὐτὰς τρόμος ἢ ἄλλη σφοδρὰ τῆς ψυχῆς κίνησις. Π. Ν. 305. 557 636 ε.

Ἀρθρ. 641.—Ὅ,τι εἰ, τὰ ἄρθρα 636—639 διετάχθη περὶ τῆς παράμελτης ἀνθρώπων βοηθείας χρῆζόντων, ἐφαρμόζεται ἰδιαιτέρως καὶ εἰς ἐγκύους καὶ τικτούσας, ἀλλ' ἐκ τῶν αὐτῶν ὥρισμένων ποινῶν ἡ μὲν τῆς κρατήσεως ἐπιτείνεται κατὰ τὰς περιστάσεις μέχρι δύο μηνῶν, ἡ δὲ τοῦ προστίμου μέχρι τριακασίων δραχμῶν.

Ἀρθρ. 642.—Ὅστις πρὸς γυναῖκας συλλαβοῦσας κατὰ κλειψιγαμίαν, καὶ εὐρισκομένας εἰς τὴν ὑπηρεσίαν ἢ εἰς τὴν κατρίκιαν του, ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν, ἐπιμέλειαν, ἢ ἐπιτήρησιν του, δὲν λαμβάνει, ὅταν ὑπάρχωσι λόγοι ὑποψίας, πᾶσαν τὴν δυνατὴν πρόνοιαν, διὰ νὰ ἐμποδίσῃ τὴν παιδοκτονίαν, νεογονοκτονίαν, ἢ ἀμβλώσιν τοῦ ἐμβρύου, ἢ δὲ ἀναγγάλλει ἀνυπερθέτως εἰς τὴν ἀρχὴν τὰς προκειμένας περιστάσεις καὶ τοὺς λόγους τῆς ὑποψίας, ἐὰν μὲν ἡ παράλειψις αὕτη προέρχεται ἐξ ἰδίου συμφέροντος εἰς τὸ νὰ τελεσθῇ ἡ ἀξιοποιεῖται

πρᾶξις, τιμωρεῖται μὲ κράτησιν ὀκτὼ ἡμερῶν μέχρι δύο μηνῶν, ἢ μὲ πρόστιμον τριακοσίων δραχμῶν, ἄλλως δὲ μὲ κράτησιν τὸ πολὺ ἐνὸς μηνὸς ἢ μὲ πρόστιμον τὸ πολὺ ἑκατὸν δραχμῶν. Π Ν. 294 ἐ. 303 ἐ.

*Ἀρθρ. 643.—Κλεψίγαμοι ἔγκυοι, ἐὰν ἀποκρύπτωσι τὸν τεκετόν των, τιμωροῦνται, ἐκτὸς τῶν κατὰ τὰ ἄρθρα 294—298 εἰρημένων περιπτώσεων, μὲ κράτησιν τὸ πολὺ δύο ἐβδομάδων ἢ μὲ πρόστιμον τὸ πολὺ πενήτηντα δραχμῶν.

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἐκτεθέντων σαφῶς φαίνεται εἰς ποίας περιστάσεις καλεῖται ὁ ἱατροδικαστὴς νὰ βεβαιώσῃ τὴν κύησιν.

Θέλομεν οὕτω μελετήσῃ τὰ ἐπόμενα τῇ κυήσει σχετικὰ ζητήματα :

Αον. Γυνὴ τις εἶναι ἔγκυος ;

Βον. Ἀπὸ ποίας ἐποχῆς χρονολογεῖται ἡ κύησις ;

Γον. Γυνὴ τις ἔχει ἡλικίαν, καθ' ἣν νὰ δύνηται νὰ τεκνοποιήσῃ ;

Δον. Γυνὴ τις δύναται ν' ἀγνοῇ τὴν ἑαυτῆς κύησιν καὶ νὰ συλλάβῃ ἐν ἀγνοίᾳ τῆς ;

Εον. Ἡ κύησις δύναται νὰ δικαιολογήσῃ πράξεις ἐναντίας τῇ ἠθικῇ καὶ τοῖς νόμοις ;

Σον. Γυνὴ τις δύναται διαρκούσης τῆς κυήσεως νὰ συλλάβῃ καὶ πάλιν ; Ἐπικύησις.

Ἐκτὸς τῶν ζητημάτων τούτων, ὁ ἱατροδικαστὴς δυνατόν νὰ κληθῇ ἔν' ἀποφῇνηται γνώμην καὶ ἐπὶ ἄλλων πολλῶν καὶ διαφόρων, προκύπτοντων ἐκ τῶν ἐκάστοτε περιστάσεων καὶ τῆς φύσεως τῶν γεγονότων. Περιοριζόμεθα εἰς τὴν μελέτην ἐκείνων, δι' ἃ ἡ δικαιοσύνη συχνότερον ἐπικαλεῖται τὰς γνώσεις τοῦ ἱατροῦ.

Αον. **Γυνὴ τις εἶναι ἔγκυος ;**—Τοῦ ζητήματος τούτου ἡ λύσις φαίνεται εὐκόλος· οὐχ ἥττον πολλάκις μεγάλας παρουσιάζει δυσχερείας. Κατὰ πρῶτον, ὡς πάντες οἱ συγγραφεῖς εὐλόγως παρατηροῦσιν, ὁ ἱατρός, καλούμενος ὑπὸ τῆς δικαιοσύνης νὰ βεβαιώσῃ κύησιν, δὲν διατελεῖ ὑπὸ τὰς συνθήκας συνήθους κυήσεως. Σχεδὸν πάντοτε ἡ ὑπὸ τὴν ἐξέτασιν οὗτου ὑποβαλλομένη γυνὴ ἔχει συμφέρον νὰ ἐξαπατήσῃ· ὅσα ἐπομένως αὕτη ἀφηγεῖται ὡς ὑποπτα θεωρητέα. Στερεῖται λοιπὸν ὁ ἱατρός ἐν τοιαύταις περιπτώσεσι τῶν συνήθων βοηθημάτων

καὶ δὲν ὑπολείπονται αὐτῷ, εἰμὴ ὀλίγα βέβαια σημεῖα, ὅπως ἐπ' αὐτῶν στηρίξῃ τὴν διάγνωσιν αὐτοῦ.

ΣΗΜΕΙΑ ΤΗΣ ΚΥΗΣΕΩΣ

Τὰ σημεῖα τῆς κυήσεως διαιροῦνται εἰς βέβαια καὶ ἀβέβαια. Λέγονται βέβαια, ἐπόμενοι τῷ κοινῇ παραδεδομένῳ ὄρῳ, κυρίως ὁμως ἐν σημεῖον εἶναι ἀπολύτως βέβαιον, τοῦτο δ' εἶναι ὁ τοκετός.

Σημεῖα βέβαια.—Ταῦτα εἰσὶ :

α'. Ἡ ἀντιτυπία ἢ αἱ παθητικαὶ κινήσεις τοῦ ἐμβρύου.

β'. Αἱ ἐνεργητικαὶ κινήσεις, ὧν ἀντιλαμβάνεται ὁ ἰατροδικαστής.

γ'. Οἱ παλμοὶ τῆς καρδίας τοῦ ἐμβρύου.

α'. **Ἀντιτυπία.**—“Ἄν δι' ἐνὸς ἢ οὗο δακτύλων τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς, εἰσαγομένων ἐν τῷ κόλπῳ, ἀπωθήσωμεν ἐλαφρῶς τὴν μήτραν, ἐνῷ ἡ δεξιὰ χεὶρ ἐφαρμόζεται ἐπὶ τὴν ἀνωτέραν μοῖραν τῆς μήτρας, αἰσθανόμεθα διὰ τῶν δακτύλων τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς τρομώδη κίνησιν ὑγροῦ καὶ πῶσιν βαρέος σώματος, προσερχομένην ἐκ τοῦ ἐμβρύου, ὅπερ, διὰ τῆς κινήσεως τῶν δακτύλων ὠθηθὲν πρὸς τὰ ἄνω, ἐπαναπίπτει. Τὸ φαινόμενον τοῦτο, ὅπερ καλεῖται ἀντιτυπία, ἐκδηλοῦται συνήθως περὶ τὸν πέμπτον τῆς κυήσεως μῆνα.

Ἡ ἀντιτυπία ἐθεωρήθη ὑπὸ τοῦ Capuron ὡς ἐν ἐκ τῶν σπουδαιωτέρων τῆς κυήσεως σημείων, ὁ δὲ Devergie ὡς ἐξῆς περὶ τοῦτου ἐκφράζεται : «Οὐδεμία φυσιολογικὴ ἢ παθολογικὴ κατάστασις δύναται νὰ προκαλέσῃ τὸ φαινόμενον τοῦτο, ὅπερ χαρακτηρίζει τὴν κύσιν· διότι ἵνα παραχθῇ, πρέπει νὰ συνυπάρχῃ ὑγρὸν μετὰ στερεοῦ κινήτου, ἐν μέσῳ αὐτοῦ, σώματος». Ἡ γνώμη αὕτη τοῦ Devergie εἶναι ἴσως κάπως ἀπόλυτος, διότι ἡ ἀντιτυπία δύναται νὰ παραχθῇ καὶ ὑπ' ἄλλων ἐνδομητρῶν ὄγκων, ἰδίᾳ δὲ ὑδατώδους μήλης.

Πρὸς ἐπίτευξιν τῆς ἀντιτυπίας, πρέπει νὰ ἐξετάζωμεν τὴν γυναῖκα ὀρθίαν, προσέχοντες μὴ ἀπατηθῶμεν ὑπὸ τῆς τυχόν συμβαινούσης κινήσεως ὁλοκλήρου τῆς μήτρας. Ἡ σπασμωδικὴ συστολὴ τῶν μυῶν τῆς κοιλίας δύναται ἐπ' ἴσης νὰ μεταδώσῃ τῇ μήτρᾳ κινήσεις ἱκανὰς νὰ ἐξαπατήσωσιν.

β'. **Ἐνεργητικαὶ κινήσεις τοῦ ἐμβρύου.**—Ὅταν τὰ ἐμβρυον ἐπαρκῶς ἀναπτυχθῇ, δύναται νὰ ἐκτελέσῃ ἐν τῇ μήτρᾳ κινήσεις αἰσθη-

τάς ἐν ἀρχῇ εἰς τὴν μητέρα, περὶ τὸν τέταρτον τῆς κυήσεως μῆνα, εἴτα δὲ καὶ εἰς ἄλλοτρίαν χεῖρα. Καθ' ἣν ἐποχὴν αἱ ἱατρικαὶ ἐπιστήμαι διετέλουν ἐν νηπιακῇ καταστάσει, ἐπιστεύετο ὅτι τὸ ἔμβρυον τότε μόνον ἐλάμβανε ζωτικότητα, ὅταν συνέβαινον αἱ ἐνεργητικαὶ κινήσεις.

Αἱ κινήσεις αὗται δύνανται ν' ἀποβῶσι καταφανεῖς ἐνωρίτερον ἢ βραδύτερον ἀναλόγως τῆς ἰσχύος τοῦ ἐμβρύου, τῆς εὐσαρκίας τῆς μητρὸς καὶ ἄλλων περιστάσεων. Παρέχουσιν ἐξαιρετον σημεῖον ὅταν ὑπάρχωσιν, ἀλλ' ἡ ἔλλειψις αὐτῶν δὲν ἀποδεικνύει τὴν μὴ ὑπαρξιν τῆς κυήσεως. Ἀναφέρονται πολλὰ περιστατικά τοκετῶν, ὧν οὐδεμία καταφανὴς τοῦ ἐμβρύου κίνησις προηγήθη. Τουναντίον, περισταλτικαὶ κινήσεις τῶν ἐντέρων καὶ σπασμωδικὴ κατάστασις τῆς μήτρας ἐξηπάτησαν ἐνίοτε πεπειραμένους ἰατρούς.

γ'. Παλμοὶ τῆς καρδίας τοῦ ἐμβρύου. Φύσημα κυήσεως. — Ἐφαρμίζοντες τὸ οὖς ἢ τὸ στηθοσκοπίον ἐπὶ τὴν κοιλίαν περὶ τὸν πέμπτον τῆς κυήσεως μῆνα, δυνάμεθα ν' ἀντιληφθῶμεν τῶν παλμῶν τῆς καρδίας τοῦ ἐμβρύου καὶ ν' ἀριθμῇσωμεν αὐτούς. Αἱ σφύξεις αὗται διακρίνονται ἀπὸ τῶν ἐκ τῶν ἀρτηριῶν τῆς μητρὸς προερχομένων ἐκ τῆς μεζονος αὐτῶν ταχύτητος. Κατὰ τὸν **Hope**, ἡ συχνότης αὐτῶν εἶναι κατ' ἀντίστροφον λόγον πρὸς τὴν ἐποχὴν τῆς κυήσεως, εἶναι δὲ 160 περὶ τὸν πέμπτον καὶ 120 περὶ τὸν ἕνατον μῆνα.

Ὅταν σαφῶς ἀκούωνται οἱ παλμοὶ τῆς καρδίας τοῦ ἐμβρύου, ἀποτελοῦσιν ἐν ἐκ τῶν ἀσφαλεστέρων σημείων, διότι οὐ μόνον ἀποδεικνύουσι μετὰ βεβαιότητος σχεδὸν τὴν ὑπαρξιν τῆς κυήσεως, ἀλλὰ καὶ δηλοῦσι ὅτι τὸ παιδίον διατελεῖ ἐν ζωῇ.

Οἱ παλμοὶ τῆς καρδίας τοῦ ἐμβρύου δυνατόν νὰ μὴ ἀκούωνται· ἀλλ' ἡ ἔλλειψις αὐτῶν δὲν ἀποδεικνύει ἀπολύτως οὔτε τὸν θάνατον τοῦ ἐμβρύου, οὔτε τὴν μὴ ὑπαρξιν τῆς κυήσεως. Ἡ θέσις τοῦ σώματος τοῦ ἐμβρύου, τὸ πάχος τῶν κοιλιακῶν τοιχωμάτων, ἡ ποσότης τῶν ἐναμνίων υδάτων καὶ τινες παθολογικαὶ καταστάσεις δυνατόν νὰ παρεμποδίσωσι τὴν ἀντίληψιν τῶν ἤχων τούτων. Ἐνίοτε ἐξαφανίζονται, εἴτα δὲ πάλιν ἀναφάνονται μετὰ παρέλευσιν μιᾶς ἢ δύο ἐβδομάδων.

Διὰ τῆς ἐπὶ τὴν κοιλίαν ἀκροάσεως, κατὰ τὴν κύησιν, ἀντιλαμβανόμεθα ἔτι ἐτέρου ἤχου, ἰσοχρόνου τῷ σφυγμῷ τῆς μητρὸς, συνοδευομένου ὑπὸ φυσήματος ἄνευ σφύξεων· ὁ ἤχος, αὗτος εἶναι τὸ τῆς κυήσεως φύσημα, ὅπερ κατὰ μὲν τὸν **Bouillaud** συμβαίνει ἐν ταῖς

ὑπὸ τῆς μήτρας συμπιεζομέναις λαγονίοις ἀρτηρίαις, κατὰ δὲ τὸν Depaul ἐν ταῖς ὑπερτραφείσι τῆς μήτρας ἀρτηρίαις.

Σημεῖα ἀδέβαια.—Δὲν θὰ πραγματευθῶμεν περὶ τῶν γενικῶν συμπτωμάτων, τῶν φρικίων, τουτέστι, τῆς ἀνορεξίας, τῶν ναυτιῶν, τῶν ἐμέτων κ.τ.λ., τὰ ὅποια ἡ γυνὴ δύναται νὰ ὑποκριθῇ ἢ ν' ἀποκρίψῃ· θὰ πραγματευθῶμεν μόνον περὶ τινῶν σημεῖων, ἅτινα, καίτοι ἀδέβαια, ἔχουσιν ἐν τούτοις πραγματικὴν σημασίαν.

Ἐπίσχεσις τῶν ἐμμήνων.—Ἡ τῶν ἐμμήνων ἐπίσχεσις ἐπέρχεται συνήθως ἅμα τῇ γονιμοποιήσει· οὐ σπανίως ἐν τούτοις συμβαίνει πολὺ βραδύτερον. Εἰς τινὰς γυναῖκας ἡ ἐμμηνοὺς καθαρίσις ὑφίσταται καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς κυήσεως, εἰς ἄλλας δὲ ὅτε μὲν ἐπέρχεται, ὅτε δ' ἐκλείπει κατὰ καιροῦς, διαρκούσης τῆς κυήσεως. Ἐπειδὴ αἱ γυναῖκες συνήθως ὑπολογίζουσι τὴν ἐποχὴν τῆς συλλήψεως ἀπὸ τῆς ἐπίσχεσις τῶν ἐμμήνων, συχνάκις συμβαίνει ἡ παράτασις τῆς ἐμμήνου καθάρσεως νὰ ἐξαπατήσῃ, ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν διάρκειαν τῆς κυήσεως. Ὑπάρχουσιν ἐπ' ἴσης γυναῖκες συλλαμβάνουσαι πρὸ τῆς ἐμφάνισης τῆς ἐμμήνου καθάρσεως καὶ ἄλλαι πολλάκις κυοφοροῦσαι χωρὶς ποτε νὰ ἔχωσιν αὐτήν (1).

Διὰ τοὺς ἀνωτέρω λόγους καὶ ἔνεκα πολλῶν παθολογικῶν καταστάσεων, συνεπαγομένων ἐπίσχεσιν τῶν ἐμμήνων, ἐννοεῖ τις εἶναι σημασίαν θ' ἀποδόσῃ εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο, προκειμένου νὰ βεβαιώσῃ ἱατροδικαστικῶς τὴν κύσιν.

Ἐξόγκωσις τῶν μαστῶν καὶ μελάρχρους χρώσις τῶν θηλῶν.—Οἱ δύο οὗτοι χαρακτῆρες εἰσὶ κοινοὶ διὰ πάσας τὰς ἐγκύους γυναῖκας, ἀλλ' ἡ ὑπὸ τοῦ ἱατροδικαστοῦ ἐκτίμησις αὐτῶν εἶναι λίαν δυσχερής. Ἡ ἐξόγκωσις τῶν μαστῶν, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, μόνον αὐτῇ τῇ γυναικὶ εἶναι καταφανής, ἡ δὲ μελάρχρους χρώσις τῶν θηλῶν τότε μόνον παρατηρεῖται σαφῶς, ἐφ' ὅσον ἡ γυνὴ εἶναι νέα καὶ πρωτοτόκος. Γνωστὸν ἄλλως τε τυγχάνει ὅτι παρὰ ταῖς μελαγχροῖναις γυναιξίν, ἡ θηλή εἶναι φύσει βαθυχροστέρα.

(1) Ὁ Murphy ἰδημοσίευσε τὴν περίπτωσιν γυναικός, ἥτις ἐν διαστήματι 18 ἐτῶν ἔσχεν 8 τέκνα, χωρὶς ποτε νὰ ἴδῃ τὴν ἐμμηνοὺς καθαρίσιν.

Ἄλλη ἔτεκε παιδίον εἰς τὸ τέρας τῆς κυήσεως, ἐνῷ παρ' αὐτῇ ἡ ἐμμηνοὺς καθαρίσις διτηρήθη καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς κυήσεως.

Ἡ ἔκκρ.σις ἀπὸ τῶν μαστῶν, συνισταμένη εἰς ρύσιν ὁρρώδη, ἀναφίνεται λίαν βραδέως καὶ ὁὐκ ἔχει μεγάλην σημασίαν, διότι πολλάκις παρατηρεῖται καὶ ἄνευ κυήσεως. Ὁ Belloc ἀνήνεγκε τὸ περιστατικὸν ὑπηρετρίας, ἥτις, ὅπως καθουχάσῃ παιδίον κλαῖον, παρουσίασεν αὐτῇ τὸν μαστόν, μεγάλως δ' ἐξεπλάγη κατόπιν ἰδοῦσα ὅτι εἶχε γάλα. Ὁ Kennedy ἀνήνεγκεν ἐπ' ἰσῆς, ὅτι εἰς γυναικὰ τινα παρατηρήθη, ἀπὸ τοῦ 25 μέχρι τοῦ 72 ἔτους, ἄνευ διακοπῆς, ἔκκρισις ἀπὸ τῶν μαστῶν γάλακτος, ἐν ποσότητι ἀρκούσῃ πρὸς θηλασμόν.

Παρουσία τῆς κυστεΐνης ἐν τοῖς οὖροις.— Ἄν λάβωμεν ἐν ποτηρίῳ οὖρον ἐγκύου γυναικὸς καὶ καταλείπωμεν ἐν ἡμερίᾳ ἐπὶ 24 ὥρας εἰς μέρος φωτιζόμενον καὶ ἀεριζόμενον, βλέπομεν ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τοῦ ὑγροῦ ἀναφαινομένην τὴν κυστεΐνην, ὑπὸ μορφήν ἀμόρφου λεπτῆς στιβάδος. Διάφοροι δ' εἰσὶν αἱ περὶ τῆς φύσεως τῆς οὐσίας ταύτης γνώμαι. Κατὰ τὸν Bird εἶναι μίγμα ἐλαίου, τυρίνης καὶ φωσφορικῶν ἀλάτων· ὁ Lhéritier θεωρεῖ αὐτὴν ὡς ἀπλὴν τροποποίησιν τοῦ λευκώματος· ὁ Casper ἐλαχίστην ἀποδίδει σημασίαν εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο· κατὰ δὲ τὰς ἐρεῦνας τοῦ Moller, ἡ παρουσία τῆς κυστεΐνης ἐν τοῖς οὖροις τῶν ἐγκύων γυναικῶν δὲν εἶναι σταθερά· ἄλλοι ἐπ' ἰσῆς παρατηρηταὶ ἰσχυρίσθησαν ὅτι ἀνεῦρον αὐτὴν καὶ ἐν τοῖς οὖροις παρθένων.

Μεταβολαὶ τῆς μήτρας.— Κατὰ τοὺς πρώτους τῆς κυήσεως μῆνας, ὁ τράχηλος τῆς μήτρας φαίνεται παχύτερος καὶ μαλθακότερος, διατηρεῖ ὅμως τὸ φυσικὸν αὐτοῦ μήκος. Τὸ στόμιον αὐτοῦ, ὅπερ ἦν τριγωνικόν, μεταβάλλεται εἰς κυκλικόν περὶ τὰ μέσα τῆς κυήσεως. Τότε ἐπ' ἰσῆς ὁ τράχηλος σμικρύνεται κατὰ μήκος καὶ διαστέλλεται κατὰ τὴν ἀνωτέραν αὐτοῦ μοῖραν· κατὰ δὲ τὸ τέλος τῆς κυήσεως ὅλως ἐξαλείφεται. Κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην καθίσταται οἰονεὶ ὑμενώδης καὶ λεπτύνεται ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε, ἐξετάζοντες διὰ τοῦ δοκτύλου, αἰσθανόμεθα εὐκόλως τὸ ἐμβρυον. Ἐκτὸς τῶν μεταβολῶν τούτων τοῦ τραχήλου, καὶ τὸ σῶμα τῆς μήτρας μεταβάλλεται κατὰ τὴν ὄγκον καὶ τὴν θέσιν. Κατὰ τοὺς τρεῖς πρώτους μῆνας, ἡ μήτρα καθίσταται στρογγύλη καὶ ἄρχεται ὀγκωδεστέρα καθισταμένη, χωρὶς ἐν τούτοις νὰ ἐγκαταλείπῃ τὴν κοιλότητα τῆς πυέλου. Συμπληρωθέντων τῶν τριῶν μηνῶν, ἀφικνεῖται μέχρι τοῦ ἀνωτέρου χεῖλους τῆς ἕβης· τὸν τέταρτον μῆνα ὑπερβαίνει τὴν ἕβην κατὰ πέντε περίπου ὑφεκatóμετρα. Κατὰ τὸν πέμπτον καὶ ἕκτον μῆνα, πλησιάζει μᾶλλον τῷ ὀμφαλῷ, ὃν τέλος ὑπερβαίνει κατὰ τὸν ἑβδόμον. Κατὰ τὸν ὄγδον, ἡ μήτρα κα-

ἔχει τὴν ἐπιγάστριον χώραν, κατὰ δὲ τὸν ἑνατον ἐπαναπίπτει πρὸς τὰ πρόσω καὶ φαίνεται ἐισχωρήσασα ἐν τῇ πυελικῇ κοιλότητι, ὅπερ ὀφείλεται εἰς ἑναρξιν διαστολῆς τῆς ἀνωτέρας μοίρας τοῦ κόλπου.

Πλὴν τῶν σημείων τούτων ὑπάρχουσι καὶ ἄλλα ἤττον σπουδαῖα· τοιαῦτα δ' εἰσὶ βαθυτέρα χρῶσις καὶ ὀργασμός τοῦ κόλπου, διαστολὴ τῆς κοιλίας, ραβδώσεις τῶν κοιλιακῶν τοιχωμάτων, χρῶσις τοῦ δέρματος εἰς τινα μέρη τοῦ σώματος, ναυτία, ἔμετοι, διαστροφή τῶν ὀρέξεων, ἀνορεξία κ.τ.λ.

Ἐν συνόψει, δύναται τις εἰπεῖν, ὅτι ἡ διάγνωσις τῆς κινήσεως εἶναι λίαν ἀβεβαία κατὰ τοὺς τέσσαρας πρώτους μῆνας, ὅτι δὲ ἐκ τοῦ συνόλου τῶν κυριωτέρων σημείων, ἅτινα περιεγράψαμεν, δύναμεθα, εἰς τὰς πλείστας περιπτώσεις, νὰ βεβαιώσωμεν τὴν ὑπαρξιν αὐτῆς περὶ τὸν ἕκτον μῆνα.

Βον. Ἀπὸ ποίας ἐποχῆς χρονολογεῖται ἡ κύησις ; —

ὑπὸ τὰς συνήθεις περιστάσεις, ἡ ἐποχὴ τῆς κινήσεως ἀναγνωρίζεται ἐκ τοῦ χρόνου τῆς ἐμφάνισσας τῆς τελευταίας ἐμμήνου καθάρσεως· ἂν ὅμως ἀναμνησθῶμεν ὅσων εἴπομεν περὶ τῆς ἐπισχέσεως τῶν ἐμμήνων, ὡς σημείου τῆς κινήσεως, εὐκόλως ἐννοοῦμεν ὅτι ὁ ὑπολογισμός οὗτος οὐδεμίαν ἔχει ἀξίαν προκειμένου νὰ βεβαιώσωμεν ἱατροδικαστικῶς τὴν κύησιν.

Τὰ ἄλλα σημεῖα, ἐφ' ὧν δύναται τις νὰ στηριχθῇ, ἵνα ὀρίσῃ τὴν ἐποχὴν τῆς κινήσεως, εἰσὶν οἱ παλμοὶ τῆς καρδίας τοῦ ἐμβρύου, οἵτινες ἀκούονται ἀπὸ τοῦ τετάρτου ἢ τοῦ πέμπτου μηνός, καὶ αἱ ἐνεργητικαὶ τοῦ ἐμβρύου κινήσεις, ὧν ἀντιλαμβάνεται τις συνήθως περὶ τὸν τέταρτον ἢ πέμπτον μῆνα.

Τὸ ζήτημα τοῦτο εἶναι ἐκ τῶν δυσκολώτερον λυομένων, διότι οὐδέποτε δύναται τις νὰ φθάσῃ εἰς βέβαιον συμπέρασμα. Ἄλλως τε εἰς τὰς πλείστας τῶν περιπτώσεων, ἡ ἐπίσκεψις ἀποβαίνει ματαία, ὁ δὲ τοκετός ἐσται ἡ κρείσσων ἀπόδειξις τῆς ἐποχῆς, καθ' ἣν ἐγένετο ἡ γονιμοποίησις.

Διάρκεια τῆς κινήσεως.—Κατὰ τὰς παρ' ἡμῖν ἰσχυρούσας διατάξεις τεκμαίρεται ἡ γνησιότης τοῦ τέκνου, ἂν τοῦτο γεννηθῇ 182 ἡμέρας μετὰ τὸν γάμον ἢ 300 μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρός.

Ἡ γονιμοποίησις, ἐπομένως δὲ καὶ ἡ ἑναρξίς τῆς κινήσεως, γίγνεται ἐν γένει κατὰ τὰς πρώτας μετὰ τὴν τελευταίαν ἐμμήνου καθάρσιν ἡμέ-

ρας. Ἐννοεῖται ὅμως ὅτι δὲν δύναται τις ν' ἀρνηθῇ τὸ δυνατόν τῆς γονιμοποιήσεως καὶ κατ' ἄλλην ἐποχὴν.

Ὡς γυναικὴν διάρκειαν τῆς κυήσεως ὑπολογίζουσι 280 ἡμέρας ἢ 40 ἐβδομάδας ἢ ἑννέα πλήρεις μῆνας. Γνωστὸν ἐν τούτοις ὅτι ὁ τοκετός ἐπέρχεται συνήθως ὀλίγω πρότερον. Κατὰ τὸν Ahlfeld, τὸν Schröder καὶ ἄλλους, ἡ κατὰ μέσον ὄρον διάρκεια τῆς κυήσεως εἶναι 171 ἡμερῶν. Ἐνίοτε ἐν τούτοις ὁ τοκετός ἐπέρχεται μετὰ τὰς 280 ἡμέρας. Ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου πολλὰ ἐγένοντο συζητήσεις καὶ διάφοροι ἐξηγέθησαν γινώμαι, τῶν μὲν ἀρνούμενων ὅτι ἡ κύσις δύναται νὰ παραταθῇ πλέον τῶν 40 ἐβδομάδων, τῶν δὲ τάναντία ἰσχυριζομένων. Οἱ διασημότεροι μαιευτῆρες παραδέχονται ὅτι ὁ τοκετός δύναται νὰ βραδύνη ἡμέρας τινάς, ἔστι δ' ὅτε καὶ τινὰς ἐβδομάδας. Πρέπει λοιπὸν, ἐν τῇ ἱατροδικαστικῇ, νὰ ἔχωμεν ὑπ' ὄψιν τοῦτο, τόσῳ δὲ μᾶλλον, ὡς παρατηρεῖ ὁ Simpson, ὅτω θεωρητικῶς δὲν ἐννοοῦμεν διατὶ ἡ φυσιολογικὴ λειτουργία τοῦ τοκετοῦ νὰ μὴ ποικίλλῃ κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς ἐπελεύσεως, καθάπερ ἡ ὀδοντοφυΐα, ἡ ἔμμηκος κάθαρσις κτλ.

Τὸ ὑπὸ τοῦ νόμου ὀριζόμενον ὄριον τῶν 300 ἡμερῶν δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς βραχύ, καθ' ὅσον πλεῖστοι μαιευτῆρες βεβαιοῦσιν ὅτι ὁ τοκετός δύναται νὰ ἐπέλθῃ 320 ἡμέρας μετὰ τὴν γονιμοποίησιν. Ὁ Simpson ἀναφέρει 4 περιπτώσεις, καθ' ἃς ὁ τοκετός ἐπῆλθε 333, 332, 319 καὶ 324 ἡμέρας μετὰ τὴν παῦσιν τῆς τελευταίας ἐμμήνου καθάρσεως. Ἄν δὲ τις παραδεχθῇ ὅτι κατὰ τὰς περιπτώσεις ταύτας ἡ γονιμοποίησις ἐγένετο ἡμέρας τινὰς μόνον πρὸ τῆς ἐπελεύσεως τῆς ἐπομένης καθάρσεως, ὑπολείπονται, ἀφαιρουμένων 23 ἡμερῶν, 310, 309, 296 καὶ 301 ἡμέραι. Ἀλλ' ἐπειδὴ οἱ μετὰ τὰς 300 ἡμέρας συμβαίνοντες τοκετοὶ εἰσι σπανιώτατοι καὶ ὅλως ἐξαιρετικοί, διὰ τοῦτο τὸ ὄριον τῶν 300 ἡμερῶν δεόν νὰ θεωρηθῇ ὡς δίκαιον.

Γον. Γυνή τις ἔχει ἡλικίαν, καθ' ἣν νὰ δύνῃται νὰ συλλάβῃ ; ἱκανότης εἰς γονιμοποίησιν παρ' ἀμφοτέροισι τοῖς φύλοις. — Τὸ ζήτημα τοῦτο, προβαλλόμενον διὰ τὴν γυναικα, ἄγει φυσικῶς ἡμᾶς νὰ πραγματευθῶμεν αὐτὸ δι' ἀμφοτέρω τὰ φύλα.

Παρὰ τῷ ἀνδρὶ ἡ εἰς τεκνοποίησιν ἱκανότης ἐκδηλοῦται ἐν ἡ δύο ἔτη μετὰ τὴν εἰς τὴν συνουσίαν ἱκανότητα, λήγουσα, εἰς πολλοὺς γέροντας, πρὶν ἢ οὗτοι παύσονται ὄντες ἱκανοὶ εἰς συνουσίαν. Κατὰ τὸν

Casper, ἡ μὲν εἰς συνουσίαν ἱκανότης ἐκδηλοῦται τὸ 13ον ἔτος, ἡ δὲ εἰς γονιμοποίησιν τὸ 15εν, ἀλλ' ἡ πρώτη παρατείνεται ἐνίοτε πέραν τῶν 70 ἐτῶν. Ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν προκεχωρημένην ἡλικίαν, ὑπομιμνήσκουμεν ὅτι ὁ Duplay ἐπὶ 51 γερόντων ἱκανῶν ἔτι εἰς συνουσίαν, εὔρε 14, ὧν τὸ σπέρμα δὲν περιεῖχε πλέον σπερματοζωῦφια. Γνωστὴ ἄλλως τε εἶναι ἡ ἐπίδρασις τοῦ κλίματος, τῆς τροφῆς καὶ τῆς ἐν γένει ὑγείας ἐπὶ τῶν γενετησίων λειτουργιῶν καὶ τῆς παραγωγῆς τῶν σπερματοζωῦφίων. Ἀδύνατον λοιπὸν ἀποθάνειν νὰ ὀρίσωμεν ἀκριθῶς τὴν ἐποχὴν, καθ' ἣν ἄρχεται καὶ λήγει παρὰ τῷ ἀνδρὶ ἡ εἰς τεκνοποίησιν ἱκανότης λαμβάνων δ' ὑπ' ὅψιν ὁ ἱατρὸς τὰ περιστατικὰ πρῶτον καὶ ὀψίμου γονιμοποιήσεως, ὀφείλει ν' ἀποφῇνηται γνώμην ὅτι νεανία κατὰ τὴν παιδικὴν ἔτι ἡλικίαν καὶ γέροντες δυνατόν νὰ ὦσιν ἱκανοὶ εἰς γονιμοποίησιν.

Παρὰ τῇ γυναικὶ ἡ εἰς τεκνοποίησιν ἱκανότης ἄρχεται ἀπὸ τῆς ἐποχῆς, καθ' ἣν ἄρχεται ἐκδηλουμένη ἡ ἔμμηνος ρύσις, λήγει δὲ ἅμα αὕτη παύσεται. Ἀλλ' ὁ γενικὸς οὗτος κανὼν πολλὰς ἔχει ἐξαιρέσεις, δὲν δύναται ἐπομένως νὰ ᾖ ἀπολύτως δεκτός, κυρίως ἐν τῇ ἱατροδικαστικῇ. Ἀναφέρονται δὲ πολλὰ καὶ ἀναμφισβήτητα παραδείγματα γυναικῶν, αἵτινες συνέλαβον εἴτε πρὸ τῆς ἐμφανίσεως τῶν ἐμμήνων, εἴτε μετὰ τὴν παῦσιν αὐτῶν. Ὁ Haller λέγει περὶ δύο γυναικῶν, αἵτινες ἔτεκον ἡ μὲν τὸ ἐξηκοστόν, ἡ δὲ τὸ ἐβδομηκοστὸν ἔτος. Ἀλλὰ καὶ τὰ ἀντίστροφα παραδείγματα δὲν εἶναι σπάνια, εἰς τινὰ ἰδίως μέρη, ἔνθα νυμφεύουσι τὰς νεάνιδας εἰς νεαρὰν ἡλικίαν.

Τὸ ἄρθρον 6 ἄλλως τε τοῦ Ἑλληνικοῦ ποινικοῦ νόμου οὐδεμίαν περὶ τῆς ἡλικίας ποιεῖται μνείαν· ὡς ὅτις δ' ἂν γυνὴ καταδικασθεῖσα εἰς θάνατον δι' ἰσχυρισθῇ ὅτι εἶναι ἔγκυος, διατάσσεται ἡ ἐξέτασις αὐτῆς. Ὁ ἱατροδικαστὴς λοιπὸν θὰ ζητήσῃ τὴν ἀναβολὴν τῆς ἐκτελέσεως τῆς ποινῆς, ὡς ὅτις ἂν συλλάβῃ τὴν ἐλαχίστην ὑπόνοιαν· οὕτως ἐκ τῶν προόδων τῆς κηδεύσεως ἢ τῆς στασιμότητος τῶν φαινομένων θ' ἀποδειχθῇ, ἂν ἡ γυνὴ ᾖ ἔγκυος ἢ οὐ.

Δον. Γυνὴ τις δύναται ν' ἀγνοῇ τὴν ἑαυτῆς κύνειν καὶ νὰ συλλάβῃ ἐν ἀγνοίᾳ τῆς ; — Ἄν δύνηται τις νὰ παραδεχθῇ εὐκόλως ὅτι γυνὴ τις δύναται, ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν ναρκωτικῶν ἢ ἀναισθητικῶν, νὰ καταστῇ ἔγκυος χωρὶς νὰ γνωρίζῃ τοῦτο, δυσκόλως ὅμως θὰ παραδεχθῇ ὅτι αὕτη δύναται ν' ἀγνοῇ τὴν κύησιν αὐτῆς μέχρι τῆς ἐποχῆς τοῦ τοκετοῦ. Ἐν ταῦτοις, πολλὰ περιστατικὰ βε-

βαιοῦσιν τὸ πιθανόν τοῦ πράγματος. Ὁ Long ἀνήνεγκε περίπτωσιν, καθ' ἣν ἐκλήθη ὑπὸ κυρίας 24 ἐτῶν, καταληφθεῖσης ὑπὸ σπασμῶν. Ἄμα τῇ ἀφίξει αὐτοῦ μάλιστα ἔσχε τὸν καιρὸν νὰ ἐκτελέσῃ τὸν τοκετὸν παιδίου ἐπὶ τὰ μηχανῶν. Οὗτ' ἦ κυρία οὗτ' ὁ σύζυγος αὐτῆς ἐγνώριζον τὴν κύησιν.

Αἱ περιπτώσεις, καθ' ἃς ὁ ἰατροδικαστὴς θὰ κληθῇ νὰ λύσῃ τὸ ζήτημα τοῦτο, εἰσὶ πολλαί, διότι οὐκ ὀλίγαι γυναῖκες, κατηγορούμεναι ἐπὶ παιδοκτονίᾳ, ἰσχυρίζονται ὅτι, ἀγνοοῦσαι τὴν κύησιν αὐτῶν, δὲν ἠδυνήθησαν νὰ λάβωσι τὰς ἀναγκαίας προφυλάξεις πρὸς συντήρησιν τοῦ παιδίου.

«Εἶναι ἀναμφισβήτητον, λέγει ὁ Orfila, ὅτι γυνὴ ὅλως ἡλιθία δύναται ν' ἀγνοῇ τὴν κύησιν αὐτῆς· ἀλλ' ἄρ' γε εἶναι τοῦτο δυνατόν καὶ διὰ γυναῖκα, ἥς κατεχράσθησαν ἐνῶ ἦν ἐν νάρκῃ, εἴτ' ἐκ ναρκωτικῶν, εἴτ' ἐξ οἰνοπνευματωδῶν ποτῶν, ἢ ἐνῶ διετέλει ἐν ἀσφυξίᾳ ἢ ἀποπληξίᾳ; Εἶναι ἀποδεδοιγμένον ὅτι ἡ γονιμοποίησις δύναται νὰ συμβῇ παρὰ γυναικὶ διατελοῦσιν ἐν τῇ μὲν ἢ τῇ δὲ καταστάσει, δὲν πρέπει ὅμως νὰ συμπεράνωμεν, ὅτι ἐπειδὴ ἡ γυνὴ ἐθιάσθη ἐν ἀγνοίᾳ αὐτῆς, κατ' ἀνάγκην θ' ἀγνοῇ βραδύτερον ὅτι εἶναι ἔγκυος.»

Ὁ Desgranges ἀνήνεγκε τὴν περίπτωσιν γυναικὸς τεσσαράκοντα πέντε ἐτῶν, πολυτόκου, ἣτις ἀφίκετο μέχρι τοῦ τέρατος κυήσεως, χωρὶς τὸ παράπαν νὰ διατελῇ ἐν γνώσει τῆς καταστάσεως αὐτῆς. Ἀνάλογα γεγονότα μνημονευόμενα ἀγαφέρονται ἐν γένει εἰς παθήσεις καὶ ὄγκους κωλύοντας τὴν διάγνωσιν τῆς κυήσεως.

Ἐν συνόψει, δυνατόν γυνὴ τις ν' ἀγνοῇ τὴν κύησιν αὐτῆς μέχρι τῆς στιγμῆς τοῦ τοκετοῦ. Δυσκόλως ὅμως θὰ παραδίδηται τις, ὅτι ἡ πλάνη δύναται νὰ ὑφίσταται κατὰ τὸν τοκετόν, ὥστε ἡ γυνὴ νὰ μὴ διακρίνῃ τὰς ὠδῖνας τοῦ τοκετοῦ ἀπὸ τῶν κατὰ τὴν ἔμμηνον κάθαρσιν πόνων.

Ὁ Πρωσσικὸς ποινικὸς νόμος ὀρίζει ὅτι: «ἂν τὸ ἔμβρυον ἔχῃ ἤδη ἡλικίαν 30 ἐβδομάδων, ἡ δικαιολογία τῆς μητρὸς, ἰσχυριζομένης ὅτι δὲν εἶχε γνῶσιν τῆς καταστάσεως αὐτῆς, δὲν λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν».

Εὐν. Ἡ κύησις δύναται νὰ δικαιολογηθῇ τὰς ἐναντίας τῇ ἠθικῇ καὶ τοῖς νόμοις πράξεις; — Τὸ ζήτημα τοῦτο εἶναι ἐκ τῶν συχνότερων ἐγχειρομένων ἐνώπιον τῶν δικαστηρίων, διότι πολλαί εἰσιν αἱ περιστάσεις, καθ' ἃς γυνὴ τις ζητεῖ νὰ δικαιολογήσῃ κλοπὴν ἢ ἄλλο παράπτωμα, ἐπικαλουμένη τὴν κύησιν αὐτῆς.

Ὁ Caruron ἐξάνεστη ἀφόδρα κατὰ τῆς ιδέας ταύτης, ἣτις τείνει

πρὸς δικαιολογίαν καὶ τῶν βαρυτέρων ἔτι ἐγκλημάτων. Ἀληθῶς, μολονότι δὲν δύναται τις ν' ἀρνηθῇ τὴν ἐπίδρασιν τῆς κηΐσεως ἐπὶ τοῦ ἠθικοῦ τῆς γυναικός, δὲν θά πιστεύσῃ ἐν τούτοις ὅτι ἐκ τῆς ἐπιδράσεως ταύτης εἶναι δυνατόν ἡ γυνὴ νὰ λησμονήσῃ τοὺς ἠθικοὺς καὶ κοινωνικοὺς νόμους. «Γυνὴ ἔγκυος δύναται νὰ ποθήσῃ ἄωρους καρπούς, πέπερι, ἕλας, γύψον, δύναται νὰ πίνῃ πλέον τοῦ συνήθους οἶνον, καφὲν, ρακὴν· δύναται νὰ ὑπεξαίρῃσῃ λιχνεύματα· πολὺ ὅμως ἀπέχει τῆς ἐπιθυμίας νὰ κλέψῃ, νὰ δόξῃ, νὰ φονεύσῃ τὸν σύζυγον αὐτῆς.» (Capuron)

Πολλὰ ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου ἐγένοντο συζητήσεις καὶ τὸ ζήτημα δὲν ἐλύθη. Ὅσακις πρόκειται περὶ κλοπῆς γενομένης ὑπὸ γυναικός ἀνηκούσης εἰς τάξιν, ἐν ᾗ συχνὴ εἶναι ἡ πράξις αὕτη, οἱ δικασταὶ δυσκόλως θά πιστεύσωσιν εἰς τὴν ἐπίδρασιν τῆς κηΐσεως. Ἄλλ' ὅταν πρόκειται περὶ ἐγκλήματος τελουμένου ὑπὸ ἀσυνήθους καὶ παραδόξους περιστάσεις (πολλὰ δὲ τοιαῦτα ἀναφέρονται παραδείγματα), τότε ἡ πράξις θά θεωρηθῇ ὡς ἀπότοκος μᾶλλον παραφροσύνης. Αἱ τοιαῦται περιπτώσεις, ὀφειλόμεναι εἰς μόνην τὴν ἐπίδρασιν τῆς κηΐσεως, εἶναι ἀληθῶς σπανιώταται.

Ὁ ἰατροδικαστής, καλούμενος ἐν' ἀποφήνῃται γνώμην ἐπὶ τοιούτου ζητήματος, δεόν νὰ ᾖ λίαν ἐπιφυλακτικός. Ὅφειλει νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν τὴν ἠθικὴν καὶ κοινωνικὴν κατάστασιν τῆς κατηγορουμένης, νὰ πληροφορηθῇ ὅποια τις ἦν ἡ ἐν γένει ἰδιοσυστάσις πρὸ τοῦ τοκετοῦ καὶ ὅποια αἱ ἔξεις αὐτῆς, νὰ ἐξετάσῃ μῆτοι συνήθως ὑπέκειτο εἰς ὑστερικούς παροξυσμούς· ἄλλ' ἐν πάσῃ περιπτώσει θά ἐξενέγκῃ γνώμην γενικῶς καὶ μετὰ πολλῆς ἐπιφυλάξεως.

ΣΤον. Γυνὴ τις δύναται διαρκούσης τῆς κηΐσεως νὰ συλλάβῃ ἐκ νέου; Περὶ ἐπικηΐσεως καὶ τοκετῶν διδύμων.— Καίτοι πολλοὶ τῶν νεωτέρων συγγραφέων ἀρνοῦνται τὸ δυνατόν τῆς ἐπικηΐσεως, ἔχει ἐν τούτοις αὕτη πολλοὺς ἔτι ὁπαδούς. Ἄν παρεδεχώμεθα κατὰ γράμμα τὰς ὑπὸ τῶν ἀρχαιοτέρων συγγραφέων ἀναφερομένας παρατηρήσεις, οὐδεμία ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου ἦθ' ἔλεν ὑπολειφθῇ ἀμφιβολία. Ἄλλ' αἱ παρατηρήσεις αὗται εἰσὶ δυστυχῶς σκοτειναί· δεόν ἐπομένως νὰ μὴ θεωρηθῶσιν ὡς ἀναμφισβήτητοι «Πᾶσαι σχεδὸν αἱ περιπτώσεις ἐπικηΐσεως, λέγει ὁ Velpeau, εὐνάνται νὰ ὑπαχθῶσι: ἅ) εἰς διπλὰς κηΐσεις, καθ' ἃς τὸ ἕτερον τῶν ἐμβρύων, θανόν πολὺ πρὸ τοῦ τέρατος, διετηρήθῃ ἐν τοῖς ἡμέσ

καὶ ἀπεβλήθη μετὰ τοῦ ἐπιζήσαντος· β') εἰς κυήσεις διδύμων ἀνίσως ἀναπτυχθέντων καὶ γεννηθέντων εἰς διαφόρους ἐποχάς· γ') εἰς ἐξωμητρικούς κυήσεις, μὴ παρκαλωσάσας τὴν φυσιολογικὴν κύησιν· δ') εἰς περιπτώσεις, καθ' ἃς ἡ μήτρα ἦν ὀσχιδής, διηρημένη τούτεστιν εἰς δύο κοιλότητας.»

«Δυνατὸν ἔτι, λέγει ὁ αὐτὸς συγγραφεὺς, τὰ κατὰ τὴν αὐτὴν συνουσίαν γονιμοποιηθέντα ὥαρια νὰ μὴ κατέλθωσι ταυτοχρόνως ἐν τῇ κοιλότητι τῆς μήτρας, ἀλλὰ πολλῶ βραδύτερον τὸ ἐν τοῦ ἄλλου· μὴ ἔχοντα ἐπομένως τὸν αὐτὸν βαθμὸν ἀναπτύξεως ἀπὸ τῆς γονιμοποιήσεως αὐτῶν, τὸ ἕτερον τούτων δυσκόλως ἀπολύεται ἐκ τῆς ὠοθήκης, ἔνθα μένει προσπεφυκός, μὴ ἀναπτυσσόμενον μετὰ τῆς αὐτῆς οἴας καὶ τὸ ἕτερον ταχύτητος· δὲν ἐξέρχεται δὲ τοῦ κυστείδιου, οὐδὲ μεταβαίνει εἰς τὴν σάλπιγγα, εἰμὴ μετὰ μακρὸν κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον χρονικὸν διάστημα. Δυνατὸν ἐπ' ἴσης τὰ ἐν τῇ μήτρᾳ περιεχόμενα διδύμα νὰ συμπιέζωνται ἀμοιβαίως, ἢ δὲ συμπίεσις αὐτῇ ν' ἀποβῇ ἐπιπλαθιστέρα τῇ ἐτέρῳ· ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, τόσῳ βραδύτερον ἀναπτύσσεται τὸ μὲν, ὅσῳ μᾶλλον αὐξάνει τὸ δέ, ὡς ἐπ' ἴσης εἶναι δυνατὸν τὸ μὲν νὰ γεννηθῇ πρὸ τοῦ τέρατος, τὸ δὲ μετ' αὐτό.»

Ἐν τούτοις, οἱ συγγραφεῖς παρεδέξαντο εὐλόγως κατὰ τὸ φαινόμενον τὸ δυνατὸν τῆς ἐπικυήσεως κατὰ τὰς ἐπομένας περιστάσεις : α') Ὅταν γυνή τις συνευρίσκηται μετὰ τοῦ αὐτοῦ ἀνδρός, εἴτε καὶ μετὰ διαφόρων, ἐν διαστήματι ἡμερῶν τινῶν (1). Ἡ συχνότης τῶν περιπτώσεων, καθ' ἃς γυνή τις συνευρίσκεται κατ' ἐλάχιστα διαστήματα μετὰ διαφόρων ἀνδρῶν, καὶ ἡ σπάνις τῶν ἀναμφισβητήτων παρτρύσεων ἐπικυήσεως ἀποκρούουσι τὴν ὑπόθεσιν ταύτην. Ὁ Rambotham παραδέχεται τὸ δυνατὸν τῆς ἐπικυήσεως· πρέπει ὅμως ἡ δευ-

(1) Γυνή λευκὴ ἐκ Βαστώνης, μήτηρ τριῶν τέκνων, ἔτεκε τὴν 16 Ἰανουαρίου διδύμα ἐν διαστήματι μιᾶς ὥρας. Τὸ πρῶτον τεχθὲν ἦν ὅλως μέλαν, παρουσίζον πάντας τοὺς χαρακτῆρας τῆς φυλῆς τῶν μαύρων· τὸ δεύτερον εἶχε τὸ δέρμα λευκότατον, τὰς τρίχας ξανθὰς καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς κυανοῦς. Ἡ διαφορὰ μεταξὺ τῶν παιδίων καθίστατο ἔτι καταφανεσττέρα ἐφ' ὅσον ἡ ἡλικία αὐτῶν προὔχωρει. Ἡ μήτηρ ἐρωτηθεῖσα ὡμολόγησεν ὅτι συνευρέθη μετὰ λευκοῦ ἀνδρός πέντε ἡμέρας μετὰ τὴν τελευταίαν αὐτῆς ἔμμηνον κάθαρσιν, καὶ μετὰ μαύρου τρεῖς ἡμέρας μετὰ τὴν αὐτὴν κάθαρσιν. Κατὰ τὸν ἐπόμενον μῆνα ἐξηκολούθει συνευρισκομένη μετὰ τοῦ λευκοῦ ἀνδρός, βεβαιούσα ὅτι ἅπαξ μόνον συνευρέθη μετὰ τοῦ μαύρου, κατὰ τὴν προμνημονευθεῖσαν ἐποχὴν.

τέρα γονιμοποίησις νὰ τελεσθῇ πρὸ τῆς ἐν τῇ μήτρᾳ καθόδου τοῦ πρότερον γονιμοποιηθέντος ὡσὺ. Ὁ σχηματιζόμενος τότε φθαρτὸς χιτῶν καὶ ἡ παρουσία τῆς πηκτώδους βλέννης, τῆς ἀποφρασσούσης τὸν πρῶτον χίλον τῆς μήτρας, παρακωλύουσι κατ' ἀνάγκην τὴν δευτέραν γονιμοποίησιν. β') Ἡ ἐπικύησις εἶναι δυνατὴ, ὅταν ἡ μήτρα διχῇται εἰς δύο κοιλότητας, ἑκάτερα τῶν ὁποίων ἐκβάλλει εἰς τὸν κόλπον. Ὁ Cassan συνέλεξε πάσας σχεδὸν τὰς ὑπὸ τῶν συγγραφέων μνημονευόμενας παρατηρήσεις δισχιζούσας μήτρας· ἀναφέρει 21 τοιαύτας, ἐν αἷς καὶ τὰς τῶν Hallen, Dupuytren, Boivin κ. ἄ.

Φρενοῦμεν ὅτι ἐν τῇ παρουσίᾳ τῶν γνώσεων ἡμῶν καταστάσει δὲν δύναται τις ἀπολύτως ν' ἀρνηθῇ τὸ δυνατόν τῆς ἐπικυήσεως. Παρὰ τοῖς ἴσους συχνάκις παρατηρεῖται ἐπιγονιμοποίησις κατὰ τὴν πρώτην περίοδον τῆς γονιμοποιήσεως τοῦ ὥφριου. Παρὰ τῷ ἀνθρώπῳ αἱ κυήσεις διδύμων συμβαίνουσι βεβαίως δι' ἐπιγονιμοποιήσεως κατὰ τὴν περίοδον ταύτην (Hoffmann).

Ἡ ἐπικύησις καὶ αἱ κυήσεις διδύμων δυνατόν νὰ ἐγείρῃσι σημαντικὰ τινα ἰατροδικαστικά ζητήματα. Ἐάν, ἐπὶ παραδείγματος, φυσικὸν παιδίον ἀνεγνωρίσθῃ πρὸ τῆς γεννήσεως, καὶ ἂν ἡ μήτηρ γεννήσῃ δύο παιδιά, ἡ ἀναγνώρισις ἐκτείνεται εἰς ἀμφοτέρους ἢ εἰς μόνον· τὸ ἐν; Φυσικὸν εἶναι νὰ παραδεχθῶμεν, μετὰ τῶν πλείστων νομομαθῶν, ὅτι θὰ ἐπωφεληθῶσιν ἀμφοτέρω τῆς ἀναγνώσεως, ἥτις ἐγένετο ὑπὲρ τοῦ προϋόντος τῆς κυήσεως. Ἄλλως τε ἡ ἀναγνώρισις, ὡς πρᾶξις καταστάσεως, ἅπαξ γενομένη, δὲν δύναται νὰ τροποποιηθῇ.

Ἄλλὰ καὶ ἄλλο ζήτημα δυνατόν νὰ προκύψῃ· ὅταν δύο παιδιά γένωνται ἐκ τῆς αὐτῆς κυήσεως, ἡ ἀναγνώρισις τοῦ ἐνὸς μόνου, γενομένη μετὰ τὴν γέννησιν, ἰσχύει ρητῶς διὰ τὸ ἕτερον; Τὸ ζήτημα τοῦτο δὲν ἐλύθη ἔτι. Ἄν τις παραδεδῇται τῷ διδυμῶν τῆς ἐπικυήσεως, τῆς ἀναγνώσεως θὰ ἐπωφεληθῇ τὸ παιδίον ἐκεῖνο, δι' ὃ αὕτη ἐγένετο, καθ' ὅσον ἡ ἀναγνώρισις εἶναι πρᾶξις καθαρῶς προαιρέσεως, ἡ δ' ἔρευνα τῆς πατρότητος ἀπαγορεύεται. Ἄλλ' ἂν ἑτέρου, ἀποκρουομένης τῆς ἐπικυήσεως, δύναται τις εἰπεῖν, ὅτι ὁ πατήρ τοῦ ἐνὸς παιδίου εἶναι ἀναγκαιῶς καὶ τοῦ ἑτέρου πατὴρ, ἐπομένως ἡ διὰ τὸ ἐν γενομένη ἀναγνώρισις ἰσχύει καὶ διὰ τὸ ἕτερον.

Ἐν περιπτώσεσι γεννήσεως διδύμων δὲν δύναται νὰ προκύψῃ ζήτημα ποῖον τῶν δύο συνελήφθῃ πρῶτον, διότι, κατὰ τὸν νόμον ἡ ἡλικία τοῦ

παιδίου λογίζεται οὐχὶ ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῆς συλλήψεως, ἀλλ' ἀπὸ τῆς γεννήσεως (1).

ΑΡΘΡΟΝ Γ'.

ΠΕΡΙ ΤΟΚΕΤΟΥ

Ποιν. Ν. Ἄρθρον 231. — Μὲ φυλάκισιν τὸ πολὺ τριῶν μηνῶν καὶ χρηματικὴν ποινὴν ἑκατὸν δραχμῶν τιμωρεῖται ὁ ἀντιποιούμενος, ἄνευ ἀδείας τῆς κυβερνήσεως, δημοσίαν τινὰ ὑπηρεσίαν, καὶ ἰδίως τὰ ἔργα κολλυθιστοῦ, ἐμπορομεσίτου, ἱατροῦ, χειρουργοῦ, μαίαιας, κλητῆρος δικαστηρίου, ἢ ἄλλου δημοσίου ὑπρέτου· ὡσαύτως καὶ ὁ ἐπεκτείνων τὴν ἐνέργειαν τῆς ἀνηκούσης εἰς αὐτὸν δημοσίας ὑπηρεσίας ὑπὲρ τὰ ὅρια τῆς ἐξουσίας του εἰς ἔργα, τὰ ὅποια τῷ εἶναι ἀπηγορευμένα Π. Ν. 232. 301. 532. 533 ἐ. 47. 48.

Τὰς διὰ τὸν τοκετὸν ἀπαιτουμένας ἀναγκαίαις ἐπιστημονικὰς ἐργασίας οὐδεὶς ἄλλος πλὴν τοῦ ἱατροῦ καὶ τῆς μαίαιας δύναται, κατὰ νόμον, ν' ἀναλάβῃ, πᾶς δὲ μὴ ἔχων δίπλωμα ἱατροῦ ἢ μαίαιας καὶ ἄδειαν, ὅπως ἐξασκῇ τὸ ἐπάγγελμα, τιμωρεῖται, τοιαῦτα ἀντιποιούμενος ἔργα, συμφώνως πρὸς τὴν διάταξιν τοῦ ἀνωτέρω παρατιθεμένου ἁρθρου, διὰ φυλακίσεως 3 ἡμερῶν μέχρι 3 μηνῶν καὶ διὰ χρηματικοῦ ποσοῦ μέχρι ἑκατὸ δραχμῶν.

Ἐν Γαλλίᾳ ἡγέρθη κατὰ τὸ 1857 τὸ ζήτημα, ἐὰν ὁ ἱατρός, ἀρνηθεὶς τὴν συνδρομὴν αὐτοῦ εἰς γυναῖκα τίκτουςαν, ὑπόκειται εἰς πολιτικὰς ἀποζημιώσεις, καὶ τὸ δικαστήριον τοῦ Senlis ἀπεφάνετο καταφατικὴν γνώμην ἐπὶ τῷ λόγῳ, ὅτι καίτοι ὑποσχεθεὶς αὐτῇ ὅτι θὰ παρίστατο

(1) Κατὰ τὸν Ν. 187. de R. J. (50. 17) τῶν Πανδεκτῶν, ὁ καταλιπὼν γυναῖκα ἔγκυον ὅταν θεωρεῖται ἄπαις· ὅθεν ἡ κληρονομικὴ αὐτοῖς μερὶς διαφυλάττεται μέχρι τοῦ τοκετοῦ (Ν. 26 (1. 5) τῶν Πανδεκτῶν). Ἐλ' ἀθεβαιότητι πόσα κυοφοροῦνται, διαφυλάττεται ἡ μερὶς τριῶν τέκνων, καὶ το' το διότι ἐπὶ Ἀθριανοῦ συνέβη νὰ γεννηθῶσι πέντε συνάμα (Ν. 3 καὶ 4 (56. 3) τῶν Πανδεκτῶν). Ἐκ τῆς συμπαραβολῆς τῶν Βασιλικῶν πρὸς τοὺς Πανδέκτας, ἀποδεικνύεται ὅτι ἐμφαλμένως τὰ Βασιλικά ἀναφέρουσιν ὅτι ἐγεννήθησαν ἐπτά, ἐξ ὧν τὸ ἐν ἐξ ἐπικυήσεως μετὰ 40 ἡμέρας ("Ορα Καλλιγᾶ τόμ. Α' σελ. 243 § 139).

κατὰ τὸν τοκετὸν ἡθέτησε τὸ ὑποσχεθέν. Ἄλλ' ἢ ἀπόφασις αὕτη, ἥτις καὶ ἐν Γαλλίᾳ ἐσχολιάσθη κατακριθεῖσα, δὲν δύναται βεβαίως νὰ θεωρηθῇ καὶ παρ' ἡμῖν ὀρθή. Ὁ ἰατρός, ὅστις μὴ κωλύμενος ἀρνείται τὴν παροχὴν τῆς συνδρομῆς αὐτοῦ, δύναται μὲν νὰ θεωρηθῇ κατάκριτος, ὡς παριδὼν τῆς ἱατρικῆς ἐπιστήμης τὴν εὐεργετικὴν ἀποστολὴν, ἀλλὰ βεβαίως οὔτε εἰς πληρωμὴν πολιτικῆς ἀποζημιώσεως ὑπόκειται, οὔτε εἰς καταδίκην ποινικὴν ἐκτὸς ἂν συντρέχουσι περιστατικὰ ἄλλα.

Ὁ ἰατρός καὶ ἡ μαῖα ἐὰν παρέστησαν εἰς τοκετὸν παιδίου, ὀφείλουσι νὰ ὑποβάλλωσιν ἀρμοδίως δῆλωσιν κατὰ τὰ ἐπόμενα ἄρθρα. Ν. 26, 8) ὁρίου 1856.

Ἄρθρον 62. — Πᾶτα γέννησις δηλοῦται εἰς τὸν ληξιαρχὸν τοῦ τόπου, ἐνθα ἐγεννήθη τὸ παιδίον ἐντὸς πέντε ἡμερῶν ἀπὸ τοῦ τοκετοῦ (Γαλλ. ἀστ. Ν. 55).

Ἄρθρον 63. — Ἡ ἀνωτέρω δῆλωσις γίνεται, ἐπὶ τῇ ἐν τῷ ἄρθρῳ 644 τοῦ ποινικοῦ νόμου ὠρισμένη ποιῇ, ὑπὸ τῶν ἐξῆς προσώπων· α') ὑπὸ τοῦ πατρὸς· β') ἐὰν ἡ μήτηρ ἔτεκεν ἐκτὸς τῆς οἰκίας τῆς, ὑπὸ τοῦ οἰκοδεσπότου τῆς οἰκίας· γ') ἐὰν ἡ μήτηρ ἔτεκεν ἐκτὸς τῆς οἰκίας τῆς, ὑπὸ τοῦ οἰκοδεσπότου τῆς οἰκίας· δ') ὑπὸ παντὸς ἄλλου παρευρεθέντος εἰς τὴν γέννησιν. Ἄλλα τὰ ἐν ἐκάστῳ τῶν ἐδαφίων τούτων, ἀναφερόμενα πρότωπα ὑποχρεοῦνται εἰς τὴν δῆλωσιν μόνην ἐν περιπτώσει κωλύματος, ἢ ἐλλείψεως τῶν ἐν τῷ προηγουμένῳ ἐδαφίῳ ἀναφερομένων (Γαλλ. ἀστ. Ν. 59).

Ἐὰν δὲ παρλείπωσι τὴν τοιαύτην δῆλωσιν, τιμωροῦνται εἰς βαθμὸν πταίσματος δυνάμει τοῦ ἀκολουθοῦ ἄρθρου.

Π. Ν. Ἄρθρ. 644. — Ὅστις παραλείπει ἢ ἀμελεῖ νὰ κάμῃ κατὰ τὰς διατάξεις τὴν ὀφειλομένην παρ' αὐτοῦ μήνυσιν ὁποιοῦδήποτε τοκετοῦ, τιμωρεῖται μὲ πρόστιμον εἴκοσι μέχρι διακοσίων δραχμῶν. Εἰς τὴν αὐτὴν ποινὴν ὑποβάλλεται ὅστις παραλείπει ἢ ἀμελεῖ νὰ κάμῃ κατὰ τὰς διατάξεις τὴν ὀφειλομένην παρ' αὐτοῦ μήνυσιν ὁποιοῦδήποτε περιπτώσεως θανάτου, ἢ ὅστις δὲν ἀναγγέλλει παρευθὺς εἰς τὴν ἀρχὴν τὴν εὐρεσιν πτώματος (νεκροῦ). Π. Ν. 296. 647.

Ἄλλ' εἰς τὴν ποινὴν ταύτην ὑπόκεινται ὁ ἰατρός ἢ ἡ μαῖα καὶ ἐὰν τὸ παιδίον ἐγεννήθη νεκρόν; Νομίζομεν ὅτι καταφατικὴ δέον νὰ δοθῇ εἰς τὸ ἐρώτημα ἀπάντησις. Ὁ νόμος οὐδεμίαν ποιεῖται διαστολὴν μεταξὺ ζῶντος ἢ νεκροῦ παιδίου, ἐν τῷ συμφέροντι δὲ τῆς πολιτείας καὶ τῆς οἰκογενείας ἡ γέννησις πρέπει νὰ γνωστοποιῇται πάντοτε τῇ Ἀρχῇ, ἀδιαφόρως τοῦ ἂν τὸ τεχθὲν ζῇ ἢ ἀπέβησεν.

ΓΕΝΝΗΣΙΣ

Ὁ ἄνθρωπος, ἅμα τῇ ἀποχωρήσει αὐτοῦ ἐκ τῆς κοιλίας τῆς μητρός, καθίσταται λόγῳ τῆς αὐτοτελοῦς ὑπάρξεως ὑποκείμενον δικαιωμάτων· τούτου δ' ἕνεκα τὰ ἐκ τῆς γεννήσεως παραγόμενα ζητήματα εἰσὶ φυσικῶς καὶ πολλὰ καὶ ποικίλα.

Ἄλλ' ἵνα ἀναγνωρισθῇ τὸ ἄτομον ὡς μετέχον τοιούτων δικαιωμάτων, δεόν πάντως νὰ ἐγεννήθῃ ζῶν, ὥστε πρωτίστως ἀναγκαῖον εἶναι νὰ ἐξετασθῇ πότε, κατὰ νόμον, δύναται τὸ τεχθῆν νὰ θεωρηθῇ ζῶν.

Ἐν Ρώμῃ ὑπάρχον τινες δογματίζοντες, ὅτι τὴν ζωὴν μαρτυρεῖ κυρίως καὶ μόνον τοῦ βρέφους ἡ φωνή· ὁ Ἰουστινιανὸς ὁμῶς, ἀποκρούων τὴν τοιαύτην γνώμην, δὲν ἀπήτησε πρὸς ἀπόδειξιν τῆς ζωῆς σημεῖα ὠρισμένα· τὰ αὐτὰ δὲ καθιεροῖ καὶ ὁ νεώτερος Νόμος τοῦ 1861 ὀρίζων ἐν ἄρθρῳ 11, ὅτι τὸ κυοφορούμενον, ὡς πρὸς τὰ εἰς αὐτὸ ὑπαγόμενα ἀστικά δικαιώματα, λογίζεται γεννηθὲν, ἐὰν τεχθῇ ζῶν, ἐν ἀμφιβολίᾳ δὲ ἐὰν ἐγεννήθῃ ζῶν ἢ νεκρὸν ὑποτίθεται τὸ πρῶτον. Ὡστε πᾶν σημεῖον, ἐμφαίνον τὴν ζωὴν, ἀρκεῖ ὅπως τὸ τεχθὲν λογισθῇ ζῶν. Τινεὶ τῶν νεωτέρων ἀπαιτοῦσι πρὸς ἀπόκτησιν δικαιωμάτων καὶ ἐτέρου ὅρου τὴν συνδρομὴν, ἥτοι τὸ βιώσιμον τοῦ νεογνοῦ· παρ' ἡμῖν ὁμῶς τοῦτο δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ἀπαραίτητον ἢ καὶ ἀναγκαῖον, διότι οὔτε ὁ νεώτερος νόμος ἀπαιτεῖ τὸ τοιοῦτον στοιχεῖον, οὔτε τὸ Ρ. Δίκαιον, καθ' ὃ πρὸς ἀπόκτησιν δικαιωμάτων εἶναι ἀδιάφορον ἂν τὸ τεχθὲν ἀπεβίωσε παραχρῆμα· ἀρκεῖ ἐπομένως νὰ ἐγεννήθῃ ζῶν (Ν. 2 καὶ 3. Κωδ. (6. 29) καὶ ΔΕ' η'. 33. 34 τῶν Βασιλ.)

Περὶ τῆς νομιμότητος τοῦ τεχθέντος τὸ Ρ. Δίκαιον ἀποφαίνεται, κατὰ τεκμήριον νόμιμον, ὅτι τὸ πρὸ τοῦ ἔκτου ἀπὸ τοῦ γάμου μηνός ἢ μετὰ δέκα ἀπὸ τῆς λύσεως αὐτοῦ τεχθὲν δὲν λογίζεται ὡς ἐντὸς τοῦ γάμου γεννηθὲν.

Τὸ ἐν ἐβδόμῳ μηνί γεννηθὲν, λέγει ὁ Παῦλος, εἶναι τέλειον (perfectum partum), τοῦτο φήσαντος τοῦ σφωτάτου Ἰπποκράτους (παρθλ. Σαβινὺ Σύστ. II σελ. 386 καὶ ἐπ.).

Ἀλλὰ τὸ γεννηθὲν, καίτοι ζῶν, δύναται ἐν τούτοις νὰ στερηθῇ ἀνθρωπίνης μορφῆς, ὑπαγόμενον εἰς τὴν τάξιν τῶν τεράτων· ἐν τοιαύτῃ δὲ περιπτώσει προβάλλεται τὸ ζήτημα: θεωρεῖται ὡς δεκτικὸν δικαιωμάτων; Συμφώνως πρὸς τὸ παρ' ἡμῖν ἰσχύον Ρ. Δίκαιον, δεόν ἀποφατικῇ

νὰ δοθῇ εἰς τὸ ἐρώτημα ἀπάντησις· διότι, κατ' αὐτό, τὰ τέρατα δὲν μετέχουσι δικαιωμάτων ἀστικῶν (οὐκ εἰσὶ παῖδες οἱ παρὰ φύσιν τικτόμενοι τεράστιοι, οἷς περισσεύουσι μέλη παῖδες εἰσίν). Εἰ δὲ καὶ ἡ παραγωγὴ ὄντων τοιούτων εἶναι, ὡς ἐρρήθη καὶ ἀλλαχοῦ, φυσιολογικῶς ἀδύνατος, μολαταῦτα καὶ συγγραφεῖς πολλοὶ ἐδέξαντο τὴν περὶ τεράτων θεωρίαν, ἀρνούμενοι αὐτοῖς κληρονομικὰ δικαιώματα, καὶ νομοθεταί τινες (Troplong donat. II 605). Ὅπωςδὴποτε τὸ ζήτημα περὶ τοῦ ἂν τὸ τεχθὲν στερῇται ἀνθρωπίνης προσωπικότητος, εἶναι πάντοτε πραγματικόν, ὑπαγόμενον εἰς τὴν ἐκτίμησιν τοῦ δικαστοῦ, ὅστις τὴν περὶ τούτου πεποίθησιν δύναται καὶ ὀφείλει νὰ σχηματίσῃ ἐκ τῆς γνωμοδοτήσεως ἰατροῦ.

Τὸν τοκετὸν καλεῖται ὑπὸ τῆς δικαστικῆς ἀρχῆς ὁ ἰατρὸς νὰ βεβαιώσῃ ἰδίως ἐν περιπτώσει παιδοκτονίας καὶ ἀμβλώσεως. Ἐκτὸς ὅμως τούτων καὶ εἰς διαφόρους περιστάσεις τοῦ Ἀστικοῦ ἢ τοῦ Ποινικοῦ Δικαίου δύναται ὁ ἰατρὸς νὰ κληθῇ, ἵνα γνωμοδοτήσῃ περὶ τελεσθέντος τοκετοῦ καὶ ὀρίσῃ τὸν χρόνον, καθ' ὃν ἐγένετο. Οὕτως, ἐπὶ παραδείγματός, ἐν περιπτώσει ἐκθέσεως, ὅτε εὐρίσκεται παιδίον νεογνὸν ἐκτεθειμένον, δύναται νὰ κληθῇ ὁ ἰατρὸς, ἵνα βεβαιώσῃ, ἂν ἡ γυνὴ, ἥτις ὑποτίθεται ὅτι εἶναι ἡ μήτηρ τοῦ ἐκτεθέντος, ἔτεκε καὶ πρὸ πόσου χρόνου· ἢ ἐν περιπτώσει ὑποβολῆς τέκνου, ὅτε ὁ ἰατρὸς δυνατὸν νὰ κληθῇ ἵνα γνωμοδοτήσῃ ἂν ἡ γυνὴ, ἡ ἰσχυριζομένη ὅτι εἶναι ἡ μήτηρ τοῦ παιδίου, ἔτεκε καὶ πρὸ πόσου χρόνου. Ἡ ἀπόφασις τοῦ ἰατροῦ θὰ συντελέσῃ βεβαίως εἰς λύσιν τοῦ ζητήματος, ἂν τὸ παιδίον ἐτέχθη ὑπὸ τῆς γυναικὸς ἐκείνης ἢ εἶναι ὑποβολιμαῖον.

Ἀρκούμεθα εἰς τὰ παραδείγματα ταῦτα, κρίνοντες ἄσκοπον νὰ ἐκταθῶμεν περισσότερον καὶ ν' ἀναφέρωμεν πάσας ἐν γένει τὰς περιστάσεις, καθ' ἃς ἡ δικαιοσύνη λαμβάνει ἀνάγκην τῶν ἐκ τῆς ἰατρικῆς πληροφοριῶν, καὶ καθ' ἃς ἡ γνώμη τοῦ ἰατροῦ ἀποβαίνει ἀναγκαία πρὸς βεβαίωσιν τοῦ τοκετοῦ. Ὀλίγον ἄλλως τε ἐνδιαφέρουσι ταῦτα τὸν ἰατρὸν, ὅστις καλεῖται νὰ βεβαιώσῃ τὰ ὕλικά μόνον γεγονότα καὶ ν' ἀπαντήσῃ εἰς ἐρωτήματα ἀπευθυνόμενα αὐτῷ ὑπὸ τῆς Δικαιοσύνης.

Σημεῖα τοῦ τοκετοῦ. — Ἐνεκα πολλῶν αἰτίων δυνατὸν ἡ γυνὴ ν' ἀποκρύψῃ τὸν τοκετὸν· κυρίως ὅμως ἐν περιπτώσει παιδοκτονίας, ὡς

1 εἴπομεν, καλεῖται ὁ ἰατροδικαστὴς νὰ βεβαιώσῃ ἂν ἐτελέσθῃ τοκετὸς προσφάτως ἢ πρὸ μακροῦ χρόνου.

Τὰ σημεῖα τοῦ προσφάτου τοκετοῦ προκύπτουσι : Α' ἐκ τῆς καταστάσεως τῶν γεννητικῶν ὀργάνων καὶ τῶν μαστῶν καὶ Β' ἐκ τῆς ἐξετάσεως τῶν ἀποβληθέντων προϊόντων καὶ τῶν ἐκκρίσεων.

Α'. Ἀμέσως μετὰ τὸν τοκετὸν τὰ γεννητικὰ ὄργανα εἰσὶν ἐρυθρὰ καὶ ἐξηδηκῶτα, ὁ χαλινὸς διερρηγμένος καὶ αἰμάσσων, ἰδίᾳ παρὰ ταῖς πρωτοτόκοις, αἱ δὲ πτυχᾶι τοῦ κόλπου ἐξηλειμμένοι. Ὁ τράχηλος τῆς μήτρας εἶναι μαλθακός, διεσταλμένος καὶ ἐπιτρέπει τὴν εἰσάγωγὴν τοῦ ὁακτύλου· εἶναι λίαν καταπεπτωκὸς ἐν τῇ κόλπῳ, τὰ δὲ χεῖλη αὐτοῦ εἰσὶν ἐξηδηκῶτα καὶ πολλάκις διερρηγμένα. Τὸ ὄμμα τῆς κοιλίας εἶναι χαλαρόν, ἐπτυγμένον, φέρει δὲ ραβδώσεις· ἡ λευκὴ γραμμὴ εἶναι λελεπτυσμένη καὶ παρουσιάζει γραμμὴν ὑποκύανον, ἐκτεινομένην ἀπὸ τῆς ἥθης μέχρι τοῦ ὀμφαλοῦ. Διὰ τῆς ἐπὶ τῶν κοιλιακῶν τοιχωμάτων ψηλαφήσεως αἰσθάνεται τις ὄγκον εὐκίνητον, κείμενον, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, δεξιόθεν καὶ κάτωθεν τοῦ ὀμφαλοῦ, εἶναι δὲ οὗτος ἡ μήτρα. Οἱ χαρακτηρὲς, οἱ δηλοῦντες τὴν συμφορήσιν καὶ τὴν θλάσιν τῶν ἐξωτερικῶν γεννητικῶν ὀργάνων, ὀλίγας μόνον ἡμέρας διαρκοῦσιν.

Ἡ ρύσις τῶν λοχίων, ἡ ἀποτελοῦσα τὸ κυριώτερον τοῦ τοκετοῦ φαινόμενον, ἐγκαθίσταται περὶ τὴν δευτέραν ἢ τὴν τρίτην ἡμέραν. Πολλάκις δὲ τῶν λοχίων προηγεῖται ρύσις αἵματος, ἐκδηλουμένη ὥρας τινας μετὰ τὸν τοκετόν.

Ὁ πυρετὸς τοῦ γάλακτος, μὴ ὢν σταθερός, ἐπέρχεται ἐν γένει περὶ τὸ τέλος τῆς τρίτης ἡμέρας. Ἐλαττοῦται τότε ἡ τῶν λοχίων ρύσις, ἀλλ' ἐπανερχεται θαψιλεστέρα μετὰ τὴν λήξιν τοῦ πυρετοῦ, περὶ τὴν πέμπτην ἡμέραν. Τὰ δὲ λόγια ἔχουσι χροιάν λευκὴν ὑποκίτρινον, εἰσὶν ὀρρώδη, γαλακτώδη ἢ πυώδη καὶ ἀναδίδουσιν ὁσμὴν ἀηδῆ καὶ ναυτιώδη. Πολλάκις κατὰ τὰς πρώτας ἡμέρας εἰσὶ μεθ' αἵματος μεμιγμένα.

Καθ' ὅσον τὰ λόγια ρέουσιν, ἐν τῇ μήτρᾳ τελεῖται ἐπεξεργασία ἀπορροφήσεως· τὸ ὄργανον τοῦτο ἐλαττοῦται τὸν ὄγκον, εἰσχωρεῖ βαθμηδὸν ἐν τῇ μικρᾷ πυέλῳ καὶ ὀπισθεν τῆς ἥθης περὶ τὴν ἐνδεκάτην ἡμέραν. Ἀλλὰ μόλις μετὰ παρέλευσιν ἕξ μέχρις ὀκτῶ ἐβδομάδων ἀνακτᾶται τὸν φυσικὸν αὐτοῦ ὄγκον. Κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην ἡ ἔμμηνος κάθαρσις ἀναφαίνεται, ἀποβαίνει δὲ τότε ἀδύνατον νὰ βεβαιώσωμεν τὰ ἔχνη προσφάτου τοκετοῦ.

Ἀπὸ τῶν μαστῶν τὰ ἐπόμενα παρατηροῦνται σημεῖα: Κατὰ τὴν ἐμφάνισιν τῆς ἐκκρίσεως τοῦ γάλακτος, ἐξοίδησις, ἐπίσημος ἐνίοτε, παρχαλῶδους παρὰ τισι γυναιξὶ τὰς κινήσεις τοῦ βραχίονος, ἥτις ὁμως ταχέως ἐλαττοῦται, περὶ τὴν πέμπτην ἡμέραν· ἀπὸ δὲ τῆς δευτέρας ἡμέρας διὰ τῆς πίεσεως ρεεῖ ἀπὸ τῶν μαστῶν γάλα ὑποκίτρινον καὶ ὀρῶδες τὸ καλούμενον πύαρ.

Β'. Ἐξέτασις τῶν ἐκκρίσεων καὶ τοῦ ἀποβληθέντος προϊόντος.
— Κατὰ τὸν Donné, ἡ μικροσκοπικὴ εξέτασις τοῦ γάλακτος δύναται νὰ παράσχη ἐνδείξεις περὶ τῆς ἐποχῆς τοῦ τοκετοῦ. «Τὴν πρώτην ἡμέραν, λέγει ὁ συγγραφεὺς οὗτος, τὸ πύαρ εἶναι ὑποκίτρινον, ἡμιδιαφανές, ἀλκαλικόν· τὰ γαλακτοσφαίρια, σχεδὸν πάντα συνεσσωρευμένα, εἰσὶν ἐν μεγάλῃ πρὸς ἄλληλα δυσαναλογία καὶ μεμιγμένα μετὰ κοκκιωδῶν σωμάτων ποικίλης μορφῆς, ὡς καὶ μετὰ σταγονιδίων ἐλαιωδῶν. Διὰ τῆς ἀμμωνίας λαμβάνεται τὸ ὅλον εἰς μᾶζαν γλοιώδη καὶ ἥρεμα ρέουσαν. Τὴν τρίτην ἡμέραν, κατὰ τὴν εἰσβολὴν τοῦ πυρετοῦ τοῦ γάλακτος, μικρὰς ἔτι παρουσιάζει διαφορὰς περιέχον μόνον ὀλιγώτερα κοκκιώδη σώματα. Τὴν ἕκτην ἡμέραν τὸ γάλα εἶναι λίαν κίτρινον καὶ κυανοὶ βαθείως τὸν ἐρυθρωθέντα χάρτην τοῦ ἡλιοτροπίου, τὰ δὲ γαλακτοσφαίρια εἰσὶν ἐν μείζονι ἀναλογίᾳ πρὸς ἄλληλα· παρατηροῦνται ἔτι ἐλαιώδη σταγονίδια, ἀλλὰ δὲν φαίνεται πλέον ἢ πληθὺς ἐκείνη τῶν κοκκιωδῶν σωμάτων. Τὴν ἐβδόμην ἡμέραν τὸ γάλα εἶναι ἔτι πολὺ κίτρινον καὶ πυκνὸν τὴν σύστασιν, τὰ γαλακτοσφαίρια εἰς μᾶλλον περιγεγραμμένα καὶ ἀνάλογα· αἱ συνεσσωρευμέναι μᾶζαι ἐκλείπουσιν, τὰ δὲ κοκκιώδη σώματα εἰσὶ σπανιώτατα. Τὴν δεκάτην ἡμέραν τὸ γάλα εἶναι ἄφθονον, ἀποτελούμενον ἐκ πολυαριθμίων καὶ πυκνῶν ἄλλ' ἀκανόνιστου ἔτι πάχους σφαιρίων. Τὴν δεκάτην πέμπτην ἡμέραν τὸ γάλα ἔχει χροιάν λευκὴν ἀμαυράν, ἐλαφρῶς κιτρινίζουσαν, παρατηροῦνται δ' ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν μικρὰ κοκκιώδη σώματα καὶ μικραὶ ἀθροίσεις. Διὰ τῆς ἀμμωνίας καθίσταται ἔτι ὀλίγον γλοιώδες. Τέλος, τὴν εἰκοστὴν τετάρτην ἡμέραν τὸ γάλα εἶναι ὅλως λευκόν, περιέχον ἄφθονα ὁμοιόμορφα γαλακτοσφαίρια ἄνευ ἐτέρου σώματος.»

Ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὰ ἀποβληθέντα προϊόντα, πρέπει κατὰ πρῶτον νὰ ἐξετάσωμεν τὸ ἔμβρυον καὶ τὸ ὕστερον, ἂν ταῦτα εὑρεθῶσιν, εἴτα δὲ τὰ ὕγρὰ καὶ τὰς ὑπὸ τοῦ αἵματος, τῶν λοχίων, τοῦ ἐναμνίου ὕγρου,

τοῦ μηχανίου καὶ τῆς συνηματογόνου οὐσίας παραχθείσας κηλίδας, περι-
ῶν ἐν δέοντι θέλωμεν πραγματευθῆ.

Τὰ σημεῖα τοῦ πρὸ πολλοῦ τελεσθέντος τοκετοῦ εἰσὶν ἀβεβαία, προκύπτοντα κυρίως ἐκ τῆς διαστολῆς τοῦ κόλπου, τῆς ἐξάλειψως τῆς σκαφοειδοῦς κοιλότητος, τῶν οὐλῶν τοῦ περιναίου, τῶν μεταβολῶν τοῦ τραχήλου τῆς μήτρας, τῆς χαλαρότητος καὶ τῶν ραβδώσεων τῶν κοιλιακῶν τοιχωμάτων, τῆς χρώσεως τῆς λευκῆς γραμμῆς καὶ τῆς ἄλλω τοῦ μαστοῦ.

« Ἡ ἐποχὴ τοῦ πρὸ πολλοῦ τελεσθέντος τοκετοῦ, λέγει ὁ Tourdes, ἀνήκει εἰς τὰ προβλήματα, ἅτινα ἡ ἐπιστήμη δὲν δύναται νὰ λύσῃ ἀσφαλῶς. Ἡ βαθμιαία ἐξάλειψις τῶν σημείων, ἅτινα αὐτὰ καθ' ἑαυτὰ ἔχουσι διάφορον ἔντασιν, ἀσθενεῖς μόνον παρέχει ἐνδείξεις.

Δυσχερέστατον ἐπ' ἴσης εἶναι νὰ ὀρισθῇ ποσάκις γυνὴ τις ἔτεκε. Τὸ ζήτημα τοῦτο δύναται νὰ προβληθῇ, ὡςάκις ἂν ἡ δικαιοσύνη ἔχῃ ὑπο-
νοίας περὶ πλειοτέρων διαδοχικῶν παιδοκτονιῶν· ἀλλ' ὁ ἱατροδικαστὴς ἐπὶ λίαν ἀβεβαίῳν σημείων θὰ στηρίξῃ τὴν ἑαυτοῦ γνώμην.

Μετὰ θάνατον ἡ ἀνατομικὴ ἐξέτασις τῆς μήτρας ἔχει μεγάλην ση-
μυσίαν. Κατὰ τὸν πρόσφατον τοκετόν ὁ βλεννογόνος τῆς μήτρας εἶ-
ναι πεπαχυσμένος, ἐρυθρὸς καὶ μαλθακός, ἡ δὲ κοιλότης αὐτῆς πλήρης
κίματος καὶ λειψάνων τοῦ φθαρτοῦ ὑμένος. Κατὰ τὸ σημεῖον τῆς
προσφύσεως τοῦ πλακοῦντος, ὁ βλεννογόνος εἶναι θηλοειδής, προέχων
καὶ κεκαλυμμένος ὑπὸ πεπηγότος αἵματος μεμιγμένου μετὰ τῶν λει-
ψάνων τοῦ μητρικοῦ πλακοῦντος. Ὁ μυϊκὸς χιτὼν εἶναι λίαν ὑπερ-
τραφής, αἱ δὲ μυῖκαι αὐτοῦ ἴνες εἰσὶν ἐπιμηκέστεραι καὶ πεπαχυσμέναι·
φυσιολογικῶς μὲν αὗται ἔχουσι μῆκος ἀπὸ 0,05 μέχρι 0,07
καὶ πλάτος 0,005, κατὰ δὲ τὴν κύησιν μῆκος μὲν ἔχουσι 0,02
πάχος δὲ 0,01. Ὁ βλεννογόνος ἐπανέρχεται εἰς τὴν προτέραν αὐτοῦ
κατάστασιν ἀπὸ τῆς ἐξηκοστῆς μέχρι τῆς ἐβδομηκοστῆς ἡμέρας (Colin).
Κατὰ τὸν πρὸ πολλοῦ τελεσθέντα τοκετόν τὰ ἀνατομικὰ σημεῖα μι-
κροτέρην ἔχουσιν ἀξίαν. Ὁ ὄγκος τῆς μήτρας καὶ ἡ ἀναλογία τοῦ
μήκους τοῦ τραχήλου πρὸς τὸ τοῦ σώματος αὐτῆς παρέχουσιν ἐνδεί-
ξεις τινάς. Κατὰ τὸν Schnepf, ὃν ἀναφέρει ὁ Tourdes, πρὸ τῆς
ῥῆθης ὁ μὲν τράχηλος ἔχει μῆκος κατὰ μέσον ὄρον 18 ὑποχίλιομέτρων,
τὸ δὲ σῶμα τῆς μήτρας 8 (ἐν ὄλῳ 26)· μετὰ τὴν ῥῆθην τοῦ μὲν τραχή-

λου τὸ μῆκος εἶναι 24 ὑποχιλιομέτρων, τὸ δὲ τοῦ σώματος τῆς μήτρας 32 (ἐν ὄλῳ 56)· μετὰ τὴν κύησιν τὸ μῆκος τοῦ μὲν τραχήλου εἶναι 26 ὑποχιλιομέτρων, τοῦ δὲ σώματος τῆς μήτρας 33 (ἐν ὄλῳ 59).

Ἐν συνόψει, ὅταν ἡ βεβαίωσις τοῦ τοκετοῦ δὲν ᾔναι ἐφικτὴ δι' ἑνὸς μόνου σημείου, δύναται νὰ ᾗ προφανὴς ὅταν εὐρίσκωνται πλείονες ἐνταυτῷ χαρακτηρὲς. Διὰ τὴν βεβαίωσιν τοῦ τοκετοῦ, καθάπερ καὶ διὰ τὴν τῆς κύησεως καὶ τῶν πλείστων ἰατροδικαστικῶν παρατηρήσεων, ἡ πεποίθις προκύπτει ἐκ τοῦ συνόλου τῶν γεγονότων καὶ οὐχὶ ἐξ ἑνὸς ἐκάστου μεμονωμένως.

Ἑστεροτομή μετὰ θάνατον. — Ὅταν γυνὴ τις θνήσκῃ ἐν καταστάσει προκεχωρημένης κύησεως, τί ὀφείλει νὰ πράξῃ ὁ ἰατρός διὰ τὸ παιδίον, ὅπερ ἐν τῇ μήτρᾳ αὐτῆς φέρεται; Τῷ 1833, ἡ κυρία Piraud, νοσοκόμος, ἐξετέλει καθήκοντα μαίας, ἄνευ διπλώματος, παρὰ γυναικί, ἣτις ἀπέθανε κατὰ τὰς ὡδῖνας τοῦ τοκετοῦ. Τρεῖς μετὰ τὸν θάνατον ὥρας, τῇ συμβουλῇ καὶ ἐπιμόνῳ παρακλήσει ἐκκλησιαστικοῦ τινος ἐξετέλεσε τὴν καισαρικήν τομήν. Κατηγορήθησαν ἀμφότεροι ἐπὶ ἐμμέσῳ παρκαθίσαι τοῦ περὶ ταφῆς νόμου καὶ ἐπὶ παρνόμῳ ἐξασκήσει τῆς χειρουργικῆς. Ἀθωωθέντες ὑπὸ τοῦ δικαστηρίου τῆς Crenoble, κατεδικάσθησαν ὑπὸ τοῦ ἀκυρωτικοῦ. Ἔνεκα παραμολίου γεγονότος, παρατηρήθεντος τῷ 1846, ὁ Kergaradec ἐπεδοκίμασεν ὡς ἰατρός τὴν ἀπόφασιν τῶν δικαστηρίων, ἀλλ' ὑπὸ θρησκευτικῆν ἐποψιν ἰσχυρίσθη ὅτι καὶ ὁ ὑποχρέωσιν πρέπει νὰ τελεῖται ἡ καισαρική τομή ἀμέσως μετὰ θάνατον ἐγκύου γυναικὸς καὶ ὅτι, ἐλλείψει ἰατροῦ, πᾶς τις δύναται καὶ ὀφείλει νὰ ἐκτελέσῃ τὴν ἐγχείρησιν ταύτην. Φρονοῦμεν ἐν τούτοις, ὅτι ἡ ἰατροδικαστικὴ οὐδόλως δεόν ν' ἀναμιγνύηται εἰς τὰς θρησκευτικὰς ταύτας θεωρίας, αἵτινες παράδοξον ὅτι ὑπεβλήθησαν καὶ ὑπεστηρίχθησαν ἐν τῇ Ἀκαδημίᾳ τῆς ἰατρικῆς.

Ὁ ἰατρός λοιπὸν ἀφίσταται ἐλεύθερος νὰ ἐνεργήσῃ τὴν ὑστεροτομήν, ὅταν θεωρήσῃ αὐτὴν ἐνδείκνουμένην, οὕτω δὲ καλύπτεται ἡ εὐθύνη αὐτοῦ. Παραδεχόμεθα ἀνεπιφυλάκτως τὴν ὡς ἐξῆς διατυπουμένην γνώμην τῶν Briand καὶ Chaudé: «Ἄν ὁ ἰατρός ἐδεσπιάσθῃ διὰ τῶν διαφορῶν ὑπὸ τῆς ἐπιστήμης ἐνδείκνουμένων μέσων ὅτι ἡ μήτηρ ἀπέθανεν, ἂν δὲ εἰδοποίησε τὴν ἀρμοδίαν ἀρχὴν περὶ τοῦ ἐπείγοντος τῆς ἐγχειρήσεως ἣν ἐξετέλεσε, κατὰ τὰ ρητὰ παραγγέλματα πάντων τῶν συγγραφῶν,

διὰ τῶν μεθόδων καὶ τῶν αὐτῶν προφυλάξεων, ὥς εἰ ἐξετέλει τὴν ἑγχείρησιν ἐπὶ ζώσης γυναικός, οὐδόλως εἶναι μεμπτέος.»

Φρονούμεν ὁμῶς ὅτι ἡ ὑστεροτομή, γιγνομένη ὑπὸ μὴ ἱατροῦ, καὶ ὁ ἑκκλησιαστικοῦ, δεόν νὰ θεωρηθῇ ὡς παράνομος ἐξάσκησις τῆς χειρουργικῆς.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΤΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ Τ'.

ΠΕΡΙ ΕΠΙΒΙΩΣΕΩΣ

Τὸ τῆς ἐπιβιώσεως ζήτημα, ὅπερ ἐγείρεται ἐν πολλαῖς περιστάσεσιν ὅταν δύο ἄτομα, ὧν τὸ μὲν κληρονομεῖ τὸ ἕτερον, θνήσκῃ κατὰ τὸ αὐτὸ σύμβαμα, τινὲς μὲν τῶν συγγραφέων τάσσουσιν ἐν τῷ κεφαλαίῳ τῶν κατὰ τῆς ζωῆς προσβολῶν, ἄλλοι δὲ ἐν τῷ περὶ τοκετοῦ· τοῖς τελευταίοις δὲ τούτοις ἀκολουθοῦμεν, καθ' ὅτι συχνότερον προβάλλεται τὸ ζήτημα ἐπὶ τοκετοῦ, ὅποταν ἢ τε μήτηρ καὶ τὸ παιδίον θνήσκουσιν.

Ἡ παῦσις τῶν δικαιωμάτων ἐπέρχεται φυσικῶς διὰ τοῦ θανάτου· τὸ γεγονός δὲ τοῦτο καὶ ἡ ἀπόδειξις αὐτοῦ, ὅταν συγχρόνως ἀπεβίωσαν πλείονες τοῦ ενός, πολλάκις συνδέεται πρὸς ζητήματα κληρονομικά, ὅποτε καὶ καθίσταται ἀναγκαία ἡ γνώσις τοῦ τίς προαπεβίωσεν.

Ὁ ἐπικαλούμενος ὑπὲρ αὐτοῦ τὸν θάνατον ἄλλου, ὀφείλει συγχρόνως ν' ἀποδείξῃ καὶ τὸν χρόνον, καθ' ὃν οὗτος ἔλαβε χώραν· ἀλλ' ἡ ἀπόδειξις αὕτη, ἐν περιπτώσει βιαίου θανάτου, συμβάντος λ. χ. ἐν ὥρᾳ σεισμοῦ καταστρεπτικοῦ, ἐν ὥρᾳ ναυαγίου, ἢ ἐν πυρκαϊᾷ, ἀποβαίνει δυσχερεστάτη εἰ μὴ ἀδύνατος. Ἐν τῷ Ρ. Δικαίῳ ἀπαντῶσιν ἐν τούτοις οἱ ἐξῆς περὶ τοῦ ζητήματος ὁρίσμοι :

Κατὰ κανόνα γενικὸν ἂν πλείονες ἀποβιώσωσι συγχρόνως, καὶ δὲν δύναται ν' ἀποδειχθῇ τίς προαπεβίωσεν, ὁ θάνατος τεκμαίρεται ὅτι

ἐπῆλθε συγχρόνως. Ὄταν ὁμοῦ συναπεβίωσαν πατήρ καὶ υἱός, ἐὰν μὲν τὸ τέκνον ἦν ἔφηβον, ὑποτίθεται ὅτι ἀπεβίωσε τελευταῖον, ἐὰν δὲ ἄνηβον ὅτι ὁ θάνατος αὐτοῦ προηγῆθη τοῦ τοῦ πατρός.

Τῶν ἀνωτέρω ὁρίσμων ἀναγράφονται δύο ἐν τῷ νόμῳ ἐξαιρέσεις : α') ἡ περίπτωσις τῆς ἀποκαταστάσεως, καὶ β') ὅταν ὁ ἀπελεύθερος συναποθνήσκῃ μετὰ τοῦ υἱοῦ, ὁπότε, ἀδιαφόρως τῆς ἐφηβότητος ἢ ἀνηβότητος τοῦ παιδός, ὁ θάνατος τεκμαίρεται ἐπελθὼν ταῦτοχρόνως, καὶ τοῦτο χάριν τοῦ ἀπελευθερώσαντος, ἵνα μὴ στερηθῇ τῶν κληρονομικῶν αὐτοῦ δικαιωμάτων, ἐὰν ὁ υἱός θεωρηθῇ ἐπιζήσας.

Ὡστε κατὰ κανόνα γενικόν, ἐὰν ἐκ βιαίου θανάτου συναποθάνωσι πατήρ καὶ υἱός, τὸ τέκνον λογίζεται προαποβιώσαν μὲν, ἐὰν δὲν εἶχε συμπληρώσει τὸ 14ον (ἐπὶ ἀρρένων) ἢ τὸ 12ον (ἐπὶ θηλέων) τῆς ἡλικίας αὐτοῦ ἔτος, ὡς ἐπιζῆσαν δέ, ἐὰν εἶχεν ὑπερβῇ αὐτό.

Ἐπὶ τοκετοῦ, ἐν ᾧ, ὡς εἵπομεν, συχνότερον προβάλλεται τὸ τῆς ἐπιβιώσεως ζήτημα, τοῦτο ὡς ἐξῆς τίθεται :

Ὅποταν κατὰ τὸν τοκετὸν ἡ μήτηρ καὶ τὸ παιδίον ἐτελεύτησαν, τίς τῶν δύο ὑποτίθεται ὅτι ἐπέζησε τοῦ ἑτέρου ;

Εὐνόητος ἡ σημαντικότης τοῦ ζητήματος ἐν αἷς ἂν περιπτώσεσιν αἱ σύζυγοι μὴ ἔχωσιν ἕτερα ἐκ τοῦ γάμου αὐτῶν τέκνα, καθ' ὅτι ἂν τὸ παιδίον ἐπέζησε τῆς μητρός, κληρονομεῖ αὐτὴν καὶ μεταδιβάλλει τὴν κληρονομίαν τῷ πατρὶ αὐτοῦ, ἂν δ' ἐτελεύτησε πρῶτον, τῆς μητρός ἡ περιουσία (ἂν μὴ αὕτη κατέλιπε διαθήκην) ἐπανέρχεται εἰς τὴν οἰκογενεῖαν αὐτῆς.

Ἡ λύσις τοῦ ζητήματος τούτου εἶναι σχεδὸν ἀδύνατος, ἂν μὴ ᾧσι γνωσταὶ αἱ περιστάσεις τοῦ τοκετοῦ. Δύναται τις οὐχ ἤττον νὰ στηριχθῇ ἐπὶ τὰ ἐξῆς δεδομένα καὶ νὰ ἐξετάσῃ : 1ον, Ἄν τὸ παιδίον παρουσιάζῃ σημεῖα δηλοῦντα ὅτι ἀπέθανεν ἐν τοῖς κόλποις τῆς μητρός αὐτοῦ. 2ον, ἂν παρουσιάζῃ τὰ φαινόμενα τῆς ἀσφυξίας τῶν νεογνῶν. 3ον, ἂν ἀνέπνευσε. 4ον, τὸ εἶδος τοῦ θανάτου, δι' οὗ ἐτελεύτησεν ἡ μήτηρ.

ΠΕΡΙ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ἢ ΑΝΤΙΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΣ ΠΑΙΔΙΟΥ

Π Ν. Ἀρθρ. 355.—Ὁ ἐνοχος προσβολῆς κατὰ τῆς οἰκογενειακῆς τάξεως θεωρεῖται καὶ καταδικάζεται εἰς εἰρκτὴν ὅστις διὰ παρανόμων πράξεων ἀνατρέ-

πει ἢ μεταβάλλει τὰ οἰκογενειακὰ δίκαια τινὸς πρὸς βλάβην αὐτοῦ, καὶ ἰδίως ὅστις κρύπτει ἢ ἀπομακρύνει παῖδα τινά, ἐπὶ σκοπῷ τοῦ νὰ ἀνατρέψῃ ἢ μεταβάλῃ τὴν οἰκογενειακὴν αὐτοῦ τάξιν, ἢ δὲν τὸν ἀποδίδει εἰς τὸν ἔχοντα δικαίωμα νὰ τὸν ἀπαιτήσῃ, καὶ ὅστις ἐπὶ τοιοῦτῃ σκοπῷ ὑποβάλλει ἢ μεταλλάττει παῖδα τινά, ἢ τὸν παριστάνει ψευδῶς ὡς γεννημένον ἀπὸ τὴν δεῖνα μητέρα. Π. Ν. 321, 322, 357, 358.

Ἡ ὑποβολὴ παιδίου κατὰ τὴν γέννησιν, ὡς τὰ πολλά, δύναται νὰ λάβῃ χώραν.

Οἱ Ῥωμαῖοι, ἐξετάζοντες τὸ ἀδίκημα ὑπὸ τὴν ἐποψιν πάντοτε τῆς πολιτικῆς τοῦ παιδὸς καταστάσεως, ἐχαρκτηρίζον αὐτὸ ὡς ὑπαγόμενον εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν ἐγκλημάτων *de falsis*, τούτου δ' ἐνεκα καὶ πᾶσαν ὑποβολὴν παιδὸς ἐκώλυνον διὰ τῶν περὶ νοθεύσεως καὶ ἀπάτης ποινῶν (N. 13 de lege Cornelia de falsis 48. 10)· κατὰ τὸν ἡμέτερον ὁμῶς νόμον (ἄρθρ. 355) ἔνοχος ὑποβολῆς εἶναι ὁ ὑποβάλλων παῖδα ἢ μεταλλάττων τοιοῦτον καὶ παριστῶν αὐτὸν ὡς γνήσιον. Ἐν γένει δὲ αἱ νεώτεραι νομοθεσίαι πολλὴν ἀποδίδουσι σημασίαν εἰς τὰ τοιαῦτα ἀδικήματα, διότι δι' αὐτῶν θεωροῦσιν ὅτι καταστρέφονται ἢ ἀλλοιοῦνται αἱ θεμελιούσαι τὴν οἰκογενειακὴν τάξιν βάσεις.

Ὑποκείμενον τῆς πράξεως κατὰ τὰ ἀνωτέρω δύναται νὰ ᾖ οὐ μόνον μέλος οἰονδήποτε τῆς ἀδικουμένης οἰκογενείας, ἀλλὰ καὶ τρίτος μὴ συνδεόμενος πρὸς αὐτὴν διὰ συγγενείας, ἀντικείμενον δὲ μέλος τῆς οἰκογενείας, οὗ προσβάλλονται τὰ ἐν αὐτῇ δικαιώματα. Οὕτω τὸ ἀδίκημα τοῦτο δύναται νὰ ὑπάρξῃ ὅταν, ἐπὶ παραδείγματος, ἡ μήτηρ ἢ συγγενεῖς αὐτῆς, θέλοντες νὰ μὴ ἀπολέσωσι τὴν κληρονομίαν τοῦ ἀνδρός, ἢ ὑποβάλλουσι παιδίον, χωρὶς παντάπασιν νὰ γεννηθῇ τοιοῦτον, ἢ, γεννηθὲν καὶ ἀποβιώσαν, ἀντικαθιστῶσι δι' ἄλλου, ὅταν ἀμφότεροι οἱ γονεῖς διὰ λόγον οἰονδήποτε ὑποβάλλωσι τοιοῦτον παιδίον, ψευδῶς παριστῶντες αὐτὸ ὡς ἴδιον, ἢ ὅταν ἰατρός ἢ μαῖα ἐνεργῶσι τὴν τοιαύτην ὑποβολὴν ἢ ἀντικατάστασιν. Ὡστε βάσις κυρίως τοῦ ἀδικήματος εἶναι ἡ ἀπάτη.

Ὡς τετελεσμένη θεωρεῖται ἡ πράξις ὅταν ἐπραγματοποιηθῇ ἡ ὑποβολὴ ἢ ἡ ἀντικατάστασις τοῦ παιδὸς· πρὸς ἐπιβολὴν δὲ ποινῆς ἀπαιτεῖται ἡ ὁλὴ προαίρεσις τοῦ αὐτουργοῦ, οὗ σκοπὸς δύναται νὰ ᾖ ὅτε μὲν ἀθέμιτος ὡφέλεια αὐτοῦ, ὅτε δὲ βλάβη τοῦ προσώπου, καθ' οὗ τὸ ἀδίκημα ἀπευθύνεται.

Ἐπὶ ὑποβολῆς ἢ ἀντικαταστάσεως τὸ κύριον προβαλλόμενον τῷ ἰατρῷ ζήτημα εἶναι ἂν τὸ παιδίον ἀνῆκῃ τῇ ὑποδεικνυομένη ὡς μητρὶ αὐτοῦ γυναικί. Οὕτω θὰ ἐξετάσῃ ἐν πρώτοις ὁ ἰατροδιδασκὴς ἂν ἡ γυνὴ ἔτεκε καὶ πρὸ πόσου χρόνου, καὶ ἂν ἡ ἡλικία τοῦ παιδὸς συμφωνῇ πρὸς τὸν χρόνον, καθ' ὃν ἐγένετο ὁ τοκετός. Περὶ τῶν ζητημάτων τούτων γίγνεται ὁ προσήκων λόγος ἐν τοῖς περὶ τοκετοῦ καὶ ταυτότητος κεφαλαίοις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΕΤΑΡΤΟΝ

ΠΕΡΙ ΦΡΕΝΟΠΑΘΕΙΩΝ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Τὸ περὶ φρενοπαθειῶν κεφάλαιον εἶναι οὐ μόνον τὰ μάλα σημαντικόν, ἀλλὰ καὶ δυσχερές, δεόμενον πολλῆς ἐκ μέρους τοῦ ἱατροῦ περὶ σκέψεως. Καὶ ἀληθῶς δὲν εἶναι πάντοτε εὐκολόν νὰ καθορισθῇ ἐπακριβῶς ἡ διανοητικὴ κατάστασις ἀτόμου τινός, τῶν πράξεων τοῦ οὗ ποίου ἀμφισβητεῖται τὸ ἔγκυρον, ἢ εἰς ὃ ζητεῖται νὰ μὴ καταλογισθῇ ἐγκληματικὴ τις πράξις ὡς τελεσθεῖσα ἐν διαταράξει φρενῶν. Τόσῳ δὲ δυσχερέστερον καθίσταται τὸ πρόβλημα, ὅσῳ μεταξὺ ἐχθροσύνης καὶ παραφροσύνης δὲν εἶναι δυνατόν νὰ χαραχθῇ σαφὲς ὄριον, νὰ εἴπῃ δὲ τις ὅτι οἱ ἐντεῦθεν μὲν τοῦ ὁρίου τούτου εἶναι οἱ ἐχέφρονες, οἱ ἐκτεῦθεν δ' οἱ παράφρονες.

Εἶναι ἀληθές ὅτι τὴν ἀρμοδιότητα τοῦ ἱατροῦ ὑπὸ τὴν ἔποψιν ταύτην ἡμφισβήτησαν ἐνίοτε ἢ καὶ τέλεον ἡρνήθησαν. Ὁ φιλόσοφος Κάντιος ἰσχυρίζετο ὅτι μόνοι οἱ ἐξ ἐπαγγέλματος ψυχολόγοι ἠδύναντο νὰ ἐκτιμήσωσι τὴν διανοητικὴν κατάστασιν ἀτόμου τινός. Ἄλλοι ὑπεστήριξαν ὅτι πᾶς τις ἔχων ὑγιᾶ τὴν κρίσιν ἦν ὅσῳ καὶ ὁ μᾶλλον πεπειραμένος ἱατρός ἀρμόδιος ἵν' ἀναγνωρίσῃ ἂν τις τυγχάνῃ παράφρων ἢ ἐχέφρων. Ἰστέον δ' ὅτι τὰς ιδέας ταύτας ἐδέξαντο καὶ τινες δικασταὶ ἐν Γαλλίᾳ καὶ ἀλλαχοῦ, ἀποκρούσαντες πᾶσαν ἐπὶ τοιούτων ζητημάτων ἱατρικὴν γνωμοδότησιν.

Εἰς τὴν οἰκτρὰν ταύτην πλάνην δὲν δύνανται νὰ περιπέσωσιν εἰ μὴ οἱ μὴ ἀκριβῆ γνώσιν περὶ φρενοπαθειῶν ἔχοντες, οἱ ὡς παράφρονας θεωροῦντες μόνον τοὺς μανιώδεις, τοὺς ἄνους, τοὺς ἡλιθίους κττ. Ἀλη-

ὥς ἐν ταῖς περιπτώσεσι ταύταις ἢ διατάραξις ἢ ἡ ἀνεπάρκειά τῶν διανοητικῶν δυνάμεων εἶναι προφανεῖς· ἀλλὰ καὶ ἐνταῦθα δὲν πρέπει νὰ λησμονῇ τις ὅτι ἐνδέχεται νὰ πρόκειται περὶ ὑποκρίσεως, ἣν μόνον ὁ ἰατρός δύναται βεβαίως ν' ἀποκαλύψῃ.

Ἄλλ' ἐν τῇ πράξει ὡς τὰ πολλὰ δὲν πρόκειται περὶ τόσῳ ἀπλῶν περιπτώσεων, ἀλλὰ περὶ πράξεων τελεσθεισῶν ὑπὸ ἀτόμων, ἅτινα ἐν καιρῷ τῆς ἐξετάσεως ἢ κατ' ἄλλας ἐποχὰς δυνατόν νὰ φαίνωνται ἀπολύτως ἐχέφρον· περὶ ἐπιληπτικοῦ π. χ., περὶ ἀλκοολικοῦ, περὶ πᾶσυχοντος ὑπὸ προΐουσης γενικῆς παραλύσεως κττ. Οὕτω λοιπὸν εἶναι δυνατόν ὁ δικαστὴς ἢ ὁ ἑνορκος νὰ διαγνώσῃ τὴν ἐπιληψίαν ἐν ταῖς ἐλασσον ἐκπεφρασμέναις αὐτῆς μορφαῖς, ἢ τὴν γενικὴν παράλυσιν ἐν τῇ ἀρχῇ αὐτῆς, καὶ νὰ ἐξερευνήσῃ τὰς σχέσεις τὰς μεταξὺ τῆς πράξεως αὐτῆς ἢ ἣν κατηγορεῖται ὁ κατηγορούμενος, καὶ τῆς νόσου ὑφ' ἧς οὗτος πάσχει ;

Ὅντως δυσχερέστατον τυγχάνει ν' ἀναγνωρισθῇ ἂν ἄτομόν τι ἀπολύτῃ ἀκεραίων τῶν διανοητικῶν αὐτοῦ δυνάμεων, ἀπαιτοῦνται δὲ πρὸς τοῦτο γνώσεις εἰδικαὶ καὶ πείρα καὶ μελέτη ἐνδελεχῆς.

Ἐν τῇ περισπουδαστῇ περὶ παραφροσύνης συγγραφῇ αὐτοῦ ὁ Tardieu ὡς ἐξῆς καθορίζει τὰ τῆς ἀποστολῆς τοῦ ἰατροῦ : « Ἐὰν ὁ ἰατρός γινώσκῃ νὰ περιλαμβάνῃ τὰς ἑαυτοῦ γνώμας ἐν ταῖς ὑπ' αὐτῶν τῶν γεγονότων ἐπιβαλλομένοις αὐτῷ ὁρίοις· ἂν ἐν ταῖς κρίσεσιν αὐτοῦ οὐδεμίαν ἐκφέρῃ συστηματικὴν ἢ ἐκ προκαταλήψεως ἰδέαν· ἂν ἀναγνωρίσῃ ὅτι ὑπεράνω τοῦ ἀτομικοῦ συμφέροντος ὑπάρχει ἄλλο ὑψηλότερον, ὅπερ ἡ δικαιοσύνη ἔχει τὸ δικαίωμα καὶ τὸ καθήκον νὰ προστατεύσῃ, καὶ ὅτι δὲν ἀρμόζει αὐτῷ νὰ ἐπιβάλλῃ ἐπιστημονικὰς θεωρίας ἐκεῖ ἐνθα οὐδὲν ἄλλο ζητεῖται παρ' αὐτοῦ, εἰμὴ βεβαιώσεις ἀρμόζουσας εἰς ἰδιόζον τι γεγονός· ἂν ἐν ἐνὶ λόγῳ ἐν τοῖς ζητήμασι τῆς παραφροσύνης συμμορφῶται ταῖς αὐταῖς ἀρχαῖς, αἵτινες δέον νὰ καθοδηγῶσι τὸν ἱατροδικαστὴν εἰς ἄλλας πραγματογνωμοσύνας, δὲν διστάζω νὰ βεβαιώσω ὅτι θὰ τύχῃ πανταχοῦ καὶ πάντοτε, ἐνώπιον οἰουδὴποτε δικαστηρίου, τῆς ἐμπιστοσύνης καὶ τοῦ σεβασμοῦ, τῶν ὀφειλομένων νομίμως εἰς τὴν πείραν καὶ τὸν χαρακτῆρα αὐτοῦ. »

Θέλομεν διαιρέσει τὴν ἱατροδικαστικὴν τῆς παραφροσύνης σπουδὴν εἰς τρία μέρη· καὶ ἐν μὲν τῷ πρώτῳ θέλομεν ἐκθέσει τὴν νομοθεσίαν καὶ τὰς κυριωτέρας περιστάσεις, καθ' ἃς τοῦ ἱατροῦ ἡ ἐπέμβασις ἀποβαίνει ἀναγκαία, ἐν δὲ τῷ δευτέρῳ θέλομεν μελετήσῃ τὰς εἰδικὰς

νευρώσεις καὶ τὰς φρενοπαθείας ὑπὸ ἰατροδικαστικὴν ἔποψιν, καὶ ἐν τῷ τρίτῳ θέλομεν παραθέσει τὰ σχετικὰ τῆς Νομοθεσίας ἄρθρα τὰ ἀφορῶντα εἰς τὴν τοποθέτησιν τῶν φρενοβλαβῶν ἐν φρενοκομείῳ.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΑΣΤΙΚΗΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΟΣ ΤΩΝ ΠΑΡΑΦΡΟΝΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΠΟΙΝΙΚΗΣ ΑΥΤΩΝ ΕΥΘΥΝΗΣ

ΑΣΤΙΚΗ ΙΚΑΝΟΤΗΣ

Κατὰ τὸν ἡμέτερον νόμον, ὁ ἐνήλικος, ἦτοι ὁ συμπληρώσας τὸ 21ον ἔτος τῆς ἡλικίας αὐτοῦ, οὐ μόνον εἰς ἀπόκτησιν δικαιωμάτων λογίζεται ἰκανός, ἀλλὰ καὶ εἰς ἐνάσκησιν αὐτῶν· τὸ σύνολον δὲ τῶν τοιούτων δικαιωμάτων ἀποτελεῖ τὴν ἀστικὴν αὐτοῦ ἰκανότητα. Ἄλλοι παράφρονες, ὅτε μὲν στεροῦνται παντάπασι τῆς τοιαύτης ἰκανότητος, ὅτε δὲ ἔχουσιν αὐτὴν περιορισμένην· ἐξεταστέον ἐπομένως καθίσταται ἐὰν ἐπιτρέπηται εἰς αὐτοὺς ἡ ἐνάσκησις τῶν δικαιωμάτων, ἅτινα κατὰ νόμον δύνανται ν' ἀποκτήσωσι καὶ ὅποια εἰσὶν αἱ ἔννομοι τῶν ὑπὸ τὸ κράτος τῆς ἀτελοῦς ταύτης καταστάσεως ἐνεργουμένων ἀστικῶν πράξεων συνέπειαι.

Ὁ νεώτερος νόμος τοῦ 1861 κανονίζων, ὡς ἐρρήθη καὶ ἐν τῷ περὶ τελέσεως γάμου κεφαλαίῳ, τοὺς τὴν ἀπαγόρευσιν διέποντας ὀρισμούς, εἰς τρεῖς γενικὰς κατηγορίας διαιρεῖ τὴν διατάραξιν τῶν φρενῶν, εἰς τὴν παραφροσύνην, εἰς τὴν μανίαν (ὅταν εἰς τὴν διανοητικὴν διατάραξιν προστίθεται καὶ βιαιότης ἐπιθετικὴ) καὶ εἰς τὴν βλακειάν· μὴ περιοριζόμενος δὲ εἰς τὸ νὰ ἐπιβάλῃ ἀπαγόρευσιν ἕνεκα τῶν ἀνωτέρω τριῶν λόγων, προστίθῃσιν ὅτι τοιαύτη ἀπαγγέλλεται καὶ ὅταν ὑπάρχωσι διαλείμματα.

Τὴν ἀπαγόρευσιν, κατὰ τὸ ἄρθρον 115, δύνανται νὰ ζητήσωσι α') οἱ συγγενεῖς· β') ὁ σύζυγος· γ') ὁ ἐπίτροπος καὶ ὁ κηδεμών, καὶ δ') ὁ εἰσαγγελεὺς ἐξ ἐπαγγέλματος· ὅπως δ' ἐκφράζεται ἡ ἐρμηνευομένη διάταξις, δεόν νὰ δεχθῶμεν ὅτι, κατὰ τὴν ἔννοιαν τοῦ νόμου, οὐδεμίαν χωρεῖ διαστολὴ μεταξὺ τοῦ εἵους καὶ τοῦ βαθμοῦ τῶν ἀναμμένων νὰ ζητήσωσι τὴν ἀπαγόρευσιν συγγενῶν. Ἐπομένως πᾶς συγγενής, εἴτ' ἐξ αἵματος, εἴτ' ἐξ ἀγχιστείας, ἀδιαφόρως τοῦ ἂν ᾔται ἡμεδαπός ἢ

ἄλλοδαπός, ἔχει πάντοτε τὸ πρὸς τοῦτο δικαίωμα. Ἡ περὶ τῆς ἀπαγορεύσεως ὁ αἵτησις, περιέχουσα τοὺς λόγους, δι' οὓς ζητεῖται τοῦ μέτρου τούτου ἡ λήψις, ὡς καὶ τὰ ἀποδεικτικὰ μέσα, εἰσάγεται ἐνώπιον τοῦ Πρωτοδικείου τῆς κατοικίας τοῦ ἀπαγορευτέου, ὅπερ, ἐὰν εὖρη αὐτὴν βάσιμον, διατάσσει τὴν εξέτασιν τοῦ πάσχοντος ἢ καὶ τῶν προταθέντων μαρτύρων. Ἡ δὲ εξέτασις γίνεται εἴτε κατ' οἶκον τοῦ ἀπαγορευτέου, εἴτ' ἐν τῇ δικαστηρίῳ κεκλεισμένων τῶν θυρῶν καὶ παρόντων τοῦ αἰτούντος, τοῦ Εἰσαγγελέως καὶ τοῦ ἀπαγορευτέου ἢ ἀπόφασις ὅμως ἀπαγγέλλεται πάντοτε ἐν δημοσίᾳ συνεδριάσει.

Ἐὰν ἡ διαδικασία τῆς ἀπαγορεύσεως πρόκειται νὰ παραταθῇ ἐπὶ μακρόν, τὸ δικαστήριον, πρὸς ἀποφυγὴν βλάβης τῶν συμφερόντων τοῦ ἀπαγορευτέου, δικαιούται κατὰ πᾶσαν τῆς δίκης στάσιν νὰ διορίσῃ προσωρινὸν τῆς περιουσίας διαχειριστήν, ὅστις ὅμως, ἐνεκὰ τῆς προσωρινότητος αὐτοῦ, ὀφείλει νὰ περιορίζηται ἀπλῶς καὶ μόνον εἰς συντηρητικὰς πράξεις, καὶ τοῦ ὁποῦ ἡ ἐξουσία παύεται ἅμα τῇ ἐκδόσει τῆς ὁριστικῆς ἀποφάσεως.

Ἐὰν ὑπάρχῃ ἀμφιβολία οἰαδήποτε περὶ τῆς διανοητικῆς παθήσεως, ἢ ἂν ἡ κατάστασις τοῦ πάσχοντος ᾖ διφορούμενη, τὸ δικαστήριον, ἀντὶ τῆς ἀπαγορεύσεως, προβαίνει εἰς τὸν ἀπλοῦν ἀντιλήπτορος ὁρισμὸν.

Ἀμα καταστῇ τελεσιδικία ἢ τὴν ἀπαγόρευσιν κηρύττουσα ἀπόφασις, διορίζεται ἐπίτροπος καὶ παρεπίτροπος (ἄρθρ. 123), τὰποτελέσματα ὅμως τῆς ἀπαγορεύσεως ἄρχονται ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως καὶ πρὸ τῆς τελεσιδικίας τῆς ἀποφάσεως (ἄρθρ. 124).

Τὰποτελέσματα δὲ ταῦτα κανονίζονται εἰδικῶς διὰ τοῦ ἁρθροῦ 124, καθ' ὃ μετὰ τὴν δημοσίευσιν τῆς ἀποφάσεως πᾶσα πρᾶξις τοῦ ἀπαγορευμένου ἢ τοῦ ἔχοντος ἀντιλήπτορα, ἄνευ τῆς συναίνεσεως τοῦτου, εἶναι ἄκυρος.

Ὡς ἐρρήθη ἐν τῇ περὶ γάμου κεφαλῇ, συγγραφεῖς τινὲς ὑποστηρίζουσιν ὅτι ἐπὶ τῶν καθαρῶς προσωπικῶν πράξεων, τῶν τελεσθεισῶν ἐν καταστάσει υφίσεως, ἡ ἀπαγόρευσις δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ἐκτεταμένη, ἀλλ' ἐπὶ τῶν ἐκτὸς ἐκτεθέντων ἐπιχειρημάτων στηριζόμενοι ἐπαναλαμβάνομεν ὅτι ἡ γενικότης, μεθ' ἧς ἐκφράζεται τὸ ἄρθρον 124, καθίστησι τὴν διάταξιν αὐτοῦ ἀπόλυτον, καὶ ὅτι ἐπομένως πᾶσα πρᾶξις τοῦ ἀπαγορευμένου, ἀνεξαρτήτως τοῦ εἴδους αὐτῆς, θεωρεῖται πάντοτε ὡς ἄκυρος καὶ μὴ οὔσα, ἐκτὸς ἐὰν δεχθῶμεν ὅτι τὸν γάμον, τὴν υἱοθεσίαν ἢ τὴν ἀναγνώρισιν τέκνου νόθου ἐνεργεῖ ὁ ἐπίτροπος ἐπ'

ὀνόματι ἐκείνου, ὅπερ ἀδύνατον, διότι ὁ ἀπηγορευμένος δὲν δύναται, ὅπως ὁ ὑπὸ ἀντιλήπτορα διατελῶν, νὰ ἐνεργήσῃ πρᾶξιν νομικὴν καὶ συναινοῦντος ἔτι τοῦ ἐπιτρόπου. Συμφώνως ἄρα πρὸς τὰ ἀνωτέρω ἀναπυσσύμενα δέον, κατ' ἀνάγκην, νὰ δεχθῶμεν ὅτι ἡ ἀπαγόρευσις οὐδὲν ἄλλο εἶναι ἢ ἀπόλυτος κατάργησις τῆς πρὸς ἐνάσκησιν ἀστικῶν δικαιωμάτων ἱκανότητος, ἐφ' ὅσον ὑφίσταται, ἐκτός μόνον ἐὰν πρόκειται περὶ πράξεως, δι' ἣν ρητὴ ὑπάρχει διάταξις, οἷαι ἡ διαθήκη καὶ ἄλλαι τινές.

Συνεπῆς πρὸς ἑαυτὸν δεικνύμενος ὁ νομοθέτης, δὲν ἠδύνατο βεβαίως νὰ παρέλθῃ ἐν σιωπῇ τὰς πρὸ τῆς ἀπαγορεύσεως ἐνεργηθείσας πράξεις, τούτου δ' ἕνεκα, πρὸς ἀποφυγὴν τῶν δυναμένων νὰ ὑποβληθῶσιν ἐκ μέρους τῶν τε δανειστῶν καὶ ὀφειλετῶν τοῦ ἀπηγορευμένου ἀντιρρήσεων, διὰ τοῦ ἄρθρ. 125 ὀρίζει, ὅτι αἱ πρὸ τῆς ἀπαγορεύσεως γεγόμεναι πράξεις δύνανται νὰ θεωρηθῶσιν ἄκυροι, ἐὰν ὅτε ἐγένοντο ἡ αἰτία τῆς ἀπαγορεύσεως ὑπῆρχεν ὁμολογουμένως γνωστὴ, καὶ ὅτι τὸ αὐτὸ ἰσχύει καὶ ὅταν ὁ μετ' ἀπηγορευμένου συναλλαγῇς ἐγίνωσκε τὴν αἰτίαν τῆς ἀπαγορεύσεως.

Ἄλλ' ὡς διατυπῶται ὁ διὰ τῆς ἀνωτέρω διατάξεως καθιερούμενος κανὼν, ὅστις ἐφαρμόζεται μόνον ἐπὶ τοῦ ἀπαγορευθέντος, τὸ ἐξῆς δύναται νὰ γεννηθῇ ζήτημα: Ἐπὶ παραφροσύνης καὶ μανίας, ἐὰν ἡ πάθησις ἦν παροδικὴ ὅπως, ὁ θεραπευθεὶς δύναται νὰ προσβάλῃ τὰς ὑπὸ τὸ κράτος τῆς τοιαύτης καταστάσεως ἐνεργηθείσας πράξεις; Συγγραφεῖς τινες διατελλοῦσι τὰς περιπτώσεις, καθ' ὅς ἀπηγγέλθῃ ἢ οὐ ἡ ἀπαγόρευσις, ἐν τῇ δευτέρᾳ δὲ ἀποφαίνονται γνώμην ἀρνητικὴν.

Ἡ γνώμη αὕτη δὲν δύναται βεβαίως νὰ θεωρηθῇ ὡς συναῖδουσα πρὸς τὴν λογικὴν καὶ τὴν δικαιοσύνην, καὶ διὰ τοῦτο ὀρθωτέραν νομίζομεν τὴν ἐπὶ σπουδαιότερων ἐπιχειρημάτων ἐφειδομένην ἀντίθετον δόξαν. Ὁ πάσχων διετέλει ἀναμφισβητήτως ἐν πληρεστάτῃ ἀδυναμίᾳ, ὅπως αἰτησῇται μόνος τὴν ἀπαγόρευσιν· τὸ νὰ δεχθῇ δὲ τις ὅτι στερεῖται τοῦ δικαιώματος τῆς προσβολῆς τῶν γενομένων ἕνεκα τούτου, ἤθελεν εἶσθαι ὄντως ὑποχρέωσις εἰς τὰ ἀδύνατα καὶ ἐπιβολὴ εὐθύνης διὰ τὰς παραλείψεις τῶν ἄλλων, οἵτινες καθήκον εἶχον ὅπως ἐνεργήσωσι (Duranton III 782. — Demol. 8. 660—661).

Διὰ τοῦ ἄρθρ. 126 ὁ νόμος προσόμοια λαμβάνει προφυλακτικὰ μέτρα ὡς πρὸς τοὺς κληρονόμους, οἵτινες ἐπιδιώκουσι τὴν ἀκύρωσιν πράξεων τοῦ ἀποθιώσαντος. Κατ' αὐτὸ οἱ κληρονόμοι δύνανται μὲν

νὰ προσβάλλωτιν ἔνεκα φρενοβλαθείας τὴν πράξιν, ἀλλὰ μόνον εἰς τὰς ἐξῆς περιπτώσεις : α') ὅταν ἡ ἀπαγόρευσις προεκληθῇ ἢ ἀπηγγέλθῃ πρὸ τοῦ θανάτου, καὶ β') ὅταν ὁ ἀποβιώσας ἐνήργησεν τὰς πράξεις θεραπευόμενος ἐν φρενοκομείῳ, ὅποτε ἡ ἐμπαθὴς αὐτοῦ κατάστασις εἶναι πλέον ἀναμφισβήτητος.

Ἐάν ἡ ἀπόδειξις τῆς φρενοβλαθείας προκύπτῃ ἐξ αὐτῆς τῆς ἀμφισβητουμένης πράξεως, ἡ προσβολὴ συγχωρεῖται ἐπ' ἴσης πάντοτε.

Θεραπευέντος τοῦ πάσχοντος, ἡ ἀπαγόρευσις αἶρεται· πρὸς τοῦτο ὅμως, κατὰ τὸ ἄρθρ. 133, ἀπαιτεῖται ἡ τήρησις τῆς διαδικασίας, ἥτις ἀκολουθεῖται καὶ κατὰ τὴν ἀπαγγελίαν αὐτῆς, καὶ τοῦτο βεβαίως, ἵνα ἡ θεραπεία πιστοποιηθῇ προσηκόντως ὑπὸ τοῦ δικαστηρίου· κατὰ τὸ ἄρθρον δὲ 133 ὁ ἀπαγορευθεὶς ἀνακτᾶται τῶν ἀστικῶν αὐτοῦ δικαιωμάτων τὴν ἀσκήσιν μετὰ τὴν περὶ ἄρσεως τῆς ἀπαγορεύσεως ἀπόφασιν.

Ὡς ἐρρήθη ἤδη, τοῦ ὑπὸ ἀντιλήπτορα διατελοῦντος ἡ ἱκανότης ἐστὶ περιωρισμένη ἐν μέρει, τὰς ὑποχρεώσεις δὲ καὶ τὰ δικαιώματα αὐτοῦ διαγράφει τὸ ἄρθρον 121, καθ' ὃ «ὁ ἔχων διαφορουμένας τὰς φρένας» δὲν δύναται ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος, ἄνευ τῆς συναίνεσεως τοῦ ἀντιλήπτορος : α') νὰ διεξάγῃ δίκας ὡς ἐνάγων ἢ ἐναγόμενος· β') νὰ συμβιβάζεται· γ') νὰ ἐπιχειρῇ ἀπαλλοτριώσεις· δ') νὰ δανεῖ(ζῇ καὶ ἐ) νὰ δέχεται κεφάλαια ἐπὶ ἀποδείξει». Κατὰ τὴν ἀληθῆ ἐπομένως ἔννοιαν αὐτοῦ ἀπαγορεύεται μὲν ἡ σύστασις ὑποθήκης, πραγματικῶν ἄλλων δικαιωμάτων ἐπὶ ἀκινήτων, ἡ μεταβίβασις αὐτῶν τε καὶ κινήτων πρὸς τρίτους, ἡ ἀποδοχὴ ἢ ἀποποίησης κληρονομίας καὶ ἡ διανομή, οὐχὶ ὅμως ἡ μίσθωσις, ἡ σύστασις προικός, ὁ γάμος, ἡ υἰοθεσία, ἡ διαθήκη καὶ ἡ ἀναγνώρισις φυσικῶν τέκνων.

Ὡς ἐκφράζεται ὁ νόμος, ἡ συναίνεσις τοῦ ἀντιλήπτορος δεόν νὰ παρῇ πάντοτε κατὰ τὴν πράξιν, ἡ ἀπλὴ δὲ γνῶσις αὐτοῦ περὶ τῶν γνησομένων δὲν ἀναπληροῖ τὴν διὰ τὸ κύρος ἀπαιτουμένην ρητὴν συναίεσιν.

Ἡ Πολ. Δικονομία, ὑπ' ὅψιν ἔχουσα τὴν μέλλουσαν πολιτικοῦ νόμου κδοσιν, ἐπραγματεύθη ἐκ τῶν προτέρων περὶ διαδικασίας ἀφορώσης ἰς τὴν ἀπαγόρευσιν πασχόντων τὰς φρένας καί, ὑπερπηδήσασα τὰ δικονομικὰ ὅρια, περιέλαβε καὶ οὐσιαστικὰς διατάξεις, ὁρίσασα διὰ τοῦ ἀρθ. 658, ὅτι ἔνεκα βλακειᾶς, παραφροσύνης καὶ μανίας δύναται νὰ ἐγίθῃ παρὰ τοῦ ἀρμοδίου δικαστηρίου ἡ ἀπαγόρευσις κατὰ τὸ

ἄρθρ. 641 καὶ ἐπ. ὑπὸ τῶν συγγενῶν τοῦ φρενοβλαβοῦς, τοῦ σοφύ-
ρου ἢ τοῦ εἰσαγγελέως ἐξ ἐπαγγέλματος. Ὁ νεώτερος ὅμως νόμος, ὡς
εἶδομεν, ἀνταποδίδων τὰ ἴσα, ἀνέγραψε μετὰ τῶν οὐσιαστικῶν διατά-
ξεων καὶ τινὰς δικονομικάς.

Πολλὰ βεβαίως εἰσὶ τὰ ζητήματα, ἅτινα κατὰ τὰς ἀνωτέρω δια-
τάξεις δύναται νὰ γεννηθῶσιν ὡς πρὸς τὸ ἔγκυρον τῶν ὑπὸ παραφρῶ-
νων ἐπιχειρουμένων νομικῶν πράξεων, τὸ σπουδαιότερον ὅμως εἶναι
ποῖος δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς τοιοῦτος.

Ὁ ἡμέτερος νομοθέτης, κατὰ ζῆλον τοῦ Ρωμαϊκοῦ δικαίου, τρι-
πλὴν ἐδέξατο διαίρεσιν ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν παθολογικὴν κατάστασιν·
ἀλλ' ἡ διαίρεσις αὕτη, κατὰ τὰς ἀπαιτήσεις τῆς νεωτέρας ἐπιστήμης,
ἥμιστα παρίσταται ἀκριθής· ἐντεῦθεν δέ, ὡς εἰκός, πολλοὶ δύνανται νὰ
γεννηθῶσι περὶ τοῦ πράγματος δισταγμοί. Ὁρθότερον ἐπομένως εἶναι
καὶ ὁ δικαστὴς καὶ ὁ ἰατρός (εἰς οὓς ἀπόκειται ἡ διευκρίνισις ἐὰν νό-
σος τις ὠρισμένη δέον νὰ θεωρηθῇ βλακεία, παραφροσύνη, ἢ μανία) εἰς
τὸν σκοπὸν μᾶλλον ἢ τὸ γράμμα τοῦ νόμου ἀφορῶντες, ν' ἀποφαινω-
ται ὅτι ὑπάρχει περίπτωσις ἀπαγορεύσεως, ὅταν ἐξέλιπεν ἐντελῶς τὸ
καθοδηγοῦν καὶ φωτίζον τὴν συνείδησιν λογικόν, καὶ ἀφ' ἑτέρου νὰ μὴ
λαμβάνωσι προῶς ὑπ' ὄψιν τὸν λόγον, ἐξ οὗ ἐγεννήθη ἡ τοιαύτη κατά-
στασις, διότι ὁ νομοθέτης, εἰς τὸ ἀποτελεσμα ἀπαθλέπων καὶ οὐχὶ εἰς
τὰ αἷτια, ἡγνώνει ν' ἀπαγγείλῃ τὴν ἀπαγόρευσιν οἷανδ' ἔχῃ
ἡ νόσος ἀφορμὴν.

Ἄλλ' ἐκτὸς τούτου καὶ ἕτερα δύνανται νὰ γεννηθῶσι ζητήματα.
Οὕτως, ἐπὶ παραδείγματος, δύναται νὰ προταθῇ ἐνώπιον δικαστηρίου,
ὅτι ὁ ὀρκισθεὶς ἢ ἐξετασθεὶς ὡς μάρτυς, ὅστις δὲν διατελεῖ ὑπὸ ἀπα-
γόρευσιν, πάσχει ἔλλειψιν φρενῶν; Ἐνώπιον τῶν Ἑλληνικῶν δικα-
στηρίων ἡγέρθη ἄλλοτε ζήτημα τοιοῦτο καὶ ἐδόθη ἀπάντησις κατω-
φακτικὴ, νομίζομεν δὲ ὀρθῶς, διότι οὐδεὶς ὑπάρχει λόγος, ὅπως μὴ δι-
τάσσωνται περὶ τῆς τοιαύτης ἐνστάσεως ἀποδείξεις, ἀφοῦ καὶ ὁ ἕνα
παθήσεως διανοητικῆς ἀπαγορευθεὶς δὲν δύναται οὔτε ὡς μάρτυρ νὰ
ἐξετάζηται, οὔτε νὰ δίδῃ τὸν ἐπαχθέντ' ὄρκον, ὀφείλων ν' ἀντεάγῃ
αὐτόν. Κατὰ τοῦ ἀπηγορευμένου ἐπ' ἴσους δὲν ἀπαγγέλλεται προσω-
πικὴ κράτησις, καὶ ἐὰν ὀφείλῃ καὶ πρὸς τὸ δημόσιον, διότι τί ἄρθρ.
1003 τῆς Πολ. Δικονομίας ἀφορᾷ εἰς τὴν δημοσίαν τάξιν καὶ ἐπο-
μένως ἡ διάταξις αὐτοῦ ἐφαρμύσσεται, ἄνευ διαστολῆς εἰσασέηψε, ἐπὶ
παντός δικαιοῦχου.

Διαθήκη. — Ὡς ἐρρήθη ἄνωτέρω, ὑπάρχουσι πράξεις τινές, ὧν τὸ κύριον κρίνεται ἐκ τῆς κατὰ τὴν κατάρτισιν αὐτῶν διανοητικῆς τοῦ ἐνεργήσαντος καταστάσεως· τοιαῦται δ' εἰσὶν αἱ δωρεαὶ καὶ αἱ διαθήκαι, αἵτινες ἐξετάζονται πάντοτε κατὰ τὸ κοινὸν δίκαιον.

Διαθήκη, κατὰ τὴν στενὴν ἐννοίαν ἣν ἔδιδον οἱ Ῥωμαῖοι, καλεῖται ἡ πρᾶξις, δι' ἧς ὀρίζεται ὁ κληρονόμος (*heredis institutio*), γενικῶς ὅμως δύναται νὰ ὀρισθῇ ὡς πρᾶξις, δι' ἧς ὁ θνητῶν κανονίζει τὰ τῶν ὑποθέσεων τοῦ διὰ τὸν μετὰ τὴν ἐκλείψιν αὐτοῦ χρόνον· τὰ ἀπαραίτητα δὲ συστατικὰ τῆς πράξεως εἰσὶ, κατὰ νόμον, ἡ ἱκανότης τοῦ διαθέτου, πρόσωπον ὑπὲρ οὗ γίνεται ἡ διαθήκη, καὶ ἔκφρασις τελευταίας βουλήσεως, ἐξ ὧν ἐνταῦθα μόνον περὶ τοῦ πρώτου δύναται νὰ γείνη λόγος.

Τὴν πρὸς τὸν διαθέτην ἱκανότητα, ἄνευ τῆς ὁποίας ἐπείρχετο ἡ ἀκυρότης τῆς διαθήκης, κανονίζουνσιν αἱ ἐξῆς τοῦ Ρ. Δικαίου διατάξεις.

N 9. qui test. fac. (6. 2) τοῦ Κώδ. Βασιλ. XXXV T I. 6'. in Tl. III 6'. Ὁ διατιθέμενος ὀφείλει τὸν νοῦν οὐ μὴν τὸ σῶμα ἐρρῶσθαι.

Ὁ ἐν ἀσθενείᾳ παραφρονήσας οὐ διατίθεται ἐν τῇ παραφροσύνῃ.

Ἐρρῶσθαι ἢ μεταξὺ τῆς μανίας ἐν τοῖς διαλείμμασι διαθήκη, εἰ μὴ ἅμα τις ἐν αὐτῷ τῷ διατίθεσθαι κατεσχέθῃ.

Πανδ. N. 17 (28. 1).

Ὁ ἐνεκεν σωματικῆς νόσου πάσχων τὰς φρένας ἀδύνατον διαθήκην ποιῆσαι ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ.

Ἀρμεν. Ε'. Α' 10.

Ὁ ἐν ἀσθενείᾳ σώματος παραφρονήσας οὐ διατίθεται ἐν τῇ παραφροσύνῃ, ἐν τοῖς διαλείμμασι δέ.

Ἐκ τῶν ἄνωτέρω παρατιθεμένων διατάξεων δύο τινὰ συνάγονται, ἐν σχέσει πρὸς τὴν περὶ τὸ διατίθεσθαι ἱκανότητα τοῦ προσώπου: α') τι στεροῦνται τῆς τοιαύτης ἱκανότητος αἱ παράφρονες ἐν γένει, καὶ β) ὅτι διαθήκη ἐν διαλείμματι τῆς νόσου γενομένη λογίζεται ἰσχυρά. Ἰλλ' ἐνταῦθα γεννᾶται φυσικῶς ἡ ἐρώτησις: ὁ ἐν καταστάσει ἀπαγορευσεως διατελὼν δύναται νὰ θεωρηθῇ ἱκανὸς πρὸς σύνταξιν διαθήκης ἐν ᾗ ὑφέσει τῆς νόσου; Συμφώνως πρὸς τὰ ἄνωτέρω ἀναπτυχθέντα δέονκαταφατικῇ νὰ δοθῇ ἀπάντησις. Ἡ διαθήκη κρίνεται, ὡς ἐρρήθη, κατὰ τὸ κοινὸν δίκαιον, ἐπομένως ὁ ἀπαγορευθεὶς τεκμαίρεται μὲν ὅτι ἔχει ἢ σῶας τὰς φρένας, ἀλλὰ μόνον μέχρις ἐναντίας ἀποδείξεως.

ἀποδεικνυσμένου ὅρα ὅτι κατὰ τὸν χρόνον τῆς συντάξεως ὁ διαθέτης ἦν ὑγιής τὸν νοῦν, ἡ διαθήκη δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ἄκυρος.

Περὶ τοῦ εἶδους τῆς παραφροσύνης τῆς ἐπαγομένης τὴν στέρησιν τῆς ικανότητος, ἀναφερόμεθα εἰς ὅσα ἐξετίθησαν ἀνωτέρω.

Συγγενὲς ζήτημα εἶναι καὶ τὸ ἐξῆς : Ἐάν τις παραφρονῇ μετὰ τὴν σύνταξιν διαθήκης, ἡ συντάξις τοιαύτην ἐν διαλείμματι τῆς νόσου προσεβλήθη καὶ αὖθις, καὶ ἂν ἡ κατὰστασις αὕτη διήρκεσε μέχρι τοῦ θανάτου, ἡ διαθήκη ἀκυροῦται ; Νομίζομεν ὅτι ἡ ἐν τῷ χρόνῳ τοῦ θανάτου διανοητικὴ κατὰστασις δὲν δύναται νὰ ἐξετασθῇ, διότι ἡ ἀνικανότης πρὸς τὸ διαθέτειν προέρχεται ἐνταῦθα, οὐχὶ ἐξ ἐλλείψεως δι-
καιώματος (ὡς λ. χ. ἐπὶ τῆς ὑπεξουσιότητος, ἕνεκα τοῦ ὁποίου ἀπαιτεῖται καὶ ἡ κατὰ τὸν χρόνον τοῦ θανάτου ἔρευνα περὶ τῆς ὑπάρξεως ικανότητος), ἀλλ' ἐκ στέρησεως τῆς θελήσεως, ὥστε ἡ ἐν καιρῷ ἐξ-
φροσύνης ἔκφρασις τῆς βουλήσεως ἀπομένει ἐν ἰσχύϊ.

Τὴν κατὰ τὴν σύνταξιν τῆς διαθήκης ἔρευναν, περὶ τοῦ ἂν ὁ διαθέτης ἔχῃ σώας τὰς φρένας, ἀπαιτεῖ καὶ τὸ περὶ διαθηκῶν ψήφισμα τοῦ Κυβερνήτου, ὅπερ διὰ τοῦ ἄρθρου 5 ὀρίζει ὅτι : «Ὁ μνήμων ὀφείλει νὰ γνωρίζῃ τὸν διαθέτην καὶ τοὺς μάρτυρας, καὶ νὰ βεβαιῶι ἐὰν ἔχῃ σώας τὰς φρένας του».

Ἡ διαθήκη κατὰ τὴν διάταξιν ταύτην εἶναι βεβαίως ἀκυρωτέα, ὅταν ὁ συμβολαιογράφος δὲν ἀναφέρῃ ὅτι ἐβεβαιώθη περὶ τοῦ πράγματος· ἀλλ' ἐνταῦθα γεννᾶται φυσικῶς ἡ ἀπορία κατὰ πῶς τὸν τρόπον πρέπει ν' ἀποκτᾶται ὑπὸ τοῦ Μνήμονος ἡ τοιαύτη βεβαιότης ; Ὅπως ἐκφράζεται ὁ νομοθέτης, οὐδεμία ἀπομένει ἀμφιβολία ὅτι ἡ περὶ τοῦ πράγματος ἔρευνα ἀπόκειται εἰς τὸν Μνήμονα· ὑποβαλλομένης ὅμως ἐκ μέρους τῶν διαφερομένων ἀντιρρήσεως περὶ τῆς διανοητικῆς τοῦ διαθέτου καταστάσεως καὶ προκειμένου περὶ παθήσεως δυσδιαγνώστου ὅποτε τὸ πρᾶγμα παρέχεται δυσχερείας μεγάλας, δύναται οὗτος ὁ ζήτησις ἱατρικὴν συνδρομήν ; Φρονοῦμεν ὅτι ἀποφατικῶς δεόν νὰ λυθῇ τὸ ζήτημα, διότι ὁ νόμος ἀπαιτεῖ οὐχὶ ἐπιστημονικὴν βεβαιότητα, ἀλλ' ἀπλὴν ἐξέτασιν, ἵνα πεισθῇ ὁ συμβολαιογράφος ὅτι ὁ διαθέτης δὲν παρουσιάζει καταφανῆ τοῦ νοῦ διατάραξιν· ἐὰν δὲ ὑπάρχῃ παραφροσύνη, ἥτις δὲν ἠδύνατο δι' ἐπιπολαίας καὶ μὴ ἐπιστημονικῆς ἐρεῦνης ν' ἀνακαλυφθῇ, εἶναι τοῦ δικαστηρίου ἔργον ν' ἀποφύνηται περὶ τούτου γνώμην κατὰ τὴν τῆς διαθήκης ἐν καιρῷ γενησομένην ρεσπο-
λὴν. Δημόσια Κεντρικὴ Βιβλιοθήκη Βέροιας

Ἐὰν ἡ παραφροσύνη τοῦ διαθέτου ἦναι κατάδηλος, ὁ συμβολαιογράφος, κατὰ τὸ πνεῦμα τοῦ νόμου, ὀφείλει ν' ἀρνηθῇ τὴν σύνταξιν τῆς διαθήκης.

Διὰ τοῦ ψηφίσματος τοῦ Κυβερνήτου, ἐκτὸς τῆς δημοσίας καθιεροῦνται καὶ ἡ μυστικὴ καὶ ἡ ιδιόγραφος διαθήκη, περὶ αὐτῆς ὅμως δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ γείνη ἰδιαιτέρος λόγος, διότι καὶ ἐνταῦθα τοῦ διαθέτου ἡ ἱκανότης κρίνεται πάντοτε κατὰ τοὺς ἀνωτέρω ἐκτιθεμένους ὀρίσμούς.

Ἐπὶ μυστικῆς διαθήκης ὁ συμβολαιογράφος κατὰ τὴν παράδοσιν αὐτῆς ὀφείλει νὰ βεβαιωθῇ ἐπ' ἴσης περὶ τῆς διανοητικῆς τοῦ διαθέτου καταστάσεως.

Κληροδοτήματα, δωρεαί.—Πολλὰ ἐπ' ἴσης εἰσὶ καὶ ἐνταῦθα τὰ ζητήματα, ἅτινα ἔχουσι σχέσιν πρὸς τὴν ἱατροδικαστικὴν ἀνάγκη ἐπομένως καὶ περὶ αὐτῶν κεφαλαιωδῶς νὰ διαλάβωμεν.

Κατὰ τὸ Ρ. Δίκαιον τρία εἰσὶ τὰ διὰ τὴν σύστασιν ἐγκύρου κληροδοτήματος ἀπαιτούμενα πρόσωπα, ὁ κληροδότης, ὁ διὰ τοῦ κληροδοτήματος βαρυνόμενος, καὶ ὁ λαμβάνων αὐτό, ἥτοι ὁ κληροδόχος. Ὁ κληροδότης ὅμως εἶναι πάντοτε ὁ διαθέσας, καὶ κατὰ ρητὰς διατάξεις (Βασλ. ΧΙΙV 3. I) μόνος ὁ δυνάμενος νὰ διαθέσῃ δικαιοῦται καὶ νὰ κληροδοτήσῃ. Πάντα ἐπομένως ὅσα ἐρρήθησαν περὶ διαθήκης ἰσχύουσι κατ' ἀνάγκην καὶ ἐπὶ κληροδοτημάτων, διότι καὶ ἐπ' αὐτῶν ἐξετάζεται πάντοτε ἡ κατὰ τὴν σύνταξιν τῆς πράξεως διανοητικὴ τοῦ κληροδοτοῦ κατάστασις.

Αἱ δωρεαί, κατὰ νόμον, διαιροῦνται εἰς δωρεάς ἐν ζωῇ καὶ δωρεάς αἰτίᾳ θανάτου, ἡ συνδρομὴ δὲ τοῦ ἱατροῦ διττῶς δύναται ἐπ' αὐτῶν νὰ καταστῇ ἀναγκαία, εἴτε κατὰ τὴν σύστασιν, εἴτε κατὰ τὴν αἰτουμένην τυχὸν ἀκυρότητα αὐτῶν ἐκ μέρους τοῦ δωρητοῦ.

Αἱ δωρεαί, εἴτ' ἐν ζωῇ ἐγένοντο, εἴτε αἰτίᾳ θανάτου, πολλάκις δύνανται νὰ προσβληθῶσιν, ἕνεκα παραφροσύνης τοῦ δωρητοῦ, οὐ μόνον ἐκ μέρους συγγενῶν αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ ἐκ μέρους δανειστῶν ἐχάντων συμφέρον. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, ὡς ἐσημειώθη καὶ ἀλλαχοῦ, ἡ παραφροσύνη, ἐὰν δὲν ἔχῃ ἀπαγγελθῇ ἀπαγόρευσις, ἀποδεικνυομένη, ἐπάγεται μὲν ἀκυρότητα, πλὴν ὡς χρόνος, καθ' ὃν ἐξετάζεται ἡ διανοητικὴ τοῦ δωρητοῦ κατάστασις, σκοπεῖται ὁ κατὰ τὴν σύνταξιν τῆς

προσβαλλομένης πράξεως. Εἰδικὰ ὅμως ζητήματα ἰατροδικαστικὰ δύνανται νὰ γεννηθῶσιν ἐπὶ τῶν ἐν ζωῇ δωρεῶν μόνον.

Αἱ δωρεαὶ αὗται εἰσὶν ἐκ τοῦ νόμου δεκτικαὶ ἀνακλήσεως, ὡς λόγοι δὲ τῆς τοιαύτης ἀνακλήσεως ἀναγράφονται ἐν τῇ Ἀρμενοπούλῳ (Γ. β. 3) οἱ ἐξῆς: « Ἐὰν ὁ τὴν δωρεὰν εἰληφώς, ἀχάριστος ὀφθῇ περὶ τὸν δωρησάμενον καὶ αἰσχροῖς κατὰ τοῦτου χρησάμενος ὕδρεσιν, ἢ χεῖρας ἀδίκους ἐπαγάγῃ ἢ ζημίαν μεγίστην προβαλεῖ ἐξ οἰκείας ἐπιβουλῆς, ἢ περὶ τὴν ζωὴν ἐπιβουλεύσῃ, ἢ τὰ ἐν τῇ δωρεᾷ πάντα εἴτε ἐγγράφως εἴτε ἀγράφως μὴ γεγονότα πληρώσῃ, μία γὰρ ἐκ τῶν τούτων αἰτιῶν εἰάν ἐν δικαστηρίῳ φανερώσ ἀποδειχθῇ, ἀνατραπέσθωσαν αἱ γενόμεναι δωρεαί ». Ἄλλ' ἐὰν αἱ πράξεις αἱ τὴν δωρεὰν ἀνατρέπουσαι ἐνηργήθησαν ἐκ μέρους τοῦ δωροδόχου ἐν στιγμῇ διανοητικῆς ταραχῆς, ἐλλείπει βεβαίως τῆς ἐλευθέρας βουλήσεως τὸ στοιχείον, ὅπερ πάντως ἀπαιτεῖται ὑπὸ τοῦ νόμου, καὶ ἐπομένως ἢ ἐν στιγμῇ τοιαύτῃ ἐνέργεια ὅς ἐν δύνανται νὰ χαρακτηρισθῇ ὡς ἀχαριστία ἐπιζήμιος, διότι ἀφοῦ οὗτ' ἐπὶ ποινικῶν τοῦ φρενοβλαθοῦς πράξεων ὑπάρχει καταλόγισμός, ὡς θὰ ἴδωμεν, οὔτε αἱ ἄλλαι αὐτοῦ πράξεις δύνανται νὰ θεωρηθῶσιν ὡς ἐπαγόμεναι εὐθύνῃν ἀστικῇν.

Κατὰ τὸν νόμον, πραγματογνωμοσύνη δύναται νὰ διαταχθῇ ἐπὶ παρόντων καὶ ὑπαρχόντων πραγμάτων, διότι ἐπὶ γεγονότων παρελθόντων ἀπαιτοῦνται ἀποδείξεις ἄλλαι· ἄλλ' ἐνίοτε καὶ ἐπὶ περιπτώσεων ἀποδειχθεῖσων ἢ ληφθεῖσων καταθέσεων μαρτύρων δύναται νὰ κληθῇ ὁ ἰατρός ὡς πραγματογνώμων, ὅπως χαρακτηρίσῃ τὰ φαινόμενα ἢ ἀποφῇνηται γνώμην ἐπ' αὐτῶν.

Ὁ ἰατρός ἄρα δύναται νὰ κληθῇ ὅπως γνωμοδοτήσῃ, ἂν ὁ διαθέτης, διατελὼν ὑφ' ὠρισμένας περιστάσεις, εἶχε σώας τὰς φρένας ὅτε ἔγραφε τὴν διαθήκην. Πολλὰ ἐνταῦθα γεννῶνται δυσκολίαι, μὴ οὔσης δυνατῆς τῆς ἐξετάσεως τοῦ ἀτόμου, καὶ μόνον τῆς παλινδρόμου ἐξετάσεως ὑπολειπομένης. Ἐν γένει, ὁ ἰατρός ἐν τοιαύταις περιστάσεσιν ὀφείλει μετὰ μεγίστης λεπτομερείας καὶ μετὰ πολλῆς προσοχῆς νὰ ἐρευνήσῃ διὰ τῶν μαρτυριῶν τὸν ἀποδεδειγμένον βίον τοῦ διαθέτου, τὰς τάσεις, τὰς διαθέσεις καὶ τὰς συμπαθείας αὐτοῦ, ἐν ἐνὶ λόγῳ νὰ προσπαθήσῃ παντὶ σθένει, ὅπως ἐξακριβώσῃ ὅποια ᾔην ἢ διανοητικὴ κατάστασις τοῦ διαθέτου κατὰ τὴν σύνταξιν τῆς διαθήκης. Ἀλλὰ καὶ

μεθ' ὅλα ταῦτα ἀσφαλῆς γνώμη καὶ ἀπόφανσις ὠρισμένη ἔσται δυσχερὴς καὶ ἀκροσφαλῆς.

Ἄν δὲ ὁ ἱατρός κληθῇ νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν καὶ τὴν διαθέκην αὐτὴν, ὅπερ δύναται νὰ συντελέσῃ ἐπ' ἴσης, τότε ὀφείλει νὰ ἐξετάσῃ αὐτὴν, τὰς φράσεις αὐτῆς τὰς ἐννοίας κτλ. Καὶ εἶναι μὲν ἀληθές ὅτι δύναται ἡ διαθέκη νὰ ᾖ λογικῶς γεγραμμένη, καὶ ἐν τούτοις ὁ διαθέτης νὰ ἔπασχε τὰς φρένας, ἢ, τὸναντίον, νὰ ᾖ αὕτη ἀλλόκοτος καὶ παράδοξος, καὶ ὁ διαθέτης νὰ διετέλῃ ἐν πλήρει ἐχεφροσύνῃ· ἀλλ' ὁ ἱατρός ὀφείλει οὐδεμίαν νὰ παραλείπῃ ἐξέτασιν. Θὰ ἐξετάσῃ ἐπ' ἴσης τὸν χαρακτῆρα τῆς γραφῆς (ἂν ἡ διαθέκη ᾖ αὐτόγραφος), θὰ ἴδῃ ἂν αὕτη ᾖ ἄνισος, ἡλλοιωμένη, ταχεῖα ἢ βραδεῖα, καὶ θὰ παραβάλλῃ ταύτην πρὸς ἄλλα τοῦ διαθέτου χειρόγραφα, ἀναμφισβήτητα καὶ ὑπὸ τοῦ δικαστηρίου παραδιδόμενα αὐτῷ. Δὲν ἔχει βεβαίως μεγάλην σημασίαν ἡ ἔρευνα αὕτη· πλὴν τὰ ἐκ ταύτης προκύπτοντα, συνδυαζόμενα μετὰ τῶν ἐκ τῆς λοιπῆς ἐξετάσεως προκύψαντων, βοηθοῦσιν ἐνίοτε πολὺ εἰς τὴν ἐκκρίβωσιν τῆς διανοητικῆς καταστάσεως τοῦ διαθέτου.

Σχετικῶς δὲ πρὸς τὰς διαθέκας καὶ τὰς δωρεὰς θέλομεν ὑποδείξει παθολογικὰς τινὰς καταστάσεις, καταλυούσας τὴν τῆς διανοίας ἐλευθερίαν καὶ κατ' ἀκολουθίαν συνεπαγομένας ἀκυρότητα τῶν πράξεων· τοιαῦται δ' εἰσὶν ἡ ἀγωνία καὶ τινες μορφαὶ διανοητικῆς διαταράξεως. Εἰτα ἐν ὀλίγαις λέξεσι θέλομεν πραγματευθῇ περὶ τῶν διαθηκῶν τῶν αὐτοκτόνων.

Ἀγωνία. — Ἀναμφισβήτητον εἶναι ὅτι πολλοὶ νόσοι σμικρὸν πρὸ τοῦ θανάτου ἐπιδρῶσιν ἐπὶ τὴν διάνοιαν. Ἐνδιαφέρει λοιπὸν νὰ ὀρισθῶσιν αἱ περιστάσεις καὶ αἱ νόσοι, καθ' ἃς ὁ θνήσκων καθίσταται ἀνίκανος νὰ ἐκτελέσῃ πράξεις τινάς, ὡς νὰ συντάξῃ διαθέκην, νὰ δωρήσῃται κτλ.

Τὸ ἐπόμενον χωρίον, εἰλημμένον ἐξ ὑπομνήματος τῶν Tardieu καὶ Laségue, παρέχει ἐξαιρέτους ἐνδείξεις.

« Ἡ διανοητικὴ κατάστασις ἀρρώστου πάσχοντος νόσον, ἥς ἐνδεχόμενον νὰ συμμετέχῃ ὁ ἐγκέφαλος πάντοτε δευτεροπαθῶς, δὲν δύναται νὰ προκύψῃ ἐκ τῆς φύσεως τῆς νόσου. Φθισικὸς τις, γυνὴ πάσχουσα περιτονίτιδα, ἀρθριτικὸς κ. τ. λ. θνήσκουσι μετὰ ἢ ἄνευ διαταραχῶν τῆς διανοίας· ἂν, ὅπως συχνάκις συμβαίνει, κατὰ τὰς τελευταίας στιγμὰς τῆς ζωῆς διαταραχθῇ ἡ διάνοια, δὲν δύναται τις νὰ προῖδῃ τὸν βαθμὸν

τῆς τελικῆς ταύτης διαταράξεως. Ἄλλως συμβαίνει εἰς τὰς ἐγκεφαλικὰς νόσους, καθ' ἃς, ἐκ τῆς φύσεως καὶ τῆς πορείας τῶν γεγονότων, δύναται ὁ ἱατρὸς νὰ γνωρίσῃ τοῦλάχιστον τὴν ἔδραν καὶ τὸν βαθμὸν, ἂν μὴ τὸ εἶδος τῆς ἀλλοιώσεως».

Γνωστὸν τυγχάνει, ὅτι τὸ παραλήρημα εἶναι ἐξαιρετικὸν φαινόμενον κατὰ τὴν ληκτικὴν περίοδον πολλῶν νόσων, οἷαι εἰσὶν ἡ πνευμονικὴ φθίσις, αἱ αἱμορραγίαι, ὁ καρκίνος, κ. τ. λ., τούναντίον δ' εἶναι συμπτωματικὸν κατὰ τὰς ἐγκεφαλικὰς παθήσεις. Δέον λοιπόν, ἐν ᾗ ἂν περιπτώσει διαθήκῃς τινὸς ἀμφισβητῆται τὸ ἔγκυρον, νὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ἡ ἡλικία τοῦ διαθέτου, ὁ καιρὸς καθ' ὃν συνέταξε τὴν διαθήκην καὶ ἡ νόσος ἐξ ἧς ἀπεβίωσεν. Ἐν τούτοις, εἰς τὰς πλείστας τῶν περιστασέων τὸ ζήτημα μεγάλας παρουσιάζει δυσχερείας καὶ δὲν δύναται νὰ λυθῇ μετὰ βεβαιότητος.

Γενικὴ παράλυσις. — Πολλάκις προσβάλλονται αἱ διαθήκαι αἱ συντασσόμεναι κατὰ τὴν πορείαν τῆς γενικῆς παραλύσεως. Ἡ νόσος αὕτη, τόσῳ κοινὴ τανῦν, παρουσιάζει ἐνίοτε περιόδους ὑφέσεως, καθ' ἃς ὁ ἄρρωστος δύναται ν' ἀναλάβῃ τὰς ἀσχολίας αὐτοῦ. Φρονούμεν ὅμως, μετὰ τῶν πλείστων ἱατροδικαστῶν, ὅτι τοῦ πάσχοντος γενικὴν παράλυσιν ἡ ἱκανότης εἶναι ἡλαττωμένη, καὶ ὅτι κατὰ τὴν σαφεστέραν ὕφεσιν σπανίως δύναται νὰ ἐκφράσῃ ἐλευθέρως τὴν τελευταίαν αὐτοῦ βούλησιν.

Παρακρούοντες καὶ καταδιωκόμενοι. — Αἱ παρακρούσεις, λέγει ὁ Legrand du Saulle, πρὸ πολλοῦ ὑφίστάμεναι, δὲν παρακωλύουσιν ἀπολύτως τὴν ἱκανότητα τοῦ διαθέτειν, ὅταν δὲν διέστρεψαν μὲν τὰ συναισθήματα, τὸ δὲ ἄτομον ἐξεπλήρωσε πάντοτε τρεπόντως τὰ κοινωνικὰ αὐτοῦ καθήκοντα. Δὲν πρέπει ὅμως νὰ θεωρήσωμεν ὡς ἔγκυρον τὴν διαθήκην παρακρούοντος, ἀποκληροῦντος ἄνευ λόγου τὴν οἰκογένειαν αὐτοῦ, καὶ θεωροῦντος ἐσφαλμένως τοὺς συγγενεῖς ὡς ἐχθροὺς, θέλοντας νὰ δηλητηριάσωσιν αὐτόν κτλ.

Ἀποπληκτικοὶ καὶ ἀφαστικοί. — Ὅταν διαθήκῃ ἀποπληκτικοῦ προσβάλῃται, πρέπει νὰ ἐξετασθῇ ὁ βαθμὸς τῆς διανοητικῆς ἐξασθενήσεως τοῦ ἀρρώστου ὅτε συνέταξε τὴν διαθήκην. Κατὰ τὸν Falret τίσαιρες εἰσὶν οἱ βαθμοὶ τῶν διανοητικῶν διαταραχῶν τῶν ἀποπληκτικῶν.

Κατὰ τὸν *πρῶτον* ὁ ἄρρωστος εἶναι μᾶλλον εὐερέθιστος, καίτοι εὐκολώτερον διοικεῖται καὶ ὑπείκει. Κατὰ τὸν *δεύτερον* ἡ διάνοια, ἡ βούλησις καὶ ἡ μνήμη ἐξασθενοῦσιν· ἐν τούτοις, κατὰ τὴν τοιαύτην κατάστασιν ὁ πάσχων ἔχει πολλὰς ὀρθὰς ἰδέας. Κατὰ τὸν *τρίτον* ἡ διανοητικὴ ἐξασθένεισις εἶναι καταφανής, ἡ κρίσις καὶ ἡ μνήμη δὲν ὑφίστανται, οἱ δὲ πάσχοντες διατελοῦσιν ὑπὸ τὸ κράτος παρακρούσεων καὶ ἔχουσιν ἐνίοτε ἐξεγέρσεις μανικὰς. Κατὰ τὸν *τέταρτον* ὁ ἄρρωστος ἀδυνατεῖ νὰ ὀμιλήσῃ ἢ ψελλίξῃ· αἱ ἰδέαι ὅλως ἐλλείπουσι· παρατηρεῖται ὅμως μείζων ἡρεμία, τὰ δὲ συμπτώματα εἰσὶ μᾶλλον ὁμοιόμορφα.

Ἡ διαίρεσις αὕτη ἔχει σημαντικότητά τινα ὑπὸ ἱατροδικαστικὴν ἐποψιν, δύνανται τις δ' ἐν γένει εἰπεῖν, ὅτι ὁ ἀποπληκτικὸς τοῦ τρίτου βαθμοῦ εἶναι ἀνίκανος νὰ συντάξῃ διαθήκην.

Ὅσον ἀφορᾷ εἰς τοὺς ἀφασικοὺς, οἱ τοιοῦτοι ἀδυνατοῦσι νὰ συντάξωσι διαθήκην, ὑπαγορεύοντες αὐτὴν εἰς ἄλλον. Ἄν δὲ δὲν γνωρίζωσι νὰ γράψωσι, οὐδὲ αὐτόγραφον τοιαύτην δύνανται νὰ συντάξωσιν.

Ὑπάρχουσιν ἐν τούτοις ἀφασικοί, οἵτινες, καίτοι στερούμενοι τῆς λαλιᾶς καὶ ἀδυνατοῦντες νὰ γράψωσι, δὲν εἶναι ἀνίκανοι νὰ καταστήσωσι γνωστὴν τὴν θέλησιν αὐτῶν.

Εἰς τὰ τοιαῦτα δυσχερὴ καὶ σοβαρὰ ζητήματα ὁ ἱατροδικαστὴς δέον νὰ ᾖ λίαν προσεκτικὸς καὶ νὰ ἔχῃ πάντοτε ἐν νῷ ὅτι ἀφασία καὶ διανοητικὴ διατάραξις δὲν βαίνουν κατ' ἀνάγκην παραλλήλως.

Αὐτόχειρες.— Ἐκ 1328 ἐπιστολῶν αὐτοκτονησάντων, συλλεχθεισῶν ὑπὸ τοῦ Brierre de Boismont, 85 ἦσαν διαθήκαι. Τὰ πλεῖστα τῶν χειρογράφων ἐφαινοντὸ προερχόμενα ἐξ ἐχεφρόνων. Ἄλλ' ἂν οἱ πλεῖστοι τῶν αὐτοκτονούντων θνήσκωσι χωρὶς νὰ ᾧσι παράφρονες, ὑπάρχουσιν οὐχ ἥττον πολλοὶ ὠθούμενοι εἰς τὴν αὐτοχειρίαν ὑπὸ βαρειῶν ψυχικῶν διαταραχῶν. Ὅταν διαθήκη αὐτοκτονήσαντος προσβάλληται, πρέπει νὰ ἐξερευνηθῇ ἡ διανοητικὴ κατάστασις τοῦ διαθέτου καὶ νὰ ληφθῇ ὑπ' ὅψιν ἡ ἐποχὴ, καθ' ἣν συνετάχθη ἡ διαθήκη.

ΠΟΙΝΙΚΗ ΕΥΘΥΝΗ ΦΡΕΝΟΒΛΑΒΩΝ

Π. Ν. Ἀρθρ. 86 — Πράξις τις δὲν δύναται νὰ καταλογισθῇ εἰς ἐκείνους, οἵτινες ἐξετέλεσαν ταύτην ἐνῷ δὲν ἦσαν κύριοι τῆς χρήσεως τοῦ λογικοῦ. — Εἰς τὴν τάξιν δὲ τῶν τοιούτων ἀνήκουσιν ἰδίως — 1 ὅσοι πάσχουσιν ἀπὸ μανίαν, καθολικὴν ἢ μερικὴν παραφροσύνην, ἡ ἐν γένει ἀπὸ οἰαδήποτε βλά-

δὴν τοῦ νοός, ἢ ψυχικὴν ἀσθένειαν. ἀποκλείουσιν παντάπασι τὴν ἐλευθέραν τοῦ λόγου χρῆσιν — 2. ὅσοι ἐκ βλακειᾶς δὲν δύνανται νὰ κρίνωσιν ὀρθῶς τῶν πράξεων τῶν τὰς συνεπειᾶς, ἢ νὰ κατανοήσωσι τὸ ἀξιόποινον αὐτῶν — 3. ὅσοι ἀπὸ ἀσθένειας τοῦ γήρατος ἀπέβαλον τοῦ νοός τὴν χρῆσιν — 4. ὅσοι ἐξετέλεσαν τὴν πράξιν εἰς κατάστασιν ἀναιτίου συγχύσεως τῶν αἰσθήσεων ἢ τοῦ νοός, καθ' ἣν δὲν ἠδύνατο νὰ ἔχωσι συνείδησιν τῆς πράξεώς τῶν ἢ τοῦ ἀξιοποινοῦ αὐτῆς. Π. Ν. 81. 87. 88. 89.

Ὁ νομοθέτης, ἀσχοληθεὶς περὶ τῆς ἀστικῆς τοῦ ἀπηγορευμένου ἱκανότητος, δὲν ἠδύνατο βεβαίως νὰ παρέλθῃ ἐν σιγῇ τὴν ἐξέτασιν τοῦ ζητήματος, περὶ τοῦ ἂν ὁ πάσχων τὰς φρένας φέρῃ εὐθύνην ποινῆς καὶ ὁποῖαν. Τοῦτου ὁ ἔνεκα τὰ περὶ καταλογισμοῦ ἐπὶ παραφροσύνης ἐκκινῶσιν εἰδικῶς διὰ τοῦ ἀνωτέρω ἄρθρου, ἀντιγραφέντος ἐκ τοῦ ἄρθρ. 81 τοῦ Βασιρικοῦ Νομοσχεδίου τοῦ 1831, ὅπερ ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὸ ἄρθρ. 57 τοῦ προγενεστέρου τοῦ 1826.

Ἡ διάταξις τοῦ ἀνωτέρω ἄρθρου, γραφέντος ἐπὶ τῇ βάσει τῆς γνώμης τοῦ διασήμεου ἱατροῦ Adolphe Henke, οὔτε τὰς ἀτελείας τῶν περὶ ἀπαγορεύσεως σχετικῶν διατάξεων παρουσιάζει, οὔτε δισταγμοὺς δύναται νὰ γεννήσῃ ἐν τῇ ἐφαρμογῇ αὐτοῦ. Ἐπὶ τῆς διαρκυοῦς ἢ προσκαιρίου ἐλλείψεως τοῦ λογικοῦ ἐν γένει βασιζόμενον, ὀρίζει διὰ τοῦ ἃ αὐτοῦ ἐδαφίου, ὅτι δὲν θεωροῦνται κύριοι τῆς χρήσεως τοῦ λογικοῦ ὅσοι πάσχουσιν ἀπὸ μανίαν, καθολικὴν ἢ μερικὴν παραφροσύνην, ἢ ἐν γένει ἀπὸ βλάβην οἰανδήποτε τοῦ νοῦ, ἢ ψυχικὴν ἀσθένειαν, ἀποκλείουσιν τὴν ἐλευθέραν τοῦ λόγου χρῆσιν· οὕτω δέ, ἐκ τῶν ἐνδεικτικῶς ἀναγραφομένων εἰδικῶν τινῶν περιπτώσεων, οὔτε ὁ δικαστὴς, οὔτε ὁ ἱατρὸς δύνανται νὰ πλανηθῶσι περὶ τὴν ἐξεύρεσιν τῶν παθῶν τῆς ψυχῆς, ἅτινα ὁ νομοθέτης ἡνώσει νὰ ἐξαιρέσῃ τοῦ καταλογισμοῦ. Καὶ ὁποῖαι μὲν εἰσὶν αἱ ἀσθενεῖαι αὗται ἐρρήθῃ ἤδη καὶ ἀναπτυχθήσεται καὶ περαιτέρω· ἐνταῦθα ὅμως δεόν νὰ γείνη λόγος περὶ τίνος περιέργου θεωρίας. Τινὲς τῶν νεωτέρων φρενολόγων ἀναγνωρίζουσι τὴν ὑπαρξίν ἀκατασχέτου δυνάμεως, ὠθούσης ἐνίοτε τινὰς εἰς ἐκτέλεσιν μιᾶς καὶ μόνης ἀξιοποινοῦ πράξεως, διὰ τοῦ ὀνόματος τῆς ὁποίας καὶ ἀποκαλοῦσι τὴν πάθησιν. Κατὰ τὴν θεωρίαν ταύτην τὸ ἄτομον οὐδεμίαν παρουσιάζει κατάδηλον φυσιολογικὴν ἀλλοίωσιν, ἀπολαύει τελείως τῆς χρήσεως τοῦ λογικοῦ καὶ ὠθεῖται μόνον πρὸς ἐκτέλεσιν τῆς πράξεως ὑπὸ δυνάμεως ἀκατασχέτου καὶ ἀκαταβλήτου.

Ἄλλ' ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, ὑπὸ νομικὴν ἔποψιν, ἀπολύτως ἀδύνατον ἀποβαίνει ν' ἀποκλεισθῇ τοῦ καταλογισμοῦ ἡ ἐφαρμογή.

Ἐν τῷ πνεύματι τοῦ ἀνθρώπου δυνατόν ἐνίοτε νὰ εἰσχωρῶσιν ἰδέαι παράτολμοι καὶ ἀντικείμεναι πρὸς τὴν ἠθικὴν καὶ τὸν νόμον, ἀλλ' ὁ νοῦς ἐφορεύων ἀντιτίθεται ἐρρωμένως, καὶ ἂν τῆς ὑποστηριζομένης ὁρμῆς ἢ ἔντασις ᾖ τοιαύτη, ὥστε νὰ ὑπερισχύῃ τοῦ ὀρθοῦ λόγου, ἢ ὑποχώρησις, ἥτις ἀποτελεῖ τῆς εὐθύνης καὶ τῆς ἐνοχῆς τὴν βάσιν, δὲν εἶναι οὔτε λογικὸν οὔτε δίκαιον νὰ θεωρηθῇ ὡς λόγος ἀπαλλαγῆς ἀνθρώπου εὐ φρονούντος.

Ἡ ὁρμὴ αὕτη, ἥτις ὅσον καὶ ἂν ὑποτεθῇ ἀκατάσχετος, δὲν δύναται, κατὰ τὴν ἔννοιαν τοῦ νόμου, νὰ ὑπαχθῇ εἰς τῆς μερικῆς μονομανίας τὴν κατηγορίαν, ἥθελε διανοίξει εὐρυτάτους ὀρίζοντας εἰς τὸ ἔγκλημα καὶ ἐμβάλλει ἀτόπως ἐν τῷ πνεύματι τῶν ἐνόρκων ἀμφιβολίαν καὶ διαταγμούς, τὸ ἀποτέλεσμα δὲ δὲν θὰ ᾔτο βεβαίως ὑπὲρ τῶν συμφερόντων τῆς κοινωνίας. Ὁ δικαστὴς ἐπομένως δεόν πάντοτε μετὰ πολλῆς δυσπιστίας νὰ ἐπιλαμβάνηται τῆς ἐξετάσεως τοιούτων ἐνστάσεων, διότι ὁ βιαστής, ὁ φονεὺς, καὶ πάντες ἐν γένει οἱ κακουργούντες ἠδύνατο εὐχερῶς νὰ ἐπικαλεσθῶσι τὴν τοιαύτην ὁρμὴν, ἥτις λογικῶς ἐξετζωμένη οὐδὲν ἄλλο εἶναι ἢ ἀκράθειας πρὸς τὸ ἔγκλημα ροπὴ, ἣν ἐπιστημονικὴ φιλοπραγμοσύνη μετέπλασεν εἰς νόσον.

Ὅτι, κατὰ τὸν ἡμέτερον νόμον, ἡ πρὸ τῆς ἐπελθούσης τυχόν παραφροσύνης ἢ ἐν διαλείμματι αὐτῆς τέλεισις ἀξιοποῖνου πράξεως δὲν ἀποκλείει τὸν καταλογισμόν, εἶναι ἀναμφισβήτητον· ἐὰν ὅμως ἡ ἐμπαθὴς κατάστασις ἐπληθῇ μετὰ τῆς πράξης, τότε δεόν νὰ διαστελωμεν τὴν περίπτωσιν, καθ' ἣν ἡ νόσος ἀνεφάνη πρὸ τῆς ἀνακρίσεως καὶ τῆς συζητήσεως, ἀπὸ τῆς περιστάσεως, καθ' ἣν ἀνεφάνη μετ' αὐτὴν, διότι ἐν τῇ πρώτῃ ἐπέρχεται ἀναβολὴ τῆς δίκης ἢ τῆς ἀνακρίσεως, ἐνῶ ἐν τῇ δευτέρᾳ, συμφώνως πρὸς τὸ ἐδάφιον γ' τοῦ ἄρθρ. 547 τῆς Ποιν. Δικονομίας, ἡ ἐκτέλεσις ἀναστέλλεται ἐφ' ὅσον διαρκεῖ ἡ νόσος.

Κατὰ τὴν ὀρθὴν ὁμολογίαν τοῦ Κωστῆ παρατήρησιν, ἡ ἀναστολὴ αὐτῇ ἀφορᾷ μόνον εἰς τῶν σωματικῶν ποινῶν τὴν ἐκτέλεσιν, οὐχὶ δὲ καὶ τῶν χρηματικῶν, ὧν οὐδεὶς ὑφίσταται λόγος, ἵνα μὴ ἐπιδιωχθῇ ἡ εἰσπραξίς.

Διὰ τοῦ β' ἐδαφίου τοῦ ἄρθρ. 81 ἀπαλλάσσονται ὅσοι ἐκ βλακειᾶς δὲν δύνανται νὰ κρίνωσιν ὀρθῶς τῶν πράξεων αὐτῶν τὰς συνεπειὰς ἢ νὰ κατανοήσωσι τὸ ἀξιοποῖνον αὐτῶν.

Μία τῶν ἀλλοιουσῶν τὸ λογικὸν διανοητικῶν παθήσεων εἶναι, ὡς ἐρρήθη καὶ ἀλλαχοῦ, ἡ βλακεία, ἣτοι τῶν ψυχικῶν δυνάμεων ἡ νάρκη, ἐξ ἧς ἐπέρχεται ἀναγκάτως καὶ ἀπραξία τοῦ νοῦ. Ἀλλ' ἡ πάθησις αὕτη διαφόρους ἐκάστοτε παρουσιάζει μορφάς, τοῦτου δ' ἕνεκα καὶ ὁ καταλογισμὸς, κατὰ τὴν ἀληθῆ τοῦ νόμου ἔννοιαν, δεόν νὰ θεωρηθῇ ἀποκλειόμενος μόνον ἐὰν ἡ πάθησις ἐπάγῃται ἑλλειψιν ὀρθῆς κρίσεως, ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὰς συνεπείας τῆς πράξεως ἢ τὴν ἐκτίμησιν τοῦ ἀξιοποίνου αὐτῆς, ὅπερ πάντοτε εἶναι ζήτημα πραγματικόν ἀπὸ τῆς διακριτικῆς τοῦ δικαστοῦ ἐξουσίας ἐξαρτώμενον.

Διὰ τοῦ γ' ἑδαφίου τὸ ἐρμηνευόμενον ἄρθρον θεωρεῖ ἀποκλειόμενον τὸν καταλογισμὸν, ὅταν ὁ κατηγορούμενος ἀπέβαλε τὴν χρῆσιν τοῦ λογικοῦ ἕνεκα γήρωσ.

Ἡ γερωνικὴ ἡλικία, αὕτη καθ' ἑαυτὴν, οὐδὲν βεβαίως ἐν σχέσει πρὸς τὸν ποινικὸν νόμον δύναται νὰ ἔχῃ προνόμιον· ἀλλ' ἐνίοτε, ὡς ἐκ τῆς προϊούσης ἡλικίας, ἐπέρχεται τελεία τῶν διανοητικῶν δυνάμεων ἐκλυσις, καὶ ἡ κατάστασις αὕτη, καθ' ἣν ὁ γέρων οὐδῶλος διαφέρει τοῦ νηπίου, ἐπέβαλεν, οὕτως εἰπεῖν, τὴν αὐτὴν ἐπιείκειαν, ἣν ὁ νομοθέτης δείκνυσιν διὰ τὴν παιδικὴν ἡλικίαν καὶ τὴν παραφροσύνην.

Ἡ τοιαύτη ἐν τούτοις ἀποβολὴ τῆς χρήσεως τοῦ λογικοῦ δὲν δύναται νὰ χαρακτηρισθῇ ἄλλως ἢ ὡς βλακεία, ὥστε καὶ ἐνταῦθα δεόν πάντοτε νὰ ἐξετάζῃ ὁ δικαστὴς ἐὰν ἐκ τῆς τοιαύτης καταστάσεως ἀποκλείηται ἐντελῶς τοῦ λογικοῦ ἡ ἐνέργεια ἢ ἐλαττωταὶ καὶ κατὰ πόσον.

Διὰ τοῦ δ' ἑδαφίου πολλὰ καὶ σπουδαῖα γεννῶνται ζητήματα στενῶς πρὸς τὴν ἱατροδικαστικὴν συνδεόμενα. Ὁ νόμος δὲν ὀρίζει ποῖαι εἰσὶν αἱ περιπτώσεις ἀναιτίου συγχύσεως τῶν αἰσθήσεων καὶ τοῦ νοῦ, καθ' ἣν δὲν ἠδύναντο νὰ ἔχωσιν οἱ κατηγορούμενοι συνείδησιν τῶν πράξεων καὶ τοῦ ἀξιοποίνου αὐτῶν, ἀναμφισβητήτως ὅμως ὡς τοιαύτας δεόν νὰ θεωρησῶμεν, ἐκτὸς τῆς μέθης, τὰς ψυχικὰς παραφοράς, τὰς παρακρούσεις καὶ τὰς ἐκ τῆς καταστάσεως τοῦ ὕπνου ἐπερχομένας στιγμιαίας ἀλλοιώσεις.

Ἡ ψυχικὴ παραφορά, ἀπολύτως ἐξεταζομένη, δὲν ἔχει πάντοτε τοῦ καταλογισμοῦ τὸν ἀποκλεισμόν ὡς ἀποτέλεσμα, ἡ στιγμιαία ὅμως παραφορά, ἡ ἐκ φόβου λ. χ. ἡ ὀργῆς παραγομένη καὶ μετ' ἐντάσεως ἀκαταμαχῆτου ἀναφαινομένη, δὲν δύναται βεβαίως ἢ νὰ θεωρηθῇ ὡς ἀποκλείουσα τοῦ λογικοῦ τὴν ἐνέργειαν. Ἀλλ' εἰς παραδοχὴν τῶν λό-

γῶν τῶν δυναμένων νὰ προκαλέσωσι τὴν τοιαύτην τῆς ψυχῆς διέγερσιν δέον μεγάλην νὰ καταβάλλῃ ἐκάστοτε ὁ δικαστὴς προσοχὴν· διότι τὸ μῖσος, ἡ ζηλοτυπία ἢ ὁ ἔρωσ, ἐπὶ παραδείγματος, γεννῶσι μὲν ἐπ' ἴσης διέγερσιν προσομοίαν, ἀλλ' ἡ ταρχὴ αὕτη, ἐπὶ αἰσθήματος κατακρί- του ἢ ἐπιθυμίας ὠρισμένης ἐρειδομένη, δὲν δύναται οὔτε λογικῶς οὔτε δικαίως νὰ χαρακτηρισθῇ ὡς ἀνάτιος σύγχυσις τῶν αἰσθήσεων καὶ τοῦ νοῦ, στιγμιαίαν παράγουσα τῆς ψυχῆς παραφράν.

Μετὰ τῆς καταστάσεως ταύτης, λέγει ὁ Κωστής, δὲν πρέπει ποτὲ νὰ συγχέωμεν τὰς κακὰς ἔξεις ἢ τὰ συνήθως λεγόμενα πάθη, ἅτινα συνίστανται εἰς τὴν ἐπικράτησιν αἰσθημάτων τινος ἢ ἐπιθυμίας ὠρισμένης, ἥτις, βαθμηδὺν καὶ κατ' ὀλίγον κρατυνομένη, δεσπόζει τοῦ λογικοῦ καὶ καθίστησι τὸν ἄνθρωπον ὑποχείριον αὐτῆς.

Αἱ παρακρούσεις, αἵτινες προέρχονται ἐξ αἰτίων πολλῶν καὶ ἐπι- νεργοῦσιν ὡσάυτως ἐπὶ τοῦ λογικοῦ καὶ κατὰ τρόπον διάφορον, ἔχουσι τὰ αὐτὰ ἀκριβῶς ἀποτελέσματα. Ὁ παρακρούων δὲν πάσχει κυρίως ἑλ- λειψιν λογικοῦ, ἀλλ' ἔχει πλημμελὴ τὴν ἀντιληψιν, σχηματίζει ἰδέας καὶ πεποιθήσεις λελανθασμένας καὶ ἐπὶ τῇ βάσει τῆς τοιαύτης ἀντιλη- ψεως καὶ τῶν τοιούτων πεποιθήσεων ἐνεργεῖ, ἀντιστρέφως ἀντιλαμβανό- μενος τῶν πραγμάτων. Ἀλλ' ἡ τοιαύτη ἐνέργεια δὲν δύναται, ὡς εἰ- κός, νὰ ὑποτεθῇ ὅτι καθοδηγεῖται ὑπὸ τοῦ λογικοῦ.

Ἡ ὑπνοβασία προέρχεται ἐκ παροδικῆς τινος ἐξάψεως, ἡ ἐν τοι- αύτῃ δὲ καταστάσει ἐκτελέσεις ἀξιοποίνου πράξεως δύναται νὰ ὀρισθῇ κυρίως ὡς ἐνέργεια ἀνθρώπου ὑπνώττοντος. Ὅτι ὑφίσταται πράξις τε- λεσθεῖσα ὑπ' ἀνθρώπου ὑγιῶς τὸν νοῦν ἔχοντος, εἶναι ἀναμφισβήτητον, ἀλλ' ἡ ἐνέργεια αὕτη δέον νὰ θεωρηθῇ οὐχὶ ὡς προῖον σκέψεως, ἀλλ' αὐ- τόματος πραγματοποιήσις τῶν πλασμάτων τῆς καθυετούσης φαντασίας, καὶ ὡς τοιαύτη δὲν δύναται βεβαίως νὰ κριθῇ ὡς δεκτικὴ καταλογι- σμοῦ. Ἀλλ' ἐνταῦθα δύναται φυσικῶς νὰ γεννηθῇ ἡ ἐξῆς ἀπορία : ὁ ἐν καταστάσει ὑπνοβασίας φονεύων τινά, καθ' οὗ τρέφει ὁμολογουμένως μῖσος ἢ ἐκδίκησιν, πρέπει νὰ θεωρηθῇ ἔνοχος καὶ ἡ πράξις αὐτοῦ ὡς προῖον σκέψεως ; Νομίζομεν ὅτι ἀποφατικὴ δέον νὰ δοθῇ εἰς τὸ ἐρώ- τημα ἀπάντησις· ὁ πάσχων ἐξ ὑπνοβασίας ἐκδηλουμένης δι' ἐπιθέσεως κινδυνώδους καὶ μὴ λαμβάνων (καίτοι γινώσκων τὴν πάθησιν αὐτοῦ) ἀνάλογα προφυλακτικὰ μέτρα, δύναται ἀναμφισβητήτως νὰ θεωρηθῇ ὡς ἔνοχος τῆς τελεσθείσης πράξεως, λόγῳ ἀμελείας ἢ ἀπερίσκεπτης, ἀλλὰ νὰ καταδικωθῇ ἐπὶ φόνῳ λ. χ. διότι ὁ ἐν τοιαύτῃ καταστάσει φονευ-

θείς ἦν ἐχθρὸς αὐτοῦ, ἤθελεν εἶσθαι προφανῶς ἐναντίον τοῦ σκοποῦ τοῦ ἄρθρου 86.

Οἱ Briand καὶ Chaudé σημειοῦσι τὰ ἐξῆς περίεργα ὑπνοβασίας περιστατικά : Ὁ ἡγούμενος μονῆς τινος εἶχε μεταξὺ τῶν μοναχῶν καὶ τινα πάσχοντα ἐξ ὑπνοβασίας. Ἐσπέραν τινὰ ἐνῷ εἰργάζετο εἶδε ἀνοιγομένην τὴν θύραν καὶ εἰσερχόμενον τὸν μοναχὸν μὲ ὀφθαλμοὺς ἀνοικτοὺς καὶ ἀτενῶς βλέποντας. Ἐπλησίασεν εἰς τὴν κλίνην, ἐνθα ἐπίστευεν ὅτι κοιμᾶται ὁ ἡγούμενος, καὶ διὰ μαχαίρας κατήνεγκε τρία πληγύματα τοσοῦτον ἰσχυρά, ὥστε διέπρασεν τὸ πάχος τῆς στρωμνῆς· εἶτα μὲ πρόσωπον ἀπαστράπτον ἐξ εὐχαριστήσεως ἱκανοποιηθείσης ἔκλεισε τὴν θύραν καὶ ἄνευ φωτός ἐπανῆλθεν εἰς τὸ κελίον αὐτοῦ. Τὴν ἐπαύριον ἐρωτηθεὶς ὑπὸ τοῦ ἡγουμένου, ἀπήντησεν ὅτι εἶδε καθ' ὑπνους φοβερὸν ὄνειρον, ὅτι δηλαδὴ ἡ μήτηρ αὐτοῦ παρίστα αὐτῷ ὅτι αἰτία τοῦ θανάτου αὐτῆς ἦν ὁ ἡγούμενος, ὅτι ἐχῆται ἱκανοποίησιν, ὅτι οὗτος πρὸς ἐκδίκησιν ἐφόνευσεν τὸν προῖστάμενον αὐτοῦ, καὶ ὅτι ἐκ τῆς ταρχῆς ἐξύπνησε κάθιδρως.

Ἐργάτης τις ἀφυπνίζεται ἐν τῷ μέσῳ τῆς νυκτὸς νομίζων ὅτι βλέπει φάντασμα προχωροῦν κατ' αὐτοῦ· ἐντρομος λαμβάνει ὄπλον τι παρακείμενον, ὁρμᾷ καὶ φονεύει τὸ ὑποτιθέμενον φάντασμα, ὅπερ ἦν ἀπλοῦστατα ἡ σύζυγος αὐτοῦ.

Τὴν νύκτα τῆς 1 Ἰανουαρίου τοῦ 1843 νεανίας τις καταλύει ἐν τινι ξενοδοχείῳ τῆς Λυών. Μόλις κατεκλίθη ἐγείρεται κραυγάζων μεγαλοφώνως, ἅμα δὲ τῇ ἐμφανίσει τοῦ ξενοδόχου ἐπιτίθεται κατ' αὐτοῦ καὶ τὸν πληγώνει πολλαχού τοῦ σώματος καιρίως. Ἐρωτηθεὶς ὑπὸ τῆς Ἀρχῆς ἀπήντησεν ὅτι εἶδε τὸν ξενοδόχον δολοφονοῦντα ἐν παρακειμένῳ δωματίῳ δύο ξένους καὶ ἠθέλησε νὰ δράμῃ εἰς βοήθειαν αὐτῶν.

Εἶναι ἀναμφισβήτητον, λέγουσιν οἱ ἀνωτέρω συγγραφεῖς, ὅτι τὰ ἅτομα ταῦτα ἐνῆργουν ἄνευ συνειδήσεως, διότι ὁ ἄνθρωπος κατὰ τὰς πρώτας τῆς ἐξεγέρσεως στιγμὰς ὅτε εἶναι ἐντελῶς τοῦ λογικοῦ αὐτοῦ κύριος.

Διὰ τοῦ ἁρθρου 85 ὁ νομοθέτης ὥρισεν, ὡς εἶδομεν, ὅτι ὁ καταλογισμὸς ὅτε ἔχει ἐφαρμογὴν, ὅταν ἐν ταῖς ἐν αὐτῷ ἀναγραφομέναις περιπτώσεσιν ἀποκλείηται ἐντελῶς τοῦ λογικοῦ ἡ ἐνέργεια, ἀντὶ τούτου ὅμως δύναται πολλάκις νὰ ἐπέλθῃ καὶ ἀπλῇ μόνον ἐλάττωσις τῆς χρή-

σεως αὐτοῦ. Τὴν περίπτωσιν ταύτην κανονίζει εἰδικῶς τὸ ἄρθρον 87.

Ἄρθρον 87.—Ἐὰν ἐκ πασῶν τῶν περιστάσεων προύπτη σαφῶς καὶ ἀνεκδοιάστως, ὅτι διὰ τῶν εἰς τὸ προηγούμενον ἄρθρον ἀναφερομένων καταστάσεων δὲν εἶναι μὲν ἐντελῶς ἀποκλεισμένη τοῦ λογικοῦ ἢ ἐνέργεια, εἰς τοιοῦτον βαθμὸν ὅμως οὐτιωδῶς τεταραγμένη καὶ ἡλαττωμένη, ὥστε ἐξ αἰτίας ταύτης λείπουν τὰ πρὸς ἐφαρμογὴν τῆς τελείας καὶ παρὰ τοῦ νόμου διατεταγμένης ποινῆς προαπαιτούμενα, τότε καταγινώσκειται μικρότερα τις παρὰ τὴν ἔννομον ποινὴν, καὶ τοῦτο καθ' ὅσον ἡ ἐπιδεκτικὴ καταλογισμοῦ κατάστασις ἔλαβεν ἀποδεχόμενως μεγαλειέραν ἢ μικροτέραν ἀλλοίωσιν κατὰ τοῦ ὅρου τῶν ἁρθρῶν 49 καὶ 50

Τὰ ἄρθρα 49 καὶ 50 προβλέπουσι τὰς ποινάς, αἵτινες ἐπιβάλλονται εἰς τὴν ἀπόπειραν τῶν διαφόρων ἐγκληματικῶν πράξεων.

Προσέτι ὁ Ποινικὸς Νόμος ἐν Βιβλίῳ τρίτῳ «περὶ πταισμάτων», τμήματι Α', στ', περὶ καταλογισμοῦ, φέρει ἐν ἁρθρῳ 511:

Ἄρθρον 511.—Ἐὰν συμβῶσιν ἐπὶ πταισμάτων ὅσα ἐν τῷ ἁρθρῳ 87 προϋποτίθενται, ἔχουσι τὴν ἐξουσίαν τὰ δικαστήρια νὰ ἀποφασίσωσιν ἐλάττωσιν ποινῆς, κατὰ τὸ μέτρον τὸ παρὰ τῶν ἁρθρῶν 503 καὶ 504 ὁρισμένον.

Τὸ ἄρθρον 503 λέγει περὶ ἀποπείρας, τὸ δὲ 504 περὶ αὐτουργῶν καὶ συναιτιῶν.

Δεδομένης ἐγκληματικῆς τινος πράξεως, διαπραχθείσης ὑπὸ ἀτόμου, τοῦ ὁποίου ἀμφισβητεῖται ἡ διανοητικὴ κατάστασις, ὁ ἰατροδικαστὴς καλεῖται ὑπὸ τῆς δικαιοσύνης νὰ γνωματεύσῃ, ἂν ὁ κατηγορούμενος ἦναι παράφρων ἢ οὐ. Ἀλλὰ καὶ ἄλλο προκύπτει ζήτημα: ἡ νόσος, ἣν πάσχει ὁ κατηγορούμενος, συνεπάγεται διαταραχὰς τῆς διανοίας ὀριστικὰς καὶ διαρκεῖς, ἢ διαταράσσει παροδικῶς μόνον τὴν διάνοιαν; Ὡς γνωστὸν ὑπάρχουσι νόσοι νευρικαί, ὡς ἡ ἐπιληψία, παροδικὴν μόνον παραφροσύνην προκαλοῦσαι. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει δεόν νὰ ἐξετασθῇ, ἂν ἡ ἐγκληματικὴ πράξις ἐτελέσθῃ ἐν ἐχεφροσύνῃ ἢ ἐν στιγμῇ ἀποπλάνησεως τῆς διανοίας.

Οἱ χαρακτῆρες τῆς πράξεως, αὐτῆς καθ' ἑαυτὴν, καὶ αἱ περιστάσεις, καθ' ἃς αὕτη ἐτελέσθῃ, ἔχουσι μεγίστην σημασίαν εἰς τὴν λύσιν τοῦ ζητήματος τούτου. Δὲν λέγομεν βεβαίως ὅτι ὑπάρχουσιν εἰδικά, παθογνωμονικά οὕτως εἰπεῖν σημεῖα, ἐξ ὧν νὰ διαγινώσκηται ἐν πάσῃ πε-

B.—ΝΕΥΡΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΜΟΡΦΑΙ ΠΑΡΑΦΡΟΣΥΝΗΣ
ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΖΟΜΕΝΑΙ ΥΠΟ ΕΝΣΤΙΚΤΩΝ ΠΑΡΟΡΜΗΣΕΩΝ

Αον. **Ἐπιληψία.**—Ἡ ἐπιληψία ἐγένετο ἐσχάτως τὸ ἀντικείμενον τῆς μελέτης φρενολόγων ἱατρῶν. Ὁ *Legrand du Saulle* ἐπραγματεύθη μετὰ πολλῆς ἐμβριθείας τὸ ζήτημα τοῦτο καὶ κατέληξεν εἰς ἱατροδικαστικά συμπεράσματα μεγάλης ἀξίας, ἐξ ὧν παρατιθέμεθα τὰ σημαντικώτερα :

Ὁ τέλειος, ὁ ἀτελής ἐπιληπτικός παροξυσμός καὶ ὁ ἐπιληπτικός ἱλιγγος δυνατόν νὰ ἐπιδράσωσιν ἐπὶ τὰς διανοητικές, τὰς ἠθικάς καὶ τὰς ἐκ τοῦ ὀρμεμφύτου δυνάμεις.

Ὁ χαρακτήρ καὶ αἱ ἐξῆς τῶν ἀρρώστων δυνατόν νὰ παρουσιάσωσιν ἀντιθέσεις λίαν καταφανεῖς· διακρίνονται δὲ οὗτοι ἐκ τοῦ ἀπροσδοκῆτου καὶ τοῦ αἰφνιδίου τῶν παρορμήσεων.

Πᾶς ἐπιληπτικός, χωρὶς νὰ ᾖ παράφρων, προδιατίθεται εἰς τὴν παφροσύνην.

Ἐγκλημα μὴ δικαιολογούμενον, τελούμενον δὲ προφανῶς ὑπὸ τὸ κράτος κρίσεως ἐπιληπτικῆς, συνεπάγεται ἀπολύτως τὸ ἀνεύθυνον.

Ὁ ἐπιληπτικός, ὅστις προδήλως ἐξετέλεσεν ἔγκλημα ἐκτὸς τοῦ νευρικοῦ παροξυσμοῦ, εἶναι ἐν μέρει ὑπεύθυνος· δικαιούται ὁμως ἐκ τῆς ἐξετάσεως τῆς διανοητικῆς καταστάσεως ἐλαττώσεως τῆς ποιότητος.

Ὅταν τὸ ἔγκλημα ἀπαθῶς προεμελετήθῃ, ἀφ' ἐαυτοῦ δ' ἐρμηνεύεται, ὁ διαπράξας εἶναι ὑπεύθυνος, κυρίως δ' ἂν οἱ παρρηξυμοὶ ὦσι σπάνιοι, δὲν ἐπέδρασαν δ' ἔτι ἐπὶ τὴν διάνοιαν.

Ὅταν ἔγκλημα ὅλως ἀνεξήγητον καὶ ἐν ἀντιθέσει τοῖς προηγουμένοις τοῦ κατηγορουμένου, ὅστις οὐτ' ὥς ἐπιληπτικός οὐτ' ὥς παράφρων ὑποτίθεται, τελῆται μετ' ἀσυνήθους ταχύτητος, δέον νὰ ἐγείρῃ ὑπονοίας καὶ νὰ ἐρευνηθῇ μήτοι ὁ διαπράξας τὸ ἔγκλημα καταλαμβάνεται ὑπὸ νυκτερινῶν παροξυσμῶν ἐπιληψίας, διερχομένων ἀπαρατηρήτων.

Ὁ ἱατροδικαστής, καλούμενος ἵνα γνωμοδοτήσῃ περὶ τῆς διανοητικῆς καταστάσεως ἐπιληπτικοῦ, θὰ στηριχθῇ ἐπὶ τοὺς χαρακτῆρας καὶ τὴν πορείαν τῶν παροξυσμῶν τῆς παρανοίας, ἐπὶ τοὺς φυσικοὺς καὶ ἠθικοὺς χαρακτῆρας τῶν παροξυσμῶν, καὶ ἐπὶ τοὺς χαρακτῆρας αὐτῶν

τούτων τῶν πράξεων, τῶν τελεσθεισῶν κατὰ τοὺς παροξυσμούς τούτους.

Αἱ ἀστικάι πράξεις ἐπιληπτικῶν μὴ ἀποκεκλεισμένων ἐν φρενοκομείῳ, αἱ τελεσθεῖσαι ἐκτὸς παντὸς νευρικοῦ παροξυσμοῦ ἢ ἀποπληνῆσεως τῆς διανοίας, δεόν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ νὰ θεωρηθῶσιν ὡς ἔγκυροι.

Βον. Ὑστερία.— Ἡ ὑστερία, καθάπερ καὶ ἡ ἐπιληψία, ἀποτελεῖ ἰδιόζουσαν διανοητικὴν κατάστασιν, ἀλλοιοῦσαν τὰς ἠθικὰς δυνάμεις καὶ τὴν βούλησιν καὶ δυναμένην νὰ προκαλέσῃ ἐνστίκτους παρορμήσεις, ἃς ὁ ἰατροδικαστὴς ὀφείλει μετὰ πολλῆς λεπτομερείας νὰ μελετήσῃ.

Καίτοι εἶναι νῦν ἀποδεδειγμένον ὅτι ἡ ὑστερία δὲν εἶναι νόσος ἐπερχομένη ἐκ τῆς ἐγκρατείας, ἀναμφισβήτητον ὅμως τυγχάνει ὅτι συχνάκις συνυπάρχει μετὰ νοσηρᾶς διεγέρσεως τῶν γεννητικῶν ὀργάνων καὶ διαστροφῆς τῆς φαντασίας καὶ τῶν αἰσθήσεων. Ἀλλὰ τὸ ἀληθῶς χαρακτηριστικὸν σημεῖον τῆς ὑστερικῆς παραφροσύνης εἶναι διαστροφή τῶν ἐκ τοῦ ὁρμεμφύτου δυνάμεων καὶ τῆς αἰσθητικότητος καὶ ἀκατάσχετος εἰς τὸ ψεύδεσθαι ροπή.

Αἱ ὑστερικαὶ ρέπουσιν ἀκατασχέτως εἰς τὴν κλοπὴν, δι' ἣν οὐ σπανίως ἄγονται ἐνώπιόν τῶν δικαστηρίων. Ἐκ τῆς ὑστερικῆς παραφροσύνης πηγάζουσιν ἐπ' ἴσης τὰ συχνάκις ἐν μοναστηρίοις καὶ ἐκπαιδευτικοῖς καταστήμασι παρατηρηθέντα γεγονότα δαιμονομανίας, ἅτινα, καίτοι ἔχουσι σημαντικότητά τινα ὑπὸ ἰατροδικαστικὴν ἔποψιν, σπανίως ὑποβάλλονται εἰς τὴν ἐξέτασιν τῶν ἰατροδικαστῶν.

Ἐν συνόλῳ, δύναται τις εἰπεῖν, ὅτι ὑστερία μὴ ἔντονος δὲν ἀλλοιοῖ ἐπὶ τοσοῦτο τὴν ἠθικὴν ἐλευθερίαν, ὥστε νὰ συνεπάγῃται τὸ ὅλως ἀνεύθυνον, ἀλλ' ὅτι ἡ καλουμένη ὑστερικὴ παραφροσύνη εἶναι κινδυνώδης, συνεπαγομένη ἀναγκάως τὸ ἀνεύθυνον.

Γον. Ὑποχονδρία.— Ὁ Tardieu σημειοῖ περιστατικὰ τινα ἀτόμων, παρ' οἷς ἡ διηνεκὴς ἀπασχόλησις καὶ φροντίς περὶ τῆς ὑγείας αὐτῶν ἠλλόλωσε τὰς ἐκ τοῦ ὁρμεμφύτου δυνάμεις ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε νὰ προβῶσιν εἰς πράξεις ἀπανενογμένας καὶ βιαιότητας, δι' ἃς οὐδεμίαν ἔφερον εὐθύνην. Οὕτω, σπουδαστὴς τις τῆς ἱατρικῆς, πάσχων νευρικὴν ὑποχονδριακὴν πάθησιν καὶ ἀπορριφθεὶς κατὰ τινα ἐξέτασιν,

μετέβη παρὰ τινι τῶν καθηγητῶν καὶ ἠπειλήσεν αὐτὸν διὰ πιστολίου. « Ἄλλος τις ὑποχονδριακὸς κλέπτει μέγα ποσὸν ἀπὸ τοῦ ἐμπειπιστευμένου αὐτῷ ταμείου. Παραδεχόμεθα λοιπὸν ὅτι εἷς τινας σπάνιας περιστάσεις ἢ ὑποχονδρία δυνατόν νὰ ἐπενέγκῃ βαρεῖας διανοητικὰς διαταραχὰς συνεπαγόμενας τὸ ἀνεύθυνον.

Δεν. Μέθη καὶ παραφροσύνη τῶν μεθύσων. — Δὲν θ' ἀσχοληθῶμεν περὶ τῆς μέθης, ἥτις, ἐκουσία οὔσα, οὐδ' ὁλῶς συνεπάγεται τὸ ἀνεύθυνον. Ἄλλ' ἂν ἡ μέθη δὲν ᾖ παρὰ φροσύνη, καθ' ἑξὶν ὅμως ἐπαναλαμβανομένη, ἐπάγεται τὴν καλουμένην *παραφροσύνην* τῶν μεθύσων ἢ τὴν ἐξ οἶνοπνευματωδῶν ποτῶν. « Ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦτο, λέγει ὁ Legrand du Saulle, περιγράφουσι διαφόρους μορφὰς παραφροσύνης, προερχομένας ἐκ τῆς καθ' ἑξὶν χρήσεως οἶνοπνευματωδῶν ποτῶν. Ἡ παρὰ φροσύνη τῶν μεθύσων διαφέρει τῆς μέθης. Αὕτη μὲν εἶναι τὸ ἄμεσον ἀποτέλεσμα ὀξείας, ἐκείνη δὲ ἐκδήλωσις σωματικῆς χρονίας ἐξ οἶνοπνευματωδῶν δηλητηριάσεως, — δύναται δὲ νὰ ἐμφανισθῇ ὑπὸ μορφήν ὀξυτάτην — ἀλλ' εἴτε ὀξεία εἴτε ὑποξυς ἢ χρονία εἶναι, ἀναπτύσσεται μόνον εἰς τοὺς ἀπὸ μακροῦ χρόνου ποιουμένους κατὰ χρῆσιν τῶν οἶνοπνευματωδῶν ποτῶν ».

Τὸ καλούμενον τρομῶδες παραλήρημα δὲν ἀποτελεῖ τὴν πραγματικὴν ἐξ οἶνοπνευματωδῶν παραφροσύνην, ἀλλὰ παροδικὴν κατάστασιν, πηγάζουσαν ἐκ τῆς διὰ τούτων δηλητηριάσεως, παρὰ τοῖς καθ' ἑξὶν καὶ κατὰ κόρον οἶνοπνευματοπόταις. Παρατηροῦμεν δ' ὅτι σπανιώτερον ἐκδηλοῦται παρὰ τοῖς συχνάκις μὲν μεθύουσι, νηφαλίοις δὲ διαμένουσιν κατὰ τὰ διαλείμματα τῶν παροξυσμῶν τῆς μέθης, οὔσα συχνότερα παρὰ τοῖς καθ' ἑκάστην λαμβάνουσιν ὑπερβάλλουσαν μὲν ποσότητα οἶνοπνεύματος, ἀλλ' ἀνεπαρκῆ ἵνα προκαλέσῃ μέθην.

Ὁ ὑπὸ τριμώδους παραληρήματος πάσχων εἶναι τεταραγμένος, κραυγάζει, ἀπειλεῖ, χειρονομεῖ· ἡ φωνὴ αὐτοῦ τρέμει, οἱ ὀφθαλμοὶ στίλβουσι καὶ εἰσὶν ἐνεμμένοι, ὁ σφυγμὸς εἶναι μικρὸς, μὴ πυρετικός· ἡ ἀϋπνία εἶναι ἐντελής καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τοῦ παροξυσμοῦ· ὁ πάσχων διατελεῖ ὑπὸ τὸ κράτος παρακρούσεων τῆς ὀράσεως, ἐμποιουσῶν τρόμον· βλέπει ζῶα, μῦς, κύνας, αἰλούρους ἐπὶ τῆς κλίνης αὐτοῦ, ἐνίοτε δὲ καὶ φαντάσματα.

Οἱ παροξυσμοὶ οὔτοι ἐπαναλαμβάνονται, οἱ δὲ πάσχοντες δὲν βραδύνουσι νὰ καταληφθῶσιν ὑπὸ τῆς ἐξ οἶνοπνευματωδῶν παραφροσύνης.

Ἀποβαίνουνσι μανικοὶ ἢ ἄνοες καὶ τέλος θνήσκουσιν ἐκ γενικῆς παραλύσεως (Tardieu).

Ἡ ὑπόξυς μορφή τῆς τοιαύτης παραφροσύνης χαρακτηρίζεται ὑπὸ μελαγχολικοῦ παραληρήματος μετὰ παρακρούσεων ἐμποιουσῶν τρόμον καὶ ἰδεῶν καταδιωγμοῦ. Ἀλλὰ τὸ ἐξ οἰνοπνευματώδων παραλήρημα καταδιωγμοῦ ὁδηγεῖ σπανιώτερον ἢ τὸ ἰδιοπαθὲς τοιοῦτον εἰς ἐγκληματικὰς πράξεις (Legrand du Saulle).

Ὁ ὑπὸ τρομώδους παραληρήματος καὶ παραφροσύνης πάσχων εἶναι ἀληθῆς παράφρων, ἐπομένως ὅλως ἀνεύθυνος.

Εον. Παραφροσύνη τῶν ἐγκύων, τῶν λεχωίδων καὶ τῶν θηλαζουσῶν. — Ἐξητάσαμεν ἤδη τὰ ζητήματα ταῦτα ἐν τοῖς περὶ κήσεως καὶ παιδοκτονίας κεφαλαίοις καὶ εἶδομεν ὅτι ἡ κύησις δὲν προκαλεῖ οὔτε τὴν τῆς κλοπῆς, οὔτε τὴν τοῦ φόνου μονομανίαν, ἀλλ' εἰς τινὰς σπανίας περιστάσεις ἀπεργάζεται ἐνστίκτους παρρημῆσεις, ὡς ἐκ τῶν ὁποίων ἡ γυνὴ δυνατόν γὰρ προβῇ εἰς ἐγκληματικὰς πράξεις. Εἰς τὸν ἱατροδικαστὴν ἀπόκειται νὰ ἐξετάσῃ τὰς τοιαύτας περιστάσεις· ὀφείλει δ' οὗτος, ὅταν γυνὴ τις ἐπικαλῆται τὴν κύησιν πρὸς δικαιολογίαν ἀξιοποίνου πράξεως, νὰ ἐξετάσῃ, ἀνεξαρτήτως τοῦ γεγονότος τούτου, λεπτομερῶς τὴν διανοητικὴν τῆς κατηγορουμένης κατάστασιν, ἀναμιμνησκόμενος ὅτι ἡ ἀλήθεια θὰ προκύψῃ πολλῶ μᾶλλον ἐκ τῶν περιστάσεων, αἵτινες προηγήθησαν τῆς πράξεως ἢ συνώδυσαν αὐτῇ, ἢ ἐκ τῆς κήσεως, ἥτις οὐδέποτε θὰ χρησιμεύσῃ ὡς ἄμεσος ἀπόδειξις (Tardieu, Marcé).

Γ. — ΜΟΡΦΑΙ ΠΑΡΑΦΡΟΣΥΝΗΣ ΕΞΑΣΚΟΥΣΑΙ ΕΠΙ ΤΑΣ

ΠΡΑΞΕΙΣ ΠΟΙΚΙΛΑΣ ΕΠΙΔΡΑΣΕΙΣ

Αον. Μανία. — Ἡ μανία, οὕσα ὁ πληρέστερος τῆς παραφροσύνης τύπος, χαρακτηρίζεται ὑπὸ γενικῆς καὶ διαρκoῦς ὑπερεξεγέρσεως τῶν διανοητικῶν καὶ ἠθικῶν δυνάμεων (Baillarger). Εἶναι δὲ τὸ συνήθεστον τῆς παραφροσύνης εἶδος, ἀποτελοῦσα αὕτη μόνη τὸ πέμπτον τοῦ ὅλου ἀριθμοῦ τῶν ἐν τοῖς φρενοκομείοις παρατηρουμένων φρενοπαθειῶν.

Διακρίνομεν ὁξείαν μανίαν, χαρακτηριζομένην ὑπὸ ἀσυναρτησίας ἰδεῶν, βιαιότητος πράξεων καὶ ἄλλων συμπτωμάτων ἐξεγέρσεως, καὶ χρονίαν, καθ' ἣν τὸ παραλήρημα οὔτε τόσῳ ἔντονον, οὔτε τόσῳ δια-

κὲς εἶναι. Ἡ μανία δυνατόν νά ᾖ διαλείπουσα· ταύτη δὲ συνδέεται ἢ καλουμένη κυκλική ἢ ὑπὸ διπλῆν μορφήν παραφροσύνη.

Ἡ μανία κατ' ἀνάγκην συνεπάγεται ἀνικανότητα ἀστικῶς καὶ τὸ ἀνεύθυνον ποινικῶς. Εἶναι δ' ἡ μορφή αὕτη τῆς παραφροσύνης ἐκείνη, ἣν συχνότερον ὑποκρίνονται οἱ ἐγκληματῆαι.

Βον. Μερικὸν παραλήρημα. — Ὑπὸ τὸ ὄνομα μονομανία ἐδηλοῦντο ἄλλοτε λίαν περιωρισμέναι παράνοιαι· ὑπετίθετο ὅτι ἡδύνατο νά ὑπάρχῃ μία μόνον παράνοια ἀντίληψις, καὶ ὅτι κατὰ τὰ ἄλλα ἢ διάνοια διετῆρει πᾶσαν αὐτῆς τὴν ἐνέργητικότητα καὶ ἰσχύν.

Ἐπίστευον ὅτι τὸ ζήτημα ἐλύετο, βεβαιουμένου ὅτι ἡ κλοπή, ὁ φόνος κ τ λ. ἐτελέσθησαν ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν « ἀκατασχετοῦ ὁρμῆς εἰς φόνον, κλοπὴν κ τ λ. ». Ἡ θεωρία αὕτη κατεπολεμήθη ὑπὸ πολλῶν ἱατρῶν, ἰδίᾳ δὲ τοῦ Falret, καὶ νῦν σχεδὸν ἐγκατελείφθη. Δι' ἐπιστημονικωτέρας μεθόδου οἱ ἱατροί, προκειμένης παρορμητικῆς τινος πράξεως, προβαίνουν εἰς οἰονεὶ πραγματικὴν ἀνάκρισιν καὶ ἐξετάζουσι τὴν πρὸ μικροῦ ἢ πρὸ μακροῦ χρονολογουμένην διανοητικὴν διαταραχὴν, ἐξ ἧς ἐξαρτᾶται ἡ νοσηρὰ παρόρμησις. Ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἡ διαταραχὴ αὕτη, λαθραίως παρασκευασθεῖσα διὰ τῆς κληρονομικῆς προδιαθέσεως, διήλθεν ἀπαρτήρητος. Αἰφνης ἐκδηλοῦται γεννώσα τῶν δικαστῶν καὶ τοῦ κοινοῦ τὴν ἀμφιβολίαν. Ὁ παράφρων κατέχεται ὑπὸ σταθερᾶς ἰδέας, ἐκτὸς τῆς ὁποίας φαίνεται ἐχέφρων. Ἐντεῦθεν πηγάζουσιν αἱ δυσκολίαι διὰ τὴν ἱατροδικαστικὴν βεβαίωσιν τῆς μορφῆς ταύτης τῆς παραφροσύνης. Διὰ τοὺς τοιούτους παράφρονας ὁ ἱατροδικαστὴς μετὰ μείζονος κατορθοῦ δυσχερεῖας ν' ἀποδείξῃ τὴν ἀλήθειαν, μεταξὺ δὲ τούτων ἀναφέρονται αἱ δικαστικαὶ πλάναι, ἐξ ὧν πολλοὶ νοσοῦντες ἐνεκλείσθησαν ἐν εἰρκτῇ ἢ ἀπεστάλησαν εἰς τὸ ἐκρίωμα.

Ὅ, τι ἰδίως χαρακτηρίζει τὴν παράνοιαν τοῦ μονομανοῦς εἶναι ἡ διαστροφή ἠθικοῦ τινος αἰσθήματος. Ὁ πάσχων ὑπέκει ἐνίοτε εἰς ἐσκεμμένην παρόρμησιν, αἱ πράξεις αὐτοῦ εἰσὶ προμεμελετημέναι, ἀλλ' ὑποκύπτει εἰς ἀκατάσχετον ὁρμὴν καὶ ἐκτελεῖ πράξεις, ὥς αὐτὸς οὗτος ἀποδοκιμάζει (μονομανία ἀνθρωποκτονίας, ἐμπρησμοῦ, ἐρωτικῆ, θρησκευτικῆ κ.τ.τ.).

Βον. Ἡ μελαγχολία ἢ λυπημανία εἶναι φρονοπάθεια ἰδιόζουσα καὶ σαφῶς ὀρισμένη, ὑπὸ πολλὰς ἐκδηλουμένη μορφάς, ἀναλό-

γως τῶν ἀτόμων καὶ τῶν πολλῶν διαδοχικῶν φάσεων παρ' ἐκάστῳ αὐτῶν. Δύναται τις νὰ ὀρίσῃ αὐτὴν ὡς «φρενοπάθειαν χαρακτηριζομένην ὑπὸ παρανόων θλιβερῶν ἰδεῶν καὶ καταθλίψεως, ἐξικνουμένης ἐνίοτε μέχρις ἀναισθησίας.»

Οἱ λυπημανικοὶ δυνατόν ἐνίοτε, ὑπὸ τὸ κράτος παρακρούσεων, ν' ἀφεθῶσιν εἰς βιαίας παρορμήσεις, τόσῃ μᾶλλον δ' ἐπικινδυνοὶ εἰσὶν οἱ τοιοῦτοι, ὅσῃ ἐκ τοῦ συνήθους αὐτῶν ἥθους θεωροῦνται ὡς ἀβλαβεῖς.

Ἡ μελαγχολία ἐν γένει εὐκόλως βεβαιοῦται, οἱ δὲ ὑπὸ ταύτης πάσχοντες εἰσὶν ὅλως ἀνέυθυνοι.

Δον. Τὸ παραλήρημα τοῦ καταδιωγμοῦ εἶναι ἐκ τῶν συχνοτέρων τῆς παραφροσύνης μορφῶν. Ὁ πάσχων νομίζει ὅτι καταδιώκεται ὑπὸ φαντασιωδῶν ἐχθρῶν· ἂν τις πλησιάσῃ αὐτῷ, πιστεύει ὅτι τὸν παρατηρεῖ· ἂν τις ὁμιλήσῃ αὐτῷ, ὑποπτέει ὅτι θέλει ν' ἀποσπάσῃ παρ' αὐτοῦ ἀπόρρητα. Κατέχεται συγχρόνως ὑπὸ παρακρούσεων τῆς ὁράσεως καὶ τῆς ἀκοῆς, αἵτινες εἰδοποιοῦσιν αὐτὸν περὶ τῶν ἀποπειρῶν τῶν διωκτῶν αὐτοῦ. Οἱ τοιοῦτοι παράφρονες εἰσὶ κινδυνώδεις.

Εον. Γενικὴ παράλυσις — Ἡ γενικὴ παράλυσις εἶναι πάθησις βραδεῖα, χαρακτηριζομένη ὑπὸ διαταραχῶν τῆς διανοίας, τῆς κινήσεως καὶ τῆς αἰσθητικότητος· ἀναγνωρίζεται δὲ κυρίως ὑπὸ ἰδιάζοντος παραληρήματος φιλοδόξου ἢ μελαγχολικοῦ. Τὰ αἷτια αὐτῆς, κοινοτέρας οὔσης, παρὰ ταῖς ὑψηλαῖς κοινωνικαῖς τάξεσι καὶ συχνοτέρας παρὰ τοῖς ἀνδράσιν, εἰσὶν ἡ κληρονομικότης, ἡ οἰνοφλυγία, τὰ τυχήματα, μεταιωθεῖσαι φιλοδοξίαι, κ.τ.λ.

Ὁ Legrand du Saulle διαιρεῖ τὴν γενικὴν παράλυσιν εἰς τέσσαρας διακεκριμένας περιόδους : τὴν προδρομικὴν, τὴν ἀρχικὴν, τὴν τῆς ἀκμῆς καὶ τὴν ληκτικὴν.

Τὰ συμπτώματα τῆς προδρομικῆς περιόδου, συνιστάμενα εἰς μεταβολὰς τοῦ χαρακτήρος, διέρχονται συνήθως ἀπαρατήρητα ὑπὸ τοῦ ἱατροῦ. Ἐν τούτοις, δυνατόν κατὰ τὴν περίοδον ταύτην νὰ παρατηρηθῶσιν εὐδαιμονισμοί, ἐξασθένεισι τῆς διανοίας καὶ τῆς μνήμης, ταλαντώσεις τῆς βουλήσεως, εἰς τινὰς δὲ σπανιωτέρας περιπτώσεις καὶ γενετήσιος διέγερσις. Παρατηροῦνται πρὸς τούτοις παροδικὸς τρόμος τοῦ χεῖλους, ἀνισότης τῶν κορῶν, μικρὰ δυσχέρεια τῆς λαλιᾶς, ἐλάτ-

τως τῆς ἰσορροπίας κατὰ τὴν ὀριζόντιον στάσιν, κατάθλιψις, φιλαργυρία καὶ ὑποχονδρία.

Κατὰ τὴν ἀνυχτικὴν περιόδον, παρατηροῦνται, κατὰ μὲν τὰ τέσσαρα πέμπτα τῶν περιπτώσεων διαχυτικὸν παρὰλήρημα μεγαλομανίας, κατὰ δὲ τὸ ἕτερον πέμπτον παρόνοια ἐν μελαγχολικαῖς ἢ ὑποχονδριακαῖς ἀντιλήψεσι.

Κατὰ τὴν περιόδον τῆς ἀκμῆς ὁ ἄρρωστος εἰσέρχεται εἰς τὴν φάσιν τῆς φυσικῆς καὶ ἡθικῆς καταπτώσεως. Δησιμονεῖ τὸ ὄνομα, τὴν ἡλικίαν, τὸ ἐπάγγελμα αὐτοῦ· ὅτε μὲν εἶναι σιωπηλὸς καὶ ἥρεμος, ὅτε δὲ βίαιος καὶ εὐερέθιστος. Ἡ ὄρεξις διατηρεῖται καὶ ἡ πέψις καλῶς τελεῖται· ἀλλ' ἡ λαλιὰ εἶναι εὐσκόλος καὶ ἡ βᾶδις ἀσταθής· πρὸς τοῦτοις παρατηρεῖται χαρακτηριστικὸς τριγμὸς τῶν ὀδόντων.

Κατὰ τὴν ληκτικὴν περιόδον ὁ ἄρρωστος καταλαμβάνεται ὑπὸ τῆς παραλύσεως, ἐπικρατούσης ἥδη πάντων τῶν φαινομένων· παρατηρεῖται ἀσυναρτησία τῶν κινήσεων, ἀκράτεια οὕρων καὶ κοπράνων, κατάλυσις τῆς αἰσθητικότητος, τῆς κινήσεως, τῆς λαλιᾶς καὶ τοῦ ἐνστίχτου. Ἡ θρέψις καὶ ἡ ἀφομοίωσις διατηροῦνται ἔστιν ὅτε, παρατείνουσαι οὕτω τὸν βίον.

Τοῦ ἱατροδικαστοῦ ἡ γνώμη δύναται νὰ ζητηθῇ κατὰ πάσας τὰς περιόδους τῆς νόσου, καίτοι σπανιώτερον καλεῖται οὗτος νὰ γνωμοδοτήσῃ κατὰ τὴν προδρομικὴν. Συχνάκις καὶ μετὰ θάνατον καλεῖται ὁ ἱατρός, προκειμένου ν' ἀποφασίσῃ ἡ δικαιοσύνη περὶ τοῦ ἐγκύρου τῶν ἀστικῶν πράξεων.

ΣΤον. Ὑπνοδασία — «Εἶναι σπανιώτατον, λέγει ὁ Tardieu· σχεδὸν ἀπαράδεκτον, ὅτι ἡ ὑπνοδασία ἐπέρχεται αἰφνης ὡς μεμονωμένον γεγονός, καὶ ὅτι ἄτομόν τι, ὅπερ οὔτε κατὰ τὴν παιδικὴν οὔτε κατὰ τὴν νεανικὴν αὐτοῦ ἡλικίαν παρουσίασέ ποτε τοιαύτην τινὰ προδιάθεσιν, καταλαμβάνεται αἰφνης ὑπὸ ὑπνοδασίας ἕνεκα παροδικῆς τινος ἐντυπώσεως. Διὰ τοῦτο, μετὰ δυσπιστίας θὰ παραδεχθῇ τις, ὅτι, ἐκτὸς πάσης συνθήκης ἔξεως, ἡλικίας, καὶ πρὸ πάντων κληρονομικότητος, ἤρκεσεν ἡθικὴ τις ἐξέγερσις ἰσχυρὰ ἵνα προκαλέσῃ τὴν ὑπνοδασίαν.»

Ὁ Fodéré ἐξήνεγκε τὴν γνώμην ὅτι ὁ ὑπνοδάτης, ὁ ἐν ὕπνῳ διαπράττων ἐγκλημα κατ' ἐγκρου αὐτοῦ, δεόν νὰ θεωρῇται ἐνοχος, καθ' ὅσον ἡ τοῦ ἐγκλήματος τέλεισις ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει εἶναι ἐκτέλεισις σκοποῦ, ὃν ἐν ἐργηγόρσει συνέλαβεν ὁ ἐγκληματίας. Ἡ θεωρία αὕτη

τυγχάνει νυν ἀπαράδεκτος, γενικῶς δὲ παραδεχόμενον τυγχάνει, ὅτι αἱ ἐν ὑπνοβασίᾳ τελούμεναι πράξεις δὲν καταλογίζονται τοῖς διαπράττουσιν, ὡς καὶ ἀνωτέρω ἐρρήθη.

Ἡ μεταξὺ ὕπνου καὶ ἐγρηγόρσεως διάμεσος κατάστασις, ἣν ὁ Casper καλεῖ μέθην τοῦ ὕπνου, δυνατόν νά δώσῃ χώραν εἰς ἱατροδικαστικὰς τινὰς ἐφαρμογὰς.

Κατὰ τοὺς Briand καὶ Chaudé, ὁ ἄνθρωπος, ὅστις μεταβαίνει ἀπὸ τοῦ ὕπνου εἰς τὴν ἐγρηγόρσιν, δὲν ἀπολαύει ἀμέσως τῆς πλήρους χρήσεως τῶν αἰσθήσεων αὐτοῦ. Κατὰ τὴν ἀπότομον ἀφύπνισιν, τὰ πρῶτα ἀντικείμενα, ἃ βλέπομεν τροποποιῶνται ὑπὸ τῶν προηγουμένων ἰδεῶν, δυνάμεθα δ' ἤδη νὰ ἐκτελέσωμεν κινήσεις μετὰ τινος ἀκριβείας, ἐνῷ αἱ αἰσθήσεις ἡμῶν δὲν ἀφύπνισθησαν ἔτι τέλει, πολλάκις δ' αἱ κινήσεις αὗται σχετίζονται οὐχὶ πρὸς τὴν πραγματικὴν ἡμῶν κατάστασιν, ἀλλὰ πρὸς ἐκείνην, ἐν ᾗ νομιζομεν ὅτι διατελούμεν, συγχέοντες τὰς ἰδέας, αἵτινες κατεῖχον ἡμᾶς πρὸς τὰς ἀσαφεῖς ἀντιλήψεις τῶν πράγματι περιβαλλόντων ἡμᾶς, ἀντικειμένων. Πρέπει λοιπὸν, προκειμένου ἐγκλήματος ὑπὸ τοιούτους ὅρους διαπραχθέντος, νὰ ἐξετάσῃ τις προσεκτικῶς τὸν χαρακτῆρα τοῦ ἀτόμου, τὸ συμφέρον, ὅπερ δυνατόν νά ἔχῃ, καὶ πάσας τοῦ γεγονότος τὰς περιστάσεις, ἵνα οὕτω διαφωτίσῃ τοὺς τε δικαστὰς καὶ τοὺς ἐνόρκους (Briand et Chaudé).

Τὸ ζήτημα τῆς ὑπνοβασίως ἐγένετο τὸ ἀντικείμενον ἐνδελεχοῦς μελέτης πρὸ τινων ἐτών. Ἡ ὑπνοβασία, εἴτε ἡ αὐτομάτως ἐπερχομένη εἴτε ἡ προκαλειμένη, καθ' ἣν οἱ ὑπνωτιζόμενοι ὑφίστανται βιαιότητος ἢ διαπράττουσιν ἀδικήματα, εἰδὼκε χώραν εἰς λίαν ἐνδιαφερούσας ἱατροδικαστικὰς πραγματογνωμοσύνας. Δὲν θὰ εἰσέλθωμεν εἰς λεπτομερεῖ ἔρευναν τῶν τοιούτων γεγονότων· ὀφείλομεν ὅμως νὰ εἴπωμεν, ὅτι ὁ ἱατροδικαστὴς ὀφείλει νὰ βεβαιώσῃ τὴν ὑπαρξίν ἢ μὴ προηγουμένων παροξυσμῶν ἀναμιμνησκόμενος δ' ὅτι ἄτομα εὐκόλως ὑπνωτιζόμενα εἰσὶ νευροπαθῆ, ὑστερικά, δέον ν' ἀναζητήσῃ ἄλλα φαινόμενα, βεβαιοῦντα τὴν ὑπάρχουσαν νευρώσιν καὶ νὰ πεισθῇ ὅτι δὲν πρόκειται περὶ ὑποκρίσεως. Εἴτα, μετὰ φρονήσεως καὶ ἀκρας ἐπιφυλάξεως θ' ἀναπαραγάγῃ τὰ τῆς προκληθείσης ὑπνοβασίως φαινόμενα, προσφυλασσόμενος ἀπὸ πάσης ἐνδεχομένης πλάνης. Τὰ ἔργα τοῦ Charcot καὶ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ μεγάλως εὐκολύνουσι τὸν ἱατρὸν ἐν τοιαύταις περιπτώσεσι.

ΔΙΕΞΑΓΩΓΗ ΤΗΣ ΠΡΑΓΜΑΤΟΓΝΩΜΟΣΥΝΗΣ. ΙΑΤΡΟΔΙΚΑΣΤΙΚΗ
ΒΕΒΑΙΩΣΙΣ ΤΗΣ ΠΑΡΑΦΡΟΣΥΝΗΣ.

Τὸ ἔργον τοῦ ἱατροδικαστοῦ, καλουμένου νὰ βεβαιώσῃ τὴν παραφροσύνην, δὲν εἶναι πάντετε εὐκόλον, καθ' ὅσον πολλάκις πρόκειται περὶ περιπτώσεων, καθ' ἃς ἡ νόσος δὲν εἶναι ἔτι σαφῶς ἐκδηλωμένη. Πρὸ παντός δ' ὀφείλει ὁ ἱατρός ν' ἀποφύγῃ τὰς γενικότητας καὶ ἀοριστίας καὶ νὰ ὀρίσῃ, ἐφ' ὅσον τοῦτο εἶναι δυνατόν, τὴν μορφήν τῆς παραφροσύνης. Τοιούτοτρόπως μόνον ὁ ἱατροδικαστής θὰ δυνηθῇ νὰ μεταδώσῃ τὴν πεποίθησιν αὐτοῦ τοῖς δικασταῖς, καὶ νὰ διαφυλάξῃ τὰ συμφέροντα τῶν πασχόντων καὶ τῆς ἐπιστήμης.

Καίτοι δὲν εἶναι δυνατόν νὰ διατυπωθῶσι κανόνες πρὸς ὁδήγιαν τοῦ ἱατροδικαστοῦ διὰ τὴν εξέτασιν τῶν παραφρόνων, θέλομεν οὐχ ἥττον ὑποδείξει τὰ ὑπὸ τῶν συγγραφέων, ἰδίᾳ δὲ τῶν φρενολόγων, τεθέντα παραγγέλματα.

Αἱ μέθοδοι τῆς ἱατροψυχολογικῆς διαγνώσεως εἰσὶ τρεῖς: ἡ ἑμμεσος, ἡ δι' ἐρωτήσεων, καὶ ἡ ἄμεσος εξέτασις.

Α.ον. Ἡ ἑμμεσος εξέτασις συνίσταται εἰς τὴν λήψιν πάσης πληροφορίας, ἱκανῆς νὰ διαφωτίσῃ τὸν ἱατροδικαστὴν περὶ τῆς καταστάσεως τοῦ παράφρονος καὶ τῆς φύσεως τῆς παρανοίας αὐτοῦ. Πρέπει νὰ ἐξερευνηθῶσιν αἱ κληρονομικαὶ προδιαθέσεις, νὰ νοσηρὰ αὐτοῦ προηγούμενα, αἱ ὀρέξεις, αἱ τάσεις, αἱ ἐξεις, τὸ εἶδος τοῦ βίου πρὸ τῆς παραφροσύνης καὶ μετ' αὐτήν, τὰ βέβαια καὶ πιθανὰ αἷτια αὐτῆς, ἡ ἐποχὴ τῆς ἐνάρξεως, ὁ τρόπος τῆς εἰσβολῆς καὶ τῆς ἀναπτύξεως, τὰ καταφανέστερα φαινόμενα καὶ τὰ μᾶλλον χαρακτηριστικὰ συμπτώματα. Τέλος, πρέπει νὰ ἐξετασθῶσιν αἱ περιστάσεις καὶ αἱ ἰδιόζουσαι λεπτομέρειαι τῆς ἀποδοδομένης πράξεως.

Αἱ πληροφορίες αὗται θὰ ληφθῶσιν ἐκ διαφόρων πηγῶν, ἐκ τῆς δικογραφίας, πιστοποιητικῶν ἱατρῶν, χειρογράφων τοῦ πάσχοντος, ἐκ τῶν συγγενῶν, τῶν φίλων, τῶν γειτόνων κτλ. Μὴ λησμονῶμεν ὅμως ὅτι οἱ συγγενεῖς καὶ οἱ φίλοι, ἐξ ἀγνοίας ἢ συμφέροντος, παραμορφοῦσι ἢ ὑπερβάλλουσι τὰ γεγονότα.

Ἀναγκασία ἀποβαίνει ἡ ἐπίσκεψις τῆς κατοικίας τοῦ παράφρονος, ἐξ ἧς πολλὰ ἐνίοτε ἀποκαλύπτονται. Ἡ διάταξις τῶν ἐπιπέλων, αἱ εἰκόνες καὶ πᾶσαι αἱ λοιπαὶ ἐσωτερικαὶ λεπτομέρειαι παρέχουσι πολὺ

Ἡ ἐξέτασις τῶν χειρογράφων τοῦ παράφρονος κέκτηται μεγάλην σημαντικότητα. Σημαντικαὶ παραλείψεις καὶ ἀπροσδόκητα κενά, γράμματα ἐπαναλαμβανόμενα ἢ ἀτελῶς ἐσχηματισμένα, παράδοξος συμφυρμὸς γραμμάτων καὶ ἀριθμῶν, λέξεις ἐπινενοημέναι καὶ φανταστικάι, γραμμαὶ ἰδιοτρόπως ἐσχηματισμέναι, δυσανάγνωστοι λέξεις κτλ. τοιαῦται εἰσὶν αἱ τροποποιήσεις, αἵτινες, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, παρατηροῦνται εἰς τὴν γραφὴν ἕνεκα τῆς παραφροσύνης. Ἡ σύνταξις ἐπ' ἑσῆς ἔχει μεγάλην σημασίαν· φράσεις ἀσυνάρτητοι εὐρίσκονται παρὰ χωρὶα ἀξίωσημειῶτου σαφηνείας. Τὰ χειρόγραφα ἐν γένει τοῦ παράφρονος παρέχουσι τὴν εἰκόνα τῆς ἀταξίας καὶ τῆς ἀσυναρτησίας τῶν ἰδεῶν αὐτοῦ. Κατὰ τὴν ἐξέτασιν δὲ ταύτην δεόν νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν ὁ ἰατρός τὸν βαθμὸν τῆς παιδείσεως καὶ τὴν συνήθη τοῦ ἀρρώστου γραφῆν.

Βον. **Ἐξέτασις δι' ἐρωτήσεων.** — Ὁ Linas εὐλόγως συνίστησι νὰ μὴ προβαίνωμεν εἰς τὴν δι' ἐρωτήσεων ἐξέτασιν, εἰμὴ μετὰ τὴν ἔμμεσον, τουτέστιν ἀφοῦ ἐκ τῶν πληροφοριῶν γνωρίσωμεν τὰς συνήθεις ἰδέας τοῦ παράφρονος καὶ ὑπονοήσωμεν τὴν μορφήν τῆς παραφροσύνης. « Ἡ στάσις τοῦ ἱατροδικαστοῦ, λέγει ὁ αὐτὸς συγγραφεὺς, δεόν νὰ ᾖ στάσις ἱατροῦ καὶ οὐχὶ ἀνακριτοῦ. Πᾶσαι αἱ προσπάθειαι πρέπει νὰ τείνωσιν εἰς διασκέδασιν τῶν ἐνδοιασμῶν καὶ τῶν φόβων τοῦ πάσχοντος καὶ εἰς προσήλωσιν τοῦ ἀφηρημένου ἢ ἀπησχολημένου αὐτοῦ νοός. Ἀκρίβεια καὶ σαφήνεια τῶν ἐρωτήσεων, ἀπλότης ἐν ταῖς ἐκφράσεσιν, ἀγαθότης καὶ ἡπιότης ἐν τοῖς λόγοις καὶ τοῖς τρόποις, πολλὴ ἐπιτηδειότης, ὀξύνοια καὶ διεραικότης, σταθερότης ἐν ἀνάγκῃ, εἰς τινὰς δὲ σπανίας καὶ ἐξαιρετικὰς περιστάσεις, ἐκφόβισις καὶ ἀπειλή, τοιαῦτα εἰσὶ τὰ προσόντα, ὧν δεῖται ὁ ἰατρός κατὰ τὴν ἐξέτασιν τῶν παραφρόνων ».

Αἱ ἐρωτήσεις δεόν ν' ἀπευθύνωνται ἐν σχέσει πρὸς τὰς ἔξεις καὶ τὴν καίδευσιν τῶν ἀρρώστων οὕτως, ὥστε ν' ἄγωσιν αὐτοὺς εἰς τὸ ἀντικείμενον τῆς παρανοίας αὐτῶν. Ἐν ᾗ ἂν περιπτώσῃ ἡ παραφροσύνη ἦναι διαλείπουσα, ὁ ἀρρώστος δυνατόν ν' ἀνακτήσῃται προσωρινῶς τὸ λογικόν· δεόν τότε νὰ ἐπαναληφθῇ κατ' ἄλλην ἐποχὴν ἡ ἐξέτασις.

Ὁ ἱατροδικαστὴς ὀφείλει νὰ μὴ περιορισθῇ εἰς τὴν δι' ἐρωτήσεων ἐξέτασιν, ἥτις δὲν παρέχει πάντοτε ἐπαρκῆ ἀποτελέσματα· πρέπει νὰ ὑποβάλλῃ τὸν παράφρονα εἰς ἄμεσον καὶ συνεχῆ παρατήρησιν, καὶ νὰ γνωρίσῃ τὴν ἀρχὴν καὶ τὰς αἰτίας τῆς παραφροσύνης αὐτοῦ. Ἐκ τούτων

δὲ ἡ σπουδαιότερα ὑπὸ ἱατροδικαστικὴν ἔποψιν εἶναι ἢ κληρονομικότης.

Γον. Ἄμεσος τοῦ παρόφρονος ἐξέτασις. — Ὁ ἱατρός πρέπει νὰ ἐξετάσῃ τὴν διανοητικὴν καὶ ἰδίᾳ τὴν σωματικὴν τοῦ πάσχοντος κατάστασιν.

α. Διανοητικὴ κατάστασις. — Κατὰ τὸν Tardieu, ἡ ἐξέτασις αὕτη περιλαμβάνει : Αον, τὰς διαταραχὰς τῶν διανοητικῶν λειτουργιῶν· Βον, τὴν διαστροφὴν τῶν ἐκ τοῦ ὀρμεμφύτου δυνάμεων καὶ τῶν ἐνστικτῶν, καὶ Γον, τὴν ἀλλοίωσιν τῶν αἰσθητηρίων λειτουργιῶν.

Ἡ διαταραχὴ τῶν διανοητικῶν λειτουργιῶν συνίσταται ὅτε μὲν εἰς γενικὴν διατάραξιν, δηλουμένην ὑπὸ παρανόων ἀντιλήψεων μετ' ἐντελοῦς καταλύσεως τῆς κρίσεως, τῆς μνήμης καὶ τῆς συνειδήσεως, ὅτε δέ, ὅπερ τὸ συχνότερον, εἰς μερικὸν διατάραξιν τῆς διανοίας. Ὑπὸ ἱατροδικαστικὴν ἔποψιν τὸ ἀμεσώτερον ἀποτέλεσμα τῆς διαταράξεως τῶν διανοητικῶν δυνάμεων εἶναι διαστροφή τῆς βουλήσεως καὶ διαταρχή ἐν ταῖς πράξεσι, ταῖς πηγαζούσαις εἴτ' ἐξ ἐλλείψεως διευθύνσεως, εἴτ' ἐκ κακῆς τοιαύτης, προερχομένης ἐξ ἀσυναρτήτων ἢ πεπλανημένων ἰδεῶν.

Αἱ διαταραχαὶ τῶν ἐκ τοῦ ὀρμεμφύτου δυνάμεων εἰσὶ σταθεραὶ κατὰ τὴν παραφροσύνην. Αἱ δυνάμεις αὗται, ὡς καὶ τὰ ἐνστικτα, ἀλλοιοῦνται εἰς πάντα παράφρονα. Τὰ φυσικώτερα αἰσθήματα καταλύονται ἢ διαστρέφονται, καὶ τὸ ἐνστικτον δ' αὐτὸ τῆς αὐτοσυντηρήσεως ἐκλείπει ἐνίοτε.

Αἱ διαταραχαὶ τῶν αἰσθητηρίων λειτουργιῶν εἰσὶν αἱ μᾶλλον ἰδιάζουσαι καὶ χαρακτηριστικοὶ τῆς παραφροσύνης. Αἱ σπουδαιότεραι τούτων εἰσὶν αἱ παρακρούσεις καὶ τὰ ἰνδάλματα.

Ἡ παρακρούσις εἶναι ἀντίληψις αὐτομάτως γιγνομένη, ἐλλειπούσης πάσης φυσικῆς ἐντυπώσεως καὶ παντὸς ἐξωτερικοῦ διεγερτηρίου τῶν αἰσθητηρίων ὀργάνων. Αἱ παρακρούσεις λοιπὸν διαφέρουσι τῶν πραγματικῶν ἀντιλήψεων μόνον ἐκ τῆς ἐλλείψεως τοῦ ἀντικειμένου. Οὕτως, ἐπὶ παραδείγματος, ἀνθρωπὸς τι βλέπει φανταστικόν τι ὄν, ἐνῷ οὐδὲν ἀντικείμενον ὑπάρχει πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ, ἢ ἀκούει φωνήν, ἐνῷ οὐδεὶς ἤχος προσβάλλει τὰ ὦτα αὐτοῦ.

Αἱ παρακρούσεις δυνατόν νὰ κατέχωσι πάντα τὰ αἰσθητήρια, τὸ τῆς ἀκοῆς, τῆς ὀράσεως τῆς ὁσφρήσεως, τῆς γεύσεως, εἴτε μεμονωμένως, εἴτε πάντα συγχρόνως καὶ διαδοχικῶς, οἷα δὲ ποτε καὶ ἡ ὀργανικὴ κατὰ

στασις τῶν αἰσθητηρίων. Συχνότεραι δ' εἰσὶν αἱ τῆς ἀκοῆς παρακρούσεις.

Τὸ ἰνδαλμα εἶναι ἡ πεπλανημένη ἀντίληψις ὑπάρχοντος τοῦ ἐξωτερικοῦ διεγερτηρίου τοῦ αἰσθητηρίου. Δὲν δύναται λαίπρην νὰ παραχθῇ, ἂν μὴ ὑπάρχῃ ἐξωτερικόν τι ἀντικείμενον. Οὕτως, ἐπὶ παραδείγματος, ἄνθρωπός τις βλέπει φίλον ἢ συγγενὴ προσφιλῇ καὶ ἐκλαμβάνει αὐτὸν ἀντὶ ἐχθροῦ, ἢ ἀκούει φωνήν, ἣν ἐκλαμβάνει ὡς ὕβριν ἢ ἀπειλήν κτλ.

Ἐν συνόλῳ, λέγει ὁ Calmeil, ὁ ἐντεταλμένος τὴν βεβαίωσιν τῆς διανοητικῆς καταστάσεως ἀτόμου τινος ἰατροδικαστὴς ἔχεται ὑπ' ὄψιν, ὅτι αἱ παρακρούσεις, τὰ ἰνδαλματα, αἱ ἐσφαλμέναι κρίσεις, ἡ διαστροφή τῶν ἠθικῶν δυνάμεων καὶ ἡ διαταραχὴ τῆς βουλήσεως ἀποτελοῦσι τὰ κυριώτερα στοιχεῖα τῆς παραφροσύνης.

β. Σωματικὴ κατάστασις. — Ἰνα ἀκριβῶς κατανοήσῃ ὁ ἱατρὸς τὴν παραφροσύνην, δεόν νὰ ἐξετάσῃ οὐ μόνον τὰ ψυχολογικὰ φαινόμενα, ἀλλὰ καὶ τοὺς φυσικοὺς χαρακτηῆρας καὶ ὁλόκληρον τὸν ὀργανισμόν. Ἐν ἐνὶ λόγῳ δεόν νὰ μελετηθῇ μετὰ προσοχῆς τὰ ὑπὸ τοῦ παράφρονος παρεχόμενα σωματικὰ σημεῖα.

Τὸ ἥθος, ἡ στάσις τὸ βάδισμα, αἱ κινήσεις ἢ ἀμφίσεις, ἡ παραμόρφωσις τοῦ κρανίου, ἡ φυσιογνωμία, ἡ ἐκφρασις τῶν ὀφθαλμῶν, τὰ χαρακτηριστικὰ καὶ τὸ σύνολον τοῦ προσώπου καὶ ὁ ἐξωτερικὸς ἐν γένει σχηματισμός, δηλοῦσι πολλάκις τῷ ἡσκημένῳ παρατηρητῇ τὴν ὑπαρξίν τῆς παραφροσύνης.

Ἡ κυκλοφορία καὶ ἡ θερμοκρασία εἰσὶν ἡλαττωμέναι κατὰ τὴν μελαγχολικὴν κατὰθλιψιν καὶ ἡϋξήμεναι κατὰ τὴν μανικὴν διέγερσιν· ἡ γενικὴ αἰσθητικότης εἶναι ἐπηυξημένη ἢ διεστραμμένη παρὰ τοῖς μονομανέσι, καὶ ἀμβλεῖα μέχρις ἀναγλησίας κατὰ τὴν λυπημανικὴν ἀπονάρκωσιν. Οἱ σπασμοί, οἱ τρόμοι, τὰ ὑφάγματα τῶν μυῶν, αἱ μερικαὶ παραλύσεις τῆς τε αἰσθήσεως καὶ τῆς κινήσεως, δεικνύσιν ἀλλοιωσιν βαρεῖαν τῶν νευρικῶν κέντρων. Ἡ δυσκολία τῆς λαλιᾶς, ἡ ἀνισορροκία τῶν κορῶν, ἡ διαρκὴς ἐκτροπὴ τῆς κοινίδος, ἡ ἀστάθεια καὶ ἡ ἀταξία τῶν κινήσεων, εἰσὶ φαινόμενα τῆς παραλυτικῆς παραφροσύνης. Τέλος, πρέπει ὁ ἱατρὸς νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν πάντα τὰ κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον ἀμέσως τῇ παραφροσύνῃ συνδεόμενα συμπτώματα, οἷον ἰλιγγους, σκοτοδινίας, νευρικὰς ἢ δερματικὰς ἐκδηλώσεις κ. τ. τ. Θ' ἀναζητήσῃ δῆξεις τῆς γλώσσης, αἵτινες εἰσὶν ἐνδείξεις ἐπιληψίας, καὶ ἄλλα ἔχνη οὐλῶν, μαρτυροῦντα μίαν ἢ καὶ πλείους ἀποπειράς αὐτοχειρίας.

ΠΕΡΙ ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ ΤΩΝ ΦΡΕΝΟΒΛΑΒΩΝ ΕΝ ΦΡΕΝΟΚΟΜΕΙΩ.

Παρητιθέμεθα ἐκ τοῦ ἀπὸ 22 Μαρτίου 28 1862 ΨΜΒ' Νόμου Περὶ συστάσεως φρενοκομείων, τὰ ἄρθρα τὰπαιτοῦντα τοῦ ἱατροῦ τὴν ἐπέμβασιν ἐν περιπτώσει τοποθετήσεως παράφρονος ἐν φρενοκομείῳ, εἴτε ὑπὸ ἰδιωτῶν αἰτουμένης, εἴτε ὑπὸ τῆς ἀρχῆς διατασσομένης.

*Ἄρθρ. 4. — Οὐδένα φρενοβλαβὴ δύναται ὁ διευθυντὴς φρενοκομείου νὰ παραδεχθῇ ἐν τῷ καταστήματι κατ' αἰτησιν ἰδιωτῶν, ἐὰν δὲν παρδεθῶσιν εἰς αὐτὸν τὰ ἀκόλουθα ἔγγραφα.

1. Αἰτησις γραπτὴ πρὸς παραδοχὴν, δηλοῦσα τὸ ὄνομα, τὸ ἐπάγγελμα, τὴν ἡλικίαν καὶ τὴν κατοικίαν τοῦ τε αἰτοῦντος καὶ τοῦ ἀρρώστου, καὶ προσέτι τὸν βαθμὸν τῆς συγγενείας μεταξὺ τοῦ αἰτοῦντος καὶ τοῦ πάσχοντος, ἢ τοιαύτης μὴ ὑπαρχούσης, τὸ εἶδος τῶν μεταξὺ αὐτῶν σχέσεων.

Ἡ αἰτησις αὕτη θέλει εἶσθαι ὑπογεγραμμένη ὑπὸ τοῦ αἰτοῦντος, καὶ ἂν οὗτος ᾖ αἰ γράμματος, θέλει παραδίδεσθαι ὑπ' αὐτοῦ ἀνυπόγραφος εἰς τὸν ἀρμοδίον δήμαρχον ἢ ἀστυνόμον, ὅστις θέλει συντάσσει περὶ τοῦτου ἔκθεσιν.

*Ὅταν αἰτησις πρὸς παραδοχὴν δίδηται ἀπ' εὐθείας εἰς τὸν διευθυντὴν τοῦ φρενοκομείου, οὗτος ὀφείλει, ὑπ' εὐθύνην του, νὰ βεβαιωθῇ περὶ τῆς ταυτότητος τοῦ αἰτοῦντος.

Ἐὰν ἡ αἰτησις γενῇ παρὰ τοῦ ἐπιτρόπου ἀπηγορευμένου, ὁ αἰτῶν ὀφείλει νὰ συνάψῃ ἀπόσπασμα τῆς περὶ ἀπαγορεύσεως δικαστικῆς ἀποφάσεως.

2. Πιστοποιήσις ἱατρικὴ, δηλοῦσα τὴν κατάστασιν τῶν φρενῶν τοῦ ἀρρώστου, περιγράφουσα τὰς λεπτομερείας τῆς νόσου αὐτοῦ, καὶ βεβαιοῦσα τὴν ἀνάγκην νὰ θεωρηθῇ ἐν φρενοκομείῳ καὶ νὰ αποκλεισθῇ ἐν αὐτῷ.

Αἱ πιστοποιήσεις αὗται εἰσὶν ἀπαράδεκτοι, ἐὰν παρῇλθον εἰκοσινεφμέραι ἀπὸ τῆς ἐκδόσεως μέχρι τῆς παραδόσεώς των εἰς τὸν διευθυντὴν τοῦ φρενοκομείου, καὶ ἐὰν ἐξεδόθησαν ὑπὸ ἱατρῶν ὑπηρετούντων ἐν τῷ φρενοκομείῳ, ἢ συγγενῶν ἐξ αἵματος ἢ ἐκ κηδεστικῆς μέχρι τοῦ δευτέρου βαθμοῦ, τυμπεριλαμβανομένου καὶ τούτου, μετὰ τοῦ φρενοβλα-

δοῦς ἢ τοῦ αἰτοῦντος τὴν παραδοχὴν τοῦ φρενοβλαβοῦς, ἢ τῶν ὑπηρετούντων ἐν τῷ φρενοκομείῳ ἰατρῶν.

3. Διαβατήριον ἢ πᾶν ἄλλο ἔγγραφον χρήσιμον εἰς βεβαίωσιν τῆς ταυτότητος τοῦ ἀρρώστου.

Πάντα τὰνωτέρω ἔγγραφα θέλουσι σημειοῦσθαι λεπτομερῶς παρὰ τοῦ διευθυντοῦ τοῦ φρενοκομείου ἐν εἰσιτηρίῳ δελτίῳ· τοῦτο δὲ καὶ ἡ ἐκθεσις τοῦ ἱατροῦ τοῦ φρενοκομείου, δηλοῦσα τὴν κατάστασιν τῶν φρενῶν τοῦ εἰσελθόντος ἀρρώστου, θέλουσι πέμπεσθαι παρὰ τοῦ διευθυντοῦ ἐντὸς 24 ὥρῶν ἀπὸ τῆς παραδοχῆς τοῦ ἀρρώστου πρὸς τὸν Νομάρχην.

Ἄρθρ. 13. — Ἐν τῇ περιφερείᾳ τῆς διοικητικῆς ἀστυνομίας Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς ὁ διευθυντὴς αὐτῆς, ἀλλαχοῦ δὲ οἱ Νομάρχαι καὶ οἱ ἑπαρχοὶ διατάττουσιν αὐτεπαγγέλτως τὴν ἐν τῷ φρενοκομείῳ εἰσαγωγὴν τῶν τε ἀπηγορευμένων καὶ μὴ τοιούτων, ὅταν ἡ φρενοβλάβεια αὐτῶν δύναται νὰ ἐκθέσῃ εἰς κίνδυνον τὴν δημοσίαν τάξιν, ἢ τὴν προσωπικὴν ἀσφάλειαν τῶν πολιτῶν.

Δι' διαταγὰς τῶν μνησθειῶν ἀρχῶν πρέπει νὰ στηρίζωνται εἰς ἱατρικὴν πιστοποίησιν, νὰ ᾗναι ἡτιςλογημένοι καὶ νὰ περιέχωσι τοὺς λόγους, οἵτινες καθιστῶσιν ἀναγκαίαν τὴν τοποθέτησιν ἐν τῷ φρενοκομείῳ· αὗται δέ, καὶ αἱ κατὰ τὰ ἐπόμενα ἄρθρα 15, 16, 17 καὶ 19 ἐκδιδόμεναι, ἐγγράφονται ἐν βιβλίῳ ὁμοίῳ μετὰ τοῦ ὀριζομένου ὑπὸ τοῦ ἁρθροῦ 7, τοῦ ὁποῦ πᾶσαι αἱ διατάξεις ἐφαρμόζονται καὶ ἐπὶ τῆς ἐξ ἐπαγγέλματος εἰσαγωγῆς τῶν ἀρρώστων.

Ἄρθρ. 14. — Ὅταν ἐκ τῆς φρενοβλαβείας τινὸς ἐπικέεται κίνδυνος, εἴτε δι' ἱατρικοῦ ἀποδεικτικοῦ βεβαιούμενος, εἴτε πασιδῆλος, δύνανται καὶ οἱ δήμαρχοι τῶν δήμων, οἵτινες ὅν ἐῖναι πρωτεύουσαι ἐπρχείων ἢ νομαρχῶν, νὰ διατάξωσι προσωρινὰ μέτρα περὶ τοῦ φρενοβλαβοῦς, ἀλλ' ὀφείλουσιν ἐντὸς εἰκοσιτεσσάρων ὥρῶν ν' ἀναφέρωσιν εἰς τὸν ἑπαρχόν, ὅστις ἀποφασίζει ἄνευ ἀναβολῆς.

Ἄρθρ. 20. — Ὁ Νομάρχης ὀφείλει ν' ἀναφέρῃ ἐντὸς εἰκοσιτεσσάρων ὥρῶν εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἑσωτερικῶν περὶ τῆς ἐν τῷ φρενοκομείῳ τοποθετήσεως, τῆς ἀναστολῆς τῆς ἐκείθεν ἐξόδου, ἢ περὶ τῆς ἀπολύσεως παντὸς ἀρρώστου. Ὁ ὑπουργὸς τῶν Ἑσωτερικῶν ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ἐγκρίνῃ ἢ τροπολογῇ ἢ καὶ ν' ἀκυρώνῃ τὰς διαταγὰς τῶν Νομαρχῶν, τοῦ Διευθυντοῦ τῆς Διοικητικῆς Ἀστυνομίας Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς καὶ τῶν ἑπαρχῶν· ἀλλ' ὀφείλει, ἐντὸς 24 ὥρῶν ἀπὸ τῆς

παραλαβῆς τῆς ἀναφορᾶς των, νὰ κοινοποιήσῃ εἰς αὐτοὺς ἀπόφασιν ἡτιολογημένην. Ἐὰν ὅμως ὁ Ὑπουργὸς κρίνῃ ἀναγκαῖον νὰ προκალέσῃ καὶ ἄλλην ἱατρικὴν γνωμοδότησιν, δύναται ν' ἀναβάλλῃ τὴν ὀριστικὴν ἀπόφασίν του ἐπὶ 15 τὸ πολὺ ἡμέρας, ἀλλ' ὀφείλει νὰ κοινοποιήσῃ ἐντὸς 24 ὥρων εἰς τὰς ἀνωτέρω ἀρχὰς τὸ μέτρον τοῦτο.

Παρελθούσης τῆς προθεσμίας ταύτης ἢ τῆς 15ῃς ἡμέρου, ὅταν προκληθῇ καὶ ἄλλη ἱατρικὴ γνωμοδότησις, ἄνευ ἀπαντήσεως τοῦ Ὑπουργοῦ, ἐκτελεῖται ἡ ἀπόφασις τῶν ἀνωτέρω μνησθεισῶν ἀρχῶν.

Ἵνα λοιπὸν παράφρων τις εἰσαχθῇ ἐν φρενοκομείῳ, ἀπαιτεῖται, κατὰ τὰ ἀνωτέρα ἄρθρα 4 καὶ 13, ἱατρικὴ πιστοποίησις, δηλοῦσα τὴν κατάστασιν τῶν φρενῶν τοῦ πάσχοντος. Εὐκόλως ἐννοεῖ πᾶς τις τὴν σημαντικότητα τῆς τοιαύτης πιστοποιήσεως, ἐν ἣ, ὡς ρητῶς ὀρίζει τὰ ἄρθρον 4, δεόν νὰ περιγράφωνται αἱ λεπτομέρειαι τῆς νόσου καὶ νὰ βεβαιῶνται ἡ ἀνάγκη τοῦ ἐν φρενοκομείῳ ἀποκλεισμοῦ τοῦ παράφρονος. Καὶ ἀληθῶς, δὲν ἀρκεῖ νὰ βεβαιώσῃ ὁ ἱατρός, « ὅτι ὁ Χ. . . εἶναι παράφρων καὶ ἀναγκαῖος ἀποβαίνει ὁ ἐν φρενοκομείῳ ἀποκλεισμός αὐτοῦ », ἀλλὰ πρέπει νὰ περιγράψῃ ὅ,τι εἶδε καὶ ἐβεβαίωσε, καὶ νὰ ὀρίσῃ τὴν μορφήν καὶ τὸν χαρακτῆρα τῆς διανοητικῆς διαταράξεως μετὰ πάσης τῆς δυνατῆς λεπτομερείας καὶ σαφηνείας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΕΜΠΤΟΝ

ΠΕΡΙ ΦΑΡΜΑΚΕΙΑΣ ΚΑΙ ΔΗΛΗΤΗΡΙΩΝ (1)

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Πάντα βεβαίως τὰ ἀδικήματα, τὰ εἰς τὴν ἀφαίρεσιν τῆς ζωῆς ἄλλου τείνοντα εἰσὶν ἀποτρόπαια, ἄλλα μεταξὺ αὐτῶν ὑπάρχει συγκρίσεως ὅρος, διότι τινὰ τούτων ὑπὸ μᾶλλον βαρυτέραν παρίστανται ἐνίοτε μορφήν.

Οὕτω μεταξὺ τῶν διαφόρων τῆς ἀνθρωποκτονίας ἐγκλημάτων ὡς εἶδε-
χθέστερον θεωρεῖται ὑπὸ πάντων ἡ φαρμακεία καὶ νομιζομέν εὐλόγως,
καθ' ὅτι ἡ πράξις αὕτη, τελουμένη συνήθως ὑπ' ἀνθρώπων, οἵτινες
πλησιάζουσιν ἡμᾶς καὶ πρὸς οὓς ἔνεκα συγγενείας, φιλίας ἢ καὶ οἰ-
κειότητος δὲν δυνάμεθα νὰ δυσπιστῶμεν, ἀποβαίνει πλειότερον κινδύ-
νῳδης καὶ μᾶλλον ἀξιόποινον, ὡς ἐμφαῖνον ἐσχάτην οὐτιδανότητα,
καθ' ἃ ὀρθῶς παρატηροῦσι τινές.

Ὡς μανθάνομεν ἐκ διαφόρων στατιστικῶν τὸ ἐν λόγῳ ἀδίκημα προσ-
ιδιάζει ταῖς γυναῖξιν, εἰς ἐξήγησιν δὲ τοῦ τοιούτου φαινομένου δεόν
νὰ δεχθῶμεν μᾶλλον τὸν ἐν τῷ χαρακτῆρι αὐτῶν φύσει ἐνυπάρχοντα

(1) Τὸ κεφάλαιον τοῦτο ἔδει βεβαίως νὰ ὑπαχθῇ ὡς ἴδιον ἄρθρον ἐν τῷ περὶ τῶν κατὰ τῆς ζωῆς προσβολῶν κεφαλαίῳ. Ὡς ἐκ τῆς σημαντικότητος ὅμως αὐτοῦ καὶ τῆς ἐκτάσεως πραγματευομένη περὶ αὐτοῦ ἰδίᾳ, ὡς ἄλλως τοῦτο γίνεται ἐν πᾶσι τοῖς ἱατροδικαστικοῖς συγγράμμασι.

ὅλον, οὗ ἕνεκα καὶ προαιροῦνται πάντοτε τὰ σκότια τῶν φανερῶν μέσων, ἢ τὴν φυσικὴν τοῦ γυναικείου φύλου ἀδυναμίαν.

Κατὰ τὸν Λίβιον ἡ πρώτη περὶ δηλητηρίων δικαστικὴ ἔρευνα ἐγένετο ἐν Ῥώμῃ ἐν ἔτει 423, ἑκατὸν ἐβδομήκοντα δὲ γυναικες τῆς ἀνωτάτης τάξεως κατεδικάσθησαν ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ ἐπὶ φαρμακείᾳ. — Καὶ νῦν δὲ δὲν εἶναι σπάνιον τὸ ἐγκλημα τοῦτο, ἀτυχῶς ὅμως οὐ σπάνιως παρέρχεται ἀπαρτήρητον τὸ μὲν ἐκ τῶν περιστάσεων ὅφ' ἃς τελεῖται, τὸ δὲ ὁῖοτι πρὸς ἐξιχνίασιν αὐτοῦ ἀπαιτοῦνται πλὴν τῶν ἱατρικῶν καὶ χημικῶν γνώσεις, ὧν ἀμοιροῦσιν οἱ πλείονες τῶν παρ' ἡμῖν ἱατρῶν. Ἄλλ' ὑπάρχουσιν οἱ χημικοὶ θὰ εἴπη τις. Βεβαίως ὑπάρχουσιν οἱ χημικοὶ· ἀλλ' ἐν ταῖς ἐπαρχίαις ἐν αἷς τοιοῦτοι δὲν εὐρίσκονται ; ...

ΠΕΡΙ ΦΑΡΜΑΚΕΙΑΣ ΥΠΟ ΝΟΜΙΚΗΝ ΕΠΟΨΙΝ

Ποινὴ καὶ νόμος : Ἄρθρ. 289. — "Ὅστις καθ' ὅποιονδήποτε τρόπον προσέφερεν ἐκ προθέσεως εἰς ἄλλον τινα δηλητηρίον φάρμακον ἢ ἄλλας οὐσίας, δυναμένας νὰ ἐπιφέρωσι θάνατον καθ' ὅσονδήποτε τρόπον, τιμωρεῖται κατὰ τὰς ἀκολούθους διαστολάς : — 1. ἐὰν ἡ φαρμακεία ἔγεινεν ἐπὶ σκοπῷ θανατώσεως, καὶ ἐκ τούτου ὁ φαρμακευθεὶς ἢ ἀπέθανεν ἢ ὑπέπεσεν εἰς φρενοβλάβειαν ἢ εἰς σωματικὴν νόσον, βεβαίως ἢ πιθανῶς ἀνιάτους, καταγινώσκειται ποινὴ θανάτου· ἄλλως δὲ ἡ τῶν διὰ βίου δεσμῶν — 2. παχθέντος δὲ τοῦ κακουργήματος ἐπὶ σκοπῷ βλάβης, ἐὰν μὲν ὁ φαρμακευθεὶς ἀπέθνηεν ἐπιβάλλεται θάνατος· ἐὰν δὲ ἡ φαρμακεία ἐπέφερε φρενοβλάβειαν ἢ νόσον τινα ἐκ τῶν εἰς τὸν ἀριθ. 1 διαλαμβανομένων, καταψηφίζεται ἡ ποινὴ τῶν προσαίρων δεσμῶν· ἄλλως δὲ ἡ τῆς εἰρκτῆς.

Ἄρθρ. 290. — "Ὅστις φαρμακεύει ἐπίτηδες φρέατα, δεξαμενὰς, ὑδραγωγεία, πηγὰς, ὧνα ἐπ' ἀγορᾶς, ἢ ἐν γένει τοιαῦτα πράγματα, δυνάμενα νὰ φέρουν ἀπώλειαν ζωῆς ἢ υγείας ὠρισμένου τινὸς ἀριθμοῦ ἀνθρώπων, καταδικάζεται εἰς θάνατον, καὶ ἐὰν δὲν ᾔθελε βλαφθῇ κἀνείς ἐντεῦθεν Π. Ν. 287. 289 εἰ 577 εἰ 582 εἰ.

Ἄρθρ. 291. — "Ὁ γενόμενος ἔνοχος φαρμακείας ἐξ ἀπερισκεψίας ἢ ἀμελείας, τιμωρεῖται, κατὰ μὲν τὴν περίπτωσιν τοῦ ἄρθρ. 290, μὲ φυλάκισιν τοῦλάχιστον ἐνὸς ἔτους· ἄλλως δέ, — 1. ἐὰν συμβῇ θάνατος, κατὰ τὸ ἄρθρ. 300. — 2. ἐὰν συμβῇ βλάβη, κατὰ τὸ ἄρθρ. 310. — 3. ἐὰν ἡ ἐξ ἀμελείας προελθούσα φαρμακεία δὲν ἔχῃ κἀνὲν ἀποτέλεσμα, ἐπιβάλλεται φυλάκισις τὸ πολὺ ἐνὸς μηνός. — Μένει δὲ πίσης ποινῆς ἐλεύθερος ὅστις, ἢ μόνος, ἢ ἐπικαλούμενος ταχέως τὴν βοήθειαν τῆς ἀρχῆς ἢ ἄλλου τινός, ἀποτρέπει ἢ ζητεῖ ν' ἀποτρέψῃ ἀμέσως τὴν βλάβην, ἥτις ἡδύνατο νὰ προέλθῃ ἐκ τῆς ἀπερισκέπτου φαρμακείας. Π. Ν. 43. 44. 114. 287. 290. 300. 310. 558 εἰ.

Ἄρθρ. 292. — "Ὅστις νοθεύει τὰ παρ' αὐτῷ πωλούμενα τρόφιμα ἢ ἱατρικὰ

μέ πράγματα ἐπιβλαβῇ εἰς τὴν υἰείαν· ὅστις πωλεῖ ἐν γ-ώσει τοιαύτας νενο-
θευμένας πραγματείας, τιμωρεῖται μετ' φυλάκισιν τοῦλάχιστον τριῶν μηνῶν, καί,
ἐν ὑποτροπῇ μετ' εἰρκτῆν. Π.Ν. 56² ε. 577 ε. 582 ε.

Ἡ φαρμακεία οὐδὲν ἄλλο εἶναι, κυρίως εἰπεῖν, ἢ φόνος διὰ δηλητη-
ρίου, ὡς ἐκ τῆς ὑπουλότητος ὁμως, ἣν ἐνέχει πάντοτε, ἀνέκαθεν ἀπε-
δόθη αὐτῇ σπουδαιότης μείζων. Οἱ Ῥωμαῖοι ἐθεώρουν τὸ ἀδίκημα τοῦτο
μᾶλλον ἀξιοποινον τοῦ φόνου καὶ ἐτιμώρουν αὐστηρότατα καὶ αὐτοὺς
τοὺς πωλοῦντας δηλητήριον (N. 8 ad leg. Corn. de sicariis 13),
λέγει δὲ περὶ αὐτῆς ὁ Κώδης (N. 1. de maleficiis) «Plus est homi-
nem extinguerе veneno, quam occidere gladio». Τὸ Σαξωνικὸν
κάτοπτρον (Sachsenspiegel) ἡπείλει θάνατον διὰ πυρὸς τῷ δηλητηρία-
παρσκευάζοντι (II 13), ἀνάγον τὸ ἐγκλημα εἰς τὴν τάξιν τῆς μαγείας,
καὶ ἡ Καρολίνα δ' ἐτιμώρει τὴν μετ' ἀποτέλεσματος ἀπόπειραν διὰ τῆς
εἰς τὸ τετελεσμένον ἀδίκημα ἐπιβαλλομένης ποινῆς (P. C. O. ἄρθρ.
130).

Αἱ πλείότεραι τῶν νεωτέρων νομοθεσιῶν, τὴν αὐτὴν ἀποδίδουσαι τῇ
φαρμακείᾳ σημασίαν, ἀπέκρουσαν τὴν θεωρίαν ποινικολόγων τινῶν, ὅ-
τινες ἐφρόνουν ὅτι τὸ πρὸς ἐπίτευξιν τοῦ θανάτου μέσον ἔδει νὰ θεω-
ρηθῇ ὡς ἀπλὴ τοῦ φόνου ἐπιβαρυντικὴ περίπτωσις, καὶ κατέτασσον
τὴν πράξιν μεταξὺ τῶν ἐπιτηθευμένων λεγομένων φόνων (homicidi-
um qualificatum) Καὶ ὁ ἡμέτερος δὲ νόμος, κατὰ ζῆλον τοῦ Βαυαρι-
κοῦ νόμου τοῦ 1813 (ἄρθρ. 148 καὶ 149) καὶ τῶν μεταγενεστέρων
νομοσχεδίων τοῦ 1822 (ἄρθρ. 237) τοῦ 1827 (ἄρθρον 206) καὶ 1831
(ἄρθρ. 240 καὶ ἐπ.) δὲν θεωρεῖ τὴν φαρμακείαν ὡς φόνον, ἀλλ' ὡς ἀ-
δίκημα ἰδιοτύπου, καταλέγον αὐτὸ μεταξὺ τῶν τυπικῶν λεγομένων ἐγ-
κλημάτων ὅσακις ὑπῆρξε προμελέτη, οὗ ἕνεκα καὶ ἡ πράξις λογίζεται
ὡς τετελεσμένη, οὐχὶ ἐκ τῆς ἐπελθούσης ἀνθρωποκτονίας, ἀλλ' ἐκ τῆς
ἀπλῆς δόσεως τοῦ δηλητηρίου. Τῆς φαρμακείας ἄρα ἡ ἀπόπειρα περιο-
ρίζεται τοιοῦτοτρόπως ἐντὸς στενοτάτων πάντοτε ὁρίων, ἥτοι εἰς τὴν
προμήθειαν καὶ παρασκευὴν τοῦ δηλητηρίου καὶ εἰς τὴν ἐνέργειαν τοῦ
κατηγορουμένου, ὅπως παράσχη αὐτό. Ὡστε ὡς ἀρχὴ ἐκτελέσεως θεωρεῖ-
ται ὅταν ὁ κατηγορούμενος τὸ παρασκευασθὲν δηλητήριον θέσῃ ἐντὸς τοῦ
πινακίου, ἐφ' οὗ θὰ φάγῃ ὁ παθὼν, ἢ τοῦ ποτηρίου, δι' οὗ θὰ πῖνῃ, καὶ
οὐχὶ ἡ ἀπλὴ ἀγορὰ καὶ προετοιμασία αὐτοῦ.

Ἐνταῦθα ὁμῶς γεννᾶται ζήτημα ἕτερον, μεγίστην ἐνέχον σπουδαιοτάτης

δαιότητα καὶ εἰς τὸν χαρακτηρισμὸν τοῦ τετελεσμένου ἀδικήματος ἀποβλέπον,

Ὅτι ἡ φαρμακεία διαπράττεται συνήθως ἐκ προμελέτης εἶναι ἀναμφισβήτητον, ἀλλ' ἐπ' ἱσῆς ὡς βέβαιον πρέπει νὰ θεωρηθῇ καὶ ὅτι ἡ πρὸς ἐκτελέσιν πρόθεσις δὲν δύναται νὰ ὑποτεθῇ ὡς ἔχουσα πάντοτε ἀναγκαίαν προϋπόθεσιν τὴν σκέψιν. Τοῦτο τοῦλάχιστον δέχονται οἱ πλείστοι τῶν συγγραφέων ἀποφαινόμενοι ὅτι ὑπάρχει καὶ φαρμακεία τελεσθεῖσα ἀπρομελετήτως καὶ εἰς βρασμὸν ψυχικῆς ὁρμῆς (Rossi droit qénal. III Κεφ. 11. — Blanche cod. pén. IV σελ. 598 Feuerbach's Lehrb. § 222). Ἀλλ' ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἐρωτᾶται: πῶς τὸ ὑπὸ συνθήκας τοιαύτας τελεσθὲν ἀδικήμα θέλει τιμωρηθῇ, ὡς φαρμακεία ἢ ὡς ἀναίρεσις; Ὁ Κωστῆς διὰ λόγου βραχείας ἀποφαίνεται γνώμην, ὅτι ἡ πράξις ὑπάγεται καὶ πάλιν εἰς τοῦ ἄρθρ. 289 τὴν διάταξιν, διότι τὸ ἐγκλήμα εἶναι τυπικόν, ὡςάκις δὲ διεπράχθη ἐκ ὁλῆας προαιρέσεως, ὁ νόμος τιμωρεῖ αὐτὸ ἀνεξαρτήτως παντός ἀποτελέσματος διὰ τῆς ποινῆς τοῦ ἄρθρ. 289.

Νομίζομεν ὅτι τοῦ ἀδικήματος ἡ τυπικότης οὐδόλως συντελεῖ εἰς λύσιν τοῦ προκειμένου ζητήματος, πολὺ δὲ ὀλιγώτερον τὸ ἐπελθόν ἀποτέλεσμα. Σύζυγός τις ἐν στιγμῇ ζήλοτύπου παραφορᾶς δίδωσι πρὸς τὴν ἑαυτοῦ σύζυγον δηλητηρίον, καὶ αὕτη ἀποθνήσκει ἢ σώζεται. Ἡ πράξις αὕτη θὰ χαρακτηρισθῇ ὡς φαρμακεία ἢ ὡς ἀναίρεσις διὰ δηλητηρίου τελεσθεῖσα; Ὅτι τὸ ἀδικήμα ἐν προκειμένῳ ἔλαβε χώραν ἀπρομελετήτως καὶ ὅτι ἡ εἰς βρασμὸν ψυχικῆς ὁρμῆς ἐκτελέσις χωρεῖ καὶ ἐπὶ τῆς φαρμακείας, εἶναι ἀναμφισβήτητον, ἐξεταστέον ἄρα ἐὰν συντρέχῃ λόγος τις ἰδιαίτερος, ὅπως καὶ ἡ περίπτωσις αὕτη ὑπαχθῇ εἰς τὸ ἄρθρ. 289.

Τὸ ἀδικήμα, λέγει ὁ ρηθεὶς συγγραφεύς, εἶναι τυπικόν καὶ ὁ νόμος τιμωρεῖ ἀνεξαρτήτως τοῦ ἐπελθόντος ἀποτελέσματος. Οὐδεὶς ἀμφισβητεῖ τὸ τοιοῦτον, ἀλλ' ἡ τυπικότης αὕτη δύναται νὰ ἐπιφέρῃ ἀνατροπὴν τῶν γενικῶν τοῦ δικαίου ἀρχῶν καὶ νὰ μεταβάλλῃ τὸν χαρακτῆρα τῆς ἀπρομελετήτου πράξεως ἀπλῶς καὶ μόνον διότι ὁ αὐτουργὸς ἐποίησατο χρῆσιν δηλητηρίου ἀντὶ παντός ἄλλου ὀργάνου; Ὁ νομοθέτης προφανῶς ἐνόησε νὰ ὑπαγάγῃ εἰς τὴν διάταξιν τοῦ ἄρθρ. 289 τὴν ἐκ προμελέτης μόνον καὶ ἐσκεμμένως τελεσθεῖσαν φαρμακείαν, καὶ ταύτην προέβλεπε νὰ καταστήσῃ τυπικόν ἀδικήμα· τὸ νὰ θελήσῃ δὲ τις νὰ ἐξομοιωσῇ πρὸς τὴν περίπτωσιν ταύτην καὶ πᾶσαν ἀπρομελετήτον

ἀνθρωποκτονίαν ἐναντίον τοῦ ἄρθ. 293, ὅπερ ρητῶς διαγορεύει ὅτι «ὅστις ἀπρομελετήτως καὶ εἰς βραχυὸν ψυχικῆς ὁρμῆς ἀπεφάσισε καὶ ἐξετέλεσεν ἀνθρωποκτονίαν τιμωρεῖται ὡς ἔνοχος ἀναιρέσεως», ἤθελον εἶσθαι οὐ μόνον ἄδικον, ἀλλὰ καὶ ἐναντίον τοῦ σκοποῦ, ὃν ἐδίωκεν ὁ Νομοθέτης, ὅστις ἐσκόπει νὰ τιμωρῇ δι' εἰδικῆς διατάξεως οὐχὶ πᾶσαν ἐν γένει διὰ δηλητηρίου ἀνθρωποκτονίαν, ἀλλὰ τὴν ἐκ προμελέτης καὶ ἐσκεμμένως πραγματοποιηθεῖσαν φαρμακείαν.

Ἐν τῷ ἀνωτέρῳ ἐκτεθεμένῳ παραδείγματι ὁ σύζυγος ἐνήργησεν ἀναμφισβητήτως ἄνευ προμελέτης· εἶναι δίκαιον ἂν μάλιστα δὲν ἐπῆλθε θανατηφόρον ἀποτέλεσμα ἢ ἡ παθούσα ὑπέπεσεν ἀπλῶς εἰς νόσον, νὰ ὑποστῇ τὴν ποινὴν ἰσοβίων καὶ προσκαίρων δεσμῶν; Ἄλλ' ἴσως εἰς ταῦτα ἀντιταχθῇ ἡ δυσχέρεια περὶ τοῦ προσήκοντος τοῦ τοιούτου ἀδικήματος χαρακτηρισμοῦ. Νομίζομεν ὅτι οὐδεμία ὑφίσταται ἐν τούτῳ δυσχέρεια. Ἀποκλειομένης τῆς προμελέτης, ἡ πρᾶξις, εἰ καὶ συντρέχουσι πάντα τὰ λοιπὰ τῆς φαρμακείας στοιχεῖα, φέρει καθαρῶς τὸν χαρακτῆρα ἀναιρέσεως μὲν ἂν ἐκ τοῦ δηλητηρίου ἐπῆλθε θάνατος, ἀποκείρας ἂν δὲν ἐπῆλθε τοιοῦτος, ἢ τραύματος ἂν ἡ πρᾶξις ἔσχεν ὡς συνέπειαν τὴν φρενοβλάβειαν ἢ ἑτέραν τοῦ παθόντος ἀσθένειαν, ἐφαρμοζομένων ἐν πᾶσι τῶν ἄρθ. 293 καὶ 308.

Τὸ ἄρθ. 289 σαφῶς διαβαθμίζει τὰς εἰς τὴν πρᾶξιν ἐπιβαλλόμενας ποινάς, ὀρίζει τέσσαρας τοιαύτας, τὴν τοῦ θανάτου, τὴν τῶν ἰσοβίων καὶ προσκαίρων δεσμῶν καὶ τὴν τῆς εἰρκτῆς.

Ἡ ποινὴ τοῦ θανάτου ἐπιβάλλεται ὅταν ἡ φαρμακεία ἐγένετο ἐπὶ σκοπῷ θανατώσεως καὶ ἐπῆλθε θάνατος ἢ ὁ παθὼν ὑπέπεσεν εἰς φρενοβλάβειαν ἢ νόσον σωματικὴν βεβαίως ἢ πιθανῶς ἀνίατον. Περὶ τῆς ἐπελθούσης φρενοβλαθείας καὶ τῆς βεβαιότητος ἢ πιθανότητος τοῦ ἀνιάτου τῆς γεννηθείσης νόσου, ἀποφαίνεται τὸ δικαστήριον πάντοτε μετὰ προηγουμένην ἰατροῦ γνωμοδότησιν.

Ἡ τῶν προσκαίρων δεσμῶν ποινὴ ἀπειλεῖται διὰ τὴν περίπτωσιν, καθ' ἣν ἡ φαρμακεία ἐτελέσθη πρὸς σκοπὸν ἀπλῆς βλάβης καὶ ἐπῆλθεν οὐχὶ θάνατος ἀλλὰ φρενοβλάβεια ἢ νόσος.

Ἡ ποινὴ τῶν ἰσοβίων δεσμῶν ὡς καὶ τῆς εἰρκτῆς ἐπιβάλλεται διὰ τὴν περίπτωσιν, καθ' ἣν δὲν ἐπῆλθεν ἀποτέλεσμα τι, καὶ τῇ μὲν πρώτῃ ὑπόκειται ὁ ἐπὶ σκοπῷ θανατώσεως διδούς τὸ δηλητήριον, τῇ δὲ δευτέρῃ ὁ ἐπὶ σκοπῷ βλάβης μόνον ἐνεργήσας.

Καὶ ταῦτα μὲν ὡς πρὸς τὴν ἀπρομελέτητον καὶ τὴν ἐκ προμελέτης

φαρμακείαν· ἀλλ' ἐκτὸς αὐτοῦ ἐν τῇ ἐννοίᾳ τοῦ ἀδικήματος συμπεριλαμβάνει ὁ νόμος καὶ ἑτέρας δύο διακεκριμένας περιπτώσεις. Αἱ περιπτώσεις αὗται προβλέπονται καὶ τιμωροῦνται ὑπὸ τῶν ἄρθρ. 290 καὶ 292. Ἀφορᾷ δὲ ἡ μὲν εἰς δηλητηρίσιν φρεάτων, δεξαμενῶν, ὑδραγωγείων, πηγῶν ἢ ὠνίων, ἐκ προθέσεως γενομένην καὶ δυναμένην νὰ ἔχῃ ὡς ἀποτέλεσμα τὴν ἀπώλειαν τῆς ζωῆς ἢ ὑγείας ὠρισμένου ἀριθμοῦ ἀνθρώπων, ἡ δὲ εἰς νέθουσιν τῶν οὐσιῶν, τῶν πωλουμένων τροφίμων ἢ ἱατρικῶν, ἐξομοιοῦνται ὁ ἀμφοτέραι πρὸς φαρμακείαν.

Ἰδιαιτέρην περίπτωσιν τιμωρίας καθιεροῖ τὸ ἄρθρ. 291. Κατ' αὐτὸ καὶ ἡ ἐξ ἀπερὶσκεψίας φαρμακεία θεωρεῖται ἀξιόποινος καὶ ἂν δὲν ἔσχεν ἀποτέλεσμα οἰονδήποτε.

Συμφώνως πρὸς τὰ ἀνωτέρω ἀναπτυσσόμενα, τὸ πρῶτον τῶν συστατικῶν τοῦ ἀδικήματος στοιχείων εἶναι ὁ δόλος τοῦ αὐτουργοῦ καὶ ἡ πρόθεσις ὅπως ἐπιφέρῃ θάνατον, ἀλλὰ συγχρόνως ἀπαιτεῖται καὶ τὸ διδόμενον δηλητήριο νὰ δύνηται νὰ ἔχῃ ὡς ἀποτέλεσμα τὸν θάνατον ἢ τὴν βλάβην τοῦ παθόντος.

Ἐκ τῶν μέσων, δι' ὧν ἐπιζητεῖται τῆς φαρμακείας ἡ πραγματοποίησις διάφορα γεννῶνται οὐσιώδη ζητήματα. Δηλητήριον λέγον τὸ σχετικὸν ἄρθρον ἐννοεῖ κυρίως καὶ μόνον τὰς οὐσίας ἐκείνας, αἵτινες ἐπιφέρουσι τὴν καταστροφὴν τῆς ζωῆς ἢ τῆς ὑγείας, οὐχὶ μηχανικῶς, ὡς ἐν τῷ ὑπὸ τοῦ Βέρνερ φερομένῳ παραδείγματι τῆς κεκοιμισμένης ὑάλου, ἀλλὰ χημικῶς. Ὁ ἡμέτερος ἐν ταῦτοις νόμος, μὴ ὀρίζων ἐπακριβῶς τὰς διαφόρους οὐσίας, ἃς θεωρεῖ ὡς δηλητήρια, ἐπάγεται ἀπλῶς «δηλητήριον φάρμακον ἢ ἄλλας οὐσίας, δυναμένας νὰ ἐπιφέρωσι θάνατον καθ' οἷονδήποτε τρόπον»· ὡς τοιαύτας ἐπομένως δεόν νὰ θεωρηθῶμεν πᾶσαν οὐσίαν ἥτις ἐσωτερικῶς ἢ ἐξωτερικῶς εἰσαγομένη ἐν τῷ ὁργανισμῷ καὶ χημικῶς ἐνεργοῦσα ἐπιφέρει γενικὴν ἢ μερικὴν αὐτοῦ καταστροφὴν.

Περὶ τῶν διαφόρων δηλητηρίων θέλομεν ὁμιλήσει περαιτέρω, ἐνταῦθα δὲ περιοριζόμεθα μόνον λέγοντες, ὅτι τὸ περὶ τοῦ τοιοῦτου ἢ τοιοῦτου τοῦ δοθέντος φαρμάκου ἢ τῆς οὐσίας ἀποτελέσματος ζήτημα εἶναι καθαρῶς πραγματικόν, ὑποβαλλόμενον εἰς τὴν κρίσιν τῶν ἐνόρκων καὶ ὅτι ἐν τῇ ἐτυμολογίᾳ δὲν ἀπαιτεῖται ἐπὶ ποινῇ ἀκυρώσεως ν' ἀναφέρεται καὶ τοῦ δηλητηρίου τὸ εἶδος, ἀρκεῖ δὲ μόνον νὰ ὑποδεικνύηται ἐν αὐτῇ τὸ δηλητηριώδες τῆς δοθείσης οὐσίας.

Ἀνωτέρω παρέθεμεν παραδείγματά τινα περὶ ἀποπειρας καὶ τετε-

λεσμένης πράξεως, ἐνταῦθα δὲ δεόν νὰ προσθῶμεν καὶ τὰ ἐξῆς : Ἐάν τις ἐκ πλάνης ἀντὶ τοῦ δηλητηρίου, ὅπερ ἐσκόπει, ἔδωκεν οὐσίαν ἐτέραν ἐντελῶς ἀβλαβήν, ἢ πράξις ἀναμφισβητήτως φέρει τὸν χαρακτήρα ἀποπείρας· ἐὰν ὅμως ἐξ ἀγνοίας δώσῃ μικροτέραν τῆς ἀναγκαίουσης ποσότητα δηλητηρίου, καὶ ἐκ τούτου ἐπῆλθε βλάβη μόνον, ἀντὶ τοῦ σκοπομένου θανάτου, ὑπάρχει πλέον οὐχὶ ὡς φρονοῦσι τινὲς ἀπόπειρα, ἀλλὰ φαρμακεία, ὡς ἐννοεῖ αὐτὴν ὁ νόμος.

ΠΕΡΙ ΔΗΛΗΤΗΡΙΑΣΕΩΣ ΚΑΙ ΔΗΛΗΤΗΡΙΩΝ ΕΝ ΓΕΝΕΙ

Δηλητήριον εἶναι πᾶσα οὐσία, ἥτις ἐσωτερικῶς λαμβανομένη ἢ ἐξωτερικῶς ἐπὶ τοῦ σώματος ἐφαρμοζομένη, εἶναι ἰκανὴ νὰ προξενήσῃ τὸν θάνατον, ἢ τοῦλάχιστον νὰ καταστρέψῃ ἢ ν' ἀλλοιώσῃ βαθεῶς τὴν ὑγίαν. Δηλητηρίασις δ' εἶναι τὸ σύνολον τῶν ὑπὸ τοῦ δηλητηρίου προκαλουμένων συμπτωμάτων.

Τὸ δηλητήριο μόνον ἐκ τῆς δόσεως διαφέρει τοῦ φαρμάκου· τὸ μὲν καταστρέφει τὰς λειτουργίας, τὸ δὲ τείνει νὰ ἐπαναγάγῃ αὐτὰς ἐν φυσιολογικῇ καταστάσει. Δὲν πρέπει δὲ νὰ συγχέηται τὸ δηλητήριο μετὰ τῶν ἰῶν, καθ' ὅτι τὸ μὲν δηλητήριο εἶναι οὐσία σταθμιτὴ καὶ δεκτικὴ ἀπεκκρίσεως, ἐνεργοῦσα ἀναλόγως τῆς δόσεως, οἱ δὲ ἰοὶ οὔτε δεκτικοὶ ἀπεκκρίσεως εἰσιν, οὔτ' ἐνεργοῦσιν ἀναλόγως τῆς δόσεως.

Θέλομεν διαδοχικῶς ἐξετάσει : Ἀον, τὰς ὁδοὺς τῆς εἰσαγωγῆς καὶ τῆς ἀπορροφῆσεως, Βον, τὴν διανομὴν ἐν τῷ ὀργανισμῷ, Γον, τὴν ἀπέκκρισιν καὶ Δον, τὴν μεταμόρφωσιν τῶν δηλητηρίων. Θέλομεν εἰτα σπουδάσει τὰ εἰς ἕκαστον εἶδος δηλητηριάσεως ἀνήκοντα συμπτώματα.

Αον. Ὁδοὶ εἰσαγωγῆς καὶ ἀπορροφῆσεως.— Ἀπορρόφῃσις δηλητηρίου τότε μόνον συμβαίνει, ὅταν τοῦτο τεθῇ ἐν ἐπαφῇ μετὰ τῶν ἀνατομικῶν στοιχείων, ἢ ὅταν ἀναμιχθῇ μετὰ τῶν χυμῶν, ὅταν τοῦτέστιν εὐρίσκηται ἐν καταστάσει ἀεριώδει ἢ διαλυτῇ. Δύναται δὲ τὸ δηλητήριο νὰ εἰσαχθῇ ἐν τῷ ὀργανισμῷ διὰ τῶν ἐπομένων ὁδῶν :

- α. Διὰ τοῦ γαστρεντερικοῦ σωλήνος, ὅπερ καὶ τὰ συνηθέστερον.
- β. Διὰ τῆς ἐν τῷ κυκλοφορικῷ ρεύματι ἐρχύσεως, ἥς ποιοῦνται ἐν γένει χρῆσιν οἱ φυσιολόγοι· δι' αὐτῆς δὲ τάχιστα τελεῖται ἡ ἀπορρο-

φσεις. γ. Διὰ τῶν ἀναπνευστικῶν ὁδῶν. Ὁ τρόπος οὗτος, ἰδιόζων διὰ τὰ αἷρια καὶ τὰς ἐν εὐεξατρίστοις ὑγροῖς διαλελυμένας οὐσίας, συνεπάγεται ταχίστην ἀπορρόφησιν. δ. Διὰ τῆς ἐνδερμικῆς μεθόδου συνισταμένης εἰς τὴν ἐπίθεσιν τοῦ δηλητηρίου ἐπὶ τοῦ δέρματος, ἀφ' οὗ προηγουμένως ἀφῆρέθη ἡ ἐπίδερμις. ε. Δι' ἐγγύσεως ἐν τῷ ὑποδερματι ὡ ἰστώ (ὑποδερμικὴ μέθοδος). ς. Διὰ τῆς ἀπὸ τοῦ δέρματος ἀπορροφήσεως.

Ἡ ὁδὸς τῆς εἰσαγωγῆς ἔχει πολλὴν σημασίαν ἐν τῇ ἰατροδικαστικῇ. Ἡ διὰ τῶν ἀναπνευστικῶν ὁδῶν ἢ δι' ἀπορροφήσεως ἀπὸ τοῦ δέρματος δηλητηρίασις εἶναι ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ τυχαία, ἐνῶ ἢ δι' ἐσωτερικῆς λήψεως εἶναι συχνότερον ἐγκληματική.

Ἡ ταχύτης τῆς ἀπορροφήσεως ἐξαρτᾶται οὐ μόνον ἐκ τοῦ τρόπου τῆς εἰσαγωγῆς, ἀλλὰ καὶ ἐκ τινων φυσιολογικῶν συνθηκῶν. Οὕτω παρ' ἀτόμοις ἐξησθενημένοις καὶ νήστεσιν ἡ ἀπορρόφησις τελεῖται ταχύτερον ἢ παρὰ τοῖς εὐρώστοις καὶ ἐν πλήρει πέψει διατελοῦσιν. Οὐσίαι τινὲς δύνανται, ὡς ἐκ τῆς ἰδιαζούσης αὐτῶν ἐπὶ τὰ τριχοειδῆ ἐνεργεῖν νὰ ἐπιβραδύνωσι τὴν ἀπορρόφησιν ἢ νὰ μετριάσωσι τὰ ἀποτελέσματα αὐτῆς. Οὕτω, γενικῶς παραδεδεγμένον τυγχάνει, ὅτι ταῦτό χρονὸς λήψις ὀπίου καὶ ἐμετικῆς τρυγὸς φέρει ἀποτέλεσμα ἥσσον τοῦ συνόλου τῶν ἀποτελεσμάτων, ἅτινα ἤθελον ἐπενέγκαι κεχωρισμένως λαμβανόμενα τὰ δύο ταῦτα δηλητήρια (Briand καὶ Chaudé).

Βον. Διανομὴ τῶν δηλητηρίων ἐν τῷ ὀργανισμῷ.—Τὰ δηλητήρια διανέμονται εἰς τοὺς ἰστούς ὑπείκοντα εἰς ἐπίδρασιν ἐπιλυγῆς. Ἡ ἐπίδρασις αὕτη δὲν ἡρμηνεύθη ἔτι ἐπαρκῶς ἐν τῇ ἐπιστήμῃ· ὁ Rabuteau ἐν τούτοις τὸν ἐπόμενον διετύπωσε νόμον. Οὐσία τις ἐπιδρῶσα ἐπὶ ὠρισμένα ἀνατομικὰ στοιχεῖα καὶ διατελοῦσα ἐν κυκλοφορίᾳ εἰς τὸ αἷμα, τόσῳ ἰσχυρότερον ἐπιδρᾷ ἐπὶ τὰ ἐκ τῶν ἀνατομικῶν τούτων στοιχείων συγκείμενα ὄργανα, ὅσῳ μᾶλλον διαποτιζονται ταῦτα. Ὁ νόμος ὁμοίως αὗτος δὲν ἀπεδείχθη ἔτι ἰσχύων διὰ πάσας τὰς δηλητηριώδεις οὐσίας· ἀλλ' ἡ ἐπομένη πρότασις, ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ ἐξενεχθεῖσα συγγραφέως, εἶναι ἤδη παραδεδεγμένη παρὰ πάντων τῶν τοξικολόγων· τὰ μέταλλα τόσῳ δραστηριώτερα εἰσιν, ὅσῳ τὸ ἀτομικὸν αὐτῶν βάρος μείζον.

Γον. Ἀπέκκρισις.—Τὰ δηλητήρια ἀπεκρίνονται πρωτίστως διὰ

τῶν νεφρῶν, εἴτα διὰ τῶν ἀδένων, τῶν ἀναπνευστικῶν ὁδῶν καὶ τοῦ δέρματος. Αἱ μόνιμοι οὐσαὶ ἀπεκκρίνονται κυρίως διὰ τῶν νεφρῶν, ἐνῷ διὰ τῶν ἀναπνευστικῶν ὁδῶν ἀπεκκρίνονται τὰ πτητικὰ στοιχεῖα. Τὰ διὰ τῶν σιελοποιῶν ἀδένων ἀπεκκρινόμενα προϊόντα ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἀπορροφῶνται ἐκ νέου. Ἡ ἀπεκκριτικὴ ἰδιότης τοῦ δέρματος καὶ τῶν βλεννογόνων εἶναι ἥττον σπουδαία. Διὰ τοῦ δέρματος ἐν τούτοις ἀπεκκρίνονται αἱ πτητικαὶ καὶ ἀερίωδεις οὐσαί, καὶ αὐταὶ ἐτι αἱ στερεαί, καθ' ὅσον αἱ ἀπεκκριτικαὶ αὐτοῦ ἰδιότητες εἰσὶ μεγαλείτεροι ἢ αἱ ἀπορροφητικαί. Οἱ ἐντερικοὶ ἀδένες εἰσὶν ὄργανα ἔχοντα μεγάλην ἀπορροφητικὴν δύναμιν.

Ἡ διάρκεια τῆς ἀπεκκρίσεως ἔχει μεγάλην ἐν τῇ ἱατροδικαστικῇ σημασίαν, δυστυχῶς ὁμῶς αἱ ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου κρίσεις ἡμῶν εἰσὶ λίαν περιωρισμέναι. Γνωστὸν τυγχάνει, ὅτι ἡ ἀπέκκρισις τῶν ἀλλολοειδῶν τοῦ ὀπίου ἄρχεται μίαν περίπου ὥραν μετὰ τὴν λήψιν καὶ καθίσταται τελεία μετὰ τρεῖς ἡμέρας, ὅτι αἱ μεταλλικαὶ τοξικαὶ οὐσαὶ ἀπεκκρίνονται ἥττον ταχέως ἢ αἱ φυτικαὶ οὐσαὶ κ.τ.τ. Πάντα ὁμῶς ταῦτα εἰσὶ γενικὰ διδόμενα ἀσαφῆ. Θέλομεν ἐπανάλθει ἐπὶ τῶν σχετικῶν πρὸς τὴν διάρκειαν τῆς ἀπεκκρίσεως ζητημάτων ἐν τῇ σπουδῇ ἐκάστης οὐσίας κεχωρισμένως· παρατηροῦμεν οὐχ ἥττον ἀπὸ τοῦδε, ὅτι οὐδόλως ἐπεβεβαιώθη ἐκ τῶν γεγονότων ὁ ὑπὸ τοῦ Chatin διατυπωθεὶς νόμος, ὅτι : «*ἡ ταχύτης τῆς ἀπεκκρίσεως εἶναι παρὰ τοῖς διαφόροις ἔξοις κατ' ἀντίστροφον λόγον πρὸς τὴν δύναμιν τοῦ ἀντίστασθαι εἰς τὸ δηλητηριεῖν*».

Δυν. Μεταμορφώσεις. — Οὐσαὶ τινὲς ὑφίστανται ἐν τῷ ὁργανισμῷ μεταμορφώσεις, ὑπαγομένας εἴτε εἰς ὀξειδώσεις, εἴτε εἰς ἀναγωγὰς ἢ σχασμούς. Οὕτω π.χ. τὰ θειοῦχα μετατρέπονται εἰς θειικά, τὰ θειώδη καὶ ὑποθειώδη ἐπ' ἴσης, τὰ ἰωδικὰ εἰς ἰωδιοῦχα, τὰ φωσφορώδη καὶ τὰ ὑποφωσφορώδη εἰς φωσφορικά, τὸ κυανικὸν κάλιον καὶ νάτριον εἰς ἀνθρακικὸν κάλιον καὶ νάτριον, ὁ ὑπερχλωριούχος σίδηρος εἰς πρωτοχλωριούχον κτλ.

Εὐν. Ἀνταγωνισμὸς καὶ ἀναιδοτισμὸς. — Τοξικαὶ τινες οὐσαὶ προκαλοῦσιν ἐν τῷ ὁργανισμῷ φυσιολογικὰ φαινόμενα ἀντίθετα, ὥστε δηλητηριόν τι δύναται μέχρι τινὸς νὰ μετριάσῃ τ' ἀποτελέσματα ἑτέρου.

Ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐν ἀνταγωνισμῷ οὐσιῶν εἶναι νῦν μικρὸς· αὐξάνει ὁμῶς τοῦ χρόνου προϊόντες χάρις εἰς τὰς προόδους τῆς πειραματικῆς φυσιολογίας. Ὑπάρχει περιορισμένος ἀνταγωνισμὸς μετὰξὺ τῆς χλωριᾶλης καὶ τῆς στρυchnίνης, μετὰξὺ τῆς θεικῆς ἀτροπίνης καὶ τοῦ Καλαβαρίου κυάμου, μετὰξὺ τῆς μορφίνης καὶ τῆς ἀτροπίνης κτλ.

Ἐπιμένομεν εἰς τὴν προσωπομίαν περιορισμένους ἀνταγωνισμοὺς, διότι, ὡς ἀπέδειξαν οἱ Brouardel καὶ Boutmy, οὐδὲν νῦν ὑπάρχει φάρμακον ἔχον πάσας τὰς φυσιολογικὰς ἐνεργείας ἀντιθέτους τῶν ἐνεργειῶν ἄλλου φαρμάκου.

Γνωρίζομεν ὅτι ἡ μὲν ἀτροπίνη διαστέλλει τὴν κόρην, ἡ δὲ μορφίνη συστέλλει αὐτήν, ὅτι ἡ ἀτροπίνη προκαλεῖ σύσπασιν τῶν τριχοειδῶν τοῦ μεσεντερίου τοῦ βατράχου, ἐνῶ ἡ μορφίνη διαστέλλει αὐτά. Ἄλλ' ὁ θάνατος προέρχεται ἐκ τῆς συστολῆς ἢ ἐκ τῆς ὑπερμέτρου καὶ κοθολικῆς διαστολῆς τῶν ἀγγείων τούτων; ἄγνωστον. Ἐπειδὴ φάρμακόν τι ἐξαφανίζει φαινόμενον προκαλούμενον ἐξ ἄλλου φαρμάκου, δὲν δυνάμεθα διὰ τοῦτο νὰ εἴπωμεν, ὅτι ἡ τοξικὴ ἐνέργεια τοῦ πρώτου μηδενίζεται διὰ τοῦ δευτέρου. Εἶναι λίαν πιθανὸν ἡ δηλητηριώδης ιδιότης τῆς ἀτροπίνης καὶ τῆς μορφίνης νὰ ἐξαρτᾶται ἐξ ὅλως ἄλλης σειρᾶς φαινομένων ἀγνώστων ἐτι.

Τὸ βέβαιον εἶναι, ὅτι ἡ παρουσία τῆς μορφίνης ἐν τοῖς σπλάγχχνοις δὲν μηδενίζεται ὑπὸ τῆς ἀτροπίνης, ἥτις κέκτηται ἀντιθέτους ιδιότητας, ὡς τοῦτο γίνεται, ἐπὶ παραδείγματος, διὰ τὸ θεικὸν ὀξύ καὶ τὸ κάλιον. Διὰ τῶν χημικῶν ἀντιδράσεων τῶν δύο τούτων ἀλκαλοειδῶν ἀνευρίσκομεν αὐτά, αἱ δὲ φυσιολογικαὶ αὐτῶν ἐνέργειαι καταδελοῦνται διὰ τῶν ἰδιαζόντων αὐταῖς χαρακτῆρων εἰς τὰ ἐπὶ ζώων τελεσθέντα πειράματα διὰ τῶν ἐκ τοῦ πτώματος ληφθέντων προϊόντων.

Ἐντεῦθεν ὁρμώμενος ὁ Brouardel διετύπωσεν ὡς ἑξῆς διὰ τὴν μορφίνην καὶ τὴν ἀτροπίνην τὸ ζήτημα τοῦ ἀνταγωνισμοῦ:

«Φαινόμενά τινα προκαλούμενα ὑπὸ τοῦ ἐτέρου τῶν ἀλκαλοειδῶν τούτων εἰσὶν ὅλως ἀντίθετα τῶν ὑπὸ τοῦ ἄλλου προκαλουμένων· λογικὸν λοιπὸν εἶναι νὰ ὀρίσωμεν εἰ δυνατόν τὰ δηλητηριώδη ἀποτελέσματα τοῦ μὲν καὶ τοῦ δέ. Τὸ νὰ προβῶμεν ὁμῶς περαιτέρω καὶ νὰ ἐξαγάγωμεν ἐκ τινος πρακτικῆς ἐνδείξεως γενικὴν θεωρίαν, ἥθελεν εἶσθαι ὡς εἰ προαπεφαινόμεθα περὶ τοξικολογικοῦ ζητήματος, μολὶς διαφανομένου νῦν, τοῦ τῆς ἀμέσου δηλονότι αἰτίας τοῦ θανάτου ἐκ τῆς μορφίνης ἢ τῆς ἀτροπίνης».

Ἀντιδοτισμὸς λέγεται ἡ χημικὴ ἐξουδετέρωσις δύο δηλητηρίων. Εἶναι δ' οὗτος λίαν περιορισμένος καὶ πολλάκις παρατηρεῖται μόνον ὅταν αἱ δηλητηριώδεις οὐσίαι εὐρίσκωνται ἔτι ἐν τῷ πεπτικῷ σωλῇ.

ΣΗΜΕΙΑ ΤΗΣ ΔΗΛΗΤΗΡΙΑΣΕΩΣ

Καλούμενος ὁ ἰατροδικαστὴς νὰ βεβαιώσῃ δηλητηρίασιν, δεόν νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν : Αὐον, τὰ συμπτώματα, Βον, τὰς παθολογικὰς ἀλλοιώσεις, Γον, τὰ διὰ τῆς χημικῆς ἐξετάσεως παρεχόμενα σημεῖα καὶ Δον, τὰ ἐκ τῶν φυσιολογικῶν πειραμάτων σημεῖα.

Αὐον. **Σημεῖα ἐκ τῶν συμπτωμάτων.** Χαρακτηριστικὸν τῆς δηλητηριάσεως εἶναι ὅτι τὰ συμπτώματα αὐτῆς δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ληφῶσιν ἐν συνόλῳ, ὥστε ν' ἀποτελέσωσι γνωστὴν εἰκόνα νόσου. Καὶ ὅταν τὰ συμπτώματα ταῦτα ἀνῆκωσιν εἰς ἰσχυρὸν ἐρεθισμόν, εἰς ἔντονον φλεγμονὴν τῶν πεπτικῶν ὀργάνων, ἢ ὑποδῇλωσι βλάβην τῶν νευρικῶν κέντρων, τοσούτῳ διαφέρουσι τῶν συμπτωμάτων τῆς γαστρίτιδος ἢ τῆς γαστρεντερίτιδος, ὥστε μόλις προσέχων τις τὸν νοῦν δὲν δύναται νὰ πλανηθῇ.

Θίλομεν κατωτέρω μελετήσῃ τὰ εἰς ἕκαστον εἶδος δηλητηριάσεως ἀνήκοντα συμπτώματα· σημειοῦμεν οὐχ ἥττον ἀπὸ τοῦδε κοινὰ τινα σημεῖα. Τῇ λήψει δηλητηριώδους τινὸς οὐσίας ἔπονται ἐν γένει διαταράξεις τῶν πεπτικῶν λειτουργιῶν, εἴτα δὲ ἀλλοιώσεις κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον βαθεῖα τῆς κυκλοφορίας καὶ τῆς ἀναπνοῆς καὶ τέλος διαταράξεις τοῦ νευρικοῦ συστήματος.

Ἐκ τῶν συμπτωμάτων διακρίνομεν τρεῖς τάξεις δηλητηριάσεως, τὴν ὀξείαν, ὀηλονότι, τὴν ὑποξύν καὶ τὴν χρονίαν. Κατὰ τὴν πρώτην ὁ θάνατος ἐπέρχεται μετὰ τινος ὥρας, ἢ μετὰ τινα λεπτὰ· κατὰ τὴν δευτέραν τὰ συμπτώματα παρουσιάζουσι διαλείψεις καὶ ποικίλας ἐναλλαγάς, ἢ δ' ἀπόληξιν, αἰσία ἢ ὀλεθρία ἐπέρχεται μετὰ τινος ἡμέρας· ἢ δὲ χρονία δηλητηρίασις παρατηρεῖται συνήθως κατὰ τὴν ἐξάσκησιν ἐπιβλαβῶν τινῶν ἐπαγγελμάτων καὶ ἀνήκει μᾶλλον εἰς τὴν ὑγιεινὴν ἢ τὴν ἰατροδικαστικὴν.

Βον. Σημεῖα ἐκ τῶν ἀνατομικῶν ἀλλοιώσεων. — Αἱ παθολογικαὶ ἀλλοιώσεις διαφέρουσιν ἀναλόγως τοῦ εἶδους τῆς δηλητηριάσεως, δύσκολον δ' ἀποβαίνει νὰ ἐξετάσωμεν αὐτὰς γενικῶς. Ἄλλοτε ἀπέδιδον πάντα τῆς δηλητηριάσεως τὰ συμπτώματα εἰς τὴν φλεγμονήν. Καὶ εἶναι μὲν ἀληθές ὅτι αἱ φλεγμονώδεις ἀλλοιώσεις μεγάλην κατέχουσι θέσιν ἐν τῇ παθολογικῇ ἀνατομῇ τῆς δηλητηριάσεως, δὲν πρέπει οὐχ ἥττον ν' ἀρνῆσθαι, ὅτι αἱ ἐκ τῆς ἀπορροφῆσεως δηλητηρίου ἀλλοιώσεις κέκτηνται μεγάλην σημασίαν. Αἱ ἀλλοιώσεις δ' αὗται παρατηροῦνται πρὸ πάντων εἰς τὸ ἥπαρ, τὸ ὅποῖον δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ὄργανον, ἐν ᾧ συρρέουσι πᾶσαι αἱ ἐν τοῖς πεπτικαῖς ὀργανοῖς ἀπορροφώμεναι οὐσίαι.

Κατὰ τὴν ἐξήγησιν τῶν συμπτωμάτων καὶ τῶν ἀλλοιώσεων ὁ ἰατροδικαστὴς δεῖν νὰ ᾖ προσεκτικὸς, ἵνα μὴ πλανηθῇ, πρὸ πάντων δὲ μὴ ἀποδώσῃ εἰς τὴν ἐνέργειαν τοῦ δηλητηρίου τὰ ποτελέσματα αὐτομάτου τινὸς νόσου. Κατωτέρω θέλομεν ἐπανελθεῖ ἐπὶ τὸ ζήτημα τοῦτο.

Γον. Σημεῖα ἐκ τῆς χημικῆς ἐξετάσεως. — Περὶ τούτων πραγματεύεται ἡ κυρίως τοξικολογία ἡ ἰατροδικαστικὴ χημεία.

Δον. Σημεῖα ἐκ φυσιολογικῶν πειραμάτων. — Κατὰ τὰς χημικὰς ἰατροδικαστικὰς ἐρεῦνας, ἡ ἀνεύρεσις τῶν ἀνοργάνων δηλητηρίων δὲν παρουσιάζει ἐν γένει μεγάλας δυσκολίας. Ὁ ὑπὸ τῆς διακαισύνῃς διοριζόμενος πραγματογνώμων ἀνευρίσκει ἀσφαλῶς καὶ τὰ ἐλάχιστα ἵχνη τοῦ μολύβδου, τοῦ ὑδραργύρου, τοῦ χαλκοῦ, τοῦ ἀρσενικοῦ κ.τ.τ. ὑπὸ τεχνικὴν δ' ἔποψιν τ' ἀποτελέσματα τῆς ἐργασίας αὐτοῦ εἰσὶν ἀναμφισβήτητα.

Ἄλλ' ἂν ὁ θάνατος ἐπῆλθεν ἐκ δηλητηριάσεως διὰ φυτικῶν ἀλκαλοειδῶν, δυνατόν αἱ χαρακτηριστικαὶ τοῦ εἶδους τούτου τοῦ δηλητηρίου ἀντιδράσεις νὰ μὴ ᾖσιν ἐπαρκῶς σαφεῖς καὶ νὰ ὑπολειφθῇ ἀμβολία περὶ τῆς φύσεως τοῦ δηλητηρίου.

Γνωστὸν ὄντως τυγχάνει, ὅτι αἱ χημικαὶ ἀντιδράσεις, δι' ὧν διακρίνονται ἀπ' ἀλλήλων τὰ φυτικὰ ἀλκαλοειδῆ συνίστανται πρὸ πάντων εἰς ἰδιαζούσας χρώσεις, αἷς λαμβάνουσι ταῦτα ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν δραστηρίων ὀξειδωτικῶν ἢ πεπικνωμένων ὀξέων. Ἄλλ' αἱ χρώσεις αὗται εἰσὶ ὀλίγον σταθεραὶ ἀφ' ἑαυτῶν καὶ, ὅπερ σημαντικώτερον, ποικίλλουσι σπουδαίως τὴν χροίαν ἐκ τῆς παρουσίας καὶ ἐλαχίστων ἵχνων ἀκαθαρ-

σίας. Ἐντεῦθεν ἔπεται ὅτι δὲν διαφωτίζουνσι πάντοτε ἐπαρκῶς τὸ-
πραγματογνώμονα, ἄγρουσαι αὐτὸν εἰς πιθανότητα μᾶλλον ἢ βεβαιό-
τητα ἀπόλυτον.

Ἀφ' ἐτέρου ἢ διὰ τὰ φυσιολογικά πειράματα ὑπὸ τῶν ἐπιστημόνων
ὑποδεικνυομένη μέθοδος ἀτελεῖς μόνον ἐνδείξεις παρέχει περὶ τῆς φύ-
σεως τοῦ ληφθέντος δηλητηρίου· τοῦτο δὲ διότι ἐλλείπουσιν ἀκριβεῖς
κανόνες διὰ τὴν χρῆσιν αὐτοῦ καὶ διότι ἀγνοεῖται ἡ ἀναγκαῖα τοῦ δη-
λητηρίου δόσις πρὸς παραγωγὴν ὀρισμένων φαινομένων· ἐν τῇ ἀγνοίᾳ
δὲ ταύτῃ παρέχονται ἐνίοτε τῷ ζῳῷ δόσεις δηλητηρίου φονεύουσαι
αὐτὸ ἀκαριαίως. Συνέβη μάλιστα ἐνίοτε νὰ προκύψωσιν ἀποτελέσματα
ἐναντία τῶν προσδοκωμένων.

Εἰς πολλὰς ἱατροδικαστικὰς πραγματογνωμοσύνας, ἐκτελεσθεῖσας
ὑπὸ τῶν **Boutmy** καὶ **Bergeron**, συνέβη πολλάκις νὰ πρόκειται περὶ
ἀλκαλοειδῶν, ἅτινα διὰ τῆς χημικῆς ἀναλύσεως παρέσχον ἀσαφῆ ἀπο-
τελέσματα. Ἐπεζήτησαν τότε νὰ ἐπιβεβαιώσωσι τὰς ἀντιδράσεις ταύ-
τας διὰ φυσιολογικῶν πειραμάτων, ἐπὶ τούτῳ δ' ἐπεχείρησαν οἱ πει-
ραματισταὶ οὗτοι νὰ ὀρίσωσι τὰς προσφορωτέρας συνθήκας πρὸς ἐπιτυ-
χίαν τῆς τοιαύτης ἐρεύνης.

Παρατιθέμεθα ἐν περιλήψει τὴν ἐργασίαν τῶν **Boutmy** καὶ **Berge-
ron**.

Ὁ μελετῶν τὰ τοξικολογικὰ συγγράμματα, ἐν οἷς γίνεται λόγος
περὶ φυσιολογικῶν πειραμάτων, βλέπει ὅτι διὰ τῶν μέχρις ἐσχάτων
γενομένων πειραμάτων ἐσκοπεῖτο κυρίως εἴτε ν' ἀποδεχθῇ ὅτι ἡ ἀπὸ
τοῦ πτώματος ἐξαχθεῖσα οὐσία ἦν δηλητήριο, εἴτε νὰ χαρακτηρισθῇ
ἄλλως, ἢ διὰ τῆς χημικῆς ἀναλύσεως, τὸ εὕρεθὲν δηλητήριο διὰ τῶν
φαινομένων, ἅτινα προκαλεῖ παρὰ τῷ ζῳῷ.

Περὶ τὸν νὰ ἐπιμενίωμεν ἐπὶ τὴν ἀξίαν τοῦ πρώτου τῶν ὁσὶν ρηθέν-
των ἀποτελεσμάτων· ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὸ δεύτερον, δὲν φαίνεται ἡμῖν
ἐπαρκές, ὅταν ἡ μεμονωμένη, ὅπως ὁ ἱατροδικαστὴς βεβαιώσῃ ὅτι ὁ
θάνατος ἐπῆλθεν ἐκ δηλητηριάσεως ὑπὸ ὀρισμένου τινὸς ἀλκαλοειδοῦς.
Οὕτως, ἡ ἐπιβράδυνσις τῶν ψόφων τῆς καρδίας δὲν χαρακτηρίζει μόνον
τὴν δακτυλιδίνην, διότι καὶ ἄλλα δηλητήρια ἐπάγουνται τὸ αὐτὸ φαι-
νόμενον. Τετανικοὶ σπασμοὶ μετὰ διαλείψεων, ὑπερισθησία κ.τ.τ. δὲν
προκαλοῦνται μόνον ὑπὸ τῆς στρυchnίνης, διότι καὶ ἡ βρυκίνη τὰ αὐτὰ
προκαλεῖ συμπτώματα· ἡ ἀτροπίνη, ἡ ὑοσκυαμίνη, ἡ δατουρίνη δια-
στέλousi πᾶσαι τὴν κόρην κ. τ. τ.

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω παραδειγμάτων προκύπτει ὅτι τὰ φυσιολογικά πειράματα παρέχουσι μόνον συμπληρωτικὴν πληροφορίαν· ἐν ἐνὶ λόγῳ, τὰ ἐκ τούτων πορίσματα προστιθεῖσι νέαν ἀπόδειξιν εἰς τὰς ἐκ τῆς χημικῆς ἀναλύσεως προκύψασας.

Σημειοῦμεν ἤδη, μετὰ πολλὰ πειράματα, ἅτινα ἐξετελέσαμεν, τοὺς ὅρους, καθ' οὓς αἱ φυσιολογικαὶ ἔρουναι δέον νὰ ἐκτελῶνται, ὅπως ἐπιτύχωσιν.

Ἀφοῦ ἡ βάσις ἀπομονωθῇ ἀπὸ τῶν σπλάγγων, εἴτε διὰ τῆς μεθόδου τοῦ Stass, εἴτε διὰ τῆς τοῦ Otto ἢ τοῦ Dragendorff, δέον νὰ μετατρέψωμεν αὐτὴν εἰς θεικὴν διαλύοντες εἰς ὅσον ἔνεστι μικροτέραν ποσότητα θεικοῦ ὀξέος εἰς τὸ ἑκατοστόν. Διὰ βαθμιαίας εἴτα προσθήκης ἀπεσταγμένου ὕδατος ἄγομεν τὴν θεικὴν διάλυσιν εἰς ὄγκον 10 ἢ 20 κυβικῶν ὑφεκατομέτρων, καθ' ὅσον αὕτη περιέχει ἄφθονον ἢ ὀλίγην ποσότητα δηλητηρίου, ὅπερ αἱ χημικαὶ ἀντιδράσεις ἀπέδειξαν ἀρκούντως σαφῶς.

Διὰ βαθμολογημένου σταγονομέτρου λαμβάνομεν ἐκ τῆς ὅλης διαλύσεως, 2, 3 ἢ 4 κυβικὰ ὑφεκατόμετρα καὶ τιθέμεθα αὐτὰ ἐν ἰδίῳ ἀγγεῖῳ, ὅπως ἀκριβῶς ὀρίσωμεν τὴν ποσότητα τῶν ἀλκαλοειδῶν, ἅτινα περιέχουσιν.

Ὁ προσδιορισμὸς τῆς δόσεως γίνεται εἴτε διὰ τῆς τοῦ Mayer, εἴτε διὰ πάσης ἄλλης εὐαισθήτου καὶ δεδοκιμασμένης μεθόδου. Χωρίζομεν τότε εἰς τρία ἴσα μέρη τὸ ὑπόλοιπον τοῦ θεικοῦ διαλύματος.

Διὰ τοῦ πρώτου μέρους βεβαιοῦται χημικῶς ἡ φύσις τοῦ περιεχομένου ἀλκαλοειδοῦς διὰ τῶν γενικῶν καὶ εἰδικῶν ἀντιδραστηρίων.

Γνωσθεῖσης τῆς χημικῆς φύσεως τοῦ ἐν τοῖς σπλάγγχοις ὑπάρχοντος δηλητηρίου, βεβαιοῦται ἡ ἀκρίβεια τῶν ἐπιτευχθέντων ἀποτελεσμάτων διὰ συγκριτικῶν δοκιμασιῶν, τελουμένων εἰς διάλυσιν περιέχουσαν τὴν αὐτὴν ποσότητα ἀλκαλοειδοῦς, ὡς ἡ προηγουμένη, καὶ ἥτις πρὸς τοῦτο παρασκευάζεται διὰ τινος καθαροῦ θεικοῦ ἁλατος, τῆς αὐτῆς βάσεως, ὅπερ διαλύεται εἰς 10 ἢ 20 κυβικὰ ὑφεκατόμετρα ἀπεσταγμένου ὕδατος.

Ἡ ποσότης τοῦ θεικοῦ ἁλατος, ὅπερ δέον νὰ εἰσαχθῇ ἐν τῷ ὑγρῷ τούτῳ προσδιορίζεται ἐκ τῆς ὀγκομετρήσεως, ἥτις ἐγένετο ἐν ἀρχῇ τῶν πειραμάτων ἐπὶ τῶν 2, 3 ἢ 4 κυβικῶν ὑφεκατομέτρων, τῶν τεθέντων ἐν ἰδίῳ δοχείῳ.

Ὅπως πρότερον, τὸ ἐν τρίτον τοῦ ὑγροῦ τούτου ἐξετάζεται διὰ τῶν

ἀντιδραστηρίων, δι' ὧν ἐχαρακτρίσθη τὸ ἐν ταῖς σπλάγχνοις εὐρεθὲν ἀλκαλοειδές, τοιουτοτρόπως δέ, ἂν μὴ πλάνη εἰσεχώρησε, τὰ πειράματα ταῦτα παρέχουσιν τὰς αὐτὰς σχεδὸν χημικὰς ἀντιδράσεις, ὥς καὶ τὸ ἐν τῇ πτώματι ὑπάρχον δηλητήριο.

Μόνον δ' ὅταν εἰς τὸ σπυδαῖον τοῦτο ἀποτέλεσμα ἀφικώμεθα προσήκει νὰ προβῶμεν εἰς φυσιολογικὰ πειράματα.

Μετὰ πολλὰς δοκιμὰς, ἃς ἐξετελέσαμεν, ἐβεβαιώθημεν ὅτι: τὰ πειράματα ταῦτα πρέπει νὰ ἐκτελῶνται ταυτοχρόνως:

Α. Α. Διὰ τοῦ δευτέρου μέρους τοῦ ὕγρου, τοῦ περιέχοντος τὸ ἐκ τῶν σπλάγχνων ληφθὲν ἀλκαλοειδές, καὶ Β. διὰ τοῦ δευτέρου τρίτου τῆς διαλύσεως τοῦ θειικοῦ ἀλκαλοειδοῦς, τοῦ παρασκευασθέντος ἐν τῇ ἐργαστηρίῳ διὰ τὴν παραβολήν.

Ἐπειδὴ τὰ ἀλκαλοειδῆ εἰσὶ δηλητηριώδη εἰς μικρὰν ὁδὸν, διαχίονται δ' ἐν τῇ ὀργανισμῷ, καὶ ἐπειδὴ πρὸς τοῦτοις, ἐν πάσῃ ἱατροδικαστικῇ ἐρευνῇ δὲν δύναται τις νὰ διαθέσῃ εἰμὴ μέρος τῶν ὀργάνων, ὅπως διαφυλάξῃ τὰς ἀναγκαίας ὕλας διὰ τὴν τυχὸν βραδύτερον αἰτηθησομένην νέαν πραγματογνωμοσύνην, ἔπεται ἐντεῦθεν ὅτι, ὥς ἐπὶ τὸ πολὺ, ἡ ποσότης τοῦ ἀπομονωθέντος ἀλκαλοειδοῦς εἶναι σμικρά.

Εἰς τὰς πλείστας λοιπὸν τῶν περιπτώσεων δὲν εἶναι δυνατόν τὰ πειράματα νὰ ἐκτελεσθῶσιν ἐπὶ μεγάλων ζώων, κυνῶν ἐπὶ παραδείγματός, ἀλλ' ἐπὶ κονίχλων, ἰνδοχοίρων καὶ βατράχων. Τὸ τελευταῖον τοῦτο ζῷον δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς λίαν εὐαίσθητον ἀντιδραστήριο.

Τὸ δηλητήριο δὲν χορηγοῦμεν διὰ τοῦ στόματος, ἀλλὰ ποιούμεθα χρῆσιν τοῦ θειικοῦ διαλύματος ὑποδορίως διὰ τοῦ πρακτικῆς συριγγίου. Προτιμῶμεν δ' ὅπως ἐνεργήσωμεν τὴν ἐγχυσιν τὴν κατωτέραν μοῖραν τῆς χώρας τῶν νεφρῶν, ἢ τὸ ἀνώτερον μέρος τοῦ μηροῦ, ἵνα οὕτω μὴ τρώσωμεν οὐσιῶδες τι ὄργανον. Προσέχομεν δ' ὅπως μὴ εἰσχωρήσῃ ἡ ἀκὴς τοῦ ὀργάνου πέραν τοῦ ὑποδερματίου ἰστοῦ.

Πᾶν πείραμα τελούμενον ἐπὶ τινος ζῷου διὰ τοῦ θειικοῦ διαλύματος τοῦ ἀπὸ τῶν ὀργάνων ληφθέντος δηλητηρίου, πρέπει νὰ ἐκτελεσθῇ ταυτοχρόνως ἐπὶ ζῷου τοῦ αὐτοῦ βάρους καὶ ἀναστήματος ὥς τῆς διαλύσεως τῆς ληφθείσης ἐκ τοῦ καθαροῦ θειικοῦ ἁλατος τῆς αὐτῆς βάσεως καὶ παρασκευασθείσης ἐν τῇ ἐργαστηρίῳ.

Ἀπαραίτητον εἶναι ὅπως ἀμφότεραι αἱ ἐγχύσεις τελεσθῶσι δι' ἴσων ὁδῶν τῶν πρὸς σύγκρισιν δηλητηρίων.

Τὸ ποσὸν τῶν δηλητηριωδῶν θειικῶν, οἷς χρῶμεθα, εἶναι νὰ ᾖ λίαν

σμικρόν, ἵνα μὴ προκαλέσῃ ταχέως τὸν θάνατον τῶν ζώων. Ἐν γένει δ' ἀρχόμεθα δι' ἐγγύσεως μιᾶς σταγόνης διαλύσεως ἐν τῷ ὑποδερματίῳ ἴστω, μεθ' ὃ ἀναμένομεν ὅπως οἰονόηποτε φαινόμενον παραχθῇ.

Συνήθως μετὰ δεκαπέντε ἢ εἴκοσι πρῶτα λεπτὰ ἐκδηλοῦται ἡ ἐνέργεια τοῦ δηλητηρίου. Ἄν τὸ ἀπὸ τοῦ πτώματος ληφθὲν δηλητήριο καὶ ἐκεῖνο, δι' οὗ ἐνεργοῦμεν τὴν σύγκρισιν ἦναι τὸ αὐτό, τότε παρατηροῦμεν ἐντελὴ ὁμοιότητα τῶν παραγομένων φαινομένων.

Ἄν ἡ πρώτη τῆς δηλητηριώδους διαλύσεως σταγὼν οὐδεμίαν καταφανὴ ἐπήνεγκε διαταραχὴν, ἐγγύνομεν δευτέραν, εἴτα τρίτην καὶ οὕτω καθέξης, μέχρις οὗ σαφῶς ἐκδηλωθῇ τοῦ δηλητηρίου ἡ ἐνέργεια.

Τὸ ὥρολόγιον τότε εἰς τὴν χεῖρα κρατοῦντες, παρατηροῦμεν μετὰ προσοχῆς τὰ δύο δηλητηριασθέντα ζῶα καὶ σημειοῦμεν ἀκριβῶς τὰ ἐκ τοῦ δηλητηρίου προκύπτοντα φαινόμενα.

Δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ προβῶμεν ἐγγύοντες ὁλονὲν πλειοτέρας σταγόνας, μέχρις οὗ τελευτήσῃ τὸ ζῶον, διότι ὁ ἀριθμὸς τῶν παρατηρηθέντων φαινομένων ἐπὶ τε τοῦ ζώου τοῦ δηλητηριασθέντος διὰ τοῦ πρὸς τὴν σύγκρισιν παρασκευασθέντος δηλητηρίου, ὡς καὶ τοῦ δηλητηριασθέντος διὰ τοῦ ἀπὸ τῶν σπλάγχχνων ληφθέντος, ἀρκεῖ ὅπως παράσχωι τὰ διὰ τὸ ἀκριβὲς συμπέρασμα ἀναγκαῖα στοιχεῖα. Ἐν τούτοις καὶ ὁ θάνατος δύναται νὰ συντελέσῃ εἰς ἐνίσχυσιν τοῦ συμπεράσματος, διότι τούτου ἐπελθόντος, προβαίνομεν εἰς τὴν εξέτασιν τῶν ὀργάνων. Οὕτως, ἐπὶ παραδείγματος, παρατηροῦμεν ἂν ἡ καρδία εὐρίσκηται ἐν διαστολῇ ἢ ἐν συστολῇ, ἂν οἱ πνεύμονες ᾧσιν ὑπεραιμικοὶ κ.τ.τ.

Ὅπως ὁῦποτε ἂν μετὰ προσοχῆς καὶ ἐπιστάσεως ἐνεργῶμεν, βλέπομεν ὅτι ὁ θάνατος ἐπέρχεται ταυτοχρόνως (μετὰ 2—12 ὥρας) εἰς ἀμφοτέρω τὰ εἰς τὸ πείραμα ὑποβληθέντα ζῶα.

Ἡ τοιαύτη μέθοδος συνισταμένη εἰς τὴν χρῆσιν ἐλαχίστων δόσεων δηλητηρίου βαθμηδὸν αὐξανομένων, εἶναι προτιμότερα ἐκείνης, καθ' ἣν τοῖς ζῴοις παρέχονται δόσεις προκαλοῦσαι τὸν θάνατον ἐν βραχεὶ χρονικῇ διαστάματι, καθ' ὃ ἀδύνατος ἀποβαίνει λεπτομερὲς μελέτη τῶν πρὸ τοῦ θανάτου φαινομένων.

Δυνάμεθα ἄλλως τε νὰ ἐπαναλάβωμεν πολλάκις τὸ πείραμα διὰ τοῦ δευτέρου μέρους τοῦ ὕγρου· ἂν δὲ καὶ τοῦτο καταναλωθῇ, ποιοῦμεθα χρῆσιν τοῦ τρίτου μέρους τοῦ πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον διαφυλαχθέντος.

Δυνατὸν τὸ ποσὸν τοῦτο τοῦ ἀπὸ τῶν σπλάγχχνων ληφθέντος δηλητηριώδους ἀλκαλοειδοῦς νὰ ᾖ τόσῳ σμικρόν, ὥστε ν' ἀποθάνῃ ἀδύνα-

τος ἡ ὀγκομέτρσις τοῦ θειικοῦ διαλύματος τοῦ ἀλκαλοειδοῦς τούτου. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ὡς ἐξῆς ὑπερνικῶμεν τὴν δυσκολίαν.

Τὸ μέρος τῆς διὰ τὰ φυσικολογικὰ πειράματα προωρισμένης διαλύσεως διαιρεῖται εἰς δύο μέρη. Διὰ τοῦ ἐνός ἐκτελούμεν ἐν πρῶτον πείραμα ἐπὶ μικροῦ βατράχου, σημειοῦντες λεπτόν πρὸς λεπτόν τὰ ἐπερχόμενα φαινόμενα. Τὸ ἕτερον μέρος φυλάττομεν διὰ πᾶν ἐνδεχόμενον καὶ ὅπως δυνηθῶμεν νὰ ἐπαναλάβωμεν ἐν ἀνάγκῃ τὸ πείραμα.

Τούτου γενομένου, βασιζόμενοι ἐπὶ τῶν ἀποτελεσμάτων τῆς χημικῆς ἀναλύσεως, δι' ἧς ἐγνωρίσαμεν τὴν φύσιν τοῦ ἐν τοῖς σπλάγχχνοις εὐρεθέντος ἀλκαλοειδοῦς, παρασκευάζομεν καθαρὸν θειικὸν διάλυμα τοῦ αὐτοῦ ἀλκαλοειδοῦς, μεθ' ὃ ἐγχύνομεν ὑπὸ τὸ δέρμα μικροῦ βατράχου σταγόνας τινὰς ἐκ τῆς διαλύσεως ταύτης. Ἐκζηλοῦνται τότε φαινόμενα ἐντονώτερα ἢ κατὰ τὸ πρῶτον πείραμα. Παρασκευάζομεν τότε διὰ τοῦ πρὸς σύγκρισιν δηλητηρίου διαλύσεις παντάκτις, δεκάκις, ἑκατοντάκις, ἐγχύνομεν εἰς ἄλλους μικροὺς βατράχους ἐν ἀρχῇ πέντε, εἴτα δέκα σταγόνας κ. ο. κ. ἐκ τοῦ δηλητηρίου καὶ πολλαπλασιάζομεν τὰ πειράματα ἡμῶν, μέχρις οὗ παρατηρήσωμεν τὰ εἰς τὸν πρῶτον βάτράχον ἐπελθόντα φαινόμενα. Ἐπιτυγχάνομεν οὕτω τοῦ σκοποῦ καὶ δυνάμεθα νὰ συμπεράνωμεν περὶ τῆς δηλητηριάσεως μετὰ βεβαιότητος, ὡς καὶ ὅταν ποιῶμεθα χρῆσιν τῆς πρότερον περιγραφείσης μεθόδου.

Ἐνεργοῦντες ὡς ἄνωτέρω, δυνάμεθα νὰ ἐκτιμήσωμεν κατὰ προσέγγισιν τὸ ποσὸν τοῦ ἐν τῇ διαλύσει περιεχομένου ἀλκαλοειδοῦς, τοῦ ἐκ τῶν σπλάγχχνων προερχομένου.

Ἡ μελέτη τῆς φυσικολογικῆς ἐνεργείας τῶν δηλητηρίων δὲν πρέπει νὰ παροράται, ὅταν παρατηρῶνται ἐν τῇ ἐκ τῶν ὀργάνων προερχομένη διαλύσει οἱ χαρακτῆρες ὀργανικῆς βάσεως.

Τὰ πειράματα δεόν νὰ ἐκτελῶνται συμφῶνως μὲ τοὺς κανόνας καὶ μεθ' ὧν ἀκριθείας ἀπαιτεῖ ἡ μικρὰ ποσότης τῆς οὐσίας, ἣν δύναται τις νὰ διαθέσῃ.

Δὲν δύναται τις βεβαίως ἐκ τῶν ἀποτελεσμάτων τῶν φυσικολογικῶν πειραμάτων, ἄνευ τῶν χαρακτηριστικῶν χημικῶν ἀντιδράσεων, ν' ἀποφῇνηται γνώμην μετ' ἀπολύτου βεβαιότητος ὅτι πρόκειται περὶ δηλητηριάσεως. Οὐχ ἥττον τὰ πειράματα ταῦτα, προστιθέμενα εἰς τὰς χημικὰς ἀντιδράσεις, παρέχουσιν μίαν ἐτι ἀπόδειξιν μεγάλης ἀξίας.

Ἡ σημαντικότης τῶν ἐπὶ ζῳῶν τελεσθέντων πειραμάτων ἡξήσῃ

κατὰ πολὺ ἄφ' ὅτου οἱ Selmi, Brouardel καὶ Boutmy ἀνεκάλυψαν ὅτι δηλητηριώδεστατα ἀλκαλοειδῆ (πτωμαίνει), παρέχοντα ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ τὰς χημικὰς ἀντιδράσεις φυτικῶν ἀλκάλων (στρυχνίνης, μορφίνης κ. τ. τ.), δυνατόν ν' ἀναπτυχθῶσιν ἐν τοῖς πτώμασιν ἐκ τῆς σήψεως.

ΝΟΣΟΙ ΔΥΝΑΜΕΝΑΙ ΝΑ ΣΥΓΧΥΣΘΩΣΙ ΜΕΤΑ

ΔΗΛΗΤΗΡΙΑΣΕΩΣ

Πολλάκις ὁξεῖναι τινες νόσοι τῶν πεπτικῶν ὀργάνων γεννῶσιν ὑπονοίας δηλητηριάσεως ἐκ τῆς ταχύτητος τῆς εἰσβολῆς αὐτῶν καὶ τῆς ἀπολῆξεως. Ὁ Tardieu παρατηρεῖ ὅτι ἡ δικαιοσύνη ἐπεμβαίνει οὐ μόνον εἰς περιστάσεις, καθ' ἃς ὑπάρχει βεβαιότης, ἀλλὰ καὶ ὅταν ὑπόνοια μόνον ἐγερθῇ. Πολλάκις δὲ συμβαίνει αἱ ὑπόνοια νὰ ὀφείλωνται εἰς ἄγνοιαν ἢ κακοβουλίαν, ὃ δὲ ἱατρὸς θὰ βεβαιώσῃ τότε τὴν μὴ τέλεσιν τοῦ ἐγκλήματος. Ἐντεῦθεν δεῖν κατ' ἀνάγκην νὰ διακρίνωμεν: Αὐτὰς, τὰς περιστάσεις, καθ' ἃς ὁ θάνατος δεῖν ν' ἀποδοθῇ εἰς καταφανῆ ὕλικήν ἀλλοίωσιν, καὶ Βον, τὰς περιστάσεις, καθ' ἃς ἡ αἰτία τοῦ θανάτου δὲν ἐξακριβοῦται μετὰ τὴν νεκροψίαν, καὶ καθ' ἃς ἡ χημικὴ ἀνάλυσις κρίνεται ἀναγκαία.

Ἐκ τῶν παθήσεων τῶν ἐπαγομένων ταχέως τὸν θάνατον καὶ δυναμένων νὰ ἐγείρῳσιν ὑπονοίας δηλητηριάσεως ὁ Tardieu σημειοῖ τὴν περιεσφιγμένην κήλην, τὸν εἰλεόν, τὸν τυφοειδῆ πυρετόν, τὰς ῥήξεις τῶν σπλάγχνων, τὰ ἀπλᾶ τοῦ πεπτικοῦ σωληνοῦ ἔλκη, τὰς αὐτομάτους διατροφῆς, τὴν περιτονίτιδα, τὴν ἐγκεφαλικὴν συμφορήσιν, τὴν μηνιγγίτιδα κ.τ.τ.

Εἰς τὰς τοιαύτας περιστάσεις ἡ νεκροψία λύει πᾶσαν ἀμφιβολίαν, ἀποκαλύπτουσα τὴν ὕλικήν βλάβην, ἥτις προσκάλεσε τὸν θάνατον. Εἰσὶν ὅμως ἄλλαι περιστάσεις, καθ' ἃς ἡ διάκρισις τοῦ θανάτου ἀπὸ τῆς δηλητηριάσεως, ἀποβαίνει ἀδύνατος ἄνευ τῆς χημικῆς ἀναλύσεως καὶ τῶν ἄλλων μεθόδων τῆς ἐρεῦνης, περὶ ὧν διελάβομεν ἀνωτέρω.

Τοιαῦται εἰσὶ περιπτώσεις ἐντερορραγίας, φλεγμονωδῶν ἐντεριτίδων, δυσπεψίας. Πασῶν ὅμως τῶν παθήσεων τούτων ἡ χολέρα παρέχει τὰς μείζονας ἀμφιβολίας· ἀλλὰ καὶ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἡ ἐπέλευσις τῆς κυανώσεως καὶ χαρακτηριστικαὶ χολερικαὶ κενώσεις ἐξαλείφουσι σχεδὸν πᾶσαν ἀμφιβολίαν.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΦΥΣΕΙ ΕΝ ΤΩ ΟΡΓΑΝΙΣΜῳ ΥΠΑΡΧΟΝΤΩΝ
ΔΗΛΗΤΗΡΙΩΝ ΚΑΙ ΔΥΝΑΜΕΝΩΝ ΝΑ ΕΙΣΑΧΘΩΣΙΝ ΕΝ ΑΥΤῳ ΩΣ
ΦΑΡΜΑΚΩΝ Η ΤΡΟΦΩΝ

Ἡ ἀνακάλυψις δηλητηριώδους οὐσίας ἐν τινι πτώματι δὲν εἶναι πάντοτε ὑπόδειξις δηλητηριάσεως, διότι πολλαὶ περιστάσεις δύνανται νὰ δικαιολογήσωσι τὴν εἰς τὸ πτώμα ὑπαρξίν τῆς οὐσίας ταύτης. Ἄλλ' αἱ περιστάσεις αὗται εἰσὶ πολλὸ ὀλιγώτεραι ἢ ὅσον κοινῶς πιστεύεται. Οὕτως ἐβεβαίωσαν ὅτι τὸ ἀρσενικὸν ὑπάρχει εἰς τὸ ἀνθρώπειον σῶμα ἐν φυσικῇ καταστάσει, ἐνῷ εἶναι γυν ἀποδεδειγμένον ὅτι οὐδὲ ὅπως τοῦτο εἶναι ἀληθές.

Χημικοὶ τινες ἐξήνεγκον τὴν γνώμην ὅτι ὁ χαλκὸς καὶ ὁ μόλυβδος ὑπάρχουσιν ἐν φυσικῇ καταστάσει ἐν τῷ ὀργανισμῷ· ἀλλ' ἐκ τῶν παρατηρήσεων τῶν Barse καὶ Chevalier προκύπτει ὅτι ἐὰν σχεδὸν πάντοτε εὐρίσκηται εἰς τὸ ἀνθρώπειον σῶμα μόλυβδος, ἡ παρουσία τῶν τῶν δύο τούτων μετάλλων οὐδαμῶς εἶναι συμφυῆς τῷ ὀργανισμῷ, ὅτι ὑπάρχουσιν ἄτομα, εἰς ἃ δὲν εὐρίσκονται, ὅτι δὲ βίβαιοι φαίνεται ὅτι εἰσῆχθησαν σὺν τοῖς ποτοῖς, ταῖς τροφαῖς καὶ τῷ εἰσπνευσθέντι ἀέρι. Ἀναμφισβήτητον ὅμως τυγχάνει, ὅτι ὅταν οὐσία συγχειμένη ἐκ χαλκοῦ καὶ μόλυβδου εὐρίσκηται ἐν μεγάλῃ ποσότητι ἐν τοῖς πεπτικοῖς ὀργάνοις, δὲν προέρχεται οὗτ' ἐκ τῶν τροφῶν οὗτ' ἐκ τῶν ποτῶν.

Ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὸν σιδήρου, ὁ Orfila ὑπέδειξε μέθοδον, δι' ἧς δύναται τις νὰ γνωρίσῃ ἂν ἡ παρουσία τοῦ μετάλλου τούτου ὀφείληται εἰς δηλητηρίασιν. Ἐνεργοῦμεν ἐπὶ τὰ σπλάγχνα μεθ' ὕδατος ὀξινισμένου δι' ὀξικοῦ ὀξέος, ὅπερ διαλύει τὰ ἐκ δηλητηριάσεως ἄλατα τοῦ σιδήρου, ἐνῷ οὐδαμῶς ἐπιδρᾷ ἐπὶ τὸν φυσικῶς ἐν τῷ ὀργανισμῷ περιεχόμενον σίδηρον.

Δυνατὸν δηλητηριώδης τις οὐσία νὰ χορηγηθῇ πρὸς θεραπευτικὸν σκοπὸν, εἴτα δέ, ἀποκαλυπτομένης διὰ τῆς χημικῆς ἀναλύσεως τῆς παρουσίας αὐτῆς, νὰ ὑποτεθῇ ὅτι πρόκειται περὶ δηλητηριάσεως. «Δυνατόν, λέγει ὁ Tardieu, ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ὁ πραγματογνώμων νὰ εὐρεθῇ ἐν ἀμηχανίᾳ. Ἐν τούτοις δὲν εἶναι πάντοτε ἀδύνατον νὰ ὑπερνικήσῃ τὴν δυσχέριαν. Ἐν πρώτοις, θὰ εὐνηθῇ, ὥς ἐπὶ τὸ πολὺ, εὐκόλως νὰ διαφωτισθῇ ἐκ μαρτυριῶν καὶ καταθέσεων περὶ τοῦ γεγονότος καὶ τῆς γενομένης ἰατρικῆς θεραπείας. Ὅφειλε τότε νὰ ἐκτι- Βέροιας

μῆση ἂν αὕτη ἦν ἡ ἀρμόζουσα θεραπεία, ν' ἀναζητήσῃ ἀκριβῶς τοὺς κανόνας καὶ τὸν τρόπον τῆς ἐφαρμογῆς καὶ νὰ ἐκτιμήσῃ τὴν ἐνέργειαν' πρὸ πάντων δὲ πρέπει νὰ ὀρίσῃ τὴν ἐποχὴν καὶ τὴν διάρκειαν τῆς θεραπείας. Πολλάκις ἀλλήθως συνέβη ν' ἀποδῶσι τὴν προέλευσιν τοῦ δηλητηρίου εἰς θεραπείαν λίαν μεμακρυσμένην, ὅπως παροδικὴν καὶ πρὸ πολλοῦ λήξασαν Ὁ ἱατροδικαστὴς δὲν θὰ πλανηθῇ εἰδὼς τὰ κατὰ τὴν ἀπέκκρισιν τῶν δηλητηρίων καὶ τὸν χρόνον καθ' ὃν αὕτη τελεῖται. Ἐν ἐνὶ λόγῳ, ἐξαιρέσει σπανίων περιπτώσεων, τὸ φάρμακον διακρίνεται τοῦ δηλητηρίου καὶ ἔτι ἀσφαλέστερον ἡ θεραπεία ἀπὸ τῆς δηλητηρίασεως».

Ἀναγκαῖον κρίνομεν νὰ ὑπομνήσωμεν ἐνταῦθα τὰς ἐξ ἐπαγγέλματος δηλητηριάσεις, αἵτινες δύνανται ἐνίοτε νὰ περιπλέξωσι τὰ ζητήματα τῆς ἱατροδικαστικῆς πραγματογνωμοσύνης. Γνωστὸν τυγχάνει ὅτι ἅτομά τινα ἀπορροφῶσιν ἐργαζόμενα ἐπιπλαθεῖς κόνεις, αἵτινες δύνανται νὰ συσσωρευθῶσιν ἐν τῷ ὁργανισμῷ. Φρονίμως ποιῶν τότε ὁ πραγματογνώμων πρέπει νὰ ἐξετάσῃ λεπτομερῶς τὸν τρόπον τοῦ ζῆν τοῦ ὑποτιθεμένου ὡς δηλητηριασθέντος.

Συμπληροῦμεν τὸ κεφάλαιον τοῦτο παρατιθέμενοι, κατὰ τὸν **Rabuteau**, τὰ ὀνόματα τῶν κυριωτέρων ἀπλῶν σωμάτων τῶν ἐν τῷ ὁργανισμῷ ὑπαρχόντων, ἅτινα εἶνε δέκα καὶ ἐπτὰ, ἑνδεκα τ.ἔ. μεταλλοειδῆ καὶ ἐξ μέταλλα.

Μεταλλοειδῆ

Ἀνθραξ
Ὁξυγόνον
Υδρογόνον
Ἀζωτον
Φωσφόρος
Θεῖον
Χλώριον
Φθόριον
Πυρίτιον
Βρώμιον
Ἰώδιον

Μέταλλα

Ἀσβέστιον
Νάτριον
Κάλιον
Μαγνήσιον
Σίδηρος
Μαγγάνιον

ΠΕΡΙ ΕΚΤΑΦΗΣ ΚΑΙ ΝΕΚΡΟΨΙΑΣ ΤΩΝ ΔΗΛΗΤΗΡΙΑΣΘΕΝΤΩΝ

Παρατιθέμεθα τοὺς διὰ τὴν ἐκταφὴν καὶ τὴν νεκροψίαν τῶν δηλητηριασθέντων ὑπὸ τοῦ Tardieu διατυπωθέντας πρακτικοὺς καὶ σαφεῖς κανόνας.

Ὁ ἱατρός ὀφείλει νὰ παρίσταται κατὰ τὴν ἀνύρυσιν καὶ νὰ σημειοῖ λεπτομερῶς τὰ κατ' αὐτήν. Ὀφείλει νὰ περιγράψῃ τὸν τρόπον τῆς ταφῆς, τὴν κατάστασιν τοῦ λάκκου καὶ τοῦ ἐδάφους, τὸ φέρετρον, ἂν τοῦτο ᾖ ἀνέπαφον, ἢ κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον ἐφθαρμένον, τὴν κατάστασιν τοῦ ἐνταφίου καὶ τῶν περιβαλλόντων τὸ πτώμα ἐνδυμάτων. Ἄν ἡ ταφή ἐτελέσθῃ προσφάτως, ἂν τὸ φέρετρον ᾖ ἀνέπαφον, ἐξάγει τὸ πτώμα καὶ ἀποτίθῃσιν αὐτὸ ἐπὶ τῆς τραπέζης, ἐφ' ἧς θὰ ἐκτελέσῃ τὴν νεκροψίαν. Ἄν, τούναντίον, μετὰ μακρὰν ἐν τῷ τάφῳ διαμονήν, αἱ σάνιδες τοῦ φερέτρου ὧσιν ἀποκεχωρισμέναι, τὸ δὲ ξύλον καὶ τὸ ἐντάφιον ἐν μέρει ἐφθαρμένα, δεόν, πρὶν ἢ μετακινήσῃ καὶ ἐκτάσῃ τὸ πτώμα, νὰ συλλέξῃ τινὰ τῶν λειψάνων, ἅτινα εἰσὶν ἐν ἐκταφῇ πρὸς αὐτό, ποσὸν τι τοῦ περιβάλλοντος χώματος, ὅπερ ἐνίοτε εἶναι προσκεκολλημένον εἰς τὴν ἐπιφάνειαν αὐτοῦ, ὡς καὶ χῶμα ἐξ ἄλλων μερῶν τοῦ νεκροταφείου πρὸς παραβολήν.

Ἄν τὸ φέρετρον διατηρῆται, αἱ ἐξωτερικαὶ συνθήκαι δὲν ἔχουσι μεγάλην σημαντικότητα. Ἄλλ' ἐφιστῶμεν τὴν προσοχὴν ἐπὶ τι γεγονός, ὅπερ δυνατόν νὰ ἐμβάλῃ εἰς ἀμηχανίαν τοὺς μὴ εἰδότας αὐτό. Ἡ ἀποσύνθεσις ἐν τῷ στεγανῶς κεκλεισμένῳ φερέτρῳ ἀκολουθεῖ πορείαν ὅλως διαφόρῃ τῆς παρατηρουμένης εἰς τὰ ἀπλῶς ἐν τινὶ λάκκῳ ἐνταφιαζόμενα σώματα. Τὸ πτώμα ὁλόκληρον μεταβάλλεται εἰς οἰνοεῖ μᾶζαν, συστάσεως ὅτε μὲν ναστοχάρτου, ὅτε δὲ κηροῦ ἢ σάπωνος, προσφυομένην τοῖς τοιχώμασι τοῦ φερέτρου ἐνίοτε λίαν στενῶς. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει συμβουλευόμεν νὰ μὴ αἶρηται τὸ πτώμα, ἀλλ' ἢ νεκροψία νὰ τελεῖται ἐν αὐτῷ τῷ φερέτρῳ, ὅσον ἐργώδης καὶ ὀχληρὰ καὶ ἂν ᾖ ἡ τοιαύτη ἐργασία.

Ἡ νεκροψία, ἐν περιπτώσει δηλητηριάσεως, τελεῖται κατὰ τοὺς κανόνας πάσης ἐν γένει νεκροψίας. Ἡ κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον ἐντελὴς διατήρησις τοῦ σώματος εἶναι τὸ πρῶτον, ὅπερ ὀφείλει νὰ ἐκτελέσῃ ὁ ἱατρός, ὅστις πρέπει νὰ πληροφορηθῇ ἂν τὸ πτώμα ἐταρχειύθῃ. Ὀφείλει ἐπίσης νὰ ἐνεργήσῃ πλήρη τὴν νεκροψίαν, χωρὶς οὐδὲν ὀρ-

γανον νὰ παραλείψῃ, ὥστε οὐδεμία ἀλλοιώσις, οὐδεμία αἰτία φυσικοῦ ἢ τυχαίου θανάτου νὰ διέλθῃ ἀπαρτήρητος.

Ἄλλ' ἐπιμένομεν ἐπὶ τὸ ἐξῆς : Ἱατροδικασταὶ τινες συνιστῶσι νὰ περιδεῶνται τὸ ἀνώτερον καὶ τὸ κατώτερον στόμιον τοῦ στομάχου καὶ τοῦ ἐντερικοῦ σωλήνος, ν' ἀφαιρῶνται αὐτὰ ἐν ὅλῳ ὅπως βραδύτερον ἐξετασθῶσι καὶ οὐδὲν ν' ἀπόλλυται ἐκ τῶν ἐν αὐτοῖς περιεχομένων ὑλῶν. Τὸ ἐφ' ἡμῖν τροποποιουμένον κατὰ τι τὴν ποιαύτην μέθοδον. Νομίζομεν ὅτι πρέπει ὁ ἐντεταλμένος νὰ ἐνεργήσῃ τὴν νεκροψίαν ἱατρός, ὃν δὲν φανταζόμεθα ἐπιπόλαιον ἢ ἀνίκανον, νὰ βεβαιώσῃ αὐτὸς οὗτος, κατὰ τὴν διάνοξιν τοῦ πτώματος, τὴν ἀκριβῆ κατάστασιν πάντων τῶν ὀργάνων τῶν τε πεπτικῶν καὶ τῶν ἄλλων· διότι αἱ ἀλλοιώσεις αἵτινες δυσκόλως ἀνευρίσκονται εἰς πολλὰς περιπτώσεις, καθ' ἃς ὁ θάνατος πρὸ μακροῦ χρονολογεῖται, ἀπολλύσι ταχέως τοὺς χαρακτῆρας αὐτῶν. Δέον λοιπόν, ὅσῳκις δύναται τις νὰ πράξῃ τοῦτο, κατὰ τὴν νεκροψίαν νὰ βεβαιωθῶσι καὶ νὰ περιγραφῶσιν ἀκριβῶς αἱ ἀλλοιώσεις, ἅς δυνατόν νὰ παρουσιάξωσι τὰ διάφορα ὄργανα ἄνευ ἐξαιρέσεως. Ἄλλως τε δὲ δύναται τις τὰ πάντα νὰ ἐνεργήσῃ δεόντως.

Ὁ ἐντεταλμένος νὰ ἐκτελέσῃ τὴν νεκροψίαν ἱατρός ὀφείλει νὰ προμηθευθῇ δύο εὐμεγέθη εὐρύστομα ὑέλινά δοχεῖα καινουργῇ μετὰ πώματος ἐκ φελοῦ, ἀκριβῶς προσαρμοζομένου, ὅπως ἐν αὐτοῖς περικλείσῃ τὰ ἀπὸ τοῦ πτώματος ἐξαχθισόμενα ὄργανα. Τὸ πρῶτον ἀγγεῖον προῶριςται ἀποκλειστικῶς διὰ τὸν πεπτικὸν σωλήνα· κατὰ τὸν ἐξῆς δὲ τρόπον δέον νὰ ἐνεργήσῃ ὁ ἱατροδικαστής. Ὁ στόμαχος ἐξαιρεῖται μεμονωμένως καὶ ταχέως, χωρὶς νὰ περιδεθῶσι τὰ δύο αὐτοῦ ἄκρα, τὸ δὲ περιεχόμενον αὐτοῦ χύνεται ἐν τῷ δοχείῳ. Τίθῃσιν εἴτα ὁ ἱατρός τὸ ἀνώτερον ἄκρον τοῦ ἐντέρου ἐν τῷ δοχείῳ καὶ διὰ ψαλλίδος ἢ μαχαιρίου τέμνει τὴν μεσεντερικὴν πρόσφυσιν, ἀποσπῶν οὕτω τὸν ἐντερικὸν σωλήνα καθ' ὅλην αὐτοῦ τὴν ἔκτασιν. Τοιοῦτοτρόπως τὰ ἐν αὐτῷ περιεχόμενα ὑγρὰ καὶ αἱ οὐσίαι θὰ ρεύσωσιν ἐν τῷ δοχείῳ. Δύναται κατόπιν νὰ ἐξετάσῃ ἐπὶ τόπου καὶ ἐντελῶς τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ γαστροεντερικοῦ βλεννογόνου. Δέον ἄλλως νὰ ἔχῃ ὑπ' ὄψιν, ὅτι δὲν θὰ εὕρῃ συνήθως, ὡς ἐπιστεύετο ἄλλοτε, εἰς τὰ πεπτικά ὄργανα τοὺς κυριωτέρους ἀνατομικοὺς χαρακτῆρας τῆς δηλητηριάσεως.

Τὸ δεύτερον δοχεῖον θὰ χρησιμεύσῃ διὰ τὰ ἄλλα σπλάγχνα, ἅτινα ἀφοῦ μετὰ προσοχῆς ἐξαχθῶσι τοῦ πτώματος καὶ λεπτομερῶς ἐξετα-

σθῶσιν ἐξωτερικῶς καὶ ἐσωτερικῶς, θά τεθῶσιν ἐν αὐτῷ ἐν ὅλῳ ἢ ἐν μέρει. Τὸ ἦπαρ, οἱ νεφροί, ἡ καρδία, ὁ σπλὴν, οἱ πνεύμονες, τεμάχια μυϊκῆς σαρκὸς καὶ ἐγκεφαλικῆς οὐσίας θά διατηρηθῶσιν οὕτως, ἀναλόγως τῆς χωρητικότητος τοῦ δοχείου καὶ κατὰ τὴν περιγραφεῖσαν τάξιν. Καλὸν εἶναι πρὸς τοῦτοις, ἀμείσως μετὰ τὴν νεκροψίαν, νὰ ἐξετασθῶσι μικροσκοπικῶς μικρὰ τεμάχια τῶν ὀργάνων τούτων.

Ὁ ἀποχωρισμὸς τοῦ πεπτικοῦ σωλήνος καὶ τῶν λοιπῶν κοιλιακῶν καὶ θωρακικῶν σπλάγχχνων εἶναι μεγίστης σημαντικότητος, καθ' ὅσον οὕτως ἀπλοποιεῖται καὶ εὐχερὲς καθίσταται τὸ ἔργον τοῦ χημικοῦ. Τοῦτ' αὐτὸ λέγομεν καὶ περὶ τινος κανόνος μὴ τηρουμένου πολλάκις, καὶ ὃν τιθέμεθα ἀπολύτως. Οὐδὲν πρέπει νὰ προστίθεται ἐν τοῖς δοχείοις τοῖς περιέχουσι τὰ ἀπὸ τοῦ πτώματος ἐκχθίντα ὄργανα. Ἡ προσθήκη οἰοῦδηποτε συντηρητικοῦ ὑγροῦ, ἰδίᾳ τοῦ οἴνουπνεύματος, οὐ μόνον δὲν ὠφελεῖ, ἀλλὰ καὶ ἐπιβλαβὴς καθίσταται. Ἡ ὄψις καὶ ἡ σύστασις τῶν ἰστῶν τροποποιεῖνται, οὕτω δ' οἱ βραδύτερον καλούμενοι παραματογνώμονες ἀδυνατοῦσι νὰ ἐξετάσωσιν ἐντελῶς αὐτούς· ἐπὶ πλέον δὲ ἡ ἄγνωστος σύστασις, ἐνίοτε δὲ καὶ τὸ ἀκάθαρτον τῶν τοιούτων ὑγρῶν καθιστῶσι τὴν χημικὴν ἀνάλυσιν λίαν δυσχερῆ. Τὰ δοχεῖα λοιπόν, περιέχοντα μόνον τὰ σπλάγχχνα, πωματίζονται ἀπλῶς, καλύπτονται διὰ χάρτου ἢ κάλλιον μεμβράνης καὶ σφραγίζονται. Εἴτα ἐν ἐπιγραφῇ σημειοῖ ὁ ἱατρὸς τὰ ὑπ' αὐτοῦ ἐν ἑκατέρῳ τῶν ἀγγείων τεθέντα ὄργανα, ἅπερ ἐξήγαγεν ἐκ τοῦ πτώματος καὶ ὑπογράφει συγχρόνως ὑπογράφουσι καὶ οἱ τυχόν παριστάμενοι ἀντιπρόσωποι τῆς δικαστικῆς ἀρχῆς.

Πᾶσαι αὗται αἱ λεπτομέρειαι τῆς ἀνορύξεως, τῆς νεκροψίας, τῆς ἐξαγωγῆς τῶν ὀργάνων, τοῖς ἐν ἰδίῳις δοχείοις συντηρήσεως αὐτῶν, τοῦ πωματισμοῦ καὶ τῆς σφραγίσεως, ἐκτίθενται ἐν ἐκθέσει, ἐν ἣ, ἐπὶ πλέον, δεόν νὰ περιγράφωνται ἀκριβῶς καὶ ἐντελῶς πᾶσαι αἱ παρατηρηθεῖσαι ἀνατομικαὶ ἀλλοιώσεις.

Ἄλλ' ὅ,τι ὀφείλει πρὸ παντὸς ὁ ἱατροδικαστὴς νὰ ἔχῃ ὑπ' ὄψιν, εἶναι ὅτι δὲν πρέπει ἐκ τῶν πρώτων τούτων βεβαιώσεων ν' ἀποφῇνηται γνώμην μετὰ πεποιθήσεως περὶ τῆς δηλητηριάσεως. Θά γνωμοδοτήσῃ λοιπόν μετὰ πολλῆς ἐπιφυλάξεως, ἐκτὸς τῶν περιπτώσεων, καθ' ἃς προφανὴς εἶναι ἡ αἰτία τοῦ φυσικοῦ θανάτου.

Ἡ φύσις τοῦ ἐδάφους, ἐν ᾧ τὸ πτῶμα ἐνεταφιάσθη δύναται νὰ ἐβώσῃ χώρην εἰς σημαντικὰς ἱατροδικαστικὰς ἐρεῖνας. Ἰσχυρίσθησαν ὅτι τὸ φύσει ἐν τῷ ἐδάφει ὑπάρχον ἀρσενικὸν δύναται νὰ εἰσδύσῃται ἐν τοῖς

ἐνταφιασθεῖσι πτώμασι καὶ νὰ καταστήσῃ ἀδύνατον τὴν χημικὴν βεβαίωσιν. Ἀλλὰ πρὸς ὑποστήριξιν τῆς τοιαύτης προτάσεως πρέπει ν' ἀποδειχθῇ, ὅτι τὸ ἐν τῷ ἐδάφει ὑπάρχον ἀρσενικοῦχον προῖον εἶναι διαλυτόν, σαφῶς δ' ἀπέδειξαν οἱ Orfila Barse καὶ ἄλλοι χημικοί, ὅτι τὸ προῖον τοῦτο εἶναι ἀδιάλυτον εἰς τὰς συνήθεις περιστάσεις, διαλυτόν καθιστάμενον μόνον ὑπὸ τὴν ἠνωμένην ἐπίδρασιν τοῦ θειικοῦ ὀξέος καὶ ὑψηλῆς θερμοκρασίας.

Ἰσχυρίσθησαν ἐπ' ἴσης, ὅτι ἡ ἐκ τῆς σήψεως ἀναπτυσσομένη ἀμμωνία δύναται νὰ μετατρέψῃ τὸ ἀδιάλυτον προῖον τοῦ ἀρσενικοῦ εἰς προῖον διαλυτόν (ἀρσενικικὸν ἢ ἀρσενικῶδες ἀμμώνιον)· ἀλλ' ἡ πείρα ἀπέδειξεν ὅτι τὰ ἀρσενικοῦχα ἐδάφη τῶν νεκροταφείων, ἐνθα μυριάδες πτωμάτων ἀπεσυνετέθησαν, δὲν παρίσχον διὰ τῆς ἀναλύσεως εἰμὴ ἀδιάλυτον ἀρσενικόν. Δύναται τις λοιπὸν εἰπεῖν ὅτι, οἰαιδῆποτε καὶ ἂν ὦσιν αἱ περιστάσεις, τὸ ἀρσενικόν δὲν εἰσδύεται ἐκ τοῦ ἐδάφους εἰς τὸ ἐνταφιασθὲν πτώμα.

Τὸ αὐτὸ ἡγέρθη ζήτημα καὶ διὰ τὸν ὑδράργυρον. Ἐπειδὴ ἡ ἀπέκκρισις τοῦ ἁλατος τούτου εἶναι ἀρκούντως βραδεῖα, λέγουσιν οἱ Briand καὶ Chaudé, ἔπεται ὅτι τὰ ἐδάφη τῶν νεκροταφείων δυνατόν πολλάκις νὰ περιέχουσιν ἐξ αὐτοῦ διὰ τοῦτο ἡ ἀνάλυσις δεόν νὰ γίγνηται μετὰ περισκέψεως. Δύνατον τοῦτο νὰ χρησιμεύσῃ ὡς εὐλογοφανὲς ἐπιχείρημα διὰ τὸν κατηγορούμενον ἐν περιπτώσει δηλητηριάσεως διὰ καλομέλιτος ἢ ἄχνης. Δύναται τις ἄλλως τε νὰ βεβαιώσῃ ὅτι ἂν ὁ ὑδράργυρος εὐρίσκηται ἐν ἱκανῇ ποσότητι ἐν τοῖς νεκροταφείοις τῶν μεγάλων πόλεων, ἑλλείπει ὡς ἐπὶ τῷ πολὺ ἐκ τῶν νεκροταφείων τῶν χωρίων, ἐνθα ἡ σύφιλις εἶναι σπανιωτέρα καὶ πολλάκις οὐδεμία κατ' αὐτῆς γίγνεται θεραπεία».

Ἡ δηλητηριώδης οὐσία δύναται νὰ διαλυθῇ καὶ νὰ παρασυρθῇ ὑπὸ τῶν ὑδάτων, ὥστε νὰ μὴ ἀναγνωρισθῇ ἐν τῷ πτώματι; Καίτοι ἡ ἀποσύνθεσις δύναται νὰ μεταβάλῃ τὸ σῶμα εἰς οἰονεὶ πόλτον, θὰ εὑρεθῶσιν οὐχ ἥττον ἔχνη τοῦ δηλητηρίου (ὅταν τοῦλάχιστον τοῦτο ἦ φύσεως ἀνοργάνου) εἰς τὰ λείψανα τοῦ πτώματος καὶ εἰς τὰς πλησιεστέρας στιβάδας τοῦ χώματος.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΔΙΑΦΟΡΩΝ ΤΗΣ ΔΗΛΗΤΗΡΙΑΣΕΩΣ ΕΙΔΩΝ ΚΑΤΑΤΑΞΙΣ ΤΩΝ ΔΗΛΗΤΗΡΙΩΝ

Τὰ μᾶλλον ἐν χρήσει δηλητήρια εἰσὶν ἐκείνα, ἅτινα, ὡς ἐκ τῆς ἐν

τῇ ἱατρικῇ καὶ ταῖς τέχναις ἐφαρμογῆς αὐτῶν, δύναται τις εὐκολώτερον νὰ προμηθευθῇ. Ἀλλ' ὁ ἀριθμὸς τῶν δηλητηρίων τούτων εἶναι λίαν σμικρὸς ἀπέναντι τῆς πληθύος τῶν οὐσιῶν τῶν κεκτημένων δηλητηριώδεις ιδιότητας. Οὕτως, ἐπὶ 617 ἐγκληματικῶν δηλητηριάσεων, τελεσθεισῶν ἀπὸ τοῦ 1851 μέχρι τοῦ 1862, μόνον 26 δηλητηριωδῶν οὐσιῶν ἐγένετο χρῆσις, καὶ ἐκ τούτων ἐξ μόνον δύο νὰ ἐπισύρῃσι σπουδαίως τὴν προσοχὴν, αὗται δ' εἰσὶν ὁ φωσφόρος, τὸ ἀρσενικόν, ὁ θεικὸς χαλκός, ὁ βασικὸς ἀνθρακικὸς χαλκός, τὸ θεικόν ὀξύ καὶ αἱ κανθαρίδες. Τοῦ ἀρσενικοῦ, οὕτως ἄλλοτε μεγάλῃ ἐγένετο χρῆσις, εὐχρηστότερος εἶναι νῦν ὁ φωσφόρος, ἕνεκα τῆς εὐκόλου προμηθείας τοῦ τελευταίου τούτου καὶ τῶν ὑπὸ τῆς ἀρχῆς ληφθέντων μέτρων πρὸς παρὰκώλυσιν τῆς πωλήσεως τοῦ ἀρσενικοῦ.

Κατάταξις. — Καίτοι ἡ ἱατροδικαστικὴ τῆς δηλητηριάσεως μελέτη ἀφορᾷ κυρίως εἰς μικρὸν μόνον ἀριθμὸν οὐσιῶν, ἐπὶ πάντας οὐχ ἥττον ἀποβαίνει νὰ καταταχθῶσι τὰ δηλητήρια, ἵνα καὶ ἐκεῖνα, ὧν ἡ χρῆσις εἶναι σπανιωτάτη ὑπαχθῶσιν ἐν τῇ ἀνήκουσι τάξει.

Πολλὰ προετάθησαν κατατάξεις, ὧν αἱ μὲν ἐστηρίζοντο ἐπὶ τὴν φυσικὴν ἱστορίαν καὶ τὴν πηγὴν τοῦ δηλητηρίου, αἱ δὲ ἐπὶ τοὺς κλινικοὺς χαρακτήρας καὶ ἄλλαι ἐπὶ φυσιολογικὰ πειράματα.

Ἡ Κατάταξις τοῦ Tardieu, ἀποκλειστικῶς στηριζομένη ἐπὶ τῶν κλινικῶν συμπτωμάτων, δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ἡ κρείστων.

« Ἡ διὰ τῶν ἐρεθιστικῶν καὶ διαβρωτικῶν δηλητηρίων δηλητηρίασις ὡς οὐσιώδῃ χαρακτηρᾷ ἔχει τοπικὴν ἐρεθιστικὴν ὁρᾶσιν, δυναμένην νὰ φθάσῃ μέχρις ἐντονωτάτης φλεγμονῆς, διαβρώσεως καὶ καταστροφῆς τῶν ἰστῶν, τῶν προσβληθέντων ὑπὸ τῆς δηλητηριώδους οὐσίας, ἧς τὰποτελέσματα περιορίζονται σχεδὸν ἀποκλειστικῶς εἰς τὴν βλάβην τῶν πεπτικῶν ὀργάνων.

« Ἡ διὰ τῶν ἐξασθενωτικῶν δηλητηρίων δηλητηρίασις ἔχει ὡς οὐσιώδεις χαρακτήρας, οὐχὶ τὸν τοπικὸν ἐρεθισμόν, προκαλούμενον ὑπὸ τοῦ δηλητηρίου, καίτοι οὗτος ὑπάρχει, ἀλλὰ τὰ ἐκ τῆς ἀπορροφήσεως προκύπτοντα γενικὰ φαινόμενα· εἰσὶ δ' αὐτὰ ὅλως ἐυτανάλογα πρὸς τὰ τοπικά, ἅτινα ἄλλως τε πολλάκις ἐλλείπουσι, καὶ ὅλως ἀντίθετα τῷ ἐρεθισμῷ καὶ τῇ φλεγμονῇ. Συνίστανται δὲ εἰς ταχεῖαν καὶ βαθεῖαν καταβολὴν τῶν ζωικῶν δυνάμεων καὶ συνδίδονται πρὸς ἀλλοίωσιν πολλάκις κατάδηλον τοῦ αἵματος.

« Ἡ δηλητηρίασις διὰ τῶν καρωτικῶν δηλητηρίων, ὧν τὰ πλεῖστα περιλαμβάνοντο ὑπὸ τὴν ἀπρόσφορον ἐπωνυμίαν τῶν δριμύων ναρ-
κωτικῶν, καίτοι οὐδὲ νάρκωσιν οὐδὲ δριμύτητα προκαλοῦσιν, ἔχει ὡς
οὐσιώδη χαρακτῆρα ἄμεσον εἰδικὴν ἐπίδρασιν ἐπὶ τοῦ νευρικοῦ συστή-
ματος. Προκαλεῖ τ. ἔ. κάρος, συνοδευόμενον ἐνίοτε ὑπὸ τοπικοῦ ἐρε-
θισμοῦ ὀλίγον ἐντόνου.

« Ἡ διὰ τῶν ναρκωτικῶν δηλητηρίασις χαρακτηρίζεται ὑπὸ εἰδι-
κῆς ἐνεργείας, τῆς ναρκώσεως. Ἡ τάξις αὕτη ἀποτελεῖται ὁλόκληρος
ἐκ τοῦ ὀπίου, τῶν στοιχείων αὐτοῦ καὶ ἐκ τῶν τούτου συγκειμένων.

« Ἡ διὰ τῶν νευροσθενικῶν δηλητηρίων δηλητηρίασις ἔχει ὡς
οὐσιώδη χαρακτῆρα βίαιαν διέγερσιν τῶν νευρικῶν κέντρων, ἧς ἡ ἐν-
τασις δύναται τοσοῦτον ἢ αὐξήσῃ, ὥστε νὰ προξενήσῃ ἀκαριαίως τὸν
θάνατον».

Τοιοῦτοι εἰσὶν οἱ τοῦ Tardieu ὀρισμοὶ καὶ τοιαύτη ἡ τάξις, ἥ θί-
λομεν ἀκολουθήσει ἐν τῇ κλινικῇ τῶν δηλητηρίων μελέτῃ.

ΤΑ ΔΗΛΗΤΗΡΙΑ

ΥΠΟ ΤΗΝ ΕΠΩΣΙΝ ΤΩΝ ΣΥΜΠΤΩΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΑΛΛΟΙΩΣΕΩΝ

Τάξις πρώτη.

Ἑρεθιστικὰ ἢ διαβρωτικὰ δηλητήρια.

Γενικὰ συμπτώματα. — Ἀναλόγως τῆς ποσότητος τοῦ ληφθέν-
τος δηλητηρίου, τὰ συμπτώματα παρουσιάζουσιν ὑπέροξον ἢ ὑποξιν
πορείαν. Κατὰ τὴν πρώτην περίστασιν, ὁ πάσχων αἰσθάνεται πόνον
ἰσχυρὸν κατὰ τὸν φάρυγγα, τὸν οἰσοφάγον καὶ τὸν στόμαχον· αἱματη-
ροὶ ἔμετοι ἐπέρχονται ταχέως, τούτοις δ' ἔπονται μετ' οὐ πολὺ κωλι-
κοὶ καὶ ἀφθονώταται ροῶδεις κενώσεις. Τὰ συμπτώματα δηλοῦσιν ἐν-
τονον γαστροεντερίτιδα, εἰσὶ δ' αὐτὰ μετεωρισμὸς τῆς κοιλίας, ἐπί-
σχσεις τῶν οὕρων, πρόσωπον ἱπποκρατικόν, σφυγμὸς μικρὸς καὶ συχνός.
Ὁ θάνατος ἐπέρχεται μετὰ τινος ὥρας.

Κατὰ τὴν δευτέραν περίστασιν, οἱ ἔμετοι εἰσιν ἥττον ἐντονοὶ καὶ
τέλος καταπαύουσιν· ἀλλ' αἱ πεπτικαὶ λειτουργίαι παραμένουσι βα-
θέως διατεταραγμέναι, ὁ δὲ ἄρρωστος θνήσκει ἐν μαρασμῷ μετὰ τινος

ἑβδομάδας ἢ μῆνας. Ἐνίοτε ἐπέρχεται ἡ ἱσσις, ὑπολείπεται ὁμως πάντοτε δυσίατος δυσπεψία.

Αἱ εὐρισκόμεναι ἀλλοιώσεις εἰσὶ κηλίδες καὶ ἐσχάραι διαφόρου χροῆς εἰς τὸ στόμα, καὶ σημεῖα ἐντόνου φλεγμονῆς τοῦ στομάχου, τοῦ ἐντέρου καὶ ἰδίως τοῦ ἀπενθυσμένου. Αἱ ἀλλοιώσεις αὗται δυνατόν νὰ ἐπιταθῶσι μέχρις ἐξελκώσεως καὶ διατρήσεως. Ἐν περιπτώσει ὑπόξεος δηλητηριάσεως εὐρίσκεται στένωσις τοῦ οἰσοφάγου, τοῦ στομάχου καὶ τοῦ ἐντέρου, τὰ δὲ τοιχώματα τῶν ὀργάνων τούτων εἰσὶ πεπαχυσμένα καὶ ἐπτυγμένα.

Τὰ κυριώτερα δηλητήρια, ἅτινα ἐν τῇ τάξει ταύτῃ θὰ μελετήσωμεν εἰσὶ τὰ πυκνὰ ὀξέα (θεικόν, ὑδροχλωρικόν, τρυγικόν, νιτρικόν, ὀξικόν, ὀξαλικόν), τὰ ὀξεῖα ἅλατα (στυπτηρία, νιτρικὴ ὑποξιδίου ὑδρορρῶν), τὰ ἀλκάλια (κάλιον καὶ νάτριον καυστικόν, ὕδωρ Javelle, ἄμμωνία) καὶ τὰ δραστικὰ ἐρεθιστικά.

1.—Πυκνὰ ὀξέα.

Α. Θεικόν ὀξύ.—Ἡ ἐγκληματικὴ διὰ τοῦ ὀξέος τούτου δηλητηριάσις δὲν εἶναι συνήθης, συμβαίνουσα ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ τυχαίως ἢ ἐξ αὐτοχειρίας. Ἡ δηλητηριάσις γίνεται διὰ τοῦ ἐν τῷ ἐμπορίῳ φερομένου ὀξέος, ἢ διὰ τοῦ κυανοῦ τῆς βαφῆς, ὅπερ εἶναι διάλυσις ἰνδικοῦ εἰς θεικόν ὀξύ.

Συμπτώματα.—Τὸ θεικόν ὀξύ ἀπεργάζεται ἔντονα συμπτώματα, ἐρεθισμὸν δηλονότι ἰσχυρόν τοῦ πεπτικοῦ σωλήνος, αἰσθημα ὀδυνηρότατον καύσου ἐν τῷ στόματι καὶ τῷ φάρυγγι μέχρι τοῦ στομάχου, δυσφαγίαν, συνολκίς τοῦ φάρυγγος, χολώδεις καὶ αἱματηροὺς ἐμίτους, ἐνίοτε δὲ καὶ διάρροϊαν. Ὁ σφυγμὸς εἶναι μικρὸς καὶ παρατηρεῖται τάσις εἰς συγκοπήν. Αἱ ἐμούμεναι ὕλαι, ἐξεταζόμεναι διὰ τοῦ χάρτου τοῦ ἡλιοτροπίου, παρέχουσιν ὀξινοτάτην ἀντίδρασιν καὶ ἀφρίζουσι μετὰ τῶν ἀνθρακικῶν. Παρατηροῦνται ἐσχάραι ἐπὶ τῶν χειλέων, τοῦ στόματος καὶ τοῦ πωγωνίου. Ἡ ἐσχάρα ἔχει πολλάκις τὴν μορφήν τοῦ δοχείου, εἶναι δὲ μέλαινα, διότι τὸ θεικόν ὀξύ ἐνοῦται μετὰ τοῦ ὕδατος καὶ καταλείπει ἐλευθέρον τὸν ἀνθρακ. Ἡ στένωσις τοῦ οἰσοφάγου εἶναι ἐκ τῶν βαρυτέρων συνεπειῶν τῆς λήψεως τοῦ ὀξέος τούτου καὶ τῶν διαβρωτικῶν ἐν γένει δηλητηρίων. Αἱ τοιαῦται στενώσεις ἐνεδράζονται σταθερῶς εἰς τὴν ἀνωτέραν μοῖραν τοῦ οἰσοφάγου.

Ἀλλοιώσεις. — Μέλαιναι ἐσχάραι ἀπὸ τοῦ στόματος μέχρι τοῦ στομάχου, ἐνίοτε διατρήσις τῆς ἀνωτέρας μοίρας τοῦ οἰσοφάγου, ἐκχυμώσεις καὶ ὕγρὸν ὄξινον ἐν τῷ στομάχῳ. Αἱ ἐξ ὑπόξεος δηλητηριάσεως ἀλλοιώσεις εὐρίσκονται ἐν τῷ οἰσοφάγῳ, τῷ στομάχῳ καὶ τῷ ἐντέρῳ χαρακτηριζόμεναι δι' ἐξελκώσεων, οὐλῶν καὶ παχύνσεως τῶν τοιχωμάτων.

Θεραπεία. — Προκαλοῦμεν ἔμετον καὶ παρέχομεν πρὸς πόσιν μεγάλην ποσότητα λευκωματούχου ὕδατος· χορηγοῦμεν μαγνησίαν εἰς μεγάλην δόσιν πρὸς κορεσμόν τοῦ ὀξέος καὶ τὸ ὅπιον κατὰ τῶν πόνων.

Β. Ὑδροχλωρικὸν ὄξύ. — Τὸ ὄξύ τοῦτο εἶναι ἐπίσης δραστικὸν δηλητήριον δυνάμενον νὰ θανατώσῃ ἐνῆλικα εἰς δόσιν 14 γράμμων.

Τὰ συμπτώματα καὶ αἱ ἀλλοιώσεις ἐλάχιστον διαφέρουσι τῶν ἐκ τοῦ θειικοῦ ὀξέος προκαλεινόμενων. Αἱ ἐμούμεναι ὕλαι ἔχουσιν ἐν γένει χροιάν καφέ, ἀνάλογον πρὸς τὴν παρατηρουμένην παρὰ τοῖς πάσχουσι καρκίνον τοῦ στομάχου. Ἡ ἀπόπνοια τῶν πασχόντων εἶναι ἰσχυρῶς ὀξίνος, ἐνίοτε καπνίζει, ἐν τῷ αὐτῷ δὲ περιπτώσει παράγει διὰ τῆς μετὰ τῆς ἀμμωνίας ἐπαφῆς ἀφθόνους λευκοὺς ἀτμούς. Αἱ ἐσχάραι εἰσὶ λευκαί, δὲν παρατηροῦνται δὲ διατρήσεις τοῦ στομάχου, ὡς τοῦτο συμβαίνει ἐνίοτε διὰ τοῦ θειικοῦ ὀξέος.

Ἡ θεραπεία εἶναι ὅα καὶ διὰ τὸ θειικόν ὄξύ.

Γ. Νιτρικὸν ὄξύ. — Τὸ ἐν τῷ ἐμπορίῳ φερόμενον νιτρικόν ὄξύ (26 βαθμῶν) εἶναι αἰτία συχνῶν δηλητηριάσεων.

Συμπτώματα. — Εἰσὶ τὰ αὐτὰ ὅα καὶ τὰ ἐκ τοῦ θειικοῦ ὀξέος. Τὸ ὄξύ τοῦτο παράγει ἐπὶ τῶν χειλέων χαρακτηριστικὰς κιτρίνας κηλίδας, αἱ δ' ἔμετοι εἰσὶν ἐνίοτε μεμιγμένοι μετὰ λειψάνων τοῦ βλεννογόνου τοῦ στομάχου καὶ τοῦ οἰσοφάγου, ἕνεκα τῆς μεγάλης τοῦ δηλητηρίου δραστικότητος.

Αἱ ἀλλοιώσεις κατὰ πολὺ ὁμοιάζουσι πρὸς τὰς ἐκ τοῦ θειικοῦ ὀξέος. Ὁ βλεννογόνος τοῦ οἰσοφάγου ἔχει ὅψιν λιπώδους ἱστοῦ χροιάς χρυσομήλου· ὁ βλεννογόνος τῶν ἐντέρων εἶναι ἐξωδηκῶς, φέρει δ' ἐγκατεσπαρμένα κίτρινα σωματίδια. Πᾶσαι αἱ ὑπὸ τοῦ νιτρικοῦ ὀξέος διαθρωθεῖσαι μοῖραι ἐμφανίζουσι χροιάν κιτρίνην χρυσομηλοειδῆ.

Ἡ θεραπεία εἶναι ὅα καὶ διὰ τὸ θειικόν ὄξύ.

Δ. Ὁξικὸν ὀξύ πυκνόν. — 10—20 γράμματα τοῦ ὀξέος τούτου ἀρκούσιν ὅπως προκαλέσωσι τὸν θάνατον.

Συμπτώματα καὶ ἀλλοιώσεις. — Πέριξ τοῦ στόματος παρατηροῦνται κηλίδες ὑπόφαιοι, ἐν μέρει ἀπεξηραμέναι, ἐξ οὗ καὶ διακρίνονται ἐκ τῶν ὑπὸ τοῦ θειικοῦ ὀξέος πυχνομένων, αἵτινες εἰσὶν ὑγροί. Ἡ γλῶσσα εἶναι μέλαινα καὶ συνεσταλμένη, αἱ δ' ἐν τῇ στομάχῳ περιεχόμεναι ὕλαι ὁμοιάζουσιν ὑγρᾷ αἰθάλῃ.

Ε. Ὁξαλικὸν ὀξύ. — Τοῦ ὀξέος τούτου σπανιώτατα γίνεται χρῆσις δι' ἐγκληματικὴν δηλητηρίαν, δύναται ὅμως νὰ ληφθῇ ἐκ πλάνης ἀντὶ θειικοῦ μαγνησίου, θειικοῦ νιτρίου ἢ τρυγὸς ἐμβόρακος. 8-10 γράμματα ἀρκούσιν ὅπως ἐπενέγκωσι τὸν θάνατον.

Συμπτώματα. — Ἄν τὸ ὀξύ ἐλήφθῃ ἐν πυκνῇ διαλύσει, ἐπέρχονται πόνοι ἰσχυροὶ κατὰ τὸν φάρυγγα καὶ τὸ ἐπιγάστριον, ἔμετοι αἱμοφύτων ὕλων καὶ αἴσθημα σπασμοῦ καὶ πνιγμονῆς. Ἄν ἡ διάλυσις ᾖ ἀραιά, γενικὰ μόνον συμπτώματα παρατηροῦνται: οἱ ἄρρωστοι περιπίπτουσιν ἐν καταβολῇ, ὁ σφυγμὸς καθίσταται βραδύς καὶ ἀνεπαίσθητος, τὸ δέρμα ψυχρὸν καὶ γλοιῶδες, τὰ δὲ ἄκρα τῶν ὀνύχων λαμβάνουσι χροιάν φαιὰν μολυβδοειδῆ. Εἰς ἀμφοτέρας τὰς περιπτώσεις ὁ θάνατος ἐπέρχεται ταχέως.

Ἀλλοιώσεις. — Ὁ βλεννογόνος τοῦ στόματος, τοῦ οἰσοφάγου καὶ τοῦ στομάχου εἶναι λευκὸς μεμαλακχυμένος, τὸ δ' ἐπιθήλιον αὐτοῦ ἔχει ἀποπέσει. Ὁ στομάχος ἐμφανίζει διαβρώσεις καὶ περιέχει ὑγρὸν ὑπόφαιον καφροειδές. Ἡ χροιά τοῦ αἵματος καὶ τῶν ἱστών, οἵτινες εὐμοιροῦσι τριχοειδοῦς συστήματος καταφανοῦς, εἶναι βαθεῖα ροδοειδής.

Θεραπεία. — Χορηγοῦμεν κρητίδα αἰωρουμένην ἐν ὕδατι, ἢ μαγνησίαν πρὸς μετατροπὴν τῆς δηλητηριώδους οὐσίας εἰς ὀξαλικὸν ἀσθέστιον ἢ μαγνησίαν, ἅτινα εἰσὶ σχεδὸν ἀδιάλυτα. Κατὰ τῶν πόνων καὶ τῶν νευρικῶν φαινομένων ἀναγράφομεν τὸ ὅπιον, πρὸς ἐλάττωσιν δὲ τῆς καταβολῆς τὸ οἰνόπνευμα. Ἄν τὸ ὀξύ ἐλήφθῃ ἐν πυκνῇ διαλύσει, ἢ χρῆσις τῆς γαστραντλίας καὶ τῶν ἐμετικῶν ἀντενδείκνυται ἕνεκα τῆς μαλακύνσεως τοῦ στομάχου.

Ζ. Τρυγικὸν ὀξύ. — Ἡ διὰ τοῦ ὀξέος τούτου δηλητηρίασις εἶναι σπανιωτάτη.

Ἀλλοιώσεις. — Ἐν τινι περιπτώσει, παρατηρηθεῖσιν ὑπὸ τοῦ De- βεροίας

vergie, ὁ βλεννογόνος τοῦ στόματος καὶ τοῦ στομάχου ἦτο λευκός· ὁ τοῦ στομάχου παρουσίαζε διακλαδώσεις καὶ ἐκχυμώσεις, περιεῖχε δὲ ὑγρὸν ὑπέρυθρον καὶ ἰσοειδές. Τὸ αἷμα ἦτο ρευστὸν χροιάς βαθέως ἐρυθρᾶς, μεταδιδομένης εἰς τοὺς ἱστούς. Ἀνάλογοι ἀλλοιώσεις παρατηρήθησαν εἰς τὰ διὰ τρυγικοῦ ὀξέος δηλητηριασθέντα ζῷα.

Ἡ θεραπεία εἶναι οἷα καὶ διὰ τὸ ὀξαλικὸν ὀξύ.

2. — Διαβρωτικὰ ἀλκαλικά.

Τὰ ἀλκαλικά δηλητήρια τόσῳ διάφορα χημικῶς τῶν ὀξέων, ὁμοιάζουσι τοῦναντίον τούτοις ἐκ τῶν συμπτωμάτων, ἅτινα προκαλοῦσι. Κατὰ τὴν διὰ τῶν ἀλκαλικῶν δηλητηρίων αἱ ἐμούμεναι ὕλαι ἀντὶ τῆς ὥσιν ὀξέων καὶ ν' ἀφρίζωσιν ἐπὶ τῇ ἐπαφῇ τιτανούχου οὐσίας, εἰσὶν ἀλκαλικά καὶ πρᾶσινίζουσι τὸ σιρόπιον τῶν ἔων.

Ἐν τῇ τάξει ταύτῃ θέλομεν μελετῆσαι τὸ κάλιον, τὸ νάτριον καὶ τὴν ἀμμωνίαν.

Α. Κάλιον καὶ νάτριον. — Ἡ διὰ τῶν οὐσιῶν τούτων ἐγκληματικὴ δηλητηρίασις εἶναι σπανία, συμβαίνουσα συχνότερον τυχαίως ἢ ἐξ αὐτοκτονίας. Τὸ κάλιον καὶ τὸ νάτριον τοῦ ἐμπορίου (ἀνθρακικὸν κάλιον καὶ ἀνθρακικὸν νάτριον), τὸ ὕδωρ Javelle (χλωριούχον κάλιον καὶ νάτριον) εἰσὶ τὰ μᾶλλον ἐν χρήσει δηλητήρια τῆς κατηγορίας ταύτης.

Συμπτώματα. — Ἀμέσως μετὰ τὴν λήψιν τοῦ δηλητηρίου ἐπέρχεται αἰσθησις ἐγκαύματος μετὰ συσφίξεως εἰς τὸ στόμα, τὸν φάρυγγα καὶ τὸν οἰσοφάγον. Ἐπέρχονται εἴτα οἱ ἔμετοι, μεθ' οὓς ἀφθονοὶ κενώσεις ρωῶδεις, ἐν αἷς εὐρίσκονται αἱματηραὶ γραμμαὶ καὶ λεῖψανα βλεννογόνου. Τὰ ἐμούμενα ὑγρὰ ἐμφανίζουσι ἀντιδράσιν ἀλκαλικήν. Τοῖς συμπτώμασι τούτοις προστίθενται πολλάκις λυγρὰ καὶ σπασμώδεις κινήσεις τῶν μελῶν. Ὁ θάνατος εἶναι ἀναπόφευκτος, ἐπέρχεται δὲ ταχέως· ἂν δὲ ὅς ἐν ἐπέλθῃ κατὰ τὰς πρώτας μετὰ τὴν δηλητηρίασιν ἡμέρας, ἐπέρχεται βραδύτερον ἕνεκα τῶν ἀλλοιώσεων τοῦ στομάχου καὶ τῶν στενώσεων τοῦ οἰσοφάγου.

Ἀλλοιώσεις. — Ἐν τῷ πεπτικῷ σωλῇνι εὐρίσκονται ἀλλοιώσεις ἥττον βαθεῖαι ἀλλὰ μᾶλλον ἐκτεταμέναι τῶν ἐκ τῶν ὀξέων προκαλουμένων. Αἱ ἐν τῷ στόματι ἐσχάραι εἰσὶ φαιαί, μαλθακαί, σαπυνοί-

δεῖς. Τὸ αἷμα διατηρεῖ τὴν ρευστότητα αὐτοῦ, ὃ δὲ στόμαχος παρουσιάζει ἀλλοιώσεις ἐξικνουμένας ἐνίοτε μέχρι μαλακύνσεως.

Θεραπεία. — Προκαλοῦμεν ἔμετον καὶ χορηγοῦμεν ὀξυπότα : ὀξινὸν σμῆνον ὕδωρ, ὁπὸν λεμονίου ἡρσιωμένον ὕδατι, ἐλαφρὰς διαλύσεις κιντρικοῦ ὀξέος. Παρέχμεν εἴτα χλιαρὸν ὕδωρ μετ' ἐλαίου· τὸ μῆγμα τοῦτο δύναται νὰ καταστήσῃ ἥττον κινδυνώδη τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ δηλητηρίου μετὰ τῶν τοιχωμάτων τοῦ πεπτικοῦ σωλήνος.

Β. Ἀμυωνία ὕγρα (ἄλκαλι πτητικόν). — Ἡ δηλητηρίασις αὕτη σπανίως εἶναι ἐγκληματική, παρετηρήθη ὅμως πολλάκις ἐκ τυχαίων συμβεβηκότων. Πρὸ πάντων δὲ διὰ τοῦ πρᾶντικοῦ ὕδατος, ὅπερ εἶναι δηλητηριῶδες ἐκ τῆς ἐν αὐτῷ περιεχομένης ἀμυωνίας, συμβαίνουσιν αἱ τυχαῖαι δηλητηριάσεις.

Συμπτώματα. — Ἀμέσως μετὰ τὴν λήψιν τοῦ δηλητηρίου ἐπέρχεται λίαν ἐπώδυνος αἰσθησις ἐγκαύματος, συσφίγγειος κατὰ τὸν φάρυγγα καὶ πνιγμονῆς· πρὸς τοῦτοις πόνος ἰσχυρὸς κατὰ τὸ ἐπιγάστριον, βῆξ σπασμωδική, δυσκολία κατὰ τὴν κατάποσιν, ἔμετοι ἰξώδεις μετ' αἱματηρῶν ραβδώσεων. Τὰ χεῖλη καὶ ἡ κοιλότης τοῦ στόματος εἰσὶν ἐρυθρά καὶ ἐπώδυνα ἕνεκα τῆς ἀποπτώσεως τοῦ ἐπιθηλίου. Ὁ σφυγμὸς εἶναι βραδὺς καὶ ἄτακτος. Ἡ διάνοια ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ διατηρεῖται.

Ἀλλοιώσεις. — Παρατηρεῖται καθολικὴ ἐρυθρότης τοῦ πεπτικοῦ σωλήνος. Ὁ στόμαχος καὶ τὰ ἔντερα εἰσὶν ἐξηλωμένα καὶ περιέχουσιν ὕγρὸν αἱμόφυρτον. Ὁ πνευμονικὸς ἱστός πάσχει συμφορήσιν, πολλάκις δὲ παρατηροῦνται μεμβρανώδεις ἐξιδρώσεις εἰς τοὺς βρόγχους. Πρὸς τοῦτοις ὁ Potain σημειοῖ τὴν στεάτωσιν τοῦ ἥπατος καὶ τῶν νεφρῶν.

Ἡ **θεραπεία** εἶναι οἷα καὶ κατὰ τὴν διὰ τοῦ καλίου καὶ τοῦ νατρίου δηλητηρίασιν. Χορηγοῦμεν ἐπωφελῶς τὸ χλωρικόν κάλιον κατὰ τοῦ σιελισμοῦ καὶ τῶν ἐκ τῶν ἀναπνευστικῶν ὁδῶν ἐκκρινόμενων βλενωδῶν ὕλων.

3. — Δραστικὰ ἐρεθιστικά.

Τὰ εἰς τὴν κατηγορίαν ταύτην ὑπαγόμενα δηλητήρια εἰσὶ φάρμακα ἀνήκοντα εἰς τὸ φυτικὸν βασίλειον καὶ ἔχοντα καθαρτικὰς ἢ δραστικὰς ιδιότητες, ὀφειλομένας εἰς τὰς πλείστας τῶν περιπτώσεων, εἰς ἰσχυ-

ρὴν στοιχεῖον τὴν βερατρίνην. Ἐκ τῶν οὐσιῶν τούτων προέρχονται τυχαίαι δηλητηριάσεις, σπανίως δὲ γίγνεται χρῆσις αὐτῶν πρὸς ἀνθρωποκτονίαν. Τινὲς τούτων, χορηγηθεῖσαι πρὸς πρόκλησιν ἀμβλώσεως, προεκάλεσαν θανατηφόρα φαινόμενα, χωρὶς νὰ ἐπιδράσωσιν εἰδικῶς ἐπὶ τὴν μήτραν.

Συμπτώματα.—Τὰ δηλητήρια ταῦτα ἀσκοῦσιν ἐπὶ τὸ δέρμα ἔντονον τοπικὴν ὀρᾶσιν καὶ παράγουσι φλυκταινώδες ἐξάνθημα. Ἐσωτερικῶς προκαλοῦσι βαρύντατα συμπτώματα, οἷον ἰσχυρὸν πόνον κατὰ τὴν κοιλίαν καὶ τὸν στόμαχον, συχνοὺς ἐμέτους, ρωῶδεις, αἰμοφύρτους καὶ χολερειδεῖς κενώσεις, καθολικὴν κατάψυξιν, ἐπιβράδυνσιν τοῦ σφυγμοῦ, εἴτα δέ, κατὰ τὴν τελευταίαν περίοδον, καταβολὴν, σπασμούς καὶ παράλυσιν. Ὁ θάνατος ἐπέρχεται ἐν γένει μετὰ 24 ἢ 48 ὥρας.

Ἀλλοιώσεις.—Τὰ ἔντερα εἰσὶ μᾶλλον τοῦ στομάχου βεβλαμμένα. Ὁ ἐντερικὸς βλεννογόνος εὐρίσκεται μεμαλαकुσμένος, φέρει ἐξελκώσεις ἐγκατεσπαρμένας, ὑπομελαίνας κηλίδας καὶ γαγγραινώδεις πλάκας, τὸ δ' ἔντερον περιέχει ὑπόλευκον θολὸν ὑγρὸν. Πάντα τὰ σπλάγχνα, κυρίως δὲ τὸ ἥπαρ καὶ ὁ σπλὴν, εἰσὶν ἔδρα βαθείας μαλακύνσεως.

Θεραπεία.—Τὸ ἰωδιούχον κάλιον περιέχον ἐν διαλύσει ἰωδίου, ὅπερ μετὰ τῆς βερατρίνης παράγει ἰζήματα ἐλάχιστα διαλυτά, προετάρηως ἀντιδότην. Ἀμέσως μετὰ τὴν παροχὴν τοῦ ἀντιδότου τούτου προκαλοῦμεν ἐμέτους καὶ κενώσεις.

Θέλουμεν ἤδη ἐν ὀλίγοις ἐξετάσει τὰς μᾶλλον ἐν χρήσει δραστικὰς οὐσίας.

Α. Κρότων.—Τὸ ἔλαιον ὅπερ ἐξάγεται ἐκ τῶν σπερμάτων τοῦ φυτοῦ τούτου εἶναι παχύρρευστον, φαιόχρουν, κάκοσμον καὶ λίαν ὀριμύ. Εἶναι δὲ καθαρτικὸν εἰς δόσιν 4 ἐκαστοῦ τῶν τοῦ γράμμου.

Ὁ Tardieu ὑποδεικνύει τὴν ἐπομένην μέθοδον πρὸς βεβαίωσιν τῆς παρουσίας τοῦ δηλητηρίου τούτου ἐν τῷ ὀργανισμῷ. Παραλαμβάνονται διὰ τοῦ αἵθερος τὰ ὑποχωρήματα καὶ τὰ μέρη τοῦ ἐντέρου τὰ εἰς πόλτον ἀναχθέντα, ἀναταράσσονται καὶ μεταγγίζεται ὁ αἰθήρ· τὸ ὑπόλειμμα παραλαμβανόμενον δι' οἶνοπνεύματος 85° παρέχει διάλυσιν, ἣτις διηθηταὶ διὰ χάρτου καὶ ἐξατμίζεται μέχρι ξηροῦ. Τὸ τελευταῖον τοῦτο ἀπολαμβάνομενον ὑπόλειμμα θὰ περιέχῃ ὅλον τὸ ἔλαιον κρότωνος· δοκιμάζεται δὲ εἴτε ἐπὶ τοῦ δέρματος τοῦ πρᾶγματογνώμονος, εἴτε ἐπὶ ζώου ἐσωτερικῶς ἢ ἐξωτερικῶς.

Β. Κόμμι στακτόν. — Τῆς κομμυρρητίνης ταύτης γίνεται χρῆσις ἐν τῇ κτηνιατρικῇ καὶ ταῖς τέχναις· διαλύεται ταχέως εἰς τὰ καυστικά ἀλκάλεια, τὰ δὲ ὀξέα κατακρημνίζουσιν αὐτὴν ἐν τῇ διαλύσει ταύτῃ.

Γ. Κολοκυνθίς. — Ἡ σὰρξ τοῦ καρποῦ τῆς κολοκυνθίδος εἶναι δραστικὸν καθαρτικόν, ἀλλ' ἐκ τῆς υπερβαλλούσης αὐτῆς πικρίας εἶναι ἀκατάλληλος δι' ἐγκληματικὴν δηλητηρίασιν.

Δ. Κολχικόν. — Τοῦ φυτοῦ τούτου γίνεται χρῆσις ἐν τῇ θεραπευτικῇ. Κυρίως δ' εἰσὶ δηλητηριώδη τὰ σπέρματα καὶ τὰ φύματα. Ὅφειλει δὲ τὸ κολχικόν τὰς τοξικὰς αὐτοῦ ιδιότητας εἰς τὸ ἐν αὐτῷ περιεχόμενον ἀλκαλοειδές, τὴν κολχικίνην.

Εἰς τὴν κατηγορίαν ταύτην δύνανται εἶτι νὰ ὑπαχθῶσιν ἡ *Βρυωνία*, ἡ *Ηρακλεία*, ἥς τ' ἀποτελέσματα εἰσὶν ἀνάλογα τοῖς ἐκ κολοκυνθίδος, τὸ *Πήγανον*, τὸ *Βράθυ*, ὁ *Τάξος* κ. λ.

4. — Μηχανικὰ ἐρεθιστικά.

Οἱ *Briand* καὶ *Chaudé* κατατάσσουσι παρὰ τὰ δραστικά ἐρεθιστικά, οὐσίας τινας αἵτινες ἐκ τῆς τοπικῆς αὐτῶν δράσεως ἐπὶ τὸν πεπτικὸν σωλῆνα δύνανται νὰ προκαλέσωσι δηλητηρίασιν, καὶ τούτων ἐγένετο χρῆσις ἐπὶ τοιοῦτῳ σκοπῷ. Ἐκ τῶν οὐσιῶν τούτων σημειοῦμεν τὴν ὕαλον, τὰς καρφίδας, τὰς βελόνας κ. τ. τ.

Α. Ὑαλος. — Εἰς κόνιν λεπτὴν μεταβληθεῖσα ἡ ὕαλος καὶ μετὰ τῶν τροφῶν ληφθεῖσα εἶναι σχεδὸν ἀκίνδυνος· ἀλλ' ἐν ἀδρᾷ κίνει δύνανται νὰ ἐπενέγκῃ βαρέα κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον φαινόμενα, ὁ δὲ κίνδυνος αὐξάνει ἀναλόγως τοῦ ὄγκου καὶ τῆς πλέον ἢ ἑλάττον γωνιώδους μορφῆς τῶν τεμαχίων.

Β. Καρφίδες, βελόναι. — Εἰσαγόμεναι εἰς τὰς πεπτικὰς ὁδοὺς δύνανται ν' ἀπεργασθῶσι βαρέα φαινόμενα· ἀλλ' ὥς ἐπὶ τὸ πολὺ βαίνουσι μετὰ τῶν τροφῶν καὶ ἀποβάλλονται μετὰ τῶν κοπράνων, χωρὶς νὰ προκαλέσωσι κινδυνώδη συμπτώματα. Ἄλλοτε σταματῶσιν ἐν τῇ ἐντερικῇ σωλῇνι καὶ ἐπάγονται πόνους διαρκεῖς, ὧν ἡ αἰτία μένει ἄ-

γνώστος. Ἐνίοτε ἀφικνουῦνται ὑπὸ τὸ δέρμα, μετὰ μακρὰν διαμονὴν ἐν τῷ ὀργανισμῷ.

Τάξεις δευτέρα. — Δηλητηρία ἐξασθενωτικά.

Τὰ ἐκ τῶν ἐξασθενωτικῶν δηλητηρίων προκαλούμενα φαινόμενα χαρακτηρίζονται ὑπὸ ταχείας καὶ βαθείας καταβολῆς τῶν ζωικῶν δυνάμεων καὶ ὑπὸ φαινομένων δυσαναλόγων πρὸς τὰ τοπικά. Μετὰ τινα ὀξεία συμπτώματα, οὐχὶ τόσῳ ἔντονα, ὅσῳ τὰ ἐκ τῶν ἐρεθιστικῶν, ἐπέρχονται ἡμετοι γλοιώδεις, μεγάλη στενοχωρία, ἄσθεστος διψα, ἀνOURIA, μετεωρισμὸς τῆς κοιλίας καὶ χαρακτηριστικὴ συγκοπτικὴ κατάσταση. Τὰ συμπτώματα ταῦτα ὁμοιάζουσι πρὸς τὰ ἐκ τινων αὐτομάτων παθήσεων, ὅσον βαρείας δυσπεψίας καὶ χολέρας.

Ὁ Tardieu κατατάσσει εἰς τὴν τάξιν τῶν ἐξασθενωτικῶν τὸ ἄρσενικόν, τὸν φωσφόρον, τὴν ἄχνην καὶ τὰ ἄλλα ἅλατα τοῦ ὕδατος γύρου, τὰ ἅλατα τοῦ χαλκοῦ, τὴν ἐμετικὴν τρύγα, τὸ νίτρον, τὸ αἷλας τῶν ὀξαλίδων, τὴν δακτυλίτιδα, καὶ τὰ τούτων στοιχεῖα.

A. Ἄρσενικόν. — Ἀνέκαθεν ἐγένετο χρῆσις τοῦ ἄρσενικοῦ δι' ἐγκληματικὴν δηλητηρίασιν. Διὰ τοῦ ἄρσενικώδους ὀξέος ὁ πάπας Ἀλέξανδρος σ' καὶ ἡ θυγάτηρ αὐτοῦ, ἡ διάσημος Λουκρητία Βοργία, διέπραξαν τ' ἀποδοδόμενα αὐτοῖς πολλὰ ἐγκλήματα. Κατὰ τὸν αἰῶνα τοῦτον πολλὰ εἰσι τὰ θύματα τοῦ ἄρσενικοῦ· οὕτως, ἐπὶ 617 δηλητηριάσεων, παρατηρηθεισῶν ἐν Γαλλίᾳ ἀπὸ τοῦ 1851 μέχρι τοῦ 1864, αἱ 232 ἐγένοντο δι' αὐτοῦ (Tardieu).

Ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ τοῦ ἄρσενικώδους ὀξέος ποιοῦνται χρῆσιν οἱ ἐγκληματῖαι· τόσῳ δὲ μᾶλλον εὐχρηστοτέρα καθίσταται αὐτοῖς ἡ οὐσία αὐτῇ, καθ' ὅσον εἶναι ἄχρους, ἔχει δὲ μόνις ἐπαισθητὴν γεῦσιν, ἐντεῦθεν δ' εὐκόλως μίγνυται μετὰ στερεῶν ἢ ὑγρῶν τροφῶν, χωρὶς οὐσιωδῶς νὰ μεταβάλλῃ τὴν γεῦσιν αὐτῶν. Δύσκολον εἶναι νὰ ὀρίσθῃ ἀκριβῶς ἡ ἀναγκαία πρὸς δηλητηρίασιν δόσις. Ἐξαιρέσει τῆς ἔξεως (ἄρσενικοφάγοι), παραδεχόμεθα μετὰ τοῦ Lachèse, ὅτι 6 χιλιοστά τοῦ γράμμου ἄρσενικώδους ὀξέος δύνανται νὰ προκαλέσωσι ἐλαφρὰ συμπτώματα, 1-3 ἑκατοστά τοῦ γράμμου συμπτώματα δηλητηριάσεως, καὶ 5-10 ἑκατοστά τὸν θάνατον.

Τὸ ἄρσενικὸν χορηγεῖται πάντοτε διὰ τῶν πεπτικῶν ὁδῶν κατὰ τὰς

ἐγκληματικὰς δηλητηριάσεις, δύναται ὁμως ν' ἀπορροφηθῇ διὰ τραυμάτων (ἀρσενικῶδη καυστικά), διὰ τοῦ δέρματος (ἀλοιφαί), διὰ τῶν ἀναπνευστικῶν ὁδῶν (κόνεις, χάρται ἐξωγραφισμένοι κ.τ.τ). Ἀντιθέτως περιπτώσεις τινές, καθ' ἃς τὸ δηλητήριον εἰσέχθη διὰ τοῦ βλεννογόνου τοῦ κολεοῦ, κατὰ δὲ τὸν Zacchias, ὁ βασιλεὺς τῆς Νεαπόλεως Λαδίσλας ἐδηλητηριάσθη διὰ τοῦ πέους αὐτοῦ, ὅπερ ἀπερρόφησεν ἀρσενικῶδες ὀξύ εἰσαχθὲν ἐν τῇ κολεῷ τῆς ἐρωμένης του.

Θέλομεν κατὰ πρῶτον ἐξετάσει τὴν διὰ τοῦ ἀρσενικώδους ὀξέος δηλητηρίαν.

Συμπτώματα. — Ὁ Tardieu παραδίδεται τέσσαρας διακεκριμένας μορφὰς τῆς δι' ἀρσενικοῦ δηλητηριάσεως, τὴν ὑπέροξυν, τὴν λανθάνουσαν, τὴν ὑποξίν καὶ τὴν βραδείαν. Ἄλλ' ἢ διαίρεσις αὕτη δύναται ν' ἀπλοποιηθῇ, δύο δ' εἰσὶν αἱ πραγματικαὶ τῆς δι' ἀρσενικοῦ δηλητηριάσεως μορφαί, ἡ ὀξεῖα καὶ ἡ βραδεῖα.

Κατὰ τὴν ὀξεῖαν δηλητηρίαν ὁ ἄρρωστος ἔχει τὴν αἰσθησὶν τῆς δριμύτητος καὶ συσφίξεως κατὰ τὸν λαιμὸν μετὰ καταπόσεως ἐπωδύνου καὶ θάλπους, ἐκτεινομένου ἀπὸ τοῦ ἐνὸς μέχρι τοῦ ἑτέρου ἄκρου τῶν πεπτικῶν ὁδῶν. Ἐπέρχονται εἰτα ἄφθονοι ἔμετοι, συνιστάμενοι ἐν ἀρχῇ ἐκ τῶν ληφθεισῶν τροφῶν, ἐν αἷς ἐνίοτε εὐρίσκεται ἀρσενικῶδες ὀξύ, εἰτα δὲ καὶ ἐξ ὑπολειπνῶν ὑλῶν. Ἡ δίψα εἶναι ἀσβεστός, συχνάκις δ' ἐπέρχεται χολεροειδὴς ἢ δυσεντεροειδὴς διάρροια.

Καθ' ὅσον ἡ ἀπορρόφησις προβαίνει, τὰ συμπτώματα δεινοῦνται: ἐπέρχονται ἐξασθένεισι, καταβολή, ἀλλοίωσις τῶν χαρακτηριστικῶν, κατάφυξις τοῦ δέρματος, σμικρότης τοῦ σφυγμοῦ, συνολκαὶ τῶν μελῶν, ἐπίσχεσις τῶν οὐρῶν. Ἡ κοιλία εἶναι σκληρά, μετεωρισμένη, ἡ γλώσσα ἐρυθρά καὶ ξηρά: ἡ κυάνωσις ἐπέρχεται, ἡ ἀναπνοὴ ταράσσεται, τὸ πρόσωπον καὶ τὰ ἄκρα κυανοῦνται καὶ ὁ θάνατος ἐπέρχεται μετ' ὀλίγας ἡμέρας. Περὶ τὴν δευτέραν ἡμέραν παρατηροῦνται φαινόμενα ἀπὸ τοῦ δέρματος, δι' οὗ τὸ δηλητήριον ἀπεκκρίνεται ἐν μέρει, συνιστάμενα εἰς πετεχειώδεις κηλῖδας, φλυκταινώδη ἢ βλατιδῶδη ἐπάρματα, ἐνίοτε δὲ καὶ ἱκτερον. Ἄν ὁ πάσχων μὴ τελευτήσῃ, τὰ φαινόμενα ταῦτα ἐλαττοῦνται, ἀλλ' οἱ πόνοι τῶν μελῶν, ἡ δυσκολία περὶ τὰς κινήσεις καὶ ἡ παράλυσις ἐπιμένουσιν ἔτι καὶ καθιστῶσι τὴν ἀνάρρωσιν ὑπερβαλλόντως μακρὰν καὶ δύσκολον.

Ἡ βραδεῖα μορφή τῆς δηλητηριάσεως, λέγει ὁ Tardieu, προῖρ-
χεται, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, ἐκ τῆς παροχῆς ἐπανειλημμένων καὶ ἀλλήλο-

γνώστως. Ἐνίοτε ἀφικνοῦνται ὑπὸ τὸ δέριμα, μετὰ μακρὰν διαμονὴν ἐν τῷ ὀργανισμῷ.

Τάξις δευτέρα. — Δηλητήρια ἐξασθενωτικά.

Τὰ ἐκ τῶν ἐξασθενωτικῶν δηλητηρίων προκαλούμενα φαινόμενα χαρακτηρίζονται ὑπὸ ταχείας καὶ βαθείας καταβολῆς τῶν ζωικῶν δυνάμεων καὶ ὑπὸ φαινομένων δυσαναλόγων πρὸς τὰ τοπικά. Μετὰ τινα ὀξία συμπτώματα, οὐχὶ τόσῳ ἔντονα, ὥσῳ τὰ ἐκ τῶν ἐρεθιστικῶν, ἐπέρχονται ἡμετοι γλοιώδεις, μεγάλη στενοχωρία, ἄσθετος δίψα, ἀνOURIA, μετεωρισμὸς τῆς κοιλίας καὶ χαρακτηριστικὴ συγκοπτικὴ κατάστασις. Τὰ συμπτώματα ταῦτα ὁμοιάζουσι πρὸς τὰ ἐκ τινων αὐτομάτων παθήσεων, ὅσον βαρείας δυσπεψίας καὶ χολέρας.

Ὁ Tardieu κατατάσσει εἰς τὴν τάξιν τῶν ἐξασθενωτικῶν τὸ ἄρσενικόν, τὸν φωσφόρον, τὴν ἄχνην καὶ τὰ ἄλλα ἅλατα τοῦ ὕδατος γύρου, τὰ ἅλατα τοῦ χαλκοῦ, τὴν ἐμετικὴν τρύφα, τὸ νίτρον, τὸ αἷλας τῶν ὀφθαλμῶν, τὴν δακτυλίτιδα, καὶ τὰ τούτων στοιχεῖα.

A. Ἀρσενικόν. — Ἀνέκαθεν ἐγένετο χρῆσις τοῦ ἀρσενικοῦ δι' ἐγκληματικὴν δηλητηρίασιν. Διὰ τοῦ ἀρσενικώδους ὀξέος ὁ πάπας Ἀλέξανδρος ε' καὶ ἡ θυγάτηρ αὐτοῦ, ἡ διάσημος Λουκρητία Βοργία, διέπραξαν τ' ἀποδιδόμενα αὐτοῖς πολλὰ ἐγκλήματα. Κατὰ τὸν αἰῶνα τοῦτον πολλὰ εἰσι τὰ θύματα τοῦ ἀρσενικοῦ· οὕτως, ἐπὶ 617 δηλητηριάσεων, παρατηρηθεισῶν ἐν Γαλλίᾳ ἀπὸ τοῦ 1851 μέχρι τοῦ 1864, αἱ 232 ἐγένοντο δι' αὐτοῦ (Tardieu).

Ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ τοῦ ἀρσενικώδους ὀξέος ποιοῦνται χρῆσιν οἱ ἐγκληματῖαι· τόσῳ δὲ μᾶλλον εὐχρηστοτέρα καθίσταται αὐτοῖς ἡ οὐσία αὐτῇ, καθ' ὅσον εἶναι ἄχρους, ἔχει δὲ μόλις ἐπιαισθητὴν γεῦσιν, ἐντεῦθεν δ' εὐκόλως μίγνυται μετὰ στερεῶν ἢ ὑγρῶν τροφῶν, χωρὶς οὐσιωδῶς νὰ μεταβάλῃ τὴν γεῦσιν αὐτῶν. Δύσκολον εἶναι νὰ ὀρίσθῃ ἀκριβῶς ἡ ἀναγκαία πρὸς δηλητηρίασιν δόσις. Ἐξαιρέσει τῆς ἐξέως (ἀρσενικοφάγοι), παραδεχόμεθα μετὰ τοῦ Lachèse, ὅτι 6 χιλιοστά τοῦ γράμμου ἀρσενικώδους ὀξέος δύνανται νὰ προκαλέσωσι ἐλαφρὰ συμπτώματα, 1-3 ἑκατοστά τοῦ γράμμου συμπτώματα δηλητηριάσεως, καὶ 5-10 ἑκατοστά τὸν θάνατον.

Τὸ ἀρσενικόν χρησιμεύει πάντοτε διὰ τῶν πεπτικῶν ὁδῶν κατὰ τὰς

ἐγκληματικὰς δηλητηριάσεις, δύναται ὅμως ν' ἀπορροφηθῇ διὰ τραυμάτων (ἀρσενικῶδη καυστικά), διὰ τοῦ δέρματος (ἀλοιφαί), διὰ τῶν ἀναπνευστικῶν ὁδῶν (κόνεις, χάρται ἐξωγραφισμένοι κ.τ.τ). Ἀντιθέτως περιπτώσεις τινές, καθ' ἃς τὸ δηλητήριον εἰσῆχθη διὰ τοῦ βλεννογόνου τοῦ κολεοῦ, κατὰ δὲ τὸν Zacchias, ὁ βασιλεὺς τῆς Νεαπόλεως Λαδίσλας ἐδηλητηρίασθη διὰ τοῦ πέους αὐτοῦ, ὅπερ ἀπερρόφησεν ἀρσενικῶδες ὀξύ εἰσαχθὲν ἐν τῷ κολεῷ τῆς ἐρωμένης του.

Θέλομεν κατὰ πρῶτον ἐξετάσει τὴν διὰ τοῦ ἀρσενικώδους ὀξέος δηλητηρίασιν.

Συμπτώματα. — Ὁ Tardieu παραδέχεται τέσσαρας διακεκριμένας μορφὰς τῆς δι' ἀρσενικοῦ δηλητηριάσεως, τὴν ὑπόφοβον, τὴν λαυθάνουσαν, τὴν ὑποξὺν καὶ τὴν βραδείαν. Ἄλλ' ἢ διαίρεσις αὕτη δύναται ν' ἀπλοποιηθῇ, δύο δ' εἰσὶν αἱ πραγματικαὶ τῆς δι' ἀρσενικοῦ δηλητηριάσεως μορφαί, ἡ ὀξεῖα καὶ ἡ βραδεῖα.

Κατὰ τὴν ὀξεῖαν δηλητηρίασιν ὁ ἄρρωστος ἔχει τὴν αἰσθησιν τῆς δριμύτητος καὶ συσφίξεως κατὰ τὸν λαιμὸν μετὰ καταπόσεως ἐπαδύνου καὶ θάλπους, ἐκτεινομένου ἀπὸ τοῦ ἐνὸς μίχρι τοῦ ἐτέρου ἄκρου τῶν πεπτικῶν ὁδῶν. Ἐπέρχονται εἴτα ἄφθονοι ἔμετοι, συνιστάμενοι ἐν ἀρχῇ ἐκ τῶν ληφθεισῶν τροφῶν, ἐν αἷς ἐνδοτε εὐρίσκεται ἀρσενικῶδες ὀξύ, εἴτα δὲ καὶ ἐξ ὑπολευκῶν ὑλῶν. Ἡ δίψα εἶναι ἀσθεστός, συχνάκις δ' ἐπέρχεται χολεροειδὴς ἢ δυσεντεροειδὴς διάρροια.

Καθ' ὅσον ἡ ἀπορρόφησης προβαίνει, τὰ συμπτώματα δεινοῦνται: ἐπέρχονται ἐξασθένησις, καταβολή, ἀλλοίωσις τῶν χαρακτηριστικῶν, κατὰψυξις τοῦ δέρματος, σμικρότης τοῦ σφυγμοῦ, συνολκαὶ τῶν μελῶν, ἐπίσχεσις τῶν οὐρῶν. Ἡ κοιλία εἶναι σκληρά, μετεωρισμένη, ἡ γλῶσσα ἐρυθρά καὶ ξηρά: ἡ κυάνωσις ἐπέρχεται, ἡ ἀναπνοὴ ταρασσεται, τὸ πρόσωπον καὶ τὰ ἄκρα κυανοῦνται καὶ ὁ θάνατος ἐπέρχεται μετ' ὀλίγας ἡμέρας. Περὶ τὴν δευτέραν ἡμέραν παρατηροῦνται φαινόμενα ἀπὸ τοῦ δέρματος, δι' οὗ τὸ δηλητήριον ἀπεκκρίνεται ἐν μέρει, συνιστάμενα εἰς πετεχειώδεις κηλίδας, φλυκταινώδη ἢ βλατιδῶδη ἐπάρματα, ἐνδοτε δὲ καὶ ἕτερον. Ἄν ὁ πάσχων μὴ τελευτήσῃ, τὰ φαινόμενα ταῦτα ἐλαττοῦνται, ἀλλ' οἱ πόνοι τῶν μελῶν, ἡ δυσκολλία περὶ τὰς κινήσεις καὶ ἡ παράλυσις ἐπιμένουσιν ἔτι καὶ καθιστῶσι τὴν ἀνάρρωσιν ὑπερβαλλόντως μακρὰν καὶ δύσκολον.

«Ἡ βραδεῖα μορφή τῆς δηλητηριάσεως, λέγει ὁ Tardieu, προέρχεται, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, ἐκ τῆς παροχῆς ἐπανελημμένων καὶ ἀλλοιω-

διαδόχων δόσεων τοῦ δηλητηρίου. » Παρατηροῦνται ἐναλλαγὰὶ κακουχίας καὶ υγείας καθ' ἑκάστην λήψιν τοῦ δηλητηρίου, καὶ τέλος ὁ πάσχων περιπίπτει εἰς ἐσχάτην ἰσχνανσιν καὶ εἰσινεὶ πρόωρον γῆρας. Συχνοὶ ἐμετοὶ, δύσκολος πέψις, ἰσχυροὶ κωλικοί, ἱλιγγεῖ, κόπωσης, αἱμορραγίαι ποικίλαι, πετεχειώδεις κηλίδες, κεγχροειδεῖς ἢ φλυκταινώδεις ἐξανθήσεις, σύσπαισις τῶν δακτύλων τῶν χειρῶν καὶ τῶν ποδῶν, ραχιαλγίαι, ἄρθραλγίαι, τρόμος, τοιαῦτα εἰσὶ τὰ ποικίλα καὶ περίπλοκα συμπτώματα τῆς βροδείας διὰ τοῦ ἀρσενικοῦ δηλητηριάσεως.

Ἀλλοιωσεις. — Αὗται εὐρίσκονται κυρίως εἰς τὸν πεπτικὸν σωλῆνα, τὰ παρεγχυματώδη ὄργανα, τὸ δέρμα καὶ τὸ αἷμα.

Ὁ στόμαχος ἐμφανίζει ἱχνη φλεγμονῆς κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον ἐντόνου, ὁ βλεννογόνος εἶναι ἐρυθρὸς καὶ ἐπ' αὐτοῦ φαίνονται πλάκες κυκλικαὶ ἐρυθραὶ ἰσοειδεῖς, ἀποτελούμεναι ὑπὸ αἱματηρᾶς διηθήσεως ὑπὸ τὸν βλεννογόνον. Ὁ βλεννογόνος τῶν λεπτῶν ἐντέρων παρουσιάζει ἀναλόγους ἀλλοιωσεις, ἀλλ' ἥττον ἐντόνους, περιοριζομένας ἐν γένει εἰς τὸ δωδεκαδάκτυλον.

Τὸ ἥπαρ καὶ οἱ νεφροὶ παρουσιάζουσι πολλάκις τὰς χαρακτηριστικὰς ἀλλοιωσεις τῆς στεατώσεως. Οἱ πνεύμονες πάσχουσι συμφορήσιν, ἢ φέρουσιν ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας αὐτῶν ἐγκατεσπαρμένας πλατείας καὶ διαχύτους ὑπεπλευρίους ἐκχυμώσεις· αἱ αὗται ἐκχυμωτικαὶ κηλίδες εὐρίσκονται συχνάκις ὑπὸ τὸ περικάρδιον καὶ τὸ ἐνδοκάρδιον (**Tardieu**).

Ἐπιστεῦετο ἄλλοτε ὅτι τὸ ἀρσενικὸν ἐπετάχυνε τὴν ἀποσύνθεσιν τῶν πτωμάτων· τὸ ἐναντίον ὁμῶς ὑπεστηρίχθη ὑπὸ πολλῶν παρατηρητῶν, ἰδίᾳ δὲ τοῦ **Tardieu** Παραδεχόμεθα λοιπὸν ὅτι, ἂν τὸ ἀρσενικὸν ἀπερροφήθῃ ἐν ἱκανῇ ποσότητι, ἐπιβραδύνει τὴν ἀποσύνθεσιν τοῦ πτώματος· ἐν ἐναντίᾳ ὁμῶς περιπτώσει, πιθανὸν εἶναι ὅτι οὐδαμῶς ἐπιδρᾷ ἐπὶ τὰ φαινόμενα τῆς σήψεως.

Θεραπεία. — Προκαλοῦμεν τὴν ἀποβολὴν τοῦ δηλητηρίου δι' ἐμέτων· χορηγοῦμεν μεγάλην ποσότητα χλιαροῦ ἢ λευκωματούχου ὕδατος. Ἀναγράφομεν τὴν μαγνησίαν εἰς μεγάλην δόσιν, διότι αὕτη κατακρημνίζει τὸ ἀρσενικῶδες ὀξύ εἰς ἀρσενικῶδες ἄλας ἀδιάλυτον καὶ προκαλεῖ κενώσεις ἀνευ ἐρεθισμοῦ. Τὸ ὑδροξείδιον τοῦ σιδήρου, ὁ ἐνυδρὸς ἡμιτριθεσιούχος σιδηρὸς παρέσχον ἀγαθὰ ἀποτελέσματα. Ἄν τὸ δηλητηρίον ἀπερροφήθῃ, πρέπει ν' ἀποβληθῇ ὡς οἷον τε τάχιστα διὰ τῶν οὐρῶν καὶ τοῦ δέρματος. Πρὸς τοῦτο ὁ **Orfila** προέτεινε τὸ ἐπόμενον μίγμα: Ὑδατος 3 λίτρας, οἴνου 1½ λίτραν, ὕδατος **Seltz** 1 λί-

τραν, νιτρικοῦ καλλίου 30—40 γράμμ. Ἐντρίβεται εἴτα ὁ πάσχων ὅπως ἐπιταχυνθῇ ἡ κυκλοφορία.

Ἄλ' αἱ σκευασαί ἀρσενικοῦ. — Σημειοῦμεν μόνον τὸ ἀρσενικόν ὀξύ, τὸ διθειοῦχον ἀρσενικόν, τὸ τριθειοῦχον ἀρσενικόν, τὸν ἀρσενικῶδη χαλκόν, ὧν διάφοροι γίνονται χρήσεις καὶ ἐξ ὧν δυνατὸν νὰ προκύψωσι δηλητηριάσεις ἀνάλογοι πρὸς τὴν διὰ τοῦ ἀρσενικώδους ὀξέος περιγραφεῖσαν.

Β. Φωσφόρος. — Ἡ διὰ τοῦ φωσφόρου δηλητηριάσις ἦν ἄλλοτε σπανία, προκύπτουσα μόνον ἐκ τῆς χρήσεως τοῦ φαρμάκου ὡς ἀφροδισιακοῦ. Νῦν ὅμως ἕνεκα τῆς χρήσεως τῶν φωσφορικῶν πυρείων κατέστη συχνοτάτη.

Αἱ μᾶλλον ἐν χρήσει σκευασαί κατὰ τάξιν συχνότητος εἰσὶν : Α. ἡ εὐφλεκτός ὕλη τῶν χημικῶν πυρείων, ἥς γίνεταί χρῆσις ἐν ἐγγύματι ἢ ἐν ὕδατι, εἰς καφεῖ κ.τ.τ. Β. τὰ φωσφοροῦχα φυράματα, τὰ πρὸς καταστροφὴν τῶν ζῶων προωρισμένα, ἅτινα δυνατὸν νὰ καταπίωσι παιδία μετὰ τῶν τροφῶν μεμιγμένα. Γ. ὁ ἀμιγῆς φωσφόρος μεμιγμένος μετὰ τῶν τροφῶν. Παρατηρήθησαν πρὸς τοῦτοις ἔμμεσοι δηλητηριάσεις, καθ' ἃς τὰ δηλητηριώδη συμπτώματα προέκυψαν ὑπὸ φωσφορούχων οὐσιῶν (Tardieu). Σημειοῦμεν πρὸς τοῦτοις τὴν ἐξ ἐπαγγέλματος δηλητηριάσιν, ἥτις εἶναι συχνὴ παρὰ τοῖς ἐργάταις, τοῖς ἀσχολουμένοις εἰς τὴν κατασκευὴν τῶν πυρείων καὶ τῶν φωσφορούχων κόνειων.

Συμπτώματα. — α' Ἡ διὰ τοῦ φωσφόρου δηλητηριάσις προκαλεῖ : Α. συμπτώματα τοπικὰ καὶ Β. συμπτώματα γενικὰ πολλῶ χαλεπώτερα ἀπὸ τοιαυτὰ τῆς ἀπορροφήσεως τοῦ δηλητηρίου.

α Α. Ἀμέσως μετὰ τὴν λήψιν τῆς δηλητηριώδους οὐσίας, ἐνίοτε δὲ κατ' αὐτὴν τὴν λήψιν, ὁ δηλητηριασθεὶς αἰσθάνεται σκοροδοειδεῖς καὶ φωσφορίζουσας ἐρυγὰς. Εἴτα μετὰ τινος ὥρας (5—6) αἰσθάνεται πόνον καυστικόν κατὰ τὸ ἐπιγάστριον, μεταδιδόμενον μέχρι τῆς κοιλίας.

Ὁ στόμαχος καὶ ἡ κοιλία εἰσὶν ὑπερβαλλόντως εὐαίσθητα· παρατηρεῖται δὲ καὶ μετεωρισμός. Ἐπέρχονται ἀναγωγαὶ ἀερῶν ὁσμῆς σκοροδοειδοῦς καί, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, ἔμετοι ὑλῶν περιεχουσῶν φωσφόρον, ἰσχυρὰς ὁσμῆς καὶ φεγγοβολουσῶν ἐν τῇ σκότει. Οἱ ἔμετοι οὗτοι συνοδεύονται ὑπὸ διαρροϊκῶν κενώσεων, ἔχουσιν τοὺς αὐτοὺς χαρακτῆρας. Σπανίως αἱ ἐμούμεναι ὕλαι καὶ αἱ κενώσεις εἰσὶν αἱματηραὶ κατὰ τὴν πρώτην ταύτην σειρὰν τῶν συμπτωμάτων. Δυνατὸν τὸ πᾶν νὰ περιο-

ρισθῇ εἰς τὰ φαινόμενα ταῦτα, ὅπερ δυστυχῶς σπάνιον, συμβαῖνον μόνον ὅταν τὸ ἐν τῷ πεπτικῷ σωλῇ περιεχόμενον δηλητήριον ἀπεβλήθῃ ἐν ὄλῳ, ἢ μικρὰ μόνον ποσότης εἰσεχώρησεν εἰς τὴν κυκλοφορίαν.

αΒ. Ἡ δηλητηριώδης οὐσία εὐρίσκεται ἤδη διακεχυμένη ἐν τῷ ὀργανισμῷ. Τότε ὁ πάσχων δυνατόν ν' ἀποθάνῃ ταχέως ἐν ἐσχάτῃ καταβολῇ ἐκ συγκοπῆς ἢ ἐν σπασμοῖς, ὡς εἰ ἐπρόκειτο περὶ δηλητηριάσεως δι' ὀξείλου τοῦ ἄνθρακος ἢ ὑδροκυανικοῦ ὀξέος. Ἄλλ' ἐν γένει τὰ ἐξῆς παρατηροῦνται: ἡ ἀπόπνοια, ὁ ἰδρὼς καὶ τὰ οὖρα, ἅτινα πρὸ ὀλίγου δὲν εἶχον ὁσμὴν σκοροδοειδῆ καὶ δὲν ἐφωσφόριζον, λαμβάνουσι πολλάκις τοιαύτην ὁσμὴν καὶ λάμπουσιν ἐν τῷ σκότει, ὅπερ σαφῶς ἀποδεικνύει, ὅτι τὸ δηλητήριον εἰσεχώρησεν εἰς τὸ αἷμα, διότι τὸ αὐτὸ παρατηρεῖται παρὰ τοῖς ζώοις, παρ' οἷς ἐνεχύθη φωσφοροῦχον ἔλαιον. Κατόπιν ἐκδηλοῦται ἐσχάτη καταβολὴ πασῶν τῶν λειτουργιῶν, ἥς προηγεῖται ἐν γένει βραχεία διέγερσις. Οὕτως, ὁ σφυγμὸς ἐν ἀρχῇ ἰσχυρὸς καὶ συχνός, καθίσταται μικρός, ἀνεπαίσθητος, πολλάκις ἄτακτος· ἡ ἀναπνοή, κατ' ἀρχάς ταχεῖα, ἀποβαίνει κοπιώδης, ἀσθενής, ρεγχώδης· ἡ θερμοκρασία, ἥτις πρῶτον ἀνυψοῦται, σπουδαίως καταπίπτει· οἱ μῦς, καταλαμβανόμενοι πολλάκις ὑπὸ τρόμου, παραλύονται, οὕτω δέ, οὐ μόνον αἱ κινήσεις εἰσὶ δύσκολοι, ἀλλ' ἐπέρχονται ἐνίοτε ἀκούσαι κενώσεις ἐνεκα τῆς παραλύσεως τοῦ σφιγκτήρος τοῦ ἀπευθυμένου. Τέλος, τοὺς ἰσχυροὺς κατὰ τὸ ἐπιγάστριον καὶ τὴν κοιλίαν πόνους κατὰ τὴν πρῶτην περίοδον, τὰς συνολκὰς τὰς κατὰ τὴν δευτέραν περίοδον ἐπερχόμενας, μετὰ τὴν ἐν τῷ βάθει τοῦ ὀργανισμοῦ εἰσχώρησιν τοῦ δηλητηρίου, τὸ αἶσθημα τῆς μυρμηκιάσεως, διαδέχεται ἀναισθησία ἔστιν ὅτε τελεία (Rabuteau)».

Ὁ ἑτερος, ἡ λευκοματουρία, ἡ στεάτωσις τῶν ὀργάνων καὶ τὰ ἄλλα συμπτώματα, τὰ δηλοῦντα τὴν διαταραχὴν τῆς θρέψεως, ἐπέρχονται εἴτα περὶ τὴν τρίτην ἢ τὴν τετάρτην ἡμέραν. Τέλος ὁ θάνατος ἐπέρχεται ἀφοῦ ἐνίοτε προηγηθῶσι σπασμοί, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ὅμως ἐν καταβολῇ ἢ κώματι. Ἄν ἡ εἰς θάνατον ἀπόληξις δὲν ἐπέλθῃ εἰς τὸ τέλος τῆς πρώτης περιόδου, ἐπέρχεται περὶ τὴν ὀγδόην ἢ τὴν δεκάτην ἡμέραν.

Ὁ Tardieu περιγράφει καὶ νευρικὴν μορφήν τῆς δηλητηριάσεως ταύτης, καθ' ἣν ἡ γενικὴ ἐξέγερσις διαρκεῖ μέχρι τοῦ θανάτου, καὶ χρονίαν ἢ αἰμορραγικὴν μορφήν, ἥς ἡ ἀπόληξις ἐπέρχεται μετὰ δύο ἢ τρεῖς ἐβδομάδας. Ἡ τελευταία αὕτη μορφή χαρακτηρίζεται ὑπὸ συ-

χνῶν αἱμορραγιῶν (πετεχειώδεις κηλίδες τοῦ δέρματος, αἱμόφυρτοι κενώσεις, ἐπίσταξις, αἱμορραγία κ.τ.τ.).

Ἀλλοιώσεις.—Εἰς τινὰς περιπτώσεις, καθ' ἃς ὁ θάνατος ἐπῆλθε ταχέως, εὐρίσκεται ἐν τῷ στομάχῳ ἢ τοῖς ἐντέροις στερεὸς φωσφόρος, εὐκόλως ἀναγνωριζόμενος ἐκ τῆς σκοροδοειδοῦς αὐτοῦ ὁσμῆς καὶ τῶν λάμψεων, ἃς ἐν τῷ σκότει παραγεί. Ὁ βλεννογόνος τοῦ στομάχου εἶναι ἐρυθρὸς, φλεγμαίνει, ἐμφανίζει δ' ἐγκατεσπαρμένας μελαίνας καὶ σχιστολιθαιδεῖς κηλίδας· σπανίως δ' εἶναι διατετρημέναι. Ἀλλ' ἡ σημαντικωτέρα ἀλλοίωσις, μετὰ τὴν συμφορῇσιν τῶν νεφρῶν, εἶναι ἡ λιπώδης ἐκφύλισις τῶν ὀργάνων (στεατώσις), ἰδίᾳ δὲ τοῦ ἥπατος.

Ἄν τις ἐξετάσῃ διὰ τοῦ μικροσκοπίου τὰς ἀλλοιώσεις τῆς στεατώσεως, εὐρίσκει τὰ κύτταρα τοῦ ἥπατος πλήρη κοκκίων καὶ λιπιδῶν σταγονιδίων ἀφθονωτάτων. Αἱ γραμμωταὶ μυῖκαι ἴνες εἰσὶ κοκκώδεις καὶ ἀπώλεσαν τὴν γραμμωτὴν αὐτῶν ὄψιν. Ὁ νεφρὸς ὑφίσταται ἐπίσης σπουδαίας ἀλλοιώσεις, δι' ὧν ἐρμηνεύεται ἡ λευκωματουρία· τὰ ἐπιθηλιακά κύτταρα τῶν σωληνίσκων καὶ τῶν Μαλπιγιανῶν σπειραμάτων πληροῦνται ὑπὸ λίπους ἢ ὅλως ἐξαφανίζονται.

Τὸ αἷμα εἶναι μέλαν καὶ διὰ τοῦ φασματοσκοπίου παράγει μόνον τὴν ράβδωσιν τῆς ἀναχθείσης αἵμοσφαιρίνης.

Θεραπεία.—Χορηγοῦμεν ὡς ἐμετικὸν τὸ θεικὸν χαλκόν, ὅστις ἀνάγεται εἰς φωσφοροῦχον χαλκόν (Martin Damourette), καὶ ὡς καθαρτικὸν τὴν μαγνησίαν· ἀπαγορεύομεν τὸ γάλα, τὰ ἐλαιώδη καθαρτικά καὶ τὰ λιπαρά, ἅτινα εὐχερестέραν καθιστῶσι τὴν δηλητηρίασιν διαλύοντα τὸν φωσφόρον.

Γ. Ὑδράργυρος—Ληφθεὶς ἐν μεταλλικῇ καταστάσει καὶ μεγάλῃ ποσότητι, ὁ ὑδράργυρος δὲν ἐπάγεται ἄλλα φαινόμενα εἰμὴ τὰ ἐκ τοῦ βάρους αὐτοῦ προκύπτοντα. Ὡς δηλητήριον ἐνεργεῖ μόνον, ἂν ἀνατριβῇ μετ' οὐσιῶν εὐθρύπτων, λιπαρῶν ἢ γλοιωδῶν.

Τοῦναντίον, πάντα τοῦ ὑδραργύρου τὰ ἅλατα εἰσὶν λίαν δηλητηριώδη· τὸ γνωστότερον καὶ εὐχρηστότερον δι' ἐγκληματικὴν δηλητηρίασιν εἶναι ἡ ἄχνη (διχλωριούχος ὑδράργυρος)· διὰ τῶν ἄλλων (πρωτοϊωδιούχου, διςϊωδιούχου, κυανιούχου καὶ νιτρικοῦ ὑδραργύρου, ἐρυθρᾶς ὑποστάθμης κ.τ.τ.) τυχαῖαι μόνον δηλητηριάσεις συμβαίνουσιν. Ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὸν καλομέλανα (ὑποχλωριούχον ὑδράργυρον), οὗτος τότε μόνον καθίσταται δηλητηριώδης, ἂν κατὰ τὴν διάβασιν αὐτοῦ συναν-

τῆς οὐσίας ἱκανὰς νὰ μεταμορφώσωσιν αὐτὸν εἴτε εἰς ἄχνην, ὥς τὸ μαγειρικὸν ἄλας, εἴτε εἰς κυανιοῦχον, ὥς τὰ πικρὰ ἀμύγδαλα.

Καίτοι πᾶσαι αἱ ὑδραργυρικαὶ σκευασαὶ δὲν ἔχουσι τὰς αὐτὰς ἰδιότητας, προκαλοῦσιν οὐχ ἥττον γενικὰ φαινόμενα ὀλίγον διαφέροντα καὶ ἀνάλογα πρὸς τὰ ὑπὸ τῆς ἄχνης παρχόμενα, ἥτις δεόν νὰ θεωρηθῇ ὡς τύπος τῆς δι' ὑδραργύρου δηλητηριάσεως.

Ἡ ἄχνη καὶ πᾶσαι αἱ διαλυταὶ ὑδραργυρικαὶ σκευασαὶ εἰσὶ δηλητηριώδεις εἰς μικρὰς δόσεις (10-12 ἑκατοστὰ τοῦ γραμμαρίου). Ἐν περιπτώσει ἀνθρωποκτονίας ἢ αὐτοχειρίας, τὸ δηλητήριο λαμβάνεται συνηθέστερον ἐν ὕδατῶδεϊ ἢ οἶνοπνευματῶδεϊ διαλύσει σπανιώτερον μετὰ τῶν τροφῶν. Δι' οἷας δῆποτε ὁδοῦ καὶ ἂν εἰσῆχθῃ, προκαλεῖ τοπικά καὶ γενικὰ συμπτώματα χαλεπώτατα.

Συμπτώματα.— Ἀναλόγως τῆς πορείας τῶν φαινομένων, ὁ *Tar-dieu* διακρίνει τρεῖς μορφάς, τὴν *υπέροξυν*, τὴν *ὑποξυν* καὶ τὴν *βραδεταν*.

Α. Μορφή υπέροξυς.—Φαινόμενα ταχέως ἐπερχόμενα καὶ βίαια, ἀνάλογα πρὸς τὰ παρατηρούμενα κατὰ τὴν διὰ τῶν ἐρεθιστικῶν δηλητηρίων. Ἐμετοὶ καὶ κενώσεις ροῶδεις, χολικαὶ μετ' ἰσχυρῶν πόνων καὶ τάσεως τῆς κοιλίας. Πρόσωπον ἐρυθρὸν καὶ ἐξωθηκῶς, ἐξοίδησις τῶν χειλέων, τῶν οὐλῶν καὶ τῆς γλώσσης· δέρμα ψυχρὸν, ἀπόπνοια κάκοσμος, ἄφθονος σιελισμὸς· θάνατος κατὰ τὸ τέλος τῆς πρώτης ἡμέρας.

Β. Μορφή υποξυς.—Τὰ αὐτὰ παρατηροῦνται φαινόμενα, ἀλλ' ἥττον ἔντονα. Περὶ τὴν πέμπτην ἢ τὴν ἕκτην ἡμέραν ἐπέρχεται ὕφεισις φαινομενική, ἀλλ' οἱ πάσχοντες διατελοῦσιν ἐν γενικῇ καταβολῇ. Ἡ ἱσσις εἶναι δυνατὴ κατὰ τὴν μορφήν ταύτην, ἀλλ' ὥς ἐπὶ τὸ πολὺ ἐπέρχεται καχεκτικὴ κατάστασις, ἥτις δυνατὸν ν' ἀπολήξῃ εἰς θάνατον μετὰ παρέλευσιν χρόνου κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον μακροῦ.

Γ. Μορφή βραδετα. Τὰ φαινόμενα ἐπέρχονται κατὰ τὴν δι' ὑδραργύρου θεραπείαν, καὶ παρὰ τοῖς ἐργάταις τοῖς ἐκτεθειμένοις εἰς ἀτμοὺς ὑδραργύρου. Ἀποτελοῦσι μορφήν ἐπαγγελματικῆς δηλητητηριάσεως, ἥτις ἐμμέσως ἐνδιαφέρει τὴν ἰατροδικαστικὴν καὶ ἥς ἡ περιγραφή εὐρίσκειται ἐν τοῖς παθολογικοῖς συγγράμμασιν.

Ἀλλοιώσεις.—Ὁ βλεννογόνος τοῦ στομάχου καὶ τοῦ ἐντέρου παρυσιάζει διακλαδώσεις, ἐκχυμώσεις καὶ ἐξελκώσεις. Αἱ ἀλλοιώσεις αὗται δυνατὸν νὰ ὑπάρχωσι καὶ ὅταν ἔτι τὸ δηλητήριο δὲν ἐλήφθῃ ἐσωτερικῶς. Ἡ ἄχνη προσβάλλει ἐπ' ἑσῆς τὸ σπέρμα, τὸν φάρυγγα καὶ

τὸν οἰσπαγόον, ὧν ὁ βλεννογόνος εἶναι ἐξωδηκῶς, μεμαλακυσμένος, χροιαῖς λευκῆς ἢ φαιᾶς ὑποκυάνου.

Ἄν ὁ θάνατος ἐπέλθῃ μετὰ τινὰς ἡμέρας, παρατηρεῖται ἐπ' ἴσης ἢ λιπώδης ἐκφύλισις τοῦ ἥπατος καὶ τῶν νεφρῶν.

Θεραπεία.—Τὸ καλλίτερον ἀντίδοτον εἶναι τὸ λευκωματοῦχον ὕδωρ, ὅπερ ἀποτελεῖ ἐν τῷ στομάχῳ λευκωματίαν ὑδραργύρου μὴ διαβρωτικὸν καὶ ἀδιάλυτον εἰς τὸ ὕδωρ· εἴτα ἡ μαγνησία, ἥτις μεταμορφοῖ τ' ἅλατα τοῦ ὑδραργύρου εἰς ὀξείδια. Ἐν ἑλλείψει τῶν οὐσιῶν τούτων δύναται τις νὰ χορηγήσῃ τέφραν διαλελυμένην εἰς χλιαρὸν ὕδωρ, ἥτις ἀποτελεῖ ἐν τῷ στομάχῳ ἀδιάλυτον ἀνθρακικὸν ὑδραργύρον. Προέτειναν διάφορα μέταλλα δυνάμενα νὰ μεταμορφώσωσι τὴν ἄχνην εἰς καλόμελι· ρινήματα σιδήρου καὶ χρυσοῦ, σιδήρου καὶ ἀργύρου. Ὁ Bouchardat συνίστησι τὸν ἑνυδρὸν θειοῦχον σίδηρον ὡς ἀντίδοτον τῆς ἐρυθρᾶς ὑποστάθμης.

Παρέχονται εἴτα ὡς ἀπεκκριτικά, τὰ καθαρτικά, τὰ διαφορητικά καὶ τὰ διουρητικά.

Δ. Χαλκός—Τὰ ἅλατα τοῦ χαλκοῦ κατέχουσι τὴν τρίτην θέσιν ἐν τῇ στατιστικῇ τῆς ἐγκληματικῆς δηλητηριάσεως. Ἡ δηλητηρίασις συμβαίνει τυχαίως εἰς πολλὰς περιστάσεις, ἕνεκα τῆς χρήσεως σκευῶν ἐκ χαλκοῦ. Παρατηρεῖται ἐπ' ἴσης δηλητηρίασις ἐκ τοῦ ἐπαγγέλματος διὰ τῶν ἀλάτων τοῦ χαλκοῦ.

Ἐν μεταλλικῇ καταστάσει, ὁ χαλκός οὐδεμίαν ἐπὶ τοῦ ὀργανισμοῦ ἀσκεῖ δράσιν. Αἱ μᾶλλον ἐν χρήσει σκευαίαι ὡς δηλητήρια εἰσὶν : ὁ θεικός, ὁ βασικὸς ἀνθρακικὸς καὶ ὁ βασικὸς ὀξικός χαλκός.

Ἡ δηλητηριώδης ἐνέργεια τῶν ἀλάτων τοῦ χαλκοῦ ἡμφισθητήθη. Ἰσχυρίσθησαν ὅτι ἐκ τῆς ἐμετικῆς αὐτῶν ιδιότητος παρακωλύεται ἡ ἀπορρόφσις· ἀλλ' ἡ κλινικὴ δὲν ἐπεβεβαίωσε τοῦτο. Τ' ἅλατα τοῦ χαλκοῦ, καὶ τοι ὡς ἐπὶ τὰ πολὺ ἀποβάλλονται δι' ἐμέτου, προκαλοῦσιν οὐχ' ἥττον συμπτώματα καὶ ἀλλοιώσεις, ὧν δὲν δύναται τις ν' ἀρνηθῇ τὴν βαρύτητα.

Συμπτώματα.—Ἡμίσειαν τὸ πολὺ ὥραν μετὰ τὴν λήψιν τοῦ δηλητηρίου ἐπέρχονται βίαιοι ἔμετοι μετὰ φρικωδῶν κωλικῶν, καρδιαλγίας, συχνῶν ρουδῶν κενώσεων καὶ τεινεσμοῦ. Ὁ ἄρρωστος καταλαμβάνεται ὑπὸ ἰσχυρᾶς κεφαλαλγίας, αἰσθήματος συσφιγξέως περὶ τὸν λαιμὸν καὶ χαλκώδους γεύσεως ὀχληροτάτης. Ὁ σφυγμὸς εἶναι μικρὸς,

συχνός, ἄτακτος ἢ κατάργησις τῆς νεφρικῆς λειτουργίας εἶναι σύμπτωμα σταθερὸν ἐγγιζόντος τοῦ θανάτου, ὅστις ἐπέρχεται κατόπιν σπασμωδικῶν καὶ τετανικῶν κινήσεων.

Τὰ συμπτώματα ταῦτα ἀνήκουσι τῇ ὀξείᾳ μορφῇ. Ἡ βραδεῖα δηλητηρίασις ἐκδηλοῦται διὰ συμπτωμάτων γενικῆς καταπτώσεως, ἀνηκόντων εἰς πᾶσαν δηλητηρίασιν δι' ἀνοργάνων οὐσιῶν, χορηγουμένων εἰς δόσιν μικρὰν καὶ συχνὴν.

Ἀλλοιωσεις. Τὰ ἐκ τῆς νεκροφίας σημεῖα δὲν εἶναι σταθερά. Παρατηροῦνται ἐν γένει καθ' ὅλον τὸ μῆκος τοῦ πεπτικού σωλήνος ἐρυθρίτητες καὶ ὑπομέλαναι ἐκχυρωτικαὶ κηλῖδες, αἱ δὲ ἀλλοιωσεις αὐτὰ, εἰς τὴν τῶν σαφέστεραι ὥσθ' πυκνότερα ἢ διάλυσις τοῦ δηλητηρίου. Αἱ ἐν τῷ στομάχῳ περιεχόμεναι ὕλαι ἔχουσιν ἐνίοτε χροιὰν ὑποπράσινον, τὸ δὲ δέρμα εἶναι πολλακίς ἱκτερικόν.

Θεραπεία. — Χορηγοῦμεν μεγάλην ποσότητα λευκωματούχου ὕδατος, ὅπερ ἀποτελεῖ μετὰ τῶν ἀλάτων τοῦ χαλκοῦ ἀδιάλυτον λευκωματίαν. Δυνάμεθα ἐπ' ἴσης νὰ χορηγήσωμεν τὴν μαγνησίαν καὶ τὰς ἀλκαλικὰς διαλύσεις, αἵτινες κατακρημνίζουσι τὸν χαλκὸν εἰς βξίδιον. Τὰ ρινήματα τοῦ σιδήρου προετάρθσαν ὅπως κατακρημνίσωσι τὸν χαλκὸν εἰς μεταλλικὴν κατάστασιν.

Ε. Στίμμι Ἑμετικὴ τρύξις — Ἡ ἐγκληματικὴ διὰ τῶν σκευασιῶν τοῦ στίμμιως δηλητηρίασις εἶναι σπανία.

Ἡ εὐχρηστοτέρα σκευασία εἶναι ἡ ἐμετικὴ τρύξις, ἥτις κέκτηται ἰσχυρὰν δηλητηριώδη ἐνέργειαν· κατὰ τὸν Taylor, 10—12 ἑκατοστὰ τοῦ γράμμου, ληφθέντα ἐφάπαξ, δύνανται νὰ προκαλέσωσι τὸν θάνατον. Αἱ λοιπαὶ σκευασίαι (κέρμης ὁ ὀρυκτός, τὸ διαφορητικὸν στίμμι κ. τ. λ.) ἐνεργοῦσιν ὡς δηλητήρια μόνον εἰς μεγάλας δόσεις. Θέλομεν λοιπὸν σπουδάζει μόνον τὴν δι' ἐμετικῆς τρυγὸς δηλητηρίασιν.

Συμπτώματα. — Ὁ δηλητηριασθεὶς αἰσθάνεται ἔντονον μεταλλικὴν γεῦσιν, εἴτα δὲ ἰσχυροὺς κατὰ τὸ ἐπιγάστριον πόνους μετ' ἱμέτων καὶ ἀφθόνων ρωιδῶν κενώσεων. Ὁ σφυγμὸς καθίσταται μικρός, τὸ δέρμα ψύχεται, τὰ αὔρα σπανίζουσι καὶ ἐπέρχονται συμπτώματα ὡς ἀπὸ χολέρας. Ὁ θάνατος ἐπέρχεται ἐκ στάσεως τῆς κυκλοφορίας μετὰ διάφορον χρόνον· ἐν τινι περιπτώσει ἐπῆλθε μετὰ 10 ὥρας.

Ἄν ὁ θάνατος μὴ ἐπέλθῃ πρὸ τῆς πρώτης ἢ τῆς δευτέρας ἡμέρας, παρατηρεῖται φλυκταίνωδες ἐξάνθημα (ἐκθυμα ἐξ ἐμετικῆς τρυγὸς) κυ-

ρίως εἰς τοὺς μηρούς, τοὺς βραχίονας καὶ τὴν ράχιν. Τὸ αὐτὸ ἐπέρχεται ἐξάνθημα ἐξ ἐντρίβης τοῦ δέρματος δι' ἀλοιφῆς ἐξ ἐμετικῆς τρυγός.

Ἀλλοιώσεις.—Αἱ τοῦ πεπτικῆς σωλῆνος ἀλλοιώσεις οὐδὲν τὸ χαρακτηριστικὸν παρουσιάζουσι, δυνατόν μάλιστα νὰ ἐλλείπωσι. Κατὰ τὴν ὀξείαν δηλητηρίασιν, ὁ **Magendie** παρατήρησε συμφορήσιν τῶν πνευμόνων καὶ καθολικὴν φλεγμονὴν τῶν ἐσωτερικῶν ὀργάνων, ἀλλ' αἱ ἀλλοιώσεις αὗται δὲν εἶναι σταθεραί.

Θεραπεία.—Ἀναγράφομεν τὴν δεψίνην ἢ μᾶλλον ἀφέψημα κίνας ἢ ἀπλῶς φλοιοῦ δρυός· ἀποτελεῖται οὕτω δεψικὸν στίμμι ἀδιάλυτον (**Rabuteau**). Ἄμα τὸ δηλητήριον ἀποβληθῇ, χορηγοῦμεν κατὰ τῶν ἐμέτων ποτὸν Ριθέριον καὶ παγόλυτον ὕδωρ.

ΣΤ. Νιτρικὸν κάλιον.—Διὰ τοῦ φαρμάκου τούτου, χρησίμου εἰς μικρὰς δόσεις ὡς διουρητικῶν, συνέβησαν πολλάκις τυχαῖαι δηλητηριάσεις, ἐνεκα τῆς ὁμοιότητος αὐτοῦ πρὸς τὸ θεικὲν μαγνήσιον.

Συμπτώματα.—Εἰς δόσιν 10—12 γράμμων τὸ ἅλας τοῦτο δύναται νὰ προκαλέσῃ ἐμέτους, ἀφθόνους ρωῶδεις κενώσεις, ἐπιβράδυνσιν τοῦ σφυγμοῦ, βαθμιαίαν ἐλάττωσιν τῶν ψύρων τῆς καρδίας, σπασμούς καὶ τὸν θάνατον.

Ἀλλοιώσεις.—Ὁ βλεννογόνος τοῦ στομάχου εἶναι ἐρυθρός, φέρει δ' ἐγκατεσπαρμένας μικρὰς μελαίνας κηλίδας· ὁ νεφρὸς εἶναι ηὔξημένος τὸν ὄγκον καὶ παρουσιάζει πολλάκις τὰ σημεῖα τῆς λευκωματώδους νεφρίτιδος.

Θεραπεία.—Προκαλοῦμεν τὴν ἀπέκκρισιν τοῦ δηλητηρίου διὰ τῶν ἐμετικῶν καὶ ἐλαϊώδους καθαρτικοῦ. Χορηγοῦμεν εἴτα τὸ οἶνόν πνευμα ὡς ἀναληπτικὸν καὶ διουρητικόν.

Ζ. Ἄλας ὀξαλίδων. (Ὁξινον ὀξαλικὸν κάλιον).—Τὸ ἅλας τῶν ὀξαλίδων συγγέεται ἐνίοτε πρὸς τὴν ἐμβύρακα τρύγα, ἧς τὰ συμπτώματα παρουσιάζουσιν ἀναλογίαν τινα πρὸς τὰ τοῦ νιτρικοῦ καλίου.

Τὸ χαρακτηριστικώτερον ἐν τῇ δηλητηρίσει ταύτῃ εἶναι ἡ βαθύως ἐρυθρὰ χροιά πάντων τῶν ἰσθμῶν καὶ τοῦ πάντοτε ρευστοῦ αἵματος τοῦ διαποτίζοντος αὐτούς. (**Tardieu**)

Η. Δακτυλίτις. Δακτυλιδίνη.—Τὰ φύλλα τῆς δακτυλίτιδος συγγέονται ἐνίοτε πρὸς τὰ φύλλα ἄλλων φαρμάκων· εἰσὶν ὡσεὶ δὴ

ἐπιμήκη, ὀδοντωτά, ὑπόφαια κατὰ τὴν ἀνωτέραν αὐτῶν ἐπιφάνειαν, ὑπόλευκα κατὰ τὴν κατωτέραν. Ἡ κόνις τῶν φύλλων τῆς δακτυλίτιδος εἶναι κιτρίνη, ὑποπράσινος. Ἡ διὰ τῆς οὐσίας ταύτης δηλητητηρίαις εἶναι σχεδὸν πάντοτε τυχαία.

Τὸ ἐνεργὸν στοιχεῖον τῆς δακτυλίτιδος, ἡ δακτυλιδίνη, εἶναι δηλητήριον φανεῦν εἰς ὅσιν 1—2 ἑκατοστῶν τοῦ γράμμου.

Συμπτώματα. — Οἱ Briand καὶ Chaudé ὡς ἐξῆς περιγράφουσιν ἐν περιλήψει τὰ συμπτώματα τῆς διὰ τῆς δακτυλίτιδος δηλητητηριάσεως. «Κακουχία, συχνοὶ γλοιώδεις καὶ ὑποπράσινοι ἔμετοι, ἱλιγγοί, θάμβος, διαταραχαὶ τῆς ὁράσεως καὶ τῆς ἀκοῆς, ὡχρότης μεγίστη, πλήρης καταβολή· ὁ σφυγμὸς, ὅστις κατὰ τὰς πρώτας ὥρας ἦν ταχύς, ἄτακτος καὶ βίαιος, ἐξασθενεῖ, καθίσταται βραδὺς καταπίπτων εἰς 50 καὶ εἰς 40 ἔτι σφύξεις κατὰ λεπτόν. Ἡ ἀναπνοὴ ταράσσεται καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἐπέρχεται διάρροια ἄφθονος καὶ χολεροειδῆς». Ὁ θάνατος δὲν εἶναι ἡ βεβιαία ἀπόληξις τῆς δηλητητηριάσεως ταύτης· ἐπὶ 28 περιπτώσεων, ἃς συνέλεξεν ὁ Ducroix, πλεόν τῶν δύο τρίτων ἀπέληξαν καλῶς.

Εἰς τὴν διὰ τῆς δακτυλιδίνης δηλητητηρίαις τὰ συμπτώματα εἰσὶν ἐντονώτερα, ἡ καταβολὴ πληρεστέρα καὶ ὁ θάνατος πιθανώτερος καὶ ταχύτερος. Διὰ τῆς χημικῆς ὁμῶς πρὸ πάντων ἀναλύσεως ἀποκαλύπτεται ἡ δηλητητηρίασις αὕτη.

Ἀλλοιώσεις. — Οὐδὲν τὸ χαρακτηριστικὸν ἔχουσιν. Εἷς τινες ἐν τούτοις περιστάσεσι παρετηρήθησαν ἐρυθρότητές τινες καὶ ἰσχροὶ πλάκες ἐν τῇ στομάχῳ, ποσὸν τι ὀρρώδους ὑγροῦ ἐν τῇ περικαρδίῳ καὶ συμφόρησις καὶ διήθησις ὀρροαιματηρὰ τῶν μηνίγγων.

Τάξις τρίτη.—Δηλητήρια καρωτικά.

«Τὰ καρωτικά δηλητήρια, λέγει ὁ Tardieu, ἀποτελοῦσι τάξιν λίαν φυτικὴν, διότι ὁρῶσιν ἀπ' εὐθείας καὶ εἰδικῶς ἐπὶ τοῦ νευρικοῦ συστήματος, οὕτως καταβάλλουσι τὴν ἐνεργητικότητα».

Ἐν τῇ τάξει ταύτῃ θέλομεν σπουδάσει τὸν μολυβδῖνον, τὴν εὐθάλειαν, τὴν νικοτιανήν, τὸ κώνειον, τὸ ἀκόνιτον, τοὺς μύκητας, τὸ κορυόριον, τ' ἀναισθητικά καὶ τὸ οἶνοπνευμα.

Α. Μόλυβδος. — Ἡ διὰ μολύβδου δηλητηρίασις σπανίως εἶναι

ἐγκληματική, τὸν ζντὸν δὲ παρατηρήθη συχνάκις ἐκ πλάνης ἢ ἀφροσύνης. Οὕτω, ἡ λιθάργυρος, μίγνυμένη μετὰ τοῦ εἰνου, ὡς βελτιωτική αὐτοῦ, προεκάλεσε δηλητηριώδη φαινόμενα. Τὸ ἀνθρακικὸν ἀσθίστιον, περιεχόμενον εἰς τὰ πηγαῖα ὕδατα, σχηματίζει ἀνθρακικὸν μολυβδὸν διαμένον ἐν τοῖς σωλῆσι καὶ μεταδίδει οὕτως εἰς τὸ ὕδωρ δηλητηριώδεις ιδιότητες.

Πᾶσαι αἱ τοῦ μολυβδου σκευασαὶ εἰσὶ δηλητηριώδεις, ἀλλ' αἱ διαλυταὶ σκευασαὶ ἔχουν ιδιότητας δραστηριώτερας.

Ἡ δηλητηρίασις δύναται νὰ ᾖ ὀξεῖα ἢ χρονία. Θέλομεν πραγματευθῆ μόνον περὶ τῆς ὀξείας, καθόσον τὰ συμπτώματα τῆς χρονίας διὰ μολυβδου δηλητηριάσεως εἰσὶν ἀντικείμενον μακρῶν περιγραφῶν εἰς πάντα τὰ παθολογικὰ συγγράμματα.

Συμπτώματα. — Ἡ λήψις τοῦ δηλητηρίου παράγει γλυκάζουσαν καὶ σακχαρώδη γεῦσιν μετ' οὐ πολὺ ἔπονται ἰσχυροὶ ἐντερικοὶ πόνοι μετὰ συστολῆς τῶν κοιλιακῶν τοιχωμάτων. Σχεδὸν πάντοτε ἐπέρχονται ἔμετοι, σπανίως διάρροια, συχνότερον ἀκατανίκητος δυσκοιλιότης. Τὸ δέρμα εἶναι ψυχρὸν, τὰ χεῖλη πελιδνὰ, ἡ ἀπίνοια κάκιστος, τὰ οὖλα πολλάκις κυκλὰ κατὰ τὸ ἀνώτερον αὐτῶν χεῖλος. Κατόπιν ἐπέρχονται παράλυσις τῶν ἐκτεινόντων μυῶν, ἀναισθησία, παραλήρημα καὶ σπασμοί, καὶ τέλος ὁ θάνατος μετὰ κῶμα δύο ἢ τριῶν ἡμερῶν.

Κατὰ τὴν βραδείαν δηλητηρίασιν παρατηρεῖται ἰδιάζουσα καχεξία, χαρακτηριζομένη ὑπὸ χροιάς σχιστολιθουειδούς τῶν οὐλῶν, κιτρίνης γαιώδους τοῦ δέρματος, ἀκατανίκητου δυσκοιλιότητος καὶ μεγίστης ἰσχνάνσεως. Βραδύτερον ἐπέρχονται μερικαὶ παραλύσεις, ἰδίᾳ τῶν ἐκτεινόντων μυῶν τοῦ πῆχεως.

Ἀλλοιώσεις. — Αὗται εἰσὶ μῶλις καταφανεῖς ἢ καὶ ὅλως ἑλλείπουσι. Παρατηρεῖται ἐνίοτε ἐλαφρὰ φλεγμονὴ τοῦ στομάχου. Ὁ Ορίφιλα σημειοῖ ὡς ἰδιάζον σημεῖον τῆς ὀξείας δι' ὀξικοῦ μολυβδου δηλητηριάσεως τὸν σχηματισμὸν λευκῶν σημείων κατὰ γραμμάς διατεθειμένων ἐπὶ τοῦ βλεννογόνου τοῦ στομάχου. Κατὰ τὰς βραδείας δηλητηριάσεις παρατηρεῖται πολλάκις στένωσις τοῦ ἐντερικοῦ σωλῆνος καὶ σχεδὸν πάντοτε αἱ χαρακτηριστικαὶ τῆς Βριχθείας νόσου νεφρικαὶ ἀλλοιώσεις.

Θεραπεία. — Ἀμύσος κένωσις τῶν ἐν τῷ στομάχῳ περιεχομένων διὰ φυτικῶν ἐμετικῶν καὶ τῆς γαστραντλίας. Μεταξὺ τῶν ἀντιδότων συνιστῶσι τὸ λευκωματοῦχον ὕδωρ καὶ τὸ γάλα, εἴτα δὲ τὸ θεϊκὸν νά-

τριον καὶ τὸ θεικὸν μαγνήσιον, ἅτινα παράγουσι ἀδιάλυτον θεικὸν μόλυβδον.

Β. Εὐθάλεια. — Τὰς δηλητηριώδεις αὐτῆς ιδιότητος ἡ εὐθάλεια ὀφείλει εἰς τὴν ἀτροπίνην, ἀλκαλοειδὲς ὀρμείας καὶ πικρᾶς γεύσεως.

Αἱ διὰ τῆς εὐθαλείας καὶ τῆς ἀτροπίνης δηλητηριάσεις προέρχονται πολλάκις ἐκ πλάνης· παιδιὰ ἐσθίουσι τοὺς καρπούς τῆς εὐθαλείας, ὅτινες ὡς ἐκ τοῖς γλυκαζούσης αὐτῶν γεύσεως καὶ τῆς ὑπομελαίνης χροιάς ὁμιᾶζουσι τοῖς κερασίοις. Δηλητηριάσεις δι' ἀτροπίνης συμβαίνει ἐνίοτε ἐξ ἀπρονοήσιας, ἀφιερμένων κολλυρίων ἐνεχόντων τὴν οὐσίαν ταύτην παρὰ φιλιδία περιέχοντα ἄλλα φάρμακα.

Συμπτώματα. — Ἀμέσως μετὰ τὴν ἀπορρόφησιν τῆς εὐθαλείας οἱ πάσχοντες καταλαμβάνονται ὑπὸ σκοτοδινίας καὶ ναυτίας, σπανίως ὑπὸ ἐμέτου. Ἡ κόρη διαστέλλεται ὑπερβαλλόντως, ἐπέρχονται δὲ τότε ἱλιγγοί, λειποθυμῖαι καὶ ψυχροὶ ἰδρώτες.

«Τὰ ἀποτελέσματα τῆς ἀτροπίνης, λέγει ὁ Mouriot, διαφέρουσι κατὰ τὰ ζῶα. Κυρίως διὰ τὸν ἄνθρωπον εἶναι δραστικώτατον δηλητήριο. Τὰ ἀποτελέσματα διαφέρουσιν ἐπ' ἴσης ἀναλόγως τῶν δόσεων· μικραὶ δόσεις ἀτροπίνης ἐπιταχύνουσι τὰς κινήσεις τῆς καρδίας καὶ αὐξάνουσι τὴν τάσιν τοῦ αἵματος· αἱ δηλητηριώδεις δόσεις ἐλαττοῦσι τὴν τάσιν καὶ ἐπιβραδύνουσι τὰς κινήσεις τῆς καρδίας. Εἰς μικρὰν δόσιν ἡ ἀτροπίνη αὐξάνει τὴν τονικότητα τῶν μυϊκῶν ἰνῶν τῶν ἀγγείων, εἰς δηλητηριώδη ἐλαττοῖ ἢ καὶ ὅλως καταστρέφει αὐτήν· εἰς μικρὰν δόσιν ἐπιταχύνει τὴν ἀναπνοήν, εἰς δηλητηριώδη ἐπιβραδύνει αὐτήν· εἰς μικρὰν δόσιν ἐντείνει τὰς διεγερτικοκινητικὰς λειτουργίας τοῦ νωτιαίου μυελοῦ, εἰς δηλητηριώδη ἐπιτείνει τὴν ἀνακλαστικὴν δύναμιν μέχρι παραγωγῆς σπασμῶν. Δηλητηριώδης δόσις προκαλεῖ κῶμα· ἡ ταραχή, ἡ αὐπνία, τὸ παραλήρημα εἰσὶν ἀποτελέσματα τῆς θεραπευτικῆς δόσεως ἢ τῆς ἀρχῆς τῆς δηλητηριώδους πρὸ τῆς ὀλικῆς ἀπορροφήσεως. Αἱ μικραὶ δόσεις ἀνυψοῦσι τὴν θερμοκρασίαν, αἱ δηλητηριώδεις καταβιβάζουσι αὐτήν. Ἡ ἀτροπίνη ἀπεκκρίνεται κυρίως διὰ τῶν νεφρῶν καὶ μετὰ τοσαύτης ταχύτητος, ὥστε ἡ ἐνέργεια αὐτῆς εἶναι βραχείας διαρκείας, ἡ δὲ ἰατροδικαστικὴ ἀνάγκη δὲν δύναται ν' ἀποκαλύψῃ τὴν παρουσίαν αὐτῆς, εἰμὴ ἐν αἷς περιπτώσεσιν ἐχορηγήθῃ μεγίστη δόσις, ἥτις δὲν ἔσχε τὸν καιρὸν ν' ἀποβληθῇ διὰ τῶν νεφρῶν.»

Ἀλλοιώσεις. — Αὗται αὐτὲς χαρακτηριστικαὶ αὐτὲ σταθεραὶ εἶναι.

Παρατηρήθησαν ἔντονοι συμφορήσεις σπλάγχχνων τινῶν καὶ τῶν μυῶν, ἐνίοτε ἀγγειακαὶ ρήξεις καὶ ἐλαφραὶ αἱμορραγίαι. Ἡ συμφορήσις τοῦ ἀμφιβληστροειδοῦς εἶναι συχνή κατὰ τὰς βραδείας καὶ ἐπανελημμένας δηλητηριάσεις.

Θεραπεία. — Κενοῦμεν τὸν στόμαχον δι' ἐμετικῶν καὶ τῆς γαστροαντλίας. Χορηγοῦμεν τὸ οἰνόπνευμα, ὅπερ ἐνεργεῖ ὡς ἀπεκκριτικὸν καὶ διουρητικόν. Δὲν συνιστῶμεν τὴν χρῆσιν τῆς θεικῆς ἐσερλίνης ἀνταγωνιστικῶς, μέχρις οὗ ἀποδεικτικώτερα πειράματα ἀποδείξωσιν, ὅτι ὁ ὑποτιθέμενος ἀνταγωνισμὸς μεταξὺ ἀτροπίνης καὶ ἐσερλίνης εἶναι πραγματικός.

Γ. Νικοτιανή. — Πάντα τὰ μέρη τοῦ φυτοῦ τῆς νικοτιανῆς περιέχουσιν οὐσίαν λίαν τοξικὴν, τὴν νικοτίνην, ἥτις ἐξουδετεροῖ πάντα τὰ ὀξέα, μεθ' ὧν παράγει ἄλατα, τὰ πλεῖστα κρυσταλλώσιμα ἀλλὰ λίαν ὑγροσκοπικά (Rabuteau). Τῆς νικοτιανῆς καὶ τῆς νικοτίνης ἐγένετο χρῆσις ἐπὶ ἐγκληματικῷ σκοπῷ. Ἡ τελευταία αὕτη οὐσία εἶναι δηλητηριώδης εἰς λίαν σμικρὰς δόσεις· 5—10 ἑκατοστά τοῦ γράμμου φονεύουσι ρωμαλέον κύνα.

Συμπτώματα. — Παρατηρεῖται ἰδιάζουσα ταραχὴ τῆς ἀναπνοῆς, βία καὶ σπασμωδικὴ διέγερσις τοῦ διαφράγματος, ἱλιγγοί, ἔμετοι, καταβολή, κατάψυξις τοῦ δέρματος καὶ ἐπιβράδυνσις τοῦ σφυγμοῦ. Ὁ θάνατος ἐπέρχεται ταχέως ἐν καταστάσει καρώσεως διακοπτομένης ὑπὸ καθολικῶν ἢ μερικῶν σπασμῶν.

Τὰ φυσιολογικὰ ἀποτελέσματα τῆς νικοτίνης ἐσπούδασεν ὁ Claude Bernard, ὅστις ἀνεκάλυψεν ὅτι αὕτη ἔχει τὴν γενικὴν ἰδιότητα τοῦ συστέλλειν τ' ἀρτηρίδια καὶ ἐπιταχύνειν τὰς κινήσεις τῆς καρδίας.

Ἀλλοιώσεις. — Τὰ μέρη τὰ ἐλθόντα εἰς ἐπαφὴν μετὰ τῆς νικοτίνης εἰσὶ λευκά, ἐσκληρωμένα, κεκαλυμμένα ὑπὸ ἐσχάρων πάντες οἱ ἱστοὶ ἀναδίδουσιν ἰσχυρὰν ὀσμὴν νικοτιανῆς· τὸ αἷμα εἶνε μέλαν καὶ ρευστόν. Ἀλλοιώσεις χαρακτηριστικαὶ δὲν εὑρίσκονται ἄλλως τε.

Θεραπεία. — Ἡ αὕτη οἷα καὶ κατὰ τὴν διὰ τῶν ἀλκαλοειδῶν τῶν ἄλλων σολανοειδῶν δηλητηρίαισι.

Δ. Ἀλβα δηλητηριώδη σολανοειδῆ. — Ὁ ὑσχύαμος, τὸ στραμώνιον καὶ τὸ σόλανον παράγουσιν ἐπὶ τοῦ ὀργανισμοῦ ἀποτελέσματα ἀνάλογα πρὸς τὰ ἐκ τῆς εὐθλαείας.

α. Ὑσχύαμος. — Αἱ ρίζαι τοῦ μέλανος ὑσχύαμου, ἔχουσαι πά-

χος δακτύλου, ἐξεληφθῆσαν ὡς ρίζαι κιχορίου, τὰ δὲ φύλλα αὐτοῦ ὡς φύλλα πικραφόκης. Τὸ στοιχεῖον, εἰς ὃ ὁ ὑσκήναμος ὀφείλει τὰς δηλητηριώδεις αὐτοῦ ἰδιότητας εἶναι ἡ ὑσκηναμίνη, οὐσία δυσκόλως κρυσταλλουμένη, ἀλλ' ἥτις παράγει ἅλατα κρυσταλλώσιμα.

β. Στραμωνιον. — Τὸ στραμωνιον ὀφείλει τὰς δηλητηριώδεις αὐτοῦ ἰδιότητας εἰς τὴν δατουρινην, ἀλκαλοειδὲς ἀνάλογον τῇ ἀτροπίνῃ.

Ἐκ τῶν πειραμάτων τοῦ Trousseau προκύπτει ὅτι οὐδεμίαν οὐσιώδη διαφορὰν εὐρίσκει τις μεταξὺ τῶν ἀποτελεσμάτων τοῦ στραμωνίου καὶ τῶν τῆς εὐθυλείας, ἐκτὸς τοῦ ὅτι τὸ πρῶτον τῶν δηλητηρίων τούτων εἶναι δραστικώτερον καὶ ἐπικινδυνωδέστερον.

γ. Σόλανον μέλαν. — Τὸ σόλανον, καθάπερ καὶ ἡ εὐθάλεια εἶναι δηλητήριον, ὅπερ τὰ παιδία λαμβάνουσιν ἀκουσίως. Τὰ ἀποτελέσματα δὲν εἶναι τόσῳ βαρέα, ὅσῳ τὰ ἐκ τῆς εὐθυλείας. Ἐπέρχεται ἔμετος, ἀπαλλάσσωσιν τὸν στόμαχον, ἐν δὲ ταῖς ἐμουμέναις ὕλαις εὐκόλως ἀναγνωρίζονται οἱ καρποὶ τοῦ σολάνου, ὧν ἡ χροιά μόλις τροποποιεῖται.

Ε. Κώνειον. — Ὑπάρχουσι πολλὰ εἶδη κωνείου συγγεόμενα ὡς ἐπὶ τὸ πολλὸν πρὸς ἄλληλα. Τὰ σπουδαιότερα τούτων εἰσὶ τὰ ἐξῆς :

α. Τὸ μέγα κώνειον, β'. τὸ ὑδρόβιον κώνειον καὶ γ'. τὸ μικρὸν κώνειον ἢ τῶν κήπων.

Ἡ ἐγκληματική δηλητηρίασις διὰ τοῦ κωνείου καὶ τοῦ ἀλκαλοειδοῦς αὐτοῦ τῆς κωνεΐνης εἶναι σπανιωτάτη, παρετηρήθη ἐν τούτοις ἐνίοτε. Τούναντίον, συχὴν εἶναι ἡ τυχαία δηλητηρίασις, προσερχομένη σχεδὸν πάντοτε ἐκ τῆς ὁμοιότητος τῶν διαφόρων εἰδῶν τοῦ κωνείου πρὸς ἄλλα ἀβλαβή φυτά, ἰδίᾳ δὲ τὸ πετροσέλινον. Δέον λοιπὸν νὰ ὀρισθῶσιν ἀκριβῶς οἱ χαρακτῆρες, δι' ὧν διακρίνεται τὸ τελευταῖον τοῦτε φυτὸν ἀπὸ τῶν κυρίως κωνείων.

«Τὸ πετροσέλινον, λέγει ὁ Rabuteau, ἔχει ἄνθη πράσινα ὑπανίτρινα, ἐνῷ τὰ τῶν κωνείων εἰσὶ λευκά. Τὰ πέταλα αὐτῶν εἰσὶ κεκαμμένα κατὰ τὸ χεῖλος. Τὰ σύνθετα σκιάδια φέρουσι περιβλημάτιον, ὅπερ οὐδ' εἰς τὸ κώνειον τῶν κήπων εὐρίσκεται, οὐδ' εἰς τὸ ὑδρόβιον, οὐδ' εἰς τὸ φελλάνθριον, ἀλλὰ μόνον εἰς τὸ μέγα κώνειον, πρὸς ὃ ἄλλως τε δὲν ὀνυκταί τις νὰ συγχύσῃ τὸ πετροσέλινον ἕνεκα τοῦ ὕψους καὶ τῶν διαστάσεων, αἵτινες εἰσὶ λίαν διάφοροι. Τὰ φύλλα ἔχουσι μεγάλη τμήματα ὠσειδῆ, σφηνοειδῆ ὀδοντωτά καὶ ἀναδίδουσιν ὁσμήν ἀρωματικήν, ἐνῷ τὰ τῶν κωνείων ἔχουσιν ὁσμήν δηλητηριώδη προσ-

τριβόμενα. Τέλος ὁ καρπὸς οὔτε σφαιροειδὴς εἶναι, ὡς τῶν τριῶν προειρημένων κωνέων, οὔτε κυλινδρικός, ὡς τοῦ φελλανδρίου, ἀλλ' εἶναι συμπεπιεσμένος καθέτως κατὰ τὴν συναφὴν καὶ ἔχει τὰ πλάγια νηματοειδῆ, ἐνῶ αὐτὰ εἰσὶν ὀδοντωτά εἰς τὸ μέγα κώνειον, ὁμαλὰ εἰς τὸ ὑδρόβιον, κατατετμημένα εἰς τὸ τῶν κήπων, ἀμβλέα εἰς τὸ φελλάνδριον».

Συμπτώματα — Τ' ἀποτελέσματα εἰσὶ τὰ αὐτὰ διὰ πάντα τὰ εἶδη τοῦ κωνείου. Μίαν περίπου ὥραν μετὰ τὴν λήψιν τοῦ δηλητηρίου, ἐπέρχονται ἔλιγγοι, θάμβος, κεφαλαλγία, στενοχωρία προκαρδίου καὶ ναυτία. Ἡ κόρη διαστέλλεται, ἡ ὄρασις διαταράσσεται, ἡ δὲ διάνοια μένει διαυγής. Ὁ πάσχων καταλαμβάνεται ὑπὸ σπασμωδικῶν κινήσεων καὶ τετανικῶν συνολκῶν, μεθ' ὃ θάνατος ἐπέρχεται ἐν κόματι.

Ἀλλοιωσεις. — Ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τοῦ σώματος παρατηροῦνται πελιδναὶ πλάκες καὶ αἱματηραὶ ἐκχύσεις. Τὸ αἷμα εἶναι ἥττον ρευστόν, εἰς πάντα δὲ τὰ ὄργανα ὑπάρχει συμφόρησις. Εὗρίσκονται ἐνίοτε ἐν τῇ στομάχῳ τεμάχια δηλητηριώδους φυτοῦ· ἀρκεῖ δὲ ν' ἀνατριβῶσιν αὐτὰ ἐν ἰγδίῳ μετὰ διαλύσεως καλίου, ἢ ἀναπτυχθῇ ἡ χαρακτηριστικὴ τῆς κωνείνης ὁσμὴ (Christison).

Θεραπεία. Ἀφοῦ προκαλέσωμεν ἔμετον, χορηγοῦμεν εἴτε δεψίνην, εἴτε ἰωδιούχον ὕδωρ, ἢ ἀραιὰν διάλυσιν ἰωδιούχου καλίου μετ' ἰωδίου. Ἡ ἰωδιούχος διάλυσις δίδει μετὰ τῆς κωνείνης καὶ τῶν ἀλάτων τῆς βάσεως ταύτης, καθάπερ μετὰ πάντων σχεδὸν τῶν ἀλκαλοειδῶν, ἕξημα ἀδιάλυτον εἰς τὸ ὕδωρ (Babuteau).

5. **Ἀκόνιτον.** — Τὸ ἀκόνιτον ὀφείλει τὴν δηλητηριώδη αὐτοῦ ἐνέργειαν εἰς τὴν ἀκονιτινὴν, δυναμένην νὰ ἐπενέγκῃ τὸν θάνατον εἰς ὁσὶν 5—10 χιλιοστῶν τοῦ γράμμου.

Ἡ διὰ τῶν σκευσιῶν τοῦ ἀκονίτου καὶ τῆς ἀκονιτίνης δηλητηρήσεις εἶναι σχεδὸν πάντοτε τυχαία, σπανίως δ' ἐγκληματική.

Συμπτώματα. — Ναυτία, ὑπνηλία, συγκοπή, διαστολὴ τῆς κόρης, πόνος ὀφθαλμοῦ κατὰ τὸ ἐπιγαστρικόν, ἐξοίδησις τοῦ προσώπου, τυμπανισμὸς τῆς κοιλίας, ψυχροὶ ἰδρώτες, σπασμοὶ καὶ θάνατος. Ἐν γένει τὰ συμπτώματα ὁμοιάζουσι πολὺ πρὸς τὰ τῆς διὰ κωνείου δηλητηριάσεως.

Ἀλλοιωσεις — Οὐδὲν ἔχουσι τὸ χαρακτηριστικόν. Παρατηρήθησαν φλεγμονὴ τοῦ βλεννογόνου τῶν ἐντέρων καὶ συμφόρησις τῶν πνευμόνων καὶ τῶν μηνίγγων.

Θεραπεία.—Εἶναι ἡ αὐτὴ οἷα καὶ κατὰ τὴν διὰ κωνείου δηλητηρίασιν.

Ζ. Μύκητες.—Καίτοι ἡ διὰ τῶν μυκήτων δηλητηρίασις σπανίως εἶναι ἐγκληματική, πρέπει οὐχ ἥττον νὰ γνωρίζῃ ὁ ἰατροδικαστὴς τοὺς χαρακτῆρας αὐτῆς, διότι συχνάκις συμβαίνουσι τυχαῖαι δηλητηριάσεις ἐκ τῆς λήψεως δηλητηριωδῶν μυκήτων. Παρατηρήθησαν ἄλλως τε καὶ τινες ἐγκληματικαὶ δηλητηριάσεις, εἴτε διὰ μόνων τῶν μυκήτων, εἴτε διὰ τούτων μεμιγμένων μετ' ἄλλου δηλητηρίου, ὅπως ἀποκρύψωσι τὴν παρουσίαν αὐτοῦ.

Συμπτώματα.—Μετὰ παρέλευσιν 7 ἢ 8 ὥρῶν ἐπέρχονται τὰ συμπτώματα τῆς δηλητηρίασεως: πόνος κατὰ τὸ ἐπιγάστριον, σύσφιγξις κατὰ τὸν λαιμόν, δίψα, ζῶηρά, ἔμετοι, κωλικοί, σφυγμὸς μικρὸς καὶ συχνός, κατάψυξις τοῦ δέρματος, ἱλιγγοί, νάρκωσις. Παρατηροῦνται ἐνίοτε σπασμοὶ καὶ τρισμαί, ἀλλ' ὁ θάνατος ἐπέρχεται ἐν γένει ἐν κώματι. Δύσκολον ἄλλως τε εἶναι νὰ περιγραφῶσι τὰ συμπτώματα τῆς δηλητηρίασεως, καθόσον διαφέρουσιν οὐ μόνον διὰ τὰ διάφορα εἶδη, ἀλλὰ καὶ διὰ τὸ αὐτὸ εἶδος.

Ἀλλοιώσεις.—Οὔτε χαρακτηριστικαὶ οὗτ' ὁμοιόμορφοι εἰσίν. Ὁ βλεννογόνος τοῦ στομάχου παρουσιάζει ἐνίοτε ὁμοιόμορφον ἰοειδῇ χροίαν καὶ ἐκχυμωτικὰς κηλίδας. Ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ τὸ ἥπαρ καὶ ὁ σπλὴν πάσχουσιν ὑπερτροφίαν καὶ συμφόρησιν. Τὸ αἷμα εἶνε μέλαν καὶ ρευστόν.

Θεραπεία.—Κενοῦμεν τὸν στόμαχον καὶ τὸ ἔντερον δι' ἐμετικῶν καὶ καθαρτικῶν. Ὡς ἀντίδοτον συνεβοῦλευσαν τὴν δεψίνην ἢ ἀπλοῦν ἀφέψημα κηλίδων. Ἀπαγορεύομεν τὸ περιέχον ἄλας ὕδωρ καὶ τὸ ὄξος ὡς διαλύοντα τὸ δηλητηριώδες στοιχείον.

Η. Κουράριον.—Οὐδεμία παρατήρησις ἐγκληματικῆς δηλητηρίασεως ἀναφέρεται διὰ τοῦ φοβεροῦ τούτου δηλητηρίου.

Τὸ κουράριον ἀφικνεῖται εἰς Εὐρώπην ἐντὸς μικρῶν δοχείων ἐξ ἀργίλλου ἢ ξηρῶν κολοκύνθων. Γνωστὸν τυγχάνει νῦν, ὅτι ἐξάγεται ἐκ τῶν διαφόρων στρύχνοειδῶν. Εἶναι διαλυτὸν εἰς τὸ ὕδωρ, ἢ ἔε διάλυσις λίαν πικρὰ οὔσα, δίδει μετὰ τῆς δεψίνης ἴζημα λευκὸν ὑποκίτρινον, ὅπερ εἶναι ἡ κουραρίνη.

Συμπτώματα.—Ἐγχυνόμενον τὸ κουράριον ὑπὸ τὸ δέρμα κυνός, ἐπιφέρει τὸν θάνατον ἄνευ σπασμῶν μετὰ 10 τῆς ὥρας λεπτά. Τὰ βλέ-

φαρα καταπίπτουσιν, αἱ κόραι διαστέλλονται, αἱ ἀναπνευστικαὶ κινήσεις παύονται καὶ ἡ καρδία δὲν πάλ्लεται πλέον. Εἰς τὸν ἄνθρωπον τὸ κουράριον, χορηγηθὲν ἐπὶ θεραπευτικῇ σκοπῇ, παρήγαγε ρίγη, πυρετόν, καταφανῆ ἐπιτάχυνσιν τοῦ σφυγμοῦ καὶ τῆς ἀναπνοῆς.

Ἐκ τῶν ἀξιολόγων ἐρευνῶν τοῦ Claude Bernard ἀπεδείχθη ὅτι τὸ κουράριον καταστρέφει τὰς ιδιότητας τῶν κινήτικων νεύρων, χωρὶς νὰ παραβλάψῃ τὰς τῶν αἰσθητικῶν.

Ἀλλοιώσεις. — Οὐδεμία χαρακτηριστικὴ ἀλλοιώσις εὐρίσκεται κατὰ τὴν νεκροψίαν.

Θ. Ἀναισθητικά. — Πολλὰ οὐσίαι κέκηνται ἀναισθητικὰς ιδιότητας· αἱ κυριώτεραι εἰσὶ τὸ χλωροφόρμιον, ὁ αἰθέρ καὶ ἡ ἀμυλίνη, ἧς νῦν οὐδεμία σχεδὸν γίγνεται χρῆσις.

α. Χλωροφόρμιον. — Συμπτώματα. — Εἰσαχθὲν ἐν τῇ οἰκονομίᾳ δι' εἰσπνοῆς, τὸ χλωροφόρμιον παράγει κατ' ἀρχὰς γενικὴν ἐξέγερσιν, μεθ' ὃ ταχεῖαν κατάλυσιν τῆς αἰσθητικότητος, ἥ ἔπεται ἐντελὲς χάλασις τῆς μυϊκῆς ἐνεργείας, ἐκτὸς τῆς τῶν ἀναπνευστικῶν μυῶν. Ἄν αἱ εἰσπνοαὶ παραταθῶσι πέραν ὁρίου τινός, τὸ ἄτομον ὠχρίᾳ, ἡ δὲ ἀναπνοὴ καὶ ἡ κυκλοφορία ἐπέρχονται ἀποτόμως. Ὁ θάνατος ἐπέρχεται ἐξ ἀσφυξίας ἢ συγκοπῆς.

Ἄν τὸ χλωροφόρμιον ἐλήφθῃ ἐσωτερικῶς ἐν ὑγρᾷ καταστάσει, προκαλεῖ κατὰ πρῶτον ἐρεθισμόν. Ἡ ἀναισθησία καὶ ἡ μυϊκὴ χάλασις ἐπέρχονται ἐπίσης, ἀλλ' ἦτον ταχέως ἢ κατὰ τὰς εἰσπνοάς· ἡ ἀναπνοὴ γίγνεται ρεγχιώδης, ἡ κυκλοφορία ἐπιβραδύνεται, ἡ κόρη ἐναλλάξ συστέλλεται καὶ διαστέλλεται, ὁ δὲ σφυγμὸς καθίσταται ἀνεπαίσθητος. Ὁ θάνατος ἐπέρχεται ἐν κώματι.

Ἐνδιαφέρει νὰ ὀρίσθῃ ἡ ἀναγκαία πρὸς πρόκλησιν τοῦ θανάτου ποσότης τοῦ χλωροφορμίου. Γνωστὸν εἶνε ὅτι ὁ θάνατος ἐπέρχεται μόνον ὅταν οἱ τοῦ χλωροφορμίου ἄτμοι ὡσι πυκνοί, ἀλλ' αἱ ἐρευναι τῶν Lallemand, Perrin καὶ Duroy παρέσχον ἡμῖν διδόμενα ἀκριβέστατα.

Οἱ πειραματισταὶ οὗτοι ἐποίησαντο χρῆσιν συσκευῆς ἀποτελουμένης ἐκ πίθου, ἐν ᾧ τὸ ὕδωρ δεξαμενῆς ἔρρεεν ὁμαλῶς. Ὁ ἐν τῷ πίδακι περιεχόμενος ἀήρ ἀπεδιώκετο, διήλυνε σωλῆνα ἐν ᾧ ἀπεξηραίνετο καὶ ἀφινεῖτο ἐν σφαιρικῇ δοχείῳ, ἐνθα ἔρρεε στάγδην χλωροφόρμιον· ἐκεῖθεν μετέβαιναν ἐν κλωβῷ μεθ' ὕαλινων τοιχωμάτων, φέροντι ὅπῃ, ἐν τῇ ἡτο

τεθειμένος μικρὸς ἀπαγωγὸς πωλὴν. Καθίστατο οὕτω δυνατόν νὰ ὑπολογισθῇ ὁ ὄγκος τοῦ ἀποβαλλομένου ἀέρος καὶ τὸ βάρος τοῦ καταναλισκομένου χλωροφορμίου. Εἰσέγαγον κύνα ἐν τῷ κλωθῷ, καὶ εἶδον ὅτι τὰ ζῷα ταῦτα ἠδύναντο νὰ διαμείνωσιν ἀκινδύνως πλέον τῆς ὥρας ἐν ἀτμοσφαίρᾳ περιεχοῦσῃ 4 τοῖς 100 χλωροφορμίου, ἀπέθνησκον δὲ ταχέως ἐν ἀτμοσφαίρᾳ περιεχοῦσῃ διπλασίαν ποσότητα.

β. Αἰθήρ. — Ἡ εἰσπνεή καὶ ἡ ἐσωτερικὴ λήψις τοῦ αἰθέρος προκαλοῦσι συμπτώματα ἀνάλογα τοῖς ἐκ χλωροφορμίου, βραδύτερον ὅμως ἐμφανιζόμενα καὶ ὀλιγώτερον διαρκούντα.

γ. Ἀμυλίνη. — Τὰ ἐκ τῆς ἀμυλίνης συμπτώματα ταχέως ἐπέρχονται, ἀλλ' εἰς μᾶλλον παροδικὰ ἢ τὰ ἐξ αἰθέρος ἢ χλωροφορμίου, τοῦτο δὲ προέρχεται ἐκ τοῦ μὴ διαλυτοῦ ταύτης εἰς τὸ αἷμα (*Rabuteau*).

Ἀλλοιώσεις ἐκ τῶν ἀναισθητικῶν. — Τὸ αἷμα καὶ τὰ ὄργανα ἀναδίδουσιν ὁσμὴν χλωροφορμίου, ἂν μὴ ἡ νεκροψία τελεσθῇ βραδέως. Αἱ μεγάλαι φλέβες καὶ αἱ δεξιαί τῆς καρδίας κοιλότητες εἰσι διεσταλμέναι ὑπὸ μελανοῦ καὶ ρευστοῦ αἵματος· αἱ ἀριστεραὶ κοιλότητες εἰσι συνήθως κεναί. Ἐν τῷ στομάχῳ εὗρισκονται ἔχνη φλεγμονῆς κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον ἐντόνου, ἂν τὸ δηλητήριον ἐλήφθη ἐσωτερικῶς. Οἱ πνεύμονες καὶ ὁ ἐγκέφαλος εἰσὶν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἐν φυσιολογικῇ καταστάσει.

Θεραπεία. — Ἐνεργοῦμεν τὴν τεχνητὴν ἀναπνοήν, μαστιγοῦμεν τὸν ἄρρωστον καὶ κλίνομεν τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ πρὸς τὰ κάτω πρὸς ἐπαναφορὰν τοῦ αἵματος ἐν τῷ ἐγκεφάλῳ. Ἄν τὸ χλωροφόρμιον ἐλήφθη ἐσωτερικῶς κενοῦμεν τὸν στόμαχον διὰ τῆς γαστραντλίας.

Ι. Οἶνόπνευμα. — Ἡ ἐγκληματικὴ δι' οἶνοπνεύματος δηλητηρίασις εἶναι σπανιωτάτη συχνότερα σχετικῶς εἶναι ἢ τυχαία ἢ ἐκ στείχηνματος, καθ' ἣν ἄνθρωποι πίνουσι μεγάλας δόσεις ἰσχυρῶν ποτῶν, ἢ χορηγοῦσι ταῦτα εἰς ἄλλους.

Τὰ συνήθη οἶνοπνευματώδη ποτὰ εἰσὶ 30—40 βαθμῶν τοῦ οἶνοπνευματομέτρου *Cay-Lussac*. Τὸ δὲ οἶνόπνευμα δὲν καίεται ὁλοσχερῶς ἐν τῷ ὀργανισμῷ, ὡς πιστεύουσιν ἔτι φυσιολόγοι τινές, ἀλλ' ἀπεκρίνεται διὰ τῶν ἀναπνευστικῶν ὁδῶν, τῶν οὐρῶν καὶ τοῦ δέρματος.

Συμπτώματα. — Κατὰ τὴν ὁξεῖαν δι' οἶνοπνεύματος δηλητηρίασιν, ὁ δηλητηριασθεὶς περιπίπτει εἰς κῶμα· ἡ ἀναπνοὴ εἶναι βραδεία, ρεγ-

χώρας, τὸ στόμα ἀφρίζει, ἡ κόρη διαστέλλεται, τὸ δέριμα ψύχεται καὶ καθίσταται γλοιώδες, ὁ σφυγμὸς γίνεται ἀσθενὴς καὶ ἡ θερμοκρασία καταπίπτει. Ἡ κωματώδης αὕτη κατάστασις δυνατόν ν' ἀπολήξῃ αἱ ὕπνου, ἀλλ' ὁ θάνατος ἐπέρχεται συχνάκις ὅτε μὲν μίαν, ὅτε δὲ 15—20 ὥρας μετὰ τὴν λήψιν τοῦ εἰνοπνεύματος· ὀφείλεται δὲ εἰς ἐγκεφαλικάς ἐπιπλοκάς ἢ εἰς ἀσφυκτικά φαινόμενα.

Ἀλλοιώσεις. — Ὁ Tardieu εὑρε σταθερῶς αἷμα ἐκχυθὲν ἐν τῇ κοιλότῃ τοῦ ἀρχονοειδοῦς καὶ διχθῆν ἐν τοῖς πνεύμοσι.

Θεραπεία. — Κενοῦμεν τὸν στόμαχον διὰ τῆς γαστραντλίας καὶ πειρώμεθα νὰ ἐπαναγάγωμεν ἐν φυσιολογικῇ καταστάσει τὴν ἀναπνοήν, τὴν κυκλοφορίαν καὶ τὰς λειτουργίας τοῦ δέρματος.

Τάξις τετάρτη. — Δηλητηρία ναρκωτικά.

Ἡ τάξις αὕτη περιλαμβάνει μόνον τὴν δι' ὀπίου καὶ τῶν σκευασίων αὐτοῦ δηλητηριάσιν.

Τὸ ὀπίον εἶναι οὐσία πολυσύνθετος περιέχουσα 15 ἀλκαλοειδῆ (Hesse), ἐν ὧν, τὸ *μηκωνικόν*, καὶ εὐότερόν τι σῶμα, τὴν *μηκωνίνην*.

Ἡ διὰ τοῦ ὀπίου δηλητηρίασις εἶναι ἡ συχνότερα πασῶν. Αἱ τυχαῖαι δηλητηριάσεις εἰσὶν ἰδίως συχναί παρὰ τοῖς παιδίοις, ἅτινα δὲν ἀνέχονται τὴν οὐσίαν ταύτην. Παρατηρήθησαν παιδία μικρότερα ἑνὸς ἔτους, ἅτινα ἐτελεύτησαν μετὰ τὴν λήψιν μιᾶς ἢ δύο σταγόνων λαυδάνου Sydenham. Παρὰ τοῖς ἐνήλεξι ἐν ἀνεκτικότητι εἶναι λίαν διάφορος· ὁ σκολλὸν ἐπομένως εἶναι νὰ ὀρίσθῃ ἡ πρὸς θάνατον ἀναγκαία ὁδός· οἱ συγγραφεῖς προσδιορίζουσιν αὐτὴν κατὰ προσέγγισιν εἰς ἓν γράμμον.

Συμπτώματα. — Ἀναλόγως τῆς ληφθείσης ποσότητος, διακρίνομεν δύο μορφὰς τῆς δι' ὀπίου δηλητηριάσεως, τὴν ὑπέροξην καὶ τὴν ὀξείαν. Πρακτικῶς πρὸς τοῦτοις, παρὰ τοῖς ὀπιόφαγοις καὶ τοῖς ὀπιόκαπνισταῖς, βραδεῖα δηλητηρίασις ὀλίγον ἐνδιαφέρουσα τὴν ἱατροδικαστικὴν.

Κατὰ τὴν ὑπέροξην δηλητηρίασιν, τὸ ἄτομον περιπίπτει ἀμέσως εἰς βαθύ κῶμα· αἱ κόραι εἰσὶ διεσταλμέναι, ἡ δὲ ἀναπνοὴ ρεγχιώδης· ὁ θάνατος ἐπέρχεται ἐν διαστήματι μιᾶς ἢ δύο ὥρων, προηγούμεναι δὲ τούτου ἐνίοτε σπασμοί.

Κατὰ τὴν ὀξείαν δηλητηρίασιν ἐπέρχεται κατὰ πρῶτον βάρος κατὰ τὴν κεφαλὴν, ἱλιγγοί, ναυτίαι καὶ ἐξέγερσις τῶν αἰσθήσεων. Ὁ ἀρ-

ρῶστος εἶτα περιπίπτει ἐν νάρκῃ· ἡ ἀναπνοὴ εἶναι ρεγνώδης, τὸ πρόσωπον ἐξέρυθρον, τὸ ὄμμα ἀναίσθητον εἰς τὸ φῶς καὶ ἡ κόρη συνεσταλμένη. Ὁ θάνατος ἐπέρχεται 5—15 ὥρας μετὰ τὴν λήψιν τοῦ δηλητηρίου.

Ἀλλοιωσεις. — « Ὑπάρχει πολλάκις ὑπεραιμία, ἐνίοτε δὲ καὶ μικρὰ τριχοειδεῖς ἀποπληκτικὰ ἐστὶν εἰς τὸν ἐγκέφαλον. Οἱ πνεύμονες εἰσὶν ἐπίσης ἔδρα συμφορήσεως κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον ἐντόνου. Τὰ σημεῖα ὅμως ταῦτα δὲν εἶναι σταθερά· αἱ ἀνατομικαὶ ἐπομένως ἀλλοιωσεις τῆς δι' ὀπίου δηλητηριάσεως οὐδὲν ἔχουσι τὸ χαρακτηριστικόν. Τὸ αἷμα εἶναι μέλαν· εἶναι δὲ ρευστόν ἂν μὴ παρετάθῃ ἡ ἀγωνία (*Rabuteau*) ».

Ἡ νεκροψία παρέχει ἰδιάζοντά τινα σημεῖα, ἂν ἡ δηλητηρίασις ἐγένετο διὰ τοῦ λαυδάνου· ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει δυνατόν ν' ἀναγνωρίσῃ τις τὴν κροκκώδη χροιάν καὶ τὴν χαρακτηριστικὴν ὁσμὴν τοῦ φαρμάκου τούτου.

Θεραπεία. — Ἐμετικά, ἰσχυρὸν ἔγχυμα καφὲ ἢ τεύου, ἀμμωνία, δραστικά ἐπισπαστικά, κλύσματα, καθαρτικά. Ἡ χρῆσις τῆς γαστράντλης ἐνδείκνυται, ὡσάκις ὑποπτεύει τις ὅτι εὐρίσκεται ἔτι ἐν τῷ στομάχῳ δηλητηριώδης οὐσία. Ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὰ ὡς ἀντίδοτα φημισθέντα τὴν δεψίνην τ. ἔ. τὸ ἰωδιούχον ὕδωρ, τὴν εὐθάλειαν κ. τ. τ., ταῦτα μικρὰς ἐμπιστοσύνης εἰσὶν ἄξια.

Σκευασίαι καὶ ἀλκαλοειδὴ ὀπίου. — Τὸ λαυδάνον τοῦ *Sydenham* εἶναι ἡ μᾶλλον ἐν χρήσει διὰ δηλητηρίασιν σκευασία. Τὸ φάρμακον τοῦτο δύναται νὰ ἐπενέγκῃ τὸν θάνατον εἰς δόσιν 15 — 20 γράμμων, προκαλεῖ δὲ συμπτώματα ἀνάλογα τοῖς ἐκ τοῦ ὀπίου. Τὸ λαυδάνον τοῦ *Rousseau*, ἥττον εὐχρηστον ἐν τῇ ἱατρικῇ, περιέχει διπλασίαν δόσιν ὀπίου.

Ἀλκαλοειδῆ. — Τὰ κυριώτερα εἰσὶν· ἡ μορφίνη, ἡ ναρκείνη ἢ κωδεΐνη, ἡ θηβαΐνη, ἡ παπαβερίνη καὶ ἡ ναρκωτίνη. Ἐκ τῶν ἑξ τούτων οὐσιῶν, τρεῖς μόνον ἔχουσι ναρκωτικὰς ιδιότητας, αἱ λοιπαὶ προκαλοῦσι σπασμούς καὶ ἀνῆκουσι μᾶλλον εἰς τὴν τάξιν τῶν νευροσθενικῶν δηλητηρίων.

Ἡ μορφίνη καὶ τ' ἄλλα αὐτῆς προκαλοῦσι συμπτώματα ἀνάλογα τοῖς ἐκ τοῦ ὀπίου, ἀλλ' ἐντονώτερα. Παρατηρήθη πρὸς τούτοις κνησμός τοῦ δέρματος, οὗ προηγείται ἢ καὶ συνοδεύει αὐτὸν ἐνίοτε ἐξάνθησις

μικρῶν κυκλικῶν ἢ ἀχρόων ἐπαρμάτων (Bailly). Ἡ μορφὴ καὶ τὰ ἄλλα αὐτῆς εἰσι δηλητηριώδη εἰς ὅσιν 4—5 ἑκατοστῶν τοῦ γράμμου.

Ἡ *ναρκείνη* εἶναι ἡ μᾶλλον ναρκωτικὴ τῶν βάσεων τοῦ ὀπίου, εἶναι ὅμως ἥττον δηλητηριώδης τῆς κωδείνης, τῆς θηβαίνης καὶ τῆς παθερίνης.

Ἡ *κωδείνη* προκαλεῖ ἐπίσης νάρκωσιν, ἀλλ' εἶναι ἥττον δραστικὴ τῆς μορφίνης καὶ τῆς ναρκείνης.

Τάξις πέμπτη. — Δηλητήρια νευροσθενικά.

«Ἡ διὰ τῶν νευροσθενικῶν δηλητηριάσις, λέγει ὁ Tardieu, ὡς οὐσιώδη χαρακτῆρα ἔχει διέγερσιν τῶν νευρικῶν κέντρων τόσῳ βιαίαν καὶ ταχεῖαν, ὥστε δύναται νὰ ἐπέλθῃ ὁ θάνατος σχεδὸν ἀκαριαίως».

«Αἱ τὴν ἰατροδικαστικὴν ἐκ τῆς ἐξετάσεως ταύτης ἐνδιαφέρουσαι οὐσίαι εἰσὶν ἡ *στρυχνίνη*, τὸ *υδροκυανικόν* ὀξύ, ἡ *νιτροβενζίνη* καὶ αἱ *κανθαρίδες*»

Α. Στρυχνίνη. — Ἡ *στρυχνίνη* εἶναι τὸ ἐνεργόν στοιχεῖον φυτῶν ἐκ τῆς οἰκογενείας τῶν *στρυχνοειδῶν*, ἐν οἷς τὸ ἐμετικόν κάρυον καὶ ὁ κύαμος τοῦ ἁγίου Ἰγνατίου. Ὁ Καλαβάριος κύαμος εἶναι δηλητήριο περιέχον δηλητηριωδέστατον ἀλκαλοειδὲς τὴν *εσσερίνην*.

Διὰ τῆς *στρυχνίνης* συμβαίνει καὶ ἐγκληματικά καὶ τυχαῖα δηλητηριάσεις. Εἶναι δ' αὕτη λίαν πικρὰ καὶ φέρει θάνατον τῷ ἐνήλικι εἰς ὅσιν 1—2 ἑκατοστῶν τοῦ γράμμου.

Συμπτώματα — Ἀμέσως μετὰ τὴν λήψιν τοῦ δηλητηρίου ἐπέρχεται ὑπέρμετρος στενοχωρία καὶ ταραχὴ, αἷς ταχέως ἔπονται σπασμοὶ καὶ τονικαὶ συνολαί. Δυσκαμψία καθολικὴ καταλαμβάνει τοὺς μῦς, τὸ σῶμα ἀναστρέφεται ὡς ἐν ὀπισθοτόνῳ, ἡ λαλίᾳ διακόπτεται, ἡ διάνοια δὲν παραβιάπτεται, τὰ δὲ μέλη καταλαμβάνονται ὑπὸ σπασμῶν κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον βιαίων. Ἡ σύσπασις αὕτη ἐκλείπει μετὰ χρόνον διάφορον, ἐπέρχεται δ' ἡρεμία βραχὺ διαρκούσα, μεθ' ἧς εἰσβάλλει δευτερός βιαίτερος παροξυσμός, καὶ μετ' αὐτὸν τρίτος ἔτι βαιότερος. Τέλος, ἐπέρχεται ὁ θάνατος μετὰ διάφορον ἀριθμὸν παροξυσμῶν, ὁλονὲν ἐντονωτέρων καθισταμένων. Οὐδὲν παράδειγμα δηλητηριάσεως

ἀνθρώπου μνημονεύεται, καθ' ὃ ὁ θάνατος ἐπῆλθε χωρὶς νὰ προηγηθῶσι πλείονες σπασμώδεις παροξυσμοί.

Ἀλλοιώσεις. — Ἀμέσως μετὰ τὸν θάνατον ἐπέρχεται καταφανεστάτη πτωματικὴ δυσκαμψία. Κατὰ τὴν νεκροψίαν εὐρίσκεται ἐντόνος συμφορήσις τῶν ἀγνεϊῶν τοῦ ἐγκεφάλου, τῶν μηνίγγων καὶ τοῦ νωτιαίου μυελοῦ. Ἡ καρδία ὅτε μὲν εἶναι πλήρης αἵματος, ὅτε δὲ κενή· τὸ αἷμα εἶναι ρευστόν. Κακῶς δ' ἐρρήθη ὅτι παρὰ τοῖς διὰ στρυχνίνης δηλητηριαζομένοις εὐρίσκονται αἱ ἐξ ἀσφυξίας ἀλλοιώσεις· οὐδεμία παρατηρεῖται· ἰδιόζυσα ἀλλοιώσις εἰς τοὺς πνεύμονας καὶ τὰ πεπτικά ὄργανα.

Θεραπεία. — Κενοῦμεν τὸν στόμαχον δι' ἐμετικῶν καὶ τῆς γαστραντλίας, καὶ χορηγοῦμεν τ' ἀντίδοτα. Τὰ κυριώτερα τούτων εἰσὶν ἡ δεψίνη, τὸ χλώριον καὶ τὸ ἰώδιον. Ἡ δεψίνη σχηματίζει Ἱζημα δεψικῆς στρυχνίνης, τὸ χλώριον Ἱζημα λευκὸν τριχλωροστρυχνίνης, τὸ δὲ ἰωδιούχον κάλιον κατακρημνίζει τὴν στρυχνίνην καθάπερ καὶ τὰ πλεῖστα τῶν ἀλκαλοειδῶν.

Β. Ὑδροκυανικὸν ὄξύ. — Τοῦτο εἶναι ἐν τῶν γνωστῶν δραστηριωτέρων δηλητηρίων. Ἀμειγρὺς, μία μόνη σταγὼν ἀρκεῖ νὰ φονεύσῃ ρωμαλέον κύνα, εἶναι δὲ πιθανόν ὅτι 2-3 σταγόνες προκαλοῦσι τὸν θάνατον ἀνθρώπου. Τὸ ἱατρικόν καλούμενον ὑδροκυανικόν ὄξύ περιέχει ἐν μέρος ἀνύδρου ὀξέος εἰς 8,5 μέρη ὕδατος· τούτου δὲ συχνότερον γίνεται χρήσις κατὰ τὰς τυχαίας καὶ τὰς ἐγκληματικὰς δηλητηριάσεις καὶ τὴν αὐτοκτονίαν. Ἐν ἀτμῳδὲι καταστάσει τὸ ὑδροκυανικόν ὄξύ δύναται ἐπίσης νὰ προκαλέσῃ τὸν θάνατον.

Συμπτώματα. — Ἄν τὸ δηλητήριον δὲν ἐχορηγήθῃ εἰς δόσιν ἐπαρκῆ, ἵνα ἐπέλθῃ ἀκαριαίως ὁ θάνατος, παρατηροῦνται ἀμέσως τὰ ἐπόμενα συμπτώματα· ἀπώλεια τῆς συνειδήσεως, τῆς αἰσθήσεως καὶ τῆς κινήσεως· κόραι ἀκίνητοι καὶ διεσταλμέναι· ἀναπνοὴ ρεγχώδης καὶ σπασμώδης· προκάρδιος στενοχωρία, συνολικὴ ἐναιλάσσομαι μετ' ἐντελοῦς χαλαρότητος τῶν σφιγκτήρων. Τὸ σῶμα ψύχεται, ὁ σφυγμὸς καθίσταται ἀνεπαίσθητος, ὁ δὲ θάνατος ἐπέρχεται ἐν διαστήματι 10—15' τῆς ὥρας λεπτῶν, ἢ τὸ πολὺ τριῶν τῆς ὥρας τετάρτων.

Τὸ ὑδροκυανικόν ὄξύ εἶναι ἐμετικόν δηλητήριον καταστρέφον τὰ αἱμοσφαίρια καὶ ἀναιροῦν τὴν λειτουργίαν τῆς αἱματώσεως.

Ἀλλοιώσεις. — Οἱ ἴστοι ἀναδίδουσιν ὁσμὴν πικρῶν ἀμυγδάλων, οἱ δὲ μύες εἰσὶν ἐν γένει μᾶλλον τοῦ συνήθους δύσκαμπτοι· οἱ ὀφθαλμοὶ εἰσὶν οἰνοὶ χρυστάλλινοι καὶ στίλβουσιν. Ὁ στόμαχος καὶ τὰ ἔντερα ἐμφανίζουσι πολλαχοῦ ἐρυθρὰς πλάκας· παρατηρεῖται συμφορήσις τοῦ ἐγκεφάλου, τοῦ νωτιαίου μυελοῦ, τῶν πνευμόνων, τοῦ ἥπατος, τοῦ σπληνὸς καὶ τῶν νεφρῶν· τὰ αἷμα εἶναι ρευστόν καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἐρυθρόν.

Θεραπεία. — Κενοῦμεν τὸν στόμαχον διὰ τῆς γαστραντλίας καὶ πειρώμεθα νὰ ἐξουδετερώσωμεν τὸ δηλητήριο. Πρὸς τοῦτο συνεβούλευσαν μίγμα ἴσων μερῶν θεικοῦ ὑποξιδίου τοῦ σιδήρου καὶ ἀνθρακικοῦ νατρίου (Smith) πρὸς παραγωγὴν κυανοῦ Πρωσσικοῦ, σώματος ἀβλαβοῦς.

Πολλὰ ἄλλα οὐσίαι, ἡ δαφνοκέρασος, τὰ κυανιοῦχα ἀλκάλια, ὁφείλουσι τὰς δηλητηριώδεις αὐτῶν ιδιότητας εἰς τὸ ὑδροκυανικὸν ὀξὺ. Διὰ δὲ τοῦ κυανιοῦχου καλίου συνέβησαν πολλάκις τυχαῖαι δηλητητηριάσεις.

Γ. Νιτροβενζίνη. — Καίτοι ἡ φυσιολογικὴ ἐνέργεια τῆς νιτροβενζίνης οὐδόλως εἶναι ὁμοία τῇ τοῦ ὑδροκυανικοῦ ὀξέος, οἱ Briand καὶ Chaudé ἐν τούτοις κατατάσσουσιν ὁμοῦ τὰς δύο ταύτας οὐσίας ἕνεκα τῶν κοινῶν ἐξωτερικῶν αὐτῶν χαρακτῆρων.

Συμπτώματα. — Ἰδοὺ τί παρατηρήθη εἰς τὰς δύο τυχαίας δηλητηριάσεις, ἃς ἐδημοσίευσεν ὁ Strohl. Δέκα λεπτά μετὰ τὴν λήψιν 9—10 γραμμῶν νιτροβενζίνης ἐπῆλθον ἱλιγγοί, στενοχωρία, ναυτία, ἔμετοι, σπασμωδικαὶ κινήσεις, αἱ κόραι διεσπάσθησαν, ἡ ἀναπνοὴ κατέστη δυσχερής, ἡ δὲ διάνοια ἐσκοτίσθη. Ὁ μὲν τῶν δηλητηριασθέντων ἀπέθανεν, ὁ δὲ ἐσώθη μετὰ 48 ὥρας, καθ' ἃς διαρκεῖ πιθανῶς ἡ ἀπέκκρισις.

Ἀλλοιώσεις. — Κατὰ τὴν νεκροψίαν εὐρέθη ὑπεραιμία τοῦ ἐγκεφάλου, τῶν πνευμόνων καὶ τοῦ ἥπατος, ὑπερπλήρωσις τῶν δύο τῆς καρδίας κοιλιῶν δι' αἵματος μέλανος καὶ ρευστοῦ· ὁ δὲ στόμαχος οὐδεμίαν ἀλλοίωσιν παρουσίαζε.

Δ. Κανθαρίδες. — Εἶναι τὸ μόνον δραστικὸν δηλητήριο, ὃ πρὸς προέρχεται ἐκ τοῦ ζυφικοῦ βασιλείου, ἡ δὲ διὰ τούτου δηλητηριαστικὴ κατέχει τὴν δευτέραν θέσιν ἐν τῇ στατιστικῇ τῶν ἐγκλημάτων. Δι' ἀ-

φροδισιακαὶ δὲ τῶν κανθαρίδων ιδιότητες αὐξάνουσι τὴν συχνότητα τῆς ἐγκληματικῆς καὶ τῆς τυχαίας δι' αὐτῶν δηλητηριάσεως.

Ὁφείλουσι δ' αἱ κανθαρίδες τὰς δηλητηριώδεις καὶ ἐπισπαστικὰς αὐτῶν ιδιότητας εἰς δραστηκώτατον δηλητηριώδες στοιχεῖον τὴν κανθαριδίνην. Πέντε ἑκατοστὰ τοῦ γρόμμου τῆς οὐσίας ταύτης ἀρκοῦσιν ὥπως ἐπενέγκωσι θανατηφόρα φαινόμενα, ἐνῶ 48 γράμματα κόνεως χρειάζονται ὥπως προκαλεσθῶσι τὸν θάνατον.

Συμπτώματα. — Ἀμέσως μετὰ τὴν λήψιν τοῦ δηλητηρίου ἐπέρχονται αἰσθητὰ ἐγκαύματα εἰς τὸ στόμα καὶ τὸν φάρυγγά, ἔμετοι αἰμοφόρων ὑλῶν, ἐν αἷς εὐρίσκονται πολλάκις λεῖψανα τοῦ δηλητηρίου ὑπὸ μορφῇν στιλβόντων σημείων χροῖας πρασίνης ὀρειχαλκοειδοῦς. Ἡ γλώσσα καὶ οἱ ὑπογνάθιοι ἀδένες ἐξογκοῦνται, ἡ ἀπόπνοια, αἱ ἐμοῦμεναι ὕλαι καὶ αἱ κενώσεις ἀναδίδουσιν ὁσμὴν κανθαρίδος, τὰ δὲ οὖρα γίνονται λευκωματωῦχα, ἔστιν ὅτε δὲ καὶ πυώδη. Τὰ ἀπὸ τῶν γεννητικῶν ὀργάνων συμπτώματα εἰσὶ τὰ μᾶλλον ἀξιοσημείωτα· ὁ ἀνὴρ παθαίνει ἀκατανίκητον καὶ λίαν ἐπώδυνον πριαπισμόν, ἡ δὲ κλειτορίς τῆς γυναικὸς στένεται, τὸ αἰδοῖον φλεγμαίνει ἕνεκα τῆς ἐπαφῆς μετὰ τῆς κανθαριδίνης, ἥτις ἀπεκκρίνεται διὰ τῶν οὐρῶν. Ἐπέρχονται εἴτα παράνοια, σπασμοὶ καὶ τετανικοὶ παροξυσμοὶ· ὁ σφυγμός, ἐν ἀρχῇ ταχυνθεὶς, καθίσταται βραδύς, οἱ πάσχοντες καταβάλλονται ὀλογνέν, τὰ γεννητικὰ ὄργανα γαγγραινοῦνται ἐνίστε, καὶ ὁ θάνατος ἐπέρχεται μετὰξὺ τῆς πρώτης καὶ τῆς πέμπτης ἡμέρας.

Ἀλλοιώσεις. — Ὁ βλεννογόνος τοῦ στομάχου πάσχει συμφορήσιν καὶ ἔχει χροίαν ἐρυθρὰν ὑπομέλαινα. Αἱ μὲνιγγες καὶ ὁ ἐγκέφαλος πάσχουσιν ἐπίσης συμφορήσιν, αἱ δὲ κοιλίαι αὐτοῦ περιέχουσιν ἄφθονον ὀρρώδες ὑγρόν. Οἱ νεφροὶ εἰσὶν ὑπεραιμικοὶ καὶ ἡ κύστις συνεσταλμένη· τὰ σπαραγγώδη σώματα εἰσὶ πλήρη μέλανος αἵματος, ὁ δὲ βλεννογόνος τῆς κύστεως καλύπτεται ἐνίστε ὑπὸ ψευδομεμβρανῶδων πλακῶν.

Θεραπεία. — Κακῶς ἐπὶ πολὺ ἀνεγράφετο τὸ ἔλαιον κατὰ τῆς διὰ κανθαρίδων δηλητηριάσεως, διότι τοῦτο εὐχερεστέραν καθιστᾷ τὴν ἀπορρόφησιν διαλύον τὴν κανθαριδίνην. Χορηγοῦμεν τὰ ἐμετικά, τὰ καθαρτικά καὶ τὰ πρηνετικά, οἷον τὸ ὄπιον καὶ τὴν καφουράν. Συνεβούλευσαν ἐπ' ἱστίῃ ὡς ἀπεκκριτικὸν τὸ οἶνόν πνευμα, δεόν ὅμως νὰ μὴ γίνηται χρῆσις τούτου ἀμέσως, διότι θὰ καθίστα οὕτως εὐχερεστέραν τὴν ἀπορρόφησιν τοῦ δηλητηρίου.

Πλὴν τῶν οὐστῶν, περὶ τῶν ἐπονοματευθῶμεν, ὑπάρχουσιν ἔτι καὶ

πολλαὶ ἄλλαι, ἔχουσαι δηλητηριώδεις ιδιότητες. Ἐκ τῶν σπουδαϊοτέρων σημειοῦμεν τὸ ἰώδιον καὶ τὸ βρώμιον, ἅτινα δύνανται νὰ ἐπιφέρωσι θάνατον εἰς δόσιν 2 γράμμων· τὰ ἄλατα τοῦ σιδήρου καὶ τοῦ ἀργύρου, ὧν συχνὴ ἐν τῇ θεραπευτικῇ γίνεται χρῆσις· τὸν κασσίτερον καὶ τὸν ψευδάργυρον, δι' ὧν συμβαίνουσι πολλάκις τυχαῖαι δηλητηριάσεις· τὸ πετρελαιοῦν, τὸ φαινικὸν ὀξύ, οὗ ἡ συχνὴ ἐν τῇ χειρουργικῇ χρῆσις προκαλεῖ ἐνίοτε δηλητηριάσεις· καὶ τέλος τὴν ἐρυσιβώδη βροίαν, ἥς γίνεται χρῆσις πρὸς ἐγκληματικὴν ἀμβλῶσιν.

ΚΑΝΟΝΕΣ ΔΙΑ ΤΗΝ ΕΚΤΕΛΕΣΙΝ ΤΗΣ ΠΡΑΓΜΑΤΟΓΝΟΜΟΣΥΝΗΣ

Ἀρσόμεθα ἐκ τοῦ Rabuteau πρακτικὰς τινὰς ἐνδείξεις ἀφορώσας εἰς τὸν πρᾶγματογνώμονα.

Τὰ πρὸς ὑποδοχὴν τῶν ὑγρῶν καὶ τῶν σπλάγχχνων προωρισμένα δοχεῖα δεόν νὰ ὦσιν ὑέλινα καὶ νὰ πωματιζῶνται στεγανῶς. Τὸ ἐξ ὑέλου πῶμα στηρίζεται διὰ μεμβράνης, ἥτις διαβρέχεται ἐν ὕδατι ἵνα μαλακυνθῇ. Διὰ μηρίνου (σπάγου) ἢ λεπτῆς ταινίας ὀθόνης περιδέεται εἴτα ἡ μεμβράνη αὕτη περὶ τὸν τράχηλον τοῦ δοχείου. Ὅπως δὲ διατηρηθῶσι τὰ σπλάγχχνα, δεόν οὐδεμία ξένη οὐσία νὰ προστεθῇ ἐν τοῖς δοχείοις, ὅσον οἰνόπνευμα, διάλυσις χρωμικοῦ ὀξέος κ. τ. τ., διότι οὕτω δυσχεραίνεται τὸ ἔργον τοῦ χημικοῦ.

Εὐνόητον διατὶ δεόν ν' ἀποφεύγωμεν τὴν προσθήκην συντηρητικοῦ τινος ὑγροῦ· τὸ ὑγρὸν τοῦτο, τὸ οἰνόπνευμα ἐπὶ παραδείγματος, δυνατόν νὰ περιέχῃ ἀκαθαρσίας κ. τ. λ.

Ἄν τοιοῦτον ὑγρὸν προστεθῇ, πρέπει τότε αἱ πρὸς ἀνάλυσιν οὐσαὶ νὰ συνοδεύωνται ὑπὸ δείγματος τούτου. Τέλος, δυνατόν τὸ συντηρητικὸν ὑγρὸν ν' ἀποκρύψῃ τοὺς χαρακτῆρας τοῦ περιεχομένου δηλητηρίου. Τοῦτο συμβαίνει, ἐπὶ παραδείγματος, διὰ τὸν φωσφόρον, τοῦ ὁποίου τὸ οἰνόπνευμα καλύπτει τὰς φωσφορίζουσας λάμπεις ἐν τῇ συσκευῇ τοῦ Mitscherlich.

Καλὸν ἐν τοῦτοις εἶναι νὰ διατηρηθῶσι μέρη τῶν ὀργάνων, ὅταν ἡ ἱστολογικὴ ἐξέτασις δὲν ᾖναι δυνατόν νὰ τελεσθῇ παρעυθὺς. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἀποχωρίζονται τεμάχια τῆς οὐσίας, ἅτινα τίθενται ἐν ἀγχείοις μετ' οἰνοπνεύματος ἢ ἄλλου ὑγροῦ, ὅσον ὕδατῶδους διαλύσεως χρωμικοῦ ὀξέος εἰς 2 ἢ 3 χιλιοστά.

Τέλος, ἅμα τὰ δοχεῖα πωματισθῶσιν ὡς ἐρρήθη, ὁ πρᾶγματογνώμων

συγκολλᾷ διὰ σφραγιστικοῦ κηροῦ τὰ ἄκρα τῆς μηρίνου ἢ τῆς ταινίας ἐπὶ τοῦ τραχήλου τῶν δοχείων καὶ τίθησι τὴν σφραγίδα του. Ἐν ἐπιγραφῇ εἶτα προσκολλωμένη ἐπὶ τῶν σφραγίδων τίθησι τὴν ὑπογραφὴν αὐτοῦ· ὑπογράφει δ' ἐπίσης καὶ ὁ τυχὸν παριστάμενος ἀντιπρόσωπος τῆς δικαστικῆς ἀρχῆς.

Ἐξέτασις τῶν σφραγίδων. — Ὁ χημικός, ὁ ἐντεταλμένος νὰ ἐνεργήσῃ τὴν ἐξέτασιν, βεβαιοῖ ἐν πρώτοις ἂν αἱ σφραγίδες ὧσιν ἀλύμαντοι, καὶ σημειοῖ τοὺς ἐξωτερικοὺς χαρακτῆρας, οἷον τὴν μορφήν, τὰς διαστάσεις κ. τ. τ. ὅπως βεβαιωθῇ ἡ ταυτότης. Ἀναφέρει πρὸς τούτοις ἐν τῇ ἐκθέσει τὰ σημεία τῶν σφραγίδων, τὴν ὑπογραφὴν καὶ τὰ ἐν τῇ ἐπιγραφῇ σημειούμενα.

Ἐκπωματίζει εἶτα μετὰ προσοχῆς τὰ ἐσφραγισμένα δοχεῖα καὶ κενοῖ τὸ περιεχόμενον ἐκατέρου αὐτῶν εἰς καινουργῇ ὑέλινᾳ καὶ λίαν καθάρια ἄγγεῖα. Βεβαιοῖ τὴν ἀντίδρασιν, τὴν ὁσμὴν καὶ τὴν κατάστασιν τῆς συντηρήσεως. Ἄν εὕρῃ τεμάχια ἢ ἀλλότρια λείψανα, τίθησιν αὐτὰ κατὰ μέρος. Οὕτως, ἐν περιπτώσει δηλητηριάσεως δι' ἀρσενικῶδους ὀξέος, εἶναι πολλάκις δυνατόν νὰ εὑρεθῶσι λευκὰ μόρια τῆς οὐσίας ταύτης ἐν ταῖς διὰ τοῦ ἐμέτου ἀποβληθείσαις ὕλαις, ἢ ἐν τῷ περιεχομένῳ τοῦ πεπτικοῦ σωλήνος.

Ἄν θέλῃ τις νὰ ἐνεργήσῃ τὴν ἐξωτερικὴν ἐξέτασιν τῶν ὀργάνων, εἶναι προτιμότερον ν' ἀποθέσῃ αὐτὰ ἐπὶ πλατείας ὑελίνης πλακός. Θὰ δυνηθῇ οὕτως εὐκόλως νὰ ἐκτύξῃ τὸ ἔντερον, καὶ νὰ ἐξετάσῃ διὰ τοῦ φακοῦ τὰ τοιχώματα αὐτοῦ καὶ ν' ἀναζητήσῃ λείψανα δηλητηριωδῶν οὐσιῶν (ἀρσενικῶδους ὀξέος, χλωριούχου ἀργύρου, χλωριούχου μολύβδου, θειικοῦ βαρίου κ. τ. λ., ἅτινα σχηματίζονται ἐν τῷ πεπτικῷ σωλήνι μετὰ τὴν λήψιν διαλυτῶν ἀλάτων τῶν μετάλλων τούτων, φυτικῶν λειψάνων, κόνεως κανθαρίδων κ.τ.λ.).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΚΤΟΝ

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΚΑΘ' ΥΠΟΚΡΙΣΙΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΑΠΟΚΡΥΠΤΟΜΕΝΩΝ ΝΟΣΩΝ

Ἡ ὑπόκρισις καὶ ἡ ἀπόκρυψις εἰσὶ συχνόταται ἐν τῇ ἰατροδικαστικῇ, αἱ δὲ περιπτώσεις, καθ' ἃς ὁ ἰατρός καλεῖται ν' ἀποφῇνηται γνώμην, ἂν ἄτομόν τι πάσχει νόσον τινα, πολλάί. Καὶ ὅτε μὲν ὑποκρίνεται τις νόσον, ἔν' ἀπαλλαγῇ ἀστικῆς τινος λειτουργίας, ὅτε δὲ ὅπως διεγείρῃ τὸν οἶκτον, καὶ ἄλλοτε πρὸς κερδοσκοπίαν. Ἄλλ' αἱ περιπτώσεις ὑποκρίσεως εἰσὶ συχνότεραι παρ' ἀτόμοις ἐξαιτουμένοις τὴν ἀπὸ τῆς στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας ἀπαλλαγὴν αὐτῶν.

Ἀποκρύπτει δὲ τις τὴν νόσον, θέλων νὰ καταταχθῇ εἰς τὸν στρατόν, νὰ εἰσέλθῃ εἰς σχολὴν τινα τῆς κυβερνήσεως, ν' ἀσφαλίσῃ τὴν ζωὴν αὐτοῦ εἰς ἀσφαλιστικὴν τινα ἐταιρείαν, νὰ συνάψῃ γάμον κ. τ. λ.

Θέλουμεν μελετήσῃ τὰς καθ' ὑπόκρισιν καὶ τὰς ἀποκρυπτομένας νόσους κατὰ τὴν ἐπομένην τάξιν: νόσοι νευρिकाί, νόσοι τοῦ δέρματος, αἱμορραγίαι, νόσοι τῶν χωρῶν τοῦ σώματος. Ἐν τέλει τοῦ κεφαλαίου θέλομεν παραθέσει τοὺς πίνακας τῶν νοσημάτων καὶ τῶν βλαβῶν, τῶν ἐπαγομένων ἀνικανότητα διὰ πᾶσαν ἐνεργὸν ἢ βοηθητικὴν ὑπηρεσίαν τοῦ στρατοῦ, ἢ ἀνικανότητα μόνον διὰ τὴν ἐνεργὸν ὑπηρεσίαν, οὐχὶ δὲ καὶ διὰ τὰς βοηθητικὰς.

Α. — ΝΟΣΟΙ ΝΕΥΡΙΚΑΙ

1 Ἡ ἐπιληψία εἶναι ἡ συχνότερα πασῶν τῶν καθ' ὑπόκρισιν νευρικῶν νόσων· ἐρμηνεύεται δ' ἡ συχνότης αὐτῇ, καθ' ὅτι ἐν τοιαύτῃ πε-

ριπτώσει, ἡ ὑπόκρισις στιγμιαίαν μόνον ἀπαιτεῖ παράστασιν, δύναται δ' ὁ πάσχων νὰ ἔχῃ καλῶς παρελθόντος τοῦ παροξυσμοῦ (Tissot).

Παρατιθέμεθα, κατὰ τὸν Legrand du Saulle, τοὺς κυριωτέρους χαρακτῆρας, ἐφ' ὧν δεόν νὰ στηριχθῇ ἡ διαφορικὴ διάγνωσις. Κατὰ τὴν ἀληθῆ ἐπιληψίαν ὁ πάσχων ὠχρεῖ αἰφνης καὶ πίπτει συχνάκις, ἀφοῦ ἐκβάλλῃ κραυγὴν. Κατὰ τὴν ὑπόκρισιν δύναται τις νὰ μιμηθῇ τὴν πτώσιν καὶ νὰ κραυγάζῃ, ἀλλὰ δὲν ὠχρεῖ.

Κατὰ τὴν ἀληθῆ ἐπιληψίαν, οἱ σπασμοὶ εἰσὶ κατ' ἀρχὰς τονικοί, ὁ δὲ πάσχων ἔχει σχεδὸν πάντοτε τὴν κεφαλὴν πρὸς τὰ ὀπίσω ἢ τὸ ἑτερον πλάγιον· οἱ ὀδόντες ἰσχυρῶς συσφίγγονται καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ φέρονται σπασμωδῶς πρὸς τὰ ἄνω ὀπισθεν τοῦ ἀνωτέρω βλεφάρου· αἱ κόραι εἰσὶν ἀκίνητοι καὶ διεσταλμέναι, ὁ δὲ ἀντίχειρ κάμπτεται σπασμωδικῶς πρὸς τὴν παλάμην, καλυπτόμενος ὑπὸ τῶν λοιπῶν δακτύλων. Κατὰ τὴν καθ' ὑπόκρισιν ἐπιληψίαν, ὁ ὑποκρινόμενος προσποιεῖται ἀπ' ἀρχῆς βιαίους σπασμούς, ἐγείροντας ἡδὴ ὑπονοίας· ἔχει σχεδὸν πάντοτε κεκαλυμμένον τὸν ἀντίχειρα, ἀλλ' ὅν τις χαλάσῃ τὴν κάμψιν ταύτην, ὁ ὑποκρινόμενος φροντίζει ὅπως ἐπαναφέρῃ αὐτὸν εἰς τὴν προτέραν θέσιν, ὅπερ δὲν συμβαίνει εἰς τὴν ἀληθῆ ἐπιληψίαν. Ἀφ' ἐτέρου, ὁ προσποιούμενος ἀδυνατεῖ νὰ προκαλέσῃ τὴν διαστολὴν καὶ τὴν εἰς τὸ φῶς ἀναισθησίαν τῆς κόρης, ὅπερ εἶναι σημεῖον βαρυσήμαντον.

Ὁ ὑποκρινόμενος ποιεῖται πολλάκις χρήσιν σάπινος, ἵνα παραγάγῃ ἀφρόν ρέοντα ἀπὸ τοῦ στόματος· οὐδέποτε λοιπὸν πρέπει νὰ παραμελῇ τις τὴν ἔρευναν τοῦ μέσου τούτου τῆς ἀπάτης.

Ἄλλ' οἱ σπουδαιότεροι χαρακτῆρες παρέχονται ὑπὸ τοῦ σφυγμοῦ. Ὁ σφυγμὸς τῶν ἐπιληπτικῶν, ἐξετασθεὶς ἀκριβῶς διὰ τοῦ σφυγμογράφου ὑπὸ τοῦ Voisin, παρουσιάζει διαφορὰς ἀξίας λόγου. « Ἡευνήθην, λέγει ὁ Voisin, νὰ δοκιμάσω τὸ μέσον τοῦτο τῆς διαγνώσεως παρὰ τοῖς ὑποκρινομένοις καὶ ν' ἀποκτήσω οὕτω τὴν πεποίθησιν, ὅτι ὁ σφυγμογράφος προώρισται νὰ παρέχῃ τὰ κρείσσονα ἀποτελέσματα ἐν περιπτώσεσι προσποιήσεως ».

« Δύο ἢ τρία δευτερόλεπτα πρὸ τοῦ παροξυσμοῦ ὁ σφυγμὸς ἀποβαίνει ταχύτερος, ἢ ὥσιν αὐτοῦ εἶναι μικροτέρα καὶ ὁ σφυγμογράφος δεικνυσὶ τὰς καμπύλας ἥττον ὑψηλὰς, μᾶλλον στρογγύλας καὶ ἐγγυτέρας. Τοῦ παροξυσμοῦ ἐπελθόντος, βλέπει τις πέντε ἕως ἑξὶ διαδοχικὰς κυμάνσεις, διατεθειμένας κατ' ἀντίθεσιν γραμμὴν, μεθ' ὅσας τινες καμπυ-

λῶν ὀλίγον ὑψωμένων· αἱ καμπύλαι αὐταὶ εἰσὶ βραδύτερον μᾶλλον ἐκπεφρασμέναι καὶ παρουσιάζουσιν ἀνωτέραν κυρτότητα λίαν καταφανή, ὁμοίαν ἡμίσει σφαίρᾳ· εἴτα, μετὰ τινα πρῶτα λεπτά, βλέπει τις τὰς γραμμὰς ὑψωμένας σχεδὸν καθέτως εἰς ὕψος τριῖς ἢ τετράκις μείζον τοῦ πρὸ τοῦ παροξυσμοῦ καὶ παρουσιάζουσας κατὰ τὴν κορυφὴν γωνίαν κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον ὀξεῖαν, μεθ' ἧς πάλιν κατερχομένης καὶ παρουσιάζουσας τὸν καταφανέστερον χαρακτῆρα τοῦ δικροτισμοῦ». Αἱ διαφοραὶ αὐταὶ τοῦ σφυγμοῦ διαμετρῶσιν ἀπὸ 1 | 2 μέχρι 1 | 1 | 2, ἵνα τε δὲ καὶ 2 μέχρις 6 ὥρων.

Διάφορα προϋτάθησαν μέσα πρὸς βεβαίωσιν, παρὰ τῷ ὑπόπτῳ ἐπιληπτικῷ, τῆς ἀπωλείας τῆς συνειδήσεως καὶ τῆς αἰσθητικότητος, οἷον εἰσπνοαὶ ἀμμωνίας ἢ χλωρίου, ἀπειλαὶ καυτηριάσεως διὰ πευρακτωμένου σιδήρου κ. τ. τ. Τῶν τοιούτων ὅμως μέσων ἀποτελέσματα οὐδόλως εἰσὶ βέβαια. Ὁ Percy ἀναφέρει ἐν τούτοις περιπτώσιν, καθ' ἣν ἀνεκάλυψε τὴν ὑπόκρισιν, ζητήσας ὑψηλοφώνως τὰ πρὸς ἐξαιρέσιν τῶν ὄρχων ἀναγκαζῶς ἐργαλεῖα, λέγων, ὅτι χαίρει εὐρίσκων εὐκαιρίαν νὰ δοκιμάσῃ τὸ τελεσφόρον θεραπείας, περὶ ἧς τοσαῦτα ἤκουσε καλὰ. Περιττὸν νὰ εἰπώμεν ὅτι ὁ ἰατρός ὀφείλει νὰ πιεσθῇ εἰς τὴν ἀπειλήν, χωρὶς νὰ ποιῇται χρῆσιν βιαιῶν μέσων.

Κατὰ τὸν Legrand du Saulle, ὁ ὑποκρινόμενος προσποιεῖται σχεδὸν πάντοτε τὸν τέλειον παροξυσμόν. Εὐκόλως δ' ἀποκαλύπτεται ἡ ἀπάτη, διότι ἂν κατὰ τὴν σπασμώδη ἐπιληψίαν ὑπάρχωσι συμπτώματα, ἅτινα εἶναι δυνατὸν καὶ εὐκολόν νὰ ὑποκριθῇ τις, ὑπάρχουσιν ὅμως καὶ ἄλλα, ὧν ἡ προσποιήσις ἀποβαίνει ὅλως ἀδύνατος.

Ὁ Méricamp πορετῆρhes παρὰ τοῖς ἐπιληπτικοῖς παραμόρφωσιν τοῦ ὑπερχογχίου χεῖλους, προερχομένην ἐκ τῶν ἐπὶ τὸ πρόσωπον πτώσεων. Ἄν τις πιέσῃ ἐπὶ τοῦ ὑπερχογχίου χεῖλους ἐκ τῶν ἔσω πρὸς τὰ ἔξω παρατηρεῖ ὅτι ταχέως τὸ χεῖλος τοῦτο ἀνυψοῦται, καὶ ὅτι παρὰ τῇ ἐξωτερικῇ κογχικῇ ἀποφύσει ἀντικαθίσταται ὑπὸ ἐξογκώσεως ἰχούσης οὐχὶ πλέον χεῖλος ὀξύ, ἀλλ' ἄμβλύ, ἐξογκώσεως σκληρᾶς, ὁστεώδους, μορφῆς ἐπαισθητῶς πυραμοειδοῦς καὶ τελευτώσης παρὰ τῇ ζυγωματικῇ ἀποφύσει τοῦ ὅστου τῆς ἄνω γνάθου. Ἡ πίεσις ἐπὶ τοῦ σημείου τούτου οὐδένα προκαλεῖ πόνον. Κατὰ τὴν θέσιν τῆς ἐξογκώσεως τὰ μαλακὰ μέρη φέρουσιν ἔγχνη οὐλῶν ἢ εἰσὶ συντεθλασμένα. Καὶ αὕτως ὁ ὑποδόριος συνδετικός ἱστός εἶναι ἡλλοιωμένος λαμβάνων τὸ ἔρμα μεταξὺ τῶν δακτύλων, παρατηρεῖ τις ὅτι ὁ συνδετικός ἱστός σχη-

ματίζει οἷονεὶ τολύπην, συστάσεως ἀρκούντως στερεᾶς, ὡς εἰ εἶχε σχηματισθῇ μικρὸς πυρὴν χρονίου φλέγμονος. Κατὰ τὸ ἐξωτερικὸν μέρος, τὸ ἀνώτερον βλέφαρον, ὅπερ φαίνεται οἰδηματώδες, προέχει ἐπὶ τοσοῦτον σχεδόν, ὅσον καὶ ἡ τῆς ὀφρύος χώρα».

2. Ὑστερία, χορεία, τρομώδης παράλυσις, ἀταξία περὶ τὴν κίνησιν. — Ἡ ὑπόκρισις τῆς ὑστερίας, συχνοτάτης οὔσης παρὰ τῇ γυναικί, ἐνδιαφέρει ὀλίγον τὸν ἰατροδικαστὴν· ἐν τούτοις, ὡς γνωστόν, ἡ νόσος αὕτη ἀπαντᾷ καὶ παρὰ τῷ ἀνδρὶ.

Δυνατὸν ἐπίσης νὰ ὑποκριθῇ τις τὴν χορείαν καὶ τὴν τρομώδη παράλυσιν· εὐκόλως ὅμως ἀποκαλύπτεται ὁ ὁλός διὰ τῆς ἐπιβλέψεως τοῦ ἀτόμου, ὅπερ τότε ἀδυνατεῖ νὰ ἐξακολουθήσῃ προσποιούμενον. Ὁ Lereboullet ἀνεκρίνωσεν ἐνδιαφέρουσιν περιπτώσιν στρατιωτικοῦ, ὑποκριθέντος ἀταξίαν περὶ τὴν κίνησιν τόσῳ τεχνικῶς, ὥστε κατάρθωσεν νὰ ἐξαπατήσῃ πολλοὺς ἰατρούς.

3. Παραφροσύνη, μώρανσις. — Πᾶσαν μορφήν παραφροσύνης εἶναι δυνατόν νὰ ὑποκριθῇ τις· ἐν τούτοις, οἱ προσποιούμενοι προτιμῶσι συχνότερον τὴν ὀξείαν μανίαν καὶ τὴν μελαγχολίαν μετ' ἀναισθησίας, ὧν ἡ ὑπόκρισις εἶναι εὐκόλος.

Τὴν ἡλιθιότητα καὶ τὴν μώρανσιν δυσκολώτερον δύναται τις νὰ ὑποκριθῇ· ἀλλ' ὡς ὀρθῶς παρατηρεῖ ὁ Legrand du Saulle, συμβαίνει ἐνίοτε ἡλίθιοι ἀπολαμβάνοντες καὶ ἡθικῆς ἐλευθερίας, νὰ ὑπερβάλωσι τὰ σημεῖα τῆς ἡλιθιότητος πρὸς ἀποφυγὴν τῆς ποινῆς.

Ἐν τῇ περὶ φρενοπαθειῶν κεφαλίδίῳ ἐγένετο ὁ προσήκων λόγος περὶ παραφροσύνης. Ἐν γένει, ἡ ὑπόκρισις τῆς παραφροσύνης εἶναι δύσκολος, εὐκόλως δ' ὁ ἰατροδικαστής, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, ἀνακαλύπτει τὴν ἀπάτην. Οὐχ ἥττον, ἐπάναγκες ἀποβαίνει ἐνίοτε, εἰς περιπτώσεις, καθ' ἃς μετ' ἐπιμονῆς προσποιεῖται τις, νὰ παρατείνῃ ὁ ἰατρός ἐπὶ πολὺ τὴν ἐξέτασιν καὶ εἰς τεχνάσματα νὰ καταφύγῃ. Ἐν τινι περιπτώσει, ἀναφερομένη ὑπὸ τοῦ Montégua, οἱ ἐντεταλμένοι τὴν ἐξέτασιν ἀτόμου, ὑπόπτου ὑποκρίσεως, ἰατροὶ εἶπόν ἐνώπιον αὐτοῦ ὥστε ν' ἀκουσθῶσιν, ὅτι ἀμφέβαλλον περὶ τοῦ πραγματικοῦ τῆς παραφροσύνης τοῦ ὑπόπτου διὰ τοὺς ἐξῆς λόγους: πρῶτον διότι ἀπέριπτε τὴν χορηγούμενην αὐτῷ τροφήν· δεύτερον διότι δὲν ἐστίαζε, καὶ τρίτον διότι δὲν προσήλου τὸ ὄμμα ἐπὶ ἀντικείμενον τινός. Τὸ τεχνάσμα ἐπέτυχεν.

ὁ ὑποκρινόμενος ἐτροποποίησε τὴν κωμῳδίαν οὕτως, ὥστε ἐξέλιπεν ἀ-
μεσῶς πᾶσα ἀμφιβολία τῶν ἰατρῶν. Ἐν ἄλλῃ περιπτώσει ὁ ἰατρός
προσέποιήθη ὅτι ἐπίστευσεν εἰς τὴν ὑπαρξίν τῆς παραφροσύνης, χωρὶς
ἐν τούτοις νὰ παύσῃται ἐπιτηρῶν διαρκῶς τὸ ἄτομον. Πεισθεὶς ὅτι τὸ
τέχνασμα ἐπέτυχεν, ὁ ὑποκρινόμενος παρητήθη τῆς ὑποκρίσεως, ἐπα-
νέλαβε δὲ τὴν κωμῳδίαν εὐθὺς ὡς ἤρξατο πάλιν ἡ ἀνάκρισις.

α' Ἄλλ' ὅσον ἐπιδείξις καὶ ἂν ᾖ ὁ ὑποκρινόμενος, λέγει ὁ **Legrand du Saulle**, ἀδυνατεῖ νὰ ὑποκριθῇ τὰ σωματικὰ σημεῖα τῆς παραφρο-
σύνης, οἷον τὴν ἀϋπνίαν, ἥτις εἶναι ἐκ τῶν σταθερωτέρων συμπτωμά-
των, τὰς διαταραχὰς τῆς πέψεως καὶ τῶν ἐκκρίσεων τοῦ σιέλου καὶ
τοῦ δέρματος, τὴν ἰσχνανσιν, ἥτις συνοδεύει ταῖς ὀξείαις μορφαῖς, τὴν
εἰς τὴν εὐεξίαν ἐπάνοδον, ἥτις εἶναι σημεῖον τῆς εἰς χρόνιον κατάστασιν
μεταπτώσεως τῆς νόσου, τὴν βραδύτητα τοῦ σφυγμοῦ καὶ τῆς ἀναπνοῆς,
ἥτις παρατηρεῖται κατὰ τὴν λυπημανίαν καὶ τὴν ἡλιθιότητα κ. τ. λ.»

Β. — ΕΞΕΛΚΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΝΟΣΟΙ ΤΟΥ ΔΕΡΜΑΤΟΣ

1. **Κακώσεις.** — Σπανίως ὑποκρίνεται τις κακώσεις μετὰ λύσεως
τῆς συνεχείας, διότι ἡ ἐκτέλεσις τῆς τοιαύτης ὑποκρίσεως εἶναι ἐπώδυ-
νος καὶ ἐπικίνδυνος. Εὐκόλως δ' ὁ ἰατροδικαστὴς ἐν τοιαύταις περιπτώ-
σεσιν ἀποκαλύπτει τὸν δόλον, διότι τὸ τραῦμα εἶναι σχεδὸν πάντοτε
ἐλαφρόν, ἐπιπολὴς καὶ μὴ ἀνάλογον πρὸς τὴν αἰτίαν ἀποδίδεται.

2. **Ἐξελκώσεις.** — Εἶναι δυνατόν νὰ ὑποκριθῇ τις ἐλκώσεις καὶ
νὰ συντηρῇ αὐτάς, ὅπως διεγείρῃ τὴν κοινὴν συμπάθειαν, ἢ ὅπως ἀπαλ-
λαγῇ τῆς στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας. Ἐπὶ τούτῳ ποιοῦνται χρῆσιν ἐ-
ρεθιστικῶν, ἐκδοριῶν, ἢ φυτικῶν οὐσιῶν, ὧν ἡ ἐπὶ τοῦ δέρματος ἐφαρ-
μογὴ παράγει ἐξελκώσεις. Εὐκόλως δ' ἀναγνωρίζεται ὁ δόλος, ἐποπτευο-
μένου τοῦ πάσχοντος, ἢ διὰ τῆς ἐφαρμογῆς ἐπιδέσμου ἐλισσομένου πολ-
λάκις, οὗ αἱ γραμμαὶ σημειοῦνται διὰ μελάνης. Ἄν ὁ πάσχων δὲν λύ-
σῃ τὸν ἐπίδεσμον, ἢ ἴσως ἐπέρχεται ἂν τοῦναντίον λύσῃ αὐτόν, ἵνα
ἐφαρμώσῃ οἰανδήποτε οὐσίαν, ἀδύνατον ἀπεβαίνει αὐτῷ νὰ ἐπαναθίσῃ
τὸν ἐπίδεσμον οὕτως, ὥστε αἱ διὰ μελάνης γραμμαὶ νὰ συμπίπτωσιν
ἀκριβῶς.

3. **Νόσοι τοῦ δέρματος.** — Δύναται τις νὰ ὑποκριθῇ τὰς παρα-
Βέροιας

σιτικὰς νόσους καὶ κυρίως τὸν ἀχώρη. Σταγόνες νιτρικοῦ ὀξέος, ριπτόμεναι ἐπὶ τοῦ τριχωτοῦ τῆς κεφαλῆς, προκαλοῦσι τὴν ἐμφάνισιν ὑποκιτρίνων ἐσχάρων· ἀλλ' αἱ κηλίδες αὗται δὲν παρουσιάζουσι οὔτε τὴν κανονικὴν διάταξιν, οὔτε τὴν κοτυλοειδῆ εἰσοχὴν τοῦ ἀχώρου. Ἐν γένει δ' ἡ ὑπόκρισις τῶν παρασιτικῶν νόσων ἀνακαλύπτεται διὰ τῆς μικροσκοπικῆς ἐξετάσεως.

Ὑπεκρίθησαν ἐπίσης τοὺς ἀφθόρους καὶ κακὸςμους ἰδρωτάς διὰ τῆς ἐφαρμογῆς ἐπὶ τινῶν μερῶν τοῦ σώματος, ἰδίᾳ δὲ τῶν ποδῶν, οὐριῶν τινῶν, ὅσον βάμνατος μιδιοῦ σιλφίου καὶ ἐλαίου Dippel. Εὐκόλως ὅμως ἀνακαλύπτεται τὸ τεχνάσμα, ἂν τὸ ἄτομον ἀποπλυθῇ διὰ σάπωνος καὶ ἐπιτηρηθῇ ἐπὶ τινὰς ἡμέρας.

Γ — ΑΙΜΟΡΡΑΓΙΑΙ

Δύναται τις νὰ ὑποκριθῇ αἱμόπτυσιν, εἴτε εἰσάγων ἐν τῷ στόματι χρωστικὰς οὐσίας, εἴτε ἐνεργῶν νύγματα ἐπὶ τοῦ ρινικοῦ βλεννογόνου, τῶν οὐλῶν, ἢ τοῦ φάρυγγος. Τὰ τεχνάσματα ταῦτα εὐκόλως ἐν γένει ἀποκαλύπτονται διὰ χημικῆς καὶ ἱστολογικῆς ἐξετάσεως τοῦ ἀποπτυσμένου ὑγροῦ, ἢ διὰ προσεκτικῆς ἐπισκοπῆσεως τοῦ στόματος καὶ τῶν ρινικῶν κοιλοτήτων. Δυσκολώτερον εἶναι τὸ ζήτημα, ὅταν τὸ ἄτομον ἰσχυρίζεται ὅτι ἐπαθεν αἱμοπτύσεις. Δέον νὰ ἐξετασθῇ τότε μετὰ προσοχῆς ὁ θώραξ μήτοι ὑπάρχωσι σημεῖα, ἔστω καὶ ἐλάχιστα, ἐξ ὧν ν' ἀποδεικνύεται ὅτι ἀληθῶς τὸ ἄτομον αἱμόπτυσεν.

Ὑπεκρίθησαν ἐπίσης αἱματέμεσιν διὰ καταπόσεως αἵματος ἀμιγροῦς, ἢ μειγμένου μετὰ βόλλου τῆς Ἀρμενίας, καὶ αἱματοουρίας δι' ἐνέσιως αἵματος ἐν τῇ κύστει. Εὐκόλως ὅμως τὰ τοιαῦτα τεχνάσματα ἀναγνωρίζονται. Τοῦτο· αὐτὸ ρητέον καὶ περὶ τῶν ἐντερορραγιῶν καὶ τῶν αἱμορροϊδῶν, ἧς ὑπεκρίνοντο ἄλλοτε εἰσάγοντες ἐν τῷ ἀπνευσμένῳ μικρὰς κύστεις πλήρεις αἵματος.

Δ — ΝΟΣΟΙ ΤΩΝ ΧΩΡΩΝ

1. Ὀργανον τῆς ὁράσεως. — Τὴν ὀφθαλμίαν καὶ τὴν βλεφαρίτιδα ὑπεκρίθησαν διὰ τῆς ἐπὶ τοῦ ἐπιπεφυκότος καὶ τῶν βλεφάρων ἐφαρμογῆς ἐρεθιστικῶν οὐσιῶν καὶ τῆς ἐκρίζωσεως τῶν βλεφαρίδων. Ἐν ᾧ ἂν περιπτώσῃ ἡ ὑπόκρισις εἶναι πρόσφατος, εὐκόλως ἀποκα-

λύπτεται· ἀλλ' ὅταν ἡ τῶν τοιούτων μέσων ἐφαρμογὴ πρὸ πολλοῦ χρονολογῇται, ἡ νόσος ὑπάρχει ἀληθῶς, καθισταμένη οὕτως ἀπὸ καθ' ὑπόκρισιν νόσου εἰς προκληθεῖσαν.

Ὑποκρίνεται τις τὴν ἀμαυρώσιν τῇ χρήσει τῆς εὐθλαείας ἢ τοῦ ὑοσκυάμου. Ὁ ὁλός ευκλῶς ἀνακαλύπτεται ἐπιτηρουμένου τοῦ ἀτό-
του ἐπὶ τινὰς ὥρας, διότι τὰ ἐκ τῶν οὐσιῶν τούτων ἀποτελέσματα δὲν παρατείνονται πέραν τῶν δέκα μέχρι δώδεκα ὥρῶν. Ἀποκαλύπτεται ἐπ' ἴσης καὶ διὰ τῆς χρήσεως Καλαθάρου κυάμου. Ἄν ἡ μυδρίασις ὀφείληται εἰς τὴν ἀτροπίνην, ἐκλείπει ὑπὸ τὴν ἐπιόρασιν τοῦ κυάμου, ὅπερ τούναντίον δὲν συμβαίνει, ἂν ἡ μυδρίασις ᾖ ἀμαυρωτική. Ἀφοῦ βεβαιωθῇ τις, διὰ τῆς ὀφθαλμοσκοπικῆς ἐξετάσεως, ὅτι οὐδεμία σπου-
δαία ἀλλοίωσις τοῦ ὀφθαλμοῦ ὑπάρχει, δύναται ἔτι νὰ βεβαιώσῃ τὴν ὑπόκρισιν διὰ τινος τῶν ἐπομένων μεθόδων :

Αον. Ἐνῷ τὸ ἄτομον ἀναγινώσκει, ἀναικτοὺς ἔχον τοὺς ὀφθαλμούς, πιέζομεν ἐπὶ τὴν γωνίαν τοῦ δῆθεν ἀμαυρωτικοῦ ὀφθαλμοῦ. Ἄν τότε ὁ πάσχων ὁμολογήσῃ ὅτι βλέπει διπλὴν εἰκόνα, βεβαιούμεθα περὶ τῆς ὑποκρίσεως (Boisseau).

Βον. Ἄλλη μέθοδος, ὀφειλομένη τῷ Plet, συνίσταται εἰς τὸ νὰ ἴδῃ ὁ ὑποκρινόμενος διὰ τοῦ δῆθεν ἀμαυρωτικοῦ ὀφθαλμοῦ ἀντικείμενον, ὅπερ πιστεύει ὅτι βλέπει διὰ τοῦ ὑγιоῦς ὀφθαλμοῦ. Πρὸς τοῦτο ποι-
οῦνται χρήσιν ὀρθογωνίου κιβωτιδίου, κλεισμένου ἄνωθεν δι' ἀμαυρὰς ὑάλου, φερούσης δύο ὀπὰς, δι' ὧν οἱ ὀφθαλμοὶ δύνανται νὰ ἴδωσι τὸ βάθος ἀρκούντως φωτιζόμενον. Εἰς τὸ βάθος τοῦτο τίθενται δύο κάτο-
πτρα κεκλιμένα ὑπὸ γωνίαν 120° οὕτως, ὥστε ν' ἀντανακλῶσι, δια-
σταυροῦντα αὐτάς, τὰς εἰκόνας δύο εὐδιακρίτων ἀντικειμένων, τεθει-
μένων εἰς τὰς δύο γωνίας τοῦ ἀνωτέρου τοιχώματος τοῦ κιβωτιδίου. Ὁ ὑποκρινόμενος, ἀναγκαζόμενος νὰ ἴδῃ δι' ἀμφοτέρων τῶν ὀφθαλμῶν, θὰ ἴδῃ τὸ μὲν πρὸς τὰ δεξιὰ ἀντικείμενον διὰ τοῦ ἀριστεροῦ ὀφθαλ-
μοῦ, τὸ δὲ πρὸς τὰ ἀριστερὰ διὰ τοῦ δεξιοῦ. Τοιουτοτρόπως, ἂν ἰ-
σχυρίζηται ὅτι πάσχει ἀμαυρώσιν τοῦ δεξιοῦ ὀφθαλμοῦ, θὰ εἴπῃ ὅτι
βλέπει μόνον τὸ πρὸς τὰ ἀριστερὰ ἀντικείμενον· ἀλλ' ἀκριβῶς τοῦτο
βλέπει διὰ τοῦ δῆθεν ἀμαυρωτικοῦ ὀφθαλμοῦ.

Γον. Ἡ μέθοδος τοῦ Javal συνίσταται εἰς τὴν παρένθεσιν κανόνος
μεταξὺ τῶν δύο ὀφθαλμῶν τοῦ προσποιομένου, εἰς ὃν ὀρίζεται σελὶς ἐν-
τυπος. Οὗτος πολλὰκις ἀναγινώσκει τὰ γράμματα, ἅτινα ὁ κανὼν ἀ-
φίησιν ὁρατὰ τῷ δῆθεν ἀμαυρωτικῷ μόνον ὀφθαλμῷ.

Τὴν μυωπίαν πολλάκις ὑποκρίνονται, ἢ κάλλιον εἰπεῖν προκαλοῦσι, διότι, ὡς γνωστόν, δυνατόν ἡ νόσος νὰ προέλθῃ ἐκ τῆς καθ' ἑξῆς χρήσεως ἀμφικαίλων ὑέλων, ὧν αὐξάνεται βαθμυδὸν ἡ δύναμις. Εὐκόλως ἀναγνωρίζεται ἡ μυωπία διὰ τοῦ λῖαν προσφυοῦς ὀπτομέτρου τοῦ *Perrin*.

Τὴν ἡμεραλοπίαν οὐ σπανίως ὑποκρίνονται οἱ ναῦται. Γνωστὸν τυγχάνει ὅτι ἡ νόσος αὕτη χαρακτηρίζεται ὑπὸ ἐντελοῦς ἢ ἀτελοῦς καταλύσεως τῆς ὁράσεως, ὅταν ὁ ἥλιος ᾗ κάτωθεν τοῦ ὀρίζοντος. Ἡ ὑπόκρισις, ἐν τιαυτῇ περιπτώσει, δυσκόλως ἀποκαλύπτεται. Ὁ *Nel* *ter* ἐν τούτοις προτείνει τὴν ἐπομένην ἀπλουστάτην μέθοδον: Τὸ ὑποπτον ἄτομον κλείεται ἐν σκοτεινῷ ὀωματίῳ, οὗτινος διανοίγονται βαθμυδὸν ἡ θύρα, μέχρις οὗ εἴπῃ ὅτι βλέπει. Ἐπανακλείεται ἡ θύρα καὶ διανοίγεται ἐκ δευτέρου, μέχρις οὗ τὸ ἄτομον εἴπῃ, ὅτι βλέπει. Ἄν ἡ ἡμεραλοπία ᾗ ἀληθής, ὁ βαθμὸς τῆς διανοίξεως τῆς θύρας ἔσται ὁ αὐτός.

2 **Ὅργανον τῆς ἀκοῆς.** — Πολλάκις ὑποκρίνονται τελείαν ἢ ἀτελῆ κώφωσιν. Ὅσῳ κωφὸν καὶ ἂν ᾗ ἄτομόν τι, λέγει ὁ *Legrand du Saulle*, ἂν μὴ ἡ κώφωσις ὀφείλῃται εἰς οὐσιώδη βλάβην τοῦ ἀκουστικῷ νέρου, θέλει ἀντιληφθῇ τῶν δονήσεων, τῶν μεταδιδομένων εἰς τὸ ἔσω οὖς διὰ τῶν ὀστέων τοῦ κρανίου, ἢ διὰ διασείσεως τοῦ ἐδάφους. Ἄν λοιπὸν ἰσχυρίζηται τις ὅτι δὲν ἀντιλαμβάνεται τοῦ *πικ-τὰν* ὥρολογίου, τιθεμένου ἐπὶ τῆς βρεγματικῆς χώρας, ἢ ἰσχυρᾶς πλήξεως τοῦ ἐδάφους ὀπισθεν αὐτοῦ· ἂν πρὸς τούτοις οὐδὲν σημεῖον προδίδει ἐνδοκρανιακὴν βλάβην, θὰ ὑποπτεύσωμεν ὅτι ἡ κώφωσις εἶναι καθ' ὑπόκρισιν καὶ θὰ πειραθῶμεν ν' ἀποκλύψωμεν αὐτὴν διὰ διαφόρων στρατηγημάτων.

Ὑπεκρίθησαν ἐπ' ἰσῆς τὴν κωφαλίαν. Ἡ πάθῃσις αὕτη εἶναι πάντοτε συγγενής, ἢ χρονολογεῖται ἀπὸ ἐποχῆς προηγουμένης τῆς λαλιᾶς. Ἄν ἡ κώφωσις ἐπῆλθε μετὰ τὴν γέννησιν ἢ τὴν ρηθεῖσαν ἐποχὴν, δὲν συνοδεύεται ὑπὸ ἀφασίας. Δύναται τις λοιπὸν εἰπεῖν, μετὰ τοῦ *Percy*, ὅτι ὁ ἀλαλος, ὁ ἐξάγων ἐλευθέρως τὴν γλῶσσαν καὶ κινῶν αὐτήν, εἶναι ὑποκριτής.

Κατὰ τοὺς *Briand* καὶ *Chaudé*, ὁ βουλόμενος νὰ ἐξετάσῃ ἄτομον ὑποπτον ὑποκρίσεως ὀφείλει, πρότερον νὰ λύσῃ τὰ ἐπόμενα ζητήματα :

Ἄν ἡ ηλικία, τὸ φύλον, ἢ ἐν γένει κατασκευὴ, ἢ κράσις, τὸ εἶδος

τοῦ βίου τοῦ ἀτόμου, συμφωνῶσι πρὸς τὴν νόσον, ἣν ἰσχυρίζεται ὅτι πάσχει.

Ἄν ὑπάρχῃ αἰτία τις, δι' ἣν τὸ ἄτομον ὑποκρίνεται τὴν νόσον.

Ἄν περὶ τῆς νόσου ταύτης ἀπέκτησε γνώσεις ἱκανάς, ἵνα τεχνηέντως ὑποκριθῇ αὐτήν.

Λέγομεν, ἐν τούτοις, ὅτι κατὰ τὴν βεβαίωσιν νόσου, ἥτις ὑποτίθεται καθ' ὑπόκρισιν, ὁ ἰατροδικαστὴς τὰ πάντα δεῖον νὰ ἔχῃ ὑπ' ὄψιν, διότι ἀναφέρονται περιπτώσεις προσποιήσεως εἰς ἄτομα, ἅτινα οὐδὲν εἶχον συμφέρον ἵνα ἐξαπατήσωσι, καὶ τὰ ὅποια, ὡς ἐκ τῆς κοινωνικῆς αὐτῶν θέσεως καὶ τῶν προηγουμένων, οὐδεμίαν ἐγείρουσιν ὑπόνοιαν.

ΝΟΣΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΒΛΑΒΑΙ ΕΠΑΓΟΜΕΝΑΙ ΑΝΙΚΑΝΟΤΗΤΑ ΔΙΑ ΤΗΝ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΗΝ ΥΠΗΡΕΣΙΑΝ

Νόμος ΑΦΚΗ' — Περὶ στρατολογίας τοῦ κατὰ γῆν στρατοῦ, τῆς 28 Μαΐου 1887: Ἀρθρ. 32. — Ἐξαιροῦνται τῆς στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας ὅσοι ἔνεκα σωματικῆς βλάβης εἰσὶν ἀνίκανοι διὰ πᾶσαν ἐνεργὸν ἢ βοηθητικὴν τοῦ στρατοῦ ὑπηρεσίαν.

Ἐξαιροῦνται ἐπίσης τῆς στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας, καὶ διὰ τὸν αὐτὸν λόγον, οἱ εἰς τὴν ἐφεδρείαν τοῦ ἐνεργοῦ στρατοῦ, εἰς τὴν ἔθνοφρουράν, καὶ εἰς τὴν ἐφεδρείαν τῆς ἔθνοφρουρᾶς ἀνήκοντες ἄνδρες.

Ἀρθρ. 33. — Ἀπαλλάσσονται τῆς ἐνεργοῦ ὑπηρεσίας ἐν εἰρήνῃ.

ζ'. Οἱ διὰ βοηθητικᾶς ὑπηρεσίας τοῦ στρατοῦ κρινόμενοι ἱκανοί, ἐν οἷς συμπεριλαμβάνονται καὶ οἱ μὴ ἔχοντες τὸ πρὸς κατάταξιν ἀπαιτούμενον ἀνάστημα, ὅπερ ὀρίζεται εἰς 1,56.

Ἀρθρ. 98. — Πᾶς Ἕλλην εἶναι δεκτὸς εἰς ἐθελουσίαν κατάταξιν ἐν τῷ ἐνεργῷ στρατῷ· ὀφείλει δὲ

1) νὰ ἔχῃ συμπληρωμένον τὸ 18 ἔτος τῆς ἡλικίας του καὶ τὴν πρὸς στράτευσιν σωματικὴν ἱκανότητα.

2)

Β. Διάταγμα τῆς 23 Ἰουλίου 1887: Περὶ ἐκτελέσεως τοῦ ΑΦΚΗ' Νόμου περὶ στρατολογίας τοῦ κατὰ γῆν στρατοῦ ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν εξέτασιν τῆς σωματικῆς ἱκανότητος τῶν στρατευσέμενων. Ἀρθρ. 1. — Εἰσὶν ἀνίκανοι διὰ πᾶσαν ἐνεργὸν ἢ βοηθητικὴν ὑπηρεσίαν τοῦ

στρατοῦ οἱ φέροντες σωματικὴν τινα βλάβην ἐκ τῶν καταριθμουμένων ἐν τῷ συνημμένῳ εἰς τὸ παρὸν διάταγμα ὑπὸ στοιχ. Α πίνακι· ἐπομένως οἱ τοιοῦτοι ἐξαιροῦνται τῆς στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας, συμφώνως πρὸς τὸ ἄρθρ. 32 τοῦ ΑΦΚΗ νόμου.

Ἄρθρ. 2. — Εἰσὶν ἀνίκανοι διὰ τὴν ἐνεργὸν μόνον ὑπηρεσίαν οἱ φέροντες σωματικὴν τινα βλάβην ἐκ τῶν καταριθμουμένων ἐν τῷ συνημμένῳ εἰς τὸ παρὸν διάταγμα ὑπὸ στοιχεῖον Β πίνακι· οἱ τοιοῦτοι, κρινόμενοι ἱκανοὶ διὰ βοηθητικᾶς ὑπηρεσίας τοῦ στρατοῦ, δὲν ἐξαιροῦνται τῆς στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας, ἀλλ' ἀπαλλάσσονται ἐν εἰρήνῃ τῆς ἐνεργοῦς ὑπηρεσίας, συμφώνως πρὸς τὸ ἐδάφιον ζ' τοῦ ἁρθρου 33 τοῦ ΑΦΚΗ νόμου, καταγράφονται εἰς τὸ 5ον μέρος τοῦ κατὰ τὸ ἄρθρον 57 τοῦ αὐτοῦ νόμου συντασσομένου στρατολογικοῦ ἐλέγχου.

Ἄρθρ. 3. — Βοηθητικὴ ὑπηρεσία εἶναι πᾶσα καθεστηκυῖα ὑπηρεσία, ἣ ὑπηρεσία φρουρᾶς ἄσπλος, δυναμένη νὰ ἐκτελεσθῇ ἐν τοῖς σώμασιν ἢ στρατιωτικοῖς καταστήμασι ('Ὀπλοστασίῳ, ἐργοστασίῳ, Ἀποθήκαις ὑλικοῦ, Νοσοκομείοις, Γραφείοις κτλ.) ὑπ' ἀνδρῶν ὅτινες δὲν δύνανται νὰ χρησιμοποιηθῶσιν εἰς τὴν ἐνεργὸν ὑπηρεσίαν, εἴτε διότι ὡς ἐκ τῆς ἀδυναμίας τῆς ἑξέως ἢ τῶν παθήσεων ἅς φέρουσι, δὲν δύνανται ν' ἀνθέξωσιν εἰς τοὺς καμάτους αὐτῆς, εἴτε διότι φέρουσι βλάβας ἢ διαμαρτίας τῆς διαπλάσεως, μὴ ἐπιτρεπούσας τὴν χρῆσιν τῆς στρατιωτικῆς ἀποσκευῆς ἢ τοῦ ὅπλου.

Ἄρθρ. 4. — Οἱ αἰτιώμενοι παθήσεις μὴ προφανεῖς, περὶ τῆς ἀληθοῦς ὑπάρξεως τῶν ὁποίων ὁ Ὑγειονομικὸς ἀξιωματικὸς, μέλος τοῦ Στρατολογικοῦ Συμβουλίου, δὲν δύναται νὰ σχηματίσῃ πεποιθήσιν ἐκ τῆς ἐν τῇ συνεδριάσει ἐξετάσεως τοῦ στρατευσίμου, εἴτε διότι δὲν ἐκδηλοῦνται αὐταὶ διὰ σημείων ἐξ ἀντικειμένου, εἴτε διότι δὲν ὑφίστανται κατὰ τὸν χρόνον τῆς ἐξετάσεως, ἢτε μὴ οὖσαι διαρκεῖς (ἐπιληψία), εἴτε τέλος διότι πρὸς ἐξακρίβωσιν αὐτῶν ἀπαιτεῖται ἐξέτασις δι' ἐδικῶν ὀργάνων (ἐσωτερικαὶ παθήσεις τοῦ ὀφθαλμοῦ), δὲν ἐξαιροῦνται ὑπὸ τοῦ Στρατολογικοῦ Συμβουλίου, ἀλλὰ κατατάσσονται εἰς τὸν ἐνεργὸν στρατὸν, καὶ ὅταν ὁ Ὑγειονομικὸς ἀξιωματικὸς τοῦ σώματος εἰς ᾧ κατετάχθησαν, πεισθῇ περὶ τῆς ὑπάρξεως τῆς παθήσεως, παραπέμπονται δι' ἐνδείξεως ἀνικηνότητος, εἰς τὴν ἐξέτασιν τῆς Ἀνωτάτης Ὑγειονομικῆς Ἐπιτροπῆς, ἵνα αὕτη ἀποφανθῇ ὀριστικῶς ὑποβάλλουσα αὐτοὺς ἐν ἀνάγκῃ εἰς νοσηλείαν πρὸς παρατήρησιν.

Τῶν τοιούτων παθήσεων προτέτακται ἀστερίσκος ἐν ἀμφοτέροις ταῖς συνημμένοις εἰς τὸ παρὸν διάταγμα πίναξι.

Ἄρθρον 5. — Οἱ χριθέντες ἱκανοὶ διὰ βοηθητικὰς μόνον ὑπηρεσίας, ὅταν κληθῶσιν εἰς τὰς τάξεις τοῦ στρατοῦ, ἐξετάζονται ὑπὸ τοῦ παρὰ τῷ Στρατολογικῷ Γραφείῳ ὑγειονομικοῦ ἁξιωματικοῦ· καὶ εἰ μὲν ἡ πάθσις, δι' ἣν ἐκρίθησαν διὰ βοηθητικὰς μόνον ὑπηρεσίας ἱκανοί, ὑφίσταται, χρησιμοποιοῦνται εἰς ταύτας· εἰ δὲ ἐξέλιπεν αὕτη, κατατάσσονται εἰς τὸν ἐνεργὸν στρατόν. Ἄν δὲ ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῆς παρὰ τοῦ Στρατολογικοῦ Συμβουλίου ἐξετάσεως μέχρι τῆς κλήσεως αὐτῶν, ἐπῆλθε πάθσις, ἐπαγομένη ἐξαίρεσιν, ἢ ἡ προϋπάρχουσα πάθσις, ἐπιταθεῖσα, ἐπῆγαγεν ἀνικανότητα καὶ διὰ τὰς βοηθητικὰς ὑπηρεσίας παραπέμπονται εἰς τὴν ἐξέτασιν τοῦ κατὰ τὸ ἄρθρον 56 τοῦ ΑΦΚΗ' νόμου ἐκτάκτου Στρατολογικοῦ Συμβουλίου.

Ἄρθρ. 6. — Ἀπασαί αἱ ἀντιβαίνουσαι εἰς τὸ παρὸν Διάταγμα διατάξεις καταργοῦνται.

ΠΙΝΑΞ ΤΗΣ ΣΤΟΙΧΕΙΟΝ Α'

Νοσήματα καὶ βλάβαι,

ἐπαγόμεναι ἀνικανότητα διὰ πᾶσαν ἐνεργὸν ἢ βοηθητικὴν ὑπηρεσίαν τοῦ στρατοῦ, καὶ ἐπομένως τὴν ἐξαίρεσιν (Ἄρθρον 32 τοῦ ΑΦΚΗ' νόμου).

Αἱ χοιράδες καὶ ἡ καθολικευμένη ἀδενοπάθεια, ἰδίως ὅταν συνυπάρχωσιν ἑλκὴ ἢ οὐλαὶ προφανεῖς.

Ἡ καθολικὴ ἀφροδισία λύθη, ὅταν συνοδεύηται ὑπὸ βλάβης τῶν μαλθακῶν μερίων καὶ τῶν ὁστών.

* Ὁ διαβήτης, ὅτε σακχαρώδης καὶ ὁ ἄποιος.

Ἡ στομαχάκη, ἡ μολυβδῖκή καὶ ἡ ὑδραργυρικὴ καχεξία, ὅταν ᾖσιν ἀπότοκοι τοῦ ἐπαγγέλματος τοῦ κληρωτοῦ καὶ χαρακτηρίζωνται διὰ βλαθειῶν ὀργανικῶν ἀλλοιώσεων.

Οἱ καρκινωματώδεις ὄγκοι, τὰ ἐπιθηλιώματα, οἱ ἱνοπλαστικοὶ ὄγκοι καὶ ἅπαντα ἐν γένει τὰ παθολογικὰ ἀπογεννήματα, τὰ σημανόμενα ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦ καρκίνου, ὡς καὶ τὰ καρκινωματῶδη ἑλκῆ.

Ὁ χρόνιος ἔκτερος καὶ ὁ ἀνὰ σάρκα ὑδρῶψ, ὅταν ᾖσι συμπτωματικοὶ ὀργανικῶν παθήσεων τῶν κοιλιακῶν σπλάγγνων.

Τὸ ἔκζεμα, ὁ λειχήν, ἡ ψωρίασις, ἡ ἰχθύωσις, ὅταν, χρόνια ὄντα, ἐπινέμωνται μεγάλην ἐπιφάνειαν, ὁ ἀναθιβρωσκόμενος ἔρπηξ.

Τὰ συρίγγια, συνυπάρχοντα μετὰ βρεΐας ὀργανικῆς βλάβης.

Οὐλαὶ ἐκτεταμέναι, εἰδεχθεῖς, ἀνένδοτοι, ἀπεργαζόμεναι σύμφυσιν γειτνιαζόντων ὀργάνων, ἣ προσπεφυκυῖαι πρὸς τὰ ὑποκείμενα μύρια καὶ παρακωλύουσαι τὴν κίνησιν.

Ὅγκοι ἀγγειώδεις, ἢ ἐκ τελεαγγειεκτασίας, εὐμεγέθεις, ἢ ἐκτεθειμένοι ὡς ἐκ τῆς χώρας, ἐν ᾗ ἐδράζουσιν, εἰς συνήθη πίεσιν ἢ συνθλάσεις.

Τὰ κερατσειδῆ ἐκφύματα, ὅταν ἐδράζωσιν εἰς χώραν, ἔνθα, ὕφισταμένα πίεσιν, ἐπάγονται ἄλγος ἢ δυσκολίαν περὶ τὴν κίνησιν.

Τὰ ἀθροιστικὰ ἀποστήματα.

Ἡ τερηδὼν καὶ ἄλλαι ὀργανικαὶ παθήσεις τῶν ὀστέων καὶ τῶν ἄρθρων (λευκοὶ ὄγκοι, ὀστεοσαρκώματα, μύκης).

Ἡ τελεία ἀγκύλωσις τῶν μεγάλων ἄρθρων (ἰσχίου, γόνατος, ποδοκνημικοῦ, ὤμου, ἀγκῶνος, καρποῦ) καὶ τὰ πεπαλαιωμένα τέλεια κατ' αὐτὰ ἐξαρθρήματα.

Ἡ ρῆξις μυῶν ἢ τενόντων.

Ἡ σύσπασις τῶν μυῶν μετ' ἀτροφίας, ἀπεργαζομένη τὴν διηνεκὴν κάμψιν ἢ ἐκτασιν τοῦ αὐχένος, τῆς σπονδυλικῆς στήλης, ἢ μοίρας ἄκρου τινός.

Τὰ νευρώματα.

* Ὁ καθ' ἑξὶν καθολικὸς τρόμος.

* Ἡ τελεία ἡλιθιότης.

* Ἡ φρενοβλάβεια ὑφ' ὅλας αὐτῆς τὰς μορφὰς (ταραχώδης μανία, μονομανία, λυπομανία, μώρانشις).

* Ἡ ἐπιληψία, ἡ χορεία.

* Ἡ παράλυσις τῆς κινήσεως, ἢ τῆς αἰσθήσεως, ὅταν ᾖ ἐκτεταμένη, ἢ προΐουσα καθολικὴ παράλυσις, ἢ κινητικὴ ἀταξία.

Τὰ ἀνευρύσματα.

Ὁ ἀχώρ (*favus*).

Οἱ διάφοροι κατὰ τὸ κρανίον ὄγκοι, ἐξοστώσεις, μύκης.

Αἱ κεντρικαὶ θολώσεις τοῦ κερατοῦ κατ' ἀμφοτέρους τοὺς ὀφθαλμούς.

Ἡ κώνωσις τοῦ κερατοῦ κατ' ἀμφοτέρους τοὺς ὀφθαλμούς.

Τὸ σκοτεινὸν σταφύλωμα κατ' ἀμφοτέρους τοὺς ὀφθαλμούς.

Τὸ τραυματικὸν ἢ παθολογικὸν ὑπόχυμα κατ' ἀμφοτέρους τοὺς ὀφθαλμούς.

* Ἡ ἀπλῆ ἢ σπινθηροδόλος σύγχυσις.

* Τὸ γλαύκωμα.

* Αἱ χοροειδίτιδες, ἡ ἀποκόλλησις τοῦ ἀμφιβληστροειδοῦς, αἱ νευροαμφιβληστροειδίτιδες, αἱ νευρίτιδες.

Ἡ ἀτροφία τοῦ βολβοῦ, ἡ ἐξάρσεις αὐτοῦ, κατ' ἀμφοτέρους τοὺς ὀφθαλμούς.

Ἡ μῦσις κατ' ἀμφοτέρους τοὺς ὀφθαλμούς.

Αἱ παθήσεις τῆς ὀφθαλμικῆς κόγχης (τερηδῶν, νέκρωσις, ἐξόστωσις, ὀστεοσάρκωμα καὶ αἱ ἐντὸς αὐτῆς ὄγκοι).

Τὸ μεγάλως ἀνεπτυγμένον ἀγκυλοβλέφαρον ἢ συμβλέφαρον.

Ἡ μυκητώδης ἢ κακοήθης ἐκρύλισις τῆς ἐγκανθίδος.

Τὰ χρόνια τραχώματα.

Τὸ ἐπιβαῖνον κατ' ἀμφοτέρους τοὺς ὀφθαλμούς πετερίγιον, ὅταν ἐκτινῇται πέραν τοῦ κέντρου τοῦ κερατίου.

Τὸ ἐπιθηλίωμα τοῦ ἐπιπεφυκότος καὶ τῶν βλεφάρων.

Ὁ νυσταγμός.

Τὸ δακρυχόον συρίγγιον.

Ἡ ἀπώλεια τῆς ρινὸς καὶ αἱ περὶ τὴν διάπλασιν αὐτῆς διαμαρτίαι, ὅταν ἐπάγωνται προφανῶς κώλυμα πατὰ τὴν ἀναπνοὴν ἢ τὴν λαλίαν.

Ἡ τελεία ἀπόφραξις τῶν ρωθίωνων.

Οἱ ἀνάτοι κατὰ τὴν ῥίνα ἢ τὸν φάρυγγα πολύποδες.

Ἡ ὄζαινα.

Ἡ τελεία ἀπόφραξις τοῦ ἐξωτερικοῦ ἀκουστικοῦ πόρου.

Ἡ χρόνια μυριγγίτις, ἡ πυώδης ωτόρροια μετὰ διατρήσεως τοῦ ὑμένου τοῦ τυμπάνου, καὶ ἐν γένει πᾶσα ἐκ τοῦ ἐσωτερικοῦ ὠτὸς πυώδης ῥύσις, κάκοδος, ἀπότοκος τερηδόνης μοίρας τοῦ πετρώδους, ἢ πυήσεως τῶν κυττάρων τῆς μαστοειδοῦς ἀποφύσεως.

* Ἡ νευρική κώφωσις, ἥτοι ἡ τελεία ἀπώλεια τῆς ἀκοῆς κατ' ἀμφοτέρους τὰ ὦτα.

* Ἡ βεβαιωθείσα λατρικῶς κωφενότης.

Ἡ συγγενὴς διαίρεσις τῆς ἄνω γένυος, (λυκόστομα), ἢ διατρήσις τῆς ὀστεώδους ὑπερώς.

Τὸ μηδόλως πωρωθὲν κάταγμα τῆς κάτω γένυος, ἡ ἀπώλεια τῆς οὐσίας αὐτῆς, ἐξοστώσεις εὐμεγέθεις, τερηδῶν, νέκρωσις, ἢ ὁσπεώδεις κατ' αὐτὴν κύστεις.

Τὸ πλημμελῶς ταχθὲν ἐξάρθημα τοῦ κροταφοσιαγονικοῦ ἄρθρου, ἐπαγόμενον ἐπίσημον κώλυμα κατὰ τὴν μάσησιν, τὸ λίαν εὐκόλως ἢ κατὰ βούλησιν παραγόμενον ἐξάρθημα, ἢ σύσπασις ἢ σύσφιγξις τῶν σιαγόνων, καὶ ἡ ἀγκύλωσις τοῦ κροταφοσιαγονικοῦ ἄρθρου.

Ἡ καρκινωματώδης ἐκφύλισις τῶν χειλέων, ἡ τελεία ἀπόφραξις τοῦ στόματος.

Ἡ ἀπώλεια καὶ ἡ τερηδὼν τῶν πλείστων ὀδόντων, ὅταν συνοδεύηται ὑπὸ μαλακύνσεως, ἢ χρονίας ἐξελκώσεως τῶν οὐλῶν, οἱ δὲ ὑπάρχοντες ὀδόντες ὧσιν ἀνεπαρκεῖς διὰ τὴν μάσησιν καὶ τὴν προφορὰν.

Ἡ πρόπτωσις, ὑπερτροφία, συγγενὴς διαίρεσις τῆς γλώσσης, ἐπίσημος ἀπώλεια τῆς οὐσίας αὐτῆς, παρὰ φύσιν προσφύσεις, κακοήθειες κατ' αὐτὴν ὄγκοι, ἢ κακοήθη ἔλκη.

* Ἡ συγγενὴς ἢ ἐπίκτητος ἐνεότης.

Ἡ πρόπτωσις τῆς κιονίδος μετὰ προφανοῦς ἐκφυλίσεως αὐτῆς,

Τὰ κατὰ τὸν τράχηλον χρόνια καὶ ἀνίατα ἔλκη, αἱ προσπεφυκυῖαι εἰς τὰ ὑποκείμενα μόρια θωμιγῶδεις οὐλαί, ἀπότοκοι χοιραδικῶν ἑλκῶν, ὅταν ὧσιν ἐκτεταμέναι, οἱ εὐμεγέθεις ἐκ τραχηλικῶν γαγγλίων ὄγκοι.

Ἡ βρογχοκήλη, λίαν εὐμεγέθης οὖσα καὶ παρακωλύουσα τὴν ἐλευθέραν ἀναπνοὴν ἐπὶ τῇ ἐλαχίστῃ πιέσει τοῦ ὅγκου.

* Ἡ δυσφαγία, ἀπότοκος αἰτίων ὀργανικῶν ἀνιάτων (οἷον διαμυρτίας περὶ τὴν διάπλασιν, σπασμοῦ, στενώσεως ἢ ἀποφράξεως τοῦ οἰσοφάγου, παραλύσεως τῶν διενεργούντων τὴν κατάποσιν μυῶν), οἱ κατὰ τὸν φάρυγγα πολύποδες.

Ἡ χρονία λαρυγγίτις, ἀπότοκος ἀνιάτου ὀργανικῆς παθήσεως, τὰ κατὰ τὸν λάρυγγα συρίγγια, διατρήσεις, ἔλκη, ὄγκοι, πολύποδες καὶ τὰ κατάγματα αὐτοῦ.

Τὰ μηδόλως πωρωθέντα κατάγματα τῶν πλευρῶν ἢ τῶν χόνδρων αὐτῶν, ἡ ὀστεΐτις, ἡ τερηδὼν, ἡ νέκρωσις καὶ τὸ ὀστεοσάρκωμα τῶν πλευρῶν, τοῦ στέρνου, ἡ τῆς κλειδός, ἡ ἢ ἐνεργηθεῖσα διέκκρισις τινὸς τῶν ὀστέων τούτων.

Ἡ χρονία πλευρίτις μετὰ δυσκολίας ἐπιστήμου τῆς ἀναπνοῆς καὶ μετ' ἰσχνάνσεως, τὸ πνευμονικὸν ἐμφύσημα, ὅταν ᾖ ἐπίσημον, τὸ ἄσθμα, ἀναμφιρῆτως βεβαιωθέν, οἰαδότης ἂν ᾖ ἡ ἄμεσος τοῦτου αἰτία, ἡ φυματίωσις τῶν πνευμόνων, βεβαιωθεῖσα διὰ στηθοσκοπικῶν

φαινομένων, ὁ ὑδροθώραξ, ὁ πνευμοθώραξ, τὰ κατὰ τὸν θώρακα τραύματα καὶ αἱ δι' αὐτῶν προπτώσεις, πᾶσα βλάβη τῆς τραχείας, τῶν βρόγχων, τοῦ ὑπεζωκότος, ἢ τοῦ πνεύμονος, χαρακτηριζομένη ὑπὸ ἀφωνίας, ἢ ἐπισήμου καὶ πρᾶγματικῆς ἀλλοιώσεως τῆς φωνῆς, ἢ δυσκολίας τῆς ἀναπνοῆς.

Αἱ ἐκτοπίσεις τῆς καρδίας συνεπείρ παθήσεως τοῦ πνεύμονος ἢ τοῦ ὑπεζωκότος, ὁ ὕδρωψ τοῦ περικαρδίου, ἢ ὑπερτροφία ἢ ἀτροφία τῆς καρδίας, αἱ στενώσεις καὶ ἀνεπάρκειαι τῶν βελτίδων, τὸ ἀνέυρυσμα τῆς καρδίας ἢ τῆς ἀορτῆς, ὡς καὶ πάντα τὰ χρόνια νοσήματα τοῦ περικαρδίου, τῆς καρδίας καὶ τῶν μεγάλων ἁγγείων, τὰ χαρακτηριζόμενα ὑπὸ παλμῶν, ἢ ἐπισήμου ἐξασθενήσεως τῶν καρδιακῶν συστολῶν, ἢ ἥχων προδόντων φυσήματος, τριβῆς, τρόμου γαλῆς κ. τ. λ.

Τὰ γαστρικὰ, ἐντερικὰ ἢ χοληχόα συρίγγια.

Ὅγκοι ἐδράζοντες 'κατ' ἐπιπολὴν ἢ κατὰ βάθος ἐν τῇ κύτει τῆς κοιλίας, ὀργανικὴ ἀλλοίωσις τοῦ ἥπατος, ἢ τοῦ σπληνός, φλέγμονες κατὰ βάθος τοῦ εἰλεακοῦ βόθρου.

Τὰ συμπτωματικὰ τερηδόνης ὅσπου τινος ἀποστήματα, αἱ ὀργανικὰ βλάβαι τοῦ στομάχου, τῶν ἐντέρων, τοῦ περιτοναίου, ὄγκοι κατὰ τὸ μεσεντέριον.

Αἱ τέλειαι κοιλιακαὶ κῆλαι, πεπαλαιωμέναι ἢ ἀρτιγενεῖς, εὐκόλως ἢ δυσκόλως ἀνατασσόμεναι, ὧν κατορθοῦται ἢ οὐ ὁ παρεμποδισμός τῆς προπτώσεως, ὅπουδὴ ποτ' ἂν τῆς κοιλίας ὑπάρχωσι.

Βυθεῖται θωμιγοσιδεῖς οὐλαὶ κατὰ τὸν δακτύλιον, τὰ ἀπότοκα τερηδόνης τοῦ ἰσχίου ἀποστήματα, ἢ στενώσεις τοῦ ἀπευθυσμένου, ἀπότοκος σκιρρώδους παχύνσεως αὐτοῦ, ἢ ὄγκου γεννηθέντος κατὰ τὰ τοιχώματα αὐτοῦ, ἢ διενεργοῦντος ἐπ' αὐτοῦ πίεσιν, ἢ πρόπτωσις τοῦ ἀπευθυσμένου ἢ τοῦ βλενογόνου τούτου ὕμενος, ἢ παρὰ φύσιν ἔδρα.

* Ἡ ἀναμφιρῆτως βεβαιωθεῖσα ἀκράτεια τοῦ οὔρου, τὰ οὐρικὰ ἀποστήματα, τὰ οὐροχόα συρίγγια, ἢ χρόνια νεφρίτις, λίθοι ἐν τῇ κύστει, ἢ ἡ ἐν αὐτῇ παρούσα ἀλλοτρίου σώματος.

Ἡ ἔλλειψις ἢ ἀτρησία τῆς οὐρήθρας, ὁ ἐπισπαδιαῖος ἢ ὑποσπαδιαῖος, ὅταν τὸ στόμιον ἦναι τοσοῦτο πλησίον τῆς ρίζης τοῦ πέους, ὥστε ἡ οὐρῆσις δὲν δύναται νὰ τελεσθῇ ἄνευ διαβροχῆς τῆς πενισκελίδος, τὰ κατὰ τὴν οὐρήθραν συρίγγια καθιστῶντα ἴσάδυνάτων

τὴν ἐξακόντισιν τοῦ οὐρου, ἡ ὑπερτροφία ἢ σκληρία τοῦ προστάτου.

Ὁ ἐρμαφροδιτισμός, οἷαδὴ ποτ' ἂν ᾖ ἡ τοῦτου μορφή.

Ἡ ἐκφύλισις τοῦ ἐτέρου ἢ ἀμφοτέρων τῶν ὄρχεων.

Ἡ ἐκφύλισις τοῦ σπερματίτου λῶρου.

Ἡ ἐπίσημος κύφωσις, λόρδωσις ἢ σκολίωσις τῆς σπονδυλικῆς στήλης, συγγενῆς, ἢ συμπτωματικῇ σπονδυλαρθροκάκης.

Προφανὴς διαμαρτία περὶ τὴν διάπλασιν τῆς πυέλου, ἐπαγομένη ἐπίσημον χωλότητα.

Ἀπώλεια τῆς οὐσίας ἄκρου τινός, ἀπότοκος πηρώσεως ἢ ἐγχειρήσεως (διεκπρίσεως, ἀκρωτηριασμοῦ).

Αἱ ἀπότοκοι πλημμελῶς πωρωθέντος κατάγματος δυσμορφίαι, παρκαλύπτουσαι τὴν ἐλευθέραν κίνησιν.

Ἡ χαλάρωσις τῶν συνδέσμων ἄρθρου τινός, ἀπότοκος πεπαλαιωμένου διαστρέμματος ἢ ἐξαρθρήματος, ὅταν ἐκ τῶν συνήθων κινήσεων προκαλῆται ἐξάρθρωμα.

Οἱ κισσοί, ὅταν ὦσι πολυάριθμοι, ἀλγεινοί, ἀποτελῶσιν εὐμεγέθεις ὄγκους, ἢ ὑπόκεινται ὥς ἐκ τοῦ τόπου, ἔνθα ἐδράζουσιν, εἰς ἐξέλκωσιν ἢ ρήξιν.

Ἡ κατὰ τὰ ἄκρα ἐλεφαντίασις.

Ἡ ἐν κάμφει ἢ ἐν ἐκτάσει ἀγκύλωσις ἀπάντων τῶν δακτύλων μιᾶς χειρός.

Τὸ συνδάκτυλον κατὰ τὴν χεῖρα, ὅταν ἡ τέλειον μεταξὺ πάντων τῶν δακτύλων.

Ἡ παρὰ φύσιν διεύθυνσις ἢ ἐπαλληλία ἐνός ἢ πλειόνων δακτύλων τοῦ ποδός, ὅταν ἀπολύτως κωλύηται ἐκ ταύτης ἡ στρατιωτικὴ ὑπόδυσις.

Ἡ παρὰ φύσιν ἄκρα προεξοχὴ τῆς κεφαλῆς τοῦ ἰου μεταταρσίου, καὶ αἱ ὑπεροστώσεις τῶν δακτύλων, ὅταν ἀπολύτως κωλύωσι τὴν στρατιωτικὴν ὑπόδυσιν.

ΠΙΝΑΞ ὙΠΟ ΣΤΟΙΧΕΙΟΝ Β'

Νοσήματα καὶ βλάβαι,

ἐπαγόμεναι ἀνικανότητα μόνον διὰ τὴν ἐνεργὸν ὑπηρεσίαν, οὐχὶ δὲ καὶ διὰ τὰς βοηθητικάς, καὶ ἐπομένως τὴν ἀπαλλαγὴν ἀπὸ τῆς ἐνεργ-

γού ὑπηρεσίας ἐν εἰρήῃ (Ἄρθρον 33 ἐδάφ. ζ' τοῦ ΑΦΚΗ' Νόμου).

Ἡ ἀδυναμία τῆς ἑξέως ἐν γένει.

Ἡ ἐλαιογενὴς καχεξία.

Τὸ ἐκζεμα, ὁ λειχήν, ἡ ψωρίασις, ἡ ἰχθύωσις, ὅταν μὴ ἐπινέμωνται μεγάλῃν ἐπιφάνειαν.

Τὰ πεπαλαιωμένα καὶ μὴ ὑπείκοντα εἰς τὴν οἰκείαν θεραπείαν ἔλκη.

Οὐλαὶ ἐκτεταμέναι, ἀλλὰ μὴ προσπεφυκυῖαι πρὸς τὰ ὑποκείμενα μόρια, ἢ, καίτοι προσπεφυκυῖαι πρὸς ταῦτα, μὴ παρακωλύουσαι ὅμως σπουδαίως τὴν κίνησιν.

Ὅγκοι ἀγγειώδεις ἢ ἐκ τελεαγγειεκτασίας οὐχὶ εὐμεγέθεις, ἢ ἐκτεθειμένοι ὡς ἐκ τῆς χώρας, ἐν ᾗ ἐδράζουσιν, εἰς πλείσιν ὄντορ ὑπὸ τοῦ ὅπλισμοῦ ἢ τῆς στρατιωτικῆς ἀποσκευῆς.

Τὰ κερατοειδῆ ἐκφύματα, ὅταν ἐδράζωσιν εἰς χώραν ἐνθα, ὑφιστάμενα πλείσιν ὄντορ ὑπὸ τοῦ ὅπλισμοῦ ἢ τῆς στρατιωτικῆς ἀποσκευῆς, ἐπάγονται ἄλγος ἢ δυσκολίαν περὶ τὴν κίνησιν.

Ἡ ὑπέρμετρος πολυσαρκία.

Τὰ λιπώματα καὶ οἱ ἔγκυστοι ὅγκοι, ἐὰν ὦσι λίαν εὐμεγέθεις, ἢ ὑφίστανται ὡς ἐκ τῆς χώρας, ἐν ᾗ ἐδράζουσι, πλείσιν ὀχληρὰν ὑπὸ τοῦ ὅπλισμοῦ ἢ τῆς ἀποσκευῆς.

Τὰ κινητὰ ἐν τοῖς ἄρθροις σώματα.

Ἡ ἀτελής ἀγκύλωσις τῶν μεγάλων ἄρθρων (ἰσχίου, γόνατος, ποδοκνημικοῦ, ὤμου, ἀγκῶνος, καρποῦ), ἢ ἀτελεῖ κατ' αὐτὰ ἐξαρθρήματα.

* Ὁ καθ' ἑξὶν μερικὸς τρόμος.

* Ἡ ἡλιθιότης, εἰς βαθμὸν καθιστῶντα ἀνέφικτον τὴν ἐκμάθησιν τῶν στρατιωτικῶν ἀσκήσεων.

* Ἡ περιωρισμένη παράλυσις τῆς κινήσεως ἢ τῆς αἰσθήσεως, ἢ πάρεσις.

Οἱ διάφοροι δερματέρπητες τῆς τριχωτῆς μούρας τοῦ κρανίου, ἐκζεμα, κηρίον (impetigo), ἡ ἀλωπεκία, ἡ τελεία φαλακρότης.

Ἡ ἀτελής ἀποστέωσις τοῦ ὀσίου τοῦ κρανίου, ἡ ἀπώλεια μούρας τῆς οὐσίας τῶν ὀστέων τοῦ κρανίου ἔνεκα τερηδόνης, νεκρώσεως, τραύματος.

Ὁ χρόνιος στραβισμὸς κατὰ τὸν δεξιὸν ὀφθαλμόν.

Ὁ τραυματικὸς ἢ παθολογικὸς ἐξόφθαλμος.

Ὁ βούφθαλμος.

Ἡ πανώδης κερατίτις, ἡ διάχυτος κερατίτις.

Αἱ κεντρικαὶ θολώσεις τοῦ κερατίου κατὰ τὸν ἕτερον τῶν ὀφθαλμῶν.

Ἡ κώνωσις τοῦ κερατίου ὑμένοσ κατὰ τὸν δεξιὸν ὀφθαλμόν.

Τὸ σκοτεινὸν σταφύλωμα κατὰ τὸν ἕτερον ὀφθαλμόν.

Τὸ τραυματικὸν ἢ παθολογικὸν ὑπόχυμα κατὰ τὸν ἕτερον ὀφθαλμόν.

Ἡ ἀτροφία ἢ ἐξάρσεις τοῦ βολβοῦ κατὰ τὸν ἕτερον ὀφθαλμόν.

Ἡ μῦσις κατὰ τὸν ἕτερον ὀφθαλμόν.

Αἱ πρόσθιοι ἢ ὀπίσθιοι συνέχειαι τῆς ἱρίδος.

* Ἡ βεβαιωθείσα ὀργανικὴ μυωπία κατὰ τὸν δεξιὸν ὀφθαλμόν.

* Ἡ βεβαιωθείσα ἀμλυωπία κατὰ τὸν δεξιὸν ὀφθαλμόν.

Τὸ ἐκτρόπιον, τὸ ἐντρόπιον, ἡ τριχλασις, ἡ βλεφαρόπτωσις, τὸ μετρίως ἀνεπτυγμένον ἀγκυλοβλέφαρον ἢ συμβλέφαρον.

Τὰ ὀξέα τραχώματα.

Τὸ ἐπιβαῖνον κατὰ τὸν δεξιὸν ὀφθαλμόν πτερύγιον, ὅταν ἐκτείνεται πέραν τοῦ κέντρου τοῦ κερατίου.

Ἡ ἐπιφορά.

Οἱ κατὰ τὴν ῥίνα ἢ τὸν φάρυγγα ἰάσιμοι πολύποδες.

Ἡ συγγενὴς ἑλλειψις ἢ ἡ ἀπώλεια τῆς κόγχης τοῦ ὠτός, ἢ κατ' αὐτὴν παρουσία ἀνενδότων ἐλκῶν ἢ εὐμεγέθων ἐκ τελεαγγειεκτασίας ὀγκῶν.

Ἡ στένωσις τοῦ ἐξωτερικοῦ ἀκουστικοῦ πόρου, ἢ ἐν τῇ κοιλότητι αὐτοῦ παρουσία ἐκθλασθημάτων, ἢ πολυπόδων, ὅταν ἐπάγωνται βερρηκοῖν.

Ἡ διάτρησις τοῦ ὑμένοσ τοῦ τυμπάνου ἄνευ ὠτορροίας.

Ἡ συγγενὴς ἢ ἐπίκτητος ἀπόφραξις ἢ ἡ στένωσις τῆς σάλπιγγος τοῦ Εὐστάχιου, ὅταν ἐπάγῃται ἐξασθένησιν τῆς ἀκοῆς.

* Ἡ βεβαιωθείσα ἀναμφιρήστως βερρηκοῖα.

* Ἡ κώφωσις κατὰ τὸ ἕτερον μόνον οὖς.

Τὸ πλημμελὲς παρωθὲν κάταγμα τῆς κἀνω γένυος, αἱ μικραὶ κατ' αὐτὴν ἐξοστώσεις.

Τὸ συγγενὲς ἢ ἐπίκτητον λαχώχειλος, οἱ ἀνένδοτοι περὶ τὸ στόμα δερματέρπητες (γενειάγρα, ἀναθιβρωτῆκόμενος ἔρπη), ἢ παραμόρφωσις τοῦ στόματος ἕνεκα προσφύσεως τῶν οὐλῶν πρὸς τὸν βλεννογόνον ὑμένα τῶν παρειῶν.

Ἡ μυκητώδης ἢ ἐκ στομακάκης πάθησις τῶν οὐλων.

Ὁ ἐπίσημος τραυλισμός.

Ἡ ἔλλειψις, διαίρεσις ἢ ἀπώλεια τῆς οὐσίας τοῦ ὑπερωίου ἱστίου.

Τὸ βχτράχιον καὶ τὰ πεπαλαιωμένα καὶ ἀνίατα σιελοχόα συρίγγια.

Οἱ ἐκ τροχηλικῶν γαγγλίων ὄγκοι, ὅταν μὴ ᾖσιν εὐμεγέθεις.

Ἐπίσημος ραιβόκρανος ἐξ αἰτίων ὀργανικῶν καὶ μὴ ὑπεικόντων τῇ θεραπείᾳ.

Βρογχοκλήη, μὴ ἐπαγομένη δυσκολίαν κατὰ τὴν ἀναπνοήν.

Πῶς ὄγκος κατὰ τὸν θώρακα, σπουδαίως παρακωλύων τὸν ἄνδρα τοῦ νὰ φέρῃ τὸν γυλιόν, ἢ πᾶν ἄλλο συστατικόν τῆς ἀποσκευῆς ἢ τοῦ ὀπλισμοῦ.

Ἡ παρὰ φύσιν διάπλασις τοῦ θώρακος, ἢ δίκην τρόπιδος προπέτεια αὐτοῦ, ἢ ἄκρα ἐμπέσεις τῆς κατωτέρως μοίρας τοῦ στέρνου μετ' ἐκτροπῆς τῆς ξιφοειδοῦς ἀποφύσεως ἐπὶ τὰ ἔξω ἢ ἐπὶ τὰ ἔσω, ἢ ἄκρα στενότης τῶν πλαγίων τοιχωμάτων τοῦ θώρακος, αἱ κυρτώσεις, αἱ ὄγκοι, αἱ μερικαὶ ἐκτροπαὶ τῶν πλευρῶν ἢ τοῦ στέρνου, ἢ ὑπέρμετρος στενότης τοῦ ἐτέρου ἡμίσεος τοῦ θώρακος, τὰ πλημμελῶς πωρωθέντα κατάγματα τῶν πλευρῶν, αἱ κατ' αὐτάς καὶ κατὰ τὸ στέργον ἐξοστώσεις.

Τὸ περιωρισμένον πνευμονικὸν ἐμφύσημα.

Προφανὴς εἰς φυματίωσιν προδιάθεσις.

Αἱ θωμειγοειδεῖς ἢ προσπεφυκυῖαι εἰς τὰ ὑποκείμενα μόρια οὐλαὶ κατὰ τὰ τοιχώματα τῆς κοιλίας, ἢ ἀδενίτιδες χοιραδικῆς φύσεως.

Ἀπλὴ εἰς κοιλιακὴν κήλην προδιάθεσις, ἢ ἀτελής κήλη.

Τὰ ἐδρσυρίγγια, αἱ ρωγαὶ κατὰ τὸν δακτύλιον.

Αἱ ἐσωτερικαὶ ἢ ἐξωτερικαὶ αἱμορροΐδες, ἐὰν ᾖσι λίαν ἐπίσημοι τὸν ὄγκον.

* Ἡ ἀναμφιρῆστος βεβαιωθεῖσα ἐπίσχεσις τοῦ οὐρου, ἢ αἵματου-ρία, ἢ λευκωματουρία, ἢ ψαμμύσεις, αἱ νεφρικοὶ λίθοι, ἢ χρονία κυστίτις, τὰ στενώματα τῆς οὐρήθρας.

Ἡ ἐντελής, ἢ σχεδὸν ἐντελής ἀπώλεια τῶν γεννητικῶν ὀργάνων.

Ἡ παρουσίς τοῦ ὄρχεως ἐν τῷ βουβῶνι.

Ἡ κισσοκλήη, ὅταν ᾖ μεγάλως ἀνεπτυγμένη.

Οἱ κισσοὶ τοῦ ὄσχεου, ὅταν ᾖσι μεγάλως ἀνεπτυγμένοι.

Ἡ ἐπίσημος τὸν ὄγκον ὑδροκλήη.

Ἡ ἐκ τραυματικῆς αἰτίας ἀπώλεια τοῦ ἑτέρου ἢ ἀμφοτέρων τῶν ὀρχεων.

Ἡ μετρία συγγενῆς κύφωσις, λόρδωσις ἢ σκολίωσις τῆς σπονδυλικῆς στήλης.

Διαμικρία περὶ τὴν διάπλασιν τῆς πυέλου, μὴ ἐπαγομένη ἐπίσημον χωλότητα.

Ἡ συγγενῆς ἀνισότης τῶν ἄνω ἄκρων, ἡ ραιβότης τοῦ βραχίονος, ἡ ὑπέρμετρος μακρότης ἢ βραχύτης αὐτοῦ. Ἡ συγγενῆς ἀνισότης τῶν κάτω ἄκρων, μὴ ἐπαγομένη ἐπίσημον χωλότητα. Ἡ ραιβότης τῶν σκελῶν καὶ πᾶσαι αἱ ἀπότοκοι ραχίτιδος δικμαρτία διαπλάσεως τῶν κάτω ἄκρων.

Αἱ ἀπότοκοι πλημμελῶς πωρωθέντος κατάγματος δυσμορφίαι, ὅταν μὴ παρακωλύωσι τὴν κίνησιν.

Ἡ ἀπότοκος διαστρέμματος ἢ ἐξαρθρήματος ἀδυναμία ἄρθρου τινός.

Οἱ κισοί, ὅταν μὴ ὧσι πολυάριθμοι, μὴδ' ἀπειλῶσιν ἐξέλκωσιν ἢ ρῆξιν.

Ἡ χρονία ἀρθρίτις.

Οἱ βλαιοὶ πόδες.

Οἱ ὑπεράριθμοι κατὰ τὴν χεῖρα ἢ τὸν πόδα δακτύλοι.

Τὸ συνδάκτυλον, κατὰ μὲν τὴν χεῖρα, ὅταν μὴ ᾖ τέλειον, κατὰ δὲ τὸν πόδα, ὅταν ᾖ τέλειον μεταξὺ πάντων τῶν δακτύλων.

Ἡ ἔλλειψις μιᾶς φάλαγγος τοῦ ἀντίχειρος, ἢ μιᾶς φάλαγγος τοῦ δεξιοῦ λιχανεῦ, ἢ δύο φαλάγγων τοῦ ἀριστεροῦ, ἢ δύο φαλάγγων δύο δακτύλων, ἢ μιᾶς φάλαγγος καὶ τῶν τριῶν τελευταίων δακτύλων τῆς χειρός ταυτοχρόνως· ἡ ἔλλειψις μιᾶς φάλαγγος τοῦ μεγάλου δακτύλου τοῦ ποδός, ἢ τῆς τελευταίας φάλαγγος καὶ τῶν τεσσάρων τελευταίων δακτύλων τοῦ ποδός, ἢ ὁλοσχερῆς ἔλλειψις δύο δακτύλων τοῦ ποδός.

Ἡ ἐν κόμφει ἢ ἐν ἐκτάσει ἀγκύλωσις ἐνός δακτύλου τῆς χειρός.

Ἄλλ' οἱ ἀνωτέρω πίνακες ἐτροποποιήθησαν δι' ἐτέρου ἀπὸ 29 Ἰουνίου 1898 Διατάγματος ὡς ἐξῆς.

ΠΙΝΑΞ ΥΠΟ ΣΤΟΙΧΕΙΟΝ Α'

Νοσήματα καὶ παθήσεις, ἐπαγόμεναι ἀνικανότητα πρὸς πᾶσαν ἐνεργὸν ἢ βοηθητικὴν ὑπηρεσίαν καὶ ἄρα ἐξαίρεσιν (ἄρθρον 32 τοῦ περὶ Στρατολογίας Νόμου).

Καθολικαὶ νόσοι.

1 * Ἡ ἀδυναμία τῆς ἐξέως, βεβαιωθείσα δι' ἀκριβοῦς ἐπιστημονικῆς ἐξετάσεως (*)

(*) Ἡ τοῦ θώρακος περίμετρος οὐδαμῶς μὲν χρησιμεύει καθ' ἑαυτὴν καὶ μόνη εἰς ἀπόφασιν περὶ ἰκανότητος ἢ ἀνικανότητος τῶν στρατευσίμων εἰσφέρει ὅμως κατὰ πολὺ εἰς γνώρισιν τῆς καλῆς τοῦ σώματος διαπλάσεως καὶ εὐρωστίας. Ἡ μέτρησις τοῦ θώρακος τελεῖται κατὰ τὴν βαθεῖαν εἰσπνοὴν καὶ ἐκπνοὴν διὰ μετρικῆς ταινίας διηρημένης εἰς ὑφεκατόμετρα.

Ἐγχειροῦσι δὲ τὴν μέτρησιν, κελεύοντες τὸν ἐξεταζόμενον νὰ ὑψώσῃ ὀριζοντίως καὶ πρὸς τὰ πλάγια τοῦ θώρακος τοὺς βραχίονας καὶ ὑπαβάλλοντες τὴν μετρικὴν ταινίαν ἀμέσως ὑπὸ τὴν κατωτέραν γωνίαν τῆς ὀμοπλάτης καὶ ὑπὸ τὴν θηλὴν τοῦ μαστοῦ τῶν στρατευσίμων, τηρούντων ἀβίαστον καὶ εὐθυτενὴ τοῦ σώματος στάσιν κατὰ τὴν τοιοῦτότροπον ἐξέτασιν. Ἡ ταινία, πλατεῖα οὖσα ὅσον 1 1/2—2 ὑφεκατομέτρων καὶ ἀπὸ συμπαγοῦς μὲν, ἀλλὰ μὴ ἑκτατοῦ καὶ σκληροῦ ὑφάσματος διῤυσμένη, ἐπιβάλλεται ἐπὶ τοῦ δέρματος οὕτως, ὥστε μήτε νὰ ἀφῇ εἰς αὐτὸ περισφίγξιν ἔχνη, μηδὲ νὰ ἐκφεύγῃ ἐκείθεν χαλωμένη.

Οἱ μικρὸσωμοι τῶν στρατευσίμων (1,57—1,54 μ.) καλῶς τᾶλλα διαπεπρασμένον ἔχοντες τὸ σῶμα καὶ εὐρώστους τοὺς μῦς καὶ τὰ ὀστᾶ ἰσχυρά, ἱκανοὶ λογίζονται πρὸς τὴν ἐνεργὸν τοῦ στρατοῦ ὑπηρεσίαν, ἂν ἀρκούντως εὐρύν ἐμφερίωσι τὸν θώρακα, δυνάμενον μὲν νὰ εὐρυνοῖ κατὰ τὴν εἰσπνοὴν οὐχὶ ἔλασσαν τῶν 5 ὑφεκατομέτρων, μετροῦντα δὲ κατὰ κανόνα ἐν καιρῷ τῆς ἐκπνοῆς περίμετρον κατὰ 1—2 ὑφεκατόμετρα πλείονα τοῦ ἡμίσεος τοῦ ἀναστήματος.

Ἐπὶ ἐλάττωσιν θωρακικῆς περιμέτρου, μὴ ὑποβιβαζομένης ὅμως κάτω τοῦ ἡμίσεος τοῦ ἀναστήματος, ἱκανοὶ πρὸς στρατεύσιν κρίνονται οἱ στρατεύσιμοι μόνον, ἂν τὸ ἐλάττωμα τοῦτο ἀντισταθμίζωσιν εὐρωστος λίαν τοῦ σώματος διάπλασις καὶ μείζων τοῦ θώρακος εὐφυΐα πρὸς εὐρυσιν ἐν τῇ ἀναπνοῇ.

2. * Ἡ ἐλειογενὴς καχεξία μετὰ μεγάλης διογκώσεως καὶ ὑπερ-
τραφείας τῶν ὑποχονδρίων σπλάγχχνων.

3. * Αἱ ἰδιοπαθεῖς νόσοι, δηλαδὴ λευχιμία· ψευδολευχαιμία· προΐ-
οῦσα κακοήθους ἀναιμίας· μελαναιμίας· αἱμοσφαιρινουρία κατὰ περιο-
δικούς παροξυσμούς· φιλικιμόρροια καὶ σκορβοῦτον.

4. * Ὁ διαβήτης καὶ ἡ λευκωματουρία.

5. * Ἡ φυματίωσις τῶν πνευμόνων ἢ ἄλλων ὀργάνων.

6. * Ἡ χοιράδωσις.

7. * Ἡ χρονία μᾶλις καὶ ἡ μῆλις.

8. * Ἡ ἐλεφαντίασις.

9. * Τὸ θηρίωμα (Lupus) καθόλου.

10. Οὐλαὶ μεγάλα καὶ εὐκόλως ἐξελκούμεναι καὶ παρακωλύ-
ουσαι τὰς κινήσεις καὶ τὴν χρῆσιν ἱματίου τινός.

11. Ὅγκοι καλοήθεις μὲν, ἀλλ' ἐκ τῆς ἑδρας καὶ τοῦ μεγέθους
αὐτῶν δυσχεραίνοντες τὰς λειτουργίας τοῦ σώματος, ἢ δυσμορφίας
ἐπιγεννῶντες.

12. Τὰ κερατοειδῆ ἐκφύματα, μεγάλα ὄντα καὶ ἀπὸ ἐξωτερικῶν
πίεσεων εὐκόλως κακούμενα ἢ ἐπαγόμενα δυσχερεῖς κατὰ τὴν ἐλευ-
θέραν κίνησιν τῶν μελῶν.

13. Οἱ κακοήθεις ὄγκοι.

14. * Αἱ χρόνιαι ἀδενίτιδες μετὰ συριγγίων, αἱ χοιραδικαὶ καὶ
φυματιώδεις ἢ μετὰ ὑπερτραφείας καὶ ἐκφυλότητος τῶν ἀδένων.

15. Οἱ σπῖλοι καὶ οἱ ἀγγειώδεις ὄγκοι, ὅταν ἐδράζωνται κατὰ τὸ
πρόσωπον, ἢ ὅταν, ἀλλαχοῦ κείμενοι, ὥτι μεγάλοι καὶ εἰς ἐξωτε-
ρικός πίεσις ἔλθῃτο.

16. * Τὰ ἀνευρύσματα καθόλου.

17. * Αἱ νευριγίαι ἔμμονοι οὔται ἢ συχνῶς ὑποστρέφουσαι.

18. * Τὰ ἀλγεινὰ νευρώματα.

19. * Ἡ κληρονομικὴ σύφιλις καὶ τὸ σπυρόκωλον.

20. * Αἱ ἀτὸ νοσημάτων τῶν νευρικῶν κέντρων βραβεῖσι καὶ ἀνία-
τοι παραλύσεις· (ἐξαίρουνται αἱ ἀπὸ μολυσματικῶν νόσων, αἱ ρευμα-
τικά, αἱ ἀπὸ σφίλιδος, χρόνιες διὰ μολύβδου δηλητηριάσεως καὶ
ἀπὸ τραυμάτων ἐλαφρῶν καὶ παρατεταμένης ἐπιθλίψεως, ἐν ὧν
εὐέλτοι καὶ οὐδαμῶς ἐπήνεγκον λειτουργικὰς διαταράξεις ἀξίας λόγου).

21. * Αἱ ἀπὸ νόσων τοῦ κεντρικοῦ νευρικοῦ συστήματος χρόνιαι
τῶν μυῶν συσπάσεις ἢ αἱ ἀπὸ ἄλλης αἰτίας, πεπαλαιωμέναι ὁμῶς

καὶ κωλύουσαι ὅπως δῆποτε τὰς κινήσεις ἢ διδοῦσαι πλημμελεῖς εἰς τὸ σῶμα στάσεις.

22. * Οἱ σπασμοὶ τῶν μυῶν ἀνώδουναι ἢ ἐπώδουναι καὶ ἐκδηλοῦνται καθ' ὀριστὰς κινήσεις τῶν ἁκρῶν ἢ τοῦ λοιποῦ σώματος.

23. * Ὁ καθ' ἑξὶν τμῶμος τοῦ σώματος, νότον τῶν νευρικῶν κέντρων αἰτιώμενος, ἰδίᾳ δὲ χρονίαν δι' οἰνοπνεύματος δηλητηρίασιν, ἢ διὰ μοιύθδου καὶ ὑδραργύρου, τρομώδη παράλυσιν καὶ σκληρίασιν κατὰ πλάκας.

24. * Αἱ διχρήξεις τῶν μυϊκῶν ἰνῶν καὶ τενόντων, ὅταν παύηται ἢ κωλύεται ἡ λειτουργία ἐπιστήμου ὀργάνου.

25. Αἱ ἀνίατοι τῶν μυῶν καὶ τενόντων συμφύσεις καὶ συνολκίαι, ὅταν κωλύωσι τὴν ἐλευθέραν κίνησιν.

26. * Ἡ τῶν μυῶν μερικὴ ἀτροφία, ἐὰν εἶναι ἀνίατος καὶ παύωσιν ἢ ἐξασθενῶσι κινήσεις τοῦ σώματος ἐπίσημοι.

27. * Βαρεῖαι ἀλλοιώσεις τῶν ἐλύτρων τῶν τενόντων.

28. Ὁ ὑδραρθρος, ἐπίσημος τὸν ὄγκον.

29. Οἱ λευκοὶ ὄγκοι καὶ τὰ ἐν τοῖς ἄρθροις κινητὰ σώματα.

30. Αἱ ἄγκυλώσεις τῶν μεγάλων ἄρθρων* αἱ παραμορφώσεις αὐτῶν· αἱ διατάσεις καὶ ἡ χαλαρότης ἔνεκα διαστρέμματος, ἐξερθρώσεως ἢ ἄλλου αἰτίου. Ἡ διάστροφος ἀρθρίτις.

31. * Τὰ ψυχρὰ ἀποστήματα.

32. * Αἱ μετὰ διαπυήσεως χρόνιοι περισπτίτιδες, αἱ μετὰ παραμορφώσεων μεγάλαι ὑπεροστώσεις καὶ οἱ ὄγκοι τοῦ περισστέου.

33. * Αἱ χρόνιοι ὀστεΐτιδες μετὰ διαπυήσεως ἢ μὴ καὶ μετὰ καθολικῆς ἀδυναμίας συνοδεύονται, οὐδαμῶς δὲ εἰς ἔραπείαν ὑπέρκεινται καὶ κωλύονται τὴν λειτουργίαν τοῦ πάσχοντος μέλους· ἢ εἰς τερὶ δόνας τῶν ὀστέων ἀπολήγουσαι.

34. * Αἱ περισπώσεις καὶ ἐξοστώσεις, ὅταν παρακωλύωσι τὴν λειτουργίαν τοῦ μέλους, ἔνθα ἐδρεύουσι.

35. Διάφοροι ὄγκοι τῶν ὀστέων· αἱ παραμορφώσεις τούτων ἢ ὑπέρμετρος κυρτότης ἢ βραχυτότης ἔνεκα ραχίτιδος ἢ κατὰ γμάτων, πλημμελῶς πωρωθέντων.

Παθήσεις μερικαί.

Κεφαλή.

36. Οἱ ἀχῶρες καὶ τὸ κνύας (pélade), διάφοροι ὄγκοι ἐπαγόμενοι ὀδύνας ἐν τῷ καλύπτειν τὴν κεφαλὴν διὰ τοῦ πηληκίου· ἡ ἀτελής συνοστέωσις τῶν ὀστέων τῆς κεφαλῆς, γινώριμος ἐκ τῆς ὑπάρξεως πηγῶν· αἱ ἐκτεταμέναι ὑπεροστώσεις· αἱ μεγάλαι οὐλαὶ ἀπὸ παθήσεων τῶν ὀστέων καὶ αἱ ἀπὸ βαθέων τραυμάτων.

Νευρικὰ κέντρα.

37. * Ἡ ἡλιθιότης καὶ φρενοβλάβεια· ἡ προϊούσα καθολικὴ παράλυσις· ἡ τρομώδης τῶν οἰνοφλύγων παράνοια· ἡ ἐπιληψία, καταληψία, χορεία καὶ ὑπνοβασία· ἡ ἀφασία· ἡ κινητικὴ ἀταξία· ἡ προϊούσα μυϊκὴ σκληρίασις, ἡ ψευδyperτραφικὴ παράλυσις· τὰ μυζοιδημα· ἡ νόσος τοῦ Basedow· ἡ ὑστεροεπιληψία· ἡ μυοτονία· ἡ μεγαλογκία ἄκρων (acromégalie).

Ἀκοή.

38. * Ἡ ἀτρησία ἢ ἡ ἀπόφραξις τοῦ ἀκουστικοῦ πόρου· οἱ πολυπόδες αὐτοῦ καὶ τὰ ἐν αὐτῷ ἀλλότρια σώματα, μὴ ἐξαιρούμενα, ἀλλὰ δυνάμενα νὰ ἐπενέγκωσι νόσους σοβαράς.

39. * Αἱ χρόνιαι ωτίτιδες, μετὰ ρύσεως πυώδους ἢ ἄνευ ταύτης, ἢ μετὰ διατρήσεως τοῦ τυμπάνου ἢ χωρὶς ταύτης συνοδεύουσαι.

40. * Ἡ χρόνία φλεγμονὴ τῶν κυψελῶν τῆς μαστοειδοῦς ἀποφύσεως.

41. * Ἡ κώφωσις καὶ ἡ ἐνεότης.

Πρόσωπον.

42. * Αἱ κύστεις· αἱ μεγάλαι ἐξοστώσεις, μὴ ἰαταὶ διὰ τῆς δεοῦσης θεραπείας ἢ ἐγχειρήσεως· οἱ ἀγγειώδεις ὄγκοι.

43. Τὰ ἀνίατα ἔλκη καὶ τὰ συρίγγια τὰ μὴ αἰτιώμενα παθήσεις ὀδόντων.

44. Ἡ προσωπαλγία, ἀνίατος κύσα.

45. * Ἡ ἡμιπληγία τοῦ προσώπου ἀπότοκος ἐγκεφαλικῆς παθήσεως.

46. * Αἱ βαρεῖται νόσοι τῶν μετωπιαίων κόλπων καὶ τοῦ ἰγμορείου ἄντρου, αἱ ἐπενεγκοῦσι ἀποφράξεις ἢ διατρήσεις αὐτῶν ἢ παραμορφώσεις ἕνεκα τραυμάτων, ἐλκώσεων, συριγγίων, καταγμάτων, πολυπόδων, ἀλλοτρίων σωμάτων, φλεγμονῶν μετὰ χρονίας διαφυγῆσεως, ἐξοστώσεων, τερηδόνης ἢ νεκρώσεως.

47. Τὰ κακῶς ἢ οὐδόλως πωρωθέντα κατάγματα· αἱ ἕνεκα τραυμάτων διὰ πυροβόλου ὅπλου ἢ ἐγχειρήσεως ἀπώλεια μοίρας τῶν ὀστέων τῆς ἄνω ἢ κάτω γένυος· αἱ ὀστεῖδες· ἐξοστώσεις· τερηδὼν καὶ νέκρωσις, ἰδίᾳ ἢ ἀπὸ φωσφόρου.

48. Αἱ ἐξαρθρώσεις τῆς γναθοκροταφικῆς διαρθρώσεως, μὴ προσφῶς ἀναταχθεῖσαι ἢ εὐκόλως καὶ ἐθελοντὶ γενόμεναι· ἢ σύσφιγξις τῶν γνάθων καὶ ἡ ἀγκύλωσις (σπανιωτάτη.)

49. Αἱ τῶν ὀστέων τῆς γένυος δυσμορφίαι.

Ὅρασις.

50. α' Ἡ πρὸς ἐνεργὸν τοῦ στρατοῦ ὑπηρεσίαν ἱκανότης ἀπαιτεῖ τὴν ὀπτικὴν δύναμιν ἀνωτέραν ἢ πῶς ἴσῃ πρὸς 1|2 ἄνευ τῆς ἄρωγῆς φακῶν, παρὲξ μόνον ἐπὶ μυωπίας. Ἐκτὸς τούτου οὐδέποτε δεόν ἡ ὀπτικὴ δύναμις τοῦ ἐνὸς ὀφθαλμοῦ νὰ ὑποβιβάζεται (εἴτε κατὰ τὸν δεξιόν, εἴτε κατὰ τὸν ἀριστερόν ὀφθαλμόν) κάτωθεν τῶν 1|10.

β') Εἰς βοηθητικὰς δὲ ὑπηρεσίας ὑπάγονται ὅσοι παρέχουσι κατὰ τὸν ἕνα ὀφθαλμόν ὀπτικὴν δύναμιν μεταξύ κειμένην τοῦ 1|2 καὶ 1|4, ὑπὸ τὸν ὅρον ὅπως ἡ ὀπτικὴ δύναμις τοῦ ἐτέρου ὀφθαλμοῦ μὴ εἶναι κατωτέρα τοῦ 1|10. Καὶ ἐνταῦθα μόνον ἐπὶ μυωπίας ἐπιτρέπεται ἡ διὰ τῶν φακῶν βελτίωσις τῆς ὁράσεως.

Ἄνικανότητα πρὸς στρατεύσιν ἐπιφέρει ἡ τῆς ὁράσεως δύναμις, λογιζομένη κάτωθεν τῶν ἀνωτέρω σημειουμένων ὁρίων.

(Ἡ τῆς ὁράσεως δύναμις μετρεῖται διὰ τῆς τυπογραφικῆς κλίμακος ἐν ἀποστάσει 5 μέτρων).

Καὶ λοιπὸν συνεπάγονται ἀνικανότητα,

51. * Ἡ μυωπία τῶν δύο ὀφθαλμῶν, ὅταν εἶναι μείζων τῶν 6 διοπτρεῶν.

52. * Ἡ ὑπερμετρωπία καὶ ὁ ἀστιγματισμός, ὅπταν ὑποβιβάζωσι τὴν ὀξύτητα τῆς ὁράσεως κάτω τοῦ σημειουμένου ἐν τῇ α' παραγράφῳ τοῦ 50 ἄρθρου ὁρίου.

53. * Ἡ ἀμβλυωπία δι' ἐπιστημονικῆς βεβαιωθείσα ἐξετάσεως.

54. Αἱ τῶν βλεφάρων παθήσεις, ἥτοι καταστροφή· ἐκτενής διαίρεσις· οὐλαὶ πλημμελεῖς· ἀγκυλοβλέπαρον· ἐντρόπιον· ἐκτρόπιον· μεγάλοι ὄγκοι ἢ κακοήθη νεοπλάσματα· τριχιάσις μετὰ πανώδους κερατίτιδος· συγγενής πτώσις, ἢ παραλυτικὴ· πεπαλαιωμένος σπασμὸς· χρονία βλεφαραδενίτις μετ' ἐκστροφῆς τοῦ βλεφάρου.

55. * Αἱ ἀνάτοιοι τῶν δακρυϊκῶν πόρων βλάβαι, ἥτοι δακρυκυστίτιδες· χρονίαι ἢ πυώδεις ὄγκοι τοῦ δακρυϊκοῦ ἀδένος· τὰ συρίγγια.

56. * Αἱ τριχωματώδεις ἐπιπερυκίτιδες· τὰ κατ' ἀμφοτέρους τοὺς ὀφθαλμοὺς πετερύγιον, χωροῦν ἄχρι κέντρου τοῦ κερατίου· ὄγκοι μεγάλοι ἢ κακοήθεις.

57. * Αἱ χρονίαι κερατίτιδες μάλιστα αἱ πανώδεις· αἱ βαθεῖαι ἐλκώσεις τοῦ κερατοειδοῦς· τὸ διαφανὲς ἢ σκοτεινὸν σταφύλωμα· τὸ χρονίον ἄργημα, ὅταν ὑπεβιάζῃ τὴν ὀπτικὴν δύναμιν κατὰ τὰ εἰρημένα ἐν τῇ ἀ παραγράφῃ τοῦ 50 ἄρθρου. Ἐνταῦθα νοοῦνται αἱ παθήσεις ἄμφω τῶν ὀφθαλμῶν.

58. * Αἱ ἀμφοτέρων τῶν ὀφθαλμῶν παθήσεις τοῦ σκληρωτικοῦ χιτῶνος καὶ τῆς ἱρίδος, τὸ πρόσθιον δηλονότι σταφύλωμα τοῦ σκληρωτικοῦ· ἢ πεπαλαιωμένη σκληρίτις καὶ ἐπισκληρίτις· αἱ πλημμελεῖς διαπλάσεις τῆς ἱρίδος, ἐλαττωθεῖσαι τὴν ὀξύτητα τῆς ὁράσεως· τὸ τραυματικὸν ἢ παθολογικὸν ὑπόχυμα· αἱ πρόσθιοι καὶ ὀπίσθιοι συμφύσεις τῆς ἱρίδος μετ' ἀτρησίας ἢ ἀποφράξεως τῆς κόρης· ἢ παραλυτικὴ μυδρίασις· ἢ χρονία ἱριδίτις καὶ οἱ κατὰ τὴν ἱρίδα ὄγκοι κακοήθους φύσεως ἢ πρὸς ἐπινέμηνσιν ῥέποντες καὶ κατὰ τὸν ἕτερον μόνον ὀφθαλμὸν ἀναφαινόμενοι.

59. * Ἡ κατ' ἄμφω τοὺς ὀφθαλμοὺς ἀποκίνησις τοῦ φακοῦ· ἢ ἑλλειψίς ἢ ἀδιαφάνεια αὐτοῦ καὶ τῆς θήκης, ἐὰν ἐξ αὐτῶν ἐλαττωταὶ ἢ θρασίς κάτω τοῦ ὀρίστου ὀρίου ἐν 50 ἄρθρῳ.

60. * Αἱ παθήσεις τοῦ ὑελώδους σώματος ἀμφοτέρων τῶν ὀφθαλμῶν.

61. * Αἱ νόσοι τοῦ χοριοειδοῦς ἀμφοτέρων τῶν ὀφθαλμῶν, ἥτοι τὸ κολόθωμα ἢ ἑλλειψίς τοῦ μελαγχρώματος (ἀλφός)· οἱ αὐξόμενοι ὄγκοι· τὸ γλαύκωμα καὶ αἱ χοριοειδίτιδες.

62. * Αἱ κατ' ἄμφω τοὺς ὀφθαλμοὺς νόσοι τοῦ ἀμφιβληστροειδοῦς, ἥτοι αἱ ἀποκολλήσεις αὐτοῦ, αἱ διάφοροι ἀμφιβληστροειδίτιδες καὶ αἱ ἀτροφίαι τῶν ὀπτικῶν νευρῶν.

63. Αἱ ἀμφοτέρων τῶν ὀφθαλμῶν παθήσεις τοῦ βολβοῦ τῶν

ὀφθαλμῶν, δηλαδὴ ἡ ἀπώλεια καὶ ἡ ἀποσύστασις ἄμφω τῶν ὀφθαλμῶν, ὁ ἐξὸφθαλμος καὶ εἰ τοῦ ἐνὸς μόνου ὀφθαλμοῦ ἐσωτερικοὶ ὄγκοι.

64. * Ὁ λειτουργικὸς στραβισμὸς καὶ ἡ παράλυσις ἐνὸς ἢ πλειόνων ὀφθαλμικῶν μυῶν κατ' ἄμφοτέρους τοὺς ὀφθαλμοὺς, ὅταν ἡ ὀπτική δύναμις κατέρχεται ὑπὸ τὸ ὠρισμένον ἐν τῷ 50 ἄρθρῳ ὄριον. Ἐπίσης δὲ καὶ ἡ χορεία (νυσταγμὸς), ὅταν τὰ αὐτὰ συμβαίνωσιν.

65. Οἱ χωροῦντες εἰς αὐξήσιν ὄγκοι τῶν ὀφθαλμικῶν κογχῶν ἢ οἱ κακοήθεις αἱ χρόνιοι ὀστεΐτιδες μετὰ εὐδήλου παραμορφώσεως τῶν ὀστέων ἢ συμφύσεων μεγάλων.

Ρίς.

66. Αἱ τῆς ρινὸς δυσμορφίαι, βλάπτουσαι προφανῶς τὴν ἀναπνοὴν ἢ τὴν λαλίαν.

67. * Οἱ πολύποδες αὐτῆς.

68. * Ἡ ὄζαινα μετὰ καταστροφῆς τῶν κογχῶν.

Στόμα.

69. Τὸ λαγώχειλος, ὅταν συνυπάρχῃ μετὰ λυκοστόματος· αἱ οὖλαι, παραμορφοῦσαι ἢ διὰ συμφύσεων στενοῦσαι τὸ στόμα καὶ κωλύουσαι τὴν κίνησιν τῶν χειλέων.

70. Οἱ ἀγγειώδεις καὶ ἐπιθηλιακοὶ ὄγκοι.

71. * Ἡ παράλυσις τοῦ βυκανητοῦ μυὸς, συνοδεύουσα αἰεὶ σχεδὸν μετὰ προσωπικῆς παραλύσεως, ὅταν κωλύῃ τὴν προφορὰν καὶ τὴν λήψιν τῶν τροφῶν.

72. * Ἡ παράλυσις τῶν χειλέων συνοδευομένη μετὰ τῆς προϊούσης παραλύσεως τῆς γλώσσης καὶ τοῦ ὑπερωίου ιστίου, βαρεῖα πάντοτε καὶ θανατηφόρος.

73. Αἱ στοματίδες, ἐλκώδεις, γαγγραινώδεις, ἢ μετὰ βλάβης τῶν οὐλῶν ἢ μυκητῶδους ἐκφυλότητος αὐτῶν, ὅταν τὰ οὖλα εἶναι ἀτροφικά καὶ οἱ ὀδόντες γυμνοί.

74. Ἡ ἀπώλεια τῶν ὀδόντων καὶ παντοειδεῖς βλάβαι αὐτῶν, ἐὰν ἔνεκα τούτων ἔπαθε σπουδαίως ἡ θρέψις τοῦ σώματος.

75. * Ἡ κακοσμία τοῦ στόματος, ἀνυποφόρητος οὖσα καὶ μὴ αἰτιωμένη ἑλλειψιν καθαριότητος, ἀλλὰ τερηδόνας ὀδόντων ἢ ἄλλην τινὰ πάθησιν.

Γλῶσσα.

76. Ἡ τῆς γλώσσης ἀπώλεια· ἡ ἀτροφία· τὸ διχότομον αὐτῆς συγγενές ἢ τυχαῖον· αἱ ἐκτενεῖς συμπήσεις, δυσχεραίνουσαι τὴν φωνὴν καὶ τὴν κατάποσιν· ἡ ἀτροφία καὶ ἡ πρόπτωσις· ἡ παράλυσις, κωλύουσα τὴν λαλίαν καὶ τὴν κατάποσιν.

77. * Τὰ κακοήθη ἔλκη καὶ ὁ καρκίνος.

Σιελογόνοι ἀδένες.

78. * Τὸ βατράχιον ὑπερμείγεθες ὄν.

79. Αἱ χρόνιαι φλεγμοναὶ τῶν σιελογόνων ἀδένων μετὰ διογκώσεως αὐτῶν καὶ ἡ ἐπινέμησις ὑπὸ καρκίνου.

80. * Τὰ σιελογόα συρίγγια, τὰ ἐδραζόμενα ἐπὶ τοῦ προσώπου.

81. * Ἡ τῶν ἀμυγδάλων ὑπερτροφία, ὑπέρμετρος οὔσα καὶ ἐμποδίζουσα τὴν κατάποσιν καὶ τὴν ἀναπνοήν.

Ὑπερώϊον ἰστίον.

82. Διαίρεσις αὐτοῦ καὶ ἀπώλεια μοίρας, ζημιοῦσαι τὴν φωνὴν καὶ τὴν κατάποσιν.

83. Αἱ μετὰ τοῦ φάρυγγος συμφύσεις τοῦ ὑπερώϊου ἰστίου.

84. Αἱ παραλύσεις αὐτοῦ (οὐχὶ ἐκ διφθερίτιδος), ἐμποδίζουσαι τὴν κατάποσιν καὶ τὴν φωνήν.

85. Οἱ ὄγκοι τῆς ὑπερφίας καὶ τοῦ ἰστίου, οἱ ἀσπδήποτε φύσεως.

86. * Ὅγκοι καὶ ἐλκώσεις καρκινωματώδεις τῆς κιονίδος.

Λαίμωξ.

87. Αἱ κατὰ τὴν διάπλασιν διαμαρτῖαι τοῦ λαιμοῦ καὶ αἱ διάφοροι δυσμορφίαι, ὅταν βλάπτωνται αἱ λειτουργίαι καὶ τὰ ἐκεῖ ἐγκλειόμενα ὄργανα.

88. Τὰ τραύματα κατὰ λόγον τῆς ἑαυτῶν βαρύτητος καὶ τῶν ἐπακολουθῶν εἰς αὐτὰ παθήσεων.

89. * Τὰ ἀποστήματα καὶ αἱ οὖλαι ἀπὸ ἐξελκώσεων τῶν ἀδένων ὡς ἐνδείξεις χοιράδων καὶ φυματίωσης.

90. Αἱ πολλαὶ καὶ μεγάλαι, ἀλλὰ μὴ συφιλιδικαὶ διογκώσεις τῶν τραχηλικῶν ἀδένων.

91. Αἱ χρόνιαι διογκώσεις τῶν παρωτίων ἀδένων· τὰ ἐγγονδρώματα καὶ ἄλλοι ὄγκοι τῆς παρωτίου χώρας.

92. Αἱ κύστεις, τὰ λιπώματα, τὰ ἀνευρύσματα, ὅταν ζημιῶσι τὴν λειτουργίαν τῶν ἐν τῷ λαιμῷ ὀργάνων.

93. * Ὁ ραιβόκρανος, ἔνεκεν ἐπιμόνου συσπάσεως ἢ συνολκῆς τῶν μυῶν τοῦ λαιμοῦ ἢ ἔνεκα μυϊκῶν πρᾶλύσεων, οὐλῶν, διογκώσεως γαγγλίων ἢ βλάβης σπονδύλων.

94. Ἡ βρογχοκῆλη, ὑπερμεγέθης οὖσα.

Λάρυγξ.

95. * Τὰ τραύματα καὶ κατάγματα, βαρέα συνήθως ὄντα.

96. * Αἱ χρόνιαι λαρυγγίτιδες μεθ' ἐλκώσεων ἢ παχύνσεως τοῦ βλεννογόνου ὑμένης, ἢ μετὰ βλάβης τῆς ἐπιγλωττίδος καὶ τῶν φωνητικῶν χορδῶν.

97. * Αἱ φυμάτιώδεις λαρυγγίτιδες.

98. * Αἱ συμφιλιδικαί, ἀπαιτοῦσαι χρόνιαν θεραπείαν ἢ ἐνεγκοῦσαι βαρείας ἀνιάτους ἀλλοιώσεις τῶν φωνητικῶν χορδῶν καὶ ἄρα τῆς φωνῆς.

99. * Ἡ παραμόρφωσις καὶ ἡ καταστροφή τῆς ἐπιγλωττίδος ἔνεκα φλεγμονῆς, ἐλκώσεων καὶ τραυμάτων, ἐὰν ἀδικῇται ἢ κατάποσις καὶ ἡ φωνή.

100. * Ἡ στένωσις καὶ οἰαδήποτε ἕλλη παραμόρφωσις τοῦ λάρυγγος, παραβλάπτουσα τὰς λειτουργίας τούτου.

101. * Οἱ πολύποδες καὶ ἡ νέκρωσις.

102. * Ἡ ἀφωνία ἔνεκα τραύματος ἢ ὅσου τοῦ λάρυγγος ἢ πρᾶλύσεως τῶν νείρων.

Φάρυγξ.

103. * Αἱ παθήσεις τοῦ φάρυγγος διὰ πλημμελεῖς συμφύσεις καὶ οὐλᾶς, ὧν ἔνεκα ἐμποδίζεται τῶν τροφῶν ἡ δίοδος.

104. * Αἱ ἀπὸ τραυμάτων ἀλλοιώσεις καὶ τὰ ἀλλότρια σώματα, ὅταν παρακωλύωσι τὴν κατάποσιν.

105. * Τὰ ὀπισθοφαρυγγικὰ ἀποστήματα, ἔχονα νόσου τοῦ ῥινοχέτρου.

106. * Αἱ κακοήθεις ἢ συμφιλιδικαὶ ἐξελκώσεις, ὅταν ἐπέρχωνται

ἐξ αὐτῶν καταστροφαὶ βαθεῖαι καὶ παραμορρώσεις, κωλύουσαι τὴν λειτουργίαν τοῦ ὁργάνου.

Οἰσοφάγος.

107. * Ἡ στένωσις, εἴτε διὰ τραυματικὴν αἰτίαν (τραῦμα, ἔγκαυμα), εἴτε δι' ἐξέλκωσιν ἢ καρκινωματώδη ἐκφυλότητα ἢ ὄγκον, ἐπιβλίσοντα τὸν οἰσοφάγον.

108. * Ἡ εὐρύνοσις τοῦ οἰσοφάγου.

109. * Ἀλλότρια σώματα ἐντάμενα ἐν τῷ οἰσοφάγῳ καὶ δυνάμενα βαρέα νὰ ἐνέγκωσι συμπτώματα.

110. * Αἱ διαφόρου φύσεως ἐξελκώσεις καὶ ἡ καρκινωματώδης ἐκφυλότης.

111. * Ὁ σπασμὸς τοῦ οἰσοφάγου, ἐὰν συνοδεύῃ μετ' ὀργανικῆς τίνος ἀλλοιώσεως τούτου.

112. * Ἡ παράλυσις τοῦ οἰσοφάγου καὶ τοῦ φάρυγγος.

Θώραξ.

113. Αἱ τοῦ θώρακος δυσμορφίαι, ἥτοι ῥωγμαί, ἔλλειψις συνοστέωσης τοῦ στέρνου, ἀπουσία χόνδρων μιᾶς ἢ πλειόνων πλευρῶν.

114. Ἡ προεξοχή τοῦ θώρακος δίκην τρόπιδος, θταν συνοδεύῃ μετ' ἐμφανοῦς ἐλαττώσεως τῆς κυρτότητος τῶν πλευρῶν.

115. Ἐπίσημος εἰσοχή τῆς κατωτέρας μοίρας τοῦ στέρνου ἢ τῆς ξιφοειδοῦς ἀποφύσεως, ἀνατετραμμένης εἰς τὰ ἐντὸς ἢ ἐκτὸς.

116. Αἱ μερικαὶ τοῦ στέρνου ἢ τῶν πλευρῶν καὶ χόνδρων παρεκτροπαὶ ἔνεκα κατάγματος, κακῶς πωρωθέντος ἢ ἐξαρθρώσεως.

117. Δι' ἀπὸ ριχίτιδος δυσμορφίαι.

118. Ἡ σύμπτωσις τοῦ ἐτέρου τῶν ἡμιθωρακίων ὡς ἐπακολούθημα πλευριτιτικοῦ ἐξιδρώματος.

119. Ἡ ἀτελής ἀνάπτυξις τοῦ θώρακος αἱ δύσμορφοι καὶ ἀκανόνιστοι κυρτότητες τῆς κλειδὸς ἀπὸ κατάγματος, κακῶς πωρωθέντος, ἢ ἄλλης αἰτίας, ὥσπερ αἱ ψευδαρθρώσεις καὶ αἱ ἐξαρθρώσεις αὐτῆς, κωλύουσαι πᾶσαι τὴν χρῆσιν τοῦ γυλιοῦ ἢ τὰς κινήσεις τοῦ σώματος.

120. * Αἱ μετὰ διαμπερῇ τραύματα ἢ θλάσματα χρόνιαι τοῦ θώρακος παθήσεις.

121. Ἡ ὀστεΐτις· νέκρωσις· τερηδὼν καὶ τὰ ὀστεοσαρκώματα.

Πνεύμονες.

122. * Αἱ συγγενεῖς τοῦ πνεύμονος κήλαι, ἡ αἰ ἀπὸ τραύματος ἢ βηχὸς σφοδρᾶς.
 123. * Πφυματίωσις.
 124. * Αἱ αἱμοπτύσεις ἔκγονοι πυκνωτικῆς ἢ καρδιακῆς νόσου.
 125. * Ἡ χρόνια πνευμονία καὶ βρογχίτις μετὰ ἐξασθενήσεως τοῦ σώματος.
 126. * Τὸ πνευμονικὸν ἔμφυσημα.
 127. * Τὸ ἄσθμα.
 128. * Τὰ πλευριτιδικὰ ἐξιδρώματα, χρόνια ὄντα.

Καρδία

129. * Ἡ κυάνωσις, αἰτιωμένη τὴν ἐμμόνην τοῦ Βοταλείου πόρου ἢ μή.
 130. * Ἡ μετὰθεσις τῶν θωρακικῶν ὀργάνων ἐξ ἀριστερῶν πρὸς τὰ δεξιὰ, ἐὰν γίνωνται λειτουργικαὶ διαταράξεις.
 131. * Πᾶσαι αἱ ὀργανικαὶ νόσοι τῆς καρδίας καὶ τῶν μεγάλων αἱματηγῶν ἀγγείων ἐνδοκαρδίτιδες καὶ περικαρδίτιδες.
 132. * Ἡ ὑπερτραφία καὶ ἡ διαστολή.
 133. * Ἡ ἀνεπάρκεια καὶ ἡ στένωσις τῶν καρδιακῶν δικηλῶν καὶ στομίων.
 134. * Τὸ ἀνεύρυσμα τῆς ἀορτῆς.

Κοιλία.

135. Αἱ τῶν μυῶν ρήξεις· τὰ θλάσματα· τὰ τραύματα καὶ αἱ φλεγμοναί, ἐὰν ἀπ' αὐτῶν ἐλαττοῦται ἡ τῶν τειχωμάτων τῆς κοιλίας ἀντοχὴ πρὸς τὴν ἔσωθιν πίεσιν καὶ ἀφορμὴ γίνεταί οὕτως εἰς διάθεσιν πρὸς κήλας.
 136. * Τὰ συρίγγια ἔνεκα βλάβης ὅσπου ἢ σπλάγχνου.
 137. Αἱ τέλειαι κήλαι καθόλου (βουβωνοκήλη, μηροκήλη, ὁσχεοκήλη, ὀμφαλοκήλη κλπ.).
 138. * Ἡ χρόνια περιτονίτις ἢ πυματώδης.
 139. * Ὁ ἀσκίτης ὕδρωψ.
 140. * Ὅγκοι ἐν τῇ κύτει τῆς κοιλίας πυματώδεις ἢ καρκινωματοῦδεις· ἢ τῶν γαγγλίων διόγκωσις.

141. * Αἱ ὀργανικαὶ τοῦ στομάχου καὶ τῶν ἐντέρων ἀλλοιώσεις· τὰ χρόνια ἔλκη· ὁ καρκίνος· ἡ στένωσις καὶ ἡ ἀπόφραξις τοῦ ἐντέρου.

142. * Ἡ χρόνια ἥπατιτις· τὰ ἀποστήματα τοῦ ἥπατος· ὁ καρκίνος· ἡ κίρρότης· οἱ χολόλιθοι καὶ αἱ ἀκεφαλοκύστεις.

143. * Τὰ ἀποστήματα τοῦ σπληνὸς καὶ οἱ ὄγκοι.

144. Αἱ ἀπὸ ἐλαιογενῶν πυρετῶν διογκώσεις τοῦ ἥπατος καὶ τοῦ σπληνός, μεγάλαι οὔσαι.

Ράχετρον.

145. * Ἡ ὑδρόρραχis.

146. Ἡ σκολίωσις· ἡ λόρδωσις καὶ ἄλλαι παρεκκλίσεις.

147. Τὰ κατάρματα καὶ αἱ ἐξαρθρώσεις· ἡ φυματιώδης ὀστειίτις τῶν σπονδυλίων· ἡ ἀγκύλωσις τῶν σπονδυλιακῶν ἀρθρώσεων, δύναμειν νὰ ἐπενέγκῃσι δυσμορφίας τοῦ ραχέτρου.

148. Αἱ ὀσφυϊκαὶ κήλαι, σπανιώταται τάλλα (α).

Πύελος.

149. Αἱ διαστροφαὶ καὶ ἄλλαι κατὰ τὴν διάπλασιν πλημμέλειαι ἀπὸ καταταγμάτων, κακῶς πωρωθέντων, ἢ ἀπὸ ἄλλης αἰτίας· ἡ στένωσις· ἡ ὑπέρμετρος ἀνάπτυξις καὶ αἱ παρεκκλίσεις.

150. * Ἡ χαλαρότης τῶν συμφύσεων (ἐκτὸς τῶν ἐξαρθρώσεων καὶ διαστρεμμάτων τοῦ κύκκουρος).

151. * Ἡ ἱερολαγονικὴ ἀρθρίτις.

152. * Ἡ ψοῖτις, ἄγουσα εἰς ἀποστήματα καὶ εἰς συσπάσεις τοῦ σκέλους πρὸς τὴν πύελον.

(α). Τὸ τρίγωνον J. Petit, ἀφοριζόμενον ἔμπροσθεν μὲν ὑπὸ τῶν ἀκροτάτων ὀπισθίων μυϊκῶν δεσμίδων τοῦ μεγάλου λοξοῦ μυός, ὀπίσθεν δὲ ὑπὸ τῶν κατωτέρων δεσμίδων τοῦ μείζονος ραχικοῦ μυός, λοξῶς τὸν προηγούμενον διασταυροῦντος, βάσιν ἔχει τὸν λαγόνιον λόφον καὶ κεῖται ὑπεράνω τούτου. Τὸ τρίγωνον τοῦ Petit, διαμορφούμενον ἀπὸ ἰσχνῶν καὶ λεπτῶν κοιλιακῶν τοιχωμάτων, τυγχάνει ἐπιτήδειον πρὸς γέννησιν κήλης. Ὁ δακτύλιος δι' οὗ γίνεταί ἡ κήλη εἶναι πλατύς· οὕτω δὲ πλάσσεται ἄλλοτε ἄλλη τὸ μέγεθος καὶ κεῖται ἀπ' ἀριστερᾶ κατὰ τὰς πλείους τῶν περιπτώσεων. Κατατάσσεται εὐκόλως· σπανιώτατα δὲ παρατηρήθη περίσφιγξις καὶ ἀπαξ μόνον ἐπιτυχὴς ἐγένετο κηλοτομία.

153. * Οἱ φλέγμονες καὶ τὰ ἀποστήματα τοῦ λαγονίου βόθρου οἰανδῆποτε καὶ ἂν ἔχωσιν αἵταν.

154. * Τὰ τραύματα καὶ τὰ θλάσματα τοῦ περιναίου μετὰ βλάβης τῆς οὐρήθρας· αἱ διασχίσεις τοῦ ἀρχοῦ μετ' ἐπιπλοκῶν.

155. * Οἱ φλέγμονες καὶ τὰ ἀποστήματα τοῦ περιναίου, ὅταν τυγχάνωσιν ἔκγονα βλάβης τῶν οὐραγωγῶν ὀχετῶν ἢ ὡς σύμπτωμα παθήσεως τῶν ὀττῶν.

156. * Τὰ κατὰ τὸ περίναιον ἢ τὰ περὶ τὸν ἀρχὸν συρίγγια· τὰ γενόμενα ἕνεκα βλάβης τῶν οὐραγωγῶν ὀχετῶν ἢ τῶν ὀστῶν.

157. * Τὰ οὐροχόα καὶ κοπρανοχόα συρίγγια κατὰ τὸ περίναιον καὶ περὶ τὸν ἀρχὸν ἢ τὰ συμπτωματικά ἀπὸ τερηδόνης ἢ νεκρώσεως τῶν ὀστῶν τῆς πυέλου καὶ συνεπιπλεκόμενα μετ' ἐκείνης ἀποκολλήσεως τοῦ ἔρθρου.

158. * Αἱ κακοήθους φύσεως ἐλκώσεις καὶ τὰ κερκινώματα τοῦ ὀρθοῦ· ἢ στένωσις αὐτοῦ ἀπὸ διαφόρων τραυμάτων, ἐλκῶν, συριλικῶν παθήσεων ἢ κερκινωμάτων κτλ.

159. * Ἡ πρόπτωση τοῦ ἀρχοῦ.

160. * Ἡ ἀκράτεια τῶν ἀφοδευμάτων,

Νεφροί.

161. * Ἡ νεφρίτις μετὰ λευκωματουρίας καὶ λιθιάσεως· ἢ ἀπλὴ νεφρίτις, ὅταν γρῆζει πολυχρόνιον θεραπείαν.

162. * Οἱ λίθοι· τὰ ἀποστήματα· αἱ κύστες καὶ αἱ ἐκφυλότητες τῶν νεφρῶν.

Οὐροδόχος κύστις.

163. * Αἱ τῆς διαπλάσεως πλημμέλειαι· ἢ παντελὴς ἑλλείψις· ἢ ἀτροφία· ἢ ἐκστρόφη καὶ τὰ ἐν τῷ ὀμφαλῷ οὐροχόα συρίγγια, ἀναρτώμενα εἰς δίσκιν τοῦ οὐραχοῦ.

164. * Τὰ ἀλλότρια σώματα· οἱ λίθοι· αἱ πολύποδες καὶ ἄλλα νεοπλασμάτα.

165. * Ἡ τῶν οὐρῶν ἀκράτεια, βεβαιωθεῖσα προσηκόντως· ἢ ἐπίσχσεις αὐτῶν ἕνεκα βλάβης τοῦ προστάτου, στενώσεων τῆς οὐρήθρας καὶ ἄλλων παθήσεων.

Οὐρήθρα.

166. Ὁ ἐπισπαδίας καὶ ὑποσπαδίας (τὸ πάθος τοῦ ὑποσπαδίου δὲν εἶναι ἀσύμβατον πρὸς τὸ στρατιωτικὸν ἐπάγγελμα, ἐὰν τὸ στόμιον τῆς οὐρήθρας παράκειται ἀμέσως ὀπισθεν τῆς βάσεως τῆς βάλανου, ὥστε τὸ εὖρον ἀκοντίζεται μακρὰν ἄνευ δυσχερείας).

167. * Τὰ συρίγγια τῆς οὐρήθρας.

168. * Τὰ ἀλλότρια σώματα, ὅταν πρὸς ἐξάρεσιν αὐτῶν κινδυνώδης ἀπειτεῖται ἐγγείρησις.

169. * Τὰ ἀποστήματα ἢ ὑπερτραφία τοῦ προστάτου καὶ οἱ λίθοι.

Γεννητικὰ ὄργανα.

170. Οἱ ἐρμαφρόδιτοι ἢ ἀπουσία τοῦ πέους ἢ ἐνεκα τραύματος ἢ ἄλλης αἰτίας ὀλικὴ ἢ μερικὴ ἀπώλεια αὐτοῦ.

171. Ἡ ἀτροφία τοῦ πέους καὶ τῶν ὄρχεων· τὰ φαρμακικὰ ἔλκη μετὰ κατὰστροφῆς μεγάλης μείρας τοῦ πέους.

172. Ἡ ἐλεφαντίασις τοῦ ὁσχέου.

173. * Ἡ κίρσοκῆλη, ὑπερμεγέθης οὖσα.

174. Ἡ μεγάλη ὑδροκῆλη καὶ αἱματοκῆλη.

175. Ἡ ἀπώλεια ἢ ἡ ὑπέρμετρος ἀτροφία τῶν ὄρχεων.

176. * Αἱ χρόνιοι ὀρχίτιδες φυματιώδεις ἢ συφιλιδικαί· τὰ ἐγχονδρώματα· τὸ ἐγκεφαλοειδὲς καὶ πᾶσα ἄλλη τοῦ ὄρχεως ἐκφυλότης.

Μέλη.

177. * Αἱ τῶν μελῶν ἀνωμαλῖαι, ἀδικοῦσαι τὴν εὐρυθμίαν τῶν κινήσεων.

178. Ἡ συγγενὴς τῶν μελῶν ἀτροφία, ὡσαύτως δὲ καὶ ἡ ἐπίκτητος, ἃν μὴ λογίζεται παροδική.

179. Αἱ ἀπὸ τραυμάτων ἀλλοιώσεις τῶν μελῶν καὶ τῶν ἄρθρων, μεγάλαι εὔται καὶ δυσμορφίας ἐπαγόμεναι· ὁ ἀκρωτηριασμός καὶ ἡ διέκκρισις· ἡ ἐμφανὴς κυρτότης τῶν μακρῶν ὀστέων· αἱ βηθεῖαι ἐμπιέσεις ἢ βραχύτης ἢ ψευδάρθρωσις ἀπὸ καταγμάτων ἢ ἀρθρικῆς διατάσεως· τὸ διστρέμμα καὶ ἡ ἐξάρθρωσις ἀτελῶς ἢ οὐδὲν ἄνευ ἀνατάχοντα ἢ χάλασις τῶν θυλάκων καὶ τῶν ἀρθρικῶν συνδέσμων μετὰ

παρὰ φύσιν εὐκίνησις καὶ συχνῆς ἐξερθρώσεως ἐθελουσίης ἢ ἀβού-
λήτου· ἢ ψευδῆς καὶ ἡ γνησίᾳ ἀγκύλωσις.

180. * Αἱ ἀπὸ ραχίτιδος παραμορφώσεις· αἱ χρόνιαι διογκώσεις
ἀπὸ φλεγμονῶν ἢ ἄλλης αἰτίας· τὸ οἶδημα, τὸ ἀπάτακον ἀλλοιώ-
σεων τῶν αἵματηγῶν ἀγγείων· τῶν ὀστέων καὶ τῶν ἄρθρων τὰ συρίγ-
για καὶ τὰ ἐν τοῖς ἄρθροις ἀλλότρια σώματα βεβαιωθέντα.

181. * Τὸ εὐμέγεθες τοῦ γόνατος ὕψωμα μετ' ἀλλοιώσεως τῶν
ὀστέων καὶ καθόλου αἱ βρεῖται βλάβαι τῶν βλεννοθυλάκων.

182. * Αἱ συνήθεις νευραλγίαι, ὡς ἡ ἰσχιαλγία καὶ τὰ ρευματικά
ἄλγη, ὅταν συνοδεύωσι μετ' ἀτροφίας ἢ μετὰ συσπλάσεως, δυνάμενης
νὰ ἐπενέγκῃ φανεράν τῆς λειτουργίας διαταράχην.

183. Αἱ βλάβαι καὶ αἱ πηρώσεις τῶν δακτύλων τῆς χειρός, ἥτοι
ἡ ἀπώλεια καὶ ἡ ἐξάρθρωσις τοῦ ἀντίχειρος ἢ μιᾶς φάλαγγος αὐτοῦ·
ἡ ὀλοσχερῆς ἀπώλεια τοῦ λιχανοῦ, ὅταν οἱ ἄλλοι δάκτυλοι ἀπώλεσαν
τὴν ἑαυτῶν λειτουργίαν (ἡ ὀλοσχερῆς ἀπώλεια τοῦ λιχανοῦ οὐδόλως
καθιστᾷ ἀνίκανον πρὸς στράτευσιν τὸν ἄνδρα, ἐὰν οἱ λοιποὶ δάκτυ-
λοι διετῆρσαν τὴν κατὰ φύσιν λειτουργίαν. Ἡ μερική δὲ ἀπώλεια
τοῦ λιχανοῦ, ἐὰν παραμένωσιν ἀκέραιαι αἱ κινήσεις τῶν ὑπολείπο-
μένων αὐτοῦ ἄρθρώσεων, οὐδεμίαν ἐπίσης ἐπάγεται ἀνικανότητα).

Ἡ ἀπώλεια δύο δακτύλων ἢ δύο φαλάγγων δύο δακτύλων.

184. Ἡ ὁμόχρονος ἀπώλεια τριῶν φαλάγγων τοῦ λιχανοῦ καὶ
τοῦ μέσου.

185. Ἡ ὁμόχρονος ἀπώλεια μιᾶς φάλαγγος τοῦ λιχανοῦ, μέσου
καὶ παραμέσου τῆς δεξιᾶς χειρός· ἡ ἀκαμψία, ἡ καμπυλότης, ἡ κάμ-
ψις καὶ ἡ ἑκτασις ἐνός ἢ πλειόνων δακτύλων, συγγενῆς ἢ ἐπίκτητος,
ἐνεκεν οὐλῶν, συνολκῶν, τομῆς ἢ συμφύσεως μύων καὶ τενόντων,
παραλύσεως καὶ ἄλλων ἀλλοιώσεων τῶν φαλάγγων ἢ τῶν ἄρθρώσεων
αὐτῶν (ἐκτός ἂν, περιωρισμέναι οὔσαι αἱ βλάβαι αὗται, οὐδόλως ζη-
μιούσι τὴν λειτουργίαν τῆς χειρός ἢ ἂν ἡ κάμψις, καίπερ μεγάλη,
παραβιάπτει μόνον τὸν μικρὸν δάκτυλον, τοῦθ' ὅπερ ὁράται συχνῶς
παρὰ τοῖς χειρῶναξιν).

186. Οἱ στεγανόχειρες, ὅταν ἡ ἐνούσα τοὺς δακτύλους μεμβράνη
παρεμποδίζῃ τὴν λειτουργίαν τῆς χειρός.

187. * Αἱ ἀπὸ τοῦ ἐπαγγέλματος δυσμορφίαι τῶν ποδῶν ὅταν,
μεγάλαι οὔσαι, κωλύουσι τὴν ἐλευθέραν βάδισιν.

188. Οἱ διάστροφαι πόδες οἰοῦντοτε εἶδους (βλαῖστοί, ραῖβοί).

(Μικρά τις κυρτότης τῶν γονάτων πρὸς τὰ ἔσω, μὴ παρακωλύουσα τὴν βάδισιν, οὐδόλως εἶναι ἀσύμβατος πρὸς τὴν ὑπηρεσίαν τῶν ἀνίππων σωμάτων· τοῦναντίον δὲ γόνατα πρὸς τὰ ἔξω κυρτὰ ἱκανῶς ὥστε νὰ παρέχωσιν εἰς τὰ σκέλη σχῆμα ὠρειδές, ἐπάγονται ἱκανότης μᾶλλον πρὸς τὸ ἱππικόν).

189. Οἱ πλατύποδες μετὰ παρὰ φύσιν προεξοχῆς τοῦ ἀστραγάλου καὶ τοῦ σκαφοειδοῦς ὑποκάτω τοῦ ἔσω σφυροῦ ὥσπερ καὶ μετὰ προεκβολῆς τοῦ ἄξονος τῆς κινήτης πρὸς τὰς ἔσω τοῦ ἄξονος τοῦ ποδός· (ἡ ἀπλὴ ἔλλειψις τοῦ καμαρώματος τοῦ ποδός οὐδεμίαν φέρει ἀνικανότητα, μάλιστα ἐν τῷ ἱππικῷ).

190. Οἱ κοῦλοι πόδες, ὅποτεν χεῖζωσιν ἰλίας ὑποδήσεως καὶ ὅποτεν γεννῶνται ὑπὸ παθολογικῆς αἰτίας.

191. Οἱ ὑπεράριθμοι δάκτυλοι τοῦ ποδός, ὅταν ὧσι πλείονες τοῦ ἐνός καθ' ἑκάστον πόδα καὶ παραβλάπτηται ἡ ὑπόδησις.

192. Οἱ στεγαιόποδες, ὅταν δυσχεραίνῃ ἡ βὰς εἰς ἐνεκα τῆς στενῆς συγκελλήσεως τῶν δακτύλων.

193. Ἡ ὀλοσχερῆς ἀπώλεια καὶ τὸ μὴ ἀναπτυχθὲν ἐξάρθρωμα τοῦ μεγάλου δακτύλου ἢ τῆς πρώτης φάλαγγος αὐτοῦ· ἡ ἀπώλεια δύο γειτόνων δακτύλων καὶ ἡ ὀλοσχερῆς ἀπώλεια μιᾶς φάλαγγος τῶν τεσσάρων δακτύλων.

194. Οἱ βλεννοθύλακοι, ἐπὶ τῶν δακτύλων ἀναπτυχθέντες, ὅταν χωρῶσι πέρα τῆς ἐπιδερμίδος καὶ τοῦ δέρματος καὶ προσβάλλωσι τοὺς περιαρθρικούς ἰστούς καὶ τὰ ὀστέα.

195. * Τὸ τιτραῖνον τιῦ ποδός ἕλκος.

196. * Ἡ τοῦ ὄνυχος εἰσφρησις, ἐὰν ἐπήνεγκε μεγάλας βλάβας δυσίατους ἢ ἀνιάτους.

197. * Ἡ χολότης μετὰ ἐπιμελῇ ἔρουναν βεβαιωθείσα.

ΠΙΝΑΞ ΥΠΟ ΣΤΟΙΧΕΙΟΝ Β'.

Νοσήματα καὶ βλάβαι, ἐπαγόμεναι τὴν εἰς τὰς βοηθητικὰς ὑπηρεσίας κατάταξιν καὶ ἄρα τὴν ἀπὸ τῆς ἐνεργοῦς ὑπηρεσίας ἀπαλλαγὴν ἐν εἰρήνῃ (ἄρθρ. 33 τοῦ περὶ Στρατολογίας νόμου).

1. Ἡ παχυσαρκία.

2. Οἱ καλοήθεις ὄγκοι, κύστεις, λιπώματα, οὐλαὶ καὶ τὰ τοιαῦτα.

ὅταν ἐδράζωνται εἰς χώρας τοῦ σώματος, ἐνθα ἐμποδίζουσι τὴν χρη-
σιν τοῦ ὀπλισμοῦ καὶ τῆς κεκανονισμένης ἀποσκευῆς.

3. Οἱ σπῖλοι καὶ οἱ ἀγγειώδεις ὄγκοι, μικροὶ ὄντες ἢ ὅταν, ὀγκω-
δέστεροι γενόμενοι, οὐδαμῶς ἐκτιθενται εἰς πιέσεις ἐξωθεν.

4. * Τὸ ἔκζεμα, ὁ λειχήν, ἡ ψωρίασις, ἡ ἰχθύα, τὸ ἔκθυμα, τὸ
ρύπασμα, ἡ πέμφιξ, αἱ ἀκμαὶ καὶ ἡ σύκωσις, χρόνια πάντα καὶ με-
γάλην ἔκτασιν τῆς δερματικῆς ἐπιφανείας κατέχοντα, δυσίατα δὲ
ὄντα ἢ ὑποστρέφοντα συχνῶς.

5. * Ἡ ἀλωπεκία, μεγάλη ὀπωσεὺν οὔσα καὶ μὴ αἰτιωμένη
ἀχώρα ἢ κνύος.

6. Οἱ καλοήθεις ὄγκοι τῆς κεφαλῆς (ἐξοστώσεις, κύστες, κερα-
τοειδῆ ἐκφύματα, οὐλαί) δυσχεραίνουσαι τὴν χρῆσιν τοῦ πηληκίου ἢ
τῆς κόρυθος.

7. Ἡ ἐντελής ἀπώλεια τῆς κόγχης τοῦ ὠτός, αἱ συμφύσεις τοῦ-
του μετὰ τοῦ κρανίου καὶ ἕλλαξι δυσμορφίαι.

8. * Αἱ ἄνευ ὠτορροίας διατρήσεις τοῦ τυμπάνου.

9. Ἡ ἄκρα τοῦ προσώπου δυσμορφία ἔνεκεν κακῆς διαπλάσεως
ἢ ἀσυμμετρίας ἄμφω τοῦ προσώπου τῶν ἡμιμορίων ἢ ἀτροφίας τοῦ
ἐτέρου αὐτῶν.

10. Ἡ μεγάλη ὑπερτροφία τοῦ ἄνω χείλους ἔκγονος χρονίας διογ-
κώσεως τοῦ κυτταρώδους ἱστοῦ καὶ συχνῶς ἀπκντῶσα παρὰ τοῖς
χοιραδικοῖς.

11. Αἱ πηρώσεις τοῦ προσώπου ἔνεκα κατχυμύτων ἢ ἐγχειρήσεων,
ὅταν παραβλάπτωνται αἱ λειτουργίαι καὶ ἄλλοις παρέχεται ὄψις εἰς
τὴν φυσιογνωμίαν.

12. * Τὸ συμβλέφορον, ὅταν δὲν κωλύῃ τὴν ὀπτικὴν λειτουρ-
γίαν, οὐδὲ βλάπτει ὑπέρπολυ τὰς κινήσεις τῶν βλεφάρων.

13. * Ἡ βλεφαραδενίτις, παλαιὰ οὔσα καὶ μὴ συνοδεύουσα μετὰ
ἐκστροφῆς τῶν βλεφάρων.

14. * Τοῦ κερατίου τὰ ἄργεμα (taies) καὶ τὰ κατὰ τὴν κόρην
ἐξιδρώματα ἀναλόγως τῆς ἐλαττώσεως τῆς ἰράσεως, ὀριζομένης ἐν
τῇ β' περχγράφῃ τοῦ ἄρθρου 50 Α' πίνακος.

15. * Ἡ ὑπὲρ τὰς ἐξ διοπτρείας μωπία τοῦ δεξιοῦ μόνου
ὀρθαλμοῦ.

16. * Ἡ ὑπερμετρωπία καὶ ὁ ἀστιγματισμός, ἐπὶ τὴν ὑποβιβά-

ζῶσι τὴν ὀπτικὴν δύναμιν κατὰ τὰ ὀριζόμενα ἐν τῇ β' παραγράφῃ τοῦ ἄρθρου 50 τοῦ Α' πίνακος.

17. * Ὁ λειτουργικὸς στραβισμὸς τοῦ δεξιοῦ ὀφθαλμοῦ, ὅταν ἡ ὀπτικὴ δύναμις τοῦ ὀφθαλμοῦ ἐλαττωταὶ κατὰ τὰ ἐν τῇ β' παραγράφῃ τοῦ ἄρθρου 50 Α' πίνακος εἰρημένῃ.

18. Ἡ ἀπώλεια καὶ ἀποσύστασις τοῦ ἐτέρου βολβοῦ τῶν ὀφθαλμῶν, ὅταν ἡ ὄρασις ἐν τῷ ὕγιει ἔχῃ κατὰ φύσιν.

19. * Ἡ ἰδιοπαθὴς ἡμεραλωπία.

20. * Τὸ κατὰ τὸν δεξιὸν ὀφθαλμὸν πτερύγιον, χωροῦν ἄχρι κέντρου τοῦ κερατίου.

21. * Αἱ κατὰ τὸν ἕτερον ὀφθαλμὸν καὶ ἰδίᾳ τὸν δεξιὸν παθήσεις τοῦ σκληρωτικοῦ καὶ τῆς ἱρίδος· τὸ πρόσθιον δηλονότι τοῦ σκληρωτικοῦ σταφύλωμα· ἡ πεπαλκισμένη σκληρίτις καὶ ἐπισκληρίτις· αἱ πλημμελεῖς διαπλάσεις τῆς ἱρίδος ἐλαττωῦσαι τὴν ὀξύτητα τῆς ὀράσεως· αἱ πρόσθιοι καὶ ὀπίσθιοι συμφύσεις τῆς ἱρίδος μετὰ ἀτρησίας καὶ ἀποφάξεως τῆς κόρης· ἡ παραλυτικὴ μυδρίασις· ἡ χρονία ἱριδίτις· τὸ τραυματικὸν ἢ παθολογικὸν ὑπόχυμα καὶ οἱ κατὰ τὴν ἱρίδα ὄγκοι κακοήθους φύσεως.

22. * Ἡ κατὰ τὸν ἕτερον ὀφθαλμὸν ἀποκίνησις τοῦ φακοῦ ἢ ἔλλειψις ἢ ἡ διαφάνεια αὐτοῦ καὶ τῆς θήκης, ἐὰν ἐξ αὐτῶν ἐλαττωταὶ ἢ ὄρασις κάτω τοῦ ὀριστοῦ ὀρίου ἐν ἄρθρῳ 50 τοῦ Α' πίνακος.

23. * Αἱ παθήσεις τοῦ ὑαλώδους σώματος κατὰ τὸν ἕτερον ὀφθαλμὸν.

24. * Τὰ νοσήματα τοῦ χοριοειδοῦς κατὰ τὸν ἕτερον ὀφθαλμὸν, ἥτοι τὸ κολώδωμα, ἡ ἔλλειψις τοῦ μελαγχρώματος, οἱ αὐξόμενοι ὄγκοι, τὸ γλαύκωμα καὶ αἱ χοριοειδίτιδες.

25. * Ὁ τραυματικὸς ἢ παθολογικὸς ἐξόφθαλμος.

26. * Ὁ βούφθαλμος.

27. * Ἡ κώνωσις τοῦ κερατίου ὑμένος κατὰ τὸν δεξιὸν ὀφθαλμὸν.

28. Τὸ σκοτεινὸν σταφύλωμα κατὰ τὸν ἕτερον ὀφθαλμὸν.

29. * Ἡ παθολογικὴ μῦσις κατὰ τὸν ἕτερον ὀφθαλμὸν μετὰ ἐπισταμένην ταύτης ἐξακρίθωσιν.

30. * Ἡ βεβιασθεῖσα ἀμβλυωπία κατὰ τὸν δεξιὸν ὀφθαλμὸν.

31. Τὸ ἐκτρόπιον· τὸ ἐντρόπιον· ἡ τριχίασις· ἡ βλεφαρόπτωσις· τὸ μὴ τέλειον ἀγκυλοβλέφαρον ἢ τὸ ἐπὶ τοῦ ἐτέρου μόνον ὀφθαλμοῦ ἐδράζον τέλειον.

32. * Τὰ ὀξέα τραχώματα.

33. * Ἡ χορεία (νυσταγμός).

34. * Τὸ δακρυχόον συρίγγιον.

35. * Ἡ ἀπόφραξις τοῦ δακρυϊκοῦ πόρου.

36. * Ἡ ἀπουσία πολλῶν ὀδόντων, ἐὰν μὴ πάσχωσι τὰ εὖλα μὴδὲ καὶ ἡ καθολικὴ θρέψις.

37. * Ὁ βατταρισμός, ὅταν κωλύῃ τὴν μεταβίβασιν διαταγῆς.

38. * Διάφοροι ὄγκοι τῷ γενικῷ ὀνόματι τῆς βρυγχοκλήλης σημειούμενοι, ἀλλὰ μὴ ὑπέρμετροι, οἷον ἡ ὑπερτροφία, αἱ κύστεις τοῦ θυρεοειδοῦς ἀδένους, καθ' ὥσπερ καὶ ἡ μετρία αὔξησις τοῦ μέσου λοβοῦ τοῦ ἀδένους τούτου, ὅταν προεκτείνηται πρὸς τὴν σφαγὴν καὶ κατέρχεται ταύτης.

39. * Ἀλλαι κύστεις, καὶ αἱ ἀδενίτιδες, ἐὰν δυσχεραίνωσι τὴν ἔνδυσιν τῆς στρατιωτικῆς στολῆς.

40. * Αἱ τοῦ θώρακος δυσμορφίαι, ἥτοι ἐμπλείσις ἢ προεξοχή τοῦ στέρνου καὶ τῶν πλευρῶν, μὴ ἁδικοῦσα τὴν λειτουργίαν τῶν θωρακικῶν ὀργάνων· ἡ ἀναστολή τῆς ἀναπνέξεως· αἱ πλημμελεῖς κυρτότητες· αἱ ψευδοθρῶσεις τῆς κλειδοῦ καὶ αἱ παραμορφώσεις τῆς ὠμοπλάτης, ἐὰν δὲν ἐμποδίζωσι τὴν κίνησιν τῶν ἄνω ἄκρων.

41. Αἱ βουθωνοκῆλαι καὶ μηροκῆλαι ὅταν δὲν ὑπερβαίνωσι τὸ ἔξω στόμιον τοῦ βουθωνικοῦ ἢ μηρικοῦ πόρου.

42. * Οἱ κρυφόρχεις, μόνον ἂν οἱ ὄρχεις εὐρηγῇται ἐν τῷ βουθωνικῷ σωλήνι.

43. Αἱ συγγενεῖς ἢ αἱ ἐπικτητοὶ δυσμορφίαι τῶν μελῶν, μὴ ζημιοῦσαι μέγας τὴν λειτουργίαν τούτων· εὐμεγέθης δηλονότι πύρρωσις ὅσπου δύσμορφος· κύρτωσις μετρία τῶν ἄνω καὶ κάτω μελῶν· ἡ ἀνομοιότης ἐκείνων καὶ ἡ βραχύτης τούτων, ἐὰν μετρία ἐπισυμβαίνῃ χωλότης.

44. * Τὰ λεμφικὰ συρίγγια καὶ αἱ κίρσοι, ἐὰν ἐμφανίζονται μετὰ εὐδελῶν ὅρων καὶ πολλῶν καμπῶν καὶ ἐὰν καταλαμβάνωσι τὰς ἐπιπολῆς καὶ κατὰ βάθος φλέβας, ἢ ἐὰν ἀναφαίνωνται εἰς ἀμφότερα τὰ σκέλη ἢ, ὑπάρχοντες ἐπὶ τοῦ ἐνός, συνοδεύωσι καὶ μετὰ κίρσο· κήλης· ἢ ὅταν συνεπιπλέκωνται μετὰ ἐλκῶν καὶ ἀλλοιωσι τὴν θρέψιν τοῦ δέρματος.

45. * Τὸ χρόνιον ὕγρωμα καὶ αἱ βλεννώδεις κύστεις, μὴ κωλύουσιν τὰς κινήσεις τῶν ἄρθρων.

46. Ἐλάττωσις τῶν κινήσεων ἄρθρου τινός, ὅταν μικρὸν παραβιάπηται ἢ τῶν μελῶν λειτουργία οἰκῶδῃπου· ἢ ἀτελής ἔκτασις τοῦ ἀντιβραχίου· ἢ ἐνδεής κάμψις τῆς κνήμης πρὸς τὸν μηρόν· ἢ ἕμμονος καὶ τελεία κάμψις τοῦ μικροῦ δακτύλου τῆς ἐτέρας τῶν χειρῶν καὶ ἢ ἀτελής κάμψις πλειόνων δακτύλων.

47. Ἡ ἀπώλεια καὶ ἢ πῆρσις δακτύλων τῆς χειρὸς ἢ τοῦ ποδός, μὴ δυσχεραίνουσαι τούτων τὰς λειτουργίας κατὰ πολὺ.

48. Οἱ ὑπεράριθμοι τῆς χειρὸς δάκτυλοι· τὸ ἐπάλληλον ἐνός ἢ πλειόνων δακτύλων τοῦ ποδός, εὐκόλως διὰ τοῦτο ἐλκουμένων κατὰ τὴν βάδισιν.

49. Ἡ ὁλοσχερὴς ἀπώλεια τοῦ λιχανοῦ, ἐὰν αἱ λοιποὶ δάκτυλοι ἀπώλεσαν τὰς ἑαυτῶν κινήσεις. Ἡ ἀπώλεια μιᾶς ἢ δύο φελλάγων τοῦ λιχανοῦ, ἐὰν συνυπάρχῃ ἀγκύλωσις ἐν ἐκτάσει ἢ ἐν κάμψει τῶν ἄλλων αὐτοῦ διαρθρώσεων.

50. Ἡ δίκην σφίρας διαμέρφωσις δακτύλου τοῦ ποδός, ὅταν ὁ ὄνυξ φθειρῇται, προστριβόμενος πρὸς τὸ ὑπόδημα καὶ τὸ ἔδαφος καὶ ἐπιφέρῃ ἄλγῃ κατὰ τὴν βάδισιν.

Ἡ ὑπὸ τὸν ὄνυχα τοῦ μεγάλου τοῦ ποδός ἐξέστωσις.

51. Ὁ βραχίων, μὴ πιρέχων πρὸς τὴν μετὰ τοῦ ἀντιβραχίου διάρθρωσιν εὐθεῖαν γραμμὴν, ἀλλὰ σχηματίζων ἐνίοτε γωνίαν ἀνοικτὴν πρὸς τὰ ἔξω, ἥς ἔνεκα ἀδύνατος ἢ μετὰ τοῦ ῥυθμοῦ χεῖριτις τοῦ ὅπλου.

52. * Κνήμαι διάστροφοι, δυνάμεναι νὰ βλάπῃσι τὴν βάδισιν ἢ νὰ φέρωσιν ἀταξίαν μέχρι χωλότητος· ἢ τῶν γονάτων ἐπὶ τοσοῦτον προσέγγισις, ὥστε νὰ δυσχεραίνῃ τῶν πτεριῶν τὴν συνένωσιν, ἢ τῶν γονάτων ἢ μεγάλη διάστασις, ταλάντωσιν τοῦ σώματος ἐπιφέρουσα σκιάν καὶ ταχέϊαν κόπωσιν.

53. * Αἱ αἰμόρροϊδες, ὅταν ὦσι μεγάλαι, πολλαὶ καὶ ἐξηλωμέναι.

54. * Τὰ στενώματα τῆς οὐρήθρας, ἀνίστα ὄντι.

55. * Ὁ πλανησιέδρος νεφρός.

56. * Αἱ παθήσεις τοῦ δέρματος, ἐπαγόμεναι πολὺν ὀδυσσμον καὶ χεῖρνες καθιστάμεναι κατὰ τὰς πορείας ἔνεκα τῆς ἐπὶ τῶν ἱματίων προστριβῆς.

57. Αἱ δυσμορφίαι τῆς κλειδός καὶ αἱ ἀκοάνιστοι κυρτότητες

ἕνεκα πεπαλαιωμένων καταγμάτων, πλημμελῶς παρωθέντων· αἱ ψευδοθρῶσεις καὶ αἱ τέλειαι ἐξαρθρώσεις, μὴ καταταχθεῖσαι.

58. * Αἱ δυσμορφίαι τῆς ὁμοπλάτης.

59. Ἡ τοῦ μετώπου προπέτεια, ἡ δυσμορφία, καὶ αἱ ἐξοστώσεις κωλύουσαι τοῦ πηληκίου τὴν χρῆσιν.

60. Ἀνάστημα ἔλασσον τοῦ 1.54.

ΠΙΝΑΞ ΥΠΟ ΣΤΟΙΧΕΙΟΝ Γ.

Ἐμφαίνων τὰς σωματικὰς ιδιότητας, τὰς ἀπαιτουμένας πρὸς κατάταξιν εἰς τὰ διάφορα Σώματα καὶ ἄρα τὴν ἱκανότητα καθ' ὅπλον.

Ἐλάχιστον ἀνάστημα πρὸς κατάταξιν εἰς τὸν ἐνεργὸν στρατὸν ὀρίζεται εἰς 1.54.

Εἰς τὰ διάφορα δὲ σώματα καὶ ὅπλα ὀρίζεται τὸ ἑξῆς.

Εἰς τὸ Πεζικὸν 1.54 ὡς ἔλάχιστον.

Εἰς τὸ Ἱππικὸν 1.65 ὡς ἔλάχιστον.

Εἰς τὸ πεδινὸν Πυροβολικὸν 1.76 — 1.75.

Εἰς τὸ ὀρειβατικὸν Πυροβολικὸν 1.67 ὡς ἔλάχιστον.

Εἰς τὸ Μηχανικὸν, τὴν ἑφιππον καὶ πεζὴν χωροφυλακὴν καὶ τοὺς νοσοκόμους τὸ ἐνδεδειγμένον διὰ τὸ Πεζικὸν καὶ Ἱππικὸν ἀνάστημα.

* Ἀρθρον 1. Πεζικόν.

Ἐκ τῆς πρὸς πορείας ἱκανότητος καὶ ἕνεκα τῆς ἀνάγκης τοῦ νὰ φέρωσιν ὅπλισμόν καὶ ἐξάρτησιν, ἔλκοντα βάρος 28 περίπου χιλιόγραμμων, προσέτι δὲ καὶ διὰ τὸ ἀπὸ μακρᾶς ἀποστάσεως ρίμμα, εὐθετον κρίνεται, ὅπως οἱ κατατασσόμενοι εἰς τὸν Πεζικὸν ἔχωσιν ἀκέραια μὲν τὰ κάτω μέλη καὶ καλῆς διαπλάσεως, μυϊκὴν δὲ βῶμην μεγάλην καὶ κατὰ φύσιν τὴν ὀπτικὴν δύναμιν ἀμφοτέρων ἢ τοῦ ἐτέρου τοῦλάχιστον τῶν ὀφθαλμῶν, καθ' ὅσον γνωστὸν, ὅτι ἀπὸ ἕξιως βάλλει τις εὐστόχως διὰ τοῦ δεξιοῦ καὶ διὰ τοῦ ἀριστεροῦ ὀφθαλμοῦ ἐπίσης.

* Ἄνδρες, καταταχθέντες μὲν εἰς τὸ Πεζικόν, μὴ συνενοῦντες δὲ τὰς εἰρημένας συνθήκας, δύνανται νὰ χρησιμεύσωσιν εἰς ἄλλας δευτερευούσας ὑπηρεσίας τῶν σωμάτων.

Σημ. Πρὸς τοὺς ἀξιωματικούς οὐδ' ἄλλως εἶναι ἀπαραίτητος ἡ μυϊκὴ βῶμῃ, μὴ ὄντας ὑποχρέους νὰ φέρωσιν οἶον βάρος οἱ στρατιῶται.

Ἄρθρον 2. Ἱππικόν.

Εἰς τὸ Ἱππικόν κατατάσσονται ἄνδρες, οἰκείως ἔχοντες πρὸς τοὺς ἵππους καὶ τριούτους περιποιούμενοι, ἢ εἰς ὑπηρεσίαν αὐτῶν ἀσχολούμενοι.

Ἡ πρὸς ἵππασίαν φυσικὴ εὐφυΐα, ἀπαιτοῦτα πλείονα εὐστροφίαν ἢ βῶμην, ἀποκλείει τοῦ Ἱππικοῦ τὴν παχυσαρκίαν καὶ τῶν μηρῶν τὴν βραχύτητα, μὴ οὔσης ἄλλως τε ἀναγκαίας τῆς ἀνεπιλήπτου διαπλάσεως τῶν ποδῶν καὶ κνημῶν, καθ' ὅσον καὶ ἡ ἔλλειψις τοῦ καμαρώματος τῶν ποδῶν καὶ τῶν γονάτων ἢ πρὸς τὰ ἔξω μεγάλη πῶς κυρτότης εἰς τρόπον ὥστε νὰ λαμβάνωσι τὰ σκέλη σχῆμα ὠρειδές, οὐδεμίαν ἐπάγονται ἀνικανότητα πρὸς τὸ ἵππικόν.

Ἡ ὑπηρεσία τῶν κατοπτέυσων ἀπαιτεῖ κατὰ φύσιν ὀπτικὴν δύναμιν ἀμφοτέρων τῶν ὀφθαλμῶν ἢ τοῦλάχιστον τοῦ ἐτέρου καὶ ὀπτικὸν πεδῖον ἀμφιπλεῦριον ἀνώτερον τοῦ 1|2.

Σημ. Αἱ συνθηκαὶ τῆς πρὸς τὴν ἵππασίαν καὶ τὴν κατόπτεισιν ἱκανότητος εἶναι ἀπαραίτητοι καὶ διὰ τοὺς ἀξιωματικούς, ἐπειδὴ ἡ ἐκ τῆς ὑπηρεσίας ὑποχρέωσις πρὸς τοὺτους παραμένει ὁμοία τοῦλάχιστον, ἂν μὴ μείζων καὶ σπουδαιοτέρα τῆς τῶν ὀπλιτῶν.

Ἄρθρον 3. Πυροβολικόν.

Ἡ τοῦ πυροβολικοῦ ὑπηρεσία καθ' ὅσον ἀφορᾷ εἰς τοὺς πεζοὺς ἢ ἐφ' ἵππους ὑπηρέτας τῶν πυροβόλων, εἰς τοὺς ἡμιονηγούς τῶν ὀρειβατικῶν πυροβολαρχιῶν καὶ εἰς τοὺς γεφυροποιούς, ἀπαιτεῖ

1. Ἱκανότητα πρὸς πορείας καὶ ἄρα ἀκραιότητα τῶν κάτω μελῶν καὶ καλὴν αὐτῶν διάπλασιν.

2. Ἱκανότητα πρὸς χειρισμοὺς διαφόρους, ἀπαιτοῦντας σωματικὴν εὐρωστίαν, ὅῃλα δὴ ἰσχυρὰν τῶν μυῶν ἀνάπτυξιν καὶ ἀπουσίαν κηλῶν.

3. Ἱκανότητα πρὸς σκόπευσιν εἰς βίμμα μακρᾶς ἀποστάσεως, χρῆζουσαν φυσικὴν ὀξύτητα ὀράσεως πρὸς τὸν ἕτερον τοῦλάχιστον τῶν ὀφθαλμῶν.

Οἱ γεφυροποιοὶ δεῖον πρὸς τούτοις νὰ διακρίνωσι τὸ πράσινον χρῶμα τοῦ ἐρυθροῦ.

Σημ. Οὐδόλως εἶναι ἀπαραίτητος τῶν ὄρων τούτων ἡ πλήρωσις διὰ τοὺς ἀξιωματικούς, οὐδὲ ἡ πρὸς τὸ ῥίμμα σχέσις τῆς ὀπτικῆς δυνάμεως, καθόσον δύνανται οἱ ἀξιωματικοὶ τῇ βοηθείᾳ τηλεσκοπίου νὰ ἐπαρκῶσιν εἰς τὰς ἀνάγκας τῆς ὑπηρεσίας ταύτης.

Τούναντίον ὁμως ἀναγκαῖα παρίσταται αὐτοῖς ἡ πρὸς ἱππασίαν εὐφυΐα καθ' ὃν λόγον καὶ τῶν ἐφίππων ὑπηρετῶν καὶ τῶν ἐλατῶν πυροβολαρχίας πεδινῆς καὶ ἐφίππου, εἴτινες δεῖον μὲν νὰ ὦσι βωμάλειοι εἰς ἄρσιν βάρους πολλοῦ, δύνανται ὁμως νὰ μὴ ἔχωσιν ἐντελῶς ἀμεμπτον τὴν διάπλασιν τῶν ποδῶν καὶ κνημῶν.

Ἄρθρον 4. Μηχανικόν.

Ἐν τῷ Σώματι τούτῳ ἀπαιτεῖται ἡ αὐτὴ ἱκανότης ὅποια καὶ πρὸς τὸ πεζικόν καὶ πυροβολικόν, καθ' ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὰς πορείας καὶ τοὺς χειρισμούς.

Αἱ τῆς ὁράσεως τελειότητες εἶναι ἥττον ἀπαραίτητοι ἢ ἐν τῷ Πεζικῷ, τὸ εἰς μακρὰς δὲ ἀποστάσεις ῥίμμα θεωρεῖται ὡς τυχαῖον συμβεβηκός· διὸ ἐν τῷ Σώματι τοῦ Μηχανικοῦ ἄξιαι πλείονος λόγου κρίνονται αἱ ἐπιγγελματικαὶ δεξιότητες. Οἱ ἀνήκοντες ὁμως εἰς λόχους σιδηροδρομικῶν δεῖον προσέτι νὰ διακρίνωσι καὶ τὸ πράσινον χρῶμα τοῦ ἐρυθροῦ.

Σημ. Οἱ τοῦ μηχανικοῦ ἀξιωματικοὶ δεῖον νὰ ἔχωσι τὰ αὐτὰ πλεονεκτήματα οἷα καὶ οἱ τοῦ πεζικοῦ.

Προτιμῶνται πρὸς κατάταξιν εἰς τὸ μηχανικόν οἱ σκαφεῖς καὶ οἱ γνωρίζοντες οἰανδήποτε τέχνην, ὡς τοῦ ξυλουργοῦ, σιδηρουργοῦ, λιθοξόου, κτίστου, ἀμμοκονιαστοῦ, κεραμέως, χρωματιστοῦ κλπ., πρὸς δὲ οἱ μαθηταὶ τοῦ πολυτεχνικοῦ σχολείου καὶ οἱ σπουδασταὶ καὶ οἱ ὑπάλληλοι τῶν τηλεγράφων καὶ οἱ θερμασταί.

Εἰς τὸ αὐτὸ ὄπλον κατατάσσονται ἐκ τῶν ἐχόντων τὰ ὡς ἄνω προσόντα καὶ ἀριθμός τις ἐκ τῶν καταγομένων ἐκ τῶν ὀήμων, ἐξ ὧν λαμβάνονται οἱ διὰ τὸ ἱππικὸν ἄνδρες, ἐπὶ τῷ σκοπῷ τοῦ νὰ εὐρίσκωνται ἐν ταῖς τάξεσιν αὐτοῦ ἄνδρες ἱκανοὶ διὰ τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ ἐλάτου. Πρὸς δὲ οἱ διὰ τοὺς λόχους τῶν πυροσβεστῶν καὶ τηλεγραφητῶν ἀναγκαζοῦντες ἄνδρες ἐκλέγονται ἐκ τοῦ ὁλικοῦ ἀριθμοῦ τῶν

εἰς τὸ μηχανικὸν κατατασσημένων, καὶ διὰ μὲν τὸν λόγον τῶν πυρρῶν σθεσίων οἱ μᾶλλον εὐκίνητοι καὶ οἱ καταγόμενοι ἐκ ναυτικῶν νήσων, διὰ δὲ τὸν λόγον τῶν τηλεγραφητῶν οἱ σπουδασταὶ καὶ οἱ ὑπὲρ ἄλλοι τῶν τηλεγραφείων καὶ ἐκ τῶν γιγνωσκόντων ἀνάγνωσιν καὶ γραφὴν οἱ μᾶλλον ὀξεῖαν τὴν ὄρασιν ἔχοντες.

.....

Ἄρθρον 5. Σκαπανεῖς.

Ἡ τῶν σκαπανέων ὑπηρεσία ἀπαιτεῖ ἄνδρας, ἔχοντας πᾶν μὲν βωμαλέαν τὴν διάπλασιν, ὑγιέστατα δὲ τὰ ὄργανα τῆς ἀναπνοῆς καὶ κυκλοφορίας, οὐδεμίαν δὲ πρὸς κισσοὺς βροπὴν καὶ οὐδεμίαν εὐρυνσιν τῶν βουθωνικῶν κρίκων· προσέτι δὲ κατὰ φύσιν τὴν ὄρασιν καὶ ἰδίαν εὐφυΐαν πρὸς τοὺς χειρισμούς, τοὺς σωματικὴν χεῖρ ἔχοντας βώμην καὶ τὰς γυμναστικὰς ἀσκήσεις.

Ἄρθρον 6. Χωροφυλακή.

Ἐνταῦθα χρησιμεύουσιν ἄνδρες πρὸς τὴν πεζὴν μὲν, τυγχάνοντες τῆς διὰ τὸ Πεζικὸν ἀπαιτουμένης ἱκανότητος, πρὸς τὴν ἑφιππον δὲ χωροφυλακὴν, τῆς διὰ τὸ ἵππικόν ὀριζομένης.

Ἄρθρον 7. Νοσοκόμοι.

Εἰς τοὺς λόχους τῶν νοσοκόμων ἀποτρέπομεν τὴν κατάταξιν ἀνδρῶν ἰσχνῶν καὶ λεπτοφυῶν, ἐπειδὴ αὐτοῖς, τοιαύτην ἔχοντες τοῦ σώματος διάπλασιν, ἐλάχιστα ἀνθίστανται εἰς τὰς προσβολὰς μολυσματικῶν νόσων, εἰς αἷς εἶναι ἰδίως ἐκτεθειμένοι οἱ νοσοκόμοι. Εὐρωστοὶ δὲ μᾶλλον ἀπαιτοῦνται ἄνδρες, διότι πολλάκις ἀναγκάζονται μόνοι νὰ ἄρῳσι νοσοῦντα ἢ νὰ μετακομίσωσιν εἰς ἄλλην κλίνην.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΒΔΟΜΟΝ

ΠΕΡΙ ΤΑΥΤΟΤΗΤΟΣ

Ζητήματα ταυτότητος ἐγείρονται προκειμένου νὰ ὀρισθῇ :

Αὐν, ἂν ἄτομόν τι ἦναι ἀληθῶς οἷον ἰσχυρίζεται ὅτι εἶναι, ὡς ὅταν ἀπουσιάζων τις ἐμφανίζεται διεκδικῶν τὰ οἰκογενειακὰ αὐτοῦ δικαιώματα· Βοῦ, ἂν ἄτομόν τι ἦναι ἐκεῖνο, ὅπερ ὑποτίθεται ὅτι ἀνεγνωρίσθη καὶ πρὸς ὃ ἀπευθύνεται δικαστικόν τι ζήτημα· Γον, ἂν τὸ πτώμα ἢ ὁ σκελετός, ὁ ὑπὸ τὴν ἐξέτασιν τοῦ ἱατροῦ ὑποβαλλόμενος, ἦναι ἀτόμου, ὅπερ ὑποτίθεται ὅτι ἐγένετο θῦμα φό-νου ἢ δηλητηριάσεως.

Κατὰ τὴν πρώτην περίστασιν ἡ ταυτότης ὀρίζεται, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, δι' ἐγγράφων καὶ τίτλων· ἐν τούτοις εἰς τινὰς περιστάσεις δυνατόν ἢ δικαιοσύνη πρὸς λύσιν τοῦ ζητήματος, νὰ καταφύγῃ εἰς τὰς γνώσεις τοῦ ἱατροῦ.

Τὰ τῆς ταυτότητος ζητήματα λύονται διὰ τῆς λεπτομεροῦς ἐρεύ-νης τῶν ἀφορώντων εἰς τὴν διάπλασιν τοῦ σώματος ἐν γένει ἢ παθο-λογικὴν τινὰ ἀλλοίωσιν. Οὕτως, ὁ ἱατροδικαστὴς θὰ ἐξετάσῃ οὐλὰς, ἵνα ὀρίσῃ τὴν ἐποχὴν καὶ τὴν φύσιν αὐτῶν, ἢ συγγενεῖς κηλίδας ὑπαρχούσας, ἢ τὰς ὁποίας ἐπειράθῃ τις ν' ἀποκρύψῃ ἢ νὰ ἐξαλείψῃ. Ἐπαγγέλματά τινὰ παράγουσιν ἐπὶ τῶν ἐξασκούντων αὐτὰ χαρ-κτηριστικὰ τινὰ σημεῖα ἢ στίγματα, μεγάλην κεκτημένα σημαντι-κότητα ἐν τοῖς ζητήμασι τῆς ταυτότητος. Τέλος, ἡ ὀδοντοφυΐα, ἢ ἀνάπτυξις τοῦ ὀστίτου ἱστοῦ, ἢ χροιά τῶν τριχῶν κ.τ.λ. παρέ-χουσι σημεῖα μεγάλης ἀξίας. Θέλομεν λοιπὸν πραγματευθῇ περὶ τῶν ζητημάτων τούτων καὶ μελετήσῃ διαδοχικῶς τὰς ἐνδείξεις, δι' ὧν βεβαιοῦται ἡ ταυτότης ἐπὶ τοῦ ζῶντος καὶ ἐπὶ τοῦ πτώματος.

ΕΝΔΕΙΞΕΙΣ ΤΗΣ ΤΑΥΤΟΤΗΤΟΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΖΩΝΤΟΣ

Ἦ περιώνυμος γνωμοδότησις τοῦ Louis, δι' ἧς κατόρθωσεν οὗτος ν' ἀποδείξῃ τὴν ἀθωότητα ἀτόμου τινός, καταδικασθέντος ἐπὶ πλαστογραφίᾳ καὶ ἀπάτῃ, φαίνεται ἡμῖν κατάλληλος ἢ ν' ἀποδείξῃ οἷαν σημασίαν ἔχει ἡ ἱατρικὴ ἐπέμβασις ἐν τοῖς ζητήμασι τῆς ταυτότητος ἐπὶ τοῦ ζῶντος. Παρατιθέμεθα αὐτὴν ἐν περιλήψει κατὰ τοὺς Briand καὶ Chaudé.

Ἀποφασίσθησεν ὅτι ὁ ὑπὸ τὸ ὄνομα Baronet ἐμφανισθεὶς εἶναι ὁ υἱὸς τοῦ Φραγκίσκου Babilot· ἀλλ' ὁ Babilot εἶχεν εἰς τὸν μηρὸν ἀνεξίτηλον κηλῖδα, ἣν δὲν θὰ ἠδύνατό τις νὰ ἐξαλείψῃ εἰμὴ διὰ τῶν καυστικῶν, ἅτινα ἤθελον παραγάγει οὐλὰς, ἢ διὰ τῆς ἐφαρμογῆς ἐπὶ τοῦ δέρματος χρώματος, ὅπερ διὰ τῶν πλύσεων εὐκόλως θὰ ἐξηλείφετο. Τοῦναντίον ὁ Baronet δὲν φέρει εἰς τὸν μοῖρον οὔτε κηλῖδα, οὔτε ἔχων προερχόμενον ἐξ ὀξέως ἢ χρωστικῆς ὕλης. Ὁ Babilot εἶχεν ὑψηλὰ τοὺς ὤμους, ἀλλ' ἦτο εὐθυτενὴς καὶ καλῶς διαπεπλασμένος σωματικῶς· δὲν ἐχώλαινε. Τοῦναντίον, ὁ Baronet εἶναι κυφός, ἔχει δὲ τὸ ἐν σκέλος βραχύτερον τοῦ ἐτέρου καὶ τὰ σφυρὰ λίαν παχέα· ἡ σπονδυλικὴ αὐτοῦ στήλη εἶναι διεστραμμένη, ἀναμφιβόλως ἐνεκα τῆς ἐξέως, ἣν ἐκτέσσατο βαδίζων κεκλιμμένος πρὸς τὸ ἕτερον μέρος, ὅπως βελτιοῖ τὴν χωλότητα αὐτοῦ. Ὁ Babilot εἶχεν οὐλὴν εἰς τὴν πειρειάν, ἣτις δὲν ὑπάρχει ἐπὶ τοῦ Baronet. Καὶ φέρει μὲν οὗτος οὐλὴν ἐπὶ τῆς ὀφρύος, ἀλλ' αὕτη προέρχεται ἐκ πληξέως διὰ λίθου, ὡς βεβαίως ὁ πληξίας αὐτόν. Ὡς λέγουσιν οἱ γνωρίσαντες τὸν Babilot, οὗτος εἶχε δεξιόθεν τοῦ προσώπου, ἐγγὺς τῷ τραχήλῳ, οὐλὴν προελθοῦσαν ἐκ τῆς αὐτομάτου διανοίξεως χοιραδικοῦ ἀποστήματος· ἡ οὐλὴ αὕτη δεόν νὰ ᾖ στρογγύλη καὶ νὰ ἐνεδράζεται ἐν τῇ χώρᾳ κείνῃ οἱ ἀδένες. Τοῦναντίον, εἰς τὸν Baronet φαίνεται οὐλὴ μακρὰ, ἐκτεινομένη κατὰ μῆκος τοῦ χεῖλους τῆς κάτω γνάθου, ἀπὸ τῆς γωνίας μέχρι τοῦ πωγωνίου. Τὸ πλάτος τῆς οὐλῆς ταύτης καὶ ὁ τρόπος, καθ' ὃν ἡ ἐπούλωσις ἐτελέσθη, δεικνύσιν ὅτι προήλθεν ἐκ τραύματος διὰ θλῶντος ὀργάνου, οἷον λακτίσματος ἵππου· γνωστὸν δὲ τυγχάνει. ἀληθῶς ὅτι ὁ Baronet ἔλακτίσθη ποτὲ ὑπὸ ἵππου, κλπ. . . .»

Θέλομεν ἐξετάσει, ὡς σημεῖα ταυτότητος, τὴν στίξιν, τὰς οὐλὰς, τὴν χροίαν τῶν τριχῶν καὶ τὰ ἐκ τοῦ ἐπαγγέλματος σημεῖα.

Α. Στίξις.—Λέγοντες *στίξιν* ἐννοοῦμεν τὴν ἐπὶ διαφορῶν μερῶν τοῦ σώματος, ἰδίᾳ δὲ τῶν ἄνω ἄκρων καὶ τοῦ θώρακος, χάραξιν γραμμάτων, λέξεων ἢ καὶ ἄλλων διαφορῶν παραστάσεων. Κέκτηται δὲ μεγάλην σπουδαιότητα ἡ στίξις ἐν τῇ ἱατροδικαστικῇ. Κτί δὲν παρέχει μὲν εἰμὴ ἀσαφεῖς πληροφορίες περὶ τοῦ φύλου καὶ τῆς ἐθνικότητος, πορίζει ὅμως πολυτίμους ἐνδείξεις περὶ τῆς κοινωνικῆς τάξεως καὶ τοῦ ἐπαγγέλματος, ἄγουσα ἐνίοτε εἰς ἀπόλυτον βεβαιότητα, ὅταν πρὸ πάντων εὐρίσκωνται κεχαραγμένα ἀρχικὰ γράμματα, ὀνόματα, ἡμερομηνίαι, ἐμβλήματα διαφορῶν ἐπαγγελλμάτων κ.τ.λ.

Ἡ στίξις ἐνεργεῖται διὰ πλειόνων βελονῶν, καταλλήλως συνηρμοσμένων, ἃς ἐμβαπτίζουσιν εἰς χρωστικὴν τινα ὕλην καὶ κεντῶσι δι' αὐτῶν τὸ δέρμα, ἀκολουθοῦντες ταῖς γραμμαῖς εἰκόνας προηγουμένως σχεδιασθείσης. Αἱ χρωστικαὶ ὕλαι, ὧν συχνότερον ποιοῦνται χρῆσιν, εἰσὶ τὸ Ἰνδικόν, ἡ κροκόρριζα, τὸ κιννάβαρι καὶ πρὸ πάντων ἡ σινικὴ μελάνη.

Ἡ στίξις δὲν εἶναι ἐν χρήσει εἰς τὰς ἀνεπτυγμένας κοινωνικὰς τάξεις, οὐσα μᾶλλον συνήθης πρὸς τοῖς στρατιώταις καὶ τοῖς ναύταις. Τὸ ἔθος ὅμως τοῦτο καθίσταται ὁλονὲν σπανιώτερον. Ἐξ 628 σχεδιογραφημάτων, παρατηρηθέντων ὑπὸ τῶν Hutin καὶ Tardieu, 550 ἦσαν ἐπὶ τῶν ἀντιβραχίων, τὰ δὲ λοιπὰ ἐπὶ διαφορῶν μερῶν τοῦ σώματος, τῶν βραχιόνων, τῶν χειρῶν, τοῦ προσώπου, τοῦ στήθους, τῶν κάτω ἄκρων, τοῦ πέους. Δὲν παραδεχόμεθα δὲ μετὰ τοῦ Tardieu ὅτι ἡ στίξις οὐδέποτε παρατηρεῖται πρὸ τοῦ δεκάτου ἔκτου ἔτους, διότι εἶδομεν, οὐ μόνον πολλοὺς ναυτόπαιδας καὶ ἄλλους ναυτικούς ἐνεργούντας τὴν στίξιν πρὸ τῆς ἡλικίας ταύτης, ἀλλὰ καὶ παιδία ἀπὸ δεκατριῶν μέχρι δεκατεσσάρων ἔτων μὴ ναυτιλλόμενα. Ἰσχυρίσθησαν ὅτι ἡ φύσις τῶν σχεδιασμάτων δείκνυσιν ἐνίοτε τὰς ἑξῆς καὶ τὰ ἥθη τοῦ ἀτόμου· ἀποκρούομεν ὅμως τὸν ἰσχυρισμὸν τοῦτον, διότι οὐ σπανίως ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ἀτόμου βλέπει τις τὸ παράδοξον σύμπλεγμα σχεδιογραφημάτων ἀτελῶν καὶ θρησκευτικῶν· ἄλλως τε δ' εἶναι νῦν ἀποδεδειγμένον ὅτι ἡ στίξις εἶναι, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, ἔργον τελοῦμενον ἐν στιγμῇ παραφορᾶς, ἀπερισκεψίας ἢ ὀργῶν.

Ἡ στίξις εἶναι σχεδὸν πάντοτε ἀνεξίτηλος· οὐχ ἥττον ἀναφέρονται πολλαὶ περιπτώσεις, καθ' ἃς ἐξηφανίσθη αὐτομάτως. Ἡ ἐμμὴν ἄλλως τε τῆς κηλίδος ἐξαρθᾷται ἐκ τῆς χρωστικῆς ὕλης. Ἐκ

πασῶν δὲ τῶν ἐν χρήσει τοιούτων ὑλῶν τὸ κιννάβαρι εἶναι τὸ ἥττον ἔμμονον, ἴσως δὲ τὸ μόνον αὐτομάτως ἐξαφανιζόμενον.

Ὁ Follin ὑπέδειξε μέσον ἀναγνωρίσεως τῶν τῆς στίξεως ἰχνῶν ἐπὶ τῶν πτωμάτων, καὶ ὅταν ἔτι πᾶν ἐξωτερικὸν ἶχνος ἐξέλιπεν. Εὗρεν ὅτι αἱ ἀδένες αἱ ἀντιστοιχοῦντες τῇ χώρᾳ τοῦ σώματος, ἐν ᾗ ἐγένετο ἡ στίξις, περιέχουσι πάντοτε χρωστικὴν ὕλην, ἃν ὁ ἡ στίξις ἢ πρόσφατος, ἢ ὕλη αὕτη ἀνευρίσκεται ἐν τοῖς μεταξὺ τῶν στιγμάτων καὶ τῶν ἀένων λεμφατικαῖς ἀγγείοις. Τὸ σημεῖον τοῦτο ἀρκεῖ πρὸς βεβαίωσιν ὅτι ἡ στίξις ἐτελέσθη κατὰ τὴν χώραν τὴν διελαινομένην ὑπὸ τῶν ἐκ τοῦ ἀδένος ὀρμωμένων λεμφατικῶν ἀγγείων.

Ἡ στίξις δύναται νὰ ἐξαλειφθῇ τεχνητῶς, καυτηριαζομένης ἐλαφρῶς δι' ὀξείας τινὸς τῆς στιχθείσης ἐπιφανείας. Ὁ τρόπος οὗτος ἐπάγεται, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, καταφανεστάτην οὐλήν. Ἐν τούτοις, εἰς τινὰς περιστάσεις, ἡ οὐλή εἶναι σχεδὸν ἀδιόρατος, οὔσα ἐλάχιστον λευκατέρα τοῦ πέριξ δέρματος καὶ ἐλαφρῶς συνεσταλμένη· διὸ δεῖται προσεκτικῆς ἐξετάσεως ἢ βεβαίωσης τῆς ὑπάρξεως αὐτῆς.

Β. Οὐλ αἱ. — Ἐμελετήσαμεν ἤδη τὰς οὐλὰς καὶ εἶδομεν ὅτι παρουσιάζουσι διαφόρους χαρακτήρας, ἀναλόγως τῶν αἰτίων τῶν παραγαγόντων τὰ τὰς οὐλὰς προκαλέσαντα τραύματα. Ὑπεδείξαμεν ἐπ' ἴσης τὰ μέσα, δι' ὧν ἀναγνωρίζεται ἡ ἀρχαιότης αὐτῶν ἐκ τῆς χροιάς καὶ τῶν χαρακτήρων τοῦ οὐλώδους ἱστοῦ. Αἱ ἀπὸ λίαν μακροῦ χρόνου χρόνολογούμεναι οὐλαὶ παρουσιάζουσιν, ἐν γένει, τὴν αὐτὴν οἶαν καὶ τὸ πέριξ δῆμα χοιανὴν καὶ τότε ὅμως καθίστανται καταφανεῖς, ἂν προστριβῇ τὸ δῆμα, ἵνα συρρεῦσῃ τὸ αἷμα. Ὁ οὐλώδης ἱστός, ἀμοιρῶν ἀγγειακοῦ πλέγματος ἐντελοῦς, ἀπομένει λευκός, ἐνῶ τὸ πέριξ δῆμα καθίσταται ζωηρῶς ἐρυθρόν διὰ τῆς προστριβῆς.

Γ. Χροιά τῶν τριχῶν. — Πολλάκις ἄτομά τινα, ὅπως ἀποφύγῃ τὰς ἐρεῦνας τῆς δικαιοσύνης, βάπτουσιν ἢ ἀποχρωματίζουν τὴν κόμην καὶ τὸν πώγωνα.

Ὁ Orfila ἐξετέλεσε πολλὰ ἄξια λόγου πειράματα, ἵνα ἀποδείξῃ ὅτι δύναται τις νὰ βάψῃ μέλαιναν τὴν κόμην, οἰονόηποτε καὶ ἂν ἡ τὸ ἀρχικόν αὐτῆς χρῶμα, καὶ ὅτι ἡ φύσει μέλαινα κόμη δύναται νὰ καναστῇ καστανόχρους, ξανθὴ ἢ λευκὴ, μεθ' ὃ ν' ἀνακτήσῃται τὸ

ἀρχικὸν αὐτῆς χρώμα. Ἐνδιαφέρει λοιπὸν νὰ γνωρίσωμεν τὰς μάλλον ἐν χρήσει μεθόδους πρὸς τὰς τοιαύτας μεταλλάγας.

Πρὸς μεταλλαγὴν τῆς χροιάς τῆς κόμης, δεόν κατὰ πρῶτον ν' ἀποσμηχθῶσιν αἱ τρίχες καὶ ν' ἀποπλυθῶσι δι' ὕδατος, ἐν ᾧ διαλύεται ἐν εἰκοστὸν τοῦ βάρους αὐτοῦ ἀμμωνίας. Δύναται τις ἐπ' ἔσης πρὸς τοῦτο νὰ ποιησῇται χρῆσιν διαλύσεως διττανθρακικοῦ νατρίου.

Αἱ ἐπόμεναι μέθοδοι εἰσὶν αἱ συνηθέστερον ἐν χρήσει διὰ τὸν μέλαινα τῆς κόμης χρωματισμόν.

α. Πρὸς πρόσκαιρον χρωματισμόν ποιοῦνται χρῆσιν μίγματος ἀνθρακος καὶ τῆς μελανοκόμου (*mélainocome*) καλουμένης ἀλοιφῆς. Εὐκόλως δ' ἀναγνωρίζεται ὁ χρωματισμὸς οὗτος, διότι κηλιδοῖ τοὺς δακτύλους καὶ τὰς ὀθόνας, ἀρκεῖ ἄλλως τε ν' ἀποπλυθῇ ἡ κόμη διὰ θερμοῦ ὕδατος, ἵνα ἐξαφανισθῇ τὸ μέλαν χρώμα.

β. Ποιοῦνται χρῆσιν φυράματος ἀποτελουμένου ἐκ τριῶν μερῶν λιθαργύρου, δύο μερῶν ἐσθεσμένης ἀσθέστου, τριῶν μερῶν κιμωλίας καὶ ὕδατος. Κατὰ τὴν μέθοδον ταύτην ἡ μέλαινα χρώσις παράγεται μετὰ παρέλευσιν δύο ἢ τριῶν ὥρων.

Αἱ διὰ τοῦ μίγματος τούτου χρωματισθεῖσαι τρίχες ἀφρίζουσι τῇ προσθήκῃ ὀξέος τινός· ἀνευρίσκεται δ' ὁ μόλυβδος καὶ ἡ ἀσθεστός ἐν τῇ διαλύσει, ἂν ἐν αὐτῇ προστεθῇ ὑδροθειὸν καὶ ὀξάλικόν ἀμμώνιον.

γ. Ζωηρὸν μέλαν χρώμα παράγεται, ἂν ἡ κόμη ἀποπλυθῇ ἐν ἀμμωνιούχῳ ὕδατι, ἐμβαπτισθῇ εἰτα ἐν διαλύσει χλωριούχου βισμούθου καὶ τέλος ἀποπλυθῇ καὶ τεθῇ εἰς ἐπαφὴν μετὰ διαλύματος ὑδροθείου.

Ἡ οὕτω βαφεῖσα κόμη ἀνακτᾶται τὸ ἀρχικὸν αὐτῆς χρώμα τῇ ἐπιδράσει τοῦ ὑδροχλωρικοῦ ὀξέος ἢ τοῦ ἀσθενοῦς χλωρίου. Τὸ οὕτως ἀπολαμβανόμενον ὑγρόν, ἐξατμιζόμενον μέχρι ξηροῦ, παράγει προϊόν ἔχον πάντας τοὺς χαρακτῆρας τῶν ἀλάτων τοῦ βισμούθου.

δ. Ἡ χρῆσις μόνον τοῦ νιτρικοῦ ἀργύρου χρωματίζει τὰς τρίχας ἰσοιδῶς. Τὴν χροιάν ταύτην ἀποφεύγει τις ἐμβρέχων διαδοχικῶς τὰς τρίχας διὰ διαλύσεως ἀμμωνιούχου νιτρικοῦ ἀργύρου καὶ ἄλλης πυρογαλλίνης.

Ὁ χρωματισμὸς οὗτος ἀναγνωρίζεται διὰ τῆς ἐπιδράσεως τοῦ ὑγροῦ χλωρίου, ἡραιωμένου δι' ὕδατος, παράγοντος λευκὸν καὶ θραμβῶδες ἴζημα χλωριούχου ἀργύρου.

Αἱ μέλαιναι τρίχες ἀποχρωματίζονται ἐμβαπτιζόμεναι ἐν ὕδατι χλωρίου. Καθίστανται οὕτω καστανόχρσοι, βαθέως ξανθοί, ἀνοικτῶς ξανθοί καὶ τέλος λευκοί, μετα μακρὰν ἐμβροχὴν ἐν συχνάκις ἀνανεουμένῳ χλωριούχῳ ὕδατι. Ἄλλ' αἱ οὕτω βαπτόμεναι τρίχες διατηροῦσιν ἐπὶ μακρὸν τὴν ὁσμὴν τοῦ χλωρίου καὶ καθίστανται εὐθραυστοί.

Εὐκόλως ἐν τούτοις, ἐπιτηροῦντες τὸ ὑποπτον πρόσωπον, ἀναγνωρίζομεν ἂν μετέβαλε τεχνητῶς τὴν χροιάν τῆς κόμης καὶ τοῦ πώγωνος. Αἱ ἀναφυόμεναι τρίχες δὲν ἔχουσι τὴν αὐτὴν χροιάν εἰς τὴν ρίζαν, εἴαν εἰς τὸ μέσον.

Ἡ ἐξέτασις τῶν τριχῶν ἔχει σπουδαιότητά τινα ἐν τοῖς ζητήμασι τῆς ταυτότητος. Τὸ ζήτημα τοῦτο ἐπραγματεύθη ἱκανῶς ὁ Joannet.

Σημειωτέον ἐν πρώτοις ὅτι πᾶσαι αἱ τρίχες τοῦ αὐτοῦ ἀτόμου δὲν ἔχουσι τὴν αὐτὴν χροιάν, ἥ δὲ διαφορὰ δύναται νὰ ἐκτιμηθῇ μόνον εἰς ἄθροισμα τριχῶν. Δὲν δύναται τις λοιπὸν νὰ συμπεράνῃ ἐκ τῆς χροιάς μιᾶς τριχὸς περὶ τῆς χρώσεως ὁλοκλήρου τοῦ συστήματος τῶν τριχῶν ἀτόμου τινός. Ὁρώμεναι ἐν ἄθροίσματι φαίνονται πάντοτε βαθυχρόστεραι ἢ ὅταν ὦσι μεμονωμένοι.

Γενικῶς ἐπιστεύετο ὅτι αἱ τρίχες οὐ παύονται αὐξάνουσαι μετὰ θάνατον. Κατὰ τὸν Joannet, ἐκτελέσαντα πειράματα πρὸς διαφώτισιν τοῦ ἀντικειμένου τούτου, ἡ θριξ παύεται αὐξάνουσα μετὰ τὴν ζωὴν.

Δ. Σημεῖα ἐκ τοῦ ἐπαγγέλματος. — Πολλὰ ἐπαγγέλματα παράγουσιν ἐπὶ τῶν ἐξασκούντων αὐτὰ φυσικά τινα σημεῖα, μεγάλην κεκτημένα σημασίαν ἐν τῇ βεβαιώσει τῆς ταυτότητος. Ὁ Tardieu, εἰδικῶς μελετήσας τὰ στίγματα τοῦτα, ὑπάγει αὐτὰ εἰς τοὺς τέσσαρας ἐπομένους τύπους:

Α. Πάχυνσις τῆς ἐπιδερμίδος.

Β. Ἀλλοίωσις τῆς ὑφῆς τοῦ δέρματος.

Γ. Τροποποιήσις τῆς φυσικῆς χροιάς.

Δ. Παραμόρφωσις τῶν μερῶν.

Διήρκεσεν ἐπ' ἰσῆς ὁ Tardieu τὰ ἐπαγγέλματα εἰς δύο κατηγορίας: καὶ εἰς μὲν τὴν πρώτην κατατάσσει τὰ ἀπεργαζόμενα σὴν

μεῖα ἀθέβαια καὶ μὴ σταθερά, εἰς δὲ τὴν δευτέραν τὰ παράγοντα τοιαῦτα σταθερά καὶ βέβαια.

Θέλομεν μελετῆσαι τὰ μᾶλλον ὑπὸ ἰατροδικαστικὴν ἐποψιν ἐνδι-
αφέροντα ἐκ τοῦ ἐπαγγέλματος σημεῖα. Εἰς οἰανδήποτε δὲ καὶ ἂν
ἀνθήκωσι τάξιν, πηγάζουσι πάντοτε ἐκ τῶν αὐτῶν αἰτίων, ὡς ἐξῆς
συνοψιζομένων: προστριβὴ ἐργαλείου τινός, πίεσις ἢ διηνεκὴς ἀγών
μερῶν τινων τοῦ σώματος, πλημμελής σχηματισμός, ἐπαφὴ παρα-
τεταμένη μεθ' ὕλῶν ὀρωσῶν ἐπὶ τῶν ἰστῶν εἴτε χημικῶς, εἴτε μη-
χανικῶς.

Χρυσόχοοι. — Οὗτοι παρουσιάζουσιν ἐκτροπὴν πρὸς τὰ ἔξω τῆς
τελευταίας φάλαγγος τοῦ ἀντίχειρος.

Γραφεῖς. — Οἱ ἐργαζόμενοι εἰς τὴν λεύκανσιν τῶν ἐξ ἐρίου ὕψ-
σμάτων διὰ τοῦ ἀτμοῦ καὶ τοῦ θείου ἔχουσι τὸ δέρμα τῶν χειρῶν
μεμαλακυσμένον ἐκ τῆς ἐπαφῆς τοῦ θειώδους ὀξέος· ἡ ἐπίδερμις λευ-
καίνεται, ρυτιδοῦται καὶ καταστρέφεται κατὰ μέρη.

Πλύντριαι. — Αὗται φέρουσιν εἰς τὴν χεῖρα πολλά καὶ ἀκανόνι-
στα τυλώματα, παραγόμενα ἐκ τῆς πίεσεως τοῦ κοπάνου. Αἱ πλύ-
νουσαι γονυπετεῖς, τοὺς βραχιόνας ἔχουσαι ἐστηριγμένους ἐπὶ τοῦ χεῖ-
λους ἡμίσεως βυτίου ἢ ἀκατίου, φέρουσι τύλον ἐν τῇ μέσῃ καὶ ἐπὶ
τῆς ὠλενικῆς ἐπιφάνειας τοῦ ἀντιβραχίου.

Στελθωταὶ διὰ χαλκοῦ. — Πρὸς αὐτοῖς ἄπασιν ἡ πηλμαία ἐπι-
φάνεια τῆς δεξιᾶς χειρὸς εἶναι τυλώδης καὶ μέλαινα. Κατὰ τὴν
ἀριστερὰν χεῖρα τὸ δέρμα, τὸ καλύπτον τὴν ραχιάν ἐπιφάνειαν
καὶ τὸ κερκιδικὸν χεῖλος τοῦ δείκτου, καὶ κυρίως τὴν κεφαλὴν τοῦ
δευτέρου μετακαρπίου, εἶναι λίαν σκληρὴν καὶ τυλῶδες, καθάπερ καὶ
τὸ ἄκρον τῆς παλαμιαίας ἐπιφάνειας τοῦ ἀντίχειρος.

Ἡλοκόποι. — Κατὰ τὸν Masson, ὁ ἡλοκόπος ἔχει ὑψηλὰ τοὺς
ὤμους, τὸν δ' ἀριστερόν μᾶλλον τοῦ δεξιοῦ ἐπληρωμένον· ὁ θώραξ κλί-
νεται πρὸς τὰ δεξιὰ, τὸ δὲ βῆρος τοῦ σώματος, ἀγόμενον κατὰ τὴν
διεύθυνσιν ταύτην, κυρτοῖ τὴν ἀντίστοιχον κνήμην· ἔνεκα τούτου
ἐπέρχεται χωλότης πλέον ἢ ἑλαττον καταφανής. Αἱ χεῖρές εἰσι πα-
ραμορφωμέναι· ἡ δεξιὰ παρουσιάζει τὸν σταθερὸν χαρακτῆρα, οὗ
οἱ δάκτυλοι ἐκτρέπονται πρὸς τὰ ἔσω οὕτως, ὥστε ἀποτελοῦσι γω-
νίαν μετὰ τοῦ μετακαρπίου, ἀδύνατον δ' ἀποβαίνει τῇ δεξιᾷ καὶ τῇ
ἀντίχειρι νὰ προσεγγίσωσιν ἀλλήλοις. Ἐνεκα τούτου ἀδυνατεῖ ὁ
ἡλοκόπος νὰ λάβῃ ἐκ τραπέζης νόμισμα κατὰ τὸν συνηθὴ τρόπον.

Ἀμαξηλάται. — Οὗτοι κρατοῦσι συνήθως τὰ ἡνία ἀφ' ἐνὸς μὲν μεταξὺ τοῦ ἀντίχειρος καὶ τοῦ δείκτου, ἀφ' ἐτέρου δὲ μεταξὺ τοῦ τρίτου καὶ τετάρτου ἢ πέμπτου δακτύλου. Ὑπάρχει λοιπὸν ἐπὶ τῶν δακτύλων τούτων βαθεῖα τυλώδης αὐλαξ, ὡς σταθερόν δὲ σημεῖον τύλος μεταξὺ τοῦ ἀντίχειρος καὶ τοῦ δείκτου τῆς δεξιᾶς χειρός.

Κουρεῖς. — Πλὴν τῆς πρὸς τὰ πρόσω κλίσεως τοῦ σώματος καὶ τῆς κεφαλῆς καὶ τοῦ χαρλέντος μειδιάματος, περὶ οὗ λέγει ὁ For-deré, σημείων μικρᾶς ἀξίας, παρατηρεῖται παρὰ τοῖς κουρεῦσιν ἰδιάζουσα παραμόρφωσις, συνισταμένη εἰς διπλοῦν τύλον, κατὰ τε τὴν ραχιαίαν ἐπιφάνειαν τῆς δευτέρας φάλαγγος τοῦ παραμέσου δακτύλου καὶ κατὰ τὸν ἀντίχειρα κατὰ τὴν παλαμιχίαν ἐπιφάνειαν πρὸς τὸ ἐσωτερικὸν χεῖλος τῆς πρώτης φάλαγγος. Παράγεται δὲ ὁ τύλος αὗτος ἐκ τοῦ χειρισμοῦ τῆς ψαλίδος, δι' ἧς ποιοῦνται οὖλας τὰς τρίχας.

Υποδηματοποιοί. — Αἱ ράγες τοῦ ἀντίχειρος καὶ τοῦ δείκτου τῆς δεξιᾶς χειρός, εἴτινες ἔλκουσι τὸ νῆμα, ἵνα ἐπαλείψωσιν αὐτὸ διὰ πίσεως, εἰσὶ πεπιεσμένοι. Ἡ πτυχή, ἡ χωρίζουσα τὴν δευτέραν καὶ τρίτην φάλαγγα τοῦ δείκτου, τέμνεται ὑπὸ τοῦ νήματος καὶ ἐμφανίζει σχισμὴν μετὰ σκληρῶν καὶ τυλωδῶν χειλέων. Ἡ ρὰξ τοῦ ἀντίχειρος τῆς ἀριστερᾶς χειρός εἶναι πεπιεσμένη ὀδὴν σπάθης. Ὁ ὄνυχ τοῦ ἀντίχειρος εἶναι ὑπερβαλλόντος πεπαχυσμένος, τὸ ἐλεύθερον αὐτοῦ χεῖλος διερρηγμένον, ὀδοντωτὸν καὶ ἠύλακωμένον ἐκ τῆς χρήσεως τοῦ τρυπητηρίου· ἡ μορφή αὕτη τοῦ ἀριστεροῦ ἀντίχειρος εἶναι χαρακτηριστική. Τέλος, ὁ μηρός, ἐφ' ᾧ στηρίζεται ἡ σκυτίνη λωρίς, παρουσιάζει σύνθλιψιν τοῦ δέρματος καὶ ἀπόφραξιν τῶν βολῶν τῶν τριχῶν.

Βυρσοδέψαι. — Οὗτοι παρουσιάζουσιν εἰς τὴν χεῖρα χαρακτηριστικὴν μελάγχροα χρῶσιν, προερχομένην ἐκ τῆς κατεργασίας τοῦ δέρματος. Ἄν τις ψαύσῃ τὸ οὕτω κεχρωσμένον δέρμα διὰ διαλύσεως κιτρίνου σιδηροκυανιοῦχου καλίου καθίσταται πάραυτα βαθύ μέλαν.

Χαλκουργοί. — Τεμάχια ἐπιδερμίδος ἢ ὀνύχων τῶν τοιούτων ἐργατῶν τιθέμενα ἐν ἀτμίζοντι νιτρικῷ ὀξεῖ ἔχουσι τὴν ἰδιότητα νὰ παράγῃσι διάλυσιν, ἥτις διὰ τῆς ἀμμωνίας παρέχει ὠραῖον κυανοῦν χρῶμα. Ἀναγκαῖον δ' ἐνίοτε ἀποβαίνει πρὸς ἐπίτευξιν τοῦ ἀποτελέσματος τούτου, ν' ἀπαυθρακωθῶσι τὰ ἐπιδερμικὰ προϊόντα ἐν

χωνευτηρίῳ ἐκ λευκοχρύσου, νὰ παραληφθῶσιν εἴτα διὰ νιτρικοῦ ὀξέος καὶ νὰ ἐξετασθῶσι διὰ τῆς ἀμμωνίας.

Ράπτριαι. — Γνωσταὶ εἰσὶν αἱ πολυάριθμοι νύξεις, αἱ παρατηρούμεναι εἰς τὸ ἄκρον τοῦ δείκτου τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς τῶν διὰ βελόνης ἐργαζομένων.

Κατασκευασταὶ τριχάπτων. — Τῆς δεξιᾶς χειρὸς ὁ δείκτης, ἀσχολούμενος εἰς τὴν διανομὴν τῶν νημάτων, ἔχει ὄνυχα βραχύτατον, ἐνῷ ὁ τῆς ἀριστερᾶς ἔχει αὐτὸν λίαν μακρὸν διὰ τὴν ἐξέλκυσιν τῶν καρφίδων, περὶ αἷ προσελκύνται τὰ νήματα.

Ἐδερουργοί. — Εἰς τὴν παλαμιαίαν ἐπιφάνειαν τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς παρατηροῦνται τρεῖς σειραὶ μικρῶν τυλωδῶν πλῃκῶν ἀποτελούμεναι ἐκ τεσσάρων τοιούτων ἐκάστη· ἡ μέση σειρά ἀντιστοιχεῖ εἰς τὰς τέσσαρας ἐξοχάς, τὰς κατὰ τὴν ἀρχὴν τῶν δακτύλων κειμένας· ἡ ἀνωτέρα εὐρίσκεται κατὰ δύο περίπου ὑφεκατόμετρα ὕψλότερον ἐν τῇ παλάμῃ· αἱ δὲ κατώτεραι πλάκες ὑπάρχουσιν ἐπὶ ἐκάστου δακτύλου, ἀμέσως ὑπερθεὶς τῆς πτυχῆς τῆς ἀρθρώσεως τῆς πρώτης μετὰ τῆς δευτέρας φάλαγγος. Πρὸς τούτοις, οἱ ἔδερουργοὶ παρυσιάζουσι τὰς εἰς τοὺς ξυλουργοὺς παρατηρουμένους ἀλλοιώσεις.

Γραφεῖς. — Παρ' αὐτοῖς εὐρηται κατὰ εὐ ὠλενίου χεῖλος τοῦ μικροῦ δακτύλου τῆς δεξιᾶς χειρὸς, παρὰ τὸ ἄκρον αὐτοῦ, κυκλικὸν τύλωμα· κατὰ δὲ τὸ ἄκρον τοῦ μέσου δακτύλου, αὐλαξ σκληρά, εἰς ὃ μέρος στηρίζεται ἡ γραφίς.

Ἀνθοποιοί. — Εἰς τούτους παρατηρεῖται χαρακτηριστικὸν στίγμα μεταξὺ τοῦ ἀντίχειρος καὶ τοῦ δείκτου τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς· αἱ ράγες τῶν δύο τούτων δακτύλων εἰσὶν ἐπιμήκεις καὶ πεπιεσμέναι εἰς σπείρη σπείρης συγχρόνως ὅ· ὑπάρχει σκληρύνσις καὶ πάχυνσις τῆς ἐπιδερμίδος.

Χαράκται ἐπὶ μετάλλω. — Εἰς τὴν δεξιὴν χεῖρα εὐρίσκεται τὸ ἴχνος τῆς γλυφίδος· εἶναι δὲ τοῦτο πρισματικὴ πτυχὴ λίαν σκληρά, ἐνεδραζομένη κατὰ τὴν παλαμιαίαν ἐπιφάνειαν, κάτωθεν τοῦ τετάρτου καὶ πέμπτου δακτύλου, καὶ ἀποτελοῦσα ἐγκαρσίως καμπύλην γραμμὴν, ἥς τὸ κοῖλον εἶναι ἐστραμμένον πρὸς τὴν βάσιν τῶν δακτύλων. Ὑπάρχει πρὸς τούτοις τύλωμα ἐπὶ τοῦ ὀπισθένους καὶ τοῦ ὠλενίου χείλους τοῦ μικροῦ δακτύλου.

Ὀρολοιοποιοί. — Οὗτοι ἔχουσι τὴν γωνίαν τοῦ ἀντίχειρος τῆς

δεξιᾶς χειρὸς πεπαχυσμένην καὶ ἀμβλεῖν ὥς ἐκ τοῦ τρόπου, δι' οὗ ἀνοίγουσι τὰ ὠρολόγια.

Ξυλουργοί. — Εἰς τὴν ραχιαίαν ἐπιφάνειαν κτῆς δεξιᾶς χειρὸς, ἐπὶ τῶν ἀρθρώσεων τῆς πρώτης καὶ δευτέρας φάλαγγος τοῦ δείκτου, εὐρίσκεται πρᾶχον τύλωμα, παραγόμενον ἐκ τῆς λαβῆς τῆς ροκάνης. Πρὸς τούτοις, ὑπάρχει κατὰ τὴν ἄριστεράν χειρα, ἐπὶ τοῦ κερκιδικοῦ χείλους τοῦ δείκτου, τύλωμα μηχανοειδές, προερχόμενον ἐκ τῆς προστριβῆς τῆς λαβῆς τῆς γλυφίδος.

Ὀργανοπαῖται. — Ὁ πλανόδιος ὀργανοπαίκτης, ὁ στηρίζων τὸ ὄργανον αὐτοῦ ἐπ' τὴν προσθίαν ἐπιφάνειαν τοῦ μηροῦ, φέρει ὑπερθεὶν τοῦ γόνατος καταφανὴ πάχυνσιν τῆς ἐπιδερμίδος.

Φωτογράφοι. — Οὗτοι πολλάκις ἔχουσιν εἰς τὰς χεῖρας κηλίδας μέλαινας ἐκ τοῦ νιτρικοῦ ἀργύρου, ἢ κιτρίνας ἐκ τοῦ διχρωμικοῦ καλίου.

Ἐργάται μολύβδου. — Γνωσταί εἰσὶν αἱ χαρακτηριστικαὶ ἀλλοιώσεις, ἃς ἐμφανίζουσιν οἱ καταργαζόμενοι τὸν μόλυβδον. Αἱ εὐκολώτερον τούτων βεβαιούμεναι εἰσὶν ἡ μέλαινα ταινία τῶν οὐλῶν καὶ μέλαινα χρῶσις τοῦ δέρματος, καθ' ἑσταμένη καταφανής, ἂν τὸ ἄτομον ἐμβαπτισθῇ εἰς θειοῦχον λουτρόν.

Στιλθωταί. — Οἱ στιλθωταί τῶν κοχλιχρίων, τοῦ ἐλεφαντόδοντος κτλ., τρίβοντες τάντικείμενα ταῦτα διὰ τῶν χειρῶν καὶ ἰδίᾳ διὰ τῶν τριῶν πρώτων δακτύλων ἐμβεβεργμένων δι' ὄξους, ἔχουσι τὸ δέρμα τῶν τῆν προστριβὴν ταύτην ἀσκούντων μερῶν ρικνόν, διεργημένον καὶ ὑπόφαιον.

Βιβλιοδέται. — Διὰ τὴν δέσιν τῶν βιβλίων ὁ βιβλιοδέτης ποιεῖται χρῆσιν σφύρας, ἔχουσης βάρος 6 χιλιογράμμων. Ἐντεῦθεν παράγεται ἐκτεταμένη τυλῶδης ἐξόγκωσις τῶν τενόντων τῶν ἐκτεινόντων τοῦ ἀντίχειρος παρὰ τὴν ἄρθρωσιν τοῦ καρποῦ.

Σιδηρώτριαι. — Ἡ διὰ κόλλης ἐπόλειψις καὶ πτύξις τοῦ ὑφάσματος παράγει εἰς τὰς ἐργάτιδας ταύτας καταφανὴ καμπυλότητα τῶν τριῶν τελευταίων δακτύλων τῆς δεξιᾶς χειρὸς, οἵτινες εἰσὶν ἀνεστραμμένοι πρὸς τὴν ραχιαίαν ἐπιφάνειαν, ἐνεκα τῆς ἐπανειλημμένης κινήσεως, ἣν ἐκτελοῦσιν αἱ σιδηρώτριαι, σχηματίζουσαι τὰς πτυχὰς διὰ τῶν ἄκρων τῶν δακτύλων τούτων ἰσχυρῶς πιεζόντων.

Κλειθροποιοί. — Καθάπερ πάντες αἱ διὰ τῆς σφύρας ἐργαζόμενοι, παρουσιάζουσι καὶ οὗτοι εἰς τὴν δεξιάν χεῖρα πλατὺ τύλωμα, με-

ταξὺ τοῦ ἀντίχειρος καὶ τοῦ δείκτου καὶ εἰς τὴν βᾶσιν ἐκάστου δακτύλου. Εὐρίσκεται πρὸς τούτοις εἰς τὴν ἀριστερὰν χεῖρα, τὴν χειρὶζή-
μένην τὸν σιδήρον, σκληρὸς τύλος μεταξὺ τοῦ δείκτου καὶ τοῦ ἀν-
τίχειρος. Ἐπὶ πλέον, παρατηρεῖται κόνις σιδήρου ἐμπεπαρμένη εἰς
ἐκάστην πτυχὴν τοῦ δέρματος. Ἡ κόνις αὕτη ἐμφανίζεται ὑπὸ μαρ-
φὴν μελαίνης ὕλης, ἧς βεβαιούται ἡ φύσις διὰ τῆς ἐμβροχῆς ἐν ἀπε-
σταγμένῳ ὕδατι, ἐν ᾧ προστίθεται ὕδροχλωρικὸν ὀξὺ ἀμιγές. Διὰ τῆς
παρατεταμένης δ' ἐμβροχῆς ἀποσπῶνται τὰ μεταλλικὰ μόρια, ἅτινα
αἰωροῦνται. Διὰ τῆς προσθήκης σταγόνος σιδηροκυανίου χυμοῦ καλλίου ἡ
διάλυσις λαμβάνει ἀμέσως ὠραῖον χρῶμα κυανοῦ τοῦ Βερολίνου.

Ράπτει.— Οὗτοι, ἐργαζόμενοι καθεστηκότες, τὰς κνήμας ἔχοντες
ἐσταυρωμένας καὶ τὸ σῶμα ρέπον πρὸς τὰ πρόσω, φέρουσιν ἐπὶ τῶν
ἐξωτερικῶν σφυρῶν ὄγκον μαλθακόν, ἐρυθρόν, ἐνίοτε δσον καρῦου τὸ
μέγεθος. Φέρουσι πρὸς τούτοις δεύτερον ὄγκον, ὅμοιον ἀλλὰ μικρό-
τερον, ἐπὶ τοῦ ἐξωτερικοῦ χεῖλους τοῦ ποδός, ὡς καὶ ὑπέρυθρον τύ-
λωμα ἐπὶ τοῦ πέμπτου δακτύλου αὐτοῦ. Τέλος, παρατηρεῖται κατὰ
τὸ κατώτερον μέρος τοῦ θώρακος καταφανὴς συμπίεσις, προερχομένη
ἐκ τῆς καμπυλότητος τοῦ στήθους.

Βαρφεῖς.— Οὗτοι ἔχουσι τὰς χεῖρας περγαμνηοειδεῖς καὶ κεχρω-
σμένας σχεδὸν ὁμοιομόρφως, ἰδίᾳ κατὰ τὴν παλαμιαίαν ἐπιφάνειαν,
διὰ χρώματος, ὅπερ ἐπιμένει καὶ μετὰ τὴν πλύσιν, ἀτελῶς δ' ἐξα-
λείφεται διὰ τοῦ χλωρίου. Πρὸς βεβαίωσιν τῆς φύσεως τῆς χρωστι-
κῆς οὐσίας πρέπει νὰ καταφύγῃ τις εἰς τὴν χημικὴν ἐξέτασιν τῆς
ἐπιδερμίδος, προηγουμένως ἀποσπασθείσης κατὰ λεπτὰς στιβάδας.

Τορρενταὶ ξύλων.— Παρ' αὐτοῖς παρατηρεῖται εἰς τὴν ἀριστε-
ρὰν χεῖρα, ἐπὶ τοῦ ὠλενίου χεῖλους τοῦ δείκτου, τύλωμα μηναιοδές,
κατὰ τὴν πρώτην φάλαγγα, ἐπὶ δὲ τοῦ ἀντίχειρος, κατὰ τὸ ἀντί-
στοιχὸν σημεῖον, τύλος σκληρὸς καὶ προέχων.

Κανιστροποιοί.— Οἱ εἰς τὴν κατασκευὴν τῶν κανίστρων καὶ
ἄλλων ἐξ οἷσου σκευῶν ἀσχολούμενοι παρουσιάζουσιν ἰδιάζουσιν διά-
ταξιν, ἐφ' ἣν ἐφιστῶμεν τὴν προσοχὴν. Συνίσταται δ' ἡ διάταξις
αὕτη εἰς ὑπερβάλλουσιν πάχυνσιν τῆς ἐπιδερμίδος, ἥτις κατέχει
ἅπασαν τὴν ἑκτασιν τοῦ ὁπισθιένους καὶ τὸ ὠλενίου χεῖλος τοῦ μι-
κροῦ δακτύλου.

Υαλοτέχναι.— Ἐκ τῆς ἑξέως τοῦ ὀργάζειν καὶ ἐφαρμόζειν τὸ
πρὸς κόλλησιν μίγμα, ὁ ἀντίχειρ λαμβάνει μορφὴν ἐπιμήκους σπά-

θης, λίαν πλατείας κατὰ τὴν ἄρθρωσιν τῶν δύο φιλάγγων καὶ τε-
νουμένης κατὰ τὸ ἄκρον.

Πρέπει νὰ σημειώσωμεν ἔτι ἔξεις τινάς, αἵτινες, καίτοι μὴ σχε-
τιζόμεναι πρὸς τὰ ἐπαγγέλματα, δύνανται νὰ χρησιμεύσωσιν εἰς βε-
βαίωσιν τῆς ταυτότητος.

Παρὰ τοῖς διὰ καπνιστοσύνης καπνιστοῖς παρατηρεῖται φθορά,
κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον τελεία, τῶν δύο ὀδόντων, ἐφ' ὧν στηρί-
ζεται ὁ σῶλὴν τῆς καπνιστοσύνης· μετὰ μακρὸν δὲ χρόνον παράγε-
ται ὁπῇ κανονικῶς κυκλική μεταξὺ τῶν τομέων καὶ τῶν κυνοδόν-
των, ἢ μεταξὺ τῶν τελευταίων τούτων καὶ τῶν μικρῶν γομφίων,
κατὰ τὴν μὲν ἢ τὴν ἑτέραν γνάθον. Ὁ δὲ καπνιστὴς σιγάρων παρου-
σιάζει πολλάκις βαθεῖαν χρώσιν τῆς ἐπιδερμίδος κατὰ τὸ ἄκρον τοῦ
ἀντίχειρος καὶ τοῦ δείκτου.

Ἡ χρῆσις ράβδου ἢ βακτηρίας ἀπεργάζεται τυλώματα εὐκόλως
ἀναγιωρίζόμενα.

Ὁ βαρβιτιστὴς ἐμφανίζει ἐπὶ τοῦ θέναρος τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς
τύλωμα, προερχόμενον ἐκ τῆς ὑπὸ τῆς λαβῆς τοῦ ὄργανου ἀκου-
μένης πίεσεως. Ὁ κιθαριστὴς παρουσιάζει τυλώματα κατὰ τὸ κερ-
κιδικὸν χεῖλος τοῦ ἀντίχειρος καὶ τὰ ἄκρα τῶν τεσσάρων τελευταίων
δακτύλων τῆς δεξιᾶς χειρὸς, ἐπ' ἴσης καὶ κατὰ τὴν ἀριστεράν ἐν τῇ
μέσῃ τῶν ραγῶν τῶν τεσσάρων τελευταίων δακτύλων. Ὁ ἀρπιστὴς
φέρει τοιαῦτα τυλώματα εἰς τὰ ἄκρα τῶν τεσσάρων τελευταίων δα-
κτύλων ἀμφοτέρων τῶν χειρῶν.

ΕΝΔΕΙΞΕΙΣ ΤΗΣ ΤΑΥΤΟΤΗΤΟΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΠΤΩΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΚΕΛΕΤΟΥ

Πάντες σχεδὸν οἱ χαρακτῆρες, οὓς περιεγράψαμεν ὡς ὄντας χρη-
σίμους πρὸς ἀπόδειξιν τῆς ταυτότητος ἐπὶ τοῦ ζῶντος, ἐφαρμόζονται
ἐπ' ἴσης καὶ ἐπὶ τοῦ πτώματος. Ἐν τούτοις ἂν τὸ πτῶμα ἦναι ἐν κα-
ταστάσει προκεχωρημένης σήψεως, ἢ ἂν πρόκειται μόνον σκελετός,
δέον ν' ἀνζητήσωμεν, πρὸς βεβαίωσιν τῆς ταυτότητος, ἄλλους χα-
ρακτῆρας. Αἱ ἐρευναι τοῦ Orfila καὶ τῶν μετ' αὐτὸν ἰατροδικαστῶν
παρέσχον ἡμῖν ὡς πρὸς τὸ ζήτημα τοῦτο πολύτιμα μέσα ἐξελέγ-
ξεως.

Ὁ τὴν βεβαίωσιν τῆς ταυτότητος πτώματος ἐντεταλμένος

ιατροδικαστῆς ὀφείλει νὰ σημειώσῃ μετὰ προσοχῆς τὴν κατάστασιν τῆς ἀποσυνθέσεως καὶ νὰ περιγράψῃ ὡς οἷόν τε ἀκριβέστερον τὸ νεκρὸν ἄτομον. Ἄν αἱ περιστάσεις ἐπιτρέπωσι, καταρῆγει εἰς τὴν *φατογραφίαν*, ἥτις θέλει ἀναπαραστήσῃ οὐ μόνον τὴν μορφήν τοῦ πτώματος, ἀλλὰ καὶ τὸν τόπον, ἐν ᾧ συνέβη τὸ συμβεβηκός.

Μετὰ τοῦτο θὰ ἐξερευνήσῃ τὴν *ἡλικίαν*, τὸ *γῦλον* καὶ τὸ *ἀνάστημα*.

Α. — Προσδιορισμὸς τῆς ἡλικίας.

Ἐν τῷ περὶ παιδοκτονίας κεφαλαίῳ ἐμελετήσαμεν τοὺς χαρακτήρας, δι' ὧν προσδιορίζεται ἡ ἡλικία κατὰ τὴν ἐνδομήτριον καὶ τὴν ἐξωμήτριον ζωὴν, μέχρι τῆς τεσσαρακοστῆς πέμπτῃς ἡμέρας. Θέλομεν ἤδη ἐπιληφθῇ τῆς μελέτης τῶν χαρακτήρων τούτων ἀπὸ τῆς γεννήσεως μέχρι τοῦ γήρους.

Ἀπὸ τῆς γεννήσεως μέχρι τοῦ εἰκοστοῦ πέμπτου ἔτους, τῆς ἐποχῆς τουτέστι, καθ' ἣν συνετελέσθη ἡ ἀνάπτυξις τοῦ ὀστίτου ἰστού, ὁ προσδιορισμὸς τῆς ἡλικίας στηρίζεται σχεδὸν ἀποκλειστικῶς ἐπὶ τοὺς ὑπὸ τῆς ὀδοιταφυίας καὶ τῆς διαπλάσεως τῶν ὀστῶν παρεχόμενους χαρακτήρας.

Χαρακτήρες παρεχόμενοι ὑπὸ τοῦ συστήματος τῶν ὀδόντων.— Οἱ χαρακτήρες οὗτοι εἰσὶ λίαν σαφεῖς κατὰ τὴν περίοδον τῆς διαπλάσεως, παρέχοντες ἔτι καὶ μετ' αὐτὴν χρησίμους ἐνδείξεις. Ὁ χωρισμὸς τῶν φατνίων, ὁ σχηματισμὸς καὶ ἡ ἀποστέωσις τῶν θυλάκων, χαρακτηρίζουσι τὴν ἐμβρυϊκὴν ζωὴν. Κατὰ τὴν γέννησιν πάντες οἱ γαλαξίαι ὀδόντες καὶ οἱ τέσσαρες πρῶτοι μείζονες γόμφιοι τῆς ἀντικαταστάσεως ἔχουσι τὰ σημεῖα τῆς ἀποστεώσεως αὐτῶν.

Ἡ ἔκφυσις τῶν πρώτων ὀδόντων γίνεταί συνήθως κατ' ἀθροίσματα ἀπὸ τοῦ ἐβδόμου μέχρι τοῦ τριακοστοῦ μηνός (Tourdes) κατὰ τὴν ἐπομένην τάξιν: οἱ κατώτεροι μέσοι τομεῖς, μεθ' ὧν οἱ ἀνώτεροι, ἀπὸ τοῦ ἐβδόμου μέχρι τοῦ ἐνάτου μηνός· οἱ ἀνώτεροι πλάγιοι, μεθ' ὧν οἱ κατώτεροι, ἀπὸ τοῦ ἐνάτου μέχρι τοῦ δωδεκάτου μηνός· οἱ μικροὶ γόμφιοι, μεθ' ὧν οἱ κυνόδοντες, ἀπὸ τοῦ δωδεκάτου μέχρι τοῦ δεκάτου ὀγδόου μηνός, οἱ δεῦτεροι γόμφιοι, μετὰ δύο ἔτη.

Ἡ δευτέρα ὁδοτογοῦσα ἄρχεται μεταξὺ τοῦ ἐσιάρτου καὶ τοῦ πέμπτου ἔτους διὰ τῆς ἐκφύσεως τῶν μεϊζόνων γομφίων. Ἀπὸ τοῦ ἐβδόμου μέχρι τοῦ ἑννάτου ἔτους, οἱ τομεῖς ἀντικαθίστανται· ἀπὸ τοῦ ἐνάτου μέχρι τοῦ δωδεκάτου, οἱ πρῶτοι μικροὶ γόμφιοι καὶ οἱ κυνέδοντες· περὶ τὸ ἐνδέκατον οἱ δεῦτεροι μικροὶ γόμφιοι. Περὶ τὸ δέκατον ἔτος ἄρχεται ἡ ἀποστεώσις τοῦ πέμπτου γομφίου, ἡ ὁδόντος τῆς φρονήσεως, ἀλλ' αὗτος ἀναφαίνεται μετὰ τὴν ἡβην, ἀπὸ τοῦ δεκάτου ὁγδοῦ μέχρι τοῦ εἰκοστοῦ πέμπτου ἔτους.

Τῆς ὀδοντοφυΐας ληξάσης, τὸ σύστημα τῶν ὁδόντων δύναται εἶναι χορηγήσῃ σημεῖα τινα, ἅτινα κατὰ τὸν Tourdes εἰσὶ τὰ ἐπόμενα: καταστροφή τῆς ἀδαμαντίνης οὐσίας, ἀλλοίωσις τῆς χροιάς, ἐμφάνισις κιτρίνων καὶ μελαγχρόνων κηλίδων, διασείσεις καὶ ἀπόπτωσις τῶν ὁδόντων, στένωσις καὶ ἐξάλειψις τῶν φατνίων. Αἱ τροποποιήσεις τῆς γνάθου εἰσὶ χαρακτηριστικαί.

Χαρακτῆρες παρεχόμενοι ὑπὸ τοῦ ὀστεώδους συνθήματος. — Κατὰ τὸ πρῶτον ἔτος εὐρίσκονται σημεῖα ἀποστεώσεως εἰς τοὺς χόνδρους τοῦ κατωτέρου ἄκρου τοῦ βραχίονος καὶ τῆς ὠλένης, εἰς τὴν κεφαλὴν τοῦ βραχίονος, εἰς τὸν ἀνώτερον χόνδρον τῆς κνήμης καὶ εἰς τὴν κεφαλὴν τοῦ μηροῦ. Τὸ δεῦτερον ἔτος εὐρίσκεται σημεῖον ἀποστεώσεως εἰς τὸ κατώτερον ἄκρον τῆς κνήμης, τῆς περόνης καὶ τῆς κερκίδος καὶ εἰς τὸ ἐξωτερικὸν χεῖλος τῆς τροχιλίας τοῦ βραχίονος. Τὸ δεῦτερον καὶ ἡμισυ εὐρίσκεται σημεῖον ἀποστεώσεως εἰς τὸ μεῖζον ὀγκῶμα τῆς κεφαλῆς τοῦ βραχίονος, εἰς τὴν ἐπιγονατίδα καὶ τὸ κατώτερον ἄκρον τῶν τεσσάρων τελευταίων μετακαρπίων. Τὸ τρίτον εἰς τὸν μεῖζονα τροχαντήρα καὶ τὸ πυρραμοειδὲς ὅστυν τοῦ καρποῦ. Τὸ πέμπτον εἰς τὸ ἔλασσον ὀγκῶμα τοῦ βραχίονος, τὸ ἀνώτερον ἄκρον τῆς περόνης, τὸ τραπεζοειδὲς καὶ τὸ σκαφιοειδὲς ὅστυν τοῦ ταρσοῦ. Τὸ ἕκτον προσπελάζουσιν ἀλλήλους τὸ ἀνιόν σκέλος τοῦ ἰσχίου καὶ τὸ κατιόν τῆς ἡθῆς. Τὸ ἐβδόμον παρὰ τῆς ῥαχίδος σημεῖα ἀποστεώσεως εἰς τὴν παρατροχίλιον ἀπόφυσιν τοῦ βραχίονος καὶ τὰς φάλαγγας. Τὸ ἑννάτον τὰ τρία μέρη, ἐξ ὧν ἀποτελεῖται τὸ ἀνώνυμον ὅστυν, προσπλησιάζουσι τῷ βάθει τοῦ κοτυλιαίου βόθρου. Τὸ δωδεκάτον τὰ τρία μέρη τοῦ ἀνώνυμου ὁστού σχεδὸν συγχέονται. Τὸ δέκατον τρίτον ὁ τράχηλος τοῦ μηροῦ ἔχει ἀποσεισθῆ. Τὸ δέκατον πέμπτον συναρθροῦνται τὸ ἀκρώμιον καὶ ἡ

κορακοειδῆς ἀπόφυσις τῇ ὠμοπλάτῃ. Τὸ δέκατον ὄρθοον αἱ τρεῖς ἐπιφύσεις τοῦ ἀνωτέρου ἄκρου τοῦ μηροῦ, αἱ τῶν μετακαρπίων καὶ μεταταρσίων ὀστέων καὶ αἱ τῶν φαλάγγων ἐν-ῡνται τῷ σώματι τοῦ ὀστέου. Τὸ εἰκοστὸν πρῶτον συναρθροῦνται ἡ ἀνωτέρα καὶ κατωτέρα ἐπιφύσεις τῆς περόνης καὶ ἡ κατωτέρα τοῦ μηροῦ. Τὸ εἰκοστὸν πέμπτον ἔτος συναρθροῦνται τὸ πρὸς τὸ στέρνον ἄκρον τῆς κλειδὸς καὶ ἡ λαγόνιος ἀκρολοφία.

Ἀπὸ τοῦ εἰκοστοῦ πέμπτου ἔτους οὐδὲν τὸ χαρακτηριστικὸν παρτηρεῖται.

Ἐπὶ τινα χρόνον, κατὰ τὴν ἔφηβον ἡλικίαν, ὁ ὀστίτης ἰστός καθίσταται πικνότερος, αἱ συναρθρώσεις εἰσὶ σπερρώτεραι, αἱ δὲ προεξοχαὶ καταφανέστεραι. Κατὰ τὸ γῆρας τὰ ἄκρα πλατύνονται, τὰ ὀστά τοῦ κρανίου καθίστανται λεπτότερα, ὁ συμπαγὴς ἰστός ἐλαττοῦται, ὁ δὲ μυελώδης αὐλὸς εὐρύνεται.

Αἱ τοῦ κρανίου συναρθρώσεις εἰσὶ μεμβρανώδεις παρὰ τῷ παιδίῳ, χονδρώδεις παρὰ τῷ ἐφήβῳ καὶ ὀστεώδεις παρὰ τῷ γέροντι. Ἔνεκα τῆς ἀραιώσεως τοῦ ὀστίτου ἰστοῦ καὶ τῆς πλατύσεως τῆς ἐσωτερικῆς κοιλότητος, ὁ σκελετός γέροντος εἶναι κατὰ πολὺ ἐλκυσρότερος τοῦ σκελετοῦ ἐφήβου τοῦ αὐτοῦ ἀναστήματος.

B.—Προσδιορισμὸς τοῦ φύλου.

Ὁ γυναικεῖος σκελετός εἶναι, ἐν συνόλῳ, μικρότερος καὶ λεπτότερος τοῦ ἀνδρικοῦ, αἱ δὲ διάφοροι ὀστεώδεις προεξοχαὶ εἰσὶν ἥττον ἐκπεφρασμένοι. Τὰ μακρὰ ὀστά εἰσιν ἰσχνότερα. Τὸ στέρνον εἶναι βραχύτερον, ἀφικνούμενον μόνον μέχρι τῆς τετάρτης πλευρᾶς, ἐνῷ τὸ τοῦ ἀνδρὸς κατέρχεται μέχρι τῆς πέμπτης· αἱ κλειδὲς εἰσὶ μᾶλλον ἱπιμήκεις καὶ ἥττον καμπύλαι. Τὰ κάτω ἄκρα εἰσὶν ἥττον μακρὰ παρὰ τῇ γυναικί οὕτως, ὥστε ἡ μεσότης τοῦ μήκους τοῦ σώματος ἀντιστοιχεῖ εἰς σημεῖον κείμενον ὑπερθεν τῆς ἥθης, ἐνῷ παρὰ τῷ ἀνδρὶ ἀντιστοιχεῖ σχεδὸν ἐν αὐτῇ. Ὁ θώραξ, φύσει βραχύτερος καὶ ἥττον προέχων, εἶναι κατὰ τι πλατύτερος μέχρι τῆς τετάρτης πλευρᾶς στενοῦνται εἰτα καὶ παριστᾷ μορφήν ὥρειδῃ, ἐνῷ παρὰ τῷ ἀνδρὶ εἶναι κωνοειδῆς. Ἄλλ' αἱ μᾶλλον χαρακτηριστικαὶ διαφοραὶ ἀναφέρονται εἰς τὴν κεφαλὴν καὶ τὴν πύελον.

Ἡ κεφαλὴ τῆς γυναικὸς εἶναι μικρότερα· ἐνίοτε δ' εἶναι δυνατόν

ἐκ τῆς ἐπισκοπήσεως τοῦ κρανίου νὰ ὀρισθῇ τὸ φύλον, ὡς δύναται τις νὰ κρίνῃ ἐκ τοῦ ἐπομένου πίνακος τοῦ Parchappe¹.

Μέγεθος τῆς κεφαλῆς κατὰ τὸ φύλον.

	Μέσος ὅρος ἐπὶ 90 ἀνδρῶν	Μέσος ὅρος ἐπὶ 70 γυναικῶν	Μέσος ὅρος ἐπὶ 20 ἀνδρῶν	Μέσος ὅρος ἐπὶ 40 γυναικῶν
Ήλικία...	41,3	42,9	41	39,7
Π. Ο....	187,1	177,5	184	172,1
Ε.....	142,5	134,5	125,6	117,8
Κ. Π.Ο...	348,4	338,1	320,6	307
Κ. Ε....	362,1	345,4	311,2	294,3
Κ. Π....	210,3	296,7	274,6	262
Κ. Ο....	280	258,9	223,3	201

Μέσος βάρος τοῦ κρανίου : ἀνδρῶν 617 γραμ.—γυναικῶν 899.

Παρὰ τῇ γυναικί, τὰ ὀστά εἰσὶ λεπτότερα, τὸ στόμιον τῶν μυκτήρων ἤττον πλατύ, ἡ σιαγὼν ἤττον ἀνώμαλος, οἱ ὀδόντες μικρότεροι καὶ μᾶλλον ἴσοι πρὸς ἀλλήλους.

Ὁ σχηματισμὸς τῆς πυέλου εἶναι χαρακτηριστικός· παρὰ τῷ ἀνδρὶ, πάντα τὰ τὴν πυέλον ἀποτελοῦντα μέρη εἰσὶν ἤττον πλατέα καὶ ὑψηλότερα· ἡ ἀπὸ τοῦ κόκκυγος μέχρι τῆς ἥθης διάμετρος (εὐθεΐα) ἔχει μόνον Ομ, 088, ἡ δι᾽ ὀρθογώνιαν (ἐγκάρσια) Ομ, 081, ἡ διὰ γόγιον (ἐγκάρσια) Ομ, 123. Ἡ μεταξὺ τῶν δύο προσθίων ἀνωτέρων λαγονίων ἀκανθῶν ἀπόστασις εἶναι μόνον Ομ, 189 μέχρι Ομ, 216, ἡ δὲ ἐκ τοῦ μέσου τῶν ὀστέων ἀκρολοφίων τοῦ λαγονίου ὀστος Ομ, 216 μέχρι Ομ, 243 (Briand καὶ Chaudé). Ἡ ἡβικὴ σύμφυσις εἶναι μακρὰ ὅσον Ομ, 055 τὸ δὲ ὑπὸ τὴν ἥβην τμήμα ἔχει μορφήν ὠσειδῆ λίαν ἐπιμήκη.

Παρὰ τῇ γυναικί, αἱ τῆς πυέλου διαμέτροι εἰσὶ μεγαλύτεραι (ἐξαιρέσει τῆς καθέτου), αἱ ἀκρολοφαὶ καὶ οἱ ἰσχυαδικοὶ ὄγκοι ἀπείχουσι πλείοτερον ἀλλήλων. Τὸ μεταξὺ τῶν ὀστέων τῆς ἥθης διάστημα εἶναι

1 Αἱ διαμέτροι τοῦ Parchappe εἰσὶν αἱ ἐξῆς : Π Ο ἡ ἐκ τῶν πρὸς πρὸς τὰ ὀπίσω· Ε ἡ ἐγκάρσια· Κ Π Ο ἡ καμπύλη ἐκ τῶν πρὸς πρὸς τὰ ὀπίσω· Κ Ε ἡ καμπύλη ἐγκάρσια· Κ Π ἡ καμπύλη προσθία διερχομένη διὰ τῶν ὑπεροφθίων ὀστέων· Κ Ο ἡ καμπύλη ὀπισθία διερχομένη διὰ τοῦ ἐξωτερικοῦ ἰνιακοῦ ὄγκου καὶ τῶν αὐτῶν στομίων.

μεγαλῆτερον, ἐπομένως ἡ σύμφυσις εἶναι πλατυτέρα καὶ παχυτέρα, ἀλλ' ἤττον ὑψηλή. Τὸ ἱερὸν ὅσπου εἶναι πλατύτερον, μᾶλλον κυρτόν, ἢ δὲ κορυφή αὐτοῦ ἔλασσον εἰσχωρεῖ ἐν τῇ πυέλῳ. Τὰ ἀνώμα ὅσα εἰσὶ πλατύτερα, μᾶλλον πεπιεσμένα, κυρτότερα κατὰ τὸ ὀπίσθιον αὐτῶν μέρος, παρουσιάζουσι δὲ γωνίαν μείζονα τοῦ κατιόντος σκέλους τῆς ἥβης καὶ τῆς συμφύσεως· τὸ ἡδίκον ἄρα τόξον εἶναι ἤττον ὀξὺ παρὰ τῷ ἀνδρί, προσομοιάζον τόξῳ ἔχοντι ἀνοιγμα 80 μέχρις 90 μοιρῶν.

Γ.—Προσδιορισμὸς τοῦ ἀναστήματος.

Ὁ σκελετὸς εἶναι πάντοτε χαμηλότερος τοῦ πτώματος. ἐξ οὗ προέρχεται· ἡ δὲ κατὰ μῆκος ἐλάττωσις αὕτη δύναται νὰ ὀρίσθῃ εἰς 4 ἕως 6 ὑφεκατόμετρα. Δύναται τις λοιπόν, ἂν τὰ ὅσα δὲν ἀπείρηθ-
 ῶσιν, νὰ ὀρίσῃ τὸ ἀνάστημα τοῦ ἀτόμου, προστιθέμενος εἰς τὸ ὅλον μῆκος τοῦ σκελετοῦ, μετρομένου ἀκριβῶς ἀπὸ τῆς κορυφῆς τῆς κεφαλῆς μέχρι τοῦ πέλματος, 5 περίπου ὑφεκατόμετρα διὰ τὸ πάχος τῶν καταστραφέντων μαλθακῶν μορίων.

Ἄλλ' ἂν μακρὸς μὲν παρήλθε χρόνος ἀπὸ τοῦ θανάτου μέχρι τῆς εὐρέσεως τοῦ σκελετοῦ, αἱ δὲ σχέσεις τῶν ὀστέων κατεστράφησαν, ὁδύ-
 νηκτον ἀποβαίνει νὰ συναρμοσθῇ οὗτος ἐντελῶς, ὥστε νὰ καταμε-
 τρηθῇ ἀκριβῶς. Χάρις ἐν τούτοις εἰς τὰς ἐρεῦνας τοῦ Sue (1755)
 καὶ τοῦ Orfila εἶναι δυνατόν νὰ ὀρίσθῃ τὸ ἀνάστημα ἀτόμου τινός,
 λαμβανομένων ὑπ' ὄψιν τῶν ἀναλογιῶν, αἵτινες ὑπάρχουσι μεταξὺ
 τοῦ ὀλικοῦ μήκους τοῦ σκελετοῦ καὶ τοῦ μήκους ἐκάστου ἐκ τῶν με-
 ρῶν αὐτοῦ.

Κατὰ τοὺς πίνακας τοῦ Orfila, δύναται τις νὰ γνωρίσῃ κατὰ
 προσέγγισιν τὸ ἀνάστημα ἀτόμου τινός γνωρίζων μόνον τὸ μῆκος
 ἑνὸς ἢ πλείοτέρων ὀστέων. Τὸ μηρικὸν καὶ τὸ βραχιόνιον ὀστέων δύ-
 νανται ἰδίως νὰ χρησιμεύσωσιν ὡς βάσις ἀναλογικοῦ ὑπολογισμοῦ,
 ἀναγκαστοὶ πρὸς ἐπίτευξιν τοῦ ἀποτελέσματος τούτου.

Ἐν τῷ πρώτῳ πίνακι, ὁ Orfila εἶδει τὸ ἀνάλογον μῆκος τοῦ
 κορμοῦ καὶ τῶν ἄνω καὶ κάτω ἁκρῶν ἐν πικραβολῇ πρὸς τὸ ἀνά-
 στημα τοῦ ἀτόμου.

Ἐν τῷ δευτέρῳ ἐπιεράθη νὰ ὀρίσῃ, διὰ τῆς καταμετρήσεως ἀριθ-
 μοῦ τινος σκελετῶν, ὅποῖον εἶναι τὸ μῆκος ἐκάστου ἐκ τῶν ὀστέων

τῶν μελῶν ἐν ἀναλογίᾳ πρὸς τὸ τοῦ κορυμῆς καὶ ὀλοκλήρου τοῦ σώματος. Πρακτικῶς τὸν πίνακα τοῦτον.

Διαστάσεις ληφθεῖσαι ἐπὶ σκελετῶν

Μήκος ἀπὸ τῆς κορυφῆς τῆς κεφαλῆς μέχρι τοῦ πέδατος.	Μήκος ἀπὸ τῆς κορυφῆς τῆς κεφαλῆς μέχρι τῆς ἰσχυρῆς συμφύσεως.	Μήκος τῶν ὀστέων ἀπὸ τοῦ ἀκρομίου.	Μήκος τῶν κάτω ὀστέων ἀπὸ τῆς ἰσχυρῆς συμφύσεως.	Μηρός.	Κνήμη.	Περὶν.	Βραχίον.	Ὡλένη.	Κεῖρα.
μ.	ἐκ.	ἐκ.	ἐκ.	ἐκ.	ἐκ.	ἐκ.	ἐκ.	ἐκ.	ἐκ.
1 80	92	77	88	46	40	39	33	27	25
1 43	71	65	72	38	34	30	27	22	19
1 49	74	65	75	38	32	31	29	22	20
1 45	70	67	75	40	32	31	29	22	20
1 38	70	55	68	32	27	26	24	19	17
1 47	74	60	73	38	32	31	26	21	19
1 69	85	72	84	44	36	35	31	25	22
1 75	86	76	89	46	39	38	32	26	23
1 54	75	69	79	40	33	32	29	24	24
1 67	80	76	87	45	38	27	31	27	24
1 64	81	71	84	44	36	35	30	26	24
1 65	75	72	90	45	38	37	32	27	25
1 86	95	78	84	47	39	38	33	27	25
1 79	91	77	88	46	38	37	33	27	24
1 78	90	75	88	46	37	36	33	26	24
1 83	95	78	88	46	39	38	34	28	25
1 83	90	78	93	47	43	42	33	27	25
1 60	80	75	80	45	38	37	32	26	24
1 70	82	75	88	46	38	37	32	27	25
1 77	89	78	88	46	38	37	33	28	25

Ἐπὶ τῇ βάσει τῶν πινάκων τοῦ Orsilia, οἱ Briand καὶ Chaubé
ποιοῦνται τοὺς ἐπομένους ὑπολογισμούς: αὐτοὶ ποτεθεῖσθω ὅτι εὐρί-
σκονται μόνον ὅσα τινα πτώματος, ἐπὶ παραδείγματός τοῦ μηρικόν,
ἔχον μήκος 0μ. 46, καὶ τὸ τῆς κνήμης, ἔχον μήκος 0μ. 38· ἐν τῇ

ἀνωτέρω πίνακι βλέπομεν ὅτι μηρικὸν ὅστων 0μ,46 ὑποτίθῃσι μῆκος ὀλικὸν σκελετοῦ 1μ,70 μέχρις 1μ,81, ὅπερ παρέχει μέσον ὄρον 1μ,77. Βλέπομεν ἐπ' ἴσης ὅτι κνήμης ὅστων 0μ,48 ὑποτίθῃσιν ὀλικὸν μῆκος 1μ,60 ἕως 0μ,79, ὅπερ παρέχει μέσον ὄρον 1μ,70. Τὸ ὀλικὸν λοιπὸν μῆκος τοῦ σκελετοῦ εἶναι 1μ,77 μέχρις 1μ,70. Προστιθέμενοι 4 ὑπεκατόμετρα διὰ τὰ μαλακὰ μόρια, εὐρίσκομεν ὅτι τὸ ἀνάστημα τοῦ ἀτόμου εἶναι περίπου 1μ,77».

Ὑποθεβίσθω, ὅτι εὐρίσκονται μόνον ἄνω ἄκρου ὀστᾶ ἢ μόνον βραχιόνιον ἔχον μῆκος 0μ,33 καὶ ὠλένη ἔχουσα μῆκος 0μ,28. Ἐν τῷ ἀνωτέρω πίνακι βλέπομεν ὅτι βραχιόνιον ὅστων μῆκους 0μ,33 ὑποτίθῃσι μῆκος ὀλικὸν σκελετοῦ 1μ,77 — 1μ,86, ὧν ὁ μέσος ὄρος εἶναι 1μ,81. Βλέπομεν ἐπ' ἴσης ὅτι ὠλένη μῆκους 0μ,28 ὑποτίθῃσι μῆκος σκελετοῦ ὀλικὸν 1μ,77 — 1μ,83, ὧν ὁ μέσος ὄρος εἶναι 1μ,80. Τοῦ σκελετοῦ λοιπὸν τὸ μῆκος εἶναι 1μ,80 — 1μ,81· προστιθέμενοι δὲ τὸ πᾶχος τῶν μαλακῶν μορίων ἔχομεν ἀνάστημα περίπου 1μ,84 ἢ 5 ποδῶν καὶ 7 $\frac{1}{2}$ δακτύλων.

Ἄλλ' ὡς παρατηροῦσιν οἱ Devergie καὶ Sappey, ὁ τοιοῦτος ὑπολογισμὸς παρέχει κατὰ προσέγγισιν μόνον τὴν λύτιν. Τοῦτο εἶναι ἀληθές, ἀλλ' ὁ Orfila δὲν ἠθέλησε νὰ ὀρίσῃ μαθηματικῶς τὸ ἀνάστημα ἀτόμου τινός, ἐκ τοῦ μῆκους ἐνός ἢ πλείοτέρων ὀστῶν, ἀλλ' ἰσχυρίσθη ὅτι παρέχει κατὰ προσέγγισιν ἀποτέλεσμα μὴ ἀπέχον πολὺ τῆς ἀληθείας.

Περὶ τὴν ἡλικίαν τῶν 20 μέχρις 25 ἐτῶν τὸ ἀνώτερον χεῖλος τῆς συμφύσεως τῶν ὀστῶν εἶναι ἀκριβῶς τὸ σημεῖον, ἐν ᾧ ἀντιστοιχεῖ τὸ μέσον μεταξύ τῆς κορυφῆς καὶ τοῦ πέλματος. Πρὸ τῆς ἡλικίας ταύτης τὸ σημεῖον τοῦτο πικίλλει διαρκῶς. Πρέπει ἐπ' ἴσης νὰ λαμβάνηται ὑπ' ὄψει τὸ φύλον (σελ. 281). Οἱ ἄγοντες ἡλικίαν 30 μέχρι 40 ἐτῶν, ἢ 50 μέχρις 60, οὐδεμίαν παρουσιάζουσι μεταβολὴν ἐν τῷ μεγέθει τῶν ἀναλογιῶν, ἐκτός εἰς τινα ἰδίως ὀστᾶ οὕτως, ὥστε ἡ ἀναλογία εἶναι ἡ αὐτή, εἴτε κατὰ τὸ 20 ἢ 25 ἔτος. Κατὰ τὴν γεροντικὴν ἡλικίαν ληπτέα ὑπ' ὄψιν ἡ κυρτότης τῆς σπονδυλικῆς στήλης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΟΓΔΟΟΝ

ΕΞΕΤΑΣΙΣ ΤΩΝ ΚΗΛΙΔΩΝ

Ἡ ιατροδικαστικὴ τῶν κηλίδων μελέτη κατέστη σπουδαιοτάτη ἐκ τῶν προόδων τῆς χημείας καὶ τῆς ἱστολογίας. Δύναται τις δ' ἀληθῶς εἰπεῖν, ὅτι χάρις εἰς τὸ μικροσκοπίον ἢ λύσις πολλῶν ζητημάτων, θεωρουμένων ἄλλοτε ὡς δυσχερεστάτων, κατέστη νῦν ἀσφαλής.

1. — Κηλίδες ἐξ αἵματος.

Ἄν ὁ καλούμενος νὰ βεβαιώσῃ τὴν παρουσίαν τοῦ αἵματος ἱατρός μὴ ᾗ ἐξησκημένος εἰς τὴν χημείαν καὶ τὴν χρῆσιν τοῦ μικροσκοπίου θὰ περιορισθῇ, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, νὰ συλλέξῃ τὰ κηλιδωθέντα μέρη, ὅπως διαβιβάσῃ ταῦτα εἰς χημικὸν εἰδήμονα τῶν τοιούτων ἐρευνῶν.

Αἱ ἱστολογικαί, φυσικαὶ καὶ χημικαὶ ἐρευναι, αἱ ἀναφερόμεναι εἰς τὴν ιατροδικαστικὴν τοῦ αἵματος μελέτην, ὑπεδείχθησαν ἐν ὑπομνήματι πρὸς τὴν Ἑταιρείαν τῆς Ἱατροδικαστικῆς ὑπὸ τῶν Mialhe, Mayet, Lefort καὶ Cornil ταύτας παρατιθέμεθα ἐν περιλήψει.

Ἱστολογικὴ ἐξέτασις. — Τὸ αἷμα ἔχει ὡς κυριώτερα συστατικὰ διὰ τοῦ μικροσκοπίου ὀριζόμενα, τὰ ἐρυθρὰ αἰμοσφαίρια, τὰ λευκὰ καὶ τὴν ίνικὴν.

Α. Ἐρευνα τῶν ἐρυθρῶν αἰμοσφαιρίων. — Κυριώτατον ἔχει ὁ ιατροδικαστὴς συμφέρον ν' ἀνέυρῃ καὶ ἴδῃ τὰ ἐρυθρὰ αἰμοσφαίρια ἐν καταστάσει συντηρήσεως ὡς οἷόν τε ἐντελεστέρας, ἵνα ὀρίσῃ ἐν ἀρχῇ τὴν μορφήν καὶ τὴν διάμετρον αὐτῶν, καὶ βεβαιωθῇ οὕτως ὅτι πρόκειται περὶ αἵματος ἀνθρώπου. Εἶναι ἀνάγκη διὰ τοῦτο νὰ γινώσκῃ καλῶς τὸν τρόπον τῆς ἐνεργείας τῶν διαφόρων ἐπὶ τὰ αἰμοσφαίρια ἀντιδράσεων.

Τὰ ἐρυθρὰ αἰμοσφαίρια καθίστανται σφαιρικά διὰ τοῦ ὕδατος, ὅπερ εἶτα διαλύει τάχιστα τὴν χρωστικὴν αὐτῶν οὐσίαν καθιστῶν αὐτὰ ἀδιόρατα. Δὲν πρέπει ἐπομένως νὰ πλύνωνται δι' ὕδατος αἱ ἐξ αἵματος κηλίδες, ἰδίᾳ δὲ δι' ὕδατος θερμοῦ, πρὶν ἢ ἀνευρεθῶσι διὰ τοῦ μικροσκοπίου τὰ αἰμοσφαίρια.

Οὐσαι τινές, τὸ ὀξικόν, τὸ δεψικόν, τὸ ὑδροχλωρικόν, τὸ θεικόν ὀξύ, τὰ ἀλκάλια, τὸ κάλι καὶ αὐτὸ τὸ νάτρον, ἐν ἀσθενέσι διαλύ-
πουν, ὁ αἰθέρ, τὸ χλωροφόρμιον, τὰ χολικά ὀξέα κτλ., σχεδὸν πάντα τ' ἀντιδραστήρια ἐν ἐνὶ λόγῳ, ἀλλοιοῦσι τὰ αἰμοσφαίρια ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε ταῦτα καθίστανται ἀγνώριστα καὶ ἐξαφανίζονται. Πρέπει λοιπὸν ν' ἀποφεύγωμεν τὴν μετὰ τούτων ἐπαφὴν τῶν ὑπὸ ἐξέτασιν κηλίδων. Τούναντίον, τὸ οἶνόπνευμα, τὸ χρωμικόν καὶ τὸ πικρικόν ὀξύ, τὸ διχρωμικόν κάλιον ἐν διαλύσει εἰς ὕδωρ διατηροῦσι τὰ αἰμοσφαίρια, καίτοι ἀλλοιοῦσι τὴν μορφήν αὐτῶν.

Ἡ θερμότης διαφόρως ἐπιδρᾷ ἐπὶ τὰ αἰμοσφαίρια ἀναλόγως τοῦ βαθμοῦ, ἐν ᾧ ὑποβάλλονται· ἡ κατάψυξις καὶ ἡ μετὰ 50 καὶ 60 βαθμῶν θερμότης καταστρέφουσιν αὐτά. Ἐπ' ἱσθῆς καταστρεπτικῶς ἐπιδρᾷ καὶ ὁ ἡλεκτρισμός.

Ἄν ἡ ἱατροδικαστικὴ πρᾶγματογνωμοσύνη τελεῖται προσφάτως, τοῦ αἵματος ὄντος εἰς ὕγρου, τίθεται μία τούτου σταγὼν μετὰ 2 ὀνοχάλων πετάλων καὶ ἐξετάζεται ὡς ὀν τε τάχιστα.

Ἄν ἡ ἐρευνα δὲν δύνηται νὰ τελεσθῇ εἰμὴ μετὰ τινος ὥρης ἢ καὶ ἡμέραν, δέον τότε νὰ συγκολληθῶσιν αἱ ὑάλινοι πλᾶκες διὰ σφραγίστικου κηροῦ διαλελυμένου ἐν οἶνοπνεύματι πρὸς παρεμπόδισιν τῆς ἐξατμίσεως τοῦ αἵματος.

Ἐπὶ τοῦ ὕγρου αἵματος βεβαιοῦνται οἱ χαρακτῆρες τῶν ἐρυθρῶν αἰμοσφαίριων καὶ ἡ διάμετρος αὐτῶν.

Τὰ αἰμοσφαίρια τοῦ ἀνθρώπου εἰσὶ δίσκοι ἐλαφρῶς εἰς τὸ κέντρον πεπιεσμένοι καὶ ἀμφίκυκλοι. Ἀπομονωθέντα καὶ ὁρώμενα κατὰ τὴν ἐπιφάνειαν αὐτῶν, παρουσιάζουσιν ἐν τῷ κέντρῳ σκοτεινόν τι σημεῖον, καθιστάμενον διαφνές, ἂν καταβιδάσῃ τις τὸν ἀντικειμενικὸν φακόν. Ἡνωμένα φαίνονται διατεταγμένα δίκην νομισμάτων, οὕτω δὲ ἐκ καταγραφῆς ὁρώμενα παρουσιάζουσι σαφῶς τὴν διπλὴν τῶν ἐπιφανειῶν αὐτῶν συμπίεσιν. Ἡ χροιά αὐτῶν εἶναι ἐρυθρὰ μὲν ἐν μικρᾷ μεγεθύνσει, κιτρίνη δὲ ὑποπράσινος ἐν ἰσχυρᾷ.

Πρὸς καταμέτρησιν τῶν ἐρυθρῶν αἰμοσφαίριων γίνεται χρήσις

προσφθαλμίου μικρομέτρου, οὗτινος γνωστὴ εἶναι ἐκ τῶν προτέρων ἢ ἕκτας ἑκάστης διαιρέσεως.

Τὰ ἐρυθρὰ τοῦ ἀνθρώπου αἵμοσφαίρια ἔχουσι διάμετρον 0,11, 0075· τὰ τῶν κατοικιδίων μαστοφόρων εἰς μικρότερα. Τὰ τοῦ κυνὸς ἔχουσι διάμετρον 0,11, 0073, τὰ τοῦ κονίκλου 0,11, 0069, τὰ τοῦ αἰλούρου 0,11, 0065, τὰ τοῦ χοίρου 0,11, 006, τὰ τοῦ ἵππου καὶ τοῦ βοῦς 0,11, 0056, τὰ τοῦ προβάτου 0,11, 005, τὰ τῆς αἰγῆς 0,11, 0046. Εἰς τὰ πτηνὰ τὰ αἵμοσφαίρια εἰσὶν ἑλλειπτικά καὶ ἔχουσι διάμετρον 0,11, 012 μέχρι 0,11, 014. Τὰ δ' ἑλλειπτικά αἵμοσφαίρια τοῦ βατράχου ἔχουσι διάμετρον 0,11, 021.

Δύσκολος ἐν τούτοις, ὥς ἐπὶ τὸ πολὺ, ἀποβαίνει ἡ διάκρισις τοῦ αἵματος τοῦ ἀνθρώπου ἀπὸ τῶν μαστοφόρων. Ὁ Viberl φρονεῖ, ὅτι κατὰ τὰς πλείστας τῶν πραγματογνωμοσυῶν ἐκ τῆς ἀποξηράνσεως τοῦ αἵματος τὰ αἵμοσφαίρια παραμορφοῦνται, δυσκολώ-ατή δ' ἐντεῦθεν ἀποβαίνει ἡ καταμέτρησις αὐτῶν.

Ὁ Viberl εἰς τὰ ἐξῆς καταλήγει συμπεράσματα: Ἀπὸ. Εἶναι πάντοτε ἀδύνατον νὰ βεβαιωθῇ, ἂν κηλὶς τις ἀποτελεῖται ἐξ αἵματος ἀνθρώπου. Εἰς τινὰς μόνον περιπτώσεις ἐπιτρέπεται ν' ἀποφῇνηται τις γνώμην, ὅτι δυνατόν νὰ προέρχεται ἐξ αἵματος ἀνθρώπου.

Βον. Δύναται τις νὰ βεβαιώσῃ ἐντοτε ὅτι κηλὶς τις προέρχεται ἐξ αἵματος ἄλλου μαστοφόρου καὶ οὐχὶ ἀνθρώπου. Πρὸς τοῦτο ὅμως πρέπει ἀφ' ἐνὸς μὲν τὸ ζῷον, τοῦ ὁποίου τὸ αἷμα παρήγαγε τὴν κηλῖδα, ν' ἀνήκῃ εἰς εἶδος, οὗ τὰ αἵμοσφαίρια εἰσὶ πολλῶν μικρότερα τῶν τοῦ ἀνθρώπου, ἀφ' ἐτέρου δὲ νὰ ἐκτελεσθῶσιν αἱ ἔρευναι ὑπὸ λίαν εὐνοϊκούς ὄρους.

Εἰς τὰς ἐκ ξηροῦ αἵματος κηλῖδας τόσῃ εὐκολώτερον φαίνονται τὰ αἵμοσφαίρια, ὅσῃ μᾶλλον πρόσφατοι εἶναι αὗται.

Ὅπως ἀναγνωρισθῶσιν οἱ χαρακτῆρες τῶν αἵμοσφαιρίων ἐπὶ τῶν ξηρῶν κηλίδων, πρέπει αὗται νὰ μαλακυνθῶσιν ἐν τινι συντηρητικῇ τῶν αἵμοσφαιρίων ὑγρῇ. Τὰ κρεῖσσονα τῶν ὑγρῶν τούτων εἰσὶν ἐκεῖνα, ὧν ἡ σύστασις εἶναι ἀνάλογος τῇ τοῦ ὄρρου, τὰ περιέχοντα τουτέστιν οὐσίαν λευκωματώδη διαλυμένην, ὀλίγον χλωριούχον νάτριον ἢ διάφορα ἕλαια καὶ ὕδωρ. Δύναται τις δὲ νὰ παρασκευάσῃ τεχνητὸν ὄρρον διὰ 30 γράμμων λευκώματος ὧν, 270 γράμμων ἀπεσταγμένου ὕδατος καὶ 40 ἑκατοστῶν τοῦ γράμμου χλωριούχου νατρίου.

Τὰ κηλιδωθέν ἐξ αἵματος μέρος τῆς ὀθόνης, τοῦ βαμβακεροῦ ἢ μαλλίνου ὑφάσματος, τοῦ χάρτου ἢ ξύλου, ἐμβρέχεται ἐν τινι τῶν ὑγρῶν τούτων ἐπὶ ὕδατος ὡρολογίου.

Τὰ βαθέως κεχρωσμένα μικρά τεμάχια, αἱ μικραὶ λεπίδες, αἱ ἐπὶ τοῦ ξύλου ἢ τοῦ χάρτου ὑπογείρονται, τίθενται πάραυτα ἐν τῷ συντηρητικῷ ὑγρῷ μεταξύ τῆς ἀντικειμενοφόρου πλακῆς καὶ τῆς καλύπτρας. Ἵνα δὲ ἡ διαπότισις καὶ ἡ ἐμβροχὴ τοῦ αἵματος ἐν τῷ ὑγρῷ τελεσθῶσιν ἐπὶ πλείονας ἡμέρας, χωρὶς τὸ ὑγρὸν νὰ ἐξατμισθῇ, τὸ ὑπὸ ἐξέτασιν τεμάχιον τίθεται ἐπὶ ὑαλίνης πλακῆς κοίτης καὶ καλυπτομένης διὰ λεπτοῦ ὑαλίνου πετάλου οὕτως, ὥστε νὰ σχηματισθῇ ὑγρὸς θάλαμος.

Διὰ τοῦ ὑγροῦ ἐξογκοῦνται τὰ κηλιδωθέντα μέρη τόσῳ ταχύτερον, ὅσῳ προσφατότεροι αἱ κηλίδες. Διὰ τὰς ἀπὸ πλείοτέρων ἐτῶν χρονολογούμενας κηλίδας ἡ ἐμβροχὴ δεόν νὰ παραταθῇ ἐπὶ μίαν ἢ δύο ἡμέρας.

Διὰ τοῦ μικροσκοπίου παρατηρεῖ τις τὸ ὑγρὸν, ὅπερ περιβάλλει τὰ κεχρωσμένα λείψανα· τὸ ὑγρὸν τοῦτο χρωματίζεται κιτρίνως εἰς ζῶνην περιφερικὴν πρὸς τὰ ἴχνη τοῦ αἵματος· ἐκεῖ δέ, ἢ εἰς τὸ ὄριον τοῦ ἀρχικοῦ ἴχνους, κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον ἀποκεχρωσμένον, πορπατηροῦνται τὰ ἐρυθρὰ αἰμοσφαίρια. Ὅλιγα δ' εὗρισκονται, διότι τὰ πλείστα τούτων κατεστράφησαν δι' ἀποξηράνσεως. Ἄν ἡ ἀποξηράνσις δὲν χρονολογῆται ἀπὸ λίαν μακροῦ χρόνου, ἂν ἡ κηλὶς δὲν ἐπλύθη δι' ὕδατος, ἰδίᾳ θερμοῦ, ἀνευρίσκει τις πάντοτε, μετὰ προσοχῆς καὶ ἐπὶ πολὺ ἐρευνῶν, ἐρυθρὰ αἰμοσφαίρια ἐπαρκῶς διατηρημένα.

Β. Ἐρευνα τῆς ἱνικῆς καὶ τῶν λευκῶν αἰμοσφαιρίων. — Μικρὰ λείψανα αἵματος τοιοῦτοτρόπως διαβραχέντα ἀποχρωματίζονται πάντοτε μετὰ παρατεταμένην ἐν τῷ ὑγρῷ διαμονήν.

Διὰ τῆς μικροσκοπικῆς αὐτῶν ἐξετάσεως βλέπομεν τὴν ἱνικὴν καὶ τὰ λευκὰ αἰμοσφαίρια. Ἡ ἱνικὴ ἀναγνωρίζεται ἐκ τῶν λεπτῶν αὐτῆς ἱνιδίων, ἅτινα ἐξογκοῦνται καὶ λαμβάνουσι μορφήν πηκτοειδῆ ἐξεταζόμενα διὰ τοῦ ὀξικοῦ ὀξέος. Ἐν δὲ τῇ πλέγματι τῶν ἱνιδίων τούτων περικλείονται τὰ λευκὰ αἰμοσφαίρια, ἐν οἷς τὸ αὐτὸ ἀντιδραστικόν καθίστησι καταφανεῖς τοῦς πυρήνας αὐτῶν.

Ἡ πραγματογνωμοσύνη οὐχ ἥττον δεόν νὰ συμπληρωθῇ διὰ τῆς

φασματοσκοπικῆς ἀναλύσεως τῆς χρώσεως τῆς αἰμοσφαιρίνης καὶ τῆς ἐρεῦνης τῆς αἱματίνης.

Ἀνάλυσις τῆς χροιοῦς καὶ τῶν χρωστικῶν οὐσιῶν τοῦ αἵματος. — Α. *Ἀνάλυσις φασματοσκοπική.* — Ἡ διὰ τοῦ φασματοσκοπίου ἀνάλυσις στηρίζεται ἐπὶ τὴν ιδιότητα ἣν ἔχουσι τὰ κεχρωσμένα σώματα τοῦ ἀπορροφᾶν ἀκτίνάς τινας κεχρωσμένας τοῦ λευκοῦ φωτός καὶ οὐχὶ τὰς ἄλλας.

Διὰ τὴν τοιαύτην τοῦ αἵματος σπουδὴν τίθενται εἰς τὸν πρὸς ἀνάλυσιν σωλῆνα σταγόνες τινὲς αἵματος καὶ ὕδατος οὕτως, ὥστε τὸ ὑγρὸν νὰ λάβῃ χροιοῦν ἄνθους ροδακινέας. Τοῦ σωλῆνος τεθέντος ἐν τῇ σχισμῇ τοῦ φασματοσκοπίου, αἱ φωτειναὶ ἀκτῖνες τοῦ φάσματος, αἱ διερχόμεναι διὰ μέσου τοῦ ὑγροῦ, παρουσιάζουσι δύο ραβδώσεις ἀπορροφήσεως μεταξὺ τῶν γραμμῶν Δ καὶ Ε τοῦ Fraunhofer εἰς τὸ κίτρινον καὶ τὸ πράσινον ¹. Αἱ ραβδώσεις αὗται τῆς ἀπορροφήσεως δὲν διαφέρουσιν ἐκείνων, ἃς δύναται τις νὰ παραγάγῃ διὰ διαλύσεως κρυστάλλων αἰμοσφαιρίνης.

Ἄν γεννηθῶσιν ἀμφιβολίαι περὶ τῆς χρωστικῆς οὐσίας τῆς παρεχούσης τὸ φάσμα, αἴρονται διὰ τῆς ἀνχωγῆς τοῦ αἵματος δι' οὐσιῶν ἀπλήστων ὀξυγόνου (σίδηρος δι' ὕδρογόνου ἀναχθεὶς κ.τ.τ.). Ἡ ἀναχθεῖσα αἰμοσφαιρίνη, ἀναλυθεῖσα διὰ τοῦ φασματοσκοπίου, παράγει ὄντως φάσμα διάφορον τῆς ὀξυγονούχου αἰμοσφαιρίνης· χαρακτηρίζεται δὲ τοῦτο διὰ μιᾶς μόνης ραβδώσεως πλατείας, ὅσον αἱ δύο ραβδώσεις ἡνωμέναι τῆς ὀξυγονούχου αἰμοσφαιρίνης καὶ ἀρχομένης ὀλίγον ἀριστερὰ τῆς γραμμῆς Δ τοῦ Fraunhofer.

Β. *Ἐρευνα τῶν κρυστάλλων τῆς ὕδροχλωρικῆς αἱματίνης.* — Ἡ αἱματίνη εἶναι προῖον σχασμοῦ τῆς αἰμοσφαιρίνης, γεννᾶται δ' ἐκ τῆς ἀποσυνθέσεως τοῦ αἵματος, ὅπερ λαμβάνει τότε χροιοῦν ρυπαρὰν φαίαν, ἥ διὰ τῆς προσθήκης εἰς τὸ αἷμα ὀξέων καὶ καυστικῶν ἀλκάλων. Ἀποτελεῖ δ' αὕτη μετὰ τοῦ ὕδροχλωρικοῦ ὀξέος

1. Αἱ ραβδώσεις τοῦ φάσματος, σπουδαθεῖσαι ὑπὸ τοῦ Fraunhofer, εἰσὶ πολὺριθμοι, ὑπάρχουσιν ὅμως ἐπὶ κύρια σημειούμεναι διὰ τῶν ἐπὶ πρώτων γραμμῶν τοῦ ἀλφαβήτου. Αἱ γραμμαὶ αὗται εἰσὶ μεγάλης σπουδαιότητος, διὰ δὲ τῆς σταθερᾶς αὐτῶν θέσεως χρησιμεύουσιν ὡς σημεῖον εἰς τὰς φασματοσκοπικὰς ἀναλύσεις.

κρύσταλλα ὑδροχλωρικής αἱματίνης. Τὰ κρύσταλλα ταῦτα εἰσὶ χαρακτηριστικά.

Κατὰ τὸν ἐξῆς δ' ἀπολαμβάνονται τρόπον : Μικρὸν τεμάχιον ξηροῦ αἵματος τίθεται ἐπὶ ἀντικειμενοφόρου ὑαλίνης πλάκας, διαλύεται εἰς μίαν σταγόνα ὕδατος καὶ προστίθεται σμικρότατον τεμάχιον ἁλᾶτος κοινοῦ. Καλύπτομεν εἴτα διὰ λεπτοῦ πετάλου, μεταξὺ δὲ τῶν δύο ὑαλίνων πλάκων ἀφίνομεν νὰ εἰσχωρήσῃ καθαρὸν ὀξικόν ὀξύ καὶ θερμαίνουμεν ὑπερθεῖν φλογός ἐξ οἶνοπνεύματος μέχρι βρασμοῦ. Προστίθεται εἰς ὀξικόν ὀξύ, θερμαίνεται ἐκ νέου καὶ τὸ πείραμα ἐπαναλαμβάνεται, μέχρις οὗ παραχθῶσι τὰ κρύσταλλα. Ταῦτα, μικρὰ ὄντα ἂν ἡ ποσότης τοῦ αἵματος ἐλαχίστη, εἰσὶ ρομβοειδῆ καὶ χροιάς φαίδας ρυπαρᾶς. Εἰσὶ λίαν χαρακτηριστικά, ἡ δὲ ἀντίδρασις, δι' ἧς παράγονται, τοσοῦτον εἶναι πιστή, ὥστε δύναται τις ἐκ μόνης τῆς παρυστικής αὐτῶν νὰ βεβαιώσῃ τὴν ὑπαρξίν τοῦ αἵματος.

Ἡ βεβαίωσις τῶν κρυστάλλων τῆς ὑδροχλωρικής αἱματίνης ἀρκεῖ νὰ βεβαιώσῃ τὴν παρουσίαν τοῦ αἵματος, εἰς δὲ τῆς μεθόδου ταύτης καὶ ἡ ἐλαχίστη ποσότης χρωστικῆς τοῦ αἵματος ὕλης, διαλελυμένης ἐν ὕδατι, ἀναγνωρίζεται ὑπὸ τοῦ πραγματοποιώμενου. Ἡ μέθοδος δ' αὕτη ἀπαλλάσσει τῆς ἐκτελέσεως τῆς φασματοσκοπικῆς ἀναλύσεως, καθάπερ καὶ αὕτη καθιστᾷ ἀνωφελῆ ἐκείνην, καθ' ὅσον εἰς ἀμφοτέρας τὰς περιστάσεις πρόκειται ν' ἀναγνωρισθῇ ἡ χρωστικὴ τοῦ αἵματος οὐσία. Ἐννοεῖται ὅτι οὐδετέρᾳ τῶν μεθόδων τούτων δύναται νὰ βεβαιώσῃ ἂν πρόκειται περὶ ἀνθρωπείου αἵματος, διότι ἡ χρωστικὴ οὐσία εἶναι ἡ αὐτὴ παρ' ἅπασιν τοῖς ἐρυθραίμοις ζώοις.

Χημικὴ ἀνάλυσις. — Διὰ χημικὰ ἔρευνα ἔστιν παρέχουσιν εἴαν αἱ ἀνωτέρω βεβαιότητα, διότι οὐσαι τινὲς τοῦ ὀργανισμοῦ, ὅσον ἡ βλέννα τῆς ρινὸς καὶ ὁ σάκος, κατὰ τὸν αὐτὸν εἶον καὶ τὸ αἷμα τρόπον ἐμφαίνονται.

Τὸ αἷμα, διαλελυμένον ἐν ὕδατι ἐν ἀφανεῖ διὰ τῆς ὁράσεως ποσότητι, ἡ διακεχυμένον ἐν ἀντικειμένῳ ἀτελῶς πλυθέντι, τεθὲν εἰς ἐπαφὴν μετὰ βάμματος ἱεροξύλου καὶ διοξειδίου τοῦ ὑδρογόνου (ὀξύγονωθέντος ὕδατος) ἀναπτύσσει πύκνωτα χροιάν κυανὴν ἢ κυανῆν ὑποπράσινον διαρκῆ.

Κατὰ τὸν ἐξῆς δ' ἐκτελεῖται τρόπον ἡ τοιούτη ἔρευνα : Πραγευνάζεται τὸ βάμμα τοῦ ἱεροξύλου δι' οἶνοπνεύματος 83° καὶ ρίχῃ

ἱεροξύλου, ληφθείσης ἐκ τοῦ μέσου ὀγκώδους τεμαχίου· ἀφ' ἐτέρου προστίθεται ὀξυγονωθὲν ὕδωρ μετὰ καθαροῦ θεικοῦ αἰθέρος, οὕτω δ' ἀπολαμβάνεται αἰθέρ ὠζονωμένος, ὅστις τίθεται ἐν ἀγγείῳ στεγανῶς διὰ σμύριδος πωματιζομένῳ. Τὸ ἀγγεῖον τοῦτο διατηρεῖται ἐν ἐτέρῳ ἀγγείῳ πλήρει ψυχροῦ ὕδατος καὶ προφυλάσσεται ἀπὸ τοῦ φωτός.

Τὸ ὀξυγονοῦχον ὕδωρ ἐκπληροῖ τὸν αὐτὸν σκοπόν, οἷον καὶ ὁ ὠζονωμένος αἰθέρ, πορουσιάζει ὁμως τὸ μειονέκτημα τοῦ ταχύτερον ἀλλοιοῦσθαι.

Ἄν τὸ ἀντικείμενον, ἐφ' οὗ ὑπάρχει τὸ αἷμα, ἦντι λευκὸν καὶ δύνηται νὰ πλυθῇ, τίθεται ἐν μικρᾷ κάψῃ ὑαλίνῃ ἢ ἐκ πορσελάνης καὶ ἐμβρέχεται δι' ὀλίγου ψυχροῦ ἀπεσταγμένου ὕδατος, ὅπως τελείως διαλυθῇ ἡ κηλὶς. Εἰς τὸ μεταγχισθὲν ὕγρον προστίθενται σταγόνες τινὲς βάμματος ἱεροξύλου καὶ ὀλίγος ὠζονωμένος αἰθέρ· ἐν περιπτώσει παρουσίας αἵματος τὸ μῖγμα λαμβάνει πάρυτα χροιάν κυανῇν ἢ κυανῇν ὑποπράσινον.

Ἄλλ' αἱ ἐξ αἵματος κηλίδες εὐρίσκονται πολλάκις ἐπὶ διαφόρως καχρωσμένων ὑφασμάτων, δὲν ἔχουσι δὲ τότε τὴν χαρακτηριστικὴν φαιὴν χροιάν· παρουσία ὁμως τοῦ ὕδατος ἢ χρωστικῆ οὐσίας τοῦ αἵματος ἀνικτᾶται ταχέως τὴν συνήθη αὐτῆς χροιάν.

Ἄν τὸ μὲν αἷμα εὐρίσκηται ἐπὶ τοιαύτης φύσεως ὑφάσματος, αἱ δὲ κηλίδες δὲν φαίνονται, ἢ ἂν τὸ ὕψωμα ἐπλύθῃ, ἰδοὺ πῶς κατὰ τὸν Taylor ἐνεργοῦμεν :

Τὸ ὑποπτον μέρος τοῦ ὑφάσματος διαβρέχεται δι' ἀπεσταγμένου ὕδατος. Δύο ἢ τρεῖς φύλλα λευκοῦ διηθητικοῦ χάρτου, προηγουμένως δοκιμασθέντος διὰ τοῦ ἱεροξύλου, πιέζονται ἰσχυρῶς ἐπὶ τῆς διαβραχείτης κηλίδος· ἂν ἡ κηλὶς παρήχθῃ ἐκ τῆς χρωστικῆς τοῦ αἵματος οὐσίας, τότε ἀποτυπῶνται ἐπὶ τοῦ χάρτου κηλὶς ὑπερυθρῆς, ἢ κιτρίνης ὑπερυθρῆς, ἢ (ἂν περὶ παλαιοῦ πρόκηται αἷματος) φαιά. Ὁ ἐξετάζων δύναται τότε, πρὶν ἢ προσθέσῃ τὸ βάμμα τοῦ ἱεροξύλου, νὰ σχηματίσῃ γνώμην καὶ νὰ ἰδῇ ἂν ἡ κηλὶς ἠδύνατο νὰ παραχθῇ ἐξ αἵματος. Ἄν παραχθῇ χροιά ἐρυθρά, δύναται νὰ ἐξετάσῃ διὰ τῆς ἀμμωνίας τεμάχιον τοῦ κηλιδοθέντος χάρτου, ὅπως ἰδῇ, ἂν τὸ ἀλκαλι τοῦτο μεταβάλλῃ τὴν χροιάν εἰς βυσινόχρουν ἢ πρασίνην. Ἐπὶ ἄλλου τεμαχίου τοῦ χάρτου ἐνσταλάζομεν μίαν ἢ δύο σταγόνας βάμματος ἱεροξύλου. Ἄν αἴφνης ἡ χροιά κατασταθῇ κυανῇ, καθι-

σταται τότε ἀναγκαζία ἡ ἔρευνα διὰ τῶν περιγραφεισῶν φυσικοχημικῶν μεθόδων, ἵνα ὀρισθῇ ἂν τὸ χρωστικόν στοιχεῖον ὀφείλῃται εἰς τὸ αἷμα ἢ εἰς ἄλλην αἰτίαν.

Ἄν ἡ ἐπὶ τοῦ χάρτου κηλὶς μὴ μεταβληθῇ διὰ τῆς προσθήκης τοῦ ἱεροξύλου μόνου, προστι'έμεθα σταγόνας τινὰς ὥζονωμένου αἰθέρος· ἐν περιπτώσει παρουσίας αἵματος τὸ κηλιδωθὲν τεμάχιον τοῦ χάρτου προσλαμβάνει χρυαὴν κυαντὴν, ποικίλλουσιν ἀπὸ τοῦ ὠχροῦ κυανοῦ μέχρι τοῦ βαθέος ἰνδικεῦ, ἀναλόγως τοῦ ποσοῦ τῆς εὐρίτκομένης ἐκεῖ χρωστικῆς οὐσίας, ἐξαιρέσει ἐν τούτοις τῆς περιπτώσεως, καθ' ἣν πρόκειται περὶ βλέννης τῆς ρινὸς ἢ σιάλου, αἵτινες οὐαὶ παρουσιάζουσι τοὺς αὐτοὺς, ὅλους καὶ τὸ αἷμα χαρακτηῖρας.

Τούναντίον, ἡ ἔλλειψις πάσης χροιάς διὰ τῆς ἀλλεπαλλήλου χρήσεως τοῦ βάμματος τοῦ ἱεροξύλου καὶ τοῦ ὥζονωμένου αἰθέρος, εἶναι βεβαία ἐνδείξεις, ὅτι ἡ ὑποπτος κηλὶς δὲν παρήχθη ἐξ αἵματος.

2. — Κηλίδες ἐκ σπέρματος.

Ἡ ἐξέτασις αὕτη ἔχει μεγάλην σπουδαιότητα, διότι εἰς τινὰς περιπτώσεις προσβολῆς τῶν ἡθῶν ἢ βεβλιώσεως κηλίδων ἐκ σπέρματος δύναται νὰ παράσχη τὴν ἀπόδειξιν τοῦ ἐγκλήματος.

Τὸ σπερματικὸν ὕγρὸν σύγκειται ἐκ μίγματος καθαρῶ σπέρματος καὶ τῶν προϊόντων τῆς ἐκκρίσεως τῶν Κοπηρείων ἀδένων, τοῦ προστάτου καὶ τῶν σπερματικῶν κυστίγγων. Ἡ ὁσμὴ αὐτοῦ εἶναι χαρακτηριστική· εἶναι δὲ ἀλκαλικὸν καὶ περιέχει περίπου $\frac{2}{100}$ τοῦ βάρους αὐτοῦ στερεὰ συστατικά, μεταξὺ τῶν ὁποίων εὐρίσκονται φωσφορικὴ τιμελὴ (2 τοῖς 100), ἄλατς καὶ λευκωματοῦχος οὐσία ἀκαταλλήλως κληθεῖσα σπερματίνη. Ἡ λευκωματοῦχος αὕτη οὐσία δὲν εἶναι σῶμα εἰδικῆς φύσεως, δὲν πηγνύται διὰ τῆς θερμότητος, ῥηθολοῦται ὅμως τῇ προσθήκῃ ὀξικοῦ ὀξέος· περίσσεια ὀξέος διαλύει πάλιν αὐτήν, ἡ δὲ διάλυσις κατακρημνίζεται διὰ τοῦ σιδηροκυανιοῦχου καλλίου· τὸ νιτρικὸν ὀξύ πηγνύει αὐτήν ἐπ' ἴσης (Dragendorff).

Δὲν θὰπραγματευθῶμεν περὶ τῶν χημικῶν τοῦ σπέρματος χαρακτηῖρων, διότι τὸ ὕγρὸν τοῦτο εἶναι ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ μεμιγμένον μετὰ βλέννης καὶ ἄλλων προϊόντων καλυπτόντων τὰς χημικὰς ἀντιδράσεις. Ἡ μικροσκοπικὴ ἐξέτασις μόνη δύναται νὰ παράσχη ἀσφαλῆς ἐνδείξεις.

Τὸ σπέρμα χαρακτηρίζεται ἐκ τοῦ οὐσιωδεστέρου στοιχείου, ὅπερ περιέχει, τοῦ σπερματοζωφίου. Οἱ ὄργανισμοὶ οὗτοι φαίνονται διὰ μεγεθύνσεως 300—500 διαμέτρων.

Κατὰ τὴν ἐξῆς τὴν τρόπον ἡ μικροσκοπικὴ ἐξέτασις τελεῖται: Ἐκ τοῦ κηλιδωθέντος ὑφάσματος λαμβάνομεν λωρίδα πλατεῖαν ὅσον 1 ὑπὸ κατόμετρον οὕτως, ὥστε τὰ δύο ἅκρα αὐτῆς νὰ ὑπερβαίνωσι τὸ κηλιδωθὲν μέρος. Τιθέμεθα εἴτα ἐν τῶν ἁκρῶν τούτων ἐν μικρῇ κόψῃ περιεχούσῃ καθαρὸν ὕδωρ οὕτως, ὥστε ἡ λωρίς νὰ ἐμβαπτίζεται μέχρι τῆς γειτνιάσεως τῆς κηλίδος, χωρὶς αὕτη νὰ ἐμβαπτίζεται εἰς τὸ ὕδωρ. Τὸ ὑγρὸν εἰσχωρεῖ διὰ τοῦ νόμου τοῦ τριχοειδοῦς καὶ διαβρέχει τὴν κηλῖδα, ἥτις βελουμένη ἀνακτᾶται τοὺς ἐξωτερικοὺς χαρακτῆρας τῶν προσφύτων κηλίδων.

Ἄμα ὡς ἡ κηλὶς ἐξογκωθῇ, ἀποξέομεν ἐλαφρῶς τὴν ἐπιφάνειαν τῆς λωρίδος διὰ μαχαιριδίου καὶ τὴν οὕτως ἀπολαμβανομένην ὕλην φέρομεν ἐπὶ τοῦ ἀντικειμενοφόρου τοῦ μικροσκοπίου.

Βλέπομεν τότε εὐκόλως τὰ σπερματοζωφία εἴτε κατατετμημένα εἴτε ἀκέραια. Ὁ ἀριθμὸς τῶν κατατετμημένων εἶναι μείζων, ὅταν οἱ κηλίδες ᾖσι παλαιαί, λίαν ξηραὶ ἢ ὅταν ἡ ἀπόξησις ἐγένετο ἰσχυρότερον. Τὰ σπερματοζωφία εἰσὶ κατατετμημένα πλητὺν τῆς κεφαλῆς, ἢ ἐν τῷ μέσῳ τῆς οὐρᾶς. Τὰ ὀλόκληρα σπερματοζωφία σχηματίζουνσι νημάτια στενά, ἔχοντα μῆκος ὅσον 0,41 μ. 4041 μέτρ. 0,4512.

3. — Κηλίδες ἐξ ἐγκεφαλικῆς οὐσίας.

Εἶναι σημαντικὸν ν' ἀναγνωρισθῶσιν αἱ ἐξ ἐγκεφαλικῆς οὐσίας κηλίδες, αἵτινες δυνατόν νὰ εὐρεθῶσιν ἐπὶ τῶν ἐνδουμάτων τοῦ φονεῶ, ἐπὶ τινος φονικοῦ ὄπλου, ἢ ἐπὶ παντὸς ἄλλου ἀντικειμένου. Τοῦτο κατορθοῦται εὐκόλως διὰ τῆς σπουδῆς τῶν χημικῶν καὶ ἱστολογικῶν χαρακτῆρων τῶν κηλίδων τούτων.

Χημικὴ ἀνάλυσις. — Ἄν αἱ ἐξ ἐγκεφαλικῆς οὐσίας κηλίδες ἐμβραχῶσι καὶ τεθῶσιν ἐν ἐπαφῇ μετὰ λίαν ἰσχυρᾶς ἀναλογίας πυκνοῦ θειικοῦ ὀξέος, ἢ ὕλη διαλύεται ἀμέσως, τὸ δὲ ὑγρὸν λαμβάνει πάραυτα ἰοειδῆ χροιάν διαρκῆ. Τεθεῖσα ἐν ἐπαφῇ μετὰ πυκνοῦ ὕδροχλωρικοῦ ὀξέος ἡ ἐγκεφαλικὴ οὐσία δὲν διαλύεται, τὸ

δὲ ὑγρὸν δὲν χρωματίζεται ἀμέσως· μόνον δὲ μετὰ παρέλευσιν τριῶν ἢ τεσσάρων ἡμερῶν λαμβάνει διὰ τῆς μετὰ τοῦ ξέρος ἐπαφῆς χροιάν φαιὰν ρυπαράν ἐλαφρῶς ἀποκλίνουσαν πρὸς τὸ ιοειδές. Τὸ μίγμα τοῦτο τῆς ἐγκεφαλικῆς οὐσίας καὶ τοῦ ὑδροχλωρικοῦ ὀξέος οὐδέποτε καθίσταται κυανοῦν.

Ίστολογικοὶ χαρακτῆρες. — Ἡ ἐγκεφαλικὴ οὐσία σύγκειται ἐκ νευρικῶν ἰνῶν διαμέτρου περίπου 0,01 μετὰ τοιχώματων διαφανῶν, περιεχουσῶν ἰνῶδες ὑγρὸν καὶ καταστρεφομένων εὐκολώτατα ἐν προσφάτῳ καταστάσει. Παραλαμβάνονται αἱ νευρικαὶ αὗται ἴνες δι' οἰνόπνευματος ἢ διὰ διαλύσεως ἄχνης, παρουσιάζουσιν εἰς τὸν ἄξονα αὐτῶν μικρὸν κύλινδρον διαμέτρου 0,01 μέτροι 0,02, ἀλλὰ μᾶλλον τοῦ τοιχώματος τῆς ἰνὸς ἀντέχοντα. Συμβαίνει πολλάκις νὰ εὐρεθῶσιν ἴνες διερρηγμέναι κατ' ὁμοῦ συνδεόμεναι διὰ τοῦ μικροῦ κυλίνδρου τοῦ διελαύνοντος αὐτάς (ἄξονικὸς κύλινδρος). Ἡ ἐν τῷ ἐλευθέρῳ ἀέρι ἀποξήρανσις πηράγει τὸ αὐτὸ ἀποτελεσμα, οἷον τὸ οἰνόπνευμα καὶ ἡ ἄχνη. Ἀρκεῖ δὲ νὰ ἐμβραχῇ δι' ὕδατος ἡ ξηρὰ ἐγκεφαλικὴ οὐσία, ὅπως διακριθῶσιν οἱ ἄξονικοὶ κύλινδροι οἱ χαρακτηρίζοντες αὐτήν.

Ἄν αἱ ὑπὸ ἐξέτασιν κηλίδες περιέχουσιν ἐγκεφαλὴν οὐσίαν καὶ αἷμα, δεόν ἀντὶ ὕδατος, ὅπερ διαλύει τὰ αἰμοσφαίρια, νὰ μεταχειρισθῶμεν πυκνὴν διάλυσιν θειικοῦ νατρίου, ὅπερ διατηρεῖ αὐτὰ καὶ ἐπιτρέπει νὰ ἐξετάσωμεν συγχρόνως τὴν τε ἐγκεφαλικὴν οὐσίαν καὶ τὸ αἷμα.

4. — Κηλίδες διάφοροι.

Πρέπει νὰ μελετήσωμεν τοὺς συγκριτικοὺς χαρακτῆρας, δι' ὧν διακρίνονται οὐσίαι τινές, παρουσιάζουσαι ἀναλογίαν τινὰ πρὸς τὸ αἷμα ἢ τὸ σπέρμα καὶ δυνάμεναι νὰ εὐρεθῶσι μεμιγμέναι ἐν ποσότητι κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον μεγάλην.

Βλέννα ἐκ τῆς μήτρας καὶ τοῦ κόλπου. Αἷμα ἐμμηνοῦ καθάρσεως. — Ἡ βλέννα ἐκκρίνεται ἀφθόνως κατὰ τὴν ἐμμηνοὺν κάθαρσιν, διὰ δὲ τῆς ἱστολογικῆς ἐξετάσεως διακρίνονται, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, αἱ ἐξ αἵματος κηλίδες, αἱ ἀποτελούμεναι ἐκ καταμνηνίων ἀπὸ τῶν ἀποτελουμένων ἐκ συνήθους αἵματος.

Εἰς τὸ ἐξ ἑμμήνου καθάρσεως αἷμα εὐρίσκονται, πλὴν τῶν ἐρυθρῶν καὶ λευκῶν αἰμοσφαιρίων, κύτταρα στρωτοῦ ἐπιθηλίου τοῦ κόλπου, πρισματικά κύτταρα καὶ ἐπιθήλια τῆς μήτρας.

Πρέπει γὰρ σπουδασθῶσι μετὰ προσοχῆς οἱ χαρακτῆρες τῆς βλέννης τοῦ κόλπου, διότι αἱ πλείσται τῶν τῷ ἱατροδικαστῇ διδομένων κηλίδων σύγκεινται ἐκ μίγματος τῆς βλέννης ταύτης μετὰ σπέρματος.

α Αἱ ἐκ βλέννης τοῦ κόλπου κηλίδες, μετὰ τὴν συνουσίαν, εἰσὶν ὑπόφαιαι, σκληραὶ καὶ περιγεγραμμέναι, καθάπερ αἱ ἐκ σπέρματος· τὸ ὕδωρ ὅμως, ἐν ᾧ ἐμβρέχεται τὸ κηλιδωθὲν ὕψοςμα, φέρει ἐν αἰωρήσει, πλὴν τῶν σπερματοζωύφιων, προστατικάς μονάδας καὶ μικρὰς ὑπερύθρους λεπίδας, ἀκανονίστου μορφῆς, συχνάκις ὠσειδεῖς αἰτίνες εἰσὶ βλέννα τοῦ κόλπου. Ὁ Bayard παρετήρησεν ὅτι δύναται τις ν' ἀνεύρῃ τὰ σπερματοζωύφια ὀκτώ, δέκα καὶ μέχρις ἐβδόμηκοντα δύο ὥρας μετὰ τὴν συνουσίαν καὶ ἂν ἐτι ἐγένεντο πλῆρεις δι' ὕδατος· δὲν ἀνεύρῃσκει τις ὅμως ταῦτα μετὰ τέσσαρας ὥρας, ἂν τὸ ὕδωρ ἡρωματίσθῃ δι' ὕδατος Κολωνίας. — Ἄν αἱ κηλίδες παρήχθουσιν ὑπὸ μόνῃς τῆς βλέννης τοῦ κόλπου ἄνευ τῆς ἀναμιξεως σπέρματος, εἰτὶν ὑπερύθροι ἢ ἐλαφρῶς ὑποκίτριναί, τὸ ὕψοςμα δὲν σκληρύνεται, ἀλλ' ὀλίγον τραχύνεται καὶ φαίνεται ἐξωδηκός.

α Ἡ ἐξέτασις τῶν κηλίδων τούτων, ὡς καὶ τῶν ἀποτελουμένων ἐξ οἰασθῆποτε βλέννης, γίγνεται καθάπερ διὰ τὰς ἐκ σπέρματος κηλίδας. Ἐν τῇ περιπτώσει, περὶ ἧς ὁ λόγος, εὐρίσκονται ἀποτελουμέναι ἐξ ἀμόρφου μάζης ἐξωδηκυίας βλέννης, ἐν ᾗ ὑπάρχουσιν ἐγκατεσπορμένα ἄφθονα κοκκία μετὰ κυττάρων στρωτοῦ ἐπιθηλίου μετὰ πυρῆνος ὅτε μὲν ὀγκώδους, ἄλλοτε δ' ὠχροτέρου. Τὰ κύτταρα ταῦτα εἰσὶ μεμονωμένα ἢ συνηγμένα, ἐνίστα συνεπτυγμένα καὶ συνεσπόμενα κ. τ. λ. Συχνάκις συνοδεύονται ὑπὸ λευκῶν σφαιρίων ἢ σφαιρίων βλέννης παρουσιαζόντων τοὺς συνήθεις χαρακτῆρας, εὖς δέον νὰ γνωρίζῃ καλῶς ὁ ἱατροδικαστής, ὁ ἀναδεχόμενος τοιαύτην ἐξέτασιν. (Briand καὶ Chaudé)

Λόγια.— Ἀμέσως μετὰ τὸν τοκετὸν καὶ τὴν συνεδεύουσαν τοῦ τῷ αἰμορραγίαν πᾶσα ροὴ ἐκλείπει· μετ' οὐ πολὺ ὅμως ἀναφαίνονται τὰ λόγια. Εἶναι δὲ ταῦτα κατ' ἀρχὰς ροδόχρουν αἷμα, ὅπερ μετ' οὐ πολὺ καθίσταται ὑπὲρ μὲν ἀγρὸν, ὅτε δὲ ὀρῶδες, ἀναδίδον ὁσμὴν

ίσχυράν καὶ δυσάρεστον· μεταβάλλεται δὲ εἰς ὕλην αἰμόφυρτον καὶ βλεννοπυώδη ὁμοίαν ἀποπλύμασι σαρκῶν (Robin). Μετὰ τινες ἡμέρας τὸ ὕγρὸν τῶν λοχίων καθίσταται ἄφθονον, λαμβάνει τὴν χαρακτηριστικὴν αὐτοῦ ὁσμὴν καὶ τοὺς χαρακτῆρας ὅρ ὥδους ἐκκρίσεως.

Κατὰ τὰς πρώτας ἡμέρας εὐρίσκονται εἰς τὰ λόγια ἐρυθρὰ αἰμοσφαίρια ἐν μεγάλῃ κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ῥηττον ποσότητι· μετὰ πέρλευσιν 5—7 ἡμερῶν τὰ αἰμοσφαίρια ταῦτα ἐκλείπουν καὶ τὰ λευκὰ αἰμοσφαίρια ἀποτελοῦσι τὸ ἐπικρατοῦν ἀνατομικὸν στοιχεῖον. Μεταξὺ τούτων εἰσὶ τινὰ λίαν ὀγκώδη, πλήρη λιπιδῶν κοκκίων, ἅτινα ὠνόμασαν κοκκιώδη σφαιρίδια.

Κηλίδες ἐκ κόρεων, μυιῶν καὶ ψύλλων.— Ἐνίοτε ὁ ἱατροδικαστὴς ἐρωτᾶται, ἂν αἱ κηλίδες παρήχθησαν ὑπὸ τῶν ἐντόμων τούτων ἢ ἐξ αἵματος.

Μετὰ διαμονὴν ὥρων τινων ἐν διαλύσει θειικοῦ νατρίου, τὰ ἐκκρίματα τῶν κόρεων ἀποσυντίθενται ὑπὸ μορφὴν κόνεως χροιάς φαιᾶς ὑπερύθρου εἰς τὸ μέλαν ἀποκλινούσης. Ὑπὸ τὸ μικροσκόπιον ἡ κόνις αὕτη φαίνεται ἀποτελουμένη ἐκ μικρῶν ξηρῶν σταγονιδίων, σφαιρικῶν ἢ ὀρειδῶν, ποικιλιόντων τὸν ὅγκον ἀπὸ 0,001 μέχρι 0,010.

Τὰ ἐκκρίματα τῶν ψύλλων καὶ τῶν μυιῶν δυνατόν νά ἐκκληφθῶσιν ὡς κηλίδες ἐξ αἵματος. Ἐξεταζόμεναι διὰ τοῦ μικροσκοπίου αἱ κηλίδες αὗται φαίνονται ἀποτελούμεναι ἐκ μάζης ἀμόρφου, ἀχρόου, διαφανοῦς, περιεχοῦσης χρωστικὰ κοκκία, χροιάς φαιᾶς ὑποκιτρίνης, στίλβοντα εἰς τὸ κέντρον καὶ ὀλῶντα ἰσχυρῶς τὸ φῶς. Εἰσὶν ἀδιάλυτα εἰς τὸ ὕδωρ καὶ τὸ ὀξικόν ὀξύ καὶ διαλύονται εἰς τὸ θερμὸν οἶνό-πνευμα καὶ τὸν αἰθέρα.

Κηλίδες ἐκ σκωρίας.— Ἀνογνωρίζονται αἱ κηλίδες αὗται ἂν ἐπ' αὐτῶν ἐνσταλλαχθῇ σταγὼν καθαροῦ ὑδροχλωρικοῦ ὀξέος· σχηματίζεται τότε ὕγρὸν κίτρινον, ὃ δὲ σιδήρος ἀνακτᾶται τοὺς χαρακτῆρας αὐτοῦ. Ἐν ἀραιῳθῇ δι' ἀπεσταγμένου ὕδατος ἡ ὀξίνος διάλυσις, ἀπολαμβάνονται διὰ τοῦ οἰδηροκυανιοῦχου καλίου καὶ τῶν κηλίδων πᾶσαι αἱ ἀντιδράσεις τῶν ἀλάτων τοῦ σιδήρου.

Κηλίδες ἐκ κοπράνων.— Διὰ τὴν ἐξέτασιν τῶν κηλίδων

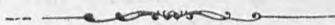
τούτων τέμνομεν εἰς μικράς λωρίδας τὸ ὕψωμα καὶ προβαίνομεν καθάπερ εἰς τὴν εξέτασιν τῶν ἐκ σπέρματος κηλίδων. Διὰ τοῦ μικροσκοπίου εὐρίσκομεν τὰ εἰς τὸ μηκόνιον ὑπάρχοντα στοιχεῖα (ὅρα κατωτέρω) πλὴν τῶν κρυστάλλων τῆς χοληστηρίνης. Εὐρίσκονται ἐπ' ἴσης κύτταρα στρωτοῦ ἐπιθηλίου καὶ λεῖψανα ραβδωτῶν μυϊκῶν δερματίνων, προερχομένων ἐκ τοῦ βρωθέντος κρέατος ἀτελῶς πεφθόντος. Φαίνονται ἔτι πολυεδρικά σωματία, ἐπιμήκη ἢ σωληνοειδῆ, προερχόμενα ἐκ τῶν ρυτικῶν τροφῶν καὶ ἄχροα πρισματικά κρύσταλλα φωσφορικοῦ ἐναμμωνίου μαγνησίου.

Κηλίδες ἐξ ἰλύος. — Ἐξετάζοντες διὰ τοῦ μικροσκοπίου τὸ προϊόν τῆς ἀποξέσεως εὐρίσκομεν μικροὺς κόκκους πολυεδρικοὺς, γωνιώδεις μετὰ πολλὰ πλῶν ἐπιφανειῶν μὴ ἔχοντας ἰδίαν χροίαν. Ἡ διάμετρος τῶν κόκκων τούτων ποικίλλει ἀπὸ 5 μέχρι 70 χιλιοστῶν τοῦ ὑποχιλιομέτρου. Τὸ ὕδωρ δὲν ἐπιδρᾷ ἐπ' αὐτῶν· τὸ ὀξικόν ὀξὺ μόνις προσβάλλει αὐτά, τὸ δὲ ὕδροχλωρικόν διαλύει ταχέως ταῦτα μετ' ἀναδόσεως ποσότητος ἀερίου.

Κηλίδες ἐκ μηκωνίου. — Ἡ βεβαίως τῶν κηλίδων τούτων ἔχει μεγάλην σημαντικότητα ἐν περιπτώσει παιδοκτονίας καὶ εἰς ἄλλας περιπτώσεις σχετικὰς τῇ τοκετῇ. Τὸ μηκόνιον εἶναι φαῖον ἢ φαῖον ὑποπράσινον, ἰξῶδες, εὐκόλως προσκολλώμενον εἰς τοὺς δακτύλους καὶ τὰ ὑφάσματα. Τοὺς χαρακτῆρας τούτους παρουσιάζει ἀπὸ τοῦ ἔκτου μηνὸς τῆς ἐνδομητρίου ζωῆς. Κατὰ τοὺς πρώτους μῆνας εἶναι μᾶλλον ὑπόφαιον, ὅπερ ὀφείλεται εἰς τὴν παρουσίαν μεγάλης ποσότητος ἐπιθηλιακῶν ἐλύτρων, μεμιγμένων μετὰ τῶν ἀποτελούντων τὸ ὕγρὸν τοῦτο μερῶν.

Τὸ διὰ μηκωνίου κηλιδωθὲν ὕψωμα ἐξογκοῦται ἀξιοσημειώτως διὰ τῆς ἐμβροχῆς. Ἀφαιρεθεῖται δι' ἀποξέσεως αἱ κηλίδες παρουσιάζουσι βλενωδὴ μάζαν ἄχρουν. ἐν ἣ ὑπάρχουσιν ἐγκατεσπαρμένα λιπώδη κοκκία, ἐπιθηλιακὰ κύτταρα τοῦ ἐντέρου χροίᾳς κιτρίνης ὑποπράσινου, ἄχροα κρύσταλλα, διαφανῆ, ἀποτελούμενα ἐκ χοληστηρίνης. Τὸ ὑπερτεροῦν καὶ οὐσιωδῶς χαρακτηρίζον τὸ μηκόνιον μέρος σύγκειται ἐκ κοκκίων πρασίνης χρωστικῆς οὐσίας τῆς χολῆς. Τὰ κοκκία ταῦτα εἰσὶ σφαιροειδῆ ἐνίοτε, συχνότερον φοσειδῆ καὶ παρουσιάζ-

ζουσι σαφή περιφέρειαν πολύ ὠχροτέραν τοῦ κέντρου. Παραλαμβάνοντα διὰ τοῦ νιτρικοῦ ὀξέος λαμβάνουσι ταχέως χροιάν ὑπέρυθρον μεταπίπτουσιν ταχέως εἰς φαίαν ἰοειδή. Ἰδιάζει δ' ἡ ἀντίδρασις αὕτη εἰς τὴν χρωστικὴν τῆς χολῆς οὐσίαν.



ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΝΑΤΟΝ

ΟΔΗΓΙΑΙ ΔΙΑ ΤΗΝ ΑΣΚΗΣΙΝ ΤΗΣ ΙΑΤΡΟΔΙΚΑΣΤΙΚΗΣ

Ὡς εἶδμεν ἐν τῷ ὅρισμῳ, Ἱατροδικαστικὴ εἶναι ἡ ἐφαρμογὴ τῶν ἱατρικῶν ἐπιστημῶν εἰς τὴν λειτουργίαν τῆς δικαιοσύνης. Εἶναι λοιπόν ὁ ἱατροδικαστὴς σύμβουλος τῆς δικαιοσύνης· κατὰ τὴν γνώμην αὐτοῦ ὁ δικαστὴς ἐκτιμᾷ γεγονότα τινὰ ἀλλότρια τῆς ἀρμοδιότητος αὐτοῦ· οἱ δικασταὶ τ. ἑ. (κατὰ τὴν ἑκφρασιν τοῦ Paré) δὲ κάλουναι συμφῶνως τοῖς ἀναγερομένοις αὐτοῖς.

Περὶ τὸν κρίνομεν νὰ ἐπιμείνωμεν ἐπὶ τὴν σπουδιότητα τῆς ἱατροδικαστικῆς τοῦ ἱατροῦ λειτουργίας. Ὁ ἱατρογνώμων, κάτοχος ἐπιστήμης ἀγνώστου τοῖς δικασταῖς, ποιεῖται παρατηρήσεις, ἃς οὗτοι δὲν δύνανται νὰ ἐνεργήσωσιν, ἡ δὲ γνώμη αὐτοῦ γίγνεται γενικῶς ἀποδεκτὴ ἄνευ πολλῆς ἐλέγχου τινός. Ἐντεῦθεν κατανοεῖ πᾶς τις οἷαν εὐθύνην ἀναλαμβάνει ὁ ἱατρός καλούμενος νὰ γνωμοδοτήσῃ ἐπὶ τινος ὑποθέσεως, εἴτε ποινικῆς εἴτε πολιτικῆς, καὶ εἴων δεῖται ἐφοδίων, ἵνα εὐσυνειδήτως ἐκπληρώσῃ τὸ σοβαρὸν τοῦτο καθήκον.

Ἡ γνώμη τοῦ ἱατροῦ ζητεῖται καὶ εἰς ποινικὰς καὶ εἰς πολιτικὰς ὑποθέσεις. Θέλομεν δ' ἐξετάσει τὴν κατ' ἀμφοτέρας τὰς περιστάσεις ταύτας ἐπέμβασιν τοῦ ἱατροῦ ὡς ἱατροδικαστοῦ συμφῶνως τῇ Ἑλληνικῇ νομοθεσίᾳ.

Α. — ΙΑΤΡΙΚΗ ΕΠΕΜΒΑΣΙΣ ΕΙΣ ΠΟΙΝΙΚΑΣ ΥΠΟΘΕΣΕΙΣ.

1. — Πότε ζητεῖται ἡ ἱατρικὴ γνώμη.

Ἡ Ποινικὴ Δικονομία ὀρίζει τὰς περιστάσεις, καθ' ἃς καλεῖται ὁ ἱατρός νὰ γνωμοδοτήσῃ ἐν τοῖς ἐπομένοις ἄρθροις.

Ἁρμόδιος ἱατροδικαστὴς ἐστὶν ὁ ἱατρός.

Ἄρθρ. 98. Ἐάν ἡ αὐτοψία ἀπαιτῇ γνώσεις καὶ πείρας, ἰδίως δὲ ἰατρικὰς, χειρουργικὰς, χημικὰς καὶ παρομοίας ἄλλας, τὰς ὁποίας οἱ δικαστοὶ ἢ οἱ ἐπὶ τῆς ἀνακρίσεως ὑπάλληλοι, ὡς τοιοῦτοι, δὲν ἔχουν συνήθως, προσκαλοῦνται τότε κατὰ τὰς περιστάσεις εἰς ἡ καὶ πλείονες ἐμπειροτέχναι.

Ἄρθρ. 157..... Ἰὺάν ὑτάρχωσι μηνύσεις περὶ βιαίου θανάτου, πληγῶς σεως, ἢ ἄλλης ὑποαιτδήποτε βλάβης ἀνθρώπων ἢ πραγμάτων, ὁ ἀνακριτὴς ὀφείλει νὰ συμπαραλάβῃ ἱατρούς, χειρουργοὺς, χημικοὺς καὶ ἄλλους προσφόρους πραγματογνώμονας. — Ἡ περὶ τούτων συντεταγμένη ἐκθεσις πέμπεται παρὰρχῆμα εἰς τὸν εἰσαγγελέα.

Εἰς πᾶσαν λοιπὸν περίστασιν ἐγκλήματος, ἢ ἐν γένει προσβολῆς κατὰ τῆς ζωῆς ἢ τοῦ σώματος καὶ τῆς τιμῆς (ἀνθρωποκτονίαι, τραυματισμοί, βιαιοπραγίαι, ἀμβλώσεις, παιδοκτονίαι κ.τ.τ.) καλεῖται ὁ ἱατρός ἵνα διαφωτίσῃ τὴν δικαιοσύνην ἐπὶ πολλῶν καὶ ποικίλων ζητημάτων. Καὶ ἐπὶ ἄλλων δὲ περιστάσεων, εἰς κλοπῶν κ.τ.τ. δύναται νὰ κληθῇ ὁ ἱατρός, ἵνα βεβαιώσῃ π. χ. τὴν διανοητικὴν κατάστασιν τοῦ κατηγορουμένου κ.τ.τ.

Πᾶς ἱατρός κεκτημένος τὴν διὰ τὴν ἐξάσκησιν τοῦ ἱατρικοῦ ἐπαγγέλματος ἀδειαν δύναται νὰ κληθῇ ὡς ἱατρογνώμων. Δύνανται μόνον νὰ ἐξαίρωνται, κατὰ τὸ ἄρθρον 100 τῆς Ποινικῆς Δικονομίας, οἱ ἱατροὶ, καθάπερ καὶ πάντες οἱ ἄλλοι πραγματογνώμονες, αἵ ἐν ἔχωσιν ἑμμεσον ἢ ἄμεσον ἰδιωτικὸν συμφέρον, ἂν καὶ πόρρωθεν, εἰς τὴν ἐκθεσιν τῆς ὑποθέσεως, ἢ ἂν ἡ ἐνεστῶσα κατάστασις τοῦ εἰς αὐτοψίαν προκειμένου ἀνθρώπου ἢ πράγματος παρήχθῃ διὰ συμπράξεως αὐτῶν, ἰδίως δὲ ἂν ὡς ἱατροὶ ἔδωκαν εἰς τὸν ἀποθανόντα τὴν ἀπὸ τῆς τέχνης των βοήθειαν κ.τ.λ. v

Ὅσον δ' ἀφορᾷ εἰς τὸν ἀριθμὸν τῶν ἱατρογνωμόνων, οὗτος ὀρίζεται ὑπὸ τῆς παραγγελλούσης ἀρχῆς.

2. — Τίνες αἱ παραγγέλλουσαι ἀρχαί.

Τὸ ἐπὶ τούτῳ ἄρθρῳ τῆς Ποινικῆς Δικονομίας ἔχει ὡς ἑξῆς :

Ἄρθρ. 99. Πᾶς ἐπὶ τῆς ἀνακρίσεως ὑπάλληλος καὶ τὸ δικαστήριον αὐτὸ ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ διορίζῃ πραγματογνώμονας, καθ' ὅσον δι' ὀρισμένης τινὸς δικαστικῆς παρατηρήσεως δὲν ὑπάρχουν τοιοῦτοι δημοσίως διορισμένοι παρὰ τῆς κυβερνήσεως.

Ἐν δὲ τοῖς ἄρθροις 17 καὶ 18 ὀρίζονται λεπτομερέστερον οἱ δυνάμειοι λειτουργοί, οἱ ἔχοντες τὸ δικαίωμα νὰ ἐνεργῶσιν ἀνακρίσεις, νὰ

καλῶσιν ἐπομένως καὶ ἱατροὺς, ἐν αἷς ἂν περιπτώσεσι κρίνηται ἀναγκὰς ἡ ἱατρικὴ γνῶμη. Παρατιθέμεθα τὰ ἄρθρα ταῦτα

"Ἀρθρ. 17. Ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ (παρὰ πρωτοδικαίαις) εἰσαγγελέως γίνεσθαι ἡ προανακρίσεις — 1 ὑπὸ τοῦ ἀνακριτοῦ — 2 ὑπὸ τῶν εἰρηνοδικῶν — 3 ὑπὸ τοῦ δημάρχου, δημαρχικοῦ παρέδρου ἢ ἀστυνόμευ — 4 ὑπὸ τῶν ἀξιωματικῶν τῆς χωροφυλακῆς, καὶ ὅπου δὲν εὐρίσκονται ἀξιωματικοί, παρὰ τῶν ἐκεῖ διοικούντων ὑπαξιωματικῶν.

"Ἀρθρ. 18. Ὁ ἑπαρχος καὶ ὁ νομάρχης ἔχουν ὡσαύτως τὸ δικαίωμα τῆς βεβαιώσεως τῶν γενομένων ἀξιοποίνων πράξεων. — Ἐχουν ἐπομένως ὡς πρὸς τοῦτο τὰ δικαιώματα καὶ τὰς ὑποχρεώσεις τῶν ἐπὶ τῆς ἀνακρίσεως ὑπαλλήλων κατὰ τὰ ἄρθρα 153, 157, καὶ 159.

3.—Δύναται ὁ ἱατρός ν' ἀρνηθῇ τὴν διδομένην αὐτῷ ἐντολήν;

Παρατιθέμεθα τὸ σχετικὸν ἄρθρον τοῦ ἀπὸ 7 ἰοβρίου 1834 Β. Διατάγματος καὶ τὰ τοῦ Ποινικοῦ νόμου.

Β. Διάταγμα 7 Δεβρίου 1834.—Περὶ ἀδείας τοῦ ἐπαγγελλέσθαι τὴν ἱατρικὴν κ. τ. λ. "Ἀρθρ. 2. Ὁ ἔχων τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος δίπλωμα ὑποχρεοῦται ν' ἀκολουθῇ ἀκριβῶς ὅλους γενικῶς τοὺς ὑπάρχοντας ἱατρικοὺς νόμους καὶ τὰ ἐν ἐνεργείᾳ διατάγματα, νὰ ὑπηρετῇ εὐχρηστῶς εἰς ἱατροαστυνομικὰς καὶ ἱατροδικαστικὰς ὑποθέσεις, ὡςάκις προσκληθῇ εἰς τοῦτο παρὰ τῆς ἀρμοδίου Ἀρχῆς ἀνταμειβόμενος....

Ποινικὸς νόμος: "Ἀρθρ. 164. Μὲ φυλάκισιν τὸ πολὺ δύο μηνῶν τιμωρεῖται, ὅστις μετὰ προηγηθεῖσαν τακτικὴν πρόσκλησιν, ἀρνεῖται εἰς τὴν ἀρχὴν ἄνευ ἀντιστάσεως τὴν εἰς ὁποιοδήποτε μέρος εἰσοδοῦν πρὸς ἐκτέλεσιν πράξεώς τινος ἀναγομένης εἰς τὰ καθήκοντά της.

"Ἀρθρ. 634 Ὅστις, γενομένης προσκλήσεως, ἀμελεῖ ἢ ἀρνεῖται διόλου ἢ ἐν νομίμῳ κωλυούτῃ αἰτίᾳ, ἢ ἄνευ ἰδίου κινδύνου ζωῆς, τὴν ὀφειλομένην βοήθειαν ἐναντίον στήσεως, ἀπαιχθῆς, λεηλασίας, ἢ ἐπ' αὐτοφώρῳ κακουργημάτων ἢ πταισμάτων, εἰς τὴν ἐκτέλεσιν ποινικῶν ἀποφάσεων, ἢ ἄλλων δικαστικῶν ἐνταλμάτων, εἰς νυξάγια, ἢ ἄλλους κινδύνους ὕδατος ἢ πυρός, ἢ εἰς ἄλλα δημόσια δεινὰ, ὅστις κωλύει ἄλλους τοῦ νὰ συνδραμῶσιν, ἢ ταράττει τὴν περὶ τοῦτο τάξιν αὐτῶν, ὅστις δεικνύεται ἄμελής περὶ τὴν ὀφειλομένην προμήθειαν ἢ διατήρησιν τῶν πρὸς βοήθειαν ἢ σωτηρίαν ἀναγκαίων ὑλῶν ἢ σκευῶν, τιμωρεῖται μὲ κράτησιν τὸ πολὺ δύο ἐβδομάδων ἢ μὲ πρόστιμον, καὶ ἡ καταδικαστικὴ ἀπόφασις τυπώνεται καὶ δημοσιεύεται δι' ἐξέδωκ τοῦ πταιστού.

Εἶναι ἀληθὲς ὅτι βεβιασμένη φαίνεται ἡ ὑπαγωγή τῆς ἀρνήσεως τοῦ ἱατροῦ διὰ τὴν ἐκτέλεσιν ἱατροδικαστικῆς ἐντολῆς εἰς τὸ ἄρθρον 634, πολλοὶ δὲ τῶν νομομαθῶν φρονοῦσιν ὅτι ἄδικος εἶναι ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ ἐν λόγῳ ἁρθροῦ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει.

Οὐχ ἤττον ἐν Γαλλίᾳ πολλάκις ἐφηρμόσθη τὸ ἀντίστοιχον ἄρθρον τοῦ Γαλλικοῦ ποινικοῦ νόμου εἰς ἰατροὺς μὴ ὑπακούσαντας εἰς πρόσκλησιν τῆς δικαστικῆς ἀρχῆς κανονικῶς γενομένην.

Ἐν τούτοις τὸ ἄρθρον 2 τοῦ ἀπὸ 7 106ρίου 1834 Β. Διατάγματος καὶ τὸ ἄρθρον 164 τοῦ Ποινικοῦ Νόμου σαφῶς, νομίζομεν, δηλοῦσιν ὅτι ἀδικαιολογήτως δὲν δύναται ὁ ἰατρός ν' ἀρνηθῇ τὴν ἐπιστημονικὴν αὐτοῦ συνδρομὴν τῇ δικαιοσύνῃ τῆς πατρίδος αὐτοῦ.

4.— Πῶς παραγγέλλεται ὁ ἰατρός.

“Ὁρκος ἰατροδικαστοῦ.

Ἡ τὸν ἰατρὸν παραγγέλλουσα ἀρχή(εἰσαγγελεὺς, ἀνακριτὴς κ.τ.τ.) εἰδοποιεῖ αὐτὸν δι' ἐγγράφου, ἐν ᾧ τίθενται σαφῶς καὶ τὰ πρὸς λύσιν προβαλλόμενα ζητήματα. Πολλάκις ὅμως οἱ ἰατρογνώμονες διορίζονται καὶ ὑπ' αὐτοῦ τοῦ δικαστηρίου ἀποφάσει αὐτοῦ, ἐν ταύτῃ δὲ περιπτώσει οἱ ἰατροὶ καλοῦνται εἴτε ὡς μάρτυρες, εἴτε ὡς πραγματογνώμονες ἐν γένει, ὅτε ἡ γνώμη αὐτῶν ἐπέχει θέσιν γνωμοδοτήσεως (ὅρα κατωτέρω ἰατροδικαστικαὶ γνωμοδοτήσεις).

Ὅσον δ' ἀφορᾷ εἰς τὸν ὅρκον τοῦ ἰατροδικαστοῦ, οὗτος δίδεται ὑπὸ τοῦ ἰατροῦ εἴτε ἅπαξ διὰ παντός διὰ πάσας τὰς ἰατροδικαστικὰς πράξεις, ἢ καὶ ἅπαντα αὐτοῦ τὸν βίον θέλει ἐκτελέσει, εἴτε ἐκάστοτε πρὸ τῆς ἐκτελέσεως ἐκάστης ἐντολῆς, ἥπερ καὶ σπανιώτερον.

Ἡ Ποινικὴ Δικονομία τὸν ὅρκον ὀρίζει ἐν τῷ ἐπομένῳ ἄρθρῳ, ἀφορῶντι οὐ μόνον εἰς τοὺς ἰατρογνώμονας, ἀλλὰ εἰς πάντας ἐν γένει τοὺς πραγματογνώμονας:

Ἀρθρ. 101. Πρὶν οἱ πραγματογνώμονες ἀναλάβωσι τὰς ἐργασίας, ὁρκίζονται ἐνώπιον τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων παρὰ τῶν ὁποίων διωρίσθησαν, ἐκτὸς ἂν ἐφάπαξ ὁρκίσθησαν πρὸς ἐκπλήρωσιν τοιοῦτων ἔργων.

Ὅταν ὁ ἰατρός διορίζηται ὑπὸ τοῦ δικαστηρίου, ἐνώπιον τοῦ ὁποῦ καλεῖται ὡς μάρτυς, τότε ὁμνύει ἐκάστοτε τοῦ μάρτυρος τὸν ὅρκον καὶ ἂν ἐφάπαξ ἔτι ἔχει ὁρκισθῇ ὡς ἰατροδικαστής.

5.— Ἐκτέλεισις τῆς ἰατρογνωμοσύνης.

Ὁ ἰατρός λαβὼν τὴν ἐντολὴν ὀφείλει ὡς οἶόν τε τάχιστα νὰ προβῇ εἰς τὴν ἐκτέλεσιν αὐτῆς κατὰ τοῦ, ἐν τοῖς διαφόροις κεφαλαίοις ἀνταγραφομένου κανόνα.

Πρέπει ν' ἀποφθῇται γνώμην ἐπὶ πάντων τῶν προβαλλομένων αὐτῷ ζητημάτων, ἐνίοτε δὲ ἂν νομίζῃ ὅτι καὶ ἐπὶ ἄλλων ζητημάτων, μὴ ἀναγραφομένων μὲν ἐν τῇ ἐντολῇ, στενῶς ὅμως συνδεομένων μετὰ τῆς ὑποθέσεως, εἶναι ἀνάγκη νὰ γνωμοδοτήσῃ, ὀφείλει νὰ πράξῃ τοῦτο. Τοῦτο ἄλλως ὀρίζει ἐν τῷ ἐπομένῳ ἄρθρῳ καὶ ἡ *Ποιρικὴ Δικονομία*.

Ἄρθρ. 102. Ὁ ἐπὶ τῆς ἀνακρίσεως χρεωστεῖ νὰ προτείνῃ ὠρισμένως εἰς τοὺς πραγματογνώμονας τὰ ζητήματα, περὶ τῶν ὁποίων πρόκειται κυρίως ν' ἀπαντήσωσι, καὶ νὰ προσπαθῇ ὥστε νὰ μὴ παραβλέψωσιν οὗτοι μηδὲν τῶν πρὸς τὸ πρᾶγμα ἀπαιτουμένων, καὶ νὰ δώσωσιν ἀκριβῆ καὶ ὁλοσχερῇ γνώμην. — Αὐτοὶ δὲ οὗτοι οἱ πραγματογνώμονες δὲν περιορίζονται εἰς μόνα τὰ παρὰ τῶν ἐπὶ τῆς ἀνακρίσεως προταθέντα αὐτοῖς ζητήματα, ἐὰν ὡς ἐκ τῆς τέχνης ἢ ἐπιστήμης των νομίζωσιν ἄξια λόγου καὶ ἄλλα ζητήματα.

Ἀφοῦ ὁ ἱατρός ἐκτελέσῃ τὴν ἀνατεθεῖσάν αὐτῷ ἐντολήν καὶ ἐπισταμένως μελετῶν τὰ πράγματα σχηματίσῃ τὴν πεποιθήσιν του, θὰ προβῇ εἰς τὴν σύνταξιν τῆς ἱατροδικαστικῆς ἐκθέσεως κατὰ τοὺς κατωτέρω ἀναγραφομένους κανόνας.

Ἡ ἱατροδικαστικὴ ἐκθεσις γράφεται ἐπὶ ἀπλοῦ χάρτου καὶ παραδίδεται ὑπὸ τοῦ ἱατροῦ εἰς τὸν δόντα τὴν ἐντολήν ἀνακριτικὸν ὑπάλληλον, συντασσομένης κάτωθεν τῆς ἐκθέσεως ἰδίας πράξεως ἐγχειρήσεως, ἣν ὑπογράφει καὶ ὁ ἱατρός. Ἄν δὲ πλείονες ἱατροὶ ἐξετέλυσαν τὴν ἱατρογνωμοσύνην, τότε ἡ ἐγχείρησις τῆς ἐκθέσεως ἀνατίθεται ὑπ' αὐτῶν εἰς ἓνα, μνημονευομένου τούτου ἐν τῇ ἐκθέσει. Ἐν περιπτώσει διαφωνίας ὁ διαφωνῶν συντάσσει ἰδίαν ἐκθίσιν, ἣ σημειῶται ἡ διαφωνία κάτωθεν τῆς ἐκθέσεως.

Ἐν διαφωνίᾳ, ἂν δύο ἦναι οἱ ἱατροί, ὅτε δὲν ὑπάρχει πλειονοψηφία, τότε διορίζεται συνήθως καὶ τρίτος οἶονεῖ ὡς ἐπικριτὴς κατὰ τὸ ἄρθρον 107 τῆς *Ποιρικῆς Δικονομίας*.

Διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ἱατροδικαστικῶν πράξεων ὑπάρχουσιν ἐν ἐγκυκλίῳ ὁδηγαί διὰ τὴν ἱατρικὴν ὑπηρεσίαν εἰς ἱατροδικαστικὰς καὶ ἁστυνομικὰς ὑποθέσεις, 7 *Ἰουνίου 1834*. Ἐν αὐταῖς οὐδὲν περιλαμβάνεται τὸ χρῆζον ἰδίας μνείας διὸ παραπέμπομεν τὸν ἀναγνώστην εἰς τὰ κατωτέρω περὶ ἐκθέσεων κλπ. καὶ εἰς τὰ εἰδικὰ κεφάλαια.

6.— Ἐκθέσεις ἱατροδικαστικαί.

Πᾶσα ἱατροδικαστικὴ ἐκθεσις συνίσταται ἐκ τριῶν τοῦλάχιστον

μερῶν, τουτέστι τοῦ προοιμίου, τῆς περιγραφῆς καὶ τῶν συμπε-
ρασμάτων. Ἐντετε πλὴν τούτων ἡ ἔκθεσις περιλαμβάνει τὸ ἀνα-
μνηστικὸν καὶ τὴν συζήτησιν.

Προοίμιον. — Τὸ προοίμιον πρέπει νὰ περιλαμβάνῃ: Δον, τὸ
ὄνομα καὶ ἐπώνυμον, τὰς ιδιότητας καὶ τὴν κατοικίαν τοῦ ἱατρο-
γνώμονος. Βον, τὴν δοῦσαν τὴν παραγγελίαν ἀρχήν· Γον, τὴν χρο-
νολογίαν τῆς ἐντολῆς· Δον, τὴν χρονολογίαν τῆς ἐκτελέσεως τῆς ἱα-
τροδικαστικῆς πράξεως (ἡμέραν καὶ ὥραν) καὶ τὸν τόπον, ἐν ᾧ
ἐξετελέσθη· Εον, τὴν φύσιν τῆς πράξεως, οἷον νεκροψία, ἐξέτασις
κηλίδων κ.λ.π.

Δέον πρὸς τούτοις ὁ ἱατρογνώμων νὰ ποιῇται ἐν τῷ προοιμίῳ
μνείαν τοῦ ὅρκου, δν ὡς ἱατροδικαστῆς ὥμοσε, ν' ἀναφέρῃ δὲ καὶ
τὰ ὀνόματα τῶν κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ἱατροδικαστικῆς πράξεως
παρισταμένων ὑπαλλήλων τῆς δικαστικῆς ἢ ἄλλης ἀρχῆς, ἐνδια-
φερομένων κ.τ.τ.

Καλὸν εἶναι ν' ἀναγράφῃ ἐν τῷ προοιμίῳ ὁ ἱατρός ἐπὶ λέξει τὰ
τεθέντα αὐτῷ ζητήματα· οὕτω θέλει πολλάκις ἀποφύγει τὴν μοι-
φήν, ὅτι ὑπερέβη τὰ ὅρια τῆς δοθείσης αὐτῷ ἐντολῆς, ἢ ὅτι ἀτελῶς
ἐξεπλήρωσεν αὐτήν.

Περιγραφή. — Ἐν αὐτῇ ἐκτίθενται τὰ παρατηρηθέντα γεγονότα.
Δέον δὲ ἡ περιγραφή αὕτη νὰ ᾔηαι πάντοτε πλήρης μὲν, ἀλλὰ κα-
τὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον περιληπτικὴ κατὰ τὰς περιστάσεις. Εἰδικώ-
τερον πρέπει νὰ ἐπιμείνῃ ὁ ἱατρός, λεπτομερεστέρας παρέχων πλη-
ροφορίας, ἐπὶ τὰ γεγονότα, ἐφ' ᾧ θὰ στηριχθῶσι τὰ συμπερά-
σματα. Πρέπει δὲ νὰ ἀποφεύγῃ τὰς ἀποφάνσεις, αἵτινες ἀφ' ἐαυτῶν
εἰσὶ συμπεράσματα· δὲν θὰ εἴπῃ, ἐπὶ παραδείγματος, ὅτι νεῖνις τις
εἶναι διακεκορευμένη, ἢ ὅτι ὑπάρχει φλεγμονὴ τῶν γεννητικῶν μο-
ρίων, ἢ ὅτι εὐρέθη καρκίνος τοῦ στομάχου, ἢ ὅτι ἡ μικροσκοπικὴ
ἐξέτασις κηλίδος τινος ἀπέδειξε τὴν παρουσίαν αἰμοσφαιρίων, ἀλλὰ
θὰ περιγράψῃ τὴν μορφήν καὶ τὰς διαστάσεις τοῦ παρθενικοῦ ὕμενος
καὶ τὰς κατ' αὐτὸν παρατηρουμένας ρήξεις. ἢ θὰ ὑποδείξῃ ὅτι ὁ
βλεννογόνος τῶν γεννητικῶν μορίων εἶναι ἐρυθρός, ἐξωδηκώς, ἐπώδυ-
νος, ὅτι δὲ ἐμφανίζει ρύσιν τοιαύτην ἢ τοιαύτην, ἢ θὰ περιγράψῃ
τοὺς χαρακτῆρας τοῦ ὄγκου, ὅστις ἀποτελεῖ τὸν καρκίνον, ἢ θὰ πε-
ριγράψῃ τὴν ὄψιν, τὴν μορφήν, τὴν χροιάν καὶ τὰς διαστάσεις τῶν
αἰμοσφαιρίων κ. τ. τ. Δὲν πρέπει ὅντως νὰ λησμονῇ ὁ ἱατρογνώμων,

ὅτι αἱ ὑπ' αὐτοῦ κατὰ τὴν ἰατροδικαστικὴν πρᾶξιν γιγνόμεναι παρατηρήσεις δὲν δύνανται πολλάκις νὰ ἐπαναληφθῶσι, νὰ ἐπιβεβαιωθῶσι δὲ κατόπιν· ἀπαραίτητον λοιπὸν ἀποβαίνει ἀκριβῶς νὰ περιγράφωνται τὰ πράγματα, ὥστε νὰ ᾗ δυνατὴ ἡ ἐπ' αὐτῶν μετέπειτα συζήτησις.

Προκειμένου περὶ ἐξετάσεως κηλίδων, ἢ περὶ ἀναλύσεων χημικῶν, ἢ περὶ ἱστολογικῶν ἐρευνῶν, ἢ ἄλλων εἰδικῶν ἐξετάσεων, πρέπει ἐν τῇ περιγραφῇ νὰ μνημονεύωνται αἱ μέθοδοι, ὧν ἐποιήσατο χρῆσιν ὁ ἰατροδικαστής.

Κατὰ τὴν περιγραφὴν δὲν θὰ δυνήθῃ ὁ ἰατρός ν' ἀποφύγῃ τοὺς ἐπιστημονικοὺς ὅρους καὶ τὰς τεχνικὰς λέξεις, ὧν ἄνευ δὲν εἶναι δυνατὴ ἡ κατάρτισις ἀκριβοῦς ἐκθέσεως, ἥτις ἐνδέχεται βραδύτερον νὰ ὑποβληθῇ εἰς τὴν ἐξέτασιν καὶ τὴν συζήτησιν ἄλλων ἰατρῶν. Πρέπει ὅμως ἐν παρενθέσει νὰ ἐπεξηγῇ τοὺς ὅρους, οὓς ἐν γένει ἀγνοοῦσιν οἱ μὴ ἱατροί.

Ἐνίοτε ἐπάναγκες ἀποβαίνει νὰ περιλαμβάνωνται αἱ παρατηρήσεις κατ' ἀθροίσματα, ἅτινα ἀριθμεῖ ὁ ἰατρός· οὕτω δύναται εὐκόλως νὰ παραπέμπῃ εἰς ἐκείνας ἐφ' ὧν στηρίζονται ἡ συζήτησις καὶ τὰ συμπεράσματα, κατορτιζομένης οὕτω τῆς ἐκθέσεως σαφεστεράς καὶ ἀκριβεστεράς.

Ἀναμνηστικόν. — Εἰς τινὰς περιστάσεις ἀπαιτεῖται πρὸ τῆς περιγραφῆς τῶν παρατηρήσεων ἡ ἐκθεσις τῶν περιστάσεων τῶν πρὸ τῆςπραγματογνωμοσύνης, αἵτινες παρουσιάζουσιν ἐνδιαιφέρον ὑπὸ ἱατρικὴν ἔποψιν. Ἐπὶ παραδείγματος, ἂν περὶ τραύματος πρόκειται, εἶναι πολλάκις ἐπάναγκες νὰ σημειωθῶσιν αἱ ὁμολογίαι τοῦ θύματος ἢ ἄλλων προσώπων ἐπὶ τῆς διεκδύσεως τοῦ τραύματος, τῆς φύσεως τοῦ ὄπλου, τῶν ἐκ τῆς τρώσεως συμπτωμάτων κ. τ. τ., ἢ ἂν πρόκειται περὶ βιασμοῦ, ἐνδέχεται νὰ χρησιμεύσῃ ἡ ὁμολογία τῆς παθούσης ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν ἐποχὴν τῆς πράξεως, τὰ φαινόμενα, ἅτινα συνώδευσαν αὐτῇ κ. τ. τ.

Ἡ τοῦ ἀναμνηστικοῦ ἀφήγησις δεόν νὰ ᾗ μεμετρημένη, ν' ἀναφέρῃται δὲ μόνον ἐπὶ τῶν γεγονότων τῶν σχετιζομένων μετὰ τοῦ ἀντικειμένου τῆς πραγματογνωμοσύνης καὶ χρήσιμων εἰς τὴν ἀνακάλυψιν τῆς ἀληθείας, ἀλλὰ τοῦ μέρους μόνον ἐκείνου τῆς ἀληθείας, οὗτινος ἡ ἀνέυρεσις ἀνήκει τῇ ἰατροδικαστῇ.

Δυνατὸν νὰ συμβῇ ὥστε κατηγορούμενός τις ἐν φυλακῇ διατελὼν

καὶ κεχωρισμένους τῶν οἰκείων αὐτοῦ καὶ φίλων, ἀνακριθεὶς δὲ πρὸ ἡμερῶν ὑπὸ τῶν δικαστῶν, εἰς οὗς ἠναγκάσθη ν' ἀποκρύψῃ τὴν ἀλήθειαν, δυνατὸν εἰς τὸν ἱατρόν, οὗτινος ἡ πικροσύνη ἐλάσσονα ἐμπνέει αὐτῷ φόβον, νὰ ἐκμυστηρευθῇ εἰλικρινέστερον, νὰ προβῇ δὲ εἰς ὁμολογίαν πλέον ἢ ἔλασσον πλήρεις. Τὰς ἐκμυστηρεύσεις ταύτας δὲν πρέπει ὁ ἱατρός νὰ περιλάβῃ ἐν τῇ ἐκθέσει αὐτοῦ, μεταβαλλόμενος οὕτως ἀπὸ ἱατρογνώμονος εἰς ἀνακριτὴν ἢ μάρτυρα. Ἐν τούτοις, ἀν ὠρισμένως παραγγέλληται νὰ ἐξετάσῃ τὸν κατηγορούμενον, ν' ἀκούσῃ δὲ τὰς ὁμολογίας αὐτοῦ καὶ ν' ἀποφάνηται ἂν αὐταὶ ὡς παραδεκταὶ ἢ πιθαναὶ ὑπὸ ἱατρικὴν ἐπεψιν, ἢ ἂν συμφωνῶσι μετὰ τῶν συλλεχθεισῶν πληροφοριῶν καὶ τῶν γενομένων βεβαιώσεων, βεβαίως τότε ὀφείλει νὰ ἀναφέρῃ ἐν τῇ ἐκθέσει πάσας τὰς γενομένας αὐτῷ ὁμολογίας. Ἐν τοιαύτῃ ᾧμως περιπτώσει ὀφείλει ὁ ἱατρός πρὸ τῆς ἐξετάσεως νὰ δηλώσῃ τῷ κατηγορουμένῳ, ὅτι ὁ ἀναφέρῃ τοῖς δικασταῖς ὅ,τι ἤθελεν εἶπῃ αὐτῷ.

Συζήτησις. — Ὅσακις ἂν τὰ συμπεράσματα δὲν προκύπτωσι σαφῶς ἐκ τῆς ἀπλῆς τῶν γεγονότων ἀναγραφῆς, ἐπ' ἀνάγκης ἀκολουθεῖ νὰ γένηται ἡ προσήκουσα συζήτησις, καθ' ἣν θέλει καταδειχθῇ μὲν ἡ σημασία τῶν κυριωτέρων παρατηρήσεων καὶ τῶν ἐκ τοῦ ἀναμνηστικοῦ προκυψασῶν περιστάσεων, δηλωθῇ δὲ καὶ ἐξηγηθῇ ἡ ἕξις αὐτῶν.

Ἐν τῇ συζήτησει δεόν ἐνίοτε νὰ περιλαμβάνωνται αἱ πληροφορίες, ἅστινας συνέλεξεν ἐπὶ τῆς ὑποθέσεως ἡ δικαστικὴ ἀνάκρισις· τῶν πληροφοριῶν δὲ τούτων τὰ οὐσιώδη μέρη πρέπει ἐνίοτε νὰ μνημονεύωνται διὰ βριχέων ἐν τῷ ἀναμνηστικῷ. Πολλάκις ὁ δικαστὴς ἵνα κοινοῖ ἀφ' ἑαυτοῦ τῷ ἱατρῷ τὸ ἀποτελεσμα τῆς ἀνακρίσεως· ἂν δὲ τοῦτο μὴ πράξῃ, δύναται καὶ ὀφείλει πολλάκις ὁ ἱατροδικαστὴς νὰ ζητήσῃ ἵνα λάβῃ γινώσιν τοῦ ἀποτελέσματος. Εἰς πολλὰς ὅντως περιπτώσεις, προκειμένου π. χ. περὶ δηλητηριάσεως, αἰφνιδίου θανάτου κ.τ.τ. αἱ πληροφορίες αὗται εἰσὶν ἀπαραίτητοι πρὸς συμπλήρωσιν τῶν παρατηρήσεων καὶ συναγωγὴν ἀσφαλῶν συμπερασμάτων· ἄλλως ὁ ἱατρογνώμων θέλει εὐρίθῃ οὐχὶ πρὸ ἱατροδικαστικοῦ προβλήματος ἀλλὰ πρὸ αὐτοῦ γρίφου.

Συμπεράσματα. — Τὰ συμπεράσματα εἶναι πολλάκις ἐκ πάντων τῶν μερῶν τῆς ἐκθέσεως τὸ ἀπαιτοῦν τὸν πλείονα χρόνον καὶ τὴν μείζονα προσοχήν. Ἐνταῦθα ὀφείλει ὁ ἱατρός μετὰ προσοχῆς νὰ σταθμίσῃ τὰς ἐκφράσεις αὐτοῦ, προσέχων ὥστε νὰ μὴ ἀποδοθῇ αὐταῖς

διαφορῆς σημασία ἢ ἔννοια εὐρυτέρᾳ τῆς πραγματικῆς. Πρέπει πρὸ πάντων ν' ἀποφεύγῃ τὰς ἀοριστίας καὶ τὰς διαφορουμένους ἐκφράσεις· ὁσάκις δ' ἂν ἐπὶ τινος ζητήματος ἀδυνατῇ ν' ἀποφῇνται γνώμην, ὀφείλει νὰ διακηρύξῃ τοῦτο σαφῶς διὰ τινος, ἐπὶ παραδείγματος, τῶν ἐπομένων φράσεων : « Δὲν εἶναι ἀποδεδογμένον ὅτι... » « Αἱ ἱατρικαὶ παρατηρήσεις δὲν δηλοῦσιν ἑάν... »

Τὰ συμπεράσματα ἀναγράφονται κυρίως διὰ τοὺς δικαστὰς καὶ τοὺς ἐνόρκους· δεόν ἐπομένως νὰ ὦσι συντεταγμένα διὰ φράσεων σαφῶν καὶ εὐνοήτων, νὰ μὴ περιέχωσι δὲ ἐπιστημονικοὺς ὅρους, μὴ καταληπτοὺς ὑπὸ τῶν μὴ κεικτημένων γνώσεσι ἱατρικῆς. Ἄν δὲ ὅρος τις τοιοῦτος ἀποβαίῃ ἀναπόφευκτος, πρέπει ὁ ἱατρός νὰ ἐπεξηγήσῃ αὐτὸν ἐν παραπομπῇ ἢ ἐν παρενθέσει. Πρὸς μείζονα σαφῆνειαν καλὸν εἶναι νὰ διαιρῶνται ὡς οἷον τε τὰ συμπεράσματα, νὰ ἐκφέρηται δὲ διὰ προτάσεων σαφῶς διακεκριμένων καὶ ἡριθμημένων ἢ ἐκ τῆς πραγματογνωμοσύνης προκύπτουσα ἱατρικὴ γνώμη.

Δεόν ὁ ἱατρός ν' ἀπαντᾷ διυδοχικῶς εἰς πάντα τὰ ὑπὸ τοῦ ἀνακριτοῦ τιθέμενα αὐτῷ ἐρωτήματα καὶ ὅταν ἔτι ἢ ἀπάντητις εἰς ἐν τοῦτο ν' περιλαμβάνηται ἐν τοῖς λοιποῖς συμπεράσμασι.

Τὰ συμπεράσματα πρέπει νὰ περιλαμβάνωσι πᾶν ὅ,τι προκύπτει ἐκ τῆς ἐκθέσεως, κρίνει δὲ ἱκανὸν ὁ ἱατρός νὰ συντελέσῃ εἰς ἀποκάλυψιν τῆς ἀληθείας. Δὲν πρέπει πάντοτε ὁ ἱατροδικαστὴς νὰ περιορίζηται ἀπαντῶν μόνον εἰς τὰ τιθέμενα αὐτῷ ἐρωτήματα, δύναται δ' ἐνίοτε νὰ ἐπιληφθῇ ζητήματος μὴ περιλαμβανομένου ἐν τῇ ἐντολῇ τοῦ δικαστοῦ, ἀρκεῖ μόνον ν' ἀναφέρηται ἀμέσως πρὸς τὸν κύριον τῆς πραγματογνωμοσύνης σκοπόν. Καλῶς ὅμως πράττων ὁ ἱατρός δὲν πρέπει νὰ ἐπιλαμβάνηται πάντων τῶν ἱατρικῶν ζητημάτων, ἅτινα δύναται νὰ ἐγείρῃ ἢ ὑποθέσῃ, οὐδὲ νὰ ἐκφέρῃ γνώμην εἰκαστικὴν ἐπὶ θέματος μὴ ὑποβαλλομένου ρητῶς τῇ ἐκτιμῇσι αὐτοῦ.

7. — Γνωμοδοτήσεις ἱατροδικαστικάι.

Λέγοντες γνωμοδοτήσεις ἐννοοῦμεν κατηγορίαν ἐκθέσεων ζητουμένων παρὰ τοῦ ἱατροῦ κατὰ περιστάσεις διαφόρους καὶ δι' ὧν ἐκφέρεται δεδικοιολογημένη γνώμη εἴτε ἐπὶ γεγονότων, ὧν ἡ ἐξήγησις δύναται ν' ἀμφισβητηθῇ, εἴτε ἐπὶ γεγονότων, ὧν ἡ σημασία ὑπὸ ἱατροδικαστικῇ ἐποψίᾳ πρέπει νὰ συζητηθῇ.

Ὅταν ὑπόθεσις τις δεῖται ὑλικῶν παρατηρήσεων καὶ τῶν ἐκ τοῦ-
των πηγαζόντων συμπερασμάτων, ὅταν δ' ἐντέλλεται πρὸς τοῦτοις ὁ ἱα-
τρός νὰ λάβῃ γνώσιν τῶν ἐγγράφων τῆς δικογραφίας, νὰ συλλέξῃ
αὐτός οὗτος πληροφορίας τινάς, νὰ καταδείξῃ τὴν σημασίαν τῶν ὁμο-
λογιῶν τοῦ κατηγορουμένου καὶ τῶν καταθέσεων τῶν μαρτύρων, ν'
ἀπαντήσῃ ἐπὶ τῇ βάσει τῶν δεδομένων τούτων εἰς πολλὰς ἐρωτήσεις
προβαλλομένας ὑπὸ τοῦ δικαστοῦ, ἐν τριαύτῃ περιπτώσει ἢ ἔκθεσις,
ἢ περιλαμβάνουσα ἐνταυτῇ τὴν ἀφήγησιν τῶν γεγονότων, τὴν λεπτο-
μερῇ συζήτησιν πάντων τῶν στοιχείων τῆς ὑποθέσεως καὶ τὰ συμ-
περάσματα, θεωρεῖται ὡς ἱατροδικαστικὴ γνωμοδότησις.

Ἄλλοτε ὁ δικαστὴς ἢ τὸ δικαστήριον αἰτεῖται τὴν γνώμην ἐνός ἢ
πλειοτέρων ἱατρῶν ἐπὶ ἐκθέσεως ὑποβληθείσης ὑπ' ἄλλων ἱατρογνω-
μόνων, εἴτε διότι ἡ ἔκθεσις αὕτη γεννᾷ ἀμφιβολίαν τινὰ ἢ δὲν λύει
ἐπαρκῶς ζητημὰ τι, εἴτε διότι ἐν τῇ αὐτῇ ὑποθέσει δύο ἱατροὶ ἐξ-
ήνεγκον γνώμας διαφόρους.

Ἄλλοτε ὁ κατηγορούμενος ἢ ὁ συνήγορος αὐτοῦ ζητεῖ ἀπὸ ἑνα ἢ
πλειοτέρους ἱατροὺς νὰ ἐξετάσωσι τὴν ἔκθεσιν, ἣν ὑπέσθαιεν ὁ ὑπὸ τῆς
δικαιοσύνης διορισθεὶς ἱατρός, νὰ μελετήσωσι τὴν δικογραφίαν καὶ νὰ
εἰπωσι τὴν γνώμην αὐτῶν ἐπὶ τῆς πρώτης ἱατρικῆς ἐκθέσεως ὡς
καὶ ἐπὶ τῆς ἐξηγήσεως τῆς ἀποδιδομένης εἰς τὰ γεγονότα καὶ τοῦ εὐ-
λόγου τῶν συμπερασμάτων. Ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ ἡ ἱατροδικα-
στικὴ γνωμοδότησις δὲν γίνεται ἐνόρκως· μόνον δὲ ἂν ὁ ἱατρός κληθῇ
ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου, ἵνα κατὰ τὴν ἐκδίκεσιν τῆς ὑποθέσεως ὑπο-
στηρίξῃ προφορικῶς τὴν γνώμην, ἣν ἐγγράφως ἐξήνεγκε, τότε κατ'
ἀνάγκην ὁμνύει τὸν ὅρκον τοῦ μάρτυρος.

Ἡ ἱατροδικαστικὴ γνωμοδότησις περιλαμβάνει, καθάπερ αἱ συνή-
θεις ἐκθέσεις : Δον, *προοίμιον*· Βον, *ἐκθεσις τῶν γεγονότων ἢ ιστορι-
κόν*, ἐν ᾧ ἐκτίθενται εἴτε αἱ παρατηρήσεις εἴτε τὰ κυριώτερα σημεία
τῶν ὑπὸ τῶν πρώτων ἱατρογνωμόνων γενομένων παρατηρήσεων καὶ
περίληψις τῶν πληροφοριῶν καὶ τῶν ἄλλων ἐρευνῶν τῶν χρησίων
ἐν τῇ συζητήσει· Γον, *συζήτουν*, καθ' ἣν καταδείκνυται ἡ σημασία
τῶν γενομένων παρατηρήσεων καὶ ἀποδείκνυνται ἂν τοιαῦται ὑπάρ-
χωσιν, αἶτε ἐλλείψεις τῆς πρώτης ἐκθέσεως καὶ ἡ ἀνακριθὴς ἢ ἀμ-
φίβολος ἐξήγησις γεγονότων τινῶν κ.τ.τ. Δον, *συμπεράσματα*.

8.— Προφορικὴ κατάθεσις.

Ὁ ἰατρός, ὁ συντάξας ἔκθεσιν ἢ γνωμοδότησιν ἱατροδικαστικὴν, καλεῖται πολλάκις, κατὰ τὴν ἐκδίκασιν τῆς ὑποθέσεως, νὰ καταθέσῃ προφορικῶς περὶ τῶν ὑπ' αὐτοῦ γενομένων ἐρευνῶν καὶ παρατηρήσεων. Καίτοι εἶναι ὅλως εἰδικῆς φύσεως ἡ κατάθεσις αὐτοῦ, ἐν τούτοις ἐμφανίζεται ὁ ἱατρογνώμων ὡς μάρτυς, ὡς τοιοῦτος δ' ἐξετάζεται ὁμνῶν τὸν συνήθη τοῦ μάρτυρος ὄρκον, οὐχὶ δὲ τὸν ὄρκον, ὃν ὤμοσεν ὡς ἱατροδικαστής.

Ἵνα δὲ ἡ κατάθεσις τοῦ ἱατροῦ ᾗ ἀκριβής, δεόν αὐτος κατ' ἀνάγκην νὰ ἐνθυμῆται τί ἐν τῇ ἐκθέσει αὐτοῦ ἔγραψε· διὸ ἀπαραίτητον ἀποβαίνει νὰ τηρῇ ὁ ἱατροδικαστὴς ἀντίγραφον τῆς ἐκθέσεως, διότι πολλάκις πολὺς παρέρχεται χρόνος ἀπὸ τῆς ἱατροδικαστικῆς πράξεως μέχρι τῆς ἐκδικάσεως τῆς ὑποθέσεως. Πρὶν δ' ἐμφανισθῇ ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου, ὀφείλει ὁ ἰατρός μετὰ προσοχῆς ν' ἀναγνώτῃ τὴν ἔκθεσιν αὐτοῦ, ἵνα μὴ εὐρεθῇ ἐν ἀμηχανίᾳ.

Πρὸ παντός ὀφείλει ὁ ἱατρογνώμων ἐν τῇ καταθέσει αὐτοῦ νὰ ᾗ σαφὴς καὶ καταληπτὸς ὑπὸ τῶν δικαστῶν, τῶν ἐνόρκων κ.τ.τ. Πρέπει λοιπὸν ὡς οἷόν τε ν' ἀποφεύγῃ τοὺς ἐπιστημονικοὺς καὶ τεχνικοὺς ὅρους, ἢ τοῦλάχιστον νὰ ἐπεξηγῇ αὐτοὺς, ὅσῳκις ἂν μὴ δύνηται νὰ πράξῃ ἄλλως ἢ ν' ἀναφέρῃ τοιοῦτους· ὀφείλει πρὸς τοῦτοις νὰ μὴ εἰσέρχεται εἰς μακρὰς ἀναπτύξεις ἐπὶ ζητημάτων μὴ συνδεομένων μετὰ τῶν συμπερισμάτων τῆς ἐκθέσεως, τούναντίον δὲ νὰ ἐπιμένῃ καὶ νὰ ἐπανερχεται ἐν ἀνάγκῃ κατ' ἐπανάληψιν ἐπὶ τῶν σημείων τῶν μὴ καταληπτῶν ὑπὸ τῶν ἐνόρκων· εὐκόλως ἄλλως θέλει κατανοήσῃ ἐκ τῆς στάσεως τῶν ἀκρωμένων καὶ ἐκ τῆς φυσιογνωμίας αὐτῶν πότε καθίσταται ἀκατάληπτος ἢ δυσκόλως καταληπτὸς.

Τῆς καταθέσεως ληξιάτης, ὁ πρόεδρος, εἶτα δὲ κατὰ σειράν οἱ σύνεθροι, ὁ εἰσαγγελεὺς, οἱ ἐνόρκοι, οἱ συνήγοροι, ἀπευθύνουσι πολλάκις ἐρωτήσεις ἐπὶ τινων ζητημάτων, εἴτε διὰ νὰ λάθωσι σαφεστεράς πληροφορίας, εἴτε διὰ νὰ γνωρίσωσι τὴν γνώμην τοῦ ἱατροῦ ἐπὶ ἄλλων γεγονότων, προκυψάντων κατὰ τὴν ἀνάκρισιν καὶ τὴν πορείαν τῆς ἐκδικάσεως τῆς ὑποθέσεως. Ὁ ἰατρός, ἐννοεῖται, δίδει πάσας τὰς αἰτουμένας ἐπεξηγήσεις καὶ διασαφείς, ἀναμετρῶν

μετὰ προσοχῆς τοὺς λόγους αὐτοῦ καὶ τὰς συνεπείας αὐτῶν, μὴ λησμονῶν δὲ ὅτι οὐδὲν πρέπει νὰ λέγῃ, ὅπερ νὰ μὴ δύνῃται ἐν ἀνάγκῃ ν' ἀποδείξῃ. Ἔστιν ὅτε μακρὰ συζήτησις συνάπτεται μετὰ τοῦ συνηγόρου, καθ' ὅσον εἰς τινὰς ὑποθέσεις, κυρίως προκειμένου περὶ βιασμοῦ, παιδοκτονίας κ.τ.τ., τοῦ ἱατροῦ αἱ ὁμολογίαι ἔχουσι πολλάκις μεγίστην σημασίαν, ἀποτελοῦσαι τὴν βάσιν τῆς κατηγορίας, ὁ δὲ συνήγορος προσπαθεῖ νὰ μειώσῃ τὴν ἀξίαν αὐτῶν καὶ νὰ καταπολεμήσῃ τὰ συμπεράσματα. Τὴν τοιαύτην συζήτησιν δέον ὁ ἱατρός νὰ διεξάγῃ μετὰ πολλῆς φρονήσεως· συνήγοροί τινες πειρῶνται νὰ φέρωσιν αὐτὸν εἰς ἀντιφάσεις, προσπαθοῦσι δὲ ν' ἀποδείξωσιν ὅτι ἐπὶ τινος ζητήματος ὅλως δευτερεύοντος ἠπατήθη ἢ δὲν ἠδυνήθη ν' ἀπαντήσῃ καὶ, στηριζόμενοι ἐπὶ τινος πλάνης ἢ ἀσημάντου παραλείψεως, ἰσχυρίζονται ὅτι ἡ ὅλη πραγματογνωμοσύνη εἶναι ἀνάξια πίστεως. Ἐνίοτε μάλιστα προσάγει ἡ ὑπεράσπισις εἰδικὰ συγγράμματα, ἵνα καταδείξῃ τὸ σφαλερὸν τῆς γνώμης τοῦ ἱατροῦ, ὅστις ὑποχρεοῦται ἐνίοτε νὰ ἐπανορθώσῃ τὴν δεδομένην ἐξήγησιν εἰς τὰ χωρία, ἅτινα ἐπικαλεῖται ἡ ὑπεράσπισις πορρεμῆν ἐκείνουσα αὐτά. Ὁ ἱατρός δύναται ἀπαντῶν νὰ εἰσέλθῃ εἰς ὅσας ἤθελε κρίνει ἀναγκαῖας ἀναπτύξεις, μὴ λησμονῶν ὅμως ὅτι ὁμιλεῖ ἐνώπιον μὴ ἱατρῶν καὶ ὅτι ὀφείλει νὰ ᾗ σαφὴς καὶ καταληπτός. Πρὸ παντὸς ὅμως ὀφείλει νὰ ᾗ ὅλως ἀμερόληπτος, νὰ μὴ ἐξάπτηται δὲ κατὰ τὴν συζήτησιν ὅσῃ δηκτικὴ καὶ ἂν ᾖ αὕτη. Ὁ συνήγορος δύναται νὰ προσβάλλῃ πάσας τοῦ ἱατροῦ τὰς ἐξηγήσεις, τὰς γνώμας καὶ πάντα τὰ συμπεράσματα· ἐκπληροῦσθαι τὴν ἀνατεθείσαν αὐτῷ ἐντολὴν τῆς ὑπερασπίσεως διὰ παντὸς τρόπου· ἀλλ' ὁ ἱατρός πρέπει ν' ἀπαντᾷ εἰς πᾶσαν ἀντίρρησιν μετ' ἡρεμίας, μὴ λησμονῶν ὅτι ἡ ἀποστολὴ αὐτοῦ εἶναι ὑπερτέρᾳ τῆς τοῦ συνήθους μάρτυρος, ὅτι δὲ ἐκ τῶν λόγων αὐτοῦ ἐξαρτᾶται ἴσως τοῦ κατηγορουμένου ἡ τύχη.

θ.— Ἀποζημιώσεις τῶν ἱατρῶν

δι' ἰατροδικαστικὰς πράξεις.

Ἡ τῶν ἱατρογνωμόνων ἀμοιβὴ προσδιορίζεται ἐν τῷ περὶ ποινικῆς διατιμῆσεως Β. Διατάγματι τοῦ 1834. Ἀλλ' ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἡ τοῦ χρήματος ἀξία σπουδαίως μετεβλήθη, νῦν δὲ ἡ δι' ἰα-

τροδικαστικὰς πράξεις διδομένη, τῷ ἱατρῷ ἀποζημίωσις εἶναι αὐτό-
χρημα ἐξουτελιστική.

Ποινικὴ διατίμησις: "Ἀρθρον 15. Ἐκαστος ἱατρός ἢ χειρουργὸς λαμβάνει:—1) δι' ἐκάστην ἐπίσκεψιν διαταχθεῖσαν ἐξ ἐπαγγέλματος, συμπεριλαμβανομένης καὶ τῆς τυχόν ἀναγκαίας ἀναφορᾶς, ἢ τοῦ ἐν τῷ ἄρθρῳ 5 διαλαμβανομένου μαρτυρικοῦ, ὁρ. 2.—Δὲν δίδεται ἰδιαιτέρον δικαίωμα ἕνεκα τῆς τυχόν γενομένης πρώτης ἐπιδέσεως εἰς ἐπίσκεψιν ἐκτελεσθεῖσαν κατ' αὐτεπάγγελτον διαταγήν.—2) Διὰ τὴν ἀνατομὴν ἀνθρωπίνων σωμάτων καὶ δι' ἐργασίας προξενούσας πλείστερας δυσκολίας (ἄρθρ. 157 τῆς ποινικῆς δικονομίας) παρὰ τὴν ἐπίσκεψιν, ἐκτὸς τῶν ἐν τῷ ἄρθρῳ 1 διαλαμβανομένων δικαιωμάτων, προσέτι ὁρ. 4.—Ἐπιφυλάσσεται εἰς τοὺς ἱατροὺς καὶ χειρουργοὺς τὸ δικαίωμα νὰ ἀπαιτήσων μεγαλητέραν ἀποζημίωσιν ἕνεκεν ἐπιπόνων ἐργασιῶν, ὅταν τὰ ἔξοδα ᾖναι εἰς βάρος τῶν ἰδιωτῶν, καὶ οὗτοι ᾖναι εἰς κατάστασιν μετὰ τὴν ἐκτίσιν τῶν λοιπῶν ποινικῶν ἐξόδων νὰ παρέξωσιν ἐκ τῆς ἰδίας αὐτῶν περιουσίας τοιαύτην μεγαλητέραν ἀποζημίωσιν

"Ἀρθρ. 17. Τὰ ἀναλωθέντα εἰς τὰς πρὸς ἱατρικὰς ἐργασίας ἀπαιτούμενα πληρώνονται ἰδίως.

"Ἀρθρ. 18. Δὲν δίδεται ἀποζημίωσις διὰ θεραπείαν γενομένην μετὰ τὴν πρώτην ἐπίδωσιν ἢ δι' ἐπισκέψεις μὴ διαταχθείσας ἐξ ἐπαγγέλματος.

"Ἀρθρ. 19. Ἐκαστος πραγματογνῶμων (ἄρθρ. 28, 107 καὶ 175 τῆς ποιν. δικονομίας) λαμβάνει, ἐὰν κάμῃ ἀπαίτησιν (ἄρθρ. 128 τῆς ποιν. δικονομίας) διὰ πᾶσαν ἐνασχόλησιν τριῶν ὥρῶν καὶ διὰ πᾶσαν γνωμοδότησιν συνταχθεῖσαν ἐγγράφως (ἄρθρ. 109 τῆς ποιν. δικονομίας) τέλος ὁρ. 2.—Ὁμοίως διὰ πᾶσαν τοιαύτην ἐνασχόλησιν ἐν καιρῷ νυκτὸς ὁρ. 3.—Ἐν διαστήματι 24 ὥρῶν δὲν δύνανται νὰ λογισθῶσιν εἰμὴ 2 ἐργασίαι τῆς ἡμέρας (3 ὥρῶν ἐκάστη) καὶ μία τῆς νυκτός.

"Ἀρθρ. 65. Ὅταν ἱατροὶ καὶ χειρουργοὶ (ρητῶς δὲ εἰς τὰς περιπτώσεις τῶν ἄρθρ. 58 καὶ 157 τῆς ποιν. δικονομίας), μαῖται, ἐμπειροτέχναι, ἐρμηνεῖς, μάρτυρες, καὶ κλητῆρες ἀπομακρύνονται κατὰ χρέος τῆς κατοικίας τῶν πλείοτερον τῶν 2 χιλιομέτρων (1[2 ὥρας δρόμον] λόγῳ τῶν δημοσίων ἔργων τῶν, λαμβάνουσι αἰτούντες τὰς ἐξῆς ἀποζημιώσεις.

"Ἀρθρ. 66. Δι' ἐκαστον μυριόμετρον (2 ὥρῶν δρόμον) τὸ ὅποιον διατρέχουν ἐντὸς τοῦ δήμου τῆς κατοικίας τῶν ἢ ἐκτὸς αὐτοῦ λαμβάνουσιν

- | | |
|--|----------|
| 1. οἱ ἱατροὶ | ὁρ. 2.— |
| 2. οἱ χειρουργοὶ, ἐμπειροτέχναι καὶ ἐρμηνεῖς ὁρ. 1.— | |
| 3. αἱ μαῖται καὶ οἱ μάρτυρες | λεπ. 50. |

—Ἐξερρόμενοι δὲ τοῦ δήμου τῶν, λαμβάνουσι δι' ἐκαστον μυριόμετρον τὴν αὐτὴν ποσότητα ὑψημένην κατὰ τὸ ἥμισυ.

Οἱ νομάρχαι ὑποχρεοῦνται νὰ ἔχωσι συντεταγμένον πίνακα ἕκαστος τῶν κατὰ τὸν νομὸν αὐτοῦ δικστημάτων εἰς μυριόμετρα.

"Ἀρθρ. 69. Ἐὰν οἱ ἀνωτέρω ρηθέντες ἐμποδισθῶσι, διαρκούσης τῆς πορείας

των, ἐκ κωλυμάτων τῶν ὁποίων δὲν εἶναι παραίτιοι, λαμβάνουσιν ἀνὰ πᾶσαν ἡμέραν τῆς κατ' ἀνάγκην διατριβῆς των, — 1. οἱ μὲν τῆς πρώτης κλάσεως δραχ. 3. — 2. οἱ δὲ τῆς δευτέρας δρ. 1 λεπ. 50. — 3. οἱ δὲ τῆς τρίτης δρ. 1. —

Ὁφείλουν ὅμως νὰ βεβαιώσουν διὰ τοῦ εἰρινοδίκου, τοῦ ἀναπληροῦντος αὐτὸν, ἢ τοῦ δημάρχου, καὶ, ἐν ἐλλείψει τούτου, διὰ τοῦ δημαρχικοῦ παρόδρου, τὸ αἷτιον τῆς κατ' ἀνάγκην ταύτης διατριβῆς, καὶ, αἰτοῦντες τὸ τέλος, νὰ ἐπιδεικνύουν πρὸς ἐπιβεβαίωσιν τὸ μαρτυρικὸν τοῦτο.

Ἄρθρ. 70. Ἐὰν οἱ ἥδη ρηθέντες, ἐξαιρουμένων τῶν κλητῆρων, ἀναγκασθῶσι νὰ παρατείνωσι τὴν διατριβὴν των ἐντὸς τῆς πόλεως, ἐν ᾗ γίνεται ἡ ἀνάκρισις τῆς δίκης, λαμβάνουσιν, ἐὰν ἡ πόλις αὕτη δὲν ᾔηνε ἡ τῆς κατοικίας των, ἀνὰ πᾶσαν ἡμέραν τῆς διατριβῆς των, τὰς ἐξῆς ἀποζημιώσεις: — 1. ἱατροὶ καὶ χειρουργοί, ἐμπειροτέχνηαι κ.τ.λ. δραχ. 1.50 κ.τ.λ. κ.τ.λ.

Πληρόνονται δὲ τῷ ἱατρῷ αἱ ὀφειλόμεναι κατὰ τὰ ἀνωτέρω ἄρθρα ἀποζημιώσεις κατὰ τριμηνίαν (Ἰαν. Φεβρ. Μάρτ. — Ἀπρίλ. Μάϊ. Ἰούν. — Ἰούλ. Αὐγ. Σεπτέμ. — Ὀκτώβ. Νοέμ. Δεκέμ.) Ὁφείλει δὲ ὁ ἱατρογνώμων, κατὰ τὸ ἄρθρ. 5 τοῦ περὶ ἐκκαθαρίσεως κ.λ. Διατάγματος, νὰ συντάξῃ ἐντὸς 14 τὸ πολὺ ἡμερῶν, μετὰ τὴν παρέλευσιν τῆς τριμηνίας, πῖνακα, ἐν ᾧ σημειοῦνται αἱ ὑπ' αὐτοῦ ἐκτελεσθεῖσαι ἱατροδικαστικαὶ πράξεις κατ' εἶδος, αἱ χρονολογίαι τῶν ἐντολῶν καὶ τῶν ἐκτελέσεων, τὰ ὀνόματα τῶν ὑπαλλήλων ἢ ἀρχῶν, αἵτινες ἔδωκαν τὰς ἐντολάς, τὰ ὀνόματα τῶν ἐξετασθέντων ἀνθρώπων (τραυματιῶν π.χ. κ.τ.λ.) ἢ τῶν πτωμόρων, ἐφ' ὧν ἐγένοντο νεκροψίαι, ὁ τόπος τῆς πράξεως, τὸ ὀφειλόμενον ποσὸν κατὰ τὴν ποιν. διατίρησιν, τὰ διανυθέντα μυριάμετρα κ.τ.λ. Ἐπισυνάπτονται δὲ τῷ πῖνακι, ὅστις ὑποβάλλεται εἰς διπλοῦν, τὰ σχετικὰ δικαιολογητικὰ ἔγγραφα, οἷον αἱ ἐντολαὶ (ἐπικεκυρωμένα ὑπὸ τῆς ἐκδόσεως ἀρχῆς), ἀντίγραφα τῶν ἱατροδικαστικῶν ἐκθέσεων, δικαιολογητικὰ καὶ ἀποδείξεις τῶν ὑπὸ τοῦ ἱατροῦ γενομένων δαπανῶν (ἀμαξικά π.χ. ἀντισηπτικά εἶδη κ.τ.λ.) κ.τ.τ. Πάντα ταῦτα ὑποβάλλει ὁ ἱατρός δι' ἀναφορᾶς, γραφομένης ἐπὶ χαρτσώμου δραχμῆς, τῇ εἰσαγγελίᾳ διὰ τὰ περαιτέρω.

Ὑφίστανται δὲ πλείστους ὅσους ἐλέγχους αἱ πῖνακες τῶν ἀποζημιώσεων, οἵτινες ἐξελέχονται ὑπὸ τοῦ προέδρου ἢ τοῦ ἀναπληροῦντος αὐτόν, θεωροῦνται ὑπὸ τοῦ εἰσαγγελέως, ἐξετάζονται ὑπὸ τοῦ ἱατρικοῦ συνεδρίου, ὡσάκις διὰ πᾶσαν ἱατροδικαστικὴν πράξιν (πλὴν τῶν ἐπισκέψεων) ζητεῖται ποσὸν ἀνώτερον τῶν 2 δρ.,..., παραδοζὸν δ' ἔτι δὲν συνιστᾶται καὶ ἰδίᾳ ἐπιτροπὴ πρὸς ἐξέλεξιν τῶν ἱατρῶν, οἵτινες ὑ-

ποχρεοῦνται μὲν νὰ σπεύδωσι πρὸς ἐκπλήρωσιν τῶν ἱατροδικαστικῶν αὐτῶν καθηκόντων, ἀμείβονται δὲ τόσον ἐξευτελιστικῶς!

Παρατιθέμεθα ὑπόδειγμα πίνακος ἱατροδικαστικῶν δικαιοματίων κατωτέρω.

Β.—ΙΑΤΡΙΚΗ ΕΠΕΜΒΑΣΙΣ ΕΙΣ ΠΟΛΙΤΙΚΑΣ ΥΠΟΘΕΣΕΙΣ

Πολλὰ καὶ ποικίλα εἰσὶν αἱ περιστάσεις, καθ' ἃς οἱ ἱατροὶ καλοῦνται ἵνα γνωμοδοτήσωσιν ἐπὶ πολιτικῶν ὑποθέσεων· οὕτω. π. χ. ἄνθρωπός τις, θύμα γενόμενος συμβεβηκότος τινός ἢ δυστυχήματος, αἰτεῖται ἀποζημίωσιν διὰ τὰ προσγενόμενα αὐτῷ τραύματα, ἢ ζητεῖται παρὰ τοῦ δικαστηρίου ἢ ἀπαγόρευσις ἀνθρώπου ἐπὶ τῷ λόγῳ ὅτι οὗτος ἔπαθε τὰς φρένας κ. τ. τ. Εἰς πάσας ταύτας τὰς περιστάσεις ἀπαραίτητος ἀποβαίνει ἡ ἱατρικὴ γνώμη κατὰ τὰ ἐπόμενα ἄρθρα τῆς *Πολιτικῆς δικονομίας*.

Ἄρθρ. 278. Ἐὰν ἀπαιτοῦνται ἰδιαιτέραι γνώσεις, ἱκανότητες ἢ ἐμπειρίαι, τὰς ὁποίας δὲν χρεωστῇ ὁ δικαστὴς ὡς ἐκ τῆς θέσεώς του νὰ ἔχῃ, διορίζονται καὶ συμπαραλαμβάνονται ἐμπειροτέχναι κατὰ τὰ ἄρθρα 292 καὶ 297.

Ἄρθρ. 291. Ἀπόδειξις δι' ἐμπειροτεχνῶν καὶ πραγματογνωμόνων διατάσσεται, κατ' αἴτησιν τοῦ διαδίκου ἢ αὐτεπαγγέλτως, ὅταν ἀπαιτῇται ἀντίληψις δι' αἰτιάσεων ἐπιστηριζομένη εἰς τέχνην ἢ ἐπιστήμην ἢ κατὰ τέχνην κρίσις περὶ πράγματός τινος (ἄρθρον 278).

Οἱ πραγματογνώμονες κατὰ τὸ ἄρθρον 292 τῆς Πολ. Δικονομίας, εἶναι τρεῖς, ἐὰν οἱ διάδικοι δὲν συμφωνήσωσιν περὶ ἐνὸς μόνου. Ἡ δὲ ὁρκισις αὐτῶν, κατὰ τὸ ἄρθρ. 288, γίνεται, ἐὰν τὴν ἀπαιτήσωσιν οἱ διάδικοι, καθὼς ἢ τῶν μαρτύρων· ἐπὶ δὲ αὐτοψιῶν, γενομένων ἐκτὸς τοῦ ἀκροατηρίου, διὰ τοῦ εἰσηγητοῦ. Ἐννοεῖται, ὅτι εἰς τὰς περιστάσεις ταύτας δὲν ἰσχύει ὁ ὑπὸ τοῦ ἱατροῦ ἐφ' ἀπαξ δοθεὶς ὁρκος δι' ἱατροδικαστικὰς πράξεις.

Ὁ διορισθεὶς καὶ μὴ ἐμφανισθεὶς πραγματογνώμων ἀντικαθίσταται, κατὰ τὸ ἄρθρον 294. Ἀλλ' ἂν ἐδέχθῃ ἡρῆ τὸν διορισμόν του, ἢ ἔκαμε τὸν ὁρκόν, καταδικάζεται, κατὰ τὸ αὐτὸ ἄρθρον, παρὰ τοῦ δικαστηρίου εἰς ἀποζημίωσιν καὶ εἰς πληρωμὴν ὅλων τῶν ἐξόδων.

Κατὰ τὰς πολιτικὰς ὑποθέσεις οἱ διάδικοι καὶ οἱ δικηγόροι αὐτῶν δικαιοῦνται νὰ παρίστανται κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς πραγματογνωμοσύνης, νὰ ἐπιφέρωσι παρατηρήσεις, νὰ δίδωσι πληροφορίας κ.τ.τ.

Ὁ ἱατρός ἐξετάζει τὸ πρόσωπον, περὶ οὗ πρόκειται, ἀπαξ ἢ καὶ

κατ' ἐπανάληψιν, ἂν τοῦτο κρίνῃ ἀναγκαῖον, λαμβάνει γινώσιν τῶν ὑποβαλλομένων αὐτῷ ἐγγράφων, ἀκούει τὰς ἐξηγήσεις καὶ τὰς πληροφορίας ἀμφοτέρων τῶν μερῶν καὶ μετ' ἐπισταμένην μελέτην συντάσσει τὴν ἐκθεσιν αὐτοῦ.

Ὅταν οἱ πραγματογνώμονες ᾖναι τρεῖς, συντάσσαισι, κατὰ τὸ ἄρθρ. 286, τὴν ἐκθεσιν αὐτῶν κατὰ πλειονοψηφίαν, χωρὶς ἐν τούτοις νὰ ἀναφέρονται αἱ κατὰ μέρος γνώμαι, ἀλλὰ μόνον οἱ λόγοι καὶ αἱ ἀντιρρήσεις, ὧν ἐγένετο μνεία. Ὑπεγράφεται δὲ ἡ γνωμοδότησις παρὰ πάντων καὶ παραδίδεται τῷ ἀρμοδίῳ εἰσηγητῇ ὑπὸ τοῦ ἐνός· τούτου πρέπει νὰ γίνηται μνεία ἐν τῇ ἐκθέσει, ἥτις γράφεται ἐπὶ χαρτοσήμου δραχ. 2.

Ἐὰν ἡ αὐτοψία γένηται ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ, ἀποχωροῦσιν οἱ πραγματογνώμονες, κατὰ τὸ ἄρθρ. 287, εἰς ἰδιαιτέρον δωμάτιον πρὸς σύνταξιν τῆς ἐκθέσεως, τὴν ὅπου ὁ πρεσβύτερος αὐτῶν ἐγχειρίζει εἰς τὸν πρόεδρον τοῦ δικαστηρίου.

Ἡ ἀποζημίωσις τῶν ἰατρῶν προσδιορίζεται ἀναλόγως ὑπὸ τοῦ προέδρου, Συνηθέστερον ὅμως οἱ ἰατροὶ ἀμείβονται ἀμέσως ὑπὸ τοῦ διαδίκου τοῦ ζητήσαντος τὴν πραγματογνωμοσύνην.

Ἡ περὶ πολιτικῆς ὑποθέσεως ἐκθεσις συντάσσεται κατὰ τοὺς τύπους τῶν ἰατροδικαστικῶν ἐκθέσεων, περὶ ὧν ἐν ἐκτάσει ἐπραγματεύθημεν ἀνωτέρω.

Γ.— ΕΥΘΥΝΗ ΤΩΝ ΙΑΤΡΟΓΝΩΜΟΝΩΝ

Οἱ ἰατρογνώμονες εἶναι νομικῶς ὑπεύθυνοι διὰ τὰ λάθη αὐτῶν καὶ τὰς πλάνας, εἰς ἃς ἐνδέχεται νὰ περιπέσωσι κατὰ τὴν ἐκπλήρωσιν τῆς ὑπὸ τῆς δικαιοσύνης ἀνατιθεμένης αὐτοῖς ἐντολῆς;

Δὲν δύναται τις βεβαίως ἐκ τῶν προτέρων ν' ἀποφῇνηται γνώμην ἐπὶ τοῦ σπουδαίου τούτου ζητήματος, οὕτινος ἡ λύσις ἐξαρτᾶται ἐκ τῶν ἐκάστοτε περιστάσεων καὶ ἐκ τοῦ εἶδους τῆς πλάνης καὶ τῶν συνεπειῶν αὐτῆς. Ἐν γένει ὅμως ὁ ἰατρός εἶναι ἀνεύθυνος μὲν ἂν ἀνεξαρτήτως τῆς θελήσεως αὐτοῦ ἐπλανήθῃ ἐν τῇ γνώμῃ, ἣν ἐξήνεγκεν, ὑπεύθυνος δὲ ἂν ἀπὸ σκοποῦ διέστρεψε τὴν ἀλήθειαν, δωροδοκηθεὶς π.χ., ἢ καὶ ἕνεκα ἄλλων λόγων ἀχθεὶς εἰς ψευδῆ ἀποφάνσιν.

Ἐν περιπτώσει δωροδοκίας δύναται ὁ ἰατρός νὰ τιμωρηθῇ κατὰ τὸ ἐπόμενον ἄρθρον τοῦ Ποινικοῦ Νόμου.

Ἄρθρ. 457. Ἐπίσης ἐπὶ δωροδοκία τιμωρεῖται κατὰ τοὺς ὅρους τοῦ 456

ἄρθρου, ὅστις χάριν τετελεσμένης ἤδη ἐπισήμου πράξεως, ἔλαβε, καὶ μὴ προηγηθείσης ἐπὶ τούτῳ ὑποσχέσεως, ὅποιανδήποτε ἀμοιβήν, ἢ ἀποδοχὴ τῆς ὁποίας δὲν τὸν ἐπετράπη παρὰ τῆς ἀρμοδίου ἀρχῆς.

Ἡ κατὰ τὸ ἄρθρον 456 ἐπιβαλλομένη ποινὴ κατὰ τὰς περιστάσεις ποικίλλει ἀπὸ φυλακίσεως τριῶν μέχρι δύο ἐτῶν καὶ εἰρκτῆς.

Ἀλλὰ καὶ ἐπὶ ψευδορκίᾳ καὶ ψευδομαρτυρίᾳ δύναται νὰ τιμωρηθῇ ὁ λατρός κατὰ τὰ κατωτέρω ἄρθρα τοῦ *Ποινικοῦ Νόμου*.

Ἀρθρ. 265. "Ὅστις εἰς ἀνάγκισιν τινα, ὑπὲρ ἢ κατὰ τοῦ κατηγορουμένου, ὀρκίζεται ψευδῶς ἐν γνώσει ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου, ἢ, ἀναφερόμενος εἰς τὸν ἤδη δεδόντα ὄρκον, ἀποφαίνεται ἢ ὁμολογεῖ ἐν γνώσει ψευδὲς τι ἐπὶ δικαστηρίου, τιμωρεῖται ὡς ἔνοχος ψευδορκίας.—Α' διὰ ψευδομαρτυρίαν εἰς τὴν ἕνεκα κακούργηματος γενομένην ἀνάγκισιν,—1. μὲ εἰρκτῆν, ἐὰν τὸ προκείμενον κακούργημα ἐπισύρῃ τὴν ποινὴν τῆς εἰρκτῆς.—2. μὲ πρόσκαιρα δεσμὰ, ἐὰν τὸ προκείμενον κακούργημα ἐπισύρῃ τοιούτην ποινὴν.—3. μὲ δεσμὰ διὰ βίου, ἐὰν τὸ προκείμενον κακούργημα εἰδύνατο νὰ ἐπισύρῃ τὴν αὐτὴν ποινὴν ἢ τὸν θάνατον.—Β' διὰ ψευδομαρτυρίαν εἰς τὴν ἕνεκα πλημμελήματος ἢ πταίσματος γενομένην ἀνάγκισιν μὲ εἰρκτῆν.

Ἀρθρ. 266. Εἰς εἰρκτῆν καταδικάζεται ὅστις εἰς πολιτικὴν τινα διαφορὰν ψευδορκεῖ ἐν γνώσει ἐπὶ δικαστηρίου ὡς μάρτυς ἢ ὡς πραγματογνώμων εἰς ξένην ὑπόθεσιν κτλ.

Ἀρθρ. 270. "Ὅστις ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου ἐπιθεβαιοῖ μὲν ἐνόρκως ἢ διὰ χειραφίας, γενομένης ἀντὶ ὄρκου, ὑπόσχεσιν τινα κῦρος ἔχουσαν (εὖλογον), ἢ ἄλλην ἐπικειμένην εἰς αὐτὸν ὑποχρέωσιν πρὸς μαλλούσας πράξεις ἢ παραλείψεις, ἐν γνώσει ὅμως καὶ ἐκουσίως ἀθετεῖ τὴν τοιαύτην διομολόγησιν ὅστις ὡς διάδικος, μάρτυς, ἢ πραγματογνώμων ἀντὶ ὄρκου, ἔδωκε ψευδῇ διὰ χειραφίας ὑπόσχεσιν ὅστις κηρύττει ἑαυτὸν ἔτοιμον νὰ ἐκδῇ ψευδῇ ὄρκον ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου, τὸν ὁποῖον ὅμως δὲν ἔκαμε, διότι ὁ ἀντίδικος τὸν ἐδέχθη ὡς δεδομένον, τιμωρεῖται μὲ φυλάκισιν τοῦλάχιστον ἕξ μηνῶν.—α' Ἐὰν δὲ τις παρὰ τὴν διὰ χειραφίας ὑπόσχεσιν ὑπὲρ ἢ κατὰ τοῦ κατηγορουμένου εἰς τὴν ἐνώπιον ἀνακριτικοῦ ὑπαλλήλου ἐξέτασιν του, ἐν γνώσει λέγων ψευδῇ, ἢ ἀρνούμενος ἢ ἀποσιωπῶν τὴν ἀλήθειαν τιμωρεῖται μὲ φυλάκισιν ἐνὸς μέχρι ἕξ μηνῶν ἐκτὸς δὲ τούτου, κατὰ τὰς περιστάσεις, καὶ μὲ χρηματικὴν ποινὴν τὸ πολὺ ἑκατὸν δραχμῶν.

Ἀρθρ. 271. Μὲ φυλάκισιν τὸ πολὺ ἐνὸς μηνός, ἢ μὲ χρηματικὴν ποινὴν τὸ πολὺ ἑκατὸν δραχμῶν τιμωρεῖται ὅστις εἰς τὰς ἐξετάσεις, εἰς τὰς ὁποίας ὑπεβλήθη, αὐτεπαγγέλτως παρὰ τῆς ἀρχῆς, ἢ εἰς τὰς πρὸς αὐτὴν δεδομένας καταμετρήσεις ἀπαγγέλλει ἐν γνώσει ψευδῇ πράγματα ἢ ψευδεῖς σχέσεις.

Καίτοι οὐχὶ πολὺ σχετικὰ πρὸς τὴν λατροδικαστικὴν, οὐχ ἥττον παρατιθέμεθα καὶ τὰ περὶ ψευδῶν πιστοποιήσεων ἀσθενείας σχετικᾶ

ἄρθρα, ἵνα καταστήσωμεν τοὺς συνζέλους προσεκτικοὺς περὶ τὴν ἐκδοσιν τοιούτων πιστοποιητικῶν.

Ποινικὴ δικονομία. Ἄρθρ. 200. Ἐὰν ἀποδειχθῇ.
Οἱ ἐκδόντες τὸ ψευδὲς μαρτυρικὸν ἱατροὶ καὶ δημόσιοι ὑπάλληλοι καταδιώ-
κονται κατὰ τὰ ἐν τῷ ποινικῷ νόμῳ περὶ ψευδομαρτυρίας ὠρισμένα.

Ποινικὸς Νόμος. Ἄρθρ. 249. Ὅστις συνθέτει πλαστά. . . πιστοποιη-
τικὰ ἐπίσημα. . . τιμωρεῖται μὲ φυλάκισιν τριῶν μηνῶν μέχρι δύο ἐτῶν
ἐὰν ἔγεινε χρῆσις τῶν τοιούτων ἐγγράφων, ἄλλως δέ, μὲ φυλάκισιν ἐνὸς μηνὸς
μέχρι ἐνὸς ἔτους.

Δ.— ΥΠΟΔΕΙΓΜΑΤΑ ΙΑΤΡΟΔΙΚΑΣΤΙΚΩΝ ΕΚΘΕΣΕΩΝ

Συμπληροῦμεν τὸ κεφάλαιον παρατιθέμενοι ὑποδείγματα τινὰ ἱα-
τροδικαστικῶν ἐκθέσεων, ἅτινα δύνανται νὰ χρησιμεύσωσιν ὡς τύπος
περὶ τοῦ τρόπου, καθ' ὃν δεόν νὰ συντάσσωνται αἱ ἐκθέσεις αὗται,
ἵνα ὧσι πλήρεις.

Ἐκθεσις περὶ βιασμοῦ εἰς νεάνιδα εἰκοσιπενταετίδα.

Ὁ ὑποφαινόμενος Δημήτριος Χρήστου, ἱατρὸς καὶ κάτοικος Ἀθη-
νῶν, ἐφάπαξ ὀρκισθεὶς δι' ἱατροδικαστικὰς πράξεις, παραγγελλεὶς
ὑπὸ τοῦ παρὰ τοῖς ἐν Ἀθήναις πλημμελειοδικαῖς ἀνακριτοῦ κ. Ἀν-
τωνίου Παύλου διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 405 τὴν 5 Φεβρουαρίου 1890 ἐγ-
γράφου ἐντολῆς αὐτοῦ, ἵνα ἐπισκεφθῇ τὴν Μαρίαν Σ. . . καὶ γνωμο-
δοτήσῃ : Ἄδον, ἂν αὕτη διεκορεύθῃ· Βον, ἂν ἡ διακόρευσις ἐγένετο
βίᾳ· Γον, κατὰ ποίαν ἐποχὴν ἐγένετο ἡ πρᾶξις, καὶ Δον, διὰ τίνος
ὀργάνου ἐγένετο ἡ διακόρευσις, μετέβην αὐθημερόν περὶ τὴν 4
μετὰ μεσημβρίαν ὥραν εἰς τὴν κατοικίαν τῆς Μαρίας Σ. . . κει-
μένην κατὰ τὴν ὁδὸν Φωκίωνος ἀρθ. 192 καὶ ἐξήτασα αὐτὴν πα-
ρουσίᾳ τῆς μητρὸς αὐτῆς.

Ἐπὶ τῆς ρηθείσης Μαρίας Σ. . . ἀρτίως σωματικῶς διαπεπλασμέ-
νης καὶ ἀγούσης ἡλικίαν 25 περίπου ἐτῶν ἐβεβαίωσα τὰ ἑξῆς :

Δοι. Κατὰ τὴν ἐσωτερικὴν ἐπιφάνειαν τοῦ αἰδοῦ, ἐπὶ τοῦ μι-
κροῦ ἀριστεροῦ χεῖλους, εὗρον ἐγκαρσίαν μικρὰν ρηξιν τοῦ βλεννο-
γόνου ὑμένος. Ὁ παρθενικὸς ὕμην, μηνιοδὴς τὴν μορφήν, εὐρέθῃ
διερρηγμένος πρὸς τὰ κάτω καθ' ὅλην αὐτοῦ τὴν ἑκτασιν, οἱ δὲ

κρημνοὶ αὐτοῦ παρουσιάζουσι διαπύησιν. Ἀπὸ τοῦ κόλπου ἔρρεεν ὑγρὸν πυῶδες. Πάντα τὰ περίξ μόρια ἦσαν ἐρυθρὰ καὶ φλεγμαίνοντα. Ὁ δάκτυλος εἰσήγετο ἐν τῷ κόλπῳ δυσχερῶς, ἐξήγετο δ' ἐκείθεν κεκαλυμμένος διὰ πύου. Ἐπὶ τῇ ἐλαχίστῃ ἐπαφῇ ὁ παρ-
θενικός ὕμην ἤμασσεν ἐλαφρῶς κατὰ τὴν ρῆξιν αὐτοῦ.

Βον. Κατὰ τὴν ἐσωτερικὴν ἐπιφάνειαν ἐκτέρου μηροῦ περὶ τὴν μετότητα αὐτοῦ παρετήρησα ἐκχύμωσιν κυκλικήν, ἔχουσαν διά-
μετρον $1\frac{1}{2}$ ὑφεκατομέτρου ἢ καὶ τι πλεόν, ἥτις δυνατὸν νὰ παρῇ-
χθῇ δι' ἰσχυρᾶς πίεσεως δακτύλου.

Γον. Ἐπὶ τῶν γλουτῶν εἶδον πολλὰς μικρὰς ἐκχυμώσεις τῆς αὐτῆς μορφῆς καὶ ἐκ τῆς αὐτῆς αἰτίας πιθανῶς παραχθείσας.

Δον. Τέλος, παρετήρησα ἐπὶ τοῦ προσώπου, κάτωθεν τῆς ἀρι-
στερᾶς γωνίας τοῦ στόματος, ἐπιπολῆς ἐκδορὰν τοῦ δέρματος, λοξῶς
διευθυνομένην πρὸς τὸ πωγώνιον, ἔχουσιν μήκος 4 περίπου ὑφεκα-
τομέτρων, κατὰ τι πλατυτέραν πρὸς τὰ κάτω ἢ πρὸς τὰ ἄνω καὶ
ὁμοίαν πρὸς ἰσχυρὰν δι' ὄνυχος πληξιν.

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω συμπεραίνω :

1ον. Ὅτι ἡ Μελρία Σ... διεκορεύθη.

2ον. Ὅτι ἡ διακόρευσις ἐγένετο μετὰ πάλην, ὥς δηλοῦσιν αἱ
κατὰ τὸ πρόσωπον, τοὺς μηροὺς καὶ τοὺς γλουτοὺς κακώσεις.

3ον. Ὅτι ὁ βιασμός ἐτελέσθη πρὸ δύο ἢ τριῶν ἡμερῶν.

4ον. Ὅτι ἡ διακόρευσις ἐγένετο διὰ τῆς εἰσαγωγῆς ἐν τῷ κόλπῳ
σώματος ὀγκώδους, εἶον πέους ἢ ἄλλου ἀναλόγου.

Ὅθεν συνέταξα τὴν παροῦσαν ἔκθεσιν σήμερον τὴν 7 Φε-
βρουαρίου 1890.

Ὁ ἰατρός

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΧΡΗΣΤΟΥ.

Ἐκθεσις περὶ παιδεραστίας ἐπὶ τετραετοῦς παιδός.

Ὁ ὑποφαινόμενος Παῦλος Παυλίδης ἰατρός καὶ κάτοικος Ἀθη-
νῶν, ἐφάπαξ ὁμόσας τὸν ὅρκον τοῦ ἱατροδικαστοῦ, παραγγελθεὶς ὑπὸ
τοῦ παρὰ τοῖς ἐν Ἀθήναις Πλημμελειοδίκαις εἰσαγγελέως κ. Πέτρου
Πετρίδου, διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 52 τῆς 7 Μαΐου 1891 ἐγγράφου αὐτοῦ
ἐντολῆς, ἵνα ἐπισκεφθῶ καὶ ἐξετάσω τὸν παῖδα Ἀνανίαν Β... τετρα-

ετῇ, κατοικοῦντα εἰς Ἀμαρούσιον καὶ βεβαιώσω «πᾶσαν ἐπ' αὐτοῦ βλάβην, ἀλλοίωσιν ἢ ἐνδείξιν τελεσθέντος ἐγκλήματος», μετέβην εἰς Ἀμαρούσιον τὴν 8 Μαΐου καὶ ἐπεσκέφθην τὸν Ἀνανίαν Β. . ἐν τῇ κατοικίᾳ αὐτοῦ παρουσίᾳ τοῦ ἀγροτικοῦ ἀστυνόμου κ. Κωνσταντίνου Κωνσταντινίδου καὶ τοῦ πατρὸς τοῦ παθόντος.

Πορετήρησα δὲ τὰ ἐξῆς :

Ὁ παῖς Ἀνανίας Α. . ἡλικίας $4\frac{1}{2}$ ἐτῶν, εἶναι καλῶς διαπεπλησμένος. Ἦδη εἶναι ὀλίγον ὥχρος, λεμφαϊκός, ξανθός· δὲν παρουσιάζει ὅμως κατὰ τοὺς ὀφθαλμούς, τὰ τριχωτὸν τῆς κεφαλῆς, τὰ ὦτα, τὸν τράχηλον, ἔχνος τι προγενεστέρων χοιραδικῶν ἀλλοιώσεων.

Λέγει ὅτι ἀλγεῖ κατὰ τὸν δακτύλιον, ἡ δὲ μήτηρ αὐτοῦ ἰσχυρίζεται ὅτι ἀπὸ τινων ἡμερῶν εὐρίσκονταί εἰς τὸ κόπρανα αὐτοῦ ὕλαι βλεννώδεις ὁμοιάζουσαι πρὸς τὸ λευκὸν ἐρθροῦ ῥοῦ. Τὰ κόπρανα εἶναι σκληρά, τοῦ παιδὸς μὴ παθόντος διάρροϊαν ἀπὸ τινων μηνῶν. Δὲν ἠδυνήθην νὰ βεβαιώσω τὰ γεγονότα, εἰς μάτην δὲ ἀνεξήγητα νὰ μάθω μῆτοι ὁ παῖς ἀποβάλλει ἔλμινθας ὀξυούρους.

Ἡ ἐξέτασις τοῦ δακτυλίου δεικνύει ὅτι τὸ στόμιον τοῦτο περιγυροῦται ὑπὸ ἐρυθρηματώδους ἐρυθρότητος ἀρκούντως σαφοῦς ἀλλ' ὀλίγον βαθύχρουν· ἔχει δὲ τὴν μορφήν κρίκου ἐνὸς ὑφεκατομέτρου περίπου. Ἡ ἔδρα ἔχει τὴν φυσιολογικὴν αὐτῆς μορφήν, δὲν εἶναι συμπιεσμένη, οὐδεμίαν δὲ ρῆξιν ἢ ἑλκωσιν παρουσιάζει. Ὁ δακτύλιος εἰσαγόμενος ἐν τῷ ἀτεθυσμένῳ ὀλίγον συσφίγγεται, δύναται τις δὲ νὰ εἰσαγάγῃ τὰς δύο πρῶτας φάλαγγας τοῦ δακτύλου, χωρὶς νὰ προκαλέσῃ πόνον.

Τὰ γάγγλια κατ' ἀμφοτέρας τὰς βουβωνικὰς πτυχὰς εἶναι μικρὸν ἐξωφθηκότα, μὴ ἐπώδυνα τῇ πίεσει.

Ἐπὶ οὐδενὸς σημείου τοῦ σώματος, ἰδίᾳ δὲ ἐπὶ τῶν γεννητικῶν ὀργάνων καὶ τῶν γλουτῶν, παρατηρεῖται ἐκχύμωσις ἢ θλάσις.

Οὐδεμίᾳ ὑπάρχει ἀλλοίωσις βλεννορροϊκῆς ἢ σφιγλιδικῆς φύσεως.

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω συμπεραίνω.

Αὖν, ὅτι ὁ δακτύλιος τοῦ παιδὸς Ἀνανία Β. . εἶναι προφανῶς διασταλμένος.

Βον, ὅτι ἡ διαστολὴ αὕτη εἶναι συνέπεια ἐπανειλημμένης εἰσαγωγῆς σώματος σκληροῦ, εἶον πέους ἐν στύσει.

Γιν, ὅτι ἡ ἑλλειψὶς ρήξεως φαίνεται δηλοῦσα ὅτι τὸ σῶμα τοῦτο δὲν ἦν λίαν ὀγκῶδες.

Δον, ὅτι αἱ τοιαῦται παρὰ φύσιν εἰσχωγαὶ προεκάλεσαν τὸ ἐρύθημα τὸ περιπρωκτικόν καὶ τὴν ἐξοίδησιν τῶν γαγγλίων ἀμφοτέρωθεν.

Ἐν ἡ περιπτώσει ἐθεβαιούτο ἡ παρουσία βλεννωδῶν ὑλῶν ἐν τοῖς καπράνοις, αὕτη θὰ ἐδήλου ἐνταυτῷ φλεγμονήν τῆς κατωτέρας μοίρας τοῦ ἀπευθυμένου, ὀφειλομένην πιθανῶς τῇ αὐτῇ αἰτίᾳ.

Εὖν, Ὁ παῖς δὲν φέρει ἐπὶ τῶν ἄλλων τοῦ σώματος αὐτοῦ μερῶν ἵχνος βίας, οὐδὲ πάσχει ἀφροδίσιόν τι πάθος.

Ὅθεν συνέταξα τὴν παροῦσαν ἔκθεσιν σήμερον 9 Μαΐου 1891.

Ὁ ἱατρός
ΠΑΥΛΟΣ ΠΑΥΛΙΔΗΣ

Ἐκθεσίς περὶ ἀπαγχονισμοῦ. — Αὐτοκτονία.

Οἱ ὑποφαινόμενοι Γεώργιος Σταματίου καὶ Νικόλαος Ἀνδρεάδης ἱατροὶ καὶ κάτοικοι Ἀθηνῶν, ἐφάπξ ὀρκισθέντες δι' ἱατροδικαστικὰς πράξεις, παραγγελθέντες ὑπὸ τοῦ παρὰ τοῖς ἐν Ἀθήναις Πλημμελειοδικαῖς ἀντεισχυγελῶς κ. Νικάνδρου Παναγιωτίδου διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 14 τῆς 13 Ἰανουαρίου 1892 ἐγγράφου αὐτοῦ ἐντολῆς, ἵνα ἐνεργήσωμεν νεκροψίαν ἐπὶ τοῦ πτώματος τοῦ Ἀθανασίου Κ. . εὐρεθέντος ἀπηγχονισμένου τὴν προτερλίαν ἐν τῷ ὥματι αὐτοῦ, καὶ γνωμοδοτήσωμεν περὶ τῶν αἰτίων τοῦ θανάτου καὶ περὶ τῶν τυχόν παρατηρουμένων ἐνδείξεων ἐγκλήματος», μετέβημεν τὴν ἐπιούσαν περὶ ὥραν 2 μ. μ. ἐν τῷ Δημοτικῷ Νοσοκομείῳ, ἔνθα εἶχε μετενεχθῇ τὸ πτώμα καὶ προέβημεν εἰς τὴν νεκροψίαν παρουσία τοῦ ἀστυνόμου κ. Ἀντωνίου Παύλου.

Τὸ πτώμα εἶναι νεανίου δεκαεξαετοῦς ὑψηλοῦ καὶ εὐρώστου. Ἡ ἀποσύνθεσις μόλις ἤρξατο, ἡ δὲ πτωματικὴ δυσκαμψία ὅλως ἐξέλιπεν. Ἐπὶ τοῦ σώματος, ἰδίως κατὰ τὴν ὀπισθίαν ἐπιφάνειαν καὶ τὰ ἐπικλινῆ μέρη, ὑπάρχουσι πολλὰ πτωματικὰ ὑποστάσεις.

Τὸ σχοινίον, ὅπερ ὑπεδείχθη ἡμῖν ὡς ἐκεῖνο, δι' οὗ ἀπηγχονίσθη ὁ Ἀθανάσιος Κ. . εἶναι πάχους μικροῦ δακτύλου, σύγκειται δὲ ἐκ πλειόνων τεμαχίων συνηνωμένων διὰ μηρίνου (σπάγου).

Τὸ πρόσωπον εἶναι λίαν ὑπεραιμικόν, ἀπὸ δὲ τοῦ στόματος ρέει ἀφρὸς αἰμόφυρτος, διαχεόμενος καθ' ἅπαν σχεδὸν τὸ πρόσωπον.

Τὰ ὧτα εἶναι λίαν ὑπεραιμικά, τὸ δὲ δεξιὸν ἐρυθρότερον τοῦ ἀριστεροῦ.

Ἡ γλῶσσα εὐρίσκεται ὀπισθεν τῶν τόξων τῶν ὀδόντων.

Δὲν παρατηρεῖται αἱμορραγικὴ στίξις ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τοῦ σώματος.

Τὸ πῆος εἶναι ὀλίγον ὑπεραιμικόν, ὃ δὲ αὐλὸς τῆς οὐρήθρας ἔχει κατὰ φύσιν.

Δὲν εὐρομεν ἴχνη βίας ἐπὶ τῶν διαφόρων μερῶν τοῦ σώματος.

Κατὰ τὴν χώραν τοῦ τραχήλου εἶδομεν αὐλακα ἀρκούντως πλατεῖαν καὶ παπυροειδῆ, πολλῶ καταφανεστέραν κατὰ τὴν ὀπισθίαν τοῦ τραχήλου μοῖραν ἢ κατὰ τὴν προσθίαν. Ἡ διεύθυνσις τῆς αὐλακος εἶναι ἐκ τῶν κάτω πρὸς τὰ ἄνω καὶ ἐκ τῶν ὀπίσω πρὸς τὰ πρόσω. Κατὰ τὴν μεταξύ δε τῶν δύο στερνοκλειδομαστοειδῶν μυῶν μοῖραν ἡ αὐλαξ μόλις φαίνεται. Ὑπὸ τὸ παγώνιον εὐρομεν πλάγια παπυροειδῆ παραχθεῖσαν πιθανῶς ὑπὸ τοῦ κόμβου τῆς ἀγκύλης, τοῦ πλήρους αὐτῆς εὐρισκομένου οὕτω κατὰ τὴν ὀπισθίαν μοῖραν.

Ὁ ὑποδόριος τοῦ κρανίου ἱστός εἶναι λίαν ὑπεραιμικός, παρουσιάζει δὲ ἐκχυμώσεις τινὰς ὑποπερικρανιακάς.

Τὰ τοῦ κρανίου ὅστ᾽ αὐ δὲν εἶναι κατεαγόντα, ἀλλ' εἶναι ἔτι λίαν μαλθακά. Ὁ ἐγκέφαλος δὲν εἶναι πολὺ ὑπεραιμικός, αἱ μὴνιγγες εἶναι σμικρὸν ἐνειμμέναι καὶ κάλλιστα ἀποχωρίζονται. Δὲν εὐρομεν ἀλλοιώσιν τινα τῆς Δις κοιλάδας, τῆς παραγκεφαλίδος καὶ τοῦ προμήκους. Οἱ φλεβῶδεις κόλποι εἰσὶ πλήρεις ρευστοῦ αἵματος.

Κατὰ τὴν προσθίαν μοῖραν τῆς τραχείας ὑπὸ τὸν θυρεοειδῆ ἀδένᾳ εὐρομεν ἐκχυσιν αἱματηράν. Διὰ τῆς ἀνατομῆς τῆς προσθίας τοῦ τραχήλου μοίρας παρατηρήσαμεν ὅτι αἱ σφαγιτιδες φλέβες καὶ αἱ καρωτίδες δὲν εἶναι διερρηγμέναι.

Εὐρομεν αἱμοφύρτους βλεννώδεις ὕλας, μικρὰς φυσαλλίδας ἀέρος ἐνεχούσας, ἐν τῇ τραχείᾳ καὶ ἐμέσματα ἐν τῇ οἰσοφάγῳ.

Οἱ ὑπεζωκότες δὲν περιέχουσιν ὑγρόν, οἱ δὲ πνεύμονες δὲν παρουσιάζουσι πλευρικούς συμφύσεις.

Ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῶν πνευμόνων εἶδομεν μικρὰς πλάκας ἐμφυσήματος ὑποπλευροῦ, πολλὰς στικτάς ἐκχυμώσεις, κατὰ δὲ τὴν ὀπισθίαν μοῖραν αἱματηράς τινος ἐκχύσεις. Ἡ ἀνωτέρα τῶν πνευμόνων μοῖρα τρίζει καὶ ἐπιπλέει, ἡ δὲ κατωτέρα εἶναι λίαν ὑπεραιμική· ἀλλὰ τὰ τεμάχια ἐπιπλέουσιν ἐπ' ἑαυτῆς.

Ἐν τῷ περικαρδίῳ εὐρομεν σμικρὰν ποσότητα ὀρρώδους αἰμοσύρ-
του ὑγροῦ. Ἡ καρδιά εἶναι κενὴ οἴματος καὶ θρόμβων, παρουσιάζει
δὲ κατὰ τὴν ἐπιφάνειαν αὐτῆς ὑποπερικαρδίους τινὰς ἐκχυμώσεις. Αἱ
βελβίδες ἔχουσι κατὰ φύσιν.

Ὁ στόμαχος περιέχει λεΐψανα τροφῶν· εἶναι ὅμως ταῦτα λίαν
ἡλκωμένα, ὥστε δὲν δυνάμεθα νὰ ὀρίσωμεν ἀκριβῶς τὴν φύσιν
αὐτῶν.

Τὸ ἥπαρ εἶναι ὀλίγον ὑπεραιμικόν, δὲν εἶναι λίαν λιποθριθὲς καὶ
φαίνεται ὑγιές. Ἡ χοληδόχος κύστις δὲν περιέχει χολολλίθους.

Ὁ σπλὴν εἶναι ὀγκώδης.

Οἱ νεφροὶ εἶναι λίαν ὑπεραιμικοί, ἀλλ' ἀποφλοιούνται εὐχερῶς.

Τὰ ἔντερα δὲν εἶναι λίαν ὑπεραιμικά καὶ φαίνονται ὑγιᾶ.

Ἡ μικρὰ πύελος δὲν περιέχει ὑγρόν.

Ἡ οὐροδόχος κύστις εἶναι κενὴ καὶ φαίνεται ὑγιής.

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω συμπεραίνομεν :

Δον. Ὅτι ὁ θάνατος τοῦ Ἀθανασίου Κ... προήλθεν ἐξ ἀπγ-
χυνισμοῦ.

Βον. Ὅτι τὸ σῶμα οὐδὲν ἔχνος βίας φέρει.

Ὅθεν συνετάξαμεν τὴν παροῦσαν ἔκθεσιν σήμερον τὴν 26 Ἰα-
νουαρίου 1892, ἧς ἡ ἐγχείρησις τῷ κ. ἀντεισαγγελεῖ ἀνατίθεται τῷ
ἐτέρῳ ἐξ ἡμῶν τῷ κ. Νικολάῳ Ἀνδρεάδῃ.

Οἱ ἱατροὶ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΣΤΑΜΑΤΙΟΥ

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΑΝΔΡΕΑΔΗΣ

Ἐκθέσις περὶ αἰκιδῶν καὶ κακώσεων.

Ὁ ὑπογεγραμμένος Φίλιππος Λυσάνδρου ἱατρός καὶ κάτοικος
Πατρῶν, ὁμόσας ἐφάπαξ τὸν ὄρκον τοῦ ἱατροδικαστοῦ, παραγγελλθεὶς
ὑπὸ τοῦ παρὰ τοῖς ἐν Πάτραις Πλημμελειοδίκης ἀνακριτοῦ κ. Φω-
κίωνος Ἐλευθερίου διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 76 τῆς 24 Αὐγούστου 1890
ἐγγράφου αὐτοῦ, ἵνα ἐπισκεφθῶ τὸν Βασίλειον Ν... καὶ γνωματεύσω
ἀποία ἡ κατὰστασις αὐτοῦ, ἂν τὰ κατ' αὐτοῦ τραύματα ἐπηνέχθη-
σαν διὰ μολυβδοφόρου ροπαλίου ἢ ἄλλου τινὸς ὀργάνου, ποία ἡ φύσις
καὶ ἡ αἰτία τῶν τραυμάτων τούτων, καὶ ἂν ταῦτα συνεπάγωνται
ὀριστικὴν ἀναπηρίαν ἢ ἀνικανότητα πρὸς ἐργασίαν καὶ ἐπὶ πόσῳ

χρόνον», μετέβην τὴν ἐπομένην 25 Αὐγούστου καὶ ἐπισκέφθην τὸν ρηθέντα τραυματίαν ἐν τῇ κατοικίᾳ αὐτοῦ κατὰ τὴν ὁδὸν Εὐαγγε-
λιστρίας ἀριθ. 262.

Ὁ Βασίλειος Ν... ἡλικίας 62 ἐτῶν εἶναι καλῶς διαπεπλασμένος, λέγει δ' ὅτι ἀπολαύει συνήθως πλήρους ὑγείας, οὐχ ἤτιον ἐμφα-
νίζει σημεῖα ἀλκοολισμοῦ.

Τὴν 4 Μαΐου ἐπλήγη, ὡς διηγεῖται, πολλάκις διὰ μολυβδοφόρου ροπάλου κατὰ τε τὴν κεφαλὴν καὶ τὸ πρόσωπον. Ἐν ἐκ τῶν πληγ-
μάτων τούτων προσέβαλε τὸν ἀριστερὸν ὀφθαλμὸν τόσῳ σοβαρῶς,
ὥστε ὁ ἰατρός εὐρέθη ἠναγκασμένος νὰ ἐξορύξῃ τὸν ὀφθαλμὸν
μετὰ τινα χρόνον.

Ἡδὴ παρατηρεῖ τις ἀληθῶς ὅτι ὁ ἀριστερὸς ὀφθαλμὸς ἔχει ἐξω-
ρυχθῇ, ὅτι δὲ τὸ κολόβωμα δὲν ἐπουλώθη ἔτι τελείως καὶ ὁ τεχνητὸς
ὀφθαλμὸς δὲν ἠδυνήθη ἔτι νὰ ἐφαρμοσθῇ. Ὁ δεξιὸς ὀφθαλμὸς
πάσχει ὑπὸ καταρράκτου, ἡ δὲ τοῦ φακοῦ θάλασσις εἶναι τοσαύτη,
ὥστε σπουδαίως ἐξασθενεῖ ἡ ὄρασις.

Ἐπὶ τῆς δεξιᾶς μοίρας τοῦ μετώπου ὑπάρχει γραμμικὴ οὐλὴ
ἁμαυρῶς λευκὴ, μὴ προσφυσμένη τῷ ὀστέῳ, ἥτις, κατὰ τὸ λέγειν
τοῦ παθόντος, προέκυψε ἐκ τραύματος ἐκ τῶν ἐπενεχθέντων αὐτῷ
τὴν 4 Μαΐου.

Κατὰ τὴν ἱνικὴν χώραν, κατὰ τὴν κατωτέραν ἡμικύκλιον γριμ-
μὴν, ὑπάρχει αἱματώδης ὄγκος ἐν ἀπορροφῇ βαίνων καὶ ἔχων
διάμετρον 4—5 ὑφ εκατομέτρων.

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω τὰ ἐπόμενα συνάγω συμπεράσματα :

Αον. Ὅτι ὁ ρηθεὶς Βασίλειος Ν... ἐτραυματίσθη κατὰ τὸν ἀρι-
στερὸν ὀφθαλμὸν, ὅτι δὲ ἐκ τῶν τραυμάτων τούτων προέκυψε ἡ ἀ-
νάγκη τῆς ἐξορύξεως τοῦ τραυματισθέντος ὀφθαλμοῦ. Φέρει πρὸς
τούτοις διζήσθαι τοῦ μετώπου καὶ ὀπισθεν τῆς κεφαλῆς ἰχνη ἰσχυρῶν
συνθλάσεων.

Βον. Ὅτι εἶναι ἀδύνατον ἕνεκα τῆς γενομένης ἐγχειρήσεως ἐπὶ τοῦ
ὀφθαλμοῦ καὶ τοῦ ἀπὸ τοῦ συμβάντος διαρρευσάντος χρόνου ν' ἀπο-
φηγηταί τις γνώμην ἂν τὰ τραύματα ἐπηνέχθησαν ὀντως διὰ μολυ-
βδοφόρου ροπάλου.

Γον. Τὸ κολόβωμα τοῦ ἐξωρυχθέντος ὀφθαλμοῦ δὲν ἔχει ἔτι ὅλος·
χερῶς ἐπουλώθη. Ἡ ἐπούλωσις αὕτη δὲν θίλει τελείως συντελεσθῇ,

ὁ δὲ τεχνητὸς ὀρθαλμὸς δὲν θέλει ἐφαρμοσθῇ πρὸ τῆς παρελεύσεως ἑνὸς περὶ πού μηνὸς ἀπὸ σήμερον 27 Αὐγούστου.

Διγ. Ἡ πρὸς ἐργασίαν ἀνικανότης, ἥ ἐκ τῆς βλάβης τοῦ ἀριστεροῦ ὀφθαλμοῦ προερχομένη, ὑφίσταται ἔτι καὶ νῦν, θὰ παραταθῇ δὲ ἐπὶ ἓνα ἔτι μῆνα.

Εον. Ἡ ἀπώλεια τοῦ ἀριστεροῦ ὀφθαλμοῦ εἶναι τόσῳ μᾶλλον δυσάρεστος διὰ τὸν παθόντα, ὅσῳ ὁ δεξιὸς αὐτοῦ ὀφθαλμὸς πάσχει ὑπὸ καταρράκτου (ἀνεξαρτήτου ὅλως τῶν τραυμάτων), οὕτω δὲ ὁ Βασίλειος Ν. . . εὐρίσκεται σχεδὸν τυφλὸς καὶ ἀνίκανος νὰ ἐπαναλάβῃ τὸ ἐργῶδες αὐτοῦ ἐπάγγελμα.

Ἐν Πάτρεις τὴν 27 Αὐγούστου 1890

ὁ ἱατρός
ΦΙΛΙΠΠΟΣ ΛΥΣΑΝΔΡΟΥ.

Ἐκθεσίς περὶ παιδοκτονίας διὰ σταγγαλισμοῦ.

Οἱ ὑποφαινόμενοι Νικόλκος Νικήτας καὶ Νίστωρ Βασιλείου ἱατροὶ καὶ κάτοικοι Ἀθηνῶν, ὁμόσαντες ἐφάπαξ τὸν νεομισμένον τοῦ ἱατροδικαστοῦ ὄρκον, παραγγεληθέντες ὑπὸ τοῦ παρὰ τοῖς ἐν Ἀθήναις Πλειμμελειοδίκαις ἀνακριτοῦ κ. Σπυρίδωνος Δημητρίου διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 187 τῆς 25 Οκτωβρίου 1892 ἐγγράφου αὐτοῦ ἐντολῆς, ἵνα ἐνεργήσωμεν νεκροψίαν ἐπὶ τοῦ πτώματος νεογνοῦ, εὐρεθέντος τὴν προτερῆσαν εἰς τινὰ χάνδακα κατὰ τὴν θέσιν Πιτῆσις καὶ ἀνεύρωμεν αὐτὰ αἷτια τοῦ θανάτου καὶ τὰ τυχόν ὑπάρχοντα σημεῖα ἐγκλήματος», μετέβημεν αὐθημερὸν ἐν τῷ καταστήματι τοῦ ΣΤ'. ἀστυνομικοῦ τμήματος, ἔνθα προέβημεν εἰς τὴν νεκροψίαν παρόντος καὶ τοῦ ἀστυνόμου κ. Ἡλίου Ἡλιάδου.

Τὸ πτώμα εἶναι παιδιοῦ ἄρρενος, ἔχον βάρος μὲν 3 χιλιογράμμων καὶ 350 γράμμων, μῆκος δὲ ὀλικόν 54 ὑφικατομέτρων. Ὁ ὀμφάλιος λῶρος προσφύεται τῷ ὀμφαλῷ, ἔχει δὲ μῆκος 42 ὑφικατομέτρων· εἶναι μαλθακὸς καὶ πορουσιάζει κατὰ τὴν ἐλεύθερον αὐτοῦ ἄκρον γραμμὴν τομῆς κανονικῇ. Οὐδὲν ἴχνος περιδέσεως εὐρέθη.

Ἡ σήψις τοῦ πτώματος δὲν ἤρχισεν ἔτι.

Αἱ ἱριδὲς εἶναι κυαναῖ. Ὁ βλεφαρικός ἐπιπεφυκὼς ἀμφοτέρων τῶν

ὀφθαλμῶν εἶναι ἐκχυμωτικός. Ἐπὶ τοῦ προσώπου οὐδὲν ἔχνος βίας παρατηρεῖται.

Κατὰ τὸν τράχηλον φαίνεται σὺλκξ λευκή, στενή, καθ' ἅπασαν τὴν περιφέρειαν καταπίπτουσα πρὸς τὸν δεξιὸν ὤμον καὶ ἀνερχομένη μόλις ὑπὸ τὸ ἀριστερὸν οὖς. Δὲν παρατηροῦνται ἔχνη πλήξεων ὀνύχων περὶ τὸν τράχηλον ἢ τὰ κατὰ πρόσωπον στόμια (μυκτῆρες, στόμα, κ. λ.). Τὸ δέρμα τῆς αὐλακὸς εἶναι περγαμενοειδές καὶ λεπτόν, διαφανές δέ εἰς τὸ φῶς.

Οὐδὲν ἔχνος φαίνεται κατὰ τὰ ἄλλα τοῦ σώματος μέρη.

Κατὰ τὸ τριχωτὸν τῆς κεφαλῆς εὐρίσκονται ἐκχυμώσεις τινὲς ὑποπερικράνιοι. Κατὰ τὴν ὀπισθίαν μοῖραν τοῦ ἰνίου τοῦ ἀριστεροῦ βρέγματος ὑπάρχει ὀρρώδης θύλακος.

Οὐδὲν ὅσπου τοῦ κρανίου εἶναι κατεαγός.

Αἱ μῆνιγγες καὶ ὁ ἐγκέφαλος παρουσιάζουσιν ἔντονον συμφόρησιν.

Ὁ οἰσοφάγος καὶ ὁ φάρυγξ εἶναι ὑγιεῖς, δὲν περιέχουσι δὲ ἀλλότριόν τι σῶμα.

Ἡ τραχεὶς ὑγίης ἐπ' ἴσης περιέχει ἄφθονον ἀφρόν.

Ἡ καρδία εἶναι πλήρης ρευστοῦ αἵματος, δὲν περιέχει δὲ θρόμβους. Αἱ βαλβίδες εἶναι ὑγιεῖς. Δὲν παρατηροῦνται ἐκχυμώσεις ὑποπερικαρδίοι, ἀλλὰ τινὲς ὑποπλευριοί, ἀρκούντως σαφεῖς.

Οἱ πνεύμονες φαίνονται ὑγιεῖς. Ἐμβυαπτιζόμενοι ἐν ὕδατι ὁμοῦ μετὰ τῆς καρδίας ἐπιπλέουσι· καὶ τεμάχια δὲ τῶν πνευμόνων ἐπιπλέουσιν ἐπ' ἴσης. Τὰ τεμάχια ταῦτα ἐκθλ. βόμενα ἐν τῷ ὕδατι πύρρουν ἐξ ὧν λεπτῶν φυσαλλίδων ἄερος, ἀνερχομένων εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ ὕδατος ὑπὸ μορφὴν ἀφροῦ.

Ὁ στόμαχος ἐνέχει σμικρὰν ποσότητα ἀερύχων βλενωδῶν ὑλῶν.

Τὸ ἥπαρ παρουσιάζει ἔντονον συμφόρησιν.

Καὶ οἱ νεφροὶ ἐπ' ἴσης εἶναι συμπεφορημένοι, ἀλλ' ἀποφλοιοῦνται τελείως.

Τὰ ἔντερα ἐμβυαπτιζόμενα ἐν ὕδατι μετὰ τὴν διάνοξιν τοῦ στομάχου δὲν ἐπιπλέουσι. Τὸ μηκύνιον πληροὶ τὸ παχὺ ἔντερον.

Ἀμφότεροι οἱ ὄρχεις εὐρίσκονται ἐν τῇ ὁσέφ.

Τὸ σημεῖον τῆς ἀποστεώσεως τοῦ κατωτέρου ἄκρου τοῦ ὅσπου τοῦ μηροῦ εἶναι λίαν ἀνεπτυγμένον καὶ σαφές, ἔχει δὲ διάμετρον 4—5 ὑπ χιλιομέτρων καὶ χωρίζεται ἀπὸ τῆς διαφύσεως διὰ χονδρώδους πετάλου.

Εἰς τὸ ὅσπου τῆς κάτω γνάθου παρατηροῦνται τέσσαρες κυψίλοι σαφῶς κεχωρισμένοι ἀπ' ἀλλήλων.

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω τὰ ἐπόμενα συνάγομεν συμπεράσματα :

Αον. Τὸ πτώμα εἶναι ἄρρενος νεογνοῦ φθάντος εἰς τὸ φυσιολογικὴν τέρμα τῆς κυήσεως ἢ τοῦλάχιστον εἰς τὸν ὄγδοον καὶ ἡμισυ μῆνα.

Βον. Τὸ νεογνὸν ἀνέπνευσε τελείως

Γον. Ὁ θάνατος προῆλθεν ἐκ στραγγαλισμοῦ, γενομένου διὰ στενοῦ σχοινίου, εἰς τὸν μηρὶνον (σπάγγου), ἢ χορδῆς, ἢ ἄλλου ἀναλόγου.

Συνετάξαμεν τὴν παροῦσαν ἔκθεσιν σήμερον 26 Ὀκτωβρίου 1892, ἥς ἡ ἐγχείρησις τῷ κ. ἀνακριτῇ ἀνατίθεται τῷ ἐτέρῳ ἡμῶν τῷ κ. Νικολάφ Νικητᾷ.

Οἱ ἱατροὶ

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΝΙΚΗΤΑΣ
ΝΕΣΤΩΡ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ.

Πίναξ δικαιωμάτων δόσιζουμένων τῷ ἱατρῷ κ. Γ. Χ. δι' ἱατροδικαστικὰς πράξεις
ἐκτελεσθείδας κατὰ τὴν ἄνω τριμηνίαν.

Αὐτῶν ἀριθμὸς	Τῆς ἐντολῆς		Εἶδος πράξεως	Τῆς ἐκτελέσεως		Ἀποζημίωσις κατὰ τὴν Πον. Διατίτησιν	Δοσζυμὰς	Λεπτά	Στήλη	Παρατηρ.
	Ἀριθμ.	Ἡμερομ. Μην.		Ἡμερομην. Μην.	Τόπος					
1	354	Ἀπρίλ. 25	Ἀνακριτ. Γ. Ν.	Ἐπίσκεψις Μαρ. Θ.	Ἀθήναι	Κατὰ τὸ ἔθρον 15. . . .	2			
2	404	Μάιος 14	Εἰσαγ. Π. Ρ.	Νεκροψία Πέτ. Α	Ἀμαρουσιον	Κατὰ τὸ ἔθρον. 15 ὁρ. 6. Διὰ δύο μυριάμετρα κατὰ τὸ ἔθρον. 66 ὁρ. 4. Δι' ἀντιστηρικτὰ εἶδη κατὰ τὰς ἐπισυναπτομένας ἀποδείξεις ὁρ. 10.	20			
3	32 91	Μάιος 30	Ἀνακριτ. Χ. Χ.	Ἐπίσκη. Ἀντων. Ρ.	Ἀθήναι	Κατὰ τὸ ἔθρον 15. . . .	2			
4		Ἰούνιος 21	»	Νεκροψ. νεογνοῦ Ἰούνιος 22	»	» ἔθρ. 6. Δι' ἀντιστηρικτὰ κατὰ τὰς ἐπισυναπτομένας ἀποδείξεις ὁρ. 8.	14			
						Ἐν ὧρ. ὁρ. . .	38			

Ὁ ἱατρός
Γ. Χ.

Διὰ δραχμὰς τριάκοντα ὀκτώ (38)
Ἐν Ἀθήναις τὴν 3 Ἰουλίου 1894

ΤΟΞΙΚΟΛΟΓΙΑ

Ἡ

ΙΑΤΡΟΔΙΚΑΣΤΙΚΗ ΧΗΜΕΙΑ

ΑΠΟΛΟΓΙΣΤ

Η

ΑΠΟΛΟΓΙΣΤ

ΧΗΜΙΚΑΙ ΕΡΕΥΝΑΙ ΠΡΟΣ ΑΝΙΧΝΕΥΣΙΝ ΤΩΝ ΔΗΛΗΤΗΡΙΩΝ

Προκειμένου νά βεβαιωθῶσι τὰ συμπτώματα καί αἱ ἀνατομικαί ἀλλοιώσεις, δι' ὧν χαρακτηρίζεται ἡ δηλητηρίασις, ἡ δικαιοσύνη ἀπευθύνεται εἰς τὸν ἰατροδικαστήν· προκειμένου ὅμως ν' ἀνιχνευθῇ ἡ δηλητηριώδης οὐσία ἐν τοῖς σπλάγχχοις πτώματος, καταφεύγει γενικῶς εἰς τὸν χημικόν. Τὸ σύνολον δὲ τῶν γνώσεων, αἱ δέον νά ἔχῃ ὁ χημικὸς πραγματογνώμων, ὅπως λύσῃ τὰ ὑπὸ τῆς δικαιοσύνης προβαλλόμενα αὐτῷ ζητήματα, ἀποτελεῖ τὴν *Τοξικολογικὴν* ἢ *Ίατροδικαστικὴν χημίαν*.

Κατὰ τὰς χημικὰς ἐρεῦνας, αἱ δηλητηριώδεις οὐσαι εἰσὶ σχεδὸν πάντοτε μεμιγμέναι μετ' ὀργανικῶν ὑλῶν, αἵτινες ἀποκρύπτουσι τοὺς χαρμητῆρας αὐτῶν. Πρέπει λοιπὸν κατὰ πρῶτον νά καταστραφῶσιν αἱ ὀργανικαὶ αὗται ὑλαὶ καὶ εἴτα ν' ἀναζητηθῇ τὸ δηλητήριο. Θέλομεν λοιπὸν πρῶτον περιγράψαι τὰς διὰ τὴν καταστροφὴν τῶν ὀργανικῶν ὑλῶν ἐν χρήσει μεθόδους, προκειμένου περὶ ἀνοργάνων δηλητηρίων, καὶ εἴτα τὰς διὰ τὴν ἀνίχνευσιν καὶ τὴν βεβαίωσιν τοῦ δηλητηρίου τοιαύτας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ

ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗ ΤΩΝ ΟΡΓΑΝΙΚΩΝ ΥΛΩΝ ΚΑΙ ΑΠΟΧΩΡΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΔΗΛΗΤΗΡΙΟΥ

Τὸ δηλητήριον δύναται ν' ἀπομενωθῇ κατὰ διαφόρους τρόπους :
Αον, διὰ τῆς καταστροφῆς τῶν ὀργανικῶν ὑλῶν. Βον, διὰ τῆς ἀπο-
στάξεως. Γον, διὰ τῶν διαλυτικῶν καὶ Δον, διὰ τῆς διαπιδύσεως.

Τῆς καταστροφῆς τῶν ὀργανικῶν ὑλῶν γίνεταί χρῆσις ἐν αἷς ἂν
περιπτώσεσιν ἢ ἀναζητουμένη οὐσία δύνηται ν' ἀντιστῇ εἰς τὴν
ἐπίδρασιν τῶν πυκνῶν ὀξέων (μέταλλα)· τῆς ἀποστάξεως γίνεταί
χρῆσις εἰδικῶς διὰ τὴν ἐρευναν πτητικῶν τινῶν σωμάτων (ὕδρο-
κλανικὸν ὀξύ, χλωροφόρμιον κ. τ. τ.)· τῶν δὲ διὰ διαλύσεως μεθό-
δων γίνεταί χρῆσις διὰ τὴν ἐξαγωγὴν τῶν ὀργανικῶν ἀλλοιωσίμων
προϊόντων (ἀλκαλοειδῆ).

ΜΕΘΟΔΟΙ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗΣ ΤΩΝ ΟΡΓΑΝΙΚΩΝ ΥΛΩΝ

Α. Καταστροφὴ διὰ τοῦ νιτρικοῦ ὀξέος. — Θερμαίνο-
μεν ἐν κάψῃ ἐκ πορκελάνης, εἰς μετρίαν θερμοκρασίαν, βάρος νιτρι-
κοῦ ὀξέος ἴσον πρὸς τὸ βάρος τῶν πρὸς καταστροφὴν ὀργανικῶν
ὕλῶν ἂν δ' αἱ ὑλαι αὗται ὥσιν ἥπαρ ἢ ἐγκέφαλος, τὸ βάρος τοῦ
νιτρικοῦ ὀξέος θέον νὰ ᾖ τετράκις ἕως ἐξάκις μείζον (Naquet). Ρί-
πτομεν εἴτα κατὰ μικρὰ τεμάχια ἐν τῷ οὕτῳ θερμαινέντῃ ὑγρῷ
τὴν ὀργανικὴν ὑλὴν, ἥτις διαλύεται καὶ ἀπανθρακοῦται ἐπὶ τῶν τοι-
χωμάτων τῆς κάψης. Ἀγομεν τὸν ἀνθρακα εἰς τὸ κέντρον τῆς κά-
ψης, συντρίβομεν αὐτὸν δι' ἰγδιοχείρου, ἐμβρέχομεν δι' ὀλίγου βασι-
λικοῦ ὕδατος καὶ ἀποξηραίνομεν αὐτόν. Θερμαίνομεν δὲ εἴτα αὐτόν
μέχρι ζέσεως ἐπὶ ἐν τέταρτον ὥρας δι' ὀξινισμένου ὕδατος διηθηθού-

μεν, ἐξατμίζομεν μέχρι ξηροῦ καὶ ἐν τῷ ὑπολείμματι ἀναζητοῦμεν τὸ δηλητήριον.

Τῆς μεθόδου ταύτης δύναται νὰ γείνη χρῆσις διὰ τὴν ἀνίχνευσιν πάντων τῶν ἀνοργάνων δηλητηρίων, ἔχει ὅμως τὸ ἐξῆς μειονέκτημα· ὁ ἄνθραξ, ἐμβραχὺς διὰ νιτρικοῦ ὀξέος, εὐκόλως ἀναφλέγεται καὶ δυνατὸν νὰ ἐκσφενδονισθῇ ἐκτὸς τῆς κάψης. Πρὸς ἀποφυγὴν τούτου ὁ Filhol προστίθουσιν εἰς τὸ νιτρικὸν ὀξύ 12—15 σταγόνας θεικοῦ ὀξέος.

Β. Καταστροφή διὰ τοῦ θεικοῦ ὀξέος. — Μιγνύμεθα τὰς ὑλὰς μεθ' ἐνὸς πέλπτου τοῦ βάρους αὐτῶν θεικοῦ ὀξέος πυκνοῦ καὶ θερμαίνομεν βαθμηδὸν ἀνταρᾶσσοντες· ἡ ὕλη διαλύεται, εἰτα δὲ συμπυκνῶται καὶ ἀπανθρακοῦται. Κονιοποιοῦμεν εἰτα τὸν ἀνθρακα δι' ἰγδιοχείρου καὶ παραλαμβάνομεν αὐτὸν κατὰ διάφορον τρόπον, ἀναλόγως τοῦ μετάλλου, οὗτινος πρόκειται νὰ βεβαιώσωμεν τὴν παρουσίαν : Λογ, δι' ὕδατος, ἂν τὸ μέταλλον ᾖ ἐξ ἐκείνων, ὧν τὸ θεικὸν ἄλας εἶναι μόνιμον καὶ διαλυτόν· Βον, δι' ἡρσιωμένου νιτρικοῦ ὀξέος, ἂν τὸ θεικὸν ἄλας ἀπεσυνετέθῃ· Γον, διὰ νιτρικοῦ ὀξέος, ἐξατμίζοντες εἰτα καὶ παραλαμβάνοντες τὸ ὑπόλειμμα διὰ ζέοντος ὕδατος, ἂν ἀνιχνεύωμεν ἀρσενικόν.

Ἡ μέθοδος αὕτη εἶναι εὐκόλος τὴν ἐκτέλεσιν, ἔχει ὅμως καὶ μειονεκτήματα, ἰδίως διὰ τὴν ἀνίχνευσιν τοῦ ἀρσενικοῦ, ἂν ἡ ὑποπτος ὕλη περιέχῃ χλωριούχον νάτριον. Τὰ χλωριούχα ἄλατα παράγουσι μετὰ τοῦ θεικοῦ ὀξέος καὶ οὐσίας περιεχούσης ἀρσενικόν, χλωριούχον ἀρσενικόν πτητικόν, ὅπερ δυνατὸν ν' ἀπολεσθῇ. Τοῦτο δυνάμεθα ν' ἀποφύγωμεν ἐκτελοῦντες τὴν ἐργασίαν ταύτην ἐν ὑαλίνῳ κέρατι καὶ συλλέγοντες τὰ συμπυκνωθέντα προϊόντα.

Γ. Καταστροφή διὰ τοῦ νιτρικοῦ καλίου. — Ἡ μέθοδος αὕτη προὔταθῃ ὑπὸ τοῦ Rapp τῷ 1817, ἐτροποποιήθη δὲ ὑπὸ τοῦ Orfila ὡς ἐξῆς : Τιθέμεθα τὰς ὑλὰς ἐν κάψῃ μετὰ 10 % καυστικοῦ κάλιως καὶ ποσότητος ὕδατος διαφόρου, ἀναλόγως τοῦ βάρους τῶν ὀργάνων, μεθ' ὃ προστίθεμεθα ποσότητα νιτρικοῦ καλίου διπλασίαν κατὰ τὸ βάρος τοῦ πρὸς καυστίν ἀντικειμένου, καὶ τέλος ἐξατμίζομεν μέχρι ξηροῦ. Τὸ ὑπόλειμμα τῆς ἐξατμίσεως ρίπτομεν εἰτα κατὰ μικρὸν ἐν χωνευτηρίῳ ἐκ πορκελάνης ἐρυθροπυρωθέντι,

ἀναμένομεν δ' ὅπως τὸ ριπτόμενον μέρος κατασταθῇ ὅλως λευκόν, ἵνα ρίψωμεν νέον. Τιθέμεθα τότε τὴν διαλυθεῖσαν μάζαν ἐν κάψῃ ἐν πορκελάνῃς προηγουμένως θερμανθείσῃ καὶ ἀποσπῶμεν τὸ ἐν τῇ χωνευτηρίῳ ὑπολειφθὲν μέρος δι' ὀλίγου ἀπεσταγμένου ὕδατος, ὅπερ θερμαίνομεν μέχρι ζέσεως, ἵνα καὶ τοῦτο προσθῶμεν εἰς τὸ ἐν τῇ κάψῃ περιεχόμενον. Παραλαμβάνομεν εἴτα τὸ ὅλον διὰ τοῦ θειικοῦ ὀξέος καὶ θερμαίνομεν μέχρις οὗ μὴ παράγονται πλέον νιτρώδεις ἅτμοι. Καταλείπομεν εἴτα ν' ἀπαφυγῇ, καὶ τὸ θεικὸν κάλιον κρυσταλλοῦται διηθεύμεν καὶ ἀποπλύνομεν τὸ εἰς τὸν ἥθμὸν ὑπολειφθὲν ἄλλος ἐν ἀρχῇ μὲν δι' ἀπεσταγμένου ὕδατος, εἴτα δὲ διὰ πυκνοῦ οἴνοπνεύματος, ὅπερ ἀποβάλλομεν κατόπιν διὰ τῆς ζέσεως τοῦ διηθεθέντος ὑγροῦ.

Τῆς μεθόδου ταύτης μόνον διὰ τὴν ἀνίχνευσιν τοῦ ἀρσενικοῦ γίγνεται χρῆσις· διὰ τὰς ἄλλας οὐσίας τὸ ἄλλας τοῦ καλίου δύναται νὰ ᾗ ἐπιθλαθές.

Δ. Καταστροφὴ διὰ τοῦ κάλεως καὶ τοῦ νιτρικοῦ ἁσβεστίου.— Θερμαίνομεν τὰς ὀργανικὰς οὐσίας ἐν ὕδατι περιέχοντι 10 ἢ 15 τοῖς 100 τοῦ βάρους αὐτῶν καυστικοῦ κάλεως· παραλαμβάνομεν τὰς διαλυτὰς κατασταθείσας ὕλας διὰ τοῦ νιτρικοῦ ἁσβεστίου καὶ ἐξατμίζομεν μέχρι ξηροῦ. Καίομεν εἴτα τὸν ἀνθρακὰ καὶ τὸ ὅλως λευκὸν ὑπόλειμμα, παραλαμβάνόμενον διὰ τοῦ ὕδροχλωρικοῦ ὀξέος, παράγει ὑγρὸν διαφανές, ἐν ᾧ δύναται τις ν' ἀναζητήσῃ τὸ δηλητήριον.

Διὰ τῆς μεθόδου ταύτης καταστρέφονται κάλλιστα αἱ ὀργανικαὶ οὐσίαι καὶ δὲν παράγεται θεικὸν κάλιον ἐν λίαν μεγάλῃ ποσότητι, ἔχει ὅμως αὕτη τὸ μειονέκτημα νὰ παρeisάγῃ πληθὺν ἀλλοτρίων σωμάτων ἐν τῇ ὑπὸ ἀνάλυσιν οὐσίᾳ.

Ε. Καταστροφὴ διὰ τοῦ χλωρίου (Jaquelain).— Ἀφοῦ αἱ οὐσίαι ἀναχθῶσιν εἰς πόλτον καὶ τεθῶσιν ἐν τινι δοχείῳ, διςχετεύεται ρεῦμα χλωρίου, μέχρις οὗ αὐταὶ καθιζήσωσιν εἰς ἀχρόους κροκίδας, καὶ πωματίζεται τὸ δοχεῖον. Ἀφίεται εἴτα τὸ ὑγρὸν ἐπὶ 24 ὥρας, μεθ' ὃ διηθεῖται καὶ συμπυκνοῦται εἰς ὑποδοχέα.

ΣΤ. Καταστροφὴ διὰ τοῦ ὕδροχλωρικοῦ ὀξέος καὶ

τοῦ χλωρικοῦ καλίου.— Κατὰ τὸν ἐξῆς ἐνεργοῦμεν τρόπον (Bouis) : Εἰσάγομεν τὰς ὕλας ἐν κάψῃ ἐκ πορκελάνης καὶ προστιθέμεθα ὑδροχλωρικὸν ὀξύ, ὥστε νὰ σχηματισθῇ πόλτος διαφανής. Τιθέμεθα τὴν κάψαν ἐν ἀτμολούτρῳ καὶ ρίπτομεν ἐν αὐτῇ ἀνταρᾶσσοντες, κατὰ μικρὰς ποσότητας, 2 γράμματα περίπου χλωρικοῦ καλίου καθαροῦ. Ἀποφεύγομεν τὴν προσθήκην πολλοῦ συγχρόνως χλωρικοῦ ἁλατος, διότι δυνατόν νὰ συμβῇ ἀπευκταῖον. Ἐλάχιστη προσθήκη τοῦ ἁλατος προκαλεῖ ἔκλυσιν κιτρίνου ἀέριου μετ' οὐ πολὺ τὸ ὑγρὸν καθίσταται κίτρινον, γίγνεται διαφανὲς καὶ περιέχει αἰωρούμενα τὰ λείψανα τῶν ἰστών καὶ τῆς λιπαρᾶς οὐσίας. Εὐθύς ὡς τὸ ὑγρὸν μὴ χρωματίζεται πλέον διὰ τῆς προσθήκης τοῦ χλωρικοῦ ἁλατος, ἀποβάλλομεν τὴν περίσσειαν τοῦ χλωρίου διὰ τῆς θερμότητος ἢ διὰ ρεύματος ἀνθρακικοῦ ὀξέος, καὶ τιθέμεθα αὐτὸ ἐν διαβρόχῃ ἡμίμῳ, ὅστις συγκρατεῖ τὰς λιπαρὰς οὐσίας καὶ τοὺς ἀποχρωματισθέντας καὶ ἀπαλλαγέντας τῶν ἀνοργάνων ὑλῶν ἰστούς. Τὸ ὑγρὸν διηθηθὲν ὑποβάλλεται εἰς ἐξάτμισιν καὶ δοκιμάζεται εἴτα διὰ τῶν διαφόρων ἀντιδραστηρίων. Ἄν ἀναζητῶμεν εἰδικῶς τὸ ἀρσενικόν, καλὸν εἶναι πρὶν ἢ παραλάβωμεν διὰ τοῦ θειοῦχου ὑδρογόνου, ν' ἀναγάγωμεν πρῶτον τὸ ἀρσενικικόν, ὅξυ εἰς ἀρσενικῶδες διὰ ρεύματος θειώδους ὀξέος.

Ἡ μέθοδος αὕτη εἶναι νῦν λίαν εὐχρηστος· δύναται δὲ νὰ χρησιμεύσῃ διὰ τὴν ἀίχνευσιν πάντων τῶν μεταλλικῶν δηλητηρίων.

Ζ. Καταστροφή δι' ἀμέδου ἀποτεφρώσεως.— Εἰς τινὰς περιστάσεις καίομεν ἀπ' εὐθείας τὰς ὀργανικὰς ὕλας χωρὶς νὰ ποιῶμεθα χρῆσιν ἀντιδραστηρίου τινός. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ποιούμεθα χρῆσιν καμίνου κυπελλώσεως, εἰσάγομεν τὰς ὕλας ἐν κάψῃ ἐκ πορκελάνης ἢ λευκοχρύσου καὶ θερμαίνομεν αὐτὴν εἰς ἡμικυλινδροειδὲς δῶμα ἐξ ἀργίλλου (moufle). Προσβάλλομεν εἴτα τὴν τέφραν διὰ τοῦ ὑδροχλωρικοῦ ἢ τοῦ νιτρικοῦ ὀξέος. Δείον δὲ νὰ ἐνεργῶμεν ἐν χαμηλῇ θερμοκρασίᾳ, ἂν ὑποπτεύωμεν ὅτι ὑπάρχουσι πτητικὰ ἢ εὐκόλως ἀναγόμενα σώματα, εἰς ἀρσενικόν, ὑδράργυρον κ.τ.τ.

Η. Καταστροφή διὰ τοῦ θεικοῦ ὀξέος καὶ τοῦ χλωριούχου νατρίου.— Τὴν μέθοδον ταύτην ὑπέδειξε τῇ 1853 ὁ Schneider, γίγνεται δὲ χρῆσις αὐτῆς μόνον διὰ τὴν ἀνί-

χνευσιν τοῦ ἀρσενικοῦ. Αἱ ἐξεταστέαι ὑλαι εἰσάγονται μετὰ χλωρί ούχου νατρίου ἀναλελυμένου ἐν κέρατι, μεθ' ὃ προστιθέμεθα ὕδατος ἀρκοῦσαν ποσότητα ὅπως καλυφθῇ τὸ μίγμα. Ὁ τράχηλος τοῦ κέ-
ρατος μεταβαίνει εἰς σφαῖραν κενήν, συγκοινωνοῦσαν μετὰ συσκευῆς μετὰ 2 σφαιρῶν, περιεχοῦσης ἀπεσταγμένον ὕδωρ. Χέομεν μικρὸν κατὰ μικρὸν εἰς τὸ κέρας πυκνὸν θεικὸν ὀξύ διὰ στροφιγγοφόρου χῶ-
νης, μεθ' ὃ θερμαίνομεν βραδέως ἐν πυρεστίᾳ διὰ φωταερίου. Τῷ
πρῶτῳ προϊόντι τῆς ἀπεσταξέως εἰπὶν ὕδωρ καὶ ὕδροχλωρικὸν ὀξύ,
προερχόμενον ἐκ τῆς ἀντιδράσεως τοῦ θεικοῦ ὀξέος ἐπὶ τοῦ χλω-
ριούχου νατρίου· ἐκλύεται εἰτα χλωριούχον ἀρσενικόν, ὅπερ εἶναι με-
μιγμένον μετὰ τοῦ ὕδροχλωρικοῦ ὀξέος καὶ συμπυκνῶται εἰς τὴν
σφαῖραν. Μόνον δ' ἂν ἡ ἀπόσταξις ᾖ λίαν ταχέως εὐρίσκεται ἀρσε-
νικῶδες ὀξύ εἰς τὴν μετὰ σφαιρῶν συσκευὴν. Προστιθέμεθα ἄλλως τε
ὕδωρ, ἂν ᾖ λίαν ἀνάγκη, εἰς τὸ ἐν τῇ σφαίρᾳ περιεχόμενον, ἵνα ὁ-
λοσχερῶς μετατρέψωμεν τὸ χλωριούχον ἀρσενικόν εἰς ἀρσενικῶδες
ὀξύ, ὅπερ κατόπιν χαρακτηρίζομεν διὰ τῶν χημικῶν αὐτοῦ ἰδιοτήτων,
ἢ εἰσάγομεν ἐν τῇ συσκευῇ τοῦ Marsh. Ἡ παρουσία ἀζωτοῦχων ὀρ-
γανικῶν ὑλῶν, καὶ ἐν μεγάλῃ ἔτι ποσότητι, εἰς τὸ κέρας δὲν παρα-
κωλύει τὸν σχηματισμὸν οὔτε τὴν ἐκλυσιν τοῦ χλωριούχου ἀρσενι-
κοῦ. Καὶ γὰρ λιπαρὰ ἐπ' ἴσης σώματα οὐδόλως παρακωλύουσι τὴν
ἀντίδρασιν (Rabuteau).

**Θ. Καταστροφὴ διὰ μίγματος θεικοῦ καὶ νι-
τρικοῦ ὀξέος.**— Ἡ μέθοδος αὕτη, ἐφαρμασθεῖσα πρὸ πολλοῦ
ὑπὸ τοῦ Boutmy, παρέχει κάλλιστα ἀποτελέσματα. Αἱ ὑλαι, ἀνα-
χθεῖται εἰς πόλτον, εἰσάγονται εἰς κέρας σωληνοειδὲς στεγανῶς πω-
ματιζόμενον. Προστίθεται ἐν αὐταῖς ποσότης θεικοῦ ὀξέος καθοροῦ,
ἴση πρὸς τὸ πέμπτον τοῦ βάρους αὐτῶν· εἰτα τίθεται ὁ τράχηλος
τοῦ κέρατος εἰς συγκοινωνίαν μεθ' ὑαλίνης σφαίρας ἐμβεβαπτισμένης
εἰς δοχεῖον πλήρες ψυχροῦ ὕδατος ὅλον ἐν ἀνανεουμένῳ. Αἱ ὑλαι θερ-
μαίνονται ἀφ' ἐαυτῶν καὶ μεταβάλλονται εἰς εἰονεὶ πόλτον χροιοῦς
μελαίνης. Ἄν ἡ μεταμόρφωσις αὕτη τελεῖται λίαν βραδέως, θερμαί-
νομεν τὸ κέρας εἰς 50° ἢ 60° ἑκατονταβάθμου ὅπως ἐπιταχύνωμεν
αὐτήν. Τούτου ἐπιτευχθέντος, ἀφαιροῦμεν τὸ ὑάλινον πῶμα, ὅπερ
κλείει τὸ κέρας, μεθ' ὃ ἐνσταλάζομεν μικρὸν κατὰ μικρὸν ἐν τῇ συ-
σκευῇ 10—12 κυβικὰ ὑφαιατόμετρα καθαρῶ νιτρικοῦ ὀξέος.

Δραστήρια ἀντίδρασις ἐκδηλοῦται καὶ ἡ μᾶζα καθίσταται κιτρίνη. Εὐθὺς ὡς ἡ ἀντίδρασις λήξῃ, προστιθέμεθα νέαν ποσότητα νιτρικοῦ ὀξέος, εἰς τὸ κέρας καὶ ἐξακολουθοῦμεν θερμαίνοντες. Μικρὸν κατὰ μικρὸν αἱ ὀργανικαὶ ὑλαὶ καίονται καὶ τὸ ἐν τῷ κέρατι περιεχόμενον μεταβάλλεται εἰς ὑγρὸν κίτρινον διαφανές, οὗτινος ἐπιπλέει στιβάς λίπους. Μεταγγίζομεν τότε τὸ ἐν τῷ κέρατι περιεχόμενον εἰς κάψαν ἐκ πορκελάνης, ἔνθα καταλείπομεν αὐτὸ ἐντελῶς ν' ἀποψυχθῇ. Ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῶν ὑλῶν σχηματίζεται στιβάς λίπους χροιάς λευκῆς ὑποκιτρίνου, ἣν ἀφαιροῦμεν διὰ σπάθης ἐκ πορκελάνης. Τὸ ὑποκείμενον ὑγρὸν ἐπαναφέρεται τότε εἰς τὸ κέρας καὶ ὑποβάλλεται ἐκ νέου ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τοῦ νιτρικοῦ ὀξέος. Ἄμα ὡς ἡ παραγωγή νιτρῶδων ἀτμῶν λήξῃ, τὸ δὲ εἰς τὸ κέρας περιεχόμενον δὲν μελανοῦται πλέον διὰ τῆς συμπυκνώσεως, ἡ καταστροφή τῶν ὀργανικῶν ὑλῶν εἶναι σχεδὸν τελεία. Ἀφαιροῦμεν τότε τὸ ὑπολειφθὲν ὑγρὸν, ἀραιοῦμεν αὐτὸ δι' ὕδατος, μεθ' ὃ διηλοῦμεν διὰ χάρτου Βερζελίου.

Ἄν αἱ ὑλαὶ περιέχωσι κασσίτερον ἢ στίμμι, τὰ δύο ταῦτα δηλητήρια μένουσιν ἐπὶ τοῦ ἡθμοῦ ἐν καταστάσει κόνιως λευκῆς ἀδιαλύτου, ἣν βραδύτερον χαρακτηρίζομεν. Ἄν ὁ κασσίτερος καὶ τὸ στίμμι ἑλλείπωσι, τὸ προϊὸν διέρχεται ὁλόκληρον διὰ τοῦ ἡθμοῦ.

Ἐξετάζομεν τότε ἐν ἀτμολούτρῳ τὸ διηθηθὲν προϊόν, τὸ περιεχόμενον ἐκ τε τοῦ κέρατος καὶ τοῦ ὑποδοχέως, ἔχοντες δ' οὕτω ὑγρὸν περιέχον, ἄνευ ἐνδεχομένων ἀπωλειῶν, πάντα τὰ ἀνόργανα δηλητήρια, τὰ περιεχόμενα εἰς τὰς ὑπὸ ἐξέτασιν ὑλας. Ἀνιχνεύομεν τότε ταῦτα διὰ τῶν συνήθων τῆς χημικῆς ἀναλύσεως μεθόδων.

Ὁ Pouchet ποιεῖται χρῆσιν τῆς ἐπομένης μεθόδου:

Ταῖς ὑλαὶς προστίθεται καθαρὸν νιτρικὸν ὀξύ καὶ ὀλίγον διθεικὸν κάλιον. Θερμαίνομεν τὸ ὅλον μετρίως ἐν λίαν μεγάλῃ κάψῃ, μέχρις οὗ παναχθῇ θορυβώδης ἔκλυσις νιτρῶδων ἀτμῶν· ἀπασύρομεν τὸ πῦρ καὶ ὑπολείπεται ἀνθρακῶδες ὑπόλειμμα, ὅπερ ἐξαντλοῦμεν διὰ θερμότητος δι' ἡρακιωμένου ὑδροχλωρικοῦ ὀξέος. Ἐν τῷ ὑδροχλωρικῷ τούτῳ ὑγρῷ ἀνιχνεύομεν, διὰ τῶν συνήθων μεθόδων, τὸ ἀρσενικόν καὶ τὸ στίμμι.

Ἄ' ἐτέρου ὁ ὑπολειφθεὶς ἀνθραξ θερμαίνεται ἐκ νέου μετὰ πυκνοῦ θεικοῦ ὀξέος, ἐπὶ παρουσίᾳ νέας ἐξάσεως διθεικοῦ καλίου. Ἐξακολουθοῦμεν τὴν θέρμανσιν μέχρις οὗ ὁ ἀνθραξ ὁλοσχερῶς ὀξειδωθῇ· τὸ

τελικόν υπόλειμμα ἐλαφρῶς χρωσθὲν φαιῶς διαλύεται ἐν ὕδατι καὶ υποβάλλεται εἰς ἤλεκτρολύσιν. Ἐπὶ τοῦ ἐκ λευκοχρύτου ἐλάτματος τοῦ χρησιμεύοντος ὡς ἤλεκτροδίου, ἀποτίθενται τὰ διάφορα μέταλλα, ἃ ἵνα χαρακτηρίζομεν διὰ τῶν συνήθων μεθόδων.

ΜΕΘΟΔΟΙ ΑΠΟΧΩΡΙΣΜΟΥ ΤΟΥ ΔΗΛΗΤΗΡΙΟΥ

Α. Ἀπόσταξις.— Ἄν τὸ δηλητήριον ᾖ πτητικόν, ὡς τὸ ὑδροκυανικόν ὀξύ, τιθέμεθα τὰς ὑπόπτους οὐσίας εἰς κέρας φέρον ὀπήν, εἰς δὲ προσαρμύζομεν ἀποφυκτικὴν σφαῖραν, καὶ θερμαίνομεν τὸ κέρας τοῦτο ἐν ἀτμολούτρῃ ἢ καὶ ἀπ' εὐθείας ἐν τῇ πυρὶ, ἀναλόγως τῶν περιστάσεων· ἐξετάζομεν εἴτα τὰ συμπυκνωθέντα προϊόντα (Bouis).

Β. Διαλυτικά.— Ἡ χρῆσις τῶν διαλυτικῶν εἶναι λίαν περιωρισμένη καὶ δύναται νὰ ἐφαρμοσθῇ διὰ τὴν ἀνίχνευσιν ὀλίγων μόνον ὀργανικῶν δηλητηρίων. Εἶναι ὁ ἡ μέθοδος ἀπλουστάτη, συνισταμένη εἰς ἀνάμιξιν τῶν οὐσιῶν μεθ' ὕδατος καὶ ζέσιν αὐτῶν. Εἴτα διηλοῦμεν καὶ τὸ ἀπαλαμβανόμενον ὑγρὸν υποβάλλομεν εἰς διαφόρους ἀντιδράσεις.

Αἱ μέθοδοι τοῦ ἀποχωρισμοῦ τῶν ἀλκαλοειδῶν συνίστανται ἐπ' ἴσης εἰς τὴν χρῆσιν διαφόρων διαλυτικῶν, οἷον τοῦ οἴνοπνεύματος, τοῦ αἰθέρος, τῆς βενζίνης, τοῦ χλωροφορμίου.

Γ. Διαπίδυνσις.— Ἡ μέθοδος αὕτη τοῦ ἀποχωρισμοῦ εἰσήχθη ἐν τῇ ἐπιστήμῃ ὑπὸ τοῦ Graham, συνίσταται δὲ ἐκ τοῦ ἐπομένου πειράματος, οὗτινες τὴν περιγραφὴν ἀρῶμεθα ἐκ τοῦ Rabuteau.

«Ὅταν χωρίζῃ τις διὰ θεικεῦ χάρτου καλουμένου περγαμηνοειδοῦς δύο ὑγρά, ὧν τὸ μὲν εἶναι καθαρὸν ὕδωρ ἢ σχεδὸν τοιοῦτο, τὸ δὲ διάλυσις διαφόρων οὐσιῶν κρυσταλλωσίμων, οἷον ἀλάτων, οὐρίας, ἀλκαλοειδῶν, καὶ οὐσιῶν μὴ κρυσταλλωσίμων, οἷον πηκτῆς, λευκώματος κ.τ.τ. μεμιγμένων μετὰ τῶν πρώτων, παρατηρεῖ ὅτι αἱ μὴ κρυσταλλώσιμοι οὐσαι μένουσιν ἐν τῇ δευτέρῃ ὑγρῇ. Οὕτω, τὸ αἷμα, ὅπερ περιέχει διάφορα ἄλατα καὶ διάφορα κρυσταλλώσιμα στοιχεῖα ἠνωμένα μετὰ λευκωματῶν οὐσιῶν, ἀποχωρισθὲν τοῦ ὕδατος διὰ διαφράγματος ἐκ περγαμηνοειδοῦς χάρτου ἀφίνει νὰ διέλ-

θωσιν εἰς τὸ ὕδωρ τὰ πρῶτα στοιχεῖα, ἐνῶ αἱ λευκωματοῦχοι οὐσίαι δὲν διέρχονται.

α Αἱ τὸν περγαμνηνοειδῆ χάρτην διελαύνουσαι οὐσίαι λέγονται *κρυσταλλοειδεῖς*, αἱ δὲ ὀλίγον ἢ μηδὲν διελαύνουσαι αὐτὴν καλεῶνται *κολλοειδεῖς*.

α Τὸ διαπιδυτήριον, ἡ συσκευὴ δηλονότι, ἧς ποιοῦνται χρῆσιν διὰ τὴν μέθοδον αὐτὴν τῆς ἀναλύσεως, ὁμοιάζει κοσκίνῳ. Ἀποτελεῖται ἐκ κυλίνδρου ξυλίνου ἢ ἐκ γουτταπέρκης ὕψους 5—6 ὕψεκτομέτρων καὶ διαμέτρου 20—30, ἐπὶ τῆς μιᾶς τῶν βάσεων τοῦ ὁποῦ προσαρμύζεται στερεῶς περγαμνηνοειδὲς χάρτης. Τιθέμεθα τὴν οὕτω φρασσομένην βᾶσιν αὐτοῦ ἐπὶ ὕδατος καθαροῦ ὑπάρχοντος ἐν ὑαλινῇ λεκάνῃ. Ἄν λοιπὸν εἰσαγάγωμεν εἰς τὸ διαπιδυτήριον ὕδατὸς διάλυσιν κρυσταλλοειδῶν καὶ λευκωματοειδῶν οὐσιῶν ἀναμιγμένων, αἱ κρυσταλλοειδεῖς οὐσίαι διελαύνουσι τὸ διαπιδυτήριον καὶ ἀνευρίσκονται σχεδὸν ἐν συνόλῳ, μετὰ τινος ὥρας, εἰς τὸ ὑποκείμενον ὕδωρ. Ἄν, ἐπὶ παραδείγματι, θέσωμεν εἰς τὸ διαπιδυτήριον λευκωματοῦχον διάλυσιν, περιέχουσαν ἅλατα κινίνης, στρουχνίνης κ.τ.τ., θὰ εὕρωμεν μετ' οὐ πολὺ τὰς οὐσίας ταύτας εἰς τὸ ὑποκείμενον ὕγρον. »

Ἡ νέα αὕτη μέθοδος μεγάλως ἐφημέρησθη κατὰ τὴν ἀνακάλυψιν αὐτῆς, ἐν τῇ ἱατροδικαστικῇ ὁμῳ δὲν παρέσχε τὰ προσδοκώμενα ἀποτελέσματα. Οἱ Tardieu καὶ Roussin φρονοῦσιν ὅτι ὅταν ἡ ποσότης τῆς δηλητηριώδους οὐσίας, ἡ περιεχομένη ἐν τοῖς σπλάγχχναις, ᾖ λίαν ἄφθονος, τὸ διαπιδυτήριον δύναται ν' ἀπομονώσῃ εὐκολώτερον μικρὸν μέρος· ἀλλ' ὅταν τὸ δηλητήριον ὑπάρχῃ ἐν μικρᾷ ποσότητι ἢ διαπιδύσῃς ἔτι μᾶλλον θ' ἀναμίξῃ αὐτὸ ἢ λίαν ἀτελῶς θ' ἀπομονώσῃ, ὥστε νὰ μὴ χρησιμεύσῃ διὰ τὴν ἀνίχνευσιν. Οὐχ ἤττον οἱ συγγραφεῖς οὗτοι συμβουλεύουσι τὴν ἐφαρμογὴν τῆς μεθόδου ταύτης ἐν ἀρχῇ τῆς ἀναλύσεως. Ἄν οὐδὲν παράσχη ἀποτέλεσμα, εὐκόλως θὰ δυνηθῇ ὁ πρᾶγματογνώμων νὰ ἐξετάσῃ τὰς οὐσίας διὰ τῶν ἄλλων μεθόδων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

ΑΝΙΧΝΕΥΣΙΣ ΤΩΝ ΔΗΛΗΤΗΡΙΩΝ ΚΑΙ ΕΞΑΚΡΙΒΩΣΙΣ ΤΗΣ ΤΑΥΤΟΤΗΤΟΣ ΤΩΝ ΟΥΣΙΩΝ

Ἐχοντες ἤδη διδόμενά τινα περὶ τῆς φύσεως τοῦ ἀπορροφηθέν-
τος δηλητηρίου, χαρακτηρίζομεν τοῦτο διὰ τῶν ἐπομένων εἰδικῶν
μεθόδων:

ΜΕΤΑΛΛΑ ΚΑΙ ΜΕΤΑΛΛΟΕΙΔΗ

Α. Ἀνίχνευσις τοῦ ἀρσενικοῦ. *Μέθοδος τοῦ Marsh.*
—Θέλομεν περιγράψει τὴν νῦν ἐν χρήσει τελειοποιηθεῖσαν μέθοδον.

Τῶν ὀργανικῶν ὑλῶν καταστραφειῶν διὰ τινος τῶν περιγραφει-
σῶν μεθόδων (μέθοδος τοῦ Boultmy, τοῦ Pouchet, ἢ διὰ τοῦ χλω-
ρικοῦ καλίου), μετατρέπομεν τὰ ἀρσενικοῦχα προϊόντα εἰς θειοῦχον
ἅλας διὰ τοῦ ὑδροθείου· τὸ ἀπολυμθινόμενον ἔζημε διαλύεται ἐν ἀμ-
μωνίᾳ, ἣτις ἀποχωρίζει διαφόρους ἀκαθαρτίας· ἡ ἀμμωνιοῦχος διάλυ-
σις, ἐξατμίζομένη μέχρι ξηροῦ, δίδει ὑπόλειμμα, ὅπερ ὀξειδοῦμεν διὰ
νιτρικοῦ ὀξέος· τέλος, ἀποβάλλομεν μετὰ προσοχῆς τὴν περίσσειαν
τοῦ νιτρικοῦ ὀξέος, τὸ δὲ τελικὸν ὑπόλειμμα, διαλυόμενον ἐν ἡραιω-
μένῳ θεικῷ ὀξεϊ, εἰσάγεται ἐν τῇ συσκευῇ τοῦ Marsh.

Ἡ μέθοδος αὕτη συνίσταται εἰς τὴν ἀπομόρφωσιν τοῦ ἀρσενικοῦ
ἐν μεταλλικῇ καταστάσει διὰ τῶν ἐξῆς τριῶν γεγονότων :

Αον. Τὸ ὑδρογόνον ἐν τῷ γεννᾶσθαι ἀνάγει ἐν μεταλλικῇ κα-
ταστάσει τὰ ὀξειδωμένα προϊόντα τοῦ ἀρσενικοῦ καὶ τὰ ἅλατα
αὐτῶν.

Βον. Τὸ ὑδρογόνον καὶ τὸ ἀρσενικόν, ἀμφοτέρω ἐν τῷ γεννᾶσθαι,
ἐνοῦνται ὅπως ἀποτελέσωσιν ἀρσενικοῦχα ὑδρογόνα· τὸ μὲν, στερεόν
ὄν, ἐν μικρᾷ μόνον ποσότητι σχηματίζεται καὶ δὲν εἶναι πτητικόν·

τὸ δὲ εἶναι ἀεριῶδες καὶ ἀποτελεῖ τὸ κυριώτερον προϊόν τῆς ἀντιδράσεως. Ἄν, ἐπὶ πειραδείγματος, δεχώμεθα ἐπὶ μικροῦ πινακίου ἐκ πορκελάνης τὴν φλόγα ἀρσενικοῦχου ὑδρογόνου ἀναδιδόμενῃ ἐκ φιάλιδου, τῆς φλογὸς ταύτης ἀποψυχθείσης καὶ τῆς συσσωρεύσεως τοῦ ὀξυγόνου τοῦ ἀέρος παρεμποδιζομένης, τὸ ἀρσενικὸν δὲν καίει πλέον ἢ καίει ἐν ἐλαχίστῃ ποσότητι καὶ ἀποτίθεται ἐπὶ τοῦ πινακίου σχηματίζον κηλίδας στιλβούσας.

Γον. Τὰ ἀεριῶδες ἀρσενικοῦχον ὑδρογόνον, διερχόμενον ἐρυθροπυρωθέντα σωλῆνα, ἀποσυντίθεται εἰς ὑδρογόνον καὶ ἀρσενικόν, ὅπερ ἀποτίθεται εἰς τὰ ἀποψυχθέντα μέρη τοῦ σωλῆνος ὑπὸ μορφὴν στιλβαντος δακτυλίου.

Ἡ συσκευή τοῦ Marsh ἀποτελεῖται ἐκ φιάλης μετὰ δύο στομίων· εἰς τὸ μὲν εἶναι προσηρμοσμένος εὐθὺς σωλῆν, κατερχόμενος μέχρι τοῦ πυθμένος τοῦ ἀγγείου, εἰς τὸ δὲ εὐρίσκεται ὀριζόντιος σωλῆν φέρων εἰς σωλῆνα παχύτερον, περιέχοντα ἀμίαντον ἢ βάμβακα καὶ συγκοινωνοῦντα μετὰ τρίτου σωλῆνος περιβαλλομένου ὑπὸ μεταλλίνου περιβλήματος καὶ λελεπτυσμένου εἰς τὸ ἄκρον, ὅστις στηρίζεται ἐπὶ βάθρου καὶ κάτωθεν τοῦ ὅποιου εἰσὶν ἀνημμένοι ἄνθρακες· δύναται τις οὕτω νὰ θερμάνῃ τὸν σωλῆνα διὰ πλατείας φλογὸς φωταερίου.

Προκαλοῦμεν ἐν τῇ φιάλῃ ἐκλυσιν ὑδρογόνου διὰ ψευδαργύρου καὶ ἡραιωμένου θεικοῦ ὀξέος. Ὁ καθρὺς ψευδᾶργυρος, οὐτινος παιοῦνται χρήσιν διὰ τὰ πειράματα, δὲν προτβάλλεται ὑπὸ τοῦ θεικοῦ ὀξέος εἰμὴ λίαν βραδέως· ὅπως δὲ προκαλέσωμεν τὴν ἐκλυσιν, δεῖον νὰ προσθῶμεν μίαν ἢ δύο σταγόνας χλωριούχου λευκοχρύσου ἢ καὶ τεμάχια τινα σπόγγου λευκοχρύσου. Θερμαίνομεν τὸν περιβεβλημένον τὸ μεταλλινὸν πέταλον μικρὸν σωλῆνα ἐπὶ 2—3 ὥρας. Ἄν τὰ ἀντιδραστήρια ᾖσι καθρά, δὲν ἀποτίθεται ἐπὶ τοῦ σωλῆνος, πέραν τοῦ θερμαινόμενου μέρους, οὐδ' ἔχνος ἀρσενικοῦ. Μετὰ τὴν παρέλευσιν τοῦ χρονικοῦ τούτου διαστήματος ἀποσύρομεν τὸ πῦρ καὶ ἀναφλέγομεν τὸ ἀέριον· ἂν οὐδεμία κηλὶς ἀποτίθῃται ἐπὶ τοῦ εἰς τὸ ἄκρον τοῦ σωλῆνος παρουσιαζομένου πινακίου, τοῦτο δηλοῖ ὅτι τὰ ἀντιδραστήρια δὲν περιέχουσιν ἀρσενικόν. Ἐπαναλαμβάνομεν εἴτα τὸ πείραμα, ἀφοῦ εἰσαγάγωμεν ἐν τῇ φιάλῃ τὰς ὑπὸ ἐξέτασιν οὐσίας· ἂν αὗται περιέχωσιν ἀρσενικόν, βλέπομεν τὴν φλόγα τοῦ ὑδρογόνου καθισταμένην λευκὴν πελιδνὴν καὶ ἀναδίδουσαν λευκὸν καπνὸν ἀρσενικώδους ὁ-

ξέος. Ἡ φλόξ, ἀποψυχθεῖσα διὰ τοῦ πινακίου, δίδει μέλαν υπόλειμμα ἀρσενικοῦ στίλβον.

Ἄν θέλωμεν νὰ συλλέξωμεν ὅλον τὸ ἀρσενικόν, εἶναι προτιμότερον νὰ μὴ ζητήσωμεν νὰ ποραγάγωμεν κηλίδας. Ποιούμεθα ἐε χρῆσιν σωλῆνος ἀρκούντως μακροῦ, ὅπως δυνηθῶμεν νὰ προκαλέσωμεν τὸν σχηματισμὸν ἀριθμοῦ τινος δακτυλίων, εὖς εἴτα ἐξετάζωμεν κεχωρισμένως.

Πρέπει ἤδη νὰ γνωρίσωμεν ἂν αἱ κηλίδες ἢ οἱ δακτύλιοι παρήχθησαν ὑπὸ ἀρσενικοῦ, διότι γινώσκουμεν ὅτι τὸ στιμμιούχον ὕδρογόνον παράγει κηλίδας καθάπερ καὶ τὸ ἀρσενικοῦχον ὕδρογόνον. Αἱ κηλίδες αὗται διακρίνονται διὰ τῶν ἐπομένων χαρακτῆρων :

1. Αἱ τοῦ ἀρσενικοῦ κηλίδες εἰσὶ φαλαί, ἐνῷ αἱ τοῦ στίμμεως εἰσὶ μέλαιναι, κυρίως κατὰ τὴν περιφέρειαν· ἀλλ' ὁ χαρακτήρ οὗτος οὐδὲ πιθανότητα παρέχει πλέον, ἂν αἱ κηλίδες ὥσιν εὐμεγέθεις.

2. Αἱ ἐν τῷ σωλῆνι σχηματισθεῖσαι κηλίδες τοῦ ἀρσενικοῦ δύνανται εὐκόλως νὰ κατασταθῶσι πτηνικαὶ ἀπὸ τοῦ ἐνὸς εἰς τὸ ἕτερον ἄκρον τοῦ σωλῆνος, ἂν φροντίζωμεν νὰ διατηρῶμεν ρεῦμα ὕδρογόνου ἢ διοξειδίου τοῦ ἀνθρακος· αἱ τοῦ στίμμεως κηλίδες εἰσὶ πολὺ ἥττον πτηνικαί.

3. Ἄν θερμάνωμεν τὸν σωλῆνα καθ' ὃ μέρος ὑπάρχει ἡ κηλίς, καταλείποντες αὐτὸν κατ' ἀμφοτέρα τὰ ἄκρα ἀνοικτὸν καὶ κρατοῦντες κεκλιμένον, ὥστε νὰ ποραχθῇ ρεῦμα ἀέρος, τὸ ἀρσενικόν ὀξειδοῦται καὶ ἐξαχνούται ὑψηλότερον, σχηματίζον δακτύλιον ἀνυδρίτου ἀρσενικώδους ὀξέος, ἐφ' οὗ δυνάμεθα νὰ ἴδωμεν διὰ τοῦ φακοῦ τὴν ὀκταεδρικὴν μορφήν τῶν κρυστάλλων. Ὁ δακτύλιος οὗτος δύναται νὰ ὑποβληθῇ εἰς τὰς ἐπομένας δοκιμασίας :

α. Διαλύομεν αὐτὸν εἰς σταγὸνα ὕδροχλωρικοῦ ὀξέος καὶ παραλαμβάνομεν τὴν διάλυσιν τοῦ θειούχου ὕδρογόνου· σχηματίζεται ἱζημα κιτρίνου θειούχου ἀρσενικοῦ διαλυτοῦ εἰς τὴν ἀμμωνίαν καὶ τὰ θειούχα ἀλάλα καὶ ἀδιαλύτου εἰς τὸ ὕδροχλωρικόν ὄξύ.

β. Ὁ δακτύλιος τοῦ ἀρσενικώδους ὀξέος διαλύεται ἐν τῷ καθαρῷ ὕδατι καὶ δίδει τότε μετὰ τοῦ θεικοῦ ἐναμμωνίου χαλκοῦ ἱζημα ὠραίου πρασίνου χρώματος (πρασίνου τοῦ Scheele), συγχέμενον ἐκ ἀρσενικοῦ χαλκοῦ.

4. Αἱ ἐξ ἀρσενικοῦ κηλίδες, παραλαμβάνόμεναι διὰ πυκνοῦ νιτρικοῦ ὀξέος, διαλύονται. Ἄν ἀποβάλλωμεν εἴτα ὅλον τὸ νιτρικόν

ὁξύ διὰ μετρίας ἐξατμίσεως, ὑπολείπεται ὑπόλειμμα ἀρσενικοῦ ὁξέος λίαν διαλυτοῦ εἰς τὸ ὕδωρ, καὶ τοῦ ὁποίου ἡ ὑδατώδης διάλυσις κατακρημνίζεται εἰς ἐρυθρόν πλινθοειδὲς διὰ τοῦ νιτρικοῦ ἑναμμωνίου ἀργύρου. Διὰ τοῦ αὐτοῦ τρόπου τὸ στίμμι καταλείπει ὑπόλειμμα ὁξιδίου ἀδιαλύτου εἰς τὸ ὕδωρ.

5. Ἄν ἐπὶ τινος τῶν κηλίδων ἀποθέσωμεν σταγόνα ὑδροθειούχου ἁμμωνίου, τὸ μεταλλοειδὲς γίγνεται θειούχον καὶ δυνάμεθα νὰ βεβαιώσωμεν ἐπὶ τοῦ παραχθέντος προϊόντος τοὺς ἀνωτέρω μνημονευθέντας χαρακτῆρας τοῦ θειούχου ἀρσενικοῦ. Ὡς διακριτικὸν δὲ χαρακτηριστὴρα προστιθέμεθα ὅτι τὸ θειούχον στίμμι εἶναι λίαν διαλυτὸν εἰς τὸ ὑδροχλωρικόν ὁξύ, λαμβάνει δ' ἐρυθρὰν χροίαν, ἐνῶ τὸ θειούχον ἀρσενικὸν εἶναι κίτρινον.

6. Δακτύλιος ἀρσενικοῦ, θερμανθεὶς ἐν ρεύματι θειούχου ὑδρογόνου, δίδει θειούχον κίτρινον, ἐνῶ δακτύλιος στίμμεως δίδει θειούχον χρυσομηλοειδές. Ἐν ρεύματι ξηροῦ ὑδροχλωρικοῦ ἀερίου τὸ θειούχον στίμμι ταχέως ἐξαφανίζεται, ἐνῶ τὸ θειούχον ἀρσενικὸν οὐδὲν ὁλως προσβάλλεται.

7. Αἱ μεταλλικαὶ κηλίδες, παραλαμβανόμεναι διὰ διαλύσεως ὑποχλωριώδους νατρίου (ὅπερ ἀπολαμβάνεται ἂν ἐπιδράσῃ χλώριον ἀεριώδες ἐπὶ διαλύσεως ἀνθρακικοῦ νατρίου), ἐξαφανίζονται πάραυτα ἂν ὦσιν ἐξ ἀρσενικοῦ· τούναντίον ἐπιμένουσιν ἀναλλοίωτοι ἂν προέρχωνται ἐκ στίμμεως.

Λαμβανομένων προφυλάξεων τινων, ἡ συσκευή τοῦ Marsh δύναται νὰ χρησιμεύσῃ διὰ τὸν προσδιορισμὸν τῆς δόσεως τοῦ ἀρσενικοῦ.

Β. Ἀνίχνευσις τοῦ στίμμεως. — Ἐκ τῶν ἀνωτέρω ρηθέντων προκύπτει ὅτι ἡ συσκευή τοῦ Marsh δύναται νὰ χρησιμεύσῃ καὶ διὰ τὴν ἀνίχνευσιν τοῦ στίμμεως, δὲν δύναται ὅμως νὰ χρησιμοποιηθῇ διὰ τὸν ἀποχωρισμὸν τοῦ ἀρσενικοῦ ἀπὸ τοῦ στίμμεως, ἂν τὰ δύο ταῦτα δηλητήρια ὦσι μεμιγμένα. Τὸ ἀποτέλεσμα τοῦτο ἐπιτυγχάνεται διὰ τῆς συσκευῆς καὶ τῆς μεθόδου τοῦ Naquet.

Ἡ συσκευή αὕτη συνίσταται ἐκ φιάλης μετὰ δύο στομίων, ἐν ᾗ εἰσάγομεν κρᾶμα νατρίου καὶ ὑδραργύρου. Ἐν τῶν στομίων τῆς φιάλης ταύτης φέρει πῶμα, δι' οὗ διέρχεται σωλὴν ἀπολήγων εἰς ὥνην κατὰ τὸ ἀνωτέρον αὐτοῦ μέρος καὶ χρησιμεύων διὰ τὴν εἰσα-

γωγὴν τοῦ ὑγροῦ εἰς τὴν φιάλην. Τὸ δεύτερον στόμιον εἶναι κεκλεισμένον διὰ πώματος, δι' οὗ διέρχεται μικρὸς σωλὴν κεκαμμένους κατ' εὐθείαν γωνίαν· οὗτος διὰ τοῦ ἀντιθέτου αὐτοῦ ἄκρου καὶ διὰ πώματος ἐκ φελλοῦ συγκοινωνεῖ μετὰ σωλῆνος μεζζονος διαμέτρου, πεπληρωμένου διὰ βάμβικος ἢ ἀμιάντου, εἰς τὸ ἕτερον ἄκρον τοῦ ὁποῦ προσαρμόζεται σωλὴν μετὰ σφαιρῶν Liebig πλήρης διαλύσεως νιτρικοῦ ἀργύρου. Ἐν τῇ συσκευῇ ταύτῃ εἰσάγωμεν διὰ τῆς χώνης τὸ ἐξεταστέον ὑγρὸν ἐλαφρῶς ὀξινον· πάραυτα ἄρχεται ἡ ἔκλυσις τοῦ ἀερίου. Ἄν ἡ ὕλη αὕτη περιέχῃ στίμμι καὶ ἀρσενικόν, σχηματίζεται ἀρσενικοῦχον ὕδρογόνον καὶ στιμμιούχον ὕδρογόνον. Τὰ δύο ταῦτα ἀέριζ διερχόμενα διὰ τῆς διαλύσεως τοῦ νιτρικοῦ ἀργύρου ἀποσυντίθενται· καὶ τὸ μὲν κατακρημνίζει ἄογυρον καὶ καταλείπει ἀρσενικόν ὅζον εἰς τὸ ὑγρὸν, τὸ δὲ ἀποτίθῃ στιμμιούχον ἄργυρον ἀδιάλυτον.

Ἀφοῦ τὸ πείραμα ἐξακολουθήσωμεν ἐπὶ πολλὰς ὥρας, ἀποσυντίθεμεθα τὴν συσκευὴν, κενοῦμεν τὸ εἰς τὸν μετὰ σφαιρῶν σωλῆνα περιεόμενον ἐπὶ ἡθμοῦ καὶ ἀποπλύνομεν καλῶς τὸ Ἴζημα. Ἐν τῷ διηθηθέντι ὑγρῷ προστιθέμεθα περίσσειαν ὕδροχλωρικοῦ ὀξέος, χωρίζομεν ἐκ νέου διὰ τοῦ ἡθμοῦ τὸ ἀπολαμβανόμενον Ἴζημα, ἀποπλύνομεν αὐτὸ καὶ ἐνοῦμεν τὰ ὕδατα τῆς πλύσεως μετὰ τοῦ ὑγροῦ, ὅπερ εἶτα δυνάμεθα νὰ εἰσαγάγωμεν ἐν τῇ συσκευῇ τοῦ Marsh πρὸς ἀνίχνευσιν τοῦ ἀρσενικοῦ.

Ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὸ μεταλλικόν Ἴζημα, τὸ περιέχον στιμμιούχον ἄργυρον, ἀπανθρακοῦμεν αὐτὸ ἐν χωνευτηρίῳ ἐκ πορκελάνης μετὰ μίγματος ἀνθρακικοῦ καὶ νιτρικοῦ καλίου ἐπὶ τρία τέταρτα περιόδου τῆς ὥρας. Ἀποσύρομεν εἶτα ἐκ τοῦ πυρὸς τὸ χωνευτήριον, παρὰ λαμβάνομεν τὴν ἀποψυχθεῖσαν μᾶζαν διὰ τοῦ ὕδροχλωρικοῦ ὀξέος, μέχρις οὗ τὸ διηθηθὲν ὀξινον ὑγρὸν, ὅπερ προέρχεται ἐκ τῆς τριαύτης κατεργασίας, μὴ καταλείπῃ πλέον καταφανὲς Ἴζημα, ὅταν ἐξατμίζωμεν μίαν σταγόναν ἐπὶ ὑαλίνου πετάλου· διὰ τοῦ ὑγροῦ τούτου διοχετεύομεν θειοδιττοξείδιον ἀερῶδες, μέχρις οὗ τὸ ὑγρὸν διατηρήσῃ τὴν ὁσμὴν· θερμαίνομεν τότε αὐτὸ μέχρι ζέσεως ἐπὶ μίαν ὥραν, ὅπως ἀποβάλλωμεν τὴν περίσσειαν τοῦ ὀξέος τούτου καὶ εἰσάγωμεν ἐν τῇ συσκευῇ τοῦ Marsh πρὸς ἀνίχνευσιν τοῦ στίμμιως.

Γ. Ἀνίχνευσις τοῦ φωσφορίου. — Ὅλος ἀνεπαρκεῖς

εἰσὶ νῦν αἱ ὑπὸ τοῦ Orfila προταθεῖσαι ἀτελεῖς μέθοδοι, συνιστάμεναι εἰς τὴν διὰ τοῦ φρακοῦ ἐξέτασιν τῶν ὑπόπτων οὐσιῶν, εἰς τὸν μηχανικὸν ἀποχωρισμὸν τεμαχίων φωσφόρου καὶ τὴν ἐν ὕδατι διατήρησιν αὐτῶν, ἢ εἰς τὴν παρατήρησιν τῶν ἐν τῷ σκότει φωσφορίζοντων ἀτμῶν κ.τ.τ.

Νῦν ἡ ἀνίχνευσις τελεῖται δι' ἀσφαλεστέρων καὶ αὐστηροτέρων μεθόδων, ὧν ἡ μᾶλλον ἐν χρήσει εἶναι ἡ τοῦ Mitscherlich.

Μέθοδος τοῦ Mitscherlich.— Ἡ ἰδιότης, ἣν ἔχει ὁ φωσφόρος νὰ λάμπῃ ἐν τῷ σκότει, ὠδήγησε τὸν χημικὸν τοῦτον εἰς τὴν ἀνακάλυψιν ἀξιολόγου μεθόδου.

Ἡ συσκευὴ συνίσταται ἐξ ὑαλίνου σφαιροειδοῦς ἀγγείου, ἐν ᾧ εἰσάγονται αἱ ὑποπτοὶ ὕλαι μεθ' ὕδατος ὀξινισμένου διὰ θειικοῦ ὀξέος. Ἀπὸ τοῦ ἀγγείου τούτου ἐξορᾶται σωλὴν, ὅστις μεταβαίνει εἰς φιάλην περιβαλλόμενος ὑπὸ ὑαλίνου περιβλήματος, ἐν ᾧ διέρχεται ρεῦμα ψυχροῦ ὕδατος, προερχομένου ἐκ τινος ἐπὶ τούτῳ δοχείου.

Θερμαίνομεν τὸ σφαιροειδὲς ὑαλινὸν ἀγγεῖον, ἐκλύεται δὲ ἀτμός ὕδατος συμπαρασύρων τὸν φωσφόρον, ἂν αἱ ὕλαι περιέχωσι τοιοῦτον.

Τὸ ὕδωρ τοῦτο καὶ οἱ ἀτμοὶ τῆς δηλητηριώδους οὐσίας συμπυκνοῦνται εἰς τὸ ὑπὸ τοῦ ψυχροῦ ὕδατος περιβαλλόμενον μέρος τοῦ σωλῆνος. Ἄν ἐνεργῶμεν ἐν τῷ σκότει, οἱ ἀτμοὶ τοῦ φωσφόρου παράγουσι καταφανεῖς λάμψεις. Αἱ λάμψεις αὗται φαίνονται καὶ ὅταν ἐτι ὁ φωσφόρος ἀποτελῇ τὸ ἐν ἑκατομμυριοστὸν τῶν ἐν τῷ σφαιρικῷ δοχείῳ περιεχομένων ὑλῶν. Οἱ φωσφορίζοντες ἀτμοὶ συμπυκνοῦνται εἰτα εἰς τὴν φιάλην ἔνθα μετὰ προσοχῆς συλλέγονται.

Πτητικαὶ τινες οὐσαί, οἷον τὸ οἶνόπνευμα, ὁ αἰθήρ, τὸ τερεβίνθινον ἔλαιον, παρακαλύουσι τὴν φωσφόρησιν. Τὸ οἶνόπνευμα καὶ ὁ αἰθήρ παρακωλύουσι τὸ φαινόμενον μόνον κατὰ τὰς πρώτας στιγμάς, ἀλλὰ τὸ τερεβίνθινον ἔλαιον παρεμποδίζει αὐτὸ ὁλοσχερῶς.

Δ. Ἀνίχνευσις τοῦ ὕδραργύρου. — Ἀνιχνεύομεν τὸν ὕδραργυρον εἰς τὰ κόπρανα, τὰ οὔρα καὶ τὸν σῖαλον, ἂν ἡ δηλητηρίασις μὴ ἐπήνεγκε τὸν θάνατον· τούτου ἐπελθόντος, ὑποβάλλομεν εἰς ἀνάλυσιν τὰ γαστρεντερικὰ τοιχώματα καὶ τὸ ἐν αὐτοῖς περιεχόμενον, τὸ ἥπαρ, τὴν χολὴν καὶ τὸ αἷμα. Ποιούμεθα δὲ χρῆσιν διὰ τὴν καταστροφὴν τῆς δι' ὕδροχλωρικοῦ ὀξέος καὶ χλωρικοῦ καλλίου μεθόδου ἢ τῆς τοῦ Boutmy (ἔρα ἀνωτέρω).

Τὸ ἐκ τῆς καταστροφῆς τῶν ὀργανικῶν ὑλῶν προκύπτων ὑγρὸν ἐξατμίζεται μέχρι ξηροῦ ἐν ἀτμολούτρῳ καὶ παραλαμβάνεται δι' ἀπεσταγμένου ὕδατος. Εἶτα διὰ τῆς διηθηθείσης διαλύσεως διοχετεύομεν ρεῖμα ὑδροθείου· ἂν ὑπάρχῃ ὑδράργυρος, παράγεται Ἴζημα λευκὸν ρυπαρὸν, μεθ' ὃ κίτρινον ὑπερύθρον, καὶ εἶτα μέλαν (θειοῦχος ὑδράργυρος). Ἐξατμίζομεν εἶτα μέχρι ξηροῦ καὶ πάντοτε ἐν ἀτμολούτρῳ τὴν διάλυσιν τοῦ ἱζήματος εἰς βασιλικὸν ὕδωρ, καὶ διαλύομεν πάλιν τὸ ὑπόλειμμα εἰς ὕδωρ, προστιθέμενοι σταγόνας τινὰς ὑδροχλωρικοῦ ὀξέος, αἷτινες καθιστῶσιν εὐχερεστέραν τὴν διάλυσιν τοῦ θειικοῦ βασικοῦ ὑδραργύρου, ὅστις τυχὸν ἐσχηματίσθη. Ἀπολαμβάνομεν οὕτω διάλυσιν περιέχουσαν διχλωριούχον ὑδράργυρον, ὅντινα ἀναγνῶρίζομεν εὐκόλως διὰ τῶν ἐπομένων ἀντιδραστηρίων :

Μετὰ τοῦ ἰωδιούχου καλλίου ἢ τοῦ ἰωδιούχου νατρίου παράγεται ζωηρῶς ἐρυθρὸν Ἴζημα (διειωδιούχος ὑδράργυρος).

Μετὰ τῆς ἀμμωνίας παράγεται λευκὸν Ἴζημα.

Μετὰ τοῦ καλλίου καὶ τοῦ νατρίου παράγεται Ἴζημα κίτρινον, δυσκόλως διαλυόμενον ἐν περισσεΐᾳ τοῦ ἀντιδραστηρίου.

Μετὰ τοῦ ὑποχλωριούχου κασσιτέρου παράγεται Ἴζημα λευκόν, καθιστάμενον μέλαν ἂν ἡ ἀντίδρασις ἐξακολουθήσῃ· ἀπολαμβάνεται οὕτω μεταλλικὸς ὑδράργυρος. Ἡ ἀντίδρασις αὕτη εἶναι εὐαίσθητος $\frac{1}{40000}$.

Ἀρίχνευσις διὰ τῆς ἡλεκτρολύσεως. — Ποιοῦμεθα χρῆσιν τῆς στήλης τοῦ Smithson, συνισταμένης ἐξ ἐλάσματος σιδήρου ἢ κασσιτέρου, περὶ τὸ ὁποῖον ἐλάσσεται λεπτότατον ἐλάσμα χρυσοῦ. Ἐμβυθίζομεν αὐτὴν εἰς τὴν διάλυσιν τοῦ ἀρσενικοῦ, ἀφ' οὗ πρότερον ὀξινίσωμεν αὐτήν, καὶ ὁ ὑδράργυρος ἀποτίθεται ἐπὶ τοῦ ἐλάσματος τοῦ χρυσοῦ, ὅπερ λευκαίνεται· δύναται δὲ κατόπιν ν' ἀναλάβῃ τὴν φυσικὴν αὐτοῦ χροιάν, ἂν ἐκτεθῇ εἰς τὴν φλόγα λύχνου δι' οἴνοπνεύματος. Τὸ λευκανθὲν ἐλάσμα τοῦ λευκοῦ εἰσάγεται εἰς ὑάλινον σωλῆνα λελεπτυσμένον εἰς τὸ ἕτερον ἄκρον, καὶ θερμαίνομεν αὐτὸ διὰ τοῦ λύχνου· ὁ ὑδράργυρος καθίσταται πτητικὸς καὶ συμπυκνῶνται εἰς τὸ λελεπτυσμένον μέρος τοῦ σωλῆνος, παράγει δὲ στήλην ὁμοίαν τῇ τοῦ θερμομέτρου. Τὰ ἄλλα τοῦ κασσιτέρου λευκαίνουν ἐπ' ἑσῆς τὸ ἐλάσμα τοῦ χρυσοῦ, δὲν παράγουσιν ὁμῶς τὰ αὐτὰ φυσικὰ φαινόμενα ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τῆς θερμότητος. Διὰ τὴν ἐφαρμόσωμεν τὴν μέθοδον ταύτην, πρέπει νὰ καταστρέψωμεν τὰς ὀργανικὰς ὑλὰς.

Διναμέθα ἐπ' ἴσης γὰ μεταχειρισθῶμεν τὴν συσκευὴν τῶν Flandin καὶ Danger, συνισταμένην ἐξ ὑποστηρίγματος, ἐξ ὑπλίνης σφαίρας, προωρισμένης διὰ τὴν ὑποδοχὴν τοῦ ὑπόπτου ὑγροῦ καὶ ἐκ χώνης λελεπτυσμένης εἰς τὸ κατώτερον αὐτῆς ἄκρον, ὑπὸ τὴν ὁποῖαν τίθεται κάψα. Νῆμα χρυσοῦ, ἀπατελοῦν τὸ θετικὸν ἠλεκτρόδιον στοιχείου τοῦ Bunsen εἰσχωρεῖ ἐν τῇ χώνῃ διὰ τοῦ ἄνωτέρου μέρους· ἕτερον νῆμα τοῦ αὐτοῦ μετάλλου εἰσχωρεῖ διὰ τοῦ κατωτέρου μέρους καὶ συγκοινωνεῖ μετὰ τοῦ ἀρνητικοῦ πόλου.

Ἄν ἀναστρέψωμεν τὴν σφαῖραν οὕτως, ὥστε ὁ τράχηλος αὐτῆς νὰ βυθίζεται εἰς τὸ ἐν τῇ χώνῃ ὕδωρ, τοῦτο θὰ ρεῖσῃ στάγδην διὰ τοῦ λελεπτυσμένου ἄκρου ἐν τῇ κάψῃ, τὸ δὲ ἄκρον τοῦ τραχήλου τῆς σφαίρας θ' ἀποκαλυφθῇ μετὰ τινος χρόνου. Εἰσχωρεῖ τότε ἐν αὐτῷ ἀήρ, τὸ δὲ ἐν τῇ σφαίρᾳ ὑγρὸν μεταβαίνει βραδέως εἰς τὴν χώνην. Ἄν τὸ ὑγρὸν περιέχῃ ὑδράργυρον, τὸ μέταλλον τοῦτο ἀποσυντίθεται ἐπὶ τοῦ ἀρνητικοῦ νήματος. Ἀφαιροῦμεν εἰτα τὸ νῆμα τοῦτο καὶ ἐξετάζομεν αὐτό, καθάπερ τὸ χρυσὸν ἔλασμα τῆς στήλης τοῦ Smilthson, ὡς περιεγράψαμεν.

Ε. Ἀνίχνευσις τοῦ χλωρίου, τοῦ βρωμίου καὶ τοῦ ἰωδίου. — **Χλώριον.** Τὸ χλώριον δυσκολώτατα ἀνιχνίσκται, διότι ταχέως μετατρέπεται εἰς χλωριούχον καὶ ὑδροχλωρικὸν ὀξύ (βλ. κατωτέρω τὴν ἔρευναν τοῦ ὀξέος τούτου). Ἄν ὑπῆρχεν ἐν ἐλευθέρᾳ καταστάσει, θ' ἀνεγνωρίζετο ἐκ τῆς ὀσμῆς αὐτοῦ καὶ διὰ τῆς ζέσεως τῶν ὀργανικῶν ὑλῶν, ὧν οἱ ἄτμοι θὰ ἐκυάνουν χάρτην διαπεποτισμένον δι' ἰωδιούχου καλίου καὶ ἀμύλου (Naquet). Ἀναγνωρίζεται ἐτι τὸ ἐν μικρᾷ ποσότητι ἐν τινι ὑγρῷ περιεχόμενον χλώριον προστιθεμένου ἁλατος ὑποξιδίου τοῦ σιδήρου, περιέχοντος θειοκυανίου καλίου, καθ' ὅτι ἀποτελεῖται πάραυτα ἐρυθρὰ χροιά.

Βρώμιον. Ἀπομονοῦμεν τὸ βρώμιον κατεργαζάμενοι τὰς περιεχοῦσας τοῦτο οὐσίας διὰ τοῦ θείου καὶ ἄνθρακος, ὅστις διαλύει αὐτὸ χρωματίζόμενος ἰοειδῶς· ἀναταράσσοντες δὲ τὴν διάλυσιν ταύτην μετὰ καλίου, τοῦτο ἐνοῦται μετὰ τοῦ βρωμίου καὶ οὕτως ἀποτελεῖται διάλυσις βρωμιούχου καλίου.

Ὅπως ἀνιχνεύσωμεν βρωμιούχον τι ἅλας, ζέτομεν μεθ' ὕδατος τὰς ὑπόπτους ὕλας, διηθεῶμεν καὶ ἀναταράσσωμεν τὸ ὑγρὸν μετ' αἰθέρος

καὶ ὕδατος χλωρίου. Τὸ βρώμιον, ἀφειθὲν ἐλεύθερον, διαλύεται εἰς τὸν αἰθέρα, ὄντινα χρωματίζει ἐρυθρῶς ὑποκιτρίνως.

Ίωδιον. Ἀπομονοῦμεν τοῦτο καθ' ὃν τρόπον καὶ τὸ βρώμιον, καὶ ἀναζητοῦμεν εἴτα τὴν χαρακτηριστικὴν τοῦ ἰωδίου ἀντιδράσιν, ἣτις συνίσταται εἰς τὸ κυανοῦσθαι ἐπὶ προυνσία ἀμύλου καὶ χρωματίζειν ἰοειδῶς τὸν θειοῦχον ἀνθρακα.

Τὸ ἰωδιούχον *καλίον*, χορηγηθὲν εἰς μεγάλην δόσιν, προεκάλεσε πολλάκις φαινόμενα ἀποδοθέντα εἰς τὸ ἐν τῷ ἰωδιούχῳ ἄλατι περιεχόμενον βρωμιούχον. Ὁ δὲ Bouis προτείνει τὰς ἐξῆς μεθόδους πρὸς ἀναγνώρισιν τοῦ μίγματος: Διαλύομεν τὸ ἄλας εἰς ὕδωρ καὶ προστιθέμεθα χλωριούχον παλλάδιον μετὰ χλωριούχου νατρίου· κατακρημνίζεται οὕτως ἰωδιούχον ἑπαλλάδιον· διηθεύμεν καὶ ἐν τῇ διαλύσει ἀνευρίσκομεν τὸ βρώμιον ἐν καταστάσει βρωμιούχου ἁλατος.

Ἀναγνωρίζομεν ἐτι τὸ μίγμα τῶν δύο ἀλάτων προστιθέμενοι ἐν αὐτῇ θεικὸν χαλκὸν καὶ περισσεύειν θειώδους ὀξέος· κατακρημνίζεται οὕτω λευκὸς πρωτοἰωδιούχος χαλκός. Τὸ ὑγρὸν διηθηθὲν περιέχει τὸ βρώμιον, ὅπερ ἀφιέμεθα ἐλεύθερον μετὰ τοῦ χλωρίου.

Σ. Ἀνίχνευσις τοῦ μολύβδου. — Ὁ Rabuteau συνίστησι τὴν ἐπομένην μέθοδον: «Καταστρέφομεν τὰς ὀργανικὰς ὕλας θερμαίνοντες αὐτὰς μετὰ μίγματος θεικοῦ καὶ νιτρικοῦ ὀξέος (δύο μέρη τοῦ πρώτου δι' ἓν τοῦ δευτέρου). Ὁ μολύβδος εὐρίσκεται ἐν καταστάσει ἁλατος θεικοῦ εἰς τὸ ἀνθρακῶδες ὑπόλειμμα. Τὸ ὑπόλειμμα τοῦτο, συντριβὲν ἐν ἰγδίῳ καὶ παραληφθὲν διὰ διαλύσεως τρυγικοῦ ὀξέος, ἀφίησιν αὐτῷ τὸν θεικὸν μολύβδον. Διοχετεύοντες δὲ διὰ τῆς διαλύσεως ρεῦμα ὕδροθεικοῦ ὀξέος, ἀπολαμβάνομεν θειοῦχον μολύβδον, ὃν μετατρέπομεν εἰς νιτρικόν, ὅστις δίδει τὰς ἀντιδράσεις τῶν ἀλάτων τοῦ μολύβδου, ὧν αἱ κυριώτεραι εἰσὶν αἱ ἐπόμεναι:

«Μετὰ τοῦ καλίου καὶ τοῦ νατρίου παράγεται λευκὸν ἱζημα ἐνύδρου ὀξειδίου τοῦ μολύβδου, διαλυτοῦ ἐν περισσεύᾳ ἀντιδραστηρίου (διακριτικὸς χαρακτὴρ ἀπὸ τῶν διαλύσεων τοῦ βισμούθιου, οὗτινος τὸ ὀξίδιον δὲν διαλύεται ἐν περισσεύᾳ καλίου ἢ νατρίου).

«Μετὰ τῶν ἀνθρακικῶν ἀλαλίων, τοῦ σιδηροκυανιοῦχου καὶ τοῦ κυανιοῦχου καλίου, τοῦ θεικοῦ ὀξέος καὶ τῶν διαλυτῶν θεικῶν ἀλάτων παράγονται λευκὰ ἱζηματα.

«Μετὰ τοῦ ὕδροθεικοῦ ὀξέος, τοῦ ὕδροθεικούχου ἀμμωνίου καὶ

τῶν ἄλλων θειούχων ἀλάλεων παράγεται Ἱζημα μέλιν θειούχου μολύβδου.

«Μετά τοῦ χρωμικοῦ καλίου παράγεται κίτρινον Ἱζημα χρωμικοῦ μολύβδου, διαλυτοῦ ἐν τῷ καλίῳ. Ὁ ἰωδιοῦχος μολύβδος δίδει ἐπ' ἴσης κίτρινον Ἱζημα, διαλυτὸν εἰς τὸ ζέον ὕδωρ, ὅπερ ἀφήσιν αὐτὸ ν' ἀποτεθῇ ἐκ τῆς ψύξεως ὑπὸ μορφὴν ὠραίων ψηγμάτων κιτρίνης χρυσιζούσης χροιάς.

αἴ. *Ελασμα ψευδαργύρου*, ἐμβαπτισθὲν ἐν διαλύσει ἁλατος μολύβδου, καλύπτεται κατὰ πρῶτον ὑπὸ μελαίνης στιβάδος εὐθρύπτου μολύβδου, εἴτα δὲ ὑπὸ ψηγμάτων τοῦ μετάλλου τούτου.

«Ὡς πειστέριον δύναται τις νὰ παρουσιάσῃ εἴτε τὸν θειοῦχον εἴτε τὸν θεικὸν μολύβδον, εἴτε τέλος μεταλλικὸν σφαιρίδιον, ληφθὲν διὰ τῆς διὰ τοῦ καμινευτήρος αὐλοῦ θερμάνσεως μίγματος ἀποτελουμένου ἐξ ἀνύδρου ἀνθρακικοῦ νατρίου καὶ χλωριούχου ἁλατος ληφθέντος διὰ τοῦ θειούχου κατακρημνισθέντος ὑπὸ τοῦ ὑδροθεικοῦ ὀξέος.»

Πρὸς βεβαίωσιν τῆς παρουσίας τοῦ μολύβδου ἐν τῷ οἴῳ, τῷ ὀξει καὶ τοῖς λοιποῖς ποτοῖς κατακρημνίζομεν τὸν μολύβδον διὰ τοῦ ὑδροθεικοῦ ὀξέος. Ὁ συλλεχθεὶς θειοῦχος μολύβδος μετατρέπεται εἰς θεικὸν διὰ τοῦ νιτρικοῦ ὀξέος, καὶ ἀνάγεται διὰ τοῦ ἀνθρακος διὰ τοῦ καμινευτήρος αὐλοῦ (Bouis).

Ἡ ἀνάλυσις τοῦ μολύβδου ὕδατος γίνεται ἐξατμιζομένων ἐν κάψῃ ἐκ πορκελάνης, θερμανθείσῃ ἐπὶ λουτροῦ ἄμμου, 5—10 λίτρων ὕδατος. Παρατείνεται δ' ἡ ἐξατμισις, κατὰ μικρὰ μέρη, ἐν μικρᾷ ἐκ πορκελάνης κάψῃ, ἱκανῇ ν' ἀντίσχῃ ἐν ὑψηλῇ θερμοκρασίᾳ. Τὸ ὑπόλειμμα παραλαμβάνεται εἴτα διὰ τοῦ νιτρικοῦ ὀξέος, οὕτω δὲ ἀπολαμβάνεται ὁ μολύβδος ἐν καταστάσει ἁλατος νιτρικοῦ καὶ θεικοῦ.

Ζ. Ἀνίχνευσις τοῦ χαλκοῦ.—Καταστρέφομεν τὰς ὀργανικὰς ὕλας διὰ τοῦ θεικοῦ καὶ τοῦ νιτρικοῦ ὀξέος ἢ δι' ἀποτεφρώσεως ἐν κάψῃ ἐκ λευκοχρύτου, παραλαμβάνοντες εἴτα τὴν τέφραν διὰ τοῦ νιτρικοῦ ὀξέος. Τὰ ἀπολαμβανόμενα ὑγρά ἐξατμίζονται μέχρι σιροπιώδους συστάσεως, εἰς τὸ ὑπόλειμμα προστίθεται ἀπεσταγμένον ὕδωρ καὶ εἴτα διηθεῖται τοῦτο καὶ δοκιμάζεται διὰ τῶν ἀντιδραστηρίων τοῦ χαλκοῦ.

Τῶν δὲ τὰ κυριώτερα ἀντιδραστήρια τῶν διαλύσεων τοῦ χαλκοῦ:

Τὸ σιδηροκυανιοῦχος κάλιος δίδει ἴζημα φαιὸν ὑπέρυθρον.

Μετὰ τῆς ἀμμωνίας ἔχομεν ἴζημα λευκὸν κυανίζον, ὅπερ παράγει μετὰ περισσείας τοῦ ἀντιδραστηρίου διάλυσιν βαθέως κυανῆν. Ἡ ἀντιδρασίς αὕτη εἶναι εὐαίσθητος εἰς $\frac{1}{10000}$.

Τὸ ἀρσενικικὸν κάλιον δίδει ἴζημα πράσινον (πράσινον τοῦ Schéele).

Γνωστὸν τυγχάνει ὅτι διὰ τοῦ χαλκοῦ συμβαλίνουνσι πολλαὶ τυχαῖαι ἢ ἐκ τοῦ ἐπαγγέλματος δηλητηριάσεις.

Ταχεῖά τις μέθοδος πρὸς ἀνίχνευσιν τοῦ χαλκοῦ εἰς τι σιτίον συνίσταται εἰς τὴν ἐξάντλησιν τοῦ ὑπόπτου σώματος μεθ' ὕδατος ὀξινισμένου δι' ὀξικὸν ὀξέος, ἢ εἰς τὴν ὀξίνισιν μόνον αὐτοῦ, ὅταν ᾖ ὑγρὸν, καὶ εἰς τὴν ἐν αὐτῷ ἐμβάπτισιν ἐπὶ τινος ὥρας νήματος λευκοσιδήρου κεκαθαρμένου· τὸ νῆμα τοῦτο καλύπτεται ὑπὸ ἐρυθρᾶς στιβάδος μεταλλικοῦ χαλκοῦ.

Ἡ ρακὴ καὶ πάντα τὰ ὑγρά τὰ ἀποσταζόμενα ἐν χαλκίναϊς συσκευαῖς περιέχουσι χαλκόν, οὗτος ἢ παρουσία ἀποδεικνύεται διὰ τῆς εἰς τὸ ὑγρὸν προσθήκης σταγόνων τινῶν ὕδροκυανικοῦ ὀξέος ἡραιωμένου δι' οἰνοπνεύματος, εἴτα δὲ τεμαχίου ρίζης ἱεροξύλου· καὶ τὸ ἐλάχιστον τότε ἔχνης χαλκοῦ μεταδίδει εἰς τὸ ὑγρὸν χροιάν κυανῆν.

Ἡ δὲ ἐν τῷ ἄρτῳ παρουσία τοῦ χαλκοῦ ἀναγνωρίζεται διὰ βρεγμένου τεμαχίου ψυχροῦ τοῦ ἄρτου, ὅπερ ἐμβρέχομεν διὰ διάλυσιν ἡραιωμένης σιδηροκυανιοῦχος καλλίου καὶ ὅπερ χρωματίζεται κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον ζωηρῶς ροδοειδῶς.

Η. Ἀνίχνευσις τοῦ καλλίου καὶ τοῦ νατρίου.— Βεβαιούται κατὰ πρῶτον ἢ ἀλκαλικότης τῶν ὑλῶν διὰ τοῦ χάρτου τοῦ ἡλιοτροπίου. Διὰ δὲ τῆς μεθόδου τῆς ἀλκαλιμετρίας δύναται τις νὰ γνωρίσῃ τὴν ποσότητα τοῦ καλλίου καὶ τοῦ νατρίου, τὴν περιεχομένην ἐν τοῖς ἐμέσμασιν ἢ τῷ πεπτικῷ σωλῇ. Ἀφοῦ αἱ ὑλαι διηθηθῶσιν ἢ πλυθῶσιν, εἴτα δὲ χρωσθῶσι διὰ τινων σταγόνων βάμματος ἡλιοτροπίου, προστιθέμεθα ἐν τῷ ὑγρῷ διάλυσιν ὀγκομετρηθεῖσαν ἡραιωμένου θειικοῦ ὀξέος. Ἡ προσθήκη τοῦ ὀγκομετρηθέντος ὑγροῦ παρατείνεται μέχρις οὗ ἡ κυανὴ χροιά τοῦ ἡλιοτροπίου κατασταθῇ πάλιν ἐρυθρά. Εἰς ἐκάστην διαίρεσιν τοῦ προστιθεμένου ὑγροῦ ἀντιστοιχεῖ ὠρισμένον βάρος ἀλκάλειας.

Τὸ χλωριοῦχος ὕδωρ, τὸ ὑποχλωριῶδες κάλιον καὶ νάτριον (ὕδωρ

Javelle, ὑγρὸν Labarraque) δυνατόν νὰ προκλέσωσι δηλητηριάσεις. Τὰ προϊόντα ταῦτα ἀποχρωματίζουν τὸ ἡλιοτρόπιον καὶ τὸ ἰνδικόν, ἐκλύουσι δὲ χλωρίον τῇ προσθήκῃ ἀσθενοῦς τινος ὀξέας, αἷον τοῦ ὀξικοῦ.

Θ. Ἀνίχνευσις τοῦ ψευδαργύρου. — Καταστρέφουμεν τὰς ὀργανικὰς ὕλας διὰ τοῦ ὕδροχλωρικοῦ ὀξέος καὶ τοῦ χλωρικοῦ καλίου· τὸ δὲ μετὰ τὴν τοιαύτην κατεργασίαν ὑπολειφθὲν ὑγρὸν ὑποβάλλεται ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τοῦ ὕδρουθίου. Διηθούμεν, προστιθέμεθα περίσσειαν ὀξικοῦ νατρίου ἐν τῷ διαφανεῖ ὑγρῷ, μεθ' ὃ κορεννύμεθα αὐτὸ ἐκ νέου διὰ τοῦ ὕδρουθίου, ὅπερ κατακρημνίζει τὸν ψευδάργυρον ἐν καταστάσει λευκοῦ θειούχου ἁλατος. Τὸ θειούχον ταῦτο ἅλας χωρισθὲν διὰ διηθήσεως καὶ διαλυθὲν πάλιν ἐν ὕδροχλωρικῷ ὀξεῖ, δέον νὰ παραγάγῃ κίτρινον Ἴζημα τῇ προσθήκῃ διττοσιδηροκυανίουχου καλίου.

ΑΝΙΧΝΕΥΣΙΣ ΤΩΝ ΟΞΕΩΝ

Κατὰ τὸν Dragendorff, ἡ ἰσχυρῶς ὀξικός ἀντίδρασις τῶν ἐμυμένων ὑλῶν, τῶν ἐν τῷ στομάχῳ καὶ τῷ πεπτικῷ σωλῇνι περιεχομένων, εἶναι τοιαύτης σπουδακίτητος χαρακτὴρ ἐν τῇ ἀνίχνευστι τῶν ὀξέων, ὥστε δύναται τις νὰ μὴ ἐκτελέσῃ τὴν ἀνάλυσιν, ἂν ὁ χαρακτὴρ οὗτος ἐλλείπῃ. Ὁ Ritter ἐν τούτοις σημειοῖ ἐξαίρεσιν τοῦ κανόνος τούτου, ὅταν ἀλκαλικόν τι ἀντίδοτον (μυγνησία, διττανθρακικὸν νάτριον, σάπων) ἐχορηγήθῃ.

Ὁ Naquet παρατηρεῖ ὅτι τὰ ὀξέα μόνον ἐν τῷ πεπτικῷ σωλῇνι ἢ τῷ περιεχομένῳ αὐτοῦ δυνατόν ν' ἀνίχνευθῶσιν· ἢ ὁ ἀνεύρεσις αὐτῶν ἐν τῷ λοιπῷ ὀργανισμῷ δὲν ἐπιτρέπει νὰ ἐξαγάγωμεν ἀσφαλῆ συμπεράσματα, διότι φυσικῶς εὐρίσκονται ἐν τῷ ὀργανισμῷ, ἐν καταστάσει ἀλάτων, τὰ διάφορα ἀνίχνευόμενα ὀξέα. Ἐκτιμῶμεν τὸ εὐλογον τῆς τοιαύτης παρατηρήσεως, φρανοῦμεν ὅμως ὅτι διὰ τῆς ἀναλύσεως δυνατόν νὰ εὐρεθῶσιν ἐν τῷ ὀργανισμῷ ἅλατα, ἅτινα ἐκ τῆς φύσεως καὶ τῆς ποσότητος αὐτῶν δὲν δύνανται νὰ θεωρηθῶσιν ὡς φυσικὰ προϊόντα τοῦ ὀργανισμοῦ καὶ τῶν τροφῶν.

Κατὰ γενικὴν μέθοδον, πρέπει ν' ἀναλώσωμεν τὸν πεπτικὸν σωλῆνα καὶ τὸ περιεχόμενον αὐτοῦ δι' ὕδατος, μέχρις αὐτὸ ὕδωρ τοῦτο μὴ ἐρυθραίνῃ πλέον τὸ ἡλιοτρόπιον. Κατακρημνίζομεν διὰ τοῦ οἴγου

πνεύματος τὰς ἐν διαλύσει ὀργανικὰς οὐσίας· διηθοῦμεν εἴτα ἐκ δευτέρου καὶ δακιμάζομεν τὸ ἀπολαμβανόμενον ὑγρὸν κατὰ διαφόρους τρόπους ἀναλόγως τοῦ ἀνιχνευομένου ὀξέος.

Δέον νὰ διακρίνωμεν τὰ ὀξέα εἰς πτητικὰ καὶ μόνιμα.

Ὅξέα πτητικά.

A. Ὑδροχλωρικὸν ὀξύ. — Ἡ ἀπλουτέρα μέθοδος συνίσταται εἰς τὴν ἀπόσταξιν τοῦ ὑγροῦ ἐν κέρατι φέροντι ὑποδοχέα, μέχρις οὗ τὸ ὑγρὸν κατασταθῇ φυραματώδες. Τὸ ὑγρὸν, συλλεχθὲν ἐν τῇ ὑποδοχεῖ, ἔχει πάντας τοὺς χαρακτῆρας τοῦ ὑδροχλωρικοῦ ὀξέος· εἶναι ὀξινον, κατακρημνίζεται ἐν λευκῇ διὰ τοῦ νιτρικοῦ ἀργύρου, τὸ δὲ ἴζημα διαλύεται εὐκόλως ἐν τῇ ἀμμωνίᾳ καὶ δὲν διαλύεται ἐν τῇ νιτρικῇ ὀξεϊ.

Οἱ δὲ Tardieu καὶ Roussin τὴν ἐπομένην ἐπαινοῦσι μέθοδον :

« Τὰ σπλάγχνα καὶ τὰ ἐκ τοῦ ἐμέτου προϊόντα καταμερίζονται εἰς μικρὰ τεμάχια καὶ ἀνάγονται εἰς διαφανῆ πόλτον, διαιρούμενον εἰς δύο ἀκριβῶς ἴσα μέρη. Τὸ ἐν τούτων κορέννυται διὰ περισσεύας ἀνθρακικοῦ νατρίου μὴ περιέχοντος χλωριούχον ἅλας καὶ ἐξάτμιζεται ἐν ἀτμολούτρῳ, μέχρις οὗ σχεδὸν ἐντελῶς ξηρανθῇ. Τὸ ἕτερον μέρος υποβάλλεται εἰς τὴν αὐτὴν ἐξάτμισιν ἄνευ προηγουμένου κορεσμοῦ. Τὰ δύο προκύπτοντα προϊόντα καίοντο κεχωρισμένως ἐν δυσὶ χωνευτηρίοις ἐκ πορκελάνης μέχρις ἐντελοῦς ἀπανθρακώσεως. Ἐκατέρα ἀνθρακώδης μάζα ἀναλίσκεται δι' ἴσου ὀγκοῦ ἀπεσταγμένου ὕδατος, τὰ δὲ προκύπτοντα ὑγρά διηθοῦνται. Ἐκατέρα τότε διόλυτις ὀξινίζεται ἰσχυρῶς διὰ καθαροῦ νιτρικοῦ ὀξέος, προστίθεται δ' ἐν αὐτῇ περίσσεια νιτρικοῦ ἀργύρου. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει σχηματίζεται σταθερῶς ἴζημα ἐν ἑκατέρᾳ διαλύσει, ἂν, ἐννοεῖται, τὰ ἐκ τῶν τροφῶν ὑγρά καὶ τὰ σπλάγχνα περιέχοντα χλωριούχα ἅλατα ἐν φυσικῇ καταστάσει. Τὰ δύο ἴζηματα συλλέγονται κεχωρισμένως ἐπὶ μικρῶν ἡθμῶν ἐκ χάρτου Βερζελίου, πλύνονται μέχρις ἀναλώσεως, ἀποξηραίνονται, καίονται μετὰ τοῦ ἡθμοῦ αὐτῶν ἐν μικροῖς χωνευτηρίοις ἐκ πορκελάνης, μετ' ὃ τέλος σταθμίζονται διὰ τῆς εὐαισθήτου πλάστιγγος. Ἄν ἡ ποσότης τοῦ χλωριούχου ἀργύρου ᾖ ἐπαισθητῶς ἢ αὐτὴ εἰς ἀμφοτέρας τὰς περιπτώσεις, ὁ πραγματογνώμων ἔχει βεβαίως ἀπόδειξιν τῆς μὴ υπάρξεως ἐλευθέρου ὑδροχλωρικοῦ ὀξέος ἐν

τοῖς σπλάγχχοις καὶ τοῖς ἐμέσμασιν. Ἄν δὲ τὸ διὰ τοῦ ἀνθρακικοῦ νατρίου κορεσθὲν μέρος παρέχῃ ποσότητα χλωριούχου ἀργύρου πολλῶ μείζονα τοῦ μὴ κορεσθέντος μέρους, εἶναι προφανὲς ὅτι οὗτος προέρχεται ἐξ ἀλλοτρίας πηγῆς.»

Β. Νιτρικὸν ὀξύ. — Ἀφοῦ αἱ ὕλαι κατεργασθῶσι κατὰ τὴν ἀνωτέρω περιγραφῆσαν γενικὴν μέθοδον, τιθέμεθα τὸ ὑγρὸν ἐν ἀποστακτικῇ συσκευῇ, κορεννόμεθα τὸ τῆς ἀποστάξεως προϊόν διὰ τοῦ καλίου ἢ τοῦ νατρίου καὶ ἐξατμίζομεν μέχρι ξηροῦ. Συλλέγομεν εἴτα τὸ ὑπόλειμμα, μιγνύμεθα αὐτὸ μετὰ ρινημάτων χαλκοῦ καὶ τιθέμεθα ἐν ὑαλίνῃ σωλῇνι, κεκλεισμένῃ κατὰ τὸ ἕτερον ἄκρον καὶ φέροντι κατὰ τὸ ἄλλο πῦμα διελαυνόμενον ὑπὸ ἀπαγωγῇ σωλῆνος, ἐν ᾧ χέομεν θειικὸν ὀξύ. Θερμαίνομεν, τὰ δὲ ἐκλυόμενα ἀέρια (ἐρυθρίζοντες ἀτμοί) παρουσιάζουσι χροιὰν φαιάν· ἂν δὲ τὰ ἀέρια ταῦτα μεταβιβάσωμεν ἐν ὕδατι περιέχοντι μικρὰν ποσότητα θειικοῦ ὑποξιδίου τοῦ σιδήρου καὶ ὅπερ κατεστήσαμεν ὀξινον δι' ὀλίγου θειικοῦ ὀξέος, τὸ ὑγρὸν καθίσταται φαιὸν ἢ ροδοειδές· ἐρυθρὰ χροιά παράγεται ἐπ' ἔξσης, ἂν τὰ ἀέρια ταῦτα ἐπιδράσωσιν ἐπὶ διαλύσεως θειικῆς ναρκοτίνης.

Γ. Ὑδροκυανικὸν ὀξύ. — Ὑποβάλλομεν εἰς ἀνάλυσιν τὸ ἐν τῷ στομάχῳ καὶ τοῖς ἐντέροις περιεχόμενον· δυνάμεθα δ' ἐπ' ἔξσης νὰ ἐξετάσωμεν τὸ αἷμα, τὸ ἥπαρ καὶ τὸν ἐγκέφαλον. Ὁ Dragendorff τὴν ἐπομένην συνίστασι μέθοδον· Αἱ ὕλαι εἰς μικρότατα κατατμηθεῖσαι τεμάχια, μεταβάλλονται εἰς ρευστὸν πόλτον τῇ προσθήκῃ ὕδατος· ἂν τὸ ὑγρὸν μὴ ἔχῃ ἀντίδρασιν ἰσχυρῶς ὀξινον, μεταδίδομεν αὐτῷ τοιαύτην διὰ προσθήκης θειικοῦ ὀξέος ἢ κάλλιον ἔτι τρυγικοῦ ὀξέος, διότι περίσσεια ἀνοργάνου ὀξέος δυνατόν νὰ ᾖ ἐπιβλαβής. Ἀποστάζομεν τὸ ὑγρὸν ἐν ὑαλίνῃ κέρατι συγκοινωνοῦντι μετ' ἀποψυκτῆρος Liebig· θερμαίνομεν ἐν λουτρῷ χλωριούχου ἀσβεστίου, χωρὶς ὅμως νὰ ὑπερβῶμεν τὴν θερμοκρασίαν τῶν 105—110 βαθμῶν.

Τὰ ἀποσταχθέντα προϊόντα καταμερίζονται δι' 100 κυβικὰ ὑφεκτόμετρα ὑγροῦ διὰ τὸ πείραμα ἀποχωρίζομεν 3 κυβικὰ ὑφεκτόμετρα, ἅτινα ἀπεστάχθησαν. Ὅπως δὲ καταστήσωσιν εὐχερεστέραν τὴν ἀπόσταξιν, προέτειναν νὰ διοχετεύηται διὰ τοῦ ὑγροῦ ρεῦμα ἀέρος. Τὸ ὑδροκυανικὸν ὀξύ ἀνευρίσκεται τότε εἰς τὰ πρῶτα μέρη βέβαιος

καὶ ἀναγνωρίζεται ἐκ τῆς ὀσμῆς, ἂν ὑπάρχη ἢ ἐν ἱκανῇ ὅπως ὀσμήποτε ποσότητι (Dragendorff).

Λον. Προστιθέμεθα εἰς ἓν μέρος τοῦ ἀποσταχθέντος ὑγροῦ διάλυσιν θεικοῦ ὑποξιδίου τοῦ σιδήρου, ὅπερ ὀξειδοῦται κεχωρισμένως τῇ ἐπαφῇ τοῦ ἀέρος (καθιστάμενον κίτρινον) καὶ ἐλαφρῶς περισσεύσας νατρίου· ἀνατοράσσωμεν καὶ προστιθέμεθα μετὰ προσοχῆς ἡραιωμένον ὑδροχλωρικόν ὀξύ, μέχρις οὗ τὸ ὑγρὸν κατασταθῇ ὀξινον· θὰ ὑπολειφθῇ ἔζημα κυανοῦ τῆς Πρωσίας, ἂν ὑπάρχη ὑδροκυανικόν ὀξύ ἐν ποσότητι ὅπως ὀσμήποτε ἱκανῇ· ἀπολαμβάνομεν δὲ μόνον πράσινον ὑγρὸν, ὅπερ μικρὸν κατὰ μικρὸν καταλείπει ἔζημα κυανοῦ, ἂν τὸ ὑγρὸν περιέχῃ μόνον ἔχνη.

Βεν. Ἐτερον μέρος τοῦ ἀποσταχθέντος ὑγροῦ ἐξουδετεροῦται μετὰ τοῦ καλλίου, προστιθέμεθα εἰς τὴν διάλυσιν ταύτην σταγόνας τινὰς διαλύσεως πικρικοῦ ὀξέος, θερμαίνομεν μεταξύ 50 καὶ 60 βαθμῶν, καὶ ἀπολαμβάνομεν χροιάν ἐρυθράν, ἂν ὑπάρχη ὑδροκυανικόν ὀξύ καὶ ἐν μικρᾷ ἔτι ποσότητι.

Γον. Προστιθέμεθα εἰς ἓν ἑκατοστόλιτρον τοῦ ἀποσταχθέντος ὑγροῦ μίαν ἢ δύο σταγόνας διαλύσεως θεικοῦ χαλκοῦ, εἰτα δὲ ἀρκούσαν ποσότητα καλλίου ἢ νατρίου, ὥστε τὸ ὀξίδιον τοῦ χαλκοῦ ν' ἀρξῇ καθιζάνον· ὀξινίζομεν πάλιν εἰς ὀλίγον νιτρικοῦ ἢ θεικοῦ ὀξέος, οὕτω δὲ βλέπομεν σχηματιζόμενον λευκὸν ἔζημα κυανιοῦ χου χαλκοῦ. Ἐδυνήθησαν οὕτω νὰ βεβαιώσωσι τὴν παρουσίαν Οὔγρ. 00006 ὀξέος εἰς ἓν ἑκατοντάλιτρον ὑγροῦ.

Δύναται τις νὰ μεταχειρισθῇ χάρτην ἐμβεβρεγμένην εἰς θεικὸν χαλκὸν εἰτα δὲ ἐν βάμματι ἱεροξύλου, ὅπως ἀναγνωρίσῃ, κατὰ τὸ ἄνσιγμα τῶν δοχείων τῶν περιεχόντων τὰς πρὸς ἐξέτασιν ὕλας, ἂν ἡ ἀτμοσφαῖρα περιέχῃ ὑδροκυανικόν ὀξύ. Ὁ Schonhein εἶδε τὸν χάρτην χρωμνύμενον ἐν τῇ ἀτμοσφαίρᾳ ὑαλίνης σφαίρας χωρητικότητος 46 λίτρων, ἐν ᾗ εἶχεν εἰσαγάγει σταγόνα διαλύσεως εἰς $\frac{1}{100}$ ὑδροκυανικοῦ ὀξέος· ἐδυνήθη ἐπ' ἴσης ν' ἀνακαλύψῃ τὸ αὐτὸ σῶμα ἐν τῇ ἀτμοσφαίρᾳ ὑαλίνης σφαίρας 10 λίτρων, ἐν ᾗ εἶχε ρίψει τεμάχιον ὅσον πλίσου τὸ μέγεθος κυανιοῦ χου καλλίου. Ἡ ἀντίδρασις αὕτη δυστυχῶς δὲν ἀνήκει ἀποκλειστικῶς τῷ ὑδροκυανικῷ ὀξεί, παράγεται δὲ καὶ ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν ἄλλων σωμάτων καὶ ἰδίᾳ τῆς ἀμμωνίας. Μόνη λοιπὸν οὕτη δὲν εἶναι χαρακτηριστικὴ τῆς δι' ὑδροκυανικοῦ ὀξέος δηλητηριάσεως· οὐχ ἦσαν εἶναι πολύτιμος, καθ' ὅτι ἀπαλάσ-

σαι τῆς ἀνίχνεύσεως τοῦ ὀξέος τούτου, ἂν ὁ χάρτης μὴ καθίσταται κυανοῦς.

Δ. Θεικὸν ὀξύ. — Τὰ ἐκ τῆς πλύσεως τῶν σπλάγγνων καὶ τῶν ἐμεσμάτων διηθηθέντα ὑγρὰ ἐξατμίζονται μέχρι συστάσεως ἡμισιροπιδούς καὶ εἰσάγονται ἐν σωλῆνι φρασσομένῳ δι' ὀλίγων ρινημάτων χαλκοῦ. Θερμαίνομεν εἴτα μέχρις οὗ ἐκλυθῇθειῶδες ὀξύ, ὅπερ ἀναγνωρίζεται ἐκ τε τῆς ὀσμῆς αὐτοῦ καὶ τῆς ἀντιδράσεως ἐπὶ ἀμυλούχου χάρτου διαβρόχου δι' ἰωδικοῦ ὀξέος.

Οἱ Tardieu καὶ Roussin ἀποκρούουσι τὴν μέθοδον ταύτην ὡς παρέχουσαν ἀποτελέσματα ὁσάκις ἂν ἡ ποσότης τοῦ ὀξέος ᾖναι μεγάλη, ἀντ' αὐτῆς δὲ προτείνουσι τὴν ἐπομένην, σιτηρίζομένην ἐπὶ τὸ διαλυτὸν τῆς θεικῆς κινήσης ἐν τῷ οἶνοπνεύματι. Καταλείπομεν τὰς ὕλας νὰ ἐμβραχῶσιν ἐπὶ πολλὰς ὥρας ἐν ἀπεσταγμένῳ ὕδατι, διηθοῦμεν, τὰς διηθηθείσας ὕλας εἰσάγομεν ἐν κάψῃ ἐκ πορκελάνης, ἀφοῦ προσθῶμεν εἰς αὐτὰς μικρὰν περίσσειαν ἐνύδρου κινήσης μέχρις ἐντελοῦς ἐξουδετερώσεως, καὶ ὑποβάλλομεν εἰς ἐξάτμισιν ματρίαν ἐν ἀτμολούτρῳ. Τὸ προκύπτον ἡμίρρευτον ἐκχύλισμα παραλαμβάνεται ἐπανειλημμένως δι' ἀπολύτου οἶνοπνεύματος, ὅπερ διαλύει τὴν θεικὴν κίνησιν, ἥτις ἐσχηματίσθη ἐκ τοῦ ἐλευθέρου ὀξέος, ἀφίησι δ' ἀδιάλυτα πάντα τὰ ἄλλα θεικά. Αἱ οἶνοπνευματώδεις διαλύσεις διηθηθεῖσαι ἐξατμίζονται ἐκ νέου, τὸ δ' ἀπολαμβανόμενον ἐκχύλισμα διαλύεται πάλιν ἐν ὀλίγῳ ἀπεσταγμένῳ ὕδατι ζέοντι καὶ διηθεῖται ἀμέσως. Ἐν ἡ ποσότης τοῦ θεικοῦ ὀξέος ᾖναι ὅπως ὀλίποτε μεγάλη, ἡ θεικὴ κίνησις κρυσταλλοῦται διὰ τῆς ἀποψύξεως. Ἐν τούτῳ ᾖναι λίαν σμικρά, οὕτω δὲ μὴ ἡ δυνατὸν ἡ σχηματιζομένη θεικὴ κίνησις νὰ κρυσταλλωθῇ, εὐκόλως δυνάμεθα νὰ βεβαιώσωμεν ἐν τῷ ὑγρῷ τὴν παρουσίαν τοῦ θεικοῦ ὀξέος διὰ τοῦ χλωριούχου βαρίου, ὅπερ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει παράγει λευκὸν ἕζημα ὅλος ἀδιάλυτος εἰς τὸ ὕδωρ καὶ τὸ νιτρικὸν καὶ ὑδροχλωρικὸν ὀξύ.

Ε. Ὁξαλικὸν ὀξύ. — Κατατέμνονται αἱ ὕλαι εἰς μικρὰ τεμάχια καὶ μετατρέπονται τῇ προσθήκῃ ὕδατος εἰς κατὰστασιν διαφανοῦς πόλτου, τὸ μίγμα ἐξατμίζεται ἐν ἀτμολούτρῳ καὶ παραλαμβάνεται δι' οἶνοπνεύματος. Ἡ οὕτως ἀπολαμβανόμενη διάλυσις διαιρεῖται εἰς δύο μέρη, ἃ ἑκάστην κεχωρισμένως ἐξετάζονται.

Εἰς τὸ μὲν προστιθέμεθα χλωριούχον ἀσθέστιον καὶ ἀπολαμβάνομεν Ἱζημα λευκὸν ὀξυλικῆς ἀσθέστου ἀδικολύτου ἐν τῷ ὀξικῷ ὀξείῳ καὶ τῷ χλωριούχῳ ἀμμωνίῳ, διαλυτοῦ δὲ ἐν τῷ νιτρικῷ ὀξείῳ· τὸ Ἱζημα τοῦτο, ἐλαφρῶς ἀπανθρακωθέν, ἀφρίζει μετὰ τοῦ ὕδροχλωρικοῦ ὀξέος.

Εἰς τὸ ἕτερον μέρος προστιθέμεθα νιτρικὸν ἄργυρον καὶ ἀπολαμβάνομεν Ἱζημα, ὅπερ, συλλεχθὲν καὶ τεθὲν ἐν σωλῇν κεκλεισμένῳ κατὰ τὸ ἕτερον ἄκρον, ἐκपुरσκορεῖται διὰ τῆς θερμότητος.

Δυνάμεθα ν' ἀπομονώσωμεν τὸ ὀξυλικὸν ὀξύ κατακρημνίζοντες τὰ περιέχοντα αὐτὰ ὑγρὰ δι' ἐνὸς ἁλατος μολύβδου. Τὸ ἀπολαμβανόμενον ὀξυλικὸν ἅλας πλύνεται καὶ ἀποσυντίθεται διὰ ρεύματος ἀερῶδους ὕδροθειοῦ, ὅπερ κατακρημνίζει τὸν μολύβδον ἐν καταστάσει θειούχου. Τὸ ὑγρὸν διηθεῖται καὶ ἐξατμίζεται ἐν ἀτμολούτρῳ, μεθ' ὃ τίθεται ἐν τῷ κενῷ ἢ ὑπὸ κώδωνι μετ' ἀσθέστου ἢ θειικοῦ ὀξέος. Τὸ ὀξυλικὸν ὀξύ ἀποχωρίζεται ἐν κρυσταλλικῇ καταστάσει.

Γ. Ὀξικὸν ὀξύ.—'Αποστάζομεν τὰ ἐκ τῆς πλύσεως τοῦ πεπτικοῦ σωλῆνος ὕδατα καὶ ἀπολαμβάνομεν ὑγρὸν ὀξινον, ἔχον ὁσμὴν ὀξους, ὅπερ δὲν καθιστᾷ ἐρυθρὰ τὰ τεμάχια τοῦ σιδήρου, ἀποκτᾷ δὲ τὴν ιδιότητα τοῦ καθιστᾶν ταῦτα ἐρυθρὰ ἂν προηγουμένως κορεσθῇ διὰ τινος βάσεως. Τὸ αὐτὸ ὀξινον ὑγρὸν, βρασθὲν μετ' ἀμύλου, δὲν ἀρριρεῖ ἀπ' αὐτοῦ τὴν ιδιότητα τοῦ κυανοῦσθαι διὰ τοῦ ἰωδίου· θερμανθὲν μετὰ λιθαργύρου εἶδει βασικὸν ἅλας, ὅπερ κυανοὶ τὸ ἡλιετρόπιον.

Δ. Τρυγικὸν ὀξύ.—'Αποξηραίνομεν τὰς ὑπόπτους ὕλας σχεδὸν μέχρι ξηροῦ, τὸ δὲ ὑπόλειμμα ζέομεν μετ' οἰνοπνεύματος 90 βαθμῶν. Ἡ οἰνοπνευματώδης αὕτη διάλυσις ἐξατμίζεται κατὰ τὸ $\frac{1}{10}$, τὸ δὲ ὑπόλειμμα διαιρεῖται εἰς δύο μέρη. Τὸ μὲν τούτων ἐξουδετεροῦμεν διὰ τοῦ ἀνθρακικοῦ καλίου, μεθ' ὃ εἰς τοῦτο προστιθέμεθα τὸ δεύτερον μέρος. Τὸ ὑγρὸν τότε μίγνυται μετὰ πυκνοῦ οἰνοπνεύματος καὶ ἀφρίζεται εἰς μέρος δροσερόν. Τὸ ὀξινον τρυγικὸν κάλιον, ὅπερ εἶναι ἡδιάλυτον εἰς τὸ οἰνόπνευμα, ἀποτίθεται ὑπὸ μορφὴν κρυσταλλώδους ἱζήματος, ὅπερ συλλέγομεν ἐπὶ ἡμιου, καθιζόμενον διὰ πλύσεων δι' οἰνοπνεύματος καὶ ὑποβάλλομεν ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τῶν ἀντιδραστηρίων (Dragendorff).

Μετὰ τοῦ νιτρικοῦ ἀργύρου ἀπολαμβάνομεν λευκὸν Ἴζημα, ὅπερ μελανοῦνται ἂν θερμανθῇ, καὶ διαλύεται ἐν τῷ νιτρικῷ ὀξεί καὶ τῇ ἀμμωνίᾳ.

Διὰ τῆς καύσεως τὸ ἄλας τοῦτο ἀναδίδει ὁσμὴν ἰσχυρὰν καιομένου σακχάρου (καραμέλας) καὶ καταλείπει μέλαν ὑπόλειμμα.

Μετατρέποντες μέρος τοῦ ἱζημῆτος εἰς οὐδέτερον τρυγικόν, διαλυτὸν διὰ μετρίας προσθήκης ἀνθρακικοῦ καλλίου, τὸ οὐδέτερον τοῦτο ἄλας κατακρημνίζεται ἐν ψυχρῷ διὰ τοῦ ὕδατος τῆς ἀσθέστου. Τὸ δὲ διὰ τοῦ ὕδατος τῆς ἀσθέστου ἀπολαμβάνομενον Ἴζημα εἶναι διαλυτὸν εἰς τὸ χλωριούχον ἀμμώνιον.

ΑΝΙΧΝΕΥΣΙΣ ΤΩΝ ΑΛΚΑΛΟΕΙΔΩΝ

Θέλομεν πρῶτον μελετήσῃ τὰ κυρίως ἀλκαλοειδῆ, εἴτα δὲ οὐσίας τινὰς φυτικὰς ἢ ζωϊκὰς, οἷον τὴν δακτυλιδίνην, τὴν πικροτοξίνην, τὸ κουράριον κ.τ.τ.

Διὰ πολλῶν μεθόδων δυνάμεθα ν' ἀνιχνεύσωμεν τὰ ἀλκαλοειδῆ. Ἡ πρώτη προταθεῖσα γενικὴ μέθοδος εἶναι ἡ τοῦ Stas· ἐτροποποιήθη δ' αὕτη ποικιλοτρόπως, ἰδίᾳ ὑπὸ τοῦ Otto. Ὁ δὲ Dragendorff ὑπέδειξεν ἐπ' ἴσης γενικὴν τινα μέθοδον ἀνιχνεύσεως τῶν ἀλκαλοειδῶν, ἥτις εἰς πολλὰς περιστάσεις ἐμφανίζει σπουδαῖα πλεονεκτήματα.

Ἡ διὰ τῶν διαφορῶν μεθόδων ἀνίχνευσις τῶν ἀλκαλοειδῶν εἶναι ἔργον δυσχερές· διὰ τοῦτο, ὅταν αἱ ὑπὸ τῆς ἀνακρίσεως παρεχόμεναι πληροφορίαι γεννῶσιν ὑπόνοιαν περὶ τοῦ ἀνιχνευθησομένου σώματος, πρέπει ν' ἀπλοποιῶμεν ὡς οἷόν τε τὰς γενικὰς μεθόδους καὶ νὰ τροποποιῶμεν αὐτὰς ἀναλόγως τῶν ἰδιαζουσῶν ἰδιοτήτων τοῦ ἀλκαλοειδοῦς, ὅπερ ἐλπίζομεν νὰ εὐρύωμεν.

Μέθοδος τοῦ Stas. — Ἡ μέθοδος αὕτη στηρίζεται : Αον, ἐπὶ τοῦ διαλυτοῦ ἐν τῷ ὕδατι καὶ τῷ οἰνοπνεύματι τῶν ὀξέων ἀλάτων, τῶν σχηματιζομένων ἐκ τῶν ἀλκαλοειδῶν μετὰ τοῦ τρυγικοῦ καὶ τοῦ ὀξαλικοῦ ὀξέος· Βον, ἐπὶ τῆς ἀποσυνθέσεως τῶν ὀξέων τούτων ἀλάτων ἐν διαλύσει διὰ τῶν καυστικῶν ἀλκάλων· Γον, ἐπὶ τῆς ἰδιότητος, ἣν ἔχει ὁ αἰθὴρ τοῦ προσλαμβάνειν τὰ οὔτως ἐν ἐλευθερίᾳ ἀφαιθέντα ἀλκαλοειδῆ.

Ὡς ἐξῆς περιγράφει ὁ Rebuteau τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ἐργασίας : Βερούης

α Δί' υποπτει υλαι συλλέγονται καὶ διαιροῦνται ἂν παρίσταται ἀνάγκη, ὡς ἐπὶ παραδείγματος, ὅταν πρόκειται περὶ ὀργάνων, οἷον ἥπατος, σπληνός, νεφρῶν, ἀτόμου ὅπερ υποτίθεται δηλητηριασθέν. Μίγνυνται δ' αὐταὶ μετὰ διπλάσιου τοῦ βύρους αὐτῶν καθαροῦ οἶνο-
πνεύματος 90°, μεθ' ὃ προστίθενται, ἀναλόγως τοῦ ποσοῦ τῶν υποπτειν ὑλῶν, 50 ἐκαταστά τοῦ γράμμου μέχρι 2 γράμμων τρυ-
γικοῦ ἢ ὀξαλικοῦ ὀξέος· τέλος θερμαίνεται τὸ μίγμα ἐν υάλινῳ
σφαιρικῷ δοχείῳ μέχρις 60 ἢ 75 βαθμῶν. Μετὰ τὴν ἀπόψυξιν,
διηθεῖται, πλύνεται διὰ πυκνοῦ οἶνοπνεύματος τὸ ἀδιάλυτον ὑπό-
λειμμα, ἐνδύνται τὰ διηθηθέντα ὑγρά καὶ ἐξατμίζονται εἴτε ἐν τῷ
κενῷ ἐπὶ παρουσίᾳ θειικοῦ ὀξέος, εἴτε διὰ ρεύματος ξηροῦ ἀέρος,
αὐτίνος ἢ θερμοκρασίᾳ δέον ἵα μὴ ὑπερβαίνει τοὺς 35 βαθμούς.
Ἀφοῦ τὸ οἶνοπνευμα κατασταθῇ πτητικόν, τὸ ὄξινον ὑπόλειμμα δια-
λύεται εἰς ὡς αἶον τε μικροτέραν ποσότητα ὕδατος. Ἡ διάλυσις
εἰσάγεται εἴτα εἰς δοκιμαστικὸν σωλῆνα, προστίθεται δ' εἰς αὐτὴν
διττανθρακικόν κάλιον ἢ νάτριον, μέχρις οὐ μὴ παράγεται πλέον
ἀναθρασμός. Τότε τὰ ἀλκαλοειδῆ, ἂν ὑπάρχωσιν ἐν ταῖς ὑπόπτεις
ὕλαις, ἀφίενται ἐλεύθερα. Ἀναταράσσεται τότε τὸ ὅλον μετὰ ποσό-
τητος αἰθέρος καθαροῦ τετραπλασίας ἢ πενταπλασίας τὸν ὄγκον
αὐτοῦ καὶ ἀφίεται ἐν ἡμερίᾳ. Ὁ ἐπιπλέον αἰθήρ μεταγγίζεται,
ὅταν ἐντελῶς κατασταθῇ διαφανής, καὶ ἀφίεται νὰ ἐξατμισθῇ αὐτο-
μάτως ἐν υάλινῃ ἢ ἐκ πορκελάνης κάψῃ.

α Δύο περιπτώσεις δυνατόν νὰ προκύψωσιν· εἴτε τὸ ἐν ταῖς ὑπό-
πτεις ὕλαις περιεχόμενον ἀλκαλοειδὲς εἶναι ὑγρὸν καὶ πτητικόν, εἴτε
στερεόν καὶ μόνιμον. Ἐν τῇ πρώτῃ περιπτώσει σχηματίζει ἐπὶ τῶν
τοιχωμάτων τῆς κάψης ἐλαιώδεις ραβδώσεις· ἐν δὲ τῇ δευτέρᾳ ἀπο-
λαμβάνεται ὑπόλειμμα στερεόν καὶ πολλάκις κρυσταλλῶδες. Ὑπο-
λείπεται τότε νὰ γνωρισθῇ τὸ ἀλκαλοειδὲς, νὰ χαρακτηρισθῇ τοῦ-
ἐστι διὰ τῶν ἀντιδραστηρίων.

α Τροποποιήσεις τινὲς ἐπηνέχθησαν εἰς τὴν μέθοδον τοῦ Stas. Ὁ
Otto συμβουλεύει ν' ἀναταράσσωνται μετ' αἰθέρος τὰ ὑγρά τὰ πε-
ριέχοντα τὰ τρυγικὰ ἢ ὀξαλικὰ ὄξινα τῶν ἀλκαλοειδῶν πρὶν προστε-
θῇ τὸ διττανθρακικόν κάλιον ἢ νάτριον. Οὕτως ἀφαιροῦνται οὐ μόνον
αἱ χρωστικαὶ οὐσίαι, ἀλλὰ καὶ τινὰ στοιχεῖα, οἷον ἡ *δακτυλιδίνη*, ἡ
κοιλικίνη, ἡ *πικροτοξίνη* καὶ διάφοροι ἀκαθαρσίαι. Ὅταν ὁ τελει-
οῦται προστεθῇ αἰθήρ μὴ χρωματίζεται πλέον, οὗτ' ἀφαιρῇ ἄλλοις

τρίας οὐσίας, περὶ οὗ εἶναι τις βέβαιος, ὅταν μὴ δίδωσι πλέον ὑπόλειμμα μετ' ἐξάτμισιν, προστίθεται διττανθρακικὸν κάλιον ἢ νάτριον καὶ τελειοῦται ἡ ἔργασία ὡς προηγουμένως. Διὰ τῆς τοιαύτης τῆς μεθόδου τοῦ Stas τροποποιήσεως κατορθοῖ τις νὰ τύχῃ ταχέως τοῦ ἀλκαλοειδοῦς κεκαθαυμένου.

Ἡ μέθοδος τοῦ Stas εἶναι ἀκατάλληλος διὰ τὴν ἀνίχνευσιν τῆς μορφίνης, διότι τὸ ἀλκαλοειδὲς τοῦτο, κατακρῆμνισθὲν ἐν κρυσταλλώδει καταστάσει διὰ τοῦ διττανθρακικοῦ νατρίου, εἶναι ἀδιάλυτον εἰς τὸν αἰθέρα. Ἐν ἡ περιπτώσει λοιπὸν ὑποτίθεται παρουσία μορφίνης, δέον νὰ προστεθῇ ὁ αἰθὴρ πρὸ τοῦ διττανθρακικοῦ οὕτως, ὥστε νὰ διαλύσῃ τὸ ἀλκαλοειδὲς πρὶν ἢ τοῦτο κατακρῆμνισθῇ. Προτιμότερον εἶναι ἔτι νὰ γένηται χρῆσις τῶν εἰδικῶν τῆς μορφίνης διαλυτικῶν (ἀμυλικὸν πνεῦμα).

Ἀναγνώρισις τοῦ ἀλκαλοειδοῦς.— Τοῦ ἀλκαλοειδοῦς ληφθέντος, πρέπει νὰ ὀρισθῇ ἡ φύσις αὐτοῦ. Τοῦτο ἀποβαίνει πολλὰκις δυσχερές, διότι τὰ ὀργανικὰ προϊόντα ὀλίγας μόνον χαρακτηριστικὰς ἀντιδράσεις παρουσιάζουσι.

Θὰ βεβαιωθῇ κατὰ πρῶτον, διὰ τινων γενικῶν ἀντιδραστηρίων, οἱ τὸ ὑπόλειμμα εἶναι πράγματι ἀλκαλοειδές. Τὰ μᾶλλον ἐν χρήσει πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ἀντιδραστήρια εἰσὶ τὸ τοῦ Bouchardat (ιώδιοχον κάλιον περιέχον ἐν διαλύσει ἰώδιον), ὅπερ δίδωσι μετὰ τῶν ἀλκαλοειδῶν φαῖα ἰζήματα καὶ τὸ τοῦ Mayer (ιώδιοῦχος ἄργυρος καὶ κάλιον), ὅπερ παράγει ἰζήματα λευκὰ πλέον ἢ ἑλαττον ὑποκίτρινα.

Πρὸς ἀποφυγὴν μακρῶν ἔρευνῶν, δύναται ὁ πραγματογνώμων. ἂν μὴ ἔχῃ γνῶσιν. τῆς φύσεως τοῦ ἀλκαλοειδοῦς, νὰ πειρθῇ διὰ διάφορων ἄλλων ἡττον γενικῶν ἀντιδραστηρίων. Ὁ ἐπόμενος πίναξ, καταρτισθεὶς ὑπὸ τοῦ Valser, εἶναι χρήσιμος πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον.

Ἀλκάλεια	) Χρωσνύμενα	Ισειδῶς διὰ $Au^2 Cl^3$:	οὐδεμία ἀντί- πτητικὰ)	δρασίς διὰ $HCl + BaO^2$	Κωνικίνην
καὶ	) Χρωσνύμενα	φαιῶς διὰ $Au^2 Cl^3$,	χρoιὰ	ὑπερυθρός	Νικοτίνην
ὁσμῆρά	) διὰ $HCl + BaO^2$				
Ἀλκάλεια μόνιμα	) Χρωσνύμενα ἐρυθρῶς διὰ AzO^3 , HO .				Μορφίνην
	) Χρωσνύμενα αὐτομά- τως Ισειδῶς διὰ $S O^3$ HO ἐν ψυχρῷ .				Βεραιτρίνην Δελφίνην
	) Χρωσνύμενα Ισει- δῶς μόνον ἐν θερ- μῷ				Ναρκωτίνην
Μὴ καθιστάμενα ἐρυ- θρά, οὔτε πράσινα, οὔτε κίτρινα .	) Χρωσνύμενα αὐτομά- τως Ισειδῶς διὰ $S O^3$ HO ἐν ψυχρῷ .				Κωδεΐνην Σολανίνην Ἀτροπίνην Ἀκονιτίνην
) Μὴ χρωσνύμενα) χρoιὰ κυανῇ ὑ- διᾷ SO^3) ποπράσιнос διὰ ἐν θερμῷ) KO ἐν θερμῷ .					Ἀκονιτίνην Ἀτροπίνην

Μετὰ τὴν διὰ τῶν γενικῶν μεθόδων ἐξέτασιν, προβαίνομεν εἰς τὴν σπουδὴν τῶν ἰδιαζόντων χαρακτήρων, δι' ὧν ἀναγνωρίζεται ἕκαστον ἀλκαλοειδές. Δύο περιστάσεις δυνατόν νὰ προκύψωσι : τὸ ἀλκαλοειδές εἶναι εἴτε ὑγρὸν ἢ πτητικόν, εἴτε μόνημον.

Ἀλκαλοειδῆ ὑγρά καὶ πτητικὰ.

Τὰ κυριώτερα τούτων εἰσὶν ἡ *κωδεΐνη*, ἡ *ἀνιλίνη* καὶ ἡ *νικοτίνη*.

Ἡ *κωδεΐνη* εἶναι ὑγρὸν ἐλαιῶδες, ἰσχυρὰς καὶ δυσώδους ὁσμῆς, ὀλίγον διαλυτὸν εἰς τὸ ὕδωρ καὶ διαλυτὸν εἰς τὸ οἶνόν πνευμα καὶ τὸν αἰθέρα. Τὸ ἀερῶδες ὑδροχλωρικόν ὀξύ διδῶσιν αὐτῇ χροιὰν πορφυράν, ἥτις μεταπίπτει εἰς κυανὴν ἰνδικοῦ· τὸ νιτρικόν ὀξύ χρώνυσιν αὐτὴν ἐρυθρῶς· ὁ χλωριούχος λευκὸς χρυσός δὲν κατακρημνίζει αὐτήν, τοῦθ' ὅπερ διακρίνει τὴν κωδεΐνην τῆς νικοτίνης. Ἡ ἐγκληματικὴ διὰ

τῆς κωνικίνης δηλητηρίαις εἶναι σπανία ἔνεκα τῆς δυσκόλου προμηθείας τοῦ ἀλκαλοειδοῦς τούτου.

Αἱ δηλητηριάσεις συμβαίνουνσι συχνότερον διὰ τοῦ κωνείου. Πολύκις δ' ἀνευρίσκονται ἐν τῷ πεπτικῷ σωλῇνι τεμάχια τοῦ φυτοῦ, ἅτινα παραλαμβάνονται διὰ τοῦ καλίου, ἀναγνωρίζονται δὲ τότε ἐκ τῆς ἀναδιδομένης χαρακτηριστικῆς ὁσμῆς τῆς κωνικίνης.

Παρατηρήθη ὅτι χημικαὶ τινες ἀντιδράσεις δυνάτον νὰ παραγάγῃσι κωνικίνην. Πρέπει λοιπὸν νὰ ᾔναι τις λίαν ἐπιφυλακτικὸς προκειμένου νὰ βεβαιώσῃ δηλητηρίαις διὰ τοῦ ἀλκαλοειδοῦς τούτου.

Ἡ ἀνιλίνη εἶναι ὑγρὸν ἄχρουν, ἀρωματικῆς ὁσμῆς, σχεδὸν ἀδιάλυτος εἰς τὸ ὕδωρ καὶ διαλυτὴ εἰς τὸ οἶνόπνευμα καὶ τὸν αἰθέρα. Παραληφθεῖσα διὰ τοῦ θειικοῦ ὀξέος καὶ τοῦ διττοχρωμικοῦ καλίου, ἡ ἀνιλίνη παράγει, ἐν χαμηλῇ θερμοκρασίᾳ, χροιὰν κυανὴν μεταπίπτουσαν εἰς ἰοειδῇ διὰ τῆς προσθήκης ὕδατος. Τὸ χλωριούχον ἀσβεστίον διαλελυμένον παράγει μετὰ τῆς ἀνιλίνης ἰοειδῇ χροιὰν.

Ἡ νικοτίνη εἶναι ὑγρὰ, ἄχρους, διαλυτὴ εἰς τὸ ὕδωρ, τὸ οἶνόπνευμα καὶ τὸν αἰθέρα, χρωματιζομένη ἐν τῷ ἁέρι καὶ καθιστῶσα φαιὸν τὸ βάμμα τῆς κροκορρίζης. Εἰς διάλυσιν ἐν αἰθέρι ἐνοῦται μετὰ τοῦ ἰωδίου καὶ παράγει βελόνας χροιάς ζωηρῶς ἐρυθρᾶς. Μετὰ τοῦ ἰωδιούχου καλίου περιέχοντος ἐν διαλύσει ἰώδιον ἀπολαμβάνεται ἴζημα ἐρυθρόφαιον (*brun Kermès*).

Ὁ Naquet τὴν ἐπομένην ὑπέδειξε μέθοδον πρὸς προσδιορισμὸν τῶν τριῶν τούτων ἀλκαλοειδῶν.

Μερίζεται τὸ ἀλκαλοειδὲς ἐπὶ ἀριθμοῦ τινος ὕλων ὥρολογίου, μεθ' ὃ τελοῦνται αἱ ἐξῆς δοκιμασίαι :

Λον. Μία σταγὼν τῆς ὕλης παραλαμβάνεται διὰ νιτρικοῦ ὀξέος, ὅπερ καθίσταται ἐρυθρὸν ἢ οὐ. Ἄν τὸ ὀξύ τοῦτο καθίσταται ἐρυθρὸν, διοχετεύεται ἀερῶδες ὕδροχλωρικόν ὀξύ ἐπὶ ἐτέρας σταγόνες, καὶ παρατηρεῖται ἂν αὕτη λαμβάνῃ χροιὰν βαθέως ἰοειδῇ· ἐν τούτῳ περιπτώσει ὑπάρχει πιθανῶς νικοτίνη.

Βον. Ἄν τὸ νιτρικὸν ὀξύ δὲν καθίσταται ἐρυθρὸν, ἐτέρα σταγὼν παραλαμβάνεται διὰ χλωριούχου ἀσβεστίου. Ἄν αὕτη παράγῃ χροιὰν ἰοειδῇ, δύο δὲ ἄλλαι σταγόνες, θερμανθεῖσαι ἢ μὲν μετ' ἀρσενικοῦ

ὀξέος ἢ δὲ μετὰ νιτρικοῦ ὑδραργύρου, καθίστανται ἐρυθρά, ὑπάρχει τότε *ανιλίνη* ἢ ὁμόλογός τις βάσις.

Γον. Ἐάν αἱ διάφοροι αὗται ἀντιδράσεις ἐλλείπωσι, τὸ δὲ χλωρὸν παράγῃ ἀντιδρασιν ἐρυθρὰν αἱματόχρουν, τὸ δ' ὕδροχλωρικὸν ὀξύ οὐδὲν παράγῃ ἐν ψυχρῷ, καθίσταται ὅμως ἰοειδὲς βαθέως διὰ τῆς ζέσεως, ὑπάρχει τότε πιθανῶς *νικοτίνη*.

Ἄλκαλοειδῆ στερεὰ μόνιμα.

Ἄλκαλοειδῆ τοῦ ὀπίου. — Θέλομεν πραγματευθῇ περὶ τῶν κυριωτέρων καὶ τοῦ *μηκωτικοῦ ὀξέος*, διὰ τῶν ἀντιδράσεων τοῦ ὁποίου ἀναγνωρίζονται αἱ ὀπιούχοι σκευασαί.

A. Μορφίνη. — Τὰ ὑπὸ τῆς μορφίνης σχηματιζόμενα ἄλατα εἰσὶ διαλυτὰ μὲν εἰς τὸ ὕδωρ καὶ τὸ οἶνόπνευμα, ἀδιάλυτα δὲ εἰς τὸν αἰθέρα καὶ τὸ ἀμυλικόν πνεῦμα. Καὶ αὕτη δὲ ἡ μορφίνη εἶναι ἀδιάλυτος εἰς τὸν αἰθέρα, ἂν κατεκρημνίσθῃ ἐν κρυσταλλῶδει καταστάσει. Ἡ μορφίνη κατακρημνίζεται ἐκ τῶν ἀλάτων αὐτῆς διὰ τοῦ καλλίου, τὸ δὲ ἕζημα διαλύεται πάλιν ἐν περισσεύᾳ καλλίου. Τὸ πυκνὸν νιτρικὸν ὀξύ παράγει μετὰ τῆς μορφίνης χροιάν ἐρυθρὰν ὑποκίτρινον. Τὸ ἰωδικόν ὀξύ ἀνάγεται διὰ τῆς μορφίνης, τὸ δὲ ἰώδιον ἀφίεται οὕτως ἐλεύθερον. Ἴνα δὲ ἡ ἀντίδρασις αὕτη κατασταθῇ εὐχερὲς στέρα, προστίθεται τῇ μορφίνῃ ἄμυλον καὶ ἀπολαμβάνεται, προστιθεμένου τοῦ ἰωδικοῦ ὀξέος, ἡ κυανῇ χροιά τοῦ ἰωδιούχου ἀμύλου. Ὁ ὑπερχλωριούχος σιδήρος δίδωσι τῇ μορφίνῃ χροιάν πρασίνην ὑποκύανον. Τὸ θειομολυβδαϊνικὸν νάτριον (ἀντίδρασις τοῦ Fröhde) παράγει χροιάν λευροειδῆ. Τὸ διττοσιδηροκυανιοῦχον κίλιον ἀνάγεται διὰ τῆς μορφίνης· ἡ ἀναγωγὴ αὕτη παρατηρεῖται διὰ τῆς προσθήκης τοῦ ὑπερχλωριούχου σιδήρου· παράγεται τότε ἕζημα κυανοῦ τῆς Πρωσσίας.

B. Ναρκείνη. — Ἐμφανίζεται ὑπὸ μορφὴν λεπτῶν βελονῶν σμικρὸν διαλυτῶν ἐν ὕδατι, διαλυτῶν ἐν οἶνοπνεύματι, ἀδιαλύτων δ' ἐν αἰθέρι· ἐν ἐπαφῇ μετὰ ἰωδίου παράγει κυανῇ χροιάν, καταστρεφομένην διὰ τῆς θερμότητος καὶ τῶν ἀλκάλων.

Γ. Ναρκωτίνη. — Σχεδὸν ἀδιάλυτος εἰς τὸ ὕδωρ, διαλυτὴ εἰς τὸ οἶνόπνευμα καὶ τὸν αἰθέρα, ἡ ναρκωτίνη λαμβάνει χροιάν ἐρυ-

ὅταν καὶ ἀναδίδει ἀφθόνους ἐρυθρίζοντας ἀτμούς, ἂν ἐμβραχῇ δι' ἀτμίζοντος νιτρικοῦ ὀξέος.

Δ. Κωδεΐνη. — Διαλυτὴ ἐν ὕδατι, οἶνοπνεύματι καὶ αἰθέρι, ἡ κωδεΐνη δὲν χρωματίζεται διὰ τοῦ νιτρικοῦ ὀξέος. Παράγει μετὰ τοῦ σεληνιώδους νατρίου ἐν θεικῇ διαλύσει ὥραιαν πρασίνην χροιάν (Lafon). Ἡρέμα δὲ θερμανθεῖσα ἔμετά τοῦ θειομολυβδαϊνικοῦ παράγει χροιάν κυανῇν.

Ε. Θηθαΐνη. — Ἀδιάλυτος ἐν ὕδατι, διαλυτὴ ἐν οἶνοπνεύματι καὶ αἰθέρι, ἡ θηθαΐνη ἀποτελεῖ, ἂν προσβληθῇ ἐν ψυχρῷ διὰ πυκνοῦ νιτρικοῦ ὀξέος, κιτρίνην διάλυσιν, ἥτις καθίσταται βαθύχρους διὰ προσθήκης καλίου.

Ζ. Παπαβερίνη. — Ἀδιάλυτος εἰς τὸ ὕδωρ, ὀλίγον διαλυτὴ εἰς τὸ οἶνόπνευμα καὶ τὸν αἰθέρα, ἡ παπαβερίνη λαμβάνει χροιάν κυανῇν διὰ τοῦ πυκνοῦ θειικοῦ ὀξέος.

Ζ. Μηκωνικόν ὀξύ. — Ἐμφανίζεται ὑπὸ μορφὴν λευκῶν ψηγμάτων, ὀλίγον διαλυτῶν ἐν ὕδατι, διαλυτῶν ἐν αἰθέρι καὶ οἶνοπνεύματι. Τὰ ἅλατα τοῦ διττοξειδίου τοῦ σιδήρου χρωματίζουν ἐρυθρῶς τὸ μηκωνικόν ὀξύ, ἡ δὲ χροιά αὕτη ἐξαφανίζεται διὰ τῶν ὑποχλωριωδῶν.

Στρυχνίνη. — Ἄχρους καὶ ἄοσμος, ἡ στρυχνίνη εἶναι σχεδὸν ἀδιάλυτος εἰς τὸ ὕδωρ, διαλυτὴ εἰς τὸ κοινὸν οἶνόπνευμα καὶ τὸ χλωροφόρμιον καὶ ἀδιάλυτος εἰς τὸν αἰθέρα.

Τὸ ὕδωρ τοῦ χλωρίου, προστεθὲν ἐν διαλύσει στρυχνίνης, παράγει ἀμέσως λευκὸν ἱζημα, ὅπερ διαλύεται ἐν τῇ ἀμμωνίᾳ. Τὰ ἅλατα τῆς στρυχνίνης κατακρημνίζονται ἐν λευκῷ διὰ τοῦ θειοκυανιοῦχου καλίου.

Ἐπὶ παρουσίᾳ θειικοῦ ὀξέος καὶ διττοχρωμικοῦ καλίου ἡ στρυχνίνη παράγει ὥραιαν ἰσοειδῆ χροιάν. Τὸ δὲ βαναθανικόν ἄμμωνιον, διαλελυμένον ἐν θειικῷ ὀξεί, παράγει ὅμοιαν χροιάν (Mandelin).

Τὸ νιτρικόν ὀξύ δίδωσι πολλάκις τῇ στρυχνίνῃ χροιάν ἐρυθράν, ἡ χροιά δ' αὕτη ὀφείλεται εἰς τὴν παρουσίαν ἰχνῶν βρυκίνης.

Σμικραὶ δόσεις στρυχνίνης, ἐγχυθεῖσαι βατράχοις, προκαλοῦσι πρὸ αὐτοῦς τετανικοὺς σπασμούς.

Βρυκίνη. — Ὀλίγον διαλυτὴ εἰς τὸ ὕδωρ καὶ τὸν αἰθέρα, δια-

λυτή εἰς τὸ οἰνόπνευμα, ἡ βρυκίνη παράγει μετὰ πυκνοῦ νιτρικοῦ ὀξέος ἔντονον ἐρυθρὰν χροιάν, ἥτις μεταπίπτει εἰς κυανὴν διὰ τῆς προσθήκης ὑποχλωριούχου κασσιτέρου. Τὰ ἅλατα τῆς βρυκίνης κατακρημνίζονται διὰ τῆς ἀμμωνίας ὑπὸ μορφὴν ἐλαιωδῶν σταγονιδίων.

Ἀτροπίνη καὶ δατουρίνη. — Τὰ δύο ταῦτα ἀλκαλοειδῆ φαίνονται ὅμοια. Εἰσὶν ὀλίγον διαλυτὰ εἰς τὸ ὕδωρ, λίαν διαλυτὰ εἰς τὸ οἰνόπνευμα, τὸν αἰθέρα καὶ τὸ χλωροφόρμιον. Τὸ θεικὶν ὀξύ παράγει μετὰ τῆς ἀτροπίνης ἰοειδῆ χροιάν, ἀναπτυσσομένης ὁσμῆς ρόδων.

Υόσκυναμίνη. — Τὸ ἀλκαλοειδὲς τοῦτο θεωρεῖται ὑπὸ πολλῶν χημικῶν ὡς ὅμοιον τῇ ἀτροπίνῃ.

Μέθοδος τοῦ Dragendorff.

Ἡ ὑπὸ τοῦ Dragendorff προταθεῖσα γενικὴ μέθοδος πρὸς ἀποχωρισμὸν τῶν ἀλκαλοειδῶν εἶναι μακρὰ καὶ δύσκολος· ὑπερτερεῖ ὅμως, καθ' ἡμᾶς, πασῶν τῶν ἄλλων μεθόδων, ἐν ᾗ ἂν περιπτώσει οὐδεμία ὑπάρχῃ ἔνδειξις περὶ τῆς φύσεως τοῦ ἀνιχνευθησομένου ἀλκαλοειδοῦς. Ἰδοὺ δ' ἐν ὀλίγαις λέξεσιν ἡ μέθοδος αὕτη :

Αἱ ὕλαι ὀξινίζονται δι' ὕδατος μετὰ θεικοῦ ὀξέος καὶ ἀφίενται νὰ κατεργασθῶσιν εἰς 40 ἢ 50°. Τὰ ὀξίνα ὑγρά, διηθηθέντα, ἐξατμίζονται μέχρι σιροπιώδους συστάσεως. Τὸ ὑπόλειμμα μίγνυται μετ' οἰνοπνεύματος καὶ διηθηται. Ἀπὸ τοῦ οἰνοπνευματώδους δ' ὑγροῦ ἀφαιρεῖται τὸ οἰνόπνευμα δι' ἀποστάξεως :

Αον. Διὰ τοῦ πετρελαϊκοῦ αἰθέρος. — Τὸ πετρέλαιον ἀφαιρεῖ ὑπὸ τοιαύτας συνθήκας τὴν πιπερίνην.

Βον. Διὰ τῆς βενζίνης, — ἥτις ἀφαιρεῖ τὴν καφεΐνην, τὴν δελφίνην, τὴν κολχικίνην, τὴν δακτυλιδίνην, τὴν μυρτιδανίνην, τὴν κανθαριδίνην κτλ., — ἔχνη βερατρίνης καὶ ἔζερίνης. Ἐπὶ δὲ τῶν διὰ τῆς βενζίνης ληφθέντων ὑπολειμμάτων γίνονται διάφοροι ἀντιδράσεις, δι' ὧν χαρακτηρίζονται τὰ ἀλκαλοειδῆ ταῦτα.

Γον. Διὰ τοῦ χλωροφόρμιου. — Τὸ διαλυτικὸν τοῦτο ἐξάγει τὴν

θειβρωμίνην, τὴν ναρκείνην, τὴν παπαθερίνην, τὴν κιγχονίνην, τὴν πικροτοξίνην, τὴν ἐλλεβορίνην κ.τ.τ.

Τὸ ὑπόλειμμα ἀναταράσσεται μετὰ πετρελαίου, ὅπερ σκοπεῖ ν' ἀπομονώσῃ τὴν βενζίνην καὶ τὸ διαλυθὲν χλωροφόρμιον. Εἴτα ἐξουδετεροῦμεν διὰ τῆς ἀμμωνίας, ἥ δὲ ἀμμωνιοῦχος διάλυσις ἀναλίσκεται διαδοχικῶς :

Αον. Διὰ τοῦ πετρελαϊκοῦ αἰθέρος, ὅστις ἀφαιρεῖ τὴν στρυχνίνην, τὴν κινίνην, τὴν βρυκίνην, τὴν βερατρίνην, τὴν σαθαδιλλίνην, τὴν κωνικίνην, τὴν νικοτίνην, τὴν βανιλίνην κττ.

Βον. Διὰ τῆς βενζίνης, — ἥτις ἀφαιρεῖ τὴν στρυχνίνην, τὴν βρυκίνην, τὴν ἐμετίνην, τὴν κινίνην, τὴν κινιδίνην, τὴν κιγχονίνην, τὴν ἀτροπίνην, τὴν ἀκονιτίνην, τὴν ὕσχυαμίνην, τὴν ἐξερίνην, τὴν βερατρίνην, τὴν κωδεΐνην, τὴν θηβοΐνην, τὴν ναρκωτίνην, τὴν σαθαδιλλίνην κ.τ.τ.

Γον. Διὰ τοῦ χλωροφορμίου, — ὅπερ διαλύει τὴν κιγχονίνην, τὴν παπαθερίνην, τὴν ναρκείνην, ἔχνη μορφίνης.

Δον. Διὰ τοῦ ἀμυλικκοῦ πνεύματος, — ὅπερ ἀφαιρεῖ τὴν μορφίνην, τὴν σολανίνην κ.τ.τ.

Ἡ μέθοδος λοιπὸν αὕτη ἐγκτεται εἰς τὴν χρῆσιν διαφόρων διαλυτικῶν, διαδοχικῶς ἐπὶ παρουσίᾳ ὑγρῶν ὀξίνων καὶ ὑγρῶν ἀλκαλικῶν, οὕτως ὥστε ν' ἀποχωρισθῶσι τὰ ἀλκαλοειδῆ κατ' ἀθροίσματα καὶ ἀπλοποιηθῶσιν αἱ κατόπιν ἔρευναι.

ΓΕΝΙΚΗ ΜΕΘΟΔΟΣ ΕΦΑΡΜΟΣΤΕΑ ΕΝ ΑΙΣ ΑΝ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΣΙΝ ΤΥΓΧΑΝΗ ΑΓΝΩΣΤΟΣ Η ΦΥΣΙΣ ΤΟΥ ΔΗΛΗΤΗΡΙΟΥ.

Ἐν ἡ ἂν περιπτώσει οὐδεμίαν ἔχωμεν πληροφορίαν περὶ τῆς δηλητηριώδους οὐσίας, ἡ αἱ γινόμεναι δοκιμασίαι ἐπὶ μέρους τῶν ὑπόπτων ὑλῶν δὲν ἤγαγον εἰς ἀποτέλεσμα ἐπαρκές, πρέπει νὰ προδῶμεν γενικῶς εἰς λεπτομερῆ ἀνάλυσιν.

Πρὸς τοῦτο αἱ ἐπόμεναι μέθοδοι εἰσὶ κατάλληλοι.

Μέθοδος τοῦ Naquet.

Διὰ τῆς μεθόδου ταύτης δυνάμεθα ν' ἀνιχνεύσωμεν συγχρόνως τὰ ἀνόργανα δηλητήρια καὶ τὰς ὀργανικὰς βάσεις.

Ἐν πρώτοις ἐκτελοῦμεν ἐνδεικτικὰς δοκιμασίας, δι' ὧν θὰ γνωρίσωμεν ἂν ἡ δηλητηριώδης οὐσία ἦναι μέταλλον, ὅξυ ἢ ἀλκαλοειδές, μεθ' ὃ προβαίνομεν εἰς τὰς ὀριστικὰς δοκιμασίας, δι' ὧν θὰ γνωρίσωμεν τὴν φύσιν τοῦ δηλητηρίου.

Ἐνδεικτικαὶ δοκιμασίαι. — Εἴτε αἱ ὑποπτοὶ ὕλαι εἰσὶν ἀλκαλικαὶ ἢ οὐδέτεραι, εἴτε εἰσὶν ὄξινοι.

Ἀν ὧσιν ὄξινοι, θερμαίνομεν αὐτὰς ἐλαφρῶς ἐν ἀτμολούτρῳ εἰς κέρας φέρον σωλήνα ἀπαγωγόν, βυθιζόμενον ἐν νιτρικῷ ἀργύρῳ· ἂν ἡ ὕλη περιέχῃ κυανιοῦχόν τι, ἐκλύεται ὑδροκυανικὸν ὅξυ καὶ σχηματίζεται λευκὸν Ἴζημα κυανιοῦχου ἀργύρου, οὗτινος ἐξετάζομεν τοὺς χαρακτῆρας.

Ἀν οὐδὲν τοιοῦτον παραχθῇ, αὐξάνομεν τὴν ποσότητα τοῦ ἐν τῇ κέρατι ὕδατος καὶ ζέομεν τὸ μίγμα ἐπὶ μίαν περίπου ὥραν, προσέχοντες ἵνα συλλέγωμεν ἐν καταλλήλῳ ψυχρῷ ὑποδοχεῖ τοὺς ἐκλυομένους ἀτμούς. Ἀφοῦ δὲ τὸ χρενικὸν τοῦτο διάστημα παρέλθῃ, ρίπτομεν ἐπὶ ἡθμοῦ τὰς εἰς τὸ κέρας ὑποληφθείσας ὕλας, ἐνούμεν τὸ προϊόν τῆς ἀποσταξέως μετὰ τοῦ διηθηθέντος ὑγροῦ, πλύνομεν τὸ ὑπόλειμμα διὰ πυκνοῦ καὶ ζέοντος οἶνοπνεύματος, καὶ προστιθέμεθα τὸ ὑγρὸν τοῦτο εἰς τὸ ἐκ τῆς πρώτης κατεργασίας προερχόμενον ὑδατῶδες ὑγρὸν· ἔχομεν οὕτω διηρημένας τὰς ὑπόπτους οὐσίας, εἰς ἐν διαλελυμένον μέρος καὶ εἰς ἕτερον ἀδιάλυτον, ἅτινα διαδοχικῶς ἐξετάζομεν.

Μέρος διαλελυμένον. — Τὸ προστεθὲν οἶνόπνευμα προεκάλεισε τὴν πηξιν μέρους τῶν ζυμικῶν οὐσιῶν, αἷς ἀποχωρίζομεν διὰ τοῦ ἡθμοῦ, μεθ' ὃ τὸ ὑπολειφθὲν ὑγρὸν τίθεται ὑπὸ κώδωνα ὑπερθεν τοῦ θειικοῦ ὀξέος, ὥστε νὰ ἐλαττωθῇ ὁ ὄγκος αὐτοῦ, ἂν ἦναι πολὺ ηὔξημένος. Τῆς προφυλάξεως ταύτης ληφθείσης, ἔχομεν διάλυσιν δυναμένην ἐπ' ἴσης νὰ περιέχῃ ἀνόργανα ἢ ὀργανικὰ ὀξέα καὶ ἀνοργάνους ἢ ὀργανικὰς βάσεις. Ὅπως δ' ἀποχωρίσωμεν τὰς μὲν ἢ τὰς δὲ τῶν οὐσιῶν τούτων, ὡς ἐξῆς πράττομεν :

Αὐν. Διοχετεύομεν διὰ τῆς διαλύσεως ταύτης ρεῦμα ὑδροθεικοῦ ὀξέος. Ἀλλὰ τὸ ἀέριον τοῦτο δὲν θὰ κατακρημνίσῃ πάντα τὰ μέταλλα, ἅτινα θὰ κατεκρήμνιζεν ἐν διαλύσει μὴ περιεχοῦση ὀργανικὰς οὐσίας, καθ' ὅσον αὐταὶ παρακλύουσι τὴν ἐπίδρασιν αὐτοῦ ἐπὶ πολλῶν μετάλλων· ὑπάρχουσιν ὅμως μέταλλα, ἅτινα κατακρημνί-

ζονται ὑπὸ τοῦ ὑδροθείου καὶ ὑπ' αὐτὰς ἔτι τὰς συνθήκας· ἄλλως τε δὲ τὸ ὑγρὸν δυνατόν νὰ μὴ περιέχῃ ὀργανικὸν ὀξύ. Ἄν λοιπὸν παρατηρήσωμεν ὅτι παράγεται Ἴζημα, χωρίζομεν αὐτὸ δι' ἡμοῦ, ἀποῦ προσθῶμεν μικρὰν ποσότητα καθαροῦ πυριτικοῦ ὀξέος ἐν ἀνάγκῃ, μεθ' ὃ διαλύομεν αὐτὸ πάλιν διὰ τῆς ἐπ' αὐτοῦ ὀράσεως νιτρικοῦ ὀξέος καὶ βασιλικοῦ ὕδατος, ἂν μὴ τὸ νιτρικὸν ὀξύ ἀρκῇ. Τέλος, ἀναζητοῦμεν ἐπὶ τῆς διαλύσεως διὰ τῶν συνήθων μεθόδων τὰ περιεχόμενα ἐν αὐτῇ μέταλλα.

Βον. Τὸ ὑγρὸν, ὅπερ τὸ ὑδρόθειον δὲν κατακρήμνισεν, ἢ ὅπερ ἐχωρίσθη ἐκ τοῦ σχηματισθέντος ἱζήματος, διαιρεῖται εἰς δύο μέρη. Εἰς τὸ μὲν προστιθέμεθα διάλυσιν ἁλίου καὶ αἰθέρος, εἰς τὸ δὲ αἰθέρα καὶ διάλυσιν νατρίου, καὶ ἀνταράσσομεν ἐκάτερον αὐτῶν. Ἐξετάζομεν μῆτοι ὁ αἰθὴρ προσέλαβέ τι ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει μεταγγίζομεν τὸ ἐν ἐκατέρῳ δοκιμαστικῷ σωλῆνι περιεχόμενον, ἐπαναλαμβάνομεν δὲ πολλάκις τὴν τοιαύτην ἐργασίαν, ἵνα ἀφαιρέσωμεν πᾶν ὅ,τι ὁ αἰθὴρ δύναται νὰ διαλύσῃ, μεθ' ὃ ἐνούμεν τὰ αἶθεριούχα ὑγρά καὶ ἐν αὐτοῖς ἀνιχνεύομεν τὰ ἀλκαλοειδῆ ὡς εἶπομεν.

Γον. Εἴτε προέκυψεν ἀποτέλεσμα εἴτε μὴ διὰ τῶν προηγουμένων ἐργασιῶν, ἂν ἐσχηματίσθῃ Ἴζημα διὰ τῆς προσθήκης τοῦ καλίου καὶ τοῦ νατρίου, ἂν δὲ τὸ Ἴζημα τοῦτο δὲν διελύθῃ ἐν τῷ αἰθέρι, χωρίζομεν αὐτὸ διὰ τοῦ ἡμοῦ, ἀποπλύνομεν καὶ διαλύομεν τοῦτο πάλιν ἐν τινὶ ὀξεῖ, καὶ ἐπὶ τῆς ἀπολαμβανομένης διαλύσεως ἐκτελοῦμεν δοκιμασίας καταλλήλους ν' ἀνακαλύψωσι τὴν ἐν αὐτῷ περιεχομένην ἀνόργανον βᾶσιν.

Δον. Ἄν οὐδὲν μέχρι τοῦδε εὔρομεν, λαμβάνομεν ἐν τῶν δύο μερῶν τοῦ ὑγροῦ, ἐκεῖνο, ἐπὶ παραδείγματος, ὅπερ παρελάβομεν διὰ τοῦ καλίου, καὶ ἀνιχνεύομεν τὰ ὀξέα, ἅτινα εὐρίσκονται ἐν αὐτῷ ἐν καταστάσει ἀλάτων.

Ὅπως δὲ τοῦτο κατορθώσωμεν ὡς ἐξῆς πράττομεν :

Διαιροῦμεν τὸ ὑγρὸν εἰς δύο μέρη, ἅτινα κεχωρισμένως ἐξετάζομεν καὶ ἅτινα καλοῦμεν Α καὶ Β.

Μέρος Α. Ἐξατμίζομεν αὐτὸ μέχρι ξηροῦ καὶ τὸ ὑπόλειμμα διαιροῦμεν εἰς τέσσαρα μέρη· ἐπὶ τοῦ μὲν ἀνιχνεύομεν τὸ ὑδροφορικὸν ὀξύ, ἐπὶ τοῦ δὲ τὸ νιτρικόν, ἐπὶ τοῦ τρίτου τὸ ὀξελικόν καὶ ἐπὶ τοῦ τετάρτου τὸ ὀξικόν καὶ μυρμηκικόν ὀξύ.

Μέρος Β. Κορεννύμεθα αὐτὸ δι' ἐλαφροῦς ποσείας νιτρικοῦ βεροῦς.

οξέος. Προστιθέμεθα εἴτα ἐλαφρὰν περίσσειαν ἀμμωνίας πρὸς κορεσμόν τοῦ νιτρικοῦ οξέος, καὶ θερμαίνομεν ὅπως ἀποβληθῇ ἡ περίσσεια τῆς ἀμμωνίας. Προστιθέμεθα τέλος νιτρικὸν βάριον ἐν τῷ ὑγρῷ. Ἄν σχηματισθῇ ἱζημα, συλλέγομεν αὐτὸ ἐπὶ ἡθμοῦ, ὅπως ἀνιχνεύσωμεν τὸ θεικόν, φωσφορικόν καὶ ὀξαλικόν ὀξύ, καὶ διατηροῦμεν τὸ ὑγρὸν, ὅπως ἐν αὐτῷ ἀνιχνεύσωμεν τὸ ὕδροχλωρικόν, ὕδροβρωμικόν καὶ ὕδροϊωδικόν ὀξύ.

Εὐν. Ἀφοῦ συμπληρώσωμεν τὴν ἀνίχνευσιν τῶν ὀξέων, ἐξατμίζομεν μέχρι ξηροῦ τὰ ὑγρά, ἐξ ὧν ἐξηγάγομεν διαδοχικῶς αὐτά. Καταστρέφομεν διὰ τοῦ νιτρικοῦ οξέος ὅ,τι ὀργανικὸν δυνατόν ἐστι νὰ περιέχῃ τὸ ὑπόλειμμα, καὶ ἐπὶ τοῦ ἀπολαμβανομένου προϊόντος ἀναζητοῦμεν τὸ νάτριον. Ἐπειδὴ δὲ εἰς τὸ μέρος τοῦτο τοῦ ὑγροῦ δὲν προσίθεμεν τοῦτο, ἂν εὕρισκωμεν αὐτὸ ἐν μεγάλῃ ποσότητι, ὥστε νὰ μὴ ὑποτεθῇ ὡς φυσικῶς ἐνυπάρχον, θὰ σκεφθῶμεν ὅτι τὸ ἄτομον ἐδηλητηριάσθη διὰ τοῦ νατρίου, καὶ ὅτι ἐχορηγήθη αὐτῷ ὀξύ τι ἱκανὸν ν' ἀποκρύψῃ τὸ δηλητήριον ἢ ὡς ἀντίδοτον. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει δέον ἐπισταμένως ν' ἀναζητήσωμεν τὸ ὀξικόν ὀξύ κατὰ τὰς ὀριστικὰς δοκιμασίας, διότι συνήθως τοῦ οξέος τούτου ποιοῦνται χρῆσιν ὡς ἀντιδότης τῶν ἀλκάλων.

Ζον. Οἶονδηποτε καὶ ἂν ᾖ τὸ ἀποτέλεσμα τῶν προηγουμένων ἐρευνῶν, ἐξατμίζομεν μέχρι ξηροῦ τὸ δεύτερον μέρος τοῦ ὑγροῦ τὸ διὰ τοῦ νατρίου κατεργασθέν. Καταστρέφομεν διὰ τοῦ νιτρικοῦ οξέος ἢ τοῦ βασιλικκοῦ ὕδατος ὅ,τι ὀργανικὸν περιέχει τοῦτο ἐστὶ, παραλαμβάνομεν δι' ὕδατος τὸ ὑπόλειμμα καὶ ἐν τῇ ἐκ τῆς τοιαύτης κατεργασίας προερχομένη διαλύσει ἀνιχνεύομεν διὰ τῶν συνήθων μεθόδων πάσας τὰς ἀνοργάνους βάσεις, καὶ μεταξὺ τούτων τὸ κάλιο, ὅπερ δὲν προσετέθη εἰς τὸ μέρος τοῦτο τοῦ ὑγροῦ, καὶ ὅπερ ἔνεκα τούτου δὲν προέρχεται ἐκ τῆς γενομένης κατεργασίας.

Ζον. Ἀφοῦ οὕτως ἐξετάσωμεν ὑπὸ πᾶσαν ἑποψίαν τὸ διαλυθὲν μέρος τῶν ὑπόπτων οὐσιῶν, προβαίνομεν εἰς τὴν ἐξέτασιν τοῦ ἐν τῷ ἡθμῷ ὑπολειφθέντος.

Μέρος ἀδιάλυτον. — Αὐν. Καταστρέφομεν πάσας τὰς ὀργανικὰς ὕλας, ἃς τοῦτο περιέχει, διὰ τοῦ νιτρικοῦ οξέος. Ἐξατμίζομεν μέχρι ξηροῦ τὸ ὀξινον ὑγρὸν· θερμαίνομεν τὸ ὑπόλειμμα, μέχρις οὗ ἀποβληθῇ ὅλον τὸ νιτρικόν ὀξύ, προσέχοντες νὰ συλλέξωμεν τοὺς ἀτμοὺς ἐν ψυχρῇ ὑπόδοχεϊ· παραλαμβάνομεν διὰ τοῦ ὕδατος, διη-

θοῦμεν καὶ προστιθέμεθα θεικὸν ὀξύ. Ἄν τυχὸν σχηματισθῇ τότε ἔζημα θειικοῦ ἀσθεσιτίου, βηρίου ἢ στροντίου, συλλέγομεν αὐτὸ μεταπροσυχῆς, ὅπως γνωρίσωμεν τὴν φύσιν αὐτοῦ, μεθ' ὃ εἰσάγομεν τὸ διηθηθὲν ὑγρὸν ἐν τῇ συσκευῇ τοῦ Marsh, λειτουργοῦσα δι' ἀμαλγάματος καλίου ἢ νατρίου, καὶ ἀνιχνεύομεν τὸ ἀρσενικὸν καὶ τὸ στίμμι διὰ τῆς ἀνωτέρω ὑποδειχθείσης μεθόδου.

Βον. Εἴτε εὕρωμεν εἴτε μὴ ἐν τῶν δηλητηρίων τούτων, ἐξάγομεν ἐκ τοῦ φιαλιδίου τὸ ὑγρὸν ὀξινον ἐτι· διοχετεύομεν δι' αὐτοῦ ἐπὶ πολλὰς ὥρας ρεῦμα χλωρίου, μεθ' ὃ ἀνιχνεύομεν ἐν αὐτῇ τὸν ὑδράργυρον διὰ τῆς μεθόδου τῶν Danger καὶ Flandin. Ἄν εὕρωμεν τοιοῦτον, δὲν προέρχεται βεβαίως ἐκ τοῦ ἐν τῇ συσκευῇ τοῦ Marsh ὑπάρχοντος, διότι τὸ μέταλλον τοῦτο δὲν προσβάλλεται διὰ τοῦ θειικοῦ ὀξέος, ἡραιωμένου ἐν ψυχρῷ. Ἐν τούτοις πρὸς ἄρσιν πάσης ἀμφιβολίας, ἐπαναλαμβάνομεν τὸ πείραμα διὰ τοῦ μέρους τῶν ὑλῶν, τῶν προωρισμένων διὰ τὰς ὀριστικὰς ἐρεῦνας.

Γον. Οἰνοδήποτε καὶ ἂν ἡ τὸ ἀποτέλεσμα τῶν προηγουμένων ἐρευνῶν, ἐξετάζομεν μῆτιρ τὸ ὑγρὸν περιέχῃ ἄλλα μέταλλα· εἰς τοῦτο δὲ προβαίνομεν διὰ τῶν συνήθων μεθόδων.

Ἄν ἡ ὑλὴ ᾖ οὐδετέρα ἢ ἀλκαλική, ἐνεργοῦμεν ἀπαρζιλάκτως ὡς ἐν τῇ προηγουμένῃ περιπτώσει, καθιστῶντες αὐτὴν ὀξινον διὰ τοῦ ὀξαλικοῦ ἢ τοῦ τρυγικοῦ ὀξέος.

Δοκιμασίαι ὀριστικαί.—«Αἱ δοκιμασίαι, αἷς ἐκαλέσαμεν ἐνδεικτικὰς, δυνατόν νὰ ᾖσιν ὀριστικαί εἰς πολλὰς περιστάσεις. Οὕτως, ἂν ἀπομονώσωμεν ἀλκαλοειδές τι ἢ μέταλλον, ἂν τοῦτο μὴ ᾖαι ὑδράργυρος, εὐρεθῇς ἐν αἷς εἴπομεν συνθήκαις, εἶναι προφανές ὅτι οὐδεμία χωρεῖ ἀμφιβολία. Ἄλλ' ἂν, μὴ δυνάμενοι ν' ἀποχωρήσωμεν οὔτε μέταλλον οὔτ' ἀλκαλοειδές, τοῦ δὲ ὑγροῦ ὄντος ἀρχῇθεν ὀξίνου, εὕρωμεν, ἀφοῦ ἐκορέσαμεν τοῦτο διὰ τοῦ καλίου καὶ τοῦ νατρίου, ἄλλα τῶν βάσεων τούτων ἐν ἀφθονίᾳ· ἂν, τοῦ ὑγροῦ ὄντος ἀρχῇθεν ἀλκαλικοῦ, εὕρωμεν, ἀφοῦ ἐκορέσαμεν τοῦτο διὰ τινος ὀξέος, κάλιον ἢ νάτριον, πρέπει ἐν μὲν τῇ πρώτῃ περιπτώσει νὰ ὑποπτεύσωμεν δηλητηρίασιν δι' ὀξέος, ἐν δὲ τῇ δευτέρᾳ δηλητηρίασιν διὰ τῶν ἀλκάλων. Ἄν, τοῦ ὑγροῦ ὄντος οὐδετέρου, ἀλλὰ πλέον ἢ ἐλαττον κεχρωσμένου καὶ ὀσμῆροῦ, εὕρωμεν βρωμιούχα καὶ ἰωδιούχα, δικαιούμεθα νὰ ὑποπτεύσωμεν δηλητηρίασιν διὰ τοῦ ἰωδίου

ἢ τοῦ βρωμίου, ἐν δὲ ταῖς πρὸς τοῦτο διαφυλαχθείσαις ὕλαις ἀνιχνεύμεν εἴτε τὸ βρώμιον, εἴτε τὸ ἰώδιον, εἴτε ἐν ἡ πλεονα ὀξέα, εἴτε τὰ καυστικά ἀλκάλεια, διὰ τῶν μεθόδων, ὡς ὑπεδείξαμεν ἐν ἡ ἂν περιπτώσει ὁ χημικὸς γνωρίζῃ τὸ ἀνιχνευθησομένον δηλητήριο. Εὐκόλως διὰ τῆς μεθόδου ταύτης ἀνακαλύπτομεν τὸ νάτριον καὶ τὸ κάλιον, ἂν ταῦτα ἦσαν μεμιγμένα, τὸ βρώμιον καὶ τὸ ἰώδιον, ἂν ἐπ' ἴσης ἦσαν μεμιγμένα. Ὑπολείπεται λοιπὸν μόνον νὰ περιγράψωμεν τί ποιητέον διὰ τὴν ἀνίχνευσιν τῶν ὀξέων, ἂν, ὑποτιθεμένων ὅτι διὰ τούτων ἐγένετο ἡ δηλητηρίασις, ὑποτίθεται συγχρόνως ὅτι τὸ ἐγκλημα ἐτελέσθη διὰ μίγματος πλειόνων ἐξ αὐτῶν, ἅτινα διὰ τοῦτο πρέπει νὰ προσδιορίσωμεν.

α Ζέομεν τὰ ὄργανα καὶ τὸ περιεχόμενον αὐτῶν μεθ' ὕδατος, πηγνύμεθα τὰς ζυφίκας ὕλας δι' οἰνοπνεύματος καὶ διηθοῦμεν· ἀποστάζομεν εἴτα τὸ ὑγρὸν μέχρι συστάσεως πολτώδους. Χωρίζομεν οὕτω τὰ ὀξέα εἰς δύο τάξεις, ὧν ἡ μία περιλαμβάνει ἐκείνα, ἅτινα εἰσὶν ἀρκούντως πτητικά, ὥστε ν' ἀνευρεθῶσιν ἐν ὀλῳ ἐν τῇ ὑποδοχεῇ, ταῦτα δ' εἰσὶ τὸ ὀξικόν, τὸ νιτρικόν, τὸ ὑδροχλωρικόν καὶ τὸ θεικόν ὀξύ, ὅπερ ἐν μέρει καθίσταται πτητικόν. Τὰ διάφορα ταῦτα ὀξέα προσδιορίζομεν διὰ τῶν συνήθων μεθόδων ἐν τῇ ἀποσταχθέντι προΐοντι.

α Εἰς τὸ ἐν τῇ κέρατι ὑπάρχον ὑπόλειμμα χέομεν ἀπόλυτον οἰνόπνευμα, διηθοῦμεν καὶ προστιθέμεθα ὀξικόν μόλυβδον, ὅστις κατακρημνίζει τὸ θεικόν, τὸ φωσφορικόν καὶ τὸ ὀξαλικόν ὀξύ. Ἀποσυντιθέμενοι δὲ διὰ ρεύματος ὑδροθείου τὸ ἐν ὕδατι διαλυθὲν ἔζημα, τιθέμεθα τὸ ὀξύ ἐν ἐλευθερίᾳ, ἐυνάμεθα δὲ νὰ προσδιορίσωμεν τοῦτο διὰ τῶν κάλλιον χαρακτηριζουσῶν αὐτὸ ἀντιδράσεων, περὶ ὧν ἐπραγματεύθημεν ἤδη.

α Ἄν ὑποτίθεται ὅτι τὸ ὑγρὸν περιέχει συγχρόνως θεικόν καὶ ὀξαλικόν ὀξύ, δὲν πρέπει νὰ παρατείνωμεν ἐπὶ μακρὸν τὴν ἐξάτμισιν Ἀναταράσσοντες δὲ μετ' αἰθέρος τὸ μετρίως πεπυκνωμένον ὑγρὸν, θὰ διελύσωμεν τὰ δύο ταῦτα ὀξέα. »

Γενικὴ μέθοδος τοῦ Boultmy διὰ τὴν ἀνίχνευσιν τῶν δηλητηρίων.

Τὰ ἀπὸ τοῦ πτώματος ληφθέντα σπλάγχνα ἐξάγονται τῶν ὁ-

χείων, ἐν οἷς ἐτέθησαν κατὰ τὴν νεκροψίαν. Τέμνονται αἱ εἰς τὸν στόμαχον καὶ τὰ ἔντερα ἐφαρμοσθεῖσαι περιδέσεις καὶ συλλέγεται κεχωρισμένως τὸ περιεχόμενον αὐτῶν ἐν κάψις ἐκ περκελάνης ὅπως βραδύτερον ἐξετασθῇ.

Τὰ τοιχώματα τοῦ τε στομάχου καὶ τῶν ἐντέρων ἐξετάζονται τότε λεπτομερῶς διὰ τοῦ φακοῦ μήτοι εὐρεθῶσιν ἐν αὐτοῖς εἴτε λευκὰ κοκκία ἀρσενικώδους ὀξέος, εἴτε κεφαλαὶ πυρείων ἢ τεμάχια φωσφόρου, εἴτε λείψανα πτερύγων κανθαρίδων, εἴτε τέλος μόρια φυτικά δηλητηριωδῶν ἢ ἀμβλωτικῶν φυτῶν.

Ἐν τῇ δ' ἂν περιπτώσει τοιαῦτα εὐρεθῶσι, συλλέγονται αἱ ὕλαι αὗται καὶ χαρακτηρίζονται αἱ μὲν διὰ τῶν χημικῶν αὐτῶν ἰδιοτήτων, αἱ δὲ διὰ τῆς μικροσκοπικῆς ἐξετάσεως.

Ἄν ἡ πρώτη αὕτη δοκιμασία εἰς οὐδὲν ἀγάγῃ ἀποτέλεσμα, κατατέμνονται τὰ σπλάγχνα διὰ ψαλίδος μέχρι πολτώδους συστάσεως, εἴτα δέ, ἀφοῦ ζυγισθῶσι, διαιροῦνται εἰς τόσα ἴσα μέρη ὅσα εἶναι τὰ ἀνιχνευησόμενα δηλητήρια.

Τὸ πρῶτον μέρος προώριστα συνήθως διὰ τὴν ἀνίχνευσιν τοῦ φωσφόρου καὶ τοῦ ὑδροκυανικοῦ ὀξέος.

Φωσφόρος. — Πρὸς ἀνίχνευσιν τοῦ φωσφόρου ποιοῦνται χρήσιν τῆς συσκευῆς τοῦ Mitscherlich, ἣν περιεγράψαμεν ἤδη, μὲ τὴν τροποποίησιν ὅμως νὰ πρᾶσιθεται ὀξίνον ὕδωρ ἐπὶ τῶν ὑλῶν ἀντὶ καθαροῦ καὶ νὰ ἐμβυπτισθῇ ὀλίγον τὸ ἄκρον τῆς συσκευῆς εἰς διάλυσιν νιτρικοῦ ἀργύρου ἐν ἀναλογία $\frac{1}{10}$.

Ἄν τὰ σπλάγχνα περιέχωσι φωσφόρον, ἡ παρουσία τοῦ δηλητηρίου τούτου δηλοῦται πάραυτα ἐκ τῶν λάμψεων, αἵτινες παράγονται ἐν τῷ ἀποφυκτηρίῳ σωλῆνι. Ἐν ἐναντίᾳ περιπτώσει δὲν παράγονται χαρακτηριστικαὶ λάμψεις.

Δυνατὸν νὰ συμβῇ ὥστε ἕνεκα τοῦ χρόνου, ὅστις διέρρευεν ἀπὸ τῆς στιγμῆς, καθ' ἣν τὸ θῦμα ἀπερρόφησε τὸ δηλητήριον μέχρι τῆς ἐποχῆς τῆς ἀνιχνεύσεως, ὁ φωσφόρος νὰ ἐπανέλθῃ ἐν τῇ πρώτῃ αὐτοῦ καταστάσει τῆς ὀξειδώσεως. Δὲν παράγονται τότε φωσφορισμοί, ἀλλὰ μέρος τοῦ προϊόντος μεταβιβάζει εἰς τὸ ἀπόσταγμα καὶ παράγει φωσφοροῦχον ἄργυρον φαῖον ἐν τῇ διαλύσει τοῦ νιτρικοῦ ἀργύρου.

Ἄν τὸ φαῖον ἵζημα παραχθῇ, συλλέγομεν τούτο ἐν ἡθμῳ, πλὴν Βέρουισ

νομεν δι' ἀπεσταγμένου ὕδατος, εἶτα δὲ προσβάλλομεν αὐτό διὰ τοῦ νιτρικοῦ ὀξέος. Εἰς δὲ τὸ διὰ τῆς τοιαύτης κατεργασίας ἀπολαμβανόμενον διαφανὲς ὑγρὸν προστίθεται ὑδροχλωρικὸν ὀξύ, ὅπερ ἀποχωρίζει τὸν ἄργυρον ἐν καταστάσει χλωριούχου ἀδιαλύτου. Διηθούμεν ὅπως ἀποχωρίσωμεν τὸ χλωριούχον τοῦτο ἅλας καὶ κατακρημνίζομεν τὸ φωσφορικὸν ὀξύ, τὸ ἐκ τοῦ φωσφόρου προερχόμενον καὶ ἐν διαλύσει ὑπολειφθὲν, καθιστῶντες ἐναμμώνιον τὸ διηθθὲν ὑγρὸν καὶ προστιθέμενοι εἰς αὐτὸ θεικὸν μαγνήσιον κεκορεσμένον δι' ἄμμωνιακοῦ ἁλατος. Τὸ φωσφορικὸν ὀξύ ἀποτίθεται οὕτως ἐν καταστάσει φωσφορικοῦ ἐναμμωνίου μαγνησίου, ὅπερ προσκολλᾶται εἰς τὰ τοιχώματα τοῦ ἀγγείου, ἐν ᾧ ἡ ἐργασία τελεῖται. Τὸ ἅλας τοῦτο χαρακτηρίζεται εἶτα διὰ τῶν γνωστῶν μεθόδων τῆς ἀνοργάνου ἀναλύσεως.

Δὲν πρέπει νὰ συμπεράνωμεν περὶ τῆς παρουσίας τοῦ φωσφόρου ἐκ μόνης τῆς ἐμφανίσεως φαιομέλανος ἰζήματος ἐν τῇ διαλύσει τοῦ νιτρικοῦ ἀργύρου, καθ' ὅσον ἂν ἡ σήψις ἤρξατο ἤδη, τὰ ὄργανα δυνατὸν ν' ἀναδίδωσι ποσότητα ἰδροθείου, ὅπερ παράγει ἐπ' ἴσης ἐν τῷ νιτρικῷ ἀργύρῳ ἰζήμα χροαῖς μελαίνης ἐνίοτε ὑποφαίου, ὅπερ δυνάτὸν νὰ ἐκληφθῇ ὡς φωσφορούχος ἄργυρος.

*Η ἀπόδειξις τῆς παρουσίας τοῦ φωσφόρου εἶναι πλήρης, ἂν παρὰ τοῦ, ὡς εἶδομεν ἄνωτέρω, τὸ ἰζήμα τοῦ φωσφορικοῦ ἐναμμωνίου μαγνησίου.

Ὑδροκυανικὸν ὀξύ. — Ἄν ἡ ὑψηλητηρίασις ἐγένετο διὰ τοῦ ὑδροκυανικοῦ ὀξέος πρὸςφάτως, αἰσθάνεται τις πολλάκις κατὰ τὴν διάνοξιν τοῦ στομάχου καὶ τῶν ἐντέρων ὁσμὴν πικρῶν ἀμυγδάλων. Ἐπειδὴ ὅμως ὁ χαρακτήρ οὗτος δὲν εἶναι σταθερός, δεόν ἐστι ἐν τῇ διαλύσει τοῦ νιτρικοῦ ἀργύρου ν' ἀνιχνεύσωμεν τὸ ὑδροκυανικὸν ὀξύ. Τοῦτο ἔχει ὄντως τὴν ιδιότητα νὰ παράγῃ ἐν τῇ διαλύσει τοῦ νιτρικοῦ ἀργύρου λευκὸν ἰζήμα κυανιούχου ἀργύρου, ἀδιαλύτου μὲν ἐν ψυχρῷ εἰς τὸ νιτρικὸν ὀξύ, διαλυτοῦ δ' ἐν θερμῷ εἰς τὸ αὐτὸ ὀξύ, καὶ ὅπερ διαλυθὲν ἐν τῷ ἐξ ἀργύρου χωνευτηρίῳ μετὰ καυστικοῦ καλίου μετατρέπεται εἰς κυανιούχον κάλιον, ἀνγνωρίζομενον ἐκ τῆς ἐπὶ τὰ ἅλατα τοῦ σιδήρου ἐπιδράσεως αὐτοῦ.

Διυπόθεσις Κεντρικῆ Βιβλιοθήκῃ Βεροῖας

Διαβρωτικὰ ὀξέα. — Τὸ δεύτερον μέρος τῆς ὕλης χρησι-

μεύει διὰ τὴν ἀνίχνευσιν τῶν διαβρωτικῶν ὀξέων, *θεικοῦ, νιτρικοῦ, ὑδροχλωρικοῦ, ὀξαλικοῦ*.

Τὰ διάφαρα ταῦτα ὀξέα παράγουσι συνήθως ἐπὶ τῶν ὀργάνων σπουδαίας βλάβας, ἐξ ὧν δύναται τις νὰ ὑποθέσῃ τὴν χρῆσιν αὐτῶν, καὶ περὶ ὧν ἐπραγματεύθημεν ἤδη.

Ἐν πάσῃ περιπτώσει δηλητηριάσεως διὰ διαβρωτικοῦ τινος ὀξέος, αἱ ἀπὸ τοῦ στομάχου καὶ τῶν ἐντέρων λαμβανόμεναι ὕλαι καὶ αὐτὰ ταῦτα τὰ σπλάγχνα φαίνονται ἰσχυρῶς ὀξίνα διὰ τοῦ χάρτου τοῦ ἡλιοτροπίου.

Πρὸς ἀνίχνευσιν τῶν ἀνωτέρω ὀξέων, ἐνοῦμεν τὰ ὄργανα μετὰ τοῦ περιεχομένου αὐτῶν καὶ ἀναλίσκομεν τὴν μᾶζαν δι' ἀπεσταγμένου ὕδατος. Τὸ ὑγρὸν, ἀφου διηθηθῇ, εἰσάγεται ἐν ὑαλίνῃ ἀποστακτικῇ συσκευῇ, ἧς ὁ ὑποδοχεὺς ἔχει ἰσχυρῶς ἀποψυχθῇ. Θερμαίνομεν βραδέως, ἅμα δὲ τὸ κέρας ἀποξηρανθῇ, ὑψοῦμεν τὴν θερμοκρασίαν μέχρις 110° ἑκατονταβάθμου κατ' ἀνώτατον ὅρον.

Ἄν παρῶνται χρυαίζοντες ἄτμοι, τὸ δ' ἐν τῷ κέρατι περιεχόμενον καθίσταται κίτρινον, ὑπάρχει *νιτρικὸν ὀξύ*.

Ἄν μὴ παραχθῶσι χρυαίζοντες ἄτμοι, ἀναδίδεται ὁμως θειῶδες ὀξύ, τὸ δὲ ὑπόλειμμα καθίσταται μέλαν, ὑπάρχει *θεικὸν ὀξύ*.

Ἄν μὴ σχηματίζεται θειῶδες ὀξύ τὸ δ' ἀποσταχθὲν προϊόν δίδῃ μετὰ τοῦ νιτρικοῦ ἀργύρου λευκὸν θρομβῶδες Ἴζημα, ἀδιάλυτον εἰς τὸ νιτρικὸν ὀξύ καὶ διαλυτὸν εἰς τὴν ἀμμωνίαν, ὑπάρχει *ὑδροχλωρικὸν ὀξύ*.

Ἄν μὴ ἀναδίδεται οὔτε θειῶδες οὔτ' ὑδροχλωρικὸν ὀξύ, τὸ δ' ἐν τῷ κέρατι περιεχόμενον, ληφθὲν δι' οἰνοπνεύματος, παρέχῃ διάλυσιν, ἧτις δίδει μετὰ τῶν ἀλάτων τῆς τιτάνου λευκὸν Ἴζημα ἀδιάλυτον εἰς τὸ ὀξικὸν καὶ διαλυτὸν εἰς τὸ νιτρικὸν ὀξύ, ὑπάρχει *ὀξαλικὸν ὀξύ ἐλεύθερον*.

Ἄν τοῦ ὀξέος τούτου ἐγένετο χρῆσις ἐν καταστάσει ὀξίνου ὀξαλικοῦ καλίου (ἁλατος ὀξαλιδῶν), ἀναζητοῦμεν αὐτὸ ἐν τῇ ἐν τῷ οἰνοπνεύματι ἀδιαλύτῃ οὐσίᾳ. Πρὸς τοῦτο παραλαμβάνομεν πάλιν τὴν οὐσίαν ταύτην διὰ ζέοντος ἀπεσταγμένου ὕδατος, μεθ' ἧς παραλαμβάνομεν τὴν διηθηθεῖσαν διάλυσιν διὰ τινος ἁλατος τιτάνου. Ἄν ἀποτελῇται. ὡς ἄνω Ἴζημα λευκὸν ὀξαλικῆς τιτάνου ἀδιάλυτον εἰς τὸ νιτρικὸν ὀξύ, ὑπάρχει *ἁλὸς ὀξαλιδῶν*.

Καυστικά άλκάλια. — Τὸ τρίτον μέρος τῆς ὕλης χρησιμεύει διὰ τὴν ἀνίχνευσιν τῶν καυστικῶν ἀλκάλων (κάλιον, νάτριον, ἀμμωνία).

Ἐνταῦθα θέλομεν περιγράψει τὴν πρὸς ἀνακάλυψιν τοῦ καλίου μέθοδον διὰ τοῦ αὐτοῦ τρόπου ἀνευρίσκεται καὶ τὸ νάτριον.

Κάλιον. — Ἐνεκα τῆς εὐκολίας, μεθ' ἧς τὸ κάλιον καθίσταται ἀνθρακικόν εἰς τὸν ἀέρα, αἱ ὑπὸ ἐξέτασιν ὕλαι περιέχουσι τὸ δηλητήριο ἐν μέρει μὲν ἐν καθαρᾷ καταστάσει, ἐν μέρει δὲ ἐν καταστάσει ἁλτος ἀνθρακικοῦ.

Τὰ ὄργανα ἀναχθέντα εἰς πόλτον ἐμβρέχονται ἐν μετρίᾳ θερμοκρασίᾳ εἰς ἀπεσταγμένον ὕδωρ. Μετὰ εἰσὶν ὥρας διηθοῦμεν, μεθ' ὃ ἐξατμίζομεν ἡμέρα ἐν ἀτμολούτρῳ. Ἀμα δ' ὡς τὸ ὑπόλειμμα φανῇ ξηρανθὲν, θερμαίνομεν αὐτὸ εἰς 120° ἐπὶ τινα χρόνον, ὅπως ἀποβληθῶσι τὰ ἀμμωνιακὰ ἅλατα, μεθ' ὃ παρхлаμβάνομεν αὐτὸ δι' ὀλίγου ἀπεσταγμένου ὕδατος. Τὸ οὕτως ἀπολαμβανόμενον ὑγρὸν διηθεῖται, μεθ' ὃ προστίθεται αὐτῷ οἰνόπνευμα 90°. Σχηματίζεται ἱζημα, ὅπερ πλύνομεν δι' οἰνόπνεύματος, ἀποξηραίνομεν καὶ τέλος ἀπανθρακούμεν μέχρις ἐρυθροῦ ἐν κάψῃ ἐκ πορκελάνης. Ἄν τὰ ὄργανα περιέχωσιν ἐν ἀφθονίᾳ ἀνθρακικόν κάλιον, τὸ ὑπόλειμμα τῆς ἀπανθρακώσεως ἀφρίζει μετὰ τοῦ ὕδροχλωρικοῦ ὀξέος καὶ χρωματίζει ἰσοειδῶς τὴν κυανθὴν φλόγα φωτισθῆλδος φωταερίου τοῦ Bunsen. Ἡ ὕδροχλωρικὴ διάλυσις ὑὰ κατακρημνίστη πρὸς τούτοις τὸν εἰχλωριοῦχον λευκὸχρυσον παράγουσα διπλοῦν ἅλας χλωριούχου λευκοχρύσου καὶ χλωριούχου καλίου, ἀναγνωρίζομενον ἐκ τῆς κίτρινος αὐτοῦ χροιάς καὶ τοῦ μίγματος τοῦ λευκοχρύσου καὶ τοῦ χλωριούχου καλίου, ὅπερ παράγει διὰ τῆς φρίξεως.

Ἄν τὰ ὄργανα περιέχωσιν ἐλεύθερον κάλιον, ἀναζητοῦμεν τὴν οὐσίαν ταύτην ἐν οἰνόπνευματώδει διαλύσει. Πρὸς τοῦτο τὸ ὑγρὸν ἐξατμίζεται μέχρι ξηροῦ, τὸ ὑπόλειμμα ἀπανθρακοῦται, μεθ' ὃ παρλαμβάνεται δι' ἀπεσταγμένου ὕδατος. Ἡ διάλυσις περιέχει ἥδη ὅλον τὸ καυστικόν κάλιον ἐν καταστάσει ἀνθρακικοῦ, ὅπερ χορρακτηρίζομεν ὡς ἀνωτέρω.

Νάτριον. — Ὡς εἶπομεν, τὸ νάτριον ἀνιχνεύεται διὰ τῆς αὐτῆς ῥίας καὶ τὸ κάλιον μεθόδου. Διακρίνεται δὲ τοῦ τελευταίου τούτου

ἐκ τῆς ιδιότητος, ἣν ἔχει τοῦ χρωρύνειν κιτρίνως τὴν φλόγα τοῦ φωταερίου καὶ μὴ κατακρημνίζειν τὸν διχλωριούχον λευκόχρυσον.

Ἄν τὸ κάλιον ἢ τὸ νάτριον ἐλήφθησαν ἐν καταστάσει ὑποχλωριωδῶν, ὑπερισχύει ἡ ἐνέργεια τῶν βάσεων, τὸ χλωρίον μεταπίπτει ταχέως εἰς κατάστασιν χλωριούχου, καὶ μόνον ἂν ἡ δόσις τοῦ ληφθέντος δηλητηρίου ᾖ μεγάλη, κίσθ' ἀνεταί τις τὴν ὁσμὴν τοῦ μεταλλοειδοῦς τούτου. Ἐνίοτε εἶναι δυνατόν νὰ βεβαιωθῇ ἡ παρουσία αὐτοῦ ἐκ τῆς ἀποχρωστικῆς ἐπιδράσεως, ἣν ἀσκεῖ ἐπὶ τὸν ἰνδικὸν τὸ ὑδατῶδες ἐκχύλισμα τῶν ὀργάνων.

Ἀμμωνία. — Ἄν ἡ δηλητηρίασις ἐγένετο ὀλίγον πρὸ τῆς νεκροφίας χρόνον, ἡ δὲ δόσις τοῦ ληφθέντος δηλητηρίου ᾖ ἰσχυρά, ἡ ὁσμὴ αὐτοῦ ἐκδηλοῦται κατὰ τὴν διάνοξιν τῶν ὀργάνων. Ἄλλ' ἂν ἰκανὸς παρέλθῃ χρόνος ἀπὸ τῆς δηλητηριάσεως μέχρι τῆς νεκροφίας, ἡ ὁσμὴ ἐκλείπει, τὸ δὲ ἀποτέλεσμα τῆς ἀναλύσεως εἶναι ἀμφίβολον, διότι ἐν περιπτώσει δηλητηριάσεως δι' ἀμμωνίας ἡ ἐπερχομένη σήψις τῶν ὀργάνων καὶ τοῦ περιεχομένου αὐτῶν προκίλει τὸν σχηματισμὸν ἀμμωνιακῶν ἐνώσεων. Ἐντεῦθεν ἐπεταί ὅτι δὲν δύναται τις νὰ προβῇ ἀποτελεσματικῶς εἰς τὴν ἀνίχνευσιν τῆς ἀμμωνίας εἰμὴ ἂν αἱ ὕλαι ᾧσιν ἐτι πρόσφατοι.

Αἱ ὕλαι αὗται εἰσάγονται ἐν ὑαλινῇ ἀποστακτικῇ συσκευῇ φερούσῃ ἀποφυκτῆρα τοῦ Liebig καὶ ἀποληγούσῃ διὰ μακρᾶς σφαίρας ἰσχυρῶς ἀποφυκθείσης. Ἀποσταζομεν ἡρέμα μέχρι ξηροῦ, ἐν ἀνάγκῃ δὲ ἀνανεοῦμεν τὸ ἐν τῇ κέρατι ὕδωρ. Τὸ ἀποσταχθὲν προΐόν, ὅπερ παρουσιάζει καταφανῆ ἀλκαλικὴν ἀγτίδρασιν, ἐξουδετεροῦται δι' ἡραιωμένου θεικοῦ ὀξέος. Εἰσάγομεν εἰτα αὐτὸ μετ' ἐσθεσμένης ἀσθέστου ἐν μικρᾷ σφαίρᾳ φερούσῃ σωλῆνα κεκαμμένον, μεταβαίοντα εἰς φιάλην ἰσχυρῶς ἀποφυκθεισαν διὰ πάγου καὶ περιέχουσιν κατὰ τὸ ἥμισυ σχεδὸν τοῦ ὄγκου αὐτῆς καθαρὸν ὕδωρ. Ἡ σφαῖρα θερμαίνεται μετρίως. Ἡ ἀμμωνία, ἀποβαλλομένη διὰ τῆς ἀσθέστου, διαλύεται ἐν τῇ ὕδατι τῆς φιάλης, δι' ἧς ἀπολήγει ἡ συσκευή καὶ ἐν ᾗ χαρακτηρίζομεν αὐτὴν ἐκ τῆς ὁσμῆς, ἐκ τῆς ἀλκαλικῆς ἐπιδράσεως ἐπὶ τὸν χάρτην τοῦ ἡλιοτροπίου καὶ ἐκ τῆς ιδιότητος, ἣν ἔχει τοῦ κατακρημνίζειν τὸν διχλωριούχον λευκόχρυσον, παράγουσα ὀικελῶν ἄλλας χλωριούχου λευκοχρύσου καὶ χλωριούχου ἀμμωνίου.

Τὸ τελευταῖον τοῦτο ἄλας εἶναι κίτρινον· διὰ τῆς ἀπανθακώσεως ἀφίητιν ὑπόλειμμα καθαροῦ μεταλλικοῦ λευκοχρύσου.

Μέταλλα καὶ μεταλλοειδῆ. — Τοῦ δευτέρου μέρους τῶν ὑλῶν ποιούμεθα χρῆσιν διὰ τὴν ἀνίχνευσιν τῶν ἐπομένων ἀνοργάνων ὀηλητηρίων : *ψευδαργύρου, κασσιτέρου, μολύβδου, χαλκοῦ, στίμμεως, ὑδραργύρου, ἀρσενικοῦ.*

Τὰ σπλάγχνα, τὰ ὄργανα κ. τ. λ. εἰσάγονται ἐν ὑαλίνῃ ἀπαστακτικῇ συσκευῇ συνισταμένῃ ἐκ κέρατος συγκοινωνοῦντος μετὰ σφαιροειδοῦς ὑποδοχέως καταλλήλως ἀποψυχθέντος. Τὸ κέρας δέον νὰ φέρῃ σωλῆνα ὅπως εὐχερῶς εἰσάγονται αἱ ὑλαι, καὶ νὰ πωματίζηται στεγανῶς διὰ σμύριδος πρὸς ἀποφυγὴν τῆς βλάβης τῶν ἐκ φελουῦ πωμάτων ὑπὸ τῶν ὀξέων, ὧν ποιούμεθα χρῆσιν πρὸς καταστροφὴν τῶν ὀργανικῶν στοιχείων. Διὰ τὸν αὐτὸν λόγον δὲν τίθεται πῶμα εἰς τὸν τράχηλον τοῦ κέρατος, ἀλλὰ τοῦτο διατίθεται οὕτως, ὥστε νὰ εἰσέρχεται βαθέως εἰς τὸν τράχηλον τοῦ σφαιροειδοῦς ὑποδοχέως καὶ νὰ πωματίζῃ αὐτὸν σχεδὸν τελείως περὶ τὸν δακτύλιον.

Τούτων γενομένων, διὰ χώνης χέομεν ἐπὶ τῶν ἐξεταστῶν ὑλῶν τὸ τέταρτον τοῦ βάρους αὐτῶν θεικοῦ ὀξέος χημικῶς καθαροῦ, εἴτα θερμαίνομεν ἡρέμα τὸ κέρας ἐν ἀμμολούτρῳ. Μετὰ παρέλευσιν 20—30 λεπτῶν τὸ ἐν τῷ κέρατι περιεχόμενον καθίσταται ὑπομέλαν καὶ ὅλως ρευστόν. Ἀφίνομεν ν' ἀποψυχθῇ, μεθ' ἧς χέομεν ἐπὶ τῆς ὕλης 15—20 κυβικὰ ὑφεκατόμετρα νιτρικοῦ ὀξέος καθαροῦ καὶ πυκνοῦ. Ἀναδίδονται ἄφθονοι χρυσιζοντες ἀτμοί, οἵτινες συμπυκνοῦνται ἐν τῷ σφαιροειδεῖ ὑποδοχεῖ, ἐνῷ ἡ μάζα ἐξογκοῦται καὶ καθίσταται κιτρίνη. Ἄμα ὡς ἡ τοιαύτη θορυβώδης κατεργασία καταπαύσῃ, θερμαίνομεν πάλιν τὸ κέρας καὶ τηροῦμεν αὐτὸ ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τῆς θερμότητος, μέχρις οὗ μὴ ἀναδίδωνται πλέον χρυσιζοντες ἀτμοί. Τοιουτοτρόπως μέρος τῶν ὀργανικῶν στοιχείων μηδενίζεται. Ἐπειδὴ δὲ πρέπει νὰ ἐπέλθῃ ἐντελής καταστροφή τῶν στοιχείων τούτων, σβύνομεν τὸ πῦρ καὶ, ἅμα ὡς ἡ ἀπόψυξις ἐπέλθῃ τελείως, ἐπαναλαμβάνομεν τὴν προσθήκην τῶν 15—20 κυβικῶν ὑφεκατομέτρων νιτρικοῦ ὀξέος. Θερμαίνοντες ὡς ἀνωτέρω περιεγράψαμεν, νέον μέρος τῆς ὀργανικῆς ὕλης καίεται· οὕτως, ἐπαναλαμβάνοντες ὅλον ἐν τὴν προσθήκην τοῦ νιτρικοῦ ὀξέος, κατορθοῦμεν νὰ καταστρέψωμεν ἅπασαν τὴν ὀργανικὴν ὕλην.

Ἐπειδὴ ἕνεκα τῆς σφοδρότητος τῆς ἀντιδράσεως μέρος τοῦ νιτρικοῦ ὀξέος ἀποσπάζεται χωρὶς νὰ συντελέσῃ εἰς τὴν καταστροφὴν, καλὸν εἶναι νὰ ἐπιδιώκωμεν ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρόν. Ἀποφεύγομεν οὕτω τὴν ἀνωφελὲς χρῆσιν περισσεύας νιτρικοῦ ὀξέος.

Ἡ λήξις τῆς παραγωγῆς χρυσιζάντων ἀτμῶν δηλοῖ τὸ τέλος τῆς κατεργασίας. Πρέπει πρὸς τούτοις, διατηρουμένης ἐπὶ τινα ἔτι χρόνον τῆς ἐπιδράσεως τῆς θερμότητος, νὰ παραχθῶσι λευκοὶ τινες ἀτμοὶ θεικοῦ ὀξέος, χωρὶς τὸ ἐν τῇ κέρατι περιεχόμενον νὰ καθίσταται μέλαν. Ἄν ἡ μέλαινα χροιά παράγῃται, ὅπερ δηλοῖ ὅτι ὑπελείπεται ἔτι μικρὰ ποσότης ὀργανικῆς ὕλης πρὸς ἀποσύνθεσιν, προστιθέμεθα ἔτι ἅπαξ ἢ δις, ὡς ἄνω, νιτρικὸν ὀξύ ἐπὶ τοῦ μέλανος ὑπολείμματος.

Διὰ τῆς τοιαύτης ἐργασίας ἀπολαμβάνομεν ὑγρὸν χροιάς οἶνου μαδέρας, ὅπερ δὲν περιέχει πλέον εἰμὴ τὰ ἀνόργανα δηλητήρια, ἅτινα θ' ἀνιχνεύσωμεν. Τὸ ὑγρὸν δὲ τοῦτο εἴτε εἶναι ὅλως διαφανές, εἴτε περιέχει αἰωρουμένην λευκὴν τινα οὐσίαν.

Κασσίτερος καὶ στίμμι. — Ἄν τὸ ὑγρὸν ᾗ διαφανές, οὔτε κασσίτερον οὔτε στίμμι περιέχει, διότι τὰ δύο ταῦτα μέταλλα ἔχουσι τὴν ιδιότητα νὰ μεταμορφῶνται εἰς ὀξείδια ἀδιάλυτα ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τοῦ νιτρικοῦ ὀξέος.

Ἄν τοῦναντίον ᾗ θολὸν ἐκ λευκῆς κόνεως, εἶναι πιθανόν ὅτι περιέχει κασσίτερον ἢ στίμμι.

Τὴν ἀπορίαν ἡμῶν λύομεν συλλέγοντες τὴν λευκὴν κόνιν ἐπὶ μικροῦ ἡθμοῦ ἐκ χάρτου Βερζελίου, πλύνοντες αὐτὴν δι' ὕδατος καὶ εἰτα ἀποξηραίνοντες ἐν ἀποξηραντηρίῳ. Εὐκόλως τότε ἀποσπῶμεν αὐτὴν ἐκ τοῦ χάρτου καὶ προσβάλλομεν μέχρις ἐρυθροῦ σκοτεινοῦ ἐν ἀργυρῷ χωνευτηρίῳ διὰ πενταπλασίας κατὰ τὸ βάρος αὐτῆς ποσότητος καυστικοῦ νατρίου, παραλαμβάνοντες εἰτα δι' ὕδατος τὸ ἐν τῷ χωνευτηρίῳ περιεχόμενον. Εἰς τὴν οὕτως ἀπολαμβανομένην ὑδατῶδη διάλυσιν προστιθέμεθα οἶνοπνεύματος 80° ὅσον τὸ ἐν τρίτον τοῦ ὄγκου αὐτῆς· ἀναπαράσσομεν ἐπὶ τινα χρόνον τὸ μίγμα τοῦτο, μεθ' ὃ ἀφιέμεθα αὐτὸ ἐν ἡρεμίᾳ. Ἄν ἡ κόνις περιέχῃ στίμμι, τοῦτο μένει ἀδιάλυτον ἐν καταστάσει στιμμικοῦ νατρίου. Μετταγίζομεν τὸ διαφανές ὑγρὸν ἐπὶ ἡθμοῦ Βερζελίου, πλύνομεν κατὰ πρῶτον δι' οἶνοπνεύματος ἡραιωμένου δι' ὕδατος ὅσον ὁ ὄγκος αὐτοῦ

τό ἐπὶ τοῦ ἥθμου ὑπολειφθέν στιμμικόν νάτριον, μεθ' ὃ περατοῦμεν τὴν πλῆσιν δι' οἰνοπνεύματος περιέχοντος ὕδωρ ὅσον τὸ ἐν τρίτον μόνον τοῦ ὄγκου αὐτοῦ.

Μετὰ τὴν πλῆσιν ταύτην τὸ στιμμικόν ἅλας διαλύεται ἐπ' αὐτοῦ τοῦ ἥθμου δι' ὀλίγου ἀσθενοῦς ὑδροχλωρικοῦ ὀξέος. Ἡ ὑδροχλωρική αὕτη διάλυσις χρησιμεύει διὰ τὴν ἀνίχνευσιν τοῦ ὀηλητηρίου.

Ἀναγνωρίζεται τὸ στίμμι ἐκ τοῦ κιτρίνου χρυσομηλοειδοῦς ἰζήματος, ὅπερ παράγει μετὰ τοῦ ὕδροθειοῦ, ἐκ τῆς μελαίνης ὑποστάτης μεταλλικοῦ στίμμεως ἣν ἔλασμα κασσιτέρου παράγει ἐν τῷ ὕγρῳ, ἂν ἐν αὐτῷ ἐμβαπτισθῇ ἐπὶ τινα χρόνον, καὶ τέλος ἐκ τῶν χνοώδους μελαίνης χροιάς κηλίδων, ἃς παράγει ἐν τῇ συσκευῇ τοῦ Marsh, ἂν ἐν αὐτῇ εἰσάχθῃ μικρὰ ποσότης τῆς ὑδροχλωρικής διαλύσεως τοῦ στιμμικοῦ ἁλατος. Ὑπομιμνήσκωμεν ἐνταῦθα ὅτι αἱ ὑπὸ τοῦ στίμμεως ἐν τῇ συσκευῇ τοῦ Marsh παραγόμεναι κηλίδες διακρίνονται τῶν κηλίδων τοῦ ἀρσενικοῦ: Ἀον, ἐκ τῆς χνοώδους αὐτῶν ὀψews, Βον, ἐκ τοῦ ἀδιαλύτου αὐτῶν ἐν τῷ ὑποχλωριῶδει νατρίῳ, καὶ Γον, ἐκ τοῦ ὅτι παραληφθεῖσαι διὰ τοῦ νιτρικοῦ ὀξέος παράγουσιν ὕγρὸν, ὅπερ δὲν κατακρημνίζει ἐν ἐρυθρᾷ κεραμοειδεῖ χροιά τὸν νιτρικὸν ἀργυρον καθάπερ τὸ ἀρσενικόν.

Ἐπιτελέσαντες τὴν τοῦ στίμμεως ἀνίχνευσιν ἐπιλαμβανόμεθα τῆς τοῦ κασσιτέρου τοῦ ὑπολειφθέντος εἰς τὰ ἐκ τῆς οἰνοπνευματώδους πλύσεως ὕδατα. Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ζέομεν τὰ ὕδατα ταῦτα ὅπως ἀποβάλλωμεν τὸ οἰνόπνευμα, μεθ' ὃ ὀξινίζομεν δι' ὕδροχλωρικοῦ ὀξέος. Τὸ ἀπολαμβανόμενον ὕγρὸν παράγει ἰζήμα ὡχρὸν κίτρινον διὰ τοῦ ὕδροθειοῦ ἂν περιέχῃ κασσίτερον· ἐπὶ πλέον, ἔλασμα ψευδαργύρου προκαλεῖ τὴν παραγωγὴν ἰζήματος μεταλλικοῦ κασσιτέρου, ἀναγνωρίζομένου ἐκ τῆς διττῆς ιδιότητος, ἣν ἔχει τοῦ ὀξόλως τήκεσθαι ἐν θερμῷ καὶ μετατρέπεσθαι εἰς ὀξείδιον κασσιτέρου λευκὸν καὶ ἀδιάλυτον ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τοῦ νιτρικοῦ ὀξέος.

Μόλυβδος. — Ἡ χρῆσις τοῦ ἐκ θειικοῦ καὶ νιτρικοῦ ὀξέος μίγματος πρὸς καταστροφὴν τοῦ ὀργανικοῦ μέρους τῶν ἐξετασθησμένων ὕλῶν μετατρέπει τὸν μόλυβδον ἐν καταστάσει ἁλατος θειικοῦ, ὅπερ δὲν μένει διαλελυμένον ἐν ὄλῳ εἰς τὸ ἀπολαμβανόμενον χροιάς κιτρίνης οἴνου μαζέρας ὕγρῳ. Μέρος τοῦ μετάλλου τοῦ θειικοῦ κατὰ στάντος ὑπολείπεται εἰς τὸν πυθμένα τοῦ κέρατος ἐν καταστάσει

λευκῆς κόψεως καὶ δύναται νὰ ἐκληφθῇ ἐκ πρώτης ὄψεως ὡς ὀξείδιον κασσιτέρου ἢ ὀξείδιον στίμμεως. Οὐχ ἦγτον, ἂν μὴ πρόκειται περὶ προσδιορισμοῦ δόσεως, ἢ ἐν διαλύσει ποσότης τοῦ μόλυβδου εἶναι ἐπαρκῆς, ἵνα τὸ μέταλλον τοῦτο χαρακτηρισθῇ. Ἄλλως τε δύναται τις εὐκόλως νὰ προσθέσῃ τὸν κατακρημνισθέντα θεικὸν μόλυβδον, παραλαμβάνων τὸ θεικὸν τοῦτο διὰ τοῦ νιτρικοῦ ὀξέος, ὅπερ διαλύει αὐτὸ βυθιζόν κατὰ τὴν ζέσιν. Τῆς διαλύσεως τελεσθείσης, ἐνοῦμεν πάντα τὰ ὑγρά καὶ ἐπὶ μέρους τοῦ μίγματος αὐτῶν ἀνιχνεύομεν τὸν μόλυβδον.

Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον, τὸ διὰ τὴν τοιαύτην ἀνίχνευσιν προωρισθὲν μέρος ἐξατμίζεται μέχρι ξηροῦ ἐν κάψῃ ἐκ πορκελάνης· φέρομεν τὸ ὑπόλειμμα εἰς σκοτεινὸν ἐρυθρὸν καὶ ἀφιέμεθα εἴτα ν' ἀποψυχθῇ. Παραλαμβάνοντες τότε τὸ ὑπόλειμμα τοῦτο δι' ὡς εἴδον τε μικροτέρας ποσότητος ψυχροῦ ὕδατος, ἀφαιροῦμεν τὸν ἐν αὐτῷ περιεχόμενον ψευδαργυρον· ὁ μόλυβδος μένει ἀδιάλυτος ἐν καταστάσει ἄλατος θειικοῦ, ὅπερ συλλέγομεν ἐπὶ ἡθμοῦ.

Ἴνα χαρακτηρίσωμεν ἐν τῷ θειικῷ τούτῳ τὸν μόλυβδον, ἀποξηροῖνομεν τὸν ἡθμόν, μεθ' ὃ καίνομεν αὐτὸν μέχρι σκοτεινοῦ ἐρυθροῦ, ἀφοῦ διαποτίσωμεν διὰ νιτρικοῦ ὀξέος. Ὁ χάρτης καταστρέφεται τὸ δὲ θεικὸν ἀπομονοῦται. Μετὰ τὴν ἀπόψυξιν, διὰ σπάθης ἐκ λευκοχρύσου λαμβάνομεν μικρὰν ποσότητα τοῦ προϊόντος καὶ τιθέμεθα αὐτὴν ἐπὶ ὑάλου ὥρολογίου. Ἐν ὑπάρχει θειικὸς μόλυβδος τὸ ἐν τῇ ὑάλῳ περιεχόμενον καθίσταται μέλαν τῇ ἐπαφῇ ὕδατῶδους διαλύσεως ὕδροθειοῦ. Ἐτερον μέρος τῆς ὕλης, τεθὲν ἐπίσης ἐν ὑάλῳ ὥρολογίῳ, καλύπτεται δι' ὀλίγου ἀπεσταγμένου ὕδατος· ἀναταράσσομεν ἐπὶ τινα χρόνον τὸ μίγμα δι' ὑαλίνου ραβδίου διηθηθὲν εἴτα τὸ ὑγρὸν δίδει Ἱζημα κίτρινόν εἴτε μετὰ τοῦ ἰωδιούχου εἴτε μετὰ τοῦ χρωμικοῦ καλίου.

Ψευδαργυρος.— Ἐν περιπτώσει δηλητηριάσεως διὰ ψευδαργύρου τὸ δηλητήριον συμπακνύεται καὶ δύναται ν' ἀνευρεθῇ ἐν τῇ διαφανεῖ θειονιτρικῇ διαλύσει τῇ ἀπολαμβανομένῃ μετὰ τὴν καταστροφήν τῶν ὀργανικῶν ὑλῶν.

Πρὸς ἀνίχνευσιν τοῦ ψευδαργύρου, ἄραιοῦμεν δι' ὕδατος μέρος τοῦ ὑγροῦ τούτου, μεθ' ὃ διαχετεύομεν ἐν αὐτῷ ρεῦμα ὕδροθειοῦ. Ὁ μόλυβδος καὶ ὁ ὑδράργυρος κατακρημνίζονται ἐν καταστάσει θειοῦχου

μέλανος, ἐνῶ ὁ ψευδαργυρος μένει ἐν διαλύσει. Διηθούμεν ἂν ἀνάγκη παραστῇ, μεθ' ὃ φέρομεν τὸ διηθηθὲν ὑγρὸν εἰς βρασμόν, ὅπως ἀποβάλλωμεν τὴν περίσσειαν τοῦ ὕδροθειοῦ. Ἀφοῦ πάσῃ ὁσμῇ ἐκλείψῃ, τὸ ὑγρὸν καθίσταται ἐναμμώνιον, εἴτα δὲ ἐλαφρῶς ὀξινίζεται δι' ὀξικοῦ ὀξέος. Παραλαμβάνομεν τότε πάλιν αὐτὸ δι' ὕδροθειοῦ, ὅπερ ἤδη παράγει λευκὸν Ἴζημα θειούχου ψευδαργύρου ἂν τοῦ μετάλλου τούτου ἐγένετο χρήσις διὰ τὴν δηλητηρίασιν.

Μετά τινα χρόνον ἡρεμίας, ὁ θειοῦχος ψευδαργυρος συλλέγεται ἐπὶ ἡθμοῦ καὶ πλύνεται δι' ὕδατος κεκορεσμένου δι' ὕδροθειοῦ. Διαλύομεν εἴτα αὐτὸν ἐπ' αὐτοῦ τοῦ ἡθμοῦ διαθρέχοντες δι' ἀσθενοῦς νιτρικοῦ ὀξέος, μεθ' ὃ ζέομεν τὴν διάλυσιν μέχρις οὗ αὕτη καταστῇ ὅλως διαφανής. Τὸ ὑγρὸν τοῦτο εἶναι τότε κατάλληλον διὰ τὴν ἀνίχνευσιν τοῦ ψευδαργύρου.

Τὸ ἤδη παρατηρηθὲν γεγονὸς τῆς ἐν λευκῷ κατακρημνίσεως διὰ τοῦ ὕδροθειοῦ εἶναι εἰς τῶν καταφανεστέρων χαρακτήρων τοῦ ψευδαργύρου. Ἐνεργοῦμεν δὲ σὺν αὐτῷ καὶ τὰς ἐπομένους ἀντιδράσεις :

Τὸ *κάλι* καὶ ἡ *ἀμμωνία* παράγουσιν ἐν τῷ ὑγρῷ λευκὸν Ἴζημα ὕδροξιδίου τοῦ ψευδαργύρου, ὅπερ εἶναι διαλυτὸν ἐν περισσειᾳ τοῦ ἀντιδραστηρίου.

Τὸ *ἐρυθρὸν σιδηροκυανιοῦχον κάλιον*, προστεθὲν ἐν τῷ ὑγρῷ, προκαλεῖ τὸν σχηματισμὸν κιτρίνου ἱζήματος σιδηροκυανιοῦχου ψευδαργύρου.

Χαλκός.— Ἄν ἡ ἐν τοῖς σπλάγχχοις περιεχομένη ποσότης τοῦ χαλκοῦ ἦναι μεγάλη, τὸ νιτροβεικὸν ὑγρὸν, ὅπερ ὑπολείπεται ἐν τῷ κέρατι μετὰ τὴν καταστροφὴν τῶν ὀργανικῶν ὑλῶν, παρουσιάζει χροιάν ὑποπράσινον· τοῦτο ὁμῶς δὲν εἶναι λίαν συχνόν, ὥς ἐπὶ τὸ πολὺ δὲ ἡ χροιά αὕτη δὲν εἶναι καταφανής. Ὅπωςδήποτε προστιθέμεθα περίσσειαν ὑγρᾶς ἀμμωνίας εἰς ἐν μέρος τοῦ ὑπὸ ἐξέτασιν ὑγροῦ, μεθ' ὃ διηθούμεν· ἂν τὸ ὑγρὸν περιέχῃ χαλκόν, καθίσταται κυανοῦν πλέον ἢ ἐλαττον βαθύ. Χωρίζομεν διὰ διηθήσεως τὸ ἀδιάλυτον Ἴζημα, ὅπερ παρήγαγεν ἡ ἀμμωνία, μεθ' ὃ ἐξατμίζομεν μέχρι ξηροῦ τὸ διηθηθὲν ὑγρὸν. Τὸ ἀπολαμβανόμενον ὑπόλειμμα θερμαίνομεν μέχρις ἐρυθροῦ καὶ διατηροῦμεν ἐπὶ τινα χρόνον εἰς τὴν θερμοκρασίαν ταύτην. Ἀφίνομεν ν' ἀποψυχθῇ, μεθ' ὃ παραλαμβάνομεν

ἐν θερμῇ τὴν ὕλην δι' ὕδροχλωρικοῦ ὀξέος. Ἡ ὀξίνος διάλυσις χρησιμεύει τότε διὰ τὴν ἀνίχνευσιν τοῦ χαλκοῦ.

Ἄν ἡ διάλυσις περιέχῃ χαλκόν, τὸ ὑγρὸν παρουσιάζει τοὺς ἐξῆς χαρακτῆρας :

A. Κατακρημνίζεται εἰς μέλαν διὰ τοῦ ὕδροθειοῦ.

B. Χρωματίζεται κυανοῦν διὰ τῆς ἄμμωνίας.

Γ. Δίδει ὑποστάθμην μεταλλικοῦ χαλκοῦ ἐπὶ τοῦ στιλπνοῦ σιδήρου.

Δ. Τέλος, τὸ κίτρινον σιδηρυκυανιοῦχον κάλιον χρωματίζει φαιο-ρῖθρος ἢ κατακρημνίζει αὐτὸ εἰς τὴν αὐτὴν χροιάν.

Ὑδράργυρος. — Καθάπερ τὰ ἀνωτέρω μέταλλα, οὕτω καὶ ὁ ὑδράργυρος ἀνεύρισκεται ἐν τῷ νιτροθεικῷ ὑγρῷ.

Πρὸς χαρακτηρισμὸν τοῦ δηλητηρίου τούτου ἐξατμίζομεν μέχρι ξηροῦ ἐν ἀτμολούτρῳ ἓν μέρος τοῦ ὑγροῦ τούτου, μεθ' ὃ παραλαμβάνομεν τὸ ὑπόλειμμα τῆς ἐξατμίσεως διὰ μικρᾶς ποσότητος ψυχροῦ ὕδατος καταστάντος ἀσθενῶς νιτρικοῦ. Διηθούμεν καὶ πλύνομεν τὸ ἐπὶ τοῦ ἥθμου ὑπολειφθὲν Ἴζημα δι' ὀλίγου ὕδατος. Τὰ οὕτως ἀπολαμβανόμενα διαφανῇ ὑγρᾷ ὀξινίζονται, εἴτα δὲ διοχετεύεται δι' αὐτῶν ρεῦμα ὕδροθειοῦ. Σχηματίζεται Ἴζημα, ὅπερ συλλέγομεν ἐπὶ νέου ἥθμου καὶ πλύνομεν διαδοχικῶς δι' ὕδατος περιέχοντος ἐν ἀφθονίᾳ ὕδρθειον καὶ διὰ διαλύσεως θειοῦχου ἄμμωνίου. Τὸ ἐν τῷ ἥθμῳ περιεχόμενον ὑπόλειμμα μετὰ τὰς διαφόρους ταύτας κατεργασίας ἀποτελεῖται ὑπὸ θειοῦχου ὑδραργύρου. Τὸ θειοῦχον τοῦτο, ἀπαλλαγὴν δι' ἀπεσταγμένου ὕδατος τῆς περισσεύας τῆς θειώδους διαλύσεως, διαλύεται ἐν θερμῇ ἐν τῷ νιτρικῷ ὀξεῖ.

Δυνάμεθα ἤδη νὰ χαρακτηρίσωμεν τὸ περιεχόμενον μέταλλον διὰ τῶν ἐπομένων τριῶν ἀντιδράσεων :

A. Ἡ νιτρικὴ διάλυσις ἐξουδετερωθεῖσα δέον νὰ παραγάγῃ Ἴζημα ἐρυθρόν διὰ τοῦ ἰωδιούχου καλλίου, εἶναι δὲ τὸ Ἴζημα τοῦτο διαλυτὸν ἐν περισσεύᾳ ἀντιδραστηρίου.

B. Σταγὼν τῆς διαλύσεως τεθεῖσα ἐπὶ ἐλάσματος κεκαυμένου χαλκοῦ, δέον νὰ παραγάγῃ φαιὰν καὶ πτητικὴν κηλίδα μεταλλικοῦ ὑδραργύρου.

Γ. Ἄν ὑποβάλωμεν ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν στήλης τοῦ Smitson τὸ ὑπόλοιπον τοῦ διὰ τὴν ἀνίχνευσιν τοῦ ὑδραργύρου προωρι-

σμένου ύγρου, τὸ ὑγρὸν τοῦτο δέον νὰ παραγάγῃ ἐπὶ τοῦ ἐλάσματος τοῦ χρυσοῦ φαιὰν κηλῖδα μεταλλικοῦ ὑδραργύρου. Ἐν ταύτῃ περιπτώσει χαρακτηρίζομεν τὸν ὑδράργυρον περιελίσσοντες αὐτὸ τοῦτο τὸ ἔλασμα τοῦ χρυσοῦ καὶ θερμαίνοντες αὐτὸ μέχρις ἐρυθροπυρώσεως ἐν μικρῇ δοκιμαστικῇ σωλῇνι κεκλεισμένῃ κατὰ τὸ ἔτερον ἄκρον. Ὁ ὑδράργυρος καθίσταται πτητικὸς καὶ σχηματίζει πρόσθεν τοῦ θερμανθέντος μέρους τοῦ σωλῆνος ὑπόφαιον δακτύλιον μεταλλικοῦ ὑδραργύρου. Δύναται τις ἐνίοτε ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει νὰ βεβαιώσῃ ἐν τῇ δακτυλῖφ τούτῃ τὴν παρουσίαν μικρῶν σφαιρίων μεταλλικοῦ ὑδραργύρου. Ἄν ὁ χαρακτήρ οὗτος ἐλλείπῃ, τέμνομεν δι' ἐνὸς συρμοῦ ρίνης τὸ κεκλεισμένον τοῦ σωλῆνος ἄκρον καὶ εἰσάγομεν ἐν αὐτῇ μικρὸν κρύσταλλον ἰωδίου. Θερμαίνοντες ἐλαφρῶς τὸ κρύσταλλον τοῦτο παρατηροῦμεν ἄτμους ἰωδίου μεταβάλλοντας εἰς ἐρυθρὸν ἰωδιοῦχον ὑδράργυρον τὸν στίλβοντα δακτύλιον τοῦ μεταλλικοῦ ὑδραργύρου.

Ἀρσενικόν. — Τα τελευταῖα μέρη τῆς νιτροθειϊκῆς διαλύσεως χρησιμεύουσι διὰ τὴν ἀνίχνευσιν τοῦ ἀρσενικοῦ. Πρὸς τοῦτο ἐξατμίζομεν αὐτὰ ἡρέμα ἐν ἀτμολούτρῃ, μέχρις οὐ μὴ ἀναδίδωσι πλέον νιτρώδεις ἀτμούς. Ἀραιοῦμεν δι' ὕδατος τὸ ὑπολειφθὲν ὄζινον ὑπόλειμμα, μεθ' ὃ ἐπαναλαμβάνομεν τὴν ἐν τῇ ἀτμολούτρῃ ἐξάτμισιν.

Τῶν τελευταίων ἰχνῶν τοῦ νιτρώδους προϊόντος ἀποβληθέντων διὰ τῆς δευτέρας ταύτης κατεργασίας, ἀραιοῦμεν δι' ὕδατος, μεθ' ὃ ἐπαναφέρομεν τὸ ἀρσενικόν ἐν τῇ ἐλαχίστῃ τῇ ἐπιδράσει ρεύματος αερώδους θειώδους ὀξέος. Πρέπει δὲ ἡ τοιαύτη ἐπὶ τῆς ὕλης ἐπίδρασις νὰ παραταθῇ ἐπὶ δώδεκα ὥρας, ὅπως ἐπιτευχθῇ τελεία ἀναγωγή. Ἀποβάλλομεν τότε διὰ τοῦ βρασμοῦ τὴν περίσσειαν τοῦ θειώδους ὀξέος, οὗτινος ἐγένετο χρῆσις, μεθ' ὃ, μετὰ τὴν ἀπόψυξιν, διαχετεύομεν ἐν τῇ ὑγρῇ ρεῦμα ὑδροθείου. Τὸ ἴζημα, συλλεχθὲν ἐπὶ ἡμοῦ καὶ πλυθὲν δι' ἀπεσταγμένου ὕδατος, διαβρέχεται δι' ὕδατῶδους διαλύσεις ἀμμωνίας, ἥτις διαλύει τὸ θειοῦχον ἀρσενικόν. Ἡ ἀμμωνιοῦχος διάλυσις, κορεσθεῖσα βαθμηδὸν δι' ὑδροχλωρικοῦ ὀξέος, ἀφίησι νὰ καθιζήσῃ τὸ θειοῦχον ἀρσενικόν, ὅπερ παρέλαβεν ἐκ τοῦ ὑπὸ τοῦ ὑδροθείου παραχθέντος ἰζήματος. Προσβάλλομεν τὸ θειοῦχον διὰ τοῦ νιτρικοῦ ὀξέος, ὅπερ μετατρέπει αὐτὸ κατὰ τὴν βρασμὸν εἰς μίγμα θειικοῦ καὶ ἀρσενικοῦ ὀξέος. Τὸ μίγμα ἐξα-

τμίζεται ἡρέμα μέχρι ξηροῦ, τὸ δὲ ἀρσενικικὸν ὄξύ μένει οὕτω μεμονωμένον.

Πρὸς χαρακτηρισμὸν τοῦ τελευταίου τούτου ὀξέος, διαλύομεν αὐτὸ ἐν μικρᾷ ποσότητι ὕδατος, μεθ' ὃ ἐπιζητοῦμεν τὰς ἐπομένας διὰ τῆς διαλύσεως ἀντιδράσεις.

Α. Ἐν μέρος τῆς διαλύσεως ἐξουδετεροῦται διὰ τῆς ἀμμωνίας· ἀφίνομεν νὰ ἐπιδράσῃ ἐπὶ τοῦ προϊόντος διάλυσις νιτρικοῦ ἀργύρου. Παράγεται οὕτως ἕζημα ἐρυθρὸν κεραμόχρουν ἀρσενικοῦ ἀργύρου.

Β. Ἐτερον μέρος τῆς διαλύσεως ἐξατμίζεται ἐν μετρίᾳ θερμότητι μέχρι ξηροῦ ἐν κάψῃ ἐκ πορκελάνης. Διὰ σπάθης ἀποσιπῶμεν ἐκ τοῦ πυθμένος τῆς κάψης τὸ ὑπόλειμμα τῆς ἐξατμίσεως, εἴτα δέ, ἀποῦ ἀναμιξώμεν ἐν μέρος αὐτοῦ μετ' ἴσου ὄγκου ἀνθρακος ἐν κόνει, θερμαίνομεν τὸ μῖγμα τοῦτο μέχρις ἐρυθροῦ ἐν ὑαλίνῳ σωλῆνι κεκλεισμένῳ κατὰ τὸ ἕτερον ἄκρον. Μετ' οὐ πολὺ σχηματίζεται πρὸ τοῦ θερμανθέντος μέρους στιλβὼν δακτύλιος ἀρσενικοῦ.

Ὁ δακτύλιος οὗτος εἶναι πτητικὸς καὶ ἐκτοπίζεται καθ' ὅσον ἐγγίζει τῇ φλογί, δι' ἧς θερμαίνεται ὁ σωλῆν. Πρὸς τοῦτοις μετατρέπεται εἰς ἀρσενικῶδες ὄξύ λευκῆς χροιάς, ἃν ἀποῦ τέμωμεν τὸ κεκλεισμένον ἄκρον τοῦ σωλῆνος ἐξακολουθῶμεν θερμαίνοντες τὸν σωλῆνα, ὃν κρατοῦμεν κεκλιμένον.

Γ. Ἡ τρίτη χαρακτηριστικὴ ἀντίδρασις, ἣν δέον νὰ παραγάγῃ ἡ διάλυσις, ἣν ὑποτιθῇ τις ἀρσενικοῦχον, εἶναι ἡ παραγωγὴ τῶν στιλβουσῶν κηλίδων ἐν τῇ συσκευῇ τοῦ Marsh.

Περιεγράψαμεν ἤδη τὸ ὄργανον τοῦτο καὶ τὸν τρόπον, δι' οὗ λειτουργεῖ. Περιττὸν λοιπὸν εἶναι νὰ ἐπανέλθωμεν ἐπὶ τούτου, θεωροῦμεν οὐχ ἥττον ἐπ' ἀναγκῆς νὰ πραγματευθῶμεν περὶ τινων λεπτομερειῶν, ἐξ ὧν ἐξαρτᾶται ἡ ἐπιτυχία τῆς ἐργασίας. Ἐν πρώτοις εἶναι ἀπολύτως ἀπαραίτητον ὅπως τὸ ὑπὸ δοκιμασίαν ὑγρὸν μὴ περιέχῃ ποσῶς νιτρικὸν ὄξύ, διότι γνωστὸν τυγχάνει ὅτι μικρὰ ποσότης τοῦ ὀξέος τούτου, εἰταγομένη ἐν τῇ συσκευῇ, ἀρκεῖ νὰ παρεμποδίσῃ τὸν σχηματισμὸν τῶν χαρακτηριστικῶν κηλίδων. Κατὰ δεύτερον λόγον ἡ ἀναγωγή τοῦ ὕδρογόνου δέον νὰ γίνῃται ἀρ-
κούντως βραδέως, ἵνα ἡ φλόξ ἡ καίουσα εἰς τὸ ἄκρον τοῦ σωλῆνος, δι' οὗ ἀπολῇ ἡ συσκευή, ἔχῃ τὸ πολὺ πέντε ἢ ἑξ ὑποχιλιομέτρων μῆκος. Παρατήρησαν ὄντως, ὅτι διὰ μακροτέρας φλογὸς δυνατόν νὰ

συμβῇ ὥστε ὑγρὸν ἀσθενῶς ἀρσενικοῦχον νὰ μὴ παράγῃ κηλίδας. Ὅπως ἐπιτύχωμεν φλογὸς καταλλήλου μήκους καὶ κανονικῶς καιοῦσης, δεόν νὰ μὴ εἰσαγάγωμεν ἐν τῇ συσκευῇ εἰμὴ δεκάδα τεμαχίων ψευδαργύρου καθαρῷ εἰς δάκρυα ἔχοντα 3—4 ὑφεκατομέτρων μήκος ἐπὶ 1 πλάτους. Τὸ θεικόν ὀξύ, οὔτινος γίγνεται χρήσις πρὸς παραγωγὴν ὑδρογόνου δεόν νὰ χέηται ἐν μικρᾷ ποσότητι διὰ τοῦ μετὰ χώνης σωλῆνος, ἂν δὲ παραστῇ ἀνάγκη νέας προσθήκης, αὕτη γενέσθω διὰ βαθμολογημένου σωλῆνος, ἵνα μὴ διαφέρῃ ἐπαισιθῶς ἢ δόσις. Χάρις εἰς τὰς προφυλάξεις ταύτας ἡ φλόξ τοῦ ὑδρογόνου θὰ μείνῃ ἡ αὐτὴ καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς δοκιμασίας.

Τέλος, ἐπιμένομεν ἵνα δοκιμάζεται ἐν λευκῷ ἢ φλόξ τῆς συσκευῆς, ὅπως βεβαιωθῇ τις περὶ τοῦ ἀρσενικοῦ ἐν τῷ θεικῷ ὀξείῳ καὶ τῷ ψευδαργύρῳ, ὧν τινων ἐγένετο χρήσις.

Ἀλκαλοειδῆ ὀργανικά. — Τοῦ πέμπτου μέρους τῶν ὑλῶν γίγνεται χρήσις διὰ τὴν ἀνίχνευσιν τῶν ὀργανικῶν ἀλκαλοειδῶν.

Ἐνταῦθα ὁ Boutmy πεικνῶνται χρῆσιν τῆς μεθόδου τοῦ Stas, ἣν θεωρεῖ ὡς τὴν ἀσφαλεστέραν πασῶν τῶν προταθειτῶν.

Μέθοδος τοῦ Stas. — Ἐπραγματεύθημεν ἤδη περὶ τῆς μεθόδου ταύτης. Οὐχ ἤττον ἐπαναλαμβάνομεν ἐνταῦθα τὰς λεπτομερείας, ὅπως μὴ ἀναγκασθῇ ὁ πειραματιζόμενος, ἐν περιπτώσει ἱατροδικαστικῆς πραγματογνωμοσύνης, ν' ἀνατρέξῃ εἰς ὅ τι προηγουμένως εἴπομεν.

Αἱ ὑλαι ἀναχθεῖσαι εἰς πόλτον ἢ διαφανῇ χυλὸν εἰσάγονται ἐν ὑαλίνῳ σφαιρικῷ δοχείῳ, ἀφοῦ ἐν αὐταῖς προστεθῇ μέρος τῶν ἐν τοῖς σπλάγχνοις εὑρεθέντων ὑγρῶν. Καλύπτονται διὰ διπλασίου πρὸς τὸ βάρος αὐτῶν οἰνοπνεύματος 95⁰, ἐν ᾧ διελύθη προηγουμένως 0 γρ. 5 μέχρις 1 γράμμου τρυγικοῦ ὀξέος καθαρῷ. Δι' ἀτμολούτρου φέρομεν τὴν μάζαν εἰς θερμοκρασίαν 70⁰ ἑκατονταβάρου, μεθ' ὃ ἀφίνομεν ν' ἀποψυχθῇ. Τὸ εἰς τὴν σφαῖραν περιεχόμενον ρίπτεται ἐπὶ ὀθόνης, ἐν ᾗ ἐκθλίβεται ἰσχυρῶς. Αἱ εἰς τὴν ὀθόνην ὑπολειφθεῖσαι στερεαὶ οὐσίαι ἀποσπῶνται τότε καὶ πλύνονται δι' οἰνοπνεύματος καθαρῷ, μέχρις οὗ αὗται οὐδὲν καταλείπωσιν εἰς τὸ διαλυτικὸν τοῦτο. Ἐνοῦμεν πάντα τὰ ἀπολαμβανόμενα ὑγρά καὶ ἀφοῦ διηθήσωμεν ἐπὶ ἡμοῦ ἐκ χάρτου, ὅστις κρατεῖ τὰς διὰ τῆς ὀθόνης διελθούσας ἀκα-

θαρσίας, συγκεντροῦμεν αὐτὰ ἐν τῷ κενῷ Διαρκούσης τῆς συγκεν-
 τρώσεως ταύτης, ἀποτίθενται συνήθως λιπαραί οὐσίαι, αἵτινες ἀφαι-
 ροῦνται ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν διὰ διηθήσεως ἐπὶ χάρτου Βερζελίου
 διαθρόχου. Ἄμα ὡς τὸ ὑγρὸν καταστῇ σιροπιῶδες, μὴ γνόμεθα αὐτὸ
 κατὰ μικρὰ μέρη μετ' ἀπολύτου οἶνοπνεύματος, ὅπερ προκαλεῖ τὴν
 καθίζησιν τῶν πρωτεϊκῶν ὑλῶν. Αἱ ὑλαι αὗται χωρίζονται διὰ διη-
 θήσεως καὶ τὸ μένον διαφανὲς ὑγρὸν ἐξατμίζεται τέλος μέχρι ξηροῦ
 ἐν τῷ κενῷ. Παραλαμβάνομεν δι' ὀλίγου ἀπεσταγμένου ὕδατος τὸ
 ὑπόλειμμα τῆς τελευταίας ταύτης ἐξατμίσεως. Ἡ οὕτως ἀπολαμ-
 βανομένη ὑδατώδης διάλυσις τίθεται ἐν φιαλίδι στεγανῶς πωματι-
 ζομένῳ καὶ κορέννεται διὰ διττανθρακικοῦ νατρίου. Ἄμα ὡς ἡ ἀλκα-
 λικότης τῆς μάζης ἢ κατάδηλος, ἀναταράσσομεν τὸ ἐν τῷ φιαλίδι
 περιεχόμενον ἐναλλάξ μετ' αἰθέρος καὶ χλωροφορμίου. Τὰ διαλυτικὰ
 ταῦτα, ἀφαιρεθέντα διὰ μεταγγίσεως, ἐξατμίζονται ἐλευθέρως ἐν τῷ
 αἰέρι. Ἐγκαταλείπουσι τότε ἀλκαλικὸν ὑπόλειμμα, ὅπερ δυνατόν νὰ ἦ
 ὑγρὸν ἢ στερεόν. Ἐν μὲν τῇ πρώτῃ περιπτώσει μεγάλη ὑπάρχει
 πιθανότης ὅτι πρόκειται περὶ κονικίνης ἢ νικοτίνης, ἐν δὲ τῇ δευτέ-
 ρῃ ὅτι πρόκειται περὶ μονίμων ἀλκαλοειδῶν, ὅσον μορφίνης, στρυχνίνης,
 βερατρίνης κ. τ. τ.

Πρὸς χαρακτηρισμὸν τοῦ ἀπομονωθέντος ἀλκαλοειδοῦς καταφεύγο-
 μεν εἰς τὸν ἀνωτέρω που παρατεθέντα πίνακα, ἐν ᾧ εὐρίσκονται αἱ
 σαφέστεραι ἀντιδράσεις, ἃς παρουσιάζουσι τὰ κυριώτερα τῶν σω-
 μάτων τούτων.

Πτωμαῖναι. — Μέχρις ἐσχάτων αἱ χημικαὶ ἀντιδράσεις, περὶ
 ὧν ἐπραγματεύθημεν, ἤρκουν τοῖς ἰατροῖς καὶ χημικοῖς πρὸς ὑπο-
 στήριξιν τῶν συμπερασμάτων αὐτῶν κατὰ τὰς ἰατροδικαστικὰς ἐρεῦ-
 νας. Ἀλλὰ τῷ 1878 ὁ Selmi, καθηγητῆς ἐν Βονωνίᾳ, ἐπέστησε
 τὴν προσοχὴν τῶν ἐπιστημόνων ἐπὶ τὸν σχηματισμὸν κατὰ τὴν πο-
 ρεῖαν τῆς πτωματικῆς ἀποσυνθέσεως δηλητηριαδῶν τινῶν ἀλκαλοει-
 δῶν, ἅτινα ἐκάλεσε πτωμαῖνας καὶ τὰ ὅποια δύνανται νὰ συγχυθῶσι
 μετὰ τῶν δηλητηριαδῶν φυτικῶν βάσεων. Ἐν νεωτέρῳ δὲ πραγματεῖα
 οἱ Brouardel καὶ Boutmy ἀπέδειξαν ὅτι ἡ ὑπαρξὶς τῶν πτωμαί-
 νων εἶναι ἀναμφισβήτητος, ὅτι τὰ ἀλκαλοειδῆ ταῦτα ἐξάκις ἐπὶ δέκα
 περιπτώσεων σχηματίζονται ἐν βραχεὶ χρονικῷ διαστήματι μετὰ
 θάνατον (ὅκτῳ ἡμέραι ἀρκοῦσι πολλάκις πρὸς ἐμφάνισιν αὐτῶν), ὅτι

τὰ μὲν ὁμοιάζουσιν ἐκ τῆς δηλητηριώδους αὐτῶν ἐνεργείας πρὸς τὴν στρυχνίνην καὶ τὴν βερατρίνην, τὰ δὲ εἰσὶν ἀνάλογα τῇ μορφίνῃ, ὅτι ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ εἰσὶ στερεά, κρυσταλλώσιμα καὶ μόνιμα (φαίνεται οὐχ ἥτιον ὅτι ὑπάρχουσι καὶ πτητικὰ), ὅτι τέλος ὁ κρείσσων τρόπος πρὸς παρεμπόδισιν τοῦ σχηματισμοῦ τῶν πτωμαϊνῶν κατὰ τὸν χρόνον, ὅστις παρέρχεται ἀπὸ τῆς νεκροφίας μέχρι τῆς ἀναλύσεως τῶν σπλάγχνων, εἶναι ἡ διατήρησις τοῦ πτώματος ἐν χαμηλῇ θερμοκρασίᾳ δι' οἴουδῆποτε τρόπου ἀποψύξεως τοῦ περιβάλλοντος ἀέρος.

Ἐκ νεωτέρων ἔρευνῶν προκύπτει ὅτι ἀλκαλοειδῆ σώματα δύναται νὰ γεννηθῶσιν ἐν τῷ ὀργανισμῷ ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν διζφόρων παθολογικῶν καταστάσεων. Κατὰ τινὰς συγγραφεῖς καὶ αὐτὸ τὸ φυσιολογικὸν οὖρον δι' αὐτὸν νὰ περιέχῃ πτωμαϊνάς.

Ὁ ἀνίχνευόν λοιπὸν δεόν νὰ μὴ λησμανῇ τοῦτο καὶ νὰ ζητῇ νὰ χαρακτηρίσῃ τὰ ἀλκαλοειδῆ ὅ' ὡς οἷον τε πλειοτέρων δοκιμασιῶν. Τότε μόνον εἶναι αὐτῷ ἐπιτετραμμένον νὰ ἀποφαίνεται μετὰ πεποιθήσεως.

ΑΝΙΧΝΕΥΣΙΣ ΤΩΝ ΠΝΕΥΜΑΤΩΔΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΑΝΑΙΣΘΗΤΙΚΩΝ

Α. Οἰνόπνευμα. — Εὐκόλως ἀνευρίσκεται διὰ τῆς ἀποστάξεως τὸ ἐν ταῖς ὕλαις τοῦ στομάχου περιεχόμενον οἰνόπνευμα. Εἰς τὰ ἀποσταχθέντα ὑγρὰ προστίθεται ἀνθρακικὸν ἀέριον κρυσταλλικόν, ὅπερ ἐπάγεται τὸν ἀποχωρισμὸν τοῦ οἰνόπνευματος καὶ τοῦ συνοδεύοντος αὐτῷ ὕδατος. Τὸ οἰνόπνευμα δύναται νὰ χαρακτηρισθῇ κατὰ διαφόρους τρόπους, ἰδίᾳ δὲ διὰ τῆς μεταμορφώσεως αὐτοῦ εἰς ἰωδοφόρμιον ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τοῦ καλλίου καὶ τοῦ ἰωδίου. Ἄν δὲν δύναται τις νὰ ἐνεργήσῃ τὴν ἀνίχνευσιν εἰμὴ ἐπὶ λίαν σμικρᾷ ποσότητος ὑλῶν, δὲν εἶναι δυνατόν νὰ καταλήξῃ εἰς βέβαιον συμπέρασμα διὰ τῆς ἀποστάξεως. Πρέπει τότε νὰ καταφύγῃ εἰς τὴν συσκευὴν τῶν Perrin καὶ Duroy, ἥτις συνίσταται ἐξ ὑαλίνου σφαιρικοῦ δοχείου ἐπὶ κάψης, χρησιμεύουσης ἀντὶ ἀτμολούτρου, φέροντος πῶμα διελυνόμενον ὑπὸ δύο ὑαλίνων σωλῆνων· ὁ πρῶτος μεταβαίνει εἰς ἀερόμετρον πλήρες ἀέρος, ὁ δεῦτερος, ἀφοῦ διέλθῃ διὰ δύο μικρῶν σφαιρικῶν ὑαλίνων δοχείων, πεπληρωμένων δι' ἀσθέστου, μεταβαίνει εἰς δύο δοκιμαστικούς σωλῆνας περιέχοντας διάλυσιν χρωμικοῦ ὀξέος, ἥτις θὰ χρησιμεύσῃ ὡς ἀνδραστήριον εἰς τὸ οἰνόπνευμα. Τὸ ὑγρὸν

τοῦτο ἀπολαμβάνεται διὰ διαλύσεως ἐνὸς δεκάτου τοῦ γράμμου δι-
χρωμικοῦ καλίου εἰς 30 γράμμα θεικοῦ ὀξέος.

Ἄν ἐν τῷ μεγάλῳ σφαιρικῷ δοχείῳ θέσωμεν οἰνόπνευμα ἐν δια-
λύσει ἢ αἷμα ζῶον δηλητηριασθέντος δι' αὐτοῦ, τὸ ρεῦμα τοῦ αέρος,
εἰσχωροῦν εἰς τὸ δοχεῖον τοῦτο, ἀποδιώκει τοὺς ὕδρο-οἰνοπνευματώ-
δεις ἀτμούς. Οὗτοι ἀποξηραίνονται διερχόμενοι διὰ τῆς ἰσθέστου τῶν
μικρῶν δοχείων καὶ μεταβαίνουν ἐν τῷ ὑγρῷ τοῦ δοκιμαστικοῦ σω-
λήνος. ὅπερ στιγμασιῶς λαμβάνει πρασίνην χροιάν, δηλοῦσαν τὴν ἰ-
ναγωγὴν τοῦ χρωμικοῦ ὀξέος εἰς ὀξίδιον τοῦ χρωμίου.

Β. Χλωροφόρμιον.—Ὁ χημικὸς θ' ἀναζητήσῃ τὸ χλωρο-
φόρμιον εἰς τὸ αἷμα, τὸν ἐγκέφαλον, τὰ παρεγχυματώδη ὄργανα,
ἰδίᾳ δὲ τὸ ἥπαρ καὶ τὸν σπλῆνα, κατὰ τὸν ἐξῆς τρόπον:

Διαλύονται αἱ ὕλαι μέχρι συστάσεως διαφανοῦς πύλτου καὶ τίθενται
ἐν σφαιρικῷ ὑποδοχεῖ, ὅστις τίθεται εἰς συγκοινωνίαν δι' ὑαλίνου σω-
λήνος μετὰ σωλήνος ἐκ πορκελάνης τεθειμένου ἐν καμίνῳ ἀντανακλα-
στικῇ· ἡ ὅλη δὲ συσκευὴ λήγει διὰ σωλήνος μετὰ σφαιρῶν Liebig
περιέχοντος διάλυσιν νιτρικοῦ ἀργύρου.

Θερμαίνεται μέχρι ἐρυθροῦ ὁ ἐκ πορκελάνης σωλήν, μεθ' ὃ θερ-
μαίνεται ὁ σφαιρικὸς ὑποδοχεὺς ἐν ἀτμολούτρῳ. Τὸ χλωροφόρμιον
ἀναδίδεται μετὰ τοῦ ἀτμοῦ τοῦ ὕδατος, ἀποσυντίθεται ἐν τῷ ἐκ
πορκελάνης σωλήνι δίδον χλώριον καὶ ὕδροχλωρικὸν ὀξύ, ἅτινα ἀπο-
τελοῦσι χλωριούχον ἄργυρον μετὰ τοῦ νιτρικοῦ ἀργύρου τοῦ σωλήνος
Liebig. Τὸ χλωριούχον τοῦτο συλλέγεται καὶ ἀναγνωρίζεται ἐκ
τῆς ιδιότητος, ἣν ἔχει τοῦ νὰ μὴ διαλύηται ταχέως ἐν τῇ ἀμμωνίᾳ
καὶ νὰ καθίσταται κυανοῦν εἰς τὸ φῶς.

Γ. Αἰθέρ.—Κυρίως εἰς τὸν ἐγκέφαλον, τὸ ἥπαρ καὶ τὸ αἷμα
πρέπει ν' ἀναζητήται ὁ αἰθέρ. Δύναται τις ν' ἀναζητήσῃ αὐτὸν διὰ
τῆς διὰ τὸ οἰνόπνευμα ὑποδειχθείσης μεθόδου, διότι οὗτος ἀνάγει τὸ
διχρωμικὸν κάλιο. Ὁ δὲ Rabuteau φρονεῖ ὅτι δύναται τις νὰ μετα-
χειρισθῇ τὴν διὰ τὴν ἀνίχνευσιν τοῦ φωσφόρου συσκευὴν, ἀλλ' ἀντὶ
νὰ θερμαίνεται ἀμέσως τὸ ἀγγεῖον, ἐν ᾧ τίθενται αἱ ὕλαι, προτιμώ-
τερον εἶναι νὰ θερμαίνωμεν ἥρεμα ἐν ἀτμολούτρῳ καὶ νὰ διοχετεύω-
μεν ἐν τῷ ἀγγεῖῳ ρεῦμα αέρος, ὅπερ εὐκολύνει τὴν ἀπέλευσιν τοῦ αι-
θέρος.

Δ. Ἀμυλένιον.—Οἱ Lallemand, Perrin καὶ Duroy ἐχρησιμοποίησαν διὰ τὴν ἀνίχνευσιν τοῦ ἀμυλενίου τὴν ιδιότητα, ἣν ἔχει ἡ οὐσία αὕτη τοῦ ὀξειδοῦσθαι ἀναλίσκομένου τοῦ χρωμικοῦ ὀξέος, ὅπερ τότε μετατρέπεται εἰς ὀξίδιον τοῦ χρωμίου.

Ἡ συσκευή, ἥς ἐποίησαντο χρῆσιν εἶναι ἀνάλογος πρὸς τὴν διὰ τὸ οἰνόπνευμα χρησιμοποιουμένην ἀλλ' ἀπλουστερά. Ἀποτελεῖται ἐκ σφαιρικοῦ ὑαλίνου δοχείου, ἀφ' οὗ ἐξορμῶνται δύο σωλῆνες, ὧν ὁ μὲν μεταβαίνει εἰς ἀερίόμετρον, ὁ δὲ εἰς δοκιμαστικὸν σωλῆνα περιέχοντα διάλυσιν δέκα ἑκατοστῶν τοῦ γράμμου διχρωμικοῦ καλίου εἰς 30 γράμματα θειικοῦ ὀξέος. Ἡ συσκευή ἀπολῆγει δι' ἐτέρου δοκιμαστικοῦ σωλῆνος. ("Ορα τὴν περιγραφὴν τῆς διὰ τὸ οἰνόπνευμα συσκευῆς).

Δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ θερμανθῶσιν αἱ ἐν τῷ σφαιρικῷ δοχείῳ περιεχόμεναι ὑλαι, διότι τὸ ἀμυλένιον εἶναι λίαν πτητικόν καὶ ἀδιάλυτον εἰς τὸ ὕδωρ· τὸ ἀπὸ τοῦ ἀεριομέτρου ἀναδιδόμενον ρεῦμα ἀέρος εἶναι ἐπαρκές ὅπως ἀφαιρέσῃ, καὶ ἐν χαμηλῇ ἔτι θερμοκρασίᾳ, τὸ εἰς τὰς ὀργανικὰς ὑλὰς περιεχόμενον ἀμυλένιον.

ΑΛΛΑΙ ΔΗΛΗΤΗΡΙΩΔΕΙΣ ΟΥΣΙΑΙ ΦΥΤΙΚΗΣ Η ΖΩΙΚΗΣ ΠΡΟΕΛΕΓΣΕΩΣ

Α. Δακτυλιδίνη.—Ἡ οὐσία αὕτη ἐμφανίζεται ὑπὸ μορφήν κρυστάλλων λευκῶν, διαλυτῶν εἰς τὸ οἰνόπνευμα, σχεδὸν ἰδιαλύτων εἰς τὸν αἰθέρα. Εἶναι ἀναλλοίωτος εἰς τὸν ἀέρα καὶ ὑπερβαλλόντως πικρά. Τὰ ὀξέα διαλύουσιν αὐτὴν καὶ δίδουσιν ὑγρὸν ἀνάγον τὰς ἀλκαλικὰς διαλύσεις τοῦ χαλκοῦ διὰ μακρᾶς ζέσεως (Bouis). Εἶδη τινὰ δακτυλιδίνης χρωματίζονται πρασίως διὰ τοῦ ὕδροχλωρικοῦ ὀξέος. Παραληφθεῖσα διὰ μίγματος θειικοῦ ὀξέος καὶ οἰνοπνεύματος, προστιθεμένης δὲ καὶ σταγόνας ὑπερχλωριούχου σιδήρου, ἡ δακτυλιδίνη δίδει ἔντονον καὶ χαρακτηριστικὴν πρασίνην χροίαν (Lafon). Δὲν πρέπει δὲ νὰ λησμονῇ τις ὅτι αἱ διαφόρων προελεύσεων δακτυλιδίνας παρουσιάζουσι πολλάκις διαφόρους ἀντιδράσεις. Ὁ Lefort ὑποδεικνύει ὡς ἰδιάζοντα χαρακτηριστὰ τῆς δακτυλιδίνης τὴν χαρακτηριστικὴν ὁσμὴν τῶν φύλλων τῆς δακτυλίτιδος προσφάτως κονιοποιηθέντων, ἧτις ἔτι καταφανεστέρα καθίσταται διὰ τῆς προσθήκης ὕδροχλωρικοῦ ὀξέος.

Ὁ πραγματογνώμων ὀφείλει πάντοτε νὰ ἐνεργῇ ἐπὶ τῶν ὑπόπτων

ὕλῳν διὰ τοῦ οἰνόπνευματος, ὅπως ἀπολαμβάνη ἐκχύλισμα προωρισμένον διὰ φυσιολογικά πειράματα.

Β. Πικροτοξίνη. — Αὕτη κρυσταλλοῦται εἰς πρίσματα τε τράπεζα καὶ εἶναι λίαν πικρά. Ὀλίγον διαλυτὴ εἰς τὸ ὕδωρ, διαλύεται εἰς τὸ οἰνόπνευμα, τὸν αἰθέρα καὶ τὸ ὀξικὸν ὀξύ. Ἡ πικροτοξίνη ἀνάγει τὰς ἀλκαλικὰς διαλύσεις τοῦ χαλκοῦ καὶ δίδει ὀξυαλκόν ὅξυ τῇ ἐπιδράσει τοῦ ὀξικοῦ ὀξέος.

Γ. Κολχικίνη. — Ἡ οὐσία αὕτη ἔχει ὄψιν ρητινώδη, ὑποκίτρινον καὶ κρυσταλλοῦται εἰς τὸ ὕδατῳδες οἰνόπνευμα εἰς ὀξείας βελόνας. Εἶναι διαλυτὴ εἰς τὸ ὕδωρ, τὸ οἰνόπνευμα καὶ τὸν αἰθέρα. Ἡ ταννίνη δίδει μετὰ τῆς κολχικίνης ἔζημα λευκόν, ὅπερ ἀθροίζεται διὰ τῆς θερμότητος καὶ λαμβάνει ὄψιν ρητινώδη. Μετὰ τοῦ βάμματος τοῦ ἰωδίου καὶ τοῦ ἰωδιούχου καλλίου περιέχοντος ἐν διτλύνει ἰώδιον, ἀπολαμβάνεται ἔζημα χροιάς φαιῶς κέρμητος· μετὰ τοῦ χλωριούχου χρυσοῦ παράγεται ἔζημα κίτρινον χρυσοειδές, μετὰ δὲ ὕδατος τοῦ χλωρίου ἔζημα ἐπίσης κίτρινον (Rabeteau). Τὸ νιτρικόν ὀξύ (πυκνότητος 1,4) χρωματίζει τὴν κολχικίνην ἰοειδῶς· μεταπίπτει δ' ἡ χροιά αὕτη εἰς ἐρυθρὰν τῇ προσθήκῃ καλλίου. Τὸ θειοβαναδανικόν ἀμμόνιον δίδει χροιὰν πρασίνην.

Δ. Βράθυ. — Τὸ βράθυ, οὕτως γίγνεται χρήσις διὰ τὴν ἐγκληματικὴν ἀμβλῶσιν, εἶναι οὐσία δηλητηριωδεστάτη. Κατὰ τὸν Bouis, ἡ παρουσία τῆς οὐσίας ταύτης ἀναγνωρίζεται διὰ τῆς ἀποστάξεως τῶν ὑπόπτων ὑλῶν μεθ' ὕδατος. Ἀπολαμβάνεται οὕτως ὑγρὸν θολόν, ὅπερ ἔχει τὴν ὁσμὴν τοῦ ἐλαίου τοῦ βράθους. Τὸ ὑπόλειμμα πικραλφθὲν διὰ τοῦ αἰθέρος δύναται νὰ δώσῃ διάλυσιν ὑποπράσινον, περιέχουσαν βράθυ καὶ χλωροφύλλην.

Ε. Κουραρίον καὶ κουραρίνη. — Ἐγκληματικὴ δηλητηρίσις διὰ τῶν οὐσιῶν τούτων οὐδέποτε παρατηρήθη ἐν Εὐρώπῃ. Πρέπει οὖν ἥττον νὰ γινώσκῃ τις τοὺς κυριωτέρους αὐτῶν χαρακτηρισ. Ἡ κουραρίνη εἶναι ἀδιάλυτος εἰς τὸν αἰθέρα δταν ᾔται ξηρά, διαλύεται δὲ εἰς αὐτὸν κατακρημνισθεῖσα ἐκ τῆς ἐν τῷ τρυγικῇ ὀξεῖ διαλύσεως αὐτῆς. Ἡ οὐσία αὕτη χρωματίζεται κυανῶς

διὰ τοῦ θειικοῦ ὀξέος, ἰσιδῶς διὰ τοῦ διχρωμικοῦ καλίου καὶ τοῦ θειικοῦ ὀξέος, τὸ δὲ νιτρικὸν ὀξύ δίδει αὐτῇ χροαὴν πορφυρᾶν.

ΣΤ. Κανθαρίδες καὶ κανθαριδίνη. — Τὴν ἐπομένην ὁ Rabuteau ὑποδεικνύει μέθοδον. Ἀναλίσκονται αἱ ὑποπτοι ὕλαι δι' οἰονοπνεύματος μετ' αἰθέρος· ἐξατμίζονται κατὰ τὸ ἥμισυ, μεθ' ὃ ἀναταράσσεται τὸ ὑπόλειμμα μετὰ κεκρυμένης μαγνησίας καὶ ἐξακολουθεῖ ἡ ἐξατμισις ἐν τῷ ἀτμολούτρῳ. Τὸ ξηρὸν ὑπόλειμμα παραλαμβάνεται δι' αἰθέρος, ἡ δὲ ἀπολαμβανομένη αἰθριοῦχος διάλυσις ἀφίεται εἰς ἑαυτὴν ἐν μετρίᾳ θερμότητι. Κρύσταλλα κανθαριδίνης ἀποτίθενται μετ' οὐ πολὺ· ἵνα ὅμως ληθῶσιν ἐν καθαρᾷ καταστάσει. δέον νὰ παραληφθῇ τὸ αἰθριοῦχον ὑπόλειμμα διὰ τοῦ χλωροφορμίου, ὅπερ διαλύει τὴν κανθαριδίνην καὶ ἀφήσιν αὐτὴν ν' ἀποτεθῇ δι' ἐξατμίσεως.

Ἡ κανθαριδίνη εἶναι ἀδιάλυτος εἰς τὸ ὕδωρ, ὀλίγον διαλυτὴ εἰς τὸ χλωροφόρμιον, τὸ θεικὸν καὶ τὸ ὀξικὸν ὀξύ. Ὁ Eboli ἐσημείωσε τὴν ἐπομένην ἀντίδρασιν: παραλμβανομένη ἡ οὐσία αὕτη διὰ πυκνοῦ θειικοῦ ὀξέος, διαλύεται ἐν τῷ ὀξείῳ χωρὶς νὰ χρωματίσῃ αὐτό· ἀλλ' ἂν, ἀφοῦ θερμάνωμεν μέχρι βρασμοῦ μικρὸν μέρος τῆς ὀξίνου διαλύσεως ἐν ὑάλῳ ὥρολογίου, ἀπομακρύνωμεν τὴν φλόγα, εἶτα δὲ προσθῶμεν ὀλίγον διχρωμικὸν κάλιον, ἀπολαμβάνομεν πρασίνην μᾶζαν. Γνωστὸν τυγχάνει ὅτι καὶ ἡ ἐλαχίστη ποσότης κανθαριδίνης προκαλεῖ ἐπὶ τοῦ δέρματος τὸν σχηματισμὸν φλυκταίνης.

Ἄν ἡ δηλητηρίασις ἐγένετο διὰ κόνεως κανθαρίδων, ἀνευρίσκονται πολλάκις εἰς τὰ ἔντερα λείψανα ἐλύτρων, ἅτινα στίλβουσιν εἰς τὸ ἄμεσον ἡλιακὸν φῶς.

ΥΓΕΙΟΝΟΜΙΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

(ΤΑ ΚΥΡΙΩΤΕΡΑ)

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΩΝ ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ

ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΜΑΘΗΤΕΣ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ

ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΜΑΘΗΤΕΣ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ

ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΜΑΘΗΤΕΣ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ

ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΜΑΘΗΤΕΣ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ

ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΜΑΘΗΤΕΣ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ

ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΜΑΘΗΤΕΣ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

ΥΓΕΙΟΝΟΜΙΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ

Β. Δ. 7 Δεσίου 1835 — Περὶ ἀδείας τοῦ ἐπαγγέλλεσθαι τὴν ἰατρικὴν, χειρουργίαν, φαρμακοποιίαν, κτηνιατρικὴν, ὀδοντικὴν καὶ μαιευτικὴν.

1. Οἱ θέλοντες νὰ ἐπαγγέλλωνται εἰς τὴν Ἑλλάδα τὴν ἰατρικὴν, χειρουργίαν, ὀδοντικὴν, κτηνιατρικὴν, φαρμακοποιίαν καὶ μαιευτικὴν, ὀφείλουσι νὰ ἐφοδιασθῶσιν ἀπὸ τῆς σήμερον μὲ δίπλωμα τοῦ ἱατροσυνεδρίου, δυνάμει τοῦ ὁποίου συγχωρεῖται εἰς αὐτοὺς τῶν εἰρημένων τεχνῶν ἡ ἐξάσκησις.

2. Ὁ ἔχων τὸ περι οὗ ὁ λόγος δίπλωμα δύναται δικαιωματικῶς νὰ ἐπαγγέλλεται ὅποιονδήποτε γνωρίζῃ ἐκ τῶν ἱατρικῶν τούτων κλάδων, καὶ βοηθεῖται ὁμοίως παρὰ τῆς Ἀρχῆς κατὰ τῶν μὴ ἐχόντων ταιαύτην ἄδειαν. Ἄλλ' ὑποχρεοῦται ν' ἀκολουθῇ ἀκριβῶς ὅλους γενικῶς τοὺς ὑπάρχοντας ἱατρικοὺς νόμους καὶ τὰ ἐν ἐνεργείᾳ διατάγματα, νὰ ὑπηρετῇ εὐχαρίστως εἰς ἱατροαστυνομικὰς καὶ ἱατροδικαστικὰς ὑποθέσεις, ὡσάκις προσκληθῇ εἰς τοῦτο παρὰ τῆς ἀρμοδίου Ἀρχῆς, ἀνταμειβόμενος κατ' ἀξίαν διὰ τοὺς κόπους· νὰ μὴ μεταχειρισθῇ ποτὲ τὴν ἐπιστήμην πρὸς βλάβην ὑγείας ἢ πρὸς ἀθεμίτους σκοπούς· νὰ διαπρέπῃ κατὰ τὴν τιμιότητα εἰς τὴν ἐχεμυθίαν, καθὼς καὶ κατὰ τὴν συμπεριφορὰν καὶ τὴν δραστηριότητα εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ἱατρικῶν βοηθημάτων πρὸς εὐπόρους καθὼς καὶ ἀπόρους.

3. Ὅστις ἐπιθυμεῖ νὰ μετέρχῃται ὅποιονδήποτε μέρος τῆς ἱατρικῆς ἐπιστήμης, διὰ τὸ ὁποῖον ἔλαβε τὴν ἄδειαν, ὡς ἐφωδιασμένος μὲ δίπλωμα, πρέπει νὰ παρουσιάσῃ τοῦτο εἰς τὸ διοικητήριον τοῦ Νο-

μοῦ, ὅπου σκοπεύει νὰ κατασταθῇ, νὰ ζητήσῃ σημειώσιν εἰς τὸν κατάλογον τῶν ἐχόντων δικαίωμα εἰς πρᾶξιν ἱατρῶν καὶ νὰ τῇ δοθῇ ἡ ἄδεια τοῦ ἐπαγγέλλεσθαι εἰς τὴν ἐπαρχίαν καὶ κοινότητα, τὴν ὁποίαν ἐκλεξεν. Ὁ Νομάρχης ὁμοίως ἔχει δικαίωμα ἐνταυτῇ καὶ χρέος, ἐξετάζων τὴν τοιαύτην αἴτησιν, νὰ φροντίζῃ, ὥστε οἱ ἐγκρινόμενοι οὗτοι νὰ εὐρίσκωνται ἀναλόγως εἰς ὅλας τὰς διαφόρους ἐπαρχίας μὲ τὰς χρεῖας τῶν διαφόρων τόπων. Θέλει δὲ κατὰ μέρος διαμοιράσει τοὺς φαρμακοποιούς εἰς τοιοῦτον τρόπον, ὥστε ἔχοντες πάντοτε ἱκανὴν ἑκάστος πώλησιν, νὰ δύνανται νὰ ἔχωσι καλὰ καὶ πρόσφατα ἱατρικά· ἀλλὰ κατὰ πᾶσαν περίστασιν ἡ ἄδεια τοῦ Νομάρχου πρέπει νὰ δοθῇ ἐνγραφος.

4. Ὁ ἱατροχειρουργὸς λαθὼν οὕτω τὸ δικαίωμα δύναται νὰ ἐπαγγέλληται τὴν ἱατρικὴν, χειρουργίαν, μαιευτικὴν, ἀφ' οὗ δέλξῃ τὸ δίπλωμά του καὶ τοῦ Νομάρχου τὴν ἄδειαν εἰς τὸν Ἐπαρχον καὶ εἰς τὴν Δημαρχίαν τῆς πόλεως ἢ κόμης, ὅπου θέλει νὰ διαμείνῃ· ἀπαγορεύεται δὲ εἰς αὐτὸν ὁμοίως τὸ νὰ πωλῇ ἱατρικὰ ὁσάκις εὐρίσκεται φαρμακοπωλεῖον ἢ εἰς αὐτὸν τὸν τόπον ἢ μίαν ὥραν μακράν.

5. Μόνον εἰς τὸν ἐπιστήμονα καὶ δόκιμον κατὰ πάντας τοὺς τῆς ἱατρικῆς κλάδους ἐπιτρέπεται νὰ ἐπιχειρῇ ὀφθαλμικῶν παθῶν θεραπείαν καὶ χειρουργήματα.

6. Ἐχει τὸ δικαίωμα ὁ ἐγκριθεὶς χειρουργὸς νὰ ἐκτελῇ τὰ τῆς χειρουργίας καὶ μαιευτικῆς, ἀφ' οὗ δέλξῃ εἰς τὰς εἰρημένους Ἀρχὰς τὰ ἀνωτέρω ἐγγραφα· ἱατρικὴν δὲ κυρίως λεγομένην ἀπαγορεύεται εἰς αὐτὸν νὰ ἐπιτηδεύηται, ἐκτὸς μόνον ὅπου ἐλλείπουσιν ἱατροὶ ὡς μιᾶς ὥρας διάστημα ὁρόμου, ἢ ὅταν ἀπαιτῶσι κατεπείγουσαι ἀνάγκαι. Ἀπαγορεύεται δὲ ὁμοίως τὸ νὰ πωλῇ ἱατρικά, ὅπου εὐρίσκονται φαρμακοποιοὶ ἕως εἰς μιᾶς ὥρας περίμετρον.

7. Ὁ δεδοκιμασμένος πρὸς πρᾶξιν ὀδοντιστής, παρουσιάζων τὰ ἀναγκαῖα ἐγγραφα εἰς τὰς ἀρμοδίους Ἀρχὰς, ἔχει ἄδειαν νὰ ἐργάζεται τὴν τέχνην του καὶ νὰ πωλῇ τὰ ἀρμόδια εἰς διάφορα τῶν ὀδόντων πάθη ἱατρικά, ἀπεχόμενος κατὰ χρέος τῆς ἱατρικῆς καὶ τῆς χειρουργίας, ἐκτὸς μόνον ὅταν λάβῃ ἰδίαν περὶ τούτου ἄδειαν.

8. Ὁ δόκιμος κτηνιατρός, παρουσιάζων εἰς τὰς ἀρμοδίους Ἀρχὰς τὸ δίπλωμα καὶ τὴν ἐγγραφὴν ἄδειαν τοῦ Νομάρχου, δύναται νὰ ἐνεργῇ τὰ τοῦ ἰδίου αὐτοῦ ἐπαγγέλματος, καὶ πωλῇ τὰ ἀναγ-

καὶ αὖ εἰς τὴν θεραπείαν τῶν νοσηλευομένων ζώων ἱατρικά, ἀποφύγων ὁμοίως τὸ νὰ ἱατρεύῃ καὶ νὰ χειρουργῇ ἀνθρώπους.

9. Ὁ ἐγκριτος φαρμακοποιός, ὅστις ἔδειξε τὰ ἔγγραφα αὐτὰ εἰς τὰς ρηθείας ἀνηκούσας Ἀρχάς τοῦ τόπου, ὅπου διετάχθη νὰ κατασταθῇ, ἔχει δικαίωμα νὰ συστήσῃ καὶ νὰ κρατῇ ἐκεῖ φαρμακοπωλεῖον προσέχων νὰ τὸ διατηρῇ πάντοτε εἰς καλὴν κατάστασιν, φυλάττων αὐστηρῶς τὴν φαρμακοποιίαν καὶ τὴν διορισθεῖσαν διατίμησιν τῶν ἱατρικῶν καὶ ἄλλους ἱατρικοὺς κανόνας, ἔχων ἑτοιμα, εἰς ἱκανὴν ποσότητα καὶ καλῆς ποιότητος, τὰ ἀναγκαῖα ἱατρικά, παρασκευάζων πιστῶς τὰ παρὰ τοῦ ἱατροῦ διατασσόμενα ἢ καὶ αὐτοῦ τοῦ χειρουργοῦ, ὅσας κατεπείγει προφανὴς ἀνάγκη ἢ λείπει ἱατρὸς εἰς μιᾶς ὥρας ὁρόμον εἰς τὰ πέριξ (κύκλῳθεν), ἀποπέμπων τὰς ἱατρικὰς συνταγὰς, ὅπου δὲν εὑρίσκεται ὑπογραμμένον ἱατροῦ ἢ χειρουργοῦ ἐγκρίτου ὄνομα, διατηρῶν εἰς ἰδιαιτέρα δοχεῖα καὶ χωριστὰς θέσεις τὰ δηλητήρια, ἀκολουθῶν εἰς τὴν πώλησιν καὶ παράδοσιν τὰ εἰς τὸ περὶ φαρμάκων διάταγμα δισταττόμενα, μὴ κάμνων κατὰ μέρος συμφωνίας μὲ τοὺς ἱατροὺς ἐπὶ ζημίᾳ ἄλλων φαρμακοποιῶν, τέλος μὴ ἀναδεχόμενός ποτε οὔτε ἱατροῦ, οὔτε χειρουργοῦ ἔργα.

Δὲν συγχωρεῖται νὰ πωλῶνται εἰς χεῖρας, δηλ. ἀδιατάκτως, ἄλλα παρὰ τὰ ἀπλᾶ καὶ ὡς ἀβλαβῇ κοινῶς θεωρούμενα ἱατρικά. (1).

10. Ἀφοῦ δείξωσι τὰ ρηθέντα ἔγγραφα αὐτῶν εἰς τὰς ἀρμοδίους Ἀρχάς, αἱ μαιεύτριαι συγχωροῦνται νὰ μαιεύωσιν εἰς τὴν ἐπαρχίαν, ὅπου διετάχθησαν ἐπὶ τούτου· ἀλλ' ὅσας ἢ χειροῦργος χρειάζεται. ἢ βρεφολαβίδος (forceps) χρήσις, ἢ ἀναστροφή ἄκρων (version), καὶ ἐν γένει ὅταν ὁ τόκος δὲν προχωρῇ φυσικῶς, ὀφείλουσι νὰ προσκαλῶσιν ἐγκαίρως ἱατρόν, ἢ, ὅπου δὲν ὑπάρχει οὗτος, χειρουργόν εἰς βοήθειαν. Ἐχουσιν ὁμοίως χρέος νὰ γνωστοποιῶσιν εἰς τὰς ἐπιτοπίους Ἀρχάς (τὴν Ἀστυνομίαν ἢ Δημαρχίαν) ὅλα τὰ γεννώμενα νόθα, ἀπεχόμενοι τῆς ἱατρικῆς καὶ χειρουργίας. Τέλος δὲν ἀρμόζει νὰ ἔχωσιν ἄλλο παρὰ τὴν μαιευτικὴν ἔργον.

11. Ἰατροί, χειρουργοί, ὁδοντισταί, κτηνιατροὶ καὶ μαιεύτριαι ἀλλογενεῖς ἢ παρεπλῆθους δὲν δύνανται νὰ ἐργάζωνται τὰ τῆς ἰδίας

(1) Ἀλλ' ὡς πρὸς τοὺς φαρμακοποιούς ἴδε κατωτ. καὶ τὸν συμπληρωτικὸν ν. ΟΜΒ' 1880.

τέχνης εἰς κανένα δῆμον, εἰμὴ ἐὰν δεῖξωσι τὸ τοῦ ἱατροσυνεδρίου δίπλωμα εἰς τὸν ἀρμόδιον Νομάρχην, καὶ λάβωσι παρὰ τούτου γενικὴν δι' ὅλον τὸν Νομὸν ἄδειαν· δοθείσης δὲ τῆς ἀδείας, ὑπόκεινται εἰς τὰ ἐν τοῖς ἀνωτέρω παραγράφοις διαταχθέντα, καὶ παρουσιάζουσι μάλιστα εἰς τὸν ἀρμόδιον Ἐπαρχον καὶ Δημογέροντας καὶ τὰ εἰρημένα ἀποδεικτικά, ἅμα φθάσωσιν εἰς τὸν τόπον.

12. Ὁ παραβάτης τῶν περιεχομένων τοῦ Διατάγματος τούτου, ἐκτὸς τῆς παρὰ τῶν νόμων ἐπιβαλλομένης ποινῆς (1) κολάζεται, ἂν περιπέσῃ (ἐκ νέου) καὶ ἐκ δευτέρου εἰς τὸ αὐτὸ πταῖσμα διὰ τῆς προσκαίρου ἢ καὶ παντοτεινῆς τοῦ ἐπαγγέλματος αὐτοῦ καταπαύσεως.

N. ΩΜΒ' 25 Ἀπρ. 1880. — Περὶ μεταρρυθμίσεως τῶν διατάξεων τοῦ περὶ ἀδείας συστάσεως φαρμακείων καὶ περὶ τοῦ ἐπαγγέλλεσθαι τὴν ἱατρικὴν Β. Δ. τοῦ 1834.

1. Ἀδεια πρὸς σύστασιν φαρμακείου χορηγεῖται μόνον ὑπὸ τοῦ ὑπουργοῦ τῶν Ἑσωτερικῶν μετὰ προηγουμένην γνωμοδότησιν τῆς ἀρμοδίας διοικητικῆς ἀρχῆς καὶ τοῦ ἱατροσυνεδρίου, καὶ ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ἀναλογίας, ἣν ὀρίζει τὸ ἀπὸ 5 Σεπτεμβρίου 1861 Β. Δ. περὶ κανονισμοῦ τῶν φαρμακείων (2).

2. Ἡ κατὰ παράβασιν τοῦ προηγουμένου ἄρθρου διδομένη ἄδεια εἶνε ἄκυρος· τὴν ἀκυρότητα δὲ ταύτην ἀπαγγέλλει μετὰ τὴν ἀνακάλυψιν τῆς δι' ἀποφάσεώς του ὁ αὐτὸς ὑπουργὸς ἢ αὐτεπαγγέλτως ἢ συνεπεῖρά μηνύσεως, καὶ διατάσσει τὴν κοινοποίησιν αὐτῆς εἰς τὸν λαβόντα τὴν ἄδειαν ἐπὶ ἀποδείξει.

3. Ὅστις μετὰ τὴν κοινοποίησιν τῆς ἐν τῇ προηγουμένῃ ἁρθρῷ μνημονευομένης ἀποφάσεως ἐπιμένει νὰ διατηρῇ τὸ φαρμακεῖον, θεωρεῖται ὡς μετερχόμενος τὸ ἐπάγγελμά του ἄνευ ἀδείας· τῆς ἀρχῆς καὶ τιμωρεῖται μὲ φυλάκισιν τριῶν μηνῶν μέχρις ἐνός ἔτους, ὑπόκειται δὲ καὶ εἰς πᾶσαν ἀποζημίωσιν τῶν ἐκ τῆς πράξεώς του ζημιωθέντων, ἄνευ δικαιώματος ἀναγωγῆς κατὰ τοῦ δημοσίου.

4. Ὁ ἀρμόδιος νομάρχης, ἑπαρχος, ἢ ἀστυνόμος ἔχει τὸ δι-

(1) Ἰδε Ποιν. Νόμ. ἄρθ. 231 καὶ 533 καὶ τὸν κατωτ. ν. ΩΜΒ' 25 Ἀπρ. 1830 ἄρθ. 3.

(2) Ἰδε τοῦτο κατωτ.

καίωμα ἐν περιπτώσει παραβάσεως τοῦ προηγουμένου ἄρθρου, νὰ προβῇ εἰς τὴν σφράγισιν τοῦ φαρμακείου, συμπεριλαμβανομένων καὶ τῶν ἐν αὐτῷ εὐρισκομένων φαρμάκων καὶ ἄλλων ἐργαλείων, συντασσομένης ἐκθέσεως κατὰ τὰς διατάξεις τῶν ἁρθρῶν 173 καὶ 174 τῆς Δικονομίας καὶ ἀναγγέλλει τὴν παράβασιν εἰς τὸν ἀρμόδιον εἰσαγγελέα, πρὸς ὃν διαβιβάζει καὶ πᾶν ἄλλο σχετικὸν ἔγγραφον διὰ τὴν περαιτέρω καταδίωξιν τοῦ κατηγορουμένου.

5. Ὁ εἰσαγγελεὺς, μετὰ τὴν ἀποστολὴν τῆς ἐκθέσεως τῆς συνταχθείσης περὶ τῆς σφραγίσεως, προβαίνει ἄνευ ἀναβολῆς εἰς τὴν ἀναγκαίαν προεισχωρικὴν ἀνάκρισιν καὶ ἐνεργεῖ κατὰ τὰ λοιπά, συμφώνως πρὸς τὰ ἄρθρα 160, 161 καὶ ἐπόμενα τῆς Ποιν. Δικονομίας.

6. Ἐὰν ὁ κατηγορούμενος ἀπολυθῇ τῆς κατηγορίας διὰ βουλεύματος ὀριστικοῦ ἢ ἀθωωθῇ, δι' ἀποφάσεως τῶν πλημμελειοδικῶν ἐπιτρέπεται διὰ τοῦ βουλεύματος ἢ διὰ τῆς αὐτῆς ἀποφάσεως ἢ ἀποσφράγισις καὶ ἡ ἀπόδοσις ὅλων τῶν σφραγισθέντων, ἧτις γίνονται, συντασσομένης ἐκθέσεως κατὰ τὸ ἄρθρο 174 τῆς Ποιν. Δικονομίας, ἀλλὰ δὲν ἀναιρεῖ τὰ διοικητικὰ ἀποτελέσματα τῆς κατὰ τὸ ἄρθρον 2 τοῦ παρόντος νόμου ἀποφάσεως. Ἐὰν δὲ καταδικασθῇ, διατάσσεται ἡ ἐκπόλησις μόνον τῶν σφραγισθέντων φαρμάκων, τῶν ἐργαλείων καὶ λοιπῶν ἀντικειμένων, ὅσα ἐχρησίμευσαν εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ πλημμελήματος κατὰ τὸ ἄρθρον 533 τοῦ Ποιν. Νόμου.

7. Ὁ εἰσαγγελεὺς, ὅπως καὶ ὁ ἀνακριτὴς, ἔχει διὰ τὰ εἰς φθορὰν ὑποκείμενα ἐκ τῶν σφραγισθέντων, τὰ ἐν τοῖς ἁρθροῖς 34 καὶ 35 τῆς ποινικῆς διατιμήσεως διαγραφόμενα δικαιώματα.

8. Ὁ κατὰ παράβασιν τοῦ ἁρθροῦ 1 τοῦ ἀπὸ 29 Μαρτίου 1835 Β. Δ. ἀντιποιούμενοι ἔργα φαρμακοποιῶν φαρμακῆμποροι τιμωροῦνται μὲ τὴν ἐν τῷ ἁρθρῳ 3 τοῦ παρόντος νόμου ὀριζομένην ποινήν. Ἐν ὑποτροπῇ δὲ ἐπαγγέλλεται διὰ τῆς καταδικαστικῆς ἀποφάσεως καὶ ἡ διὰ παντὸς ἀνάκλησις τῆς πρὸς τὴν ἐνάσχῃσιν τοῦ ἐμπορίου τοῦ ἀδείας.

9. Κατὰ τὰ λοιπὰ ἰσχύει τὸ ἀπὸ 5 Σεπτεμβρίου 1861 Β. Δ. καὶ πᾶσα διάταξις ἀντιβαίνουσα εἰς τὸν παρόντα νόμον, καταργεῖται.

B. A. 5 Μαρτίου 1835 — Περὶ προσδιορισμοῦ τῶν ἱατρικῶν τιμημάτων.

Διὰ νὰ τιμηθῇ ἡ διάπραξις καὶ ἐξάσκησις τῆς ἱατρικῆς εἰς τὸ Βασιλεῖον Ἑμῶν κατ' ἀναλογίαν τῆς σημαντικῆς βοηθείας, τὴν ὅποیان παρέχει αὕτη εἰς τοὺς πάσχοντας, φροντίζοντες δὲ καὶ περὶ αὐτῶν τῶν ἀσθενῶν προσδιορίζομεν τὸ νὰ δύνανται νὰ ἀπαιτῶσιν οἱ ἱατροὶ καὶ χειρουργοὶ διὰ τοὺς κόπους των τὰς ἀκολούθους μισθοποδόσεις (honoraires).

Διὰ μὲν τοὺς ἐνοικοῦντας εἰς δῆμους α' κλάσεως	
ἱατροὺς προσδιορίζονται ὡς μισθοποδόσεις.....	Δρ.
Διὰ τὴν κατ' οἶκον τοῦ ἱατροῦ ἐπίσκεψιν ἡμέρας.....	1
Διὰ τὴν κατ' οἶκον τοῦ ἀσθενοῦς ἡμέρας μὲν.....	2—4
Διὰ τὴν κατ' οἶκον τοῦ ἀσθενοῦς, νυκτὸς δὲ.....	4—8
Διὰ μίαν διανυκτέρευσιν τοῦ ἱατροῦ παρὰ τῷ ἀσθενοῦντι..	20
Διὰ τὸ πρῶτον συμβούλιον ἐντὸς τῆς πόλεως.....	10
Διὰ τὰ ἀκόλουθα	5
Δι' ἓνα μικρὸν χειρουργήμα ἢ χειρουργικὴν ἐγχείρησιν (operation chirurgicale) ὡς ἐπὶ παραδ. δι' ἄ- νοιγμα ἀποστήματος κορδύλην ἢ παρακέντησιν.....	15—50
Διὰ μεγαλειτέραν χειρουργικὴν ἐγχείρησιν, καθὼς δι' ἐκτομήν, τρυπάνημα, κολοτομίαν.....	50—100
Διὰ φυσικὴν μαλέυσιν.....	25—40
Διὰ τεχνικὴν μαλέυσιν.....	50—80

Ἄπασαι αἱ ἀποδόσεις αὗται προσδιορίζονται μεταξὺ τοῦ ἀνωτάτου καὶ ἐλαχίστου ὅρου τῆς διατιμῆσεως ταύτης κατὰ τὸν βαθμὲν τῆς δοθείσης βοηθείας, τὴν ὑπόληψιν τοῦ ἱατροῦ ἢ χειρουργοῦ καὶ τῆς ἰδιαιτέρας καταστάσεως τοῦ ἀσθενοῦς.

2. Ὅλα ταῦτα τὰ δικαιώματα (taries) ὀλιγοστεύουν ἐξ ἡμισείας διὰ τοὺς ἐν τοῖς δῆμοις β', καὶ γ'. κλάσεως ἐνοικοῦντας ἱατροὺς.

3. Οἱ μὴ φέροντες δίπλωμα ἱατροῦ χειρουργοὶ δὲν δύνανται ν' ἀπαιτῶσιν εἰμὴ τὰ ἡμισὴ τῶν εἰς τὸ 1 ἄρθρον προσδιωρισμένων δικαιωμάτων.

4. Τὰ μικρὰ χειρουργήματα δὲν ἀνταμεῖδονται εἰμὴ ὡς ἀπλῇ ἐπίσκεψις.

5. Ἐκτός τῶν προκειμένων μισθοποδόσεων θέλει διδασθαι εἰς τοὺς ἰατροὺς καὶ χειρουργούς, ἀπερχομένους ἐκτός τῆς περιφερείας τοῦ Δήμου τῆς διχομονῆς των πρὸς ἐπίσκεψιν ἀσθενούσ, ἐκτός τῆς ὁδοιπορικῆς δαπάνης καὶ μία ἰδιαιτέρα ἀποζημίωσις τριῶν μὲν Δραχ. εἰς τοὺς πρῶτους, δύο δὲ εἰς τοὺς δευτέρους δι' ἐκάστης ὥρας ὁδῶν.

Ν. ΑΚΒ' 22 Ἰουνίου 1882— Περὶ ἀσκήσεως τῶν ἱατρικῶν ἐπαγγελημάτων ἐν ταῖς νέαις ἐπαρχίαις.

1. Τὰ περὶ ἀσκήσεως τῶν ἱατρικῶν ἐπαγγελημάτων ἐν ταῖς προσαρτηθείσαις ἐπαρχίαις ὑπὸ τῶν μὴ κεκτημένων τὰ ὑπὸ τῶν νόμων τοῦ Κράτους ὀριζόμενα προσόντα, κανονίζονται ὡς ἔπεται:

Περὶ ἱατρῶν

2. Ἰατροί, κεκτημένοι διδακτορικὸν πτυχίον, οὐχὶ δὲ καὶ τὴν κατὰ τοὺς νόμους τοῦ Κράτους πρακτικὴν ἄδειαν τοῦ μετέρχεσθαι τὴν ἱατρικὴν, ἐὰν μετὰ τὴν πρόσκτησιν τοῦ διδακτορικοῦ πτυχίου ἐνεκατεστάθηνσαν ἐν ταῖς προσαρτηθείσαις ἐπαρχίαις πρὸ τῆς 23 Ἰουνίου 1878, θέλουσι ἐξακολουθήσει ἀσκοῦντες τὸ ἱατρικὸν ἐπάγγελμα, χορηγουμένης αὐτοῖς, ἐπὶ τῇ προσαγωγῇ τῶν βεβαιούντων τὰ ἀνωτέρω προσόντα τίτλων, ἀπολύτου ἀδείας τοῦ μετέρχεσθαι τὴν ἱατρικὴν. Ἀπαντες οἱ λοιποὶ δὲν δύνανται νὰ ἐξακολουθήσωσιν ἀσκοῦντες τὴν ἱατρικὴν, εἰμὶ ἀφοῦ πρόσκτηθῶσι τὰ ὑπὸ τῶν νόμων τοῦ Κράτους ὀριζόμενα προσόντα.

Περὶ φαρμακοποιῶν

3. Τὰ φαρμακεῖα, τὰ ἀνήκοντα εἰς φαρμακοποιούς, κεκτημένους πτυχίον τοῦ φαρμακευτικοῦ σχολείου τοῦ Ἐθνικοῦ ἢ τινος τῶν ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ Πανεπιστημίων, ἢ τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει φαρμακευτικοῦ σχολείου, μὴ ἔχοντας δὲ ἀπόλυτον ἢ περιωρισμένην ἄδειαν τοῦ ἐλληνικοῦ ἱατροσυνηδρῶντος, ἀλλ' ἐγκατασταθέντας ἐν ταῖς προσαρτηθείσαις ἐπαρχίαις καὶ ἰδρύσαντας ἐν αὐταῖς τὸ φαρμακεῖον αὐτῶν πρὸ τῆς 23 Ἰουνίου 1878, θέλουσι διατηρηθῆ, ἐπὶ τῇ προσαγωγῇ τῶν βεβαιούντων τὰ ἀνωτέρω προσόντα τίτλων, χορηγουμένης εἰς τοὺς φαρμακοποιούς, εἰς οὓς τὰ φαρμακεῖα ταῦτα ἀνήκουσιν, ἀπολύτου ἀδείας τοῦ μετέρχεσθαι τὴν φαρμακευτικὴν.

4. Τὰ φαρμακεία τὰ ἀνήκοντα εἰς φαρμακοποιούς, κεκτημένους τὸ κατὰ τὸ ἀμέσως προηγούμενον ἄρθρον πτυχίον, ἐγκατασταθέντας δὲ ἐν ταῖς προσαρτηθείσαις ἐπαρχίαις, ἢ ἰδρύσαντας ἐν αὐταῖς τὸ φαρμακεῖον αὐτῶν μετὰ τὴν 23 Ἰουνίου 1878, θέλουσι κλεισθῇ, εἴτε κέκτῃνται εἴτε μὴ τὴν πρὸς τὸ μετέρχεσθαι τὴν φαρμακευτικὴν ἄδειαν τοῦ ἱατροσυνεδρίου οἱ φαρμακοποιοί, εἰς οὓς ταῦτα ἀνήκουσι. ⁽¹⁾

5. Τὰ φαρμακεία, τὰ ἀνήκοντα εἰς φαρμακοποιούς, ὑποστάντας ἐξετάσεις ἐνώπιον τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει αὐτακρατορικοῦ ἱατρικοῦ συλλόγου ἢ τῆς ἐκ Κωνσταντινουπόλεως ἐπὶ τούτῳ σταλείσης ἐπιτροπῆς, ἢ ἐπιτροπῆς ἐν τῷ τόπῳ συσταθείσης καὶ λαθόντας παρ' αὐτῶν ἄδειαν τοῦ μετέρχεσθαι τὴν φαρμακευτικὴν, ἰδρυθέντα δὲ πρὸ τῆς 23 Ἰουνίου 1878, θέλουσι διατηρηθῇ, ἐπὶ τῇ προσαγωγῇ τῶν βεβαιούντων τὰ τοιαῦτα αὐτῶν προσόντα τίτλων καὶ ἂν ὧσιν ἰδρυμένα ἐν δήμοις α' ἢ β' τάξεως, καίτοι χορηγουμένης εἰς τοὺς φαρμακοποιούς, εἰς οὓς ταῦτα ἀνήκουσι, περιορισμένης ἀδείας τοῦ μετέρχεσθαι τὴν φαρμακευτικὴν.

6. Τὰ φαρμακεία, τὰ ἀνήκοντα εἰς φαρμακοποιούς μὴ ὑπαγομένους εἰς τὰς διατάξεις τῶν ἄρθρων 3, 4 καὶ 5 τοῦ παρόντος νόμου, ἰδρυθέντα δὲ πρὸ τῆς 23 Ἰουνίου 1878, θέλουσι διατηρηθῇ προσωρινῶς, ὑποχρεουμένων τῶν φαρμακοποιῶν, εἰς οὓς ταῦτα ἀνήκουσι, νὰ προσέλθωσιν ἐντὸς τριῶν μηνῶν ἀπὸ τῆς ἐν τῇ Ἐφημερίδι τῆς Κυβερνήσεως δημοσιεύσεως τοῦ παρόντος νόμου, ἵνα ὑποστώσιν ἐνώπιον τοῦ ἱατροσυνεδρίου πρακτικὴν δοκιμασίαν, ὁρισθησομένην διὰ διοικητικοῦ κανονισμοῦ. Τῶν εὐδοκιμητόντων εἰς τὴν δοκιμασίαν ταύτην τὰ φαρμακεία ταῦτα θέλουσι διατηρηθῇ καὶ ἂν ὧσιν ἰδρυμένα ἐν δήμοις α' ἢ β' τάξεως, καίτοι χορηγουμένης εἰς τοὺς φαρμακοποιούς τούτους περιορισμένης ἀδείας τοῦ μετέρχεσθαι τὴν φαρμακευτικὴν. Τῶν δὲ μὴ προσελευσομένων εἰς τὴν ἀνωτέρω δοκιμασίαν ἐντὸς τῶν τριῶν μηνῶν, ἢ μὴ εὐδοκιμησόντων κατ' αὐτήν, τὰ φαρμακεία θέλουσι κλεισθῇ.

7. Τὰ ἐν πόλεσι, κωμοπόλεσιν, ἢ χωρίοις τῶν προσαρτηθειῶν ἐπαρχιῶν ὑπάρχοντα φαρμακεία, τὰ ἀνήκοντα εἰς ἱατρούς, εἴτε ὑπὸ

(1) Τὰ ἄρθρ. 4 καὶ 6 ἐτροποποιήθησαν ὑπὸ τοῦ κατωτ. ν. Β' 4Α' 1892 (σελ. 42).

τούτων διευθύνονται ταῦτα, εἴτε ὑπὸ φαρμακοποιῶν οἰασθήποτε κατηγορίας, θέλουσι κλεισθῇ ἅπαντα.

8. Τὰ φαρμακεῖα, ἅτινα δυνάμει τῶν διατάξεων τοῦ παρόντος νόμου ὀφείλουν νὰ κλεισθῶσι, δύνανται νὰ ἐκποιηθῶσιν ὡς φαρμακευτικὸν ὑλικόν, οὐχὶ δὲ καὶ ὡς φαρμακεῖα, παρέχοντα εἰς τοὺς ἀγοραστὰς αὐτῶν δικαίωμα συντηρήσεως φαρμακείου, καὶ ἂν ἀκόμη οὗτοι κέκτηνται τὰ πρὸς τὸ μετέρχεσθαι τὴν φαρμακευτικὴν κατὰ τοὺς νόμους τοῦ Κράτους προσόντα. Ἡ παρούσα διάταξις ἰσχύει καὶ διὰ τὰ εἰς τὴν κατηγορίαν ταύτην ὑπαγόμενα φαρμακεῖα, ὅσα τυχὸν ἐξεποιήθησαν μετὰ τὴν 23 Ἰουνίου 1878.

9. Μόνον ἀφοῦ μετὰ τὴν πλήρη ἐφαρμογὴν τῶν ἄρθρων 3, 4, 5, 6, 7 καὶ 8 τοῦ παρόντος νόμου καταδειχθῇ ὁ ὀριστικὸς ἀριθμὸς τῶν ἐν ἐκάστη πόλει, κωμοπόλει ἢ χωρίῳ τῶν προσαρτηθεισῶν ἐπαρχιῶν διατηρηθησομένων φαρμακείων ἐκ τῶν νῦν ὑφισταμένων, θέλει χορηγηθῇ ἄδεια ἰδρύσεως νέων φαρμακείων, ὅπου ἡ ἀναλογία τοῦ πληθυσμοῦ ἐπιτρέπει τὴν ἱδρυσιν τοιούτων κατὰ τοὺς νόμους τοῦ Κράτους. — Ἡ τοιαύτη ἄδεια θέλει χορηγηθῇ εἰς τοὺς ἔχοντας τὰ ὑπὸ τῶν νόμων τοῦ Κράτους ἀπαιτούμενα προσόντα, κατὰ χρονολογικὴν σειρὰν ὑποβολῆς τῆς περὶ ἰδρύσεως φαρμακείου ἐν ἐκάστῳ τόπῳ αἰτήσεως — Πρὸς αἴτησιν ἰδρύσεως φαρμακείου ἐξομοιοῦται καὶ ἡ τυχὸν μετὰ τὴν 23 Ἰουνίου 1878 ὑπὸ κεκτημένου τὰ κατὰ τοὺς νόμους τοῦ Κράτους προσόντα φαρμακοποιοῦ γενομένη ἱδρυσις φαρμακείου καὶ ἡ μετὰ τὴν εἰρημένην ἐποχὴν ἀγορὰ φαρμακείου ἐξ ἐκείνων, ἅτινα δὲν κλείονται κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ παρόντος νόμου. — Εἰς ὅσας ὁμῶς πόλεις συνεπέα τῆς ἐφαρμογῆς τῶν διατάξεων τοῦ παρόντος νόμου, διατηρηθήσονται φαρμακεῖα ἐκ τῶν νῦν ὑφισταμένων ἰσάριθμα πρὸς τὰ ὑπὸ τῆς ἀναλογίας τοῦ πληθυσμοῦ ἀπαιτούμενα ἢ καὶ πλείονα, ἂν οὐδὲν τῶν φαρμακείων τούτων ἀνήκῃ εἰς πτυχιούχον φαρμακοποιόν, φέροντα ἄδειαν τοῦ ἱατροσυνεδρίου, ἢ πτυχιούχον φαρμακοποιόν ἐκ τῶν ἐν ἄρθρῳ 3 τοῦ παρόντος νόμου ἀναφερομένων, θέλει δοθῇ ἡ ἄδεια τῆς καθ' ὑπέρβασιν συστάσεως ἐνὸς ἐτι φαρμακείου εἰς φαρμακοποιόν κεκτημένον τὰ κατὰ τοὺς νόμους τοῦ Κράτους προσόντα. ἐπὶ τῇ βάσει τῆς κατὰ τὸ ἐδάφιον 6' τοῦ παρόντος ἁρθρου προτεταγμένης.

Περὶ μαιῶν

10. Μαῖαι πτυχιούχοι ἢ μὴ, μετερχόμεναι τὴν μαιευτικὴν ἐν ταῖς προσαρτηθείσαις ἐπαρχίαις πρὸ τῆς 23 Ἰουνίου 1878, θέλουσιν ἐξακολουθήσει ἀσχοῦσαι τὸ ἐπάγγελμα αὐτῶν, χορηγουμένης αὐταῖς ἀδείας πρακτικῆς μαίας, ἐπὶ τῇ προσαγωγῇ ἀποδεικτικῶν τῶν ἀρμοδίων ἀρχῶν, δηλούντων τὴν ἐποχὴν ἀφ' ἧς μετέρχονται τὴν μαῖαν, τὴν ἡλικίαν καὶ τὴν χρηστότητα τῆς διαγωγῆς αὐτῶν. — Αἱ δὲ ἐγκατασταθεῖσαι ἐν ταῖς προσαρτηθείσαις ἐπαρχίαις μετὰ τὴν 23 Ἰουνίου 1878 δὲν δύνανται νὰ ἐξακολουθήσωσιν ἀσχοῦσαι τὸ ἐπάγγελμα τοῦτο, ἂν μὴ συμμορφωθῶσι πρὸς τὰ περὶ πτυχιούχων ἢ ἐμπειρικῶν μαιῶν ἐν τῷ Κράτει νενομισμένα.

N. ΑΨΤ' 30 Μαρτ. 1883. — Περὶ ἐνασκήσεως τοῦ ἱατρικοῦ ἐπαγγέλματος ἐν ταῖς νέαις ἐπαρχίαις.

Ἡ διάταξις τοῦ ἀρθρ. 2 τοῦ ΑΚΒ' νόμου περὶ ἀσκήσεως τῶν ἱατρικῶν ἐν γένει ἐπαγγελμάτων ἐν ταῖς προσαρτηθείσαις ἐπαρχίαις ἐπεκτείνεται καὶ ἐπὶ τῶν μέχρι τῆς ὑπὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ στρατοῦ καταλήψεως τῶν προσαρτηθεισῶν ἐπαρχιῶν ἐγκατασταθέντων ἐν αὐταῖς ἱατρῶν.

N. Β'Α' 18 Αὐγ. 1892. — Περὶ τῶν ὑπαγομένων εἰς τὰς κατηγορίας τῶν ἀρθρῶν 4 καὶ 6 τοῦ ΑΚΒ' νόμου περὶ φαρμακοποιῶν.

Φαρμακοποιοὶ ὑπαγόμενοι εἰς τὰς κατηγορίας τῶν ἀρθρῶν 4 καὶ 6 τοῦ νόμου ΑΚΒ' τῆς 22 Ἰουνίου 1882, περὶ ἀσκήσεως τῶν ἱατρικῶν ἐν γένει ἐπαγγελμάτων ἐν ταῖς νέαις ἐπαρχίαις, ἔχοντες δὲ ἰδρυμένον φαρμακεῖον πρὸ τῆς ὑπὸ τοῦ ἑλληνικοῦ στρατοῦ καταλήψεως τῶν χωρῶν τούτων δύνανται νὰ ὑποβληθῶσιν εἰς τὴν κατὰ τὸ ἀρθρὸν 6 τοῦ αὐτοῦ νόμου δοκιμασίαν, ἐὰν ἐντὸς δύο μηνῶν ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τοῦ νόμου τούτου προσέλθωσιν ἐνώπιον τοῦ ἱατροσυνηδρίου, εὐδοκιμοῦντες δὲ κατὰ τὴν δοκιμασίαν ταύτην, νὰ ἀνασυστήσωσι τὰ φαρμακεία των,

Β. Δ. 29 Μαρτ. 1855.—Περὶ πωλήσεως ἱατρικῶν.

Προβλέποντες τὴν ἐκ τῆς ἀπεριορίστου πωλήσεως τῶν ἱατρικῶν προερχομένην βλάβην, διατάττομεν, κατὰ πρότασιν τῆς ἐπὶ τῶν Ἑσωτερικῶν Γραμματείας τὰ ἑξῆς.

1. Μόνον οἱ φαρμακοποιοὶ καὶ φαρμακέμποροι (droguistes) ἔχουσι τὴν ἀδειαν νὰ πωλῶσιν ἱατρικά· οἱ δεῦτεροι χρεωστοῦσι νὰ πωλῶσιν μεγάλας ποσότητας (en gros) καὶ ἀπαρασκευάστα ἱατρικά (ἐνταῦθα ἀνῆκουσι καὶ τὰ προϊόντα τῶν χημικῶν ἐργαστηρίων), οἱ δὲ πρῶτοι μόνον μικρὰς ποσότητας (en detail), ἀπλᾶ ἢ σύνθετα, παρασκευασμένα καὶ ἀπαρασκευάστα ἱατρικά, ἐκτός ἂν χορηγῶσιν εἰς ἄλλους φαρμακοποιούς ἢ φαρμακεμπόρους, καθ' ἣν περιστάσιν δύνανται καὶ αὐτοὶ νὰ πωλήσωσι μεγάλας ποσότητας.

2. Οἱ εἰδοπωλῆαι (épiciers) δύνανται νὰ πωλῶσι μόνον τὰ εἰς τὰς τέχνας χρήσιμα ἱατρικά. — Ὅθεν δὲν τοῖς συγχωρεῖται νὰ πωλῶσι συνχυρὰν, μάναν, τρυγίαν (κρεμόρι, θειϊκὴν μαγνησίαν, ἄλας τῆς Ἰγγιλτέρρας) κτλ., καθὼς τοῦτο ἐγένετο μέχρι τοῦδε.

3. Ὅσοι τῶν φαρμακοποιῶν, φαρμακεμπόρων καὶ εἰδοπωλῶν παρὰβῶσι τὰ ἐν τοῖς προλαβούσι δύο ἄρθροις θέλουσι τιμωρεῖσθαι κατὰ τὸ ἄρθρον 533 τοῦ Ποινικοῦ Νόμου. Ὅστις δὲ ἄλλος μὴ ἔχων δικαίωμα καὶ ἄνευ προλαβούσης ἀδείας τῆς Ἀρχῆς παρασκευάζει ἢ πωλεῖ ἱατρικά, ὑπόκειται εἰς τὴν ὑπ' ἀριθ. 564 ἐπιβαλλομένην ποινὴν.

4. Οἱ φαρμακοποιοὶ πάλιν χρεωστοῦσι νὰ πωλῶσι μικρὰς ποσότητας τῶν ἱατρικῶν τότε μόνον, ὅταν τοῖς παρουσιασθῇ γραμμάτιον ἐνυπόγραφον παραδεξιμένου τινὸς ἱατροῦ ἢ χειρουργοῦ. — Ἐξαιροῦνται τὰ ἀπλᾶ, ἥπια καὶ γενικῶς ὡς ἀβλαβῆ ἀναγνωρισμένα ἱατρικά, τὰ ὁποῖα συγχωρεῖται νὰ δίδωνται καὶ ἄνευ ἰδιαίτερου γραμματίου. Οἱ ἐναντία τοῦ ἁρίσμου τούτου πράττοντες θέλουσι τιμωρεῖσθαι κατὰ τὸν § 563 τοῦ Ποινικοῦ Νόμου.

5. Περὶ τῆς πωλήσεως τῶν ἐηληγτηρίων φαρμάκων ὑπάρχει ἰδιαίτερον διάταγμα ⁽¹⁾

6. Οἱ ἱατροὶ καὶ χειρουργοὶ τότε μόνον δύνανται νὰ πωλῶσιν ἱα-

1) Ἰδε κατωτ. Β. Δ. 2 Ἀπριλ. 1835 (σελ. 46).

τρικά, ὅταν δὲν ὑπάρχῃ φαρμακοποιεῖον μίαν ὥραν μακρὰν τοῦ τόπου τῆς διαμονῆς των.—Οἱ κτηνιατροὶ ἔχουσι τὴν ἄδειαν νὰ παρασκευάζωσι καὶ νὰ πωλῶσι μόνον τὰ πρὸς θεραπείαν τῶν ζώων (κτηνῶν) διωρισμένα ἱατρικά. Οἱ ἀντιπράττοντες δὲ παιδεύονται κατὰ τὸν § 533. (1)

7. Οἱ φλεβοτόμοι, αἱ μαιεύτριαι καὶ ψευδιατροὶ ἐμποδίζονται ἀπολύτως νὰ πωλῶσιν ἱατρικά. Ἐνταῦθα συμπεριλαμβάνονται καὶ οἱ οὐδὲν κοινὸν μετὰ τῆς ἱατρικῆς τέχνης ἔχοντες ἄνθρωποι. Οἱ ἄλλως πρᾶττοντες παιδεύονται κατὰ τὸν § 564 τοῦ Ποινικοῦ Νόμου.

8. Ἀπαγορεύεται ἡ πώλησις τῶν μυστηρίων ἱατρικῶν καὶ ἡ διὰ τῶν ἐφημερίδων κοινοποίησις αὐτῶν, ἄνευ ἰδιαιτέρως ἀδείας τῆς ἐπὶ τῶν Ἑσωτερικῶν Γραμματείας.—Ἀλλά, καὶ ταύτης δοθείσης, ἡ πώλησις πρέπει νὰ γίνηται μόνον διὰ τινος φαρμακοποιοῦ καὶ κατ' ἐπιταγὴν ἱατροῦ. Οἱ παραβαίνοντες τὴν διαταγὴν ταύτην ὑποπίπτουσιν εἰς τὴν ὑπ' ἄρθρ. 564 ἐπιβληθεῖσαν ποινὴν.

9. Ὅλοι οἱ Ἀρχαὶ ὑποχρεοῦνται ἰδιαιτέρως νὰ ἐπαγρυπνῶσιν εἰς τὴν ἀκριβῆ ἐκτέλεσιν τῶν ἐν τῇ παρόντι διαταγτομένων νὰ φανερῶσιν ὅπου ἀνήκει ὅ,τι μάθωσι περὶ ἀντιπράξεως εἰς τὰ περιλαμβανόμενα ἐνταῦθα καὶ νὰ ἐμποδίσωσι τοὺς πλανητικούς φαρμακοεμπόρους νὰ ἐπιβαίνωσι τὰ ὅρια τοῦ Κράτους.

10. Ὑποχρεοῦνται παρομοίως καὶ οἱ τῶν νομῶν ἱατροὶ νὰ ἐξετάζωσιν ἀκριβῶς εἰς τὰς περιοδείας των τὰ καταστήματα τῶν φαρμακοποιῶν, φαρμακοεμπόρων καὶ εἰδοπωλῶν, καὶ νὰ δίδωσιν εἰς τὰς ἀνηκούσας Ἀρχὰς εἶδησιν τῶν καταχρήσεων, δολιοτήτων καὶ παραβάσεων.

11. Τὸ παρὸν δ᾽ ἀτάγμα θέλει κοινοποιηθῇ διὰ τῆς ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως καὶ τεθῇ εἰς πρᾶξιν εὐθὺς μετὰ τὴν ἡμέραν τῆς κοινοποιήσεως.

В. Δ. 2 Ἀπριλ. 1835. Περὶ πωλῆσεως δηλητηρίων (2)

Μόνον εἰς τοὺς τακτικῶς ὠρκισμένους φαρμακοποιούς καὶ φαρμα-

1) Τοῦ Ποιν. Νόμου.

2) Παράβαλε καὶ τὸ κατωτ. В. Δ. 5 Σεπτ. 1861. Περὶ κανονισμοῦ τῶν φαρμακείων.

κεμπόρους (droguistes) ἐπιτρέπεται ἀπὸ τῆς σήμερον ἢ πώλησις τῶν δηλητηρίων φαρμάκων. — Οἱ εἰδοπῶλαι (épiciers) καὶ λοιποὶ πραγματευταὶ ἔχουσι τὴν ἄδειαν νὰ πωλῶσι τὰ εἰς τὰς τέχνας μόνον χρήσιμα δηλητήρια, καὶ ταῦτα δὲ προηγηθείσης μὲν δοκιμασίας φαρμακοποιοῦ τινος, δοθείσης δὲ ἐπὶ τούτῳ ἀδείας τοῦ ἐπάρχου, καὶ γενομένου τοῦ ἀναγκασίου ὄρκου. — Ὅστις ἄλλος ἢ αὐτὸς ἢ διὰ τρίτου προσώπου πωλήσῃ δηλητήρια, πειθεύεται κατὰ τὸ ἄρθρον 561 τοῦ Ποινικοῦ Νόμου, καὶ οἱ ἔχοντες δὲ ἄδειαν, ἂν πωλοῦντες παραβῶσι τὸν προσδωρισμένον τρόπον τῆς πωλήσεως, τιμωροῦνται καὶ οὗτοι κατὰ τὸ ἄρθρον 533.

2. Θεωροῦνται δὲ ὡς δηλητήρια αἱ ἐξῆς οὐσίαι.

Δηλητήρια Α' σειρᾶς.

1). Ἀρσενῶδες ὀξύ, ὀξειδιον ἀρσενικοῦ, ἀρσενικὸν λευκόν, ἄσπρον φαρμάκι· *acidum arsenicosum*, ποντικοφάρμακον.

2). Θειοῦχον ἀρσενικὸν ἐρυθρόν, *sulphuretum arsenicirubrum* ἐρυθρὸν ἀρσενικόν· σανδαράχη, *realgar*.

3). Θειοῦχον ἀρσενικὸν κίτρινον *sulphuretum arsenici flavum*: ὠχρόν ἢ κίτρινον ἀρσενικόν, *orpi mentum*.

4). Ὑπόξειδον ἀρσενικόν, *suboxidum arsenici* ; ἀρσενικὸν μέλαν, τζερνίκι, ποντικοφάρμακον.

5). Ἀρσενώδης πότασσα ἢ σόδα *potassa vel soda arsenicosa*.

6). Ὑδροχλωρικὸς ὑδράργυρος δευτερόξειδος, δευτεροχλωροῦχος ὑδράργυρος, *deutochloruretum hydrargyri* ; *urias oxidi hydrargyri*, ὑψωμένος ὑδράργυρος, *sublimatus corrosivus*.

7). Νιτρικὸς ὑδράργυρος, *nitras hydrargyri*.

8). Ὑδροχλωρικὸν στίμμι πρωτόξειδον, πρωτοχλωροῦχον στίμμι, βούτυρον στίμμιως *butyrum antimonii*, *urias oxyduli stibii*.

9). Ὁξικός μάλυθος, μολυβοσάκχαρον, *acetas olumbi*.

10). Ὁξαλιδικὸν ὀξύ, *acidum oxalicum*.

11). Ὑδροκυανικὸν ὀξύ, Βορωσσιακὸν ὀξύ, *acidum hydrocyanicum*.

12). Φώσφορος.

13). Κανθαρίδες, χρυσόμυια, ἔμδαμμα κανθαρίδων.

14) Μορφίνη, στρυχνίνη, έμετίνη και τὰ λοιπὰ ἀλκαλοειδή φυτικά.

15) Κροτονέλαιον. *oleum crotonis*.

Δηλητήρια Β' σειράς.

1) Δευτερόξειδος υδράργυρος, έρυθρόν απόκριμα υδραργύρου, *precipitatum rubrum*.

2) Υδροχλωρικός υδράργυρος δευτερόξειδος άμμωνιοῦχος, απόκριμα λευκόν υδραργύρου, *precipitatum album*.

3) Ίωδοῦχος υδράργυρος, *ioduretum hydrargyri*.

4) Υδροκυανικός υδράργυρος δευτερόξειδος, *cyanetum hydrargyri*.

5) Υδροχλωρικός υδράργυρος πρωτόξειδος, πρωτοχλωροῦχος υδράργυρος, καλομέλανον, *calomelas*, *urias hydrargyri oxiduli mitis*.

6) Υδροχλωρικός χρυσός δευτερόξειδος, *urias auri*.

7) Υδροχλωρικός χρυσός δευτερόξειδος σοδοῦχος, *urias auri et sodae*.

8) Νιτρικός άργυρος δευτερόξειδος, *lapis infernalis*, πέτρα τής κολάσεως.

9) Ταρταρική πότασσα στιμμιούχος *tartarus emeticus*, έμετικόν.

10) Θειούχον στίμμι πρωτόξειδον, ὕαλος στίμμεως, *vitrum antimonii*.

11) Υποξικός μέλυθος πρωτόξειδος διαλυτός, *subacetes plumbi*, *extractum saturni*.

12) Όξικός χαλκός δευτερόξειδος, *acetæ cupri*.

13) Θεϊικός χαλκός δευτερόξειδος, άλγόπετρα, γαλάζια πέτρα, *vitriolum cupri sive coeruleum*.

14) Υδροχλωρικός χαλκός δευτερόξειδος, *urias cupri*.

15) Θεϊικός χαλκός άμμωνιοῦχος, *cuprum ammoniacale*.

16) Θεϊικός χαλκός συπτηριοῦχος, *lapis divinus*.

17) Θεϊικός ψευδάργυρος δευτερόξειδος, άσπρον βιτριόλι, *vitriolum album vitriolum zinci*.

18) Ὑπονιτρικόν βισμούθιον δευτερόξειδον, λευκόν βισμούθιον, *magisterium bismuthi*.

19) Ὑδροχλωρικός κασσίτερος πρωτόξειδος, *urias stanni*.

20) Θεϊκόν ὀξύ, *oleum vitrioli*, σπίριτον βιτριολοῦ, *acidum sulphuricum*.

21) Νιτρικόν ὀξύ, *aqua fortis*, ἀσημόνερον, *acidum nitricum*.

22) Ὑδροχλωρικόν ὀξύ, ἀλυκόν ὀξύ, *acidum moriaticum*.

23) Φωσφορικόν ὀξύ, *acidum phosphoricum*.

24) Ὑδροχλωρικόν ὀξύ ὀξυγονωμένον, *acidum moriaticum oxygenatum* χλωρινόνερον, χλωρόν.

25) Πότασσα καυστική, πέτρα καυστική χειρουργῶν, *kali causticum*.

26) Σόδα καυστική, *natrum causticum*.

27) Ἀμμώνιον καθαρὸν ἢ καυστικόν, *ammonia pura liquida*.

28) Ὑπανθρακική πότασσα καθαρισμένη, *subcarbonas potassae deduratus*, *sal tartari purum*.

29) Ὑπανθρακική σόδα καθαρισμένη, *subcarbonas sodae depuratus*.

30) Ὑπανθρακικόν ἀμμώνιον καθαρισμένον, *subcarbonas ammoniae depuratus*, *alkali volatilissimum*.

31) Ὑπανθρακική βαρεῖα, *subcarbonas barytae*.

32) Ὑδροχλωρική βαρεῖα, *urias barytae*.

33) Ὑδροχλωρική τίτανος, *urias calcariae*.

34) Ὑδροχλωρική πότασσα ὀξυγονωμένη, *urias potassae oxygenatus*.

35) Θειοῦχος πότασσα, *hepar sulphuris*.

36) Θειοῦχος σόδα, *hepar sulphuris minerale*.

37) Θειοῦχον ἀμμώνιον, *sulphuretum ammoniae*.

38) Ἰώδες καὶ ἐμβαμμα ἰώδους, *jodium*.

39) Θειοῦχον ἰώδες, *ioduretum sulphuris*.

40) Ὑδροϊωδική πότασσα, *kali hydrioticum*.

41) Ὑδροκυανική σιδηροῦχος πότασσα, *borussias potassae et oxyduli ferri*.

42) Δαφνοκεράσου ἀπόσταγμα, *aq lauro-cerasi*.

43) Πικραμυγδάλων ἀπόσταγμα, *aq. amararum amygdalarum*.

44) Ὅπιον καὶ ἔμβαμμα ὀπίου, *tinctura opii, laudanum liquidum sydenhami*.

45) Εὐφόρβιον, ρητίνη εὐφορβίου.

46) Ἐλατήριον.

47) Σκαμμωνία (μαμουτσία).

48) Στρυχνόσπορος, *nux vomia* (φόλαις).

49) Κύαμος Ἰγνατίου, *fabia Ignatii*.

50) Κουκουλόσπορος, *sem. coculi indici*.

51) Σαθαδίλλα, *sem. sabadilae*.

52) Σταφίς ἀγρία, *sem. staphis agriae*.

53) Εὐδαλλία ἢ μανδραγόρας, *belladonna*.—

54) Ὑοσκύαμος, *hyoscyamus niger*.

55) Κώνειον ὕδροχαρές, *conium aquaticum*, ἢ μαγγούνη *cicutula aquatica*.

56) Κώνειον κατὰστικτον, *conium maculatum*.

57) Στραμμώνειον, *datura stramonium*.

58) Δακτυλῖτις, *digitalis purpurea*.

59) Ἀκόνιτον, *aconitum*.

60) Βράθυ, σάβινας χόρτον, *sabina*.

61) Κερατώδης σίκαλις, *secale cornutum*.

62) Ἑλλέβορος λευκός, *veratrum album, helleborus albus*.

63) Ἑλλέβορος μέλας, σκάρφη, *helleborus niger*.

64) Κολοκυνθίς.

Καὶ τὰ τούτων πάντων παρασκευστά.

3. Οἱ φαρμακοποιοὶ καὶ φαρμακέμποροι καθὼς καὶ οἱ ἐξετασθέντες καὶ ὠρτισμένοι πραγματευταὶ ὀφείλουσι νὰ φυλάξωσι τὰς ἀκολούθους διατάξεις, ὅταν πωλῶσι ὀηλητήρια.

Α'. Ὅλα τὰ διαληφθέντα δηλητήρια πρέπει νὰ φυλάττωνται εἰς ἰδιαίτερα χωρίσματα τοῦ ἐργαστηρίου καὶ εἰς ἰδίας θέσεις ἢ ἀγγεῖα καλῶς χωρισμένα καὶ σφαισμένα. Ἐκτὸς δὲ τούτου τὰ δηλητήρια τῆς πρώτης σειρᾶς θέλουσι φυλάττεσθαι εἰς ἰδιαίτερον συρτάριον, τὸ ὅποιον νὰ κλειδώνεται μὲ χωριστὴν κλειδαρίαν.

Β'. Τὸ κλειδίον τοῦ συρταρίου τούτου νὰ κρατῇ αὐτός ὁ φαρμακοποιὸς καὶ φαρμακέμπορος ἢ ὁ πρῶτος αὐτῶν βοηθός.

Γ'. Ἐκαστον δηλητηρίου εἶδος νὰ ἔχῃ ἰδίαν εὐληπτον ἐπιγραφὴν ἐπὶ τοῦ ἀγγείου ἢ τῆς θέσεως.

Δ'. Διὰ τὰ δηλητήρια θέλουσιν εὑρίσκεισθαι εἰς τὸ κατάστημα ἰδιαίτερα ἐργαλεῖα, οἷον ζύγια (σταθμά). ἰγδία, τριβήδια κτλ. Κατ' ἐξοχὴν δὲ τὰ πρὸς παρασκευὴν τῶν δηλητηρίων τοῦ ἀρσενικοῦ καὶ ὑδραργύρου χρήσιμα πρέπει νὰ κλειδώνωνται μετὰ τῶν εἰρημένων φαρμάκων εἰς τὸ αὐτὸ συρτάριον.

Ε'. Τὰ δηλητήρια νὰ ζυγίζωνται εἰς χωριστὸν τοῦ ἐργαστηρίου τραπέζιον — Ὅστις παραβῇ τὰς ἀνωτέρω παραγγελλίας, τιμωρεῖται κατὰ τὸ 560 ἄρθρον τοῦ Ποινικοῦ Νόμου.

Σ'. Τὰ δηλητήρια νὰ πωλῶνται πάντοτε ἀπὸ τὸν φαρμακοποιὸν αὐτὸν καὶ φαρμακέμπορον ἢ τὸν πρῶτον τούτων βοηθὸν καὶ ὅχι ἀπὸ μαθητιῶντας παῖδας ἢ ἄλλους ἀνθρώπους. Εἰς τὸν ἔνοχον παραβάσεως θέλει ἐπιβάλλεσθαι ἢ κατὰ τὸ ἄρθρον 566 προσδιωρισμένη ποινή.

Ζ'. Ἐκαστος φαρμακοποιὸς καὶ φαρμακέμπορος νὰ κρατῇ ἰδιαίτερον βιβλίον διὰ νὰ σημειῖ ἐκεῖ κατὰ τὸν ἐξῆς τύπον τὰ πωλούμενα δηλητήρια.

Χρόνος τῆς πώλησεως, εἶδος, ποσότης, σκοπὸς χρήσεως τοῦ δηλητηρίου, ὄνομα, ἐπάγγελμα, διαμονὴ τοῦ ἀγοραστοῦ.

Η'. Ἄνευ ἰδιοχειροῦ ὑπογραφῆς τοῦ ὀνόματος τοῦ ἀγοραστοῦ εἰς τὸ βιβλίον δὲν θέλει δίδεσθαι κανὲν δηλητήριο οὔτε τῆς πρώτης, οὔτε τῆς δευτέρας σειρᾶς.

Θ'. Ἐκτὸς δὲ τούτου τὰ τῆς πρώτης σειρᾶς δηλητήρια θέλουσι δίδεσθαι μόνον εἰς τὸν παρουσιάζοντα ἀποδεικτικὸν τῆς ἀστυνομίας, ὅπου σημειοῦται τὸ εἶδος, τὸ ποσὸν καὶ ἡ χρῆσις τοῦ δηλητηρίου, πρὸς δὲ καὶ τὸ ὄνομα, τὸ ἐπάγγελμα καὶ ἡ διαμονὴ τοῦ ἀγοραστοῦ. Τὸ ἀποδεικτικὸν δὲ τοῦτο προστίθεται μετὰ τὴν πώλησιν εἰς τὸ βιβλίον.

Ι'. Ὁ πωλητὴς ἔχει δικαίωμα καὶ χρέος νὰ μὴ δίδῃ οὔτε ἀπὸ τῆς δευτέρας σειρᾶς δηλητήρια, ἄνευ ἀδείας τινὸς Ἀρχῆς, εἰς ἀνθρώπους ἀγνώστους ἢ ὑπόπτους καὶ ὅταν φοβῇται βλαβεράν χρῆσιν τοῦ δηλητηρίου.

Κ'. Δὲν πρέπει νὰ δίδωνται ποτὲ δηλητήρια εἰς παιδία, μαθητιῶντας, δούλους καὶ μωρούς, οὔτε ὅταν παρουσιάζωσιν ἄδειαν ἐγγράφον τινος Ἀρχῆς. — Δὲν συγχωρεῖται μάλιστα νὰ δίδωται κανὲν δηλητήριο, ἂν ὑπάρχῃ ὑποψία ὅτι δὲν θέλει χρησιμεύσει εἰς ὃ, τι λέγεται τὸ ἀποδεικτικὸν τῆς ἀστυνομίας.

Λ'. Τὰ πρὸς ἱατρικὸν σκοπὸν δηλητήρια πρέπει νὰ δίδωνται μόνον ἀπὸ τοὺς φαρμακοποιούς, καὶ μόνον ὅταν παρουσιασθῇ εἰς αὐτοὺς γραμμάτιον ὑπογεγραμμένον παρὰ τινος ἀνεγνωρισμένου ἱατροῦ. Ἀλλὰ καὶ κατ' αὐτὴν τὴν περίστασιν ἂν τὸ εἶδος, ἡ ποσότης καὶ ἡ χρῆσις τοῦ δηλητηρίου διδῇ ὑποψίαν παραδρομῆς, ἀπίτης ἢ κακοβουλίας, ὁ φαρμακοποιὸς ἔχει δικαίωμα καὶ ὀφείλει μάλιστα νὰ ἐρωτήσῃ ἀμέσως ἢ δι' ἄλλου τινὸς τὸν ἱατρὸν κατ' ἰδίαν. — Ὅταν τὸ δηλητήριον δίδωται κατὰ ἱατρικὴν συνταγὴν, γίνονται περιττὰ ἡ καταγραφὴ εἰς τὸ βιβλίον καὶ τὸ ἀποδεικτικὸν τῆς ἀστυνομίας. — Ὅστις ἀντιβῇ εἰς τὰς ἐν ταῖς Ζ, Η, Θ, Ι, Κ καὶ Λ ἐδαφίοις διατάγας, ὑποπίπτει εἰς τὴν κατὰ τὸ 560 ἄρθρον τοῦ Ποινικοῦ Νόμου ἐπιβαλλομένην ποινὴν, ἂν δὲν προσετέθῃσαν ὁμῶς καὶ θετικαὶ πράξεις ὑποκείμεναι εἰς μεγαλητέρας ποινάς.

Μ'. Αἱ διδόμεναι δηλητήρια οὐσίαι πρέπει νὰ φυλάττωνται ἀκριθῶς, ἐπιγραφομένων ἐπισήμως τῆς λέξεως ἀφαρμύκιον καὶ τοῦ ὀνόματος τῆς φαρμακερᾶς ταύτης οὐσίας. — Ἐξαιροῦνται τοῦ κανόνος τούτου τὰ πρὸς ἱατρικὴν χρῆσιν διδόμενα δηλητήρια· ἀλλὰ καὶ ταῦτα ἀπαγορεύεται εἰς τὸν φαρμακοποιὸν νὰ δίδῃ χωρὶς νὰ σημειώσῃ ἀκριθῶς εἰς τὴν ἐπιγραφὴν τὸν τρόπον τῆς χρήσεως. — Πρὸ πάντων δὲ τὸ λευκὸν ἄρσενικόν (ποντικόχορτον), διδόμενον διὰ τοὺς μῦς (ποντικούς) καὶ τὰς φθειράς, θέλει μιγνύεσθαι μὲ κόνιν ἀνθρακος διὰ νὰ μὴ συμβῇ κανὲν ὀλέθριον λάθος ἀπὸ τὴν ὁμοιότητα τοῦ χρώματος μὲ πολλὰς λευκὰς οὐσίας.

Ν'. Καὶ ἄλλαι δὲ ὀριμεῖται καὶ ἐπιβλαβεῖς οὐσίαι, αἱ ὁποῖαι δὲν κατετάχθησαν ἀνωτέρω μεταξὺ τῶν δηλητηρίων, π. χ. ὁ λιθάργυρος, ὁ δευτερόξειδος μόλυβδος ἢ μίλτος (minium, σουλεγένι), ὁ λευκομόλυβδος, τὸ βορωσσιακὸν κυκνοῦν, τὸ κόκκινον πιπέρι, τὸ πόλιον (turbitli), τὸ κόμμι γούττα, οἱ σπόροι κοκκοκινίδιον, τὸ ἀπήγανον, τὸ νίτρον (γκιβερζίλες), τὸ ἀμμωνιακὸν ἄλας (νισαντήρι), ὁ βόραξ (τενικιάρ) κτλ., καθὼς καὶ πολλὰ χρώματα ἐμπεριέχοντα ἄρσενικόν ἢ χαλκόν, οἷον τὸ Σελικόν, Σουηδικόν, Σθαῖνφούρτιον καὶ Οὐίνδοβουνικὸν πράσινον, τὰ ὅποια περιέχουσιν ἄρσενικόν, καὶ τὸ ὄρεινόν, Βραῦνσβεϊκόν πράσινον, τὰ ὅποια περιέχουσι χαλκόν, πρέπει νὰ συναριθμηθῶσι μὲ τὰ δηλητήρια καὶ νὰ δίδωνται μόνον εἰς γνωστούς, ἀνυπόπτους, νουνεχεῖς καὶ μὴ ὑποκειμένους εἰς κατηγορίαν ἀνθρώπους, οἵτινες θέλουσι τὰ μεταχειρισθῇ ἀθῶως. Χρειάζε-

ται δὲ μάλιστα προσοχὴ εἰς τοιοῦτους ἀνθρώπους, οἵτινες ἐξ ἀγνοίας ἢ καὶ ἐπίτηδες δύνανται νὰ μεταχειρισθῶσιν ἐπὶ βλάβῃ τὰ τοιαῦτα φάρμακα παρασκευάζοντες ἐδωδима, ποτὰ καὶ ἄλλα διάφορα πρᾶγματα, ὡς οἶνον, ὄζος, ζυθον, ἄλευρον, σακχαρικά παιγνίδια κτλ.—
 "Ὅστις ἀντιπράξῃ εἰς τὰ ἐνταῦθα ὀριζόμενα παιδεύεται κατὰ τὸ 561 ἄρθρον τοῦ Ποινικοῦ Νόμου.

4. Πρὸς ἐκτέλεσιν τοῦ παρόντος Διατάγματος οἱ Ἐπαρχοὶ ὀφείλουσι ν' ἀναγκάσωσι τοὺς φαρμακεμπόρους, ὅσοι ἔλθουσι νὰ πωλῶσι δηλητήρια νὰ ἐξετασθῶσιν, αὐτῶν παρόντων, παρὰ τινος φαρμακοποιοῦ περὶ γνώσεως τῶν δηλητηρίων, τὰ ὅποια ἐμπορεύονται, περὶ τοῦ ὀνόματος καὶ τῆς βλαπτικῆς αὐτῶν δυνάμεως. Μετὰ δὲ τὴν ἐξέτασιν ταύτην ὁ Ἐπαρχος λαμβάνει παρὰ τοῦ φαρμακεμπόρου τὸν ὑποχρεωτικὸν ὄρκον.

5. Ὅφείλουσι δὲ ὁμοίως καὶ οἱ ἰατροὶ νὰ ἐπιτηρῶσι περιοδεύοντες τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ἐνταῦθα διαταττομένων, ἐξετάζοντες τὰ φαρμακοποιεῖα καὶ φαρμακεμπορεῖα καὶ ἀναγγέλλοντες τὰς παραβάσεις εἰς τὴν Ἀστυνομίαν. — Ἔργον μάλιστα ταύτης θέλει εἶναι ἡ φροντίς τοῦ νὰ ἐγκαλῇ εἰς τὸ ἀνῆκον Εἰρηνοδικεῖον πᾶσαν παράβασιν τῶν διατάξεων τούτων διὰ νὰ κολάζεται ὁ παραβάτης κατὰ τοὺς νόμους.

6. Τὸ Διάταγμα τοῦτο θέλει δημοσιευθῇ διὰ τῆς Κυβερνητικῆς ἐφημερίδος καὶ τεθῇ εἰς ἐνέργειαν ἀφ' ἧς ἡμέρας κοινοποιηθῇ.

В. А. 5 Σεπτ. 1861 — Περὶ κανονισμοῦ τῶν Φαρμακείων ⁽¹⁾

МЕРОС А'. — Περὶ συστάσεως φαρμακείων.

1. Πρὸς σύστασιν φαρμακείου ἐν κοινότητι, ἐνθα δὲν ὑπάρχει τοιοῦτον, δίδεται ἡ ἄδεια συστάσεως, ἐὰν ὁ πληθυσμὸς αὐτῆς δὲν ᾔη ἐλάσσω των χιλίων ψυχῶν. Εἰς δὲ τὰς πόλεις, κώμας καὶ χωρία, ἐνθα ὑπάρχει ἤδη ἄλλο φαρμακεῖον, δίδεται ἡ ἄδεια συστάσεως καὶ ἄλλων, κατὰ τὴν ἀκόλουθον ἀναλογίαν πρὸς τοὺς κατοίκους, ἥτοι ἀπὸ τριῶν μὲν μέχρις ἑξ χιλιάδων κατοίκων δύο, ἀπὸ 6 δὲ μέχρις τριάκοντα ἐν εἰς ἑκάστους τρισχιλίους, καὶ ἀπὸ τριάκοντα καὶ ἐπέ-

¹ Παράβαλε καὶ τὸν ἀνωτ. ν. ΩΜΒ' 1880.

κεινο ἔν εἰς ἐκάστους τετρακισχίλους. — Ἐν τῷ πληθυσμῷ τοῦ τόπου τῆς συστάσεως τοῦ φαρμακείου περιλαμβάνονται καὶ οἱ κάτοικοι τῶν μέχρι μιᾶς ὥρας ἀποστάσεως ἀπ' αὐτοῦ κειμένων κωμῶν καὶ χωρίων, ἐν οἷς δὲν ὑπάρχει φαρμακεῖον. — Ὁ πληθυσμὸς ἐκαστῆς κώμης καὶ χωρίου λογίζεται κατὰ τὴν τελευταίαν ἀπογραφὴν, τὴν εἰς τὸ ἐπὶ τῶν ἐσωτερικῶν ὑπουργεῖον ὑποβληθεῖσαν.

2. Καθ' ὅποιανδὴποτε ἀναλογίαν τῶν φαρμακείων πρὸς τοὺς κατὰ τοὺς, δύναται διὰ Δυστάγματος νὰ δοθῇ ἄδεια συστάσεως καὶ ἄλλου φαρμακείου ἐν τινὶ πόλει ἢ κώμῃ, ἕνεκα ἰδιαιτέρας ἐπιστημονικῆς ἱκανότητος τοῦ αἰτούντος φαρμακοποιοῦ. — Ὁ ὑπουργὸς τῶν ἐσωτερικῶν ἀκούων τὴν γνώμην τοῦ ἱατροσυνηδρίου, ἐκτίθησιν ἀκριβῶς ἐν τῇ περὶ τούτου προτάσει τοὺς λόγους δι' οὗς πρέπει νὰ δοθῇ ἡ ἐξαιρετικὴ αὕτη ἄδεια.

3. Εἰς πόλεις, κώμας καὶ χωρία, ἐνθα δὲν ὑπάρχει ἱατρός ἀνεγνωρισμένος, δὲν ἐπιτρέπεται ἡ σύστασις φαρμακείου.

4. Τὰ φαρμακεῖα πρέπει νὰ τίθενται τοῦ λοιποῦ ἐντός τῶν πόλεων, κωμῶν καὶ χωρίων εἰς θέσεις ἀρμοδίας πρὸς τὰς σχετικὰς ἀνάγκας τῶν κατοίκων. Κατὰ πᾶσαν δὲ περίστασιν πρέπει ν' ἀπέχωνται ἀπ' ἀλλήλων ἐν μὲν ταῖς κώμας καὶ τοῖς χωρίοις ἐπ' ἀκτῖνα ἐξήκοντα τοῦλάχιστον μέτρων, ἐν δὲ ταῖς πόλεσι, τῶν ὁποίων ὁ πληθυσμὸς ὑπερβαίνει τὰς δεκαπέντε χιλιάδας ψυχῶν, ἀπ' ἀκτῖνα ἑκατὸν πεντήκοντα μέτρων.

5. Τὰ τῶν φιλανθρωπικῶν ἢ ἄλλων δημοσίων ἢ δημοτικῶν καταστημάτων φαρμακεῖα διευθύνονται ὑπὸ φαρμακοποιῶν, φερόντων ἄδειαν τοῦ ἱατροσυνηδρίου· ταῦτα δὲ ἔχουσι τὸ δικαίωμα νὰ πωλῶσι φάρμακα εἰς τοὺς πολίτας μόνον ὅταν εὐρίσκωνται εἰς τόπον, ἐνθα δὲν ὑπάρχει ἄλλο φαρμακεῖον· ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν περίστασιν ταύτην ἀπαιτεῖται προηγουμένως ἰδιαιτέρᾳ περὶ τούτου ἄδειᾳ τοῦ ἀρμοδίου νομάρχου.

6. Οἱ λαμβάνοντες ἄδειαν συστάσεως φαρμακείου ὀφείλουσιν ἐντός ἑξ μηνῶν ἀπὸ τῆς παραλαβῆς τῆς ἀδείας ν' ἀπαρτίσωσιν αὐτό, κατὰ τὰς περὶ διατηρήσεως τῶν φαρμακείων διατάξεις· ἄλλως περελθούσης τῆς προθεσμίας ταύτης, ἡ ἄδεια θεωρεῖται αὐτοδικαίως ἄκυρος καὶ δύναται νὰ δοθῇ εἰς ἄλλον φαρμακοποιόν.

7. Εἰς τοὺς φαρμακοποιούς τοὺς μὲν φέροντας ἀπόλυτον ἄδειαν τοῦ ἱατροσυνηδρίου, δίδεται ἡ ἄδεια συστάσεως φαρμακείου ἐν παντὶ

δήμη τοῦ Κράτους, τοὺς δὲ φέροντας περιωρισμένην, μόνον εἰς δήμεους τρίτης τάξεως. Ἀλλ' ὁμως οὗτοι ἀποκτήσαντες ἅπαξ τὸ δικαίωμα τοῦ συστήτη ἐν τινι τῶν δήμεων τούτων φαρμακείον διατηροῦσιν αὐτὸ διὰ παντός, καθ' ὅσον δὲν ἤθελεν ἀντιθάλναι εἰς τὰ περ φαρμακείων νένοισμένα.

8. Μεταξὺ δύο ἢ πλείονων αἰτούντων τὴν ἄδειαν συστάσεως φαρμακείου ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ προτιμᾶται ὁ μὴ ἔχων ἤδη συνεσταμένον φαρμακείον ἄλλαχού, καὶ μεταξὺ τῶν μὴ ἔχόντων συνεσταμένον φαρμακείον προτιμᾶται ὁ λαθὼν ἀνώτερον βαθμὸν κατὰ τὰς ἐνώπιον τοῦ ἱατροσυνεδρίου ἐξετάσεις αἰτῶν. ἂν δὲ τύχωσιν ἰσοβάθμιοι οἱ αἰτούντες, προτιμᾶται ὁ πρότερον λαθὼν τὴν ἄδειαν τοῦ ἱατροσυνεδρίου.

9. Φαρμακοποιοὶ ἔχοντες ἀπόλυτον ἄδειαν τοῦ ἱατροσυνεδρίου καὶ διευθύνοντες ἴδιον φαρμακείον ἐπὶ δεκαπέντε ἔτη, ἂν θέλωσι νὰ παραιτήσωσιν αὐτό, ἔχουσι τὸ δικαίωμα νὰ προτείνωσι φαρμακοποιόν τινα, διὰ νὰ λάβῃ τὴν ἄδειαν νὰ ἐξακολουθήσῃ τὴν διατήρησιν τοῦ φαρμακείου, ὁ δὲ ἄρμόδιος νομάρχης ὀφείλει νὰ διδῇ εἰς τὸν προτεινόμενον τὴν ἄδειαν. — Φαρμακοποιοὶ ἔχοντες περιωρισμένην ἄδειαν τοῦ ἱατροσυνεδρίου καὶ διευθύνοντες ἴδιον φαρμακείον, ἔχουσι τὸ αὐτὸ δικαίωμα· ἀλλ' ἂν προτείνωσιν, ὡς ἀντικαταστήσοντα, φαρμακοποιόν φέροντα ἀπόλυτον ἄδειαν τοῦ ἱατροσυνεδρίου, δύνανται καὶ μετὰ πέντε ἔτη ἀπὸ τῆς συστάσεως τοῦ φαρμακείου τῶν νὰ ποιήσωνται χρῆσιν τοῦ δικαιώματος τούτου. — Εἰς παραιτοῦντας, κατὰ τὰ δύο προηγούμενα ἐδάφια τὰ φαρμακεία τῶν φαρμακοποιῶν δὲν διδεται πλέον ἢ ἅπια πρὸς σύστασιν φαρμακείου εἰς τὴν αὐτὴν πόλιν, κώμην, χωρίον· ἡ δὲ ἀρχιότης αὐτῶν λογίζεται ἐν τῇ περιπτώσει. περὶ ἧς προβλέπει τὸ ἄρθρον 7 τοῦ πρὸντος Διατάγματος, ἀπὸ τῆς ἡμέρας καθ' ἣν ἐξεζῶκεν ὁ νομάρχης τὴν ἄδειαν εἰς τοὺς προταθέντας ὑπ' αὐτῶν φαρμακοποιούς.

10. Εἰς ἓνα καὶ τὸν αὐτὸν φαρμακοποιόν δὲν διδεται ἄδεια νὰ συστήτῃ ἢ διευθύνῃ πλέον τοῦ ἐνός φαρμακείου· ἐπιτρέπεται ὁμως ἐγκρίσει τοῦ ἀρμοδίου νομάρχου εἰς φαρμακοποιόν νὰ ἐπιτηρῇ προσωρινῶς καὶ δεύτερον φαρμακείον· εἰς δὲ τὰς κώμας ἢ τὰ χωρία, ἐν οἷς δὲν ὑπάρχει φαρμακείον, ἐπιτρέπεται εἰς τοὺς ἔχοντας φαρμακεία φαρμακοποιούς νὰ συνιστῶσιν ἄδεια τῶν ἀρμοδίων νομαρχῶν, ὑποφαρμακεία (ἐξηρημένα φαρμακεία), διευθυνόμενα ὑπὸ φαρμακο-

ποιοῦ φέροντος ἀπόλυτον ἢ περιορισμένην ἄδειαν τοῦ ἱατροσυνεδρίου· παύουσι δὲ ταῦτα ἅμα συσταθῇ ἐκεῖ φαρμακεῖον.

11. Ἀδεία συστάσεως φαρμακείου εἰς ἱατρὸν δὲν διδεται.

ΜΕΡΟΣ Β'. — Περὶ μαθητῶν καὶ βοηθῶν

12. Εἰς ἕκαστον φαρμακεῖον, διευθυνόμενον ὑπὸ φαρμακοποιοῦ φέροντος ἀπόλυτον ἄδειαν τοῦ ἱατροσυνεδρίου, γίνονται δεκτοὶ μαθηταί, συμφῶνως πρὸς τὰ ἄρθρ. 2, 3, 4 καὶ 5 τοῦ ἀπὸ 21 Ὀκτ. 1856 Ἑμ. Διατάγματος.

13. Βοηθοὶ τῶν φαρμακείων δύνανται νὰ ᾖναι α) μαθηταὶ περαιώσαντες τὴν διειτῆ ἐν τοῖς φαρμακείοις ἀσκησιν, ἀποδεικνυομένην δι' ἐνδεικτικῷ ἐπικεκυρωμένου παρὰ τῆς ἀρμοδίας ἀρχῆς, κατὰ τὸ ἀνωτέρω μνησθὲν Διάταγμα, καὶ ἔχοντες πεπληρωμένον τὸ 21 ἔτος τῆς ἡλικίας των β) οἱ λαβόντες πτυχίον φαρμακευτικοῦ σχολείου, καὶ γ) πᾶς φέρων ἀπόλυτον ἢ περιορισμένην ἄδειαν τοῦ ἱατροσυνεδρίου φαρμακοποιός.

14. Οἱ μαθηταὶ καὶ βοηθοὶ ἐργάζονται ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν καὶ εὐθύνην τοῦ φαρμακοποιοῦ. — Ἀπαγορεύεται εἰς τοὺς μαθητάς νὰ ἐκτελῶσι συνταγὰς ἢ νὰ ἐκδίδωσιν ὅποιαδήποτε φάρμακα. Εἰς μόνους δὲ τοὺς βοηθοὺς ἐπιτρέπεται, ὑπ' εὐθύνην αὐτῶν τε καὶ τοῦ φαρμακοποιοῦ, ἡ ἐκτέλεσις συνταγῶν καὶ ἡ ἐκδόσις φαρμάκων.

ΜΕΡΟΣ Γ'. — Περὶ συστάσεως φαρμακείων καὶ περὶ καθηκόντων τοῦ προσωπικοῦ αὐτῶν.

15. Ἐκαστον φαρμακεῖον ἀποτελεῖ ἴδιον καὶ μόνον κατάστημα, πρέπει δὲ νὰ ᾖναι ἰσόγειον, ἐπὶ τῆς δημοσίας οδοῦ κείμενον, καὶ ἀναλόγως τοῦ τόπου εὐπρεπὲς καὶ καταλλήλως ἐσκευασμένον καὶ διατηρούμενον πρὸς παρασκευὴν, ἐναπόθεσιν καὶ πώλησιν τῶν φαρμάκων. — Καὶ τὰ μὲν συνεσταμένα ἐν πρωτευούσαις δῆμων α' τάξεως φαρμακεία πρέπει νὰ σύγκεινται, α') ἐκ φαρμακοπωλείου (officinam) β') ἐξ ἐργαστηρίου (laboratorium), καὶ γ') ἐκ δύο ἀποθηκῶν, τῆς μὲν ὑπογείου πρὸς ἀπόθεσιν τῶν ὑπὸ τῆς θερμῆς ἀλλοιουμένων ὑλῶν, τῆς δὲ ἀνωγείου πρὸς ἀπόθεσιν τῶν ὑπὸ τῆς ὑγρασίας ἀλλοιουμένων· τὰ δὲ συνεσταμένα ἐν πρωτευούσαις δῆμων β'

τάξεως ἐκ τοῦ φαρμακοπωλείου, τοῦ ἀφετηρίου (decoctorium) καὶ ἐκ δύο ἀποθηκῶν, ὡς καὶ τὰ τῶν δῆμων α' τάξεως· τὰ δὲ φαρμακεῖα τῶν δῆμων γ' τάξεως, ὡς καὶ τὰ ὑποφαρμακεῖα, (ἄρθρ. 10) α') ἐκ τοῦ φαρμακοπωλείου, β') ἐκ τοῦ ἀφειψητηρίου καὶ γ') ἐκ τινος ἐν τῇ γῇ ψυχρᾷ θέσεως.

16. Εἰς ἕκαστον φαρμακεῖον πρέπει νὰ εὑρίσκωνται ὅσα εἶδη φαρμάκων θεωροῦνται ἀναγκαῖα· ἐξ αὐτῶν δὲ τὰ μὲν ἀπόθετα (officinalia) θέλουσι σκευάζεσθαι κατὰ τὴν Ἑλληνικὴν φαρμακοποιάν, τὰ δὲ ἔγκαιρα (ex tempore) κατὰ τὴν ἀντιγραφὴν τοῦ ἱατροῦ. — Ὅσάκις οἱ φαρμακοποιοὶ προμηθεύωνται ἄλλοθεν φαρμακευτικὰς σκευασίας, ὀφείλουσι νὰ φροντίζωσι νὰ ἔχωσιν αὐταὶ τὰς ἀναλογίας τῆς συνθέσεως καὶ τὰ χαρακτηριστικὰ τὰ ἐν τῇ ἑλληνικῇ φαρμακοποιᾷ ἀναγραφόμενα.

17. Ἀπαντα τὰ ἐν τοῖς φαρμακείοις εὑρισκόμενα φάρμακα πρέπει νὰ ᾔναι καθαρὰ καὶ γνήσια μὴ ἀπολέσσαντα ἐκ τοῦ χρόνου τὴν ἐνέργειαν αὐτῶν. — Μόναι αἱ πρὸς τεχνικὴν ἢ οἰκονομικὴν χρῆσιν διδόμεναι ὕλαι δύνανται νὰ ᾔναι ὅπως καὶ εἰς τὸ ἐμπόριον εὑρίσκονται.

18. Ἐκαστον φαρμακεῖον πρέπει νὰ ἔχη τ' ἀναγκαῖα δοχεῖα, σκεύη καὶ ὄργανα, ἅτινα θέλουσιν εἶσθαι καθαρὰ καὶ κατάλληλα πρὸς τὴν χρῆσιν, δι' ἣν εἰσι προωρισμένα. — Τὸ φαρμακοπωλεῖον ἐκάστου φαρμακεῖου πρέπει νὰ ᾔναι κατηρτισμένον κατὰ τὸν ἀκόλουθον τρόπον. — Εἰς μὲν τὰ φαρμακεῖα τῶν δῆμων τῆς α' τάξεως, ὁ λεγόμενος σκελετὸς πρέπει νὰ ᾔναι ἐξειργασμένος εὐπρεπῶς, τὰ δ' ἐν αὐτῷ δοχεῖα νὰ ᾔναι, διὰ μὲν τὰς ρίζας, τὰ ξύλα, τοὺς φλοιούς, τὰς πόας, τὰ φύλλα, ἄνθη καὶ μικτὰ εἶδη (species) σπυρτάρια ἔδια δι' ἕκαστον φάρμακον καὶ ἀποκεχωρισμένα ἀκριβῶς ἀπ' ἀλλήλων, ἵνα μὴ ἀναμιγνύωνται ἀλλήλαις αἱ περιεχόμεναι ὕλαι, διὰ δὲ τὰ ἐκχυλίσματα, ἐκλείγματα, τὰς ἀλοιφὰς καὶ τὰ πηκτὰ λιπαρὰ ἔλαια, ἄγγεῖα πηλῖνα (ορφυρᾶ) μετὰ ἐπικαλυμμάτων ὡταύτως πηλῖνων· διὰ δὲ τὰ ἀποσταλλάγματα, βάμματα, οἶνοπνευματώδη ρευστά, τοὺς αἰθέρας, τὰ αἰθέρια, τὰ ὀξέα καὶ ἄλλα ἀναλόγου φύσεως φάρμακα, φιάλαι ὑέλινοι μετὰ μακρῶν ὑέλινων πωμάτων ἀδιαπνεύστως ἐπιπωματιζομένων· τὰ δὲ λιπαρὰ ρευστά ἔλαια καὶ τὰ σερᾶπια, δοχεῖα πορφυρᾶ ἢ ὑέλινα, οὕτως ἐπιπωματισμένα, ὥστε τὰ τυχόν ἐξ αὐτῶν χεόμενα νὰ μὴ καθιστῶσιν ἀκάθαρτον τὸ φάρμακον ὡς ἐκ τῶν ἐπικαθημένων ἐντόμων ἢ τοῦ προσκεκολλημένου κονιορ-

τοῦ διὰ δὲ τὰ λειοτριβημένα φυτά, τὰς ἀρωματικές στερεὰς ὕλας καὶ τὰς λειοτριβημένας ρητίνας, πυξίδες ἀρμόδιοι ξύλινοι (οὐχὶ κουτιά)· διὰ δὲ τὰ ἄλατα καὶ λοιπὰ λειοτριβημένα πλατύστομα ὑέλινα δοχεῖα μέλανα (οὐχὶ δὲ κυανά)· διὰ τὰ δηλητήρια, δοχεῖα ἀρμόδια, κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ἀπὸ 2 Ἀπριλίου 1835, περὶ πωλήσεως δηλητηρίων, Ἡμετέρου Διατάγματος, ἀκριβῶς τηρούμενα· τὰ δὲ ναρκωτικά ἢ ἄλλως πως δραστηρίως ἐνεργοῦντα ἱατρικά φυτά, μὴ δυνάμενα ν' ἀποτεθῶσιν ἐν τῷ ἰδιαιτέρῳ τῶν δηλητηρίων ἀρμαρίῳ οἷον τὰ φύλλα τοῦ ὑοσκυάμου, τῶν κινεῶν κλπ. φυλλάσσονται μὲν εἰς συρτάρια, ἀλλὰ ταῦτα πρέπει νὰ εὐρίσκωνται εἰς τὴν κατωτέραν σειρὰν τοῦ σκελετοῦ καὶ νὰ καλύπτονται ἐνδοθεν μὲ μέλαν κάλυμμα. Εἰς τὰ φαρμακοπωλεῖα τῶν φαρμακείων τῶν δήμων γ' τάξεως ὡς καὶ εἰς τὰ τῶν ὑποφαρμακείων ὁ σκελετὸς καὶ τὰ δοχεῖα δύνανται μὲν νὰ ᾔναι πενιχρά καὶ ἐξ ὕλης εὐθηνῆς, ἀλλὰ πρέπει νὰ ᾔναι τοιαῦτα, ὥστε τὰ φάρμακα νὰ μὴ συγχέωνται, οὐδὲ νὰ βλάπτωνται· ἀντὶ συρταρίων δύνανται νὰ χρησιμεύσωσι κουτῖα καλῶς κεκλεισμένα καὶ ἐν τάξει τεθειμένα, καὶ ἀντὶ μελανῶν ὑέλων ὑέλινα ἀγγεῖα μὲ μέλαιναν ἐλαιοθαφὴν ἡλειμμένα. — Ἐκαστον δοχεῖον φαρμάκου εἰς πᾶν φαρμακεῖον οἰασδήποτε τάξεως, πρέπει νὰ φέρῃ τὴν ἐπιγραφὴν τοῦ φαρμάκου Λατινιστὶ κατὰ τὴν ἐλληνικὴν φαρμακοποιάν. — Εἰς ἕκαστον φαρμακοπωλεῖον πάσης τάξεως φαρμακείου πρέπει νὰ εὐρίσκωνται καθαρὰ τὰ ἀκόλουθα ὄργανα καὶ σκευή· δύο μύλᾳχιστον πλάστιγγες, ἡ μὲν εἰς τὰ βαρέα καὶ ὀγκώδη φάρμακα, ἡ δὲ διὰ τὰ κατὰ κόκκους σταθμιζόμενα· αὕτη δὲ πρέπει νὰ δεικνύῃ τὴν διαφορὰν ἑνὸς τετάρτου τοῦ κόκκου· σταθμὰ ἀκριβῆ, κατὰ τὸ ἄρ. 15 τοῦ ἀπὸ 28 Σεπτεμβρ. 1836 Β. Διατάγματος, μηχαναὶ καταποτίων, σπάθαι σιδηραὶ καὶ ὀστεῖναι· κοχλιάρια μετάλλινα καὶ ὀστεῖνα· θυαίαι καὶ ἰγδῖα πορφυρὰ ἢ ὑέλινα πρὸς ἀνάμιξιν, λειοτριβῆσιν καὶ διάλυσιν φαρμάκων· ἐκ τούτων μάλιστα τὰ χρησιμεύοντα διὰ πολὺν χρόνον ἢ βαρύτερα φάρμακα, οἷον ἀρσενικόν, μόσχον, σίλφιον, πρέπει νὰ φέρωσιν ἰδιαιτέρας ἐπιγραφάς· μέτρα κασσιτέρινα καὶ ὑέλινα, διηρημένα ἀκριβῶς κατὰ τὴν τοῦ ὕδατος εἰδικὴν βαρὺτητα. Τὸ ἐργαστήριον τῶν φαρμακείων πρέπει νὰ διαιρῇται εἰς δύο μέρη· εἰς τὸ ἐν εὐρίσκεται τὸ ἀφεψητήριον καὶ εἰς τὸ ἄλλο τὸ κυρίως ἐργαστήριον. Καὶ ἐν τῷ ἀφεψητηρίῳ πρέπει νὰ ὑπάρχωσι κλίβανοι κίνητοι καὶ ἀκίνητοι, χύτραι χάλκινοι καλῶς κεκασσιτερωμένοι πῆ-

λιναι καὶ πορφυραῖ, πυξίδες πορφυραῖ δι' ἐμβρέγματα, ὀθόνια βαμβακερὰ καὶ μάλλινα, λεκάνας καὶ ἄλλα δοχεῖα διὰ τὰ διηθούμενα ὑγρά, ἰγδῖον μετάλλινον πρὸς σύνθλασιν τῶν ριζῶν καὶ ἄλλο μαρμάρινον εἰς κατασκευὴν γαλακτωμάτων καὶ χωνία μετάλλινα καὶ ὑέλινα πρὸς διάλυσιν· ἐν δὲ τῇ κυρίῳ ἐργαστηρίῳ πρέπει νὰ εὐρίσκωνται κλίβανοι κινητοὶ καὶ ἀκίνητοι, ἐξ ὧν εἰς χρησιμεῖται εἰς ἀπόσταξιν διὰ κερατίνης ἀμμοχωμένης, σκευὸς ἀποσταλακτικὸν χαλκοῦν, ὑπόκαυστον (eluve), βουλφικὴ συσκευή, πιεστήριον, ἐξατμιστήρια πορφυρᾶ, σωλῆνες πρὸς διοχέτευσιν ἀερίων, κύλινδροι πρὸς καταθύ-
θυσιν, συσκευή πρὸς διάλυσιν, χωνευτήρια, ὅλμος σιδηροῦς μετὰ ὑπέρου σιδηροῦ, ὅλμος μαρμαρίνος μετὰ ὑπέρου ξυλίνου, κόσκινα, τὰ ἀναγκαῖα ἀραιόμετρα, ὧν τὰ μὲν διὰ τὰ ἐλαφρότερα τοῦ ὕδατος ὑγρά, τὰ δὲ διὰ τὰ βαρύτερα, σωλῆνες τινες δοκιμαστικοί, χάρτης δοκιμαστήριος καὶ τὰ ἐν τῇ Ἑλληνικῇ φαρμακοποιᾷ, ἀντιδραστήρια. — Εἰς τὸ ἀφεψητήριον τῶν φαρμακείων τῶν δήμων β' τάξεως πρέπει νὰ ὑπάρχωσιν ὅσαι σκευὴ καὶ ὄργανα εὐρίσκονται εἰς τὸ τῆς α' τάξεως· πρὸς ὅς τούτοις πρέπει νὰ ὑπάρχωσι καὶ τὰ ἀκόλουθα· ἀποστακτικὸν σκευὸς χαλκοῦν, ὅλμος σιδηροῦς καὶ μαρμαρίνος μετὰ τῶν ἀρμοδίων ὑπέρων, κόσκινα, ἐξατμιστήριον πορφυρᾶ, κύλινδροι πρὸς καταθύθυσιν, τὰ ἀναγκαῖα ἀραιόμετρα καὶ τὰ πρὸς διύλυσιν ἀναγκαῖα. Εἰς δὲ τὸ ἀφεψητήριον τῶν φαρμακείων τῶν δήμων γ' τάξεως πρέπει νὰ εὐρίσκωνται τὰ ἀναγκαϊότερα σκευὴ καὶ ὄργανα πρὸς παρασκευὴν τῶν φαρμάκων, ὅσον κλίβανος, χύτραι χάλκινοι κεκασσιτερωμένοι, χύτραι πήλιναι ἡλειμμένοι, ὀθόνια πρὸς διήθησιν, ἰγδῖον μετάλλινον καὶ μαρμάρινον μετὰ τῶν ἀρμοδίων ὑπέρων καὶ κόσκινων. — Ἡ ὑπόγειος ἀποθήκη τῶν φαρμακείων εἰς τοὺς δήμους τῆς α' καὶ β' τάξεως, πρέπει νὰ ᾖ μὲν ψυχρὰ, ἀλλ' οὐχὶ εὐρωτιώσα. Ἐκαστον τῶν ἐν αὐτῇ ἀποτεθειμένων φαρμάκων πρέπει νὰ φέρῃ τὸ Λατινικὸν ὄνομα κατὰ τὴν Ἑλληνικὴν φαρμακοποιάν καὶ νὰ ᾖ κατατεταγμένα τακτικῶς. Διὰ δὲ τὰ φαρμακεῖα τῶν δήμων γ' τάξεως ἀρκεῖ λάκιος ἐν τῇ γῇ ἀρχοῦντος εὐρύς ἢ κισωτὸς ἐν τῇ γῇ κεχωσμένη. — Ἡ ἀνώγειος ἢ ἰσόγειος ἀποθήκη, ἐν ᾗ ὑπάρχουσιν ἐναποτεθειμένα τὰ πλεῖστα τῶν φαρμάκων, πρέπει νὰ ᾖ κατηρητισμένη, ὅσον ἐνεστὶ μετ' ἀκριβείας καὶ τάξεως. Ἐκαστον φάρμακον πρέπει νὰ ἐμπεριέχεται εἰς ἴδιον δοχεῖον, φέρον εὐκρινῶς τὸ ὄνομά του Λατινιστὶ κατὰ τὴν Ἑλληνικὴν φαρμακοποιάν καὶ αἱ

μὲν ρίζαι καὶ πόαι τίθενται εἰς κιβώτιζ ἢ σάκκους, τὰ δὲ ἄλατα εἰς ἀγγεῖζ πηλινὰ ἢ ὑάλινα, καὶ τὰ μὴ ἐνεργοῦντα ἐπὶ τῶν μετὰλ-
λων φάρμακα εἰς ἀγγεῖζ λευκοσιδηρᾷ μὲ τοιοῦτον κάλυμμα κειλε-
σμένα. Ἐπ' οὐδεμιᾷ περιστάσει δὲν ἐπιτρέπεται νὰ χρησιμεύσῃ τὸ
φαρμακαποκλειδὸν αὐτὸ ὡς ἀποθήκη.

19. Ἐκκστος φαρμακοποιὸς ὀφείλει νὰ ἐπαγρυπνῇ εἰς τὸ τοῦ
φαρμακείου του προσωπικὸν καὶ θεωρεῖται συνυπεύθυνος διὰ πᾶσαν
βλάβην προσγιγνομένην ἐξ ἀμελείας ἢ ἀπροσεξίας τοῦ ἐν τῷ φαρμα-
κείῳ προσωπικοῦ.

20. Οὐδεὶς φαρμακοποιὸς δύναται νὰ ἀπομακρυνθῇ τοῦ φαρμα-
κείου αὐτοῦ πλέον τῶν τριῶν ἡμερῶν, εἴτε ἔνεκα νόσου, εἴτε ἔνεκεν
ἄλλου κωλύματος, εἴτε ἔνεκα ταξειδίου, ἄνευ ἁδείας τῆς ἀρμοδίας
διοικητικῆς ἀρχῆς· κατὰ πᾶσαν δὲ ἀπουσίαν του ὁ φαρμακοποιὸς ὀ-
φείλει νὰ ἔχῃ βοηθὸν εἰς τὸ φαρμακεῖον. Καὶ ἐὰν μὲν ἡ ἀπομάκρυν-
σις αὐτοῦ διαρκῇ μέχρις ἑξ μηνῶν, ἀπαιτεῖται ἄδεια τοῦ ἐπάρχου,
πλέον δὲ τῶν ἑξ μηνῶν πρέπει νὰ δώσῃ τὴν ἄδειαν ὁ νομάρχης· εἰς
πᾶσαν δὲ περίστασιν, διὰ νὰ δοθῇ ἡ ἄδεια, πρέπει νὰ ὑπάρχῃ βοηθὸς
τοῦ φαρμακείου καὶ ν' ἀναρρῇ ὁ φαρμακοποιὸς καὶ τὸν ἀναπληρώ-
σοντα αὐτὸν κατὰ τὸ διάστημα τῆς ἀπουσίας του. Ὅταν ἡ ἀπουσία
τοῦ φαρμακοποιοῦ δὲν ὑπερβαίῃ τὰς δεκαπέντε ἡμέρας, δύναται ν'
ἀναπληρώσῃ αὐτὸν βοηθὸς μόνος, ἐπὶ δύο τοῦλάχιστον ἔτη χρημα-
τίσας ἐν τινὶ φαρμακείῳ· ὅταν δὲ διαρκέσῃ πλέον μὲν τῶν δεκαπέντε,
οὐχὶ δὲ τῶν τριῶν μηνῶν, ἀπαιτεῖται, πλὴν τοῦ βοηθοῦ, καὶ ἐπι-
τηρητὴς φαρμακοποιὸς φέρων ἄδειαν τοῦ ἱατροσυνηδρίου, ὅστις ὁμῶς δύ-
ναται νὰ διευθύνῃ καὶ ἄλλο φαρμακεῖον· ἀλλ' ἐὰν ἡ ἀπουσία τοῦ φαρ-
μακοποιοῦ ὑπερβαίῃ τοὺς τρεῖς μῆνας, ὀφείλει οὗτος ν' ἀρῇ τὴν το-
ποτηρητὴν του φαρμακοποιόν, φέροντα ἄδειαν τοῦ ἱατροσυνηδρίου καὶ
μὴ διευθύνοντα ἄλλο φαρμακεῖον. Εἰς τὰς πόλεις, κώμας, ἢ χωρία,
ἐνθα ὑπάρχει ἓν μόνον φαρμακεῖον, ἐὰν ἡ ἀπουσία τοῦ φαρμακοποιοῦ
πρόκειται νὰ διαρκέσῃ μέχρι δεκαπέντε ἡμερῶν, δύναται, ἀντὶ ἐπι-
τηρητοῦ φαρμακοποιοῦ, νὰ ᾗναι ἱατρός, ἐὰν δὲ ἡ ἀπουσία του διαρ-
κέσῃ πλέον τῶν δεκαπέντε ἡμερῶν, τὸ φαρμακεῖον κλείει προσωρινῶς,
μέχρι τῆς ἐπαναλήψεως τῶν ἔργων τοῦ φαρμακοποιοῦ.

21. Οἱ βοηθοὶ εἶναι ὑπεύθυνοι διὰ τὰς πράξεις αὐτῶν κατὰ τὴν
παρασκευὴν καὶ ἑκδοσὴν τῶν φαρμάκων· εἰ δὲ ἀπουσία τῶν φαρμα-
κοποιῶν ἀναπληροῦντες αὐτούς, εἴτε ὡς ἐπιτηρηταὶ εἴτε ὡς τοποτη-

ρηταί, ἀναδέχονται ὅλως τὰς ὑποχρεώσεις καὶ εὐθύνας τοῦ κυρίου αὐτοῦ τοῦ φαρμακείου.

22. Οἱ φαρμακοποιοὶ ὀφείλουσι νὰ ἐκτελῶσι τὰς συνταγὰς τῶν ἀνεγνωρισμένων ἱατρῶν κατὰ τὸ ἄρθρον 9 τοῦ ἀπὸ 7 Δεκεμβρίου 1834 Ἑμετέρου Διατάγματος. (')—Ἀπαγορεύεται εἰς τοὺς φαρμακοποιοὺς ἢ ἐκτέλεσις συνταγῶν ἱατρῶν μὴ ἀνεγνωρισμένων.—Ἀπαγορεύεται ὡσαύτως ἢ ἐκτέλεσις συνταγῶν μὴ γεγραμμένων διὰ μελάνης, ἢ μὴ φερουσῶν ἡμερομηνίαν. — Ἀπαγορεύεται ὡσαύτως ἢ ἐκτέλεσις συνταγῶν δηλητηρίως ἐνεργούντων φαρμάκων, ἢ ἐὰν δὲν ὑπάρχῃ γεγραμμένος παρὰ τοῦ ἱατροῦ ὁ τρόπος τῆς χρήσεως αὐτῶν.

23. Ἐὰν ἱατρός ἀναγράψῃ φάρμακον ἐξ ἐκείνων, τὰ ὅποια ὁ φαρμακοποιὸς δὲν ὑποχρεοῦται νὰ ἔχῃ ἐν τῷ φαρμακείῳ, κατὰ τὸ ἄρθρον 29 τοῦ παρόντος Διατάγματος, ἢ διατάξῃ παρασκευὴν φαρμάκου κατ' ἄλλον τρόπον, ἢ τὸν ὀριζόμενον ἐν τῇ Ἑλληνικῇ φαρμακοποιᾷ, ὁ φαρμακοποιὸς ὀφείλει νὰ ἐκπληρώσῃ τὴν συνταγὴν τοῦ ἱατροῦ, εἰς μὲν τὴν πρώτην περίστασιν, ἐὰν τὸ φάρμακον εὑρίσκεται εἰς τὸν τόπον, εἰς δὲ τὴν δευτέραν, ἐὰν ὁ ἱατρός ἀναγράψῃ ἀκριβῶς τὸν τρόπον τῆς σκευασίας.

24. Οἱ φαρμακοποιοὶ ὀφείλουσι νὰ ἐκτελῶσι τὰς ἱατρικὰς συνταγὰς κατὰ πᾶσαν ὥραν τῆς ἡμέρας καὶ νυκτός ἄνευ ἀτόπου ἀναβολῆς· καὶ τὰ μὲν ἀπλᾶ φάρμακα ἀποδίδονται ἐντὸς μιᾶς ὥρας τὸ πολὺ, τὰ δὲ ἀφεψήματα, ἐμβρέγματα, καταπότια κτλ. ἐντὸς δύο ὥρων.—Ὁ σάκις δὲ ὁ ἱατρός γράφει ἐπὶ τῆς συνταγῆς ἀμέσως, ἢ συνταγὴν πρέπει νὰ ἐκτελεῖται ὅσον τάχιστα.

25. Ὅταν ἡ συνταγὴ ᾖ διστανάγνωστος, ἢ ὅταν ὁ φαρμακοποιὸς ὑποπτεύηται, ὅτι ἐγένετο λάθος κατὰ τὴν σύνταξιν αὐτῆς, ὁ φαρμακοποιὸς ὀφείλει, πρὶν ἢ ἐκτελέσῃ αὐτήν, νὰ ἐρωτήσῃ ἀμέσως καὶ ἐμπιστευτικῶς τὸν συγγράψαντα αὐτὴν ἱατρόν.—Συνταγαὶ διὰ φάρμακα δραστήρια ἐὰν παρουσιασθῶσιν εἰς τὸ φαρμακεῖον μετὰ δύο ἡμέρας, δὲν ἐκτελοῦνται παρὰ τοῦ φαρμακοποιοῦ· αἱ τοιαῦται συνταγαὶ δὲν δύνανται ὡσαύτως νὰ ἐκτελεσθῶσιν ἐκ δευτέρου, ἀλλ' ἀπαιτεῖται νέα ἱατρικὴ διάταξις.

26. Τὰ φάρμακα ἐκδίδονται ἐν δοχείοις ἀρμόζουσιν εἰς τὴν ἰδιότητα αὐτῶν, πρέπει δὲ νὰ τίθεται ἐπ' αὐτῶν ἐπίσταλμα, φέρον τὸ

1 Πεοὶ ἀδείας τοῦ ἐπαγγέλλεσθαι τὴν ἱατρικὴν κλπ.

ὄνομα καὶ τὸ σύμβολον τοῦ φαρμακείου, τὰ ἀρκητικὰ γράμματα τοῦ ἐκτελέστορος τὴν συνταγὴν, τὴν ἡμερομηνίαν τῆς ἐκτελέσεως, τὸν τρόπον τῆς χρήσεως κατὰ τὴν παραγγελίαν τοῦ ἱατροῦ, καὶ τὸ τίμημα τοῦ φαρμάκου κατὰ τὴν ἐν ἰσχύϊ διατίμησιν τῶν φαρμάκων. Ἀπαγορεύεται εἰς τοὺς φαρμακοποιούς νὰ ἐκδίδωσι φάρμακα δυνάμενα νὰ ἐνεργήσωσιν ὡς δηλητήρια, εἰς ἀνοικτὰ ἀγγεῖα, ἢ νὰ παραδίδωσιν αὐτὰ εἰς παιδία μὴ ὑπερβαίνοντα τὸ δωδέκατον ἔτος τῆς ἡλικίας των. — Τα δηλητήρια φάρμακα ἐκδίδονται περιτυλιγμένα δι' ἐρυθροῦ χάρτου. Κατὰ παραγγελίαν τοῦ ἱατροῦ τὰ φάρμακα πρέπει νὰ ἐκδίδωνται ἐσφραγισμένα τῇ σφραγίδι τοῦ φαρμακοποιοῦ.

27. Οἱ φαρμακοποιοὶ ὀφείλουσι νὰ διατηρῶσι τοῦλάχιστον ἐπὶ δέκα ἔτη τὰς ἱατρικὰς συνταγὰς εἰς ἰδιαιτέρους φακέλλους κατὰ χρονολογικὴν τάξιν. Ἐν δὲ ὁ λαμβάνων τὸ φάρμακον ἐπιθυμῇ νὰ ἔχῃ ἀντίγραφον, οἱ φαρμακοποιοὶ ὑποχρεοῦνται νὰ δίδωσιν αὐτό.

28. Εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῶν συνταγῶν οἱ φαρμακοποιοὶ δὲν δύνανται νὰ μεταχειρισθῶσιν ἄλλα μέτρα ἢ σταθμά, εἰμὴ τὰ ἐν Ἑλλάδι νενομισμένα.

29. Δι' ἰδιαιτέρου Διατάγματος θέλουσιν ὁρισθῇ τὰ φάρμακα, τὰ ὅποια πρέπει νὰ εὐρίσκωνται εἰς τὰ φαρμακεία τοῦ Κράτους, καὶ ἐκεῖνα, τὰ ὅποια, ὡς ἀβλαβῆ, δύνανται, νὰ ἐκδίδωσιν ἢ πωλῶσιν οἱ φαρμακοποιοὶ ἄνευ ἱατρικῆς συνταγῆς.

30. Εἰς δηλητηριάσεις ἢ ἀσφυξίας οἱ φαρμακοποιοὶ, προσκαλούμενοι, ὀφείλουσι νὰ παρέχωσιν ἄμεσον βοήθειαν, ἀλλ' ὑποχρεοῦνται νὰ εἰδοποιῶσιν ἄνευ ἀναβολῆς τὴν ἀστυνομίαν.

*ΜΕΡΟΣ Δ' — Περὶ ἐπιθεωρήσεως τῶν φαρμακείων
καὶ φαρμακευπορείων.*

31. Πρὸς ἀκριβῆ ἐκτέλεσιν τῶν περὶ πωλήσεως τῶν ἱατρικῶν καὶ διατηρήσεως τῶν φαρμακείων διατάξεων, θέλουσιν ἐπιθεωρεῖσθαι τακτικῶς ὅλα τὰ φαρμακεία καὶ τὰ καταστήματα, ἐν αἷς πωλοῦνται φαρμακευτικὰ ἢ δηλητήρια οὐσία.

32. Ἡ ἐπιθεώρησις γίνεται τακτικῶς κατ' ἔτος εἰς ἀόριστον ἐποχὴν καὶ ἐκτάκτως ὡςάκις ἐγκριθῇ παρὰ τοῦ ὑπουργείου τῶν ἐσωτερικῶν, ἐπὶ γνωμοδοτήσει τοῦ ἱατροσυνεδρίου.

33. Αἱ ἐτήσιαι ἐπιθεωρήσεις γίνονται εἰς μὲν τὴν πρωτεύουσαν
Δημόσια Κεντρικὴ Βιβλιοθήκη Βερόιας

ὑπὸ τοῦ νομοῖατροῦ καὶ δύο μελῶν τοῦ ἱατροσυνεδρίου, παρὰ τοῦ ἐπὶ τῶν ἐσωτερικῶν ὑπουργοῦ ἐκάστοτε διοριζομένων, εἰς δὲ τὰς ἐπαρχίας παρὰ τῶν ἀρμοδίων ἐπαρχικῶν ἱατρῶν. Αἱ ἐπιθεωρήσεις αὗται γίνονται ἀδείᾳ τοῦ ἀρμοδίου νομάρχου, ἢ ἐπάρχου, καὶ παρόντος τοῦ ἀρμοδίου ἀστυνομικοῦ ὑπαλλήλου.

34. Αἱ ἔκτακτοι ἐπιθεωρήσεις ἐκτελοῦνται κατὰ διαταγὴν τοῦ ἐπὶ τῶν ἐσωτερικῶν ὑπουργοῦ, εἴτε παρὰ τῶν ἀρμοδίων ἐπαρχικῶν ἱατρῶν μόνων, εἴτε παρ' ἐπιτροπῶν, συγκειμένων ἐκ τῶν ἱατρῶν αὐτῶν καὶ ἄλλων δημοσίων ἢ ἰδιωτικῶν ἱατρῶν, ἢ καὶ ἐκ μελῶν τοῦ ἱατροσυνεδρίου, παρόντος πάντοτε καὶ τοῦ ἀρμοδίου ἀστυνομικοῦ ὑπαλλήλου.

35. Πλὴν τῶν ἐπιθεωρήσεων τούτων, ἕκαστος ἐπαρχιακὸς ἱατρός, ὅσας ἐξ ἑξ ἁμφιβολίας περὶ τῆς μὴ ἀκριβοῦς διατηρήσεως τῶν διατεταγμένων, εἴτε ὑπὸ φαρμακοποιῶν, εἴτε ὑπὸ τῶν πωλοῦντων φάρμακα εἰς τὴν περιφέρειαν τῆς δικαιοδοσίας του, ἔχει τὸ δικαίωμα, παραλαβάνων τὸν ἀρμοδίον ἀστυνομικὸν ὑπάλληλον, νὰ ἐπιθεωρῇ τὰ καταστήματα αὐτῶν.

36. Οἱ διοικητικοὶ ἱατροὶ καὶ αἱ ἐπιθεωρητικαὶ ἐπιτροπαὶ ὀφείλουσι κατὰ πᾶσαν ἐπιθεώρησιν νὰ συντάττωσι πρωτόκολλον τῆς ἐπιθεωρήσεως δι' ἕκαστον φαρμακεῖον ἢ φαρμακεμπορικὸν κατάστημα, ἐν ᾧ θέλουσιν ὑπογράφεσθαι οἷ τε ἐπιθεωροῦντες καὶ οἱ διευθυνταί, ἢ τούτων μὴ ὄντων, οἱ τοποτηρηταὶ ἢ ἀναπληρωταὶ αὐτῶν, ἐν ἀρνήσει δὲ αὐτῶν, δύο μάρτυρες.

37. Ἐὰν οἱ διευθυνταὶ τοποτηρηταὶ ἢ ἀναπληρωταὶ τῶν φαρμακεμπορικῶν καταστημάτων, ἔχωσι νὰ φέρωσι ἐναντίας παρατηρήσεις εἰς τὰ ἐμπεριεχόμενα ἐν τῷ πρωτοκόλλῳ, ἐκθέτουσιν αὐτὰς εἰς ἰδιαιτέρας ἀναφορὰς πρὸς τὸν ἀρμοδίον ἐπαρχον, ἀλλ' ὀφείλουσι πάντοτε νὰ ὑπογράψωσι τὸ πρωτόκολλον.

38. Ὅσας ὑπάρχει μεταξὺ τῶν ἐπιθεωρητῶν καὶ τοῦ διευθυντοῦ φαρμακεῖου διένεξις περὶ τῆς καλῆς ποιότητος ἢ γνησιότητος φαρμάκου, στέλλεται μέρος αὐτοῦ, ἐσφραγισμένον παρὰ τῶν ἐπιθεωρητῶν καὶ τοῦ διευθυντοῦ φαρμακεῖου, πρὸς τὸ ἐπὶ τῶν ἐσωτερικῶν ὑπουργεῖον διὰ ν' ἀποφανθῇ τὸ ἱατροσυνέδριον, τὸ δὲ ὑπόλοιπον, περικλειόμενον ἀκριβῶς καὶ σφραγιζόμενον ὑπὸ τῶν ἰδίων, ἀποτίθεται εἰς τὸ ἀστυνομικὸν κατάστημα, μέχρις οὗ κοινοποιηθῇ ἢ ἀπόφασις τοῦ ἱατροσυνεδρίου.

39. Τὰ πρωτόκολλα τῶν ἐπιθεωρήσεων διευθύνονται μετὰ συντόμου ἐκθέσεως παρὰ τοῦ ἐπικριτικοῦ ἱατροῦ ἢ τῶν ἐπιθεωρητικῶν ἐπιτροπῶν πρὸς τὸν ἀρμόδιον ἑπαρχον. — Ἐὰν εὑρεθῶσι κατὰ τὴν ἐπιθεώρησιν ἐλλείψεις τιμωρητέαι, μνημονεύονται ἀκριβῶς ἐν τῷ πρωτοκόλλῳ καὶ ἐν τῇ συνοδευούσῃ αὐτὸ ἐκθέσει, ὃ δ' ἑπαρχος παραγγέλλει τὴν παραπομπὴν εἰς τὸν ἀρμόδιον εἰσταγγελέα, ἀναφέρων καὶ εἰς τὸ ἐπὶ τῶν ἰσωτερικῶν ὑπουργεῖον.

40. Τὸ ἐπὶ τῶν ἐσωτερικῶν ὑπουργεῖον, ἀκοῦσαν τὴν γνώμην τοῦ ἱατροσυνοδρίου, θέλει ἐκδίδει τὰς ἀπαιτούμενας ὁδηγίας διὰ τὴν ἐπιθεώρησιν τῶν φαρμακείων καὶ φαρμακεμπορικῶν καταστημάτων.

ΜΕΡΟΣ Ε'. Γενικαὶ διατάξεις.

41. Εἰς τὰς πόλεις, κώμας, ἢ χωρία, ἐνθα ὁ ἀριθμὸς τῶν ὑπάρχοντων ἤδη φαρμακείων εἶναι ἀνώτερος τοῦ ὀριζομένου εἰς τὸ παρὸν Διάταγμα, ὅταν πύσιον τι ἐξ αὐτῶν, δὲν διδοται ἡ ἄδεια συστάσεως ἄλλου.

42. Ἐκ τῶν ὑπαρχόντων σήμερον φαρμακείων ὅσα μεταβιβάζονται, κατὰ τὸ ἄρθρον 9 τοῦ παρόντος Διατάγματος, εἰς ἄλλους φαρμακοποιούς, ἐὰν δὲν ᾔναι κατηρτισμένα κατὰ τὰ ὀριζόμενα εἰς τὸ Διάταγμα τοῦτο, ὀφείλουσιν οἱ ἀναδεχόμενοι αὐτὰ ν' ἀπαρτίσωσιν αὐτὰ ἐντὸς ἐξ μηνῶν συμφώνως μὲ τὰς διατάξεις τοῦ παρόντος Διατάγματος, ἄλλως παρελθούσης τῆς προθεσμίας, ἀνακαλεῖται ἡ ἄδεια καὶ δύναται νὰ δοθῇ εἰς ἄλλον φαρμακοποιὸν νὰ συστήσῃ νέον φαρμακεῖον.

Β. Α. 24 Ὀκτ. 1891.—Περὶ ἐγκρίσεως νέας διατιμήσεως τῶν φαρμάκων.

Λαβόντες ὑπ' ὄψιν τὸ ἄρθ. 9 τοῦ ἐπὶ 7 Δεκεμβ. 1834 Β. Α. περὶ ἰδέας τοῦ ἐπαγγέλλεσθαι τὴν ἱατρικὴν, φαρμακοποιεῖν κλπ. προτάσει τοῦ Ἡμ. ἐπὶ τῶν Ἑσπτ. ὑπουργοῦ, ἀπεφασίσμεν καὶ διατάσσομεν.

1. Ἐγκρίνομεν τὴν συννημμένην τῷ παρόντι νέαν διατίμησιν τῶν φαρμάκων, συνταχθεῖσαν ὑπὸ τοῦ ἱατροσυνεδρίου. (1)

2. Ἡ ἰσχὺς τῆς διατιμήσεως ταύτης ἄρχεται ἀπὸ τῆς α' Ἰανουαρ. τοῦ ἐπομένου ἔτους 1892, ὅτε παύει ἡ ἰσχὺς τῆς ἐν χρήσει τανῦν ὑπαρχούσης τοιαύτης.

3. Ἡ διατίμησις αὕτη θέλει ἀναθεωρεῖσθαι τακτικῶς κατὰ τριετίαν ὑπὸ τοῦ ἱατροσυνεδρίου καὶ ὑπεβάλλεσθαι εἰς τὴν Ἡμετέραν ἔγκρισιν. Ἡ διατίμησις ὅμως φαρμάκων τινῶν, ὧν ἡ χρῆσις εἶνε κοινὴ καὶ συνήθης, ἥτοι τῶν σκευασιῶν τῆς κινήσης, τοῦ ἰωδίου, τοῦ ὀπίου καὶ λοιπῶν, εἰς τὴν αὐτὴν ὑπαγομένων κατηγορίαν, θέλει ἀναθεωρεῖσθαι καὶ ἐκτάκτως πρὸ τῆς τριετίης, ἐὰν ἡ ἀγοραία τιμὴ αὐτῶν μεταβληθῇ ἐπαισθητῶς, πᾶσα δ' ἐπ' οὗ τῆς τροποποιήσεως, δημοσιευομένη ὑπὸ τοῦ ὑπουργοῦ τῶν Ἑσωτερικῶν διὰ τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως, καθίσταται ὑποχρεωτικὴ διὰ τοὺς φαρμακοποιούς.

Πρὸς εὐκολίαν τῶν φαρμακοποιῶν προστίθεται καὶ ὁ ἐξῆς ἀναλογικὸς πίναξ :

1	Milligramme	.	.	=	$\frac{1}{60}$	τοῦ σιταρίου
2	Milligrammes	.	.	=	$\frac{1}{30}$	»
5	»	.	.	=	$\frac{1}{12}$	»
6	»	.	.	=	$\frac{1}{10}$	»
1	Centigramme	.	.	=	$\frac{1}{6}$	»
$1\frac{1}{2}$	Centigrammes	.	.	=	$\frac{1}{4}$	»
2	»	.	.	=	$\frac{1}{3}$	»
3	»	.	.	=	$\frac{1}{2}$	»
6	»	.	.	=	1	Σιτάριον
10	»	ἥτοι 1 Decigr.	.	=	$1\frac{1}{6}$	»
12	»	.	.	=	2	Σιτάρια
18	»	.	.	=	3	»
24	»	.	.	=	4	»
30	»	ἥτοι 3 Decigr.	.	=	5	»

1) Ἡ διατίμησις εἶνε ἐκδεδομένη εἰς ἰδιαιτέρον τεῦχος, ὅπερ ὁ βουλούμενος δύναται νὰ προμηθευθῇ (δωρεάν) ἐκ τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἑσωτερικῶν (τμήμα Ὑγειονομικόν).

36	Centigrammes	.	.	=	6	Σιτάρια
42	»	.	.	=	7	»
48	»	.	.	=	8	»
54	»	.	.	=	9	»
60	»	ήται	6 Decigr.	=	10	»
1 $\frac{1}{4}$	του gramme	.	.	—	20	»
3 $\frac{3}{4}$	»	.	.	=	1	Δραχμή
15	Grammes	.	.	=	4	Δραχμαί
30	»	.	.	=	1	Ούγγια
360	»	.	.	=	1	Λίτρα.

Ανλοποιήσις 6 Νοεμβρ. 1891.

Ὁ Υπουργὸς τῶν Ἑσωτερικῶν — Δηλοποιεῖ ὅτι

1. Ἡ παρὰ τοῦ Ἱατροσυνεδρίου συνταχθεῖσα καὶ διὰ τοῦ ἀπὸ 24 Οκτωβρ. ἐ. ἔ. Β. Δ. ἐγκριθεῖσα, δημοσιευθεῖσα δ' ἐν τῷ ἀπὸ 28 τοῦ αὐτοῦ μηνὸς ὑπ' ἀριθ. 299 φύλλῳ τῆς Ἑφημ. τῆς Κυβερνήσεως, νέα διατίμησις τῶν φαρμάκων τίθεται ἐν χρήσει ἀπὸ τῆς α' Ἰανουαρίου τοῦ ἐπιόντος ἔτους 1892· κατ' ἀκολουθίαν δ' ὀφείλουσιν νὰ συμμορφῶνται πρὸς αὐτὴν ἀκριβῶς ἅπαντες οἱ φαρμακοποιοὶ τοῦ Κράτους. Οἱ παρὰ τὰς ὑπόκεινται εἰς τὰς ὀριζομένης ὑπὸ τοῦ ποινικοῦ νόμου ποινάς.

2. Οὐδεὶς τῶν φαρμακοπωτῶν δύναται νὰ πωλῇ φάρμακα εἰς ἀνωτέραν ἢ κατωτέραν τῆς ὑπὸ τῆς διατιμῆσεως ταύτης προσδιοριζομένης τιμῆς.

3. Ἐπιτρέπεται δ' ἐλάττωσις τῶν ἐν τῇ διατιμῇ ὀριζομένων τιμῶν μέχρι 30 τοῖς ἑκατόν, ὅσους πωλοῦνται φάρμακα εἰς μεγάλα ποσά, ἢ χορηγοῦνται φάρμακα εἰς τὰ δημόσια.

4. Ἄν ζητῶνται φάρμακα, μὴ ἀναφερόμενα ἐν τῇ διατιμῇ, ἡ τιμὴ αὐτῶν προσδιορίζεται κατ' ἀναλογίαν τῆς τιμῆς ἄλλων ὁμοειδῶν φαρμάκων, περιλαμβανομένων ἐν αὐτῇ.

5. Ὅταν, ἐν τῇ πωλήσει φαρμάκου τινός, ἡ προσδιωρισμένη τιμὴ τοῦ κατωτέρου ποσοῦ φθάσῃ τὴν διὰ τὸ ἀμέσως ἀνώτερον ποσὸν ὀρισμένην, τοῦτέστιν, ὅταν ἡ κατὰ κόκκους τιμὴ φθάσῃ τὴν κατὰ γραμμάρια ἢ δραχμὴν, τότε διὰ τὸ περίπλεον οὐκ ἐπιτρέπεται πλεον

ρωμὴ ὑπερβαίνουσα τὴν τιμὴν τοῦ ἀμέσως ἀνωτέρου ποσοῦ. Ἐπὶ παραδείγματι, ἐὰν φαρμάκου τινὸς ἡ δραχμὴ τιμᾶται λεπτῶν 60 καὶ ὁ κόκκος λεπτῶν 3, φαρμακοποιὸς δὲ τις πωλήσῃ διὰ μιᾶς εἰς ἓνα καὶ τὸν αὐτὸν ἀγοραστήν 20—50 κόκκους ἐξ ἑνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ φαρμάκου, ἐπειδὴ ἐκ μόνον τῶν 20 κόκκων λαμβάνει ὅλης δραχμῆς τὸ ἀντίτιμον, οὐδεμίᾳ εἴσπραξις ἐπιτρέπεται αὐτῷ διὰ τοὺς περιπλέον τῶν 20 κόκκους· ὁ αὐτὸς δὲ θέλει γίνεσθαι ὑπολογισμὸς καὶ περὶ τῶν ἄλλων συστοίχων ποσῶν.

6) Ὅταν ἡ ἄξια φαρμάκου τινὸς σημειοῦται ἐν τῇ διατιμῇσει μόνον κατὰ μικρὰς ποσότητος διὰ τὸ μὴ εὐχρηστον, ὁ φαρμακοποιὸς ὀφείλει, εἴ ποτε ἀναγραφῇ εἰς μεγάλην ποσότητα, νὰ τηρήσῃ εἰς τὴν ἄξιαν αὐτοῦ τὴν αὐτὴν ἀναλογίαν τῆς ἐκπτώσεως, ἥτις ὑπάρχει εἰς τὰ συγγενῆ τούτῳ φάρμακα, λ. χ. ὅταν πρόκειται νὰ ἐκτιμηθῇ τὸ Syrupus Capilli Veneris κατὰ λίτραν, ἥς ἡ ἄξια δὲν ἐσημειώθη ἐν τῇ διατιμῇσει, θέλει ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ἡ κατὰ λίτραν ἄξια τοῦ Syrupi Altaeae, οὗτινος ἡ οὐγγία τιμᾶται ὅσον καὶ ἡ τοῦ Syrupi Capilli Veneris, ἥτοι ἡ λίτρα δρ. 1 καὶ 80/00 καὶ οὐχὶ 2 καὶ 40/00.

7) Φαρμακευτικὰ σταθμὰ εἶναι τὰ ὀριζόμενα ἐν τῇ Ἑλληνικῇ φαρμακοποιᾷ, ὧν ἡ ἀναλογία πρὸς τὰ Γαλλικὰ εἶνε ἡ ἐξῆς:

1. Λίτρα	πρὸς	360	Γαλλικὰ grammes
1. Οὐγγία	»	30	» »
1. Δραχμὴ	»	3,75	» »
1. Γραμμάριον	»	1,25	» »
1. Κόκκος	»	0,0625	» »

*Ἀρα εἰς κόκκος Ἑλληνικὸς εἰς ἀκέραιον ἀριθμὸν = πρὸς 6 centigrammes.

Τῶν δὲ Γαλλικῶν πρὸς τὰ Ἑλληνικὰ ἡ ἐξῆς:

	λίτραι	οὔγγιαι	δραχμαί	γραμμάρια	κόκκοι
1 gramme				16	
1 decaam. gr			2	2	
1 ἐκατόγραμμ.		3	2	2	
1 kilogramme					
χιλιογράμμον	2	9	2	2	

1. Decigramme δέκατον τοῦ Γαλλικοῦ γράμματος=πρὸς 1 καὶ 3|5 τοῦ Ἑλληνικοῦ κόκκου.

1. Centigramme ἑκατοστὸν τοῦ Γαλλ. γράμματος=πρὸς 1/6 τοῦ Ἑλληνικοῦ κόκκου.

1. Milligramme χιλιοστὸν τοῦ Γαλλ. γράμματος=πρὸς 1/60 τοῦ Ἑλληνικοῦ κόκκου.

Αἱ διοικητικαὶ ἀρχαὶ τοῦ Κράτους, πρὸς ἃς κοινοποιηθῇσεται ἡ παροῦσα δηλοποίησις, προσκαλοῦνται νὰ ἐπιτηρῶσιν εἰς τὴν ἀκριβῆ ἐκτέλεσιν αὐτῆς καὶ τῆς διατιμῆσεως.

Β. Δ. 31 Δεβρίου 1836—Περὶ ἐμποδισμοῦ τῆς μεταδόσεως τῶν μολυσματικῶν (κολλητικῶν) ἀρρώστειων.

Α' Μολυσματικὴ λοιμικὴ ἢ τύφος.

1. Ἐὰν κατὰ δυστυχίαν φανερωθῇ ποῦποτε τῆς ἐπικρατείας ἡ μολυσματικὴ λοιμικὴ νόσος ἢ ὁ τύφος, ἡ ἀστυνομία παραλαβοῦσα καὶ ἱατροὺς εἰς βοήθειαν, πρέπει νὰ φροντίσῃ σπουδαίως περὶ τῆς ἀποσώσεως τῶν ταύτην προξενούντων αἰτίων, χωρίζουσα μὲν συγχρόνως τοὺς ὑγιεῖς ἀπὸ τοὺς ἀρρώστους, συνιστῶσα δὲ νοσοκομεῖον ἰδιαιτέρον, διὰ νὰ ἐμποδίσῃ τῆς νόσου τὴν μετάδοσιν.

2. Μεγάλην μάλιστα ἀπαιτεῖ ἐπιμέλειαν ἡ καθαριότης, καὶ ἡ ἀναγκαία ἔλλαγὴ τοῦ ἀέρος· ὅθεν χάριν τούτου πρέπει νὰ ἀποφεύγῃσι τὸ νὰ συνικῶσι πολλοὶ ἀνῆρωποι εἰς στενόχωρα μέρη. Ὅλα δὲ τὰ πράγματα καὶ αἱ κατοικίαι τῶν ἀρρώστων καὶ ἀποθανόντων ἀερίζον-

ται καὶ καθαρίζονται μὲ θυμιάματα καὶ πλυσίματα χλωρικά· εἰς κακοήθεις ὁμως λοιμικὰς τὰ πρῶτα πρέπει νὰ ἀφανίζωνται διὰ τοῦ πυρός.

3. Τὰ διαβαίνοντα στρατεύματα, ἐὰν ἔχωσιν ἐν μέσῳ αὐτῶν πάσχοντας λοιμικὴν, ὀφείλουσι νὰ ἀποφεύγωσι πᾶσαν ἐπιμιξίαν μὲ τὰς ὑγιεῖς χώρας, ἀκολουθοῦντα ἰδιαιτέραν τινὰ ὁδόν, ἥτις ἐγγίζει ὅσον τὸ δυνατόν ὀλίγα χωρία, καὶ κατασκευούμενα πάντοτε ἔξω τούτων. — Μετὰ δὲ τῶν στρατευμάτων τὴν ἀναχώρησιν ἀερίζονται ἀκριθῶς καὶ καθαίρονται ὅχι μόνον ὅσα κατῴκησαν καταλύματα, ἀλλὰ καὶ ὅλα τὰ ἄλλα πράγματα, ὅσα μετεχειρίσθησαν.

B. Παράλη.

4. Ἀπότου ἡ Ἑλλὰς ἀπέκτησε τὴν ἐλευθερίαν της, καὶ περιεφράχθη μὲ τὰ ἀναγκαῖα ὑγειονομικὰ καταστήματα, ἐξέλειψε καὶ θέλει ἐκλείψει μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ, καὶ εἰς τὸ ἐξῆς τὸ κακὸν τῆς πανώλους, διὰ τῆς ἀκριβοῦς τηρήσεως τῶν ὑγειονομικῶν κανονισμῶν. Ἀλλ' ἐὰν κατὰ δυστυχίαν καὶ διὰ τὴν παράβασιν τῶν ὑπαρχόντων λοιμοκαθαρτηριακῶν νόμων καὶ διοργανισμῶν φανερωθῇ ἡ ὑποπτευθῇ εἰς ὅποιανδήποτε χώραν τῆς ἐπικρατείας πανώλης νόσος, ἕκαστος κατ' ἰδίαν, ἀλλὰ πρὸ πάντων ὁ ἱατρὸς ἢ χειρουργὸς ὀφείλει ν' ἀναγγεῖλῃ τοῦτο παρευθὺς εἰς τὴν ἀστυνομίαν. Πρέπει δὲ μάλιστα καὶ οἱ νεκροσκόποι καθ' ὅσα ἔλαβον παραγγέλματα νὰ προσέχωσι πάντοτε εἰς τοῦτο.

5. Πᾶσα ἀρχὴ εἰς τὴν ὅποian μνηυθῇ τοιοῦτον συμβεβηκός, ἔχει χρέος ὅχι μόνον εἰς τὰς ἀνωτέρας περὶ τούτου ν' ἀναφέρῃ, ἀλλὰ καὶ τὰς πρὸς ἐμποδισμόν τῆς μεταδόσεως τοῦ κακοῦ διατάξεις νὰ ὑποστηρίξῃ καὶ νὰ ἐνεργῇ ὅσον τάχιστα.

6. Πρὶν ὁμως ἀποφασίσῃ αὐστηροὺς προφυλάξεις τρόπους ἐπιτάσσεται ἡ ἀρχὴ νὰ βεβαιωθῇ πρῶτον δι' ἀκριβοῦς ἐξετάσεως δοκίμων καὶ γνῶσιν ἐχόντων τοῦ πράγματος ἀνδρῶν, περὶ τῆς ἀληθοῦς ὑπάρξεως τῆς νόσου, διὰ νὰ μὴν διασπείρῃ ματαίως φόβον καὶ τρόμον εἰς τοὺς κατοίκους, ἐρμηνεύσῃ δὲ δυσπιστίαν εἰς τοὺς ξένους ἐνεργοῦσα ἀκριθῶς.

7. Τὸ πρῶτον (κυριώτατον) προφυλακτῆριον διὰ τὴν μεγάλην μεταδοσιμότητα τῆς πανώλους ὑπάρχει ὁ ἀποκλεισμός ὅλων τῶν ἀνθρώπων, ὅσοι περιέπεσον εἰς τὴν νόσον ταύτην, πρὸς δὲ καὶ ἐκείνων, ὅσοι

ἢ ἀμέσως μετὰ τούτων, ἢ μετὰ τῶν περὶ αὐτοὺς πραγμάτων ἐκoinώνησαν, συμπεριλαμβανομένων ἐνταῦθα καὶ αὐτῶν τῶν ἀπλῶς ὑπόπτων· ὅθεν πολλάκις ἐπικεῖται χρεῖα ν' ἀποκλεισθῶσι, βαλλόμενα ὑπὸ λοιμοκαθαρσιν, οἰκίαι, δρόμοι, χωρία καὶ πόλεις, ἐνίοτε δὲ καὶ ἐπαρχίαι καὶ νῆσοι ὁλόκληροι.

8. Πρὸς ἐκτέλεσιν δὲ τούτου τοῦ ἀποκλεισμοῦ διορίζονται χωροφύλακες, ἢ ἐν ἐλλείψει τούτων φύλακες ἄλλοι ἐξ αὐτῶν τῶν κατοίκων, ἢ στρατιῶται καὶ ἐμποδίζεται διὰ τῆς βίας ἢ ἄνευ ἰδιαιτέρας ἀδείας ἐξόδος.

9. Ἐὰν δὲ τύχωσιν, εἰς μόνον ἢ ὀλίγοι τινὲς οἱ ἀπὸ πανώλην ἀσθενεῦντες καὶ ὑποπτευόμενοι, τότε ἀρκεῖ ν' ἀποκλεισθῶσιν αὐτοὶ μόνοι ἐντὸς τῆς οἰκίας· ἀλλὰ συγχρόνως ὑποβάλλεται εἰς λοιμοκαθαρσιν ὅλη ἡ ἐπαρχία καὶ περικυκλοῦται μὲ ἀποκλειστικὴν φυλάκων σειρὰν, ὥσάκις μάλιστα ὑπάρχει ὑποψία, ὅτι συνεκoinώνησε μετ' ἄλλων.

10. Ἐνεκα τούτου κρίνεται ἀρμόδιον νὰ διαιρεθῶσι μὲν εὐθὺς αἱ μέγισται χωραὶ καὶ ἐπαρχίαι, νὰ ἀποκλεισθῶσι δὲ κατ' ἰδίαν ὅλα τὰ μέρη, εἰς ἕκαστον τῶν ὁποίων διορίζεται εἰς ἰατροὺς καὶ ὑγειονόμους.

11. Ὅταν συμβῇ πανώλης εἰς παραθαλάσσιον ἢ πλησίον πλωτῆμου ποταμοῦ κείμενον τόπον, ἀνάγκη πᾶσα νὰ διακοπῇ ἀμέσως ἡ τοιαύτη κοινωνία καὶ νὰ μὴν ἀφεθῇ πλέον κανὲν πλοῖον, ἐκτὸς μόνον ἂν διευθύνεται εἰς τὸ λοιμοκαθαρτήριον.

12. Χορηγοῦνται δὲ ὅλα τὰ πρὸς τὸ ζῆν ἀναγκαῖα εἰς ὅλους τοὺς κατ' οἶκον ἢ κατ' ἐνορίαν ἀποκλεισμένους ἀπὸ ἰδίας ἐπὶ τούτῳ διωρισμένους ὑπηρετας.

13. Εἰς τοιαύτας χώρας ἀποκλείονται μὲν εἰς τὰς ἰδίας αὐτῶν οἰκίας οἱ ἄνθρωποι μὴ ἐξερχόμενοι ἄνευ ἰδιαιτέρας ἀδείας, ἀπαγορεύονται δὲ αἱ κοιναὶ συνδιατριβαὶ εἰς τὰς ἐκκλησίας, τὰ ξενοδοχεῖα, τὰ λουτρά καὶ τὰ εὐθυμίας καταστήματα καθὼς καὶ αὐταὶ αἱ συνελεύσεις (συρροή) εἰς τοὺς δρόμους καὶ τὰς ἀγοράς, φονεύονται ὅλα τὰ τῆδε κακεῖσε περιφερόμενα ζῶα, καὶ ἱατροὺς ἐπισκέπτεται πᾶσαν ἡμέραν τοὺς κατοίκους διὰ νὰ ἀνακαλύπτῃ ἀμέσως ἂν συμβῇ μόλυσμα.

14. Ὁ μολυσμένος ἀπὸ πανώλην ἀποκλείεται εὐθὺς μετὰ τῶν ἀναγκαίων εἰς ὑπηρεσίαν ἀνθρώπων εἰς τὴν οἰκίαν του, οἱ δὲ λοιποὶ ὅλοι ἀναχωροῦντες ἐκεῖθεν ἀποκλείονται ὁμοίως ἀλλοῦ τέσσαρας ἐβδο-

μάδας, καὶ ἰατρὸς ἐρχόμενος ἐπισκέπτεται μακρόθεν καὶ προσεκτικῶς τὸν ἄρρωστον δις καὶ τρίς τῆς ἡμέρας.

15. Οἱ διατρίβοντες μετὰ τούτου ἄνθρωποι φοροῦσιν ἱμάτιον βρεγμένον εἰς ἔλαιον καὶ καλύπτουν τὸ σῶμα ἀπὸ ποδῶν ἕως κεφαλῆς, χειροθῆκας δερματίνας ὁμοίως εἰς ἔλαιον βρεγμένας καὶ ὑποδήματα (σανδάλια) ξύλινα, λαμβάνουσι δὲ τὰ πράγματα μὲ ἀγκυστροειδεῖς ράβδους. — Μετὰ δὲ τὴν ἐπίσκεψιν νίπτονται τὸ πρόσωπον καὶ τὰς χεῖρας μὲ χλωρικῆς ἀσθέστου ὕδωρ. Οἱ δὲ φύλακες τοῦ ἀσθενοῦντος καθὼς καὶ ἄλλοι νιπτόμενοι μὲ τὸ αὐτὸ ὕδωρ ἀλείφονται καὶ μὲ ἔλαιον, βασιάζοντες σιδηρᾶν λαβίδα καὶ κοχλιάριον διὰ νὰ προσφέρωσιν ἢ νὰ δέχωνται δι' αὐτῶν ὅλα τὰ ἀναγκαῖα. — Τὸ κατάλυμα τοῦ ἀσθενοῦς θυμιάζεται πολλάκις τῆς ἡμέρας μὲ ἀτμοὺς χλωροῦ ἢ νιτρικοῦ ὀξέος.

16. Ἐὰν ἀποθάνῃ ὁ ἀσθενής, τίθεται μὲ ὅσα ἔφερε ἱμάτια εἰς τὸ φορεῖον, καὶ συνωδεύμενος ἀπὸ ἑνα μόνον ἱερέα εἰς τὴν κηδεῖαν, θάπτεται εἰς ἰδιαιτέρον μὲν καὶ κεχωρισμένον, ὅχι ὅμως πολὺ μακρὰν κείμενον τόπον ἀπὸ οὗο τοῦλάχιστον μέτρα βαθέως καλυπτόμενος μὲ (τίτανον) ἄσβεστον. Οἱ περὶ τὸν ἀποθανόντα ὑποβάλλονται εἰς τριῶν ἐβδομάδων περιορισμὸν καὶ κάθαρσιν, τὰ φορέματα καὶ ἄλλα ἔπιπλα ὅσα μετεχειρίζετο, ἐνῶ ἡσθένει ὁ νεκρός, καίονται· τὰ δὲ λοιπὰ ὅλα καθαρίζονται κατὰ τάξιν.

17. Ὁ ὑγιαίνων μετὰ τριῶν ἐβδομάδων ἀποκλεισμὸν καὶ τὴν ἐπιμελῆ κατὰ συνέχειαν κάθαρσιν τῶν φορεμάτων καὶ τῶν ἄλλων ἀναγκαίων δι' ἀερίσματος, καπνισμοῦ καὶ πλυσίματος (πλύσεως), ἐμβαίνει πάλιν ἐλεύθερος εἰς τὴν κοινωνίαν μετὰ τῶν περὶ αὐτόν, οἱ ὅποιοι ἠκολούθησαν τοὺς αὐτοὺς κανόνας.

18. Εἰς τὰ καταλύματα τῶν ἀποθανόντων καὶ ἀναλαβόντων δὲν πρέπει νὰ ἐμβαίνωσι νὰ κατοικήσωσιν ἐκ νέου ἄλλοι, πρὶν παρέλθωσι πολλαὶ ἐβδομάδες, ἀφοῦ τὰ τοιαῦτα ἀερίζωνται, καπνίζωνται, πλύνονται μὲ χλωρικὸν ὕδωρ καὶ κονιῶνται, αἱ δὲ μικραὶ καλύβαι καίονται ἐξ ὁλοκλήρου.

19. Οἱ πρὸς ἐκφορὰν τῶν λειψάνων καὶ μετακομιδῇ τῶν ἀσθενῶν καθὼς καὶ οἱ πρὸς κάθαρσιν τῶν οἰκιῶν καὶ πραγμάτων χρησιμεύοντες ὑπηρέται, ὑπόκεινται εἰς διηγεκὴ κάθαρσιν. Ὅθεν μετὰ τὸ τέλος τοῦ ἔργου, τὸ ὅποιον ἀνεδέχθησαν, εἰσέρχονται εἰς τὴν πρὸς κάθαρσιν

διωρισμένον τόπον, καὶ ἐξερχόμενοι δι' αὐτὸ εὐρίσκονται πάντοτε ὑπὸ παρατήρησιν.

20. Ὅταν ὑπάρχωσι πολλοὶ ἀσθενεῖς, προσδιορίζεται ἰδίᾳ τις διὰ τάφρου καὶ φυλάκων ἀποκλεισμένη οἰκία, ἐκτὸς μὲν τοῦ μεμολυσμένου τόπου, ἐντὸς δὲ τῆς ἀποκλειστικῆς σειρᾶς, ὅπου φέρονται ἐπὶ ἀμαξῶν ἢ ἄλλως πως παρὰ τῶν ἐπὶ τούτῳ εἰς τὸ νοσοκομεῖον διωρισμένων ἀνθρώπων, ὅλα τὰ φορέματα, ἐδώδιμα, ἢ ἄλλα πράγματα ὧσων ἔχουσι χρεῖαν οἱ πάσχοντες ἀπὸ πανώλην καὶ ἤδη θεραπευόμενοι. Ὁ ἰατρός τοῦ νοσοκομείου δίδει καθ' ἑκάστην ἡμέραν ἔκθεσιν περὶ τῆς νόσου εἰς τὴν ὑπάρχουσαν κατὰ τόπον ἀρχήν.

21. Πρέπει δὲ πρὸς τούτοις νὰ διορισθῇ καὶ παρατηρητικός τις οἶκος διὰ τοὺς ἀνθρώπους, ὅσοι ὑποπτοὶ ἤδη ὄντες, δὲν φέρουσιν ὁμῶς εἰσέτι πανώλους χαρακτηριστικά.

22. Ἀπὸ τὸν ἀποκλεισμένον τόπον δὲν ἐκβαίνει κανεὶς, εἰμὴ μετὰ τεσσάρων ἐβδομάδων κάθαρσιν, ἂν δηλ. ἐντὸς τούτου τοῦ χρόνου δὲν συμβῇ μόλυσμα, καὶ ἀφοῦ ἰατρός ἐξετάσῃ ἀκριβῶς, καὶ δοθῇ κατὰ γνώμην τούτου τὸ ἀναγκαῖον διαβατήριον.

23. Γενικῶς ἡ ἀποκλειστικὴ σειρά δὲν διαλύεται πρὶν παρέλθωσι τέσσαρες ἐβδομάδες, πρὶν παύσῃ νὰ ἀκούεται μόλυσμα, πρὶν καθαρισθῶσι ὅλα τὰ μεμολυσμένα κατάλυματα καὶ πράγματα.

24. Ἡ ἐπίστασις τῶν ἔργων τούτων ἐμπιστεύεται μὲς διωρισμένην ἐξ ἐπίτηδες ἰατρῶν καὶ ἄλλων ὑποκειμένων ὑγειονομικὴν ἐπιτροπὴν, τῆς ὁποίας προεδρεύει ὁ διοικητής, ἢ ὁ ὑποδιοικητής, αὕτη δὲ ἔχει καὶ στρατιώτας διὰ τὴν ἀναγκαίαν ὑπηρεσίαν, ἐκδίδουσα καὶ δεχομένη ἥλας τὰς εἰδήσεις καὶ διατάξεις.

25. Ὅλαι αἱ παραβάσεις τούτων θέλουσι τιμωρεῖσθαι αὐστηρῶς κατὰ τὸν ποινικὸν νόμον καὶ κατ' ἰδιαιτέρας ἀστυνομικὰς ἀποφάσεις.

Γ. Χολέρα.

26. Ἐπειδὴ καὶ ἡ Ἀσιανὴ χολέρα δὲν ὑπάρχει ἐν δήμοις, οὔτε ἐπεδήμησεν ἀγαθὴ τύχη εἰσέτι εἰς τὴν Ἑλλάδα, διὰ τοῦτο τὰ πρὸς κώλυσιν τῆς μεταδόσεως τοῦ πάθους τούτου χρησιμεύοντα θέλουσι γνωστοποιηθῇ ἀκολούθως· ἂν, ὃ μὴ γένοιτο, φανῇ ποτέ, εἰς τὰς ὑγειονομικὰς ὁδηγίας διετράχθησαν ἐν τοσοῦτῳ τὰ ἐπὶ τοῦ παρόντος ἀπαιτούμενα προφυλακτικὰ μέτρα.

Δ. Φυσικαὶ εὐλογίαι.

27. Ὅστις μάθῃ, ὅτι εἷς ἢ πολλοὶ ἄνθρωποι εὐγαλον εὐλογίας, χρεωστὲι νὰ ἀναγγεῖλῃ τοῦτο πρὸς τὴν ἀστυνομίαν, ἥτις βεβαιωθείσα παρὰ τοῦ ἱατροῦ τὴν ἀλήθειαν τοῦ πράγματος, θέλει ἀποκλείσει τοὺς πρῶτους πεσόντας ἀσθενεῖς μὲ τρόπον ἥπιον καὶ εὐσχημον, εἰς ὅσον καιρὸν κρίνει ἀναγκαῖον ὁ ἱατρός.

28. Μόνον ὁ ἀναλαβὼν τὴν θεραπείαν ἱατρός εἰσέρχεται εἰς τὸν ἀσθενῆ, πλησιάζων ὅμως καὶ αὐτὸς μετὰ προσοχῆς καὶ μὴ ἐκβαίνων τῆς οἰκίας πρὶν νύψῃ τὸ πρόσωπον καὶ τὰς χεῖρας μὲ ὕδωρ.

29. Ἡ ἀστυνομία φροντίζει νὰ εὐκολύνῃ πρὸς τοὺς ἀποκλεισμένους τὴν προμήθειαν ὅλων τῶν πρὸς τὸ ζῆν ἀναγκαίων, μὴ γινομένης ὅμως διὰ τοῦτο ἐπιζημίας.

30. Ἄλλ' ἂν κατὰ δυστυχίαν τὸ κακὸν μεταδοθῇ ἀπὸ μίαν εἰς πολλὰς οἰκίας, τότε παύει μὲν ὁ ἀποκλεισμός, κρημᾶται δὲ εἰς τὴν θύραν ἐκάστης πινάκιον φέρον τὴν ἀκόλουθον ἐπιγραφὴν. Ἐδῶ εἶναι εὐλογίαι».

31. Ἡ ἀστυνομία καθυποβάλλει γενικῶς κατὰ χώρας εἰς ἐμβολιασμόν ὅλους τοὺς ἀνεμβολιάστους.

32. Ἀποθανόντος δὲ τοῦ ἀρρώστου, τὸ λείψανον αὐτοῦ θάπτεται, προσεκτικῶς διὰ νὰ μὴ ἐγγίξῃ τις, τὰ δὲ ἱμάτια καὶ λοιπὰ τῆς κλίνης τοῦ ἀσθενοῦς ἐπιπλα, ἢ καίονται ἢ καθαρίζονται καπνιζόμενα καὶ πλυνόμενα μὲ ἁπλοῦν ὕδωρ ἢ ὀξὺδιον· ἢ δὲ ἀστυνομία ἐπαγρυπνεῖ εἰς τὴν ἐκτέλεσιν πάντων τούτων.

33. Τὸ κατάλυμα τοῦ ἀποθανόντος ἢ ἀναλαβόντος ἀρρώστου ἀερίζεται ὁκτὼ ἡμέρας κατὰ συνέχειαν πρὶν καταικηθῇ ἐκ νέου ὑπὸ ἄλλον· πλύνονται δὲ ἐπιμελῶς ὅλα τὰ πῆλινα πράγματα.

34. Ἄλλ' ὅταν ἐκτανθῇ ἡ ἀσθένεια, πρέπει νὰ κατασταθῇ νοσοκομεῖον εὐλογιῶν, ὑποκείμενον εἰς λομφοκάθαρσιν.

35. Οἱ εὐκατάστατοι ἀσθενεῖς ἀποδίδουσι τὴν γενομένην εἰς τοιαύτας περιστάσεις δαπάνην, ἢ δὲ κοινότης ἀναδέχεται τὴν ὑπὲρ τῶν πτωχῶν.

Ε. Λέπρα.

36. Ἐπειδὴ τὸ κακὸν τοῦτο διὰ τῆς συνεχοῦς συναναστροφῆς (καταντᾶ) γίνεται μεταδόσιμον, ὅλοι, ὅσοι κατὰ τὴν διάγνωσιν τῶν

ἰατρῶν, πάσχουσιν αὐτό, ἐμποδίζονται ἀπὸ τὴν συμπεριφορὰν τῶν ὑγείων ἀνθρώπων, νοσοκομούμενοι καὶ θεραπευόμενοι δι' ἰδίων, ἢ τῆς κοινότητος ἐξόδων, εἰς ὅσον τὸ δυνατόν μεμονωμένα μέρη. Ὅθεν ὅστις γνωρίζει ἄνθρωπον πάσχοντα λέπραν, ὀφείλει νὰ ἀναγγεῖλῃ περὶ τούτου πρὸς τὴν ἀστυνομίαν.

37. Ἡ ἀστυνομία φροντίζει νὰ μὴ γίνωνται συνοικέσια μὲ λεπρώδεις ἄνδρας ἢ γυναῖκας, διὰ νὰ ἐμποδισθῇ ὁ τῆς νόσου ταύτης πολυπλασιασμός διὰ τῆς ἐπιγενέσεως.

38. Πρὸς ἐξάλειψιν ὅμως τῆς ἀρχῆς αὐτῆς τοῦ κακοῦ, ἡ ἀστυνομία ἐπιμελεῖται μάλιστα τὴν ἐλάττωσιν καὶ ἀποφυγὴν τῶν τὴν λέπραν προξενούντων ἢ διατηρούντων αἰτίων, αἷον τῆς ἀκαθαρσίας, τῆς κακῆς τροφῆς, καὶ μάλιστα τῶν ἄλμυρῶν καὶ παστῶν ἰχθύων, τοῦ παλαιοῦ τυροῦ, τοῦ βαρέος ἄρτου, τῶν παλαιῶν ἀλλάντων (λουκανίκων) τῶν καθυγείων καὶ ὑπογείων οἰκημάτων, διδάσκουσα καὶ διατάττουσα τὰ δέοντα περὶ πάντων τούτων.

39. Αἱ τοιαῦται προφυλάξεις παραγγέλλονται καὶ ἐναντίον πάσης ἄλλης ἀσθενείας ἀναλόγου μὲ τὴν λέπραν ὅποια π. χ., ἡ λεγομένη ραδυσύγη τῆς Σουηδίας, ἡ μύκωσις, Ἰταλιστὶ δὲ σκερλιέβο (scerlievo mal fiume).

ΣΤ. Αἰγυπτιακὴ ὀφθαλμία.

40. Ἐπειδὴ καὶ ἡ ἀρρωστία αὕτη ὑπάρχει κατὰ τινες περιόδους μεταδόσιμος, πρέπει νὰ φροντίζῃ ἡ ἀστυνομία νὰ θεραπεύωνται εἰς ἀπόκλειστα μέρη, ὅσοι, κατὰ ἱατροῦ γνώμην, βασανίζονται ἀπ' αὐτήν.

41. Ὅθεν ἕκαστος ἱατρός ἅμα γνωρίσῃ ἄνθρωπόν τινα, πάσχοντα τοιαύτην ὀφθαλμίαν, ἀναφέρει κατὰ χρέος περὶ αὐτῆς πρὸς τὴν ἀστυνομίαν.

Ζ. Ἀφροδισιακὴ νόσος.

42. Πρὸς κώλυσιν τῆς μεταδόσεως τοῦ ἀποτροπαίου καὶ βδελυροῦ τούτου πάθους, ἡ ἀστυνομία ἢ δὲν πρέπει νὰ ὑποφέρῃ διόλου τὰς κοινὰς γυναῖκας καὶ τὰ χαμαιτυπεῖα, ἢ ἐπὶ συμφωνίᾳ διατηρήσεως τῶν ἐπὶ τούτῳ ἐκδεδομένων διατάξεων. (1)

(1) Ἴδε χατωτ, ἄστυν, διάταξιν 11 Ἀπριλίου 1894 περὶ κοινῶν γυναικῶν.

43. Αἱ περιφερόμεναι κατὰ τὰς ὁδοὺς πύρσαι πρέπει νὰ λείψωσι διόλου, πρὸς ὑποδοχὴν δὲ καὶ θεραπείαν τῶν νεοτρώτων θέλουσι διορισθῇ νασοκομεῖα ἰδιαίτερα, αἱ δὲ ἀνάτοι ἐξ αὐτῶν φέρονται εἰς ἄλλα ἐπὶ τούτῳ διορισμένα φιλανθρωπικὰ καταστήματα (νασοκομεῖα).

44. Πρὸ πάντων πρέπει νὰ γίνωνται συνεχῶς ἐξετάσεις εἰς τὰ στρατεύματα, νὰ παρακαλῶνται δὲ καὶ οἱ ἀρχηγοὶ ξένων στρατευμάτων καὶ μάλιστα ναυτικῶν, νὰ ἐμποδίζωσι τοὺς πάσχοντας τοῦ νὰ ὑπάγωσιν εἰς τὰ χαμαιτυπεῖα.

45. Τὰ στρώματα, φορέματα, καὶ ἄλλα πράγματα τῶν ἀποθανόντων ἀπὸ ἀφροδισιακὴν νόσον, ἀφοῦ καθυρσιθῶσιν ἀκριθῶς, δύνανται νὰ πωληθῶσιν ἢ νὰ ἔμβωσι πάλιν εἰς χρῆσιν.

Η. Ψώρα, ἀχώρα.

46. Πρὸς κώλυσιν τῆς μεταδόσεως τῶν μολυσματικῶν τούτων ἄρρωστιῶν, πρέπει νὰ φροντίζῃ ἡ ἀστυνομία νὰ μὴ γίνωνται παραδεκτοὶ εἰς τὰ κοινὰ καταστήματα καὶ μάλιστα εἰς τὰ σχολεῖα, ὅσοι πάσχουσι τοιαύτας νόσους, πρὶν ἱαθῶσιν ἐντελῶς· πρὸς τούτοις δὲ ἀπαιτεῖται ἀπὸ τοὺς μαίστορας καὶ μαθητιῶντας νὰ φροντίζωσι περὶ τῆς θεραπείας τούτων.

Θ. Πνευμονικὴ φθίσις.

47. Ἡ ἀστυνομία πρὸς κώλυσιν τῆς μεταδόσεως τοῦ πάθους τούτου φροντίζει νὰ μὴ πωλῶνται ἢ ἐμβαίνωσιν εἰς χρῆσιν ἄλλων, ὅσα οἱ ἀποθανόντες φθισικοὶ μετεχειρίσθησαν στρώματα, φορέματα καὶ πανικά, πρὶν ἀερισθῶσι καὶ πλυθῶσι καθὼς πρέπει, διὰ χλωρικοῦ ὕδατος ἢ στακτῆς (lessive).

48. Καὶ οἱ ἱατροὶ δὲ αὐτοὶ οφείλουσι νὰ ἐλκύσωσι τὴν προσοχὴν τῶν συγγενῶν τοῦ φθισικοῦ καὶ τῶν περὶ αὐτὸν ὄλων, εἰς τὸ μεταδόσιμον τῆς νόσου, ἐμποδίζοντας μάλιστα τὴν κατάκλισιν ἐπὶ τῆς αὐτῆς στρωμνῆς ἢ τὴν διατριβὴν εἰς τὸ αὐτὸ δωμάτιον καὶ γενικῶς τὴν χρῆσιν τῶν αὐτῶν ἐνδυμάτων, πανικῶν καὶ ἀγγείων.

Ι. Σπασμωδικὸς βῆξ ἢ κοκκίτης.

49. Ἐπειδὴ ὁ σπασμωδικὸς βῆξ ἢ κοκκίτης ἐνίοτε μεταδίδεται, ὅσα παιδία πάσχουσιν, ἀποκλείονται τῶν σχολείων πρὸς καιρὸν, ἢ

δὲ ἀστυνομία ὀφείλει νὰ καταστήσῃ προσεκτικούς εἰς τοῦτο τοὺς διδασκάλους.

ΙΑ'. Ὑδροφοβία.

50. Ὅστις γνωρίζει λυσσῶντα τινὰ ἀσθενῆ, ἢ ὑποπτον κύνα τῇδε καθεῖσε φερόμενον ἢ διατρίβοντα εἰς τόπον τινά, ἀναφέρει περὶ τοῦ-του εἰς τὴν ἀστυνομίαν.

51. Ἡ ἀστυνομία ὀφείλει νὰ διατάξῃ ἀμέσως νὰ κρατηθῶσι μὲ σχοινίον ἢ ἄλυσσον καὶ αὐτοὶ οἱ ὑγιεῖς κύνες, οἳ δὲ πλανώμενοι νὰ φονευθῶσι· παραγγέλλει δὲ καὶ ὅλους τοὺς κυρίους τῶν κυνῶν νὰ προσέχωσιν, ὥστε ἂν ἢ δαγκασθῶσι ἢ παρατηρήσωσιν ὑποπτά τινα συμπτώματα, ὅσον δυσθυμίαν, δειλίαν, ἀνορεξίαν, δηκτικότητα, ὑδροφοβίαν, νὰ ἀναγγέλλωσι πάραυτα περὶ τοῦτου εἰς τὴν ἀστυνομίαν, ἥτις ἢ φονεύει τοὺς τοιούτους κύνας, ἢ τοὺς διαφυλάττει μὲ δαπάνην τῶν ἰδίων αὐτῶν κυρίων. Ἐν γένει οἱ ὑποπτοὶ κύνες πρέπει νὰ συλλαμβάνωνται κατ' ἀρχὰς εὐθὺς καὶ νὰ φυλάττωνται ἕως εὖ ἀποδειχθῇ ἡ ἀλήθεια διὰ τινος ἰατροῦ.

52. Αὐτὸς δὲ ὁ ἀποδεδειγμένος λυσσώδης κύων φονεύεται, τὸ δὲ πτώμα αὐτοῦ παραχώνεται βαθέως, σκεπαζόμενον μὲ ἄσβεστον, τὰ δὲ σκεπάσματα, τὸ ἄχυρον, τὰ ἄγγεῖα καὶ ἄλλα πράγματα, ὅσα ἐμολύνθησαν ἀπὸ τοὺς ἀφροὺς τοῦ στόματος αὐτοῦ ἢ ἀπλῶς ἐγγίχθησαν, ἀφανίζονται.

53. Ἄν τις δηχθῇ ἀπὸ λυσσῶντα κύνα ἀναγγέλλει τὸ συμβεβηκὸς παρ' εὐθὺς πρὸς τὴν καθεστῶσαν ἀρχήν, καὶ προσκαλεῖται ὁ πλησιέστατος ἰατρός ἢ χειρουργὸς νὰ ἐπιχειρήσῃ τὴν πρόσφορον θεραπείαν.

54. Ἀλλ' ἂν λείπῃ τοιοῦτος, καθαρίζεται ταχέως ἡ πληγὴ διὰ τομῶν, πυρακτωμένου σιδήρου καὶ καυστικῶν ὀξέων, ἢ τοῦλάχιστον πλύνεται μὲ δρυμεῖον ἄλμην ἢ στακτὸν (lessive), ἢ καυτηρίαισι ὁμῶς θεωρεῖται πάντοτε ὡς τὸ βεβαιότατον καὶ ταχύτατον βοήθημα· ἀλλὰ πρὸς ἐπιτυχίαν περισσότεράν τοῦ σκοποῦ ἡ πληγὴ πρέπει νὰ διαμένῃ τοῦλάχιστον ἕξ ἑβδομάδας ἀνοικτὴ εἰς ἐκπνευσιν. (1)

55. Ἐπειδὴ οἱ λυσσῶντες δύνανται νὰ μεταδώσωσιν εἰς ἄλλον τὴν

(1) Ἡ θεραπεία αὕτη ἀντεκατεστάθη νῦν, ὡς πασίγνωστον, ὑπὸ τῆς θεραπευτικῆς μεθόδου τοῦ Pasteur

ἀτθένειαν, οἱ περιϊστάμενοι ὀφείλουσι μὴ δαγκισθῶσιν ἢ ἀπλῶς μόλυνθῶσιν ἀπὸ τὸν ἀφρόν ἢ τὸν σίελον τῶν ἀρρώστων τούτων. Ὁ ἀποθανὼν ἀπὸ λύσσαν τίθεται μετὰ προποχῆς καὶ ἄπλυτος εἰς τὸν κράββατον καὶ θάπτεται βαθείως· ἡ δὲ στρωμνὴ αὐτοῦ καὶ ὅσα μετεχειρίζετο φορέματα πανικὰ καίονται, οἱ δὲ τοῖχοι καὶ τὸ ἔδαφος τοῦ καταλύματος καθαρίζονται καὶ κονιοῦνται· τὸ τελευταῖον τοῦτο συμφέρει νὰ γίνεταί καὶ ἂν ὁ ἀσθενὴς ἀναλάβῃ.

56. Διὰ νὰ προληφθῇ δὲ καὶ ἡ γένεσις τῆς ὑδροφοβίας, αἱ φροντίζῃ καὶ ἡ ὑγειονομικὴ ἀρχὴ νὰ μένῃ περιωρισμένος ὁ ἀριθμὸς τῶν κυνῶν ἐπιβάλλουσα φόρους καὶ φονεύουσα τοὺς τῇδε κακεῖσε ἐλευθέρους καὶ ἀδεσπότης περιπλανωμένους κύνας· ἐκτὸς δὲ τούτων οἱ δηκτικοὶ κύνες, πρέπει νὰ φέρωσι φιμοὺς ἢ νὰ δένωνται μὲ ἀλύσσους.

IB'. Ἀκροτελευτικοὶ ὀρισμοὶ

57. Ἐπειδὴ πολλάκις ἐγένετο λόγος ἀνωτέρω περὶ χρήσεως χλωρικῶν θυμιαμάτων καὶ πλυσιμάτων, διὰ τοῦτο ταυτοχρόνως μὲ τὸ παρὸν διάταγμα θέλει ἐκδοθῇ ἐν εἵδει παραρτήματος αὐτοῦ καὶ ἡ σύντομος ἐρμηνεία τῆς κατασκευῆς των, ἡ συνταχθεῖσα ἤδη παρὰ τοῦ ἱατροσυνηδρίου.

58. Τὸ παρὸν διάταγμα θέλει δημοσιευθῇ διὰ τῆς ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως, ἡ δὲ Γραμματεία τῶν Ἑσωτερικῶν ἐπιφορτίζεται τὴν δημοσίευσιν καὶ ἐκτέλεσιν αὐτοῦ.

II πρὶ κοινῶν γυναικῶν καὶ οἰκῶν ἀσώτειας.

Ἡ διεύθυνσις τῆς διοικητικῆς Ἀστυνομίας

Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς

Κατὰ τὸ ἔτος 1894 τὴν 11 Ἀπριλίου, ἡμεῖς Διευθυντὴς τῆς Διοικητικῆς Ἀστυνομίας Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς, παρατηρήσαντες, ὅτι αἱ κοιναὶ γυναῖκες κατοικοῦσιν ἐν ἀμφοτέραις ταῖς πόλεσιν Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς εἰς συνοικίας καὶ ὁδοὺς, ἐνθα ἡ παρουσία αὐτῶν προξενεῖ σκάνδαλον, καὶ περιφέρονται εἰς τοὺς δημοσίους περιπάτους καὶ ὁδοὺς πρὸς βλάβην τῶν ἡθῶν, ὅτι πολλοὶ νέοι ἔπαθαν ἐξ ἀφροδισίων παθῶν ἕνεκεν τῆς λάθρα ἐξασκουμένης πορνείας, πρὸς μείστην βλάβην τῆς δημοσίας ὑγείας, ἔχοντες δ' ὑπ' ὄψει τὰ ἄρθρα

50 καὶ 55 τοῦ ἀπὸ 31 Δεκεμβρίου 1836 Β. Διατάγματος περὶ δημοτικῆς Ἀστυνομίας, τὰ ἄρθρα 39, 42 καὶ 43 τοῦ ὑπὸ τὴν αὐτὴν ἡμερομηνίαν ἐτέρου Β. Διατάγματος περὶ ἐμποδισμοῦ τῆς μεταδόσεως τῶν κολλητικῶν ἀρρωστιῶν καὶ τὰς ἀπὸ 30 Ἰανουαρίου 1855 ὑπ' ἀριθ. 2506 καὶ 2507 κανονιστικὰς ὁδηγίας τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἑσωτερικῶν περὶ κοινῶν γυναικῶν καὶ περὶ οἰκῶν ἀσωτείας, καθ' ὅς κατ' ἀνάγκην θεωροῦνται ἀνεκτοὶ αἱ τοιαύτης τάξεως οἰκοὶ καὶ γυναῖκες εἰς τὰς πόλεις μόνον ἐκεῖνας, ἐν αἷς θεωροῦνται ἀναγκαῖοι ἕνεκεν τῆς πληθύσεως τῶν κατοίκων καὶ τῆς συρροῆς τῶν ξένων, τοιαῦται δὲ εἰσὶν αἱ πόλεις τῶν Ἀθηνῶν καὶ τοῦ Πειραιῶς. — Δυνάμει τοῦ ἁρθρου 6 τοῦ περὶ συστάσεως τῆς Διοικητικῆς Ἀστυνομίας Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς τοῦ 1849 Νόμου καὶ τοῦ ἁρθρου 24 τοῦ Β. διατάγματος τῆς 31 Δεκεμβρίου τοῦ 1836 περὶ δημοτ. Ἀστυνομίας.

Διατάσσομεν

1. Γυνὴ προκαλοῦσα εἰς δημοσίας ὁδοὺς ἄνδρας πρὸς ἀσέλγειαν, εὐρεθεῖσα εἰς οἶκον ἀσωτείας, δεχομένη ὁμολογουμένως κατ' οἶκον ἐπισκέψεις ἀνδρῶν ἢ μεταβαίνουσα εἰς οἴκους ἐπιληψίμους, ξενοδοχεῖα καὶ ἄλλα δημόσια μέρη πρὸς ἀσέλγειαν, θεωρεῖται ὑπὸ τῆς Ἀστυνομίας κοινὴ γυνὴ καὶ ἐγγράφεται, προσαγομένη εἰς τὴν Διευθύνσιν, εἰς τὸ ὑπὸ ταύτης τηρούμενον βιβλίον. Αἱ πρώτην φορὰν συλλαμβανόμεναι, ὡς ἀνωτέρω ἐρρήθη, πορνευόμεναι καὶ ὧν ἡ προηγουμένη διαγωγή δὲν εἶχε δώσει ἀφορμὰς εἰς τὴν Ἀστυνομίαν, θέλουν νοθετεῖσθαι ἐφ' ἅπαξ ἀπ' εὐθείας, ἢ διὰ τῶν συγγενῶν αὐτῶν, ὅπως μεταβάλωσι διαγωγὴν, μὴ μεταβαλοῦσαι ὅτε θεωροῦνται καὶ αὐταὶ κοιναὶ γυναικες.

2. Αἱ κοιναὶ γυναῖκες διαιροῦνται εἰς τρεῖς τάξεις· πρώτης, δευτέρας καὶ τρίτης. Καὶ αἱ μὲν πρώτης τάξεως θέλουν διαμένει εἰς ἰδιαιτέρας κατοικίας, αἱ δευτεραὶ εἰς τινὰ τῶν ἐν ταῖς πόλεσιν Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς τηρουμένων οἰκῶν ἀσωτείας, καὶ αἱ τρίτης εἰς τὰ ἐν Ἀθήναις μὲν χαμαιτυπεῖα τὰ κείμενα πλησίον τῶν καταστημάτων τοῦ Ἀερίφωτος, ἐν Πειραιεῖ δ' εἰς τὰς πρὸς δυσμὰς τοῦ νεκροταφείου Πειραιῶς ὑπάρχοντα τοιαῦτα δημοτικὰ οἰκήματα (Βοῦρλα).

3. Ἐν τῇ Διευθύνσει τῆς Ἀστυνομίας τηρεῖται βιβλίον κοινῶν γυναικῶν, μαστροπῶν καὶ οἰκῶν ἀσωτείας, ἐν ᾧ ἐμφαίνεται τὸ ὄνομα

καὶ ἐπώνυμον, ἡ πατρὶς, ἡ ἡλικία, ἡ χρονολογία τῆς ἐγγραφῆς τῶν κοινῶν γυναικῶν, ἡ χρονολογία τῆς ἀδείας τῆς συστάσεως τοῦ οἴκου ἀσωτείας, ὁ ἀριθμὸς καὶ ἡ ὁδὸς τῆς κατοικίας ἢ τοῦ χαμαιτυπείου.

4. Οὐδεὶς δύναται νὰ συστήσῃ ἢ διατηρήσῃ οἶκον ἀσωτείας, ἐὰν δὲν ἐφοδιασθῇ μὲ ἀδειαν τῆς Ἀστυνομίας. Οἱ δὲ ἄχρι τοῦδε λαβόντες τοιαύτην δὲν δύνανται νὰ κάμωσι χρῆσιν αὐτῆς μετὰ τὴν δημοσίευσιν τῆς παρούσης. Εἰς τὴν ἀδειαν ταύτην θέλει ἐμφαίνεσθαι τὸ ὄνομα, τὸ ἐπώνυμον, ἡ ἡλικία καὶ ἡ πατρὶς τοῦ ἢ τῆς μαστροποῦ ὡς καὶ ὁ ἀριθμὸς καὶ ἡ ὁδὸς τοῦ καταστήματος.

5. Οὔτε ἀνὴρ οὔτε γυνὴ νεώτεροι τῶν 40 ἐτῶν δύνανται νὰ συστήσωσιν ἢ διατηρήσωσιν οἶκον ἀσωτείας.

6. Πᾶς ὁ παρέχων τὴν οἰκίαν ἢ τὸ κατάστημα αὐτοῦ ὡς τόπον πορνείας ἄνει ἀστυνομικῆς ἀδείας καταδιώκεται.

7. Αἱ εἰς τὰς πόλεις Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς κοιναὶ γυναῖκες, μαστροποὶ καὶ οἱκοὶ ἀσωτείας ὑπόκεινται εἰς τὰς ἀκολουθοῦσας διατάξεις.

8. Πᾶσα κοινὴ γυνὴ ὀφείλει νὰ παραδῶσῃ εἰς τὴν Διευθύνσιν τῆς Ἀστυνομίας δύο φωτογραφικὰς αὐτῆς εἰκόνας.

9. Ἀπαγορεύεται ἡ κατοίκησις τῶν κοινῶν γυναικῶν ἐν Ἀθήναις καὶ Πειραιεὶ πλησίον ἐκκλησιῶν, σχολείων, λεσχῶν, καφενείων, στρατώνων, θεάτρων καὶ ἐν γένει εἰς ὅσα μέρη γεννᾷ κατὰ τὴν κρίσιν τῆς Ἀστυνομίας σκάνδαλον ἢ παρουσία αὐτῶν, ἢ καθίστάται δύσκολος ἢ ἐπιτηρήσις των.

10. Αἱ κοιναὶ γυναῖκες αἱ εἰς τὴν πρώτην κατηγορίαν ἀναγόμεναι δὲν δύνανται νὰ κατοικήσωσιν ὅπουδήποτε τῶν πόλεων Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς, οὐδὲ νὰ μεταβάλωσι κατοικίαν ἐντὸς ἢ ἐκτὸς αὐτῶν ἄνευ προηγουμένης ἀδείας τῆς Διευθύνσεως. Ἐπίσης οὐδεμία τῶν τῆς δευτέρας καὶ τρίτης τάξεως ν' ἀλλάξωσι διαμονὴν ἀπὸ ἐνὸς εἰς ἕτερον οἶκον ἀσωτείας ἄνευ ἐγκρίσεως τῆς Διευθύνσεως τῆς Ἀστυνομίας.

11. Ἀπαγορεύεται εἰς τὰς κοινὰς γυναῖκας νὰ περιφέρωντο πεζῇ ἢ ἐφ' ἀμάξης εἰς τοὺς δημοσίους περιπάτους, πλατείας καὶ ἄλλα δημόσια μέρη, ἐνθα ἡ παρουσία των προξενεῖ σκάνδαλον, ἢ νὰ μεταβιβάσωσιν εἰς τὰ θεάτρα, ἐκτὸς ἐκείνων, εἰς ἃ δὲν συχνάζουσιν αἰχογένεια καὶ εἰς ἃ ἡ ἀστυνομία ἤθελεν ἐπιτρέπει τὴν μετάβασιν.

12. Ἀπαγορεύεται εἰς τὰς κοινὰς γυναῖκας νὰ δέχωνται πρὸς

ἀσέλγειαν νέους μὴ ὑπερβάντας τὸ 18ον ἔτος τῆς ἡλικίας των. Ἐπίσης δὲν δύνανται νὰ ἔχωσι μεθ' ἑαυτῶν παιδία ἄρρενα ἢ θήλεα ὑπερβάντα τὸ 7ον ἔτος τῆς ἡλικίας των, οὐδ' αὐτῶν τῶν ἰδίων τέκνων των ἐξαιρουμένων, αἱ ἔχουσαι δὲ τοιαῦτα τέκνα πρέπει νὰ τὰ τοποθετῶσιν ἀλλαχοῦ. Ὁμοίως ἀπαγορεύεται εἰς τὰς κοινὰς γυναῖκας νὰ ἔχωσιν ὑπηρετρίδας μὴ ὑπερβάσας τὸ 40ὸν ἔτος τῆς ἡλικίας των, ἄλλως θεωροῦνται καὶ αὗται κοιναὶ γυναῖκες καὶ ὑπάγονται εἰς τοὺς ὁρίσμούς τῆς παρούσης διατάξεως.

13. Ἀπαγορεύεται ἡ συνοίκησις μητέρων, ἀδελφῶν καὶ συγγενῶν μετὰ κοινῶν γυναικῶν· ἄλλως, θέλουν θεωρεῖσθαι κατὰ τὰς περιστάσεις μαστροποὶ ἢ κοιναὶ γυναῖκες καὶ ὑπόκεισθαι εἰς τοὺς ὁρίσμούς τῆς παρούσης διατάξεως.

14. Πᾶσαι αἱ κοιναὶ γυναῖκες ἀνεξαιρέτως ἐξετάζονται παρὰ τῶν ἀστυάτρων δις τῆς ἐβδομάδος ἐν τῇ κατοικίᾳ των ἢ ἐν τῷ καταστήματι τῆς Διευθύνσεως ἢ τοῦ σχετικοῦ τμήματος τῆς ἀστυνομίας, ἢ ἐν τοῖς οἰκοῖς ἀσωτείας ἐν εἰς διαμένουσιν. Ἐκ τούτων δὲ αἱ πάσχουσαι ἀποστέλλονται εἰς τὸ θεραπευτήριον πρὸς νοσηλείαν.

15. Ἐκάστη κοινὴ γυνὴ θέλει ἐφοδιχθῇ μὲ βιβλιάριον ἐπιθεωρήσεως ἡριθμημένον καὶ μονογραμμένον ὑπὸ τοῦ γραμματέως τῆς Διευθύνσεως τῆς Διοικητικῆς Ἀστυνομίας, εἰς τὴν πρώτην σελίδα τοῦ ὁποίου θέλει εἶσθαι ἐπικεκολλημένη ἡ φωτογραφικὴ εἰκὼν τῆς, ἐσφραγισμένη διὰ τῆς σφραγίδος τῆς ἀστυνομίας, καὶ ἐν ᾧ θέλει σημειοῦσθαι παρὰ τοῦ ἀστυάρχου τὸ ὀνοματεπώνυμον, ἡ χρονολογία τῆς ἐπιθεωρήσεως καὶ τὸ ἀποτέλεσμα αὐτῆς καὶ ὑπογράφεσθαι παρ' αὐτοῦ.

16. Αἱ μὴ παρειαρισκόμεναι ἐκ τῶν κοινῶν γυναικῶν εἰς τὴν ἐπιθεώρησιν τῶν ἀστυάτρων, συλλαμβανόμεναι καὶ προσαγόμεναι εἰς τὸ κατάστημα τῆς Διευθύνσεως τῆς Ἀστυνομίας, ἐκτὸς τῶν διοικητικῶν μέτρων εἰς αὐτὰς θέλουσιν ἐκτίθεσθαι, θέλουσι καταδικασθαι καὶ ποινικῶς.

17. Ἐν τῇ Διευθύνσει τῆς Ἀστυνομίας θέλει τηρεῖσθαι βιβλίον εἰσόδου καὶ ἐξόδου τῶν εἰς τὸ θεραπευτήριον εἰσερχομένων καὶ ἐξερχομένων κοινῶν γυναικῶν, ἐν ᾧ θέλει ἐμφάνεσθαι τὸ ὀνοματεπώνυμον, ἡ κατοικία ἢ κατάστημα, ἡ χρονολογία εἰσόδου καὶ ἐξόδου καὶ ἡ νόσος ὑφ' ἧς ἐκάστη ἐπαθεν.

18. Αἱ πάσχουσαι γυναῖκες ἀποστέλλονται εἰς τὸ θεραπευτήριον

οὐκ εἰσιτῆριον τοῦ ἀρμοδίου ἀστυάτρου, παραλαμβάνονται δὲ ὑπὸ τῆς Διευθύνσεως τοῦ θεραπευτηρίου, ἥτις δίδει ἀπόδειξιν παραλαβῆς, παραδιδομένην εἰς τὴν Διεύθυνσιν τῆς Ἀστυνομίας. Αἱ δὲ θεραπευόμεναι καὶ ἐξερχόμεναι τοῦ θεραπευτηρίου ἀποστέλλονται παρὰ τῆς Διευθύνσεως τοῦ θεραπευτηρίου ὑπὸ συνοδείαν ἀστυνομικῶν ὁργάνων εἰς τὴν Διεύθυνσιν τῆς Ἀστυνομίας, παρ' ἧς ἀποστέλλονται αἱ μὲν πρώτης τάξεως εἰς τὰς κατοικίας των, αἱ δὲ δευτέρας καὶ τρίτης εἰς τοὺς οἴκους εἰς αὐτὰς ἀνήκουσιν.

19. Πᾶσα κοινὴ γυνὴ ὀφείλει, ἅμᾳ αἰσθανθῆναι ὅτι πάσχει ἀφροδισιακὸν νόσημα, νὰ εἰδοποιῇ τὸν ἰατρὸν.

20. Ἐάν τις τῶν κοινῶν γυναικῶν, γινώσκουσα ὅτι πάσχει, συνευρεθῇ μετ' ἀνδρὸς καὶ μεταδώσῃ εἰς αὐτὸν ἀφροδισιακὸν νόσημα τιμωρεῖται κατὰ τὸν νόμον.

21. Αἱ κοιναὶ γυναῖκες ὀφείλουν νὰ μὴ συνευρίσκωνται μετ' ἀνδρῶν πασχόντων.

22. Πᾶς ὁ παραβιάζων κοινὴν γυναῖκα πάσχουσαν, ἢ πάσχων αὐτὸς ἀφροδισιαν νόσον ἀσελγῇ ἐπὶ κοινῆς γυναικὸς ὑγιεῖς, τιμωρεῖται κατὰ τὸν νόμον.

23. Ὁ παθὼν ἀφροδισιαν νόσον ἐκ κοινῆς γυναικὸς ὀφείλει νὰ καταγγείλῃ αὐτὴν εἰς τὴν Διεύθυνσιν τῆς Ἀστυνομίας.

24. Οἱ ἰατροὶ ἀνεξαίρετως οἱ ἐπισκεπτόμενοι ἄνδρας πάσχοντες ἀπὸ ἀφροδισιαν νόσον, ὀφείλουν νὰ ἐξετάζουσι περὶ τοῦ ὀνόματος καὶ ἐπωνύμου τῶν γυναικῶν, αἵτινες μετέδωκαν τὸ νόσημα εἰς τοὺς νοσηλευμένους καὶ ἀναγγέλλωσι ταῦτα εἰς τὴν ἀστυνομίαν.

25. Ἐκαστος ἢ ἐκάστη μαστρωπὸς ὀφείλει νὰ ἔχῃ βιβλίον, τοῦ ὁποίου αἱ σελίδες νὰ ᾧσιν ἡριθμημέναι καὶ ἐσφραγισμέναι διὰ τῆς σφραγίδος τῆς Διευθύνσεως καὶ τὸ ὅποῖον θέλει διατηρεῖ καθαρὸν ἄνευ σβησμάτων καὶ ξεσμάτων. Εἰς τὸ βιβλίον τοῦτο ἐγγράφονται αἱ διαιτώμεναι εἰς τὸν οἶκον γυναῖκες, ἐκάστη δὲ σελὶς αὐτοῦ θέλει περιέχει εἰς στήλας· εἰς τὴν πρώτην ἐγγράφεται τὸ ὀνοματεπώνυμον, εἰς τὴν δευτέραν ἡ ἡλικία ἐκάστης γυναικὸς, εἰς τὴν τρίτην ἡ πατρίς, εἰς τὴν τετάρτην ἡ ἐποχὴ, καθ' ἣν εἰσῆλθεν εἰς τὸ κατάστημα, εἰς τὴν πέμπτην ἐπιφυλάσσεται νὰ σημειωθῇ ἡ ἐποχὴ τῆς ἐξόδου ἐκ τοῦ καταστήματος.

26. Οἱ (αἱ) μαστρωποὶ ὀφείλουν νὰ εἰδοποιήσωσιν ἁμέσως τὴν

ἀστυνομίαν, ἐὰν ᾗθελε μεταβῇ γυνή τις εἰς τὸ κατάστημά των ἐκτὸς τῶν διαιτωμένων ἐν αὐτῷ.

27. Ἀπαγορεύεται αὐστηρῶς εἰς τοὺς (τάς) μαστρωποὺς ἢ δι' ἀπάτης ἢ δόλου εἰσαγωγή εἰς τὸν παρ' αὐτῶν συντηρούμενον οἶκον ἀσωτείας νέων μὴ ὑπερβάντων τὸ 18 ἔτος ἡλικίας των.

28. Οἱ (αἱ) μαστρωποὶ εἶναι ὑπεύθυνοι διὰ πᾶσαν ἀταξίαν ἢ συμ- πλοκὴν, ἣτις ᾗθελε γέινει ἐξ ὑπαιτιότητος αὐτῶν ἢ τῶν διαιτωμένων εἰς τὰ καταστήματα των κοινῶν γυναικῶν.

29. Ἐκαστος ἢ ἐκάστη μαστρωπὸς ὑποχρεοῦται, ὅπως διατηρη- ται εἰς τὸ κατάστημά των ἡ δυνατὴ εὐσχημοσύνη καὶ καθαριότης παρὰ τῶν ἐν αὐτῷ διαιτωμένων γυναικῶν καὶ νὰ μὴ πράττωσιν οἱ ἴδιοι πᾶν ὅ,τι προσβάλλει τὴν ἠθικὴν δολέασμα καὶ πᾶσαν πρᾶξιν ἢ ἐπιχειρήσιν ἀντιβαίνουσαν εἰς τοὺς ὁρισμοὺς τῆς παρούσης διατάξεως.

30. Ἐκαστος (ἐκάστη) μαστρωπὸς ὑποχρεοῦται νὰ ἐξετάζη συ- χνάκις τὰς ἐν τῷ καταστήματί των γυναῖκας καὶ, ἅμα πληροφορηθῇ ὅτι πᾶσχει τις ἐξ αὐτῶν, νὰ εἰδοποιῇ ἀμέσως τὴν ἀστυνομίαν, ὅπως μεταβῇ ὁ ἀρμόδιος ἀστυάτρος πρὸς ἐπιθεώρησιν αὐτῆς.

31. Ὁ (ἡ) μαστρωπὸς καὶ αἱ εἰς τὴν πρώτην τάξιν ὑπαγόμεναι κοινὰι γυναῖκες ὀφείλουσι νὰ δίδωσι πᾶσαν πληροφορίαν εἰς τὴν ἀ- στυνομίαν περὶ τῶν φοιτῶντων εἰς αὐτάς ὑπόπτων ἀτόμων.

32. Οἱ (αἱ) μαστρωποὶ ὑποχρεοῦνται νὰ φροντίζωσι περὶ τῆς ὑ- γεινῆς ἐν γένει τῶν οἰκῶν ἀσωτείας, περὶ τῆς καθαριότητος τῶν ἐν αὐτοῖς γυναικῶν καὶ περὶ τῆς ἐκτελέσεως τῶν παρὰ τοῦ ἱατροῦ ἐπι- τασσομένων ὑγιεινῶν παραγγελμάτων.

33. Οἱ ἀρμόδιοι ἀστυνόμοι τῶν τμημάτων ὡς καὶ ὁ ἀστυνόμος τῆς Διευθύνσεως ὀφείλουσι νὰ ἐπισκέπτονται τακτικῶς τοὺς οἴκους ἀσωτείας καὶ τὰς κοινὰς γυναῖκας καὶ νὰ βεβαιῶνται περὶ τῆς ἐκτε- λέσεως τῶν διατάξεων τῆς παρούσης.

34. Ἡ ἀστυνομία οὐδὲν χρέος τῶν ἐν τοῖς οἴκοις ἀσωτείας διαι- τωμένων κοινῶν γυναικῶν πρὸς τοὺς διευθυντὰς ἢ διευθυντρίας αὐτῶν θέλει ἀναγνωρίζει.

35. Οἱ διευθυνταὶ καὶ διευθύντριαι, ὅσοι ᾗθελον παραβῇ τὰς δια- τάξεις τῆς παρούσης, τὰς ὁποίας ὑποχρεοῦνται νὰ τηρῶσιν, ἐκτὸς τῆς ποινικῆς καταδιώξεως, στεροῦνται τοῦ δικαιώματος τοῦ συντηρεῖν οἴ- κους τοιούτους, ἢ δὲ δοθεῖσα αὐτοῖς ἄδεια ἀφαιρεῖται. Ὁμοίως καὶ αἱ ἀναγόμεναι εἰς τὴν πρώτην καὶ δευτέραν τάξιν θέλουσιν ὑποβιβάζε-

ζῆσθαι εἰς τὴν ἀμέσως κατωτέραν, ἢ καὶ ἀποστέλλεσθαι εἰς τοὺς οἰκείους δήμους, ἐὰν κατάγωνται ἐξ ἐτέρων δήμων· αἱ δὲ ξέναι ἐξορίζεσθαι.

36. Ἀπαγορεύεται αὐστηρῶς ἡ κατὰ παρεκτροπὴν τῆς παρούσης διατάξεως προαγωγή εἰς πορνείαν, εἴτε παρὰ τῶν κοινῶν γυναικῶν εἴτε παρ' ἄλλων ἐνεργουμένη. Συνεπῶς οἱ ἀστυνόμοι τῶν τμημάτων καὶ ὁ τῆς Διευθύνσεως διὰ τῶν ὀργάνων τῶν θέλουν ἐπιτηρεῖ τὰς ὑπόπτους γυναῖκας καὶ οἴκους πρὸς ἀνακάλυψιν καὶ σύλληψιν τῶν λάθρα πορνευομένων γυναικῶν. Καὶ τὰς μὲν συλλαμβανομένας τοιαύτας γυναῖκας θέλουν προσάγει εἰς τὴν Διεύθυνσιν τῆς Ἀστυνομίας, ὅπως ἐγγράφωνται εἰς τὸ σχετικὸν βιβλίον τῶν πορνῶν συμφώνως μὲ τὰς διατάξεις τῆς παρούσης, τοὺς δὲ προαγωγούς, ἢ παρέχοντας τόπον εἰς ἀσέλγειαν, θέλουν καταγγέλλει, ἵνα τιμωρῶνται κατὰ τὸν νόμον.

37. Ὄταν τις τῶν κοινῶν γυναικῶν θέλῃ νὰ ἐγκαταλίπῃ τὸν βίον αὐτόν, πρέπει ν' ἀποδείξῃ εἰς τὴν ἀστυνομίαν ἡ ὅτι ὑπανδρεύεται, ἢ ὅτι ἀπέκτησεν ἑντιμον ἄλλον τρόπον τοῦ ζῆν. Ἡ ἀστυνομία τότε, ἀφοῦ πεισθῇ περὶ τῆς ἀληθείας τούτων ἀρκούντως ὥς καὶ περὶ τῆς σπουδαιότητος τοῦ γάμου, διαγράφει αὐτὴν ἐκ τοῦ βιβλίου τῶν κοινῶν γυναικῶν, ἀλλὰ καὶ τότε θέλει ἐπιτηρεῖ τὴν διαγωγὴν τῆς ἐφ' ὅσον καιρὸν νομίζει ἀναγκαῖον. Ὅμοίως καὶ τῶν μαστροπῶν ἐκείνων, οἵτινες ἠθελον δηλώσει ὅτι παραιτοῦνται τῆς ἐξασκήσεως τῶν ἐπαγγελημάτων τῶν ἡ ἀστυνομία θέλει ἐπιτηρεῖ τοὺς οἴκους τῶν καὶ τὴν διαγωγὴν τῶν, ἐφ' ὅσον αὕτη νομίζει ἀναγκαῖον.

38. Πᾶσα παράβασις τῆς παρούσης, ἐκτὸς τῶν ἄλλων διοικητικῶν μέτρων, θέλει καταδιώκεσθαι δυνάμει τῶν ἄρθρων 571, 659, 660 καὶ 697 τοῦ ποινικοῦ νόμου, (καθ' ὅσον εἰς ταῦτα ἀνάγεται.

Πᾶσα προηγουμένη διάταξις ἀντικειμένη εἰς τὴν παροῦσαν ἀκυροῦται.

Β. Α. 17 Δεβρίου 1855—Περὶ ὑγειονομικῶν μέτρων κατὰ τῆς νόσου χολέρας ἐντὸς τοῦ βασιλείου.

Ἐπὶ τῇ προτάσει τοῦ Ἡμετέρου ἐπὶ τῶν Ἑσωτερικῶν ὑπουργοῦ, ἔχοντες ὑπ' ὄψιν τὰ ἄρθρα 4 καὶ 13 § ε'. τοῦ Ὑγειονομικοῦ Νόμου, καὶ τὰ ἄρθρα 363, 364 καὶ 365 τοῦ Ὑγειονομικοῦ Κανονισμοῦ, καὶ θέλοντες νὰ ἐξασφαλίσωμεν τὴν δημόσιον ὑγείαν ἀπὸ τῆς νόσου χο-

λέρας μὲ ὅσον ἔνεστιν ὀλιγωτέραν ζημίαν τῶν συμφερόντων τῆς συγκοινωνίας.

Ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάττομεν·

1. Οἱ ἄνθρωποι οἱ ἐρχόμενοι ἀπὸ τόπον ὑπαγόμενον εἰς κάθαρσιν ἔνεκα χολέρας, εἰσελθόντες ἐναντίον τῶν ὑγειονομικῶν διατάξεων εἰς τόπον τοῦ Ἡμετέρου Κράτους ἄνοσον, περιορίζονται ἀμέσως ἔξω τοῦ χωρίου, τῆς κωμοπόλεως ἢ τῆς πόλεως, εἰς ἣν εἰσῆλθον, ἐντὸς οἰκήματος μεμονωμένου καὶ ὅσον τὸ δυνατόν μεμακρυσμένου ἀπὸ πᾶν ἄλλο οἶκημα, καὶ προσκαλεῖται ἀμέσως ὑπὸ τῆς διοικητικῆς ἢ δημοτικῆς Ἀρχῆς ὁ πλησιέστερος δημόσιος ἰατρός, ἢ, εἰς ἐναντίαν περιστασιν, ὁ πλησιέστερος ἀνεγνωρισμένος ἰατρός, πρὸς ἐπίσκεψιν αὐτῶν. Διακόπτεται δὲ προσωρινῶς ἡ συγκοινωνία τῶν πόλεων, κωμοπόλεων ἢ χωρίων, μεθ' ὧν ἐκοινώνησαν οἱ ὑπὸ κάθαρσιν οὗτοι ἄνθρωποι.

2. Ἐὰν οἱ ὑπὸ κάθαρσιν ἄνθρωποι εὐρέθῃσαν καταλύσαντες εἰς οἰκίαν μετ' ἄλλων μὴ ὑπὸ κάθαρσιν ἀνθρώπων, περιορίζονται καὶ οὗτοι κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον.

3. Ἐκαστος ἰατρός, εἴτε δημόσιος, εἴτε ἰδιωτικός, προσκαλούμενος εἰς ἐπίσκεψιν ὑπὸ τοιούτων ἀνθρώπων ὑπὸ κάθαρσιν, ὀφείλει νὰ ὑπακούσῃ, ἄνευ ἀναβολῆς, εἰς τὴν πρόσκλησιν (δρα ἄρθρ. 634 τοῦ Πον. νόμου). Οἱ προσκληθέντες ἰατροὶ θέλουν ἐξετάζει μετ' ἐπιμελείας τοὺς ὑπὸ κάθαρσιν ἀνθρώπους, εἰς ἣν ἐντελῶς ὑγιεῖς ἢ πάσχουσιν ὅποιονδήποτε σύμπτωμα δίδον ὑπόνοιαν χολέρας, καὶ θέλουν ἀναφέρει εἰς τὴν προσκαλέσασαν αὐτοὺς Ἀρχὴν ἐγγράφως καὶ ἀκριδῶς τὸ ἀποτέλεσμα τῶν ἐξετάσεών των.

4. Ἐὰν οἱ εἰσελθόντες ὑπὸ κάθαρσιν ἄνθρωποι εὐρεθῶσι παρὰ τοῦ ἱατροῦ ἐντελῶς ὑγιεῖς καὶ ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν δὲν ὑπερβαίῃ τοὺς τρεῖς, ἢ ἦναι μὲν περισσότεροι τῶν τριῶν, ἔρχονται ὅμως ἀπὸ ἀπλῶς ὑποπτον τόπον, παύει ἀμέσως ἡ διακοπὴ τῆς συγκοινωνίας τῶν πόλεων, κωμοπόλεων καὶ χωρίων, μεθ' ὧν ἐκοινώνησαν. Ἐὰν δὲ οἱ εἰσελθόντες ἄνθρωποι ἁμοῦ ἦναι περισσότεροι τῶν τριῶν καὶ ἔρχονται ἐξ ἐπιχολέρου τόπου, ἡ συγκοινωνία μένει διακεκομμένη, καὶ οἱ τόποι οὗτοι τίθενται εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν ὑπόπτων ἔνεκα χολέρας. — Ἐὰν τις τῶν ὑπὸ κάθαρσιν ἀνθρώπων εὐρεθῇ πάσχων σύμπτωμά τι φέρον ὑπόνοιαν χολέρας, τότε τὰ χωρία, αἱ κωμοπόλεις καὶ πόλεις, μεθ' ὧν ἐκοινώνησαν, τίθενται εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν ὑπόπτων ἔνεκα χολέρας· εἰ δὲ ἡ νόσος φανῇ χολέρα, τότε τίθενται ταῦτα

εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν ἐπιχολέρων. — Εἰς τὴν τελευταίαν ταύτην περίστασιν, ἐὰν δὲν ᾖναι ἀποδεδειγμένον, ὅτι αἱ ὑπὸ κάθαρσιν ἄνθρωποι δὲν ἐκοινώνησαν καὶ μετ' ἄλλων τόπων, κειμένων πλησίον ἐκείνου, εἰς ὃν εὐρέθησαν κοινωνήσαντες καὶ ὅτι ἡ ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ διαμονὴ τῶν δὲν ὑπερέβη τὰς ἐξ ὥρας, τίθενται εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν ἐπιχολέρων ὁμοῦ μὲ τὸν τόπον τοῦτον καὶ ὅλοι οἱ κατὰ τὴν ὑγειονομικὴν περιοχὴν αὐτῶν κείμενοι τόποι, συμφώνως μὲ τὸ ἄρθρον 8 τοῦ παρόντος Διατάγματος.

5. Οἱ ἀποχωρισθέντες ἐκ τῶν χωρίων, κωμοπόλεων ἢ πόλεων ὑπὸ κάθαρσιν ἄνθρωποι, ἐὰν ᾖναι πλησίον λοιμοκαθαρτήριον, παραπέμπονται ἐκεῖ ἀσφαλῶς, ἐὰν δὲ δὲν ὑπάρχῃ τριῦτον κατάστημα, ἢ ἐὰν οἱ ἄνθρωποι, πάτχοντες, δὲν δύνανται νὰ μετακομισθῶσιν ἀκινδύνως, τότε μένουσιν εἰς τὸ οἶκημα, ἐν ᾧ ἀπεχωρίσθησαν, ἐὰν τοῦτο ἀπέχῃ διακόσια τοῦλάχιστον μέτρα τῆς τελευταίας οἰκίας τοῦ χωρίου, τῆς κωμοπόλεως ἢ πόλεως, καὶ ἔχῃ τὰ ἀπαιτούμενα προσόντα διὰ τὴν ὑγίαν καὶ τὴν ἀσφάλειαν τῶν ἐν αὐτῷ, καὶ περαιώνουσιν ἐκεῖ τὴν κάθαρσιν των. Ἐὰν δὲν ὑπάρχῃ οἶκημα ἔχον τὰ εἰρημένα προσόντα, ἀνεγείρεται ἐπὶ τούτῳ παρὰ τοῦ δήμου εἰς τὴν εἰρημένην ἀπόστασιν παράπηγμα. Εἰς πᾶσαν δὲ περίστασιν οἱ καθαριζόμενοι θέλουσιν ἐπισκέπτεσθαι κατ' ἐκάστην, καὶ χρείας εὐσης, θέλουσιν θεραπεύεσθαι παρὰ ἱατροῦ ἀνεγνωρισμένου.

6. Ὄταν ἄνθρωποι ἐρχόμενοι ἐκ τόπων διατελούντων ὑπὸ κάθαρσιν ἐνεκα χολέρας, εἰσέλθωσιν εἰς τόπους τοῦ Κράτους ἀνόσους καὶ δὲν ἀνευρίσκωνται, ἢ ἀνεχώρησαν ἤδη, οἱ τόποι οὗτοι, καθὼς καὶ ἄλλοι, εἰς οὓς ὑποτίθεται μετὰ μεγάλης πιθανότητος, ὅτι οἱ ὑπὸ κάθαρσιν ἄνθρωποι ἤλθον, τίθενται εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν ὑπόπτων, ἐὰν δὲν ὑπάρχωσι πληροφορίες ὅτι οἱ εἰσέλθόντες ἔπασχον συμπτώματα ὑπόπτα χολέρας· ἐὰν ὑπάρχωσι τοιαῦτα πληροφορίες, οἱ εἰρημένοι τόποι θεωροῦνται ὡς ἐπιχολεροί.

7. Ὄταν εἰς τινὰ τόπον τοῦ Κράτους φανῇ νόσος φέρουσα συμπτώματα χολέρας, ἐν ὅσῳ μὲν αὕτη θεωρεῖται ἀμφίβολος, ὁ τόπος μετ' ὅλης τῆς ὑγειονομικῆς αὐτοῦ περιοχῆς τίθεται εἰς τὴν κατηγορίαν τῆς ὑπόπτου καθάρσεως· ἅμα δὲ ἡ νόσος χαρακτηρισθῇ ὡς Ἀσιατικὴ χολέρα, ἔστω καὶ σποραδικὴ ἀκόμη, καθὼς καὶ εἰς τὴν περίστασιν, ἣν προβλέπει τὸ ἄρθρον 4 § 3 τοῦ παρόντος Διατάγματος, ὁ τόπος τίθεται ἀμέσως εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν ἐπιχολέρων.

8. Ἡ ὑγειονομικὴ περιοχὴ τόπου τιθέντος ὑπὸ οὐδὲποτε κατη-
γορίαν καθάρσεως ἕνεκα χολέρας, ἐμπεριλαμβάνει ὅλους τοὺς τόπους
τοὺς κειμένους περὶ αὐτοῦ εἰς ἀπόστασιν τεσσάρων μέτρων ἕξ ὠρῶν
ὁδοιπορικῶν. Ἡ δὲ περιφέρεια τῆς ὑγειονομικῆς περιοχῆς συνιστᾷ
τὴν ὑγειονομικὴν γραμμὴν.

9. Ὄταν πληροφορηθῇ ἡ δημοτικὴ Ἀρχὴ τινος τόπου, μὴ ἐδρι-
οντο; ἐκεῖ Ἐπαρχοῦ, ὅτι συνέβη ἐν αὐτῷ περιστατικόν τι ἐκ τῶν
μνημονευμένων εἰς τὰ ἄρθρα 1 καὶ 4 τοῦ παρόντος Διατάγματος,
ἢ ὅτι ὑπάρχει ὑπόνοια χολέρας, ἢ ὅτι ἐφάνη πραγματικῶς ἡ νόσος
αὕτη, ὀφείλει νὰ προκηρύττῃ καὶ ἐνεργῇ ἀμέσως τὴν διακοπὴν τῆς
συγκοινωνίας, καὶ νὰ εἰδοποιῇ ἐνταυτῷ τὸν ἀρμόδιον Ἐπαρχοῦ καὶ
τὸς πλησιοχώρους δημοτικὰς ἀρχάς. Ἐτι δὲ καὶ τὰς κατὰ τὴν δικαιο-
δοσίαν τοῦ πλησιοχώρου ὑγειονομικὰς ἀρχάς, αἵτινες θέλουσι σημειοῦ-
τὸ περιστατικόν εἰς τὰς ὑγειονομικὰς πιστοποιήσεις τῶν πλοίων,
τὰ ὅποια ἤθελον ἀναχωρῆσαι πρὶν φθάσῃ ἡ ἀπόφασις τοῦ Ἐπαρχοῦ.

10. Ὁ Ἐπαρχος εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ ὁποίου συνέβη συγκοι-
νωνία μετὰ ὑπὸ καθάραιν ἀνθρώπων, ἢ ἐφάνη ἡ νόσος χολέρα ἢ καὶ
ὑπόνοια αὐτῆς, ἅμα εἰδοποιήσας περὶ τοῦ συμβάντος ἐκτιμᾷ τὰς
περιστάσεις ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ παρόντος Διατάγματος, καὶ κηρύττει
ἀνολόγως αὐτῶν ὑποπτον ἢ ἐπιχόλερον τὸν τόπον μόνον, ἢ οὐκ ἀνέβη
τὸ περιστατικόν, ἢ καὶ ὅλην τὴν ὑγειονομικὴν περιοχὴν αὐτοῦ, εἰ-
δοποιεῖ ἀμέσως τὰς ὁμόρους διοικητικὰς ἀρχάς περὶ τοῦ συμβάντος
καὶ τῶν ληφθέντων μέτρων, καὶ γνωστοποιεῖ τὰ ὀνόματα τῶν συνοι-
κιῶν, χωρίων, κωμολέων ἢ καὶ πόλεων, μέχρι τῶν ὁποίων ἐκτεί-
νεται ἡ ὑγειονομικὴ περιοχὴ τῆς δικαιοδοσίας του, τοποθετεῖ κατὰ
τὴν ὑγειονομικὴν γραμμὴν, ἢ, ἐὰν ἀποκλείεται ὁ τόπος μόνος, κατὰ
τὰ ὅρια τοῦ ἀποκλεισμοῦ, τοὺς ἀναγκαίους ἐκτάκτους ὑγειονομικοὺς
καὶ δημοτικοὺς φύλακας ὑποστηριζομένους ὑπὸ τῆς στρατιωτικῆς ду-
νάμεως, διὰ νὰ ἐμποδίζωσι τὴν συγκοινωνίαν, εἰδοποιεῖ ἀμέσως τὰς
κατὰ τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ ὑγειονομικῆς ἀρχὰς πρὸς ὁδηγίαν των,
καὶ κάμνει γνωστὴν εἰς τοὺς κατοίκους τῆς δικαιοδοσίας του, συμ-
φώνως μὲ τὸ ἄρθρον 14 τοῦ ὑγειονομικοῦ Νόμου, τὴν κατηγορίαν
τῆς καθάρσεως, εἰς ἣν ἐτέθη ὁ τόπος, καὶ τὰ διαταχθέντα ὑγειονο-
μικὰ μέτρα, δημοσιεύει ἐνταυτῷ καὶ τὸς ἐπιβαλλομένους παρὰ τοῦ
ὑγειονομικοῦ Νόμου ποινὰς εἰς τοὺς παραβαίνοντας τὰς ὑγειονομικὰς
διατάξεις πολίτας καὶ ὑπαλλήλους. — Ἐὰν κείνται ἐντὸς τῆς ὑγει-

ονομικῆς περιοχῆς τοῦ τόπου ὅστις ὑποβάλλεται εἰς τὴν κάθαρσιν, τόποι ὑπαγόμενοι εἰς τὴν δικαιοδοσίαν ἄλλων ἐπαρχῶν, οὗτοι ὀφείλουν, ἅμα εἰδοποιηθέντες περὶ τοῦ ληφθέντος μέτρου, νὰ ἐνεργῶσι τὴν ἀκριβῆ ἐκτέλεσιν τῆς διακοπῆς τῆς συγκοινωνίας τῶν τῆς δικαιοδοσίας τῶν τόπων τῶν κειμένων ἐντὸς τῆς ὑγειονομικῆς περιοχῆς τοῦ ὑποβληθέντος ὑπὸ κάθαρσιν τόπου, καὶ νὰ ἐνεργῶσι κατὰ τὴν δικαιοδοσίαν αὐτῶν ὅσα ἐρίζονται εἰς τὸ προηγούμενον ἐδάφιον. — Οἱ ἔπαρχοι ὁμῶς οὗτοι ἔχουν τὸ δικαίωμα καὶ τὸ χρέος, ὅταν ὁ ἔπαρχος τοῦ μολυνθέντος τόπου διακόψῃ τὴν συγκοινωνίαν μόνου αὐτοῦ, ἐὰν θεωρῶσι τὸ μέτρον ἀνεπαρκές, νὰ διακόπτωσι τὴν συγκοινωνίαν τῶν τόπων ὅλων τῆς δικαιοδοσίας τῶν κειμένων ἐντὸς τῆς ὑγειονομικῆς περιοχῆς τοῦ μολυνθέντος τόπου, καὶ νὰ εἰδοποιῶσιν ἀμέσως διὰ τὸ ληφθὲν παρ' αὐτῶν μέτρον τὸν ἔπαρχον τοῦ μολυνθέντος τόπου, ὅστις ὀφείλει νὰ συμμορφωθῇ πάραυτα, καθ' ὅσον ἀφορᾷ τοὺς ἐντὸς τῆς ὑγειονομικῆς περιοχῆς τῆς δικαιοδοσίας του κειμένους τόπους, ἕως οὗ ἀποφασίσῃ ὁριστικῶς ὁ προϊστάμενος Νομάρχης, ἢ ὅταν ἦναι μεταξύ δύο Νομαρχῶν ἡ διαφωνία, τὸ Ὑπουργεῖον τῶν ἐσωτερικῶν.

11. Ἡ διάρκεια τοῦ ὑγειονομικοῦ ἀποκλεισμοῦ τῶν ὑπὸ κάθαρσιν τιθεμένων τόπων τοῦ Κράτους λογίζεται κατὰ τὰς διαφόρους περιστάσεις ὡς ἐφεξῆς.

Α'. Διὰ τὴν κατηγορίαν τῶν ὑπόπτων.

α'. "Όταν ἐγείνεν ἡ συγκοινωνία μετ' ἀνθρώπων πλέον τῶν τριῶν ἐρχομένων ἀπὸ τόπους ὑπαγομένους εἰς τὴν κατηγορίαν τῆς ἀκαθάρτου πιστοποιήσεως, ἐνεκα χολέρας ἀποδειχθέντων δὲ ἐντελῶς ὑγείων, ἄρχεται ἀπὸ τῆς ἡμέρης, καθ' ἣν ἐχωρίσθησαν εἰς ἰδιαιτέρον οἶκημα, ἔξω τῆς πόλεως, κωμπούλεως ἢ χωρίου, καὶ λήγει τὴν ἕκτην ἡμέραν.

β'. "Όταν αἱ ὑπὸ κάθαρσιν ἄνθρωποι δὲν ἀνευρίσκωνται ἢ ἀνεχώρησαν ἤδη, δὲν ὑπάρχει οὐ πείρα ὅτις, ὅτι ἐπὶ σχόν συμπτώματα χολέρας, τότε, εἰς τὴν πρώτην περίστασιν ἄρχεται ὁ ἀποκλεισμός ἀπὸ τῆς ἡμέρας καθ' ἣν δὲν ἐφάνησαν πλέον εἰς τὸν τόπον καὶ παύει, ἐὰν ἤρχοντο ἀπὸ τόπον ὑπαγόμενον εἰς τὴν κατηγορίαν τῆς ὑπόπτου καθάρσεως τὴν ἕκτην ἡμέραν, ἐὰν δὲ ἤρχοντο ἀπὸ τόπον ἐπιχόλερον, τὴν δεκάτην· εἰς τὴν δευτέραν ἄρχεται ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς ἀναχω-

ρήσεως τῶν ὑπὸ κάθαρσιν ἀνθρώπων, καὶ παύει, ἐὰν μὲν οὗτοι ἤρχοντο ἀπὸ τόπον ὑπαγόμενον εἰς τὴν κατηγορίαν τῆς ὑπόπτου πιστοποιήσεως, τὴν 6 ἡμέραν, ἐὰν δὲ ἤρχοντο ἀπὸ ἐπιχόλερον, τὴν ὀγδόην.

γ'. "Όταν φανῇ εἰς τινα τόπον νόσος φέρουσα ὑποψίαν χολέρας, τότε ἄρχεται ὁ ἀποκλεισμός τοῦ τόπου αὐτοῦ ἀπὸ τῆς ἡμέρας καθ' ἣν φανῇ ἡ νόσος, καὶ διαρκεῖ ἕως οὗ ἀποδειχθῇ ἀναμφισβητήτως, ὅτι ἡ νόσος δὲν εἶναι ἡ Ἀσιατικὴ χολέρα.

Β'. Διὰ τὴν κατηγορίαν τῶν ἐπιχολέρων.

α'. "Όταν ἔγεινε συγκοινωνία μετ' ἀνθρώπων ἔξωθεν ἐλθόντων καὶ πασχόντων χολέραν, ἡ κάθαρσις ἄρχεται ἀφ' ἧς ἡμέρας ἐχωρίσθησαν ἀπὸ τὸν τόπον καὶ παύει, ἐὰν μὲν ὁ ἄρρωστος εἶχεν ἀποχωρισθῇ ἢ τελευτήσῃ πρὶν ἢ διαμείνῃ περισσότερον τῶν τριῶν ὥρων εἰς τὸν τόπον τὴν δεκάτην ἡμέραν, εἰξέναντίαν δὲ περιστάσιν τὴν δωδεκάτην ἡμέραν.

β'. "Όταν τις τόπος κηρυχθῇ ἐπιχόλερος ἕνεκα ἀνθρώπων ἔξωθεν ἐλθόντων, δι' οὗς ὑπάρχουσι πληροφορίες, ὅτι ἔπασχον πιθινῶς συμπτώματα χολέρας, δὲν ἀνευρίσκωνται δ' οὗτοι, ἢ ἀνεχώρησαν ἤδη, εἰς μὲν τὴν πρώτην περιστάσιν ἄρχεται ἡ κάθαρσις [ἀπὸ τῆς τελευταίας ἡμέρας, καθ' ἣν δὲν ἐφάνησαν πλέον εἰς τὸν τόπον, καὶ παύει τὴν δωδεκάτην ἡμέραν· εἰς δὲ τὴν δευτέραν ἄρχεται ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς ἀναχωρήσεως των, καὶ παύει τὴν δεκάτην·

γ'. "Όταν φανῇ χολέρα ἐντὸς τινὸς τόπου τοῦ Κράτους παύει ὁ ἀποκλεισμός τῶν κηρυχθέντων ὡς ἐπιχολέρων τόπων, ὅταν καθ' ὅλην τὴν ὑγειονομικὴν περιοχὴν ἐπὶ δέκα πέντε ἡμέρας δὲν συνέβῃ κρούσμα χολέρας.

12. Οἱ ἀρμόδιοι ἑπαρχοὶ προκηρύττουν τὴν ἡμέραν, καθ' ἣν παύσει ὁ ἀποκλεισμός, καὶ κάμνουν γνωστὴν αὐτὴν ἄνευ ἀναβολῆς εἰς τὰς κατὰ τὴν δικαιοδοσίαν των ὑγειονομικὰς ἀρχάς, διὰ νὰ ὁδηγηθῶσιν ὡς πρὸς τὰς ἐκδιδομένας παρ' αὐτῶν πιστοποιήσεις. — Ἐὰν κεῖνται κατὰ τὴν ὑγειονομικὴν περιοχὴν τῶν ὑπὸ κάθαρσιν μερῶν τόποι ὑπαγόμενοι εἰς τὴν δικαιοδοσίαν δύο ἢ καὶ περισσότερων ἐπάρχων, οὗτοι θέλουν συνεννοεῖσθαι ἀδιαλείπτως περὶ τῆς ὑγειονομικῆς καταστάσεως τῶν ὑπὸ κάθαρσιν τόπων, καὶ περὶ τοῦ καιροῦ, καθ' ὃν θέλει κηρυχθῇ ἡ παῦσις τοῦ ἀποκλεισμοῦ ἐπὶ τῶν εἰς τὸ προηγούμενον ἄρθρον ὀριζομένων βάσεων.

13. Όταν τόπος τις τοῦ Κράτους τεύῃ εἰς τὴν κατηγορίαν τῆς ἀκαθάρτου πιστοποιήσεως ἔνεκα χολέρας φινείσης ἐν αὐτῷ, ἐάν δὲν ὑπάρχῃ λοιμοκαθαρτήριον ἐπιτήδειον, εἴτε ὡς ἐκ τῆς ἀποστάσεως, εἴτε ὡς ἐκ τῆς θέσεώς του, διὰ νὰ καθαρίζονται ἀσφαλῶς οἱ ἐρχόμενοι ἐκ τοῦ τόπου τούτου, συσταίνεται προσωρινὸν λοιμοκαθαρτήριον ἐπὶ τῷ σκοπῷ τούτῳ, εἴτε κατὰ θάλασσαν, εἴτε κατὰ ξηράν· ἐάν δὲ δὲν ἐπαρκῇ εἰς τὰς ἀνάγκας τῆς συγκοινωνίας ἐν μόνον, δύναντα νὰ συστηθῶσι καὶ δύο τοιαῦτα.

14. Τὰ προσωρινὰ λοιμοκαθαρτήρια θέλουν ἀνεγείρεσθαι πλησίον τῆς ὑγειονομικῆς γραμμῆς τῶν ἐπιχολέρων τόπων, εἰς μέρη ἀπέχοντα πεντακόσια μέτρα τοῦλάχιστον ἀπὸ τόπους κατωκημένους, ὅσον ἔνεστιν ὑγιεινὰ καὶ πρόσφορα διὰ τὴν συγκοινωνίαν καὶ τὴν ἀσφάλειαν τῶν ἐν αὐτοῖς.

15. Εἰς τὰ κατὰ ξηράν προσωρινὰ λοιμοκαθαρτήρια δὲν θέλουν εἶσθαι δεκτοὶ πρὸς κάθαρσιν ὁμοῦ περισσότεροι ἄνθρωποι ἀπὸ ὅσους δύνανται νὰ χωρήσωσιν ἄνευ βλάβης τῆς ἀκριβοῦς ἐκτελέσεως τῶν περὶ καθάρσεως ἔνεκα χολέρας διατάξεων.

16. Ἡ μετ' ἀλλήλων συγκοινωνία τόπων κειμένων ἐντὸς τῆς ὑγειονομικῆς περιοχῆς μὴ προσβληθέντων δὲ ὑπὸ τῆς νόσου χολέρας δὲν διακόπτεται, ἀλλ' οἱ μεταβαίνοντες ἀπὸ ἑν εἰς ἄλλον τοιοῦτον τόπον ἐντὸς τῆς ὑγειονομικῆς περιοχῆς ὀφείλουν νὰ φέρωσι ἀποδεικτικὸν τῆς ἀρμοδίας ἀστυνομικῆς ἀρχῆς τοῦ τόπου, ὅθεν προέρχονται, ὅτι δὲν ὑπάρχει εἰς αὐτὸν χολέρα ἢ ὑπόνοιαι αὐτῆς, καὶ ὅτι ἀπὸ δέκα ἡμέρας καὶ ἐντεῦθεν δὲν εὗρέθησαν εἰς τόπον ἐπιχολέρον. Οἱ μὴ φέροντες τοιοῦτον ἀποδεικτικὸν ἀποπέμπονται, ὅθεν ἦλθον, καὶ καταδιώκονται ὡς παραβάται τῶν ὑγειονομικῶν διατάξεων. — Οἱ ἐμποδίζοντες καθ' ὅποιονδήποτε τρόπον τὴν συγκοινωνίαν μετ' ἀνθρώπων φερόντων τὰ εἰρημένα ἀποδεικτικά, τιμωροῦνται κατὰ τὰς σχετικὰς διατάξεις τοῦ Ποινικοῦ Νόμου.

17. Οἱ κείμενοι ἐντὸς τῆς ὑγειονομικῆς γραμμῆς τόποι δύνανται νὰ δέχωνται τοὺς ἐρχομένους ἐκ τῶν ἐπιχολέρων χωρίων, κωμπούλεων καὶ πόλεων, ὅταν ἔχωσιν ἐξωθεν αὐτῶν εἰς τὴν ἀνήκουσαν ὑπόστασιν (ἄρθρ. 5) οἰκήματα ἢ παραπήγματα, εἰς τὰ ὅποια δύνανται νὰ ἐκπληρώσωσι τὴν νεγομισμένην αὐτῶν κηρασίαν ὑπὸ τὴν ἐπίβλεψιν καὶ θεραπείαν ἱατροῦ.

18. Ὅλοι οἱ ἐκτὸς τῆς ὑγειονομικῆς γραμμῆς κείμενοι τόποι με-

νουν εἰς ἐλευθέραν κοινωνίαν μετὰ τῆς λοιπῆς ἐπικρατείας, ἀλλ' οἱ παρακείμενοι εἰς τὴν γραμμὴν ταύτην τόποι μέχρις ὁκτώ ὁδοιπορικῶν ὠρῶν ἀποστάσεως ὑπόκεινται εἰς ἀπλὴν ὑγειονομικὴν ἐπιτήρησιν.

19. Πᾶς ὁ ὁδοιπορῶν ἐντὸς τῆς ὑπὸ ὑγειονομικὴν ἐπιτήρησιν εὐρισκομένης περιοχῆς ὀφείλει νὰ φέρῃ ἀποδεικτικὸν ἐπιστάτου λοιμοκαθαρητηρίου δηλοῦν ὅτι ἐπεραίωσεν ἐν αὐτῷ τὴν νενομισμένην κάθαρσιν, ἢ ἀποδεικτικὸν τῆς ἁρμοδίας ἐπιτοπίου ἀρχῆς ἐμφαῖνον, ὅτι ὁ τόπος, ἐν ᾧ ἐξεδόθη τὸ ἀποδεικτικὸν εἶναι ἄνοσος καὶ ὅτι ὁ φέρων αὐτὸ δὲν εὐρέθη ἀπὸ 15 ἡμέρας καὶ ἐντεῦθεν εἰς τόπον ὑγειονομικῶς ἀποκεκλεισμένον. — Τὸ ἀποδεικτικὸν τοῦτο ἐκδίδεται ὑπὸ τῆς ἐπιτοπίου δημοτικῆς ἀρχῆς τῆς ἐδρευούσης εἰς τὸν τόπον τῆς ἐκδόσεως, τοῦ δημάρχου δηλαδή ἢ τοῦ εἰδικοῦ παρέδρου, ἢ ὑπὸ τοῦ ἀστυνόμου, ὅπου ἐδρεύει τοιοῦτος.

20. Ὄταν τόπος τις ἐκ τῶν εὐρισκομένων ἐντὸς τῆς ὑπὸ ὑγειονομικὴν ἐπιτήρησιν περιοχῆς ἀποκλεισθῇ ὑγειονομικῶς ἀκολούθως, τὰ ἐκδοθέντα πρὸ τοῦ ἀποκλεισμοῦ αὐτοῦ ἀποδεικτικά δὲν ἰσχύουν πλέον, ἀλλ' οἱ ἔχοντες τοιαῦτα πρέπει νὰ ἐφοδιασθῶσι μὲ ἄλλο ἀποδεικτικὸν μεταγενέστερον τοῦ ἀποκλεισμοῦ.

21. Ὁ μὴ φέρων τὸ ἀπαιτούμενον ἀποδεικτικὸν ἀποχωρίζεται ὑγειονομικῶς κατὰ τὰ ἄρθρ. 1 καὶ 5 τοῦ παρόντος Διατάγματος, καὶ ἐνεργοῦνται ὅσα ὀρίζονται ἐν αὐτοῖς. Ἐὰν ὁ τοιοῦτος ἄνθρωπος δὲν ἀποδείξῃ ὅτι ἔρχεται ἀπὸ τόπον ἄνοσον ἢ ὅτι ἀπὸ 15 ἡμέρας καὶ ἐντεῦθεν δὲν εὐρέθη εἰς τόπον ὑγειονομικῶς ἀποκεκλεισμένον, θέλει τελειῶναι ὁλόκληρον τὴν κάθαρσιν αὐτοῦ (ἄρθρ. 11). Πρὸς τούτοις, ἐὰν ἀποδειχθῇ ὅτι ἔρχεται ἀπὸ τόπον ἀποκεκλεισμένον, θέλει καταδικάσθαι κατὰ τὰς ποινικὰς διατάξεις τοῦ ὑγειονομικοῦ Νόμου.

22. Οἱ ἑπαρχοί, εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τῶν ὁποίων κεῖνται οἱ ἐμπεριλαμβανόμενοι εἰς τὴν περιοχὴν τὴν διατελουσαν ὑπὸ ὑγειονομικὴν ἐπιτήρησιν τόποι, ὀφείλουν νὰ κάμνωσι γνωστὴν ἄνευ ἀναβολῆς εἰς κατοίκους τῆς περιοχῆς αὐτῆς, συμφῶνως μὲ τὸ ἄρθρ. 14 τοῦ ὑγειονομικοῦ Νόμου, τὴν ὑγειονομικὴν κατάστασιν, εἰς ἣν ἐτέθησαν αἱ τόποι, δηλοῦντες ἀκριβῶς καὶ τὰ ὅρια, μέχρι τῶν ὁποίων ἐκτείνονται τὰ ληφθέντα μέτρα.

ΕΓΚΥΚΛΙΟΙ

Ὅδονγίαι διὰ τὴν ἱατρικὴν ὑπηρεσίαν εἰς ἱατροδικαστικὰς καὶ ἀστυνομικὰς ὑποθέσεις 7 Ἰουν. 1834.

1. Ἱατροδικαστικαὶ καὶ Ἀστυνομικαὶ ἐξετάσεις πρέπει νὰ γίνωνται μόνον ἀπὸ ἱατρούς, ἐπὶ τούτῳ διωρισμένους. Ὅπου δὲ δὲν ὑπάρχει ἱατρός διωρισμένος διὰ τοιαύτην ἐργασίαν, δύναται νὰ προσκληθῇ ἄλλος ἰδιαιτέρας, πρέπει ὅμως πρότερον νὰ ὀρκισθῇ κατὰ τὰ ἐν τῇ Ποινικῇ (ἄρθρ. 101) καὶ Πολιτικῇ Δικονομίᾳ (ἄρθρ. 288) ὥρισμένα.

2. Οὐδὲν ἐκ τῶν ἱατρικῶν προσώπων, οἷον ἱατρῶν, χειρουργῶν, κτηνιατρῶν, φαρμακοποιῶν καὶ μαιῶν, δύναται νὰ ἐπιχειρισθῇ τοιαύτην ἐξέτασιν ἄνευ προηγουμένης προσκλήσεως τοῦ εἰταγγελέως, τοῦ δικαστοῦ, τοῦ ἀστυνομικοῦ, ἢ ἄλλου τινὸς ἀνακριτικοῦ ὑπαλλήλου· προσκληθέντες δὲ χρεωστοῦν νὰ ὑπακούσωσιν ἀμέσως, καὶ νὰ ἐπιχειρήσωσι τὴν διαταττομένην ἔρευναν.

3. Τοιαῦται ἐξετάσεις πρέπει, κατὰ τὰς ποινικὰς ὑποθέσεις, νὰ γίνωνται ἐπὶ παρουσίᾳ τῶν δικαστικῶν ἢ ἀνακριτῶν ὑπαλλήλων, ἐκτὸς τῆς περιπτώσεως τῶν ἄρθρ. 107 τῆς Ποινικῆς Δικονομίας, καὶ ἂν οὗτοι συναινέσωσιν νὰ μὴ παρευρεθῶσιν εἰς τὴν ἐξέτασιν κατὰ τὸ ἄρθρ. 109 τῆς Ποινικῆς Δικονομίας.

4. Εἰς αὐτοψίας πτώματων ὁ ἱατρός δύναται νὰ συμπεριλάβῃ χειρουργόν τινα, εἰς χημικὰς ἐξετάσεις φαρμακοποιόν τινα, εἰς τὰς τῶν γυναικῶν μαίαν τινα, οὗτοι ὅμως ἐπιτηροῦνται πάντοτε ἀπὸ τὸν ἱατρόν.

5. Ἐν ἐλλείψει ἱατροῦ δύναται νὰ χρησιμεύσωσι καὶ μόνοι, εἰς ἀνατομικὰς ἐξετάσεις ὁ χειρουργός, εἰς μαιευτικὰς ἡ μάϊα, καὶ εἰς χημικὰς ὁ φαρμακοποιὸς κτλ.

6. Ὅσάκις ἡ ἐξωτερικὴ περιγραφὴ τινος πτώματος δὲν δεικνύει φανεράν τὴν αἰτίαν τοῦ θανάτου, τότε πρέπει ἀπολύτως ν' ἀνοίγωνται αἱ τρεῖς κυρίαι κοίλαι τοῦ σώματος, δηλ. τῆς κεφαλῆς, τοῦ στήθους καὶ τῆς κοιλίας· εἰς δὲ νεογέννητα βρέφη πρέπει νὰ γίνεται καὶ ἡ πνευμόνων δοκιμασία. — Ἐν γένει ὁ ἱατρός, φαρμακοποιὸς κτλ. πρέ-

πει νά μεταχειρίζεται πᾶν μέσον πρὸς ἀκριβεστέραν λύσιν τῶν παρὰ τοῦ δικαστοῦ προβαλλομένων ζητημάτων.

7. Μόνον ἡ ὁλόκληρος σῆψις τοῦ πτώματος ἀπαλλάττει τὸν ἱατρὸν ἢ χειρουργὸν ν' ἀνοίξη τοῦτο.

8. Οἱ παρὰ τῆς Κυβερνήσεως διοριζόμενοι διὰ τοιαύτας ἐξετάσεις ἱατροὶ ὀφείλουν νὰ ἔχουν τὰ πρὸς αὐτοψίαν νεκρῶν ἀναγκαῖα ἐργαλεῖα, καλῶς διατηρούμενα.

9. Ὅσῳκις ὑπάρχει ὑποψία ἢ περιπτώσις φαρμακεύσεως, ὅχι μόνον ἡ εἰς τὰ ἔντερα καὶ τὸν στόμαχον ἐμπεριχομένη ὕλη καθυποβάλλεται εἰς χημικὴν ἀνάλυσιν, ἀλλ' ἐν καιρῷ ἀνάγκης καὶ αὐτὸς ὁ στόμαχος καὶ τὰ ἔντερα.

10. Ἄν πρὸς χημικὴν τινα ἀνάλυσιν προσκληθῇ φαρμακοποιὸς τις τότε ἡ ἐξετασθησομένη ὕλη πρέπει νὰ παραδίδεται εἰς αὐτὸν ἐντὸς ἐνὸς ἀγγείου ἐσφραγισμένου.

11. Εἰς πᾶσαν χημικὴν ἀνάλυσιν ἀπαιτεῖται ν' ἀνακαλυφθῇ ὅσον δυνατόν αὐτὴ ἡ ὕλη τοῦ δηλητηρίου, καὶ νὰ ἐπισυναφθῇ εἰς τὰ ἐγγραφα.

12. Εἰς μὲν τὰς περιπτώσεις καθ' ἃς ὁ δικαστικὸς ὑπάλληλος εἶναι παρὼν εἰς τὴν ἱατρικὴν ἐργασίαν, ὁ ἱατρός ἢ χειρουργὸς κ.τ.λ. ὑπαγορεύει ἀπλῶς τὰ περὶ τῆς καταστάσεως τοῦ ἐξεταζομένου, καὶ ἡ ὑπαγόρευσις αὕτη, ὡς καὶ ἡ γνωμοδότησις του, ἐκθέτονται εἰς τὸ πρωτόκολλον, τὸ ὁποῖον καὶ συνυπογράφει.

13. Εἰς δὲ τὰς περιπτώσεις, καθ' ἃς δικαστικὸς ὑπάλληλος δὲν εἶναι παρὼν εἰς τὰς ἱατρικὰς ἐργασίας, ὁ ἱατρός κλπ. χρεωστεῖ νὰ ἐκθέσῃ ἐγγράφως, καὶ ὅσον τάχος τὴν ἐξέτασιν καὶ γνωμοδότησιν του.

14. Ἡ ἐγγραφὸς ἐκθεσις τοῦ ἱατροῦ κλπ. πρέπει νὰ ἐμπεριέχῃ ὁλόκληρον τὴν κατάστασιν τοῦ ἐξεταζομένου ἀντικειμένου, καὶ τὴν λύσιν τῶν διαφορῶν ζητημάτων καὶ ἀμφιβολιῶν, θεμελιωμένην εἰς αὐτὴν τὴν κατάστασιν. — Εἰς τὴν ἐκθεσιν ταύτην ὀφείλει ὁ ἱατρός κλ. νὰ μὴ παρενεῖρῃ ψευδῆ πράγματα, ν' ἀποφεύγῃ τὰς ἀντιφάσεις, καὶ ὅσον δυνατόν τὰς ἀορίστους ἐκφράσεις, καθὼς καὶ πᾶσαν ἄλλην ἑλλειψιν πρεσβυχομένην ἀπὸ προὑποληψίαν καὶ ἀνεπίτηδειότητα.

15. Εἰς ἀμφιβόλους καὶ σκοτεινὰς περιπτώσεις ὁ ἱατρός, χειρουργὸς κλ. δύνανται νὰ ζητήσωσι διασαφήσεις παρὰ τοῦ διορίσαντος αὐ-

τοὺς δικαστικοῦ ὑπαλλήλους, ὡς πρὸς τὴν ἀκριβῆ κατάληψιν τοῦ τε-
θέντος αὐτοῖς ζητήματος.

16. Ὅσάκις εἰς ἐξέτασιν τινα, ἐκτὸς τοῦ ἱατροῦ προσκαλεῖται
χειρουργοῦ, φαρμακοποιοῦς ἢ μαῖα, ἢ ἄλλοις πρέπει νὰ προσυπογρά-
φεται καὶ πρὸ αὐτῶν, ἐξαιρεῖται δὲ ἡ περίστασις καθ' ἣν οἱ τε-
λευταῖοι οὗτοι ἤθελον ἔχει διαφορετικὴν παρὰ τὴν τοῦ ἱατροῦ γνώμην
ἀλλὰ τότε ἐκλήθουν ἰδιαιτέρως τὴν γνώμην των.

17. Τὰ πληρωτέα εἰς τοὺς ἱατροὺς τέλη κανονίζονται παρὰ τῶν
ἐν ἰσχύϊ νόμων.

Ἑγκ. ἀρ. 32488 — τῆς 12 Ἰουλ. 1872 — Περὶ
φαρμακευμάτων.

Τὸ ἱατροσυνέδριον λαθὼν ὑπ' ὄψιν τὸ ἄρθ. 1 τοῦ ἀπὸ 29 Μαρτ.
1835 Β. Δ. περὶ πωλήσεως ἱατρικῶν, κατὰ τὸ ὅποιον οἱ φαρμακέμ-
ποροι πρέπει νὰ πωλῶσιν εἰς μεγάλας ποσότητας καὶ ἀπροπαρασκευά-
στα ἱατρικά, ἀπερῆνατο κατὰ τὴν συνεδρίασιν τῆς 20 τοῦ παρελ-
θόντος 88οῦ ὅτι παρασκευασμένα φάρμακα δὲν εἶναι μόνον τὰ ἔγ-
καιρα τὰ κατ' ἐντολὴν τοῦ ἱατροῦ γινόμενα καὶ εἰς ἄμεσον χρῆσιν
τῶν ἀσθενῶν διδόμενα, ἀλλὰ καὶ τὰ ἀπόθετα (officinalia) ἧτοι ἐκ
τῆς μίξεως ἀπλῶν προκύπτοντα, ἐν οἷς περιλαμβάνονται καὶ τὰ ἀπλᾶ
φάρμακα, τὰ διὰ μηχανικῶν ἐργασιῶν ἀλλοιωθέντα κατὰ τοὺς ἐξωτε-
ρικοὺς αὐτῶν χαρακτηρὰς, τοῦτέστιν αἱ κόνεις τοῦ Ρήου, τῆς Κίνας
κτλ. καὶ ὅτι φαρμακέμποροι πωλοῦντες φάρμακα εἰς μικρὰς ποσό-
τητας, ἢ παρασκευασμένα, ἧτοι καταπότια, κόνεις, σερᾶπια καὶ τὰ
τούτοις περικληθέντα, ὧν ἡ πώλησις μόνον εἰς τοὺς φαρμακοποιοὺς
ἐπιτρέπεται, ὑπερβαίνουνσι κατὰ τὴν ἐνέργειαν τοῦ ἐπαγγέλματος,
τὸ ὅποιον ἔχουσι τὴν ἄδειαν νὰ μετέρχωνται, τὰ ὅρια τῶν δικαιο-
μάτων των, ἐπομένως καταδιώκονται ἐπὶ παραβάσει τοῦ ἄρθ. 533
τοῦ Ποινικοῦ νόμου καὶ ἐν ὑποτροπῇ ἐπαιρόμεται κατ' αὐτῶν ὑπὸ
τῆς ἀρμοδίας δικαστικῆς ἀρχῆς ἡ διάταξις τοῦ ἄρθ. 12 τοῦ ἀπὸ 7
Δεβρίου 1834 Β. Δ.

Έγκ. αρ. 32—τῆς 27 Μαΐου 1886—Περὶ τοῦ τρόπου τῆς θεραπείας τῶν ὑπὸ τῆς νόσου ἀνθραξ προσβαλλομένων κτηνῶν.

Κατὰ γνώμην δότησιν δημοσίου κτηνιάτρου, νόσος βοῶν χωρίου Ἰλίου Κωνσταντίνου ἐχρησθήσθῃ ἀνθραξ, εἶναι δὲ ἡ νόσος μεταδοτική καὶ εἰς ἀνθρώπους τρέπουσιν. Θεραπείας συνίσταται ὁ ἐξ ἧς: Δι' ἑκάστον πάσχοντα βόε θέον νὰ διαλύωνται εἰς εἴκοσιν ὀκτάδας ψυχροῦ ὕδατος δέκα δράμια φανικοῦ ὀξέος, διὰ δὲ τοῦ ὕδατος τούτου νὰ ποτίζεται πάσχων βοῦς τρίς, τὴν πρωίαν, τὴν μεσημβρίαν καὶ τὸ ἑσπέρας τῆς ἡμέρας, γινομένης τῆς διαλύσεως κατὰ τὴν αὐτὴν ἀναλογίαν δι' ἑκάστον πότισμα.

Οἱ βόες θνήσκοντες θέον νὰ θάπτονται μετὰ δερμάτιων ἐντὸς λάκκων δύο μέτρων βάθους, χωρὶς νὰ ἔρχωνται ἀνθρώποι οὐδόλως εἰς ἐπαφήν, ἡ δὲ ἐγγέλη νὰ τηρῇται ἀπομεμονωμένη.

Ἐν εἰς σῶμα νοσοῦντος φανῇ ὄγκος, οὗτος πρέπει νὰ καυτηριζῇται διὰ πεφυρακτωμένου σιδήρου μέχρι καταστροφῆς, ἡ δὲ πληγὴ νὰ πλύνῃται διὰ φανικοῦ ὀξέος κατ' ἀναλογίαν ἐνὸς μέρους εἰς ἑκατὸν μέρη ὕδατος ἢ διὰ καφορώδους οἰνοπνεύματος.

Έγκ. αρ. 45—22 Ἰουλ. 1892 — Περὶ καθαριότητος τῶν πόλεων, κωμῶν καὶ χωρίων.

Ἐν τῶν κυριωτέρων καθηκόντων τῶν Διοικητικῶν καὶ Ἀστυνομικῶν ἀρχῶν εἶνε, ὡς καὶ οἶδατε, ἡ ἐνδελεχὴς αὐτῶν ἐπαγρύπνησις πρὸς τήρησιν τῶν περὶ καθαριότητος τῶν πόλεων, κωμῶν καὶ χωρίων διατεταγμένων. Καὶ τοῦτο μὲν ἐπιβάλλεται ἐν παντὶ καιρῷ, διότι εἶνε ἡ βῆσις τῆς ὑγιεινῆς πάσης πόλεως, ἀλλὰ θέον νὰ ἐφελκυσθῇ συντονωτέραν τὴν προσοχὴν ὑμῶν, ὅταν λοιμώδη νοσήματα ἐπισκῆπτωσιν εἰς χώραν τινὰ ἢ ἀπειλῶσι νὰ ἐισβάλωσιν εἰς αὐτήν. Ὅφειλετε ἐπομένως, ὑπ' ὅψιν ἔχοντες τὴν ὁτιήμεραι μείζονα διάδοσιν τῆς χολέρας ἀνὰ τὴν Ῥωσίαν καὶ Συρίαν καὶ ὅτι ὁ ἐξ αὐτῆς κίνδυνος, ἀπειλῶν τὴν δημοσίαν υἰεῖαν τῶν ἄλλων τοῦ Εὐξείνου πόντου καὶ τῆς Μεσογείου Ἐπικρατειῶν, εἶνε ἐπὶ θύραις, νὰ μεριμνήσητε πρῶτον μὲν περὶ συστάσεως ἐπιτοπίων τῆς υἰείας ἐπιτροπῶν κατὰ τὰ σχετικὰ Β. Δια-

τάγματα τῆς 20 'Ιουνίου 1848 καὶ τῆς 19 'Ιουλίου 1854, οὐχὶ πανταχοῦ τῶν πόλεων, κωμῶν καὶ χωρίων τῆς δικαιοδοσίας σας, ἀλλ' ὅπου κατὰ τὴν ὑμετέραν κρίσιν καὶ ἐκτίμησιν ἠθέλετε θεωρήσει τοῦτο ἀναγκαῖον ἐτέρωθεν δὲ ἐπιτηρήσῃτε συντόμως τὴν αὐστηρὰν ἐφαρμοφὴν τῶν ἐπιτασσομένων διὰ τῶν Β. Διαταγμάτων τῆς 31 Δεβρίου 1836 αἰ.ρ. δημοτικῆς ἀστυνομίας» (ἔρθ. 56, 60, 62), τῆς 3 'Απριλίου 1835 ἀπερὶ ὑγεινῆς οἰκοδομῆς τῶν πόλεων καὶ τῶν κωμῶν» (ἔρθ. 9. 11 καὶ 20) καὶ τῆς 6 'Απριλίου 1835 ἀπερὶ τῶν ἀγορῶν νομικῶν καὶ ἀστυνομικῶν διὰ τὰ τρόφιμα διατάξεων» φροντίζοντες,

α') Περὶ ἄρσεως τῶν ἀνθυγεινῶν ὕδρων, ὧν ἕνεκ ρυπαίνόμενον τὸ ἔδαφος καθίσταται πρόσφορον εἰς τὴν ἐπίσηψιν ἐπιδημίας, τινός.

β') Περὶ καθαριότητος τοῦ ποτίμου ὕδατος.

γ') Περὶ ἐπιτηρήσεως τῶν ἀγορῶν.

δ') Περὶ καθαρῶσεως τοῦ ἐδάφους διὰ τῆς σάρωσεως τῶν ὁδῶν καὶ τῆς ἐκτὸς τῶν πόλεων ἐν βραχυτάτῳ χρόνῳ κανονικῆς μεταφορᾶς εἰς ὠριμμένον κατάλληλον μέρος τῶν παντός εἶδους ἀπορριμάτων, εἴτε ἐκ τῶν οἰκῶν προέρχονται εἴτε ἐκ τῶν ὁδῶν.

ε') Περὶ αὐστηροῦ ἐλέγχου τῆς ποιότητος τῶν πηγαίων καὶ φρεατιῶν ὑδάτων, ἀνερευνῶντες ἅμα πᾶσαν δυνατὴν αἰτίαν λοιμώξεως αὐτῶν.

ς') Περὶ καθαριότητος τῶν οἰκημάτων.

ζ') Περὶ εἰδικῆς ἐφ' ἑαυτῆς τῶν πυνθίς εἶδους ἐνδαιτημάτων, ἐργαστηρίων, βιομηχανικῶν καταστημάτων κλπ. προωρισμένων εἰς τὴν ἐργατικὴν καὶ βιομηχανικὴν τάξιν.

η') Περὶ καθαριότητος καὶ ἀπολυμάνσεως τῶν ἀποχωρητηρίων δημοσίων τε καὶ ἰδιωτικῶν καὶ περὶ ἀπολυμάνσεως τῶν βόθρων τῶν ἀποπάτων, καὶ

θ') Περὶ καλῆς διατηρήσεως τῆς πλύσεως τῶν ὑπονόμων ὅπου τοῦτο δυνατόν.

Πεπεσμούθα ὅτι ἐκτιμῶντες τὴν σπουδαιότητα τῶν ἀνωτέρω παραγγελλμάτων τῆς τε δημοσίας καὶ ἰδιωτικῆς ὑγεινῆς, θέλετε μεριμνήσει πάραυτα περὶ ἐφαρμογῆς αὐτῶν, τροποποιῶντες ἢ συμπληροῦντες τὰ ἀνωτέρω γενικῶς διατυπωθέντα ἀναλόγως τῶν ἀρχῶν, πρὸς ἃς ἀποτείνεσθε καὶ τῶν ἀναγκῶν τῆς πόλεως, κώμης ἢ χωρίου περὶ οὗ πρόκειται.

Ἡ πρὸς τήρησιν τῆς καθαριότητος δαπάνη ἐπιβαρύνει τοὺς δή-

μους, ὅστινες ὀφείλουσι νὰ χορηγῶσι τὰ πρὸς ταύτην ἀναγκαιοῦντα μέσα· τὴν δαπάνην δὲ ταύτην δύνασθε κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ περὶ δόμων νόμου νὰ ἐπιβάλητε ὑμεῖς, ἐν οἷς δήμοις τὰ οἰκεία δημοτικά συμβούλια δὲν ψηφίσωσι τοιαύτην ἢ ἡ ψηφισθεῖσα ὑπ' αὐτῶν κρίνεται ὑφ' ὑμῶν ἀνεπαρκής.

Περὶ τῶν συνεπειᾶς τῆς παρούσης ὑμετέρων ἐνεργειῶν καὶ τοῦ ἀποτελέσματος αὐτῶν θέλετε εἰδοποιεῖ τὸ Ὑπουργεῖον κατὰ πᾶν δεκαπενθήμερον.

Ἐγκ. ἀρ. 42. τῆς 17 Μαΐου 1894—Περὶ λήψεως τῶν ἀπαιτουμένων προφυλακτικῶν μέτρων κατὰ τὴν κήδευσιν καὶ ταφὴν τῶν ἐκ διφθερίτιδος θνησκόντων παιδίων.

Καθ' ὅς ἔχει πληροφορίας τὸ Ἱατροσυνέδριον, ἐν Ἀθήναις, ἐν Σύρῳ καὶ ἀλλαχοῦ παῖδες θνήσκοντες ἐκ διφθερίτιδος μεταφέρονται εἰς τὸ νεκροταφεῖον ἐν ἀνοικῷ φερέτρῳ, ἐν Ἀθήναις δὲ μεταφέρονται οὐχὶ σπανίως δι' ἀμαξῶν μισθωτῶν τῆς ἀγορᾶς, περὶ τῆς ἀπολυμάνσεως τῶν ὁποίων οὐδεμία μετὰ τὴν μεταφορὰν λαμβάνεται πρόνοια οὔτε παρὰ τῶν ἰδιωτῶν, οὔτε παρὰ τῆς ἀρμοδίας Ἀρχῆς. Πλὴν τούτου, τοῦ φερέτρου ὄντος ἀνοικτοῦ, οἱ συγγενεῖς καὶ φίλοι ἀποδίδουσι τὸν τελευταῖον ἀσπασμὸν εἰς τὸ μεταστὰν ἐκ διφθερίτιδος παιδίον.

Ἐπειδὴ ἡ διφθερίτις εἶναι ὀξεία λοιμώδης νόσος, ἐξόχως κολλητική, σὰς περαγγέλλομεν, μετὰ γνώμην τοῦ Ἱατροσυνηδρίου, νὰ διατάξητε, ἅμα τῇ παραλαβῇ τῆς παρούσης, ὅπως μεταφέρονται ἐν κλεισμένῳ φερέτρῳ εἰς τὸ νεκροταφεῖον οἱ ἐκ διφθερίτιδος θανόντες, ν' ἀπαγορεύσῃτε δ' ἀπολύτως τὴν εἰς τὸ νεκροταφεῖον μεταφορὰν πάλιν ἐκ διφθερίτιδος θανόντων διὰ τῶν συνήθων τῶν πόλεων ἀμαξῶν. Ἐὰν δέ, κατὰ παράβασιν τῶν ἀνωτέρω, ἤθελε φωραθῇ ὑπὸ τῆς ἀστυνομικῆς Ἀρχῆς ἡ εἰς τὸ νεκροταφεῖον μεταφορὰ πιδίων ἀποθανόντων ἐκ διφθερίτιδος διὰ τοιούτων ἀμαξῶν, νὰ μὴ ἐπιτρέπηται ἡ χρῆσις τῆς ἀμάξης, πρὶν ἢ ἀπολυμανθῇ καὶ βεβαιωθῇ ἡ ἀπολύμανσις ὑπὸ φρονος τῶν ἀστυάτρων.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

ΥΓΕΙΟΝΟΜΙΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

Ε ΩΤΕΡΙΚΗ

Νόμος 'Υγειονομικὸ καὶ ποινικαὶ αὐτοῦ διατάξεις.
ΚΒ' 25 Νοεμβρίου 1845.

1. Πᾶν ὅ,τι ἔρχεται ἢ μετακομίζεται διὰ θαλάσσης, ἢ διὰ ξηρᾶς εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Ἐπικράτειαν, δὲν δύναται νὰ κοινωνήσῃ μὴτε νὰ εἰσέλθῃ εἰς αὐτὴν ἄνευ ἀδείας τῆς ἀρμοδίας Ὑγειονομικῆς ἀρχῆς. Μόναί αἱ ὑγειονομικαὶ ἀρχαὶ ἔχουσι τὴν ἐξουσίαν νὰ ἐπιτρέπωσι τὴν ἐλευθέραν κοινωνίαν, ἢ νὰ ἐπιβάλλωσι κάθαρσιν, ἢ νὰ ἀποπέμπωσι πλοῖα, ἀνθρώπους, ζῶα ἢ πράγματα, συμμορφούμεναι μὲ τὸν παρόντα Νόμον καὶ μὲ τὰς διατάξεις τοῦ Ὑγειονομικοῦ Κανονισμοῦ.

2. Τὰ ἐρχόμενα ἢ μετακομιζόμενα ἀπὸ τόπους θεωρουμένους ὑγειονομικῶς ἀνόσους, ἂν συνοδεύωνται μὲ ἐλευθέρας ὑγειονομικὰς πιστοποιήσεις, καὶ δὲν ἔλαβε χώραν καθ' ὁδὸν συγκοινωνία ἢ ἄλλο συμβάν, δι' ὧν καθίσταται ἡ ὑγειονομικὴ αὐτῶν κατάστασις ὑποπτος, λαμβάνουσιν ἀμέσως ἐλευθέραν κοινωνίαν, προηγηθείσης τῆς νενομισμένης ἐξετάσεως καὶ ἀδείας τῆς Ὑγειονομικῆς Ἀρχῆς. — Ἄνοσοι τόποι θεωροῦνται ὅσοι εἶναι ἐλεύθεροι πάσης νόσου, καὶ προφυλάττονται διὰ τακτικοῦ ὑγειονομικοῦ συστήματος παρέχοντος ἀποχρώσας περὶ τῆς ἐξασφαλίσεως τῆς δημοσίας ὑγείας ἐγγυήσεις.

3. Τὰ ἐρχόμενα ἢ μετακομιζόμενα ἀπὸ τόπους μὴ θεωρουμένους ὑγειονομικῶς ἀνόσους, ὑπάγονται εἰς τὰς ἐφεξῆς τρεῖς κατηγορίας.
— α') Εἰς τὴν κατηγορίαν τῆς καθαρᾶς πιστοποιήσεως, ἐὰν ἔρχωνται ἀπὸ τόπους, οἵτινες δὲν προφυλάττονται μὲν διὰ τακτικοῦ ὑγει-

ονομικῷ συστήματι, δὲν περιέχουσιν ὁμοῦς ὑποψίαν λοιμῶδους νόσου, οὔτε αὐτοί, οὔτε τὰ περιχώρα αὐτῶν καὶ δὲν εἶνε εἰς ἐλευθέραν κοινωνίαν μὲ τόπους εἰς τοὺς ὁποίους ὑπάρχει τοιοῦτον νόσημα, καὶ ἐὰν δὲν ἐκοινωνήσαν καθ' ὁδὸν ἀμέσως ἢ ἐμμέσως μὲ τόπους ὑπόπτους, ἢ ἀκαθάρτους, ἢ μὲ ἀνθρώπους, πλοῖα, ζῶα ἢ πράγματα ἐρχόμενα ἀπὸ μεμολυσμένων ἢ ὑπόπτους τόπους, καὶ τέλος ἂν δὲν καθίστανται ὑποπτοὶ ἔνεκα ὅποιασδήποτε ἄλλης περιστάσεως. — Εἰς τὴν κατηγορίαν τῆς ὑπόπτου πιστοποιήσεως, ἐὰν ἔρχωνται ἀπὸ τόπον ἐντὸς τοῦ ὁποίου, ἢ τῶν περιχώρων αὐτοῦ ὑπάρχει ὑποψία λοιμῶδους νοσήματος, ἢ ὅπου παρήλθον μὲν 15 ἡμέραι ἀπὸ τοῦ τελευταίου κρούσματος, δὲν συνεπληρώθησαν δὲ εἰσέτι αἱ τεσσαράκοντα, ἢ εὑρίσκεται ὁ τόπος οὗτος εἰς ἐλευθέραν κοινωνίαν μὲ τόπους ὅπου ὑπάρχουσι λοιμῶδεις νόσοι καὶ ἐὰν ἔρχωνται μὲν ἀπὸ τόπον ἄνοσον ἢ καθαρὸν, ἐκοινωνήσαν δὲ καθ' ὁδὸν ἀμέσως ἢ ἐμμέσως μὲ τόπους θεωρούμενους ὑπόπτους, ἢ μὲ ἀνθρώπους, ζῶα, πλοῖα ἢ πράγματα, ὑπάρχοντα εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν ὑπόπτων. — γ') Εἰς τὴν κατηγορίαν τῆς ἀκαθάρτου πιστοποιήσεως, ἂν ἔρχωνται ἀπὸ τόπον, ὅπου εἴτε ἐντὸς αὐτοῦ, εἴτε εἰς τὰ περιχώρα ὑπάρχει πραγματικῶς ἢ πιθανῶς, ἢ ἄλλα λοιμῶδη νοσήματα, ἢ καὶ βαρεῖται ὑποψία τοιούτων νοσημάτων, ἢ δὲν εἶχον παρέλθαι δέκα πέντε ἡμέραι, ἀφ' ἧς προτεβλήθη ὁ τελευταῖος παρὰ τοῦ λοιμοῦ, καὶ ἂν ἦλθον μὲν ἀπὸ τόπον ἄνοσον, καθαρὸν ἢ ὑποπτον, ἐκοινωνήσαν δὲ καθ' ὁδὸν ἀμέσως ἢ ἐμμέσως μὲ ἄλλους τόπους, ἀνθρώπους, ζῶα, πλοῖα ἢ πράγματα μεμολυσμένα, ἢ καὶ ἀκάθαρτα θεωρούμενα, καὶ τέλος ἐὰν ἀνεφάνη ἐπὶ τοῦ πλοίου, ἢ καὶ εἰς τὴν συνοδίαν νόσημα, λογισθὲν λοιμῶδες.

4. Τὰ ὑπαγόμενα εἰς τὰς τρεῖς κατηγορίας τοῦ προηγουμένου ἔρθου, ὑποβάλλονται ὑπὸ κήρυκτιν δικυφόρου διαρκείας, τὴν ὅποιαν προσδιορίζει ἡ ἀρμοδίᾳ ὑγειονομικῆς ἀρχῆς, κατὰ τὸν βαθμὸν τοῦ ἐπικπειλούμενου κινδύνου, ὡς ἐκ τῆς κατηγορίας τῆς πιστοποιήσεως τῆς ὑγείας τῶν ὑπὸ κήρυκτιν ἀνθρώπων, καθὼς καὶ ἐξ ἄλλων, ὧν ἔχει πληροφориῶν, συμμορφουμένη ἐκάστοτε μὲ τὰς διατάξεις τοῦ ὑγειονομικοῦ Κανονισμοῦ.

5. Πᾶν πλοῖον ἐλληνικὸν μεμολυσμένον εἶναι ὑπόχρεων, προσορμισθὲν εἰς τινὰ τοῦ Κράτους λιμένα, νὰ ἐκπληροῖ τὴν κήρυκτιν του εἰς τὰ ἐπὶ τούτῳ προσδιωρισμένα Δοιμοκαθαρτήρια.

6.(1) Τὰ ὑπὸ τὴν ξένην σημαίαν μεμολυσμένα πλοῖα, τὰ προσορμιζόμενα εἰς τὴν Ἑλλάδα, ὁσάκις ἀποποιῶνται νὰ ἐκκαθαρισθῶσι κατὰ τὰς ὑγειονομικὰς τοῦ Βασιλείου διατάξεις, θέλουν ἀποπέμπεσθαι πέραν τῶν Ἑλληνικῶν ὕδατων.

7. Αἱ Ὑγειονομικαὶ Ἀρχαὶ δύνανται νὰ ἀναβάλλωσι τὴν ἐκτέλεσιν τῶν διαταγῶν, τὰς ὁποίας ἐκδίδουν αἱ προϊστάμεναι Ἀρχαί, ὁσάκις ἐπαπειλεῖται κίνδυνος διαδόσεως μολύσματος ὡς ἐκ τῆς ἐκτελέσεως αὐτῶν· ὀφείλουσι δὲ εἰς τιαύτην περίστασιν νὰ ἀναφέρωσιν ἀνυπερθέτως εἰς τὴν διατάξασαν Ἀρχὴν τοὺς λόγους τῆς ἀναβολῆς.

8. Δύνανται ὡσαύτως καὶ ὀφείλουν μάλιστα μετὰ προηγηθεῖσαν γνωμοδότησιν τῆς Ὑγειονομικῆς Ἐπιτροπῆς νὰ καίωσιν ὅσα πράγματα φέρουν προφανῶς μόλυσμα λοιμοῦ καὶ δὲν δύνανται νὰ ἐκκαθαρισθῶσιν, ἢ νὰ μετακομισθῶσιν ἀσφαλῶς διὰ καθαρισμόν. — Δύνανται, ἐπίσης νὰ φονεύωσιν ὅσα ζῶα δὲν εἶναι δυνατόν νὰ καθαρισθῶσιν ἢ νὰ μετακομισθῶσι διὰ καθαρισμόν, ἄνευ κινδύνου μολύσματος, ἢ ὅσα ἀπολυόμενα εἶναι ἐνδεχόμενον νὰ μεταδώσωσι τὸ μόλυσμα. — Οἱ ἰδιοκτῆται τῶν διὰ τοὺς μνησθέντας λόγους φονευομένων ζώων, ἢ καιομένων πραγμάτων δὲν ἔχουσι κατ' οὐδενὸς δικαίωμα ἀποζημιώσεως.

9. Ἀφ' οὗ δοθῇ ἡ ἄδεια τῆς ἐλευθέρως κοινωνίας τῶν καθαριζομένων εἰς τὸ Λοιμοκαθαρτήριον πραγματειῶν, ἢ ἄλλων πραγμάτων, πρέπει νὰ ἐξάγωνται αὐθημερόν παρὰ τῶν ἰδιοκτητῶν ἀπὸ τοῦ καταστήματος· ἐὰν δὲν ᾔηται τόπος ἱκανὸς εἰς αὐτό, δύνανται νὰ μείνωσιν ἀκόμη ἐπὶ ὀλίγον, ἀλλὰ τότε πληρώνουν δι' ἐκάστην ἡμέραν τὸ τριπλοῦν δικαίωμα καθάρσεως εἰς τὸ Λοιμοκαθαρτήριον.

10. Πράγματα ἐκκαθαρισθέντα ἐντὸς τοῦ Λοιμοκαθακτηρίου, καὶ ἐγκαταλειφθέντα, ἢ μὴ ἔχοντα κύριον, αἱ εἶναι ὑποκείμενα εἰς φθοράν, δημοπρατοῦνται ἀμέσως· τοῦναντίον δύνανται νὰ μένουν τὸ πολὺ τρεῖς μῆνας ἐντὸς τῶν ἀποθηκῶν, ἀλλὰ καθ' ὅλον τοῦτο τὸ διάστημα θέλει πληρόνεσθαι τριπλοῦν τέλος κατὰ τὸ ἀνωτέρω ἄρθρον· παρελθούσης δὲ τῆς προθεσμίας ταύτης, ἐὰν δὲν παρουσιασθῇ ὁ κύριος αὐτῶν, δημοπρατοῦνται ὁμέσως κατὰ τὰς διατάξεις τῆς πολιτικῆς δικονομίας, καὶ ἀφαιρεθέντων τῶν λοιμοκαθαρτικῶν δικαιωμάτων, ἐκ τοῦ ληφθησομένου ἀντιτίμου, τὸ ὑπόλοιπον παραδίδεται εἰς τὸ δημό-

(1) Ἴδε κατωτ. καὶ ἄρθ. 53 καὶ 54 τοῦ Ὑγ. Κανονισμοῦ.

σιον ταμείον καὶ φυλάττεται ἐκεῖ πέντε ἔτη, μετὰ παρέλευσιν δὲ καὶ τούτων, ἂν δὲν παρουσιασθῇ ὁ κύριος τῶν πραγμάτων, τὸ παρακατατεθὲν ποσὸν μένει ὡς ἰδιοκτησία τοῦ δημοσίου.

11. Πᾶν πλοῖον ἢ πᾶς ἄνθρωπος, ὅστις ἐναντίον τῶν ὁρισμῶν τοῦ παρόντος Νόμου καὶ ἐν γένει τῶν ἐν ἰσχύϊ ὑγειονομικῶν διατάξεων, ἀποπειραθῇ νὰ εἰσέλθῃ, ἢ νὰ κοινωνήσῃ μὲ τὴν Ἑλλάδα, καθὼς καὶ ὅστις εὐρισκόμενος εἰς τόπον τῆς Ἑλλάδος ὑγειονομικῶς ἀποκλεισμένον, ἤθελεν ἀποπειραθῇ νὰ ἐξέλθῃ τοῦ τόπου, ἢ νὰ κοινωνήσῃ μὲ τόπον ἐλεύθερον, θέλει ἀποκρούεσθαι διὰ τῆς βίας, ἐὰν προσκληθῇ διὰ τῆς ἀρμεδίας Ἀρχῆς νὰ ὑποχωρήσῃ δὲν ὑπακούσῃ, ἐπιφυλαττομένης κατ' αὐτοῦ καὶ τῆς νομίμου ποινικῆς καταδιώξεως.

12. Κατὰ τὰ μεθόρια δὲν ἐπιτρέπεται νὰ οἰκοδομηθῶσιν οἰκίαι, ἰδιωτικὰ καταστήματα, χωρὶς καὶ πόλεις πλησιέστερον τῆς ἡμισείας ὥρας εἰς τὴν ὁροθετικὴν γραμμὴν.

13. Αἱ Ὑγειονομικαὶ Ἀρχαὶ τοῦ Κράτους, καὶ ἡ μισθοδοσία τοῦ προσωπικοῦ, καθὼς καὶ ἡ βαθμολογικὴ τάξις αὐτῶν, θέλουν κανονισθῇ δι' ἰδιαίτερου Νόμου, διὰ δὲ Βασιλικῶν Διαταγμάτων θέλουν προσδιορισθῇ.— α') Οἱ τόποι μὲ τοὺς ὁποίους ἡ Ἑλληνικὴ Ἐπικράτεια θέλει εἶσθαι εἰς ἐλευθέραν κοινωνίαν.— β') Ποία θέλει εἶσθαι ἢ ἐπὶ τῶν μεθωρίων καὶ τῶν παραλίων ὑγειονομικὴ γραμμὴ— γ') Οἱ τόποι εἰς τοὺς ὁποίους θέλουν διορισθῇ αἱ ἀνήκουσαι Ὑγειονομικαὶ Ἀρχαί.— δ) Ὁ ἐσωτερικὸς Κανονισμὸς τῶν Ὑγειονομικῶν καὶ Λοιμοκαθαρτηρίων, καθὼς καὶ τὰ καθήκοντα καὶ ἡ δικαιοδοσία αὐτῶν.— ε') Τὰ ἐναντίον οἰασθήποτε εἰσβολῆς λομώδους νοσήματος συνήθῃ καὶ ἔκτακτα προφυλακτικὰ μέτρα καθὼς καὶ τὰ πρὸς περιορισμὸν καὶ ἐξάλειψιν τοῦ ἐνσκήψοντος τυχόν νοσήματος εἰς τινα μέρος τοῦ Βασιλείου.

14. Τὰ Βασ. Διατάγματα καὶ ἅπασαι αἱ διοικητικαὶ πράξεις, αἱ ἀφορῶσαι τὴν κατὰ τὸ προηγούμενον ἄρθρον (ἐδέφρ..) προσωπὴν ἐνέργειαν τῶν ὁρισμῶν τοῦ παρόντος Νόμου καὶ τῶν ἄλλων ὑγειονομικῶν διατάξεων, εἰς δῆμον ἢ τόπον τινὰ τοῦ Βασιλείου πρέπει προηγουμένως νὰ δημοσιεύωνται διὰ κηρύξεως καὶ τοιχοκολλήσεως εἰς τὸν δῆμον, εἰς τὴν περιφέρειαν τοῦ ὁποίου ὑπάγεται ὁ ὑποβαλλόμενος εἰς τὴν κάθαρσιν τόπος.

Ποινικαὶ διατάξεις

15. Ὁ παραβάτης τῶν ἐν τῷ παρόντι Νόμῳ ὁρισμῶν καὶ ἐν γένει τῶν ἐν ἰσχύϊ ὑγειονομικῶν διατάξεων ἢ κανονισμῶν τιμωρεῖται — α'. Μὲ θάνατον, ἐὰν ἐν γνώσει ἔθεσεν ἀμέσως ἢ ἐμμέσως τόπον τινὰ τοῦ Βασιλείου, εἰς συγκοινωνίαν μὲ ἀνθρώπους, ζῶα, πλοῖα, ἢ πράγματα ὑπαγόμενα εἰς τὴν κατηγορίαν τῆς ἀκαθάρτου πιστοποιήσεως, ἐκ δὲ τῆς συγκοινωνίας ταύτης ἐπήγασε λοιμώδους νόσος. — β'. Μὲ δεσμὰ διὰ βίου, ἐὰν ἔθεσεν ἀμέσως ἢ ἐμμέσως τόπον τινὰ τοῦ Βασιλείου εἰς συγκοινωνίαν μὲ ἀνθρώπους, ζῶα, πλοῖα, ἢ πράγματα, ὑπαγόμενα εἰς τὴν κατηγορίαν τῆς ἀκαθάρτου πιστοποιήσεως, ἐκ δὲ τῆς συγκοινωνίας ταύτης ἐπήγασε λοιμώδους νόσος. — γ'. Μὲ δεσμὰ πρόσκαιρα, ἐὰν ἀμέσως ἢ ἐμμέσως ἔθεσεν εἰς συγκοινωνίαν τόπον τινὰ τοῦ Βασιλείου μὲ ἀνθρώπους, ζῶα, πράγματα, ἢ πλοῖα ὑπαγόμενα εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν ὑπόπτων πιστοποιήσεων καὶ ὡς ἐκ τῆς συγκοινωνίας ταύτης ἐπήγασε λοιμώδους νόσος. — δ'. Μὲ εἰρκτὴν, ἐὰν ἀμέσως ἢ ἐμμέσως ἔθεσεν εἰς συγκοινωνίαν τόπον τινὰ τοῦ Βασιλείου μὲ ἀνθρώπους, ζῶα, πλοῖα ἢ πράγματα ὑπαγόμενα εἰς τῆς καθαρᾶς πιστοποιήσεως τὴν κατηγορίαν, καὶ ὡς ἐκ τῆς συγκοινωνίας ταύτης ἐπήγασε λοιμώδους νόσος.

16. Ἐὰν ἐκ τῆς συγκοινωνίας δὲν ἐπήγασε λοιμώδους νόσος, τιμωρεῖται εἰς τὴν περίπτωσιν τοῦ α' § τοῦ ἀνωτέρω ἄρθρου, μὲ δεσμὰ διὰ βίου, εἰς τὴν περίπτωσιν τοῦ β'. § μὲ δεσμὰ πρόσκαιρα, εἰς τὴν περίπτωσιν τοῦ γ'. § μὲ εἰρκτὴν, καὶ εἰς τὴν περίπτωσιν τοῦ δ'. μὲ φυλάκισιν τοῦλάχιστον τεσσάρων ἐτῶν.

17. Ἐὰν ἡ παραβίασις ἐγένετο ἐξ ἀμελείας ἢ ἀνεπιτηδεϊότητος, καὶ ἐκ ταύτης ἐπήγασε λοιμώδους νόσος, τιμωρεῖται εἰς τὴν περίπτωσιν τοῦ α' § τοῦ ἄρθρου 15 μὲ φυλάκισιν τοῦλάχιστον τεσσάρων ἐτῶν, εἰς τὴν περίπτωσιν τοῦ β' § μὲ φυλάκισιν τριῶν μέχρι τεσσάρων ἐτῶν, εἰς τὴν τοῦ δ' § περίπτωσιν μὲ φυλάκισιν ἑνὸς μέχρι δύο ἐτῶν.

18. Ἐὰν ἡ παραβίασις ἐγένετο ἐξ ἀμελείας ἢ ἀνεπιτηδεϊότητος, καὶ ἐκ ταύτης δὲν ἐπήγασε λοιμώδους νόσος, τιμωρεῖται εἰς τὴν περίπτωσιν τοῦ α'. § τοῦ ἄρθρου 15 μὲ φυλάκισιν δύο μέχρι τεσσάρων ἐτῶν, εἰς τὴν περίπτωσιν τοῦ β' § μὲ φυλάκισιν ἑνὸς μέχρι

δύο ἐτῶν, εἰς τὴν περίπτωσιν τοῦ γ' § μὲ φυλάκισιν ἑξ μηνῶν μέχρις ἐνὸς ἔτους εἰς τὴν περίπτωσιν τοῦ δ'. § μὲ φυλάκισιν τριῶν μέχρις ἑξ μηνῶν.

19. Ὅστις διὰ τῶν ἐξομολογήσεών του ἐνώπιον τῆς Ὑγειονομικῆς Ἀρχῆς, ἢ διὰ τῶν πρὸς τὰς ἀρμοδίας Ἀρχὰς ἀναφορῶν του ἀναγγέλλει ἐν γνώσει ψευδῆ πράγματα ὡς ἀληθῆ, ἢ ἐν γνώσει παραμορφώνει, ὑποκρύπτει, παρασιωπᾷ τὴν ἀλήθειαν, ἢ νοθεύει, ἢ πλαστογραφεῖ ἔγγραφα, τὰ ὅποια καθυπέβαλεν εἰς τὴν Ὑγειονομικὴν Ἀρχήν, καὶ ὡς ἐκ τούτου παρελείφθησαν παρὰ τῆς ἀρμοδίας Ἀρχῆς τὰ πρόσφύρα ὑγειονομικὰ μέτρα, ἐὰν ἐκ τῆς παραλείψεως ταύτης ἐπῆγασε λοιμώδης νόσος, τιμωρεῖται κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 15, ἄλλως κατ' ἐκείνας τοῦ ἀρθροῦ 16, θεωρουμένης πόντοτε ὡς ἰδιαιτέρας ἐπιβαρυντικῆς περιπτώσεως τῆς γενομένης πρὸς τὴν Ἀρχὴν ἀπάτης.

20. Ἐὰν μεταξὺ τῶν παραδιδομένων εἰς ἐλευθέραν κοινωνίαν ἀνεπιδέκτων μολυσμοῦ πραγμάτων εὑρεθῶσι κεκρυμένα πράγματα μὴ ἐλεύθερα, πρὶν ἢ ἀναγγελοῦσιν εἰς τὴν ἀρμοδίαν Ἀρχήν, ἐκτός τῆς νομίμου ποινικῆς καταδιώξεως, τὰ εὑρεθέντα ταῦτα πράγματα δημεύονται, ὁ δὲ ἀνακαλύψας λαμβάνει τὸ τρίτον τῆς τιμῆς αὐτῶν.

21. Τιμωρεῖται μὲ θάνατον, ὅστις διὰ βίας, διὰ ρήξεως, ἢ διὰ λαθραίας ἀναβάσεως ἢ καταβάσεως ἔθεσεν εἰς συγκοινωνίαν τόπον τινὰ τοῦ Κράτους μὲ ἀνθρώπους, ζῶα, πλοῖα ἢ πράγματα ὑπαγόμενα εἰς τὴν κατηγορίαν τῆς ὑπόπτου πιστοποιήσεως, καὶ ἐκ τῆς συγκοινωνίας ταύτης ἐπῆγασε λοιμώδης νόσος, μὲ δεσμὰ δὲ πρόσκαιρα, ἐὰν δὲν ἐπῆγασε λοιμώδης νόσος. — Μὲ δεσμὰ πρόσκαιρα ὅστις διὰ τῶν αὐτῶν μέσων ἔθεσεν εἰς συγκοινωνίαν τόπον τινὰ τοῦ Κράτους, μὲ ἀνθρώπους, ζῶα, πλοῖα ἢ πράγματα ὑπαγόμενα εἰς τὴν καθαρὰν πιστοποίησιν, καὶ ἐκ τῆς συγκοινωνίας ταύτης ἐπῆγασε λοιμώδης νόσος. — Μὲ εἰρκτὴν δὲ, ἐὰν δὲν ἐπῆγασε λοιμώδης νόσος.

22. Τιμωροῦνται μὲ θάνατον οἱ ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ ὑπάλληλοι τοῦ Βασιλείου, οἱ πλοίαρχοι τῶν Βασιλικῶν πλοίων, ἢ οἱ ἐκπληροῦντες τὰ χρέη τούτων, οἱ ἱατροὶ ὑγειονομείων, ἢ ἄλλοι ἐν γένει ὑπάλληλοι ὑγειονομικοὶ, καὶ μὴ, τόσον στρατιωτικοὶ καθὼς καὶ πολιτικοὶ, οἵτινες ἐν γνώσει εἰς τὰς ἐπισήμους ἐκθέσεις των, εἰς τὰ παρ' αὐτῶν ἐκδιδόμενα ἐπίσημα πιστοποιητικά, ἢ ἄλλας ὁποιασδήποτε δηλώσεις, ἀναφέρουν ψευδῆ πράγματα, ἢ ἐν γνώσει παραμορφώνουν, ὑποκρύ-

πτουν, παρασιωποῦν τὴν ἀλήθειαν, ἐὰν ἕνεκα τῶν ψευδῶν πληροφοριῶν, ἢ τῶν ὧσιν παρεσιώπησαν περιστατικῶν, παρελείφθησαν παρὰ τῆς ἀρμοδίας Ἀρχῆς τὰ διὰ τὴν ἀκάθαρτον πιστοποίησιν διατεταγμένα ὑγειονομικὰ μέτρα καὶ ἐκ τούτων ἐπήγασε λοιμῶδης νόσος· με δεσμὰ δὲ διὰ βίου, ἐὰν δὲν ἐπήγασε λοιμῶδης νόσος. — Με δεσμὰ δὲ διὰ βίου, ἐὰν κατὰ συνέπειαν τῶν ἐν γνώσει παρ' αὐτῶν δοθεισῶν ψευδῶν πληροφοριῶν ἢ παρασιωπηθέντων περιστατικῶν, παρελείφθησαν παρὰ τῆς ἀρμοδίας Ἀρχῆς τὰ διὰ τὴν ὑποπτον πιστοποίησιν διατεταγμένα ὑγειονομικὰ μέτρα, καὶ ἐκ τούτου ἐπήγασε λοιμῶδης νόσος· ἐὰν δὲ δὲν ἐπήγασε λοιμῶδης νόσος, με δεσμὰ πρόσκαιρα. — Με δεσμὰ πρόσκαιρα, ἐὰν ἐκ τῶν ψευδῶν πληροφοριῶν, τὰς ὁποίας ἐν γνώσει ἐχορήγησαν, ἢ ἕνεκα τῶν περιστατικῶν, τὰ ὁποία ἐν γνώσει ὅπωςδὴποτε παρεσιώπησαν, παρελείφθησαν παρὰ τῆς ἀρμοδίας Ὑγειονομικῆς ἀρχῆς τὰ διὰ τὴν καθαρὰν πιστοποίησιν διατεταγμένα Ὑγειονομικὰ μέτρα, καὶ ἐκ τούτου ἐπήγασε λοιμῶδης νόσος, ἐὰν δὲ δὲν ἐπήγασε τοιαύτη νόσος, με εἰρκτὴν.

23. Μένουν ἀτιμώτητοι οἱ ἐν τοῖς ἄρθροις 19 καὶ 22 ἀναφερόμενοι, ἐὰν ἀνακαλέσουν τὰ ὅσα ψευδῶς ἀνήγγειλαν, καὶ ἀναφέρουν ὅλην τὴν ἀλήθειαν, πρὶν ἢ παρὰ τῆς ἀρμοδίας Ἀρχῆς ληφθῇ καὶ ἐκτελεσθῇ μέτρον δυνάμενον νὰ ἐκθέσῃ τὴν δημοσίαν ὑγίαν, καὶ πρὶν ἢ αἱ ἀρμόδιαι Ἀρχαὶ πληροφορηθῶσι ταύτην δι' ἄλλου μέσου· ἐὰν δὲ ᾔσαν ἤδη πληροφορημένοι, καὶ τοῦτο ἦτον ἄγνωστον εἰς τὸν παραβάτην, τιμωρεῖται με τὴν ποινὴν τῆς ἀποπέρας.

24. Ὅστις ἐν γνώσει ἀπεδέχθη κατὰ παραβάσιν τῶν ἐν ἰσχύϊ Ὑγειονομικῶν διατάξεων, ἀνθρώπους, ζῶα, ἢ πράγματα ἐπιδεκτικὰ ἢ ἀνεπίδεκτα μολυσμοῦ, ὑποκείμενα δὲ εἰς κάθαρσιν, ἐὰν κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ποινικοῦ Νόμου δὲν θεωρῆται ὡς συναυτουργὸς τῶν ὀρισθειῶν ἐν τῇ παρόντι Νόμῳ παραβάσεων τιμωρεῖται κατὰ τοὺς ὀρισμοὺς τῶν ἄρθρ. 49 καὶ 50 τοῦ ποιν. Νόμου· μόνῃ δὲ ἡ ἄνευ προηγουμένης συνεννοήσεως ἀποδοχὴ θε λει θεωρεῖσθαι ὡς ἰδιαιτέρα ἐλαφρυντικὴ περίστασις κατὰ τὰ διαληφθέντα ἄρθρα 49 καὶ 50.

25. Ὅστις διατελῶν ὑπὸ κάθαρσιν συγκοινωνήσῃ με πράγματα, ἀνθρώπους ἢ ζῶα εὗρισκομένους ἐπίσης ὑπὸ κάθαρσιν, διαχωρισμένους δὲ ἀπ' αὐτόν, κατὰ τὰς Ὑγειονομικὰς διατάξεις, ἐὰν ἡ συγκοινωνία ἐγένετο ἄνευ ἀδείας τῆς ἀρμοδίας ὑγειονομικῆς Ἀρχῆς, δὲν ἐτέθη δὲ εἰς κοινωνίαν τόπος τις τοῦ Βασιλείου, τιμωρεῖται με τὴν ποινὴν

τῆς ἀποπείρας τοῦ ἄρθρου 15, ὅποτεν ὡς ἐκ τῆς συγκοινωνίας ταύτης διεδόθη εἰς τινὰ τῶν ἄλλων τῶν εὐρισκομένων ὑπὸ καθάρσιν λοιμώδους νόσου· ἄλλως μὲ τὴν ποινὴν τῆς ἀποπείρας τοῦ ἄρθρου 16.—Τιμωρεῖται μὲ τὰς αὐτὰς ποινάς, ὅστις διατελῶν ὑπὸ κάθαρσιν ἐν τῇ παρουσίᾳ τῆς ἐπιτηρώσεως αὐτόν Ἀρχῆς, ἢ τινος ὑγειονομικοῦ φύλακος, ἀλλ' ἄνευ τῆς ἀδείας αὐτῆς, κοινωνήσῃ μὲ τινὰ τῶν εἰς ἐλευθέραν κοινωνίαν, χωρὶς ἐκ τούτου νὰ τεθῇ εἰς συγκοινωνίαν, τόπος τις τοῦ Βασιλείου.—Ἐὰν αἱ παραβάσεις αὗται ἐγένοντο ἐξ ἀμελείας, καὶ διεδόθη εἰς τοὺς ἄλλους λοιμώδους νόσος, τιμωρεῖται ὁ παραβάτης μὲ τὴν ποινὴν τοῦ ἄρθρου 17 ἡλαττωμένην μὲν, ἀλλ' ὄχι κατωτέραν τοῦ ἡμίσεως αὐτῆς, ἄλλως δὲ μὲ κράτησιν καὶ πρόστιμον τοῦλάχιστον 50 δραχμῶν.

26. Ἐὰν τις ἐκ τῶν συγκοινωνησάντων κατὰ τὸ ἀνωτέρω ἄρθρον λάθῃ ἐλευθέραν κοινωνίαν, ἥτις δὲν ἤθελε τῇ δοθῇ ἂν ἡ ἀρμοδία Ἀρχὴ ἐγνώριζε τὴν γενομένην παράβασιν, τιμωρεῖται μὲ τὴν πλήρη ποινὴν τῶν ἄρθρων 15 καὶ 16 κατὰ τὰς εἰς αὐτὰ ἐνδιαλαμβανομένας διακρίσεις.

27. Ὅλοι οἱ φύλακες τῶν ὑγειονομείων, ὑγειονομικῶν σταθμῶν, φυλακείων καὶ λοιμοκαθαρτηρίων, καὶ ἐν γένει ὅλοι οἱ ὑγειονομικοὶ καὶ ἄλλοι πολιτικοὶ καὶ στρατιωτικοὶ ὑπάλληλοι, ἐπιφορτισμένοι μὲ Ὑγειονομικὴν ὑπηρεσίαν, οἵτινες ἤθελον ἐγκαταλείπει τὴν ἰδίως ἐμπιστευθεῖσαν εἰς αὐτοὺς θέσιν, ἢ ἐν γνώσει παραβιάσει τὰς Ὑγειονομικὰς διατάξεις, ἢ μὴ τήρησις τῶν ὁποίων δύναται νὰ ἐκθέσῃ ἀμέσως ἢ ἐμμέσως τόπον τοῦ Βασιλείου, ἢ ἀνθρωπὸν τινὰ εἰς συγκοινωνίαν μὲ ἀνθρώπους ζῶα ἢ πράγματα μὴ ὑπαγόμενα εἰς ἐλευθέραν πιστοποίησιν, ἢ ἐν γνώσει συνδράμει ἄλλους εἰς τὴν παραβίαν τῶν τοιούτων διατάξεων, τιμωροῦνται κατὰ τὰς διακρίσεις τοῦ ἄρθρου 22.

28. Ἐὰν δὲν ἀπέβῃ συγκοινωνία καθ' ὃ διάστημα οἱ Ὑγειονομικοὶ ὑπάλληλοι, ἢ οἱ ἐπιφορτισμένοι τὴν Ὑγειονομικὴν ὑπηρεσίαν ἐγκατέλειψαν τὴν θέσιν των ὁ παραβάτης τιμωρεῖται μὲ φυλάκισιν τριῶν μηνῶν μέχρι δύο ἐτῶν.

29. Τιμωρεῖται μὲ φυλάκισιν δύο μηνῶν μέχρι δύο ἐτῶν πᾶς εἰς ὑπηρεσίαν ἀξιωματικὸς τοῦ Ναυτικοῦ, ἢ τοῦ στρατοῦ τῆς ξηρᾶς, συμπεριλαμβανομένης καὶ τῆς χωροφυλακῆς, ὅστις προσκληθεὶς παρὰ τῆς ἀρμοδίας Ὑγειονομικῆς Ἀρχῆς νὰ παρέξῃ τὴν συνδρομὴν του διὰ Ὑγειονομικὴν τινὰ ὑπηρεσίαν, δὲν ὑπακούσει.—Μὲ τὴν αὐτὴν ποινὴν

τιμωροῦνται οἱ Ὑγειονομικοὶ ὑπάλληλοι, οἵτινες κατὰ τὴν ἐνέργειαν τῶν χρεῶν των, ἄνευ νομίμου καλύματος, δὲν ἤθελον ὑπακούσει εἰς τὰς διαταγὰς τῶν προϊσταμένων των, ἢ ἤθελον ἀμελήσει τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν καθηκόντων των.

30. Τιμωροῦνται μὲ κράτησιν δεκαπέντε τοῦλάχιστον ἡμερῶν, ἢ πρόστιμον 100—200 δραχμῶν, ὅσοι λαβόντες γνῶσιν λοιμώδους τινὸς νοσήματος, ἀγνώστου εἰσέτι εἰς τὴν Ἀρχήν, συμβάντος ἐντὸς τοῦ Κράτους, δὲν ἤθελον πάραυτα ἀναφέρει τοῦτο εἰς τὴν ἀρμοδίαν Ὑγειονομικὴν, ἢ Διοικητικὴν Ἀρχήν. — Ἐὰν ὁ τοιοῦτος ἦναι ἰατρός, τιμωρεῖται μὲ φυλάκισιν τριῶν τοῦλάχιστον μηνῶν καὶ μὲ χρηματικὴν ποινὴν 200 μέχρι 500 δραχμῶν, περιπλέον στερεῖται ἀπὸ 6 μηνῶν μέχρι δύο ἐτῶν, τοῦ δικαιώματος τοῦ νὰ μετέρχηται τὸ ἐπάγγελμα τοῦ ἱατροῦ.

31. Οἱ ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ Πρόξενοι, Ὑποπρόξενοι καὶ Πράκτορες, οἵτινες ἐξ ἀμελείας δὲν ἤθελον χωρὶς ἀναβολὴν ἀναφέρει εἰς τὴν ἀρμοδίαν τοῦ Κράτους Ἀρχὴν τὴν εἰσβολὴν πανώλους, ἢ ἄλλου λοιμώδους νοσήματος εἰς τὸν τόπον, ὅπου εἶνε ὁρισμένοι, καὶ ὅλα ἐν γένει τὰ περιστατικὰ ἐκ τῶν ὁποίων ἐξαρτῶνται τὰ λαμβανόμενα παρὰ τῶν ἐν Ἑλλάδι Ὑγειονομικῶν Ἀρχῶν μέτρα, ἐὰν ἐκ τῆς παραλείψεως ταύτης διεδόθη μόλυσμα, τιμωροῦνται κατὰ τὰς διακρίσεις τοῦ ἄρθρου 17 τοῦ παρόντος Νόμου· ἐὰν δὲν διεδόθη μόλυσμα, ἐκινδύνευσε δὲ ἡ δημόσιος υἡγεία, ἀποβάλλονται τῆς ὑπηρεσίας, καὶ τιμωροῦνται μὲ φυλάκισιν τοῦλάχιστον ἑξ μηνῶν, καὶ μὲ χρηματικὴν ποινὴν 500—30000 δραχ. ἐὰν δὲ δὲν ἐκινδύνευσε ἡ δημόσιος υἡγεία, ὑποβάλλονται εἰς κράτησιν τοῦλάχιστον 20 ἡμερῶν, καὶ ἀποβάλλονται τῆς ὑπηρεσίας.

32. Ὅστις εὐρεθεὶς εἰς τινὰ τῶν παρὰ τῶν ἄρθρων 96 καὶ 100 τοῦ ποιν. Νόμου ὀριζομένων περιπτώσεων, παραβιάσει τὰς υἡγειονομικὰς διατάξεις, ὀφείλει ἅμα πύσση ἢ βίξ, ἢ παρέλθῃ ὁ κίνδυνος, νὰ ἀναγγεῖλῃ τὴν παραβίαν εἰς τὴν Ὑγειονομικὴν Ἀρχήν, ἄλλως τιμωρεῖται μὲ φυλάκισιν τοῦλάχιστοι 2 ἐτῶν καὶ χρηματικὴν ποινὴν 1000 — 3000 δραχμῶν, ἐὰν ἐκ τῆς συμβάσης συγκοινωνίας ἐπήγασε λοιμώδης νόσος· εἰς φυλάκισιν δὲ τριῶν μηνῶν μέχρι δύο ἐτῶν καὶ εἰς χρηματικὴν ποινὴν 300 μέχρι 1000 δραχμῶν, ἐὰν δὲν ἐπήγασε λοιμώδης νόσος.

33. Ὅστις ἐκτὸς τῶν ἐν τῇ παρόντι Νόμῳ ποινικῶν διατάξεων Βεροῖος

παραβιάσει τὰ περὶ λοιμοῦ, ἢ ἄλλων μολυντικῶν νοσημάτων ὑπάρχοντα Διατάγματα, Κανονισμοὺς ἢ διατάξεις, τιμωρεῖται σύμφωνα μὲ τὸ ἄρθρον 570—580 τοῦ ποινικοῦ Νόμου συμπεριλαμβανομένου καὶ αὐτοῦ.

Γενικαὶ διατάξεις.

34. Ὁ Ὑγειονόμος, ἢ ὁ ἐκπληρῶν χρέη Ὑγειονόμου, ἔχει τὸ δικαίωμα καὶ τὸ χρέος νὰ ἐνεργῇ ἔργα ἀνακριτικοῦ ὑπαλλήλου, καθόσον ἀφορᾷ τὰ κακουργήματα, πλημμελήματα καὶ πταίσματα τὰ πραττόμενα ἐντὸς τῆς περιφερείας τοῦ λοιμοκαθαρτηρίου, ἄλλων πρὸς κάθαρσιν προσδιωρισμένων τόπων, ἢ ὑπὸ κάθαρσιν εὐρισκομένων πλοίων, συμμορφούμενος ὡς πρὸς ταῦτα, μὲ τὰς διατάξεις τῆς ποινικῆς δικονομίας. — Ἐπίσης καὶ οἱ ἐπιστάται τῶν Λοιμοκαθαρτηρίων ἔχουσι τὸ δικαίωμα καὶ τὸ χρέος νὰ ἐνεργοῦν χρέη ἀνακριτικῶν ὑπαλλήλων ὡς πρὸς τὰ κακουργήματα καὶ πταίσματα, τὰ πραττόμενα ἐντὸς τῆς περιφερείας τῶν Λοιμοκαθαρτηρίων, εἰς τὰ ὁποῖα εἶναι διωρισμένοι.

35. Τὰ ληξιαρχικὰ βιβλία τῶν ἐντὸς τῆς περιφερείας τοῦ Λοιμοκαθαρτηρίου γεννήσεων, γάμων καὶ ἀποθιώσεων, ὀφείλει νὰ κρατῇ ὁ ἐπιστάτης τοῦ Λοιμοκαθαρτηρίου, συμμορφούμενος ὡς πρὸς ταῦτα μὲ τὰς διατάξεις τοῦ περὶ ληξιαρχικῶν βιβλίων Νόμου.

36. Ὁ Ὑγειονόμος δύναται καὶ ὀφείλει ὅσάκις προσκληθῇ νὰ συντάτῃ τὰς διαθήκας τῶν ἐν τῷ Λοιμοκαθαρτηρίῳ εὐρισκομένων, συμμορφούμενος μὲ τὸν περὶ διαθηκῶν Νόμον.

37. Τὸ ἄρθρον 518 τοῦ ποινικοῦ Νόμου καταργεῖται.

Β. Α. 25 Νοεμβρ. 1845 — Περὶ λοιμωδῶν νοσημάτων.

α'. Λοιμώδη νοσήματα θεωροῦνται.

1. ὁ Λοιμὸς (Πανώλης)

2. ἡ Ἀσιατικὴ χολέρα

3. ὁ Ἰκτερώδης τύφος τῆς Ἀμερικῆς (fièvre jaune).

β'. Διὰ τὰ λοιμώδη ταῦτα νοσήματα ἐνεργοῦνται ὅσα ὁ ὑγειονομικὸς νόμος καὶ ὁ ὑγειονομικὸς κανονισμὸς ὀρίζουσιν.

Β. Δ. 25 Νοεμβρ. 1845 — Περὶ τοῦ Κανονισμοῦ τῶν Ὑγειονομείων καὶ Λοιμοκαθαρτηρίων τοῦ Βασιλείου τῆς Ἑλλάδος. ⁽¹⁾

ΜΕΡΟΣ Α'.

*Περὶ τῶν κατὰ τὰ παράλια Ὑγειονομείων καὶ
Λοιμοκαθαρτηρίων*

ΚΕΦΑΛ. Α'.

Περὶ ὑγειονομικῆς πιστοποιήσεως.

1. Πᾶν πλοῖον ἐξ ὁποιοῦδήποτε λιμένος ἐκπλέον, καὶ εἰς ὅποιον-δήποτε μέρος διευθυνόμενον ὀφείλει νὰ φέρῃ πάντοτε, ἐκτὸς τῶν προβλεπομένων εἰς τὸ ἄρθρον 12 περιπτώσεων ὑγειονομικῆν πιστοποίησιν, ἄλλως ὑπόκειται εἰς τὰ ὀριζόμενα ἐν τοῖς ἄρθροις 41 καὶ 42.

2. Ἡ ὑγειονομικὴ πιστοποίησις εἶναι ἑγγραφον ἐπίσημον ἐκδιδόμενον παρὰ τῶν ἀρμοδίων Ὑγειονομικῶν ἢ Προξενικῶν Ἀρχῶν, πιστοποιοῦν περὶ τῆς καταστάσεως τῆς υἱείας τοῦ τόπου, ὅθεν ἐκπλέει τὸ πλοῖον, καὶ περὶ τῆς ὑγειονομικῆς καταστάσεως τοῦ πλοίου αὐτοῦ κατὰ τὴν ὥραν τῆς ἀναχωρήσεώς του.

3. Ἡ ὑγειονομικὴ πιστοποίησις πρέπει νὰ ἀναφέρῃ τὸ ὄνομα, τὸ εἶδος καὶ τὸ μέγεθος τοῦ πλοίου, τὴν σημαίαν αὐτοῦ, τὸ ὄνομα τοῦ πλοιάρχου, τὸν ἀριθμὸν τοῦ πληρώματος, συμφώνως μὲ τὸ ναυτολόγιον αὐτοῦ, τὸν ἀριθμὸν καὶ τὰ ὀνόματα τῶν ἐπιβατῶν ὁμοῦ μὲ τὰ κυριώτερά χαρακτηριστικὰ ἐκάστου, τὸ εἶδος τοῦ φορτίου ἐν γένει, κατὰ τὸ ἰδιαιτέρον δηλωτικὸν τῶν πραγματειῶν, τὸν τόπον εἰς ὃν διεμβύνεται, τὸν τόπον ὅθεν ἐκπλέει, καὶ τέλος μὲ δλην τὴν δυνατὴν ἀκρίβειαν τὴν κατάστασιν τῆς δημοσίας υἱείας τοῦ τόπου, ὅθεν ἐκπλέει, καὶ τῶν περιχώρων μερῶν αὐτοῦ. — Σημειοῦται ἔπειτα ἡ ἡμερομηνία ὀλόγραφος, ὑπογράφεται ὁ προϊστάμενος καὶ ὁ γραμματεὺς τοῦ ἀρμοδίου Ὑγειονομείου, ὅπου ὑπάρχει τοιοῦτος,

1) ΕφΚ. 1845 σελ. 48. Τὸ Δ. τοῦτο ἐτροποποιήθη ὡς πρὸς τὰ κατὰ τῆς χολέρας μέτρα ὑπὸ τοῦ κατωτ. Β. Δ. 23 Ἰουλίου 1893 καὶ τῶν συναφῶν αὐτῶν.

καὶ τίθεται ἡ σφραγὶς τῆς ὑπηρεσίας. Εἰς δὲ τὸ περιθώριον πρὸς ἀριστερὰν σημειοῦνται ἐν συνόψει ὅλα τὰ ἐμπεριεχόμενα εἰς τὴν πιστοποιήσιν, καὶ ἔπειτα ἀποκόπτεται ἡ πιστοποιήσις ἀπὸ τοῦ περιθωρίου τὸ ὅποιον μένει ὡς στέλεχος εἰς τὰ ἀρχεῖα τοῦ ὑγειονομείου (ἴδε τύπον Α΄.) — Εἰς τὰς πιστοποιήσεις δὲν ἐπιτρέπεται νὰ ὑπάρχωσι λέξεις ἐσθυσμένοι, ἐξυσμένοι, ἢ ὅπως δῆποτε παρηλλαγμένοι. Ἐὰν γένωσι προσθῆκαι πρέπει νὰ προσυπογράφωνται παρὰ τῶν ἀρμοδίων Ἀρχῶν. — Ὅταν ἡ ὑγειονομικὴ πιστοποιήσις δίδεται ἐντὸς τῆς Ἑλλάδος εἰς πλοῖα ἐλευθера διευθυνόμενα εἰς ἄλλους λιμένας τῆς Ἑλλάδος, δύναται νὰ ἐκλείψῃ ἡ σημείωσις τῶν ὀνομάτων καὶ χαρακτηριστικῶν τῶν ἐπιβατῶν, ἐὰν ἡ ὑγειονομικὴ Ἀρχὴ νομίζῃ αὐτὴν περιττήν, καὶ ἀρκεῖ ἡ σημείωσις τοῦ ἀριθμοῦ μόνον αὐτῶν.

4. Αἱ ὑγειονομικαὶ πιστοποιήσεις ἐκδίδονται ἐντὸς μὲν τοῦ Βασιλείου τῆς Ἑλλάδος παρὰ τῶν Ὑγειονομείων μόνον, ἐκτὸς δὲ τοῦ Βασιλείου διὰ τὰ Ἑλληνικὰ πλοῖα παρὰ τῶν Ἑλληνικῶν Γενικῶν Προξενείων, ἢ ἐν ἐλλείψει τούτων παρὰ τῶν ἀναπληρωτῶν αὐτῶν. — Αἱ ἐκδιδόμεναι παρὰ τῶν Ἑλληνικῶν Γενικῶν Προξενίων πιστοποιήσεις πρέπει νὰ συντάττωνται κατὰ τὸ προηγούμενον ἄρθρον, καὶ πρέπει νὰ ἀναφέρωσι προσέτι τὸν χρόνον τῆς ἐν τῷ λιμένι ἐκείνῳ διαμονῆς τοῦ πλοίου, τὸν τόπον τῆς προελεύσεώς του, καὶ τὴν ὥραν τῆς ἀπὸ τὸν τελευταῖον τόπον ἐλεύσεώς του εἰς ποίους τόπους κατέπλευσε πρὶν φθάσῃ ἐκεῖ, καὶ κατὰ ποίας ἐποχάς, ἂν φέρῃ πραγματείας, τὸ εἶδος αὐτῶν, καὶ πόθεν τὰς ἔλαθεν, ἂν φέρῃ ἐπιβάτας καὶ πόθεν τοὺς ἔλαθεν (ἴδε τύπον Β΄).

5. (¹)

6. Αἱ ὑγειονομικαὶ πιστοποιήσεις ἢ ἐπιθεωρήσεις τῶν ξένων Ὑγειονομικῶν, Προξενικῶν ἢ ἄλλων ἐγχωρίων Ἀρχῶν, τὰς ὁποίας φέρουν Ἑλληνικὰ ἢ ξένα πλοῖα, καταπλέοντα εἰς τοὺς λιμένας τῆς Ἑλλάδος, ἀπαιτεῖται νὰ ᾖναι συντεταγμένοι κατὰ τὸν παραδεδομένον ὑπὲρ τῶν Ἀρχῶν τούτων τύπον.

7. Εἰς πλοῖα προσορμιζόμενα κατὰ τὸν διάπλουν αὐτῶν ἐξ ὁποίας-

¹) Τὸ ἄρθρον 5 κατηργήθη ὑπὸ τοῦ κατωτ. Β. Δ. 22 Φεβρ. 1857. ἴδε κατωτ. καὶ Β. Δ. 23 Ἰουλ. 1893.

δηποτε περιστάσεως εἰς τινὰ λιμένα, πρὸς τὸν ὁποῖον δὲν ἦτον ἡ κυρία αὐτῶν διεύθυνσις, καὶ εἰς ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα φθάνουν εἰς τὸν λιμένα τῆς κυρίας διευθύνσεως των, χωρὶς ὁμῶς νὰ ἀποβιβάσωσιν ὁλόκληρον τὸ φορτίον αὐτῶν, δὲν δίδεται νέα ὑγειονομικὴ πιστοποίησης, ἀλλ' ἐπιθεωρεῖται μόνον ἡ ὑπάρχουσα.

8. Ἡ ἐπιθεώρησις τῶν ὑγειονομικῶν πιστοποιήσεων, πρέπει νὰ γίνεται κατὰ χρέος εἰς ἕκαστον τόπον, ὅπου προσορμίζεται τὸ πλοῖον διὰ νὰ γίνεται γνωστὴ ἡ ὑγειονομικὴ κατάστασις καὶ τοῦ τόπου καὶ πλοίου αὐτοῦ.

9. Ἀφ' οὗ λάβῃ τὸ πλοῖον τὴν πιστοποίησιν αὐτοῦ, ἡ ἀφ' οὗ ἐπιθεωρηθῇ ἐκείνη τὴν ὁποίαν ἔφερεν, ἐὰν παρέλθωσιν εἴκοσι τέσσαρες ὥραι καὶ δὲν ἐκπλεύσῃ, πρέπει νὰ γίνεται κατὰ χρέος νέα ἐπιθεώρησις, κατὰ τὴν ὥραν τῆς ἀναχωρήσεώς του.

10. Εἰς τὴν ἐπιθεώρησιν (visa) ταύτην τῆς πιστοποιήσεως, τὴν γινομένην ὑπὸ τῶν ἀρμοδίων ὑγειονομικῶν Ἀρχῶν, πρέπει νὰ σημειοῦται ὁ τόπος τῆς προσορμίσεως τοῦ πλοίου, ἂν ἔλαβεν ἐλευθέραν κοινωνίαν, ἢ ἀναχωρῇ ἀπὸ καθαρσιν, ἂν ἐπεβιβάσθησαν πραγματεῖαι, ναῦται ἢ ἐπιβάται, ἂν ἔμειναν εἰς τὸ πλοῖον ἀκόμη πραγματεῖαι καὶ ποίου εἶδους, ἂν ἐπεβίβασε νέας πραγματείας καὶ ποίου εἶδους, ἄλλους ἐπιβάτας ἢ ναύτας, πόσος εἶναι κατὰ τὸν καιρὸν τῆς ἀναχωρήσεως τοῦ πλοίου ὁ ἀριθμὸς τοῦ πληρώματος καὶ τῶν ἐπιβατῶν, σημειουμένων τῶν ὀνομάτων καὶ τῶν χαρακτηριστικῶν ἐκάστου τῶν τελευταίων τούτων κατὰ τὸ ἄρθρον 3, πῶς ἡ κατάστασις τῆς δημοσίας υγείας τοῦ τόπου, ὅπου γίνεται ἡ ἐπιθεώρησις καὶ τῶν περὶ αὐτοῦ μερῶν, καὶ τέλος πᾶν ὅ,τι δύναται νὰ ἐνδιαφέρῃ τὴν δημοσίαν υγίαν. — Εἰς τὰς ἐπιθεωρήσεις δὲν ἐπιτρέπεται νὰ ὑπάρχωσι λέξεις ἐσθυσμένοι, ἐξυσμένοι, ἢ ὅπωςδῆποτε παρηλλαγμένοι· ἐὰν γίνωσι προσθῆκαι πρέπει νὰ προσυπογράφωνται παρὰ τῶν ἀρμοδίων Ἀρχῶν.

11. Ἐπιθεώρησις δύναται νὰ γίνῃ παρ' ὅλων τῶν ὑγειονομικῶν Ἀρχῶν ὅποιασδήποτε τάξεως ἐν ὅς τῆς Ἑλλάδος· ἐκτός δὲ αὐτῆς, διὰ τὰ Ἑλληνικὰ πλοῖα παρὰ τῶν Ἑλληνικῶν Προξενικῶν Ἀρχῶν, ἢ καὶ εἰς τὰς περιπτώσεις τῶν ἁρθρῶν 5 καὶ 6 παρὰ ξένων Προξενικῶν ἢ ἐγχωρίων Ἀρχῶν.

12. Ἐὰν πλοῖόν τι, εἴτε ὑπὸ πειρατῶν, εἴτε ἕνεκα ναυαγίου, εἴτε ἐξ ἄλλης καταδῆλου καὶ ἀναμφιβόλου περιστάσεως, ἀπωλέσῃ κατὰ

τόν διάπλουν τὴν ὑγειονομικὴν πιστοποιήσιν, καὶ θέλῃ νὰ ἐξακολουθήσῃ τὸν πλοῦν αὐτοῦ δι' ἄλλον λιμένα, δύναται νὰ λάβῃ νέαν ὑγειονομικὴν πιστοποιήσιν· ἀλλ' αἱ ὑγειονομικαὶ Ἀρχαὶ ὀφείλουν νὰ ἐξακριβώσωσιν ἐξ ὅλων τῶν περιστάσεων, ἂν τὸ πλοῖον ἦταν ἐλευθέρων ἢ ὅχι κατὰ τὰ ἀρθρὰ 39—43, καὶ νὰ σημειώσιν αὐτὸ εἰς τὴν νέαν πιστοποιήσιν πρὸς ὁδηγίαν τῶν ὑγειονομικῶν Ἀρχῶν τῶν λιμένων, εἰς τοὺς ὁποίους διευθύνεται.

13. Ἀλιευτικὰ πλοῖα καὶ ἄλλα μικρὰ πλοιάρια ἀπὸ 5 τόνων καὶ κατωτέρω τὰ παραπλέοντα τὰς ἀκτὰς τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους, δὲν λαμβάνουν ὑγειονομικὴν πιστοποιήσιν, ἀλλ' ἀπλὴν Ἀδειαν. Αἱ ἀδειαι αὗται τῆς ἀκτοπλοίας ἐκδίδονται παρὰ τε τῶν Ὑγειονόμων πάσης τάξεως, καὶ παρὰ τῶν Σταθμαρχῶν. Εἰς αὐτὰς σημειοῦται τὸ εἶδος καὶ ἡ χωρητικότης τοῦ πλοίου, τὸ ὄνομα τοῦ πλοιάρχου, ὁ ἀριθμὸς τῶν ναυτῶν καὶ ἐπιβατῶν, τὸ φορτίον, ἡ διευθύνσις τοῦ πλοίου, ὅτι τὸ πλοῖον εἶναι εἰς ἐλευθέραν κυκωνίαν, καὶ ὅτι ὑπάρχει ἄκρα ὑγεία εἰς τὸν τόπον ὅπου ἐκδίδεται ἡ ἄδεια· σημειοῦται ὁ χρόνος τῆς διαρκείας, καθ' ἣν ἰσχύει ἡ ἄδεια αὕτη, καὶ τίθεται ἡ χρονολογία τῆς ἐκδόσεως. — Ὅλα ταῦτα γράφονται ἐν σνόψει εἰς τὸ περιθώριον, τὸ ὁποῖον μένει ὡς στέλεχος εἰς τὸ γραφεῖον τῆς ὑγειονομικῆς Ἀρχῆς, ὡς ὀρίζεται εἰς τὸ ἀρθρ. 3 περὶ ὑγειονομικῶν πιστοποιήσεων (ἴδε τύπον Γ'). — Ὁ καιρὸς τῆς διαρκείας τῶν ἀδειῶν τῆς ἀκτοπλοίας πρέπει νὰ ὀρίζεται εἰς τρόπον ὥστε νὰ μὴν ἦναι δυνατόν εἰς τὰ λαμβάνοντα αὐτὰς πλοῖα νὰ ταξειδεύωσιν εἰς τὸ διάστημα τοῦτο εἰς μὴ ἐλευθέρους τόπους. — Ἐὰν ἐμποδίζωνται ὑπὸ ἐναντίων ἀνέμων, ἢ ἄλλης ἀποδεδειγμένης ἀνάγκης νὰ περαιώσωσι τὸν πλοῦν αὐτῶν κατὰ τὸν ὀρισμένον καιρόν, ὀφείλουν πρὶν ἢ παρέλθῃ ἡ προθεσμία νὰ παρουσιάζωνται ἐνώπιον ὁποιασδήποτε ὑγειονομικῆς Ἀρχῆς διὰ ἐπιθεωρήσιν τὴν δοθεῖσαν ἄδειαν· ἄλλως ὑπόκεινται εἰς τὰ ὀριζόμενα εἰς τὸ ἀρθρὸν 14. — Ὅταν τὰ ἀνωτέρω ἀλιευτικὰ καὶ μικρὰ πλοῖα θελήσωσι νὰ πλεύσωσιν ἐκτὸς τῆς Ἑλλάδος, ὑποχρεοῦνται νὰ λαμβάνωσιν ὑγειονομικὴν πιστοποιήσιν ὡς καὶ τὰ λοιπὰ πλοῖα.

14. Τὰ ἀλιευτικὰ πλοιάρια καὶ τὰ ἀκτόπλοια, ὅσα παραπλέον ἢ ἀλιεύουν κατὰ τὰς ἀκτὰς τῆς Φθιώτιδος, τῶν ἀρετικῶν μερῶν τῆς Εὐβοίας καὶ τῶν παρικειμένων νήσων, ἐντὸς τῶν ὀρισθησομένων δι' ἰδιαιτέρου Διατάγματος ὁρίων, θέλουν λαμβάνει ἄδειαν μὴ ὑπερβαίνουσαν ποτὲ τὰς 24 ὥρας, καὶ ἕνεκα τούτου θέλει σημειοῦσθαι εἰς

τὰς ἀδείας ταύτας ἀκριθῶς καὶ ἡ ὥρα τῆς ἐκδόσεως. Εἰς τὸ διάστημα τοῦτο ὀφείλουν τὰ τοιαῦτα πλοῖα νὰ πρῶσιζονται εἰς τινὰ λιμένα, ὅπου ὑπάρχει ὑγειονομικὴ Ἀρχή, διὰ νὰ ἐπιθεωρηθῇ ἡ ἀδεία αὐτῶν· ἐὰν παρέλθῃ ἡ προθεσμία τῶν 24 ὥρῶν, καὶ δὲν δύνανται νὰ δικαιο-λογήσωσι προσηκόντως τὴν ἔλλειψιν ταύτην, καθυποβαλλομένων τῶν ἀνθρώπων εἰς ἐνόρκους ἐξαμολογήσεις, ὑποβάλλονται εἰς τὴν ἀνήκου-σαν κάθαρσιν, ἐπιφυλαττομένης καὶ τῆς προσηκούσης ποινικῆς κατα-διώξεως, ἐὰν φανῇ σκοπὸς ἀπάτης. — Ὅταν ὁ τόπος ἐξ οὗ ἀποπλέουν τὰ ἀλιευτικὰ καὶ ἀκτοπλοῖα πλοιάρια ᾗται πλησίον τῶν Τουρκικῶν τόπων, ὥστε ἐντὸς τῶν 24 ὥρῶν ἢ καὶ βραχύτερον δύνανται νὰ κατα-πλεύσωσιν εἰς αὐτοὺς καὶ νὰ ἐπιστρέψωσιν, ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει πρέπει νὰ λαμβάνωσιν ὑγειονομικὸν φύλακα. Διὰ νὰ μὴ ἐπιβαρύνων-ται δὲ μὲ πολλὰ ἐξοδα, συγχωρεῖται νὰ λαμβάνωσι δύο ὁμοῦ πλοιά-ρια ἕνα μόνον ὑγειονομικὸν φύλακα· ἀλλὰ τότε δὲν δύνανται κατ' οὐ-δένα λόγον νὰ ἀπομακρυνθῶσιν ἀπ' ἀλλήλων, διότι ἄλλως στερεῖται τοῦ δικαιώματος τῆς ἐλευθέρου κοινωνίας τὸ μακρυνθῆν ἀπὸ τὴν ἐπι-τήρησιν τοῦ ὑγειονομικοῦ φύλακος. Ὅταν δὲ τὰ πλοιάρια ταῦτα δὲν μακρύνονται, ἀλλ' ἀλιεύωσιν ἢ πλέωσιν ὑπὸ τὴν ὄψιν τῆς ὑγειονομι-κῆς Ἀρχῆς τοῦ τόπου ἐν καιρῷ ἡμέρας, τότε δὲν λαμβάνουν φύλακα.

15. Ὅταν ἐπικρατῇ πανώλης εἰς τὰ πλησιόχωρα μέρη τῆς Τουρ-κίας, θέλουν λαμβάνεσθαι καὶ αὐστηρότερα μέτρα περὶ τῶν τοιούτων πλοιαρίων, καὶ θέλει ἐμποδίζεσθαι μάλιστα ὀλοτελῶς, ἀνάγκης οὐσης, πᾶσα ἀλιεία καὶ ἀκτοπλοῖα εἰς τὰ γειτνιάζοντα μέρη.

16. Εἰς τὸν Ἀμβρακικὸν κόλπον τὰ ἀλιευτικὰ καὶ τὰς ἀκτὰς παραπλέοντα πλοιάρια, διὰ τὸ βραχὺ τοῦ κόλπου, ὀφείλουν νὰ ἔχωσι πάντοτε ὑγειονομικοὺς φύλακας κατὰ τὸ προηγούμενον ἄρθρον, ἐκτὸς ὅταν ἀλιεύωσιν ἢ παραπλέωσιν ἐν καιρῷ ἡμέρας ὑπὸ τὰς ὀψεις τῶν ὑγειονομικῶν Ἀρχῶν ἢ τοῦ ἐκεῖ σταθμεύοντος Βασιλικοῦ πλοίου, τὸ ὁποῖον θέλει εἶσθαι σταθερῶς προσωρμισμένον μεθ' ἐνὸς ὑγειονομικοῦ φύλακος εἰς τὴν νῆσον Βουβάλαν (ἄρθρον 283). Ἐν καιρῷ δὲ πανώ-λους εἰς τὰ εἰρημένα Τουρκικὰ παράλια, θέλουν λαμβάνει αἱ Ἀρχαὶ αὐστηρότερα μέτρα, καὶ κατὰ τὰς περιστάσεις θέλει ἐμποδίζεσθαι ὀλοτελῶς πᾶσα ἀλιεία ἢ ἀκτοπλοῖα κατὰ τὰ μέρη ταῦτα.

17. Αἱ ὑγειονομικαὶ πιστοποιήσεις διαιροῦνται κατὰ τὴν κατά-στασιν τῆς δημοσίας υγείας τοῦ τόπου, ὅπου ἐκδίδονται, συμφώνως μὲ τὸ ἄρθρον 3 τοῦ Ὑγειονομικοῦ Νόμου.

- 1) Εἰς ἐλευθέρας·
- 2) Εἰς καθαρὰς·
- 3) Εἰς ὑπόπτους·
- 4) Εἰς ἀκαθάρτους·

Ἐλεύθεραι εἶναι αἱ πιστοποιήσεις αἱ ἐκδιδόμεναι εἰς τόπους ἀνό-
σους κατὰ τὸ ἄρθρον 2 τοῦ μνησθέντος Νόμου. Καθαραὶ δέ, Ὑπο-
πτοι καὶ Ἀκάθαρτοι αἱ ἐκδιδόμεναι εἰς τόπους ὑγειονομικῶς ἀπρο-
φυλάκτους, καὶ αἱ τῶν μεμολυσμένων πλοίων, κατὰ τοὺς §§ α', β', γ',
τοῦ ἁρθροῦ 3 τοῦ Ὑγειονομικοῦ Νόμου.

18. ⁽¹⁾

ΚΕΦΑΛ. Β'.

Περὶ ἐξομολογήσεως.

19. Πᾶν πλοῖον ἐξ ὅποιουδήποτε τόπου ἐρχόμενον, καὶ εἰς ὅποιον-
δήποτε λιμένα τοῦ Κράτους καταπλέον, ὑποβάλλεται παρὰ τῶν
ὑγειονομικῶν Ἀρχῶν εἰς Ἐξομολόγησιν εὐθὺς μετὰ τὴν προσόρισίν
του, ἐξαίρουμένης τῆς διὰ τοῦ ἁρθροῦ 56 προβλεπομένης περιπτώσεως.

20. Ἐξομολόγησις (costituto) εἶναι πρῶξις ἐπίσημος διὰ τῆς
ὁποίας μανθάνουν μετ' ἀκριθείας αἱ ὑγειονομικαὶ Ἀρχαὶ δι' ἐρωτή-
σεων γινομένων εἰς τοὺς πλοιάρχους, ἢ καὶ εἰς ἄλλους εὕρισκομένους
ἐπὶ τῶν πλοίων, πᾶν ὅ,τι ἐνδιαφέρει αὐτὰς νὰ γνωρίζωσι περὶ τῆς
ὑγειονομικῆς καταστάσεως τῶν πλοίων αὐτῶν καὶ τῶν τόπων, εἰς
τοὺς ὁποίους εὐρέθησαν μέχρι τῆς ἐποχῆς, καθ' ἣν γίνεται ἡ ἐξομο-
λόγησις.

21. Ἡ ἐξομολόγησις γίνεται ἐγγράφως παρὰ τοῦ προΐσταμένου
τῆς Ὑγειονομικῆς Ἀρχῆς καὶ τοῦ Γραμματέως αὐτοῦ, ὅπου εὕρισκε-
ται τοιοῦτος, γραφομένων ἀκριβῶς κατὰ λέξιν τῶν λόγων ὧν τῶν
ἐξομολογουμένων.

22. Πρὸ τῆς ἐξομολογήσεως δὲν δύναται οὐδεὶς νὰ ὁμιλήσῃ οὔτε
μὲ τὸν πλοίαρχον, οὔτε μὲ τινὰ τῶν ἐν τῷ πλοίῳ.

23. Εἰς τὴν ἐξομολόγησιν παραλαμβάνονται συνήθως ὁ πλοίαρχος
καὶ δύο ναῦται, ἢ, ὅταν ὑπάρχωσιν ἐπιβάται, εἰς ἐπιβάτης καὶ εἰς

ναύτης, καὶ ἐξομολογοῦνται ἕκαστος χωριστὰ κατ' ἰδίαν, προσκαλούμενοι ἐκ τοῦ πλοίου εἰς τὸ διαλεκτήριον, ἢ εἰς ἄλλον τόπον τοῦ Ὑγειονομείου ἐπὶ τούτῳ διωρισμένον. Ἐὰν ὁ ἐξομολογῶν παρατηρήσῃ διαφωνίας εἰς οὐσιώδη ἀντικείμενα μεταξὺ τῶν ἐξομολογουμένων, ἢ συλλάβῃ ὑποψίαν τινά, ἢ καὶ ὅταν δι' ὅποιονδήποτε ἄλλον λόγον νομίσῃ ἀναγκαίαν τὴν ἐξομολόγησιν καὶ ἄλλων προσώπων ἐκ τῶν τοῦ πλοίου, δύναται καὶ ὀφείλει μάλιστα νὰ ἐξομολογῇ καὶ ὅλους τοὺς ἐν τῷ πλοίῳ κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον· δύναται δὲ νὰ ἐπαναλάβῃ δις καὶ τρίς τὴν ἐξομολόγησιν τῶν προσώπων, ἐὰν τὸ νομίσῃ ἀναγκαῖον. Ἐὰν δὲ εἰς τὸν τόπον, ὅπου προσορμίζεται τὸ πλοῖον, τὸ ὑγειονομεῖον δὲν ἔχῃ ἰδίαν λέμβον, τότε ὁ πλοίαρχος ὀφείλει ἐντὸς ἡμισείας ὥρας μετὰ τὴν ἀγκυροβόλησιν νὰ ἐξέλθῃ εἰς τὸ ὑγειονομεῖον μὲ τὴν λέμβον του.

24. Ἐὰν τὰ ὑποβαλλόμενα εἰς ἐξομολόγησιν πρόσωπα δὲν γνωρίζωσι τὴν ἐλληνικὴν διάλεκτον, παρλαμβάνει ὁ ὑγειονόμος ἕνα διερμηνέα ὠρισμένον.

25. Εἰς τὴν ἐξομολόγησιν δὲν δύνανται νὰ παρευρίσκωνται, εἰμὴ ὁ προϊστάμενος τῆς ὑγειονομικῆς ὑπηρεσίας, ὁ Γραμματεὺς καὶ ὁ διερμηνεύς, ὅπου ἡ παρουσία τοῦ τελευταίου τούτου εἶναι ἀναγκαία. Δύνανται δὲ νὰ παρευρεθῶσιν εἰς σημαντικὰς περιστάσεις καὶ πρόσωπα ἀποστελλόμενα παρὰ τῆς Διοικητικῆς Ἀρχῆς ἢ καὶ τὰ μέλη τῆς ὑγειονομικῆς ἐπιτροπῆς.

26. Πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς ἐξομολογήσεως ὁ πλοίαρχος, καὶ ὅσοι μέλλουν νὰ ἐξομολογηθῶσιν, ὀρκίζονται κατὰ τοὺς συνήθεις τύπους, ὅτι θέλουν εἰπεῖ ὅλην τὴν ἀλήθειαν καὶ μόνην τὴν ἀλήθειαν, ὁ δὲ ὑγειονόμος ὑπομνησκει εἰς αὐτοὺς τὰς ποινάς, αἵτινες ἐπιβάλλονται εἰς τοὺς ἐπιόρκους, καὶ εἰς τοὺς θέλοντας νὰ ἐξαπατήσωσι τὰς ὑγειονομικὰς ἀρχάς. — Ὅταν τὰ πλοῖα ἔρχωνται ἀπὸ τόπους τοῦ Βασιλείου τῆς Ἑλλάδος, ὅπου δὲν ὑπάρχει καμμία ὑποψία λοιμώδους νόσου, καθὼς καὶ ὅταν δὲν ὑπάρχῃ ὑποψία ὅτι συνεκινώνησαν ταῦτα μετ' ἄλλων πλοίων. ἢ τόπων ἢ πραγμάτων μὴ ἐλευθέρων, ἢ ἐξομολόγησις δύναται νὰ γίνῃ ἄνευ ὀρκου, ἐὰν ἡ ὑγειονομικὴ ἀρχὴ νομίσῃ αὐτὸν περιττόν.

27. Ἡ ἐξομολόγησις γίνεται κατ' ἐρωταπόκρισιν, καὶ αἱ κύριαι ἐρωτήσεις τοῦ ἐξομολογοῦντος πρέπει νὰ ᾔναι αἱ ἐφεξῆς.

— Πόθεν ἔρχεται τὸ πλοῖον. — Ποῖον εἶναι τὸ ὄνομα, τὸ ἐπώνυμον

καὶ τὸ ἐπάγγελμα τοῦ ἐξεταζομένου, καὶ ποῦ ἐγεννήθη. — Πῶς ὀνομάζεται, ποίαν τημαίαν φέρει, καὶ ποίᾳ χωρητικότητος εἶναι τὸ πλοῖον. — Ποῖον εἶναι τὸ φορτίον τοῦ πλοίου, καὶ πόθεν τὸ ἔλαβεν. — Ποίαν ἡμέραν ἀνεχώρησεν. — Εἰς ποίαν κατάστασιν ἦτον ἡ δημοσία υἡγεία τοῦ τόπου καὶ τῶν περιχώρων αὐτοῦ κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς ἀναχωρήσεώς του. — Πόσους ναύτας καὶ ἐπιβάτας εἶχε τὸ πλοῖον ἐν καιρῷ τῆς ἀναχωρήσεώς του. — Ἐὰν φέροι ἰκόμεν τὸν αὐτὸν ἀριθμὸν τῶν ναυτῶν καὶ ἐπιβατῶν καὶ τοὺς αὐτοὺς ἀνθρώπους. — "Αν εἰς τὸ διάστημα τοῦ διάπλου ἐνόσησέ τις τῶν ἐν τῷ πλοίῳ, καὶ ἂν ἦναι τις ἀσθενὴς εἰσέτι. — "Αν ἀπέθανέ τις τῶν ἐν τῷ πλοίῳ εἰς τὸ διάστημα τοῦ διάπλου αὐτοῦ, ποίαν ἡμέραν, καὶ πλησίον τίνος τόπου, ἢ κατὰ ποῖον γεωγραφικὸν μῆκος καὶ πλάτος συνέβη ὁ θάνατος. — Ποῖα φαινόμενα περίπου παρατηρήθησαν εἰς τοὺς ἀσθενεῖς καὶ εἰς τοὺς νεκροὺς, καὶ πόσον καιρὸν διήρκεσεν ἡ νόσος. — Τί ἔγειναν τὰ ἐν χρήσει φορέματα καὶ στρώματα τῶν ἀποθανόντων. — "Αν γνωρίζῃ ἰδιαιτέρον τι περὶ τῆς υἡγειονομικῆς καταστάσεως ἄλλων πλοίων εὐρισκομένων εἰς τὸν αὐτὸν τῆς ἀναχωρήσεώς του τόπον, καθὼς καὶ τῶν πρὸ αὐτοῦ ἀποπλευσάντων. — "Αν προσωρμίσθῃ εἰς κανὲν μέρος, τὸ πλοῖον εἰς τὸ διάστημα τοῦ διάπλου αὐτοῦ, εἰς ποῖον μέρος, καὶ πότε, ἂν ἐκοινώνησε τὸ πλοῖον μὲ τὰ μέρη ταῦτα, ἂν ἔλαβεν ἐκεῖθεν νέους ναύτας, ἢ ἐπιβάτας, ἢ καὶ πράγματα. Ποῖα εἶναι ἡ υἡγειονομικὴ κατάστασις τῶν τόπων καὶ τῶν εἰς αὐτοὺς εὐρισκομένων πλοίων. "Αν ἀπήντησε πλοῖον εἰς τὸ διάστημα τοῦ διάπλου του, καὶ ἂν ἐκοινώνησε μετ' αὐτοῦ, πότε, καὶ πῶς συνέβη τοῦτο, πόθεν ἤρχετο τὸ πλοῖον μεθ' οὗ συνεκοινώνησε, καὶ ἂν ἠξέυρῃ ποῖα ἦτον ἡ υἡγειονομικὴ κατάστασις αὐτοῦ. "Αν ἀπήντησέ τι εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ ἂν ἔλαβεν αὐτό. — Πλὴν τούτων ὁ υἡγειονόμος θέλει ἀπευθύνει εἰς τὸν ἐξομολογούμενον καὶ ὅσας ἄλλας ἐρωτήσεις νομίζει ἀναγκαίας πρὸς ἀνακάλυψιν τῆς ἀληθείας, καὶ μάλιστα ὅταν τὸ πλοῖον στερῇται υἡγειονομικῆς πιστοποιήσεως ἔνεκα ἰσποιασδήποτε περιστάσεως.

28. Ἄφ' οὗ τελειώσῃ ἡ ἐξομολόγησις, ὁ γραμματεὺς ἢ ὁ υἡγειονόμος αὐτὸς ἀναγινώσκει τὴν ἔκθεσιν εἰς τὸν ἐξομολογηθέντα, τὸν ἐρωτᾷ, ἂν ἐπιβεβαιωτὶ ὅσα εἶπε, καὶ ἂν ἔχῃ νὰ προσθέσῃ τι, μετὰ ταῦτα ὑπογράφει αὐτὴν ὁ ἐξομολογηθεὶς μὲ τὰς ἀναγκαίας προφυλάξεις, ἀκολούθως δὲ ὁ υἡγειονόμος καὶ ὁ γραμματεὺς, δπου ὑπάρχει τοιοῦτος, ἐτι δὲ καὶ ὁ διερμηνεὺς, ἐὰν ἔγινε τούτου χρήσις. "Αν ὁ

ἐξομολογούμενος δὲν ἤξεύρῃ νὰ ὑπογράψῃ, γίνεται τοῦτου μνεῖα εἰς τὴν ἐξομολόγησιν, καὶ ὑπογράφει μόνος ὁ ὑγειονόμος, ὁ γραμματεὺς καὶ ὁ διερμηνεύς, ὅπου δὲν ὑπάρχει γραμματεὺς, ἢ κωλύεται, ἀρκεῖ ἡ ὑπογραφή τοῦ προϊσταμένου μόνου τῆς ὑπηρεσίας.

26. Αἱ σελλίδες ὅλαι τῆς ἐξομολογήσεως πρέπει νὰ ᾔναι ὁμοίως ὑπογεγραμμέναι, καὶ δὲν εἶναι συγχωρημένον οὔτε σβύτιμον, οὔτε ξύσιμον, οὔτε προσγραφὴ καμμίαι. Πᾶσα δὲ προτιθήκη πρέπει νὰ γίνεται εἰς τὸ περιθώριον, καὶ νὰ ὑπογράφεται ὡσαύτως παρὰ τῶν ὑπογραφόντων τὴν ἐξομολόγησιν προσώπων.

30. Τῶν ἀλιευτικῶν καὶ τῶν παρὰ τὰς ἀκτὰς πλεόντων πλοιαρίων ἡ ἐξομολόγησις γίνεται συνήθως ἄνευ ὅρκου καὶ προφορικῶς, ὁπότεν ταῦτα πλέωσιν εἰς μέρη, ὅπου δὲν εἶναι ὑποψία, ὅτι ἠδύναντο νὰ κοινωγήσωσι μὲ ὑπόπτους τόπους πλοῖα, ἀνθρώπους ἢ πράγματα· ὅταν δὲ ἡ Ὑγειονομικὴ ἀρχὴ τὸ νομίσῃ ἀναγκαῖον, αἱ ἐξομολογήσεις αὗται γίνονται καθὼς καὶ τῶν ἄλλων πλοίων,

31. Οἱ Διευθύνται τῶν πολεμικῶν πλοίων, οἱ φέροντες βαθμὸν τινα δημοσίου ὑπηρεσίας ναυτικῆς, δὲν ὀρκίζονται οὐδ' ἐξομολογοῦνται κατὰ τοὺς εἰρημένους τύπους, ἀλλ' ἡ ὑγειονομικὴ Ἀρχὴ διευθύνει πρὸς αὐτοὺς ἐγγράφους ἐρωτήσεις κατὰ τὸν τύπον (Δ') καὶ ὁ πλοίαρχος ἀπαντᾷ ἐγγράφως, δίδων τὸν λόγον τῆς τιμῆς του, ὅτι λέγει τὴν ἀλήθειαν καὶ μόνην τὴν ἀλήθειαν· αἱ τοιαῦται ἀπαντήσεις πρέπει νὰ προσυπογράφωνται καὶ παρὰ τῶν ἰατρῶν τῶν πολεμικῶν πλοίων. — Ἄν ἡ ὑγειονομικὴ Ἀρχὴ νομίσῃ ἀναγκαῖον νὰ λάβῃ καὶ ἄλλας πληροφορίας ἢ διασαφήσεις, διευθύνει πάλιν ἐγγράφως τὰς ἐρωτήσεις, εἰς τὰς ὁποίας ὀφείλει ὁ πλοίαρχος νὰ ἀπαντήσῃ ἐγγράφως πάλιν.

ΚΕΦΑΛ. Γ'

Περὶ ὑγειονομικῆς διαιρέσεως τῶν λιμένων τῆς Ἑλλάδος. (1)

32. Οἱ λιμένες τῆς Ἑλλάδος διαιροῦνται ὑγειονομικῶς εἰς τέσσαρας κατὰ τὸν ἐξῆς τρόπον κατηγορίας. — 1. Εἰς λιμένας ὅπου δὲν

(1) Τὸ παρὸν Κεφάλαιον παράβαλε πρὸς τὸ κατωτ. Β. Δ. 23 Ἰουλ. 1893 τροποποιοῦν αὐτὸ ὡς πρὸς τὰς ἐπιχολήρους καθάσεις.

εἶναι δεκτὸν εἰς κοινωνίαν κἀνὲν πλοῖον ἢ ὅποιονδήποτε τόπον καὶ ἂν ἔρχεται, καὶ ὅποιανδήποτε πιστοποιήσιν καὶ ἂν φέρῃ.— 2. Εἰς λιμένας ὅπου γίνονται δεκτά μόνα τὰ ἐλεύθερα πλοῖα καὶ λαμβάνουν ἐκεῖ ἐλευθέραν κοινωνίαν.— 3. Εἰς λιμένα ὅπου γίνονται δεκτά τὰ ἐλεύθερα πλοῖα τὰ καθαρὰ ἐκεῖνα καὶ ὑποπτα, περὶ τῶν ὁποίων γίνεται λόγος εἰς τὰ ἄρθρα 69, 70.— 4. Εἰς λιμένας ὅπου εἶναι δεκτά ὅλα τὰ πλοῖα καὶ ἐλεύθερα καὶ καθαρὰ καὶ ὑποπτα καὶ ἀκάθαρτα καὶ μολυσμένα.

33. Εἰς τὴν πρώτην κατηγορίαν ἀνάγονται ὅλοι οἱ λιμένες καὶ ὅρμοι τοῦ ἑλληνικοῦ Κράτους, εἰς τοὺς ὁποίους δὲν ὑπάρχει κἀμμία ὑγειονομικὴ ἀρχή.— Εἰς τοὺς λιμένας τούτους δὲν δύναται νὰ προσμύζεται κἀνὲν πλοῖον ἂν δὲ ὑπὸ τρικυμίας ἢ ἄλλης ἀνάγκης βιασθῇ νὰ προσφύγῃ ἐκεῖσε, δὲν δύναται οὔτε νὰ ἐπιβιάσῃ οὔτε νὰ ἀποβιάσῃ τι, οὔτε νὰ συγκοινωνήσῃ μὲ ἀνθρώπους ἢ πράγματα, καὶ ὀφείλει νὰ ἀναχωρῇ, ἅμα παύσῃ ἢ ἀνάγκῃ.— Ἐξαιροῦνται τοῦ ὅρου τούτου ὅσα πλοῖα ἐλεύθερα ἔχουν παρά τινος ὑγειονομικῆς Ἀρχῆς ἐντὸς τοῦ Κράτους εἰδικὴν ἔγγραφον ἄδειαν τοῦ νὰ προσορμισθῶσιν εἰς τινὰ των τοιούτων λιμένων διὰ νὰ ἀποβιάσωσιν ἢ ἐπιβιάσωσι πράγματα, ἢ ἀνθρώπους, ἢ καὶ νὰ συγκοινωνήσωσιν ἀπλῶς, ἀλλ' ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ὀφείλουσι νὰ λαμβάνωσιν ἐν τῷ πλοίῳ ὑγειονομικὸν φύλακα.

34. Εἰς τοὺς λιμένας τῆς πρώτης κατηγορίας ἀνάγονται καὶ αἱ ἐρημόνησοι ὅλαι ἐπὶ τῶν ὁποίων δὲν ὑπάρχουν ὑγειονομικοὶ φύλακες. Εἰς ὅσας δὲ ἐκ τούτων εὐρίσκονται συνήθως ποιμένες, ἢ ἄλλοι ἄνθρωποι διατρίβοντες ἐκεῖ, πρέπει νὰ ὀρκίζωνται ἐνώπιον τοῦ πλησιεστέρου Ὑγειονομείου, ὅτι δὲν θέλουν λαμβάνει ποτὲ κοινωνίαν μὲ τὰ προσορμιζόμενα τυχὸν ἐκεῖ πλοῖα ἀμέσως ἢ ἐμμέσως, καὶ ὅτι ἅμα θεωρήσωσιν ὑγειονομικὴν τινὰ παράβασιν θέλουν καταγγέλλει αὐτήν.— Πρὶν ἢ δώσωσι τὸν ὅρκον τοῦτον δὲν θέλουν λαμβάνει ποτὲ τὴν ἄδειαν νὰ διατρίβωσιν εἰς τοιούτους τόπους ἂν δὲ ποτὲ παραβῶσι τὰς διατάξεις ταύτας, ὑπόκεινται εἰς τὴν ὀριζομένην παρά τοῦ ἁρθρου 27 τοῦ ὑγειονομικοῦ νόμου ποινήν.

35. Εἰς τὴν δευτέραν κατηγορίαν ἀνάγονται ὅλοι οἱ λιμένες καὶ ὅρμοι τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους, ὅπου ὑπάρχουν ὑγειονομικοὶ σταθμοὶ ἢ φυλακεῖα.

36. Εἰς τὴν τρίτην κατηγορίαν ἀνάγονται ὅλοι οἱ λιμένες εἰς τοὺς ὁποίους ὑπάρχουν ὑγειονομεῖα Γ' τάξεως.

37. Εἰς τὴν τετάρτην κατηγορίαν ἀνάγονται ὅλοι οἱ λιμένες, ὅπου ὑπάρχουν ὑγειονομεῖα Α' καὶ Β' τάξεως καὶ γενικὰ λοιμοκαθαρτήρια.—Ἡ κατηγορία εἰς ἣν ἀνάγεται ἕκαστος τῶν λιμένων τοῦ Ἡμετέρου Κράτους, ὁρίζεται εἰς τὸ περὶ ἔδρας τῶν ὑγειονομικῶν Ἀρχῶν Ἡμέτερον Διάταγμα.

ΚΕΦΑΛ. Δ'

Περὶ ὑγειονομικῆς διαιρέσεως τῶν πλοίων.

38. Τὰ πλοῖα κατὰ τὴν πιστοποιήσιν, τὴν ὁποῖαν φέρουν, καὶ κατὰ τὰ ἐξαγόμενα ἐκ τε τῆς ἐξομολογήσεως αὐτῶν, ἢ ἐξ ἄλλων πληροφοριῶν, τὰς ὁποίας λαμβάνουν αἱ ὑγειονομικαὶ Ἀρχαί, διαιροῦνται ὡς ἑφεξῆς.—1. Εἰς ἐλεύθερα.—2. Εἰς καθαρὰ.—3. Εἰς ὑποπτα.—4. Εἰς ἀκάθαρτα, καὶ—5. Εἰς μεμολυσμένα.

39. Ἐλεύθερον λογίζεται τὸ πλοῖον, ὅταν φέρῃ πιστοποιήσιν ἐλευθέραν (ἄρθρον 17), ὅταν δὲν ἐκοινώνησεν καθ' ὅποιον δήποτε τρόπον εἰς τὸν διάπλουν αὐτοῦ μὲν τινὰ τόπον μὴ ἐλεύθερον (μὴ ἄνοσον), ἢ μὲ ἄλλα πλοῖα, ἀνθρώπους ἢ πράγματα προσερχόμενα ἀπὸ μὴ ἐλευθέρους τόπους ἢ ἀπὸ τόπους ἀγνώστους· ὅταν δὲν φέρῃ ἀρρώστους παρέχοντας ὑποψίαν λοιμῶδους νόσου· ὅταν δὲν ἀπώλεσε καθ' ὁδὸν ἀνθρώπον ἐκ τοιαύτης νόσου· ὅταν δὲν ἔχῃ εἰς τὰ ἔγγραφα του ἑλλειψίν τινὰ μὴ δικαιολογουμένην δεόντως· ὅταν δὲν φέρῃ περισσοτέρους ἢ ὀλιγότερους ἀνθρώπους, ἢ καὶ ἄλλους παρὰ τοὺς σημειουμένους εἰς τὰ ἔγγραφα του· ὅταν δὲν φέρῃ ἄλλο φορτίον παρὰ τὸ ἐνδιαλαμβανόμενον εἰς τὸ δηλωτικὸν καὶ τὴν πιστοποιήσιν, καὶ ὅταν ὑπάρχῃ μὲν διαφορὰ μεταξὺ τῶν ἐπ' αὐτοῦ ἀνθρώπων καὶ φορτίου εἴτε ὡς πρὸς τὸν ἀριθμὸν, εἴτε ὡς πρὸς τὴν ταυτότητα, δύναται ὅμως νὰ δικαιολογήτῃ ὁ πλοίαρχος προφανῶς καὶ ἀναμφισβητήτως τὴν διαφορὰν ταύτην ὥστε νὰ πεισθῇ ἡ ὑγειονομικὴ Ἀρχὴ ὅτι δὲν ὑπάρχει οὐδεμία ὑποψία ὡς πρὸς τὴν ὑγειονομικὴν κατάστασιν τοῦ πλοίου.

40. Καθαρὸν λογίζεται τὸ πλοῖον, ὅταν φέρῃ πιστοποιήσιν καθαρὰν (ἄρθρον 17), ἢ ὅταν φέρῃ μὲν πιστοποιήσιν ἐλευθέραν, ἐκοινώνησεν ὅμως κατὰ τὸν διάπλουν αὐτοῦ μὲ τόπους ὑπαγόμενους εἰς τὴν κατηγορίαν τῆς καθαρᾶς πιστοποιήσεως, ἢ μὲ πλοῖα, ἀνθρώπους, ἢ πραγ-

ματα προερχόμενα ἀπὸ τοιοῦτους τόπους ἢ καὶ ἀπὸ ἄλλους ἀγνώστους. Καθαρὰ λογίζονται ὡσαύτως καὶ ὅσα πλοῖα φέρουν μὲν πιστοποίησιν ἐλευθέραν, ἔχουν ὅμως τὰ ἐγγραφὰ των ἄτακτα, ἐσθυσμένα, ἐξυσμένα, ἢ καὶ καθ' ὅποιονδῆποτε τρόπον παρηλλαγμένα, ἢ φέρουν ἄνευ ἀποχρῶντος δικαιολογήματος περισσοτέρους ἢ ὀλιγωτέρους ἢ καὶ ἄλλους ἀνθρώπους παρὰ τοὺς ἀναφερομένους εἰς τὰ ἐγγραφὰ των, ἢ καὶ ἄλλο φορτίον παρὰ τὸ ἀναφερόμενον εἰς τὸ δηλωτικὸν καὶ τὴν πιστοποίησιν αὐτῶν. — Εἰς τὴν κατηγορίαν ταύτην ἀνάγονται καὶ ὅσα πλοῖα ἐρχόμενα ἀπὸ ἐλευθέρους τόπους στεροῦνται τῶν ἀπαιτουμένων ἐγγράφων, χωρὶς νὰ δικαιολογήσωσιν ἀρκούντως τὴν ἔλλειψιν ταύτην, δὲν προκύπτει δὲ ὑπόψια ὅτι τὰ τοιαῦτα πλοῖα ὑπάγονται εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν ὑπόπτων ἢ ἀκαθάρτων πιστοποιήσεων.

41. Ὑποπτον λογίζεται τὸ πλοῖον, ὅταν φέρῃ πιστοποίησιν ὑποπτον (ἄρθρ. 17), ἢ ὅταν ἐκοινώνησε κατὰ τὴν διάπλουν αὐτοῦ μὲ τόπους, πλοῖα, ἀνθρώπους, ἢ πράγματα, τὰ ὅποια ὑπάγονται εἰς τὴν κατηγορίαν τῆς ὑπόπτου πιστοποιήσεως.

42. Ἀκάθαρτον λογίζεται τὸ πλοῖον, ὅταν φέρῃ πιστοποίησιν ἀκάθαρτον (ἄρθρ. 17), ἢ ὅταν ἐκοινώνησεν κατὰ τὸν διάπλουν αὐτοῦ μὲ τόπους, πλοῖα, ἀνθρώπους, ἢ πράγματα, ὑπαγόμενα εἰς τὴν κατηγορίαν τῆς ἀκαθάρτου πιστοποιήσεως. — Ἀκάθαρτα ἐπίσης λογίζονται ὅσα πλοῖα φέρουν μὲν πιστοποίησιν καθαρὰν ἢ ὑποπτον, ἔχουν ὅμως τὰ ἐγγραφὰ των ἄτακτα, ἐσθυσμένα ἢ παρηλλαγμένα, περισσοτέρους ἢ ὀλιγωτέρους ἢ καὶ ἄλλους παρὰ τοὺς σημειωθέντας εἰς τὰ ἐγγραφὰ των ἀνθρώπους, ὡς καὶ ἄλλο φορτίον παρὰ τὸ ἐνδιαλαμβανόμενον εἰς τὸ δηλωτικὸν καὶ τὴν πιστοποίησιν αὐτῶν, καὶ ὅταν δὲν ὑπάρχῃ ὑπόψια ὅτι εἶναι μεμολυσμένα, ἢ ἔχουν ἄνευ ἀποχρῶντος δικαιολογήματος περισσοτέρους ἢ ὀλιγωτέρους ἀνθρώπους. — Ἀκάθαρτα ἐπίσης λογίζονται καὶ τὰ πλοῖα ὅσα ἐρχόμενα ἀπὸ μὴ ἐλευθέρους τόπους, στεροῦνται τῶν ἀπαιτουμένων ἐγγράφων, καὶ δὲν δύνανται νὰ δικαιολογήσωσιν ἀποχρῶντως τὴν ἔλλειψιν ταύτην, καὶ δὲν ὑπάρχει ὑπόψια ὅτι εἶνε μεμολυσμένα.

43. Μεμολυσμένον τέλος λογίζεται τὸ πλοῖον, ὅταν φέρῃ ἀρρώστους πάσχοντας λοιμῶδη νόσον, ὅταν ἀπώλεσε τοιοῦτους καθ' ὁδόν, ἢ ὅταν ἔλαβε κατὰ τὸν καιρὸν τῆς ἀναχωρήσεως τοῦ ἀνθρώπου ἢ πράγματα μεμολυσμένα, τοῦτέστιν ἀνθρώπους ἢ πράγματα ἐλθόντα

εἰς ἄμεσον ἢ ἔμμεσον συνάφειαν μετὰ ἀρρώστων ὑπὸ λοιμώδους νοσή-
ματος, ἢ μετὰ τῶν πραγμάτων αὐτῶν. — Μεμολυσμένα ἐπίσης λογί-
ζονται τὰ πλοῖα, ὅταν μεταξὺ τῶν ἀποβιθασθέντων ἐξ αὐτῶν εἰς τὰ
λοιμοκαθαρτήρια ἀνθρώπων ἢ πραγμάτων φανῇ μόλυσμα λοιμοῦ (ἄρθρ.
110). — Μεμολυσμένα τέλος λογίζονται καὶ ὅσα πλοῖα ἐρχόμενα ἀπὸ
καθαροῦς, ὑπόπτους, ἢ καὶ ἀκαθάρτους τόπους, φέρουν ἀρρώστους, τῶν
ὁποίων ἡ νόσος παρέχει ὑποψίας λοιμώδους φύσεως, καθὼς καὶ ὅσα
ἀπώλεσαν καθ' ὁδὸν ἀνθρώπους ἀπὸ ὁποιονδήποτε ὑποπτὸν νόσημα.

44. Καθαρά, ὑποπτα καὶ ἀκάθαρτα λογίζονται τὰ πλοῖα ὡσαύ-
τως, ὅχι μόνον ὅταν ἔρχωνται κατ' εὐθεῖαν ἀπὸ τόπους καθαροῦς,
ὑπόπτους ἢ ἀκαθάρτους, μὲ τοὺς ὁποίους εἶχον συγκοινωνήσει, ἀλλὰ
καὶ ὅταν προσωρμίσθησαν ἀπλῶς εἰς αὐτούς, ἢ ἔστειλαν λέμβους ἐξω
εἰς αὐτούς, καὶ ἐὰν ἀκόμη φαίνεται, ὅτι δὲν συνεκοινωνήσαν οὔτε αἱ
λέμβοι, οὔτε τὰ πλοῖα εἴτε ἀμέσως εἴτε ἐμμέσως μὲ τοὺς τόπους
ἐκείνους (1).

ΚΕΦΑΛ. Ε'

Περὶ παραδοχῆς καὶ ἀποπομπῆς τῶν προσορμιζομένων πλοίων.

45. Εὐθύς ὅταν προσορμισθῇ ὁποιονδήποτε πλοῖον εἰς τινὰ λιμένα,
ἐξέρχεται ὁ πλοίαρχος μετακαλούμενος παρὰ τοῦ λιμενάρχου ὁμοῦ
μὲ δύο τοῦλάχιστον ἀνθρώπους τοῦ πλοίου (ἄρθρ. 23) ἐπὶ τῆς λέμ-
βου του εἰς τὸν ἐπὶ τούτῳ διωρισμένον παρὰ τοῦ ὑγειονομείου τόπον,
φέρον μεθ' ἑαυτοῦ ὅλα τὰ ἔγγραφα τοῦ πλοίου. — Ἐκεῖ παραλαμ-
βάνει ἡ ὑγειονομικὴ Ἀρχὴ τὰ ἔγγραφα τοῦ πλοίου μὲ τὰς ἀνηκούσας
προφυλάξεις, ἀναγινώσκει αὐτά, καὶ μετὰ ταῦτα κάμνει τὴν ἰσομο-
λόγησιν κατὰ τὰ ἄρθρα 21—30.

46. Ὅπόταν ὡς ἐκ τῆς ὑγειονομικῆς πιστοποιήσεως καὶ ἐκ τῆς
γενομένης ἰξομολογήσεως προκύψῃ ἡ βεβαίωσις τοῦ ὅτι τὸ πλοῖον εἶναι
ἐλευθερον (ἄρθρ. 39), τότε πέμπεται παρὰ τῆς ὑγειονομικῆς Ἀρχῆς
φύλαξ εἰς αὐτὸ διὰ νὰ μετρήσῃ καὶ πρὸςβάλλῃ τὸ πλήρωμα, τοὺς ἐπι-
βάτας καὶ τὰς πρᾶγματείας μὲ τὰ ἔγγραφα τοῦ πλοίου καὶ ἀφ' οὗ

(1) Τὸ ἄρθρ. 44 καταργηθὲν διὰ τοῦ Β.Δ. 8 Αὐγ. 1858 ἐπανήχθη εἰς ἰσχὺν
διὰ τοῦ κατωτ. Β. Δ. 25 Αὐγ. 1893.

εὐρεθῶσιν ὅλα ἐν τάξει, διδεται παρὰ τῆς ὑγειονομικῆς Ἀρχῆς ἡ ἐλευθέρα κοινωνία εἰς τὸ πλοῖον.

47. Εἰς τὰ πολεμικὰ πλοῖα πέμπονται εὐθὺς μετὰ τὴν προσόρμιν των αἱ ἐγγράφαι ἐρωτήσεις τῆς ὑγειονομικῆς Ἀρχῆς (ἄρθρ 31). Ἐὰν ἐκ τῶν ἐγγράφων ἀπαντήσεων βεβαιωθῇ, ὅτι τὸ πλοῖον εἶναι ἐλεύθερον, λαμβάνει εὐθὺς παρὰ τῆς ὑγειονομικῆς Ἀρχῆς ἐλευθέραν κοινωνίαν.

48. Ἡ ὑγειονομικὴ πιστοποιήσις τοῦ πλοίου εἴτε ἐλευθέρου, εἴτε μὴ ἐλευθέρου μένει εἰς τὸ ὑγειονομεῖον μέχρι τῆς ἀναχωρήσεώς του· ἐκ δὲ τῶν λοιπῶν ἐγγράφων, τὸ ναυτολόγιον παραπέμπεται μετὰ τὴν παραβολὴν τῶν ναυτῶν εἰς τὴν λιμενικὴν Ἀρχήν, καὶ τὸ δηλωτικὸν ἐπιθεωρηθὲν πρότερον, ὅταν τὸ πλοῖον δὲν ᾔναι ἐλεύθερον, ἀποστέλλεται εἰς τὸ Τελωνεῖον.

49. Ὅλα τὰ πλοῖα, ἂν ὅποιονδήποτε τόπον καὶ ἂν ἔρχωνται, θεωροῦνται ὡς ὑπὸ κήλασιν ὄντα, μέχρις οὗ λάβωσιν ἐλευθέραν κοινωνίαν παρὰ τῆς ὑγειονομικῆς Ἀρχῆς· καὶ διὰ τοῦτο καθ' ὅλον τὸ μεταξὺ διάστημα, διετηροῦνται ἀκριβῶς ὅλαι αἱ ὑγειονομικαὶ προφυλάξεις, αἱ δὲ παραβαίνοντες αὐτὰς τιμωροῦνται κατὰ τὸν ὑγειονομικὸν Νόμον.

50. Ὅταν τὸ προσορμιζόμενον πλοῖον δὲν ᾔναι ἐλεύθερον, διατάσσεται παρὰ τῆς ὑγειονομικῆς Ἀρχῆς νὰ προσορμισθῇ εἰς τὴν διωρισμένην ἀναλόγως τῆς κατηγορίας τῆς πιστοποιήσεώς του θέσιν (ἄρθρον 80).

51. Ὅταν τὸ πλοῖον προσορμισθῇ εἰς τινα λιμένα, ὅπου δὲν δύναται νὰ γίνῃ δεκτὸν κατὰ τὰ ἄρθρα 32—37, ἡ ὑγειονομικὴ ἀρχὴ ἐπὶ θεωρεῖ τὴν πιστοποίησιν αὐτοῦ, καὶ διατάττει αὐτὸ νὰ ἀναχωρήσῃ ἀμέσως εἰς τοὺς ἀρμοδίους λιμένας.

52. Τὴν κατὰ τὸ προηγούμενον ἄρθρον διαταγὴν τῆς ὑγειονομικῆς Ἀρχῆς, ὀφείλει νὰ ἐκπληρώσῃ ἀνυπερθέτως τὸ πλοῖον, καὶ ν' ἀναχωρήσῃ ἀμέσως· ἐὰν δὲ ἐναντίος ἄνεμος ἢ ἄλλη ἀκατανίκητος ἀνάγκη, καθίστησι ἀδύνατον τὴν ἐκτέλεσιν τῆς διαταγῆς, ἀναβάλλει τὴν ἀναχώρησίν του ἐφ' ὅσον μόνον διαρκεῖ ἡ ἀνάγκη· ἐὰν δὲ ἔχῃ ἀνάγκην ἐπισκευῆς ἄνευ τῆς ἐποίας δὲν δύναται νὰ ταξειδεύσῃ ἀκινδύνως, συγχωρεῖται εἰς αὐτὸ νὰ ἐπισκευασθῇ· ἀλλ' εἰς πᾶσαν περίστασιν τὰ τοιαῦτα πλοῖα πρέπει νὰ ἐπιτηρῶνται αὐστηρῶς κατὰ τὸ διάστημα τῆς εἰς τοὺς λιμένας διαμονῆς των, ὥστε νὰ μὴ συμβῇ συγκοινωνία.—

Τὰ τρόφιμα καὶ ἄλλα τῶν ὁποίων ἔχει ἀνάγκη χορηγοῦνται εἰς αὐτὸ μὲ τὰς ἀναγκαίας προφυλάξεις. — Ἐὰν ἡ ἐμποδίζουσα τὸ πλοῖον νὰ ἀποπλεύσῃ ἀκαταμάχῃτος ἀνάγκη ἦναι διαρκῆς, ἐνεργοῦνται τὰ ὀριζόμενα περὶ ναυαγίων εἰς τὰ ἄρθρα 251 — 265.

53. Ἀποπέμπονται ἄνευ ἀναβολῆς πέραν τῶν Ἑλληνικῶν ὑδάτων ὅσα ξένα πλοῖα, μεμολυσμένα ὄντα, δὲν θελήσωσι νὰ καθυποβληθῶσιν εἰς τὴν νενομισμένην κάθαρσιν συμφώνως μὲ τὸ ἄρθρον 6 τοῦ ὑγειονομικοῦ Νόμου, καὶ ἐν γένει ὅλα τὰ ξένα πλοῖα, τὰ ὁποῖα φθάνοντα εἰς τινὰ λιμένα τοῦ Κράτους, δὲν θελήσουν νὰ καθυποβληθῶσιν εἰς τὰς ὑγειονομικὰς διατάξεις τοῦ Βασιλείου.

54. Ὅταν ἀποπέμπεται πλοῖον ἐμπορικὸν μεμολυσμένον εἴτε εἰς ἄλλον λιμένα διὰ νὰ καθαρισθῇ, εἴτε ἐκτὸς τῆς Ἑλλάδος, πρέπει νὰ συνοδεύηται παρὰ τινος πολεμικοῦ πλοίου, ὡσάκις ὑπάρχει τοιοῦτον παρόν, εἰς μὲν τὴν πρώτην περίστασιν μέχρι τοῦ λιμένος ὅπου μέλλει νὰ καθαρισθῇ, εἰς δὲ τὴν δευτέραν μέχρι τῶν ὁρίων τῶν Ἑλληνικῶν ὑδάτων. Ἐὰν δὲν ὑπάρχῃ πολεμικόν, ναυλώνεται δημοσίᾳ ὁ πᾶν ἔμπορικόν πλοῖον, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἐπιβιβάζεται ἀνάλογος ἐναπλος δύναμις, καὶ συνοδεύει τὸ ἀποπεμπόμενον πλοῖον.

55. Τὰ μεμολυσμένα ἑλληνικὰ πλοῖα εἶναι ὑπόχρεα, συμφώνως μὲ τὸ περὶ τῆς ἔδρας τῶν ὑγειονομικῶν Ἀρχῶν Διάταγμα, νὰ καθαρίζωνται εἰς τοὺς ὀρισμένους διὰ τὴν κάθαρσιν τῶν μεμολυσμένων πλοίων λιμένας.

56. Ὅσα πλοῖα φθάνουν ἐν καιρῷ νυκτὸς, ἀπὸ τῆς δύσεως μέχρι τῆς ἀνατολῆς τοῦ ἡλίου ὁποιονδήποτε καὶ ἂν ᾖ ἡναι τὸ μέρος ἐξ οὗ ἀνέχωρησαν, καθὼς καὶ ὁποιονδήποτε πιστοποιήσιν καὶ ἂν φέρωσιν, ὀφείλουν νὰ προσορμίζωνται εἰς ἀπόκεντρον καὶ εὐρὺ μέρος τοῦ λιμένος μακρὰν τῶν ἄλλων πλοίων· θεωροῦνται δὲ ὡς μὴ ἐλεύθερα μέχρις οὗ ἐξετασθῶσι παρὰ τῆς ὑγειονομικῆς Ἀρχῆς.

57. Ὅπου ὑπάρχουν ἀκταιῶροι ἔχουν τὴν ἐπιτήρησιν ταύτην ἐν καιρῷ νυκτὸς καὶ χρεωστοῦν νὰ ἐρωτῶσι διὰ τῆς σάλπιγγος (trompa marina) τὸ ὄνομα τοῦ εἰσπλέοντος πλοίου, τὴν σημαίαν, τὸ τόπον ὅθεν ἔρχεται, καὶ ἂν ᾖ ἡναι ἐλεύθερον ἢ ὄχι, καὶ νὰ τὸ προσκαλῶσι νὰ προσορμίζεται μακρὰν τῶν ἄλλων πλοίων, καὶ εἰ δυνατόν πλησίον αὐτοῦ — Ἐὐθὺς μετὰ τὴν ἀνατολὴν τοῦ ἡλίου πέμπει ὁ ἀκταιῶρος εἰς τὸ Ὑγειονομεῖον τὴν σημείωσιν τῶν καταπλευσάν-

των πλοίων ἐν καιρῷ νυκτός, ἀναφέρων συγχρόνως καὶ ὅσα ἄξια λόγου συνέβησαν κατὰ τὴν προσόρμισιν τῶν τοιούτων πλοίων.

58. Ἐὰν συμπέσῃ νὰ προσυρμισθῶσι τὴν αὐτὴν νύκτα πολλὰ πλοῖα εἰς τὸν λιμέναν, ἢ λέμβος τοῦ Ὑγειονομείου θέλει περιπλέει δι' ὅλης τῆς νυκτός, καὶ ἐπαγρυπνεῖ εἰς τὸ νὰ μὴ συμβῇ καμμία συγκοινωνία πρὸς ἄλληλα ἢ μὲ τὴν ξηράν.

59. (1) Ὅσα πλοῖα ὑπάγονται εἰς τὴν κατηγορίαν τῆς ἀκαθάρτου πιστοποιήσεως δὲν δύνανται ἐπ' οὐδεμιᾷ προσάσει νὰ εἰσπλεύσωσιν εἰς τὸν Εὐβοϊκὸν καὶ Κορινθιακὸν κόλπον. Τὰ παραβαίνοντα τὴν διάταξιν ταύτην πλοῖα θέλουν καταδιώκεσθαι ὡς παραβιάζοντα τοὺς ὑγειονομικοὺς Κανονισμούς.

60. Ὅσα πλοῖα ὑπάγονται εἰς τὴν κατηγορίαν τῆς καθαρᾶς ἢ ὑπόπτου πιστοποιήσεως, καὶ πρατίθενται νὰ εἰσπλεύσωσιν εἰς τοὺς εἰρημένους κόλπους, ὀφείλουν νὰ παραλαμβάνωσι πρὸ τῆς εἰσόδου αὐτῶν ὠρκισμένους ὑγειονομικοὺς φύλακας τοὺς ὁποίους ὀφείλουν νὰ ἐπαναγάγῃσι πάλιν κατὰ τὴν ἔξοδον αὐτῶν, ἢ νὰ στείλῃσιν ἰδίαις δαπάναις, εἰς τοὺς τόπους, ἐξ ὧν παρέλαβον αὐτοὺς, διὰ νὰ κάμωσιν ἐκεῖ τὴν ἀθαρσίαν τῶν μὲ ἔξοδα τῶν πλοίων. Καὶ τὰ μὲν καταπλέοντα εἰς τὸν Εὐβοϊκὸν κόλπον πλοῖα θέλουν λαμβάνει τοὺς ὑγειονομικοὺς φύλακας κατὰ μὲν τὸν βόρειον εἰσπλουν, παρὰ τοῦ Ὑγειονομείου Σκιαθοῦ, ἢ τοῦ τῆς Ἀμαλιαπόλεως, καὶ ἂ δὲ τὸν μεσημβρινόν παρὰ τῶν τῆς Σύρου, Τήνου, Ἀνδρου, ἢ Ὑδρας. Τὰ δὲ εἰσπλέοντα εἰς τὸν Κορινθιακὸν κόλπον παρὰ τοῦ Ὑγειονομείου τῶν Πατρῶν. — Ὅσα πλοῖα δὲν παραλάθωσι τοὺς ὡς εἴρηται φύλακας ὅχι μόνον δὲν θέλουν εἶσθαι δεκτὰ εἰς κανὲν μέρος τῶν εἰρημένων κόλπων, ἀλλὰ καὶ θέλουν καταδιώκεσθαι ὡς παραβιάσαντα τοὺς ὑγειονομικοὺς Κανονισμούς.

ΚΕΦΑΛ. Σ'

Περὶ καθάρσεως.

61. *Κάθαρσις* εἶναι ὁ εἰς τεταγμένην τινὰ περίοδον χρόνου ἀποχωρισμὸς πλοίων, ἀνθρώπων, πραγμάτων καὶ ζώων μὲ σκοπὸν τοῦ

(1) Τὰ ἄρθρ. 59 καὶ 60 ἐτροποποιήθησαν ὑπὸ τοῦ Β. Δ. 13 Ἰουλίου 1855 (ΕφΚ. 1855 σελ. 40) ἀλλὰ τοῦτου σχότου προσωρινὸν χαρακτῆρα, παραλείπομεν αὐτό, παρατίθεμεν δὲ τὰ ἄρθρ. 59 καὶ 60 ὡς εἶχον ἀρχικῶς,

νὰ βεβαιωθῇ ἂν φέρωσι μόλυσμα λοιμώδους τινὸς νόσου, καὶ νὰ ἐξαλειφθῇ τὸ ἐνδεχόμενον τοιοῦτον μόλυσμα διὰ τῶν ἀρμοδίων μέσων.

62. Ἡ κάθαρσις εἶναι ἢ 1) ἐπιτηρητικὴ ἢ 2) πραγματικὴ.

63. Ἡ ἐπιτηρητικὴ κάθαρσις (*contumacia d' osservazione*) συνίσταται εἰς τὸ νὰ μένωσι τὰ πλοῖα, οἱ ἄνθρωποι, τὰ πράγματα καὶ ζῶα ἀκοινώνητα ἐπὶ τινα καιρὸν, χωρὶς νὰ καθαρίζωνται διὰ τῶν ἀρμοδίων μέσων, ὡς γίνεται εἰς τὴν πραγματικὴν κάθαρσιν.

64. Ἡ ἐπιτηρητικὴ κάθαρσις δύναται νὰ γενῇ εἰς ὅλους τοὺς λιμένας, ὅπου ὑπάρχει ὕγειονομεῖον πάσης τάξεως.

65. Εἰς τὴν ἐπιτηρητικὴν κάθαρσιν ὑποβάλλονται ὅσα πλοῖα, ἄνθρωποι, πράγματα καὶ ζῶα ἔρχονται ἀπὸ τόπους ὡς ἐλευθέρους μὲν θεωρουμένους, παρέχοντας ὅμως κατὰ περίστασιν ἀπλὴν ὑπόψιν λοιμώδους τινὸς νοσήματος καὶ ὅσα ἄλλα ἔρχονται μὲν ἀπὸ τόπους ἐλευθέρους, δὲν ἔχουν δὲ τὰ ἔγγραφα αὐτῶν, τὸ πλήρωμα, τοὺς ἐπιβάτας ἢ καὶ τὸ φορτεῖον ἐν τάξει, ἢ φέρουν ἀρρώστους μὲ ὑπόψιν κολλητικῆς νόσου, ἢ τέλος αἱ ἐξομολογήσεις των φέρουν ἀντιφάσεις καὶ διαφωνίας ἱκανὰς νὰ γεννήσωσιν ἐλαφρὰν ὑπόψιν ὡς πρὸς τὴν ὑγειονομικὴν αὐτῶν κατάστασιν. Ἐὰν ὅμως ἡ ὑγειονομικὴ Ἀρχὴ συλλάβῃ βαρυτέρας περὶ τούτων ὑποψίας, θεωροῦνται τότε ὡς καθαρά, ὑποπτα, ἢ ἀκάθαρτα (ἄρθρα 40, 41 καὶ 42), κατὰ τὸν βαθμὸν τῆς ὑποψίας, καὶ ἐπομένως θέλει τὰ καθυποβάλλει εἰς τὴν πραγματικὴν κάθαρσιν.

66. Ὁ ἐλάχιστος ὅρος τῆς ἐπιτηρητικῆς καθάρσεως εἶναι 24 ὥραι καὶ ὁ μέγιστος ἑννέα ἡμέραι· προσδιορίζονται δὲ αἱ ἡμέραι παρὰ τῆς ὑγειονομικῆς Ἀρχῆς ἀναλόγως τοῦ βαθμοῦ τῆς ὑποψίας.

67. Ἡ πραγματικὴ κάθαρσις (*contumacia effettiva, di rigore*) ἢ καὶ κατ' ἐξοχὴν ἀπλῶς κάθαρσις λεγομένη, συνίσταται εἰς τὸ νὰ διαμένωσι τὰ μὴ ἐλεύθερα πλοῖα, πράγματα, ἄνθρωποι καὶ ζῶα ἐπὶ τινα ὠρισμένον καιρὸν ἀκοινώνητα, καὶ νὰ καθαρίζωνται συγχρόνως διὰ τῶν ἀρμοδίων μέσων πρὸς ἐξάλειψιν τοῦ ἐνδεχομένου εἰς αὐτὰ μολύσματος λοιμώδους τινὸς νόσου.

68. Ἡ πραγματικὴ κάθαρσις τελεῖται μόνον εἰς τοὺς λιμένας ὅπου ὑπάρχουν ὑγειονομεῖα καὶ γενικὰ λοιμοκαθαρτήρια, κατὰ τὸ περὶ ἔδρας τῶν ὑγειονομικῶν Ἀρχῶν Διάταγμα.

69. Ἡ πραγματικὴ κάθαρσις δύναται νὰ γίνῃ πρὸς τοῦτοις καὶ εἰς τὰ Δημοτικὰ λοιμοκαθαρτήρια ἄλλ' ὑπὸ τοὺς ἐξῆς ὁρους. — Τὸ

πλοῖον πρέπει νὰ ᾔηται καθαρὸν ἢ ὑποπτον μόνον, νὰ ἀνήκη εἰς τὸν τόπον, ὅπου ὑπάρχει τὸ Λαιμοκαθαρτήριο, καὶ νὰ μὴ φέρῃ πράγματα εἰς ἐπιδεκτικὰς μολυσμοῦ. — Ὅσα πλοῖα δὲν ἔχουν τὰς ιδιότητας ταύτας, πρέπει νὰ διευθύνωνται εἰς τὰ Γενικὰ Λαιμοκαθαρτήρια.

70. Τὰ πολεμικὰ πλοῖα, καθαρὰ μόνον ὄντα ἢ ὑποπτα, καὶ μὴ φέροντα πραγματείας, δύνανται νὰ καθαρισθῶσιν εἰς πάντα λιμένα ὅπου ὑπάρχει Ὑγειονομεῖον ὁποιασδήποτε τάξεως.

71. Ἡ καθαρσις εἶναι κατὰ τὸ ἄρθρον 3. τοῦ ὑγειονομικοῦ Νόμου τριῶν βαθμῶν.

1) τῶν καθαρῶν.

2) τῶν ὑπόπτων.

3) τῶν ἀκαθάρτων.

Διὰ δὲ τοὺς μεμολυσμένους ἀνθρώπους καὶ τὰ τοιαῦτα πλοῖα καὶ πράγματα, λαμβάνονται ἔκτακτα μέτρα, τὰ ὀριζόμενα εἰς τὸ κεφάλαιον Ζ' τοῦ Κανονισμοῦ.

72. Ἐκαστος τῶν βαθμῶν τούτων ὀρίζεται ἐκ τῆς καταστάσεως τῆς υἰείας ἢ τῶν σχέσεων τῶν προσερχομένων ἀνθρώπων, πλοίων, ζώων καὶ πραγμάτων καὶ τοῦ βαθμοῦ τῆς ὑποψίας, ὅστις ἐξάγεται ἀπὸ τὴν ὑγειονομικὴν πιστοποίησιν, ἀπὸ τὰς ἐξομολογήσεις καὶ ἀπὸ ἄλλας πληροφορίας, τὰς ὁποίας λαμβάει ὁποσδήποτε ἡ ὑγειονομικὴ ἀρχή.

73. Ἡ διάρκεια τῶν διαφόρων βαθμῶν τῆς καθάρσεως κανονίζεται δι' ἰδιαίτερου Βασιλικοῦ Διατάγματος.

74. Ἡ διάρκεια τῆς καθάρσεως δὲν δύναται ἐπ' οὐδεμιᾷ περιστάσει νὰ βραχυνθῇ παρὰ τῶν ὑγειονομικῶν Ἀρχῶν· ἐξ ἐναντίας αἱ Ἀρχαὶ αὗται δύνανται νὰ παρατείνωσι τὴν διάρκειαν τῆς καθάρσεως ἐντὸς τῶν ὁρῶν τοῦ Κανονισμοῦ, ὡς αἱ ὑπάρχουν λόγοι ἰσχυροί.

75. Ἐὰν μετὰ τὴν ἐναρξιν τῆς καθάρσεως πλοίου, ἀνθρώπων, πραγμάτων, ἢ ζώων, ἡ ὑγειονομικὴ Ἀρχὴ πληροφορηθῇ ὅτι ἡ ὑγειονομικὴ κατὰστασις αὐτῶν δὲν εἶναι ὅποια ἐξήχθη ἐκ τῶν ὑγειονομικῶν πιστοποιήσεων καὶ τῶν ἐξομολογήσεων, δύνανται νὰ ἐπιβάλῃ προσωρινῶς ἀνωτέρου βαθμοῦ καθαρσιν· ἀλλὰ περὶ τῆς αὐξήσεως τῆς καθάρσεως εἰς τὴν παρούσαν, ὡς καὶ εἰς τὴν τοῦ προηγουμένου ἁρθρου περίπτωσιν, ἀποφασίζει ὀριστικῶς ἡ ἀρμοδία Ὑγειονομικὴ Ἐπιτροπὴ.

76. Ὅποιοιδήποτε ἄνθρωποι, πλοῖα, ζῶα, ἢ πράγματα ἐλεύθερα

κοινωνήσουν μετὰ πλοίων, ἀνθρώπων, πραγμάτων ἢ ζώων ὑποκειμένων εἰς καθάρσιν, ὑποβάλλονται εἰς τὴν αὐτὴν κατηγορίαν τῆς καθάρσεως εἰς ἣν ὑπόκεινται οἱ ἄνθρωποι, τὰ πλοῖα, τὰ πράγματα ἢ ζῶα, μὲ τὰ ὅποια συνεκοινωνήσαν. — Ὅταν ἡ συγκοινωνία γίνῃ μετὰ ξὺ ἀνθρώπων, ζώων, πλοίων καὶ πραγμάτων ἀναγομένων εἰς διαφόρους καθάρσεις, ἐπιβάλλεται εἰς τὰ συγκοινωνήσαντα ἡ ἀνωτέρα τῶν δύο καθάρσεων· καὶ εἰς τὰς δύο περιστάσεις ἐπιφυλάττεται προσέτι καὶ ἡ ἀνήκουσα ποινικὴ καταδίωξις καθ' οὗ τινος ἀνήκει. — Τὰ νόμιμα ἐξοδα τῶν μολυνθέντων πλοίων, ἀνθρώπων ἢ πραγμάτων, λογίζονται κατὰ τὸν νόμον εἰς βάρος τῶν παραιτίων· ἂν δὲ ἔγινε διὰ ζώων ἢ πραγμάτων, εἰς βάρος τῶν κυρίων αὐτῶν.

77. Ἡ πραγματικὴ κίθαρσις ἐπιβάλλεται.

- 1) Εἰς πλοῖα·
- 2) Εἰς ἀνθρώπους·
- 3) Εἰς πράγματα καὶ ζῶα.

1 Περὶ καθάρσεως τῶν πλοίων (1)

78. Πᾶν πλοῖον ἐλληνικὸν ἢ ξένον μὴ ἐλεύθερον, προσορμιζόμενον εἰς τοὺς Ἡμετέρους λιμένας, ὀφείλει νὰ καθυποβληθῇ εἰς τὴν ἀνήκουσαν καθάρσιν, ἐὰν θέλῃ νὰ λάβῃ ἐλευθέρων κοινωνίαν μετὰ τῆς Ἑλλάδος· τὰ δὲ μεμολυσμένα ὑποχρεοῦνται εἰς τοὺς ὅρους τῶν ἄρθρων 5 καὶ 6 τοῦ ὑγειονομικοῦ Νόμου.

79. Ὅταν ἀναγνωρίσῃ ἡ ὑγειονομικὴ Ἀρχὴ ὡς καθαρὸν, ὑποπτον, ἢ ἀκάθαρτον (ἄρθρ. γ' τοῦ ὑγειονομικοῦ Νόμου καὶ 40, 41, 42, τοῦ Κανονισμοῦ) πλοῖον ἐμπορικὸν ἢ πολεμικόν, ἐπιβιβάζει εὐθὺς μετὰ τὴν ἐξομολόγησιν ἢ τὴν ἐγγραφὸν ὁμολογίαν του (ἄρθρ. 31) εἰς αὐτὸ ἓνα ἢ καὶ περισσοτέρους ὑγειονομικοὺς φύλακας κατὰ τὰς περιστάσεις, διατάσσει τὸ πλοῖον νὰ ὑψώσῃ πάραυτα κιτρίνην σημαίαν ὡς σημεῖον τῆς ὑποψίας, καὶ νὰ προσορμισθῇ εἰς τὸν διωρισμένον διὰ τὰ πλοῖα τῆς αὐτῆς κατηγορίας τόπον. — Εἰς τε τὰ πολεμικὰ καὶ τὰ ἐμπρικὰ πλοῖα ἐπιβιβάζεται εἰς φύλαξ, ὅταν τὸ πλήρωμα δὲν ὑπερβαίνει τοὺς ὀκτώ· ὅταν δὲ ὑπερβαίνει τὸν ἀριθμὸν τοῦτον,

(1) Παράβαλε καὶ τὰ κατωτ. Β. Δ. 23 Ἰουλ. 1893. Β. Δ. 22 Ὀβρίου 1893 καὶ Β. Δ. 23 Δεκεμ. 1893.

ἐπιβιβάζονται δύο· ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν πρώτην καὶ εἰς τὴν δευτέραν περιστασιν, ὅταν θέλῃ τὸ πλοῖον νὰ ἔχῃ περισσοτέρας λέμβους εἰς κίνησιν, ἐπιβιβάζονται ἀναλόγως καὶ περισσότεροι φύλακες, εἰς τρόπον ὥστε νὰ εὑρίσκεται εἰς ἐκάστην λέμβον καὶ ὑγειονομικὸς φύλαξ κατὰ τὸ ἄρθρον 99.

80. "Όλα τὰ μὴ ἐλεύθερα πλοῖα πρέπει νὰ ᾖναι προσωρμισμένα μακρὰν ἀπὸ τὰ ἐλεύθερα πλοῖα εἰς ὠρισμένον μέρος, καὶ μάλιστα ὅταν ὁ τόπος τὸ συγχωρῇ. ἐκ τῶν πλοίων τούτων τὰ ὀλιγώτερον ὑπόπτα πρέπει νὰ ᾖναι ἀποχωρισμένα ἀπὸ τὰ μᾶλλον ὑπόπτα. "Όλα δὲ τὰ ὑπὸ καθαρίσιν πλοῖα πρέπει νὰ ᾖναι ἀσφαλῶς προσωρμισμένα καὶ μὲ δύο τοῦλάχιστον ἀγκύρας· καὶ δὲν ἔχουσι τὴν ἄδειαν νὰ δέσωσιν εἰς τὴν ξηρὰν σχοινία· ἐξαιρέσεις μόνον γίνονται εἰς κατεπειγούσας ἀνάγκας τῶν πλοίων καὶ διὰ μικρὰ πλοίαρια, τὰ ὅποια δὲν δύνανται νὰ ἐξασφαλισθῶσιν ἐπὶ τῆς ἀγκύρας· ταῦτα, δύνανται νὰ θένωσι σχοινία ἐπὶ τῆς ξηρᾶς, ἀλλὰ πρέπει νὰ ᾖναι καλῶς κατραμωμένα, ἐπιτηροῦντος εἰς τοῦτο ἀκριβῶς τοῦ ὑγειονόμου. Περὶ τῆς ἀσφαλοῦς καὶ τακτικῆς προσορμίσεως τῶν πλοίων θέλει φροντίζει ὁ Λιμενάρχης.

81. Μετὰ τὸν ἐπιβιβασμὸν τοῦ ὑγειονομικοῦ φύλακος καὶ τὴν ἀσφαλῇ προσόρμισιν τοῦ πλοίου, ὁ ἱατρός τοῦ ὑγειονομείου ἐπισκέπτεται, παρόντος καὶ τοῦ ἀρχιφύλακος, μὲ τὰς ἀνηκούσας προφυλάξεις καὶ εἰς τὴν ἀνήκουσαν ἀπόστασιν τοὺς ἐν τῷ πλοίῳ, ἐξετάζει ἂν πάσχωσι ὑποπτὸν τι νόσημα, καὶ ἀναφέρει ἐγγράφως πάντοτε εἰς τὸ ὑγειονομεῖον τὸ ἀποτέλεσμα τῶν παρατηρήσεών του. — Εἰς τὰ πολεμικὰ πλοῖα δὲν γίνεται ἡ ἐπίσκεψις αὕτη, ὅταν ἔχωσιν ἱατρόν, ἐπειδὴ προσυπογράφεται αὐτός εἰς τὴν ὁμολογίαν τοῦ πλοίου (ἄρθρ. 31)· ἐὰν ὅμως τὸ πλοῖον δὲν ἔχῃ ἱατρόν, τότε πρέπει νὰ κάμνῃ τὴν ἐπίσκεψιν ὁ ἱατρός τοῦ ὑγειονομείου, καθὼς καὶ εἰς τὰ ἐμπορικὰ πλοῖα.

82. Μετὰ τὴν ἱατρικὴν ἐπίσκεψιν ὁ ὑγειονομικὸς φύλαξ σημειοῖ τὸν ἀριθμὸν, τὸ ὄνομα, καὶ ἐπώνυμον ὅλων τῶν ἐπὶ τοῦ πλοίου ἀνθρώπων, καὶ τὰ πράγματα τὰ ἀνήκοντα εἰς αὐτοὺς διὰ καθημερινὴν χρῆσιν, διακρίνων αὐτὰ ἀπὸ τὰ ἐμπορεύματα, διότι ἐκεῖνα μὲν δύνανται νὰ ἐκκαθαρισθῶσιν ἐν τῷ πλοίῳ μετὰ τῶν ἰδιοκτητῶν, ταῦτα δὲ πρέπει νὰ ἀποβιβασθῶσιν εἰς τὸ λοιμοκαθαρτήριον, ἐὰν ᾖναι ἐπιδημητικὰ μολυσμοῦ· σημειοῖ πρὸς τούτοις καὶ τὸ εἶδος τοῦ φορτίου τοῦ

πλοίου, καὶ παραπέμπει τὰς σημειώσεις αὐτὰς εἰς τὸ ὑγειονομεῖον, τὸ ὁποῖον θέλει παρατηρήσει ἐξ αὐτῶν, ἂν ὁ ἀριθμὸς καὶ τὰ χαρακτηριστικὰ τῶν ἀνθρώπων, καὶ τὸ εἶδος τοῦ φορτίου ᾗται τὰ αὐτὰ μὲ τὰ γεγραμμένα εἰς τὰ ἔγγραφα τοῦ πλοίου· ἐὰν ὁ ὑγειονομικὸς φύλαξ ᾗται ἀγράμματος, τότε ἔρχεται ὁ ἀρχιφύλαξ τοῦ ὑγειονομείου, ἢ ὁ ἐκπληρῶν χρέη αὐτοῦ, μὲ τὴν λέμβον πλησίον τοῦ πλοίου, καὶ γράφει τὴν σημείωσιν ταύτην καθ' ὑπαγόρευτιν τοῦ ἐπὶ τοῦ πλοίου φύλακος.

83. Μετὰ τὴν ἀναφορὰν ταύτην τοῦ ὑγειονομικοῦ φύλακος καὶ τὴν ἐκθεσιν τοῦ ἱατροῦ, τὸ Ὑγειονομεῖον, ἐὰν τὸ πλοῖον λογίζεται καθαρὸν ἢ ὑποπτον, δίδει εἰς αὐτὸ τὴν ἄδειαν ἀμέσως τοῦ νὰ ἀποβιβάσῃ τοὺς ἐπιβάτας καὶ τὰς ἐπιδεκτικὰς μολυσμοῦ πραγματείας του εἰς τὸ Λοιμοκαθαρτήριον, εἰδοποιοῦν συγχρόνως περὶ τούτου τὸν ἐπιστάτην τοῦ Λοιμοκαθαρτηρίου μὲ ἔγγραφα χωριστὰ διὰ τοὺς ἐπιβάτας καὶ τὰς πραγματείας, καὶ συντεθειμένα κατὰ τοὺς τύπους Ε, ΣΤ., ἐπὶ τῶν ὁποίων δύναται καὶ ὀφείλει μάλιστα τὸ Ὑγειονομεῖον νὰ προσθέσῃ καὶ ὅσας ἄλλας νομίσαι ἀναγκαίως παρατηρήσεις. — Πρὶν συγχωρήσῃ τὸ Ὑγειονομεῖον τὴν εἰς τὸ Λοιμοκαθαρτήριον ἀποβίβασιν τῶν πραγματειῶν, πρέπει νὰ δώσῃ καὶ ἡ τελωνιακὴ Ἀρχὴ τὴν ἀπαιτουμένην ἄδειαν, διευθύνουσα αὐτὴν εἰς τὸ Ὑγειονομεῖον. Ἐὰν δὲ τὰ τοιζῶτα πλοῖα φέρωσι πραγματείας μὴ ἐπιδεκτικὰς μολυσμοῦ (ἄρθρον 156), τὸ ὑγειονομεῖον δίδει εἰς αὐτὰ τὴν ἄδειαν νὰ τὰς ἀποβιβάσωσιν εὐθὺς εἰς ἐλευθέραν κοινωνίαν μὲ τὰς ὀριζόμενας εἰς τὰ ἄρθρ. 87 καὶ 88 προφυλάξεις.

84. Ἐὰν τὸ πλοῖον ᾗται ἀκάρητον, ὑποβάλλεται προηγουμένως εἰς τριῶν ἡμερῶν προκαθαρίσιν κατὰ τὸ ἐπόμενον ἄρθρον, καὶ μετὰ τρεῖς ἡμέρας λαμβάνει τὴν ἄδειαν τοῦ νὰ ἀποβιβάσῃ τοὺς ἐπιβάτας καὶ τὰς ἐπιδεκτικὰς μολυσμοῦ πραγματείας του εἰς τὸ Λοιμοκαθαρτήριον, καὶ τὰ μὴ ἐπιδεκτικὰ μολυσμοῦ εἰς ἐλευθέραν κοινωνίαν μὲ τὰς ἀνηκούσας προφυλάξεις (ἄρθρ. 87. 88).

85. Ἡ προκαθαρίσις συνίσταται εἰς τὸ νὰ διαμένῃ τὸ πλοῖον μὲ τοὺς ἐπ' αὐτοῦ ἀνθρώπους καὶ τὰ πράγματα ἐπὶ τινι περιόδῳ χρόνου μεμονωμένον καὶ ἐντελῶς ἀκοινώνητον, διὰ νὰ φανῇ, ἐὰν ὑπάρχῃ εἰς αὐτὸ μόλυσμα, ὥστε νὰ ληφθῶσιν ἐγκαίρως τὰ ἀναγκαῖα μέτρα χωρὶς νὰ μολυνθῶσι τὰ καταστήματα. — Κατὰ τὸ διάστημα τῆς προκαθάρσεως τὸ πλοῖον θέλει εὐρίσκεσθαι μεμονωμένον παντελῶς,

δὲν θέλει ἐκπέμπει λέμβον, ἀλλὰ θέλει κρατεῖ αὐτὰς ἀνασυρμένας, δὲν θέλει τὸ κλησιάζει κάμψιν λέμβος, καὶ δὲν θέλει ἀποβιβάσαι οὔτε ἀνθρώπον οὔτε πρᾶγμα κἀνὲν ἐπι᾽ ἐκτικόν ἢ ἀνεπίδεκτον μολυσμοῦ, ἐξαιρουμένων τῶν γραμμᾶτων καὶ χρημάτων κατὰ τὰ ἄρθρ. 86 καὶ 157. — Ὁ ἐπιβιβάσθεις εἰς τὸ προκαθαριζόμενον πλοῖον φύλαξ θέλει φροντίζει εἰς τὸ διάστημα τῆς προκαθάρσεως νὰ ἀνοίγωνται τὰ στόμια τοῦ πλοίου, νὰ ἐκβάλλωνται αἱ πλέον ὑποπτοι πραγματεῖαι ἐπὶ τοῦ καταστρώματος, νὰ ἀνοίγωσιν οἱ ναῦται καὶ ἐπιβάται τὰ πράγματά των, νὰ προσψύσωσιν αὐτὰ συχνάκις, καὶ νὰ τὰ ἀερίζωσιν ἀδιαλείπτως· θέλει δὲ προσέχει ἰδίως εἰς τὰ τῆς υγείας τῶν ἐν τῷ πλοίῳ, καὶ διὰ τὸ παραμικρότερον ἐπισυμβάν, ἢ ἀνακαλυφθὲν νόσημα ὀφείλει ἀμέσως νὰ εἰδοποιῇ τὴν Ὑγειονομικὴν Ἀρχήν. —

Ἐὰν τὰ πράγματα καὶ αἱ πραγματεῖαι δὲν ᾔηται δυνατόν νὰ ἐκτεθῶσιν εἰς τὸ κατάστρωμά τοῦ πλοίου, εἴτε ἔνεκα προφανοῦς καὶ ἐπαισθητῆς βλάβης, εἴτε ἔνεκα σφοδροῦ ἀνέμου καὶ βροχῆς, εἴτε ἔνεκα ἄλλης τινὸς περιστάσεως, τότε, ἐὰν εὕρῃ τὸ Ὑγειονομεῖον ἀρκούντως δικαιολογημένον τὸ ἐμπόδιον τοῦτο, ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ συγχωρήσῃ νὰ μένωσι τὰ εἰρημένα πράγματα ὑπὸ τὸ κατάστρωμα, ἐνὸς μὲν οὐδὲν ἢ ἀνάγκη, καὶ νὰ ψύχωνται, μετακινῶνται καὶ ἀερίζωνται ἐκεῖ ὅσον εἶναι δυνατόν. — Ἐὰν τὸ πλοῖον ἐναγκάζεται νὰ ἀποπλεύσῃ πρὸ τῆς προκαθάρσεως, δύναται νὰ ἀποβιβάσῃ μὲ ἄδειαν τοῦ Ὑγειονομεῖου τοὺς ἐπιβάτας καὶ τὰς πραγματείας εἰς ἀποχωρισμένα μέρη τοῦ Λοιμοκαθαρητηρίου διὰ νὰ ἀποπληρώσωσιν ἐκεῖ τὴν προκαθάρσιν. — Τὸ Ὑγειονομεῖον, λαμβάνον ὑπ' ὄψιν τὴν δύναμιν καὶ ἐκτασιν τοῦ λοιμοῦ εἰς τὸν τόπον, ἐξ οὗ ἔρχεται τὸ πλοῖον, τὸν βαθμὸν τῆς ὑποφίας ἐνδεχομένου μολύσματος εἰς τοὺς ἀνθρώπους, ἢ τὰ πράγματα τοῦ πλοίου, καὶ τὸν τρόπον τῆς ἐκτελέσεως τῆς ἐκκαθάρσεως κατὰ τὸ διάστημα τῆς προκαθάρσεως, θέλει ἀποφασίζει κατὰ γνωμοδότησιν τῆς Ὑγειονομικῆς Ἐπιτροπῆς, ἂν πρέπη νὰ λογίζωνται αἱ ἡμέραι τῆς προκαθάρσεως εἰς τὴν περίοδον τῆς καθάρσεως τῶν πλοίων καὶ τῶν ἀνθρώπων ἢ πραγμάτων τῶν ἐλθόντων ἐπ' αὐτῶν. — Ἐὰν κατὰ τὸ διάστημα τῆς προκαθάρσεως συμβῇ νόσος ὑποπτος, παρατείνεται ἡ προκαθάρσις, ἕως οὗ διαγνωσθῇ τὸ νόσημα, ἀλλ' αἱ περισσότεραι ἰῦται ἡμέραι τῆς προκαθάρσεως δὲν λογίζονται εἰς τὴν περίοδον τῆς καθάρσεως τοῦ πλοίου, καὶ τῶν ἐπ' αὐτοῦ ἀνθρώπων, ἢ

πραγμάτων· ἐὰν δὲ ἡ νόσος ᾔηνε λοιμός, τὸ πλοῖον ὑποβάλλεται ἀμέσως εἰς τὰ περὶ μεμολυσμένων πλοίων ὀριζόμενα μέτρα.

86. Γράμματα ἢ ἔγγραφα ὁποιοῦνδήποτε εἶδους καὶ χρήματα δύνανται εὐθὺς μετὰ τὴν ἐξομολόγησιν τοῦ πλοίου νὰ αποβιβάσθωσι μετὰς ἀνηκουσας προφυλάξεις εἰς τὸ Ὑγειονομεῖον, καὶ ἐκκαθαριζόμενα ἐκεῖ μετὰ τὴν ἀπαιτουμένην προσοχὴν καὶ μεθοδὸν (ἄρθρ. 169, 185) παραδίδονται εἰς ἐλευθέραν κοινωνίαν.

87. Ἡ ἀποβίβασις τῶν ἀνεπιδέκτων μολυσμοῦ πραγμάτων γίνεται μετὰς τὰς ὀριζόμενας εἰς τὸ ἄρθρ. 157 προφυλάξεις, καὶ μετὰ τὴν προσοχὴν καὶ ἐπιτήρησιν διὰ νὰ μὴ ἐμπεριέχωσιν ἀναμεμιγμένας ἢ κεκρυμμένας ὕλας ἐπιδεκτικὰς μολυσμοῦ (ἄρθρ. 155). Διὰ τοῦτο κατὰ τὴν ἐκφόρτωσιν αὐτῶν παρευρίσκονται πάντοτε ὁ ὑγειονομικὸς φύλαξ ἐκ τῶν εἰς ἐλευθέραν κοινωνίαν. Τὰ ἀνεπιδέκτα μολυσμοῦ πράγματα ἀποβιβαζόμενα ἀνακατώνονται ἢ, ἂν ᾔηνε βαλανίδια, δημητριακοὶ καρποί, ὄσπρια, καὶ ἄλλα τοιαῦτα σπέρματα, χύνονται πρότερον μετὰ τρόπον, ὥστε νὰ φανῶσιν ἐὰν τυχὸν ὑπάρχωσιν ἀναμεμιγμένας ὕλαι ἐπιδεκτικαὶ μολυσμοῦ. Ὁ ἐν τῇ πλοίῳ φύλαξ ἢ φύλακες χρεωστοῦν ἅμα παρατηρήσωσι τοιαύτας ὕλας νὰ τὰς ἀφαιρῶσι, πρὶν ἀποβιβάσθωσι τὰ πράγματα, καὶ ἂν οὗτοι οὐκ εὖ παρατηρήσωσι, νὰ προσέχωσιν αὐστηρῶς οἱ εἰς ἐλευθέραν κοινωνίαν φύλακες καθ' ἣν στιγμὴν ἀποβιβάζονται τὰ πράγματα διὰ νὰ τὰς ἀνακαλύπτωσι, καὶ ἀνακλυφθεὶσας ὀφείλουν νὰ τὰς ἀφαιρῶσι διὰ λαβίδος σιδηρᾶς· ἐὰν δὲ ᾔηται μηδαμινὰ καὶ μηδεμιᾶς ἀξίας, βυθίζουσι αὐτὰς ἐκ τοῦ προχείρου εἰς εὐρὺ ἀγγεῖον πλήρες θαλασσίου ὕδατος, καὶ καίουν αὐτὰς ἔπειτα, προσέχοντες μὴ ἔλθωσιν εἰς ἐλευθέραν κοινωνίαν μετ' ἄλλων πραγμάτων ἢ ἀνθρώπων. — Ἐὰν μεταξὺ τῶν παραδιδόμενων εἰς ἐλευθέραν κοινωνίαν πραγμάτων εὐρεθῶσι κεκρυμμένα πράγματα ἐπιδεκτικὰ μολυσμοῦ ἔχοντα τινα ἀξίαν, πέμπονται μετὰ τὴν ἀνήκουσαν προφυλάξιν εἰς τὸ Λοιμοκαθαρτήριον διὰ νὰ ἐκκαθαρισθῶσιν ἐκεῖ, καὶ ἐνεργοῦνται τὰ ὀριζόμενα εἰς τὸ ἄρθρ. 20 τοῦ Ὑγειονομικοῦ Νόμου.

88. Ὅταν τὰ ἀνεπιδέκτα μολυσμοῦ πράγματα ᾔηνε περιτυλιγμένα ἢ κεκαλυμμένα μετὰ ὕλας ἐπιδεκτικὰς μολυσμοῦ, πρέπει πρῶτον ν' ἀφαιρῶνται ἀκριβῶς αὐταί, καὶ ἔπειτα νὰ ἀποβιβάζωνται ἐκεῖνα μετὰς αὐτὰς προφυλάξεις, τὰς ὁποίας ὑπαγορεύει τὸ πρὴν ῥηγόμενον ἄρθρον.

89. Ἡ ἐπιβίβασις ἀνθρώπων, πραγμάτων καὶ ζώων εἰς πλοῖα ὑπὸ καθαρίσιν, εἴτε ἐκ τῆς ξηρᾶς, εἴτε ἐξ ἄλλων πλοίων ἐλευθέρων ἢ μὴ, δὲν εἶνε συγχωρημένη ἄνευ ἐγγράφου ἀδείας τοῦ Ὑγειονομείου. — Εἰς τὴν ἀδειαν ταύτην προσδιορίζεται τὸ εἶδος καὶ τὸ ποσὸν τῶν ἐπιβιβάσθησομένων πραγμάτων καὶ ζώων, καθὼς καὶ τὰ ὀνόματα καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀνθρώπων.

90. Ἐν καιρῷ νυκτὸς ἀπαγορεύεται εἰς τὰ ὑπὸ καθαρίσιν πλοῖα νὰ ἐπιβιβάζωσιν ἢ ἀποβιβάζωσιν ἀνθρώπους, πράγματα ἢ ζῶα· εἰς ἐκτάκτους μόνον περιστάσεις, καὶ ὅταν ἡ Ὑγειονομικὴ ἀρχὴ ᾔνε πεπεισμένη ὅτι δὲν θέλει γενῇ οὐδεμία ὑγειονομικὴ παράβασις, δύναται νὰ δώσῃ ἀδειαν. — Ἡ ἀδεία αὕτη πρέπει νὰ δίδεται ἐγγράφως παρὰ τοῦ Ὑγειονομείου, καὶ ἡ ὑγειονομικὴ ἐπιτήρησις πρέπει νὰ γίνεται αὐστηροτέρα.

91. Μετὰ τὴν ἀποβίβασιν τῶν ἐπιβατῶν καὶ πραγματειῶν ὁ ὑγειονομικὸς φύλαξ, ἢ, καὶ ἀγραμμάτου τούτου ὄντος, ὁ ἀρχιφύλαξ κατὰ τὸ ἄρθρ. 82, κάμνει ἐκ νέου σημειώσιν τῶν ἀνθρώπων καὶ πραγματειῶν ὅσαι ἀποβιβάσθησαν εἴτε εἰς τὸ Λοιμοκαθαρτήριον, εἴτε εἰς ἐλευθέραν κοινωνίαν, σημειῶν τὴν ἡμέραν τῆς τελείας ἐκφορτώσεως ὅλων τῶν ἐπιδεκτικῶν μολυσμοῦ πραγματειῶν ἢ ἄλλων πραγμάτων, καὶ προσθέτει ρητῶς ὅτι ἐξετάσας ἀκριβῶς δὲν εὗρηκε κεκρυμμένον εἰς τὸ πλοῖον κανὲν εἶδος πράγματος ἢ πραγματείας ἐπιδεκτικῆς μολυσμοῦ, ἥτις ἔμεινεν ἀκαθάριστος.

92. Ἡ περίοδος τῆς καθάρσεως τῶν πλοίων ἄρχεται ἀπὸ τὴν ἡμέραν, καθ' ἣν μένουσιν ἐντελῶς κενὰ ἀπὸ πράγματα ἢ πραγματείας, αἵτινες πρέπει νὰ καθαρισθῶσιν εἰς τὸ Λοιμοκαθαρτήριον, καὶ τελειῶνει, ὅταν συμπληρωθῇ ὁλόκληρος ἡ τελευταία ἡμέρα, ὥστε δὲν λαμβάνουν ἐλευθέραν κοινωνίαν, εἰμὴ τὴν ἐπιούσαν πρωΐαν.

93. Ὅταν τὸ πλοῖον εἶνε πολεμικὸν καὶ δὲν φέρῃ πραγματείας ἢ ἄλλα πράγματα ἐπιδεκτικὰ μολυσμοῦ, εἰς Λοιμοκαθαρτήριον καθαριστέα, ἢ ὅταν ᾔται ἐμπορικόν, ἀλλὰ δὲν φέρῃ διόλου πραγματείας ἢ ἄλλα πράγματα ἐπιδεκτικὰ μολυσμοῦ, τὰ ὅποια πρέπει νὰ καθαρισθῶσιν εἰς τὸ Λοιμοκαθαρτήριον, τότε ἄρχεται ἡ καθάρισις αὐτοῦ ἀπὸ τὴν ἡμέραν τῆς ἐπιβιβάσεως τοῦ ὑγειονομικοῦ φύλακος. — Ἄν ὅμως τὸ πολεμικὸν πλοῖον φέρῃ πραγματείας, ἢ ἄλλα ταιαῦτα ἐπιδεκτικὰ μολυσμοῦ πράγματα, τότε ἀρχίζει τὴν περίοδον τῆς καθάρ-

σεώς του, καθώς τὰ ἐμπορικά, μὲ τὴν ἀποβίθασιν τῶν πραγματειῶν ἢ πραγμάτων.

94. Ὅταν τὸ πλοῖον φέρῃ πραγματείας ἢ πράγματα ἀνεπίδεκτα μολυσμοῦ, ἡ περίοδος τῆς καθάρσεως ἄρχεται ὁμοίως ἀπὸ τὴν ἡμέραν, καθ' ἣν ἐπιβῇ εἰς αὐτὸ ὁ ὑγ.ονομικὸς φύλαξ· μ' ὅλον τοῦτο ἀπαιτεῖται πρὶν ἡ τελειώσῃ τὸ ἥμισυ τῆς περιόδου τῆς καθάρσεώς του, νὰ ἀποβιθασθῶσιν ὅλαι αἱ πραγματεῖαι καὶ τὰ πράγματα ἄλλως τε τὸ ἥμισυ τῆς περιόδου τῆς καθάρσεως λογίζεται ἀφ' ἧς ἡμέρας ἀπεβθᾶσθαι ὀλοσχερῶς τὸ φορτίον, ἐπειδὴ θεωρεῖται ὡς ἀναγκαῖον τὸ νὰ μένῃ ἐντελῶς κενὸν τὸ πλοῖον, τοῦλάχιστον κατὰ τὸ τελευταῖον ἥμισυ τῆς καθάρσεως.

95⁽¹⁾.

96. Μετὰ τὴν ἔναρξιν τῆς καθάρσεως ὁ ὑγειονομικὸς φύλαξ φροντίζει νὰ ἀερίζωνται καθ' ἐκάστην τὰ ἐπίδεκτικὰ μολυσμοῦ πράγματα τοῦ πληρώματος καὶ ὅλων τῶν ἐν τῷ πλοίῳ, νὰ ἀνοίγωνται ὅλα τὰ κιβώτια αὐτῶν, νὰ ἐκτιθενται εἰς ἀερισμὸν καὶ ψαῦσιν τὰ περιεχόμενα, καὶ νὰ πλύνεται μὲ θαλάσσιον ὕδωρ τὸ πλοῖον καὶ τὰ σχοινία αὐτοῦ, τὰ δὲ ἱστία του νὰ ἀνοίγωνται καθ' ἐκάστην διὰ νὰ ἀερίζωνται. Ἐὰν εὑρεθῇ εἰς τὸ πλοῖον κεκρυμμένη πραγματεία ἢ πρᾶγμα ὑποκείμενον εἰς ἐκκάθαρσιν πρέπει ν' ἀποβιθάξεται εἰς τὸ Λοιμοκαθαρτήριο· ἡ δὲ περίοδος τῆς καθάρσεως τοῦ πλοίου ἄρχεται ἐκ νέου ἀπὸ τότε ἐπιφυλαττομένης καὶ τῆς νομίμου ποινικῆς καταδιώξεως.

97. Ὁ ὑγειονομικὸς φύλαξ εἶναι ὑπόχρεως νὰ ἀναφέρῃ εὐθὺς εἰς τὸ ὑγειονομεῖον πᾶν δ,τι συμβῇ εἰς τὸ πλοῖον δυνάμενον νὰ διαφέρῃ τὴν ὑγειονομικὴν ἀρχήν· ἰδίως δὲ ἂν ἀσθενήσῃ τις ἐντὸς τοῦ πλοίου, ἐὰν ἀνακαλυφθῇ πρᾶγμα τι κεκρυμμένον ἐπίδεκτικὸν μολυσμοῦ, ἐὰν δὲν φυλάττωσι τὰς ὑγειονομικὰς διατάξεις οἱ ἐπὶ τοῦ πλοίου, ἐὰν συμβῇ κοινωνία τις μετ' αὐτοῦ καὶ τὰ παρόμοια.

98. Ὅλα τὰ ὑπὸ κάθαρσιν πλοῖα ὀφείλουσι νὰ σύρῳσι τὴν νύκτα ἐπὶ τοῦ πλοίου τὰς λέμβους αὐτῶν, τὴν δὲ ἡμέραν νὰ ἔχωσιν αὐτάς ἀσφαλῶς δεδεμένας εἰς τὰ πλοῖα, ὥστε νὰ μὴ ἀποσπῶνται ὑπὸ τῶν κυμάτων.

(1) Τὸ ἄρθρ. τοῦτο ἐτροποποιήθη ὑπὸ τοῦ Β. Δ. 18 Ἰουλ. 1884, ἀλλὰ καὶ τοῦτο ἀντικατεστάθη ὑπὸ τῶν κατωτ. Β. Δ. 23 Ἰουλ. 1893 καὶ 22 Ὀκτ. 1893, εἰς α παραπέμπομεν.

99. Καμμία λέμβος δὲν δύναται ν' ἀπομακρυνθῇ τοῦ πλοίου χω-
ρίς νὰ ᾔῃαι ἐπ' αὐτῆς ὁ ὑγειονομικός φύλαξ, καὶ νὰ φέρῃ ὑψωμένον
κίτρινον σημεῖον, ὥστε νὰ διακρίνεται μακρόθεν ὅτι εἶναι ὑπὸ
κάθαρσιν.

100. Αἱ λέμβοι τῶν ὑπὸ κάθαρσιν πλοίων δὲν δύνανται, καίτοι
προφυλαττόμεναι ὡς εἰς τὸ προηγούμενον ἄρθρον, νὰ ἀπέλθωσι παρὰ
εἰς τὰ ὠρισμένα μέρη καὶ κατὰ τὸν ὠρισμένον καιρὸν παρὰ τῆς ὑγειο-
νομικῆς ἀρχῆς· ἂν δὲ ἔχωσιν ἀνάγκην νὰ προσπλεύσωσιν εἰς ἄλλο
μέρος ἢ καὶ εἰς τὸ ὠρισμένον μὲν, ἀλλὰ κατ' ἄλλην ὥραν πρέπει, νὰ
λάβωσιν ἰδιαιτέραν εἰς ταῦτο ἄδειαν παρὰ τῆς ὑγειονομικῆς ἀρχῆς.

101. Δὲν συγχωρεῖται εἰς τὰ ὑπὸ κάθαρσιν πλοῖα νὰ ρίπτωσι πράγ-
ματα ὅποιαδήποτε ἢ σκύβαλα ἐπιδοκτικὰ μολυσμοῦ εἰς τὴν θάλασ-
σαν ἄνευ προσοχῆς, ἀλλὰ πρέπει νὰ βρέχωσιν αὐτὰ πρῶτον καὶ νὰ
τὰ ρίπτωσιν ἔπειτα μὲ τρόπον, ὥστε νὰ βυθίζωνται εὐθὺς. Δὲν συγ-
χωρεῖται ἐπίσης εἰς αὐτὰ νὰ ἔχωσιν ἐλεύθερα πτηνὰ ὅποιοιδήποτε
εἶδους, τὰ ὅποια δύνανται νὰ πετάξωσιν εἰς ἄλλα πλοῖα.

102. Δὲν συγχωρεῖται ὡσαύτως εἰς τοὺς ἐπὶ τῶν ὑπὸ κάθαρσιν
πλοίων νὰ νολυμβῶσιν ἄνευ ρητῆς ἀδείας τοῦ ὑγειονομείου, τὸ ὅποιον
θέλει χορηγεῖ αὐτήν, ὅταν ἡ ἀπόστασις τοῦ πλοίου ἀπὸ τὴν ξηρὰν
καὶ ἀπὸ τὰ ἄλλα πλοῖα, ἢ καὶ ἄλλαι περιστάσεις δὲν δίδουν καμ-
μίαν ὑποψίαν ἐνδεχομένης συγκαινωνίας.

103. Εἶναι αὐστηρῶς ἀπηγορευμένη ὅποιαδήποτε ἀλίευσις εἰς τοὺς
λιμένας, εἰς τοὺς ὁποίους εὐρίσκονται πλοῖα ὑπὸ κάθαρσιν.

104. Εἰς τὴν ὑδρευσιν τῶν ὑπὸ κάθαρσιν πλοίων πρέπει νὰ γίνεται
ἡ ἀναγκαία φροντίς διὰ νὰ μὴ συμβαίνει ὅποιοιδήποτε εἶδους ἀνά-
μιξις μεταξὺ ἀνθρώπων διαφόρων πλοίων, ἢ καὶ μετὰ τῆς ξηρᾶς, καὶ
διὰ τοῦτο πρέπει νὰ διορίζεται παρὰ τῆς ὑγειονομικῆς ἀρχῆς ὁ τόπος
καὶ ὁ καιρὸς τῆς ὑδρέυσεως δι' ἕκαστον πλοῖον.

105. Τὰ ἀναγκαῖα εἰς τὰ τοιαῦτα πλοῖα τρόφιμα, καθὼς καὶ τὸ
ὑδωρ διὰ τὰ πλοῖα, τὰ ὅποια δὲν ἔχουν τὴν ἄδειαν νὰ ἀποστέλ-
λωσι τὰς λέμβους των, θέλουν χορηγεῖσθαι εἰς τὰ πλοῖα παρ' ἐκεί-
νων, εἰς τοὺς ὁποίους εἶναι συστημένα ἢ παρὰ τῶν προμηθευτῶν.

106. Ὅταν θέλῃ τις τῶν εἰς ἐλευθέραν κοινωνίαν εὐρίσκομέ-
νων νὰ ὑπάγῃ πλησίον τινὸς πλοίου ὑπὸ κάθαρσιν ὄντος πρὸς συν-
διάλεξιν, πρέπει νὰ λάβῃ πρότερον τὴν ἄδειαν τοῦ ὑγειονομείου. Ὁ
ὑγειονόμος θέλει διορίσει ἓνα τῶν ὑγειονομικῶν φυλάκων νὰ συνοδεύῃ

αυτόν· ὁ φύλαξ οὗτος, καθὼς καὶ ὁ ἐπὶ τοῦ πλοίου εὐρισκόμενος θέ-
λουν ἐπιτηρῇ ἐπίσης εἰς τὸ νὰ μένῃ ἡ λέμβος τοῦ συνδιαλεγομένου
εἰς τὴν ἀνήκουσαν ἀπόστασιν, καὶ εἰς τὸ νὰ μὴ συμβῇ ἄμεσος ἢ ἔμ-
μεσος συγκοινωνία τῶν συνδιαλεγομένων.

107. Ἐὰν νοσήσῃ τις εἰς τὰ ὑπὸ κάθαρσιν πλοῖα, ὁ ἱατρός τοῦ
ὕγειονομείου πρέπει νὰ ἐπισκέπτεται καὶ βοηθῇ αὐτὸν μὲ τὰς ἀνη-
κούσας προφυλάξεις, ἀναφέρων καθ' ἐκάστην ἐγγράφως εἰς τὸ ὕγειο-
νομεῖον ἐπιστημονικῶς τὴν κατάστασιν τῆς υἱείας του, καὶ ἂν ἡ
νόσος, μὴ οὕτω ὑποπτος, γίνεται βαρεῖν, ὁ πάσχων δύναται νὰ ἀπο-
βιβασθῇ εἰς τὸ Λοιμοκαθατήριον διὰ νὰ θεραπευθῇ ἐκεῖ ἀρμοδιώ-
τερον. Ὁ ἱατρός θέλει πληρῶνεσθαι διὰ τὰς ἐπισκέψεις του ταύτας
ἐπὶ τοῦ πλοίου καὶ ἐν τῷ Λοιμοκαθατηρίῳ κατὰ τὸ ἀπὸ 5 Μαρ-
τίου 1835 ἡμέτερον διάταγμα, ἐξυιουμένων τῶν ἐπισκέψεων ἐκεῖ-
νων, αἵτινες γίνονται κατὰ καθήκον. — Ἐὰν ὁ νοσῶν ᾔναι ὕγειονο-
μικὸς φύλαξ ὁ ἱατρός ὑποχρεοῦται νὰ θεραπεύῃ αὐτὸν ἀμισθί. Δωρεὰν
ὀφείλει νὰ ἱατρεύσῃ ἐπίσης καὶ τοὺς ἐπὶ τῶν πλοίων καθαριζομένους
ἀνθρώπους, ὅσαςκις φέρουσιν ἀποδείξεις πενίας.

108. Ἐὰν ὁ νοσῶν ἀπὸ ὁποιανδήποτε νόσον μὴ ὑποπτον θέλῃ
νὰ θεραπευθῇ παρὰ τινος ἄλλου ἱατροῦ, τότε ὁ ἱατρός οὗτος ἐπισκέ-
πτεται αὐτὸν τακτικῶς ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τοῦ ὕγειονόμου ἢ ἐνὸς
ἀρχιφύλακος, καὶ ἀναφέρει ἐνὸρκως ἐκάστοτε εἰς τὸ ὕγειονομεῖον
τὰ περὶ τῆς νόσου, ὡς καὶ ὁ ὕγειονομικὸς ἱατρός. Τὸ ὕγειονομεῖον
ὁμῶς θέλει πέμπει ἐνίοτε τὸν παρ' αὐτῷ ἱατρὸν διὰ νὰ παρατηρῇ
τὸν πάσχοντα καὶ ἀναφέρῃ περὶ τῆς φύσεως τῆς νόσου.

109. Ὄταν ὑπάρχωσιν ἀμφιβολίαι περὶ τῆς φύσεως τῆς νόσου
ὁ ὕγειονόμος δύναται νὰ προσκαλέσῃ ἀκόμη ἕνα ἢ καὶ πλειοτέρους
ἱατροὺς ἐκ τῶν τῆς πόλεως διὰ νὰ ἐπισκέπτονται τὸν ἀσθενῆ μετὰ
τοῦ ὕγειονομικοῦ ἱατροῦ, ἀφ' οὗ ὀρισθῶσι πρότερον, ἄλλ' ὀφείλουσι
νὰ ἀναφέρωσιν ἐπιστημονικῶς καὶ ἀπὸ κοινοῦ εἰς τὸ ὕγειονομεῖον
τὰ περὶ τῆς νόσου τοῦ πάσχοντος.

110. Ἐὼς οὗ δὲν διαγνωσθῇ ἀκριβῶς ἡ φύσις τῆς νόσου, καὶ βε-
βαιωθῇ ὅτι δὲν εἶναι λοιμώδους καταγωγῆς, τὸ πλοῖον πρέπει νὰ μένῃ
ὑπὸ κάθαρσιν καὶ ἂν συνεπληρώθῃ ἡδὴ ἡ περίοδος τῆς καθάρσεώς
του. Τὸ αὐτὸ συμβαίνει καὶ διὰ τὰ πράγματα καὶ τοὺς ἀνθρώπους
τοὺς ἀποβιβασθέντας τυχὸν ἐκ τοῦ πλοίου εἰς τὸ Λοιμοκαθατήριον·
ἐὰν δὲ ἀποδειχθῇ ἡ νόσος λοιμώδης, ἐνεργοῦνται τὰ ὀριζόμενα περὶ

τῶν μεμολυσμένων πλοίων (ἄρθρ. 197 ἕως 211).— Ἐάν νοσήσῃ τις τῶν ἀποβιβασθέντων ἐκ τοῦ πλοίου εἰς τὸ Λοιμοκαθαρτήριον ἀνθρώπων, ἢ ἐκ τῶν καθαρζόντων πρᾶγματείας τοῦ αὐτοῦ πλοίου ἀερίστων, ἐάν μὲν ἡ νόσος ᾔῃ ἀπλῶς ὑποπτος, αὐξάνει ἡ κάθαρσις τοῦ τοῦ πλοίου κατὰ τὰ ἄρθρα 146, 147, 179. Ἐάν δὲ ἡ νόσος φανῇ λοιμώδης, θεωρεῖται καὶ τὸ πλοῖον ὡς μεμολυσμένον.

111. Ἐάν ἀποθάνῃ τις ἐπὶ τοῦ ὑπὸ κάθαρτιν πλοίου, μετακομίζεται ὁ νεκρὸς μὲ τὰς ἀναγκαίας προφυλάξεις διὰ τῆς λέμβου τοῦ πλοίου εἰς τὸ παράλιον, ἐξετάζεται γυμνὸς παρὰ τοῦ ἱατροῦ, παρατηροῦντος μὴ φέρῃ σημεῖα ὑποπτοῦ λοιμώδους νόσου, καὶ ἔπειτα φέρεται εἰς τὸ νεκροταφεῖον τοῦ Λοιμοκαθαρητηρίου, ἢ εἰς ἄλλο ἔρημον μέρος διοριζόμενον παρὰ τοῦ ὑγειονομείου, καὶ θάπτεται ἐκεῖ κατὰ τὸν ὀριζόμενον τρόπον εἰς τὸ ἄρθρ. 216.

112. Ἐάν μετὰ τὴν ἑναρξιν τῆς καθάρσεως τοῦ θελήσῃ κἀνὲν πλοῖον νὰ ἀναχωρήσῃ, ἀποβιβάζεται ὁ ὑγειονομικὸς φύλαξ εἰς τὸ Λοιμοκαθαρτήριον μὲ ἑγγριφὸν ἄδειαν τοῦ ὑγειονομείου κατὰ τὸν τύπον Ζ καὶ τελειώνει ἐκεῖ τὴν κάθαρσίν του μὲ ἔξοδα τοῦ πλοίου εἰς τὸ ὅποιον εὐρίσκετο, πληρώνει ἔπειτα τὰ ὑγειονομικὰ δικαιώματα καὶ λαμβάνει τὴν πιστοποιήσιν του, ἐν ᾗ σημειοῦται ἡ περίοδος τῆς καθάρσεως, εἰς ἣν καθυπεβλήθη, καὶ πόσον μέρος αὐτῆς ἐξεπλήρωσει.

113. Ἡ περίοδος τῆς καθάρσεως τῶν ἀποβιβαζομένων ἐκ τῶν πλοίων φυλάκων, εἶναι ἡ αὐτὴ μὲ ἐκείνην τῶν πλοίων εἰς τὰ ὅποια εὐρίσκοντο.

114. Ἐάν πλοῖον μὴ ἐλεύθερον φθάσῃ εἰς Ἑλληνικὸν λιμένα, δὲν θελήσῃ νὰ τεθῇ ὑπὸ κάθαρσιν ὡς διαβατικόν, ἐπομένως μὴτε νὰ λάβῃ ἐλευθέρην κοινωνίαν, διορίζεται μία τηρητικὴ λέμβος μὲ δύο ὑγειονομικοὺς φύλακας διὰ νὰ ἐπιτηρώσιν αὐτό, ὅσον καιρὸν μένει εἰς τὸν λιμένα· τὸ πλοῖον τοῦτο δὲν δύναται νὰ ἔχῃ εἰς κίνησιν κάμμιαν λέμβον αὐτοῦ ὡς μὴ φέρουσιν κατὰ τὸ ἄρθρ. 99 ὑγειονομικὸν φύλακα. Ἐάν δὲ τὸ πλοῖον ᾔῃ μεμολυσμένον, ὑπάγεται εἰς τὰ ἄρθρα 53, 54 καὶ 55.

115. Συμπληρωθείσης τῆς περιόδου τῆς καθάρσεως πρὸς τὸ τέλος τῆς τελευταίας ἡμέρας, ὁ ὑγειονομικὸς φύλαξ διευθύνει εἰς τὸ ὑγειονομεῖον νέαν ἐκθεσιν, εἰς τὴν ὅποιαν ἀναφέρει ρητῶς καὶ λεπτομερῶς ὅτι οἱ ἐπὶ τοῦ πλοίου εἶναι ὑγιεῖς, καὶ ὅτι τὸ πλοῖον εἶναι πάντῃ

κενόν από πραγματείας ή άλλα είδη, τὰ όποια έπρεπε νά αποβιβάσθωσιν εκ του πλοίου.

116. Μετά την άνωτέρω έκθεσιν, την ακόλουθον πρωίαν, τουτέστι την ήμέραν, καθ' ήν τό πλοϊόν θέλει έλευθέραν κοινωνίαν, όλοι οί επ' αυτού άνθρωποι εξέρχονται εις τό διαλεκτήριον του ύγειονομείου, ή εις άλλον ώρισμένον τόπον, και ό Ιατρός του ύγειονομείου εξετάζει αυτούς με τάς αναγκαίας προφυλάξεις, και άναφέρει έγγραφως τό αποτέλεσμα της εξέτασεώς του.

117. Αί άναφοραί των ύγειονομικών φυλάκων, καθ' όσον άφορα την υγείαν του πληρώματος, και ή εξέτασις του Ιατρού του 'Υγειονομείου δέν γίνονται εις τὰ πολεμικά πλοία, όταν έχωσιν Ιατρόν, άλλ' άντ' αυτών οί πλοίαρχοι πρέπει νά διευθύνωσι προς τό 'Υγειονομείον την πρωίαν της ήμέρας, καθ' ήν μέλλουν νά λάθωσιν έλευθέραν κοινωνίαν έγγραφον, εις όποϊον πρέπει νά άναφέρωσιν έν λόγω τιμής ότι δέν υπάρχουν άσθενείς εις τό πλοϊόν με ύποψίαν λοιμώδους νόσου. Τό έγγραφον τουτο προσυπογράφεται από τόν Ιατρόν του πλοίου. Όταν τὰ πολεμικά πλοία δέν έχωσιν Ιατρόν, ή έκθεσις του ύγειονομικού φύλακος, και ή εξέτασις του 'Υγειονομείου θέλει γίνεσθαι καθώς και εις τὰ έμπορικά πλοία (άρθρ. 115, 116).

118. Πρίν ή λάθη έλευθέραν κοινωνίαν τό πλοϊόν, πρέπει νά πληρώσῃ όλα τὰ ύγειονομικά δικαιώματα· έως ου δέν πληρωθώσι ταυτα, τό πλοϊόν δέν λαμβάνει έλευθέραν κοινωνίαν.

119. Μετά την έκπλήρωσιν των προηγούμενων εκθέσεων και Ιατρικών εξετάσεων, και μετά την πληρωμήν των ύγειονομικών δικαιωμάτων, ό άρχιφύλαξ του 'Υγειονομείου έρχεται εις τό πλοϊόν, και άφου εξέταση και πληροφορηθῇ, ότι τό πλοϊόν είναι κενόν, και δέν υπάρχουν εις αυτό πραγματεία ή άλλα είδη ύποκείμενα εις εκκάθαρσιν, τότε τό 'Υγειονομείον διδει εις αυτό έλευθέραν κοινωνίαν, τό δε πλοϊόν πρέπει νά άναχωρήσῃ εύθυσ υπό τόν τόπον των μή έλευθέρων πλοίων.

120. Τὰ μεμολυσμένα πλοία καθαρίζονται κατὰ τὰ άρθρα 197—211.

121. Τὰ έμπορικά πλοία όταν ήναι καθαρά ή ύποπτα και παντελώς κενά, και όταν δέν φέρωσιν επιβάτας, καθώς και τὰ ύπαγόμενα εις την αυτήν κατηγορίαν πολεμικά πλοία, όταν δέν φέρωσι πραγματείας, φθάνοντα εις τина λιμένα της 'Ελλάδος όπου ύπάρχει

Υγειονομῆτον, δύνανται ἀφοῦ πρότερον προηγηθῶσιν αἱ ἐξομολογήσεις καὶ ὁμολογίαι τῶν πλοιάρχων καὶ ἱατρῶν, (ἄρθρ. 19 ἕως 32) νὰ λάθωσιν ὑγειονομικοὺς φύλακας καὶ νὰ διευθυνθῶσιν εἰς τοὺς λιμένας, ὅπου δύνανται νὰ λάθωσιν ἐλευθέραν κοινωνίαν. Ἡ περίοδος τῆς καθάρσεως ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἄρχεται ἀπὸ τῆς ἡμέρας τοῦ ἐπιβιβασμοῦ τοῦ ὑγειονομικοῦ φύλακος. — Διὰ τὰ ἐμπορικὰ ὅμως πλοῖα, καθὼς καὶ διὰ τὰ πολεμικὰ ὅσα δὲν ἔχουν ἱατρόν, εἶναι ἀνάγκη νὰ ὑπάρχῃ εἰς τοὺς τόπους, ὅπου ἐπιβιβάζεται ὁ φύλαξ καὶ ἱατρός μὲ δίπλωμα τοῦ ἱατροσυνεδρίου, διὰ νὰ γίνεταί ἡ ἐπίσκεψις κατὰ τὸ ἄρθρ. 81.

122. Οἱ ἐπιβιβαζόμενοι ὑγειονομικοὶ φύλακες εἰς τὰ περὶ ὧν πραγματεύεται τὸ προηγούμενον ἄρθρον πλοῖα, πρέπει νὰ ἐξετάζωσι τὸ πλοῖον, ἂν ἔχῃ πραγματείας· νὰ φροντίζωσι νὰ ἀνοίγωνται τὰ κιθώτια κλπ. τοῦ πληρώματος καὶ νὰ ἐξάγωνται τὰ ἐν αὐτοῖς πράγματα διὰ νὰ ψαύωνται καὶ ἀερίζωνται, ὥς καὶ τὰ λοιπὰ ἐπιδεκτικὰ μολυσμοῦ πράγματα· νὰ παρατηρῶσιν ἂν ἄρρωστήσῃ τις ἐπὶ τοῦ πλοίου· νὰ προσέχωσι μὴ συμβῇ συγκοινωνία κατὰ τὸν διάπλουον αὐτοῦ· νὰ ἀπαγορεύωσιν εἰς τὸ πλοῖον τοῦ νὰ προσορμίζηται εἰς μέρη ἀπηγορευμένα καὶ νὰ συγκοινωνῇ μετ' αὐτῶν, καὶ τέλος ὅταν φθάσῃ εἰς τὸν λιμένα πρὸς ὃν διευθύνεται τὸ πλοῖον, νὰ κάμνωσιν εἰς τὸ Ὑγειονομῆτον ἀκριβῆ ἐκθεσιν ὅλων τῶν συμβάντων ἐπὶ τοῦ πλοίου διὰ νὰ ὁδηγηθῇ ἡ ὑγειονομικὴ Ἀρχὴ ἐξ αὐτῆς τῆς ἐκθέσεως καὶ ἐκ τῶν λοιπῶν ἐξομολογήσεων καὶ ἐγγράφων, ἂν πρέπη νὰ λογισθῶσιν αἱ ἡμέραι τῆς καθάρσεως τοῦ πλοίου ἀπὸ τὴν ἡμέραν τῆς ἐπ' αὐτοῦ ἐπιβιβάσεως τοῦ ὑγειονομικοῦ φύλακος.

2. Περὶ καθάρσεως τῶν ἐπιβατῶν.

123. Οἱ εὐρισκόμενοι ἐπὶ πλοίων ἐλευθέρων ἐπιβάται ἀποβιβάζονται εἰς τὸ Λοιμοκαθαρτήριον κατὰ τὰ ἄρθρα 83 καὶ 84 διὰ νὰ ἐκπληρώσωσιν ἐκεῖ τὴν καθαρσὶν των ἀποβιβαζόμενοι δὲ μάλιστα πρῶτον αὐτοί, καὶ ἔπειτα αἱ πραγματείας.

124. Ἐπὶ τοῦ πλοίου δὲν δύνανται νὰ καθαρισθῶσιν ἐπιβάται εἰμὴ μὲ εἰδικὴν ἄδειαν τοῦ ὑγειονομικοῦ, τὸ ὅποῖον ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ χορηγῇ αὐτήν, ὅταν εὕρισκῃ λόγους ἰσχυροὺς δικαιολογούντας τὴν ἀνάγκην τοῦ νὰ ἐκκαθαρισθῶσιν οἱ ἐπιβάται ἐπὶ τοῦ πλοίου, καὶ ὅταν

εἶναι πεπεισμένον ὅτι δύναται νὰ γενῇ ἀκριβῶς ἡ ἐκκαθάρισις αὐτῶν ἐπὶ τοῦ πλοίου. Ἐὰν ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐπιβατῶν ὑπερβαίῃ τοὺς ὀκτώ, θέλει διορίζεσθαι εἰς τὸ πλοῖον ἰδιαιτέρος ὑγειονομικὸς φύλαξ δι' αὐτοὺς ὀφείλων νὰ προσέχῃ εἰς τὸ νὰ ἐκτελῇται ἡ ἐκκαθάρις των ἀκριβῶς· ἐὰν ὁ ἀριθμὸς τῶν καθαριζομένων ἐπὶ τοῦ πλοίου ἐπιβατῶν ὑπερβαίῃ τοὺς 16, θέλει διορίζεσθαι καὶ ἕτερος ὑγειονομικὸς φύλαξ, καὶ οὕτω καθεξῆς θέλει προστιθεσθαι ἀνὰ ὀκτὼ περιπλέον ἐπιβάτας καὶ ἕτερος ὑγειονομικὸς φύλαξ.

125. Οἱ ἐπιβάται ἀποβιβάζονται εἰς τὸ Λοιμοκαθαρτήριον διὰ τῆς λέμβου τοῦ πλοίου συνοδευομένης μακρόθεν παρὰ τῆς λέμβου τοῦ Ὑγειονομείου.

126. Φθάσαντας εἰς τὸ Λοιμοκαθαρτήριον δέχεται ὁ ἐπιστάτης τοὺς ἐπιβάτας κατὰ συνέπειαν τῆς ὑπὸ στοιχ. Ε. καὶ ἄρθρ. 83 κοινοποιήσεως τοῦ Ὑγειονομείου, καταγράφει αὐτοὺς εἰς τὸ ἀνῆκον βιβλίον, (ἄρθρ. 303) καὶ τοὺς παραδίδει εἰς φύλακας διὰ νὰ φροντίτσωσι τὴν ἐκκαθάρσιν αὐτῶν καὶ νὰ προσέχωσιν εἰς τὸ νὰ μὴ συμβῇ ὑγειονομικὴ πρᾶξις.

127. Εἰς ἕκαστον κοιτῶνα τῶν ἐπιβατῶν πρέπει νὰ διορίζεται εἰς φύλαξ· ἀλλ' ὅταν ᾔναι εἰς τὸν αὐτὸν κοιτῶνα περισσότεροι τῶν ὀκτῶ ἐπιβάται, διορίζονται δύο.

128. Τὰ πράγματα τῶν εἰς τὸ λοιμοκαθαρτήριον παραδεχθέντων ἐπιβατῶν ἀνοίγονται εὐθὺς καὶ ἐξετάζονται παρόντος τοῦ ἐπιστάτου, καὶ ἐὰν φέρωσι μεθ' ἑαυτῶν πράγματα, τὰ ὅποια πρέπει νὰ καθαρισθῶσιν εἰς τὰς ἀποθήκας, στέλλονται ταῦτα ἀμέσως εἰς τὰς ἀποθήκας.

129. Ἐὰν οἱ ἐπιβάται δὲν θέλωσι νὰ ἀποχωρισθῶσιν ἀπὸ τὰ πράγματα, τὰ ὅποια πρέπει νὰ καθαρισθῶσιν εἰς τὰς ἀποθήκας, ὑποβάλλονται οὗτοι εἰς τὴν περίοδον τῆς καθάρσεως, εἰς τὴν ὅποian ὑποκείνται αἱ ἐπιδεκτικοὶ μολυσμοῦ πραγματεῖαι τῆς αὐτῆς πιστοποιήσεως, διὰ δὲ τὰ πράγματα αὐτὰ πληρῶνεται τὸ δικαίωμα τῆς καθάρσεως χωριστά. Ἐννοεῖται ὅτι ὁ ἐπιστάτης θέλει καταχωρεῖ εἰς τὸ βιβλίον τῶν πραγματειῶν καὶ τὰ τοιαῦτα πράγματα.

130. Ἐξετασθέντων ἀκριβῶς τῶν πραγμάτων, διαμοιράζει ὁ ἐπιστάτης τοὺς ἐπιβάτας εἰς τὰ δωμάτια· ἀλλ' εἰς τρόπον ὅμως ὥστε νὰ μὴ συνοικῶσι πολλοὶ εἰς ἓν καὶ τὸ αὐτὸ δωμάτιον.

131. Ὅταν οἱ ἐπιβάται θελήσωσι, δύναται νὰ λάθωσιν ἰδίους

κοιτώντας, ἐὰν δὲν ᾔναι ἑλλειψίς τοιούτων ἔνεκα τῆς συρροῆς πολλῶν ὁμοῦ καθαριζομένων· ἀλλ' ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει πληρώνουν οὗτοι τὸ κατὰ τὴν Ὑγειονομικὴν διατίμησιν προσδιορισμένον διὰ τὸ δωμάτιον-δικαίωμα.

132. Ἐπιστολαὶ σφραγισμέναι καὶ ἀσφράγιστοι, ἢ φάκελλοι, τοὺς ὁποίους ἔχουν μεθ' ἑαυτῶν οἱ ἐπιβάται, πρέπει νὰ παραδίδωνται εὐθὺς εἰς τὸν ἐπιστάτην, ὅστις φροντίζει νὰ καπνισθῶσιν εὐθὺς εἰς τὸ καπνιστήριον τοῦ Λοιμοκαθαρητηρίου, καὶ νὰ ἐπιτραπῶσιν ἔπειτα εἰς τοὺς ἰδιοκτῆτας, ἢ νὰ διευθυνθῶσιν ὅπου αὐτοὶ θέλουν.

133. Εἰς τὸν ἐπιστάτην τοῦ Λοιμοκαθαρητηρίου θέλουν παραδίδεσθαι πάραυτα καὶ ὅλα τὰ ὄπλα, τὰ ὅποια φέρουν τυχὸν οἱ ἐπιβάται, ἀφαιρεθέντων πρότερον ὅλων τῶν ἐπιδεκτικῶν μολυσμοῦ ἐπιβλημάτων ἢ προσαρτημάτων.—Τὰ ὄπλα ταῦτα ἀποδίδονται εἰς τοὺς κυρίους των κατὰ τὴν ὥραν τῆς ἐκ τοῦ Λοιμοκαθαρητηρίου ἐξόδου αὐτῶν.

134. Εἰς ὅλον τὸ διάστημα τῆς καθάρσεως, ὅλα τὰ ἐπιδεκτικὰ μολυσμοῦ πράγματα τῶν ἐπιβατῶν πρέπει νὰ ἀερίζωνται ἀπλωνόμενα, ψαυόμενα καὶ μετακομιζόμενα καθ' ἐκάστην, κατὰ τὸ ἄρθρον 168.

135. Ἡ περίοδος τῆς καθάρσεως τῶν ἐπιβατῶν ἄρχεται ἀπὸ τὴν ἡμέραν τῆς εἰς τὸ λοιμοκαθαρητήριον ἐπιβίβάσεως αὐτῶν, ἂν δὲν ἐλογίσθησαν αἱ τῆς προκαθάρσεως ἡμέραι κατὰ τὸ ἄρθρ. 85, καὶ τελειώνει ὅταν συμπληρωθῇ ὁλόκληρος ἡ τελευταία ἡμέρα, ὥστε δὲν λαμβάνουν ἐλευθέραν κοινωνίαν εἰμὴ τὴν ἐπιούσαν πρωΐαν.

136—142 (1)

143. Διαρκούσης τῆς καθάρσεως οἱ καθαριζόμενοι δύνανται νὰ ἀναχωρήσωσιν ἐκ τοῦ λοιμοκαθαρητηρίου· ἀλλὰ τότε δὲν ἔχουν τὴν ἄδειαν νὰ μεταβῶσιν εἰς ἄλλο μέρος τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους, εἰμὴ εἰς γενικὸν Λοιμοκαθαρητήριον, διὰ νὰ τελειώσωσιν ἐκεῖ τὸ ὑπόλοιπον τῆς περιόδου τῆς καθάρσεως. Εἰς τὰ διαβητήρια τῶν ἀπερχομένων οὕτω, πρέπει νὰ σημειῖται τὸ ὑπόλοιπον τῶν ἡμερῶν, τὰς ὁποίας ὤφειλον νὰ δαπανήσωσιν εἰς τὴν κάθοδόν των.

(1) Τὰ ἄρθρ. 136—142 ἐπραγματεύοντο περὶ ἀποδόσεως· ἀλλὰ ταύτης καταργηθείσης διὰ τοῦ κατωτέρω Β. Δ. 12 Ἰουλ. 1858, τὰ σχετικὰ ἄρθρα δὲν ἔχουσιν ἰσχύν.

144. Ἐὰν εἰς τὸ διάστημα τῆς καθάρσεως νοσήσῃ τις τῶν καθαριζομένων εἰς τὸ Λοιμοκαθαρητήριον, εἰδοποιεῖ εὐθὺς ὁ φύλαξ τὸν ἐπιστάτην, οὗτος δὲ προσκαλεῖ ἀμέσως τὸν ἱατρὸν τοῦ καταστήματος, ὅστις ἐπισκέπτεται τὸν πάσχοντα καὶ ἐκθέτει ἐπιστημονικῶς τὰ περὶ τῆς νόσου εἰς τὸν ἐπιστάτην. Ἐὰν ἡ νόσος δὲν ᾔνῃ υποπτος, ὁ ἱατρός θεραπεύει τὸν πάσχοντα μὲ τὴν ἀνήκουσταν προφύλαξιν δαπάνῃ τοῦ ἀσθενοῦντος. Ἄν δὲ οὗτος φέρῃ ἀποδεικτικὸν πενίας, ἢ ἂν ᾔνῃ ὑγειονομικὸς φύλαξ ἢ ἀεριττής, ὁ ἱατρός εἶναι ὑπόχρεως νὰ τὸν θεραπεύῃ δωρεάν. Ἐὰν ὁ πάσχων ἀπὸ νόσον μὴ υποπτον θελήσῃ νὰ ἐπισκεπτήται ὑπ' ἄλλου ἱατροῦ, ὁ ἱατρός οὗτος θέλει τὸν ἐπισκέπτεται πρὸντος τοῦ ἐπιστάτου διὰ νὰ γίνεταί ἡ ἐπίσκεψις μὲ ὅλας τὰς ἀπαιτούμενας προφυλάξεις (ἄρθρ. 293). Ἰσχύουν δὲ καὶ ἐνταῦθα αἱ διατάξεις τοῦ ἄρθρ. 108 περὶ τῶν εἰς τὰ ὑπὸ καθάρσιν πλοῖα ἱατρικῶν ἐπισκέψεων.

145. Ἐὰν ἀποθάνῃ τις τῶν ἐν τῷ Λοιμοκαθαρητηρίῳ καθαριζομένων, θάπτεται κατὰ τὸ ἄρθρ. 216.

146. Ἐὰν ὑπάρχῃ υποψία λοιμώδους νόσου, ὁ πάσχων πρέπει νὰ χωρισθῇ ὁμοῦ μὲ τὰ πράγματά του πάρυτα καὶ ἀκριβῶς ἀπὸ τοὺς μετ' αὐτοῦ ἀνθρώπους ἐκτὸς τοῦ ἀναγκαίου ὑπηρέτου, ἐὰν οὗτος θέλῃ νὰ μείνῃ μετὰ τοῦ ἀσθενοῦς· παύει ἡ περαιτέρω ἀποβίθασις τῶν πραγματειῶν τοῦ πλοίου, μὲ τὸ ὅποιον ἐφθασεν ὁ πάσχων, καὶ εἰδοποιεῖται περὶ τούτου εὐθὺς τὸ ὑγειονομεῖον. Ἔως οὗ δὲν διαγνωσθῇ ἀδιαφιλονεικῆτως ἡ φύσις τῆς νόσου, ὁ πάσχων διαμένει ὑπὸ τοιαύτην αὐστηρὰν ἐπιτήρησιν, τὸ δὲ πλοῖον τὸ ὅποιον τὸν ἐφερε (ἄρθρ. 110 καὶ 179), καθὼς καὶ οἱ λοιποὶ ἄνθρωποι καὶ τὰ τυχόν ἐλθόντα δι' αὐτοῦ πράγματα διαμένουν ὡσαύτως κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο ὑπὸ καθάρσιν, θεωρούμενα ὡς υποπτα. — Ὅταν ὑπάρχωσιν ἀμφιβολίαι ὡς πρὸς τὴν φύσιν τῆς νόσου, ὁ ἐπιστάτης τοῦ Λοιμοκαθαρητηρίου προσκαλεῖ καὶ ἄλλους ἱατροὺς ἐκ τῆς πόλεως, οἵτινες ἐνεργοῦν κατὰ τὰ ὀριζόμενα εἰς τὸ ἄρθρ. 209.

147. Ἐὰν ἡ νόσος φανῇ λοιμώδης, ὁ ἀσθενής, οἱ ἄνθρωποι καὶ τὰ πράγματα τὰ συκοινωνήσαντα μετ' αὐτοῦ εἴτε ἀμέσως εἴτε ἑμμέσως, μετακομίζονται εἰς τὸ Λοιμοκομεῖον ὅσον τάχιστα, κατὰ τὸ ἄρθρ. 223. Τὸ πλοῖον, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἦλθεν ὁ πάσχων, καὶ τὰ πράγματα τὰ ἐπ' αὐτοῦ ἐλθόντα λογίζονται ὡς μεμολυσμένα, καὶ ἐνεργοῦνται τὰ ὠρισμένα διὰ τὴν ἐκκαθάρισιν τῶν τοιούτων πλοίων

μέτρα. Οἱ ἐν τῇ λοιμοκαθαρτηρίῳ μένοντες ἄλλοι ἄνθρωποι καὶ τὰ πράγματα τῶν διαφόρων ἐλεύσεων ὑποβάλλονται εἰς αὐτηροτέραν κάθαρσιν, αὐξανομένων καὶ τῶν ἡμερῶν αὐτῆς, ἀναλόγως τῶν περιστάσεων. Περὶ τοῦ ὅρου τῆς αὐξήσεως τῆς καθάρσεως ταύτης θέλει γνωμοδοτεῖ ἡ Ὑγειονομικὴ Ἐπιτροπὴ, ἀκούουσα καὶ τὴν γνώμην τοῦ ἐπιστάτου.

148. Οἱ κοιτῶνες εἰς τοὺς ὁποίους εὐρίσκοντο ὁ ἀσθενὴς καὶ οἱ μολυνθέντες, ἐκκαθαρίζονται ἔπειτα δι' ὑποκαπνισμῶν χλωρίου κατὰ τὸ ἄρθρ. 166.

149. Τελειωθείσης τῆς περιόδου τῆς καθάρσεως τῶν ἀνθρώπων ἐπισκέπτεται ἀφ' ἐσπέρας αὐτοὺς ὁ ἰατρὸς τοῦ Λοιμοκαθαρτηρίου, καὶ ἂν εὕρῃ αὐτοὺς ὑγιεῖς κάμνει ἔγγραφον ἐκθεσιν εἰς τὸν ἐπίστα- την περὶ τούτου· πληρώνουν οἱ ἐπιβάται δλα τὰ νενμισμένα καθαρκτικά δικαιώματα, καὶ τὴν ἀκόλουθον πρῶταν λαμβάνουν παρὰ τοῦ ἐπιστάτου τὴν ἄδειαν τῆς ἐλευθέρως κοινωνίας.

150. Εἰς τὰ λοιμοκαθαρητήρια τῆς Βονίτζης καὶ τῆς Ἀμαλιαπόλεως οἱ καθαρισθέντες, ὅταν μέλλωσι νὰ ταξειδεύσωσι διὰ ξηρᾶς, λαμβάνουν καὶ ἀποδεικτικὸν τῆς ἐκκαθάρσεως αὐτῶν κατὰ τὸ ἄρθρ. 341, 342· καὶ ταῦτα δίδονται ἐκ μὲν τοῦ Λοιμοκαθαρτηρίου τῆς Βονίτζης διὰ τὴν Βόνιτζαν αὐτήν, ἐκ δὲ τοῦ τῆς Ἀμαλιαπόλεως διὰ τὴν Ἀμαλιάπολιν.

151. Εἰς κανένα τῶν καθαριζομένων δὲν συγχωρεῖται, τελειωθείσης τῆς καθάρσεως, νὰ διαμείνῃ περισσότερον καιρὸν εἰς τὸ Λοιμοκαθαρτήριο, εἰμὴ ἐπὶ διπλῇ πληρωμῇ, καὶ τοῦτο ὅταν οἱ κοιτῶνες δὲν ᾔναι ἀναγκαῖοι δι' ἄλλους καθαριζομένους. — Οἱ μένοντες οὕτως εἰς τὸ Λοιμοκαθαρτήριο πρέπει νὰ θεωρῶνται ὡς εὐρισκόμενοι ὑπὸ κάθαρσιν, καὶ ὑπόκεινται εἰς δλας τὰς ὑποχρεώσεις τῶν καθαριζομένων.

3. Περὶ καθάρσεως τῶν πραγμάτων, πραγματειῶν καὶ ζώων.

152. Ὅλαι αἱ ὕλαι διαίρουνται ὑγειονομικῶς εἰς ἐπιδεκτικὰς μολυσμοῦ καὶ εἰς ἀνεπιδεκτοὺς μολυσμοῦ.

153. Ἐπιδεκτικαὶ μολυσμοῦ εἶναι ὅσαι ὕλαι δύνανται ἐκ τῶν φυσικῶν ἰδιοτήτων αὐτῶν νὰ δεχθῶσι καὶ νὰ διατηρήσωσιν ἐπὶ τινα

καιρόν, καὶ ἐπομένως νὰ μεταδώσῃσι τὸ μόλυσμα λοιμώδους τινὸς νόσου.

154. Ἀνεπίδεκτοι μολυσμοῦ εἶναι ὅσαι ὕλαι ὡς ἐκ τῶν φυσικῶν αὐτῶν ιδιοτήτων δὲν δέχονται οὔτε διατηροῦν, ἐπομένως δὲν μεταδίδουν τὸ μόλυσμα λοιμώδους τινὸς νόσου.

155. Ἐπιδεκτικαὶ μολυσμοῦ ὕλαι θεωροῦνται αἱ ἀκόλουθοι : Βαμβάκια, λινάρια, κανάβια, μέταξι, μαλλία, τρίχες, πτερὰ, χαρτί, καὶ ὅλα τὰ πράγματα ὅσα φέρουν τοιαύτας ὕλας, ἢ εἶναι κατασκευασμένα ἐξ αὐτῶν· ζῶα μαλλωτά, τριχωτά καὶ πτερωτά εἴτε ζῶντα εἴτε νεκρά, δέρματα, σπόγγοι, ἱσκα φελλός, καπνοί, κηρός, κηρία, ἄνθη καὶ ρίζαι μὲ χνοώδη ἐπιφάνειαν, ξηρὰ φυτὰ χνοώδη, καὶ τὰ ἐξ αὐτῶν πλέγματα καὶ δέματα. Τὰ ἄχυρα καὶ ἄλλα ξηρὰ φυτὰ λεία θεωροῦνται μόνον ὡς ἐπιδεκτικὰ μολυσμοῦ, ὅταν ἐχρησίμευσαν ὡς στρωμνὰ ἰσχυρῶν, ἢ ὅταν ᾔναι συμπεπλεγμένα μὲ ἄλλας ὕλας θεωρουμένης ὡς ἐπιδεκτικῆς μολυσμοῦ.

156. Ὅλαι αἱ μὴ ἀριθμούμεναι εἰς τὸ ἀνωτέρω ἄρθρον ὕλαι, θεωροῦνται ὡς ἀνεπίδεκτοι μολυσμοῦ. Μόλον τοῦτο ἐάν ποτε τύχῃ ὕλη περὶ τῆς ἐπιδεκτικότητος τῆς ὁποίας ὑπάρχουν ἀμφιβολίαι, θέλει κρίνει ἡ ὑγειονομικὴ ἐπιτροπὴ, ὃ δὲ ὑγειονόμος θέλει ἀναφέρει καὶ εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν ἐσωτερικῶν.

157. Τὰ ἀνεπίδεκτα μολυσμοῦ πράγματα δὲν ὑπόκεινται κυρίως εἰς ἐκκάθαρσιν, δὲν παραδίδονται ὅμως εἰς ἐλευθέραν κοινωνίαν, εἰμὴ μὲ προφυλάξεις τινάς. Οὕτως ὅλαι αἱ τοιαῦται ὕλαι, ἐὰν φέρωσιν ἄλλας ἐπιδεκτικὰς μολυσμοῦ ἢ ᾔναι περιτυλιγμένα μὲ τοιαύτας, πρέπει νὰ χωρίζωνται πρότερον ἀκριβῶς ἀπὸ αὐτὰς καὶ ἔπειτα νὰ παραδίδωνται εἰς ἐλευθέραν κοινωνίαν (ἄρθρ. 87 καὶ 88). Ἄλλως ὑπόκεινται εἰς ἐκκάθαρσιν ὡς καὶ αἱ ἐπιδεκτικαὶ μολυσμοῦ. Ξύλα, ξύλινα σκεύη καὶ πράγματα, μὴ χρωματισμένα ἢ στιλβωμένα, καθὼς καὶ τὰ παλαιὰ καὶ εἰς χρῆσιν ὄντα μετάλλινα, ὑάλινα καὶ πῆλινα σκεύη, ἐργαλεῖα, στολίσματα κ.τ.λ. μὴ ὄντα στιλβωμένα, πρέπει νὰ ἀποπλύνωνται μὲ ὕδωρ ἢ καὶ νὰ βυθίζωνται εἰς αὐτό, τὰ δὲ νομίσματα πρέπει νὰ βυθίζονται πάντοτε εἰς ὄξος. Τὸ ἄλλας, τὰ βελανίδια, τὰ σπέρματα καὶ τὰ τοιαῦτα παραδίδονται εἰς ἐλευθέραν κοινωνίαν μὲ τὰς ὀριζομένας εἰς τὸ ἄρθρον 87 προφυλάξεις.

158. Αἱ ἀνεπίδεκτοι μολυσμοῦ ὕλαι δύνανται νὰ ἀποθιβάζωνται μὲ τὰς εἰρημένους εἰς τὰ ἄρθρα 87, 88, 157 προφυλάξεις καὶ εἰς

λιμένες, όπου δὲν ὑπάρχουν μὲν Λοιμοκαθαρτήρια, εὐρίσκονται ὁμῶς ὑγειονομεῖα· ἀλλὰ τότε τὸ πλοῖον πρέπει νὰ ᾔηται καθαρὸν ἢ ὑποπτον, καὶ νὰ φέρῃ κινεῖνα ἀσθενή ἀπὸ ὁποιανδήποτε νότον. Τὰ πλοῖα ὅσα θέλουν νὰ ἀποβιβάσωσιν ἀνεπίδεκτα μολυσμοῦ πράγματα εἰς τὸν Εὐβοϊκὸν καὶ Κορινθιακὸν κόλπον, πρέπει νὰ συμμορφωθῶσι μὲ τὰ ὀριζόμενα εἰς τὸ ἄρθρον 60.

159. Αἱ ἐπιδεκτικαὶ μολυσμοῦ ὕλαι ὑπόκεινται ὅλαι εἰς ἐκκαθάρισιν (espurgo), καὶ ἡ ἐκκαθάρισις αὕτη πρέπει νὰ γίνεται εἰς τὸ Λοιμοκαθαρτήριον. Τὰ ἐπιδεκτικὰ μολυσμοῦ ὁμῶς πράγματα τῶν πλοίων, καὶ τὰ ἀναγκαῖα εἰς τοὺς καθαριζομένους ἐπ' αὐτῶν καθὼς καὶ τὰ παραδιδόμενα εἰς τὸ ὑγειονομεῖον γράμματα καὶ ἄλλα χαρτὰ δύνανται νὰ ἐκκαθαρίζωνται ἐπὶ τῶν πλοίων (ἄρθρ. 82. 96) ἢ εἰς τὰ ὑγειονομεῖα (ἄρθρ. 86).

160. Ἡ ἐκκαθάρισις τῶν ἐπιδεκτικῶν μολυσμοῦ ὑλῶν ἡμπορεῖ νὰ γενῇ κατὰ τρεῖς μεθόδους, τὰς ἑπολοῦσους :

α') Διὰ Καταδύσεως εἰς ὕδωρ, ἢ εἰς ἐγγλῶρον ὕδωρ, ἢ ὄξος.

β') Δι' Ὑποκαπνισμοῦ καὶ

γ') Δι' Ἀερίσματος.

161. Ὅλαι αἱ ἐπιδεκτικαὶ μολυσμοῦ ὕλαι, πλὴν τῶν ἀναφερομένων εἰς τὰ ἄρθρα 223 καὶ 224 καταδύμεναι καὶ μένουσαι εἰς ὕδωρ ἐπὶ ὀκτώεκα ὥρας, ἢ εἰς ἐγγλῶρον ὕδωρ ἢ ὄξος ἕρκετὰ ὄριμν ἐπὶ τρεῖς ὥρας, θεωροῦνται ὡς ἐκκαθαρισμένα· πρέπει ὁμῶς νὰ καταδύωνται εἰς πολὺ ὑγρὸν, καὶ εἰς τρόπον ὥστε νὰ διέρχεται εὐκόλως τὸ ὑγρὸν καθ' ὅλα τὰ μέρη αὐτῶν. Διὰ τὰ δέρματα, τοὺς σπόγγους, τὸν κηρὸν, καὶ τὰ ἐκ χνοωδῶν φυτῶν πλέγματα ἄρκει νὰ κατοδυθῶσιν ἐπὶ τέσσαρας μόνον ὥρας εἰς τὸ ὕδωρ κατὰ τὸν εἰρημένον τρόπον διὰ νὰ ἐκκαθαρισθῶσι. Διὰ τὰ μαλλωτά, τριχωτά καὶ πτερωτά ζῶα ἄρκει νὰ πλύνωνται ἀκριβῶς καθ' ὅλην τὴν ἐπιφάνειαν αὐτῶν, ἢ καὶ νὰ κολυμβῶσιν ἐπὶ τινα καιρὸν βρεχόμενα ὅλα μέχρι τῆς κεφαλῆς καὶ διὰ τοῦτο πρέπει νὰ ρίπτωνται κατ' εὐθείαν εἰς τὴν θάλασσαν ἢ εἰς δεξαμενάς, ὅπου ὑπάρχουν τοιαῦται, πλήρεις ὕδατος.

162. Ἡ ἄλλη μέθοδος τῆς ἐκκαθαρίσεως εἶναι ὁ Ὑποκαπνισμός, τοῦτέστιν ἡ ἐκθεσις ἐπιδεκτικῶν μολυσμοῦ ὑλῶν εἰς καπνούς ἢ ἀέρια ἔχοντα ἰδίαν δύναμιν εἰς ἐξάλειψιν τῶν μολυσμάτων, καὶ τοιαῦτα θεωροῦνται κατ' ἐξοχὴν τὸ θεῖον καὶ τὸ χλωρὸν ἀέριον.

163. Διὰ καπνῶν τοῦ θεοῦ καθαρίζονται κατ' ἐξοχὴν τὰ χαρ-

τία ὅλα μὲ τὸν ἐφεξῆς τρόπον· ἕκαστον ὑγειονομεῖόν καὶ Λοιμοκα-
θαρτήριον θέλει ἔχει κιβώτιον εὐρύχωρον μὲ συρμάτινον ἐσχάραν·
ἐπὶ τῆς ἐσχάρας ταύτης τίθενται αἱ ἐπιστολαί, τὰ βιβλία καὶ ἄλλα
χαρτία εἰς τὸ κάτω μέρος καλεῖται ἱκανὸν θεῖον, καὶ ἡ κιβωτὸς μένει
κεκλεισμένη εἰς διάστημα ἡμισείας ὥρας τοῦλάχιστον, καὶ μετὰ
ταῦτα ἀνοίγεται, καὶ τὰ ὑποκαπνισθέντα οὕτω χαρτία θεωροῦνται
ἐκκαθαρισμένα. — Πρὶν ἐκτεθῶσιν εἰς ὑποκαπνισμόν αἱ μονόφυλλοι
ἐπιστολαὶ πρέπει νὰ διατρυπῶνται μὲ κοπτερίν ἐργαλεῖον εἰς πολλὰ
μέρη, ὥστε νὰ διέρχεται εἰς ὅλην τὴν ἐπιστολὴν εὐκόλως ὁ καπνός·
αἱ δὲ πολύφυλλοι ἐπιστολαὶ καὶ οἱ φάκελλοι ἀνοίγονται καὶ καπνί-
ζονται κατὰ φύλλα, ἀλλὰ μὲ τρόπον ὥστε νὰ μὴ συγχέωνται μετ'
ἀλλήλων τὰ διάφορα φύλλα τῶν φακέλλων, τὰ ὅποια πρέπει νὰ
συνάπτονται διὰ καρφοβερόνης μετ' ἀλλήλων καὶ μετὰ τῶν περι-
τυλιγμάτων αὐτῶν. Τὰ βιβλία, ὅταν δὲν ᾔναι δεδεμένα ἢ ραμμένα
μὲ σπάγγους καὶ τὰ ὅμοια πρέπει νὰ καπνίζονται ἀνοικτὰ καὶ καθ'
ἐκάστην σελίδα. Ὅταν αἱ ἐπιστολαὶ ἐμπεριέχωσιν ὕλας ἐπιδη-
κτικὰς μολυσμοῦ ἄλλας, οἷον νήματα, ὑφάσματα κτλ. ἀνοίγονται
καὶ καπνίζονται· τὰ δὲ ἐμπεριεχόμενα πράγματα ἂν δὲν ᾔσαν ση-
μειωμένα εἰς τὴν ἐπιγραφὴν τῆς ἐπιστολῆς, καίονται· ἂν δὲ ᾔσαν
καθαρίζονται εἰς τὸ Λοιμοκαθαρτήριον, ὅπου ὑπάρχει τοιοῦτον, εἰδὲ
μὴ καίονται. Περιδέματα, προσαρτήματα, ἢ ράμματα ἐπιστολῶν,
φακέλλων, βιβλίων κτλ. ἐκ διαφόρων ὑψισμάτων, ἢ ἄλλων ἐπιδη-
κτικῶν μολυσμοῦ ὕλων μὴ χαρτίνων πρέπει νὰ καίωνται πρὶν ἐκτε-
θῶσιν εἰς ὑποκαπνισμόν αἱ ἐπιστολαὶ κτλ. ἂν δὲ ὁ ἰδιοκτῆτης αὐ-
τῶν δὲν θελήσῃ, καθαρίζονται εἰς τὸ Λοιμοκαθαρτήριον μὲ τὰ περι-
δέματα, προσαρτήματα, ἢ ράμματα αὐτῶν.

Αἱ ἐπιστολαὶ καὶ τὰ ἄλλα χαρτία φέρονται εἰς τὸ καπνιστήριον,
λαμβανόμενα διὰ μακρῶν σιδηρῶν λαβίδων, ἢ βαλλόμενα μέσα εἰς
μετάλλινα κιβώτια κεκλεισμένα· ἀφ' οὗ δὲ καπνισθῶσι, σφραγίζονται
μὲ τὴν σφραγίδα τῆς ὑγειονομικῆς ἀρχῆς, καὶ παραδίδονται εἰς τὸ
ταχυδρομεῖον.

164. Ἐγγραφα ἐπίσημα εἰς Ἑλληνικὰς ἢ ξένας ἀρχὰς ἀνοίγον-
ται καὶ καπνίζονται παρόντος ἐνὸς ἐπιφορτισμένου παρὰ τῆς ἀρ-
χῆς, εἰς ἣν διευθύνονται, ἢ καὶ τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς ὑγειονομικῆς ὑπη-
ρεσίας, ὅταν δοθῇ δευτέρα ἀδεία εἰς αὐτὸν παρὰ τῶν ἀρχῶν, εἰς τὰς
ὁποίας ἀνήκουν τὰ ἔγγραφα.

165. Ἡ φρόντις τοῦ ὑποκαπνισμοῦ καὶ τῆς σφραγίσεως τῶν ἐπιστολῶν καὶ λοιπῶν χαρτίων εἰς τὰ ὑγειονομεῖα ὅπου ἔρχονται πολλὰ τοιαῦτα, ἀνατίθεται εἰς ἰδιαιτέρον ὑπάλληλον τοῦ ὑγειονομείου, διατελοῦντα ὑπὸ τὴν ἀμεσον ἐπαγρύπνησιν τοῦ ὑγειονομείου, καὶ εἶνα ὑπεύθυνος διὰ πᾶσαν παράβασιν ἢ κατὰχρησιν. Εἰς δὲ τὰ ἄλλα μέρη ἐκτελεῖ τὸν ὑποκαπνισμὸν ὑπὸ τὴν αὐτὴν εὐθύνην ὑπάλληλός τις τῆς ὑγειονομικῆς ἀρχῆς, ἢ καὶ ὁ ἀρχηγὸς αὐτὸς τῆς ὑπηρεσίας.

166. Διὰ τοῦ χλωρικοῦ ὑποκαπνισμοῦ ἐκκαθαρίζονται κατ' ἐσχ. χὴν πράγματα ἐπιδεκτικὰ μολυσμοῦ ἀπλᾶ καὶ μικρά, εἰς τὰ ὅποια δύναται νὰ διέλθῃ πανταχοῦ τὸ ἀέριον, ἰδίως δὲ φρέματα καὶ ἄλλα πράγματα τῶν ἀνθρώπων πλὴν τῶν ἀναφερομένων εἰς τὰ ἀρθρ. 224, 223. Ὁ ὑποκαπνισμὸς δὲ οὗτος πρέπει νὰ γίνεσθαι εἰς ἰδιαιτέρα τῶν λοιμοκαθαρτηρίων καπνιστήρια ὡς ἐφεξῆς. — Τὰ ὑποκαπνισθησόμενα πράγματα ἀνοίγονται καὶ ἀπλώνονται ἐπὶ σχοινίων ἄραιων, ὥστε ἡ ἐπιφάνεια αὐτῶν ὅλη νὰ ἐκτίθεται ἐλευθέρᾳ εἰς τὸν ὑποκαπνισμὸν, μετὰ ταῦτα εἰσάγεται εἰς τὸ καπνιστήριον τὸ ἀρχοῦν μίγμα πρὸς ἀνάπτυξιν ἱκανοῦ χλωροῦ ἀερίου, καὶ κλείεται ἀκριβῶς τὸ καπνιστήριον διὰ νὰ μὴν ἐξέρχεται τὸ ἀέριον· μετὰ δώδεκα ὥρας ἀνανεοῦται πάλιν τὸ μίγμα, καὶ μετὰ παρέλευσιν 24 ὥρῶν ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως τοῦ τοιοῦτου ὑποκαπνισμοῦ, τὰ πράγματα θεωροῦνται ὡς ἐκκαθαρισμένα. — Τὸ εἰς σκευασίαν τοῦ χλωροῦ τούτου ἀερίου μίγμα πρέπει νὰ σύγκειται ἐξ ἐνὸς μέρους ὀξυωμένου μαγγανησίου, ἐκ τριῶν μερῶν ἁλάτος καὶ ἐκ δύο μερῶν θειικοῦ ὀξέος ἀναμιγνυμένου πρότερον μὲ ἄλλα δύο μέρη ὕδατος. Ὁ οὕτω γινόμενος ὑποκαπνισμὸς χρησιμεύει καὶ εἰς ἐκκάθαρσιν μεμολυσμένων οἰκημάτων καὶ πλοίων.

167. Ὁ ἀερισμὸς εἶναι ὁ γενικώτερος καὶ συνήθης τρόπος τῆς ἐκκαθάρσεως, καὶ συνίσταται εἰς τὴν ἐκθεσιν τῶν ἐπιδεκτικῶν μολυσμοῦ ὑλῶν, εἰς τὴν ἐπιρροὴν τοῦ ἀέρος καὶ εἰς τὴν συχνὴν ψαῦσιν αὐτῶν.

168. Ὅλα αἱ ἐπιδεκτικαὶ μολυσμοῦ ὑλαι καθαρίζονται διὰ τοῦ ἀερισμοῦ, κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον τοῦ βαθμοῦ τῆς ὑποφίας παραινινομένου, καὶ ὡς ἐφεξῆς γινόμενου. — Ὅλα τὰ ἐπιδεκτικὰ μολυσμοῦ τῶν ταξιδευόντων πράγματα, τὰ ὅποια ἐκκαθαρίζονται μετ' αὐτῶν, ἀνοίγονται καὶ ἀπλώνονται ἐντὸς τῶν κοιτῶνων αὐτῶν, κρεμώμενα ἐπὶ σχοινίων, ἢ καρφίων, ψύονται καθ' ἡμέραν ὑπὸ τῶν ἐχόντων

αὐτὰ καὶ μετατοπίζονται συχνάκις διὰ νὰ ἐκτίθενται εὐκόλως αἱ ἐπιφάνειαι αὐτῶν ὁλόκληροι εἰς τὸν ἕρα. Ὁ ἄρισμός οὗτος πρέπει νὰ γίνεται ἀπὸ τὴν πρώτην ἕως τὴν τελευταίαν ἡμέραν τῆς καθάρσεως. Τὰ στρώματα, τὰ κιβώτια, ἢ ἄλλα δοχεῖα ἢ πλέγματα, τὰ χαρτοφυλάκια κτλ. πρέπει νὰ ἀνοίγωνται, καὶ νὰ ἐκτίθενται εἰς τὸν ἀερισμὸν ὅλα τὰ ἐν αὐτοῖς ἐπιδεκτικὰ μολυσμοῦ πράγματα.

169. Αἱ ἐπιδεκτικαὶ μολυσμοῦ πραγματεῖαι, καὶ λοιπὰ τοιαύτης φύσεως εἶδη, τὰ μὴ ἀνήκοντα εἰς ἐπιβάτας ἢ ναύτας, καὶ ἐκεῖνα τὰ ὅποια δὲν εἶναι συγχωρημένον νὰ ἔχωσιν οὗτοι μεθ' ἑαυτῶν εἰς ἐκκάθαρσιν (ἄρθρ. 128) ἐκκαθαρίζονται εἰς τὰς ἀποθήκας τοῦ λοιμοκαθαρηρίου.

170. Κατὰ τὴν σημείωσιν τὴν ὁποῖαν λαμβάνει ὁ ἐπιστάτης τοῦ λοιμοκαθαρηρίου παρὰ τοῦ ὑγειονομοῦ (ἄρθρ. 83), παραδέχεται τὰς ἐπιδεκτικὰς μολυσμοῦ πραγματείας ἐντὸς τῶν ἀποθηκῶν, καὶ φροντίζει νὰ τίθενται χωριστὰ ἀπὸ ἄλλας ἄλλων πλοίων καὶ διορίζει καθαριστὰς χωριστοὺς εἰς ἐκάστου πλοίου ἢ τόπου πραγματείας καὶ πράγματα, οἵτινες θέλουν ἐνεργῆσαι τὴν ἐκκάθαρσιν αὐτῶν κατὰ τὸ ἄρθρον 172.

171. Ἐὰν τὰ κομισθόσιμα παρὰ τοῦ πλοίου πράγματα ᾖναι τόσον μικρὰς τιμῆς, ἢ τόσων ὀλίγα, ὥστε δὲν δύνανται νὰ ὑποφέρωσι τὴν δαπάνην ἐνὸς ἀριστοῦ ἰδιαιτέρου λαμβάνονται τὰ ἐφεξῆς μέτρα :

Ἐὰν τὰ πράγματα ᾖναι τοιαύτης φύσεως καὶ τοιούτου ὄγκου, ὥστε ἐὰν ἀνοιχθῶσιν ἅπαξ νὰ δύνανται, μετακινούμενα καὶ ἀερίζόμενα ἀκολούθως δι' ἐργαλείων, νὰ καθαρίζωνται ἐντελῶς, τότε ὁ ἐπιβιβασθεὶς εἰς τὸ κομίσαν αὐτὰ πλοῖον ὑγειονομικὸς φύλαξ τὰ ἀνοίγει εἰς τὰς ἀποθήκας τοῦ λοιμοκαθαρηρίου, καὶ ἔπειτα μετακινούνται καὶ ἀνακατώνονται διὰ μακρῶν ἐργαλείων παρὰ τῶν εἰς ἐλευθέραν κοινωνίαν τακτικῶν φυλάκων, ἕως οὗ τελειωθῇ ἡ περίοδος τῆς καθάρσεως. Ἐὰν δὲ δὲν ἐδόθῃ φύλαξ εἰς τὸ πλοῖον, καὶ ᾖναι δυνατόν νὰ ἀνοιχθῶσι δι' ἐργαλείων ἄνευ κινδύνου συγκοινωνίας ἢ βλάβης τῶν πραγμάτων αὐτῶν, καὶ νὰ ἐκκαθαρισθῶσιν ἐντελῶς, ἀνοίγονται οὕτω παρὰ τῶν εἰς ἐλευθέραν κοινωνίαν φυλάκων, καὶ καθαρίζονται κατὰ τὸν πρὸ ὀλίγου ρηθέντα τρόπον. Ἐὰν δὲν ᾖναι δυνατόν νὰ καθαρισθῶσιν ἐντελῶς τὰ πράγματα αὐτὰ μετακομιζόμενα δι' ἐργαλείων, τότε κατ' αἴτησιν τοῦ ἰδιοκτῆτου, ὑποκαπνίζονται

κατὰ τὸ ἄρθρον 166. Ἐὰν δὲ μήτε νὰ ἀερισθῶσι μὲ τοὺς εἰρημένους τρόπους ὀνάντται, μὴδὲ νὰ καπνισθῶσι τὰ πράγματα ταῦτα, ὁ δὲ ἰδιοκτῆτης των δὲν θέλῃ νὰ διορισθῇ ἰδικίτερος ἀεριστῆς δι' αὐτά, τότε πρέπει νὰ μένωσιν εἰς τὰς κποθήκας τοῦ λοιμοκαθαρητηρίου, ἕως οὗ ἔλθωσι καὶ ἄλλα τοιαῦτα μικρᾶς ἀξίας, ὥστε, ἐὰν συγκατανεύωσιν οἱ ἰδιοκτῆται τῶν διαφόρων πραγμάτων, νὰ καθαρίζωνται ὑφ' ἐνὸς ἀεριστοῦ ὅλα ὁμοῦ.

172. Δεσμίδες βαμβυκίου, μαλλίου, κανάθεων, λινχρίου, τριχῶν, πτερῶν κτλ. ἀνοίγονται κατὰ τὸ ἥμισυ μέρος καὶ τίθενται εἰς τόπον διαπνεόμενον ἀπὸ ἀέρα, ὁ δὲ καθαριστῆς εἶναι ὑπόχρεως νὰ ἐμβάλλῃ εἰς τὰς δεσμίδας καθ' ἐκάστην τοὺς βραχιόνάς του βαθέως κατὰ διαφόρους διευθύνσεις· ἀφ' οὗ παρέλθῃ τὸ ἥμισυ τῆς περιόδου τῆς καθάρσεως, ἀνοίγεται τὸ ἄλλο ἥμισυ τῆς δεσμίδος, καὶ ὁ ἀεριστῆς ἐξακολουθεῖ κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον νὰ ἐμβάλλῃ εἰς αὐτάς τοὺς βραχιόνάς του ἕως τὴν τελευταίαν ἡμέραν τῆς καθάρσεως. Εἰς τὸ διάστημα τοῦτο αἱ δεσμίδες πρέπει νὰ μετατοπιζῶνται διὰ νὰ μὴ κεῖνται αἱ αὐταὶ πάντοτε ἐπ' ἀλλήλων, ἢ παρ' ἀλλήλαις. — Νήματα, τρίχες καμηλοπροβάτων καὶ καστόρων, μετάξης καὶ ἄλλων τοιούτων εἰδῶν δεμάτια ἀποχωρίζονται ἐντελῶς ἀπὸ τὰ ἐξωθεν περιτυλίγματα ἢ δέματα αὐτῶν, καὶ στοιβάζονται εἰς τρόπον ὥστε νὰ μὴν ᾔναι ὑψηλότερα τῶν τεσσάρων ποδῶν, καὶ νὰ ἔχωσι κενὰ διαστήματα ἐν τῷ μέσῳ καὶ νὰ διέρχεται ὁ ἀήρ εὐκόλως, καὶ νὰ ἐμβάλλῃ ὁ ἀεριστῆς τοὺς βραχιόνάς του καθ' ὅλας τὰς διευθύνσεις· μετατίθενται δὲ καὶ αὐταὶ καθ' ἐκάστην, ὥστε νὰ κεῖνται αἱ ἐπιφάνειαι αὐτῶν ὅλαι εἰς ἐλευθέραν συνάφειαν μετὰ τοῦ ἀέρος. — Ὑφάσματα διαφόρων εἰδῶν, σειρήτια καὶ τοιαῦτα ἄλλα πράγματα, ἐκβάλλονται ὡσαύτως ἀπὸ τὰ περιτυλίγματα, περιδέματα ἢ κιβώτια, στοιβάζονται εἰς τρόπον ὥστε νὰ διέρχεται ὁ ἀήρ εὐκόλως, μετατοπίζονται ὡς καὶ τὰ ἄλλα εἶδη καθ' ἐκάστην καὶ ψύχονται παρὰ τῶν ἀεριστῶν εἰσαγόντων γυμνοὺς τοὺς βραχιόνάς των, ἀλλὰ μὲ τρόπον ὥστε νὰ μὴ φθειρῶνται τὰ πράγματα καὶ μάλιστα νὰ μὴ βλάπτωνται αἱ στιβάδες καὶ αἱ πτυχαὶ αὐτῶν. — Ὅλα τὰ καλύμματα, δέματα, καὶ τὰ λοιπὰ ἐπιδεκτικὰ μολυσμοῦ περιτυλίγματα τῶν ἐπιδεκτικῶν ἢ μὴ ἐπιδεκτικῶν μολυσμοῦ πραγμάτων, ἐκκαθαρίζονται κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον ἢ καίονται. — Τὰ δέρματα, αἱ βύρσαι, καὶ ὅλα τὰ ἐξ αὐτῶν κατασκευασμένα πράγματα, ἐὰν οἱ ἰδιοκτῆται δὲν θέλωσι νὰ

ἐκκαθαρισθῶσι διὰ τῆς καταδύσεως (ἄρθρ. 161), πρέπει νὰ ἀερίζωνται ἐν πρὸς ἐν κομμάτιον καὶ νὰ ψύωνται παρὰ τῶν ἀεριστῶν, ὡς καὶ τὰ λοιπὰ ἀεριζόμενα πράγματα. — Αἱ δεσμίδες καὶ οἱ σάκκοι τοῦ καπνοῦ ἀνοίγονται εἰς τρόπον ὥστε νὰ εἰσέρχεται ὁ ἀήρ, καὶ στοιβάζονται κατὰ σειρὰν ἕως τέσσαρας πόδας τὸ ὕψος, καὶ μετατοπίζονται καθὼς καὶ τ' ἄλλα πράγματα, ἀλλ' ἐνταῦθα προσψύονται ὑπὸ τοῦ καθαριστοῦ τὰ δέματα, καὶ τὰ καλύμματα μόνον τὰ ἐπιδεκτικὰ μολυσμοῦ. — Τὰ ἐκ χλωδῶν καὶ ἄλλων φυτῶν πλέγματα, τὰ ὡς ἐπιδεκτικὰ μολυσμοῦ θεωρούμενα κατὰ τὸ ἄρθρ. 155, ἀερίζονται ὡσαύτως μὲ τὴν αὐτὴν μέθοδον, καὶ προσψύονται ἐπίσης, ἐὰν δὲν καταδυθῶσιν εἰς ὕδωρ (ἄρθρ. 161).

173. Ἐάν ποτε ὁ ἐπιστάτης τοῦ λοιμοκαθαρητηρίου νομίσῃ ἀναγκαῖον καὶ ἄλλον τρόπον ἀερίσματος τινῶν πραγμάτων παρὰ τοὺς ἀνωτέρω ὀρισθέντας, δύναται νὰ τὸν ἐνεργήσῃ προηγουμένης γνωμοδοτήσεως τῆς ὑγειονομικῆς ἐπιτροπῆς.

174. Ἐν καιρῷ τῆς ἐκκαθάψεως τῶν ἐπιδεκτικῶν μολυσμοῦ πραγμάτων, οἱ ἀερισταὶ θέλουν φροντίζει ἀγρύπνως νὰ μὴ διασκορπίζονται ἢ μεταφέρονται ὑπὸ τοῦ ἀέρος μέρη αὐτῶν εἴτε ἐντὸς τῶν ἀποθηκῶν, εἴτε ἐκτὸς αὐτῶν.

175. Αἱ λέμβοι, αἱ κινηταὶ γέφυραι, αἱ ἄμαξαι, τὰ σχοινία κτλ., τὰ ὅποια χορηγεῖ τὸ ὑγειονομεῖον ἢ λοιμοκαθαρητήριον πρὸς μετακόμισιν τῶν ἐπιδεκτικῶν μολυσμοῦ πραγμάτων, πρέπει εὐθὺς μετὰ τὴν χρῆσιν αὐτῶν νὰ ἐκκαθαρίζωνται διὰ τῶν ἀρμοδίων τρόπων· καὶ αἱ μὲν λέμβοι, γέφυραι καὶ ἄμαξαι δι' ἀποπλύσεως ἢ καταδύσεως, τὰ δὲ σχοινία καὶ τὰ ὅμοια διὰ καταδύσεως πάντοτε εἰς τὸ ὕδωρ.

176. Καθ' ὅλον τὸ διάστημα τῆς ἐκκαθάψεως οἱ ἀερισταὶ πρέπει νὰ φυλάττωνται ὑπὸ αὐστηρὰν κήθαρσιν διὰ νὰ μὴ συγκοινωνῶσι μετ' ἄλλήλων, ἢ μετὰ πραγμάτων καὶ πραγματειῶν ἀνηκουσῶν εἰς ἄλλο πλοῖον ἢ τόπον. Οἱ καθαρισταὶ μόνον πραγμάτων ἀνηκόντων εἰς τὸ αὐτὸ πλοῖον, δύνανται νὰ συγκοινωνῶσι μετ' ἄλλήλων ὅταν δὲν ὑπάρχῃ αἰτία, διὰ τὴν ὅποιαν νομίσῃ ἀναγκαῖον ὁ ἐπιστάτης τοῦ λοιμοκαθαρητηρίου τὸν ἀποχωρισμὸν καὶ τούτων. Οἱ καθαρισταὶ πρέπει νὰ μένωσι κεκλεισμένοι τὴν νύκτα εἰς τοὺς χωριστοὺς κοιτῶνας αὐτῶν.

177. Διαρκούσης τῆς καθάρσεως δύνανται κατ' αἴτησιν τῶν ἰδιοκτητῶν νὰ μεταβιβασθῶσι πράγματα ἢ πραγματεῖαι ἐπιδεκτικὰ μο-

λυσμοῦ, ἂν δὲν ᾖναι μεμολυσμένα, ἐπὶ πλοίων εἰς τῶν ὁποίων τὴν πιστοποίησιν πρέπει νὰ σημειῦται ἡ ἐπιβίβασις τοιούτων, καὶ ὁ καιρὸς τὸν ὅποιον ἔπρεπε νὰ μένωσιν εἰσέτι εἰς ἐκκαθάρασιν ἐντὸς τοῦ λοιμοκαθαρητηρίου. Οἱ καθαρισταὶ τῶν πραγμάτων τούτων μένουσιν εἰς τοὺς κοιτῶνας των, καὶ κάμνουν τὸ ὑπόλοιπον τῆς καθάρσεως μὲ ἐξοδα τῶν ἐχόντων τὰς μεταβιβασθείσας πραγματείας.

178. Ἡ περίοδος τῆς καθάρσεως τῶν καθαριστῶν τούτων εἶναι ἡ αὐτὴ μὲ ἐκείνην τῶν πραγμάτων ἢ πραγματειῶν, τὰς ὁποίας ἐκαθάριζον. Ἐὰν δὲ μετὰ τὸν ἀποχωρισμὸν αὐτῶν ἐκ τῶν πραγματειῶν τὸ ὑπόλοιπον τῆς περιόδου τῆς καθάρσεως ὑπερβαίῃ τὴν περίοδον τῆς καθάρσεως, εἰς τὴν ὁποίαν ὑπόκεινται οἱ ἐπιβάται τῆς αὐτῆς κατηγορίας, τότε ἐλαττοῦται ἡ κάθαρσις αὐτῶν, καὶ μένουσιν τόσας ἡμέρας μόνον εἰς κάθαρσιν μετὰ τὸν ἀποχωρισμὸν αὐτῶν ἐκ τῶν πραγματειῶν, ὅσας ἡμέρας ἤθελε μείνει ὁ ἐπιβάτης ἐξεληθὼν ἐκ τοῦ πλοίου φέροντος τοιαύτας πραγματείας.

179. Ἐὰν εἰς τὸ διάστημα τῆς ἐκκαθάρσεως νοσήσῃ τις ἀεριστής, ἐπισκέπτεται αὐτὸν ὁ ἱατρὸς κατὰ τὸ ἄρθρον 144, καὶ ἐνόσῃ ἡ νόσος αὐτοῦ εἶναι ἀμφίβολος, τὰ καθαριζόμενα παρ' αὐτοῦ πράγματα, καθὼς καὶ τὰ μετακομίσαντα αὐτὰ πλοῖα, καὶ οἱ ἄνθρωποι εἰ ἐλθόντες μετ' αὐτῶν (ἄρθρα 140 καὶ 146) δὲν δύνανται νὰ λάβωσιν ἐλευθερίαν κοινωνίαν. — Ἐὰν ἡ νόσος φανῇ λοιμώδης, ἐνεργοῦνται δι' αὐτὸ ὅσα ὀρίζονται εἰς τὰ ἄρθ. 147 καὶ 212, αἱ δὲ πραγματεῖαι, ἐξ ὧν ἐπήγαγε τὸ μόλυσμα, μετακομίζονται εἰς τὸ Λοιμοκομεῖον διὰ νὰ ἐκκαθαρισθῶσι κατὰ τὸ ἄρθρον 221—227, ἐὰν ὅμως αὐταὶ ᾖναι ὀλίγης τιμῆς, ἢ δὲν δύνανται νὰ ἐκκαθαρισθῶσιν ἀσφαλῶς, καίονται ἀμέσως δυνάμει τοῦ ἄρθρου 8 Ὑγειονομικοῦ Νόμου. καὶ κατὰ τὸν διαγραφόμενον τρόπον εἰς τὸ ἄρθρον 292 τοῦ Κανονισμοῦ. Ἡ κάθαρσις τῶν λοιπῶν πραγματειῶν τοῦ αὐτοῦ πλοίου, τῶν ἐλθόντων ἐπ' αὐτοῦ ἀνθρώπων καὶ τοῦ πλοίου αὐτοῦ, αὐξάνει καὶ γίνεται ὡς ἡ τῶν μεμολυσμένων (ἄρθρον 185—227). Ἐὰν δὲ ὑπάρχῃ παραμικρὰ ὑποψία, ὅτι συνέβη συγκοινωνία ἄμεσος ἢ ἔμμεσος μὲ ἄλλας πραγματείας ἄλλων πλοίων, ἡ περίοδος τῆς καθάρσεως αὐτῶν αὐξάνει κατὰ τὰς περιστάσεις γινομένη ὡς ἡ τῶν ἀκαθάρτων ἢ καὶ μεμολυσμένων, καὶ ὑπάγονται εἰς ὅλα τὰ μέτρα, τὰ ὁποῖα ἐνεργοῦνται δι' αὐτάς. Ἡ περίοδος καὶ ἡ αὐστηρότης τῆς καθάρσεως τῶν ἐν Λοιμοκαθαρητρίῳ πραγματειῶν αὐξάνει κατὰ τὰς περιστάσεις, ἢ καὶ ἐνεργοῦν-

ται τὰ διὰ τὰ μεμολυσμένα πράγματα μέτρα, όταν μετὰ τὴν ἀποβίβασιν αὐτῶν εἰς τὸ Λοιμοκαθαρτήριον συμβῇ ὑποπτον ἢ σαφῶς λοιμῶδες νόσημα εἰς τὸ πλοῖον, τὸ ὁποῖον τὰς ἔφειρεν ἢ εἰς τοὺς ἐπιβάτας, οἵτινες ἦλθον ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ πλοίου (ἄρθρον 110 καὶ 146). — Ἡ περίοδος τῆς καθάρσεως τῶν τριούτων πραγμάτων εἶναι ἡ τῶν μεμολυσμένων· λογίζεται ὁμοίως αὕτη ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς ἐνάρξεως τῆς ἐκκαθάρσεως αὐτῶν εἰς τὸ Λοιμοκαθαρτήριον, ἐὰν ὁ Ὑγειονόμος, ἢ ὁ Ἐπιστάτης τοῦ Λοιμοκαθαρητηρίου δὲν ἔχωσι λόγον ὑπαγορεύοντα τὸ ἐναντίον.

180. Ἡ περίοδος τῆς καθάρσεως τῶν εἰς τὰς ἀποθήκας τοῦ Λοιμοκαθαρητηρίου ἐκκαθαριζομένων ἐπιδεκτικῶν μολυσμοῦ πραγμάτων ἄρχεται ἀπὸ τῆς ἡμέρας, καθ' ἣν ὅλα τὰ ἐν τῷ αὐτῷ πλοίῳ ἀπεβίβασθησαν, πρεδόθησαν εἰς τὸν κα'ταριστὴν καὶ ἤρξατο ἡ ἐκκαθάρισις· τελειώνει δέ, συμπληρωθείσης ὁλοκλήρου τῆς τελευταίας ἡμέρας, ὥστε περριδίδονται εἰς ἐλευθέρην κοινωνίαν τὴν ἐπιούσαν πρῶτιν.

181. Τελειωθείσης τῆς περιόδου τῆς καθάρσεως, ὁ ἱατρὸς ἐπισκέπτεται τοὺς καθαριστάς, καὶ όταν τοὺς εὕρῃ ὑγιεῖς, δίδεται ἡ ἄδεια τῆς ἐκ τοῦ Λοιμοκαθαρητηρίου ἐξόδου τῶν πραγμάτων· τότε οἱ κύριοι αὐτῶν πληρώνουν τὰ δικαιώματα τοῦ Λοιμοκαθαρητηρίου, καὶ οἱ καθαρισταὶ ἐξέρχονται ἀπὸ τὰς πύλας τῶν ἀποθηκῶν τὰς πραγματείας ἢ τὰ πράγματα διὰ νὰ τὰ περριλάθωσιν οἱ ἰδιοκτῆται, ὁ δὲ ἐπιστάτης σημειοῖ εἰς τὸ βιβλίον τὴν παράδοσιν αὐτῶν.

182. Όταν δοθῇ ἄδεια τῆς ἐλευθέρης κοινωνίας, αἱ πραγματεῖαι πρέπει νὰ ἐξαχθῶσιν ἀπὸ τὸ Λοιμοκαθαρτήριον αὐθημερόν, ἐκτός ἐὰν δὲν ᾔνε δυνατόν νὰ μετακομισθῶσιν ἐκεῖθεν ἕνεκα τρικυμίας ἢ βροχῆς. Ἐὰν δὲ ᾔνε τόπος ἱκανὸς εἰς τὰς ἀποθήκας τοῦ καταστήματος, δύνανται νὰ μείνωσιν ἐκεῖ ἐπὶ ὀλίγον εἰσέτι κειρόν, ἀλλ' ἐν τοιαύτῃ περιστάσει πληρώνουν καθ' ἐκάστην τὸ τριπλοῦν δικαίωμα εἰς τὸ Λοιμοκαθαρτήριον κατὰ τὸ ἄρθρ. 9 τοῦ Ὑγειονομικοῦ Νόμου.

183. Ἐὰν οἱ κύριοι τῶν ἐκκαθαριζέντων εἰς τὸ Λοιμοκαθαρτήριον πραγμάτων ζητήσωσιν ἀποδεικτικόν τοῦ ὅτι ἐκκαθρίσθησαν αἱ πραγματεῖαι αὐτῶν, ὁ ἐπιστάτης τοῦ Λοιμοκαθαρητηρίου ὀφείλει νὰ τὸ ἐκδώσῃ.

184. Πρὸς εὐκολίαν τοῦ ἐμπορίου ἐπιτρέπεται εἰς πλοῖα ὑπὸ καθαρσιν νὰ φέρωσιν ἀπὸ ἀνόσους τόπους, πράγματα *delicta*, χωρὶς νὰ ὑποβάλλωνται ταῦτα εἰς καθαρσιν, ἀλλ' ὑπὸ τοὺς ἀκολούθους

δρους.—Τὰ πράγματα ἐλεύθερα ὄντα, περικλείονται ἀκριβῶς εἰς κιβώτιον ἢ ἄλλο δοχεῖον μὴ ἐπιδεκτικὸν μολυσμοῦ, τὸ ὅποιον περιτυλίσσεται πανταχόθεν μὲ ἰσχυρὸν καὶ χονδρὸν πανίον· τὸ πανίον τοῦτο ράπτεται ἔπειτα ἀσφαλῶς, περιδένεται μὲ σχοινίον κατραμωμένον, καὶ περιπισσώνεται ἐντελῶς, ἔπειτα σφραγίζεται καθ' ὅλας τὰς ραφὰς καὶ τοὺς κόμβους μὲ τὴν σφραγίδα τοῦ Ἑλληνικοῦ προξενείου, εἰς τρόπον ὥστε νὰ μὴ δύναται οὔτε εἰς μικρὸν μέρος αὐτοῦ ν' ἀνοιχθῇ ἄνευ βλάβης τῆς συνεχείας τοῦ περιτυλίγματος ἢ τῶν σφραγίδων, καὶ μετακομίζεται οὕτω ἐπὶ τοῦ πλοίου. Ἡ κατάταξις αὕτη τῶν πραγμάτων εἰς τὸ κιβώτιον, ἡ περιτύλιξις καὶ πίεσις, καθὼς καὶ ἡ σφράγισις πρέπει νὰ γίνεται ἐνώπιον τοῦ Ἑλληνικοῦ προξένου, ἢ τινος ὑπαλλήλου αὐτοῦ, ὑπὸ εὐθύνην ὅμως πάντοτε τοῦ Προξένου.—Ὁ πλοίαρχος, ὅστις φέρει τοιαῦτα κιβώτια, ὀφείλει νὰ φέρῃ καὶ ἐπίσημα ἀποδεικτικά τοῦ Ἑλληνικοῦ Προξενείου περὶ αὐτῶν· εἰς ταῦτα σημειοῦνται τὸ βῆρος, καὶ τὸ μέγεθος τῶν κιβωτίων, ὁ ἀριθμὸς καὶ τὸ σημεῖον (marca), τὸ εἶδος καὶ τὸ ποσὸν τῶν ἐμπεριεχομένων πραγμάτων, τὸν τόπον, εἰς ὃν διευθύνονται, καὶ ἐπὶ τέλους ὅτι τὰ ἐμπεριεχόμενα εἰς τὰ κιβώτια ταῦτα πράγματα εἶναι *ἐλεύθερα*, κατὰ τὴν ὑγειονομικὴν σημασίαν τῆς λέξεως, καὶ ὅτι ἐβλήθησαν εἰς τὰ κιβώτια, περιετυλίχθησαν, ἐπισσώθησαν, καὶ ἐσφραγίσθησαν ἐνώπιον τοῦ Προξένου· ἐκτὸς τοῦ ἀποδεικτικοῦ τούτου εἶναι ἀνάγκη νὰ γίνεται μνηεὶα καὶ εἰς τὴν Ὑγειονομικὴν πιστοποίησιν τοῦ πλοίου ὅτι φέρει τοιαῦτα κιβώτια μὲ *ἐλεύθερα* πράγματα.—Ἄν μετὰ τὸ ταξιδίου μεταβιβάσῃ τοιαῦτα κιβώτια εἰς ἄλλο πλοῖον, (τὸ ὅποιον δὲν πρέπει νὰ ᾔναι ποτὲ *ἐλευθερον*), τότε πρέπει νὰ γίνεταί ἐν γνώσει τοῦ Ἑλληνικοῦ Προξένου τοῦ εὑρισκομένου εἰς τὸν τόπον ὅπου γίνεται ἡ μεταβίβασις, καὶ οὗτος πρέπει νὰ σημειῇ τὴν μεταβίβασιν εἰς ἄλλο πλοῖον ἐπὶ τοῦ πρώτου προξενικοῦ πιστοποιητικοῦ, τὸ ὅποιον παραδίδεται εἰς τὸν παραλαβόντα τὰ κιβώτια ταῦτα πλοίαρχον.—Ἐὰν δὲ γένη ἡμεῖς κατὰ τὸν διάπλουν τοῦ πλοίου νὰ ἀποβιβάσῃ ἐπὶ τινι καιρὸν τὰ τοιαῦτα κιβώτια ἢ δοχεῖα εἰς τινὰ ξένον τόπον, δύνανται νὰ ἀποβιβάσῃ· ν εἰς τὰ Ἑλληνικὰ μόνον Προξενεῖα, καὶ νὰ διαμένωσιν ἐκεῖ ἕως οὗ ἐπιβιβάσῃ εἰς ἄλλα πλοῖα. Διὰ τοῦτο ἡ ἀποβίβασις αὐτῶν δὲν συγχωρεῖται, εἰμὴ εἰς τόπους, ὅπου ὑπάρχουν Ἑλληνικὰ Προξενεῖα.—Τὰ κιβώτια ταῦτα φθάνοντα εἰς τὴν Ἑλλάδα εἶναι δεκτὰ εἰς μόνους τοὺς λιμένους ὅπου ὑπάρχουν

γενικά λοιμοκαθαρτήρια. "Όταν φθάνωσιν ἀποβιβάζονται εἰς τὸ λοιμοκαθαρτήριον κατὰ συνέπειαν ἀδείας τοῦ Ὑγειονόμου, καὶ ὁ ἐπιστάτης τοῦ λοιμοκαθαρητηρίου παραβάλλει τὸ πιστοποιητικὸν τοῦ Προξενείου μὲ τὸ ἀποβιβάσθην κιβώτιον πρὸς βεβαίωσιν τῆς ταυτότητος, παρατηρεῖ ἂν αἱ σφραγίδες καὶ τὰ περιτυλίγματα ἦναι σῶα καὶ ἄβλαβη, ὥστε νὰ μὴν ὑπάρχῃ παραμικρὰ ὑποψία ἀνοίξεως ἢ δόλου, καὶ τότε ἀφαιρεῖ μὲ τὰς ἀπαιτουμένας προφυλάξεις τὰ σχοινία καὶ περιτυλίγματα, καίει αὐτά, ἀνοίγει μετὰ προφυλάξεως ὡσαύτως τὸ κιβώτιον, παρατηρεῖ ἂν τὰ ἐμπεριεχόμενα εἰς αὐτὸ ἦναι τὰ ἀναφερόμενα εἰς τὸ πιστοποιητικόν, καὶ ὅταν τὰ εὖρη τοιαῦτα, παραδίδει τὰ ἐν τῷ κιβωτίῳ εἰς ἐλευθέραν κοινωνίαν. — Ἐὰν παρατηρήσῃ καὶ παραμικρὰν ἀτέλειαν ἢ βλάβην τῶν σφραγίδων, ἢ τῶν δεμάτων καὶ περιτυλιγμάτων, εἰς τρόπον ὥστε νὰ πηγάζῃ ὑποψία ὅτι τὸ κιβώτιον ἦναι ῥυτίσθαι, καὶ ὅτι τὰ ἐν αὐτῷ περιεχόμενα ἡδύνωντο νὰ ἐλθῶσιν εἰς συνάφειαν μὲ τὰ ἔξω πράγματα τὰ θεωρούμενα ἀκάθαρτα, ἢ ἔαν τὸ πιστοποιητικὸν τοῦ Προξενείου ἔχῃ ἑλλείψεις, ἢ δὲν συμφωνῇ μὲ τὸ κιβώτιον καὶ μὲ τὰ ἐν αὐτῷ πράγματα, τότε ὑπόκειται τὸ κιβώτιον εἰς κάθαρσιν καθὼς καὶ τὰ ἄλλα πράγματα τοῦ αὐτοῦ πλοίου, ἐπιφυλαττομένης καὶ τῆς ἀνηκούσης ποινικῆς καταδιώξεως, ἐὰν ἔλαβη χώραν δόλος.

ΚΕΦΑΛ. Ζ'.

Περὶ ἐκκαθάσεως τῶν μεμολυσμένων πλοίων, ἀνθρώπων καὶ πραγμάτων.

Α'. Περὶ ἐκκαθάσεως τῶν πλοίων.

185. "Όταν φθάσῃ πλοῖον μεμολυσμένον (ἄρθρ. 43) εἰς τινα λιμένα τοῦ Κράτους, ἢ φανῇ τοιοῦτον ὅτιν εὐρίσκηται ὑπὸ κάθαρσιν (ἄρθρ. 110, 146 καὶ 179), παραπέμπεται μὲ τὰς ἀπαιτουμένας προφυλάξεις (ἄρθρον 52) εἰς τινα λιμένα ὅπου ἐπιτρέπεται ἢ ἐκκαθαροῖς μεμολυσμένων πλοίων, ἢ ὅταν δὲν ἠελήσῃ νὰ ἐκκαθαρισθῇ ξένον ὄν, ἀποπέμπεται ἐκτὸς τοῦ Κράτους (ἄρθρον 53—54). περὶ τούτων δὲ διδίδει ἐπίσημον εἰδῆσιν ἡ ὑγειονομικὴ ἀρχὴ εἰς τὴν διοίκησιν καὶ τὴν ὑγειονομικὴν ἐπιτροπὴν, καὶ εἰς τὴν ὑγειονομικὴν ἀρχὴν τοῦ τόπου, πρὸς ὃν διευθύνεται τὸ πλοῖον.

186. Πρὸς τὸ παρὸν εἶναι δεκτὰ τὰ μεμολυσμένα πλοῖα εἰς ὅλα

τά γενικὰ λοιμοκαθαρτήρια (ἄρθρον 37). Τὰ φθάνοντα ἢ φανέντα εἰς τὸν λιμένα τῆς Σύρου μεμολυσμένα πλοῖα, οἱ τῆς αὐτῆς κατηγορίας ἄνθρωποι, καὶ τὰ πράγματα, πέμπονται εἰς τὸ λοιμοκομεῖον τῆς Δῆλου διὰ νὰ ἐκκαθαρισθῶσι. Τὰ δὲ φθάνοντα ἢ φανέντα εἰς τὸν Πειραιᾶ μεμολυσμένα πλοῖα, οἱ τῆς αὐτῆς κατηγορίας ἄνθρωποι καὶ τὰ πράγματα, πέμπονται ἐπὶ τοῦ παρόντος εἰς τὸ λοιμοκαθαρτήριον τῆς Αἰγίνης⁽¹⁾ διὰ νὰ ἐκκαθαρισθῶσιν ἐκεῖ.

187. Ὡταν τὸ πλοῖον ἀποπεμπόμενον δὲν δύναται νὰ ἐκπλεύσῃ ἐκ τοῦ λιμένος ἔνεκα ἐνσυντίων ἀνέμων ἢ σημαντικῶν ζημιῶν, ἢ διότι ἔχει ἀνάγκην τροφίμων ἢ ὕδατος, ἰσχύουν τὰ ὀριζόμενα εἰς τὸ ἄρθρον 52, μὲ τὴν διαφορὰν ὅτι ἡ ἐπιτήρησις πρέπει νὰ ᾖ αὐστηροτέρα, καὶ ἡ ὑγειονομικὴ ἀρχὴ εἶναι ὑπόχρεως νὰ ἐπικαλῆται ἀμέσως τὴν συνδρομὴν τῶν ἀνηκουσῶν Πολιτικῶν, Στρατιωτικῶν καὶ Ναυτικῶν ἀρχῶν, διὰ νὰ φυλάττωσι τὸ πλοῖον κατὰ ξηρὰν καὶ θάλασσαν, ὥστε νὰ μὴ συμβῇ Ἐὰν συγκοινωνία, δὲ ᾖ ἀδύνατον νὰ ἀναχωρήσῃ τὸ πλοῖον ἔνεκα μεγάλης βλάβης ἢ σημαντικῆς φθορᾶς τῶν ἀνθρώπων, λαμβάνουν αἱ ὑγειονομικαὶ ἀρχαὶ τὰ ὀριζόμενα εἰς τὰ ἄρθρα 253, 254, ἑκτακτα μέτρα.

188. Εὐθὺς ὅταν φθάσῃ τὸ μεμολυσμένον πλοῖον εἰς τὸν τόπον, ὅπου ἐπιτρέπεται νὰ ἐκκαθαρισθῇ, προσορμίζεται ὅσον τὸ δυνατόν ἀσφαλῶς καὶ μακρὰν ἀπὸ ἄλλα πλοῖα, ἀποβιβάζει πάραυτα, προηγηθείσης τῆς τακτικῆς ἐξομολογήσεως, τοὺς ἐπιβάτας αὐτοῦ καὶ ὅσους ἐκ τοῦ πληρώματος θελήσουν μὲ τὰς ὀριζόμενας εἰς τὰ ἄρθρα 201, 202, προσφυλάξεις εἰς τὸ λοιμοκομεῖον.

189. Μετὰ τὴν ἀποβίβασιν τῶν ρηθέντων, ἀνοίγονται τὰ στόμια (boccaporti) τοῦ πλοίου παρὰ τοῦ πληρώματος, καὶ γίνονται ἐντὸς αὐτοῦ εἰς διάστημα ὁλοκλήρων τριῶν ἡμερῶν ὑποκαπνισμοὶ ὑπὸ θεοῦ ἢ χλωρίου (ἄρθρ. 166), κλειομένων ἀκριβῶς τῶν στομιῶν ἐκάστοτε.

190. Μετὰ τὸν τριήμερον ὑποκαπνισμόν ἀποβιβάζει τὸ πλοῖον ὅλα τὰ ἐπιδεκτικὰ καὶ ἀνεπίδεκτα μολυσμοῦ ἐμπορεύματα καὶ πράγματα εἰς τὸ λοιμοκομεῖον μὲ τὰς ἀναγκαίας προφυλάξεις (ἄρθρον 220).

191. Περαιωθείσης τῆς ἀποβιβάσεως ὅλων τῶν πραγμάτων, βυθίζεται τὸ πλοῖον ὅλον ἐπὶ εἴκοσι καὶ τέσσαρας ὥρας εἰς τὴν θάλασ-

(1) Νῦν τῆς Δῆλου.

σαν, καὶ ἔπειτα ἀναδυόμενον δὲν ὑπόκειται πλέον εἰμὴ εἰς τὴν τοῦ ἀπλοῦ ἀερισμοῦ ἐκκάθαρσιν· τότε ἐπιβιβάζονται εἰς αὐτὸ καὶ οἱ ἀναγκαῖοι ὑγειονομικοὶ φύλακες διὰ νὰ φροντίζωσι τὴν περαιτέρω κάθαρσιν τοῦ πλοίου καὶ τοῦ πληρώματος.

192. Ὅταν τὸ πλοῖον δὲν δύναται νὰ βυθισθῇ ἐξ ὅποιασδήποτε αἰτίας εὐρισκομένης εὐλόγου παρὰ τῆς ὑγειονομικῆς ἐπιτροπῆς, τότε μετὰ τὴν ἀποβίβασιν τῶν πραγματειῶν, ἐὰν εὐρίσκωνται ἀπόλοιμοι ὑγειονομικοὶ φύλακες καὶ ἀερίσται, ἐπιβιβάζονται εὐθὺς εἰς τὸ πλοῖον οἱ ἀναγκαῖοι ἐξ αὐτῶν, καὶ ἀρχίζουν τὴν ἐκκάθαρσιν αὐτοῦ. ἂν δὲ ἔν ὑπάρχωσιν ἀπόλοιμοι, μετὰ τὴν τελείαν ἐκφόρτωσιν, τὸ πλοῖον ὑπαβάλλεται εἰς τριῶν ἡμερῶν συνεχῇ ὑποκαπνισμόν ἐκ χλωρίου, οἱ δὲ ἐν τῷ πλοίῳ μέιναντες νυῖται βρέχουσι καὶ ἀερίζουσι καθ' ὅλον αὐτὸ τὸ διάστημα ὅλα τὰ ἐν τῷ πλοίῳ ἐνδύματα καὶ πράγματα τὰ ἐπιδεκτικὰ μολυσμοῦ, καὶ μετὰ τὰς τρεῖς ἡμέρας ταύτας, ἐπιβιβάζονται οἱ ἀναγκαῖοι ὑγειονομικοὶ φύλακες καὶ ἀερίσται διὰ νὰ μὴν ἐκτεθῇ εὐκόλως εἰς κίνδυνον ἡ ζωὴ αὐτῶν.

193. Ἡ ἐκκάθαρσις τοῦ πλοίου γίνεται κατὰ τὸν ἀκόλουθον τρόπον· ἀνοίγονται ὅλα τὰ στόμια καὶ αἱ ὀπαὶ τοῦ πλοίου, καὶ ἐξάγονται ὅλα τὰ ἐπιδεκτικὰ μολυσμοῦ πράγματα εἰς τὸ κατὰ τρωμα, καὶ μένει οὕτως ἀνικτὸν εἰς ἀερισμόν ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας· μετὰ ταῦτα γίνονται εἰς αὐτὸ ὑποκαπνισμοὶ μὲ χλωρὸν ἀέριον κατὰ τὴν εἰς τὸ ἄρθρον 166 ὀριζομένην μέθοδον, κατ' ἐπανάληψιν εἰς διάστημα τριῶν ἡμερῶν, κλειομένων ἀκριθῶς τῶν στομιῶν ὅλων τοῦ πλοίου διὰ νὰ μὴν ἐλθουμῶναι τὸ χλωρὸν ἀέριον· περαιωθέντος καὶ τοῦ τριημέρου ὑποκαπνισμοῦ, πλύνεται εἰς τὸ ἐξῆς συνεχῶς τὸ πλοῖον, καὶ ἀερίζεται ἐνταύτῃ.—Ἐνῷ ἐξακολουθεῖ ἡ ἐκκάθαρσις τοῦ πλοίου, καταδύονται εἰς τὸ θαλάσσιον ὕδωρ ὅλα τὰ ἐπιδεκτικὰ μολυσμοῦ σκεύη τοῦ πλοίου, καὶ ὅλα τὰ πράγματα τῶν ἐπ' αὐτοῦ ναυτῶν, ὅσα δύνανται νὰ καταδυθῶσι χωρὶς βλάβην. Τὰ δὲ λοιπὰ ἀερίζονται καὶ ψαύονται ἀκριθῶς καθ' ὅλον τὸ διάστημα τῆς ἐκκαθάρσεως τοῦ πλοίου· εἰς τὴν θάλασσαν προσέτι καταδύονται ἐπὶ εἴκοσι τέσσαρας ὥρας καὶ ὅλαι αἱ λέμβοι τοῦ πλοίου, ὡς καὶ ὅσαι ἄλλαι λέμβοι ἢ πράγματα ἐκοινωνήσαν ἀμέσως ἢ ἐμμέσως μετ' αὐτοῦ.

194. Τὸ πλοῖον καθ' ὅλον τὸ διάστημα τῆς καθάρσεώς του ὑψώνει τὴν κιτρίνην σημαίν· κατὰ τὴν ἡμέραν, καὶ ἐν καιρῷ νυκτός ὑψώνει φανὸν εἰς τὸν ὑψηλότερον ἵστόν.

195 Ως πρὸς τὴν λοιπὴν ἐκκάθαρσιν τῶν μεμολυσμένων πλοίων, ἰσχύουν ὅσα ὠρίσθησαν εἰς τὰ περὶ ἐκκαθάρσεως τῶν ἄλλων πλοίων (ἄρθρ. 79 κλπ.), ἀλλ' οἱ Ὑγειονομικοὶ φύλακες πρέπει ἐκτὸς τῶν ὀριζομένων εἰς τὸ ἄρθρον 97, νὰ ἀναφέρωσι καθ' ἐκάστην εἰς τὴν Ὑγειονομικὴν Ἀρχὴν περὶ τῆς κατ' ἐκτέλεσιν τῆς ὑγείας τῶν ἐπὶ τοῦ πλοίου, καὶ περὶ τῆς ἀκριβείας εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ἐκκαθάρσεως, καὶ ἐν γένει ἡ ἐπιτήρησις πρέπει νὰ ᾔηται αὐστηροτάτη.

196. Ἡ περίοδος τῆς καθάρσεως τοῦ πλοίου ἄρχεται ἀπὸ τὴν ἡμέραν, καθ' ἣν ἐπεβιβάσθησαν εἰς αὐτὸ οἱ ὑγειονομικοὶ φύλακες, καὶ τελειώνει συμπληρωθείσης ὁλοκλήρου τῆς τελευταίας ἡμέρας. Ἐὰν ὅμως μετὰ τὴν ἐναρξιν τῆς ἐκκαθάρσεως, νοσήσῃ τις τῶν ἐπὶ τοῦ πλοίου, ἀποβιβάζεται εἰς τὸ Λοιμοκομεῖον, καὶ ἡ καθάρσις ἄρχεται ἐκ νέου, λογιζομένης τῆς περιόδου τῆς καθάρσεως ἀπὸ τὴν ἡμέραν τῆς ἀποβιβάσεως τοῦ ἀσθενοῦς εἰς τὸ Λοιμοκομεῖον.

197. Ὅταν φθάσῃ ἡ ἡμέρα τῆς ἐλευθέρας κοινωνίας οἱ ὑγειονομικοὶ φύλακες πιστοποιοῦν ἐγγράφως ὅσα ὀρίζονται εἰς τὸ ἄρθρον 115, καὶ προσέτι ὅτι ὁ ὑποκοπνισμὸς καὶ ἡ ἄλλη ἐκκάθαρσις ἐγένανεν μὲ ὅλην τὴν ἀκρίβειαν. Μετὰ ταῦτα ἐπισκέπτεται τὸ πλήρωμα ὁ ἱατρὸς καθὼς καὶ εἰς τὰ ἄλλα πλοῖα (ἄρθρ. 116, 117) καὶ οὕτω λαμβάνει τὸ πλοῖον ἐγγράφως παρὰ τῆς ὑγειονομικῆς ἀρχῆς τὴν ἄδειαν τῆς ἐλευθέρας κοινωνίας, ἀφοῦ πρότερον πληρώσῃ τὰ νενομισμένα δικαιώματα.

198. Μετὰ τὴν ἐναρξιν τῆς ἐκκαθάρσεώς του τὸ μεμολυσμένον πλοῖον δὲν δύναται νὰ ἀναχωρήσῃ εἰς ἄλλα μέρη τῆς Ἑλλάδος, πρὶν τελειώσῃ ἡ περίοδος τῆς καθάρσεώς του. Ἐὰν δὲ θελήσῃ νὰ ἀπέλθῃ εἰς λιμένας τοῦ Κράτους, ὅπου ὑπάρχουν γενικὰ Λοιμοκαθαρτήρια, ἢ νὰ ἀποπλεύσῃ εἰς ξένους τόπους, δύναται νὰ ἀναχωρήσῃ, ἀφοῦ παρέλθωσι τὰ δύο τρίτα τῆς περιόδου τῆς καθάρσεως. Εἰς τὴν πιστοποίησιν τῶν ἀναχωρούντων τούτων πλοίων, θέλει γίνεαι λεπτομερὴς καὶ ἀκριβὴς σημείωσις τοῦ συμβάντος, καθὼς καὶ τοῦ παραλειπομένου χρόνου διὰ τὴν συμπλήρωσιν τῆς περιόδου τῆς καθάρσεώς του.

199. Οἱ ὑγειονομικοὶ φύλακες καὶ ἀρισταὶ οἱ εὕρισκόμενοι ἐπὶ τοῦ μέλλοντος νὰ ἀποπλεύσῃ πλοίου, ἀποβιβάζονται εἰς τὸ Λοιμοκομεῖον καὶ τελειώνουν ἐκεῖ τὸ ὑπόλοιπον τῆς καθάρσεως μὲ ἐξοδα

τοῦ πλοίου· ἡ περίοδος δὲ τῆς καθάρσεως αὐτῶν εἶναι ἡ αὐτὴ μὲ τὴν τοῦ πλοίου.

Β'. Περὶ ἐκκαθάρσεως τῶν μεμολυσμένων ἀνθρώπων.

200. Ὅλοι οἱ ἐπὶ τῶν μεμολυσμένων πλοίων ἄνθρωποι, καθὼς καὶ ὅσοι συγκοινωνήσωσιν εἴτε ἀμέσως εἴτε ἐμμέσως μετ' αὐτῶν, ἢ μετ' ἀρρώστων πασχόντων λοιμώδη νόσον, ἢ μετὰ μεμολυσμένων ἐν γένει πραγμάτων, θεωροῦνται ὡς μεμολυσμένοι.

201. Ὅλοι οἱ ἐπιβάται τῶν μεμολυσμένων πλοίων καὶ ἐκ τοῦ πληρώματος ὅσοι θελήσουν (ἄρθρ. 188) μεταβιβάζονται εἰς τὰς λέμβους τοῦ πλοίου καὶ διευθύνονται εἰς τὸ Λοιμοκομεῖον συνοδευόμενοι μακρόθεν ἀπὸ τὴν λέμβον τοῦ Ὑγειονομεῖου.

202. Ὅταν φθάσωσιν εἰς τὸ Λοιμοκομεῖον καὶ καταγραφῶσι καὶ ἐπιθεωρηθῶσι καὶ παρὰ τοῦ ἐπιστάτου καὶ τοῦ ἱτροῦ τοῦ Λοιμοκομεῖου κατὰ τὸ ἄρθρ. 126 εἶναι ὑπόχρεοι πρὶν εἰσελθόντες εἰς τὸ κατάστημα νὰ ἀποδυθῶσιν ὅλα τὰ φορέματα, καὶ νὰ ἀποχωρισθῶσιν ἀπὸ ὅλα τὰ πράγματα αὐτῶν, νὰ λουσθῶσιν εἴτε εἰς τὴν θάλασσαν εἴτε εἰς τοὺς ἰδιαίτερους λουτήρας, καὶ μετὰ ταῦτα νὰ ἐνδυθῶσιν ἐλεύθερα φορέματα τὰ ὅποια ὑποχρεοῦται τὸ Ὑγειονομεῖον νὰ χορηγῇ εἰς αὐτοὺς, ὅταν οὗτοι δὲν δύνανται νὰ προμηθευθῶσιν αὐτά, θέλει δ' ἐπειτα ἀποζημιῶσθαι τὸ Ὑγειονομεῖον ἀπὸ τοὺς μεταχειρισθέντας αὐτά.

203. Μετὰ τὴν ἀπόδυσιν διανέμονται εἰς τοὺς κοιτῶνας τοῦ Λοιμοκομεῖου ὅσων τὸ δυνατόν ὀλίγοι εἰς ἕκαστον καί, εἰ δυνατόν, ἀνά εἰς, ὥστε ἐὰν συμβῇ μόλυσμα μεταξὺ αὐτῶν νὰ μὴ ἐκτίθενται εἰς κίνδυνον πολλοὶ ὁμοῦ, καὶ διανέμονται εἰς αὐτοὺς οἱ Ὑγειονομικοὶ φύλακες (ἄρθρ. 126, 127).

204. Διὰ τὸν αὐτὸν λόγον δὲν συγχωρεῖται πλέον εἰς τοὺς ἐπιβάτας, εὐθὺς μετὰ τὴν διανομὴν των εἰς τοὺς κοιτῶνας ἢ μετ' ἀλλήλων συγκοινωνία· ἀλλὰ πρέπει οἱ τῶν διχφώρων κοιτῶνων νὰ μένωσιν ἐντελῶς ἀκοινωνῆτοι μετ' ἀλλήλων.

205. Τὸ ἐξελθόν εἰς τὸ Λοιμοκομεῖον πλήρωμα τοῦ πλοίου τίθεται εἰς χωριστὸν μέρος, καὶ ὑπόκειται εἰς τὸν αὐτὸν τρόπον τῆς ἐκκαθάρσεως. Εἰς τὸ πλοῖον δὲ εἶναι ἀνάγκη νὰ μένωσιν ὅσοι ναῦται εἶναι ἀναγκαῖοι διὰ τὴν ἀσφάλειαν αὐτοῦ, καὶ διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς

ἐκκαθάρσεως. Ὄταν δὲ τὸ πλοῖον βυθισθῇ (ἄρθρ. 191) τότε δύναται νὰ ἐπιβῇ τὸ πλήρωμα ἐκ νέου εἰς τὸ πλεῖον διὰ νὰ τελειώσῃ ἐν αὐτῷ τὴν κάθαρσίν του. Ἐὰν δὲ δὲν βυθισθῇ, τότε δύναται νὰ ἐπιβῶσιν ἐπ' αὐτοῦ ἑξ ἡμέρας μετὰ τὴν ἑναρξιν τῆς ἐκκαθάρσεως του, ἀλλὰ τὰ πράγματα αὐτῶν ὑπόκεινται εἰς ὅσα ὀρίζονται διὰ τὰ τῶν ἐπιβατῶν (ἄρθρ. 206). Ἐὰν ἐν τῷ μεταξύ τῆς εἰς τὸ Λοιμοκομεῖον διακομῆς των συμβῇ νόσος μεταξύ αὐτῶν, τότε δὲν ἐπιβιβάζονται πλέον ἐπὶ τοῦ πλοίου, ἀλλ' ὑπόκεινται εἰς ὅσα οἱ ἐπιβάται. Ἐπιβιβάζονται δὲ εἰς τὸ πλοῖον ἀφοῦ παρέλθουν τὰ δύο τρίτα τῆς ἐποχῆς τῆς καθάρσεως αὐτῶν, λογιζομένης τῆς περιόδου ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς ἀπὸ τοὺς ἀρρώστους ἀποχωρήσεώς των.

206. Μετὰ τὴν διανομὴν τῶν ἀνθρώπων εἰς τοὺς κοιτῶνας, πλύνονται ἀκριβῶς ὅλα τὰ μὴ ἐπιδεκτικὰ μολυσμοῦ σκεύη καὶ πράγματα αὐτῶν ὅσα δύναται νὰ πλυθῶσι καὶ παραδίδονται εἰς αὐτοὺς, ἐκ δὲ τῶν ἄλλων τῶν ἐπιδεκτικῶν μολυσμοῦ, ὅσα δύναται νὰ καταδυθῶσιν ἢ καπνισθῶσιν, ἐκκαθαρίζονται οὕτω κατὰ τὰ ἄρθρα 161, 163, 166 καὶ παραδίδονται ἔπειτα εὐθὺς εἰς αὐτοὺς· ὅσα δὲ δύναται νὰ ἐκκαθαρισθῶσι διὰ τοῦ ἀερισμοῦ μόνον, ἀερίζονται πρῶτον 14 ἡμέρας, καὶ ἔπειτα παραδίδονται εἰς τοὺς ἐπιβάτας διὰ νὰ τελειώσῃ μετ' αὐτῶν τὴν ἐκκάθαρσίν των (ἄρθρον 222).

207. Οἱ Ὑγειονομικοὶ φύλακες τῶν ἐπιβατῶν πρέπει νὰ ἐπαγρυπνῶσιν αὐστηρῶς εἰς τὴν διατήρησιν ὅλων τῶν Ὑγειονομικῶν διατάξεων, καὶ νὰ προσέχωσιν εἰς τὴν κατάστασιν τῆς ὑγείας τῶν καθαριζομένων διὰ νὰ ἀναφέρωσι καὶ τὰς παραμικρὰς ὑποψίας των εἰς τὸν Ἐπιστάτην τοῦ Λοιμοκομείου καὶ ἐκάστην.

208. Ἐὰν μετὰ τὴν ἑναρξιν τῆς ἐκκαθάρσεως νοσήσῃ τις τῶν ἐκκαθαριζομένων ἀνθρώπων ἀπὸ λοιμώδη νόσον, μετακομίζεται πάραυτα εἰς τὸ διὰ τοὺς ἀσθενεῖς μέρος τοῦ Λοιμοκομείου, καὶ ἡ ἐκκάθαρσις τῶν εὑρισκομένων εἰς τὸν αὐτὸν κοιτῶνα ἔρχεται ἐκ νέου μετ' ἀπόδυσιν κτλ. ἐὰν δὲ ἦτον περισσότεροι τῶν δύο εἰς τὸν αὐτὸν κοιτῶνα, καὶ ὑπάρχῃ τόπος, πρέπει νὰ χωρίζωνται ἀπ' ἀλλήλων τιθέμενοι μακρὰν ἀπὸ τοὺς ἄλλους κοιτῶνας ὡς ὑποκείμενοι εἰς μακρύτεραν κάθαρσιν ἀνὰ εἰς εἰς ἑλαστον κοιτῶνα μετὰ τοῦ ἰδιαιτέρου ὑγειονομικοῦ φύλακος αὐτοῦ· διὰ δὲ τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους τοὺς εὑρισκομένους εἰς ἄλλους κοιτῶνας, ἐὰν ὁ ἐπιστάτης ἔχῃ πλήρη βεβαίότητα, ὅτι δὲν εἶχαν ἐξ ἀρχῆς μέχρι τότε τὴν παραμικρὰν ἀμε-

σον ἢ ἔμμεσον συγκοινωνίαν μετὰ τῶν ἀνθρώπων τῶν εὐρισκομένων εἰς τὸν κοιτῶνα, ὅπου συνέβη τὸ μόλυσμα, δὲν αὐξάνει ἡ περίοδος τῆς καθάρσεως· ἐὰν ὁμως συμβαίνει τὸ ἐναντίον, τότε πρέπει νὰ ἀρχίσῃ ἡ περίοδος τῆς καθάρσεως καὶ τούτων, καθὼς καὶ ἡ τῶν μολυνθέντων ἐκ νέου.

209. Πληρωθέντων τῶν δύο τρίτων τῆς περιόδου τῆς καθάρσεως εἰς τὸ Λοιμοκομεῖον, οἱ καθυρίζομενοι δύνανται νὰ μετακομισθῶσιν εἰς τὸ ἀνῆκον Λοιμοκαθαρτήριον διὰ νὰ τελειώσωσιν ἐκεῖ τὸ ὑπόλοιπον τῆς καθάρσεως, ἢ καὶ νὰ ἀναχωρήσωσιν ἐκτὸς τῆς Ἑλλάδος, ἰσχύοντος καὶ ἐνταῦθα τοῦ ἀρθροῦ 198, ὡς πρὸς τὴν ἐκδιδομένην παρὰ τοῦ Ὑγειονομείου πιστοποίησιν.

210. Ὄταν τις τῶν ἐν τῷ πλοίῳ ἀσθενῇ λοιμώδη νόσον, ἐπιθιβάζονται εἰς τὸ πλοῖον εἰς ἡ δύο ὑγειονομικοὶ φύλακες ἀπόλοιμοι, καὶ μεταθιβάζοντες αὐτὸν εἰς τὴν λέμβον τοῦ πλοίου, ἢ ὅταν τοῦτο δὲν ἔχῃ, εἰς ἄλλην λέμβον, τὸν φέρουν εἰς τὸ Λοιμοκομεῖον, ὅπου ὁ ἰατρός μακρόθεν ἐπισκέπτεται αὐτόν, ἔπειτα τὸν μετακομίζουν εἰς τὸ μέρος τοῦ Λοιμοκομείου τὸ ὠρισμένον διὰ τοιοῦτους ἀσθενεῖς, καὶ διαμένουν αὐτόθι μετὰ τοῦ ἀσθενοῦς ὡς ὑγειονομικαὶ φύλακες νοσοκομοῦντες συγχρόνως αὐτόν.

211. Ὄταν δὲ εὐρίσκωνται ἀπόλοιμοι φύλακες, μεταθιβάζουσι οἱ ἄνθρωποι τοῦ πλοίου διὰ λαβίδων καὶ σχοινίων τὸν ἀσθενῆ εἰς τοῦ πλοίου τὴν λέμβον, προσέχοντες νὰ μὴ βλάψωσιν αὐτόν, σύρει δὲ αὐτὴν ἄλλη λέμβος εἰς τὸ Λοιμοκομεῖον, ὅπου παραλαμβάνουν αὐτόν εἰς ἡ δύο ὑγειονομικοὶ φύλακες καὶ τὸν μετακομίζουν ἐπὶ ξυλῆς κλίνης εἰς τὸ διωρισμένον μέρος· οἱ φύλακες οὗτοι μένουσι μετ' αὐτοῦ χωρὶς νὰ λαμβάνουν ἄμμεσον κοινωνίαν ὡς οἱ ἀπόλοιμοι, παρέχοντες ὁμως εἰς αὐτόν ὅλας τὰς ἀπαιτουμένας βοήθειας. Οἱ φύλακες οὗτοι διὰ νὰ ὑποφύγῃσι τὴν μόλυνσιν φοροῦν κηρωτὰ ἢ μὲ ἔλαιον ποτισμένα ἐνδύματα καὶ χειροθήκας, καὶ ἀντὶ ἐμβάδων, ξυλόπατα (τσόκαρα), καὶ μεταχειρίζονται μακρὰς λαβίδας καὶ μακρὰ κοχλίτρια, φροντίζοντες ἐνταῦτῳ νὰ ἀερίζεται δεόντως ὁ κοιτῶν τοῦ ἀσθενοῦς, καὶ νὰ ὑποκαπνίζεται συχνάκις μετὰ ἀτμοῦς ὀξυγόνου, ἢ ἄλλης τινὸς ὕλης κατὰ τὰς ὁδηγίας τοῦ ἱατροῦ.

121. Κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον μετακομίζονται εἰς τὸ Λοιμοκομεῖον καὶ οἱ ἀσθενήσαντες ἐκ λοιμοῦ εἰς τὰ Λοιμοκαθαρτήρια· ἀλλ' ὅταν τὸ Λοιμοκομεῖον εὐρίσκειται εἰς ἄλλην θέσιν, τότε ναυλώνεται

μέ έξοδα τῶν μετακομισθησομένων ἀνθρώπων καὶ πραγματειῶν πλοῖον ἀνάλογον, κενόν ἀπὸ πᾶν ἄλλο εἶδος ἐπιδεκτικὸν μολυσμοῦ πράγμα-
τος, ἐπιθιδάσσεται εἰς αὐτὸ ὁ ἄρρωστος, ὅσοι ἄλλοι ἔχουν συγκοινω-
νίαν μετ' αὐτοῦ, καὶ αἱ μεμολυσμέναι πραγματεῖαι καὶ διευθύνονται
εἰς τὸ Λοιμοκομεῖον, φυλαττομένων καὶ ἐνταῦθα ὅλων τῶν προφυ-
λάξεων καὶ μέτρων, τὰ ὅποια ἰσχύουν διὰ τὰ παρεμπόμενα μεμολυ-
σμένα πλοῖα (ἄρθρ. 52. 185) ἐὰν οἱ μετακομισθησόμενοι ᾖναι
πολλὰ ὀλίγοι, ὥστε δὲν δύνανται νὰ ἐπαρκέσωσιν εἰς τὰ έξοδα τοῦ
πλοίου, τότε νυλώνεται αὐτὸ μὲ έξοδα τῆς Κυβερνήσεως. — Εἰς
τὴν ἐπιθιδασιν τῶν ἀνθρώπων καὶ πραγμάτων, πρέπει νὰ γίνεται
ἡ ἀνήκουσα φροντίς ὥστε νὰ μὴν ὑπάρχῃ καμμία συγκοινωνία με-
ταξὺ τοῦ ἀσθενοῦς καὶ τῶν ἄλλων ἀνθρώπων ἢ πραγμάτων, διὰ
τοῦτο πρέπει νὰ περιορίζωνται εἰς χωριστὰ μέρη ὅσον εἶναι δυνατόν
καὶ οἱ ἄρρωστοι, καὶ οἱ ὑγιεῖς, καὶ αἱ πραγματεῖαι.

213. Τὰ ναυλωθέντα πλοῖα μὲ τοὺς ἀσθενεῖς καὶ μεμολυσμένους,
ὅταν δὲν συνοδευθῶσιν ἀπὸ τὸ πλήρωμα αὐτῶν, σύρονται εἰς τὸ Λοι-
μοκομεῖον ἀπὸ πολεμικὰ πλοῖα καὶ κατ' ἐξοχὴν ἀπὸ ἀτιμόπλοια,
λαμβάνεται ὁμῶς φροντίς ὥστε νὰ εὐρίσκωνται ἐπ' αὐτῶν τοῦλάχισ-
τον ὅσοι ναῦται ἱκανοὶ νὰ προσαρμίσωσιν αὐτὸ ἀσφαλῶς εἰς τὸν
λιμένα, ὅπου ὑπάρχει τὸ Λοιμοκομεῖον.

214. Ὁ ἱατρός τοῦ ὑγειονομείου ἢ ὁ ἐκπληρῶν τὰ χρέη αὐτοῦ,
ἐπισκέπτεται καθ' ἐκάστην τὸν ἀσθενῆ μακρόθεν μὲ τὰς ἀναγκαῖας
προφυλάξεις καὶ ἐπιτάσσει τὰ ἀναγκαῖα βοηθήματα, τὰ ὅποια πρέπει
νὰ ἐνεργῶσιν οἱ μένοντες μετὰ τοῦ ἀσθενοῦς φύλακες.

215. Ἡ περίοδος τῆς καθάρσεως τῶν μεμολυσμένων ἀνθρώπων
ἄρχεται ἀπὸ τὴν ἡμέραν τῆς ἀποδύσεως αὐτῶν (ἄρθρ. 202). Ἡ
δὲ τῶν πασχόντων λοιμώδη νόσον καὶ τῶν μετ' αὐτῶν διαμενόντων,
ἄρχεται ἀπὸ τὴν ἡμέραν τῆς ἐντελοῦς ἀναρρώσεως τῶν ἰσθενῶν,
κατ' ἐγγραφοὺς γνωμοδότησιν τοῦ ἱατροῦ.

216. Ἐὰν ἀποθάνῃ τις τῶν ἀρρώστων, φέρεται γυμνός (ἐπειδὴ
τὰ φορέματά του πρέπει νὰ καῶσιν εὐθὺς κατὰ τὸ ἄρθρον 22) μὲ
τὰς ἀπαιτουμένας προφυλάξεις εἰς τὸ νεκροταφεῖον τοῦ Λοιμοκομείου,
τίθεται εἰς λάκκον δύο βασιλικῶν πήχεων τοῦλάχιστον βαθύν, κα-
λύπτεται μὲ τὴν ἀρκούσαν ποσότητα ἀσβέστου (τιτάνου) καὶ θάπτε-
ται οὕτω πληρουμένου τοῦ ὑπολοίπου μέρους τοῦ μνήματος μὲ γῆν.
— Ὅπου δὲν ὑπάρχει ἰδιαιτέρον νεκροταφεῖον τοῦ Λοιμοκομείου θά-

πτεται κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον ὁ νεκρὸς εἰς τόπον ἀπόκεντρον καὶ ἔρημον, προσδιοριζόμενον ἐπὶ τούτῳ παρὰ τῆς ὑγειονομικῆς ἀρχῆς.

217. Εὐθὺς ὅταν μείνῃ κενὸς ὁ κοιτὼν τοῦ ἀρρώστου καθαρίζεται πανταχοῦ ἐπιμελῶς παρὰ τοῦ φύλακος, καὶ ἔπειτα ὑποκαπνίζεται τρεῖς ἡμέρας κατὰ συνέχειαν, κατὰ τὸ ἄρθρ. 166 κλειομένων ἀκριδῶς τῶν θυρῶν καὶ παραθύρων, καὶ τέλος ἀσβεστώνεται.

Γ'. Περί ἐκκαθαρίσεως τῶν μεμολυσμένων πραγμάτων
καὶ ζώων.

218. Μεμολυσμένα θεωροῦνται ὅλα τὰ πράγματα τῶν πασχόντων λοιμῶδῃ νόσῳ, καὶ τῶν μεμολυσμένων ἀνθρώπων (ἄρθρ. 200) ὅσα συνεκοινώνησαν μετ' αὐτῶν, καὶ ὅλα τὰ πράγματα καὶ ἐμπορεύματα ὅσα εὐρίσκονται ἐπὶ μεμολυσμένου πλοίου.

219. Τὰ μεμολυσμένα πράγματα εἴτε ἐπίδεκτικά, εἴτε ἀνεπίδεκτα μολυσμοῦ, ὑπόκεινται εἰς ἐκκάθαρσιν, ἧτις γίνεται εἰς τὸ Λοιμοκομεῖον, πλὴν τῶν γραμμάτων καὶ νομισμάτων, τὰ ὅποια ἐκκαθαρίζονται, καθὼς καὶ τὰ τῶν ἀκαθάρτων πλοίων, μὲ τὴν διαφορὰν, ὅτι ἐκκαθαρίζονται μόνον εἰς τὰ μέρη ὅπου ὑπάρχουν ὑγειονομεῖα, καὶ ἡ ἐκκάθαρσις γίνεται μὲ πολὺ περισσοτέραν προσοχὴν καὶ ἀκρίβειαν· καὶ τὰ μὲν γράμματα ἀνοίγονται ὅλα ἀνεξαιρέτως καὶ ὑποκαπνίζονται τουλάχιστον μίαν ὥραν, τὰ δὲ νομίσματα βυθίζονται καὶ πλύνονται ἀκριδῶς εἰς ὄξος δριμύ.

220. Μετὰ τὸν τριήμερον ὑποκαπνισμόν τοῦ πλοίου ἀποβιβάζονται οἱ ἄνθρωποι τοῦ πλοίου ἐπὶ τῶν λέμβων αὐτοῦ καὶ τὰς πραγματείας εἰς τὸ Λοιμοκομεῖον· ὅπου δὲν ἐπαρκοῦν οἱ ἄνθρωποι τοῦ πλοίου, βοηθοῦν οἱ διορισθέντες ἀερίστα! τῶν πραγματειῶν καὶ οἱ φύλακες τοῦ πλοίου, μεταχειριζόμενοι ἄγκυστρα καὶ τὰ ἀναγκαῖα προφυλακτικὰ ἄλλα μέσα διὰ νὰ μὴ συγκοινωνήσῃσι κατ' εὐθείαν μὲ αὐτάς. — Ὅταν τὸ πλοῖον δὲν ἔχῃ λέμβον ἰδίαν, γίνεται χρῆσις τῆς τοῦ Λοιμοκομεῖου.

221. Ὅλα τὰ ἀνεπίδεκτα μολυσμοῦ πράγματα ἀποβιβάζονται εἰς τὸ Λοιμοκομεῖον ἢ μετακομίζονται ἐπὶ λέμβων μὲ τὰς ὀριζόμενας προφυλάξεις εἰς τὰ ἄρθρα 87 καὶ 88, καὶ καθαρίζονται κατὰ τὸ ἄρθρον 157, μὲ τὴν διαφορὰν ὅτι ἡ προσοχὴ τῶν ἐπιτηρούντων καὶ ἐνεργούντων τὴν κάθαρσιν πρέπει νὰ διπλασιάζεται, καὶ ὅτι πρέπει νὰ μὲνῃσι τρεῖς περιπλέον ἡμέρας εἰς ἀερισμὸν μετακινούμενα καθ'

ἐκάστην διὰ τὴν προκύψην βεβαίως τοῦ ὅτι δὲν ὑπάρχει μεταξὺ αὐτῶν οὔτε ἡ παραμικρὰ ὕλη ἐπιδεκτικὴ μολυσμοῦ.

222. Τὰ ἐπιδεκτικὰ μολυσμοῦ πράγματα τῶν ἐπιβατῶν προκαθαρίζονται κατὰ τὸ ἄρθρον 206, καὶ ἔπειτα τελειώνουν μετ' αὐτῶν τὸ ὑπόλοιπον τῆς ἐκκαθάρσεως, ἀεριζόμενα ἐπιμελῶς καὶ ἀδιακόπως, οὐδενὸς πράγματος ἐπιδεκτικοῦ μολυσμοῦ ἐξαιρουμένου.

223. Ὅλα τὰ ἐνδύματα, αἱ στρωμνῆς, τὰ προσκεφάλαια, καλύμματα, καὶ ἐν γένει ὅλα τὰ ἐπιδεκτικὰ μολυσμοῦ πράγματα, τὰ ὅποια ἦσαν εἰς χρῆσιν τῶν πασχόντων λοιμῶδη νόσον, καίονται συντασσομένου πρότερον ἀκριβῶς εὔρετηρίου (inventaire) (ἄρθρ. 292), τὰ δὲ λοιπὰ ἐκκαθαρίζονται ὑποκαπνιζόμενα ἢ πλυνόμενα, ἢ καὶ ἀεριζόμενα κατὰ τὰς περιστάσεις.

224. Καίονται ὡσαύτως ὅσα πράγματα καὶ ὅσαι πραγματεῖαι φέρουσιν προφανῶς μόλυσμα λοιμοῦ, καὶ δὲν δύνανται νὰ ἐκκαθαρισθῶσιν ἀσφαλῶς διὰ τῶν εἰρημένων τρόπων τῆς ἐκκαθάρσεως· ἀλλὰ περὶ τούτου ἀπαιτεῖται ἡ ἐγγραφὸς γνωμοδότησις τῆς ὑγειονομικῆς ἐπιτροπῆς, γινομένου πρότερον καὶ τοῦ ἀναγκαίου ἀκριβοῦς εὔρετηρίου (ἄρθρον 292). Καίονται ἐπίσης καὶ ὅσα εὐτελοῦς καὶ μηδμηγνῆς ἀξίας πράγματα εἶναι μεμολυσμένα, καὶ τοιαῦτα εἶναι π. χ. περιτυλίγματα ἢ δέματα ἐκ βαμβακίου, μαλλίου, κινάβεως, χαρτίου, παραπληρώματα χόρτων, ἀχύρων, κτλ.

225. Αἱ ἐπιδεκτικαὶ μολυσμοῦ πραγματεῖαι καὶ τὰ λοιπὰ πράγματα, ἐὰν δὲν δύνανται νὰ ἐκκαθαρισθῶσι διὰ τῆς καταδύσεως (ἄρθρον 161), ἐκκαθαρίζονται διὰ τοῦ ἀερισμοῦ εἰς τὸ Λοιμοκομεῖον. Ἀλλὰ κατὰ μὲν τὰς πρώτας 15 ἡμέρας οἱ ἀερίσται δὲν προσφύουσιν αὐτάς, ἀλλ' ἀνοίγουν δι' ἐργαλείων τὰ δέματα, καὶ ἐκθέτουν αὐτάς εἰς ἀερισμόν, κατὰ τὸ ἄρθρον 172. Παρελθουσῶν δὲ τῶν 15 ἡμερῶν, οἱ ἀερίσται προσφύουσιν καὶ καθαρίζουν τὰ πράγματα καὶ τὰς πραγματείας, καθὼς καὶ τὰ ἐν τῷ Λοιμοκαθαρητηρίῳ (ἄρθρ. 172), ἀλλ' ἡ ἐκκάθαρσις ἐνταῦθα γίνεται μετὰ μεγίστης προσοχῆς καὶ ἀκριβείας. —Τὰ ζῶα ἐκκαθαρίζονται μόνον διὰ τῆς ἀκριβοῦς ἀποπλύσεως ὅλου τοῦ σώματος αὐτῶν.

226. Μετὰ τὴν ἐναρξιν τῆς ἐκκαθάρσεώς των τὰ μεμολυσμένα εἰσπορεύματα, ἢ ἄλλα πράγματα δὲν δύνανται νὰ μετακομισθῶσιν εἰς κἀνὲν ἄλλο μέρος, πρὶν ἢ τελειώσῃ ἡ κάθαρσις αὐτῶν ὅλη.

227. Ἐὰν εἰς τὴν ἐκκάθαρσιν τῶν μεμολυσμένων ἐμπορευμάτων

ἢ ἄλλων πραγμάτων, γίνωσι περισσότεραι τῶν ὀριζομένων εἰς τὴν ὑγειονομικὴν διατίμησιν δαπάναι, εἶναι εἰς βάρος τῶν ἐμπορευμάτων καὶ πραγμάτων.

ΚΕΦΑΛ. Η'.

*Περὶ τῆς ἐσωτερικῆς τάξεως τῶν Λοιμοκαθαρητῶν
καὶ Λοιμοκομείων.*

228. Διὰ τὴν ἀσφάλειαν καὶ τὴν εὐταξίαν τῶν λοιμοκαθαρητῶν καὶ λοιμοκομείων θέλει εὐρίσκεισθαι πάντοτε εἰς αὐτὰ ἀπόσπασμα στρατιωτῶν ἢ χωροφυλάκων ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ ἐπιστάτου ἢ τοῦ ἐκπληροῦντος χρέη αὐτοῦ, καθόσον ἀφορᾷ τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ Καταστήματος.

229. Εἰς τὰ ἰδιαιτέρα Λοιμοκομεῖα θέλει πρερύσκεισθαι καὶ πολεμικὸν πλοῖον διὰ νὰ ἐμποδίζῃ τὰς ἐκ τῆς θιλάτσης ἐνδεχομένους ὑγειονομικὰς παραβάσεις καὶ θέλει ὑπόκεισθαι εἰς τὰς διαταγὰς τοῦ ἐπιστάτου τοῦ Καταστήματος, ἢ τοῦ ἐκπληροῦντος τὰ χρέη αὐτοῦ, καθόσον ἀφορᾷ τὴν ὑγειονομικὴν ὑπηρεσίαν.

230. Οὔτε εἰς τὸ Λοιμοκαθαρητήριον, οὔτε εἰς τὸ Λοιμοκομεῖον, δὲν δύνανται νὰ ἐκκαθαρισθῶσιν ἄνθρωποι, ἢ ζῶα, ἢ πράγματα, χωρὶς ἐγγραφον ἄδειαν τῆς προϊσταμένης ὑγειονομικῆς ἀρχῆς.

231. Εἰς τὰ Καταστήματα ταῦτα δὲν εἶναι συγχωρημένον οὔτε νὰ εἰσέρχωνται, οὔτε νὰ διατηρῶνται ζῶα. Εἰς τοὺς ὁδοιπόρους συγχωρεῖται νὰ ἔχωσι ζῶα μικρὰ μὴ ἀγελαῖα, ὅσον κύνες καὶ τὰ θῆμια, ἢ ἄλλα σπάνια, ἢ πολῦτιμα ζῶα, ἀλλ' ὑποχρεοῦνται νὰ φυλάττωσιν αὐτὰ ἀσφαλῶς δεδεμένα ἢ κεκλεισμένα.

232. Τὰ Λοιμοκαθαρητήρια καὶ τὰ Λοιμοκομεῖα θέλουν εἶσθαι κεκλεισμένα ἀπὸ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου μέχρι τῆς ἀνατολῆς αὐτοῦ.— Ὡσαύτως θέλουν κλείεσθαι εἰς τοὺς ἰδιαιτέρους κοιτῶνάς των οἱ ἐπιβάται ἀπὸ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου μέχρι τῆς ἀνατολῆς αὐτοῦ. Μόλον τοῦτο ὁ ἐπίστατης τοῦ Λοιμοκαθαρητηρίου ὅταν προβλέπῃ ὅτι δὲν δύναται νὰ προκύψῃ κίνδυνος, ἢμπορεῖ νὰ συγχωρῇ νὰ ἀνοίγωνται οἱ κοιτῶνες καὶ ἐν καιρῷ νυκτός κατ' αἴτησιν τῶν καθαριζομένων. Ἡ διάταξις αὕτη θέλει ἐκτελεῖσθαι εἰς τὰ Λοιμοκομεῖα μὲ πλειοτέραν αὐστηρότητα, καὶ δὲν θέλει ὀδεσθαι ἢ ἄδεια, εἰμὴ εἰς ἐκτάκτους περιστάσεις.

233. Κανείς ἐκ τῶν τῆς πόλεως δὲν δύναται νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸ Λοιμοκαθαρτήριον, οὐδὲ νὰ συνδιαλεχθῇ μετὰ τῶν καθαριζομένων ἐν αὐτῷ ἄνευ ἀδείας τοῦ ἐπιστάτου. Διὰ δὲ τὰ Λοιμοκομεία ἀπαιτεῖται καὶ ἐγγραφὸς ἀδεία παρὰ τοῦ Ὑγειονομείου ἥτις δὲν διδοται, εἰμὴ ὅταν ὑπάρχῃ πραγματικὴ ἀδεία.

234. Ἡ συνδιάλεξις καὶ ἡ παράδοσις πραγμάτων γίνεται μόνον εἰς τὸ διαλεκτήριον ἢ εἰς ἄλλον τόπον παρὰ τοῦ ἐπιστάτου διωρισμένον. Ἡ εἰσοδος ἀνθρώπων ἐλευθέρων εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ Λοιμοκαθαρτηρίου συγχωρεῖται εἰς ἐκτάκτους μόνον περιστάσεις παρὰ τοῦ ἐπιστάτου, καὶ ὑπὸ ἰδίαν αὐτοῦ εὐθύνην. Εἰς δὲ τοὺς κοιτῶνας τῶν καθαριζομένων δὲν συγχωρεῖται ἐπ' οὐδεμιᾷ περιστάσει.

235. Εἰς ὑπὸ κάθαρσιν εὐρισκόμενους δὲν συγχωρεῖται νὰ δίδωσιν οἰονόηποτε πρᾶγμα ἄνθρωποι εἴτε εἰς ἐλευθέρων κοινωνίαν, εἴτε εἰς ἄλλην κάθαρσιν διατελοῦντες. Τὰ χορηγούμενα εἰς τοὺς ὑπὸ κάθαρσιν πράγματα δίδονται ἀδείᾳ τοῦ ἐπιστάτου διὰ τῶν ὑγειονομικῶν φυλάκων μὲ τὰς ἀπαιτούμενας προφυλάξεις.

236. Ὅταν θέλωσιν οἱ ὑπὸ κάθαρσιν νὰ δώσωσιν ἢ νὰ πέμπωσιν ἐπιστολὰς ἐκ τοῦ Λοιμοκαθαρτηρίου, παραδίδουν αὐτάς εἰς τὸν ἐπιστάτην, ὅστις τὰς παραλαμβάνει μὲ τὰς ἀπαιτούμενας προφυλάξεις, καπνίζει, σφραγίζει αὐτάς (ἄρθρ. 163, 219), καὶ τὰς παραδίδει ἢ διευθύνει. Τὸ αὐτὸ γίνεται καὶ διὰ τὰ χρήματα ἢ ἄλλα μικρὰ πράγματα μὴ ἐπιδεκτικὰ μολυσμοῦ, τὰ ὅποια ἐπιθεωροῦνται καὶ ἐκκαθαρίζονται πρότερον κατὰ τὸ ἄρθ. 157.

237. Ὅλοι οἱ καθαριζόμενοι εἶναι ὑπόχρεοι νὰ ἐκτελῶσι μετ' ἀκριβείας καὶ κατὰ γράμμα ὅλας τὰς ὑγειονομικὰς διατάξεις καὶ τὰς παραγγελλίας τοῦ τε ἐπιστάτου καὶ τῶν ὑπαλλήλων αὐτοῦ ἐν γενεῇ, καθόσον ἀφορᾷ τὴν ὑγειονομικὴν ὑπηρεσίαν καὶ τὴν εὐταξίαν τοῦ καταστήματος. — Οἱ καθαριζόμενοι δὲν δύνανται νὰ ἔχωσιν ὄπλα μεθ' ἑαυτῶν (ἄρθ. 133). — Διὰ τοὺς ἀπειθοῦντας εἰς τὰς προσκλήσεις τῶν ὑπαλλήλων ἐνεργοῦνται ἐκτὸς τῶν παρὰ τοῦ ὑγειονομικοῦ νόμου ἐπιβαλλομένων ποινῶν, καὶ τὰ ὀριζόμενα εἰς τὰ ἄρθρα 286 καὶ 292.

238. Εἰς τὰ Λοιμοκαθαρτήρια ὅπου ὑπάρχει τόπος διὰ περίπατον συγχωρεῖται εἰς τοὺς καθαριζομένους νὰ περιδιαβάzwσιν ἐντὸς τῆς περιοχῆς μόνον τοῦ καταστήματος ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν φυλάκων αὐτῶν, ἀλλὰ μὲ ἀδειαν τοῦ Ἐπιστάτου ὅστις θέλει διορίζει ρητῶς

τὴν ὥραν καὶ τὸν τόπον. Ὁ Ἐπιστάτης ὁμῶς δύναται νὰ ἐμποδίσῃ τὴν περιδιάβασιν ταύτην, ὁπότεν νομίζῃ αὐτὸ ἀναγκαῖον.

239. Κανεῖς τῶν καθαριζομένων δὲν δύναται νὰ ἐξέλθῃ τοῦ Λοιμοκομείου ἐπὶ οὐδεμιᾷ προφάσει· ἐξαιροῦνται ἐκεῖνοι μόνοι, οἵτινες ἀναχωροῦν ἐκ τοῦ καταστήματος, κατὰ τὰ ἄρθρα 143, καὶ 209.

240. Ὅλα τὰ τρόφιμα καὶ τὰ ποτὰ καὶ ὅλα τὰ ἄλλα εἶδη, ὧν ἔχουσιν ἀνάγκην οἱ καθαριζόμενοι, λαμβάνουν παρὰ τοῦ προμηθευτοῦ, δύνανται ὁμῶς νὰ λαμβάνωσι τοικῦτα καὶ παρ' ἄλλων κατὰ προαίρεσιν.

241. Ὅσοι θέλουν νὰ εἰσέλθωσιν εἰς τὸ λοιμοκαθαρτήριον διὰ νὰ μείνωσι μετὰ τῶν φίλων καὶ συγγενῶν των, ἢ διὰ νὰ βοηθήσωσιν αὐτοὺς πάσχοντας, δύνανται νὰ εἰσέλθωσι λαμβάνοντες ἄδειαν παρὰ τοῦ Ὑγειονόμου καὶ τοῦ Ἐπιστάτου· ἀλλ' ἡ ἄδεια αὕτη δὲν δίδεται εἰς τοὺς συγγενεῖς καὶ φίλους τῶν καθαριστῶν ἢ ὑγειονομικῶν φυλάκων, εἰμὴ εἰς ἐκτάκτους περιστάσεις.

242. Ὅταν πάσχῃ τις καὶ θελήσῃ νὰ ἐξομολογηθῇ καὶ κοινωνήσῃ, ὁ ἱερεὺς τοῦ Λοιμοκαθαρτηρίου ἢ ἄλλος ἱερεὺς ἐκτελεῖ τὰ ἱερὰ ταῦτα καθήκοντα μετὰ τὰς ἀπαιτουμένας προφυλάξεις (ἄρθρ. 303).

243. Γυναῖκες ἐπίτοκοι δύνανται νὰ παραλάβωσι κατ' αἰτησίαν των μαίαν ἐκ τῆς πόλεως διὰ νὰ τὰς βοηθήσῃ τικτούσας, ἀποζημιῶσαι αὐτὰς διὰ τὴν βοήθειαν καὶ τὸν καιρὸν, καθ' ὃν θέλουν μείνει ὑπὸ κάθαρσιν.

244. Αἱ αὐλαὶ τοῦ Λοιμοκαθαρτηρίου καὶ Λοιμοκομείου, καθὼς καὶ ὅλα τὰ μέρη αὐτοῦ πρέπει νὰ ᾔναι πάντοτε καθαρὰ, καὶ κατ' ἐξοχὴν νὰ μὴν ᾔναι διεσπαρμέναι εἰς αὐτάς, ἢ νὰ μὴ εὑρίσκωνται προσηρτημέναι καὶ κεκρυμμέναι εἰς κανὲν μέρος τοῦ καταστήματος ὕλαι ἐπιδεκτικαὶ μολυσμοῦ· τὸ αὐτὸ πρέπει νὰ γίνεταί καὶ εἰς τὰς ἀποθήκας, ὅπου εὑρίσκωνται αἱ πραγματεῖαι.

245. Οἱ κοιτῶνες τῶν εὑρισκομένων ὑπὸ κάθαρσιν, εὐθὺς μετὰ τὴν ἐξοδὸν αὐτῶν, πρέπει νὰ σαρώωνται καὶ καθαρίζονται ἀκριβῶς παρὰ τῶν φυλάκων, οἵτινες θέλουν φροντίζειν νὰ μὴ μένῃ ἐκεῖ οὐδὲ ἡ παραμικρὰ ὕλη ἐπιδεκτικὴ μολυσμοῦ. Ἐὰν δὲ ἐνόσησεν, ἢ ἀπέθανέ τις ἐν αὐτοῖς ὑπὸ ὑπόπτου νόσου, ἐκκαθαρίζονται κατὰ τὸ ἄρθρον 217.

246. Ὅλοι οἱ εὑρισκόμενοι εἰς τὸ κατάστημα θέλουν προσέχειν ὑπὸ ἰδίαν αὐτῶν εὐθύνην νὰ μὴ ρίπτωσι πράγματα ἐπιδεκτικὰ μο-

λυσμοῦ, καὶ νὰ μὴν ἀφίνωσιν ἐξ ἀμελείας τοιαύτης ὕλας νὰ περιπλανῶνται ἢ μετατοπιζῶνται ὑπὸ τοῦ αἱρός ἢ ἄλλως πως. -

247. Ὄταν οἱ ἰδιοκτῆται πραγματειῶν ἢ πραγμάτων καθαρζομένων εἰς τὸ Λοιμοκαθαρτήριον θελήσωσι νὰ ἴδωσιν αὐτά, πρέπει νὰ λαμβάνωσιν ἄδειαν παρὰ τοῦ Ὑγειονομίου· χωρὶς αὐτῆς ὁ Ἐπιστάτης δὲν θέλει τὸ συγχωρεῖ. Καὶ διὰ μὲν τὰς καθαρὰς καὶ ὑπόπτους πραγματείας θέλει συγχωρεῖσθαι εἰς τοὺς ἰδιοκτῆτας αὐτῶν νὰ τὰς βλέπωσιν εἰς τὰς ἀποθήκας, καὶ εὐθὺς μετὰ τὴν εὐαρξίν τῆς καθάρσεως, διὰ δὲ τὰς ἀκαθάρτους, ἀφ' οὗ παρέλθωσιν αἱ πρῶται 5 ἡμέραι τῆς ἐκκαθάρσεως. Τὰς μεμολυσμένας πραγματείας δὲν ἔμπορουν νὰ τὰς ἴδωσιν οἱ ἰδιοκτῆται εἰς τὰς ἀποθήκας πρὶν παρέλθῃ τὸ πρῶτον τρίτον τῆς περιόδου τῆς ἐκκαθάρσεως αὐτῶν· εἰς τὴν ἐπισκεψιν ταύτην τῶν ἰδιοκτῆτῶν τῶν πραγματειῶν ἢ πραγμάτων, πρέπει νὰ παρευρίσκεται πάντοτε ὁ Ἐπιστάτης, διὰ νὰ παρατηρῇ νὰ γίνωσιν ὅλα ἐν τάξει καὶ μετὰ τὴν ἀπαιτουμένην προφύλαξιν· δὲν θέλει δὲ συγχωρεῖ πώποτε εἰς αὐτοὺς τὴν εἰσοδὸν εἰς τὰς ἀποθήκας, ἀλλ' οἱ ἀρισταὶ πρέπει νὰ μετακομίζωσι πλησίον τῶν θυρῶν τὰς πραγματείας, τὰς ὁποίας θέλουν νὰ ἴδωσιν οἱ ἰδιοκτῆται.

248. Ἐὰν ἀναφανῇ νόσος λοιμώδης εἰς τὸ Λοιμοκαθαρτήριον, δὲν συγχωρεῖται εἰς κανένα πλέον ἢ εἰσοδος εἰς αὐτό, οὔτε ἡ ἐξοδος τῶν εὐρεθέντων εἰς αὐτὸ ἐλευθέρων ἀνθρώπων ὑπαλλήλων καὶ μὴ ὑπαλλήλων. Ὁ Ἐπιστάτης τότε ἀναφέρει εὐθὺς εἰς τὸ Ὑγειονομεῖον καὶ δι' αὐτοῦ εἰς τὴν Ὑγειονομικὴν Ἐπιτροπὴν, εἶδει τὴν ἀναφορὰν εἰς τινὰ τῶν ἐκτὸς τοῦ Λοιμοκαθαρτηρίου, ἀφ' οὗ τὴν καπνίσῃ πρότερον διὰ μακρᾶς λαβίδος, καὶ περιμένει τὰς διαταγὰς τοῦ Ὑγειονομίου, τὸ ὅποιον ἀφ' οὗ ἐξετάσῃ μετὰ τῆς Ὑγειονομικῆς Ἐπιτροπῆς ἀκριβῶς ἂν ὑπάρχῃ λόγος, διὰ τὸν ὅποιον πρέπει νὰ μείνωσιν ὑπὸ κάθαρσιν οἱ εἰς αὐτὸ εὐρεθέντες ἐλεύθεροι ἄνθρωποι, διατάσσει τὸν καιρὸν τῆς καθάρσεως αὐτῶν· εἰς ἐναντίαν δὲ περιπτῶσιν συγχωρεῖ εἰς αὐτοῦ· νὰ ἐλευθεροκοινωνήσωσιν. Ἐὰν δὲ ἀσθενήσῃ τις τῶν εἰς ἐλευθέραν κοινωνίαν ὑπαλλήλων τοῦ Λοιμοκαθαρτηρίου, τότε κλείει πάραυτα τὸ κατὰστημα μετὰ ὅλους τοὺς ἐν αὐτῷ εὐρισκομένους καὶ εἰδοποιεῖται κατὰ τὸν εἰρημένον τρόπον τὸ Ὑγειονομεῖον. — Ὁ ἱατρός τότε τοῦ Ὑγειονομίου ἐπισκέπτεται, παρόντος τοῦ Ὑγειονόμου, τὸν ἄρρωστον, καὶ ἂν μὲν εὕρῃ τὴν νόσον μὴ ὑποπτον, ἀνοίγει πάλιν τὸ Λοιμοκαθαρτήριον· ἂν δὲ εὕρῃ αὐτὴν ὑπο-

πτον, ενεργούνται τὰ ὀριζόμενα εἰς τὰ ἄρθρα 146 καὶ 147.—
Μέχρις ἡοδὲν μετακομισθῇ ὁ πάσχων λοιμὸν ἄρρωστος καὶ αἱ μολυ-
σμένοι ἄνθρωποι καὶ τὰ πράγματα αὐτῶν εἰς τὸ Λοιμοκομεῖον, δὲν
δύναται κανεῖς τῶν ὑπαλλήλων νὰ ἐξέλθῃ τοῦ Λοιμοκαθαρτηρίου.
Συγχρόνως δὲ ὅταν ὁ Ἐπιστάτης διατάξῃ νὰ κλεισθῇ τὸ Λοιμο-
καθαρτήριο, διατάττει καὶ τὴν ἔνοπλον δύναμιν νὰ περιφρουρήσῃ
ἀκριβῶς τὸ κατάστημα καὶ τοὺς φύλακας δλοὺς νὰ ἐπαγρυπνῶσιν,
ὥστε νὰ μὴν ἐξέλθῃ τις τοῦ καταστήματος κρυφίως.

249. Καὶ εἰς τὰ Λοιμοκαθαρτήρια καὶ εἰς τὰ Λοιμοκομεῖα θέλουν
φυλάττει καθ' ὅλην τὴν νύκτι ἐκτὸς τῶν στρατιωτικῶν σκοπῶν καὶ
οἱ Ὑγειονομικοὶ φύλικοι ἐξ ἀμοιβῆς, διὰ νὰ μὴ συμβῇ καμμία παρά-
βασις ὑγειονομικῇ.

ΚΕΦΑΛ. Θ'.

Περὶ ναυαγίων καὶ ἀποκλύστων πραγμάτων.

250. Ὅταν συμβῇ ναυάγιον εἰς τὰ παράλια τῆς Ἑλλάδος, ἡ
πλησιεστέρα Ὑγειονομικὴ Ἀρχὴ εἰδοποιεῖται παρευθὺς περὶ τούτου·
τότε, ἐὰν δὲν ᾔῃαι ἀποδεδειγμένον ὅτι τὸ ναυαγῆσαν πλοῖον ἦτον
ἐλεύθερον, ὑπάρχει δὲ ὑποψία τις ὅτι ἐκοινώνησαν τὰ ναυάγια μετὰ
ἀνθρώπων, ζώων, ἢ πραγμάτων ἐπιδεκτικῶν μολυσμοῦ ἐντὸς τοῦ
Κράτους, ἡ Ὑγειονομικὴ Ἀρχή, ἢ, ταύτης μὴ οὔσης πλησίον, ἡ Δι-
οικητικὴ ἀποκλείει ὑγειονομικῶς τὰ συγκοινωνήσαντα μέρη ἀμέσως
ἕως οὗ ἐξακριβωθῇ ποία εἶναι ἡ ὑγειονομικὴ κατάστασις τῶν ναυα-
γίων, καὶ ἂν συνέβῃ τῷ ὄντι συγκοινωνία μετ' αὐτῶν ἡ ὑπάρχῃ βα-
ρεῖα ὑποψία περὶ τούτου.— Ἄνευ ἀναβολῆς μεταβαίνει ὁ προϊστά-
μενος τῆς Ὑγειονομικῆς Ἀρχῆς εἰς τὸν τόπον ὅπου συνέβῃ τὸ ναυά-
γιον, ἢ τούτου κωλυομένου ἀποστέλλεται ἐκεῖσε ἄλλος ὑπάλληλος
παρὰ τοῦ Ὑγειονομείου ἢ τῆς Διοικητικῆς Ἀρχῆς καὶ ἐξετάζει
κατὰ τοὺς ἀρμοδίους τρόπους ἐκ τῶν τυχόν σωθέντων ἐγγράφων αὐ-
τοῦ τὰ ναυάγια, ἂν ᾔῃαι ἐλεύθερον ἢ μὴ. Καὶ ἂν ᾔῃαι ἐλεύθερον,
εἰδοποιεῖται ἡ Διοικητικὴ Ἀρχὴ περὶ τούτου καὶ ἡ Ὑγειονομικὴ
Ἀρχὴ δὲν ἐπεμβαίνει, ἀλλ' ἀποφαινέται μόνον τὸ πλοῖον ἐλεύθερον.

251. Ἐὰν ἐκ τῆς ἐλλείψεως τῶν ἐγγράφων αὐτοῦ, ἢ καὶ ἐξ ἄλ-
λων περιστάσεων, ἡ Ὑγειονομικὴ ἀρχὴ κρίνῃ ὅτι τὸ πλοῖον πρέπει
νὰ θεωρηθῇ μὴ ἐλεύθερον, τότε προσδιορίζει τὴν κατηγορίαν τῆς

καθάρσεως, εἰς ἣν ὑποβάλλονται τὰ ναυάγια, καὶ διορίζει τοὺς ἀνγκαιοὺς φύλακας νὰ συνδράμωσιν εἰς τὴν διάσωσιν τοῦ πληρώματος, τοῦ πλοίου καὶ τῶν πραγμάτων.

252. Καθ' ἣν στιγμήν πληροφορηθῇ ἡ Ὑγειονομικὴ ἢ Διοικητικὴ Ἀρχὴ ὅτι συνέβη ναυάγιον, προκαλεῖ ὅλας τὰς πλησιοχώρους πολιτικάς, στρατιωτικάς καὶ ναυτικάς Ἀρχάς εἰς συνδρομὴν, καὶ συσταίνεται εὐθὺς γραμμῇ Ὑγειονομικὴ ὑπὸ στρατιωτῶν, ἡ ἐν ἐλλείψει τοούτων, ἐκ πολιτοφιλάρχων ὑπὸ τὰς διαταγὰς τῆς ὑγειονομικῆς Ἀρχῆς, διὰ νὰ ἐμποδίσωσι πᾶσαν συγκοινωνίαν μετὰ τῶν ναυαγίων. Συγχρόνως θέλει κοινοποιεῖσθαι πρὸς ὅλους τοὺς πλησιοχώρους τόπους πρὸς γνῶσιν τῶν κατοίκων τὸ συμβῆναι κατὰ τὴν ἀρθ. 265.

253. Ἐὰν τὸ πλοῖον δύναται νὰ ἐπισκευασθῇ ἐπιτοπίως καὶ ταχέως, καὶ νὰ ἀποπλεύσῃ ἀφ' ἐκυτοῦ, χορηγεῖται εἰς αὐτὸ ἡ ἀνήκουσα συνδρομὴ διὰ τὴν ἐπισκευὴν κατὰ τὸ ἀρθρον 52, καὶ ἀναχωρεῖ ἅμα ἐπισκευασθέν. Ἐὰν δὲν δύναται νὰ ἐπισκευασθῇ ἐπιτοπίως καὶ ταχέως, δύναται δὲ συρόμενον ὑπ' ἄλλου νὰ καταπλεύσῃ εἰς τὸν πλησιέστερον τόπον, ὅπου δύναται νὰ καθαρισθῇ, ναυλῶνεται δι' ἐξόδων τοῦ ἰοῦ πλοίου ἄλλο, διὰ νὰ τὸ σύρῃ εἰς τὸν ἀρμόδιον λιμένα. Ἐὰν δὲ οὕτε τοῦτο ᾔναι δυνατόν νὰ γενῇ, τότε οἱ μὲν ἄνθρωποι καὶ τὰ πράγματα μετακομίζονται εἰς τὸ πλησιέστερον Λοιμοκαθαρτήριον ἐπὶ τινος πλοίου μὲ ἐξόδα τῶν ναυλουμένου, ἡ καὶ διὰ ξηρᾶς, ὅπου ἡ ἀπόστασις εἶναι πολὺ μικρά, καὶ δὲν ὑπάρχει καμμία ὑποψία συγκοινωνίας, τὸ δὲ πλοῖον βυθίζεται ὀλοτελῶς καὶ καθαρίζεται κατὰ τὸ ἀρθρ. 96.

254. Ἐὰν δὲν εὐρίσκεται πλοῖον εἰς ἐκεῖνα τὰ μέρη, διὰ νὰ ναυλωθῇ, ἡ ἐὰν δὲν δύναται νὰ παραπεμφθῶσιν εἰς Λοιμοκαθαρτήριον τὰ ναυάγια καὶ οἱ ἄνθρωποι ἐξ οἷαςδήποτε περιστάσεως δικαιολογημένης, ἐκκαθαρίζονται εἰς τὸν τόπον, ὅπου ἔγινε τὸ ναυάγιον. — Ἐν τοιαύτῃ ὅπως περιπτώσει ἐκλέγονται κατοικίαι ἢ καταστήματα ἐκεῖ πλησίον, ἐὰν ὑπάρχωσιν, εἰς τὴν ἀνήκουσαν ἀπόστασιν κείμενα ἀπὸ τὰς πόλεις ἢ κώμας, καὶ μεταβάλλονται εἰς προσωρινὰ Λοιμοκαθαρτήρια. Ἐὰν δὲ δὲν ὑπάρχωσι τοιαῦτα καταστήματα, κατασκευάζονται πρόχειρα παραπήγματα (καλύβαι) μὲ ἐξόδα τῶν ἐκκαθαρισθησομένων ἀνθρώπων καὶ πραγματειῶν. Ἐὰν δὲ οὐδὲ ταῦτα ᾔναι εὐκόλον νὰ κατασκευασθῶσιν, ἐκκαθαρίζονται καὶ οἱ ἄνθρωποι καὶ τὰ ἀποσωθέντα ναυάγια εἰς σκηνώματα. Ὅπωςδὴποτε ὁμοῦ καὶ ἂν συ-

στηθῶσι τὰ τοιαῦτα καταστήματα, θέλουν θεωρεῖσθαι ὡς Λοιμοκα-
θαρτήρια, καὶ κατὰ τὰς περιστάσεις ὡς Λοιμοκομεῖα, ὥστε ἰσχύουσι
δι' αὐτὰ τὰ ὀριζόμενα καὶ διὰ τὰ λοιπὰ τοιαῦτα καταστήματα.

255. Ὅποιαδήποτε βλάβη καὶ ἂν συμβῇ εἰς τὰς ἐκκαθαριζόμε-
νας εἰς τὰ τοιαῦτα προσωρινὰ Λοιμοκαθαρτήρια πραγματείας ἕνεκα
τῆς κακῆς καταστάσεως αὐτῶν, ἢ ἕνεκα τῆς ἐπιρροῆς τῆς ἀτμοσφαί-
ρας, δὲν δύναται νὰ καταλογισθῇ αὕτη εἰς τὸ Δημόσιον· οἱ Ὑγειο-
νομικοὶ ὑπάλληλοι ὁμῶς εἶναι ὑπόχρεοι νὰ φροντίζωσιν, ὅσον εἶναι
δυνατὸν νὰ μὴ βλαφθῶσιν εἰς τὸ διάστημα τῆς ἐκκαθάσεως τῶν τὰ
καθαριζόμενα πράγματα.

256. Τὰ προσωρινὰ ταῦτα καταστήματα θέλουν διευθύνεσθαι
κατὰ τὸ διάστημα τῆς διατηρήσεώς τῶν ἀπὸ πλησιέστερον Ὑγειο-
νόμον, ὅστις ἐφρόντισε καὶ περὶ τῆς βοηθείας αὐτῶν, ἢ καὶ παρ' ἄλ-
λου τινὸς διοριζομένου παρὰ τῆς Διοικήσεως ὁμοῦ μὲ τὸ ἀναγκαῖον
Ὑγειονομικὸν προσωπικόν· ὁ Διευθυντὴς οὗτος τοῦ καταστήματος
μετὰ τοῦ λοιποῦ προσωπικοῦ, θέλει ἔχει ὅλα τὰ χρῆα καὶ τὰς εὐ-
θύνas, τὰς ὁποίας ἔχουν οἱ ἐπιστάται τῶν Λοιμοκαθαρτηρίων.

257. Εἰς τὸ κέντρον τοῦ προσωρινοῦ Λοιμοκαθαρτηρίου, καθὼς καὶ
εἰς τὸν τόπον, ὅπου συμβῇ ναυάγιον θεωρηθὲν ὑποπτον, ὑψώνεται εὐθὺς
κιτρίνη σημαία, ὡς σημεῖον ὑποψίας, καὶ διαμένει ὑψωμένη ἕως οὗ
διαμένουν ἐκεῖ τὰ ὑποπτα ναυάγια, ἢ ἕως οὗ διατηρεῖται τὸ προσω-
ρινὸν Λοιμοκαθαρτήριον. Τὴν νύκτα ἀνάπτονται εἰς διάφορα μέρη
πέριξ αὐτοῦ πυρὰι διὰ νὰ φωτίζωνται ἄρκετὰ ὅλα τὰ μέρη, καὶ νὰ
βλέπωσιν οἱ φύλακες, ὥστε νὰ μὴ γίνωνται ὑγειονομικαὶ παραβάσεις
ἢ μὴν ἀποδράσωσιν ἢ εἰσέλθωσιν ἄνθρωποι κρυφίως.

258. Ἡ ἐκκάθαρσις τῶν ἀνθρώπων καὶ τῶν πραγμάτων γίνεται
εἰς τὰ ρηθέντα προσωρινὰ καταστήματα ἀπαράλλακτα, καθὼς καὶ εἰς
τὰ Λοιμοκαθαρτήρια, καὶ οἱ καθαριζόμενοι ἐν αὐτοῖς ὑπόκεινται εἰς
ὅσα καὶ οἱ ἐν τοῖς Λοιμοκαθαρτηρίοις.

259. Ὁ Ἐπιστάτης θέλει φροντίζει ὅσον εἶναι δυνατόν νὰ ἔχῃσι
τὰ ἀναγκαῖα τρόφιμα καὶ τὸ ἀναγκαῖον ὕδωρ οἱ καθαριζόμενοι, καὶ
ὅσον εἶναι δυνατόν νὰ μὴν ὑποφέρωσιν ἀπὸ στερήσεις ἢ ἀπὸ τὰς
προσβολὰς τῆς ἀτμοσφαίρας.

260. Ἐὰν συμβῇ νόσος κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο, μὴ ὑπάρχοντος
πλησίον δημοσίου ἱατροῦ, προσκαλεῖται δαπάνῃ τοῦ δημοσίου ἰδιω-
τικὸς, μὲ δῖπλωμα τοῦ ἱατροσυνεδρίου, ἐκ τῶν πλησιέστερων τόπων,

διὰ τὴν γνωμοδοτήσιν ἐνόρκως περὶ τῆς φύσεως τῆς νόσου καὶ τὰ λη-
φθῶσι κατὰ συνέπειαν τὰ ἀναγκαῖα μέτρα. Ἐὰν δὲ ὁ νοσῶν θελήσῃ
νὰ θεραπευθῇ παρ' αὐτοῦ, χορηγεῖται εἰς αὐτὸν ἡ ἄδεια, ἀλλὰ τὰ
ἐξόδα εἶναι εἰς βάρος τοῦ νοσοῦντος.

261. Ὅλοι οἱ φύλακες οἱ ἐνασχοληθέντες εἰς τὴν βοήθειαν τῶν
ναυαγισάντων καὶ ναυαγίων, καθὼς καὶ ἐκείνοι, οἵτινες διωρίσθησαν
εἰς ἐκκθάρσιν αὐτῶν, πληρώνονται παρὰ τοῦ ναυαγίσαντος πλοίου
καὶ τῶνπραγματειῶν αὐτοῦ.

262. Εἰς ὅλον τὸ διάστημα τῆς διαρκείας των φρουροῦνται τὰ
προσωρινὰ λοιμοκαθαρτήρια ἀπὸ γραμμὴν στρατιωτῶν ἢ πολιτοφυ-
λάκων ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν τοῦ Ἐπιστάτου. Κανεὶς δὲν δύναται νὰ ἔλθῃ
ἐντὸς τῆς γραμμῆς ταύτης, ἢ νὰ ἐξέλθῃ αὐτῆς, ἄνευ ρητῆς ἀδείας
τοῦ Ἐπιστάτου. Ἡ γραμμὴ αὕτη συνιστᾷ τὸν περίβολον τοῦ Λοι-
μοκαθαρηρίου.

263. Ἐάν, κηρυχέντος ὑπόπτου ναυαγίου τινός, διαδοθῶσι τὰ
πράγματα αὐτοῦ, ἢ διαφύγῃ τις τῶν ὑπόπτων ἀνθρώπων, ἢ ἄλλως
πως συμβῇ συγκοινωνία μετ' ἄλλων ἀνθρώπων, πόλεων ἢ ἐπαρχιῶν,
ἢ καὶ ἂν ὑπάρχῃ μόνῃ βαρεῖα ὑποψία ὅτι ἔλαβον ταῦτα χώραν, ἐνε-
ργοῦνται τὰ ὀριζόμενα εἰς τὰ ἄρθρα 364 καὶ 365 μέτρα.

264. Κανεὶς δὲν δύναται νὰ πλησιάσῃ εἰς πράγματα ὅποιαδήποτε,
προερχόμενα ἀπὸ ναυάγια, ἢ εἰς ἄλλα ἀποκλεισθέντα ἐκ τῆς θαλάσ-
σης, ἀλλ' εἶναι ὑπόχρεως ὅταν παρατηρήσῃ ἢ μάθῃ τοιοῦτόν τι νὰ
εἰδοποιήσῃ περὶ τούτου τὴν τοπικὴν ἀρχήν, ἥτις θέλει ἰδεῖ τὴν εἴ-
δωσιν ὅπου ἀνήκει. — Ὅστις πλησιάσῃ εἰς τοιαῦτα πράγματα ἄνευ
ἀδείας τῆς ἀρχῆς, θέλει θεωρεῖσθαι ὡς παραβάτης τῶν ὑγειονομικῶν
διατάξεων, καὶ ἂν αὐτὰ ᾔναι ὑπὸ κάθαρσιν, θέλει υποβάλλεσθαι εἰς
κάθαρσιν μετ' αὐτῶν· ἐὰν δὲ λάβῃ τὸ παραμικρὸν ἐξ αὐτῶν, ὑπὸ
κάθαρσιν ὄντων, θέλει καθυποβάλλεσθαι ἐπίσης ὑπὸ κάθαρσιν, ἐπι-
φυλαττομένης καὶ τῆς ἀνηκούσης ποινικῆς καταδιώξεως.

265. Ὅταν συμβῇ ναυάγιον, ἢ, ὅταν συστηθῇ προσωρινὸν Λοι-
μοκαθαρτήριον, θέλει φροντίζει ἡ τοπικὴ ἀρχὴ τῶν πλησιοχώρων
πόλεων καὶ κωμῶν, νὰ δημοσιεύεται διὰ κήρυκος ἀπ' ἐκκλησίας καὶ
διὰ τοιχοκολλήσεως πρὸς γνῶσιν τῶν κατοίκων διὰ νὰ μὴν ᾔθελε
πλησιάσει κανεὶς εἰς τὸ μέρος, ὅπου ὑπάρχει τὸ ναυάγιον, ἢ τὸ προ-
σωρινὸν Λοιμοκαθαρτήριον.

266. Τὰ πράγματα καὶ τὰ πτώματα, τὰ ὅποια ἀποκλύζονται εἰς

τοὺς αἰγιαλοὺς ἢ εὐρίσκονται ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης θεωροῦνται πάντοτε ὑποπτα, καὶ δὲν εἶναι συγχωρημένον εἰς κανένα νὰ παραλαμβάνῃ αὐτά, ἢ νὰ συγκοινωνῇ μετ' αὐτῶν, ἀλλὰ θέλει εἰδοποιεῖσθαι εὐθὺς ἡ ὑγειονομικὴ ἀρχή. Ἐξαιροῦνται τῆς κατηγορίας ταύτης μόνα τὰ ἀπλᾶ ξύλα, τὰ ἀποκλυζόμενα εἰς τὰς ἀκτὰς. Ἐὰν κατὰ τὸν διάπλουν αὐτῶν πλοῖα ἀπαντήσωσι καὶ λάβωσι τοιαῦτα πράγματα, ὀφείλουν νὰ τὸ γνωστοποιήσωσι εἰς τὰς ὑγειονομικὰς ἀρχὰς τῶν τόπων, ὅπου προσορμίζονται.

267. Ἡ ὑγειονομικὴ ἀρχὴ ἀποφασίζει, ἂν τὰ ἀποκλυθέντα εἰς τοὺς αἰγιαλοὺς, ἢ ἀλιευθέντα εἰς τὴν θάλασσαν πράγματα, πρέπει νὰ θεωρηθῶσιν ἱκανῶς ἐκκαθαρισμένα ἤδη καὶ ἐπομένως ἐλεύθερα.

268. Ἐὰν ᾖναι κιβώτια ἢ ἄλλα δοχεῖα θέλουν διευθύνεσθαι εἰς τὰ Λοιμοκαθαρτήρια διὰ νὰ ἀνοίγῃνται ἐκεῖ καὶ ἐπιθεωρῶνται ἂν ᾖναι ἤδη ἐκκαθαρισμένα ὑπὸ τῆς διελεύσεως θαλάσσης ἢ πρέπει νὰ ἐκκαθαρισθῶσιν εἰσέτι. "Ὅταν ἡ ὑγειονομικὴ ἀρχὴ θεωρήσῃ ὅτι τὰ τοιαῦτα κιβώτια ἢ ἄλλα δοχεῖα εἶναι ἔξωθεν ἐκκαθαρισμένα ἤδη, τὰ περιδένει καὶ σφραγίζει ἀκριβῶς μὲ τὴν ἐπιγραφὴν *ξεωθεν ἐλεύθερον, εἰδοθεν ὑποπτον*, καὶ τὸ διευθύνει ἐπὶ ἐλευθέρων πλοίων, εἰς τὰ Λοιμοκαθαρτήρια μὲ τὴν προσήκουσαν κοινοποίησιν.

269. Οἱ ἀποκλυζόμενοι νεκροὶ τῶν ἀνθρώπων θεωροῦνται πάντοτε ὡς βαρέως ὑποπτοι.— Ἡ ὑγειονομικὴ ἀρχὴ εὐθὺς ὅταν εἰδοποιηθῇ περὶ νεκροῦ εὐρεθέντος εἰς τὸν αἰγιαλόν, ἔρχεται πάραυτα εἰς τὸν τόπον καὶ ἐξετάζει, καὶ ἂν πληροφορηθῇ βεβαίως ὅτι ὁ νεκρὸς εἶναι ἀνθρώπου ἐγνωσμένως *ἐλεύθερον*, εἰδοποιεῖ μόνον τὴν δικηκετικὴν καὶ δικαστικὴν ἀρχήν, καὶ παραλείπει εἰς αὐτὰς τὰ περαιτέρω. Ἐὰν δὲ ὁ νεκρὸς ᾖναι ἄγνωστος, θεωρεῖται ὡς βαρέως ὑποπτος. Ἡ ὑγειονομικὴ ἀρχὴ εἰδοποιεῖ τὴν δικαστικὴν, ἥτις κάμνει τὰς ἀνηκούσας ἐξετάσεις μὲ τὴν ἀπαιτουμένην προφύλαξιν παρούσης τῆς ὑγειονομικῆς ἀρχῆς, καὶ ἂν εὐρεθῶσι ἐπ' αὐτοῦ χαρτῖα ἢ πράγματα, τὰ ὅποια πρέκει νὰ παραληφθῶσι, τότε παραλαμβάνονται ὡς ὅλα τὰ μὴ ἐλεύθερα πράγματα, καπνίζονται καὶ παρδίδονται. "Ὅλα δὲ τὰ ἄλλα πράγματα καίονται εὐθὺς ἐκεῖ, καὶ ὁ νεκρὸς θάπτεται μετακομιζόμενος δι' ἀγκύστρων εἰς λάκκον μὲ ἄσβεστον κατὰ τὸ ἄρθρον 216. Ἡ ὑγειονομικὴ ἀρχὴ δὲν δύναται νὰ ἀναχωρήσῃ ἀπὸ τὸν τόπον ἐκεῖνον, πρὶν τελειώσουν ὅλα ταῦτα καὶ ταφῇ ὁ νεκρὸς.— Αἱ διατάξεις αὗται περὶ τῶν ἀποκλυζόμενων πραγμάτων καὶ νεκρῶν εἰς τοὺς αἰγιαλοὺς, καὶ

τῶν εὐρισκομένων εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης, θέλουν φυλάττεσθαι καὶ ἐκτελεῖσθαι μεθ' ὅλης τῆς δυνατῆς ἀκριβείας καὶ προσοχῆς εἰς τὰ μέρη, ὅπου εὐρίσκονται πλοῖα ὑπὸ κάθαρσιν, καὶ εἰς ὅλα τὰ παράλια τὰ γειτνιάζοντα μὲ τὴν Τορκίαν, ὡς εἰς τὸν Ἀμβρακικὸν κόλπον, καὶ εἰς τὸν Παγασσαῖον (τοῦ Βώλου).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ι'.

Περὶ τῶν χρῶν τῶν ὑγειονομικῶν ἀρχῶν καὶ τῶν ὑπαλλήλων αὐτῶν.

270. Τοῦ ὑγειονόμου χρέη εἶναι, νὰ ἐπαγρυπνῇ ἀδιακόπως εἰς τὸ νὰ μὴ διακινδυνεύῃ ἡ δημοσίος ὑγεία ἀπὸ τῶν λοιμωδῶν νοσημάτων, καὶ εἰς τὸ νὰ διατηρῶνται ἀκριβῶς ὅλαι αἱ ὑγειονομικαὶ διατάξεις, καθ' ὅλην τὴν περιφέρειαν τῆς δικαιοδοσίας αὐτοῦ· νὰ προσέχῃ ἀδιακόπως εἰς τὴν κατάστασιν τῆς δημοσίας ὑγείας τῶν τόπων μὲ τοὺς ὁποίους ἔχει σχέσιν ἡ Ἑλλάς· νὰ ἐκδίδῃ καὶ νὰ ἐπιθεωρῇ τὰς ὑγειονομικὰς πιστοποιήσεις καὶ τὰς ἀδείας τῆς ἀκτοπλοΐας παντὸς πλοίου προσορμιζομένου εἰς τὸν λιμένα, καὶ ἂν δὲν ἔχῃ σκοπὸν ἢ δὲν δύναται νὰ καθαρισθῇ ἐκεῖ· νὰ κάμνῃ τὰς ἐξομολογήσεις τῶν πλοίων, καὶ νὰ ὑπογράφῃ αὐτάς, νὰ διευθύνῃ τὰς ἐγγράφους ἐρωτήσεις ὑπογεγραμμένας παρ' αὐτοῦ εἰς τὰ πολεμικά· νὰ παραδέχεται ἢ νὰ ἀποπέμπῃ τὰ προσορμιζόμενα πλοῖα συμφώνως μὲ τοὺς κανονισμοὺς· νὰ παραλαμβάνῃ τὰ ἔγγραφα, τὰς ἐπιστολάς καὶ τὰ χρήματα παρὰ τῶν πλοίων μὲ τὰς ὀριζόμενας ὑγειονομικὰς διατάξεις· καὶ διὰ μὲν τὰς ἐπιστολάς θέλει φροντίζει μετὰ τὸν ὑποκαπνισμὸν αὐτῶν νὰ παραδίδωνται εἰς τὸ Ταχυδρομεῖον, διὰ δὲ τὰ χρήματα νὰ παραδίδωνται εὐθὺς εἰς τοὺς ἰδιοκτῆτας· νὰ δίδῃ ἢ ἀπαγορεύῃ τὴν ἐλευθέραν κοινωνίαν τῶν πλοίων, καὶ νὰ προσδιορίζῃ, τὴν περίοδον τῆς ἐκκαθάρσεως αὐτῶν συμφώνως μὲ τὸν ὑγειονομικὸν κανονισμὸν, ἐξαιρουμένων τῶν ἐκτάκτων περιστάσεων, καθ' ὅς ἀπαιτεῖται ἡ γνώμη τῆς ὑγειονομικῆς ἐπιτροπῆς, νὰ κοινοποιῇ ἀμέσως εἰς τοὺς πλοίαρχους τὴν κατηγορίαν τῆς καθάρσεως, εἰς ἣν θέτει αὐτοὺς τὸ ὑγειονομεῖον, ἐὰν δὲ αὕτῃ ᾖναι μεγαλειτέρα ἐκείνης εἰς ἣν ἤθελεν ὑπαχθῇ τὸ πλοῖον, κατὰ τὴν πιστοποίησιν μόνον, τὴν ὁποίαν φέρει, εἴτε ἕνεκα πληροφοριῶν τὰς ὁποίας ἔλαβε τὸ ὑγειονομεῖον ἄλλοθεν, εἴτε ἕνεκα περιστατικῶν ἐπικαλούντων τὴν αὐξήσιν τῆς καθάρσεως κατὰ τὸν παρόντα κανο-

νισμόν, νά σημειοῖ εἰς τὴν στήλην τῶν παρατηρήσεων τοῦ βιβλίου τῶν ὑπὸ κάθαρσιν πλοίων τοὺς λόγους διὰ τοὺς ὁποίους ἠῤῥήθη ἡ κάθαρσις τοῦ πλοίου, καὶ τὰ πρόσωπα ἀπὸ τὰ ὅποια ἐλήφθησαν αἱ πληροφορίαι ἂν ᾖναι ἰδιωτικά· νά ἐπιβιβάξῃ καὶ διανέμῃ τοὺς ὑγειονομικοὺς φύλακας ἐπὶ τῶν πλοίων· νά παραλαμβάνῃ τὰς ἐκθέσεις αὐτῶν· νά φροντίζῃ νά προσορμίζωνται τὰ πλοῖα εἰς τὸ προσήκον μέρος καὶ κατὰ τὸν προσήκοντα τρόπον ὥς πρὸς τὴν ὑγειονομικὴν ἀσφάλειαν· νά ἐπαγρυπνῇ εἰς τὸ νά γίνεται ἡ ἐκκάθαρσις αὐτῶν κατὰ τοὺς ὠρισμένους κανόνας, καὶ νά φυλάττωνται ὅλαι αἱ περὶ αὐτῶν διατάξεις· νά συγχωρῇ ἢ νά ἀπαγορεύῃ τὴν ὑπὸ τῶν μὴ ἐλευθέρων πλοίων ἀποβίβασιν ἀνθρώπων ἢ πραγμάτων εἰς τὸ λοιμοκαθαρτήριον ἢ εἰς ἐλευθέραν κοινωνίαν, ὅταν ᾖναι ἀνεπίδεκτα μολυσμοῦ· νά δίδῃ τὴν ἄδειαν συμφώνως μετὰ τὰ κεκανονισμένα εἰς τοὺς θέλοντας νά συνδιαλέγωνται εἰς τὰ διαλεκτήρια, εἰς τὰ πλοῖα, ἢ εἰς τὰ λοιμοκομεῖα, καὶ εἰς τοὺς θέλοντας νά ἐπισκεφθῶσι πραγματείας· νά προσδιορίζῃ τὸν καιρὸν καὶ τὸν τόπον ὅπου δύνανται αἱ λέμβοι τῶν πλοίων νά ἐξέλθωσι· νά φροντίζῃ ὥστε τὰ πλοῖα νά λαμβάνωσι τὰ ἀναγκαῖα τροφίμα καὶ ποτὰ καὶ τᾶλλα αὐτῶν χρειῶν ἐν καιρῷ καὶ εἰς τὰς ὠρισμένας τιμὰς, νά ἐπαγρυπνῇ εἰς τὸ νά μὴ ἀδικῶνται ἢ καταπιέζωνται εἰς ἐπὶ τῶν καθαριζομένων πλοίων ἀπὸ τοὺς προμηθευτάς, τοὺς φύλακας, ἢ ἄλλους ὑγειονομικοὺς ὑπαλλήλους· νά ἐπαγρυπνῇ ἐν καιρῷ νυκτὸς νά μὴ γίνωνται ὑγειονομικαὶ παραβάσεις· νά ἐπιτηρῇ εἰς ὅλους τοὺς ὑγειονομικοὺς ὑπαλλήλους τῆς περιφέρειας αὐτοῦ διὰ νά ἐκτελῶσι τὰ χρέη των· νά ἐπισκέπτηται συχνάκις τὰ ὑγειονομικὰ κατὰ στήματα ὁποιοῦδήποτε εἶδους καὶ νά φροντίζῃ νά φυλάττηται εἰς αὐτὰ ἡ προσήκουσα τάξις, καὶ ἡ ἀπαιτουμένη ἀσφάλει· νά παύῃ καὶ ἀντικατασταίνῃ προσωρινῶς φύλακας τοῦ ὑγειονομείου ὅταν παραβῶσι τὰ χρέη των, ἀναφέρων περὶ τούτου εὐθὺς εἰς τὴν διοικητικὴν ἀρχήν· νά καταμηνύῃ τὰς ὑγειονομικὰς παραβάσεις ἀμέσως εἰς τὰς ἀρμοδίας ἀρχάς· νά ἐκλέγῃ τοὺς ἐκτάκτους φύλακας, τοὺς ὁποίους θέλει καθοποθεῖλαι εἰς τὴν ἔγκρισιν τῆς ἀμέσως προϊσταμένης αὐτοῦ ἀρχῆς, καὶ διορίζῃ αὐτοὺς ἐπομένως εἰς ὑγειονομικὴν ὑπηρεσίαν κατὰ σειράν, κατατάσσων τὰ ὀνόματα αὐτῶν κατ' ἀλφάβητον· νά φροντίζῃ μετὰξὺ αὐτῶν νά ᾖναι τινὲς ἀπόλοιμοι· νά δίδῃ εἰς τοὺς ὑγειονομικοὺς φύλακας τὰς ἀναγκαῖας ἐγγράφους καὶ προφορικὰς ὁδηγίας· νά εἰδοποιῇ παρ' εὐθὺς τὴν διοικητικὴν ἀρχὴν καὶ τὴν ὑγειονομικὴν ἐπιτρο-

πὴν διὰ πᾶν ἑκτακτον ὑγειονομικὸν συμβεβηκός· νὰ διατηρῇ συνεχῇ ἀνταπόκρισιν μετὰ τῆς διοικητικῆς ἀρχῆς περὶ τῆς ὑγειονομικῆς κα-
ταστάσεως τῆς περιφέρειας αὐτοῦ, καὶ τῶν ἐξωθεν τόπων μὲ τοὺς
ὁποίους ἡ Ἑλλὰς ἔχει σχέσιν· νὰ κηρύττῃ ὑπὸ τὴν ἀνήκουσαν κά-
θαρσιν τοὺς κατὰ τὴν περιφέρειαν τῆς δικαιοδοσίας του τόπους, εἰς
οὓς συνέβη κοινωνία μετ' ἀνθρώπων, πλοίων, πραγμάτων, καὶ ζώων
μὴ ἐλευθέρων· νὰ εἰδοποιῇ τὰς ἄλλας Ὑγειονομικὰς Ἀρχὰς τοῦ
Κράτους περὶ τῶν ὧσιν δύνανται νὰ διαφέρωσιν αὐτάς, ἰδίως δὲ νὰ
προτείνῃ μέτρα συντείνοντα εἰς τὴν βελτίωσιν τῶν ὑγειονομικῶν
πραγμάτων· νὰ προσέχῃ εἰς τὰ συμβαίνοντα ναυάγια, καὶ ἅμα εἰ-
δοποιηθῇ περὶ τοιούτων νὰ λαμβάνῃ τὰ ὀριζόμενα εἰς τὰ ἄρθρα 250
—269 μέτρα· νὰ προσκαλῇ ἐν καιρῷ ἀνάγκης βοήθειαν ὅλων τῶν
πολιτικῶν, στρατιωτικῶν, καὶ ναυτικῶν Ἀρχῶν διὰ νὰ προφυλάξῃ
τὴν δημοσίαν ὑγίαν· νὰ ἐπιτηρῇ καὶ εἰς τὰ πολεμικὰ πλοῖα ἐκεῖνα,
τὰ ὅποια εἶναι ἐπιφορτισμένα μὲ ὑγειονομικὴν ὑπηρεσίαν διὰ νὰ τὴν
ἐκτελῶσιν ἀκριβῶς, καὶ νὰ δίδῃ εἰς αὐτὰ τὰς ἀναγκαίους ὑγειονομικὰς
ὁδηγίας μὲ ὅλην τὴν σαφήνειαν καὶ ἀκριβείαν, καὶ τέλος νὰ ἐνεργῇ
ὅλην τὴν τρέχουσαν ὑπηρεσίαν ἐντὸς τῶν ὧρων τοῦ παρόντος Κανο-
νισμοῦ. Εἰς ἐκτάκτους δὲ περιπτώσεις καὶ εἰς ὅσας δὲν προβλέπει ὁ
Κανονισμὸς ὀφείλει νὰ ἀκούῃ τὴν γνώμην τῆς Ὑγειονομικῆς Ἐπιτρο-
πῆς, καὶ εἰς σπουδαίας περιστάσεις νὰ ζητῇ διαταγὰς παρὰ τῆς ἀμέ-
σως προϊσταμένης αὐτοῦ Ἀρχῆς, ἀλλ' ἐκτελεῖ προσωρινῶς, μέχρι
οὐ λάβῃ αὐτάς, ὅλα τὰ μέτρα τὰ ὅποια ἤθελον ἐγκριθῇ ἀρμόδια παρ'
αὐτοῦ, συμφώνως μὲ τὴν Ὑγειονομικὴν Ἐπιτροπὴν διὰ νὰ προλη-
φθῇ πᾶς κίνδυνος.

271. Οἱ Ὑγειονόμοι δὲν δύνανται νὰ ἀπομακρυνθῶσιν ἐπ' αὐδε-
μιᾷ περιπτώσει ἀπὸ τὴν θέσιν αὐτῶν ἄνευ ρητῆς ἀδείας ἐκδοδομένης
μέχρι μὲν τριῶν ἡμερῶν παρὰ τῶν ἀρμοδίων Διοικητικῶν Ἀρχῶν,
πλέον δὲ τῶν τριῶν ἡμερῶν παρὰ τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐσωτερικῶν.
Ἀλλ' ἐν καιρῷ κατεπειγούσης ὑγειονομικῆς ἀνάγκης δύνανται νὰ
ἀπομακρυνθῶσι καὶ ἄνευ ἀδείας, ὀφείλουσιν ὅμως ἐν τοιαύτῃ περι-
πτώσει νὰ δικαιολογήσωσιν ἔπειτα ἀποχωρώντως τὴν ἀπουσίαν των
ταύτην δι' ἀναφορὰς των αἰτιολογημένης πρὸς τὴν Διοικητικὴν
Ἀρχήν.

272. Ὅταν ὁ ὑγειονόμος ᾖ ἀπὸν ἢ κωλύεται ἕνεκα νόσου,
ἐκπληροῖ τὰ χρέη αὐτοῦ ὁ Γραμματεὺς τοῦ Ὑγειονομικοῦ· ἐν ἐλ-

λείψει δὲ καὶ τοῦτου ἐπιφορτίζει ἡ ἀρμοδία Διοικητικὴ Ἀρχὴ ἄλλον τινά, ἀναφέρουσα εὐθὺς εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἑσωτερικῶν, διὰ νὰ διατάξῃ τοῦτο ὀριστικῶς περὶ τῆς ἐγκαταστάσεώς του, εἴτε ἐγκατασταῖν τὸν προσωρινῶς διορισθέντα παρὰ τῆς Ἀρχῆς ταύτης, εἴτε διορίζον ἄλλον.

273. Οἱ ὑγειονόμοι θέλουν φροντίζει νὰ διευθύνεται τὸ γραφεῖον αὐτῶν τακτικῶς καὶ θέλουν διανέμει τὰς ἐργασίας μεταξὺ τῶν Γραμματέων, ἃν ἔχῃσι περισσοτέρους τοῦ ἐνός, ἀναλόγως τοῦ βαθμοῦ ἐκάστου.

274 Ἐκαστον Ὑγειονομεῖον ἔχει τὰ ἐξῆς βιβλία.—α') Βιβλίον τῶν καταπλεόντων εἰς ἐλευθέραν κοινωνίαν πλοίων, κατὰ τὸν τύπον Η'.—β') Βιβλίον τῶν ἀποπλεόντων εἰς ἐλευθέραν κοινωνίαν πλοίων, κατὰ τὸν τύπον Θ'.—γ') Βιβλίον τῶν ὑπὸ κάθαρσιν εὐρίσκομένων πλοίων κατὰ τὸν τύπον Ι'.—δ') Τὰ στελεῖχη τῶν ὑγειονομικῶν πιστοποιήσεων καὶ τῶν ἀδειῶν τῆς ἀκτοπλοίας, κατὰ τὰ ἄρθρα 2 καὶ 10.—ε') Ἀντίγραφα τῶν ἐπιθεωρήσεων τῶν ὑγειονομικῶν πιστοποιήσεων καὶ τῶν ἀδειῶν τῆς ἀκτοπλοίας.—ς') Βιβλίον τῶν εἰσπράξεων, κατὰ τὸν συνήθη τρόπον τῶν τριπλοτύπων.—ζ') Πρωτόκολλον ὄλων τῶν εἰσερχομένων καὶ ἐξερχομένων ἐγγράφων.—η') Βιβλίον τῶν ἀποθνησκόντων ἐπὶ τῶν ὑπὸ κάθαρσιν πλοίων κατὰ τὸν τύπον Κ'.—Ἐκτός τῶν βιβλίων τούτων θέλει φυλάττει καὶ τὴν ἄλλην ὑπηρεσίαν τῶν ἀρχείων του ἐν τάξει κατὰ τὰ περὶ τούτων ὠρισμένα δι' ὅλους τοὺς κλάδους τῆς ὑπηρεσίας.

Περὶ τοῦ ἱατροῦ.

275 Τὰ χρέη τοῦ ἱατροῦ τοῦ Ὑγειονομεῖου εἶναι· νὰ ἐπισκέπτηται κατὰ πρόσκλησιν τοῦ Ὑγειονόμου τοὺς ἐπὶ τῶν ὑπὸ κάθαρσιν πλοίων, ὅταν φθάσωσι καὶ ὅταν πρόκειται νὰ ἐλευθερακοινωνήσωσι, καὶ ὡσάκις ἄλλοτε προσκληθῇ παρὰ τοῦ Ὑγειονόμου, καὶ νὰ ἀναφέρῃ ἐγγράφως εἰς τὸ Ὑγειονομεῖον τὸ ἀποτέλεσμα τῶν παρατηρήσεών του κατὰ τὰ ἄρθρα 81 καὶ 116· νὰ ἐπισκέπτηται τοὺς ἐπὶ τῶν πλοίων νοσοῦντας, καὶ νὰ κάμνῃ ἐπιστημονικὴν ἱατρικὴν ἐκθεσιν εἰς τὸ Ὑγειονομεῖον περὶ τῆς φύσεως τῆς νόσου γνωμοδοτῶν δι' αὐτῆς ὀριστικῶς, ἂν πρέπη νὰ θεωρηθῇ τὸ νόσημα μὴ λοιμῶδες, ὑποπτον, ἢ λοιμῶδες· νὰ ἐπιθεωρῇ τὰ λείψανα τῶν ἀποθανόντων ὑπὸ κάθαρ-

σιν ἢ καὶ τοὺς εὐρεθέντας νεκροὺς (ἄρθρ. 269) εἰς δεικνύουσι φαινόμενα λοιμώδους νόσου, καὶ ν' ἀναφέρῃ ἐγγράφως εἰς τὸ Ὑγειονομεῖον· νὰ φροντίζῃ εἰς τὴν ἐπίσκεψιν τῶν νοσούντων καὶ τὴν ἐξέτασιν τῶν νεκρῶν καὶ νὰ μὴ συγκοινωνῇ ἁμέσως ἢ ἐμμέσως μ' αὐτοὺς, καὶ νὰ μὴ πλησιάζῃ ὑπὲρ τὸ δέον, ἢ ἐκτίθεται εἰς τὴν ἀτμοσφαῖραν τῆς τε ἐκπνοῆς καὶ τῆς διαπνοῆς αὐτῶν, καὶ τῆς ἀναθυμιάσεως τῶν ἀποκρινομένων ὑπ' αὐτῶν· νὰ ἀπέρχηται μετὰ πρόσκλησιν τοῦ ὑγειονόμου εἰς τὰ μέρη ἐκεῖνα τῆς περιφερείας τοῦ Ὑγειονομείου παρὰ τῷ ὁποίῳ διατελεῖ, ὅπου ἡ ἀσφάλεια τῆς δημοσίας ὑγείας ἀπαιτεῖ τὴν παρουσίαν του, ἀποζημιούμενος διὰ τὰ ἐξοῖα τῆς ὁδοιπορίας του.

Περὶ τοῦ Γραμματέως.

276. Τὰ χρέη τοῦ γραμματέως τοῦ Ὑγειονομείου εἶναι νὰ κρατῇ τὰ βιβλία ὅλα, καὶ τὰ ἀρχεῖα τοῦ Καταστήματος μὲ ὅλην τὴν δυνατὴν ἀκρίβειαν καὶ τάξιν· νὰ γράφῃ τὰς ἀναφορὰς καὶ τὰ λοιπὰ ἐγγραφα, καὶ νὰ διεκπεραιώσῃ αὐτά· νὰ προσυπογράψῃ ὅλα τὰ ἐξερχόμενα ἐγγραφα· νὰ ἐκπληρῷ ὅλην τὴν γραφικὴν ὑπηρεσίαν κατὰ τὰς παραγγελίας τοῦ ὑγειονόμου, καὶ τούτου κωλυομένου, νὰ ἐκτελῇ τὰ χρέη αὐτοῦ. Ἐὰν ὑπάρχωσι περισσότεροι γραμματεῖς θέλει διανεμεσθαι ἡ γραφικὴ ὑπηρεσία εἰς αὐτοὺς παρὰ τοῦ ὑγειονόμου. Ὅπου δὲν ὑπάρχει γραμματεὺς, ἐκτελεῖ τὰ χρέη αὐτοῦ ὁ ὑγειονόμος.

Περὶ τοῦ Ἀρχιφύλακος.

277. Ὁ ἀρχιφύλαξ τοῦ ὑγειονομείου ἢ ὁ ἐκπληρῶν χρέη ἀρχιφύλακος ὑγειονομικοῦ φύλαξ ἔχει χρέος νὰ μένῃ πάντοτε νύκτα καὶ ἡμέραν εἰς τὸ Ὑγειονομεῖον· νὰ παριτηρῇ ὅταν φθάνωσι πλοῖα εἰς τὸν λιμένα καὶ νὰ εἰδοποιῇ τὸν Ὑγειονόμον· νὰ δέχεται αὐτὸς κατὰ παραγγελίαν τοῦ Ὑγειονόμου μὲ τὰς ἀπαιτούμενας προφυλάξεις τὰ ἐγγραφα τῶν πλοίων, τὰς ἐπιστολάς καὶ τὰ χρήματα· νὰ φροντίζῃ περὶ τῆς ἐκκαθάσεως αὐτῶν κατὰ τὰς ὁδηγίας τοῦ Ὑγειονόμου· νὰ ἐπιτηρῇ τοὺς λοιποὺς ὑγειονομικοὺς φύλακας, ὥστε νὰ ἐκ-ελθῶσι τὰ χρέη τῶν· νὰ ἐπιτηρῇ εἰς τὸ διαλεκτήριον τοῦ Ὑγειονομείου καὶ εἰς τὰς ἐξερχόμενας λέμβους διὰ νὰ μένωσιν εἰς τὴν ἀντήκουσαν ἀπόστασιν, καὶ νὰ μὴ συμβῇ καμμία ἀνάμιξις, ἢ ὑγειονομικὴ ἄλλη παρά-

θασίς· νὰ ἐπαγρυπνῇ τὴν νύκτα περιερχόμενος εἰς τὸν λιμένα μὲ λέμβον τοῦ ὑγειονομείου διὰ νὰ βεβαιουῖται, ἂν φυλάττωνται αἱ ὑγειονομικαὶ διατάξεις· νὰ ἐπισκέπτηται τὰ μέλλοντα νὰ ἐλευθεροκοινωνήσωσι πλοῖα, καὶ νὰ δίδῃ εἰς αὐτὰ τὴν ἐλευθέραν κοινωνίαν κατὰ διαταγὴν τοῦ Ὑγειονόμου. Νὰ ἐκπληρῷ ὅσας ὑγειονομικὰς παραγγελίας δώτῃ εἰς αὐτόν ὁ Ὑγειονόμος, καί, ὅπου δὲν ὑπάρχει καπνιστὴς ἰδιαιτέρος, νὰ ἐκτελῇ τὰ χρέη αὐτοῦ.

Περὶ τοῦ καπνιστοῦ.

278. Τὰ καπνιστοῦ χρέη εἶναι· νὰ δέχεται τὰ ὑπὸ κάθαρσιν γράμματα καὶ ἔγγραφα μὲ ἀναγκαίαν προφύλαξιν εἰς τὸ καπνιστήριον· νὰ τὰ ἀνοίγῃ καὶ διατρυπᾷ μὲ μακρὰ ἐργαλεῖα, καὶ νὰ τὰ ὑποκαπνίζῃ, ὑπὲρ ἰδιαιτέραν εὐθύνην αὐτοῦ, κατὰ τὰ ἄρθρα 163 καὶ 219· ἔπειτα δὲ νὰ τὰ διπλῶνῃ καὶ σφραγίζῃ μὲ τὴν σφραγίδα τοῦ Ὑγειονομείου, καὶ νὰ τὰ παραδίδῃ εἰς τὸν ὑγειονόμον, διὰ νὰ φροντίζῃ ἐκεῖνος τὴν διεύθυνσιν αὐτῶν. Ὁ καπνιστὴς θέλει φροντίζει νὰ μὴ εὐρίσκωνται εἰς τὸ καπνιστήριον πράγματα ἐπιδεκτικὰ μολυσμοῦ· νὰ καπνίζωνται τὰ γράμματα μὲ ὅλην τὴν ἐπιμέλειαν· νὰ μὴ καίωνται, ἢ συγχέωνται μετ' ἀλλήλων· νὰ μὴ μένωσιν εἰς αὐτὰ ὕλαι ἐπιδεκτικὰ μολυσμοῦ· νὰ μὴ εἰσέρχεται εἰς τὸ καπνιστήριον ἐπὶ ὅπῃ αἰδήποτε προφάσει οὐδεὶς τῶν μὴ ὑγειονομικῶν ὑπαλλήλων, καὶ νὰ μὴν ἀναγινώσκῃ οὐτ' αὐτός, οὔτε κανεὶς ἄλλος τὰς ἀνοιγόμενας ἐπιστολάς.

Περὶ τοῦ προμηθευτοῦ.

279. Ὁ προμηθευτὴς (spenditore) εἶναι ὑπάλληλος ὑγειονομικός, ἐκλεγόμενος μεταξὺ τῶν τιμιωτέρων καὶ ἱκανωτέρων ὑγειονομικῶν φυλάκων. Χρέος αὐτοῦ εἶναι νὰ προμηθεύῃ εἰς τὰ ὑπὸ κάθαρσιν πλοῖα τὰ ἀναγκαῖα τρόφιμα, καὶ ἄλλα χρειώδη κατ' αἴτησιν των. Ὑπόκειται δὲ καὶ αὐτός, ὡς ὑγειονομικός ὑπάλληλος, εἰς ὅλα ὅσα ἀφορῶσι καὶ τοὺς λοιποὺς ὑγειονομικοὺς ὑπαλλήλους. — Ὁ προμηθευτὴς ὀφείλει νὰ ἔχῃ καὶ τοὺς ἀναγκαίους ὑπηρέτας, οἵτινες ἐκλέγονται μὲν παρ' αὐτοῦ, ἀναγνωρίζονται δὲ παρὰ τοῦ Ὑγειονομείου, καὶ ἐνεργοῦν ὑπὸ εὐθύνην καὶ μὲ μισθὸν προμηθευτοῦ, μὴ δεχόμενοι ν' ἀπαιτήσωσι παρὰ τῶν πλοίων οὐδέν. Οἱ ὑπηρέται οὐ-

τοι πρέπει νὰ ἐκλέγωνται ἐκ τῶν ἐκτάκτων ὑγειονομικῶν φυλάκων. — Ὁ προμηθευτὴς προμηθεύει ὅλα τὰ ἀναγκαῖα εἰς τὰ πλοῖα κατὰ τὴν τρέχουσαν τιμὴν εἰς τὴν ἀγοράν· ἀλλὰ διὰ νὰ ᾔνοι εὐκολος ὁ ἔλεγχος αὐτοῦ, θέλει γίνεσθαι κατὰ μῆνα ἡ διατίμησις τῶν τροφίμων καὶ λοιπῶν ἀναγκαιῶν παρὰ τῆς ὑγειονομικῆς ἐπιτροπῆς καὶ θέλουν πέμπεσθαι δύο ἀντίγραφα ἐπικυρωμένα εἰς τὸ Ὑγειονομεῖον, ἐξ ὧν τὸ ἓν στέλλεται εἰς τὸ Λοιμοκαθαρτήριον· δι' ἑλεγχον τοῦ ἐκεῖσε προμηθευτοῦ, καὶ τὸ ἄλλο τοιχοκολλᾶται εἰς τὸ διαλεκτήριον τοῦ Ὑγειονομεῖου εἰς τρόπον ὥστε νὰ ἀναγινώσκηται παρὰ τῶν ὑπὸ κἀθαρσιν ἀνθρώπων. Ἐν οἷς ἐπὶ τῶν πλοίων ἔχωσι παράπονα, διευθύνονται εἰς τὸν ὑγειονόμον, ὅστις θέλει φροντίζει νὰ τοὺς ἱκανοποιῇ· ἐὰν δὲ δὲν ἱκανοποιηθῶσι παρὰ τοῦ ὑγειονόμου, ἀναφέρονται κατ' εὐθεΐαν εἰς τὴν προϊσταμένην διοικητικὴν ἀρχήν. Ὁ προμηθευτὴς εἶναι ὑπόχρεως νὰ φροντίζῃ νὰ εὐχαριστήσῃ τοὺς καθαριζομένους, καὶ κατ' ἐξοχὴν ὡς πρὸς τὴν τιμὴν τῶν ὠνίων καὶ τὴν καλὴν ποιότητα αὐτῶν· ἰδίως θέλει ἐπιτηρεῖ ὁ ὑγειονόμος εἰς τοῦτο. Πᾶσι κατάχρησις ἐκ μέρους τοῦ θέλει ἐπιφέρει τὴν παῦσιν αὐτοῦ, ἐπιφυλαττομένης καὶ τῆς ποινικῆς αὐτοῦ καταδιώξεως. Ὁ προμηθευτὴς δὲν δύναται νὰ ἔχῃ καμμίαν ἄλλην ἀπαίτησιν παρὰ τῶν πλοίων, εἰμὴ τὸ διωρισμένον εἰς τὴν ὑγειονομικὴν διατίμησιν δικαίωμα. — Τοὺς λογαριασμοὺς τοῦ προμηθευτοῦ θέλει ἐπιθεωρεῖ ὁ ὑγειονόμος, καὶ μετὰ τὴν πληρωμὴν αὐτῶν θέλει τοὺς παρακαταθέτει εἰς τὰ ἀρχεῖα τοῦ Ὑγειονομεῖου· οἱ πληρώνοντες ὁμῶς δύναται νὰ λάβωσιν ἀντίγραφον αὐτῶν, ἐὰν θελήσωσι. — Διὰ νὰ εὐκολύνεται ἡ ὑπηρεσία τοῦ προμηθευτοῦ, καὶ νὰ μὴ συμβαίνωσι παράπονα ἐκ μέρους τῶν καθαριζομένων, πρέπει οὗτοι νὰ διορίζωσιν εἰς αὐτὸν ἄφ' ἐσπέρας ὅσων πραγμάτων ἔχουσι χρεῖαν κατὰ τὴν ἀκόλουθον πρωτὴν καὶ τὸ πρωτὶ ὅσων ἔχουσι χρεῖαν μετὰ τὴν μεσημβρίαν. — Ὁ προμηθευτὴς εἶναι ὑπόχρεως νὰ προμηθεύῃ δωρεάν τὸ ἀναγκαῖον πότιμον ὕδωρ εἰς τὰ πλοῖα ἐκεῖνα τὰ ὅποια ἀγοράζουν δι' αὐτοῦ τρόφιμα. — Ὅλα τὰ χαρτῖα καὶ αἱ σημειώσεις, τὰς ὁποίας δίδουν οἱ πλοίαρχοι εἰς τὸν προμηθευτὴν, θέλουν βάλλεσθαι παρ' αὐτοῦ, λαμβανόμεναι διὰ μακρᾶς λαβίδος, εἰς μετἀλλινον κιβώτιον, ἀκριβῶς κλειόμενον, καὶ θέλουν μετακομίζεσθαι ὑπὸ τὴν μεγαλητέραν εὐθύνην αὐτοῦ εἰς τὸ καπνιστήριον, διὰ νὰ καπνίζωνται ὑπὸ τῷ καπνιστοῦ, ἢ τοῦ ἐκτελοῦντος τὰ χρέη αὐτοῦ. — Οἱ πλοίαρχοι,

ἂν δὲν θέλῃσι νὰ προμηθεύωνται τὰ τρόφιμα ἢ ἄλλα χρειῶδη διὰ τοῦ προμηθευτοῦ, δύνανται νὰ λαμβάνωσιν αὐτὰ διὰ τῶν συγγενῶν τῶν, ἢ δι' ἐκείνων πρὸς οὓς εἶναι συστημένοι. Εἰς κανένα ἄλλον δὲν ἐπιτρέπεται νὰ προμηθεύῃ τρόφιμα εἰς τὰ πλοῖα.

Περὶ τῶν φυλάκων.

280. Τὰ χρέη τῶν παρὰ τοῖς ὑγειονομικοῖς φυλάκων εἶναι νὰ ἐκτελῶσι μετ' ἀκριβείας καὶ κατὰ γράμμα ὅσα διαγράφονται εἰς τὸν κανονισμὸν τοῦτον, καὶ ὅλας τὰς διαταγὰς καὶ ὁδηγίας, τὰς ὁποίας λαμβάνουν παρὰ τοῦ ὑγειονόμου ἐγγράφως ἢ προφορικῶς.

Περὶ τῶν κατὰ σταθμοὺς ἀρχιφυλάκων ἢ σταθμαρχῶν.

281. Τῶν ὑγειονομικῶν ἀρχιφυλάκων τῶν προϊσταμένων εἰς τοὺς ὑγειονομικοὺς σταθμοὺς χρέη εἶναι : νὰ ἐπιθεωρῶσι τὰς ὑγειονομικὰς πιστοποιήσεις (ἄρθρ. 6, 7)· νὰ ἐκδίδωσιν ἀδείας ἀκτοπλοίας, καὶ νὰ ἐπιθεωρῶσιν αὐτάς (ἄρθρ. 10, 11, 13), νὰ κάμνωσι τὰς ἀναγκαίας ἐξομολογήσεις (ἄρθρ. 19—31), καὶ νὰ παραδέχωνται μὲν εἰς ἐλευθέραν κοινωνίαν τὰ προσωριμίζόμενα ἐκεῖ ἐλεύθερα πλοῖα (ἄρθρ. 45—49), νὰ ἀποπέμπωσι δὲ εἰς τοὺς ἄρμοδιους λιμένας τὰ μὴ ἐλεύθερα, ἐπιθεωροῦντες μόνον τὴν πιστοποίησιν αὐτῶν (ἄρθρ. 51—55), νὰ μὴ δίδωσι ποτὲ ἐλευθέραν κοινωνίαν εἰς πλοῖα, τὰ ὁποῖα δὲν φέρουν πιστοποίησιν, ἢ φέρουν εἰς διάλεκτον, τὴν ὁποῖαν δὲν ἐννοοῦν, ἢ δὲν δύνανται νὰ ἐξομολογήσωσιν αὐτὰ διὰ τὸν αὐτὸν λόγον, μὴ ὑπάρχοντος εἰς τὸν τόπον ἐκεῖνον διερμηνέως (ἄρθρ. 24), νὰ παραλαμβάνωσι γράμματα καὶ χρήματα παρὰ τῶν ὑπὸ κάθαρσιν πλοίων, καὶ καθαρίζοντες αὐτά, κατὰ τὰ ἄρθρα 157, 163, νὰ τὰ διευθύνωσιν ὅπου ἀνήκει· νὰ ἐπαγρυπνῶσι καθ' ὅλην τὴν περιφέρειαν αὐτῶν εἰς τὴν ἐκτέλεισιν τῶν ὑγειονομικῶν διατάξεων, καὶ εἰς τὸ νὰ μὴ συμβῇ καμμία παράβασις· νὰ κηρύττωσιν ὑπὸ τὴν ἀνήκουσαν κάθαρσιν τοὺς εἰς τὴν περιφέρειαν τῆς δικαιοδοσίας τῶν τόπους, μὲ τοὺς ὁποίους ἤθελε γενεὴ συγκοινωνία μετὰ μὴ ἐλευθέρων ἀνθρώπων, πλοίων, ζώων καὶ πραγμάτων, ἀλλὰ προσωρινῶς μέχρις οὗ λάβωσιν ὀριστικὴν ἀπόφασιν τῆς προϊσταμένης αὐτῶν ἀρχῆς· νὰ ἐπιτηρῶσι τὴν διαγωγὴν τῶν ὑποκειμένων εἰς αὐτοὺς ὑγειονομικῶν φυλάκων· νὰ ἐπαγρυπνῶσιν εἰς τὰ ναυάγια· νὰ ἀναφέρωσι πάσατα

εἰς τὰς προΐσταμένας αὐτῶν ὑγειονομικὰς καὶ διοικητικὰς ἀρχάς, διὰ πᾶν ὅ,τι δύνχται νὰ διαφέρῃ τὴν ὑγειονομικὴν ὑπηρεσίαν νὰ καταμηνύωσιν εἰς τὴν προΐσταμένην αὐτῶν ἀρχήν, τὰς γενομένας τυχόν ὑγειονομικὰς παραβιάσεις· νὰ μὴν ἱπομακρύνωνται ποτὲ τῆς θέσεώς των, ἄνευ ἐγγράφου ἀδείας, τῆς προΐσταμένης ὑγειονομικῆς ἀρχῆς· ἐὰν δὲ ποτε ἀναγκασθῶσιν ἀπὸ κατεπειγουσιν ἀνάγκην τῆς ὑγειονομικῆς ὑπηρεσίας νὰ ἀπομακρυνθῶσι, πρέπει νὰ ἀναφέρωσι περὶ τοῦτου πάραυτα, ἀποδεικνύοντες τὴν ἀνάγκην. Οἱ σταθμάρχαι οὗτοι ὑποχρεοῦνται νὰ κρατῶσι τὰ ἀκόλουθα βιβλία κατὰ τὸ ἄρθρον 274 : — α) Τῶν καταπλεόντων καὶ ἀποπλεόντων πλοίων. — β) Στελέχη τῶν ἀδειῶν ἀκτοπλοίας. — γ) Ἀντίγραφα τῶν ἐπιθεωρήσεων τῶν ὑγειονομικῶν πιστοποιήσεων καὶ τῶν ἀδειῶν ἀκτοπλοίας. — δ) Τῶν εἰσπράξεων. — ε) Πρωτόκολλον τῶν εἰσερχομένων καὶ ἐξερχομένων ἐγγράφων. — Πρὸς τούτοις θέλουν φυλάττει καὶ οὗτοι τὰ ἀρχεῖα των ὡς αἱ λοιπαὶ ὑγειονομικαὶ Ἀρχαί.

Περὶ τῶν κατὰ τὰ φυλακεῖα φυλάκων.

282. Τῶν διαμενόντων εἰς τὰ Ἱγειονομικὰ φυλακεῖα φυλάκων τὰ χρέη ταυτίζονται μὲ τὰ τῶν ἀρχιφυλάκων τῶν ὑγειονομικῶν σταθμῶν ἢ σταθμαρχῶν (ἄρθρ. 281) μὲ τὴν διαφοράν, ὅτι δὲν δύνανται οὗτοι νὰ ἐκδῶσι ἰσὶν ἀδείας ἀκτοπλοίας, ἀλλ' ἐπιθεωροῦσι μόνοι αὐτὰς κατὰ τὰς ὑγειονομικὰς πιστοποιήσεις, καὶ ὅτι δὲν δύνανται νὰ παραλαμβάνωσιν οὔτε γράμματα, οὔτε χρήματα, οὔτε κανέν ἄλλο εἶδος πράγματος ἀπὸ πλοῖα μὴ ἐλεύθερα, καὶ ὅτι κρατοῦσι μόνον τὰ βιβλία. — α) Τῶν καταπλεόντων καὶ ἀποπλεόντων πλοίων. — β) Ἀντίγραφα τῶν ἐπιθεωρήσεων, τῶν ὑγειονομικῶν πιστοποιήσεων καὶ ἀδειῶν τῆς ἀκτοπλοίας. — γ) Τῶν εἰσπράξεων. Προσέτι φυλάττουσιν ὅλας τὰς διαταγὰς καὶ ὁδηγίας, τὰς ὁποίας λαμβάνουσι παρὰ τῶν προΐσταμένων αὐτῶν Ἀρχῶν.

Περὶ τῶν ἀκταιωρῶν.

283. Τὰ χρέη τῶν εἰς τοὺς λιμένας εὐρισκομένων ἀκταιωρῶν διαγράφονται εἰς τὸ ἄρθρον 57. Ἐκτὸς δὲ τῶν ἀκταιωρῶν τούτων θέλουν παραπλῆει βασιλικά πλοῖα ὅλα τὰ παράλια τῆς Ἑλλάδος,

διὰ νὰ προλαμβάνωσι πᾶσαν ὑγειονομικὴν παράβασιν, καὶ νὰ προσέχωσιν εἰς τὰ ναυάγια. Ἰδίως δὲ θέλουν παραπλέει πάντοτε τοιαῦτα ἐντὸς τοῦ Παγασσαίου κόλπου, καὶ τοῦ Ἀμβρακικοῦ, διὰ νὰ ἐπιτηρῶσιν ὅλα τὰ πλέοντα ἐκεῖ πλοῖα, καὶ μάλιστα τὰ ἀλιευτικά καὶ ἀκτόπλοια, καὶ βεβαιώνωνται ἐὰν ἔχῃσι τὰς πιστοποιήσεις ἢ ἀδείας αὐτῶν ἐν τάξει, καὶ ἐὰν δὲν ὑπερέβησαν τὰς δοθείσας εἰς αὐτὰ διαταγὰς. Εἰς δὲ τὸν Ἀμβρακικὸν κόλπον θέλουν εὐρίσκεσθαι δύο τοῖλάχιστον τριαῦτα πλοῖα, ἐξ ὧν τὸ μὲν θέλει παραπλέει καὶ ἐπιτηρεῖ πάντοτε, τὸ δὲ θέλει μένει προσωρμισμένον εἰς τὴν Βουβάλαν, διὰ νὰ ἐπιτηρῇ τὰ ἀκτόπλοια καὶ ἀλιευτικά πλοῖα νὰ μὴ ὑπερβαίνωσι τὰς ἀδείας αὐτῶν. — Ἐπὶ τῶν Β. πλοίων τούτων θέλει εὐρίσκεσθαι Ὑγειονομικὸς ὑπάλληλος, ἐπιφορτισμένος ἰδίως μὲ τὰ χρέη τῆς ρηθείσης ἐπιτηρήσεως· κατὰ τὰς περιστάσεις δὲ θέλουν διορίζεσθαι Ὑγειονομικοὶ ὑπάλληλοι καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων Βασιλικῶν πλοίων τῶν εὐρισκομένων εἰς ὑγειονομικὴν ἐπιτήρησιν.

Περὶ τοῦ Ἐπιστάτου τοῦ Λοιμοκαθαρηρίου.

284. Ὁ ἐπιστάτης τοῦ Λοιμοκαθαρηρίου εἶναι προσωπικῶς ὑπεύθυνος διὰ πᾶσαν ἀταξίαν, σιμῶσαν ἐντὸς τοῦ καταστήματος, καὶ ἂν ἤθελε γενῇ παρὰ τῶν ὑπαλλήλων ἢ φυλάκων. Εἶναι προσέτι ὑπεύθυνος εἰς τὴν Κυβέρνησιν διὰ τὰ τὸ κατάστημα, τὸ ὅποιον θέλει παραδίδεσθαι εἰς αὐτὸν κατὰ τὸ περὶ δημοσίων οἰκοδομῶν ἀπὸ 26 Δεκεμβρίου 1836 Β. Διάταγμα, καὶ διὰ πᾶσαν φθορὰν ἢ ὑπεξαίρεσιν τῶν ἐν τῷ Λοιμοκαθαρηρίῳ πραγματειῶν, ἢ πραγμάτων γινομένην οὐχὶ μόνον ἐκ προθέσεως, ἀλλὰ καὶ ἐξ ἀμελείας. — Ὁ Ἐπιστάτης πρέπει νὰ κατοικῇ ἐντὸς τοῦ Λοιμοκαθαρηρίου. Μόλον τοῦτο ἐν καιρῷ μὴ ὑποψίας, δύναται νὰ κατοικῇ ἐκτὸς αὐτοῦ. Εἶναι ὅμως πάντοτε καὶ ἀπὸν ὑπεύθυνος διὰ πᾶν ὅ,τι συμβῇ ἐν τῷ καταστήματι. Ὅταν δὲ ἔχῃ ἀδειαν ἀπουσίας, ἀπαλλάττεται τῆς εὐθύνης ταύτης, ἥτις ἐπίκειται εἰς τὸν ἐκπληροῦντα τὰ χρέη αὐτοῦ κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἀπουσίας του. — Ἡ ἀδεια τῆς ἀπουσίας δίδεται εἰς αὐτὸν καθὼς καὶ εἰς τὸν Ὑγειονόμον, μὲ τὴν διαφορὰν ὅτι ὁ Ἐπιστάτης δὲν δύναται νὰ ἀπομακρυνθῇ οὐδέποτε ἄνευ ρητῆς ἀδείας. — Ὁ Ἐπιστάτης δὲν δύναται νὰ δεχθῇ εἰς τὸ Λοιμοκαθαρτήριον εἰς ἐκκθάρσιν πράγματα ἢ ἀνθρώπους ἄνευ ἀδείας τοῦ Ὑγειονόμου· ἔχει

χρέος νὰ κλείῃ τὸ ἐσπέρας τὸ Κατάστημα, τὰς ἀποθήκας, καὶ τοὺς κοιτῶνας, καὶ νὰ φυλάττῃ αὐτοὺς τὰς κλείδας· νὰ ἐπισκεπτήτα καὶ ἑκάστην ὁὖς τὰς ἀποθήκας καὶ τοὺς κοιτῶνας τῶν ἐκκαθαριζομένων ἐξωθεν. διὰ νὰ παρατηρῇ, ὥστε νὰ γίνηται ἡ ἐκκαθάρισις ἐν τάξει· νὰ μὴ συγχωρῇ εἰς κανένα οὔτε νὰ εἰσέλθῃ, οὔτε νὰ ἐξέλθῃ τοῦ Καταστήματος ἄνευ ἀδείας αὐτοῦ· νὰ προσέχῃ νὰ ἐκτελῶσι καὶ οἱ καθαριζόμενοι καὶ οἱ φύλακες τὰ χρέη αὐτῶν, καὶ νὰ ἀκούῃ τὰ παράπονα τῶν ἐκκαθαριζομένων κατὰ τῶν προμηθευτῶν, τῶν φυλάκων κτλ. μετ' ἄκρας προσοχῆς, καὶ ἂν τὰ εὐρίσκῃ δίκαια νὰ φροντίζῃ περὶ τῆς ἱκανοποιήσεως αὐτῶν· νὰ ἐπιτηρῇ τοὺς προμηθευτάς, διὰ νὰ ἐκτελῶσι μετ' ἀκριβείας τὰ χρέη των· νὰ μὴ λαμβάνῃ ἢ δίδῃ τις πράγματα εἰς τὸ Λοιμοκαθαρτήριον ἄνευ ἀδείας αὐτοῦ· νὰ παραδέχεται τοὺς ἐπιβάτας· νὰ διανέμῃ αὐτοὺς εἰς τοὺς κοιτῶνας καὶ τοὺς καταγράψῃ εἰς ἰδιαιτέρον βιβλίον· νὰ τοὺς παραδίδῃ εἰς φύλακας, καὶ νὰ διορίζῃ τὸν καιρὸν τῆς καθάρσεως αὐτῶν· νὰ ἐπιτηρῇ, ὅταν ἐπισκέπτεται ὁ ἱατρὸς τοὺς καθαριζομένους ἢ ἐξομολογῇ καὶ κοινωνῇ ὁ ἱερεὺς αὐτοὺς, καὶ ὅταν θεωρῶσιν οἱ ἔμποροι τὰς πραγματείας των, διὰ νὰ φυλάσσωνται ἀκριβῶς αἱ ὑγειονομικαὶ διατάξεις· νὰ παραδέχεται τὰς πραγματείας· νὰ διατάσῃ τὸν τρόπον, τὸν τόπον καὶ τὸν καιρὸν τῆς ἐκκαθαρίσεως αὐτῶν καὶ νὰ τὰς παραδίδῃ εἰς τὸν ἔφορον τῶν ἀποθηκῶν, ὅπου ὑπάρχει τοιοῦτος· νὰ φροντίζῃ νὰ τίθενται χωριστὰ αἱ πραγματεῖαι καὶ τὰ πράγματα τῶν διαφόρων πλοίων, καὶ μάλιστα τῶν διαφερόντων κατὰ τὴν ὑγειονομικὴν κατάστασιν· νὰ αὐξάνῃ τὰς ἡμέρας τῆς ἐκκαθάρσεως τῶν ἀνθρώπων ἢ πραγμάτων, ὅταν ἔχῃ λόγους ὑποψίας, ἀναφέρων ὅμως ἐγγράφως περὶ τούτου εὐθὺς εἰς τὸ Ὑγειονομεῖον, καὶ ἐκθέτων τοὺς λόγους· νὰ φροντίζῃ νὰ πληρώνωνται τὰ λοιμοκαθαρτικὰ δικαιώματα· νὰ ἐπιθεωρῇ καὶ ἐπικυροῖ τοὺς λογαριασμοὺς τοῦ ἐν τῷ Λοιμοκαθαρτηρίῳ προμηθευτοῦ· νὰ δίδῃ τὰς ἀναγκαίας ὁδηγίας καὶ διαταγὰς εἰς ὅλους τοὺς ὑπαλλήλους τοῦ Καταστήματος· νὰ διορίζῃ τὰς θέσεις τῆς φρουρᾶς, καὶ δίδῃ εἰς αὐτὴν τὰς ἀναγκαίας ὁδηγίας· νὰ καταμηνύῃ διὰ τοῦ ὑγειονομοῦ εἰς τὰς ἀρμοδίους ἀρχὰς τὰς ἐν τῷ Λοιμοκαθαρτηρίῳ γινομένης ὑγειονομικᾶς παραβάσεις· νὰ συντάττῃ κατὰ τὸ ἄρθρ. 36 τοῦ ὑγειονομικοῦ Νόμου τὰς διαθήκας τῶν ἐν τῷ Λοιμοκαθαρτηρίῳ καθαριζομένων, ὅσας προσκληθῇ παρ' αὐτῶν.— Ὁ ἐπιστάτης ἐκλέγει τοὺς ἐκτάκτους φύλακας καὶ ἀριστάς

τοῦ Λοιμοκαθακτηρίου, καὶ τοὺς ὑποβάλλει διὰ τοῦ Ὑγειονομείου εἰς τὴν ἐπικύρωσιν τῆς προϋσταμένης Διοικητικῆς Ἀρχῆς, τοὺς κατατάττει εἰς κατάλογον κατ' ἀλφάβητον, καὶ τοὺς διορίζει διαδοχικῶς εἰς ὑπηρεσίαν, καὶ φροντίζει, ὥστε μεταξύ τῶν τοιούτων φυλάκων καὶ ἀεριστῶν νὰ εὐρίσκωνται, εἰ δυνατόν, καὶ τινες ἀπόλοιμοι. — Ἐὰν οἱ ὑγειονομικοὶ ἔκτακτοι φύλακες δὲν ἐκτελῶσι τὰ χρέη των, παύει αὐτοὺς προσωρινῶς ἢ καὶ ὀριστικῶς· καὶ ἂν εὐρίσκωνται εἰς ὑπηρεσίαν ὑπὸ καθαρίσιν, θέλει τοὺς ἀντικαθιστᾶ, καὶ τότε δὲν θέλουν ἔχει οὔτε κανὲν δικαίωμα ἀπαιτήσεως ἀπὸ τὴν ὄραν τῆς ἀντικαταστάσεως. Δύναται ὡσαύτως νὰ παύῃ προσωρινῶς καὶ τοὺς τακτικούς φύλακας, ἀναφέρων εὐθὺς διὰ τοῦ Ὑγειονομείου εἰς τὴν ἀρμοδίαν Διοικητικὴν Ἀρχήν.

285. Ὁ ἐπιστάτης δταν ἀσθενήσῃ τις, ἀναφέρει εὐθὺς εἰς τὸ Ὑγειονομεῖον, καὶ διατηρεῖ ἀπὸ τότε καθημερινὴν ἀνταπόκρισιν μετ' αὐτοῦ περὶ τῆς καταστάσεως τοῦ νοσοῦντος· καὶ ἂν ᾔναι ὑποψία λαμβάνει ὅλα τὰ μέτρα, τὰ ὅποια ὀρίζονται εἰς τὰ ἄρθρα 146, 147, 148, 212, καὶ 248. Ἐὰν δὲ ἀσθενήσῃ αὐτὸς ἢ ἄλλος τῶν ἐν τῷ Λοιμοκαθακτηρίῳ ἐλευθέρων ὑπαλλήλων, τότε κλείει πάραυτα τὸ Λοιμοκαθακτήριον, ἐμποδίζει τοὺς εὐρεθέντας ἐν τῷ καταστήματι τοῦ νὰ ἐξέλθωσι, καὶ εἰδοποιεῖ τὸ Ὑγειονομεῖον, διὰ νὰ ἐνεργηθῶσι τὰ ὀριζόμενα εἰς τὸ ἄρθρον 248.

286. Ἐὰν ὑπάρχωσιν ἄνθρωποι ὑπὸ καθαρίσιν, οἵτινες δὲν ὑπακούουν εἰς τὰς προσκλήσεις τοῦ Ἐπιστάτου, διὰ νὰ συμμορφωθῶσι μετὰ τὰς Ὑγειονομικὰς διατάξεις, καὶ ἐκ τούτου δύναται νὰ προκύψῃ κίνδυνος μολυσμοῦ, ὁ ἐπιστάτης ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ παρατείνῃ τὴν περίοδον τῆς καθάρσεως αὐτῶν μέχρι τοῦ διπλοῦ. Διὰ δὲ τοὺς διατάρασσοντας τὴν ἡσυχίαν τοῦ καταστήματος, καὶ μὴ πειθομένους εἰς τὰς προσκλήσεις του, ὁ ἐπιστάτης συντάσσει ἀμέσως πρωτόκολλον μετὰ τοῦ Γραμματέως καὶ ἀρχιφύλακος, ἢ ἀπόντων τούτων, μετὰ δύο ἄλλων ἀνθρώπων, καὶ ἐνεργεῖ ἐπομένως ἀνάγκρῃν κατὰ τὸ ἄρθρ. 34 τοῦ Ὑγειονομικοῦ Νόμου.

287. Ὄταν ὁ ἐπιστάτης διαταχθῇ παρὰ τῆς ἀρμοδίας Ἀρχῆς νὰ βάλῃ ὑπὸ κράτησιν τινὰ τῶν ὑπὸ καθαρίσιν, ἀποκλείει αὐτὸν εἰς τὸν κοιτῶνα, καὶ διατάσσει τὴν φύλαξιν αὐτοῦ μέχρι τέλους τῆς καθάρσεως, μετὰ τὴν ἀποπεράτωσιν τῆς ὁποίας εἰδοποιεῖ τὴν ἀρμοδίαν Ἀρχήν διὰ νὰ τὸν περιλάβῃ.

288. Όταν αποθάνη τις ἐν τῷ Λοιμοκαθαρηρίῳ, ὁ Ἐπιστάτης φροντίζει περὶ τοῦ ἐνταφιασμοῦ αὐτοῦ μὲ τὰς ὀριζομένας εἰς τὰ ἄρθρα 216 προφυλάξεις καὶ ἂν δὲν ἔχῃ συγγενεῖς μεθ' ἑαυτοῦ ὑπὸ καθάρσιν, συντάσσει πρωτόκολλον μετὰ δύο ἄλλων μαρτύρων, περὶ ὧν τῶν εὐρεθέντων πραγμάτων αὐτοῦ, τὰ ὅποια ἐκκαθαρισθέντα παραδίδονται εἰς τὴν ἁρμοδίαν Διοικ. Ἀρχὴν διὰ νὰ φροντίσῃ τὰ παραιτέρω· ἐὰν δὲ ὁ ἄνθρωπος ἐτελεύτησεν ἀπὸ πανώλην, τότε συντάττει μὲν τὸ πρωτόκολλον, διευθύνει ὅμως τὰ μεμολυσμένα πράγματα ἑμοῦ μὲ ἀντίγραφα τοῦ πρωτοκόλλου εἰς τὸ λοιμοκομεῖον, διὰ νὰ ἐκκαθαρισθῶσιν ἐκεῖ, καίων πρότερον ὅλα τὰ φορέματα, στρώματα καὶ καλύμματα, τὰ ὅποια ἐχρησίμευσαν εἰς τὸν ἄρρωστον.

289. Ὁ ἐπιστάτης θέλει ἔχει τὰ ἐφεξῆς βιβλία· — α') βιβλίον τῶν εἰς τὸ Λοιμοκαθαρητήριον καθαριζομένων κατὰ τὸν τύπον Δ.— β') βιβλίον τῶν ἐν τῷ Λοιμοκαθαρηρίῳ ἀποθανόντων κατὰ τὸν τύπον Μ.— γ') βιβλίον τῶν ἐν τῷ Λοιμοκαθαρηρίῳ γεννήσεων κατὰ τὸν τύπον Ν.— δ') βιβλίον τῶν καθαριζομένων εἰς τὸ Λοιμοκαθαρητήριον πραγματειῶν, πραγμάτων καὶ ζώων κατὰ τὸν τύπον Ξ.— ε') βιβλίον τῶν εἰσπράξεων κατὰ τὸν συνηθὲ τῶν τριπλοτύπων τύπον· — ς') Πρωτόκολλον ὧν τῶν εἰσερχομένων καὶ ἐξερχομένων ἐγγράφων — Ἐκτὸς δὲ τῶν βιβλίων τούτων φυλάττει καὶ τακτικὰ ἀρχεῖα, καθ' ὃν τρόπον διατηροῦνται ταῦτα καὶ εἰς τοὺς ἄλλους κλάδους τῆς δημοσίου ὑπηρεσίας.

290. Οἱ ἐπιστάται τῶν Λοιμοκαθαρητηρίων τῆς Βονίτης καὶ τῆς Ἀμαλιαπόλεως θέλουν ἔχει ἐκτὸς τῶν εἰρημένων βιβλίων, καὶ βιβλία τῶν ἐκδιδόμενων ἀποδεικτικῶν τῆς ἐκκαθάρσεως κατὰ τὸ ἄρθρ. 347.

291. Όταν τὸ Λοιμοκαθαρητήριον εὐρίσκεται εἰς χωριστὸν λιμένα καὶ καθαρίζονται εἰς αὐτὸν πλοῖα, ὁ Ἐπιστάτης τοῦ Λοιμοκαθαρητηρίου ἐκτελεῖ καὶ τὰ χρέη τοῦ Ὑγειονόμου, ἐπιβιβάζων ἐπ' αὐτῶν ὑγειονομικοὺς φύλακας, ἂν δὲν ἐπιβιβάσθησαν ἤδη παρὰ τοῦ Ὑγειονόμου, καὶ ἐνεργῶν ὅλα τὰ λοιπὰ καθήκοντα τοῦ ὑγειονόμου· ἀλλ' αἱ ὑγειονομικαὶ πιστοποιήσεις καὶ ὅλα τὰ ἐγγράφα αὐτῶν θέλουν διευθετηθῆναι πάντοτε εἰς τὸ ὑγειονομεῖον, ὅπου θέλουν διαμένει, καὶ ἐπιθεωρεῖσθαι κατὰ τὴν τάξιν. Αἱ ἐξομολογήσεις θέλουν γίνεσθαι ὡσαύτως πάντοτε παρὰ τοῦ ὑγειονομείου, παρὰ τοῦ ὁποίου θέλει ἀποφασίζεσθαι, ἂν τὸ πλοῖον πρέπει νὰ θεωρηθῇ ὡς ἐλεύθερον, ἢ μὴ ἐλεύθερον, καὶ εἰς ποίαν καθάρσιν πρέπει νὰ υποβληθῇ, καὶ ἂν πρέπει νὰ

ἀποβιάσῃ πραγματείας, ἀνθρώπους καὶ πράγματα, εἰς παῖον μέρος καὶ πότε (ἄρθ.83).

Περὶ τοῦ ἐπιστάτου τοῦ Λοιμοκομείου

292. Ὁ ἐπιστάτης τοῦ Λοιμοκομείου ἔχει ἐντὸς αὐτοῦ, ὅσα χρῆν ἔχει ὁ ἐπιστάτης τοῦ λοιμοκαθατηρίου, προσέτι ἐκτελεῖ καὶ χρῆν ὑγειονόμου, ὅταν τὸ κατάστημα ᾗναι μακρὰν τοῦ ὑγειονομείου. Ὁ ἐπιστάτης τοῦ Λοιμοκομείου δὲν δύναται οὐδέποτε νὰ ἀπομακρυνθῇ τοῦ καταστήματος· ἐπαγρυπνεῖ μ' ὅλην τὴν δυνατὴν προσοχὴν καὶ ἐπιμέλειαν νὰ ἐκτελῶνται αἱ ὑγειονομικαὶ διατάξεις. Ἐὰν οἱ ἐκκαθαριζόμενοι ἀπειθῶσιν εἰς τὰς προσκλήσεις του, καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὰς ὑγειονομικὰς διατάξεις, ὥστε νὰ κινδυνεύτῃ ἐκ τῆς ἀπειθείας ταύτης ἡ δημοσία υἱεία, ἐνεργεῖ τὴν ἀνήκουσαν προανάκρισιν κατὰ τὸ ἄρθρον 34 τοῦ ὑγειονομικοῦ Νόμου, συντάττει πάραυτα πρωτόκολλον παρόντων δύο μαρτύρων, καὶ τοὺς βάλλει ὑπὸ φύλαξιν, ἀναφέρων περὶ τούτου εἰς τὸ προϊστάμενον ὑγειονομεῖον. Ὁ ἐπιστάτης εἶναι προσέτι ὑπεύθυνος διὰ τὰ φορέματα καὶ πράγματα τῶν ἐπιβατῶν, τὰ ὅποια παραλείπουν οὗτοι εἰς ἐκκάθαρσιν κατὰ τὴν ἀπόδυσιν αὐτῶν· ἐπὶ τούτῳ θέλει συντάττεσθαι μετ' ἀκριβείας διπλοῦν εὔρετήριον παρὰ τοῦ ἐπιστάτου, παρόντος καὶ τοῦ ἰδιοκτητοῦ τῶν πραγμάτων, καὶ δύο ἄλλων μαρτύρων ὑπογράφονται δ' ἀμφοτέρω παρ' ὅλων τῶν ρηθέντων προσώπων μὲ τὰς ἀναγκαίας προφυλάξεις, καὶ τίθεται ἐπ' αὐτῶν ἡ σφραγὶς τῆς ὑπηρεσίας. — Ἐκ τῶν δύο τούτων εὔρετηρίων τὸ μὲν ἐν παραλαμβάνει ὁ ἰδιοκτήτης, τὸ δὲ ἄλλο παρακατατίθεται εἰς τὰ ἀρχεῖα τοῦ ἐπιστάτου. Διὰ τὰ πράγματα, τὰ ὅποια πρέπει νὰ καὼσι κατὰ τὸ ἄρθρον 223, 224, ὁ ἐπιστάτης τοῦ Λοιμοκομείου συντάττει ὡσαύτως πρότερον λεπτομερὲς εὔρετήριον, τὸ ὅποιον προσυπογράφεται παρ' αὐτοῦ τοῦ ἰδιοκτητοῦ, ἐὰν ὑπάρχῃ, καὶ ἐκ δύο τῶν καθαριζομένων ἐπιβατῶν. Τὸ εὔρετήριον τοῦτο μένει εἰς τὰ ἀρχεῖα του καὶ ἔπειτα καλεῖ τὰ πράγματα ἐπὶ παρουσίᾳ τῶν ὑγειονομικῶν ὑπαλλήλων, καὶ τῶν ἰδιοκτητῶν, ἢ τῶν συνταξιῶν αὐτοῦ· θέλει δὲ φροντίζει ὁ ἐπιστάτης, ὥστε νὰ μὴ καίωνται πράγματα ἐπὶ ματοῖω, ἢ πράγματα σημαντικῆς ὁπωσοῦν ἀξίας· ὁ ἐπιστάτης τοῦ Λοιμοκομείου θέλει εἶσθαι εἰς καθημερινὴν ἀλληλογραφίαν μὲ τὸ προϊστάμενον ὑγειονομεῖον, ἀναγγέλλων πᾶν ὅτι συμβῇ ἄξιον λόγου εἰς

τὸ κατὰσθημα. — Περαιωθείσης τῆς ἐκκαθάρσεως ὅλης τοῦ μεμολυσμένου πλοίου καὶ τῶν ἐπιβιτῶν καὶ πραγματειῶν αὐτοῦ, ὁ ἐπιστάτης τοῦ Λοιμοκομείου κάμνει γενικὴν ἐκθεσιν εἰς τὸ προϊττάμενον ὑγειονομεῖον περὶ ὅλων τῶν συμβάντων κατὰ τὴν ἐκκάθαρσιν ταύτην. Ἀναφέρει περὶ τῆς διαγωγῆς τῶν ὑγειονομικῶν ὑπαλλήλων καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς καθάρσεως, καὶ παραδίδει ὅλα τὰ βιβλία καὶ ἔγγραφα εἰς τὸ ὑγειονομεῖον διὰ τὰ ἐξετάσει μετὰ τῆς ὑγειονομικῆς ἐπιτροπῆς καὶ τοῦ ἐπιστάτου τοῦ Λοιμοκαθαρητηρίου. Μετὰ τὴν ἐξέτασιν αὐτῶν παρακατατίθενται ὅλα τὰ ἀρχεῖα τοῦ Λοιμοκαθαρητηρίου, τοῦ ὁποῦ ἀπετέλει μέρος.

293. Ὁ ἰατρός δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ κατοικῇ ἐντὸς τοῦ Λοιμοκαθαρητηρίου, ἐπισκέπτεται ὅμως καθ' ἐκάστην αὐτὸ εἰς ὠρισμένας ὥρας καὶ εἰς ἐκτάκτους περιστάσεις, ὡσάκις ἤθελε προσκληθῇ παρὰ τοῦ ἐπιστάτου. — Τὰ καθήκοντά του εἶναι νὰ ἐπισκέπτηται παρόντος τοῦ ἐπιστάτου, τοὺς μέλλοντας νὰ εἰσέλθωσιν εἰς τὸ Λοιμοκαθαρητήριον πρὸς κάθαρσιν. Νὰ ἐπισκέπτεται ὡσαύτως τὴν ἐσπέραν τῆς προτεραίας τοὺς ἐπιβάτας φύλακας ἢ ἀεριστάς, οἵτινες πρόκειται νὰ λάβωσιν ἐλευθέραν κοινωνίαν τὴν ἐπιούσαν, καὶ νὰ ἀναφέρῃ ἐγγράφως εἰς τὸν ἐπιστάτην, ὅτι εὗρεν αὐτοὺς μὴ πάσχοντας ἀπὸ ὁποιοῦν δῆποτε ὑποπτον νόσημα, καὶ ἐπομένως δυναμένους νὰ λάβωσιν ἐλευθέραν κοινωνίαν. Νὰ ἐπισκέπτεται προσέτι ὅλους τοὺς νοσοῦντας ἐν τῷ Λοιμοκαθαρητηρίῳ· καὶ διὰ μὲν τὰς ἐπισκέψεις, αἵτινες γίνονται κατὰ πρόσκλησιν τῆς ὑγειονομικῆς Ἀρχῆς, καὶ διὰ τὰς ἐπισκέψεις τῶν ἐνδοῶν, φυλάκων καὶ ἀεριστῶν, δὲν θέλει λαμβάνει ἀποζημίωσιν. Διὰ τὰς τῶν ἄλλων ἀρρώστων, οἵτινες ἐπιθυμοῦν νὰ θεραπεύωνται παρ' αὐτοῦ, θέλει πληρῶνεσθαι παρ' αὐτῶν κατὰ τὴν ἱατρικὴν διατίμησιν. Νὰ δίδῃ ὀριστικὴν ἔγγραφον γνωμοδότησιν ἐπιστημονικῶς συνταττομένην περὶ τῆς φύσεως ἐκάστου νοσήματος, ἀναφαινομένου μεταξὺ τῶν εὐρισκομένων εἰς τὸ Λοιμοκαθαρητήριον. Εἰς τὰς ἐπισκέψεις τοῦ ὁ ἰατρός θέλει προσέχει τὰ μέγιστα νὰ μὴ συγκαινωνήσῃ μετὰ τοῦ πάσχοντος, ἢ μετ' ἄλλων, καὶ νὰ μένῃ εἰς τὴν ἀνήκουσαν ἀπόστασιν ἀπὸ τὸν ἄρρωστον. Εἶναι δὲ ὑπόχρεως νὰ κάμνῃ τὰς ἀποχρώσας ἐρωτήσεις καὶ ἐξετάσεις, διὰ νὰ πληροφορηται περὶ τῆς καταστάσεως τῆς υἱείας τῶν ὑπὸ κάθαρσιν εὐρισκομένων καὶ τῆς φύσεως τῶν νοσημάτων, τὰ ὅποια τυχὸν πάσχουν· οὗτοι δὲ ὀφείλουσι νὰ ὑπακούωσιν εἰς τὰς τοιαύτας προσκλήσεις τοῦ ἱατροῦ. Ἐὰν ἡ νό-

σας δὲ φέρη ὑποπτον χαρακτηρα, καὶ ὁ ἱατρός νομίση ἀναγκαῖον νὰ παρατηρήσῃ ὁ αὐτός τὴν κατάστασιν τῶν σφυγμῶν, δύναται νὰ πράξῃ τοῦτο ἐπιθέτων εἰς τὴν χώραν ὅλην ἐκείνην τῆς χειρὸς λεπτόν χαρτίον, ποτισμένον μὲ ἔλαιον. Ἐὰν ὅμως ἡ νόσος ᾖ ὑποπτος δὲν δύναται ὁ ἱατρός κατ' οὐδένα τρόπον νὰ ἐγγίξῃ τὸν ἄρρωστον.— Τοὺς ἐν τῷ Λοιμοκαθαρτηρίῳ θέλει ἐπισκέπτεσθαι καθ' ἐκάστην ὁ ἱατρός. Ἐὰν δὲ τὸ κατὰστημα ᾖ μακρὰν, εἶναι ὑπόχρεως νὰ ἐπισκέπτεται αὐτό, ὡς αἰεὶ τὸ ὑγειονομεῖον νομίζει ἀναγκαῖαν τὴν ἐπίσκεψίν του.

294. Ὁ γραμματεὺς τοῦ Λοιμοκαθαρτηρίου θέλει κρατεῖ μὲ ὅλην τὴν ἀκρίθειαν τὰ βιβλία τοῦ κατὰστηματος ὑπὸ τὴν ὄδηγίαν τοῦ ἐπιστάτου. Θέλει συντάττει, προσυπογράφει καὶ διεκπεριιώνει ὅλα τὰ ἐγγραφα. Θέλει ἐκτελεῖ τὴν γραφικὴν ὑπηρεσίαν ὅλην, θέλει ἐκτελεῖ τὰ χρέη τοῦ ἐπιστάτου, ὅταν οὗτος κωλύεται, καὶ θέλει ἀναλαμβάνει, ἀναφανείσης τῆς πανώλους, τὰ χρέη τοῦ ἐπιστάτου τοῦ Λοιμοκομείου. Θέλει μένει τέλος εἰς τὸ κατὰστημα τοῦ Λοιμοκαθαρτηρίου ὅλην τὴν ἡμέραν, καὶ ὅταν ἡ χρεὶα τὸ καλῇ καὶ ἐν καιρῷ νυκτὸς κατὰ τὴν διαταγὴν τοῦ ἐπιστάτου.

Περὶ τοῦ ἀρχιφύλακος.

295. Τὰ καθήκοντα τοῦ ἀρχιφύλακος τοῦ Λοιμοκαθαρτηρίου, ἢ τοῦ ἐκτελοῦντος τὰ χρέη αὐτοῦ, εἶναι νὰ μένῃ ἡμέραν καὶ νύκτα εἰς τὸ Λοιμοκαθαρτήριον. Νὰ ἐπιτηρῇ ἀγρύπνως ὅλους τοὺς φύλακας καὶ ἐπιβάτας, διὰ νὰ ἐκτελῶσι τὰ χρέη των, καὶ διὰ νὰ μὴ γίνεται καμμία ὑγειονομικὴ παράβασις. Νὰ παρατηρῇ εἰς τὸ Διαλεκτήριον νὰ μὴ γείνη καμμία συγκοινωνία. Νὰ ὀδῇ κατὰ προηγουμένην ἀδείαν τοῦ ἐπιστάτου διὰ τῶν ἀρμοδίων προφυλάξεων εἰς τοὺς καθαριζομένους, ὅσα πράγματα ἐξωθεν στέλλονται, ἢ πρόκειται νὰ δοθῶσιν εἰς αὐτούς, νὰ δέχεται παρὰ τῶν καθαριζομένων τὰ διὰ τοὺς ἐξωθεν, καὶ νὰ παραὀδῃ αὐτὰ εἰς οὐς ἀνήκει, ἐκκαθαρισμένα πάντοτε ἀδείᾳ τοῦ ἐπιστάτου, νὰ καπνίζῃ τὰ γράμματα, τὰ ὅποια θέλουν νὰ δώσωσιν οἱ ἐκκαθαριζόμενοι εἰς ἐλευθέραν κοινωνίαν, νὰ φροντίζῃ νὰ πλύνωνται τὰ παραδοθησόμενα παρὰ τῶν ὑπὸ καθαρσὶν χρήματα μὲ ὄξος, νὰ προσέχῃ νὰ μὴ εἰσέρχεται οὔτε ἄνθρωπος, οὔτε πρᾶγμα, οὔτε ζῶον εἰς τὸ Λοιμοκαθαρτήριον ἄνευ ἀδείας τοῦ ἐπιστάτου. Νὰ

κλείη ἀκριβῶς τὰς θύρας τοῦ καταστήματος καὶ τῶν κοιτῶνων τῶν ἐπιθατῶν κατὰ τὸ ἄρθρον 232, καὶ νὰ παραδίδῃ τὰς κλεῖδας εἰς τὸν ἐπιστάτην. Νὰ περιέρχεται τὴν νύκτα ἐκτὸς τοῦ καταστήματος, καὶ νὰ παρατηρῇ ἂν ᾔηται ὅλα ἐν τάξει, καὶ νὰ ἐκτελῇ ὅσας ἄλλας διαταγὰς λάβῃ παρὰ τοῦ ἐπιστάτου.

Περὶ τῶν τακτικῶν ὑγειονομικῶν φυλάκων.

296. Οἱ τακτικοὶ ὑγειονομικοὶ φύλακες τοῦ Λοιμοκαθαρητηρίου θέλουν εἶσθαι ὡσαύτως εἰς ἐλευθέραν κοινωνίαν, καὶ θέλουν. ἐκτελεῖ τὰς διαταγὰς, τὰς ὁποίας λαμβάνουν παρὰ τοῦ ἐπιστάτου. Ὅπου δὲ εἶναι χρεῖα θέλουν ἐκτελεῖ καὶ τὰ χρέη τῶν κωπηλατῶν.

Περὶ τῶν ἐκτάκτων ὑγειονομικῶν φυλάκων.

297. Οἱ ἐκτακτοὶ ὑγειονομικοὶ φύλακες θέλουν ἐκτελεῖ τὰς ἐγγράφους καὶ προφορικὰς ὁδηγίας, τὰς ὁποίας δίδει εἰς αὐτοὺς ὁ ἐπιστάτης.

Περὶ τοῦ ἐφόρου τῶν ἀποθηκῶν.

298. Τοῦ ἐφόρου τῶν ἀποθηκῶν τὰ καθήκοντα εἶναι τὰ ἐξῆς· νὰ παρευρίσκειται εἰς τὴν ἀποβίθασιν τῶν πραγματειῶν εἰς τὸ Λοιμοκαθαρητήριον· νὰ ἐξετάζῃ καὶ νὰ καταγράψῃ αὐτὰς μὲ δλην τὴν δυνατὴν ἀκρίβειαν εἰς τὸ βιβλίον τῶν πραγματειῶν ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν τοῦ ἐπιστάτου, παρισταμένου μακρόθεν τοῦ ἰδιοκτῆτου ἢ τοῦ παραλήπτου τῶν πραγμάτων· νὰ ἐπιστατῇ νὰ ἀνοίγωνται καὶ καθαρίζονται τακτικῶς κατὰ τὰ ἄρθρα 167—183· νὰ φροντίζῃ νὰ μὴ βλάπτωνται ἢ ὑπεξαίρουνται τὰ καθαριζόμενα εἰς τὰς ἀποθήκας πράγματα, διὰ τὰ ὁποῖα εἶναι ὑπεύθυνος ὡς καὶ ὁ ἐπιστάτης κατὰ τὸ ἄρθρον 284, νὰ ἀερίζωνται δεόντως αἱ ἀποθήκαι, καὶ νὰ ᾔηται τὸ εἶδος ὅσον εἶναι δυνατόν καθαρὸν· νὰ ἐκτελῶσιν οἱ ἀερίσται ἀκριβῶς τὰ χρέη των· νὰ μὴ συγκοινωνῶσι μετ' ἀλλήλων αἱ πραγματεῖαι καὶ οἱ ἀερίσται· νὰ ἐπιτηρῇ ὅταν ἐπισκέπτονται τὰς πραγματείας οἱ ἰδιοκτῆται καὶ νὰ φροντίζῃ νὰ ἐκβάλωσιν αὐτὰς ἀπὸ τὰς ἀποθήκας.

Περὶ τῶν ἀριστῶν.

299. Οἱ ἀρισταὶ θέλουν μένει ἕκαστος κεκλεισμένος εἰς ἰδιαιτέρον ὠμάτιον, δὲν θέλουν συγκαινωνεῖ μετ' ἄλλῃλων, ἢ μετὰ πραγμάτων ἐκκαθαριζομένων παρ' ἄλλων. Θέλουν φροντίζει τὴν ἐκκαθαρσιν τῶν ἐμπιστευομένων εἰς αὐτοὺς πραγμάτων μ' ὅλην τὴν δυνατὴν ἐπιμέλειαν καὶ ἀκρίβειαν, καὶ θέλουν ἐκτελεῖ κατὰ γράμμα ὅλας τὰς ἐγγράφους καὶ προφορικὰς διαταγὰς τοῦ Ἐπιστάτου καὶ τὰς ὁδηγίας τοῦ Ἀποθηκαρίου.

Περὶ τοῦ προμηθευτοῦ.

300. Ὁ προμηθευτὴς τοῦ Λοιμοκαθαρτηρίου εἶναι ὡσαύτως ὑπάλληλος ἔχων τὰ αὐτὰ καθήκοντα, καὶ ὑποκείμενος εἰς τὴν αὐτὴν αὐστηρότητα ὡς καὶ ὁ προμηθευτὴς τοῦ ὕγειονομείου (ἄρθρον 279), μὲ τὴν διαφορὰν, ὅτι θέλει ὑπηρετεῖ τοὺς ἐν τῷ Λοιμοκαθαρτηρίῳ, καὶ θέλει ὑπόκεισθαι εἰς τὸν ἐπιστάτην τοῦ Λοιμοκαθαρτηρίου. Οἱ καθαριζόμενοι θέλουν διορίζει ἀφ' ἐσπέρας εἰς αὐτὸν ὅσα θέλουν διὰ τὴν πρωΐαν, καὶ τὸ πρωῒ ὅσα θέλουν διὰ τὴν μεσημβρίαν. — Ὁ Προμηθευτὴς τοῦ Λοιμοκαθαρτηρίου δὲν δύναται νὰ ἔχη καμμίαν ἄλλην ἀπαίτησιν, εἰμὴ τὸ διωρισμένον εἰς τὴν ὕγειονομικὴν διατίμησιν δικαίωμα. — Οἱ λογαριασμοὶ αὐτοῦ θέλουν ἐπιθεωρεῖσθαι κατὰ τὸ τέλος τῆς καθάρσεως παρὰ τοῦ ἐπιστάτου, καὶ θέλουν παρακατατίθεσθαι μετὰ τὴν πληρωμὴν αὐτῶν εἰς τὸ Ἀρχεῖον τοῦ Λοιμοκαθαρτηρίου. Μ' ὅλον τοῦτο οἱ πληρώνοντες δύναται νὰ λάβωσιν ἀντίγραφον τοῦ λογαριασμοῦ των παρὰ τοῦ ἐπιστάτου. Ὅσοι τῶν ἐπιβατῶν ἔχουν παράπονα, θέλουν τὰ υποβάλλει εἰς τὸν ἐπιστάτην, ὅστις εἰάν τὰ εὐρίσκη δίκαια, θέλει ἱκανοποιεῖ τοὺς παραπονομένους· ὅσους οἱ παραπονούμενοι νομίζουν, ὅτι ἡδικήθησαν παρὰ τοῦ ἐπιστάτου, ἔχουν τὸ δικαίωμα νὰ προσφύγωσιν εἰς τὴν προϊσταμένην Διοικητικὴν Ἀρχήν.

301. Εἰς τὰ Λοιμοκαθαρτήρια, εἰς τὰ ὅποια καθαρίζονται ὀλίγοι ἐπιβάται θέλει ἐκτελεῖ, ὅπου τοῦτο εἶναι δυνατόν, τὰ χρεὴ τοῦ προμηθευτοῦ τοῦ Λοιμοκαθαρτηρίου ὁ προμηθευτὴς τοῦ ὕγειονομείου κατ' ἐγκρισιν τοῦ ἐπὶ τῶν ἐσωτερικῶν Ὑπουργείου.

302. Εἰς τὰ Λοιμοκαθαρτήρια ἐκεῖνα, εἰς τὰ ὅποια νομίζει ἡ

Κυβέρνησις ἀναγκαῖον διὰ τὸ συμφέρον τῶν καθαριζομένων, νὰ διδῇ εἰς τὴν ἐργολαβίαν τὰ ἐπιπλά καὶ τὸ ὀσποπωλεῖον αὐτῶν, θέλουν γίνεσθαι ἰδιαίτεροι συμφωνίαι περὶ αὐτῶν, αἵτινες θέλουν τυπώνεσθαι, καὶ ἐκδίδεσθαι εἰς γνῶσιν τῶν καθαριζομένων εἰς αὐτά.

Περὶ τοῦ Ἱερέως.

303. Ὁ ἱερεὺς τοῦ Λοιμοκαθαρητηρίου δὲν κατοικεῖ εἰς αὐτό, ἀλλ' ὁσάκις προσκληθῇ παρὰ τινος τῶν ἐν τῷ Λοιμοκαθαρητηρίῳ διὰ τοῦ ἐπιστάτου, ὀφείλει νὰ μεταβῇ ἀμέσως, νὰ ἐξομολογῇ τοὺς ἄρρωστους κατ' αἰτησιν αὐτῶν καὶ νὰ μεταδίδῃ εἰς αὐτοὺς τὴν ἁγίαν κοινωνίαν. — Ἡ ἐξομολόγησις καὶ ἡ ἁγία κοινωνία θέλει γίνεσθαι παρόντος τοῦ ἐπιστάτου εἰς τὴν ἀπαιτουμένην ἀπόστασιν, διὰ νὰ ἐπιτηρῇ, ὥστε νὰ μὴ γίνῃ συγκοινωνία. Ὁ ἱερεὺς θέλει ἵστασθαι εἰς τὴν ἀνῆκουσαν ἀπόστασιν, ὅταν ἐξομολογῇ τὸν ἄρρωστον, καὶ θέλει μεταχειρίζεσθαι μακρὰν λαβίδα εἰς τὴν μετάδοσιν τῆς ἁγίας κοινωνίας. Ὅταν δὲ ὁ ἐξομολογούμενος ἢ ὁ κοινωνῶν πάσχῃ λοιμῶδη νόσον, πρέπει νὰ γίνεται ἰδίᾳ φροντίς, ὥστε νὰ μὴ ἐκτίθεται ὁ ἱερεὺς εἰς τὴν ἀτμοσφαῖραν τοῦ πάσχοντος καὶ τῶν ἐξ αὐτοῦ ἀποκρινομένων ὑλῶν, ὡς ὀρίζεται εἰς τὸ ἄρθρον 275 περὶ τοῦ ἱατροῦ. Ὁ ἱερεὺς θέλει συνοδεύει τὸν νεκρὸν μακρόθεν εἰς τὸν ἐνταφιασμόν.

Περὶ τῆς Στρατιωτικῆς φρουρᾶς.

304. Ἡ στρατιωτικὴ φρουρὰ τοῦ Λοιμοκαθαρητηρίου ὑπόκειται εἰς τὰς διαταγὰς τοῦ ἐπιστάτου, καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἀσφάλειαν τοῦ καταστήματος καὶ τὴν ἐντὸς αὐτοῦ διατήρησιν καὶ ἐκτέλεσιν τῶν ὑγειονομικῶν διατάξεων. Θέλει φρουρεῖ ἐξω τῶν τοιχῶν τοῦ καταστήματος καὶ ἐντὸς αὐτοῦ, ὅπου ὁ ἐπιστάτης νομίζει ἀναγκαῖον, διὰ νὰ μὴ εἰσέρχεται τις εἰς αὐτό, ἢ ἐξέρχεται ἀπ' αὐτό, οὔτε ἐν καιρῷ ἡμέρας, οὔτε ἐν καιρῷ νυκτός ἄνευ ἀδείας τοῦ ἐπιστάτου, καὶ τέλος θέλει βιάζει διὰ τῶν ὅπλων εἰς τὰς ἐν τῷ ἄρθρῳ 11 τοῦ ὑγειονομικοῦ Νόμου ἀναφερομένας περιπτώσεις, ἐκείνους αἵτινες προσκαλοῦμενοι δὲν ὑπακούουσιν.

Περὶ τῆς ὑγειονομικῆς ἐπιτροπῆς.

305. Ἡ Ὑγειονομικὴ ἐπιτροπὴ θέλει συνεδριάζει ἅπαξ τῆς ἐβδο-

Δημόσια Κεντρικὴ Βιβλιοθήκη Βεροῖας

μάδος τακτικῶς εἰς ὠρισμένας ἡμέρας καὶ ἐκτάκτως κατὰ πρόσκλη-
σιν τοῦ ὑγειονόμου ἢ τοῦ ἐκπληροῦντος τὰ χρέη αὐτοῦ. Ὁ γραμ-
ματεὺς τοῦ ὑγειονομείου θέλει ἐκπληροῖ χρέη τοῦ γραμματέως τῆς
ἐπιτροπῆς. Μὴ ὄντος δὲ τοῦ γραμματέως θέλει ἐκπληροῖ αὐτὰ ἐν
τῶν μελῶν τῆς ἐπιτροπῆς. — Ἡ ἐπιτροπὴ θέλει ἔχει πρωτόκολλον
τῶν συνεδριάσεων αὐτῆς, εἰς τὸ ὁποῖον θέλουν σημειοῦσθαι ἐν συνό-
ψει τὰ πρακτικὰ ἐκάστης συνεδριάσεως, καὶ θέλουν προσυπογράφε-
σθαι παρ' ὅλων τῶν παρευρισκομένων μελῶν. Θέλει ἔχει προσέτι
καὶ ἐν πρωτόκολλον τῶν εἰσέρχομένων καὶ ἐξέρχομένων ἐγγράφων.
Τὰ πρωτόκολλα ταῦτα καθὼς καὶ τὸ ἀρχεῖον ἐν γένει τῆς ἐπιτρο-
πῆς, θέλουν διατηρεῖσθαι εἰς τὸ ὑγειονομεῖον ὑπὸ εὐθύνην τοῦ ὑγειο-
νόμου. — Τῆς ὑγειονομικῆς ἐπιτροπῆς χρέη εἶναι· νὰ δίδῃ γνώμην
δι' ὅσα ζητήματα γίνουσι πρὸς αὐτὴν παρὰ τῆς ὑγειονομικῆς Ἀρχῆς,
ἀφορῶντα ὑγειονομικὰ ἀντικείμενα μὴ προβλεπόμενα παρὰ τοῦ Κα-
νονισμοῦ, ἢ ἀπαιτοῦντα δικασφῆσιν· νὰ προτείνῃ ὑγειονομικὰ μέτρα
διὰ τὴν ἐξασφάλισιν τῆς δημοσίου υἱείας τοῦ τόπου· νὰ ἐπιτηρῇ
τοὺς ὑγειονομικοὺς ὑπαλλήλους περὶ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν καθηκόντων
των· νὰ παρατηρῇ ἐὰν ἐκτελῆται ὁ ὑγειονομικὸς Κανονισμὸς ἀκρι-
βῶς· νὰ καταμηνύῃ εἰς τὴν Διοικητικὴν Ἀρχὴν ὅλας τὰς ὑγειονο-
μικὰς παραβιάσεις, τὰς ὁποίας ἤθελε παρατηρήσει, ἢ πληροφορηθῇ,
ὅτι ἔγειναν παρ' ὑγειονομικῶν ὑπαλλήλων, ἢ παρ' ἄλλων, καὶ νὰ
ἐπισκεπτόνται ὅλα τὰ ὑγειονομικὰ καταστήματα συνεχῶς, διὰ νὰ
παρατηρῇ, ἐὰν φυλάττεται ἡ ἀνήκουσα τάξις εἰς αὐτά.

Περὶ τῶν ἐπιθεωρητῶν.

306. Τῶν ἐπιθεωρητῶν τὰ χρέη εἶναι· νὰ περιοδεύωσιν εἰς ἀσ-
ρίστους ἐποχὰς κατὰ διαταγὴν τοῦ ἐπὶ τῶν ἐσωτερικῶν ὑπουργείου
διὰ νὰ ἐπιθεωρῶσι τὰ ὑγειονομικὰ ἐν γένει καταστήματα, καὶ νὰ
ἐπιτηρῶσι τοὺς ὑγειονομικοὺς ὑπαλλήλους εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ὑπη-
ρεσίας των νὰ παρατηρῶσιν, ἐὰν ἐκτελῶνται ἀκριβῶς οἱ ὑγειονομι-
κοὶ κανονισμοί, διὰ νὰ δίδωσι τὰς ἀναγκαίας ὁδηγίας καὶ διασαφή-
σεις εἰς τὰς ὑγειονομικὰς ἀρχὰς συμφῶνως μὲ τοὺς κανονισμοὺς, καὶ
νὰ φροντίζωσιν, ὥστε ἡ ὑγειονομικὴ ὑπηρεσία νὰ ἐκτελῆται ὁμοιο-
μόρφως παρ' ὅλων τῶν ὑγειονομικῶν ἀρχῶν· νὰ ἐξετάζωσιν, ἐὰν
ὑπάρχωσι παράπονα κατὰ τῶν ὑγειονομικῶν ὑπαλλήλων, καὶ ἐὰν

συνέβησαν υγειονομικαὶ παριβιάσεις· ἐὰν ἔχῃσι τὰ υγειονομικὰ κα-
ταστήματα ἀνάγκην βελτιώσεως· νὰ γνωμοδοτῶσιν εἰς τὸ ὑπουρ-
γεῖον περὶ μεταρρυθμίσεως καὶ τελειοποιήσεως τῆς υγειονομικῆς ὑπη-
ρεσίας ἐν γένει, ἢ κατὰ τόπους· νὰ ἀπέρχωνται κατὰ διαταγὴν τοῦ
ἐπὶ τῶν ἐσωτερικῶν ὑπουργείου εἰς τόπους ἢ καταστήματα, ὅπου
ἤθελε φανῇ ὑπόνοια λοιμώδους νοσήματος, καὶ νὰ ἐνεργῶσι κατὰ
τὰς ὁδηγίας καὶ διαταγὰς, τὰς ὁποίας ἤθελον λάβει πρὸς ἐξάλειψιν
τοῦ μολύσματος, καὶ ἐξασφάλισιν τῆς δημοσίου υγείας. Ἐν γένει δὲ
ὀφείλουν νὰ συμμορφωθῶσι καὶ μὲ πᾶσαν ἄλλην διαταγὴν τοῦ ὑπουρ-
γείου ἀφορῶσαν τὴν υγειονομικὴν ἐκτέλεσιν τῶν Νόμων, Διαταγ-
μάτων καὶ Κανονισμῶν, ἰδίως δὲ ν' ἀναδέχωνται προσωρινῶς κατ'
ἀνωτέραν διαταγὴν καὶ χρεὶ ἀνωτέρων υγειονομικῶν ὑπαλλήλων.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

*Περὶ τῶν κατὰ τὰ μεθόρια υγειονομικῶν προφυλάξεων
καὶ τῶν Λοιμοκαθαρτηρίων.*

ΚΕΦΑΛ. Α'.

Περὶ υγειονομικῆς πιστοποιήσεως.

307. Ὅλοι οἱ θελόντες νὰ εἰσέλθωσι διὰ ξηρᾶς εἰς τὴν Ἑλλάδα,
πρέπει νὰ ᾔναι ἐφωδιασμένοι μὲ υγειονομικὴν πιστοποίησιν δεικνύου-
σαν τὴν υγειονομικὴν κατάστασιν τοῦ τόπου ἐξ οὗ ἔρχονται.

308. Ἐὰν πολλοὶ ἄνθρωποι ὁμοῦ ἐρχόμενοι ἀπὸ ἑνα καὶ τὸν αὐ-
τὸν τόπον συνιστῶσι μίαν συνοδίαν, δύνανται νὰ φέρωσιν μίαν μόνην
υγειονομικὴν πιστοποίησιν δι' ὅλην τὴν συνοδίαν, ἀλλὰ πρέπει νὰ ἐμ-
περιέχῃ ἡ πιστοποίησις τὸ ὄνομα καὶ τὰ πράγματα ἐκάστου.

309. Ἐὰν εἰς τὸν τόπον ἐξ οὗ ἔρχονται οἱ ὁδοιπόροι δὲν ᾔτο δυ-
νατὸν νὰ ἐκδοθῇ υγειονομικὴ πιστοποίησις, ἢ δὲν ᾔτο δυνατόν εἰς αὐ-
τοὺς νὰ λάβωσιν αὐτήν, τότε ἡ υγειονομικὴ ἀρχὴ θέλει ἐξετάζει
ἀκριβῶς τὴν ἀλήθειαν, καὶ θέλει ἀποφασίζει περὶ τῆς παραδόχῃς,
καὶ τοῦ καιροῦ τῆς καθάρσεως αὐτῶν κατὰ τοὺς ὅρους τοῦ παρόντος
κανονισμοῦ.

310. Εἰς τὰς πιστοποιήσεις ταύτας πρέπει νὰ ᾔναι σημειωμένα
τὰ ὀνόματα τῶν ὁδοιπόρων, ὁ ἀριθμὸς καὶ τὸ εἶδος τῶν ζώων αὐτῶν,

αί πραγματεῖαι τὰς ὁποίας φέρουν, ὁ τόπος ὅθεν ἔρχονται, καὶ ἡ ὑγειονομικὴ κατάστασις αὐτοῦ καὶ τῶν πλησιοχώρων αὐτοῦ.

311. Αἱ πιστοποιήσεις ἐκδίδονται ἀπὸ τοὺς Ἑλλήνας Προξένους, ὅπου ὑπάρχουν, ἢ, ὅπου δὲν εἶναι τοιοῦτοι, ἀπὸ Προξένους ἄλλων Εὐρωπαϊκῶν δυνάμεων, καὶ τούτων μὴ ὄντων, ἀπὸ τὰς ἐπιτοπίους ἀρχάς.

312. Αἱ κατὰ ξηρὰν πιστοποιήσεις ἐπειδὴ ἐκδίδονται πάντοτε εἰς τόπους ἀπροφυλάκτους, δὲν δύνανται νὰ ᾔναι ποτὲ ἐλεύθεραι (ἄρθρ. 14) ἀλλὰ θελοῦν θεωρεῖσθαι πάντοτε ὡς καθαραὶ ὑποπτοι ἢ ἀκάθαρται κατὰ τὸ ἄρθρ. 17· ἐπομένως θελοῦν θεωρεῖσθαι οἱ ἄνθρωποι, τὰ πράγματα καὶ τὰ ζῶα ὡς καθαρά, ὑποπτα ἢ ἀκάθαρτα ἢ καὶ *μολυσμένα*

313. *Καθαροί* θεωροῦνται οἱ ἄνθρωποι, τὰ ζῶα καὶ τὰ πράγματα ὅταν ἡ ὑγειονομικὴ πιστοποίησις αὐτῶν ᾔναι καθαρὰ, δὲν ᾔητο δυνατόν νὰ κοινωνήσωσι καθ' ὁδὸν μὲ τόπους, ἀνθρώπους, ζῶα ἢ πράγματα ὑποπτα ἢ ἀκάθαρτα, ὅταν δὲν ἀπέθανέ τις καθ' ὁδόν, ἢ δὲν ᾔηθην ἦσεν ὑπὸ ὑπόπτου νοσήματος, καὶ ὅταν δὲν φέρωσι μεθ' ἑαυτῶν ὑπόπτους ἀρρώστους.

314. *Υποπτοι* θεωροῦνται οἱ ἄνθρωποι, τὰ πράγματα καὶ τὰ ζῶα, τὰ ὅποια φέρουσιν πιστοποίησιν ὑποπτον, ἢ ἠδύναντο νὰ κοινωνήσωσιν ἀμέσως ἢ ἐμμέσως μὲ τόπους, ἀνθρώπους, ἢ πράγματα ὑπαγόμενα εἰς τὴν ὑποπτον πιστοποίησιν.

315. *Ακάθαρτοι* λογιζονται οἱ ἄνθρωποι τὰ πράγματα καὶ τὰ ζῶα, ὅταν ἔχωσι πιστοποίησιν ἀκάθαρτον, ὅταν ᾔναι δυνατόν νὰ ἐκοινωνήσαν ἀμέσως ἢ ἐμμέσως μὲ τιοῦτους τόπους, ἀνθρώπους ἢ πράγματα· ὅταν ἔλλειψαν ἐκ τῆς συνοδίας ἄνθρωποι τῶν ὁποίων ἡ ἔλλειψις δὲν δικαιολογεῖται ἀποχρώντως καὶ ἀδιαφιλονεικῆτως, καὶ ὅταν συνέβη μεταξύ αὐτῶν καθ' ὁδόν νόσος, τῆς ὁποίας ἡ φύσις φέρει ἀπλὴν μόνην ὑπόψιν.

316. *Μολυσμένοι* τέλος θεωροῦνται οἱ ἄνθρωποι, τὰ πράγματα καὶ τὰ ζῶα, ὅταν ἀναφανῇ μεταξύ αὐτῶν *λοιμός*, ἢ *βαρεῖα ὑποψία* αὐτοῦ, ὅταν ἐκοινωνήσαν καθ' ὁδόν μὲ πάσχοντας *λοιμώδη νόσον*, ἢ μὲ *μολυσμένα* πράγματα.

ΚΕΦΑΛ. Β'.

Περὶ ἐξομολογήσεως

317. Ἡ ἐξομολόγησις εἶναι ἡ αὐτὴ καὶ γίνεται κατὰ τοὺς αὐτοὺς τύπους, καὶ εἰς τὰ ὑγειονομικὰ καταστήματα τῶν συνόρων, καθὼς καὶ εἰς τὰ κατὰ θάλασσαν ὑγειονομεῖα (ἀριθ. 20—26, 28, 29, 36), μὲ τὴν διαφορὰν μόνον, ὅτι ἀντὶ τοῦ πλοιάρχου ἐξομολογοῦνται ἐν ταῦθα οἱ ὁδοιπόροι, καὶ παραλείπονται ὅσα ἀφορροῦν τὰ πλοῖα ἰδίως.

318. Ὅταν ᾗται συνοδίᾳ ὁλόκληρος φέρουσα μίαν μόνην πιστοποίησιν (ἄρθρ. 308), τότε ἡ ὑγειονομικὴ Ἀρχὴ δύναται νὰ ἐξομολογῇ ὅσο ἢ τρεῖς ἐξ αὐτῶν μόνον χωριστὰ καὶ κατ' ἰδίαν· ἐάν ὁμως ὑπάρχῃ ἀμφιβολία ἢ ὑποψία, πρέπει νὰ ἐξομολογῶνται ὅλοι. Τοῦτο ἀπόκειται εἰς τὴν ὑγειονομικὴν Ἀρχήν, ἥτις ὀφείλει ἐπὶ τοσούτον νὰ ᾗται ἀκριβὲς καὶ αὐστηρὰ εἰς τὰς ἐξομολογήσεις, καθόσον δὲν φέρουν ὑγειονομικὰς πιστοποιήσεις οἱ ὁδοιπόροι, (ἄρ. 304). Ἐάν δὲ οἱ ὁδοιπόροι δὲν συνιστῶσι συνοδίαν, καὶ ἔχωσιν ἰδίᾳς πιστοποιήσεις, ἢ προσέρχωνται ἀπὸ διαφόρους τόπους, τότε πρέπει νὰ ἐξομολογῇται ἕκαστος χωριστὰ.

319. Ἡ ἐξομολόγησις γίνεται ἐξω τοῦ λοιμοκαθαρτηρίου εἰς ἰδιαίτερον τόπον ἢ περίφραγμα.

320. Αἱ ἐξομολογήσεις πρέπει νὰ γίνωνται κατ' ἐρωταποκρίσιν, καὶ αἱ κύριαι ἐρωτήσεις πρέπει νὰ ᾗναι αἱ ἐφεξῆς.

— Πόθεν ἔρχεται· — ποῖον τὸ ὄνομα καὶ ἐπώνυμον, ἢ ἡλικία, ἢ πατρίς, καὶ τὸ ἐπάγγελμα· — ἐάν φέρῃ ὑγειονομικὴν πιστοποίησιν· — πόσας ἡμέρας ἢ ὥρας ὥδοιπόρησε· — διὰ ποίων τόπων διήλθε· — ποῖα εἶναι ἡ δημόσιος ὑγεία τοῦ τόπου, ἐξ οὗ ἔρχεται· καὶ ἐκεῖνων δι' ὧν διέβη· — ἐάν ἤκουσε πούποτε ὅτι ὑπάρχει πανάλη· — ἐάν ἐκοινώνησε καθ' ὁδὸν μὲ ἀνθρώπους ἢ πράγματα μεμολυσμένα· — ἐάν οἱ συνοδοιπόροι τοῦ ᾗσαν ὑγιεῖς ὅλοι καθ' ὁδόν· — ἐάν ἡσθένησε τυχὸν κανεὶς καθ' ὁδόν· — ἐάν ἀπέθανε κανεὶς ἐξ αὐτῶν· — ποῦ ἀπέθανε, ποῖα συμπτώματα ἔφερεν ὡς ἐγγιστα ἡ νόσος, καὶ πόσον καιρὸν διήρκεσε· — τί ἔγειναν τὰ φορέματα καὶ τὰ πράγματα τοῦ ἀποθνήσκοντος· — πόσα καὶ ποῖα ζῶα φέρει μεθ' ἑαυτοῦ· — ἐάν ᾗται ὅλοι οἱ συνοδοιπόροι τοῦ ὑγιεῖς· — ποῖα πράγματα καὶ πραγματείας φέρει μεθ' ἑαυτοῦ· — πόθεν προσέρ-

χινται τὰ πράγματα ταῦτα·—ἂν ἔλαβε καθ' ὁδὸν ἄλλα πράγματα·—πόθεν τὰ ἔλαβε.—'Εκτὸς τῶν ἐρωτήσεων τούτων θέλει προσθήσει καὶ ὅσας νομίσει συμφερούσας εἰς τὴν ἐξακρίβωσιν τῆς ἀληθείας ὁ ἐξομολογῶν, καὶ ἐπειτα θέλει ἐνεργεῖ κατὰ τὰ ἄρθρα 25, 26.

ΚΕΦΑΛ. Γ'

Περὶ παραδοχῆς τῶν ἀνθρώπων, ζῶων καὶ πραγμάτων.

321. Εἰς τὰ μεθόρια ὑπάρχουν δύο εἰδῶν καταστήματα εἰς παραδοχὴν καὶ ἐκκθάρσιν ἀνθρώπων, ζῶων καὶ πραγμάτων· ταῦτα δὲ εἶναι τὰ *Λοιμοκαθαρτήρια* καὶ τὰ *ὕγειονομικὰ περιφράγματα*.

322. Εἰς τὰ Λοιμοκαθαρτήρια γίνονται δεκτοὶ εἰς ἐκκθάρσιν ἄνθρωποι, ζῶα, καὶ παντὸς εἶδους πράγματα ἢ πραγματεῖαι.

323. Τὰ ὕγειονομικὰ περιφράγματα εἶναι καταστήματα χρησιμεύοντα εἰς τὴν διευκόλυνσιν τοῦ ἐμπορίου, καὶ τῶν συναλλαγμάτων. Εἰς ταῦτα δὲν εἶναι δεκτοὶ εἰς ἐκκθάρσιν ἄνθρωποι καὶ ἐπιδεκτικὰ μολυσμοῦ πράγματα, ἀλλὰ μόνον ζῶα, καὶ πράγματα ἀνεπίδεκτα μολυσμοῦ (ἄρθρ. 156) καὶ ἐπιστόλια ἄλλα ἔγγραφα καὶ νομίσματα.

324. Εἰς κανέν ἄλλο μέρος τῶν μεθορίων δὲν εἶναι συγχωρημένον νὰ γίνηται κανὲν εἶδος καθάρσεως, οὔτε νὰ διδεται, ἢ παραλαμβάνεται κανὲν εἶδος πράγματος, οὔτε νὰ εἰσέρχεται ἐκ τοῦ Τουρκικοῦ Κράτους εἰς τὸ Ἑλληνικὸν ἔδαφος ἄνθρωπος ἢ ζῶον.

325. Ὅταν τὰ Λοιμοκαθαρτήρια δὲν κεῖνται εὐθὺς ἐπὶ τῆς ὁροθετικῆς γραμμῆς, θέλει σταθμεύει εἰς καὶ δύο ὕγειονομικοὶ φύλακες εἰς τὴν ἀρμοδιωτέραν θέσιν τῆς ὕγειονομικῆς γραμμῆς, ἥτις χρησιμεύει ὡς τόπος εἰσόδου τῶν ὁδοιπόρων. Οἱ φύλακες οὗτοι παραλαμβάνουν τοὺς ὁδοιπόρους μ' ὄλην τὴν ἀπαιτουμένην προφύλαξιν, καὶ τοὺς συνοδεύουν παρευθὺς εἰς τὸ Λοιμοκαθαρτήριον, προσέχοντες νὰ μὴν ἀποδράσῃ τις ἐξ αὐτῶν, ἢ νὰ μὴ γίνῃ καμμία συκοινωνία καθ' ὁδόν, ἕως οὗ νὰ τοὺς παρχωδῶσιν εἰς τὸν ἐπιστάτην τοῦ Λοιμοκαθαρτηρίου. Πρὸς τὸν σκοπὸν δὲ τοῦτον πρέπει νὰ συνοδεύωνται οἱ φύλακες καὶ οἱ ὁδοιποροὶ μετὰ τὸν ἀναγκαῖον ἀριθμὸν στρατιωτῶν.

326. Ὅταν φθάσωσιν εἰς τὸ Λοιμοκαθαρτήριον οἱ ὁδοιποροὶ, ὁ ἐπιστάτης τοῦ Λοιμοκαθαρτηρίου λαμβάνει τὰ ἔγγραφα αὐτῶν, κάμνει τὰς ἀναγκαῖας ἐξομολογήσεις ἐκ τοῦ Λοιμοκαθαρτηρίου εἰς ὠρι-

σμένον ἐπὶ τούτῳ τόπον, παραβάλλει τοὺς ἀνθρώπους, τὰ ζῶα καὶ τὰ πράγματα μὲ τὰ ἔγγραφα αὐτῶν καὶ μὲ τὰς ἐξομολογήσεις, καὶ ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ὑγειονομικῶν πιστοποιήσεων, τῶν ἐξομολογήσεων καὶ ἄλλων πληροφοριῶν, τὰς ὁποίας δύναται νὰ ἔχῃ, ἀποφασίζει εἰς ποίαν κατηγορίαν καθάρσεως πρέπει νὰ καταταχθῶσιν οἱ ἄνθρωποι καὶ τὰ πράγματα αὐτῶν.

327. Ἡ παραδοχὴ ἐντὸς τοῦ Λοιμοκαθαρητικοῦ ἀνθρώπων, πραγμάτων καὶ ζώων δὲν δύναται νὰ γείνη εἰμὴ ἐν καιρῷ ἡμέρας, διὰ νὰ βεβαιουῖται ἀκριβῶς ἡ ὑγειονομικὴ Ἀρχὴ περὶ τῆς καταστάσεως αὐτῶν.

328. Ὅταν οἱ ὁδοιπόροι καὶ τὰ πράγματα αὐτῶν ὑπάγουν εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν ἀκαθάρτων, δὲν δύναται νὰ εἰσέλθωσιν εὐθὺς εἰς τὸ Λοιμοκαθαρτήριον, ἀλλὰ πρέπει νὰ μένωσι τρεῖς ἡμέρας εἰς προκαθάρσιν ἐντὸς τοῦ πρὸ τοῦ Λοιμοκαθαρητικοῦ περιόλου, χωρὶς νὰ ἔχωσι τὴν παραμικρὰν συγκοινωνίαν μετὰ τοῦ Λοιμοκαθαρητικοῦ, ἀεριζομένων καθ' ὅλον αὐτὸ τὸ διάστημα τῶν πραγμάτων αὐτῶν.— Μετὰ παρέλευσιν δὲ τῶν τριῶν ἡμερῶν, ἐὰν δὲν συμβῇ ὑποπτικὸν νόσημα, εἰσέρχονται εἰς τὸ Λοιμοκαθαρτήριον, διὰ νὰ περαιώσωσι τὴν ἐκκθάρσιν των. Ἐὰν δὲ ἀναφανῇ μεταξὺ αὐτῶν ἐν καιρῷ τῆς προκαθάρσεως νόσος ὑπόπτου φύσεως, θέλουν διαμένει εἰς τὸν περίβολον, ἕως οὗ βεβαιωθῇ ἀδιστακτικῶς, ὅτι ἡ νόσος ἦναι ἢ μὴ λοιμώδης.

329. Ἐὰν οἱ ὁδοιπόροι ἦναι μεμολυσμένοι, δὲν εἰσέρχονται οὔτε αὐτοί, οὔτε τὰ πράγματά των εἰς τὸ Λοιμοκαθαρτήριον, ἀλλὰ μένουν εἰς τὸν περίβολον τοῦ Λοιμοκαθαρητικοῦ, διὰ νὰ τελειώσωσιν ἐκεῖ τὰ δύο τρίτα τοῦλάχιστον τῆς περιόδου τῆς καθάρσεως αὐτῶν καὶ ἔπειτα δύναται νὰ εἰσέλθωσιν εἰς τὸ Λοιμοκαθαρτήριον, διὰ νὰ τελειώσωσι τὸ ὑπόλοιπον τρίτον τῆς περιόδου. Ὁ περίβολος εἰς τὴν ἀνωτέρω περιπτώσιν μεταβάλλεται εἰς τὸ Λοιμοκομεῖον, καὶ ἰσχύουν δι' αὐτὸ τὰ ὀριζόμενα εἰς τὰ ἄρθρα 202-227.

330. Ὅταν ὑπάρχῃ πανώλης εἰς τὰ γειτνιαζοντα Τουρκικὰ μέρη, τότε θέλουν κλείεσθαι τὰ πλησιέστερα εἰς αὐτὰ Λοιμοκαθαρτήρια, καὶ δὲν θέλουν δέχεσθαι εἰς κάθαρσιν οὔτε ἄνθρωποις, οὔτε πρᾶγματείας. Ἐὰν δὲ ὑπάρχῃ εἰς πολλὰ μέρη συγχρόνως ἡ πανώλης κατὰ τὰ πλησιόχωρα μέρη, τότε θέλουν κλείεσθαι τὰ Λοιμοκαθαρτήρια,

καὶ δὲν θέλουν μένει ἐν ἐνεργείᾳ, εἰμὴ ἐν ᾗ οὐο κατὰ τὰς περι-
στάσεις.

331. Εἰς τὰ ὕγειονομικὰ περιφράγματα θέλουν γίνεσθαι δεκτά·
α') "Ολαί αἱ μὴ ἐπιδεκτικαὶ μολυσμοῦ πραγματεῖαι (ἄρθρον 156)
αἵτινες καθαριζόμεναι κατὰ τὰ ἄρθρα, 87, 88, 157, θέλουν παρα-
δίδεσθαι εἰς ἐλευθέραν κοινωνίαν.

β') Ζῶα ὅλως διόλου γυμνά τὰ ὅποῖα ἐκκαθαριζόμενα κατὰ τὸ
ἄρθρ 335, θέλουν λαμβάνει ἐλευθέραν κοινωνίαν.

γ') Ἐπιστολαὶ καὶ ἄλλα ἔγγραφα, ἢ χρήματα, τὰ ὅποια καθα-
ριζόμενα κατὰ τὰ ἄρθρα 157 καὶ 163 παραδίδονται εἰς ἐλευθέραν
κοινωνίαν.

332. Τὰ περιφράγματα θέλουν εἶσθαι ἀνοικτὰ εἰς παραδοχὴν καὶ
ἐκκάθαρσιν τῶν εἰρημένων πραγμάτων καὶ ζώων εἰς ἡμέρας τῆς
ἐβδομάδος καὶ ὥρας ὀρισθησομένης παρὰ τοῦ ὑπουργείου τῶν ἐσωτε-
ρικῶν, κατὰ γνωμοδότησιν τῶν ἐκεῖσε ὕγειονομικῶν ἀρχῶν.

333 "Οταν ὑπάρχη *λοιμὸς* εἰς τὰ γειτνιαζέοντα μέρη, τὰ ὕγειο-
νομικὰ περιφράγματα κλείονται ὡς ἀκολουθῶς. "Οταν ἡ πανώλης
ᾗται περιωρισμένη εἰς μικρὸν τόπον, κλείεται τὸ πλησιέστερον περι-
φράγμα· ὅταν δὲ ἡ πανώλης ἐκτείνεται εἰς πολλὰ μέρη, τότε κλεί-
ονται ἀνεξαίρετως ὅλα τὰ περιφράγματα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'.

*Περὶ καθάρσεως καὶ τῆς ἐσωτερικῆς τάξεως τῶν
Λοιμοκαθαρητῆριων καὶ Λοιμοκομείων.*

334. Ἡ παραδοχὴ καὶ στάθμευσις τῶν ἀνθρώπων, πραγμάτων ἢ
πραγματειῶν ἐντὸς τῶν Λοιμοκαθαρητῆριων καὶ Λοιμοκομείων τῶν
συνόρων, καθὼς καὶ ἡ ἐκκάθαρσις αὐτῶν γίνεται ἀπαράλλάκτως ὡς
καὶ εἰς τὰ Λοιμοκαθαρητήρια καὶ Λοιμοκομεῖα τῶν παραλίων (ἄρθρ.
123, 126—135, 144—151, 157, 159—183, 202, 203, 204,
206—209, 212, 214—227).

335. Ζῶα δὲν δύνανται νὰ μένωσιν ὑπὸ κάθαρσιν, ἀλλὰ πρέπει
εὐθὺς νὰ ἐκκαθαρίζωνται διὰ τῆς ἀποπλύσεως κατὰ τὸν ἀκόλουθον
τρόπον. Πρῶτον ἀφαιροῦνται ὅλα τὰ ἐπ' αὐτῶν, οἷον χαλινοί, σχοινία,
καλύμματα, καὶ ὅλα τὰ λοιπὰ ἐπιδεκτικὰ μολυσμοῦ πράγματα, τὰ
ὅποια παραδίδονται εἰς τοὺς ἰδιοκτῆτας, διὰ νὰ συκαθαρισθῶσι

μετ' αὐτῶν· ἔπειτα ἐλαύνονται τὰ ζῶα καλυμβῶντα εἰς εὐρεῖαν καὶ πλήρη ὕδατος δεξαμενὴν, καὶ βρεχόμενα ἐντελῶς καὶ ἀκριβῶς, παραδίδονται εἰς ἐλευθέραν κοινωνίαν. Ἐὰν δὲ τὰ ὑποζύγια, συνειθισμένα ὄντα νὰ φέρωσι πάντοτε τὰ σαμάρια, δὲν δύνανται νὰ μένωσι χωρὶς αὐτῶν ἀκινδύνως, τότε καπνίζονται ταῦτα ἀκριβῶς εἰς ἰδιαίτερον καπνιστήριον ἐπὶ τέσσαρας ὥρας μὲ ἀέριον χλωρόν κατὰ τὸ ἄρθρον 166 καὶ παραδίδονται εὐθὺς εἰς ἐλευθέραν κοινωνίαν, ἀλλ' αἱ ὑγειονομικαὶ Ἀρχαὶ πρέπει νὰ ἐξετάζωσι νὰ μὴν εὐρίσκωνται εἰς αὐτὰ κεκρυμμένοι πραγματεῖται. — Τὰ ἐκκαθαρισθέντα ζῶα εἰσάγονται κατ' αἴτησιν τῶν κυρίων αὐτῶν εἰς τοὺς ἐκτὸς τοῦ Λοιμοκαθαρητηρίου σταύλους, καὶ τρέφονται ἐκεῖ παρὰ τοῦ προμηθευτοῦ μὲ ἐξοδα τῶν ἰδιοκτητῶν. Εἰς τὰ Λοιμοκαθαρητήρια τὰ ἀπέχοντα ὅπως οὖν τῆς ὀροθετικῆς γραμμῆς, πρέπει ὅταν ᾔηται ἀγέλη ζώων, νὰ καθαρίζωνται πρῶτον διὰ τῆς ἀποπλύσεως, παρόντος ἐνὸς ὑγειονομικοῦ ὑπαλλήλου, ἐπὶ τῆς ὀροθετικῆς γραμμῆς, καὶ ἔπειτα νὰ διευθύνωνται μὲ ἀποδεικτικὸν τῆς ἐκκαθάρσεως τῶν πρὸς τὸ Λοιμοκαθαρητήριον, διὰ νὰ πληρῶσιν ἐκεῖ τὸ δικαίωμα τῆς καθάρσεως.

336. Αἱ περίοδοι τῆς καθάρσεως τῶν ἀνθρώπων καὶ πραγμάτων εἰς τὰ κατὰ ξηρὰν Λοιμοκαθαρητήρια προσδιορίζονται ὡς καὶ εἰς τὰ κατὰ παράλια, δι' ἰδιαίτερου Διατάγματος (ἄρθρον 73), ὅταν οἱ ὁδοιπόροι ἢ τὰ πράγματα καὶ αἱ πραγματεῖαι αὐτῶν ἔρχωνται ἀπὸ τὰ παράλια, καὶ ἰδίως τοῦ Ἀμβρακικοῦ κόλπου, ἢ τοῦ Παγασσαίου (Βώλου), ὅτε ὑποβάλλονται εἰς τὴν περίοδον τῆς καθάρσεως, ἥτις ὀρίζεται εἰς τὰ Λοιμοκαθαρητήρια τῶν παράλιων (ἄρθρον 74).

337. Ἡ ἀπόδυσις εἰς τὰ κατὰ ξηρὰν Λοιμοκαθαρητήρια δὲν ἐπιτρέπεται ἐπὶ τοῦ παρόντος.

338. Ἐκ τῶν κατὰ ξηρὰν Λοιμοκαθαρητηρίων δὲν δύνανται νὰ μετακομισθῶσιν οὔτε ἄνθρωποι, οὔτε πράγματα εἰς ἄλλα Λοιμοκαθαρητήρια, ἀλλὰ πρέπει νὰ μένωσιν εἰς τὰ πρῶτα, ἕως οὗ τελειώσῃ ἡ ἐκκαθάρισις αὐτῶν.

339. Εἰς τὸ Τουρκικὸν κράτος δύνανται νὰ ἀπέλθωσιν ἄνθρωποι, ἢ νὰ μετακομισθῶσιν ἄνθρωποι, ἢ πραγματεῖται, ὅταν δὲν ὑπάρχῃ πανώλης εἰς τὸ Λοιμοκαθαρητήριον. Ὅταν δὲ ἀναφανῇ πανώλης εἰς αὐτό, τότε ἀπαγορεύεται, διὰ νὰ μὴ διαδοῇ ἡ νόσος ἐκείσε.

340. Ἡ ἐσωτερικὴ τάξις εἰς τὰ Λοιμοκαθαρητήρια καὶ Λοιμοκο-

μεία ταῦτα φυλάττεται ὡσαύτως ἀπαράλλακτα ὡς καὶ τῶν κατὰ τὰ παράλια (ἄρθρ. 228—249).

341. Μετὰ τὴν ἐκκάθαρσιν κοινοποιεῖται εἰς τοὺς καθαρισθέντας ἐγγράφως παρὰ τοῦ Ἐπιστάτου, ὅτι ἐτελείωσαν τὴν κάθαρσιν τῶν, καὶ ἡ κοινοποίησις αὕτη ἔχει ἰσχὺν διαβατηρίου μέχρι τοῦ πλησιεστέρου δήμου, ὅπου παρουσιάζονται εἰς τὴν ἀστυνομικὴν Ἀρχὴν διὰ νὰ ἐναποθέσωσι τὴν κοινοποίησιν ταύτην καὶ λάβωσιν ἐπομένως τακτικὸν ἀστυνομικὸν διαβατήριον διὰ τὴν περαιτέρω ὁδοιπορίαν τῶν.— Εἰς τοὺς ὁδοιπόρους, οἵτινες δὲν φέρουν τὸ ἀποδεικτικὸν τοῦ Ἐπιστάτου, ἐκτὸς τῆς ἐφαρμογῆς τῶν διατάξεων τῶν ἄρθρ. 16, 17 καὶ ἐπέκεινα τοῦ περὶ ἐσωτερικῶν διαβατηρίων ἀπὸ 28 Μαρτίου 1835 Διατάγματος, καὶ τῆς ποινικῆς καταδιώξεως αὐτῶν, δὲν θέλει τοῖς χορηγεῖσθαι τὸ ἐσωτερικὸν διαβατήριον παρὰ τῶν Ἀστυνομικῶν Ἀρχῶν, ἂν δὲν φέρωσι τὴν ἀνήκουσαν κοινοποίησιν τοῦ Ἐπιστάτου περὶ τῆς καθάρσεώς τῶν.

342. Οἱ δῆμοι εἰς τοὺς ὁποίους δύνανται νὰ διευθυνθῶσιν ἐκ τῶν διαφόρων κατὰ ξηρὰν Λοιμοκαθαρτηρίων εἰσὶν οἱ ἀκόλουθοι· α') ἐκ τοῦ Λοιμοκαθαρτηρίου Ἀνίνου, εἰς Βαλμάδα τοῦ δήμου Θράμου, εἰς Κραθασσαρὰν τοῦ δήμου Ἀμβρακίας, ἢ εἰς Βόνιτσαν· β') ἐκ τοῦ Λοιμοκαθαρτηρίου Πλατανίας, εἰς Γρανίτσαν τοῦ δήμου τῶν Ἀπεραντίων· γ') ἐκ τοῦ Λοιμοκαθαρτηρίου Μούχας, εἰς Κεράσσοβον τοῦ δήμου Ἀγγραίων καὶ εἰς Φουρνὰ τοῦ δήμου Στσημενίων· δ') ἐκ τοῦ Λοιμοκαθαρτηρίου Ταράτσας, εἰς Λαμίαν.

343. Εἶναι αὐστηρῶς ἀπηγορευμένον εἰς τοὺς λαβόντας τὰς μνησθείσας κοινοποιήσεις τοῦ ἐπιστάτου, καὶ εἰς πάντα ἄλλον ἄνθρωπον εἰς ἐλευθέραν κοινωνίαν ὄντα, νὰ ταξειδεύῃ διὰ τῶν τουρκικῶν τόπων ἢ πλησίον τῆς ὁροθετικῆς γραμμῆς ἐντὸς τῆς ὀριζομένης εἰς τὸ ἄρθρον 357 ἀποστάσεως, ἐπὶ λόγῳ συντομίας, ἢ εὐκολίας ἢ ἄλλης τινὸς αἰτίας.

344. Εἰς τὰ Ὑγειονομικὰ περιφράγματα καθαρίζονται τὰ ἀνεπίδεκτα μολυσμοῦ πράγματα κατὰ τὰ ἄρθρα 87, 88 καὶ 157. Οἱ ἰδιοκτῆται ἱστάμενοι ἐπὶ τοῦ Τουρκικοῦ ἐδάφους, ἐπιτηροῦντος ὕγειονομικοῦ φύλακος εἰς τὴν ἀνήκουσαν ἀπόστασιν, ἀνοίγουσι καὶ μεταχύνουσιν ἀκριβῶς τὰ πράγματα, καὶ ἀφαιροῦσι τὰς τυχόν εὐρεθείσας εἰς αὐτὰ ἐπιδεκτικὰς μολυσμοῦ ὕλας. Παράδεχεται δὲ αὐτὰ ἐπὶ τῆς ἐλληνικῆς γῆς ὁ ἀρχιφύλαξ μὲ τὴν ἀνήκουσαν προφύλαξιν, παρατη-

ρῶν μὴ λαθὼν διηλθὲ τι ἐπιδεκτικὸν μολυσμοῦ, τὸ ὁποῖον λαμβάνει διὰ σιδηρᾶς λαβίδος, καὶ καίει πάραυτα. Ἐὰν δὲ ἀνακαλύψῃ κεκρυμμένα ἐπιδεκτικὰ μολυσμοῦ πράγματα μεταξὺ τῶν μὴ ἐπιδεκτικῶν, περικλείει αὐτὰ εἰς μετάλλινα κιβώτια ἐσφραγισμένα, καὶ τὰ πέμπει εἰς τὸ πλησιέστερον Λοιμοκαθαρτήριον διὰ νὰ ἐκκαθαρισθῶσι, καὶ ἐνεργεῖ συγχρόνως περὶ αὐτῶν κατὰ τὸ ἄρθρον 40 τοῦ Ὑγειονομικοῦ νόμου. Τὰ γράμματα καὶ λοιπὰ ἔγγραφα παραλαμβάνονται καὶ καπνίζονται κατὰ τὸ ἄρθρον 163. Τὰ χρήματα παραλαμβάνονται ὡσαύτως, καὶ πλύνονται κατὰ τὸ ἄρθρον 157.— Τὰ ζῶα δύνανται νὰ καθαρισθῶσιν ὡσαύτως εἰς τὰ περιφράγματα κατὰ τὸ ἄρθρον 335 καὶ νὰ λάθωσιν ἐλευθέραν κεινωνίαν, ἀλλὰ πρέπει νὰ ᾔναι ἐντελῶς πάντα γυμνά.

345. Ἐὰν μολυνθῇ τις εἰς τὸ ὑγειονομικὸν περίφραγμα, συγκοινωνήσας ἀμέσως ἢ ἐμμέσως, διευθύνεται πάραυτα, συνοδευόμενος παρὰ τινος φύλακος, ἢ καὶ τοῦ ἀρχιφύλακος αὐτοῦ, καὶ παρὰ τῆς ἀναγκαίας στρατιωτικῆς δυνάμεως, εἰς τὸ πλησιέστερον Λοιμοκαθαρτήριον, διὰ νὰ ἐκπληρώσῃ τὴν κάθαρσίν του.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε'

Περὶ τῶν χρῶν τῶν κατὰ ξηρὰν ὑγειονομικῶν ἀρχῶν καὶ τῶν ὑπαλλήλων αὐτῶν.

346. Τὰ χρέη τῶν κατὰ ξηρὰν ὑγειονομικῶν ἀρχῶν εἶναι τὰ αὐτὰ μὲ τὰ τῶν κατὰ τὰ παράλια ὑγειονομικῶν ἀρχῶν.

347. Οἱ ἐπιστάται τῶν Λοιμοκαθαρητηρίων τούτων ἐκτελοῦν καὶ τὰ χρέη τῶν ὑγειονόμων, ἐπομένως ἔχουν τὴν ἐν γένει ἐπιτήρησιν τῶν ὑγειονομικῶν ἀρχῶν, ὡς καὶ τὴν ὑπηρεσίαν των, καθ' ὅλην τὴν ἑκτασιν τῆς περιφερείας των· διορίζουν τὴν στάθμευσιν τῶν ὑγειονομικῶν φυλάκων εἰς τοὺς ἀναγκαίους τόπους· κάμνουν τὰς ἐξομολογήσεις τῶν ὁδοιπόρων· προτείνουν τὰ ληπτέα ὑγειονομικὰ μέτρα εἰς ἐκτάκτους περιστάσεις κατὰ τὸ ἄρθρον 270 καὶ λαμβάνουν ἀμέσως αὐτὰ εἰς κατεπειγούσας ἀνάγκας, ἀναφέροντες εὐθὺς εἰς τὴν διοικητικὴν ἀρχὴν καὶ τέλος καταμηνύουν πᾶσαν ὑγειονομικὴν παράβασιν.— Οἱ ἐπιστάται ἐφοδιάζουν τοὺς ἀποπερατώσαντας τὴν ἐκκάθαρσιν των μὲ τὸ κατὰ τὸ ἄρθρον 341 ἀποδεικτικόν, τὸ ὁποῖον

θέλει εἶσθαι συντεταγμένον κατὰ τὸν τύπον Ο, καὶ κρατοῦν ἰδιαίτερον περὶ αὐτῶν βιβλίον κατὰ τὸν τύπον Π.

348. Οἱ ἐπιστάται θέλουν κρατεῖ τὰ αὐτὰ βιβλία, ὡς καὶ οἱ τῶν κατὰ τὰ παράλια Λοιμοκαθαρτηρίων, μὲ μόνην τὴν διαφορὰν ὅτι εἰς αὐτὰ θέλει ἐλλείπει ἡ σημείωσις τῶν πλοίων.

349. Τὰ χρέη τῶν ἀρχιφυλάκων τῶν τακτικῶν καὶ ἐκτάκτων φυλάκων, τῶν ἀριστῶν, τοῦ ἱερέως καὶ λοιπῶν ὑπηρετῶν εἶναι τὰ αὐτὰ μὲ τὰ τῶν εἰς τὰ Λοιμοκαθαρτήρια τῶν παραλίων ἀντιστοιχούντων ὑπαλλήλων καὶ ὑπηρετῶν.

350. Οἱ προμηθευταὶ ἔχουν τὰ αὐτὰ χρέη καὶ ἐνταῦθα, καθὼς καὶ εἰς τὰ Λοιμοκαθαρτήρια τῶν παραλίων· ἀλλ' οὗτοι πρέπει νὰ τρέφωσι καὶ νὰ περιποιῶνται τὰ ὑποζύγια τῶν ἐκκαθαριζομένων πληρωνόμενοι παρ' αὐτῶν κατὰ τὴν διατίμησιν, ἥτις θέλει γίνεσθαι παρὰ τῆς ὑγειονομικῆς Ἐπιτροπῆς. Εἶναι δὲ ὑπεύθυνοι διὰ πᾶσαν βλάβην, γενομένην εἰς τὰ ζῶα ἐξ ἀμελείας αὐτῶν.

351. Οἱ ἀρχιφύλακες τῶν ὑγειονομικῶν περιφραγμάτων, καὶ οἱ ἐκπληροῦντες τὰ χρέη αὐτῶν, εἶναι ὑπόχρεοι νὰ κατοικῶσι καὶ διαμένωσιν ἐκεῖ, καὶ νὰ μὴ ἀπομακρύνωνται ἄνευ ἀδείας τῆς προϊσταμένης Ἀρχῆς, ἐὰν δὲ ποτε κατεπίγῃ ἀνάγκη δημοσίας ὑπηρεσίας, δύνανται ν' ἀπομακρυνθῶσι τῆς θέσεώς των ἐπὶ 24 ὥρας ἄνευ ἀδείας, ἀλλὰ πρέπει νὰ ἀναφέρωσι καὶ δικαιολογῶσι τὴν ἀπουσίαν των ταύτην· νὰ μὴ δέχωνται ἐπιδεκτικὰ μολυσμοῦ πράγματα ἐπ' οὐδεμιᾷ προφάσει, νὰ προσέχωσι μεθ' ὅλης τῆς δυνατῆς προσοχῆς νὰ μὴ ἐμπεριέχωσι τὰ παραλαμβανόμενα ἀνεπίδεκτα μολυσμοῦ πράγματα ἐπιδεκτικὰς μολυσμοῦ ὕλας· νὰ παρευρίσκωνται πάντοτε εἰς τὴν παραδοχὴν τῶν πραγμάτων· νὰ φροντίζωσιν, ὥστε ἡ ἐκκάθαρσις τῶν γραμμάτων, καὶ ἄλλων ἐγγράφων, τῶν νομισμάτων καὶ τῶν ζώων νὰ γίνηται μὲ ὅλην τὴν ἀπαιτουμένην ἀκρίβειαν· νὰ ἐπιτηρῶσιν ἀδιακόπως εἰς τὸ νὰ μὴ συμβῇ συγκοινωνία, καὶ ἂν συμβῇ, νὰ ἐνεργῶσι τὰ ὀριζόμενα εἰς τὸ ἄρθρον 345, νὰ ἐπιτηρῶσι τοὺς ὑπαγομένους εἰς αὐτοὺς ὑγειονομικοὺς φύλακας, διὰ νὰ ἐκπληρῶσι τὰ χρέη των· νὰ ἀναφέρωσι πάραυτα εἰς τὴν προϊσταμένην ὑγειονομικὴν ἀρχὴν καὶ εἰς τὴν διοικητικὴν πᾶν ὅ,τι συμβῇ ἑκτακτον, ἢ δυνάμενον νὰ διαφέρῃ τὴν δημοσίαν ὑγίαν καὶ τέλος νὰ κρατῶσι·

α') Βιβλίον τῶν εἰσερχομένων πραγμάτων, πραγματειῶν καὶ ζώων, εἰς τὸ ὅποιον θέλει σημειοῦσθαι τὸ εἶδος, τὸ ποσόν, ἢ τὸ βά-

ρος αὐτῶν, ἡ ἡμερομηνία τῆς παραδοχῆς των, ὁ τόπος ὅθεν ἔρχονται, τὸ ὄνομα τοῦ παραδίδοντος καὶ παραλαμβάνοντος, καὶ ὁ τόπος εἰς ὃν διευθύνονται κατὰ τὸν τύπον Ρ. — β') Βιβλίον τῶν εἰσπράξεων κατὰ τὸν συνήθη τρόπον τῶν τριπλοτύπων. — Πρὸς τοῦτοις θέλουν διατηρεῖ τὰ ἀρχεῖα τῆς ὑπηρεσίης των ἐν τάξει.

352. Τῆς ὑγειονομικῆς ἐπιτροπῆς τὰ χρέη εἶναι τὰ αὐτὰ μὲ τὰ τῆς τῶν κατὰ τὰ παράλια ὑγειονομείων.

ΚΕΦΑΛ. Γ'.

Περὶ τῆς ὑγειονομικῆς γραμμῆς.

353. Ἡ ὑγειονομικὴ γραμμὴ συγκειμένη ἀπὸ ὀπλοφόρους ἄνδρας θέλει εἶσθαι τοποθετημένη πλησίον τῆς ὁροθετικῆς γραμμῆς.

354. Οὐδεὶς τῶν αποτελούντων μέρος τῆς ὑγειονομικῆς γραμμῆς δὲν δύναται ἐπ' οὐδεμιᾷ προφάσει νὰ μεταβαίνει πέραν τῆς ὁροθετικῆς γραμμῆς τῆς Ἑλλάδος, οὔτε νὰ κοινωνῇ κατ' οὐδένα τρόπον μὲ ἄνθρώπους, ζῶα ἢ πράγματα, εὐρισκόμενα εἰς τὸ τουρκικὸν ἔδαφος, ἢ ἐρχόμενα ἐκεῖθεν.

355. Ἡ ὑγειονομικὴ γραμμὴ ὀφείλει νὰ ἐμποδίζῃ ἀνεξαίρετως ὅλους τοὺς ἄνθρώπους καὶ ζῶα τοῦ νὰ εἰσέρχωνται ἢ νὰ μεταβιβάζονται πράγματα εἰς τὴν ἐλληνικὴν γῆν, ὅπου δὲν ὑπάρχουν λοιμοκαθαρτήρια, ἢ ὑγειονομικὰ περιφράγματα, ἀλλὰ θέλει παραπέμπει αὐτὰ εἰς τὰ ἀρμόδια ταῦτα καταστήματα.

356. Ὅσα ζῶα ἐκ τῆς τουρκικῆς γῆς ὑπερβῶσι τὴν ὁροθετικὴν γραμμὴν, καὶ εἰσέλθωσιν εἰς τὴν Ἑλληνικὴν χώραν ἄνευ ἀδείας, φονεύονται ἀμέσως· οἱ δὲ ἄνθρωποι ὑπερβάντες τὴν ὁροθετικὴν γραμμὴν ἄνευ ἀδείας καὶ εἰσελθόντες εἰς τὴν Ἑλληνικὴν γῆν, διευθύνονται εἰς τὸ λοιμοκαθαρτήριον διὰ νὰ καθαρισθῶσι, καὶ καταδιώκονται μετὰ τὴν ἐκκάθαρσίν των ὡς παραβάται τῶν ὑγειονομικῶν διατάξεων, ἐὰν δὲν ἀποδείξωσιν ὅτι ἠναγκάσθησαν ἀπὸ τινα προφανῆ κίνδυνον νὰ ὑπερβῶσι τὴν ὁροθετικὴν γραμμὴν. Οἱ ἀντιστάμενοι εἰς τὰς προσκλήσεις τῆς ὑγειονομικῆς γραμμῆς βιάζονται διὰ τῶν δπλων.

357. Ἡ ὑγειονομικὴ γραμμὴ ὀφείλει νὰ μὴ συγχωρῇ εἰς τοὺς εὐρισκομένους ἐπὶ τῆς Ἑλληνικῆς γῆς νὰ πλησιάζωσι τὴν ὁροθετικὴν γραμμὴν εἰς ἀπόστασιν ἐνὸς τετάρτου τῆς ὥρας· ἐὰν προχωρήσωσιν

ὕπὲρ τὴν ρηθεῖσαν ἀπόστασιν, συλλαμβάνονται καὶ διευθύνονται ὡς ὑποπτοι εἰς τὸ πλησιέστερον λοιμοκαθαρτήριον, διὰ νὰ καθαρισθῶσιν· ἐὰν δὲ ἀντισταθῶσι, βιάζονται διὰ τῶν δπλων· ἐὰν δὲ ἀποδεῖχθῇ, ὅτι οἱ ἄνθρωποι οὗτοι ἐκοινώνησαν μὲ τὴν Τυρρικκὴν γῆν ἀμέσως, ἢ ἐμμέσως, καταδιώκονται ὡς παραβάται τῶν ὑγειονομικῶν διατάξεων. — Ἡ ἀπόστασις τοῦ ἐνὸς τετάρτου τῆς ὥρας ἐκ τῆς ὁροθετικῆς γραμμῆς θέλει ὀρισθῇ δι' ὁρατῶν σημείων ἐπιμελεία τῶν δημοτικῶν ἔρχων, παρὰ τῶν δημάρχων, καὶ τῶν ὑγειονομικῶν καὶ στρατιωτικῶν ἀρχῶν.

358. Οἱ κάτοικοι τῶν χωρίων, οἵτινες ἔχουν ἀγροὺς πλησιέστερον τοῦ ἐνὸς τετάρτου τῆς ὥρας εἰς τὴν ὁροθετικὴν γραμμὴν, μεταβαλόντες εἰς αὐτούς, πρέπει νὰ ἐφοδιάζωνται ἐκάστοτε μὲ ἔγγραφον ἄδειαν τοῦ πλησιέστερου σταθμοῦ τῆς ὑγειονομικῆς γραμμῆς. Εἰς τὴν ἄδειαν πρέπει νὰ γράφωνται ρητῶς τὰ ὅρια, μέχρι τῶν ὁποίων δύνανται νὰ προχωρήσωσιν.

359. Εἰς τὰ ζῶα δὲν θέλει συγχωρεῖ ἡ ὑγειονομικὴ γραμμὴ νὰ σταθμεύωσιν, ἢ νὰ νέμωνται πλησιέστερον τοῦ ἐνὸς τετάρτου τῆς ὥρας εἰς τὴν ὁροθετικὴν γραμμὴν. Τὰ ὑπερβαλόντα τὸν ὅρον τοῦτον, ἐὰν δὲν φυλάσσωνται παρὰ τινος, φονεύονται, ἂν δὲ φυλάσσωνται, καταδιώκονται οἱ ἰδιοκτῆται ὡς παραβάται τῶν ὑγειονομικῶν διατάξεων.

360. Οἱ φονευόμενοι ἄνθρωποι καὶ τὰ ζῶα θάπτονται εἰς λάκκους βαθεῖς δύο τοῦλάχιστον πῆχεων χωρὶς νὰ ἐγγυχθῶσι. Τὸ αὐτὸ πράττεται δι' ὅσα πτώματα ἀνθρώπων ἢ ζῶων εὑρεθῶσι πλησίον τῆς ὁροθετικῆς γραμμῆς.

361. Ἡ ὑγειονομικὴ γραμμὴ περιπολεῖ νυχθημερόν διὰ νὰ ἐπιτηρῇ μὴ συμβαίνειν ὑγειονομικὰ παραβάσεις.

362. Πᾶν ὅ,τι συμβῇ ἔκτακτον, ἢ διαφέρον τὴν δημόσιον ὑγίαν ὀφείλει νὰ ἀναφέρῃ πάραυτα εἰς τὴν προϊσταμένην ὑγειονομικὴν ἀρχὴν καὶ εἰς τὴν διοικητικὴν.

363. Ὅταν παρατηρήσῃ εἰς κανὲν μέρος ἔχνη λαθραίας παραβάσεως, εἰδοποιεῖ πάραυτα τὰς ἀνηκούσας ἀρχάς, καὶ προβαίνει εἰς τὴν ἀνίχνευσιν αὐτῆς. Τὰ εὑρεθέντα ἄτομα, ἢ πράγματα ἀποκλείονται καὶ περιφρουροῦνται πάραυτα ἄνευ συγκοινωνίας μετ' αὐτῶν· καὶ οἱ μὲν ἄνθρωποι διευθύνονται εἰς τὰ πλησιέστερα λοιμοκαθαρτήρια, διὰ νὰ ὑποβληθῶσιν εἰς τὴν ἰενομισμένην κάθαρσιν, τὰ δὲ πράγματα,

ἐὰν ᾖναι εὐτελεῖ καλόνται εὐθύς, ὅπου ἂν εἰρεθῶσιν· ἐὰν δὲ ᾖναι ἀξίας τινός, καθαρίζονται ἐκεῖ διὰ καπνίσματος, ἢ καταδύσεως κατὰ τὰ ἄρθρα 161, 162, 166· καὶ ὅταν τοῦτο δὲν ᾖναι δυνατόν, δι' ἀερίσματος εἰς ἀποχωρισμένην τινὰ εἰκίαν, διοριζομένου ἐπὶ τοῦτοφ ὕγειονομικοῦ φύλακος.

364. Ἐὰν κοινωνήσωσιν ἄνθρωποι ἢ πράγματα ἐλεύθερα μετ' ἀνθρώπων ἢ πραγμάτων μὴ ἐλευθέρων διευθύνονται ὡσαύτως καὶ ταῦτα εἰς τὰ Λοιμοκαθαρτήρια, διὰ νὰ καθαριθῶσιν. Ἐὰν ὁμως ἡ συγκοινωνία ἔγεινε μετὰ πολλῶν, ἢ ἐὰν δὲν ᾖναι βέβαιον μετὰ πόσων καὶ ποίων ἔγεινε, τότε ἐμβαίνει παρευθὺς ὑπὸ κήλτρσιν ὅλον τὸ χωρίον, καὶ κατὰ τὰς περιστάσεις ὁλόκληρος ὁ Δῆμος, ἢ καὶ ἡ ἐπαρχία, καὶ γίνεται ἐκκάθαρσις ἐκεῖ.

365. Ὅταν ὑποβληθῇ χωρίον, δῆμος, ἢ ἐπαρχία εἰς κήθαρσιν, ἐὰν δὲν ὑπάρχη καμμία ὑποψία λοιμοῦ, ἢ ἐκκάθαρσις εἶναι ἀπλῶς τηρητικὴ, ἐξαιρουμένων τῶν οἰκιῶν, εἰς τὰς ὁποίας εἰσῆχθησαν οἱ μὴ ἐλεύθεροι ἄνθρωποι, ἢ τὰ πράγματα. Ὅπόταν δὲ ὑπάρχη ὑποψία, ἐὰν οἱ ἄνθρωποι ἢ τὰ πράγματα, ἐκ τῶν ὁποίων ἐμολύνθησιν τὰ χωρία, οἱ δῆμοι ἢ αἱ ἐπαρχίαι, ᾖσαν ἀκάθαρτα, λαμβάνουν αἱ ἀρχαὶ ἔκτακτα μέτρα περὶ τῆς ἐκκαθάρσεώς των καὶ ἀναφέρουν ἀμέσως εἰς τὸ ἐπὶ τῶν ἐσωτερικῶν ὑπουργεῖον.

В. А. 22 Фебр. 1857.

α') Τὰ ἀπὸ ξένους λιμένας ἐρχόμενα ἑλληνικὰ ἢ ξένα πλοῖα ὀφείλουν νὰ ἐφοδιάζωνται μὲ πιστοποιήσιν ἢ ἐπιθεώρησιν τῶν ἀρμοδίων ἐγχωρίων ὕγειονομικῶν ἀρχῶν. — β') Καταργεῖται τὸ ἄρθρ. 5 τοῦ ὕγειον. κανονισμοῦ καὶ τὸ ἀνωτέρω ἀπὸ α' Αὐγ. 1853 ἡμέτερον Διάταγμα.

В. А. 26 Декавр. 1857.

Τὸ ἄρθρ. 18 τοῦ ἀπὸ 25 Νοεμβρ. 1845 ὕγειον. κανονισμοῦ ἔχον οὕτως αῶς ἀπροφύλακτοι τόποι δι' ἐπαρκούντων ὕγειονομικῶν μέτρων ἀπὸ τὴν προσβολὴν λοιμωδῶν νοσημάτων θεωροῦνται, πρὸς τὸ παρὸν ὅλη ἡ Τουρκικὴ ἐπικράτεια, ἡ Αἴγυπτος, καὶ οἱ ὑποκείμενοι εἰς αὐτὴν τόποι· ἐτι ὅλα τὰ κατὰ τὴν Μεσόγειον παράλια τῆς Ἀσίας καὶ Ἀφρικῆς, πλὴν τῶν ὑπὸ τῶν Γάλλων κατεχομέ-

νων» καθώς καὶ τὸ ἀπὸ 19 Ἰουλ. 1854 Ἡμέτ. Διάγ. περὶ ἐλαττώσεως τοῦ χρόνου τῆς καθάρσεως τῶν ἐκ Τουρκίας, Αἰγύπτου καὶ Συρίας προελεύσεων, καταργοῦνται.

В. Δ. 1 Μαρτίου 1846.

Τὰ ἀτμόπλοια τῆς ἐταιρίας Λόυδ ταχυδρομικά ὄντα δυνάμει τῆς μεταξὺ τῆς Γεν. Διευθύνσεως τῶν ταχυδρομείων καὶ τῆς ἐταιρίας Λόυδ ταχυδρ. συμβάσεως δὲν θέλουν ὑπόκεισθαι εἰς τοὺς ὅρους τοῦ άρθρου 56 τοῦ ὑγειονομικοῦ κανονισμοῦ, καὶ θέλουν λαμβάνει ἐλευθέραν κοινωνίαν παρὰ τῆς ἀρμοδίας ὑγειονομικῆς ἀρχῆς εἰς ὅποιανδήποτε ὥραν ἤθελον φθάσει εἰς τινὰ λιμένα τοῦ Κράτους, ὅταν, προηγηθείσης τῆς ἀπαιτουμένης ὑγειονομικῆς ἐξετάσεως, εὐρεθῶσιν ὑπαγόμενα καθ' ὅλους τοὺς λόγους εἰς τὴν κατηγορίαν τῆς ἐλευθέρας πιστοποιήσεως.

В. Δ. 11 Σεπτ 1846.

α) "Ὅλα τὰ ἐνεργοῦντα τὴν ταχυδρομικὴν ὑπηρεσίαν ἀτμόπλοια, τὰ καταπλέοντα εἰς τοὺς λιμένας τοῦ ἐλευθέρου Βασιλείου δύνανται νὰ λάθωσιν ἐλευθέραν κοινωνίαν παρὰ τῆς ἀρμοδίας ὑγειονομικῆς ἀρχῆς εἰς ὅποιανδήποτε ὥραν καὶ ἂν ἤθελον φθάσει μετὰ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου, ὅταν ὑπάγωνται εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν ὑγειονομικῶς λογιζομένων ἐλευθέρων πλοίων.— β') "Ὅλα τὰ καταπλέοντα ἀπὸ ἑνα λιμένα εἰς ἄλλον τοῦ ἡμετέρου βασιλείου ἀτμόπλοια θέλουσι λαμβάνει ἐπίσης ἐλευθέραν κοινωνίαν, ἂν ἤθελον φθάσει μέχρι τῆς 11 ὥρας μ. μ. ἂν ὑπάγωνται ἐπίσης εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν ἐλευθέρων πλοίων.

В. Δ. 25 Ἰουλίου 1855.

Εἰς τὰ δημοτικὰ Λοιμοκαθαρτήρια δύνονται νὰ κάμωσι τὴν κάθαρσιν αὐτῶν τὰ ὑπαγόμενα ἕνεκα χολέρας εἰς τὴν κατηγορίαν τῆς ὑπόπτου πιστοποιήσεως πλοῖα, καὶ ὅταν φέρωσι πραγματείας ὅπου οὐδὲποτε εἶδους, πρέπει ὅμως ν' ἀνήκωσιν εἰς τὸν τόπον, εἰς ὃν εὐρίσκεται τὸ Λοιμοκαθαρτήριον.

B. Δ. 12 'Ιουλίου 1858.

α) (1).— β') 'Η απόδουςις καταργεῖται.— γ') Τὸ ἀπὸ 7 'Ιουνίου B. Δ. ἀκυροῦται.

B. Δ. 25 Νοεμβρίου 1845.—Περὶ συστάσεως ἀκοινωνήτων πλοίων.

1. Συσταίνεται τάξις ἀκοινωνήτων πλοίων.

2. Διὰ τὴν εὐκολίαν τῆς ἀκτεμπορίας τῆς Ἑλλάδος μὲ τὴν Ὁθωμανικὴν ἐπικράτειαν, συγχωρεῖται εἰς τὰ μικρὰ πλοιάρια, ὅταν θέλωσι, νὰ μένωσιν ἀκοινωνήτα εἰς τοὺς λιμένας μόνον τῆς Σύρου, τῆς Ἀμαλιπόλεως καὶ Βονίτσας.

3. Τὸ δικαίωμα τῶν ἀκοινωνήτων ἔχουν μικρὰ μόνον πλοιάρια, πέντε τόνων χωρητικότητος τὸ πολὺ, ὅταν δὲν ᾔηται ἀκάθαρτα ἢ με μολυσμένα.

4. Διὰ τὰ ἀκοινωνήτα ταῦτα πλοῖα εἶναι διωρισμένος ἐξ ἐπίτιδες τόπος διὰ προσδιορισθόμενον τι σχέδιον εἰς τοὺς εἰρημένους λιμένας πλησίον τοῦ παραλίου διὰ τὴν εὐκολίαν τῆς τε ἐπιτηρήσεως καὶ τῆς ἐκτελέσεως τῶν ὑποθέσεων τῶν πλοιορρίων.—Τὸ παράλιον ὅμως ὅπου θέλουν προσορμίζεσθαι τὰ ἀκοινωνήτα πλοιάρια, πρέπει νὰ ᾔηται περιφραγμένον ἀκριβῶς εἰς τρόπον, ὥστε οἱ ἐπὶ τοῦ πλοίου ἀποβαλόντες εἰς τὴν ξηρὰν νὰ μὴ δύνανται κατ' οὐδένα τρόπον νὰ ἐξέλθωσι τοῦ περιφράγματος.

5. Εἰς τὸ περίφραγμα τοῦτο θέλει εὐρίσκεισθαι σταθερῶς εἷς, καὶ κατὰ τὰς ἀνάγκας πλειότεροι ὑγειονομικοὶ φύλακες οἵτινες θέλουν ἐπιτηρεῖ εἰς τὸ νὰ μὴ λάβῃ χώραν καμμία συγκοινωνία ἀμέσως ἢ ἐμμέσως μεταξὺ τῶν ἀκοινωνήτων καὶ τῶν εἰς ἐλευθέραν κοινωνίαν ἐπὶ τῆς ξηρᾶς ἀνθρώπων καὶ ζώων. Θέλει δὲ σταθμεῦει νυχθημερόν καὶ μία ἐπιτηρητικὴ λέμβος μὲ τοὺς ἀναγκαίους ὑγειονομικοὺς φύλακας εἰς τὴν ἀνήκουσαν ἀπόστασιν, διὰ νὰ ἐπιτηρῇ ὥστε νὰ μὴ λάβῃ χώραν καμμία συγκοινωνία διὰ θαλάσσης.

6. Πλὴν τῶν ὑγειονομικῶν φυλάκων θέλει παρευρίσκεσθαι ἐκτὸς τοῦ περιφράγματος καὶ στρατιωτικὸς σκοπὸς, ἐμποδίζων χρείας τυ-

(1) Εἶχε προσωρινὴν ἰσχύν.

χούσης καὶ μὲ τὴν βίαν, τοὺς ἀποκλεισμένους, ὡς θέλοντας νὰ κοι-
νωνήσωσι μὲ τὸν ἐκτὸς τοῦ περιφράγματος τόπον, ἐναντίον τῶν ὑ-
γειονομικῶν διατάξεων καὶ μὴ ὑπακούοντας εἰς τὰς προσκλήσεις τῆς
ὑγειονομικῆς ἀρχῆς, ὅπως ὠρίσθη καὶ διὰ τὰ Λοιμοκαθαρτήρια (ὅρα
ἄρθρον 304 τοῦ ὑγειονομικοῦ κανονισμοῦ).

7. Μετὰ τὴν ἐπιθεώρησιν καὶ ἐξομολόγησιν τῶν τὰ πλοιάρια ὅσα
θέλουν νὰ μείνωσιν ἀκοινωνήτα, διευθύνονται εἰς τὸ ἐπὶ τούτῳ μέρος
καὶ προσορμίζονται ἀσφαλῶς εἰς μικρὰν ἀπόστασιν ἀπὸ τοῦ παρα-
λίου. Δύνανται δὲ νὰ δένωσι σχοινία εἰς τὸ παράλιον, ἀλλὰ πρέπει
νὰ ᾗναι κατραμωμένα.

8. Εἰς τὰ πλοιάρια ταῦτα δὲν ἐπιβιβάζεται ὑγειονομικὸς φύλαξ,
διότι δὲν ἐκκαθαρίζονται, οὐδὲ λαμβάνουν ἐπομένως ἐλευθέραν κοι-
νωνίαν.

9. Αἱ πραγματεῖαι τῶν ἀκοινωνήτων, ἂν ἔχωσι τοιαύτας, ἀποβι-
βάζονται εἰς τὸ Λοιμοκαθαρτήριο, ἢ παραδίδονται εἰς ἐλευθέραν
κοινωνίαν, ὅταν ᾗναι ἀνεπίδεκτοι μολυμῶ, μὲ τὰς ἀπαιτούμενας
προφυλάξεις (ἄρθρ. 87, 88 τοῦ ὑγειονομικοῦ κανονισμοῦ), ἐπιτη-
ρούντων τῶν εἰς τὸ περίφραγμα ὑγειονομικῶν φυλάκων, ὅταν ἢ ἐκ
φόρτωσις γίνεται εἰς τὸ περίφραγμα, ἢ τῶν ὑγειονομικῶν φυλάκων
τῆς τηρητικῆς λέμβου, ὅταν ἢ ἀποβίβασις γίνεται εἰς ἄλλα πλοιά-
ρια, ἢ λέμβους.

10. Εἰς τὸν ἐντὸς τοῦ περιφράγματος τόπον, ἀπέναντι τοῦ ὁποῦ
εὐρίσκονται τὰ πλοῖα, δὲν δύνανται νὰ ἐξέλθωσι ἄνθρωποι ἐκ τῶν
πλοίων, εἰμὴ μὲ ἄδειαν τοῦ ὑγειονομικοῦ φύλακος. Οὗτος δὲ θέλει
φροντίζει, ὥστε νὰ μὴ διατρίβωσι, μήτε νὰ συσσωρεύονται ἐκεῖ
πολλοὶ ὁμοῦ χωρὶς ἀνάγκην.

11. Κατ' οὐδένα τρόπον δὲν συγχωρεῖται εἰς κανένα τῶν ἐλευ-
θέρων ἀνθρώπων νὰ εἰσέρχεται εἰς τὸ περίφραγμα τοῦτο.

12. Οἱ ὑγειονομικοὶ φύλακες τοῦ περιφράγματος φροντίζουν νὰ
διατηρῆται πάντοτε καθαρὸς ὁ τόπος τοῦ περιφράγματος, καὶ κατ'
ἐξοχὴν νὰ μὴ εὐρίσκωνται συσσωρευμένα ἢ διασκορπισμένα ὕλαι
ἐπιδεκτικὰ μολυσμοῦ. Οἱ ἄνθρωποι τοῦ πλοίου ἐκείνου, ἐκ τοῦ ὁ-
ποῦ ἀπεβιβάσθησαν ἢ ἐρρίφθησαν ἐκεῖ τοιαῦται ὕλαι, εἶναι ὑπό-
χρεοὶ νὰ καθαρίζωσι τὸν τόπον.

13. Αἱ τροφαί, τὸ ὕδωρ καὶ ὅσα ἄλλα εἶναι ἀναγκαῖα εἰς τὰ
πλοῖα ταῦτα χορηγοῦνται εἴτε ἀπὸ ἐκείνους εἰς οὓς εἶναι συστημένα,

εἴτε ἀπὸ τοὺς προμηθευτάς, καθὼς καὶ εἰς τὰ λοιπὰ πλοῖα (ἄρθρον 105 τοῦ ὑγειονομικοῦ κανονισμοῦ).

14. Ἐὰν θελήσῃ κανὲν τῶν πλοίων τούτων νὰ λάβῃ ἐλευθέραν κοινωνίαν, ἐξέρχεται ἀπὸ τὸν τόπον τῶν ἀκοινωνήτων καὶ ἀρχίζει ἡ καθαριὰς του, ὡς νὰ ἔρθασεν ἐκεῖνην τὴν ἡμέραν ἀπὸ ὑποπτον τόπον, ἐὰν εὑρίσκωνται πλοῖα ὑποπτα μετὰ τῶν ἀκοινωνήτων, ἢ ἀπλῶς καθαρὸν, ὅταν ὅλα τὰ ἀκοινωνήτα κατ' ἐκεῖνην τὴν ἐποχὴν ᾗναι καθαρὰ καὶ δὲν εὑρίσκεται μετὰ τῶν αὐτῶν τοῦλάχιστον πρὸ ἐννέα ἡμερῶν ὑποπτον.

15. Ἐὰν νοστήσῃ τις τῶν ἐπὶ τῶν ἀκοινωνήτων πλοίων ἐξετάζεται καὶ θεραπεύεται ὡς εἰς τὰ λοιπὰ πλοῖα, κατὰ τὰ ἄρθρα 107, 108, 109, τοῦ ὑγειονομικοῦ κανονισμοῦ. Ἐὰν ἀποθάνῃ, θάπτεται κατὰ τὸ ἄρθρον 216· ἐὰν δὲ φανῇ ἡ νόσος τοῦ ἀσθενοῦς ἀρκετὰ ὑποπτος, τότε τὸ πλοῖον, ἐπὶ τοῦ ὁποίου εὑρίσκεται, πρέπει νὰ ἀποχωρισθῇ εὐθὺς καὶ νὰ ὑποβληθῇ εἰς ὅλας τὰς ὑποχρεώσεις τῶν μεμολυσμένων πλοίων (ἄρθρον 53, 54, 55 τοῦ ὑγειονομικοῦ κανονισμοῦ).

16. Εὐθὺς, ὅταν φανῇ ὑποψία λοιμώδους νόσου εἰς κινὲν τῶν ἀκοινωνήτων πλοίων καὶ ἀποχωρισθῇ ἀπὸ τὰ ἄλλα, ἐμποδίζεται αὐστηρῶς ἡ συγκοινωνία τῶν ἀκοινωνήτων μετ' ἄλλήλων, ἐμποδίζεται ἡ περαιτέρω ἀποβίβασις τῶν πραγματειῶν ἀπὸ ὅλα τὰ ἀκοινωνήτα εἰς διάστημα τριῶν ἡμερῶν, καὶ αὐξάνει ἡ καθαριὰς τῶν ἀποβιθασθειῶν εἰς τὸ Λοιμοκαθαρτήριον μετὰ τὴν ἔλευσιν τοῦ φέροντος τὸ μόλυσμα πλοίου, καθὼς καὶ τῶν ἀποβιθασθαισμένων ἀκολούθως. Ἐὰν δὲ τὰ πράγματα ἀποβιθασθέντα πρὸ τῆς ἐλεύσεως τῶν μεμολυσμένων πλοίων ἔλθωσιν εἰς κοινωνίαν με ἀνθρώπους, ζῶα ἢ πράγματα ἀποβιθασθέντα μετὰ τὴν ἔλευσιν τῶν μεμολυσμένων πλοίων, ὑποβάλλονται ἐπ' ἴσης εἰς αὐστηροτέραν καθαρίαν. Ἄν ἡ νόσος ἀναφανῇ καὶ εἰς ἄλλο πλοῖον, τότε ὅλα τὰ ἀκοινωνήτα πλοῖα πρέπει νὰ θεωρηθῶσιν ὡς μεμολυσμένα, καὶ ἐπομένως νὰ ἀπομακρυνθῶσιν ἀπὸ τὸν τόπον τῶν ἀκοινωνήτων πάραυτα καὶ νὰ ὑποβληθῶσιν εἰς τὰς ὑποχρεώσεις τῶν μεμολυσμένων πλοίων.

17. Ὑγειονομικὰ δικαιώματα δὲν πληρῶνουν τὰ ἀκοινωνήτα πλοῖα ἐνὸς ἐὺ εὑρίσκονται εἰς τὴν κατηγορίαν ταύτην, εἰμὴ τὸ εἰδικῶς δι' αὐτὰ προσδιωρισμένον εἰς τὴν διατίμησιν τέλος. Τοῦτο δὲ πληρῶνεται, ὅταν τὸ ἀκοινωνήτον πλοῖον μέλλῃ νὰ ἀναχωρήσῃ ἢ νὰ

ἀρχίσῃ τὴν τακτικὴν κάθαρσιν· πρὶν δὲ πληρώσῃ τὸ μέλλον ν' ἀναχωρήσῃ πλοῖον τὸ ὀφειλόμενον τέλος, δὲν λαμβάνει τὴν ὑγειονομικὴν αὐτοῦ πιστοποιήσιν εἰς τὴν ὁποῖαν σημειοῦται ὅτι ἀποπλέει ἀκουώρητον.

Β. Δ. 28. Αὐγ. 1867—Περὶ τῶν πιστοποιήσεων, δι' ὧν δέον νὰ ἐφοδιάζωνται τὰ εἰς τὴν Ἑλλάδα καταπλέοντα ἰστιοφόρα καὶ ἀτμοκίνητα πλοῖα ἐθνικά τε καὶ ξένα, ἅμα τῇ ἐμφανίσῃ χολέρας ἢ ἄλλης λοιμώδους νόσου καὶ μέχρι τῆς ἐξαλείψεως αὐτῆς.

Τὰ ἀπὸ ξένους λιμένας εἴτε καθαροὺς εἴτε μὴ προερχόμενα ἐμπορικὰ πλοῖα, ἢ ἀτμόπλοια, εἴτε ξένα εἴτε Ἑλληνικά εἰσιν, ὀφείλουσιν ἐν καιρῷ ἐμφανίσεως τῆς χολέρας ἢ ἄλλης λοιμώδους νόσου νὰ ἐφοδιάζωνται μὲ πιστοποιήσιν ἢ ἐπιθεώρησιν ἀπὸ τὰς Ἡμετέρας Προξενικὰς Ἀρχάς, ὅπου δὲ δὲν ὑπάρχωσι τοιαῦται ἀπὸ τὰ Προξενεῖα τῶν ἄλλων Εὐρωπαϊκῶν δυνάμεων, ἄλλως θέλουν καθυποβάλλεσθαι εἰς πενθήμερον ὑποπτον ἢ ἐνδεκχήμερον ἐπιχόλερον κάθαρσιν, καθ' ἣν πεποίθησιν ἤθελε σχηματίσει ἡ ἀρμοδία ὑγειονομικὴ ἀρχὴ ἐκ τῆς ἐξομολογήσεως τοῦ πληρώματος καὶ τῶν ἐπιβατῶν.

Β. Δ. 25 Αὐγ. 1893. — Περὶ ἐπαναφορᾶς ἐν ἰσχύϊ τοῦ ἀρθρ. 44 τοῦ ὑγειονομικοῦ κανονισμοῦ.

Τὸ ἀπὸ 8 Αὐγούστου 1858 Β. Διάταγμα περὶ τροποποιήσεως τοῦ ἀρθρου 44 τοῦ ὑγειονομικοῦ κανονισμοῦ καταργεῖται, καὶ ἐπανέρχονται ἐν ἰσχύϊ πᾶσαι αἱ διατάξεις τοῦ εἰρημένου ἀρθρου τοῦ ὑγειονομικοῦ κανονισμοῦ.

Β. Δ. 10 Δεκ. 1875—Περὶ τροποποιήσεως τοῦ ἀπὸ 13 Ἰουνίου 1848 Β. Δ. περὶ ὑγειονομικῶν μέτρων κατὰ τῆς χολέρας.

Θεωροῦντες, ὅτι ἡ δυνάμει τοῦ ἀπὸ 13 Ἰουνίου 1848 Β. Διατάγματος ἐπιβαλλομένη ὀκταήμερος κάθαρσις εἰς τὰ πλοῖα, ἅτινα ἢ ἀπώλεσαν κατὰ τὸν διάπλουν αὐτῶν ναύτην ἢ ἐπιβάτην, ἢ ἀπέβιβασαν εἰς ἄλλο μέρος ἢ φέρουσιν ἐντὸς αὐτῶν προσβεβλημένον τρι-

οὔτον, δὲν παρέχει πρακτικὸν ὄφελος ὑπὲρ τῆς δημοσίας υγείας, βλάπτει δὲ μόνον τὰ συμφέροντα τῆς ναυτιλίας, τοῦ ἐμπορίου καὶ τῆς συγκοινωνίας, διότι ἡ ἐπέκτασις τοῦ μιάσματος τῆς εὐλογίας διαρκεῖ πολλῶν πλέον τῶν ὀκτῶ ἡμερῶν καὶ δὲν εἶναι ἀποδεδειγμένον, ὅτι ἡ μετάδοσις αὐτοῦ γίνεται πρὸ τῆς ἐξάνθησεως, οὐδὲ βεβαιωμένον, ὅτι δύναται πρὸ τούτης νὰ διαγνωσθῇ ἀκριβῶς. — Θεωροῦντες, ὅτι ὁ διὰ τοῦ εἰρημένου Διατάγματος ἐπιδιωκόμενος σκοπὸς πραγματοποιεῖται ἄνευ τινὸς κινδύνου τῆς δημοσίας υγείας διὰ τοῦ ἀποχωρισμοῦ τῶν ὑπὸ τῆς νόσου εὐλογίας πασχόντων καὶ τοῦ πλυσίματος καὶ ἀερίσματος τοῦ πλοίου καλῶς. — Θέλοντες νὰ συμβιβάσωμεν τὸ συμφέρον τῆς δημοσίας υγείας πρὸς τὸ τῆς ναυτιλίας, τοῦ ἐμπορίου καὶ τῆς συγκοινωνίας, προτάσει τοῦ Ἡμετέρου ἐπὶ τῶν Ἑσωτερικῶν Ὑπουργοῦ καὶ γνωμοδοτήσῃ τοῦ ἱατροσυνεδρίου, ἀποφασίζομεν καὶ διατάσσομεν.

Α') Τὸ ἀπὸ 13 Ἰουνίου 1848 Β. Διατάγμα καταργεῖται, διατηρουμένης ἐν ἰσχύϊ τῆς § 4 αὐτοῦ.

Β') Οἱ ὑπὸ τῆς ὑγειονομικῆς ἀρχῆς ἀνακαλυπτόμενοι ἐν τῇ πλοίῳ φέροντες τὸ ἐξάνθημα τῆς εὐλογίας θέλουσι μὲ τρόπον ἥπιον καὶ εὐσχημον μεταφέρεσθαι εἰς τὸ λοιμοκαθαρτήριον, ἧ, ὅπου δὲν ὑπάρχει τοιοῦτο καταλλήλως διεσκευασμένον, εἰς ἄλλο ἀπόκεντρον καὶ μεμονωμένον οἶκμα, ἐφαρμοζομένων τῶν διατάξεων τῶν ἀρθρῶν 27, 28, 29 καὶ 32 τοῦ ἀπὸ 31 Δεκεμβρίου Β. Διατάγματος.

Γ') Τὸ πλοῖον, ὅπερ ἔφερε τοὺς ἐξ εὐλογίας πάσχοντας θέλει ἀμέσως υποβληθῇ εἰς πλύσιμον καὶ ἀερισμὸν ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῆς ὑγειονομικῆς ἀρχῆς.

Β. Δ. 6 Μαρτ. 1856. — Περὶ ὑγειονομικῶν μέτρων κατὰ τοῦ τύφου.

1. Ὅσα πλοῖα, φθάνοντα εἰς τινὰ λιμένα τοῦ Βασιλείου, φέρουν ἀρρώστους ὑπὸ τύφου ἢ μὲ συμπτώματα ἐμφαίνοντα ὑπόνοιαν τῆς νόσου ταύτης ἢ ἀπώλεσαν κατὰ τὸν πλοῦν αὐτῶν ἀρρώστους ὑπὸ τύφου ἢ μὲ συμπτώματα φέροντα ὑπόνοιαν αὐτοῦ υποβάλλονται εἰς ἐκκάθαρσιν, ἐὰν θέλωσι νὰ λάβωσι κοινωνίαν μετὰ τοῦ τόπου.

2. Ἡ ἐκκάθαρσις γίνεται εἰς ὅλους τοὺς λιμένας εἰς οὓς ὑπάρχουν ὑγειονομεῖα ἢ ὑγειονομικὰ σταθμαρχεῖα καὶ εὐρίσκεται ἱατρός

ἔχων ἄδειαν τοῦ ἱατροσυνηδριού. Τὰ πολεμικὰ πλοῖα, τὰ φέροντα ἱατρούς, δύνανται νὰ ἐκπληρώσωσι τὴν ἐκκάθαρσιν αὐτῶν καὶ εἰς πάντα λιμένα, ὅπου ὑπάρχει ὑγειονομικὴ ἀρχὴ οἰασοθήποτε τόξεως.

3. Ἡ ἐκκάθαρσις διαρκεῖ ὀκτὼ πλήρεις ἡμέρας καὶ λογίζεται ἀφ' ἧς ἡμέρας ἀποβιβασθῶσιν οἱ ἀσθενεῖς ἐκ τοῦ πλοίου ἢ ἐὰν ἀπέθανον ἄνθρωποι ἐπ' αὐτοῦ, ἀφ' ἧς ἡμέρας ὁ τελευταῖος νεκρὸς ἀπομακρύνῃ τοῦ πλοίου. — Εἰς τὴν τελευταίαν ὁμως ταύτην περίπτωσιν, ἐὰν δὲν παρήλθον 15 ἡμέραι ἀπὸ τῆς ἀπομακρύνσεως τοῦ νεκροῦ, ἀπαιτεῖται νὰ μείνῃ τὸ πλοῖον ἐκκαθαριζόμενον εἰς τὸν λιμένα τρεῖς τοῦλάχιστον ὁλοκλήρους ἡμέρας, καὶ ἂν παρήλθον κατὰ τὸν πλοῦν περισσότεραι τῶν πέντε ἡμερῶν ἀπὸ τῆς εἰρημένης τοῦ νεκροῦ ἀπομακρύνσεως· ἐὰν δὲ παρήλθον πέντε ἡμέραι ἀπὸ τῆς ἀπομακρύνσεως τοῦ νεκροῦ καὶ τῆς ἐνάρξεως τῆς ἐκκαθάρσεως τοῦ πλοίου, ἢ ἐν τῷ λιμένι ἐκκάθαρσις τοῦ πλοίου θέλει παρατείνεσθαι εἰς ὅσας ἡμέρας ἀπαιτεῖται πρὸς συμπλήρωσιν τῶν ὀκτὼ ἡμερῶν τῆς ὀριζομένης ἐκκαθάρσεως.

4. Ὅταν φθάσῃ εἰς τινὰ λιμένα πλοῖον φέρον ἀρρώστους ἀπὸ τύφου, ἀποβιβάζονται οὗτοι εἰς τὸ λοιμοκαθαρτήριον, ἐὰν ὑπάρχῃ τοῖτον, εἰδμενὴ εἰς οἶκημα μεμονωμένον καὶ μεμακρυσμένον ἀπὸ τῆς πόλεως, κωμοπόλεως ἢ τοῦ χωρίου καὶ λαμβάνουσιν ὅλην τὴν ἱατρικὴν βοήθειαν καὶ τὴν ἀνήκουσαν ἄλλην περίθαλψιν, ἐμποδιζομένης τῆς συγκοινωνίας μετὰ τῶν ἀνθρώπων εἰς ἐλευθέραν κοινωνίαν ὄντων.

5. Εἰς τὰ ἐκ τύφου μεμολυσμένα πλοῖα ἐφαρμόζονται τὰ ἀκόλουθα ὑγιεινὰ μέτρα πρὸς ἐκκάθαρσιν, ἐπιβιβαζομένων τῶν ἀναγκαίων φυλάκων· α') ἀερίζονται ὅλα τὰ ὑπὸ τὸ κατὰστρωμα αὐτῶν μέρη καὶ πλύνονται συγχρόνως τὰ μᾶλλον ὑποπτα ἐξ αὐτῶν· β') ἐξάγεται τὸ μεμολυσμένον ὕδωρ τοῦ ἄντλου (σεντίνα) καὶ πλύνεται οὗτος· γ') γίνονται χλωριούχοι ὑποκαπνισμοὶ εἰς τὰ ὑπὸ τὸ κατὰστρωμα κενὰ μέρη καὶ τὸν ἄντλον· δ') μετατοπίζονται τὰ ἐμπορεύματα, ὅταν τοῦτο φανῇ ἀναγκαῖον, ὡς ἐκ τῆς δυνάμεως τῆς νόσου, καὶ τῆς ἀκαθαρσίας τοῦ πλοίου ἢ τῆς φύσεως τῶν ἐμπορευμάτων αὐτῶν· ε') ἀπομακρύνονται αἱ σεσηπυῖαι ἢ ἄλλαι διεφθαρμέναι καὶ μολύνουσαι τὸν ἀέρα ὕλαι· ς') καταδύονται εἰς τὸ ὕδωρ τὰ πράγματα, ἅτινα ἐγρησίμεισαν εἰς τοὺς ἀρρώστους· ζ') ἀραιώνονται οἱ ἐπὶ τῶν τοιούτων πλοίων ἄνθρωποι, ὅταν ὑπάρχῃ σισσώρεις αὐτῶν, καὶ ἀποβιβάζονται εἰς τὸ λοιμοκαθαρτήριον ἢ ὅταν δὲν ὑπάρχῃ

τοιούτον ἢ δὲν ἐπαρκῇ τὸ ὑπάρχον, εἰς μεμονωμένα καὶ ἀπομεμακρυσμένα τῶν πόλεων, κωμοπόλεων ἢ χωρίων οἰκήματα, τόσοι τῶν ἐπιβατῶν, ὅσων ἡ ἀποθίβασις θεωρεῖται ἀναγκαία. — Ἡ ὑγειονομικὴ ἀρχὴ θέλει φροντίζειν προσέτι, ὥστε διαρκούσης τῆς ἐκκαθάρσεως καὶ οἱ ἐπὶ τοῦ πλοίου ἄνθρωποι νὰ ἔχωσι τρόφιμα ὑγιεινὰ καὶ καθαρὸν καλὸν ὕδωρ καὶ νὰ φυλάττωσι καθαρὸν τὸ σῶμα αὐτῶν. — Εἰς τὰ πολεμικὰ πλοῖα τὰ φέροντα ἰατροὺς δύναται νὰ ἀνατεθῇ, μετὰ τὴν ἀποθίβασιν τῶν ἀρρώστων, ἡ ἐκκάθαρσις τῶν πλοίων καὶ ἡ ἐφαρμογὴ τῶν ὑγιεινῶν μέτρων εἰς τοὺς διευθυντάς αὐτῶν, ἐπιβιβαζομένου ἐνὸς μόνου ὑγειονομικοῦ φύλακος.

6. Ὅταν ἔρχωνται πλοῖα ἀπὸ τόπους, ἐνθα ὑπάρχει ἐπιδημία τύφου καὶ δὲν περῆλθον δεκαπέντε ἡμέραι ἀπὸ τοῦ ἀπόπλου αὐτῶν, ὅσοι ἄνθρωποι ἐπ' αὐτῶν πάσχουσι πυρετῶδες νόσημα, ἀποθιβάζονται εἰς τὸ Λοιμοκαθαρτήριον, ἢ, ὅπου δὲν ὑπάρχει τοιούτον, εἰς μεμονωμένον οἶκημα (ἄρθρ. 4), καὶ θεραπεύονται ἐκεῖ ἕως οὗ σαφηνισθῇ ἡ νόσος αὐτῶν, οἱ δὲ ὑγιεῖς λαμβάνουσιν ἐλευθέραν κοινωνίαν.

Β. Α. 23 Ἰουλ. 1893. — Περὶ ὑγειονομικῶν μέτρων πρὸς ἀπόκρουσιν τῆς χολέρας.

1. Τὰ ἐξ ἐπιχολέρων τόπων προερχόμενα πλοῖα υποβάλλονται εἰς δεκαήμερον αὐστηρὰν ἐπιχόλερον κάθαρσιν, τὰ δ' ἐξ ὑπόπτων εἰς ἐπιτηρητικὴν κάθαρσιν εἴκοσι τεσσάρων ὥρῶν μέχρι πέντε ἡμερῶν, ἐκατέρας τούτων λογιζομένης οὐχὶ ἀπὸ τῆς ἐκ τοῦ ἐπιχολέρου ἢ ἐκ τοῦ ὑπόπτου τόπου ἀναχωρήσεως τοῦ πλοίου, ἀλλ' ἀφ' ἧς ὥρας, γενομένης τῆς ἐπιτεκίψεως ὑπὸ τῆς ἀρμοδίας ὑγειονομικῆς ἀρχῆς, προσελήφθη ὁ κεκανονισμένος ἀριθμὸς ὑγειονομικῶν φυλάκων.

2. Ἡ ἐπιχόλερος κάθαρσις δὲν δύναται νὰ τελεσθῇ, εἰμὴ εἰς τὰ πρὸς τοῦτο ὀρισμένα Λοιμοκαθαρτήρια. Ἡ δὲ ἐπιτηρητικὴ τελεῖται εἴτε ἐν παντὶ λιμένι τοῦ Κράτους, ὅπου ὑπάρχει ὑγειονομεῖον πάσης τάξεως, εἴτε ἐν ὀρισμένοις πρὸς τοῦτο Λοιμοκαθαρτηρίοις. — Τὰ πλοῖα δέ, ἐφ' ὧν ἐγένετο κατὰ τὸν ἀπόπλου ἐκ τοῦ μεμολυσμένου τόπου ἢ κατὰ τὸν διάπλου αὐτῶν κρούσμα χολέρας βεβαιωθῇ ἢ ὑποπτον, δὲν εἶναι δεκτὰ πρὸς τέλεισιν καθάρσεως, εἰ μὴ μόνον εἰς τὸ πρὸς τοῦτο ὀριζόμενον ἐκάστοτε Λοιμοκαθαρτήριον. Εἰς τὸ Λοιμοκαθαρτήριον τοῦτο θέλει ἀποπέμπεσθαι καὶ πᾶν ἄλλο ὑπὸ

κάθαρσιν ἐν ἄλλῃ τοῦ Κράτους Λοιμοκαθαρτηρίῳ πλοῖον, ἐφ' οὗ ἐξεδηλώθη κρούσμα χολέρας ἢ ἐγένετο ὑποπτον τοιοῦτον.

3. Μόνον τὰ ἐξ ὑπόπτων τόπων προερχόμενα πλοῖα δύνανται εἰς τὸν πρῶτον λιμένα τοῦ εἰς Ἑλλάδα κατάπλου αὐτῶν, εἰν ὑπάρχῃ ὑγειονομεῖον, νὰ λάβωσιν ὑγειονομικοὺς φύλακας, ἀφ' οὗ προηγηθῇ ἢ τοῦ πλοίου ἐξετάσις κατὰ τὰ ἄρθρα 19 — 31 τοῦ ὑγειονομικοῦ κανονισμοῦ καὶ ἢ κατὰ τὸ ἄρθρον 81 ἱατρικὴ ἐπίσκεψις, εἰν τὸ πλοῖον δὲν ἔχῃ ἱατρὸν ἀνεγνωρισμένον. — Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ὁ χρόνος τῆς καθάρσεως τῶν πλοίων λογίζεται ἀφ' ἧς ὥρας ἐπεβιβάσθησαν εἰς τὸ πλοῖον οἱ ὑγειονομικοὶ φύλακες. Ἡ περίοδος τῆς καθάρσεως τῶν ἐξ ἐπιχολέρων τόπων προερχομένων πλοίων ἄρχεται ἀπὸ τῆς ὥρας τῆς ἐξετάσεως αὐτῶν ὑπὸ τῆς ὑγειονομικῆς ἀρχῆς τοῦ λιμένος, ἔνθα κεῖται τὸ Λοιμοκαθαρτήριον, ἐν ᾧ τὸ πλοῖον θὰ τελέσῃ τὴν κάθαρσιν του.

4. (1).

5. Εἰς τὰ ἐξ ὑπόπτων λιμένων προερχόμενα πλοῖα θέλει δίδεσθαι ἐλευθέρᾳ κοινωνίᾳ, εἰν ὁ πλοῦς αὐτῶν διήρκεσε δέκα πλήρεις ἡμέρας. — Ἐὰν δ' ὁ πλοῦς διήρκεσε πλέον τῶν πέντε, ἔλαττον δὲ τῶν δέκα ἡμερῶν, θέλουσι συμπληροῦσθαι δέκα ἡμέραι, εἰν ἡ κάθαρσις, εἰς ἣν ὑπόκειται τὸ πλοῖον ᾗνε πενθήμερος. — Ἐὰν δὲ ἡ κάθαρσις, εἰς ἣν ὑπόκειται τὸ πλοῖον, ᾗναι βραχυτέρα τῶν πέντε ἡμερῶν, ὁ δὲ πρὸς συμπλήρωσιν τῶν δέκα ἡμερῶν ἀναγκαῖος χρόνος ἀνώτερος τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἡμερῶν τῆς καθάρσεως, εἰς ἣν ὑπόκειται, τὸ πλοῖον θέλει ὑποστῇ τὴν κάθαρσιν, εἰς ἣν ὡς ἐκ τῆς προελεύσεώς του ὑπόκειται.

6. Ἐν τῇ ἐφαρμογῇ τῶν ἄρθρων 4 καὶ 5 πρέπει προηγουμένως νὰ βεβαιουται, ὅτι τὰ πλοῖα δὲν συνεκοινώνησαν κατὰ τὸν διάπλου αὐτῶν μὲ τόπον ἐπιχολέρον ἢ ὑποπτον ἢ πλοῖον τοιοῦτον, ὅτι κατὰ τὸν διάπλου οὐδεὶς ἐκ τοῦ πληρώματος ἢ τῶν ἐπιβατῶν ἐπαρουσίασεν ὑποπτὸν τι νόσημα, καὶ ὅτι ἔχουσι κατὰ τὴν ὥραν τῆς ἐξετάσεως ὑπὸ τῆς ὑγειονομικῆς ἀρχῆς τὸ πλήρωμα καὶ τοὺς ἐπιβά-

(1) Ἀντικατεστάθη ὑπὸ τοῦ Β. Δ. 19 Σεπτεμ. 1893, ἀντικατασταθέντος καὶ τούτου διὰ τοῦ κατωτ. Β. Δ. τῆς 23 Δεκεμβρίου 1893.

τας ὑγιεῖς. — Ἐτι δὲ πρέπει νὰ βεβαιουῖται, ὅτι δὲν κομίζουν ἀντικείμενα, ὧν ἡ εἰσαγωγή εἶναι ἀπηγορευμένη ἐν ᾧρα χολέρας.

7. (1).

8. Ἐν καιρῷ χολέρας τὰ ἀπὸ τοὺς ξένους λιμένας, εἴτε καθαροὺς εἴτε μὴ, προερχόμενα πλοῖα πρέπει νὰ φέρωσι πιστοποιήσιν ἢ ἐπιθεώρησιν ἀπὸ τὰς ἡμετέρας προξενικὰς ἀρχάς, ὅπου δὲ δὲν ὑπάρχουσι τοιαῦτα, ἀπὸ τὰ προξενεῖα τῶν ἄλλων εὐρωπαϊκῶν δυνάμεων, ἄλλως θέλουν υποβάλλεσθαι εἰς πενθήμερον ὑποπτον κάθαρσιν, γνωστοποιουμένου τούτου πάραυτα τηλεγραφικῶς τῷ ὑπουργεῖῳ παρὰ τῆς ἀρμοδίας ὑγειονομικῆς ἀρχῆς (2).

9. Οἱ πλοίαρχοι ὑποχρεοῦνται νὰ παρέχωσιν εἰς τὰς ὑγειονομικὰς ἀρχάς πᾶσαν αἰτουμένην πληροφορίαν, ἀφορῶσαν εἰς τὸν τελευταῖον αὐτῶν πλοῦν, ὡς καὶ εἰς τὸν ἀμέσως προηγούμενον, διὰ τῆς προσαγωγῆς τῆς ὑγειονομικῆς πιστοποιήσεως ἢ ἄλλων ἀποδεικτικῶν τοῦ πλοίου ἐγγράφων. — Ἐν περιπτώσει δ' ἀρνήσεώς τινος τούτων, τὸ πλοῖον θέλει θεωρεῖσθαι ὡς ὑποπτον καὶ κατ' ἀκολουθίαν θέλει υποβάλλεσθαι εἰς τὴν νενομισμένην κάθαρσιν, εἰδοποιουμένου περὶ τούτου πάραυτα τηλεγραφικῶς τοῦ ὑπουργείου παρὰ τῆς ἀρμοδίας ὑγειονομικῆς ἀρχῆς.

10. Τὰ ἐξ ἐπιχολέρων τόπων κομιζόμενα ἐμπορεύματα υποβάλλονται εἰς δεκαήμερον κάθαρσιν ἢ ἐντός τοῦ κομίζοντος αὐτὰ πλοίου ἢ μεταφερόμενα εἰς τὸ Λοιμοκαθαρτήριο, ἀναλόγως τῆς φύσεως καὶ τοῦ εἶδους τῶν ἐμπηρευμάτων, τοῦ μεγέθους καὶ τοῦ διαθιγμένου χώρου τοῦ πλοίου, ὡς καὶ τῆς καταστάσεως τῆς ὑγείας τοῦ τε πληρώματος καὶ τῶν ἐπιβατῶν κατὰ τε τὸν διάπλουν καὶ τὴν ὑγειονομικὴν ἐπίσκεψιν. — Τῶν ἀνωτέρω περιστάσεων ἡ ἐκτίμησις ἀφίεται εἰς τὴν ὑγειονομικὴν ἀρχήν. — Τὰ ἐμπορεύματα ταῦτα ἀνολγόνται πάντοτε, πρὶν ἢ παραδοθῶσιν εἰς ἐλευθέραν κοινωνίαν. Καί, ἂν μὲν περιέχωσιν εἶδη ὀλως καινουργῆ, ὑποβάλλονται εἰς τὴν διὰ τοῦ ἀερισμοῦ κάθαρσιν μόνον. Ἐὰν δὲ μεταξὺ τῶν καινουργῶν πραγμάτων εὐρεθῶσι μεταχειρισμένα ἐνδύματα ἢ ἄλλα εἶδη δεκτικὰ μόλυσμοῦ, θέλουσιν υποβάλλεσθαι εἰς ἀπολύμανσιν, κατὰ τὰ κατωτέρω ὀριζόμενα (ἄρθρ. 12).

(1) Ἀντικατεστάθη ὑπὸ τοῦ κατωτ. Β. Δ. τῆς 22 Ὀκτ. 1893.

(2) Ἰδὲ κατωτ. ἐγκ. ἀριθ. 30 τῆς 30 Ἀπριλ. 1892.

11. Τὰ ἐξ ὑπόπτων μερῶν προερχόμενα ἐμπορεύματα δὲν ὑποβάλλονται εἰς κάθαρσιν, ἀλλ' ἀποβιδάζονται εἰς πάντα λιμένα τοῦ Κράτους ἔνθα ὑπάρχει ὑγειονομεῖον καὶ ἰατρός, ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν καὶ τὴν εὐθύνην τῆς ὑγειονομικῆς Ἀρχῆς, χωρὶς νὰ συγκοινωνήσωσιν οἱ παραλαβόντες αὐτὰ μὲ τὸ πλοῖον ἢ τοὺς ἐν αὐτῷ. Δὲν ἐπιτρέπεται πρὸ τῆς λήξεως τῆς ἐπιτηρητικῆς καθάρσεως ἢ ἐκφόρτωσις κλινοστρωμνῶν καὶ ἄλλων ἐν καθημερινῇ χρήσει τῶν ἀνθρώπων ὄντων πραγμάτων· ἐὰν μετὰ τὴν ἀφίξιν τοῦ πλοίου ἐκραγῇ χολέρα εἰς τὸν τόπον, ἐξ οὗ ἀνεχώρησε, δὲν ἐπιτρέπεται ἢ ἐκφόρτωσις οὐδενὸς πράγματος, καί, ἂν ἤρχισεν αὕτη, διακόπτεται ἀμέσως, τὸ δὲ πλοῖον παραπέμπεται ἄνευ ἀναβολῆς εἰς τι λοιμοκαθαρτήριον, εἰδοποιουμένου περὶ τούτου τοῦ Ὑπουργείου, πρὸς καθορισμὸν τῆς καθάρσεως, εἰς ἣν θὰ ὑποβληθῇ.

12. Τὰ ἀσπρόρρουχα, τὰ στρώματα καὶ τὰ ἄλλα τῆς κλίνης πράγματα, τὰ ἐνδύματα, οἱ τάπητες καὶ λοιπὰ πράγματα, μεμολυσμένα ἢ ὑποπτα, ἀνήκοντα εἰς τοὺς καθαριζομένους, θέλουσιν υποβάλλεσθαι ἀναγκαιῶς εἰς τὴν διὰ τοῦ ἀερισμοῦ ἢ διὰ πλύσεως διὰ ζέοντος ὕδατος κάθαρσιν ἢ εἰς τὴν διὰ διαλύματος ἄχνης τοῦ ὕδραργύρου ἀπολύμανσιν ἢ θέλουσιν ἀπολυμαίνεσθαι ἐν ἀπολυμαντηρίοις κλιβάνοις, λειτουργοῦσι δι' ἀτμοῦ ὑπὸ πίεσιν, εἰς ὅσα λοιμοκαθαρτήρια ὑπάρχουσι τοιοῦτοι. — Διὰ διαλύματος ἄχνης τοῦ ὕδραργύρου εἰς ἀναλογία 1:1000, λαμβανομένων τῶν ἀναγκαίων προφυλάξεων πρὸς ἀποφυγὴν ἀπευκταίων, θὰ ἀπολυμαίνωνται ἰδίᾳ, ἐμβαλλόμενα ἐν αὐτῇ καὶ ἀφιέμενα ἐπὶ δύο ὥρας, τὰ ἀσπρόρρουχα, τὰ ἱμάτια, τὰ ὅπωςδήποτε μολυνθέντα ἐκ τῶν περιττωμάτων τῶν ἀρρώστων ἀντικείμενα. — Διὰ τοῦ διαλύματος τούτου θὰ πλύνωνται τὰ μὴ δυνάμενα νὰ ὑποστῶσιν ἄνευ ἀλλοιώσεως καὶ βλάβης τὴν τῶν ἀπολυμαντηρίων κλιβάνων θερμοκρασίαν (100° ε.) πράγματα, τὰ ἐκ δέρματος ἀντικείμενα, αἱ τράπεζαι, τὸ ἔδφος κλπ. — Διὰ δὲ διαλύματος φαινικοῦ ὀξέος (5:100) θὰ ἀπολυμαίνωνται τὰ ἀντικείμενα, ἅτινα οὔτε τῆς θερμοκρασίας τῶν ἀπολυμαντηρίων κλιβάνων (100° ε.) τὴν ἐπίδρασιν δύνανται νὰ ὑποστῶσιν ἄνευ ἀλλοιώσεως, οὔτε τὴν τῆς ἄχνης τοῦ ὕδραργύρου ἄνευ βλάβης, οἷα εἶνε τὰ μίταλλα, τὰ ὄργανα κλπ. Τὰ ρυπαρὰ ἐπίδησμα, τὰ παλαιὰ ράκη, τὰ χαρτί, τὰ σκεύη καὶ ἄλλα ἀντικείμενα μικρᾶς ἀξίας θὰ καταστρέφωνται διὰ τοῦ πυρός.

13. Ἡ ἀπολύμανσις τῶν μεμολυσμένων πλοίων θέλει ἐνεργεῖσθαι ὡς ἐξῆς· Τὸ πλοῖον ἐκκενοῦται, ἐκκενοῦνται οἱ θαλαμίσκοι ὡς καὶ πάντα τὰ μέρη τοῦ πλοίου τὰ ὑπὸ χολεριῶντων ἢ φερόντων ὑποπτὸν νόσημα κατειλημμένα. Ἀπολυμαίνονται κατὰ τὰς ἐν τῷ ἄρθρῳ 12 ἀναγραφείσας ὁδηγίας πάντα τὰ ἀντικείμενα μεμολυσμένα ἢ ὑπόπτα. — Ἀπολυμαίνονται τὰ τοιχώματα τοῦ πλοίου διὰ διαλύματος ἄχνης τοῦ ὑδραργύρου (1:1000) μετὰ προσθήκης οἰνοπνεύματος 10 $\frac{0}{0}$. Ψεκάζομεν διὰ τοῦ διαλύματος τούτου, ἀρχόμενοι ἀπὸ τοῦ ἀνωτάτου μέρους τοῦ τοιχώματος κατὰ γραμμὴν ὀριζόντιον καὶ ἐπειτα κατερχόμεθα διαδοχικῶς εἰς τρόπον, ὥστε πᾶσα ἡ ἐπιφάνεια νὰ καλύπτηται διὰ ψεκάδων ἐκ τοῦ ὑγροῦ τούτου. — Τὰ πατώματα πλύνονται διὰ τοῦ αὐτοῦ διαλύματος. Μετὰ δύο ὥρας τρίβονται καὶ πλύνονται τὰ τοιχώματα καὶ τὸ πάτωμα δι' ἀφθόνου ὕδατος. — Πρὸς ἀπολύμανσιν δὲ τοῦ κύτους μεμολυσμένου πλοίου, ἐγχύνεται ἐν αὐτῷ ἄρκοῦσα ποσότης θειικοῦ σιδήρου, κενοῦται τὸ ὕδωρ τοῦ κοίλου τοῦ πλοίου, πλύνεται τὸ κοῖλον διὰ θαλασσίου ὕδατος καὶ εἶτα ἐγχύνεται εἰς αὐτὸ ἀρκετὴ ποσότης διαλύματος ἄχνης τοῦ ὑδραργύρου.

14. Ἐν τοῖς λιμέσιν, ὅπου ὑπάρχει ὑγειονομεῖον πάσης τάξεως καὶ ἱατρὸς μετὰ τὴν γενομένην κατὰ τὸν ὑγειονομικὸν κανονισμόν ἐξομολόγησιν καὶ τὴν ἱατρικὴν ἐπίσκεψιν ἐπιτρέπεται εἰς τὰ ἐξ ὑπόπτων τόπων προερχόμενα πλοῖα νὰ παραλάβωσιν, ὑπὸ καθάρσιν διατελοῦντα, φορτίον ὑπὸ τὴν ἄμεσον ἐπιτήρησιν καὶ εὐθύνην τῆς ὑγειονομικῆς ἀρχῆς, ὅπως μὴ συμβῇ συγκοινωνία τις, ἐὰν συντρέχωσιν ὑπὲρ αὐτῶν αἱ ἀναγραφόμεναι ἐν τῷ 6 ἄρθρῳ περιστάσεις.

15. Ἐν τοῖς λιμέσιν, ὅπου ὑπάρχει ὑγειονομεῖον πάσης τάξεως καὶ ἱατρὸς μετὰ τὴν γενομένην κατὰ τὸν ὑγειονομικὸν κανονισμόν ἐξομολόγησιν ἐπιτρέπεται εἰς τὰ ἐξ ἐπιχολέρων τόπων προερχόμενα πλοῖα, ἱστάμενα ἐκτὸς τοῦ λιμένος νὰ παραλάβωσιν ἄνθρακας, ὕδωρ, τροφίμα καὶ ἄλλα τῆς πρώτης ἀνάγκης διὰ τὴν ἐξακολούθησιν τοῦ πλοῦ πράγματα ὑπὸ τὴν ἄμεσον ἐπιτήρησιν καὶ εὐθύνην τῆς ὑγειονομικῆς ἀρχῆς, ὅπως μὴ συμβῇ συγκοινωνία τις.

16. Ἡ ἀλληλογραφία δὲν ἀπολυμαίνεται ἐσωτερικῶς εἴτε ἐξ ὑπόπτων εἴτε ἐξ ἐπιχολέρων χωρῶν προέρχεται. — Εἰς ἀπολύμανσιν ὑπόκεινται μόνον οἱ ταχυδρομικοὶ σάκκοι, ἐν οἷς φέρεται ἢ ἐξ ἐπιχολέρων χωρῶν ἀλληλογραφία. Γίνεται δὲ ἡ τοιαύτη ἀπολύμανσις

διὰ διαλύματος φαινικού ὀξέος εἰς ἀναλογίαν 5: 100 εἴτε πλυνομένων τῶν σάκκων διὰ σπόγγου διαβρόχου ἐν τῷ διαλύματι τούτῳ, προκειμένου περὶ πεπισσωμένων σάκκων ἢ περὶ κιβωτίων, εἴτε ἀπολυμαινομένων αὐτῶν, προκειμένου περὶ καναβίνων ἢ λινῶν σάκκων, διὰ ψεκασμῶν ἐκ τοῦ διαλύματος τούτου εἰς τρόπον, ὥστε πᾶσα ἡ ἐπιφάνεια τοῦ σάκκου νὰ καλύπτηται διὰ ψεκάδων ἐκ τοῦ ὑγροῦ τούτου. — Τὰ ἐξ ὑπόπτων χωρῶν ἀποστελλόμενα χρηματοδέματα δὲν ὑπόκεινται ἐπίσης εἰς ἀπολύμανσιν, τὰ δὲ ἐξ ἐπιχολέρων χωρῶν ἀπολυμαίνονται ἐμβαλλόμενα εἰς διάλυμα φαινικού ὀξέος εἰς ἀναλογίαν 5:100.

17. Ἡ εἰσαγωγή ἢ ἡ ἀπαγόρευσις τῆς εἰσαγωγῆς τῶν ἐξ ἐπιχολέρων ἢ ὑπόπτων χωρῶν προερχομένων ταχυδρομικῶν δεμάτων καὶ δειγμάτων ἄνευ ἀξίας θέλει κανονίζεσθαι ἐκάστοτε διὰ Β. Διατάγματος (1).

18. Εἰς τὰ ἐξ ἐπιχολέρων ἢ ἐξ ὑπόπτων τόπων κομιζόμενα κτήνη δύναται νὰ ἐπιτραπῇ ἀμέσως ἐλευθέρᾳ κοινωνίᾳ, ἀλλὰ μετὰ ἐπιμελῆ αὐτῶν ἀπόπλυσιν δι' ἀφθόνου ὕδατος ἢ κατάδυσιν αὐτῶν ἐν ὕδατι.

19. Τὸ ἀπὸ 25 Σεπτεμβρίου 1892 Ἡμέτερον διάταγμα περὶ ὑγειονομικῶν μέτρων πρὸς ἀπόκρουσιν τῆς χολέρας καταργεῖται, ὡς καὶ πᾶσα διάταξις ἀντιβαίνουσα εἰς τὸ παρὸν καταργεῖται ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τοῦ παρόντος διατάγματος.

Β. Α. 23 Δδρ. 1893. — Περὶ μεταρρυθμίσεως διατάξεων περὶ ὑγειονομικῶν μέτρων πρὸς ἀπόκρουσιν τῆς χολέρας.

Τὸ τροποποιηθὲν διὰ τοῦ ἀπὸ 19 Σεπτεμβρίου ἐ. ἔ. Ἡμετέρου διατάγματος ἄρθρ. 4 τοῦ ἀπὸ 23 Ἰουλίου ἐ. ἔ. ἐτέρου διατάγματος Ἡμῶν ἀπερὶ ὑγειονομικῶν μέτρων πρὸς ἀπόκρουσιν τῆς χολέρας μεταρρυθμίζεται ὡς ἐξῆς.

4. Τὰ ἐξ ἐπιχολέρων τόπων προερχόμενα πλοῖα τίθενται εἰς ἐπιχόλερον κάθαρσιν δέκα ἡμερῶν, ἐὰν ὁ πλοῦς αὐτῶν διήρκεσεν ἑλαττον τῶν δέκα πέντε ἡμερῶν. — Ἐὰν δὲ ὁ πλοῦς αὐτῶν διήρκεσεν

(1) Ἰδε κατωτ. Β. Α. 15 Ἰουν. 1893 καὶ 9 Νοεμ. 1893.

δέκα πέντε πλήρεις ημέρας, θέλουσιν υποβάλλεσθαι εἰς ἐπιτηρητικὴν κάθαρσιν πέντε ἡμερῶν. — Ἐὰν ὁ πλοῦς αὐτῶν διήρκεσε πλεόν τῶν δέκα πέντε ἡμερῶν, ἔλαττον δὲ τῶν εἴκοσι, θέλουσιν συμπληρωθῆαι εἴκοσιν ἡμέραι. — Ἡ συμπληρωματικὴ δὲ αὕτη κάθαρσις θέλει γίγνεσθαι ἐν παντὶ λιμένι, ὅπου ὑπάρχει ὑγειονομεῖον πάσης τάξεως καὶ ἱατροῦς, ὅφ' οὓς ἀκριβῶς ὁρους τελεῖται ἡ ἐπιτηρητικὴ κάθαρσις. — Ἐὰν δὲ ὁ πλοῦς αὐτῶν διήρκεσε πλεόν τῶν εἴκοσι ἡμερῶν, θέλουσιν ἐλευθεροκοινωνεῖ μετὰ ἐξομολόγησιν καὶ αὐστηρὰν ἱατρικὴν ἐπίσκεψιν.

Β. Δ. 22 Ὀβρίου 1893. — Περὶ τροποποιήσεως τοῦ ἀρθρ. 7 τοῦ ἀπὸ 23 Ἰουλίου 1893 Β. Δ. «περὶ ὑγειονομικῶν μέτρων πρὸς ἀπόκρουσιν τῆς χολέρας.

7. Τὰ ἐξ ἐπιχολέρων ἢ ὑπόπτων τόπων προερχόμενα πλοῖα, ἐὰν, τελέσαντα ἐν ξένῳ Λοιμοκαθαρτηρίῳ ὁλόκληρον τὴν ὑπὸ τῆς οἰκείας Κυβερνήσεως ἐπιβαλλομένην κάθαρσιν, ἦλθον εἰς ἐλευθέραν μετὰ τοῦ Κράτους ἐκείνου κοινωνίαν, ἡ δὲ περίοδος τῆς τῆς αὐτῆς καθάρσεως εἶνε μικροτέρα τῆς καθ' ἡμᾶς, ὑποχρεοῦνται νὰ συμπληρώσωσι ταύτην ἐν τοῖς ἡμετέροις λοιμοκαθαρτηρίοις ἢ λιμέσιν ἀναλόγως τῆς κατηγορίας τῆς καθάρσεως, εἰς ἣν ὑπάγονται. — Προκειμένου δὲ περὶ πλοίων προερχομένων ἐξ ἐπιχολέρων τόπων, δεόν νὰ ᾗ ἅμα βεβαιωμένον, ὅτι ἐγένετο ἐν τῷ ξένῳ Λοιμοκαθαρτηρίῳ καὶ ἀναγκαῖα ἀπολύμανσις τῶν ἀποσκευῶν τοῦ πληρώματος καὶ τῶν ἐπιβατῶν δι' ἀπολυμαντηρίων κλιβάνων ἐκ τῶν λειτουργούντων δι' ἀτμοῦ ὑπὸ πίεσιν. — Ἐξαιροῦνται τῆς ἀνωτέρω κατηγορίας τὰ ἐξ ἐπιχολέρων τόπων προερχόμενα πλοῖα, ἅτινα, ἀφοῦ ἐτέλεσαν ὁλόκληρον τὴν ὑπὸ τῆς οἰκείας Κυβερνήσεως ἐπιβαλλομένην ἐπιχολέρον κάθαρσιν, οὐχὶ μικροτέραν τῶν τεσσάρων ἡμερῶν, καὶ ἐγένετο ἡ προμνημονευθεῖσα δι' ἀπολυμαντηρίων κλιβάνων ἐκ τῶν λειτουργούντων δι' ἀτμοῦ ὑπὸ πίεσιν ἀπολύμανσις τῶν ἀποσκευῶν τοῦ πληρώματος καὶ τῶν ἐπιβατῶν, ἔμειναν ἐν τῷ λιμένι τῆς χώρας, μεθ' ἧς τὸ Κράτος ἡμῶν εἶνε εἰς ἐλευθέραν κοινωνίαν, ἢ διήνυσαν πλοῦν, μέχρι τοῦ κατὰ πλοῦ αὐτῶν εἰς ἐλληνικὸν λιμένα, τῶσων ἡμερῶν, λογιζομένου τοῦ χρόνου, ἀφ' ἧς ὥρας τὰ πλοῖα ταῦτα, καταπλεύσαντα εἰς τὸ ξένον λοιμοκαθαρτήριον, ἤρξαντο τῆς καθάρσεως. — Τὰ πλοῖα ταῦτα θέλουσιν

ἐλευθεροκοινωνεῖ μετὰ ἐξομολόγησιν καὶ αὐστηρὰν ἱατρικὴν ἐπίσκεψιν, ἐὰν συντρέχωσιν ὑπὲρ οὕτων αἱ περιστάσεις τοῦ ἄρθρου 6. Ἐν τῇ περιπτώσει τὰ τῆς κατηγορίας ταύτης πλοῖα τελέσαντα ἐν τῇ ξένῳ λοιμοκαθαρτηρίῳ τὴν ἐπιβαλλομένην ἐπιχόλερον κάθαρσιν, οὐχὶ μικροτέραν τῶν τεσσάρων ἡμερῶν, καὶ ὑποστάντα τὴν ἀναγκαίαν ἀπολύμανσιν, ἤθελον καταπλεύσει εἰς ἑλληνικὸν λιμένα, πρὶν ἢ παρέλθωσι δέκα πλήρεις ἡμέραι ἀφ' ἧς ὥρας καταπλεύσαντα εἰς τὸ ξένον λοιμοκαθαρτήριο ἤρξαντο τῆς καθάρσεως, θέλουσιν ὑποβάλλεσθαι εἰς ἐπιτηρητικὴν κάθαρσιν πρὸς συμπλήρωσιν τῶν δέκα ἡμερῶν. — Ἐν δὲ τὰ περὶ ὧν πρόκειται πλοῖα ἀναχωρήσωσιν ἐκ τῶν ξένων λοιμοκαθαρτηρίων πρὶν ἢ συμπληρώσωσιν ὁλόκληρον τὴν ὑπὸ τῆς οἰκείας Κυβερνήσεως διατεταγμένην κάθαρσιν, ἢ ἐτέλεσαν μὲν τούτην πλήρη, ἀλλὰ δὲν ἰγένετο ἢ κατὰ τὰ προμνημονευθέντα ἀπολύμανσις δι' ἀπολυμαντηρίων κλιβάνων τῶν ἀποσκευῶν τοῦ πληρώματος καὶ τῶν ἐπιβατῶν, αἱ ἡμέραι τῆς ἐν τῇ ξένῳ λοιμοκαθαρτηρίῳ καθάρσεως τῶν θέλουσι λογισθῇ ὡς ἡμέραι πλοῦ κατὰ τὰ ὀρισθέντα ἐν ἄρθρῳ 4.

Β. Δ. 8 76ρίου 1893. — Περὶ ἀδείας ἐπιβιβάσεως ἐπιβατῶν ἐκ Πειραιῶς καὶ Κερκύρας ὑπὸ ἀτμοπλοίων προερχομένων ἐξ ἐπιχολέρων μερῶν.

Ἐπιτρέπεται εἰς τὰ ἐξ ἐπιχολέρων μερῶν καταπλέοντα εἰς ἑλληνικοὺς λιμένας ἀτμόπλοια νὰ ἐπιβιβάζωσι, χωρὶς νὰ συγκοινωνήσωσι μετὰ τῆς ξηρᾶς, ἐπιβάτας, ἀλλ' εἰς μόνους τοὺς λιμένας Πειραιῶς καὶ Κερκύρας καὶ ὑπὸ τοὺς ἐξῆς ὅρους.

α') Τὰ ἀτμόπλοια ταῦτα θὰ παραλαμβάνωσι τοὺς ἐπιβάτας ἐν ὥρᾳ πάντοτε ἡμέρας καὶ ὑπὸ τὰς ὀφείας τῆς ὑγειονομικῆς καὶ λιμενικῆς ἀρχῆς, αἵτινες θέλουσιν ἐφορεῦει ἐπιμελῶς πρὸς ἀποφυγὴν συγκοινωνίας τῶν ἀνθρώπων τοῦ ἀτμοπλοίου μετὰ τῆς ξηρᾶς.

β') Ἡ ἐπιβίβασις θέλει γίνεσθαι διὰ τῶν ἰδίων τοῦ ἀτμοπλοίου λέμβων, εἰς ἧς δὲν θέλει ἐπιτρέπεσθαι νὰ δένωσιν εἰς τὴν ξηρὰν, οὐδὲ νὰ ἀποβαίνωσιν εἰς τὴν ξηρὰν οἱ ναῦται αὐτῶν.

γ') Οἱ ἐκ Πειραιῶς μέλλοντες νὰ ἀπέλθωσιν ἐπιβάται θὰ ἀναμένωσιν ἐν Κανθάρῳ, ὅπου θὰ προσεγγίζωσιν αἱ λέμβοι τῶν ἀτμοπλοίων ἐφ' ὧν θὰ ἐπιβιβασθῶσιν, οἱ μέλλοντες δὲ νὰ ἀπέλθωσιν ἐκ τοῦ λι-

μένος Κερκύρας θὰ ἀναμένωσιν εἰς μέρος ὀρισθησόμενον ὑπὸ τῆς οἰκείας ὑγειονομικῆς καὶ λιμενικῆς ἀρχῆς.

ΕΓΚΥΚΛΙΟΙ

Ἑγκ. ἀριθ. 94.—12 Ὀκτωβρίου 1892.—Περὶ μὴ ἀπαγορεύσεως τῆς εἰσαγωγῆς εἰς τὸ Κράτος τῶν διὰ τῶν συνήθων τοῦ ἐμπορίου ὁδῶν κομιζομένων δειγμάτων ἀνευ ἀξίας κλ.

Διὰ τοῦ ἀπὸ 1 Σεπτεμβρίου 1892 Β. Διατάγματος ἀπηγορεύθη ἀπολύτως ἡ εἰς τὸ Κράτος εἰσαγωγή ταχυδρομικῶν δεμάτων καὶ δειγμάτων ἀνευ ἀξίας ἐκ τῶν ἐπικρατειῶν, ὧν αἱ προελεύσεις ὑποκείται ἐν Ἑλλάδι εἰς ἐπιχόλερον ἢ καὶ ἐπιτηρητικὴν κάθαρσιν. Τὸ ἱατροσυνέδριον, γνωμοδοτήσαν πρὸς ἔκδοσιν τοῦ Διατάγματος τούτου, ἐνδεὶ νὰ παρακαλυθῇ ἡ εἰσαγωγὴ δειγμάτων ἀποστελλομένων ὡς συνήθως διὰ τοῦ ταχυδρομείου, τοῦ περιεχομένου τῶν ὁποίων ὁ τε ἔλεγχος, ὡς καὶ ἡ ἀπολύμανσις δὲν εἶναι εὐχερῆς. Τὴν ἐννοίαν ταύτην ἀποδίδοντες καὶ ἡμεῖς εἰς τὸ εἰρημένον Β. Διάταγμα, παρατηροῦμεν, ἀφορμὴν λαμβάνοντες ἐξ ὑποβληθεισῶν ἡμῖν παρὰ διαφόρων παραγγελιοδόχων παραστάσεων, ὅτι κατ' αὐτὸ δὲν ἀπαγορεύεται ἡ εἰσαγωγὴ δεμάτων ἢ ἄλλως πως συνεσκευασμένων πραγμάτων, ἅτινα ἀποστέλλονται μὲν ὑπὸ τὸν τίτλον *δειγματα ἢ δειγματα ἀνευ ἀξίας* (Echantillons sans valeur), κομίζονται ὁμῶς διὰ τῶν συνήθων τοῦ ἐμπορίου ὁδῶν καὶ οὐχὶ διὰ τοῦ ταχυδρομείου καὶ ὑποβάλλονται εἰς τὰς διατάξεις τῶν ἀρθρῶν 10 καὶ 11 τοῦ Β. Δ. τῆς 25 Σεπτεμβρίου 1892 «περὶ ὑγειονομικῶν μέτρων πρὸς ἀποκρούσιν τῆς χολέρας». Ἐν ἄλλαις λέξεσιν τὰ οὕτω στελλόμενα δειγματα δέον νὰ θεωρῶνται ὡς ἐμπορεύματα καὶ νὰ ὑποβάλλωνται εἰς τὰς σχετικὰς περὶ καθάρσεως τῶν ἐμπορευμάτων διατάξεις μετὰ τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ὁποίων θέλουσιν παραδίδεσθαι εἰς τοὺς κυρίους αὐτῶν.

Ἑγκ. ἀριθ. 63.—3 Αὐγούστου 1893.—Περὶ ὑγειονομικῶν μέτρων πρὸς ἀπόκρουσιν τῆς χολέρας.

Αἱ διατάξεις τοῦ Διατάγμ. τούτου (23 Ἰουλίου) εἰσὶ σαφεῖς μὴ

χρήζουσαι ἐξηγήσεως. — Μόνον δὲ ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 5 κρίνομεν ἀναγκαίαν ἐξήγησιν τινα, πρὸς ἄρσιν ἐνδεχομένης ἀμφιβολίας ὡς πρὸς τὴν ἀληθῆ αὐτοῦ ἐννοιαν. — Κατὰ τὸ ἄρθρον τοῦτο, εἰς τὰ ἐξ ὑπόπτων λιμένων προερχόμενα πλοῖα θέλει δίδεσθαι ἐλευθέρᾳ κοινωνίᾳ, ἐὰν ὁ πλοῦς αὐτῶν διήρκεσε δέκα πλήρεις ἡμέρας. Ἐὰν δὲ ὁ πλοῦς διήρκεσε πλεόν τῶν πέντε, ἔλαττον δὲ τῶν δέκα ἡμερῶν, θέλουσι συμπληροῦσθαι δέκα ἡμέραι, ἐὰν ἡ κάθαρσις, εἰς ἣν ὡς ἐκ τῆς προελεύσεως του ὑπόκειται τὸ πλοῖον, ᾗναι πενθήμερος — Ἐὰν δὲ ἡ κάθαρσις, εἰς ἣν ὑπόκειται τὸ πλοῖον ᾗναι βραχυτέρα τῶν πέντε ἡμερῶν, ὁ δὲ πρὸς συμπλήρωσιν τῶν δέκα ἡμερῶν ἀναγκαῖος χρόνος ἀνώτερος τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἡμερῶν τῆς καθάρσεως εἰς ἣν ὑπόκειται τὸ πλοῖον, θέλει ὑποστῇ τὴν κάθαρσιν, εἰς ἣν ὡς ἐκ τῆς προελεύσεως του ὑπόκειται. Ἐὰν ἐπὶ παραδείγματι πλοῖον, ὑποκείμενον ὡς ἐκ τῆς προελεύσεως του εἰς διήμερον ἐπιτηρητικὴν κάθαρσιν, καταπλεύσῃ εἰς Ἑλληνικὸν λιμένα μετὰ ἐξαήμερον διάπλουν, τὸ πλοῖον τοῦτο δὲν ὑποχρεοῦται νὰ συμπληρώσῃ δέκα ἡμέρας, ἀλλὰ θέλει ὑποβληθῇ εἰς διήμερον κάθαρσιν μόνον.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Τὸ περὶ ἀπαλλαγῆς τῶν στρατευσίμων Β. Διάταγμα, ὅπερ παρεθέσαμεν ἐν τῷ οἰκείῳ κεφαλαίῳ ἐτροποποιήθη ἐσχάτως διὰ τοῦ ἐπομένου, ὅπερ παραθέτομεν ἐν παραρτήματι.

Περὶ ἐκτελέσεως τοῦ νόμου περὶ στρατολογίας τοῦ κατὰ γῆν Στρατοῦ, ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν ἐξέτασιν τῆς σωματικῆς ικανότητος τῶν στρατευσίμων.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α΄

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Προτάσει τοῦ Ἡμετέρου Ὑπουργοῦ τῶν Στρατιωτικῶν, λαβόντες ὑπ' ὄψει τὰ ἄρθρα 32, 33, 51 καὶ 98 τοῦ νόμου περὶ Στρατολογίας τοῦ κατὰ γῆν Στρατοῦ, ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάσσομεν.

Ἄρθρον 1ον

Εἰσὶν ἀνίκανοι διὰ πᾶσαν ἐνεργὸν ὑπηρεσίαν τοῦ Στρατοῦ, οἱ φέροντες σωματικὴν τινα βλάβην ἐκ τῶν καταριθμουμένων ἐν τῷ συνημμένῳ εἰς τὸ παρὸν Διάταγμα ὑπὸ στοιχείῳ Α' πίνακι. Ἐπομένως οἱ τοιοῦτοι ἐξαιροῦνται τῆς στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας, συμφώνως πρὸς τὸ ἄρθρον 32 τοῦ Νόμου.

Ἄρθρον 2ον.

Εἰσὶν ἀνίκανοι διὰ τὴν ἐνεργὸν μόνον ὑπηρεσίαν τοῦ Στρατοῦ οἱ φέροντες σωματικὴν τινα βλάβην ἐκ τῶν καταριθμουμένων ἐν τῷ συνημμένῳ εἰς τὸ παρὸν Διάταγμα ὑπὸ στοιχείῳ Β' πίνακι, οἱ μὴ ἔχοντες τὸ ἀπαιτούμενον ἐλάχιστον ἀνάστημα πρὸς κατὰξιν ἐν τῷ ἐνεργῷ Στρατῷ, ὅπερ ὀρίζεται εἰς 1 μ. 54.

Οἱ τοιοῦτοι κρινόμενοι ἱκανοὶ διὰ βοηθητικὰς μόνον ὑπηρεσίας τοῦ Στρατοῦ, ἀπαλλάσσονται ἐν εἰρήνῃ τῆς ἐνεργοῦς ὑπηρεσίας, συμφώνως πρὸς τὸ ἐδάφιον Θ' τοῦ ἁρθρου 33 τοῦ περὶ Στρατολογίας Νόμου, καταγραφόμενοι εἰς τὸ 5ον μέρος τοῦ κατὰ ἄρθρον 57 τοῦ αὐτοῦ Νόμου συντασσομένου στρατολογικοῦ ἐλέγχου.

Ἄρθρον 3ον.

Βοηθητικὴ ὑπηρεσία εἶναι πᾶσα ὑπηρεσία φρουρᾶς ἀοπλος, δυνα-

μένη νὰ ἐκτελεσθῇ ἐν τοῖς σώμασιν ἢ τοῖς στρατιωτικοῖς καταστήμασιν (ὀπλοστασίῳ, ἐργοστασίῳ, ἀποθήκαις ὑλικοῦ ἐν γένει, νοσοκομείοις, γραφείοις, κλπ.) ὑπὸ ἀνδρῶν, οἵτινες δὲν δύνανται νὰ χρησιμοποιηθῶσιν εἰς τὴν ἐνεργὸν ὑπηρεσίαν ἕνεκα τῶν ἐν τῷ ἀμέσῳ ἀνωτέρῳ ἄρθρῳ ἀναφερομένων λόγων.

Ἄρθρον 4ον.

Οἱ αἰτιώμενοι παθήσεις μὴ προφανεῖς, περὶ τῆς ἀληθοῦς ὑπάρξεως τῶν ὁποίων ὁ ὑγειονομικὸς ἀξιωματικὸς, μέλος τοῦ Στρατολογικοῦ Συμβουλίου, δὲν δύναται νὰ πεισθῇ ἐκ τῆς ἐν τῇ συνεδριάσει ἐξετάσεως τοῦ στρατευσίμου, εἴτε διότι δὲν ἐκδηλοῦνται αὐταὶ διὰ σημείων ἐξ ἀντικειμένου, εἴτε διότι δὲν ὑφίστανται κατὰ τὸν χρόνον τῆς ἐξετάσεως, ἅτε μὴ οὔσαι διαρκεῖς (ἐπιληψία), εἴτε τέλος διότι πρὸς ἐξακριβῶσιν αὐτῶν ἀπαιτεῖται ἐξέτασις δι' εἰδικῶν ὀργάνων (ἐσωτερικαὶ παθήσεις τοῦ ὀφθαλμοῦ καὶ ἄλλαι νόσοι), δὲν ἐξαιροῦνται ὑπὸ τοῦ στρατολογικοῦ Συμβουλίου, ἀλλὰ κατατάσσονται εἰς τὸν ἐνεργὸν Στρατὸν καί, ὅταν ὁ ὑγειονομικὸς ἀξιωματικὸς τοῦ Σώματος, εἰς ὃ κατετάχθησαν, πεισθῇ περὶ τῆς ὑπάρξεως τῆς παθήσεως, παραπέμπονται δι' ἐνδεῆξεως ἀνικανότητος εἰς τὴν ἐξέτασιν τῆς ἀνωτάτης Στρατιωτικῆς Ὑγειονομικῆς Ἐπιτροπῆς, ἵνα αὕτη ἀποφανθῇ ὀριστικῶς, ὑποβάλλουσα αὐτοὺς ἐν ἀνάγκῃ εἰς νοσηλείαν πρὸς παρατήρησιν.

Τῶν τοιούτων παθήσεων προτέτακται ἀστερίσκος ἐν ἀμφοτέροις τοῖς συνημμένοις εἰς τὸ παρὸν διάταγμα πίναξι.

Ἐὰν ὅμως ὁ ὑγειονομικὸς ἀξιωματικὸς, δυνθῇ νὰ ἐξακριβώσῃ τὴν τοιαύτην πάθησιν, πείθεται περὶ τῆς ὑπάρξεως αὐτῆς, τὰ ἄλλα δὲ μέλη τοῦ Στρατολογικοῦ Συμβουλίου ἀποδέχωνται παμψηφεί τὴν γνώμην αὐτοῦ ταύτην, τότε ὁ στρατεύσιμος ἐξαιρεῖται τῆς στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας ὑπὸ τοῦ εἰρημένου Στρατολογικοῦ Συμβουλίου.

Ἄρθρον 5ον.

Οἱ κριθέντες ἱκανοὶ διὰ τὰς βοηθητικὰς μόνον ὑπηρεσίας, ὅταν κληθῶσιν εἰς τὰς τάξεις τοῦ Στρατοῦ, ἐξετάζονται ὑπὸ τοῦ παρὰ τῷ Στρατολογικῷ Γραφεῖῳ Ὑγειονομικοῦ ἀξιωματικοῦ καί, εἰ μὲν ἡ πάθησις, δι' ἣν ἐκρίθησαν ἱκανοὶ διὰ βοηθητικὰς μόνον ὑπηρεσίας, ὑφίσταται, χρησιμοποιοῦνται εἰς ταύτας, εἰ δὲ ἐξέλιπεν αὕτη, κατατάσσονται εἰς τὸν ἐνεργὸν Στρατὸν.

Ἄν δὲ ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῆς παρὰ τοῦ Στρατολογικοῦ Συμβουλίου

ἐξετάσεως μέχρι τῆς κλήσεως αὐτῶν ἐπῆλθε πάθησις, ἐπαγομένη ἐξαίρεσιν, ἢ ἡ προϋπάρχουσα πάθησις, δεινωθεῖσα, ἐπήγαγεν ἀνικανότητα καὶ δι' αὐτὰς τὰς βοηθητικὰς ὑπηρεσίας, παραπέμπονται εἰς τὴν ἐξέτασιν τοῦ κατὰ τὸ ἄρθρον 56 τοῦ Νόμου ἐκτάκτου Στρατολογικοῦ Συμβουλίου.

*Ἀρθρον 6ον.

Οἱ κριθέντες ἱκανοὶ διὰ τὸν ἐνεργὸν Στρατὸν κατατάσσονται εἰς τὰ διάφορα Σώματα καὶ ὅπλα κατὰ τοὺς ὁρισμοὺς τοὺς ἀναγραφομένους ἐν τῷ ὑπὸ στοιχεῖον Γ' πίνακι περὶ τῆς καθ' ὅπλον ἱκανότητος κατὰ τὸ ἄρθρον 61 τοῦ περὶ Στρατολογίας νόμου.

*Ἀρθρον 7ον.

Ἀπασαι αἱ ἀντιβαίνουσαι εἰς τὸ παρὸν διάταγμα διατάξεις καταργοῦνται.

Εἰς τὸν αὐτὸν Ὑπουργὸν ἀνατίθεμεν τὴν δημοσίευσιν καὶ ἐκτέλεσιν τοῦ παρόντος διατάγματος.

Ἐν Ἀθῆναις τῇ 25 Φεβρουαρίου 1899.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ

Ὁ Ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν
ΚΟΡΠΑΣ

ΠΙΝΑΞ Α'

Νοσήματα καὶ παθήσεις, ἐπαγόμεναι ἀνικανότητα πρὸς πᾶσαν ἐνεργὸν ἢ βοηθητικὴν ὑπηρεσίαν καὶ ἄρα ἐξαίρεσιν (*Ἀρθρον 32 τοῦ περὶ Στρατολογίας Νόμου).

Παθήσεις καθολικαί.

1. Ἡ *ἀδυναμία* τῆς ἐξέως βεβαιωθεῖσα δι' ἀκριβοῦς ἐπιστημονικῆς ἐξετάσεως. ⁽¹⁾

(1) Ἡ τοῦ θώρακος περίμετρος οὐδαμῶς μὲν χρησιμεύει καθ' ἑαυτὴν καὶ μόνη εἰς ἀπόφασιν περὶ τῆς ἱκανότητος ἢ ἀνικανότητος τῶν στρατευσίμων, εἰσφέρει ὅμως κατὰ πολὺ εἰς γνώρισιν τῆς καλῆς τοῦ σώματος διαπλάσεως.

Ἐὰν λοιπὸν ἐπὶ θωρακικῆς περιμέτρου, ἴσης πρὸς τὸ ἥμισυ τοῦ ἀναστήματος ἢ κάτω τοῦ ἡμίσεος ὑποβιβαζομένης, συνυπάρχῃ ἀπισχνανσις καταφα-

2. Ἡ *Δλιογενής καχεξία* μετὰ μεγάλης διογκώσεως καὶ ὑπερ-
τραφίας τῶν ὑποχονδρίων σπλάγχων.

3. *Αἱ ἰδιοπαθεῖς νόσοι, δηλαδὴ λευχαιμία, ψευδολευχαιμία, προ-
ιούσα κακοήθης ἀναιμία, μελαναιμία, αἰμοσφαιρινουρία κατὰ περι-
οδικούς παροξισμούς, φιλαιμόρροια καὶ σκωρβοῦτον.

4. Ὁ σακχαρώδης διαβήτης.

5. Ἡ ποδάγρα καὶ ὁ χρόνιος ρευματισμός τῶν ἄρθρων ὁ παρα-
μορφωτικός.

6. Ἡ φυματίωσις τῶν πνευμόνων ἢ ἄλλων ὀργάνων.

7. Ἡ χοιράδωσις, ἡ ραχίτις καὶ αἱ ἀπὸ ταύτης διαστροφαί.

8. * Ἡ χρονία μᾶλις καὶ ἡ μηλῖς.

9. Ἡ ἐλεφαντίασις.

10. Τὸ θηρίωμα (*Lupus*).

11. Ἡ καθολικὴ ψωρίασις.

12. Οὐλαὶ μεγάλαι προσπεφυκυῖαι πρὸς τοὺς ὑποκειμένους ἰστούς
ἢ εὐκόλως ἐξελκόμεναι καὶ παρακωλύουσαι τὰς κινήσεις καὶ τὴν
χρῆσιν ἱματίου τινός.

13. Ὅγκοι καλοήθεις μὲν, ἀλλ' ἐκ τῆς ἔδρας καὶ τοῦ μεγέθους
αὐτῶν δυσχεραίνοντες τὰς λειτουργίας τοῦ σώματος ἢ δυσμορφίας
ἐπιγεννῶντες.

14. Τὰ κερατοειδῆ ἐκφύματα, μεγάλα ὄντα καὶ ἀπὸ ἐξωτερικῶν
πίεσεων εὐκόλως κακούμενα ἢ ἐπαγόμενα δυσχερείας κατὰ τὴν ἐλευ-
θέραν κίνησιν τῶν μελῶν.

15. Οἱ κακοήθεις ὄγκοι.

16. Αἱ κύστεις, οἱ σπῖλοι καὶ οἱ ἀγγειώδεις ὄγκοι μεγάλοι ὄντες

νῆς τοῦ σώματος καὶ ἀτέλεια ἀναπτύξεως τοῦ μυϊκοῦ καὶ ὀστέινου συστήματος.
τότε ὁ στρατεύσιμος κρίνεται ὡς πάσχω ἀδυναμίαν τῆς ἔξεως.

Ἐγχειροῦσι δὲ τὴν μέτρησιν, κελεύοντες τὸν ἐξεταζόμενον νὰ ὑψώσῃ ὀρι-
ζοντίως καὶ πρὸς τὰ πλάγια τοῦ θώρακος τοὺς βραχίονας καὶ ὑποβάλλοντες
τὴν μετρικὴν ταινίαν ἀμέσως ὑπὸ τὴν κατωτέραν γωνίαν τῆς ὠμοπλάτης καὶ
ὑπὸ τὴν θηλήν τοῦ μαστοῦ τῶν στρατευσίμων, τηρούντων ἀβίαστον καὶ εὐ-
θυτενὴ τοῦ σώματος στάσιν κατὰ τὴν τοιοῦτότροπον ἐξέτασιν. Ἡ ταινία,
πλατεῖα οὕσα ὅσον 1 1/2—2 ὑφεκατομέτρων καὶ ἀπὸ συμπαγοῦς μὲν, ἀλλὰ
μὴ ἐκτατοῦ καὶ σκληροῦ ὑφάσματος διυφασμένη, ἐπιβάλλεται ἐπὶ τοῦ δέρμα-
τος οὕτως, ὥστε μῆτε νὰ ἀφῇ εἰς αὐτὸ περισφίγξως ἵχνη, μηδὲ νὰ ἐκφεύγῃ
ἐκεῖθεν, χαλωμένη.

καὶ ἐδραζόμενοι κατὰ τὸ πρόσωπον ἢ ὅταν, ἄλλαχού κείμενοι, ὧσιν ἔκθετοι εἰς ἔξωθεν πιέσεις.

17. Τὰ ἀνευρύσματα καθόλου.

18. Τὰ ἀλγεινὰ εὐρώματα.

19. Ἡ κληρονομικὴ σύφιλις μετὰ βλάβης ἰστών ἢ ἐλκώσεων ἀνιάτων καὶ τὸ σπυρόκωλον.

20. * Αἱ ἀπὸ νοσημάτων τῶν νευρικῶν κέντρων βαρεῖται καὶ ἀνί-
ατοι παραλύσεις πλὴν αἱ ἀπὸ μολυσματικῶν νόσων, αἱ ρευματι-
καί, αἱ ἀπὸ συφιλίδος, χρονίας διὰ μολύβδου δηλητηριάσεως καὶ
ἀπὸ τραυμάτων ἐλαφρῶν καὶ παρατεταμένης ἐπιθλίψεως, ἐὰν ὧσιν
εὐΐατοι καὶ οὐδαμῶς ἐπὶ νευρὸν λειτουργικὰς διαταραχὰς ἀξίας
λόγου.

21. Αἱ ἀπὸ τραύματος ἢ ἄλλης βλάβης κλάδου τινὸς νεύρων
ἀνίατοι παραλύσεις, συσπάσεις καὶ ἀτροφίαι μελῶν τινῶν.

22. * Αἱ ἀπὸ νόσων τοῦ κεντρικοῦ νευρικοῦ συστήματος χρόνιαι
τῶν μυῶν συσπάσεις, ἢ ἀπὸ ἄλλης αἰτίας, πεπαλαιωμέναι ὁμῶς καὶ
κωλύουσai ὅπωςδὴποτε τὰς κινήσεις ἢ διδοῦσαι πλημμελεῖς εἰς τὸ
σῶμα στάσεις.

23. * Αἱ σπαστικαὶ παραλύσεις ἢ αἱ παραπληγίαι, αἱ ἐπασκολου-
θοῦσαι εἰς καταδύσεις διὰ τῶν σκαφάνδρων.

24. Οἱ σπασμοὶ τῶν μυῶν ἀνώδυνοι ἢ ἐπώδυνοι καὶ ἐκδηλού-
μενοι καθ' ὅριστὰς κινήσεις τῶν ἄκρων ἢ τοῦ λοιποῦ σώματος,
ὅταν παρακωλύωσι λειτουργίας ἀπαραιτήτους πρὸς τὸν στρατιωτικὸν
βίον.

25. * Ὁ καθ' ἑξὶν τρόμος τοῦ σώματος, νόσον τῶν νευρικῶν
κέντρων αἰτιώμενος, ἰδίᾳ δὲ χρονίαν δι' οἶνοπνεύματος δηλητηρίασιν,
ἢ διὰ μολύβδου καὶ ὑδραργύρου, τρομώδη παράλυσιν καὶ σκληρία-
σιν κατὰ πλάκας.

26. Αἱ διαρρήξεις τῶν μυϊκῶν ἰνῶν καὶ τενόντων, ὅταν παύηται
ἢ κωλύηται ἡ λειτουργία ἐπιστήμου ὀργάνου.

57. Αἱ ἀνίατοι τῶν μυῶν καὶ τενόντων συμφύσεις καὶ συνολκαί,
ὅταν κωλύωσι τὴν ἐλευθέραν κίνησιν.

28. Ἡ ἀτροφία τοῦ δελτοειδοῦς καὶ ἄλλων μυῶν, ἐὰν ᾖναι ἀνία-
τος καὶ παύωσιν ἢ ἐξασθενῶσι κινήσεις τοῦ σώματος ἐπίσημοι.

29. Βαρεῖται ἀλλοιώσεις τῶν ἐλύτρων τῶν τενόντων.

30. Αἱ φυματιώδεις ὀστεοπεριοστίτιδες, οἱ λευκοὶ ὄγκοι ἢ φυματιώδεις ἀρθρίτιδες καὶ τὰ ἐν τοῖς ἄρθροις κινητὰ σώματα.

31. Αἱ ἀγκυλώσεις τῶν μεγάλων ἄρθρων, αἱ παραμορφώσεις αὐτῶν· αἱ διατάσεις καὶ ἡ χαλαρότης ἔνεκα διαστρέμματος, ἢ ἐξarthρώσεως ἢ ἄλλου αἰτίου.

32. Τὰ πολλαπλᾶ ψυχρὰ ἀποστήματα.

33. Αἱ μετὰ διαπυήσεως χρόνιαι περιοστίτιδες καὶ αἱ μετὰ παραμορφώσεων μεγάλαι ὑπεροστώσεις καὶ οἱ ὄγκοι τοῦ περισστέου.

34. Αἱ χρόνιαι ὀστεΐτιδες μετὰ διαπυήσεως, ἢ μὴ, καὶ μετὰ καθολικῆς ἀδυναμίας συνοδεύουσαι, οὐδαμῶς δ' εἰς θεραπείαν ὑπείκουσαι καὶ κωλύουσαι τὴν λειτουργίαν τοῦ πάσχοντος μέλους, ἢ εἰς τεργήδονας καὶ νεκρώσεις τῶν ὀστέων ἀπολήγουσαι.

35. Αἱ περιοστώσεις καὶ ἐξοστώσεις, ὅταν παρακωλύωσι τὴν λειτουργίαν τοῦ μέλους, ἔνθα ἐδρεύουσι καὶ ὧσιν ἀνίατοι.

36. Διάφοροι ὄγκοι τῶν ὀστέων, αἱ παραμορφώσεις τούτων, ἢ ὑπέρμετρος κυρτότης καὶ ἡ βραχύτης ἔνεκα ραχίτιδος ἢ καταγμάτων, πλημελῶς παρωθέντων.

Παθήσεις μερικαί.

Κεφαλή.

37. Οἱ ἀχώρες καὶ τὸ κνύος (pelade).

38. Εὐμεγέθεις ὄγκοι, ἀρχὴν ἔχοντες τοὺς ἱστούς ἢ τὰ ὀστᾶ, ἀτελῆς συνοστρώσεις, γινώριμος ἐκ τῆς ὑπάρξεως τῶν πηγῶν, ἐνίοτε δὲ καὶ ἐκ τῆς διαστάσεως καὶ τῆς εὐκινήσεως ἢ τῆς μαλακότητος τῶν ὀστέων παρὰ τὰς ραφάς, οὐλαὶ ἀνόμοιαι, εὐκόλως ρηγνύμεναι καὶ ἐλκούμεναι καὶ ἐκτεταμέναι χώρας τοῦ κρανίου κατέχουσαι, ἀπὸ τραυμάτων δὲ ἢ ἄλλης βλάβης τῶν ὀστέων ἐπιγιγνόμεναι.

Νευρικὰ κέντρα.

39. * Ἡ ἡλιθιότης καὶ ἡ φρενοβλάβεια· ἡ προϊούσα καθολικὴ παράλυσις, ἡ τρομώδης τῶν οἰνοφλύγων παράνοια, ἡ ἐπιληψία, καταληψία καὶ χορεία, ἡ ἀφασία, ἡ κινητικὴ ἀταξία, ἡ προϊούσα μυϊκὴ σκληρίασις ἢ ψευδοὑπερτραφικὴ παράλυσις, τὸ μυζόλδημα, ἡ νόσος τοῦ Basedow, ἡ ὑστεροεπιληψία, ἡ μυοτονία, ἡ μεγαλογκλία ἄκρων (acromégalie).

Ἀκοή.

40. Ἡ ἀτρησία καὶ ἡ ἀπόφραξις τοῦ ἀκουστικοῦ πόρου· οἱ δυσίατοι πολυπόδες αὐτοῦ καὶ τὰ ἐν αὐτῷ ἀλλότρια σώματα, τὰ μὴ ἐξαίρουμένα καὶ δυνάμενα οὕτω νὰ ἐπενέγκωσι νόσους σοβαράς.

41. * Αἱ χρόνιοι ὠτίτιδες μετὰ ῥύσεως ποῶδους ἢ ἄνευ ταύτης, ἢ μετὰ διατηρήσεως τοῦ τυμπάνου ἢ χωρὶς ταύτης συνοδεύουσai, καὶ ἐπαγόμεναι βαρυκοῖταν ἐπίσημον.

42. Ἡ χρόνια φλεγμονὴ τῶν κυψελῶν τῆς μαστοειδοῦς ἀποφύσεως ἢ ἔλλειψις τῆς κόγχης ἀμφοτέρων τῶν ὠτων.

43. Ἡ τελεία κώφωσις κατ' ἀμφοτέρω τὰ ὦτα ἔνεκα τῆς βλάβης τοῦ ἀκουστικοῦ ὀργάνου.

44. Ἡ ἐνεότης· (εἰς πίστῳσιν τῆς παθήσεως ταύτης ἐξαρκεῖ, ἐὰν ἐνώπιον τοῦ Στρατολογικοῦ Συμβουλίου προσαγάγῃ ὁ ἐνεὸς πιστοποιητικὸν τοῦ οἰκείου δημάρχου, ἢ ἑνορκον ἔκθεσιν ἱατροῦ ἐπιστήμονος ἐνώπιον Εἰρηνοδίκου, καὶ ὁμοίως προσέτι ἔκθεσιν τριῶν συμπολιτῶν τοῦ ἐνεοῦ βεβαιούντων ἐνόρκως ἐνώπιον Εἰρηνοδίκου περὶ τῆς παθήσεως ταύτης. Ἐκτὸς τῶν εἰρημένων πιστοποιητικῶν καὶ ἐκθέσεων λαμβάνει ὑπ' ὄψιν τὸ Στρατολογικὸν Συμβούλιον καὶ τὴν ὁμόθυμον ὁμολογίαν τῶν ἄλλων συμπολιτῶν τοῦ ἐνεοῦ τῶν ἐνώπιον αὐτοῦ παρισταμένων ὡς στρατευσίμων).

Ἡρόδωπον

45. Τὰ ἀνίατα ἔλκη καὶ τὰ συρίγγια τὰ μὴ αἰτιώμενα παθήσεις τῶν ὀδόντων.

46. Ἡ ἡμιπληγία τοῦ προσώπου, ἀπότοκος ἐγκεφαλικῆς παθήσεως.

47. Τὰ κακῶς ἢ οὐδόλως πωρωθέντα κατάγματα· αἱ ἔνεκα τραυμάτων διὰ πυροβόλου ὄπλου ἢ ἐγχειρήσεως ἀπώλεια μοίρας τῶν ὀστέων τῆς ἄνω καὶ κάτω γένυος· αἱ ὀστεΐτιδες, ἐξοστώσεις, τερηδῶν καὶ νέκρωσις, ἰδίᾳ ἢ ἀπὸ φωσφόρου. Ἡ τῶν ὀστέων τοῦ προσώπου ὑπερτραφία (περιόστωσις, καὶ τὰ ἐπιθηλιώματα. Ἡ εἰδέχθεια ἔνεκα κακῆς διαπλάσεως καὶ παραμορφώσεως συγγενοῦς ἢ ἀπὸ τραυμάτων ἢ ἄλλης αἰτίας.

48. Αἱ ἐξαρθρώσεις τῆς γναθοκροταφικῆς διαρθρώσεως, μὴ προσφυῶς ἀνατιναχθεῖσαι ἢ εὐκόλως καὶ ἐθελοντὶ γεγόμεναι· αἱ ἐπὶ τῶν

γνάθων ὄγκοι κωλύοντες τὴν μάσησιν καὶ δυσχεραίνοντες τὴν ἀναπνοήν.

49. Ἡ σύσφιγξις τῶν γνάθων καὶ ἡ ἀγκύλωσις (σπανιωτάτη).

Ὁραθίς

50. α'. Ἡ πρὸς ἐνεργὸν ὑπηρεσίαν τοῦ στρατοῦ ἱκανότης ἀπαιτεῖ τὴν ὀπτικὴν δύναμιν ἀνωτέραν ἢ πῶς ἴσῃν πρὸς $\frac{1}{2}$ ἄνευ τῆς ἀρωγῆς φακῶν, παρὲξ μόνον ἐπὶ μυωπίας. Ἐκτὸς τούτου οὐδέποτε δέον ἡ ὀπτικὴ δύναμις τοῦ ἐνὸς ὀφθαλμοῦ νὰ υποβιβάζεται (εἴτε κατὰ τὸν δεξιόν, εἴτε κατὰ τὸν ἀριστερόν) κάτωθεν τοῦ $\frac{1}{10}$.

β'. Εἰς βοηθητικὰς ὑπηρεσίας ὑπάγονται ὅσοι παρέχουσι κατὰ τὸν ἓνα ὀφθαλμὸν ὀπτικὴν δύναμιν μεταξὺ κειμένην τοῦ $\frac{1}{2}$ καὶ $\frac{1}{10}$ ὑπὸ τὸν ὅρον, ὅπως ἡ ὀπτικὴ δύναμις τοῦ ἐτέρου ὀφθαλμοῦ μὴ εἶναι κατωτέρα ταῦ $\frac{1}{10}$. Καὶ ἐνταῦθα μόνον ἐπὶ μυωπίας ἐπιτρέπεται ἡ διὰ τοῦ φακοῦ βελτίωσις τῆς ὁράσεως.

Ἀνικανότητα πρὸς στράτευσιν ἐπιφέρει ἡ τῆς ὁράσεως δύναμις λογιζομένη κάτωθεν τῶν ἀνωτέρω σημειουμένων ὁρίων.

Ἡ τῆς ὁράσεως δύναμις μετρεῖται διὰ τῆς τυπογραφικῆς κλίμακος ἐν ἀποστάσει πέντε μέτρων.

Καὶ λοιπὸν συνεπάγονται ἀνικανότητα (ἐνταῦθα νοοῦνται αἱ παθήσεις ἀμφοτέρων τῶν ὀφθαλμῶν).

51. * Ἡ ἀμβλυωπία δι' ἐπιστημονικῆς ἐξετάσεως βεβαιωθείσα.

52. Αἱ τῶν βλεφάρων παθήσεις, ἥτοι τὸ τέλειον ἀγκυλοβλέφαρον ἢ συμβλέφαρον· τὸ οὐλῶδες ἐκτρόπιον· τὰ κακοήθη νεοπλάσματα καὶ ἡ τελεία τῶν βλεφάρων πτώσις.

53. Αἱ χρόνιοι τραχωματώδεις ἐπιπεφυκίτιδες· ὄγκοι κακοήθεις τοῦ ἐπιπεφυκότος, ἐπιθηλώματα καὶ λοιπὰ νεοπλάσματα.

54. Τὰ κεντρικὰ ἄργεμα ἢ κεντρικαὶ θολερότητες τοῦ κερατοῦ· τὰ κεντρικὰ λευκώματα· τὸ σκοτεινὸν σταφύλωμα ἢ τὸ διαφανές καὶ ἡ κώνωσις τοῦ κερατοῦ.

55. Αἱ παθήσεις τοῦ σκληρωτικοῦ καὶ τῆς ἱριδος· τὸ πρόσθιον δηλονότι σταφύλωμα τοῦ σκληρωτικοῦ· αἱ πλημμελεῖς διαπλάσεις τῆς ἱριδος, ἐλαττωῖσαι τὴν ὀξύτητα τῆς ὁράσεως· αἱ μετ' ἀτρησίας ἢ ἀποφράξεως τῆς κόρης πρόσθιοι καὶ ὀπίσθιοι συμφύσεις τῆς ἱριδος· ἡ ἀποκόλλησις αὐτῆς· οἱ κατὰ τὴν ἱριδα ὄγκοι κακοήθους φύσεως· καὶ ἂν κατὰ τὸν ἕτερον μόνον ὀφθαλμὸν ἀναφαίνωνται.

56. Τὸ τραυματικὸν ἢ παθολογικὸν ὑπόχυμα.

57. * Ἡ ἀποκίνησις τοῦ φακοῦ· ἡ ἔλλειψις· ἡ ἀδιαφάνεια αὐτοῦ καὶ τῆς θήκης, ἐὰν ἐξ αὐτῶν ἐλαττοῦται ἡ ὄρασις κάτω τοῦ ὀρίστικοῦ ὀρίου ἐν 50 ἄρθρῳ.

58. * Αἱ παθήσεις τοῦ ὑελώδους σώματος.

59. * Αἱ νόσοι τοῦ χοριοειδοῦς· ἦτοι τὸ κολόθωμα· ἡ ἔλλειψις τοῦ μελαγχρώματος (ἀλφός)· οἱ αὐξανόμενοι ὄγκοι· τὸ γλαύκωμα καὶ αἱ χοριοειδίτιδες.

60. * Αἱ νόσοι τοῦ ἀμφιβληστροειδοῦς, ἦτοι αἱ ἀποκολλήσεις αὐτοῦ· αἱ διάφοροι ἀμφιβληστροειδίτιδες· αἱ νευροαμφιβληστροειδίτιδες· αἱ νευρίτιδες· αἱ ἀτροφίαι τῶν ὀπτικῶν νεύρων.

61. Αἱ παθήσεις τοῦ βολβοῦ τῶν ὀφθαλμῶν, δηλ. ἡ ἀπώλεια καὶ ἡ ἀποσύστασις αὐτοῦ· ὁ ἐξόφθαλμος, καὶ οἱ τοῦ ἐνός μόνου ὀφθαλμοῦ ἐσωτερικοὶ ὄγκοι.

62. Οἱ χωροῦντες εἰς αὐξητὶν ὄγκοι τῶν ὀφθαλμικῶν κογχῶν ἢ οἱ κακοήθεις· αἱ χρόνιαι ὀστεΐτιδες μετὰ εὐδήλου παραμορφώσεως τῶν ὀστέων ἢ συμφύσεων μεγάλων.

Ρίς.

63. Τὸ ρινοσκλήρωμα καὶ αἱ ἄκμαί, μεγάλην ἐπενεγκοῦσαι δυσμορφίαν, ἔτι δὲ καὶ ἄλλαι παραμορφώσεις, βλάβπτουσαι προφανῶς τὴν ἀναπνοὴν ἢ τὴν λαλίαν.

64. Οἱ πρὸς τὸν φαρυγγικὸν τῆς ρινὸς πόρον ἐδρεύοντες ἰνώδεις πολύποδες καὶ τὰ ἀδενώματα.

65. * Ὅγκοι μεγάλοι ἐν τῷ κύτει τῆς ρινός· οἱ πολύποδες μὴ ἐξαιρούμενοι ἀκινδύνως.

66. Τῶν μετωπιαίων κόλπων καὶ τοῦ ἱγμορείου ἄντρου τὰ τραύματα καὶ κατάργματα· αἱ κύστεις· τὰ ἀλλότρια σώματα· οἱ πολύποδες καὶ διάφοροι ὄγκοι (ὀστεώματα, σαρκώματα, ἰνώματα, λιπώματα, ἐπιθηλιώματα, κλπ. ἀνέλατα πάντα καὶ χρήζοντα κινδυνώδη ἐγχείρησιν) αἱ χρόνιαι διαπυήσεις· αἱ ἐξοστώσεις· ἡ τερηδὼν καὶ ἡ νέκρωσις.

Στόμα

67. Τὸ λαγώχειλος, ὅταν συνυπάρχῃ μετὰ λευκοστόματος· αἱ οὐλαί, παραμορφοῦσαι ἢ διὰ συμφύσεων στενοῦσαι τὸ στόμα καὶ κωλύουσαι τὴν κίνησιν τῶν χειλέων.

68. Οἱ ἀγγειώδεις καὶ ἐπιθηλιακοὶ ὄγκοι τῶν χειλέων.

69. Ἡ παράλυσις τῶν χειλέων, συνοδεύουσα μετὰ προΐούσης παραλύσεως τῆς γλώσσης καὶ τοῦ ὑπερωίου ἰστίου, βαρεῖα πάντοτε καὶ θανατηφόρος.

70. Αἱ στοματίτιδες ἐλκώδεις ἢ γαγγραινώδεις ἢ μετὰ βλάβης τῶν οὐλῶν ἢ μυκητώδους ἐκφυλότητος αὐτῶν, ὅταν τὰ οὐλα ᾖναι ἀτροφικὰ καὶ οἱ ὀδόντες γυμνοί.

71. Ἡ ἀπόπτωσις πάντων τῶν ὀδόντων καὶ παντοειδῆς βλάβαι αὐτῶν, ἐὰν ἔνεκα τούτων ἔπαθῃ σπουδαίως ἢ θρέψῃς τοῦ στόματος.

Γλῶσσα.

72. Ἡ τῆς γλώσσης ἀπώλεια· ἢ ἀτροφία· τὸ διχότομον αὐτῆς συγγενὲς ἢ τυχαῖον· τὸ ἀγκυλόγλωσσον καὶ ἄλλαι συμφύσεις μὴ ἰαταί, δυσχεραίνουσαι δὲ τὴν φωνὴν καὶ τὴν κατάποσιν· ἢ ἀτροφία ἢ ὑπερτροφία καὶ ἢ πρόπτωσις· ἢ παράλυσις, κωλύουσα τὴν λαλίαν καὶ τὴν κατάποσιν.

73. Οἱ ὄγκοι (ινώματα, λιπώματα, κύστεις)· τὰ κακοήγη ἔλκη καὶ ὁ καρκῖνος τῆς γλώσσης.

Σιελογόνοι ἀδένες.

74. Αἱ χρόνιαι φλεγμοναὶ τῶν σιελογόνων ἀδένων μετὰ διογκώσεως αὐτῶν καὶ ἢ ἐπινέμῃσις ὑπὸ καρκίνου.

75. Τὰ σιελοχόα συρίγγια, τὰ ἐδραζόμενα ἐπὶ τοῦ προσώπου.

76. Ἡ τῶν ἀμυγδάλων ὑπερτροφία ὑπέρμετρος οὕσα καὶ ἐμποδίζουσα τὴν κατάποσιν καὶ τὴν ἀναπνοήν.

Ὑπερφα. Ὑπερφύιον ἰστίον.

77. Ἡ διαίρεσις αὐτοῦ καὶ ἢ ἀπώλεια μοίρας ζημιοῦσα τὴν φωνὴν καὶ τὴν κατάποσιν.

78. Αἱ μετὰ τῆς φάρυγγος συμφύσεις τοῦ ὑπερωίου ἰστίου.

79. Αἱ παραλύσεις αὐτοῦ (οὐχὶ ἐκ διφθερίτιδος), ἐμποδίζουσαι τὴν κατάποσιν καὶ τὴν φωνήν.

80. Οἱ ὄγκοι τῆς ὑπερφας καὶ τοῦ ἰστίου οἰασθήποτε φύσεως. Ἡ διάτρησις τῆς ὑπερφας.

81. Ὅγκοι καὶ ἐλκώσεις καρκινωματώδεις τῆς κιονίδος.

Λαιμός.

82. Αί κατά τήν διάπλασιν διαμαρτία. τοῦ λαιμοῦ καί αἱ εἰσφοροὶ δυσμορφίαι, ὅταν βλάπτωνται αἱ λειτουργίαι καί τὰ ἐκεῖ ἐγκλειόμενα ὄργανα.

83. Τὰ τραύματα καί αἱ οὐλαὶ κατὰ λόγον τῆς ἑαυτῶν βαρύτητος καί τῶν ἐπακολουθῶν εἰς αὐτὰ παθήσεων.

84. Αἱ χρόνιοι διογκώσεις τῶν παρωτίων ἀδένων· τὰ ἐγχορδώματα καί ἄλλοι ὄγκοι τῆς παρωτίου χώρας.

85. Αἱ κύστεις· τὰ λιπώματα· τὰ ἀνευρύσματα, ὅταν ζημιῶσι τὴν λειτουργίαν τῶν ἐν τῷ λαιμῷ ὀργάνων.

86. Ὁ ραιθόκρανος ἔνεκα ἐμμόνου συσπάσεως ἢ συνολκῆς τῶν μυῶν τοῦ λαιμοῦ ἢ ἔνεκα μυϊκῶν παραλύσεων, οὐλῶν, διογκώσεως γαγγλίων ἢ βλάβης σπονδύλων.

87. Ἡ βρογχοκήλη ὑπερμεγέθους οὔσα.

88. Αἱ παθήσεις τῆς φάρυγγος διὰ πλημμελεῖς συμφύσεις καὶ οὐλὰς, ὧν ἔνεκα ἐμποδίζεται τῶν τροφῶν ἡ ὁδός.

89. Αἱ ἀπὸ τραυμάτων ἀλλοιώσεις, ὅταν παρακωλύωσι τὴν κατὰ ποσιν.

90. Τὰ χρόνια ὀπισθοφαρυγγικά ἀποστήματα ἔκγονα τερηδόνης σπονδύλων.

91. Αἱ κακοήθεις ἐξελκώσεις· αἱ συφιλιδικαί, ὅταν ἐξ αὐτῶν ἐπέρχωνται καταστροφαὶ βαθεῖαι καὶ παραμορφώσεις, κωλύουσαι τὴν λειτουργίαν τοῦ ὀργάνου. Τὰ νεοπλάσματα.

Οἰσοφάγος.

92. * Ἡ στένωσις συγγενῆς ἢ ἐπίκτητος διὰ τραυματικὴν αἰτίαν (τραῦμα, ἔγκαυμα) ἢ δι' ἐξέλκωσιν καὶ καρκινωματώδη ἐκφυλοτῆτα ἢ ὄγκον ἐπιθλίβοντα τὸν οἰσοφάγον, ἐὰν παρακωλύῃ τὴν ὁδὸν τῆς τροφῆς.

93. * Ἡ εὐρυσις καὶ τὰ κολπώματα, διαταράσσοντα τὴν θρέψιν τοῦ σώματος. Ἀλλότρια σώματα, ὧν ἀδύνατος ἡ ἐξαίρεσις.

94. * Αἱ διαφόρου φύσεως ἐξελκώσεις καὶ ἡ καρκινωματώδης ἐκφυλότης.

95. * Ὁ σπασμὸς τοῦ οἰσοφάγου, ἐὰν συνοδεύῃ μετ' ὀργανικῆς τινος ἀλλοιώσεως τούτου.

96. * Ἡ παράλυσις τοῦ οἰσοφάγου καὶ τῆς φάρυγγος.

Λάρυγξ.

97. Αἱ εἰς τραύματα, κατάγματα ἐπακολουθοῦσαι στενώσεις καὶ τὰ συρίγγια, ἐὰν ἀδικῆται ἡ φωνὴ καὶ ἡ ἀναπνοὴ ἢ ἐὰν ἡ ἀναπνοὴ τελεῖται διὰ σωληνίσκου μετὰ λαρυγγοτομίαν ἢ τραχειοτομίαν.

98. Αἱ χρόνιοι καὶ ἀνιάτοι λαρυγγίτιδες μεθ' ἐλκώσεων ἢ παχύνσεως τοῦ βλεννογόνου ὑμένο, ἢ μετὰ βλάβης τῆς ἐπιγλωττίδος καὶ τῶν φωνητικῶν χορδῶν. Αἱ συφιλιδικαί, ἀπαιτοῦσαι χρονίαν θεραπείαν ἢ ἐνεγκοῦσαι βαρείας καὶ ἀνιάτους ἀλλοιώσεις τῶν φωνητικῶν χορδῶν καὶ ἄρα τῆς φωνῆς.

99. Ἡ παραμόρφωσις καὶ ἡ καταστροφή τῆς ἐπιγλωττίδος ἔνεκα φλεγμονῆς, ἐλκώσεων καὶ τραυμάτων, ἐὰν ἀδικῆται ἡ κατάποσις καὶ ἡ φωνή.

100. Οἰαδήποτε παραμόρφωσις τοῦ λάρυγγος, παραβλάπτουσα τὰς λειτουργίας τούτου.

101. Οἱ πολύποδες, διάφορα νεοπλάσματα καὶ ἡ νέκρωσις.

102. Ἡ χρονία καὶ ἀνιάτος ἀφωνία ἔνεκα τραύματος ἢ παραλύσεως τῶν νεύρων.

Θώραξ.

103. Αἱ ἀπὸ ραχίτιδος δυσμορφίαι, πρὸς δὲ καὶ ἄλλαι, οἷον ρωγμαί, ἑλλειψίς συνοστεώσεως τοῦ στέρνου, καὶ ἡ ἀπουσία χόνδρων πολλῶν πλευρῶν.

104. Ἡ σύμπτωσις τοῦ ἐτέρου τῶν ἡμιθωρακίων ὡς ἐπακολούθημα τοῦ πλευριτιτικοῦ ἐξιδρώματος.

105. Ἡ ἀτελής ἀνάπτυξις τοῦ θώρακος· αἱ δύο μορφαι καὶ ἀκανόνιστοι κυριότητες τῆς κλειδὸς ἀπὸ κατάγματος κακῶς πωρωθέντος, ἢ ἄλλης αἰτίας, ὥσπερ αἱ ψευδαρθρώσεις καὶ ἐξαρθρώσεις αὐτῆς, κωλύουσαι πᾶσαι τὴν χρῆσιν τοῦ γυλίου ἢ τὰς κινήσεις τοῦ σώματος.

106. Αἱ μετὰ διαμπερῇ τραύματα ἢ θλάσματα χρόνιοι τοῦ θώρακος παθήσεις.

107. Τὰ χρόνια πλευριτιδικὰ ἐξιδρώματα καὶ τὰ ἀπὸ τούτων ἀνίατα συρίγγια.

108. Ἡ ὀστεΐτις· ἡ νέκρωσις· ἡ τερηδὼν καὶ τὰ νεοπλάσματα τῶν πλευρῶν, τοῦ στέριου, τῆς κλειδὸς καὶ τῆς ὠμοπλάτης.

109. Διάφοροι ὑπὸ τὴν μασχάλην ὄγκοι, κωλύοντες τὴν χρῆσιν ἱματίου καὶ ἀποσκευῆς.

Πνεύμονες.

110. Αἱ κήλαι.

111. Αἱ αἱμοπτύσεις ἔκγονοι πυματιώσεως ἢ καρδιακῆς νόσου.

112. Ἡ χρόνια πνευμονία καὶ βρογχίτις μετ' ἐξασθενήσεως τοῦ σώματος.

113. Τὸ πνευμονικὸν ἐμφύσημα.

114. Τὸ ἄσθμα.

Καρδιά.

115. * Ἡ κυάνωσις, αἰτιωμένη τὴν ἐμμονὴν τοῦ Βοταλείου πόρου ἢ μή.

116. * Ἡ μετάθεσις τῶν θωρακικῶν ὀργάνων ἐξ ἀριστερῶν πρὸς δεξιὰ, ἐὰν γίνωνται λειτουργικαὶ διαταραχαί.

117. * Πᾶσαι αἱ ὀργανικαὶ νόσοι τῆς καρδίας καὶ τῶν μεγάλων αἱματηρῶν ἀγγείων ἐνδοκαρδίτιδες καὶ περικαρδίτιδες.

118. * Ἡ ὑπερτροφία καὶ ἡ διαστολή.

119. * Ἡ ἀνεπάρκεια καὶ ἡ στένωσις τῶν καρδιακῶν δικλίδων καὶ στομίων.

120. * Τὸ ἀνεύρισμα τῆς ἀορτῆς.

Κοιλία

121. Ἡ τῶν μυῶν ρήξις καὶ ἰδίᾳ τῶν ὀρθῶν.

122. Τὰ συρίγγια ἐνεκα βλάβης ὅσπου ἢ σπλάγχνου.

123. Αἱ τέλειαι κήλαι καθόλου (βουβωνοκήλη, μηροκήλη, ὄσχεο-κήλη, ὀμφαλοκήλη, κοιλιοκήλη κλπ).

124. Ἡ χρόνια περιτονίτις.

125. Ὁ ἀσκίτης ὕδρωψ.

126. Ὁγκοὶ ἐν τῷ κύτει τῆς κοιλίας πυματιώδεις ἢ καρκινωμω-τώδεις· ἢ τῶν γαγγλίων διόγκωσις.

127. Αἱ ὀργανικαὶ τοῦ στομάχου καὶ τῶν ἐντέρων ἀλλοιούμεναι· τὰ χρόνια ἔλκη· ὁ καρκίνος· ἡ στένωσις καὶ ἡ ἀπόφραξις τοῦ ἐντέρου.

128. Ἡ χρονία ἥπατιτις· τὰ ἀποστήματα τοῦ ἥπατος· ὁ καρκίνος· ἡ κίρρωσις οἱ χολόλιθοι καὶ οἱ ἐχινόκοκκοι.

129. Τὰ ἀποστήματα τοῦ σπληνός καὶ οἱ ὄγκοι.

130. Παρὰ φύσιν ἔδρα.

Ραχέτρον

131. Ἡ ὑδρόραχις.

132. Ἡ σκελίωσις, ἡ λόρδωσις καὶ ἡ κύφωσις.

133. Τὰ κατάρματα καὶ αἱ ἐξαρθρώσεις· ἡ φυματιώδης ὀστεΐτις τῶν σπονδύλων· ἡ ἀγκύλωσις τῶν σπονδυλικῶν ἀρθρώσεων, δυνίμεναι νὰ ἐπενέγκωσι δυσμορφίας τοῦ ραχέτρου.

134. Αἱ ὀσφυϊκαὶ κήλαι, σπανιόταται γὰρ (1).

Πύελος.

135. Αἱ διαστροφαὶ καὶ ἄλλαι κατὰ τὴν διάπλασιν πλημμέλειαι ἀπὸ καταγμάτων, κακῶς πωρωθέντων, ἢ ἀπὸ ἄλλης αἰτίας.

136. Ἡ χαλαρότης τῶν συμφύσεων (ἐκτὸς τῶν ἐξαρθρώσεων καὶ διαστρεμμάτων τοῦ κόκυρος).

137. Ἡ ἱερολαγονικὴ ἀρθρίτις.

138. Οἱ φλέγμονες καὶ τὰ χρόνια ἀποστήματα τοῦ λαγονίου βόθρου καὶ αἱ ἐπακόλουθοι μεγάλαι οὐλὴ καὶ τὰ συρίγγια. Ἡ ψοΐτις καὶ αἱ μετὰ τὴν ἱστίαν ταύτης ἀπομένουσαι δυσκινήσεις τοῦ σκέλους.

(1) Τὸ τρίγωνον J. Petit ἀφορίζομενον ἔμπροσθεν μὲν ὑπὸ τῶν ἀκρωτιάτων ὀπισθίον μυϊκῶν δεσμίδων τοῦ μεγάλου λοξοῦ μυὸς ὀπισθεν δὲ ὑπὸ τῶν κατωτέρων δεσμίδων τοῦ μείζονος ραχικοῦ μυὸς, λοξῶς τὸν προηγούμενον διαστυροῦντος, βῆξιν ἔχει τὸν λαγόνιον λόφον καὶ κεῖται ὑπεράνω τούτου. Τὸ τρίγωνον τοῦ Petit διαμορφούμενον ἐπὶ λεπτῶν καὶ ἰσχυρῶν κοιλιακῶν τοιχωμάτων, τυγχάνει ἐπιτήδειον πρὸς γένεσιν κήλης. Ὁ δακτύλιος δι' οὗ γίγνεται ἡ κήλη εἶναι πλατύς, οὕτω δὲ πλάσσεται· ἄλλοτε ἄλλη τὸ μέγεθος καὶ κεῖται ἐπ' ἀριστερᾷ κατὰ τὰς πλείους τῶν περιπτώσεων. Κατατάσσεται εὐκόλως· σπαιώτατα δὲ παρετηρήθη περισφιγίς καὶ ἅπαζ· μόνον ἐπιτυχὴς ἐγένετο κηλοτομία.

139. Τὰ τραύματα καὶ τὰ θλάσματα τοῦ περιναίου μετὰ βλάβης τῆς οὐρήθρας· αἱ διασχίσεις τοῦ ἀρχοῦ μετ' ἐπιπλοκῶν.

140. Οἱ φλέγμονες καὶ τάποστήματα τοῦ περιναίου, ὅταν τυγχάνωσιν ἔκγονα βλάβης τῶν οὐραγωγῶν ὀχετῶν ἢ ὡς σύμπτωμα παθήσεως τῶν ὀστέων.

141. Τὰ κατὰ τὸν περιναίον καὶ τὸν ἀρχὸν οὐροχόα συρίγγια ἔνεκα βλάβης τῶν οὐραγωγῶν ὀχετῶν. Τὰ κοπρανοχόα ὡσαύτως συρίγγια.

142. Αἱ κακοήθους φύσεως ἐλκώσεις· ὄγκοι διάφοροι καὶ τὰ καρκινώματα τοῦ ὀρθοῦ· ἡ στένωσις αὐτοῦ ἀπὸ διαφόρων τραυμάτων, ἐλκῶν ἢ συμφυλιδικῶν παθήσεων· οἱ πολύποδες.

143. Ἡ πρόπτωσης τοῦ ἀρχοῦ.

144. Ἡ ἀκράτεια τῶν ἀφοδευμάτων.

Νεφροί.

145. Ἡ νεφρίτις χρονία οὖσα.

146. Ἡ λιθίασις· τάποστήματα· αἱ κύστες καὶ αἱ ἐκφυλότῃτες τῶν νεφρῶν.

Οὐροδόχος κύστις.

147. Αἱ τῆς διαπλάσεως πλημμέλειαι· ἡ παντελὴς ἑλλειψις· ἡ ἀτροφία· ἡ ἐκτροπή καὶ τὰ ἐν τῇ ὀμφαλῇ οὐροχόα συρίγγια, ἀναρτώμενα εἰς διέσιν τοῦ οὐραχοῦ.

148. Τὰ ἀλλότρια σώματα· οἱ λίθοι· οἱ κισσοί· οἱ πολύποδες καὶ ἄλλα νεοπλάσματα. Αἱ αἱματουρίαι· τὰ κατὰ τὸ ὑπογάστριον οὐροχόα συρίγγια.

149. Ἡ τῶν οὐρῶν ἀκράτεια, βεβαιωθείσα προσηκόντως· ἡ ἐπίσχεσις αὐτῶν ἔνεκα βλάβης τοῦ προστάτου, στενώσεων οὐρήθρας καὶ ἄλλων παθήσεων.

Οὐρήθρα.

150. Ὁ ἐπισπαδίας καὶ ὑποσπαδίας. (Τὸ πάθος τοῦ ὑποσπαδίου δὲν εἶνε ἀσύμβατον πρὸς τὸ στρατιωτικὸν ἐπάγγελμα, ἐὰν τὸ στόμιον τῆς οὐρήθρας παράκειται ἀμέσως ὀπισθεν τῆς βάσεως τῆς βάλανου, ὥστε τὸ οὖρον ἀκοντίζεται μακρὰν ἄνευ δυσχερείας.

151. Τὰ συρίγγια· αἱ διαρρηξίς· τὰ στενώματα· οἱ λίθοι.

152. Τα αλλότρια σώματα, όταν πρὸς ἐξαίρεσιν αὐτῶν κινδυνώδης ἀπαιτεῖται ἐγγείρησις.

153. Τοῦ προστάτου τὰ χρόνια ἐποστήματι καὶ αἱ κύστεις.

Γεννητικὰ μόρια.

154. Οἱ ἐρμαφρόδιτοι ἢ ἀπουσία τοῦ πέους· ἢ ἔνεκα τραύματος ἢ ἄλλης αἰτίας ὀλικὴ ἢ μερικὴ ἀπώλεια αὐτοῦ.

155. Ἡ ἀτροφία τοῦ πέους· οἱ ὄγκοι καὶ τὰ φαγεδαϊνικὰ ἔλκη μετὰ καταστροφῆς μεγάλης μολρας αὐτοῦ. Διάφοροι ὄγκοι τοῦ ὀσχεύου.

156. Αἱ χρόνιαι ὀρχίτιδες φυματιώδεις ἢ συριλιδικαί (σαρκοὶ λαί)· τὰ ἐγγονδρώματα· ὁ σκίρρος τὸ ἐπιθηλίωμα· τὸ ἐγκεφαλοειδές· καὶ πᾶσα ἄλλη τοῦ ὄρχεος ἐκφυλότης

Μέλη.

157. Τῶν μελῶν αἱ κατ' ἀριθμόν, μορφὴν καὶ ἀναλογίαν ἴνω μαλλιαί, ἀδικοῦσαι τὴν εὐρυθμίαν τῶν κινήσεων. Αἱ τῶν ὀρχιόνων καὶ σκελῶν διαστροφαί, κωλύουσai τὰς κινήσεις καὶ τὸν χειρισμὸν τοῦ ὅπλου.

158. Αἱ τῶν μελῶν καὶ τῶν ἄρθρων τραυματικαὶ ἢ παθολογικαὶ ἀλλοιώσεις· ὁ ἀκρωτηριασμός· ἡ διέκπρισις· ἡ ἐμφανὴς κυρτότης τῶν μυκρῶν ὀστέων· ἡ βραχύτης· ἡ ἀνομοιότης αἱ ψευδοαρθρώσεις· τὸ πεπαλαιωμένον διάστρεμμα καὶ ἡ ἐξάρθρωσις ἀτελῶς ἢ μηδαμῶς ἀναταχθέντα· ἡ χάλασις καὶ ἡ ρῆξις τῶν θυλάκων καὶ τῶν ἀρθρικῶν συνδέσμων· τὸ οἴδημα, τὸ ἀπότοκον βλάβης τῶν αἱματηγῶν ἀγγείων· τῶν ὀστέων καὶ ἄρθρων τὰ συρίγγια, καὶ αἱ ἀλλοιώσεις· αἱ βαρεῖαι βλάβαι τῶν βλενοθυλάκων.

159. Αἱ συνήθεις νευραλγίαι, ὡς ἡ ἰσχιαλγία καὶ ἄλλαι, ὅταν συνοδεύωσι μετ' ἀτροφίας ἢ μετὰ συσπάσεως· δυναμένης νὰ ἐπειρέγκῃ φανεράν τῆς λειτουργίας διαταραχὴν.

160. Αἱ βλάβαι καὶ αἱ πηρώσεις τῶν δακτύλων τῆς χειρὸς ἦτοι·

α'. Ἡ ἀπώλεις δύο δακτύλων, ἢ δύο φιλίγγων δύο δακτύλων τῆς δεξιᾶς χειρὸς.

β'. Ἡ ὁμόχρονος ἀπώλεις τῶν τριῶν φαλάγγων τοῦ λιχανοῦ καὶ τοῦ μέσου τῆς δεξιᾶς χειρὸς.

γ'. Ἡ ὁμόχρονος ἀπώλεια μιᾶς φάλαγγος τοῦ λιχανοῦ μέσου καὶ παραμέσου τῆς δεξιᾶς χειρὸς.

161. Ἡ ἔμμενος ἀκαμψία, ἡ τελεία κάμψις καὶ ἡ καμπυλότης ἑνὸς ἢ πλείονων δακτύλων, συγγενῆς ἢ ἐπίκτητος ἔνεκα οὐλῶν, συνολκῶν, τομῆς ἢ συμφύσεως ἀπονευρώσεων, μυῶν καὶ τενόντων, ἢ ἔνεκα παραλύσεως ἢ ἀλλοιώσεως τῶν φεγγύων ἢ τῶν διαρθρώσεων αὐτῶν, (ἐκτὸς ἐὰν περιορισμέναι οὐσαι καὶ μικραὶ αἱ βλάβαι αὗται, οὐδαμῶς ζημιουσι τὴν λειτουργίαν τῆς χειρὸς). Ἡ ἔνεκα τραύματος ἢ ἄλλης αἰτίας πῆρσις τῆς χειρὸς καὶ τελεία ἀχρηστία.

162. Οἱ στεγανόχειρες, ὅταν ἡ ἐνοῦσα τοὺς δακτύλους μεμβράνη παρεμποδίζῃ τὴν κίνησιν αὐτῶν.

163. Αἱ ἀπὸ τοῦ ἐπαγγέλματος δυσμορφίαι τῶν μελῶν (κύστεις ὀρρογόνοι θύλακοι) ἐμποδίζουσιν τὴν λειτουργίαν καὶ μὴ δεκτικαὶ ἰάσεως ἀπὸ τῆς ἀλλαγῆς ἐκείνου.

164. Σκέλη διάστροφα καὶ πόδες οἰουδήποτε εἶδους (βλαιοί, ραιβοί). Μικρά τις κυρτότης τῶν γονάτων πρὸς τὰ ἔσω, μὴ παρακωλύουσα τὴν βάδισιν, οὐδὲως εἶναι ἀσύμβατος πρὸς τὴν ὑπηρεσίαν τῶν ἀνίππων σωμάτων· τοῦναντίον δὲ γόνατα πρὸς τὰ ἔξω κυρτὰ ἱκανῶς, ὥστε νὰ παρέχῃσι εἰς τὰ σκέλη σχῆμα ἡρεϊδῆς, ἐπάγονται ἱκανότητα μᾶλλον πρὸς τὸ ἱππικόν).

165. Οἱ πλατύποδες μετὰ παρὰ φύσιν προεξοχῆς τοῦ ἀστραγάλου καὶ τοῦ σκαφοειδοῦς ὑποκάτω τοῦ ἔσω σφυροῦ, ὥσπερ καὶ μετὰ προεκβολῆς τοῦ ἄξονος τῆς κνήμης πρὸς τὰ ἔσω τοῦ ἄξονος τοῦ ποδός. (Ἡ ἀπλή ἔλλειψις τοῦ καμαρώματος τοῦ ποδός οὐδεμίαν φέρει ἀνικανότητα, μάλιστα ἐν τῇ ἱππικῇ).

166. Οἱ κοῖλοι πόδες, ὅποταν χρήζωσιν ἰδίας ὑποδύσεως καὶ ὅποταν γεννῶνται ὑπὸ παθολογικῆς αἰτίας.

167. Οἱ ὑπεράριθμοι δάκτυλοι τοῦ ποδός ὅταν ὥτι πλείονες τοῦ ἑνὸς καθ' ἑκάτερον πόδα καὶ παραβλάπτηται ἢ ὑπόδουσιν καὶ ἡ βάδις. Οἱ τῆς χειρὸς ὑπεράριθμοι δάκτυλοι κωλύοντες τὴν λειτουργίαν αὐτῆς καταφανῶς.

168. Οἱ στεγανόποδες, ὅταν δυσχεραίνῃ ἡ βάδις ἔνεκα τῆς στενῆς συγκολλήσεως τῶν δακτύλων.

169. Ἡ ὁλοσχερὴς ἀπώλεια τοῦ μεγάλου δακτύλου ἢ τῆς πρώτης φάλαγγος αὐτοῦ καὶ τὸ μὴ ἀνατιναχθῆν ἐξάρθρωμα.

170. Οἱ βλεννοθύλακοι ἐπὶ τῶν δακτύλων ἀναπτυχθέντες, ὅταν

χωρῶσι πέρα τῆς ἐπιδερμίδος καὶ τοῦ δερματος καὶ προσβάλλωσι τοὺς περιαρθρικοὺς ἰστούς καὶ τὰ ὀστέα.

171. Τὸ τιτραῖνον τοῦ ποδὸς ἔλκος.

172. Ἡ χλωότης μετὰ ἐπιμελῆ ἔρευναν βεβαιωθείσα καὶ μὴ αἰτιωμένη ὀξύ τι πάθος παροδικόν.

Ὁ ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν Ὑπουργ.

Γ. ΚΟΡΠΑΣ

ΠΙΝΑΞ Β'.

Νοσήματα καὶ βλάβαι. ἐπαγόμεναι τὴν εἰς τὰς βοηθητικὰς ὑπηρεσίας κατάταξιν καὶ ἄρα τὴν ἀπὸ τῆς ἐνεργοῦς ὑπηρεσίας ἀπαλλαγὴν ἐν εἰρήνῃ (ἄρθρον 33 τοῦ περὶ Στρατολογίας νόμου.

1. Ἡ πολυσαρκία.

2 Οἱ καλοήθεις ὄγκοι (κύστεις, λιπώματα κτλ.) τὰ κερατοειδῆ ἐκφύματα· αἱ ἐξοστώσεις καὶ αἱ μεγάλοι οὐλαί, ὅταν ἐδρεύωσι κατὰ χώρας τοῦ σώματος ἔνθα ἐπιφέρουσι κώλυμα εἰς τὴν χρῆσιν τοῦ ὀπλισμοῦ ἢ τῆς κεκανονισμένης ἀποσκευῆς.

3. Τὸ ἔκζεμα, ὁ λειχήν, ἡ ψωρίασις, ἡ ἰχθύα, τὸ ἔκθυμα, τὸ ρύπασμα, ἡ πέμφιξ, αἱ ἀκμαὶ καὶ ἡ σύκωσις, χρόνια πάντα καὶ μεγάλην ἔκτασιν τῆς δερματικῆς ἐπιφανείας κατέχοντα, δυσίατα δὲ ὄντα ἢ ὑποστρέφοντα συχνῶς.

4. Ἡ ἀλωπεκία, μεγάλη ὀπωσοῦν οὔσα καὶ μὴ αἰτιωμένη ἀχώρα ἢ κνύος.

5. Αἱ ἄνευ ὠτορροίας διατρήσεις τοῦ τυμπάνου μετὰ βαρυηχοίας ἐντόνου.

6. Ἡ ἄκρα τοῦ προσώπου δυσμορφία, ἔνεκεν κακῆς διαπλάσεως ἢ ἀσυμμετρίας τοῦ προσώπου ἢ ἀτροφίας τοῦ ἐτέρου τῶν ἡμιμορίων αὐτοῦ. Ἡ μεγάλη ὑπερτραφία τοῦ ἄνω χείλους, ἔκγονος χρονίας διογκώσεως τοῦ κυτταρῶδους ἰστοῦ καὶ συχνῶς ἀπαντῶσα παρὰ τοῖς χοιραδικοῖς, ἐὰν ἐπάγῃται δυσμορφίαν ἢ κωλύῃ τὴν προφοράν. Τῇ βατράχιον ὑπερμέγεθες ὄν.

7. Ἡ τοῦ μετώπου προπέτεια καὶ αἱ μεγάλαι ἐξοστώσεις, κωλύουσι τὴν εὐθετον χρῆσιν τοῦ πηληκίου.

8. Αἱ πηρώσεις τοῦ προσώπου ἔνεκα καταγμάτων, τραυμάτων ἢ ἐγχειρήσεων, ὅταν παραβιάπτονται αἱ λειτουργίαι καὶ ἄλλοιᾶ παρέχεται ὄψις εἰς τὴν φυσιογνωμίαν.

9. Αἱ τοῦ προσώπου κύστεις καὶ αἱ μεγάλαι ἐξοστώσεις, μὴ ἰαταὶ διὰ τῆς δεούσης θεραπείας ἢ δεόμεναι πρὸς ἱασιν ἐγχειρήσεως μὴ ἀκινδύνου· οἱ ἀγγειώδεις ὄγκοι.

10. Αἱ τῶν ὀστέων τῆς γένυος δυσμορφίαι, ἐὰν μὴ παραβιάπτωσι πολὺ τὴν μάσησιν.

11. Ἡ ὄζαινα μετὰ ἀτροφίας ἢ καταστροφῆς τῶν κογχῶν.

Ἡ κακοσμία τοῦ στόματος ἀνυποφόρητος οὖσα καὶ μὴ αἰτιωμένη ἔλλειψιν καθαριότητος, ἀλλὰ τερηδόνας ὀδόντων ἢ ἄλλην αἰτίαν.

Ἡ ἔλλειψις τῆς κιονίδος.

12. * Ὁ λειτουργικὸς στροβισμὸς ἀμφοτέρων τῶν ὀφθαλμῶν ἢ τοῦ δεξιοῦ μόνον καὶ ὁ ἐκ παραλύσεως ἐνὸς ἢ πλειόνων μυῶν τοῦ βολβοῦ.

13. Ὁ τραυματικὸς ἢ παθολογικὸς ἐξὸφθαλμος ὁ βούφθαλμος.

14. Ἡ βλεφαραδενίτις, παλαιὰ οὖσα καὶ μὴ συνοδεύουσα μετὰ ἐκστροφῆς τῶν βλεφάρων, ἢ συιοδεύουσα μετ' ἐξελκώσεων.

15. Τὸ ἐκτρόπιον, τὸ ἐντρόπιον, ἢ τριχίσεις, ἢ τῶν βλεφάρων πτώσις· τὸ μὴ τέλειον ἀγκυλοβλέφαρον ἢ συμβλέφαρον, ἢ τὸ ἐπὶ τοῦ ἐτέρου μόνον ὀφθαλμοῦ ἐδράζον τέλειον.

16. Τὰ ὀξέα τραχώματα.

17. Ἡ διάχυτος κερατίτις, ἢ πανώδης κερατίτις· ἢ κεντρικὴ θολερότης τοῦ κερατίου, τὸ ἐπιπροσθιοῦν τῇ κόρῃ λεύκωμα ἢ τὰ ἄργεμα τοῦ δεξιοῦ ὀφθαλμοῦ.

18. Ἡ κώνωσις τοῦ κερατίου ὑμένος κατὰ τὸν δεξιὸν ὀφθαλμόν.

19. Τὸ σκοτεινὸν σταφύλωμα κατὰ τὸν ἕτερον ὀφθαλμόν.

20. * Ἡ ὑπὲρ τὰς 6 διοπτρείας μυωπία ἀμφοτέρων τῶν ὀφθαλμῶν ἢ τοῦ ἐτέρου μόνον.

21. * Ἡ ὑπερμετρωπία καὶ ὁ ἀστιγματισμὸς, ὅπταν ὑποβιάζουσι τὴν ὀπτικὴν δύναμιν κατὰ τὰ ὀριζόμενα ἐν τῇ β' παραγράφῃ τοῦ ἄρθρου 50 τοῦ Α' πίνακος.

22. * Ἡ βεβαιωθεῖσα ἀμβλυωπία κατὰ τὸν δεξιὸν ὀφθαλμόν.

23. Ἡ ἀπώλεια καὶ ἡ ἀποσύστασις τοῦ ἐτέρου βολβοῦ τῶν ὀφθαλμῶν, ὅταν ἡ ὄρασις ἐν τῷ ὑγιεῖ ἔχῃ κατὰ φύσιν.

24. * Ἡ ἰδιοπαθῆς ἡμεραλωπία.

25. Τὸ κατ' ἀμφοτέροις ἢ τὸν δεξιὸν μόνον ὀφθαλμὸν πτερόγιον, χωρὺν ἄχρι τοῦ κέντρου τοῦ κερατοῦ.

26. * Αἱ κατὰ τὸν ἕτερον ὀφθαλμὸν καὶ ἰδίᾳ τὸν δεξιὸν παθήσεις τοῦ σκληρωτικοῦ καὶ τῆς ἱρίδος, τὸ πρόσθιον ὁπλον ὅτι τοῦ σκληρωτικοῦ σταφύλωμα, αἱ πλημμελεῖς διαπλάσεις τῆς ἱρίδος, ἐλαττωσά τὴν ὀξύτητα τῆς ὀράσεως· αἱ πρόσθιαι καὶ ὀπίσθιαι συμφύσεις τῆς ἱρίδος, ὅταν αὐταὶ ἐλαττωσά τὴν ὀπτικήν δύναμιν κατὰ τὰ ὀριζόμενα ἐν τῇ β' παραγράφῳ τοῦ ἄρθρου 50 τοῦ Α' πίνακος.

27. * Ἡ παραλυτικὴ μυδρίασις.

28. * Ἡ παθολογικὴ μῦσις.

Τὸ τραυματικὸν ἢ παθολογικὸν ὑπόχυμα κατὰ τὸν ἕτερον ὀφθαλμὸν.

29. * Ἡ κατὰ τὸν ἕτερον ὀφθαλμὸν ἀποκλίνῃσις τοῦ φακοῦ· ἡ ἑλ-λειψίς ἢ ἡ ἀδιαφάνεια αὐτοῦ καὶ τῆς θήκης, ἐὰν ἐξ αὐτῶν ἐλαττω-ται ἡ ὄρασις κάτω τοῦ ὀριστοῦ ὁρίου ἐν ἄρθρῳ 50 τοῦ Α' πίνακος.

30. * Αἱ παθήσεις τοῦ ὑελώδους σώματος κατὰ τὸν ἕτερον ὀφθαλμὸν.

31. * Τὰ νοσήματα τοῦ χοριοειδοῦς κατὰ τὸν ἕτερον ὀφθαλμὸν, ἥτοι τὸ κολόβωμα, τὸ γλαύκωμα καὶ αἱ χοριοειδίτιδες.

32. Ἡ χορεία (νυσταγμός).

33. Ἡ ἐπιφορά.

34. Αἱ ἀνίατοι τῶν δακρυϊκῶν πόρων βλάβαι ἥτοι δακρυοκυστί-τιδες χρόνιαι καὶ πυώδεις ὅγκοι τοῦ δακρυϊκοῦ ἀδέενος· τὸ δακρυχόον συρίγγιον καὶ αἱ ἀποφράξεις τῶν δακρυϊκῶν πόρων.

35. Ἡ προεξοχή τοῦ θώρακος δίκην τρόπιδος, συνοδεύουσα μετ' ἐλαττώσεως τῆς κυρτότητος τῶν πλευρῶν. Ἐπίσημος εἰσοχή τῆς κατωτέρας μοίρας τοῦ στέρνου ἢ τῆς ξιφοειδοῦς ἀποφύσεως ἀνατετραμ-μένης εἰς τὰ ἐντὸς ἢ ἐκτὸς. Αἱ μερικαὶ τοῦ στέρνου ἢ τῶν πλευρῶν καὶ χόνδρων παρεκτροπαὶ ἔνεκα κατάγματος, κακῶς πωρωθέντος ἢ ἐξαρθρώσεως.

36. Ἡ χρονία παράλυσις τοῦ βυκανητοῦ μυός, συνοδεύουσα ἀείσχεδὸν μετὰ προσωπικῆς παραλύσεως, ὅταν κωλύῃ τὴν τροφορὰν καὶ καθιστᾷ τὴν λήψιν τῶν τροφῶν δυσχερῇ.

37. Ἡ ἀπώλεια καὶ ἡ ἐξάρθρωσις τοῦ ἀντίχειρος ἢ μιᾶς φάλαγγος αὐτοῦ.

38. Ἡ ἀπώλεια τοῦ λιχανοῦ ἢ μιᾶς ἢ δύο φαλάγγων αὐτοῦ μετ' ἀγκυλώσεως ἐν ἐκτάσει ἢ ἐν κάμψει τῶν ἄλλων αὐτοῦ διαρθρώσεων.

39. Ἡ ἀπώλεια μιᾶς φάλαγγος τοῦ λιχανοῦ, μέσου καὶ παραμέσου τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς.

40. Ἡ ἀπώλεια δύο δακτύλων ἢ δύο φαλάγγων δύο δακτύλων τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς.

41. Ἡ ὁμόχρονος ἀπώλεια τῶν τριῶν φαλάγγων τοῦ λιχανοῦ καὶ καὶ τοῦ μέσου τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς.

42. Ἡ ἀπώλεια ἢ ἡ ἔλλειψις δύο γειτόνων δακτύλων τοῦ ποδὸς καὶ ἡ ἀπώλεια τῆς πρώτης φάλαγγος τῶν τεσσάρων δακτύλων, ἐὰν μὴ παραβλάπτηται ἡ βάδισις πολὺ.

43. Ἡ δίκην σφύρας διαμόρφωσις τοῦ δακτύλου τοῦ ποδός, ὅταν ὁ ὄνυξ φθειρῇται, προστριβόμενος πρὸς τὸ ὑπόδημα καὶ τὸ ἔδαφος καὶ ἐπιφέρει ἄλγη κατὰ τὴν βάδισιν.

44. Ἡ ὑπὸ τὸν ὄνυχα τοῦ μεγάλου δακτύλου τοῦ ποδὸς ἐξόστωσις.

45. Ὁ βραχίων, μὴ παρέχων πρὸς τὴν μετὰ τοῦ ἀντιβραχίου διάρθρωσιν εὐθεῖαν γραμμὴν, ἀλλὰ σχηματίζων ἐνίοτε γωνίαν ἀνοικτὴν πρὸς τὰ ἐξω, ἥς ἔνεκα ἀδύνατος μετὰ ρυθμοῦ ὁ χειρισμὸς τοῦ ὅπλου.

46. Οἱ ὑπεράριθμοι τῆς χειρὸς δάκτυλοι, μὴ κωλύοντες πολὺ τὴν λειτουργίαν τῆς χειρὸς.

47. Κνημαὶ διάστροφοι, δυνάμεναι νὰ βλάπτωσι τὴν βάδισιν ἢ νὰ φέρωσιν ἀταξίαν μέχρι χωλότητος· ἢ τῶν γονάτων ἐπὶ τοσοῦτον προσέγγισις, ὥστε νὰ δυσχεραίνῃ τῶν πτερινῶν τὴν συνένωσιν, ἢ τῶν γονάτων ἡ μεγάλη διάστασις, ταλάντωσιν τοῦ σώματος ἐπιφέρουσα σκαιὰν καὶ ταχεῖαν κόπωσιν.

48. Αἱ αἱμορροΐδες, ὅταν ᾧσι μεγάλαι, πολλαὶ καὶ ἐξηλκωμέναι.

49. Τὰ στενώματα τῆς οὐρήθρας, ἀνίατα ὄντα.

50. Ὁ πλανησιεὶδὸς νεφρὸς.

Αἱ δυσμορφίαι τῆς κλειδὸς καὶ αἱ ἀκανόνιστοι κυρτότητες ἔνεκεν πεπαλαιωμένων καταγμάτων, πλημμελῶς πωρωθέντων· αἱ ψευδαρθρώσεις καὶ αἱ τέλειαι ἐξarthρώσεις, μὴ καταταχθεῖσαι.

51. Αἱ δυσμορφίαι τῆς ὠμοπλάτης.

52. Ἀνάστημα ἔλκυσσον τοῦ 1.54.

Ὁ βατταρισμός, ἐὰν ᾖ προφανὴς καὶ κωλύῃ τὸν βατταρίζοντα νὰ προσφέρῃ αἰς εἶν καὶ νὰ μεταβιβάσῃ εὐκρινῶς διαταγὴν. (Καὶ ἐνταῦθα ἰσχύουσιν ἐκθέσεις καὶ πιστοποιητικά, ὅποια ὠρίσθησαν καὶ περὶ τῶν ἐνέων).

53. Ἡ πλημμελής πώρωσις ὅστου τινος τῶν ἄκρων, τὸ ἀτελὲς ἐξάρθρωμα καὶ ἡ ψευδὴς ἀγκύλωσις, ὅποταν ἐπάγωνται λειτουργικὰς ἐνοχλήσεις.

54. Διάφοροι ὄγκοι τῷ γενικῷ ὀνόματι τῆς βρογχοκήλης σημειούμενοι, ἀλλὰ μὴ ὑπέρμετροι, οἳ οἱ ἢ ὑπερτραφία, αἱ κύστεις τοῦ θυρεοειδοῦς ἀδέενος, καθ' ὥσπερ καὶ ἡ μετρία αὐξήσις τοῦ μέσου λοβοῦ τοῦ ἀδέενος τούτου, ὅταν προεκτείνηται πρὸς τὴν σφαγὴν καὶ κατέρχεται ταύτης.

55. Ἄλλαι κύστεις καὶ αἱ ἀδενίτιδες ἐὰν δυσχεραίνωσι τὴν ἐνδυσιν τῆς στρατιωτικῆς στολῆς.

55. Αἱ τοῦ θώρακος δυσμορφίαι, ἧτοι ἐμπίσεις ἢ προεξοχὴ τοῦ στέρνου καὶ τῶν πλευρῶν, μὴ ἀδικούσα τὴν λειτουργίαν τῶν θωρακικῶν ὀργάνων ἢ ἀναστολὴ τῆς ἀναπτύξεως· αἱ πλημμελεῖς κυρτότητες.

56. Αἱ βουβωνοκῆλαι καὶ μηροκῆλαι, ὅταν δὲν ὑπερβαίνωσι τὸ ἔξω στόμιον τοῦ βουβωνικοῦ ἢ μηρικοῦ πόρου. Ἡ κίρσοκῆλη, ὑπερμεγέθης οὖσα· ἡ μεγάλη ὑδροκῆλη καὶ ἡ αἱματοκῆλη. Ἡ ἀπώλεια ἢ ἡ ὑπέρμετρος ἀτροφία τῶν ὀρχεων. Οἱ κρυψόρχεις, μόνον ἂν οἱ ὀρχεῖς εὕρηγται ἐν τῷ βουβωνικῷ σωλήνι.

57. Αἱ συγγενεῖς ἢ αἱ ἐπίκτητοι δυσμορφίαι τῶν μελῶν, μὴ ζημιοῦσαι μεγάλως τὴν λειτουργίαν τούτων· εὐμεγέθης δηλονότι πώρωσις ὅστου δύσμορφος· κύρτωσις μετρία τῶν ἄνω καὶ κάτω μελῶν· ἡ ἀνομοιότης ἐκείνων καὶ ἡ βραχύτης τούτων, ἐὰν μετρία ἐπισυμβαίνῃ χλωότης.

58. Τὰ λεμφικὰ συρίγγια καὶ οἱ κίρσοι, ἐὰν ἐμφανίζωνται μετὰ εὐδότητων ὄζων καὶ πολλῶν καμπῶν καὶ ἐὰν καταλαμβάνωσι τὰς ἐπιπολῆς καὶ κατὰ βάθος φλέβας ἢ ἐὰν ἀναφαίνωνται εἰς ἀμφοτέρα τὰ σκέλη ἢ, ὑπάρχοντες ἐπὶ τοῦ ἐνός, συνοδεύωσι καὶ μετὰ κίρσοκῆλης.

59. Ἐλκη χρόνια, ἐὰν ἐξαρτῶνται καχεξίας τινὸς ἢ ἄλλης νοση-

ρᾶς καταστάσεως, ἢ ἐὰν γίνωνται ἀπὸ κιρσῶν καὶ αἰτίωνται διαταραχὴν τῶν τροφοφόρων νεύρων, τυλώδη δὲ ὄντα καὶ δυσίατα καὶ ἀλλοιωτικὰ τῆς θρέψεως τοῦ δέρματος.

60. Τὸ χρόνιον ὕγρωμα καὶ αἱ βλενώδεις κύστες, μὴ κωλύουσαι τὰς κινήσεις τῶν ἄρθρων.

61. Ὁ ὕδραρθρος ἐπίσημος τὸν ὄγκον καὶ δυσίατος.

62. Ἐλάττωσις τῶν κινήσεων ἄρθρου τινός, ὅταν μικρὸν παραβλάπτηται ἢ τῶν μελῶν λειτουργία οἰαδήπου ἢ ἀτελής ἔκτασις τοῦ ἀντιβραχίου· ἢ ἐνδεής κάμψις τῆς κνήμης πρὸς τὸν μηρὸν ἢ ἔμμοнос καὶ τελεία κάμψις τοῦ μικροῦ δακτύλου τῆς ἐτέρας τῶν χειρῶν καὶ ἢ ἀτελής κάμψις πλειόνων δακτύλων.

Ὁ Ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν

Γ. ΚΟΡΠΑΣ

ΠΙΝΑΞ Γ'.

Ἐμφαίνων τὰς σωματικὰς ιδιότητας τὰς ἀπαιτουμένας πρὸς κατάταξιν εἰς τὰ διάφορα Σώματα καὶ ἄρα τὴν ικανότητα καθ' ὅπλον.

Ἐλάχιστον ἀνάστημα πρὸς κατάταξιν εἰς τὸν ἐνεργὸν στρατὸν ὀρίζεται εἰς 1.54.

Εἰς τὰ διάφορα δὲ σώματα καὶ ὅπλα ὀρίζεται τὸ ἐξῆς.

Εἰς τὸ Πεζικὸν 1.54 ὡς ἐλάχιστον.

Εἰς τὸ Ἴππικὸν 1.65 ὡς ἐλάχιστον.

Εἰς τὸ πεδινὸν Πυροβολικὸν 1.76—1.75.

Εἰς τὸ ὀρειβατικὸν Πυροβολικὸν 1.67 ὡς ἐλάχιστον.

Εἰς τὸ Μηχανικόν, τὴν ἔφιππον καὶ πεζὴν Χωροφυλακὴν καὶ τοὺς νοσοκόμους τὸ ἐνδεδεγμένον διὰ τὸ Πεζικὸν καὶ Ἴππικὸν ἀνάστημα.

Ἄρθρον 1. Πεζικόν.

Ἐκ τῆς πρὸς πορείας ικανότητος καὶ ἔνεκα τῆς ἀνάγκης τοῦ νὰ φέρωσιν ὅπλισμόν καὶ ἐξάρτησιν, ἔλκοντα βάρος 28 περίπου χιλιγράμμων, προσέτι δὲ καὶ διὰ τὸ ἀπὸ μακρᾶς ἀποστάσεως ρίμ μα

εὐθετον κρίνεται ὅπως οἱ κατατασσόμενοι εἰς τὸ Πεζικὸν ἔχωσιν ἀκέραια μὲν τὰ μέλη καὶ μάλιστα τοὺς πόδας καλῆς διαπλάσεως εὐρύν δὲ τὸν θώρακα καὶ μυϊκὴν ρώμην μεγάλην καὶ κατὰ φύσιν τὴν ὀπτικὴν δύναμιν ἀμφοτέρων ἢ τοῦ ἐτέρου τοῦλάχιστον τῶν ὀφθαλμῶν, καθ' ὅσον γνωστόν, ὅτι ἀπὸ ἔξεως βάλλει τις εὐστόχως διὰ τοῦ δεξιοῦ καὶ διὰ τοῦ ἀριστεροῦ ὀφθαλμοῦ ἐπίσης.

Ἄνδρες καταταχθέντες μὲν εἰς τὸ Πεζικόν, μὴ συνεννοῦντες δὲ τὰς εἰρημένας συνθήκας, δύνανται νὰ χρησιμεύσωσιν εἰς ἄλλας δευτερευούσας ὑπηρεσίας τῶν σωμάτων.

Σημ. Πρὸς τοὺς Ἀξιωματικούς οὐδόλως εἶναι ἀπαραίτητος ἡ μυϊκὴ ρώμη, μὴ ὄντας ὑποχρέους νὰ φέρωσιν ὅσον βάρος οἱ στρατιῶται.

Εἰς τὰ τάγματα τῶν εὐζώνων κατατάσσονται κατὰ προτίμησιν οἱ καταγόμενοι ἐκ τῶν ἐξῆς δήμων.

1) Ἀγράφων, Ἀπεραντίων, Ἀρακυνθίων, Ἀγραίων, Ἀποδοτίας, Ἀνακτορίων, Ἀστακοῦ, Ἀμβρακίας (Καρθασσαρᾶ), Δολόπων, Εὐρυτάνων, Θέρμου, Θυάμου, Ἰδομένης, Καρπενησίου, Κτημενίων, Κλεπαῖδος, Μακρυελίας, Ναυπάκτου, Ὀφιονίας, Παρακαμπυλίων, Προσχίου, Πυλῆνης, Παμφίας, Παρευηνίων, Σολλίου καὶ Στράτου τοῦ Νομοῦ Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας.

2) Στυμφαλίας καὶ Φενεοῦ τοῦ Νομοῦ Ἀργολίδος καὶ Κορινθίας.

3) Ἀγνάντων καὶ Πραμάντων τοῦ Νομοῦ Ἀρτης.

4) Τριταίας καὶ Ὠλένης τοῦ Νομοῦ Ἀχαΐας καὶ Ἡλίδος.

5) Ἀμπελακίων καὶ Ὀλύμπου τοῦ Νομοῦ Λαρίσης.

6) Δωρίου καὶ Σκιλλούντος τοῦ Νομοῦ Μεσσηνίας.

7) Ἀθαμάνων, Καστανέας, Λάκμωνος, Μενελαΐδος, Νεβροπόλεως, Ταμασίου τοῦ Νομοῦ Τρικκάλων.

8) Αἰγιτίου, Βωμέας, Δρυμίας, Δωριέων, Εὐπαλίου, Κρεμαστῆς Λαρίσης, Κροκυλίου, Μακρακώμης, Παρνασίων, Ποτιδανίας, Τολοφῶνος, Τυμφρηστοῦ καὶ Ὑταίας τοῦ Νομοῦ Φθιώτιδος καὶ Φωκίδος.

9) Διρφύων, Αἰγαντίων, Κηρέων καὶ Νηλέων τοῦ Νομοῦ Εὐβοίας.

Ἄρθρον 2. Ἱππικόν.

Εἰς τὸ Ἱππικόν κατατάσσονται ἄνδρες οἰκείως ἔχοντες πρὸς τοὺς ἵππους καὶ τοιοῦτους περιποιούμενοι, ἢ εἰς ὑπηρεσίαν αὐτῶν ἀσχολούμενοι.

Ἡ πρὸς ἱππασίαν φυσικὴ εὐφυΐα, ἡπαιτούσα πλείονα εὐστροφίαν ἢ ῥώμην, ἀποκλείει τοῦ ἱππικοῦ τὴν παχυσαρκίαν καὶ τῶν μηρῶν τὴν βραχύτητα, μὴ οὕσης ἄλλως τε ἀναγκαίας τῆς ἀνεπιλήπτου διαπλάσεως τῶν ποδῶν καὶ τῶν κνημῶν, καθ' ὅσον καὶ ἡ ἔλλειψις τοῦ καμαρώματος τῶν ποδῶν καὶ τῶν γονάτων ἢ πρὸς τὰ ἐξω μεγάλη πως κυρτότης εἰς τρόπον, ὥστε νὰ λαμβάνωσι τὰ σκέλη σχῆμα φσειδῆς, οὐδεμίαν ἐπάγονται ἀνικανότητα πρὸς τὸ Ἴππικόν.

Φευκτέον πρὸς κατὰταξιν ἐν τῇ Ἰππικῇ ἄνδρας παρέχοντας πιθανὰ σημεῖα ὅτι δύνανται νὰ πάθωσιν αἱμορροΐδας, κήλας, νοσήματα τῆς κοιλίας, τῆς οὐροδόχου κύστεως ἢ τῶν γεννητικῶν ὀργάνων.

Ἡ ὑπηρεσία τῶν κατοπτεύσεων ἀπαιτεῖ κατὰ φύσιν ὀπτικὴν δύναμιν ἀμφοτέρων τῶν ὀφθαλμῶν ἢ τοῦλάχιστον τοῦ ἐτέρου, καὶ ὀπτικὸν πεδῖον ἀμφιπλευρίον ἀνώτερον τοῦ $\frac{1}{2}$.

Σημ. Αἱ συνθήκαι τῆς πρὸς τὴν ἱππασίαν καὶ τὴν κατόπτεισιν καλότητος εἶναι ἀπαραίτητοι καὶ διὰ τοὺς Ἀξιωματικούς, ἐπεὶδὴ ἡ ἐκ τῆς ὑπηρεσίας ὑποχρέωσις πρὸς τούτους παραμένει ὁμοία τοῦλάχιστον, ἂν μὴ μειζων καὶ σπουδαιότερα τῆς τῶν ὀπλιτῶν.

Κατατάσσονται δὲ κατὰ προτίμησιν ἐκ τῶν ἐξῆς δῆμων

- 1) Ἀργείων τοῦ Νομοῦ Ἀργολίδος καὶ Κορινθίας.
 - 2) Τριπόλεως τοῦ Νομοῦ Ἀρκαδίας.
 - 3) Ἐλευσίνος, Θηβαίων, Λεβαδείας καὶ Μεγάρων τοῦ Νομοῦ Ἀττικῆς καὶ Βοιωτίας.
 4. Βουπρασίων, Δύμης, Ἡλίδος, Λετρίνων, Μυρτουντίων τοῦ Νομοῦ Ἀχαΐας καὶ Ἡλίδος.
 - 5) Ἀλμυροῦ, Εὐνείου καὶ Φαρσάλων τοῦ Νομοῦ Λαρίσης.
 - 6) Ἄριος, Βώλακος, Ἐράνης, Κυπαρισσίας, Παμίσου καὶ Πλαταμῶδους τοῦ Νομοῦ Μεσσηνίας.
 - 7) Καρδίτσης, Κιτρίου, Καλλιφωνίου, Σιλάνων, Τιτανίου, Φαρκαδόνης καὶ Φύλλου τοῦ Νομοῦ Τρικκάλων.
- Εἰς τὸ αὐτὸ ὄπλον κατατάσσεται καὶ ἀριθμὸς τις κληρωτῶν, γυνωσκόντων τὴν τέχνην τοῦ σαγματοποιοῦ καὶ πεταλωτοῦ.

Ἄρθρον 3. Πυροβολικόν.

Ἡ τοῦ πυροβολικοῦ ὑπηρεσία καθ' ὅσον ἀφορᾷ εἰς τοὺς πεζοὺς ἢ ἐφιππούς ὑπηρέτας τῶν πυροβόλων, εἰς τοὺς ἡμιονηγούς τῶν ὄρεισιν αἰκῶν πυροβολαρχιῶν ἀπαιτεῖ.

1) Ίκανότητα πρὸς πορείας καὶ ἄρα ἀκεραιότητα τῶν κάτω μελῶν καὶ καλὴν αὐτῶν διάπλασιν.

2) Ίκανότητα πρὸς χειρισμοὺς διαφόρους, ἀπαιτοῦντας σωμ. τι-κὴν εὐρωστίαν, δηλαδὴ ἰσχυρὰν τῶν μυῶν ἀνάπτυξιν καὶ ἀπουσίαν κηλῶν.

3) Ίκανότητα πρὸς σκόπευσιν εἰς ρίμμα μακρᾶς ἀποστάσεως, χρῆζουσαν φυσικὴν ὀξύτητα ὁράσεως πρὸς τὸν ἕτερον τοῦλάχιστον τῶν ὀφθαλμῶν.

Σημ. Οὐδόλως εἶναι ἀπαραίτητος τῶν ὄρων τούτων ἡ πλήρωσις διὰ τοὺς ἀξιωματικούς, οὐδὲ ἡ πρὸς τὸ ρίμμα σχέσις τῆς ὀπτικῆς δυνάμεως, καθόσον δύνανται οἱ ἀξιωματικοί, τῇ βοηθείᾳ τηλεσκοπίου, νὰ ἐπαρκῶσιν εἰς τὰς ἀνάγκας τῆς ὑπηρεσίας ταύτης.

Τοῦναντίον ὅμως ἀναγκαῖα παρίσταται αὐτοῖς ἡ πρὸς ἱππασίαν εὐφυΐα καθ' ὃν λόγον καὶ τῶν ἐφίππων ὑπηρετῶν καὶ τῶν ἐλατῶν πυροβολαρχίας πεδινῆς καὶ ἐφίππου, οἵτινες δέον μὲν νὰ ὦσι ρωμαλέοι εἰς ἄρσιν βάρους πολλοῦ, δύνανται ὅμως νὰ μὴ ἔχωσιν ἐντελῶς ἄμεμπτον τὴν διάπλασιν τῶν ποδῶν καὶ κνημῶν.

Οἱ εἰς τὸ πυροβολικὸν κατατασσόμενοι κατὰ προτίμησιν ἐκ τῶν Νομῶν Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας, Ἀργολίδος καὶ Κορινθίας, Ἀρκαδίας, Ἀχαΐας καὶ Ἡλίδος, Εὐβοίας, Κεφαλληνίας, Λακωνίας καὶ Μεσσηνίας.

Εἰς τὸ αὐτὸ ὄπλον κατατάσσεται καὶ ἀριθμὸς τις κληρωτῶν ἐχόντων τὰ ὡς ἄνω προσόντα καὶ γνωρίζοντων τὴν τέχνην τοῦ σαγματοποιοῦ, πεταλωτοῦ, σιδηρουργοῦ καὶ ξυλουργοῦ, ὡς καὶ ἀριθμὸς τις ἐκ τῶν καταγομένων ἐκ τῶν δῆμων, ἐξ ὧν λαμβάνονται οἱ εἰς τὸ ἱππικὸν κατατασσόμενοι· ἐπὶ τῇ τέλει τοῦ νὰ εὐρίσκωνται ἐν ταῖς τάξεσιν αὐτοῦ ἄνδρες ἱκανοὶ διὰ τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ ἐλάτου.

Ἄρθρον 4. Μηχανικόν.

Ἐν τῷ σώματι τούτῳ ἀπαιτεῖται ἡ αὐτὴ ἱκανότης ὅποια καὶ πρὸς τὸ Πεζικὸν καὶ Πυροβολικόν, καθ' ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὰς πορείας καὶ τοὺς χειρισμοὺς.

Αἱ τῆς ὁράσεως τελειότητες εἶναι ἥττον ἀπαραίτητοι ἢ ἐν τῷ Πεζικῷ, τὸ εἰς μακρὰς δὲ ἀποστάσεις ρίμμα θεωρεῖται ὡς τυχαῖον συμβεβηκός· δι' ὃ ἐν τῷ σώματι τοῦ Μηχανικοῦ ἄξιζι πλείονος λόγου κρίνονται αἱ ἐπαγγελματικαὶ δεξιότητες. Οἱ ἀνήκοντες ὅμως εἰς

λόχους σιδηροδρομικῶν καὶ γεφυροποιῶν δεόν προσέτι νὰ διακρίνωσι καὶ τὸ πράσινον χρῶμα τοῦ ἐρυθροῦ.

Σημ. Οἱ τοῦ Μηχανικοῦ ἀξιωματικοὶ δεόν νὰ ἔχωσι τὰ αὐτὰ πλεονεκτήματα οἷα καὶ οἱ τοῦ Πεζικοῦ.

Προτιμῶνται πρὸς κατάταξιν εἰς τὸ Μηχανικόν οἱ σκαφεῖς καὶ οἱ γνωρίζοντες εἰς ἀνδράποτε τέχνην, ὡς τοῦ ξυλουργοῦ, σιδηρουργοῦ, λιθοξόου, κτίστου, ἀμμοκονιάστου, κεραμέως, χρωματιστοῦ κλπ. πρὸς δὲ οἱ μαθηταὶ τοῦ Πολυτεχνικοῦ Σχολείου καὶ οἱ σπουδασταὶ καὶ οἱ ὑπάλληλοι τῶν τηλεγράφων καὶ οἱ θερμασταί.

Εἰς τὸ αὐτὸ ὄπλον κατατάσσονται ἐκ τῶν ἐχόντων τὰ ὡς ἄνω προσόντα καὶ ἀριθμὸς τις ἐκ τῶν καταγομένων ἐκ τῶν δῆμων, ἐξ ὧν λαμβάνονται οἱ διὰ τὸ ἱππικὸν ἄνδρες, ἐπὶ τῷ τέλει τοῦ νὰ εὐρίσκωνται ἐν ταῖς τάξεσιν αὐτοῦ ἄνδρες ἱκανοὶ διὰ τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ ἐλάτου.

Πρὸς δὲ οἱ διὰ τοὺς λόχους τῶν πυροσβεστῶν καὶ τηλεγραφητῶν ἀναγκαιοῦντες ἄνδρες ἐκλέγονται ἐκ τοῦ ὀλίκοι ἀριθμοῦ τῶν εἰς τὸ Μηχανικὸν κατατασσομένων· καὶ διὰ μὲν τὸν λόχον τῶν πυροσβεστῶν οἱ μᾶλλον εὐκίνητοι καὶ οἱ καταγόμενοι ἐκ τῶν ναυτικῶν νήσων, διὰ δὲ τὸν λόχον τῶν τηλεγραφητῶν οἱ σπουδασταὶ καὶ οἱ ὑπάλληλοι τῶν τηλεγραφείων καὶ ἐκ τῶν γιγνωσκόντων ἀνάγνωσιν καὶ γραφὴν οἱ μᾶλλον ὀξεῖαν τὴν ὄρασιν ἔχοντες.

Κατατάσσονται δὲ εἰς τὸ Μηχανικὸν κατὰ προτίμησιν οἱ καταγόμενοι ἐκ τῶν Νομῶν Ἀρκαδίας, Ἀττικῆς καὶ Βοιωτίας, Κυκλάδων, Ἀχαΐας καὶ Ἡλίδος, Ἀργολίδος καὶ Κορινθίας, Κεφαλληνίας καὶ Τρικυκλῶν.

Ἄρθρον 5. Σκαπανεῖς.

Ἡ τῶν σκαπανέων ὑπηρεσία ἀπαιτεῖ ἄνδρας ἔχοντας πάνυ μὲν ρωμαλέαν τὴν διάπλασιν, ὑγιέστατα δὲ τὰ ὄργανα τῆς ἀναπνοῆς καὶ κυκλοφορίας, οὐδεμίαν δὲ πρὸς κίρσους ροπήν καὶ οὐδεμίαν εὐρυσιν τῶν βρυθωνικῶν κρίκων· προσέτι δὲ κατὰ φύσιν τὴν ὄρασιν καὶ ἰδίαν εὐφυΐαν πρὸς τοὺς χειρισμοὺς τοὺς σωματικὴν χρῆζοντας ρώμην καὶ τὰς γυμναστικὰς ἀσκήσεις.

Ἄρθρον 6. Χωροφυλακί.

Ἐνταῦθα χρησιμεύουσιν ἄνδρες πρὸς τὴν πεζὴν μὲν, τυγχάνοντες

τῆς διὰ τὸ Πεζικὸν ἀπαιτουμένης ἰκανότητος, πρὸς τὴν ἐφιππον δὲ χωροφυλακὴν, τῆς διὰ τὸ ἵππικὸν ὀριζομένης.

Ἄρθρον 7. Νοσοκόμοι.

Εἰς τοὺς λόχους τῶν νοσοκόμων ἀποτρέπομεν τὴν κατάταξιν ἀνδρῶν ἰσχνῶν καὶ λεπτοφυῶν, ἐπειδὴ οὗτοι, τοιαύτην ἔχοντες τοῦ σώματος διάπλασιν, ἐλάχιστα ἀνθίστανται εἰς τὰς προσβολὰς μολυσματικῶν νόσων εἰς αἷς εἶναι ἰδίως ἐκτεθειμένοι οἱ νοσοκόμοι. Εὐρωστοὶ δὲ μᾶλλον ἀπαιτοῦνται ἄνδρες, διότι πολλάκις ἀναγκάζονται μόνοι νὰ ἄρῳσι νοσοῦντα ἢ νὰ μετακομίσωσιν εἰς ἄλλην κλίνην.

Ἄρθρον 8.

Εἰς τὸ Πεζικόν, ἐκτός τῶν εἰς τὸ ἄρθρον 1 ὀριζομένων, κατατάσσονται καὶ πάντες οἱ λοιποὶ τῆς ἀπογραφῆς ἄνδρες, πλεονάζοντες ἐκ τῶν εἰς τὰ εἰδικὰ σώματα προορισθέντων.

Ὁ ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν Ὑπουργὸς

Γ. ΚΟΡΡΑΣ



18	...
19	...
20	...
21	...
22	...
23	...
24	...
25	...
26	...
27	...
28	...
29	...
30	...
31	...
32	...
33	...
34	...
35	...
36	...
37	...
38	...
39	...
40	...
41	...
42	...
43	...
44	...
45	...
46	...
47	...
48	...
49	...
50	...
51	...
52	...
53	...
54	...
55	...
56	...
57	...
58	...
59	...
60	...
61	...
62	...
63	...
64	...
65	...
66	...
67	...
68	...
69	...
70	...
71	...
72	...
73	...
74	...
75	...
76	...
77	...
78	...
79	...
80	...
81	...
82	...
83	...
84	...
85	...
86	...
87	...
88	...
89	...
90	...
91	...
92	...
93	...
94	...
95	...
96	...
97	...
98	...
99	...
100	...



ΠΙΝΑΞ ΤΩΝ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Πρόλογος.....	Σελίς. 5
Εἰσαγωγή.....	6

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

Περὶ βλάβης τῶν ἡθῶν.....	17
" <i>Ἀρθρον Α'</i> . — Προσβολὴ κατὰ τῶν ἡθῶν ἐν γένει	18
" <i>Ἀρθρον Β'</i> . — Βιασμός.....	22
" <i>Ἀρθρον Γ'</i> . — Ἀποπλάνησις εἰς ἀσέλγειαν.....	44
" <i>Ἀρθρον Δ'</i> . — Παρὰ φύσιν ἀσέλγεια.....	46

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'.

Περὶ τῶν κατὰ τῆς ζωῆς προσβολῶν.....	66
" <i>Ἀρθρον Α'</i> . — Περὶ θανάτου.....	68
" <i>Ἀρθρον Β'</i> . — Περὶ ἀνθρωποκτονίας, αἰκιῶν καὶ κακώσεων..	84
" <i>Ἀρθρον Γ'</i> . — Περὶ μονομαχίας.....	138
" <i>Ἀρθρον Δ'</i> . — Περὶ αὐτοχειρίας.....	142
" <i>Ἀρθρον Ε'</i> . — Περὶ ἀσφυξίας.....	149
" <i>Ἀρθρον ΣΤ'</i> . — Περὶ ἀμβλώσεως.....	172
" <i>Ἀρθρον Ζ'</i> . — Περὶ παιδοκτονίας	193
" <i>Ἀρθρον Η'</i> . — Περὶ τετρα-οκτονίας.....	234
" <i>Ἀρθρον Θ'</i> . — Περὶ ἐκθέσεως.....	235
<i>Παράρτημα.</i> — Σωματικαὶ βλάβαι καὶ κίνδυνοι ἐκ παραβά σεως τῶν περὶ λοιμοκαθαρτηρίων νόμων καὶ ἐκ διαδόσεως μολυσματικῶν νόσων.....	238

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

Περὶ γάμου, κνήσεως καὶ τοκετοῦ.....	244
" <i>Ἀρθρον Α'</i> . — Περὶ γάμου.....	245
" <i>Ἀρθρον Β'</i> . Περὶ κνήσεως.....	265

	Σελ.
"Αρθρον Γ' . — Περὶ τοκετοῦ.....	280
Παράρτημα . — Περὶ ἐπιβιώσεως.....	288
Περὶ ὑποβολῆς.....	289

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'.

Περὶ φρενοπαθειῶν.....	292
Περὶ τῆς ἀστικῆς ἱκανότητος τῶν παρσφρόνων καὶ τῆς ποινη- κῆς αὐτῶν εὐθύνης.....	294
Περὶ τῶν διαφόρων μερῶν τῆς παραφροσύνης.....	312
Περὶ εἰσαγωγῆς τῶν φρενοβλαβῶν ἐν φρενοκομείῳ.....	326

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε'.

Περὶ φαρμακείας καὶ δηλητηριῶν.....	329
Περὶ φαρμακείας ὑπὸ νομικῆν ἔποψιν.....	330
Περὶ δηλητηριάσεως καὶ δηλητηριῶν ἐν γένει.....	335
Κατάταξις τῶν δηλητηριῶν.....	352

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΣΤ'.

Περὶ τῶν καθ' ὑπόκρισιν καὶ τῶν ἀποκρυπτομέ- νων νόθων.....	389
Νοσήματος καὶ βλάβαι ἐπαγόμεναι ἀνικανότητα διὰ τὴν στρι- τιωτικὴν ὑπηρεσίαν.....	397

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ζ'.

Περὶ ταυτότητος.....	433
Ἐνδείξεις τῆς ταυτότητος ἐπὶ τοῦ πτώματος καὶ τοῦ σκε- λετοῦ.....	444

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Η'.

Ἐξέτασις τῶν κηλίδων.....	452
Κηλίδες ἐξ αἵματος.....	452
Κηλίδες ἐκ σπέρματος.....	459
Κηλίδες ἐξ ἐγκεφαλικῆς οὐσίας.....	460
Κηλίδες διάφοροι.....	461

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Θ'.

Ὁδηγαί διὰ τὴν ἄσκησιν τῆς ἱατροδικαστικῆς.....	466
---	-----

	Σελ.
Ιατρικὴ ἐπέμβασις εἰς ποινικὰς ὑποθέσεις	466
Ίατρικὴ ἐπέμβασις εἰς πολιτικὰς ὑποθέσεις.....	480
Εὐθύνη τῶν ἰατρογνομόνων.....	481
Ὑποδείγματα ἐκθέσεων.....	483

ΤΟΞΙΚΟΛΟΓΙΑ

Χημικαὶ ἔρευναι πρὸς ἀνίχνευσιν τῶν δηλητηρίων.....	497
---	-----

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

Καταστροφὴ τῶν ὀργανικῶν ὑλῶν κ. λ.....	498
---	-----

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'.

Ἀνίχνευσις τῶν δηλητηρίων καὶ ἐξακρίβωσις τῆς ταυτότητος τῶν οὐσιῶν.....	506
---	-----

ΥΓΕΙΟΝΟΜΙΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

ΜΕΡΟΣ Α'.

Ὑγειονομικὴ νομοθεσία ἐσωτερική.....	559
--------------------------------------	-----

ΜΕΡΟΣ Β'.

Ὑγειονομικὴ νομοθεσία ἐξωτερική.....	621
--------------------------------------	-----

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

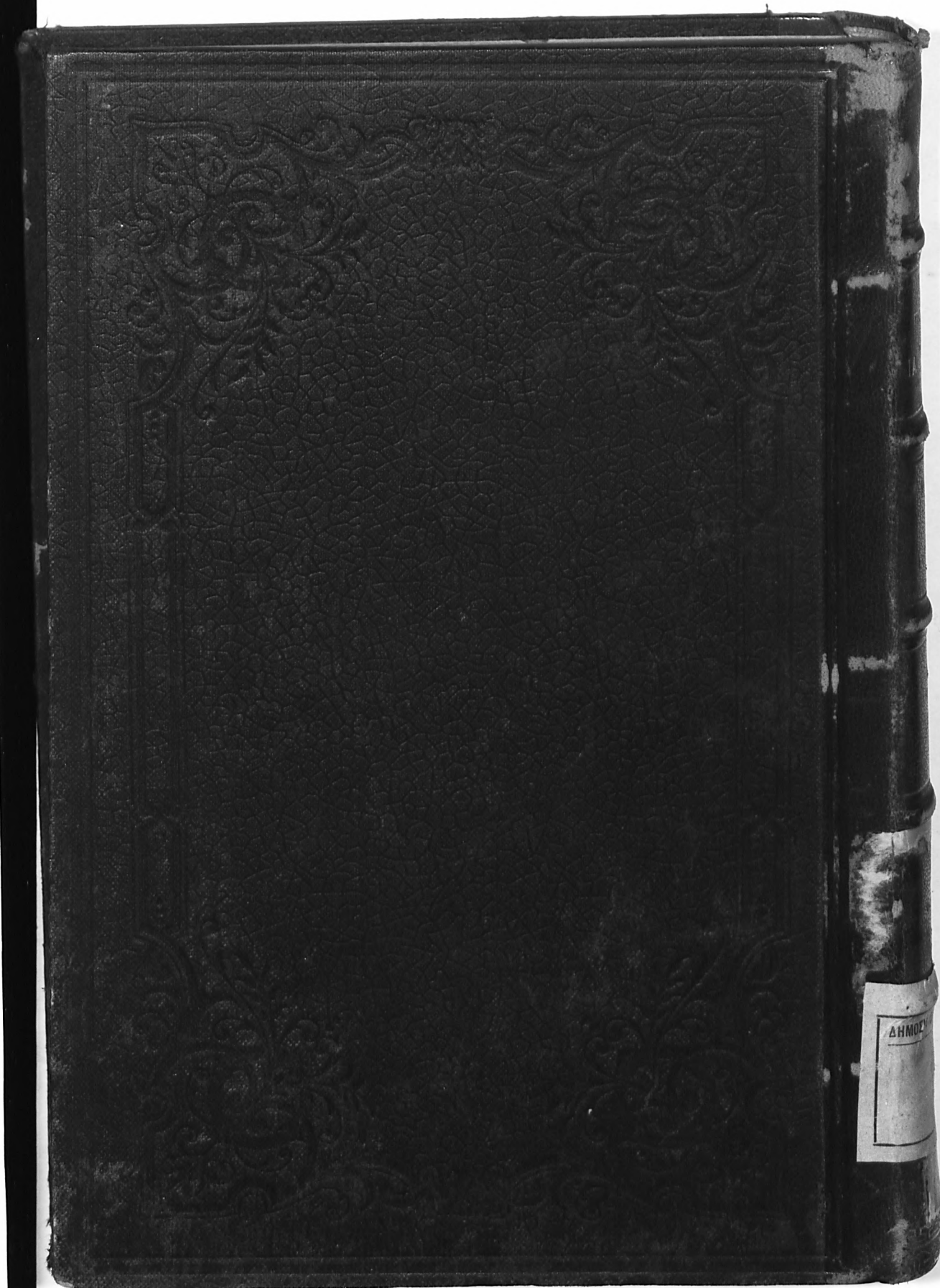
Τὸ νεώτερον περὶ ἀπαλλαγῆς τῶν στρατευσίμων διάταγμα..	744
--	-----

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

WIMBY & CO

WIMBY & CO
LONDON

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας



Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας